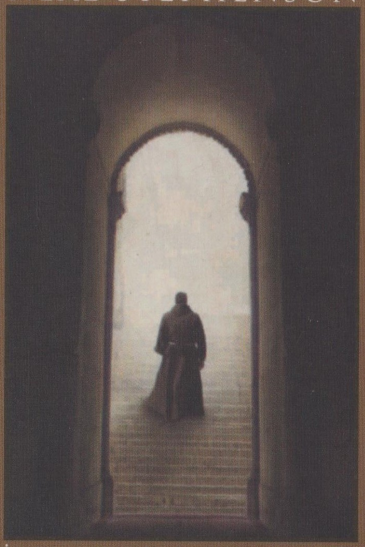
Anathem

NEAL STEPHENSON

İngilizce'den Çeviren: Orhan Yılmaz

AYRINTI

NEAL STEPHENSON

ABD'li yazar ve bilgisayar oyunu tasarımcısı Neal Town Stephenson 1959 yılında doğdu. Mühendis ve bilim insanlarından oluşan ailesinin izinden giderek Boston Üniversitesi fizik bölümüne girdi. İlgisi bilgisayara yöneldi. 1981 yılında mezun olduktan sonra uzay araştırmaları yapan bir şirkette yarım zamanlı çalıştı. Bu sırada ilk romanı *Big-U*'yu yazmaya başlamıştı. Kitap 1984 yılında yayımlandı. Matematik, kriptografi, felsefe, para birimi ve bilim tarihi gibi konularda araştırmalar yapan ve teknoloji konulu makaleler yayımlayan Stephenson, çalışmalarını romanlarına da taşıdı. Stephenson'ın romanları genel olarak Sepekülatif Kurgu başlığı altında değerlendiriliyor. Alt başlıklarsa bilim kurgu, tarihsel kurgu, cyberpunk, post-cyberpunk ve barok olarak sıralanıyor. Neal Stephenson'ın 1984 yılından bu yana on iki romanı yanında öykü ve teknoloji üzerine inceleme kitapları yayımlandı. British Science Fiction, Arthur C. Clark, Hugo, Locus SF ve Promethus gibi kendi alanının en saygın ödüllerini kazandı. 2008 yılında yazdığı *Anathem* Stephanson'ın baş yapıtı olarak gösteriliyor.

Neal Stephenson'ın diğer romanları şunlardır: *The Big U* (1984), *Zodiac* (1988), *Snow Crash* (1992), *Interface* (1994), *The Diamond Age: or A Young Lady's Illustrated Primer* (1995), *The Cobweb* (1996), *Cryptonomicon* (1999), *Quicksilver* (2003), *The Confusion* (2004), *The System of the World* (2004), *Anathem* (2008), *The Mongoliad* (2010–2012), *Reamde* (2011).

Ayrıntı: *755*
Edebiyat Dizisi: *203*

Anathem
Neal Stephenson

Kitabın Özgün Adı
Anathem

İngilizce'den Çeviren
Orhan Yılmaz

Yayına Hazırlayan
Aylin Kayapalı

© 2008 by Neal Stephenson, through Akçalı Telif Hakları Ajansı

Bu kitabın Türkçe yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak Tasarımı
Arslan Kahraman

Kapak Düzeni
Gökçe Alper

Dizgi
Esin Tapan Yetiş

Baskı
Kayhan Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No: 244 Topkapı/İst.
Tel.: (0212) 612 31 85
Sertifika No.: 12156

Birinci Basım: *İstanbul, 2013*
Baskı Adedi *2000*

ISBN 978-975-539-788-7
Sertifika No: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım Tic. San. ve Ltd. Şti.
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No: 3 Cağaloğlu – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Fax: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr
oz

Neal Stephenson

Anathem

PORTNOY'UN FERYADI/*Philip Roth* ▰ $10^{1/2}$ BÖLÜMDE DÜNYA TARİHİ/*Julian Barnes* ▰ SUNİ TENEFFÜS/*Ricardo Piglia* ▰ MANŞ ÖTESİ/*Julian Barnes* ▰ ADA/*Aldous Huxley* ▰ GÜLÜN MUCİZESİ/*Jean Genet* ▰ MÖSYÖ/*Jean-Philippe Toussaint* ▰ ÇİÇEKLERİN MERYEM ANASI/*Jean Genet* ▰ BAŞUCU OĞLANI/*Alison Fell* ▰ YARATIK/*John Fowles* ▰ SENİSEVMİYORUM/*Julian Barnes* ▰ ZENCİLER/*Jean Genet* ▰ TÜNEL/*Ernesto Sábato* ▰ KARA PRENS/*Iris Murdoch* ▰ KARNINDAN KONUŞANIN ÖYKÜSÜ/*Pauline Melville* ▰ TANRI'NIN AĞZINDAN EVRENİN HİKÂYESİ/*Franco Ferrucci* ▰ HAYATIN VE AŞKIN YASALARI/*Connie Palmen* ▰ KAHRAMANLAR VE MEZARLAR/*Ernesto Sabato* ▰ KAYNAK VE ÇALI/*Michel Tournier* ▰ CENNETE BİR KOŞU/*J.G. Ballard* ▰ DİŞİ ADAM/*Joanna Russ* ▰ FLAUBERT'İN PAPAĞANI/*Julian Barnes* ▰ ALDATMA/*Philip Roth* ▰ KOKAİN GECELERİ/*J.G. Ballard* ▰ ACABA NASIL?/*Samuel Beckett* ▰ MANTISSA/*John Fowles* ▰ KOLEKSİYONCU/*John Fowles* ▰ BENJAMIN: DAR GEÇİTTEKİ AYDIN/*Jay Parini* ▰ METEORLAR/*Michel Tournier* ▰ ARKADAŞLIK/*Connie Palmen* ▰ AŞK VESAİRE/*Julian Barnes* ▰ SİRİUS'TAN GELEN KURBAĞA/*Tom Robbins* ▰ BAYAN GULLIVER CÜCELER ÜLKESİNDE/*Alison Fell* ▰ GELECEKTEN ANILAR/*William Morris* ▰ BENİMLE TANIŞMADAN ÖNCE/*Julian Barnes* ▰ İNGİLTERE İNGİLTERE'YE KARŞI/*Julian Barnes* ▰ İYİ İŞ/*David Lodge* ▰ YİTİK RUHLAR IRMAĞI/*Connie Palmen* ▰ TERAPİ/*David Lodge* ▰ ÖLÜRKEN/*Jim Crace* ▰ GÜZELLİK HIRSIZLARI/*Pascal Bruckner* ▰ SÜPER KENT/*J.G. Ballard* ▰ SISKA BACAKLAR/*Tom Robbins* ▰ BETON ADA/*J.G. Ballard* ▰ İLK AŞK, SON TÖRENLER/*Ian McEwan* ▰ GILLES İLE JEANNE/*Michel Tournier* ▰ BİR KOMÜNİSTLE EVLENDİM/*Philip Roth* ▰ KIZILDERİLİNİN ŞARKISI/*James Welc* ▰ SİNEMA MÜDAVİMİ/*Walker Percy* ▰ KARANLIKLARIN EFENDİSİ/*Ernesto Sabato* ▰ METROLAND/*Julian Barnes* ▰ BİZİ NEDEN TERK ETTİN SAYIN BAŞKAN?/*François Vigouroux* ▰ DÜŞÜNCE BALONLARI/*David Lodge* ▰ MİLENYUM İNSANLARI/*J.G. Ballard* ▰ MÜNECCİM KRALLAR/*M. Tournier* ▰ BEYAZDAKİ KARA/*Maggie Gee* ▰ KAYBOLUŞ/*G. Perec* ▰ HINÇ AYLARI/*P. Bruckner* ▰ LİMON MASASI/*J. Barnes* ▰ BÜYÜCÜ/*J. Fowles* ▰ GÜNDOĞUMUNA YOLCULUK/*J. Barnes* ▰ OKLUKİRPİ/*J. Barnes* ▰ FISKADORO/*D. Johnson* ▰ HAYALETLERİN GÖÇÜ/*P. Melville* ▰ ÖLEN HAYVAN/*P. Roth* ▰ SICAK ÜLKELERDEN DÖNEN VAHŞİ SAKATLAR/*Tom Robbins* ▰ PASTORAL AMERİKA/*P. Roth* ▰ ABANOZ KULE/*J. Fowles* ▰ ARTHUR VE GEORGE/*J. Barnes* ▰ VAHŞET SERGİSİ/*J. G. Ballard* ▰ VİLLA MEÇHUL/*Tom Robbins* ▰ ASKER GRAMAFONU NASIL TAMİR EDER?/*Saša Stanišić* ▰ *FARMAKON/Dirk Wittenborn* ▰ *NE KADAR İLERİ GİDEBİLİRSİN/D. Lodge* ▰ *GERİYE UÇAN YABAN ÖRDEKLERİ/T. Robbins* ▰ *BİR SAHTEKÂR OLARAK HAYATIM/P. Carey* ▰ *İNTERNETTE BALIK AVLAMAK/Nasreen AKHTAR* ▰ *LANCELOT/Walker Percy* ▰ *ÖLÜ BİR DİLDE AŞK/Lee Siegel* ▰ *VAHŞİ İNSANLAR/Dirk Wittenborn* ▰ *GÜNEŞİ DURDURACAĞIZ/F. Bouillot* ▰ *SHYLOCK OPERASYONU/Philip Roth* ▰ *KAYBEDENLERİN BELLEĞİ/Michel Ragon* ▰ *SAVAŞ ARTIĞI/Ha Jin* ▰ *YAZAR, YAZAR/D. Lodge* ▰ *B, BİRA/Tom Robbins* ▰ *EVE YÜZMEK/Rolf Lappert* ▰ *HAFIZ DİVANI/Hafız-ı Şirazi* ▰ *KUZEYE GÖÇ MEVSİMİ/Tayeb Salih* ▰ *ÖEGSTGEEST'E DÖNÜŞ/Jan Wolkers* ▰ *TURİNGİN HEZEYANI/Edmunda Paz Soldán* ▰ *KOVBOY KIZLAR DA HÜZÜNLENİR/Tom Robbins* ▰ *NABIZ/Julian Barnes* ▰ *DANIEL MARTIN/John Fowles* ▰ *HARABELERDE AŞK/Walker Percy* ▰ *BAY BLANC/Roman Graf* ▰ *HAVAALANI BALIKLARI/Angelika Overath* ▰ *DAYICAN NAPOLYON/İyrec-i Pézéşkzâd* ▰ *HARMATTAN/Gavin Weston* ▰ *BİR SON DUYGUSU/Julian Barnes* ▰ *HEZEYAN/Laura Restrepo* ▰ *O ASLA GERİ GELMEYECEK/Hans Koppel* ▰ *YARASALAR/Marcel Beyer* ▰ *KAYBOLAN/Hans-Ulrich Treichel* ▰ *BİR KÜÇÜK İMPARATORLUK/Christian Kracht* ▰ *HAYAT DÜZEYLERİ/Julian Barnes* ▰ *GÖZYAŞININ KİMYASI/Peter Carey* ▰ *VİS İLE RÂMİN/Fahreddin Es'ad-i Gorgâni*

Anneme ve Babama...

Anathem: (1) Ön-Ortça'da, Adrakhones zamanlarından beri günlük ayinlerin zirvelerinde edilen, Hylaea Ana'mızın şiirsel ya da müzikli duası (büyük duygusal yoğunluk içeren, özellikle de dinleyenleri eşlik etmeye teşvik eden şarkı anlamına gelen Fluççа sözcük "Anthem" ile aynı anlamdadır). *Not:* Sözcüğün bu anlamı arkaik döneme aittir ve sadece çok daha sık kullanılan anlamıyla karıştırılması mümkün olmayan ayinlerde kullanılır. (2) Yeni Ortça'da, yola getirilemeyen bir fraa ya da suurun bir Mattan kovulmasını ve tüm işlerine el konulmasını sağlayan ayun (tolere edilemeyen demeçler ve düşünceler anlamına gelen Fluççа sözcük *Anathema* ile aynı anlamdadır). Bkz. *Düşürülme*.

SÖZLÜK, 4. Baskı, Y.S. 3000

İçindekiler

Teşekkür 10
Okura Not 11
Birinci Bölüm: Provener 17
İkinci Bölüm: Apert 65
Üçüncü Bölüm: Eliger 153
Dördüncü Bölüm: Anathem 181
Beşinci Bölüm: Celp 225
Altıncı Bölüm: Seyyah 293
Yedinci Bölüm: Yaban 363
Sekizinci Bölüm: Orithena 469
Dokuzuncu Bölüm: Kuncak 527
Onuncu Bölüm: Mesa 571
Onbirinci Bölüm: Geliş 659
Onikinci Bölüm: Ağıt 757
Onüçüncü Bölüm: Yeniden Yaratılış 795
Sözlük 809

KISSA 1: Kek Kesimi 826
KISSA 2: Hemn (Konfigürasyon) Uzayı 831
KISSA 3: Basite Karşı Kompleks Protçuluk 840

Teşekkür

Öncelikle aşağıdakiler olmamış olsaydı *ANATHEM* yazılamazdı:

Stweard Brand ve Alexander Rose dahil olmak üzere Danny Hillis ve Long Now Foundation'daki çalışma arkadaşları tarafından gerçekleştirilen Millennium Clock (Milenyum Saati) projesi.

Thales'den başlayıp Eflatun, Leibniz, Kant, Gödel ve Husserl'e uzanan bir felsefi köken.

1950'li yılların sonları ve 1960'lı yılların başlarının Orion projesi.

Bu nedenle yazar, geleneksel teşekkür sayfasında rahatça listelenebilecek olandan çok daha fazla kişiye teşekkür borçludur. Öykünün mekanı ve bir kurgu eser olması dipnotların kullanımını olanaksızlaştırmıştır. Muhtemelen birçok okur karakterler tarafından tartışılan düşüncelerin aslında nereden kaynaklandığını ve bunlar hakkında ayrıntılı bilginin nasıl edinileceğini bilmek isteyecektir. Bu nedenle ayrıntılı teşekkürler ve diğer kaynaklara bağlantılar http://www.nealstephenson.com/anathem/acknow.htm adresinde bulunabilir.

Okura Not

Spekülatif kurgu eserleri okumaya alışıksanız ve bazı şeyleri kendi kendinize çözmekten hoşlanıyorsanız bu Not'u geçiniz. Aksi halde bu kitabın kurgulandığı sahnenin Dünya olmadığını; fakat birçok bakımdan Dünya'ya benzeyen Arbre isimli bir gezegen olduğunu biliniz.

Telaffuz önerileri: Arbre, sonda hafif bir vurguyla "Arb" gibi telaffuz edilir. Tavsiye için Fransızca bilen birisine danışabilirsiniz fakat "Arb" işinizi görecektir. Bir sesli harf üzerindeki iki nokta, ikilenme demektir; yani söz konusu sesli harfin kendi hecesi vardır. Örneğin *Deät*, "diit" değil de, "dey ott" şeklinde telaffuz edilir.

Arbre ölçü birimleri, Dünya'da kullanılan ölçü birimlerine çevrilmiştir. Bu öykü, Arbrelıların kendi ortak ölçü birimlerine geçtikleri zamanın, ki bu şimdi çok eskilerde kalmış ve zamana yenik düşmüştür, yaklaşık dört bin yıl sonrasında geçmektedir. Bu nedenle burada metrik

sistemin yeni birimleri yerine eski Dünya birimleri (fit, mil vs.) kullanılmaktadır.

Bu kitapta Ortça konuşan toplumun Arbre'ın eski sözcüklerini temel alan yeni sözcükler geliştirdiği yerlerde, ben de Dünya'nın eski dillerine dayanan yeni sözcükler icat ettim. *Anathem*, bunların ilk ve en göze çarpan örneğidir. Bu kelime, Latince ve Yunanca'dan türetilen *Anthem* ve *Anathema* sözcükleri üzerinde ufak bir oynamayla oluşturulmuştur. Arbre'ın klasik dili olan Ortça'nın tamamen farklı kelimeleri vardır ve bu yüzden *anthem, anathema* ve *anathem* tamamen farklı sözcüklerdir. Yine de yakın anlamlar barındırınaları sebebiyle birbirleriyle bir şekilde ilişkilidir. Dünyalı okurlar için anlamdan ve çağrışımdan uzak Ortça bir sözcüğü kullanmak yerine, Ortça terimin havasını korurken buna aşağı yukarı karşılık olabilecek bir Dünya sözcüğü bulmaya çabaladım. Aynı şey, *durumun gerektirdiği yer ve şekilde* kitabın başka pek çok yerinde de yapıldı.

Bazı Arbre bitki ve hayvan türü isimleri, kabaca Dünya dilindeki karşılıklarına çevrildi. Böylece kitaptaki karakterler havuçtan, patatesten, köpeklerden, kedilerden vesaireden bahsedebiliyor. Yine de bu, Arbre'ın tam olarak aynı türlere sahip olduğu anlamına gelmiyor. Doğal olarak Arbre'ın kendi bitki ve hayvan türleri var. Bu türlerin isimlerinin Dünya'da karşılıkları olabilecek isimlerle değiştirilmesinin amacı, konudan uzaklaşmanın ve anlaşılmazlığın önüne geçmektir. Örneğin havucun Arbre'daki karşılığı aslında daha ayrıntılı bir açıklama gerektirmektedir.

Arbre tarihinin kronolojisi, anahatlarıyla aşağıda verilmiştir. Bunların hiçbiri, kitaptan biraz okumadan pek bir anlam ifade etmeyecektir; ancak daha sonra başvuru için yararlı olabilir.

-3400 ile-3300 arası:	Yaklaşık olarak Cnoüs ve kızları Deät ile Hylaea dönemi.
-2850	Orithena Tapınağı, geometrinin babası Adrakhones tarafından kurulur.
-2700	Diax; Düşkünler'i kovalar, aksiyom ilkeleri üzerine teori geliştirir ve buna adını verir.
-2621	Orithena, volkan patlamasıyla yıkılır. Seyyahlık dönemi başlar. Hayatta kalan teorların birçoğu Ethras şehir devletine yönelir.
-2600 ile-2300 arası	Ethras'ın Altın Çağ'ı.
-2396	Thelenes'in idamı.
-2415 ile-2335 arası	Protas'ın yaşadığı zaman dilimi.
-2272	Ethras, zorla Baz İmparatorluğu'na katılır.
-2204	Baz Ark'ının kuruluşu.
-2037	Baz Ark'ı, İmparatorluğun resmi dini olur.
-1800	Baz İmparatorluğu en parlak dönemine ulaşır.
-1500'ler	Çeşitli askeri gerilemeler, Baz İmparatorluğu'nun önemli ölçüde küçülmesine neden olur. Teorlar günlük hayattan çekilir. Azuz Cartas *Sakulum*'u yazar ve böylece Eski Matik Çağ'ı başlatır.
-1472	Baz'ın Düşmesi ve Kütüphane'sinin yakılması. Hayatta kalan okur-yazarlar Baz Manastırlarına veya Kartazyan matlarına akın eder.
-1150	Mistagoglar'ın yükselişi.
-600	Yeniden Doğuş. Mistagoglar'dan arınma, Kitaplar'ın açılışı.

-500	Matik sistemin yayılışı, Keşifler Çağı, dinamik yasalarının keşfi, modern uygulamalı kurambilimin ortaya çıkışı. Praksik Çağ'ın başlangıcı.
-74	Birinci Harp.
-52	İkinci Harp.
-43	Proc, Çevre'yi kurar.
-38	Proc'un eseri, Halikaarn tarafından reddedilir.
-12	Üçüncü Harp.
-5	Korkunç Olaylar.
0	Yeniden Yaratılış. Birinci Konsay. Yeni Matik sistemin kurulması. Öğreti Kitabı'nın yayınlanması ve Sözlük'ün birinci baskısı.
121	Azuz Muncoster Konsenti'nin ayutları, Semantik ve Sentaktik olarak ikiye ayrılır ve ardından sırasıyla Procçu ve Halikaarncı Mezhepler kurulur. Sonrasında mezhepler hızla çoğalır.
190 ile 213 arası	Azuz Baritoe ayutları, Sentaktik yöntemleri kullanarak çekirdeksentezini kullanmada ilerleme kaydeder. Yeni Madde yaratılır.
211 ile 213 arası	Birinci Talan.
214	Talan sonrasında Konsay, Yeni Madde'nin birçok biçimini ortadan kaldırır. Düzeltilmiş Öğreti Kitabı yayınlanır. Faancı mezhep Procçulardan ayrılır. Evenedrikçi mezhep Halikaarncılardan ayrılır.
297	Azuz Edhar, Evenedrikçilerden kendi mezhebini kurar.

300	Yüzyıl Apert'inde birçok Yüzlükçü matın 200 yılından beri yoldan çıkmış olduğu ortaya çıkar ("Yüzlükçüleşmek").
308	Azuz Edhar, aynı isimle Konsent kurar.
320 ile 360 arası	Yinetik düzen praksisi konusunda çeşitli konsentlerde, çoğunlukla Faancılar ve Halikaarncılar arasındaki işbirliğinden doğan ilerlemeler elde edilir.
360 ile 366 arası	İkinci Talan.
367	Talan sonrası Konsay. Yinetiğin değiştirilmesi ortadan kaldırılır. Semantik ve Sentaktik mezhepleri arasında keskin çizgiler çizilir. Faancılar dağıtılır. Yeni Düzeltilmiş Öğreti Kitabı yayınlanır. Sentaktik aygıtlar, matik dünyadan kaldırılır. Italar yaratılır; birçok eski Faancı onlara katılır. Yeni kuralları dayatmanın bir yolu olarak Engizisyon kurulur. Bütün konsentlere Gedikli Papazlar yerleştirilir; moderrn başpapazlar sistemi en az üç bin yıl boyunca ayakta kalacak biçimde kurumlaşır.
1000	Birinci Binyıl Konsay'ı.
1107 ile 1115 arası	Tehlikeli bir göktaşının saptanması ("Büyük But"), Sakular Otorite'nin olağanüstü Konsay toplamasına yol açar.
2000	İkinci Binyıl Konsay'ı.
2700	Procçu ve Halikaarncı mezhepler arasında büyüyen rekabet, Retorlar ve Afsuncuların Sakular efsanelerinin oluşumuna zemin hazırlar.

2780	On yıl Apert'i sırasında Sakular Otorite, Retorlar ve Afsuncular tarafından geliştirilen sıra dışı praksis türlerinin farkına varır.
2787 ile 2856 arası	Üçüncü Talan, Üç Bozulmamış dışındaki bütün konsentlerin nüfusunu azaltır.
2857	Talan Sonrası Konsay, konsentleri yeniden düzenler. Vakıflar yasadışı ilan edilir. Matik yaşamın algılanan lüksünü azaltmak için çeşitli önlemler alınır. Mezheplerin sayısı azaltılır. Geri kalan mezhepler, Procçu ve Halikaarncı eğilimler arasındaki büyük "denge"yi sağlamak için yeniden düzenlenir. İkinci Düzeltilmiş Öğreti Kitabı yayınlanır.
3000	Üçüncü Binyıl Konsay'ı.
3689	Öykümüz başlıyor.

Birinci Bölüm
Provener

Surdışı: (1) Eski Ortçada kelime anlamı "duvarların dışı". Yinellikle o çağın surlarla çevrili şehir-devletleri için kullanılır. (2) Orta Ortça'da matik olmayan dünya; Baz'ın Düşmesi'nin ardından hâkim olan çalkantılı ve şiddetli durumlar. (3) Praksik Ortça'da, matik dünyanın güç kazanan bilgeliğiyle henüz aydınlanmamış olan coğrafi bölgeler ya da sosyal sınıflar. (4) Yeni Ortça'da, yukarıdaki ikinci anlama benzer ancak nispeten refah, süreklilik ve benzeri anlamlar içererek yinellikle matın duvarlarının hemen dışını çevreleyen yerleşkeleri ifade etmekte kullanılır.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

"Komşularınız birbirlerini diri diri yakarlar mı?" Fraa Orolo, Flec Usta'yla konuşmasına böyle başlamıştı.

Çok utanmıştım. Utancı, güneşte ısınmış bir avuç dolusu çamur yüzüme sıvandığında hissedeceğim gibi hissediyordum tenimde.

"Şamanlarınız etrafta ayaklıklarla mı yürürler?" diye sordu Fraa Orolo. Rengindeki sararmadan en az beş yüzyıllık olduğu anlaşılan bir sayfadan okuyordu soruları. Sonra gözlerini kaldırıp yardımcı oluyormuş gibi bir edayla ekledi, "Onlara papaz veya cadı doktor da diyebilirsin."

Utanç, artık tere dönüşmüştü. Saçlarımın arasından ilerleyerek kafa derimi ürpertiyordu.

"Bir çocuk hastalandığında dua mı edersiniz? Boyalı bir sopada kurban mı edersiniz? Yoksa suçu yaşlı bir kadına mı atarsınız?"

Artık kulaklarımı tıkayıp gözlerimi kör edercesine yüzümden aşağı dökülüyordu utanç. Fraa Orolo'nun sorularını zar zor duyabiliyordum: "Ölen kedilerinizi ve köpeklerinizi öbür dünya türü bir yerde tekrar göreceğinize inanıyor musunuz?"

Orolo, benden kâtiplik yapmamı istemişti. Sözcük kulağıma çok hoş gelmişti; bu yüzden kabul etmiştim.

Merdivenlerimizle ulaşamadığımız çürük bir kirişi onarması için surdışından bir ustanın Yeni Kütüphane'ye girmesine izin verildiğini işitmişti. Çürük olduğu daha yeni anlaşılmıştı ve Apert'ten önce uygun yapı iskelesini kurmaya vaktimiz yoktu. Orolo, o ustayla konuşmayı, benim de bu konuşma sırasında olanları yazmamı istemişti.

Bulanıklaşmış gözlerimin arasından önümdeki kâğıda baktım. Zihnim kadar boştu. Beceremiyordum.

Buradaki görevim neyse ki sadece ustanın söylediklerini not almaktı ve o şu ana kadar hiçbir şey söylememişti. Mülakat başladığında keskin olmayan bir nesneyi düz bir taşın üzerine sürtüyordu. Şimdiyse sadece Orolo'nun yüzüne bakıyordu.

"Hiç tanıdığın birisi kitap okurken görüldüğü için ayinle sakat bırakıldı mı?"

Flec Usta, uzunca bir süredir şaşkınlıktan açık duran ağzını ilk kez kapattı. Ağzını tekrar açtığında bir şey söyleyeceği belliydi. Kurumadığından emin olmak için olanları yazınam gereken sayfanın kenarına tüy kalemimle bir çizik attım. Fraa Orolo sessizleşmişti. Usta'ya, teleskobun okülerinde yeni keşfedilmiş bir nebulaya bakar gibi bakıyordu.

Flec Usta "Neden çekmiyorsun?" dedi.

Fraa Orolo, ben not alırken "çekmek" diye birkaç kere bana tekrarladı.

Aynı anda hem yazıp hem de konuşmaya çalıştığım için kesik kesik konuşuyordum: "Geldiğim zaman... yani Devşirilmeden önce... bizim... yani onların... çekici adında bir şeyleri vardı... Biz, 'Çekmek' demezdik... 'çekiciyi dolaştırmak' derdik". Ustayı düşündüğümden Fluççа konuşuyordum ve bu sarhoş zırvası gibi kesik kesik olan cümlem kulağıma, bunu Ortça söylediğimde olabileceğinin yarısı kadar kötü geldi. "Bu bir çeşit..."

"Hareketli resim" diye tahminde bulundu Orolo. Ustaya bakıp Fluççа konuşmaya başladı. "Biz 'çekmek' kelimesinin, sizin oralarda yaygın olan bir tür hareketli resim praksisinde yer almak anlamına geldiğini tahmin ediyoruz, ki buna teknoloji de diyebiliriz."

"Hareketli resim, garip bir ifade" dedi usta. Sanki çekicide tarihi bir belgesel izliyormuş gibi gözlerini pencereden dışarı dikti. Sessiz bir kahkahayla sarsıldı.

"Bu Praksik Ortça, bu yüzden senin kulağına tuhaf geliyor" diye kabul etti Fraa Orolo.

"Niçin gerçek adını söylemiyorsun?"

"Çekmenin mi?"

"Evet."

"Çünkü Fraa Erasmas on yıl önce mata geldiği zaman ona 'çekiciyi dolaştırmak' deniyordu. Hemen hemen otuz yıl önce ben geldiğimde biz ona Farspark diyorduk. Apert'i sadece yüz yılda bir kere kutlayan ilerideki duvarın diğer tarafındaki ayutlar ise bunu başka bir isimle biliyordur. Onlarla konuşup anlaşamam."

Flec Usta, Farspark'tan sonra tek bir kelime etmemişti. "Farspark bambaşka bir şey!" dedi. "Farspark içeriğini çekicide izleyemezsiniz, formatını dönüştürüp tarattırmanız gerekir..."

Bu konuşma Fraa Orolo'yu, Yüzlükçü konuşmasının ustayı sıktığı kadar sıkmıştı; bu yüzden konuşma, benim yazmayı bitirmeme yetecek kadar bir süreliğine kesildi. Utancım, hıçkırık gibi ben farketmeden geçmişti. Konuşmanın nihayet bittiğini sanan Flec Usta, dönüp adamlarının çürük kirişin altına kurduğu iskeleye baktı.

"Senin soruna gelince" diye söze başladı Fraa Orolo.

"Ne sorusu?"

"Az önce sorduğun soru: Surdışında işlerin nasıl yürüdüğünü bilmek istiyorsam niçin olanları çekmiyorum?"

"Haa" dedi usta. Fraa Orolo'nun ne kadar uzun süre dikkat kesilebildiğine biraz şaşırmıştı. *Bende dikkat fazlalığı bozukluğu var* demek istedi Fraa Orolo, komikmiş gibi.

"Her şeyden önce bizim bir çekici cihazımız yok!" dedi Fraa Orolo.

"Çekici cihazı mı?"

Dilsel karmaşa bulutlarını savuşturacakmış gibi elini sallayarak "Çekmek için ne alet kullanıyorsanız işte ondan!" dedi Orolo.

"Eski bir Farspark rezonatörünüz varsa, depomda duran dönüştürücüyü getirebilirim..."

"Farspark rezonatörümüz de yok!" dedi Fraa Orolo.

"Neden bir tane almıyorsunuz?"

Orolo duraksadı. Aklına malıcup edici yeni yeni sorular geldiğini yüzünden okuyabiliyordum: *"bizim paramız olduğunu mu sanıyorsun? Sakular Otorite tarafından korunmamızın nedeninin, bir hazine yığını-*

nın üzerinde oturmamız olduğunu mu? Bizim Binlikçilerin, adi metalleri altına çevirmeyi bildiğini falan mı sanıyorsun?" Ancak Fraa Orolo kendini tuttu. "Bizim gibi Kartazyan Öğretileri altında yaşayanların kullanabileceği araçlar sadece tebeşir, mürekkep ve taştır" dedi. "Ama başka bir neden daha var..."

"Evet, nedir?" diye öğrenmek istedi Flec Usta. Fraa Orolo'nun söyleyeceği şeyi direk söylemek yerine, söyleyeceği bir şey olduğunu önceden ilan etme alışkanlığından fena halde sıkılmıştı.

"Anlatması güç; bana göre sadece bir çekici giriş cihazıyla veya Farspark odasıyla ya da adı her neyse onunla..."

"Çekici."

"...işte onunla bir şeyi hedef almak, benim için anlamlı olan şeyleri yakalamaya yetmiyor. Birinin olanları tüm duyularıyla algılayıp toplamasına ve kafasının içinde harmanlayarak sözcüklere dökmesine ihtiyacım var."

"Sözcükler" diye tekrarlayıp kütüphanenin her köşesine keskin bakışlar fırlattı usta. "Yarın benim yerime Quin gelecek" dedi ve biraz da kendini savunmak amacıyla ekledi, "Yeni klaneks denkleştiricilerine karşı harekete geçmek zorundayım. Bana kalırsa fantan ağacı sanki biraz topaklanmaya başlamış."

"Neden bahsettiğin konusunda en ufak bir fikrim yok!" diye şaşırdı Orolo.

"Boşver. Sorularını artık ona sorarsın. Onun çenesi kuvvetlidir." Usta son üç dakika içinde üçüncü kez telegörünün ekranına baktı. Cihazın bütün işlevlerini kapatması konusunda ısrar etmiştik; ancak yine de cep saati olarak çalışıyordu. Halbuki pencereden dışarı baksa kolayca görebileceği yüz elli metrelik bir saat olduğunu farketmemişe benziyordu.

Eğleniyormuş gibi görünmekten çekindiğim için cümlenin sonuna noktayı koyup yüzümü bir kitap rafına çevirdim. Usta, *Benim yerime Quin geliyor* derken sanki bunun böyle olmasına hemen o anda karar vermiş gibi bir tavır içerisinde söylemişti. Muhtemelen Fraa Orolo da bunu fark etmişti. Eğer ona bakmak gibi bir hataya düşseydim gülerdim; o ise hayatta gülmezdi.

Saat Provener'i vurmaya başladı. "Bu benimki" dedim. Sonra ustaya açıklamak için ekledim: "Afedersiniz, gidip saati kurmalıyım."

"Merak ediyordum da..." dedi. Takım çantasına uzandı, yapışkanlı bir torba çıkarıp talaşını üfledi; daha önce hiç görmediğim bir mührü

açıp parmak büyüklüğünde gümüş bir tüp çıkardı. Sonra umutla Fraa Orolo'ya baktı.

"Bunun ne olduğunu bilmiyorum. Senin ne istediğini de anlamış değilim" dedi Fraa Orolo.

"Bu bir çekici!"

"Haa. Provener'den haberin var, burada olduğun sürece de onu izleyip hareketli resmini mi çekmek istiyorsun?"

Usta başıyla onayladı.

"Şu anda durduğun yerde durup seyretmen kabul edilebilir; fakat sakın onu açayım deme!". Fraa Orolo ellerini kaldırıp gözlerini başka yöne çevirmek için hazırlandı. "Gedikli Papaz'ın kulağına giderse bana bunun hesabını sorar! Seni Ita'ya göndereceğim. Gideceğin yeri sana gösterecekler."

İşin kötüsü Öğreti bu şekilde pek çok kuraldan oluşmaktaydı ve biz On Yılcı matına girmesine izin vererek Flec Usta'nın kafasını şimdiden allak bullak etmiştik.

Manastır: (1) Eski Ortça'da, kapalı veya kilitli yer (Thelenes, infaz edilmeden önce bunlardan birine kapatılmıştı; ancak daha genç olanların kafasını karıştıracak bir şey vardı ki, bu da kelimenin o zamanlar aşağıdaki 2. ve benzeri anlamlarının matik yananlamlarına sahip olmamasıydı) (2) Erken Orta Ortça'da matın bütünü (3) Geç Orta Ortça'da, matın kalbi veya merkezi olarak düşünülen ve binalarla çevrili olan bahçe veya avlu. (4) Yeni Ortça'da, dikkat dağıtıcı ve rahatsızlık verici tüm şeylerden yalıtılmış sessiz düşünme yeri.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Tüm bu olanlar sırasında küremi tabure olarak kullanıyordum. Kürenin üzerinde parmak uçlarımla saat yönünün tersine doğru daireler yaptığımda avcumun içine sığacak kadar küçülüyordu. Otururken cüppem yerinden kaymıştı. Masaların, sandalyelerin, kürelerin ve ağır ağır yürüyen fraaların arasından hızla geçerken cüppemi kaldırıp düzelttim. Taştan bir kemerin altından geçerek Hattat odasına vardım. Mekânda yoğun bir mürekkep kokusu vardı. Bunun nedeni, belki de, çok eski bir fraanın ve iki genç ayutun burada kitap kopyalıyor olmasıydı. O kadar fazla mürekkep tüketilmişti ki, bir daha hiç kimse kullanmasa bile bu kokunun buradan ne kadar sürede çıkacağını merak ettim doğrusu. Islak mürekkep kokusu odadaki her şeyin içine işlemiş olmalıydı.

Odanın diğer ucundaki küçük bir giriş, Manastır'ın sağında yer alan özgün yapılardan birine, Eski Kütüphane'ye gidiyordu. Yeni Kütüphane'ninkinden 2300 yıl daha eski olan taş zemin, ayaklarımın altında öylesine yumuşaktı ki ayaklarım yere basmıyordu sanki. Gözlerim kapalı, sadece ayaklarımın burdan göçüp gitmiş olanların taşlara kazıdığı anıları okumasına izin vererek bile yolumu bulabilirdim.

Manastır, dikdörtgen bir bahçenin sınırlarının etrafında, çatılı bir salondu. İç tarafta çatıyı tutan sıra sütunlar dışında manastırı hava şartlarından koruyan hiçbir şey yoktu. Dış taraftaysa üzerindeki kapılarla Eski Kütüphane, Yemekhane ve çeşitli tebeşir salonlarına geçişi sağlayan bir duvarla çevrelenmişti.

Yanından geçtiğim her nesne -oyma kitaplık kenarları, zemin oluşturmak için dizilmiş taşlar, pencerelerin çerçeveleri, kapıların dövme demirden yapılmış menteşeleri ve bunları tahtaya tutturan el yapımı çiviler, Manastır'ı çevreleyen sütun başlıkları, bahçenin patikaları ve tarhları- belli ki çok uzun zaman önce zeki bir kişi tarafından titizlikle yapılmıştı. Bunlardan bazılarının yapımı, Eski Kütüphane'nin kapılarında olduğu gibi, yapanların tüm ömrünü tüketmişti. Bazılarıysa bir öğleden sonra gelişigüzel yapılmış gibiydi; ama yine de yüzlerce veya binlerce yıldır el üstünde tutuluyorlardı. Bazıları sadece basit geometri temel alınarak yapılmıştı. Bazılarıysa çok karmaşıktı; bunların biçimlerini belirleyen herhangi bir kuralın olup olmadığı bir tür bilmeceydi. Bununla beraber bazılarıysa şu veya bu zamanda yaşamış ve ilginç düşüncelere sahip gerçek insan tasvirleriydi. Bunun dışındaysa yinel tipler vardı: Tanrıyatapar, Fizyolog, Burger, Ezik. Sorsalar pek azını açıklayabilirdim; ama günün birinde hepsini açıklayabilecektim.

Güneş; çim ve çakıl patikaların boy boy otlar, fundalar ve ağaçların arasına nakış gibi işlendiği Manastır bahçesine vurdu. Omzumun arkasına uzanıp cüppemin kenarını yakaladım ve başıma çektim. Yıpranan kenarı yere sürtünerek ayaklarımı örtsün diye urganından sarkan yarısını da aşağı çekiştirdim. Ellerimi bağcığın hemen üzerinde, belimdeki ceplere soktum ve çimlerin üzerine bir adım attım. Havalar sıcak gittiği için çimler soluk yeşildi ve iğne gibi batıyordu. Açıklığa çıktığımda saatin güney kadranına baktım. Daha on dakika vardı.

"Fraa Lio" dedim, "Yabani böğürtlenin, Yüz Altmış Dört'e dahil olduğunu sanmıyorum". İkinci Yeniden Gözden Geçirilmiş Öğreti Kitabı'nda yetiştirilmesine izin verilen bitkiler listesini kastediyordum.

Lio benden daha tıknazdı. Gençken tombuldu; ama şimdi oldukça sağlam yapılıydı. Bir elma ağacının gölgesindeki bir alanda çömelmiş,

hayretler içerisinde toprağa bakıyordu. Kapüşonlu cüppesini beline ve kalçalarının arasına temel iffet modunda dolamıştı. Geriye kalanınıysa urganıyla iki ucundan tutturup uyku tulumu gibi bir silindir şeklinde yuvarlayıp sıkıca sırtına paketlemişti. Bu bağlama biçimi onun icadıydı. Onun izinden hiç kimse gitmemiş, bu bağlama şeklini başka hiçkimse örnek almamıştı. Ne kadar aptalca olsa da sıcak günlerde rahat göründüğünü kabul etmeliydim. Poposu yerden yirmi beş santimetre yukarıdaydı: küresini aşağı yukarı başı büyüklüğüne getirmişti ve üzerinde dengede durmaya çalışıyordu.

"Fraa Lio!" dedim yeniden. Ancak Lio duysa bile bazen söylenenlere karşılık vermeyen tuhaf bir zihin yapısına giriyordu. Bir yabani böğürtlen dalı tam önümde duruyordu. Dikensiz birkaç santimetresini buldum ve elimi dolayarak kökünden söktüm; ucundaki minik çiçekleri Fraa Lio'nun fırça saçlarına değecek şekilde sallandırdım. Aynı anda da "Diken kafa!" dedim.

Lio, kendisini kargıyla dürtmüşüm gibi geriye yuvarlandı. Ayakları havalandı ve elma ağacının köklerinin yanına düştü. Omurgası dik, çenesi kapalı, dizleri bükük, terli sırtından toprak parçacıkları dökülerek ayağa kalktı. Küresi yuvarlanıp gitmiş ve kökünden koparılmış ot yığınına takılmıştı.

"Beni duydun mu?"

"Yabani böğürtlen *Yüz Altmış Dört*ten biri değil, doğru; ama *Onbir*'den birisi de değil. Bu yüzden hemen yakıp Günlüğe not etmek zorunda değilim herhalde. Bekleyebilir."

"Neyi bekleyebilir? Sen ne yapıyorsun?"

Toprağı işaret etti.

Öne doğru eğilip baktım. Çoğu kimse böyle bir risk almazdı. Cüppemin kapüşonu yüzünden Fraa Lio görüş alanımda değildi. Güreşmeye ne zaman başlayacağını asla bilemeyeceğinizden Lio'yu gözünüzün önünden ayırmamanız gerektiğine inanılırdı. Elenseler, boyunduruk, tek veya çift dalmalar ve Lio'nun ellerindeki dikenlerden payıma düşenden fazlasına dayanmıştım, kafayla fırçalama sıyrıkları da cabası.; ancak şimdi bana hamle yapmayacağını biliyordum; çünkü onun çok etkilendiği bir şeye ilgi gösteriyordum.

Ben ve Lio on yıl önce, sekiz yaşında, otuz iki kişiyi bulan kızlı erkekli bir topluluğun parçası olarak *Devşirilmiştik*. İlk birkaç yılımızda dört kişilik daha büyük bir fraa ekibinin her gün saati kurmasını izlemiştik. Sekiz kişilik bir suur ekibiyse çanları çalıyordu. Daha sonra ben ve o, nispeten irikıyım başka iki erkek çocukla birlikte bizden sonraki

saat kurma ekibini oluşturmak üzere seçilmiştik. Aynı şekilde daha az güç gerektiren ancak bazılarının saatlerce çalınması ve kesintisiz dikkat gerektirmesi sebebiyle bazı yönlerden daha zor olan çan çalma sanatını öğrenmek için yine bizim gruptan sekiz kız seçilmişti. Yedi yıldan uzun bir süredir Fraa Lio'nun unuttuğu ve üçümüzün kurmak zorunda kalması gerektiği zamanlar dışında saati her gün benim ekibim kuruyordu. Lio iki hafta önce bunu yine unutmuştu ve Suur Trestanas, yani Gedikli Papaz, onu yılın en sıcak zamanında yabani otları yolma cezasına çarptırmıştı.

Sekiz dakika kalmıştı. Ancak Lio'ya saat konusunda söylenmek bana hiçbir şey kazandırmayacaktı. Konuşmak istediği her neyse katlanmak ve öteki tarafa geçmek zorundaydım.

"Karıncalar" dedim. Sonra Lio'yu tanıyan biri olarak kendimi düzelttim: "Karınca vilmi mi?"

Güldüğünü duyabiliyordum. "İki farklı renk karınca, Fraa Raz. Savaş yapıyorlar. Buna benim neden olduğumu söylemekten utanç duyuyorum." Kökünden sökülmüş bir yığın yabani böğürtlen dalını dirsekledi.

"Buna savaş mı yoksa sadece etrafta delice koşuşturmak mı demeli?"

"Benim de anlamaya çalıştığım şey bu işte" dedi. "Savaşta strateji ve taktikler vardır. Kanattan saldırı gibi. Karıncalar kanattan saldırı yapabilir mi?"

Kanattan saldırının anlamını şöyle böyle biliyordum. Lio böyle terimleri, bir ejderha fosilinin ağzından diş çeker gibi, eski İlim Vadisi kitaplarından bulur çıkarırdı.

"Sanırım karıncalar kanattan saldırı yapabilir" dedim; ancak bunun kurnazca bir soru olduğunu ve tam da o sırada Lio'nun bana sözcüklerle kanattan saldırdığını hissettim. "Neden olmasın?"

"Kazara tabi ki yapabilirler! Sen buna yukarıdan bakıyor ve 'Aa, bu kanattan kuşatma gibi görünüyor' diyorsun. Ama eğer savaş alanını görüp karıncaların hareketlerini kumanda edecek bir komutan yoksa gerçekten eşgüdümlü manevralar yapabilirler mi ?"

"Bu biraz Azuz Taunga sorusu gibi" diye dikkatini çektim ("Yeterince büyük bir hücresel otomat, düşünebilir mi?").

"Eee, düşünebilirler mi?"

"Karıncaların öğle yemeğimin bir kısmını taşımak için birlikte çalıştıklarını görmüştüm; bu yüzden eylemlerini eşgüdümlü yapabildiklerini biliyorum."

"Ama aynı kuru üzüm tanesini çeken yüz karıncadan biriysem, kuru üzüm tanesinin hareket ettiğini hissedebilirim, değil mi? Bu nedenle kuru üzüm tanesi, birbirleriyle iletişim kurmalarının bir yoludur. Ancak ben savaş alanında yalnız bir karıncaysam..."

"Provener zamanı, Diken kafa."

"Tamam" deyip sırtını döndü ve yürümeye başladı. Başka pek çok tuhaf özelliğinin yanında bu konuşmanın orta yerinde çekip gitme alışkanlığı da kendisine sanki tuhaf hava katıyordu. Küresini yine unutmuştu. Yerden alıp ona doğru attım. Kafasının arkasından geri sekip havalandı. Elini uzattı; bakmadan, yere düşerken yakaladı. Savaşçıların –ölü veya diri– ayaklarıma yapışmasını istemediğimden savaş alanının etrafından geçip peşinden koştum.

Lio benim çok önümde, Manastır'ın köşesine ulaştı ve ağır hareket eden suur kitlesinin önüne o kadar kaba ve bir o kadar da aptalca daldı ki hepsi bu hareketin öncesini ve sonrasını düşünmeden sadece kıkır kıkır gülüştü. Sonra beni arkalarında bırakarak kemerli yola doluştular. Fraa Lio'yu geç kalmaması konusunda uyarıyordum; şimdiyse en sona ben kalacak ve kınanacaktım.

> Ayun: (1) Ön ve Eski Ortça'da, bir eylem; bir varlık ve yinellikle de bir birey tarafından bilinçli olarak yapılan bir hareket. (2) Orta ve geç Ortça'da, yinellikle bir ayutlar meclisi tarafından yönetilen, bir mat veya konsentin tamamının ilahiler söyleyip şifreli ve daha pek çok ayinsel davranış sergileyerek gerçekleştirdiği geleneksel bir ayin.
>
> SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Bir bakıma saat, Katedral'in tamamını ve bodrumunu oluşturuyordu. Bununla birlikte çoğu kimse 'saat'ten bahsettiğinde aslında Katedral'in merkez kulesi olan Praesidium'un yüksek duvarlarına asılı duran dört kadranı kastediyordu. Kadranların hepsi farklı çağlarda, büyük bir ustalıkla yapılmıştı ve her biri zamanı farklı biçimde gösteriyordu; ama dördü de içerden aynı mekanizmaya bağlıydı. Her biri saati, zamanı, haftanın gününü, ayı, ayın evresini, yılı ve (okumasını bilenler için) birçok başka kozmolojik sırrı gösteriyordu.

Praesidium dört sütun üzerinde duruyordu ve büyük bir bölümü kareydi. Kadranların üzerinde olmamakla birlikte, kare kat planının köşeleri sekizgen olacak biçimde oyulmuştu ve sekizgen bunun biraz üstünde on altı köşeli bir çokyine dönüşüyor, daha üstündeyse yuvar-

laklaşıyordu. Praesidium'un çatısı yağmur suyunun dökülmesi için ortası hafifçe bombeli olduğundan, bir disk veya daha çok bir mercek biçimindeydi. Bu çatı, aynı saat mekanizmasını çalıştıran ve bu mekanizmanın çalıştırdığı yıldıztaşının monolitleri, kubbeleri, sundurmaları ve küçük kulelerini destekliyordu.

Her bir kadranın altında yaprak biçiminde bir oyma arkasına gizlenmiş bir çan kulesi vardı. Çan kulelerinin aşağısında asıl kule, payanda adında taştan kemerlerin üstünde duruyordu. Bu kemerler Praesidium'dan daha kısa ancak aynı yinel plana göre inşa edilmiş dört uzak kulenin en üstündeki çan kulelerinin arasında bulunuyordu. Kuleler, Praesidium'un alt yarısını tutan ve Katedral'in ana planını oluşturan bir kemer sistemi ve oyma kirişlerle birbirlerine bağlanıyordu..

Katedral'in oldukça yüksek ve kubbelerden oluşan taş bir tavanı vardı. Kubbelerin üzerinde düz bir çatı yapılmıştı. Bu çatının üzerine Gedikli Muhafız evi inşa edilmişti. Praesidium'u çevreleyen kare iç avlunun çatısı ve duvarları vardı. İç avluda ayrıca kare kare odalar ve hücreler de vardı. Avlunun çevresinde bütün yönlerden ufku gören (bir payanda, pencere duvarı, çan kulesi veya bir sivrikulenin görüşü engellediği durumların dışında) ve Muhafız devriyelerinin Katedral'in çevresini sadece birkaç dakikada yürüyebileceği açık bir yürüyüş yolu vardı. Bu çıkıntılı bölmeler, aşağıdaki duvarlardan yukarı ve dışarı doğru kıvrılan düzinelerce yakın aralıklı payandayla desteklenmişti. Her bir payandanın ucu, ebedi nöbet tutan bir çörten* için oturak görevi görüyordu. Bunların yarısı (Muhafız çörtenler) dışarıyı gözetliyordu; diğer yarısıysa (Papaz çörtenleri) pullu boyunlarını uzatmış, sivri kulaklarını doğrultmuş, kısık gözleriyle aşağıda uzanan konsenti kesiyordu. Payandaların arasına sıkışmış ve devriye yürüyüş yolunun altında gölgede kalmış olan Gedikli Papaz'ın pencerelerinin alçak matik kemerleri vardı. Konsentteki sadece bir-iki yer bunların en az birinden gözetlenemiyordu ve elbette biz bunların hepsini ezbere biliyorduk.

Azuz: (1) Yeni Ortça'da, büyük düşünürler için öldükten sonra kullanılan bir saygı terimi. *Dikkat*: Bu kelime, Y.S. 3000 Binyıl Ortça Kongresi'nde kabul edilmiştir. Bunun öncesinde Aziz kelimesinin yanlış yazımı olarak kabul ediliyordu. Sadece büyük harflerin yazıldığı taş üzerine AZİZ (veya taş oymacısının yeri kalmamışsa AZ.) olarak yazılır.

* İnanışa gore çörtenler gündüzleri taşlaşan, geceleriyse canlanan varlıklar. (ç.n.)

Üçüncü Talan'ı izleyen yıllarda standartların bozulması sırasında, U ile Î harflerini karıştırmak yaygınlaşmıştı ("tembel taş oymacısı sorunu") ve çoğu kimse bunu AZÂD ile karıştırmaya başladı. Buysa *azuz* biçiminde (şimdi kabul edilen), hatta *azâm* biçiminde bozuldu. Az. yazım biçimi bunların herhangi biri için kullanılabilir. Bazı geleneksel mezheplerde hâlâ Azîz olarak söylenir ve bu büyük bir olasılıkla Binlikçiler arasında da geçerlidir.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Katedral, bir zamanlar sıradağların sonunda yer alan; ama şu anda düzleşip küçülmüş olan bölümden yükseliyordu. Binlikçi matının kayalıkları Katedral'in doğu tarafında ve yukarısında belli belirsiz görünüyordu. Diğer matlar ve etrafı duvarlarla çevrili binalar topluluğu Katedral'in aşağılarında, güneyde ve batıda etrafa yayılmıştı. Benim Onlukçularla birlikte yaşadığım yerse beş yüz metre uzaktaydı. Sahanlıklarla sıralanmış yedi merdivenden oluşan çatılı bir üst balkon, matımızı Katedral'e giriş yaptığımız büyük kapının önüne doğru genişleyen taştan bir taraçaya bağlıyordu. Benim Onlukçu arkadaşlarımın çoğunun izlediği yol buydu.

Yaşlı suur mangasının yarattığı kalabalığın dağılmasını beklemektense Manastır'ı çevreleyen üst balkondaki, gerçekten geniş tek yer olan, Papazlar Meclisi binasına doğru koştum. Buranın, Tebeşir salonları ve atölyeler arasındaki bir yola götüren bir arka çıkışı vardı. Duvarları, devam etmekte olan işlerimizi tıkıştırdığımız oyuklarla doluydu. Yavaş yavaş sararıp kıvrılan yarısı yazılmış el yazmaları buralarda çıkıntı oluşturuyor ve dehlizi olduğundan daha dar gösteriyordu.

Dehlizin sonuna koşturup anahtar deliği biçimindeki kemerden eğilerek geçtikten sonra, Katedral'in üzerine inşa edildiği ve bizi Yüzlükçü matından ayıran bir tampon bölge görevi gören yükseltilmiş sütun kaidesinin aşağısında uzanan bir çayıra çıktım. Beş metre yükseklikte taştan bir duvar, çayırı ortadan ikiye bölüyordu. Yüzlükçüler kendi taraflarını büyük baş hayvanlarını yetiştirmek için kullanıyordu.

Ben Devşirildiğim zaman, bizim tarafı samanlık olarak kullanıyorduk. Birkaç yıl önce yaz sonunda Fraa Orolo ve Fraa Jesry, Onbir'lik bitkileri aramak üzere çapalarla oraya gönderilmişler ve kantarona benzer bir yığın şeyle çıkagelmişlerdi. Bunları dışarıda parçalayıp çayırlığın ortasına yığdıktan sonra da ateşe vermişlerdi.

Günün sonuna doğru duvarın bizim tarafındaki bütün çayırlık, dumanı tüten kömürleşmiş anız alanı haline gelmişti ve duvarın tepesin-

den gelen gürültüler, közlerin Yüzlükçüler'in tarafına uçmuş olduğunu düşündürüyordu. Bizim tarafta fraalar ve suurlar, yiyeceklerimizin çoğunu üzerinde yetiştirdiğimiz çayırlık ile arapsaçlarının arasındaki sınır boyunca, nehre kadar bir ateşle savaş hattı oluşturmuşlardı. Dolu kovaları hattın yukarısına, boş kovaları hattın aşağısına uzatıyor ve suyu en çok, alevlerin sarmasının en muhtemel olduğu arapsaçlarının üzerine döküyorduk. İyice büyümüş arapsaçlarını görseydiniz nedenini anlardınız; biyokütle miktarı devasadır ve yılın o vaktinde artık kolayca yanacak kadar kurumuş olurlar.

O sırada görevde olan Gedikli Papaz yardımcısı soruşturmada, yangın başladığında çok fazla duman çıktığı için Lio ve Jesry'nin ne yaptığını net bir şekilde göremediğine dair ifade vermişti. Bu yüzden bütün olay Günlük'e sadece bir kaza olarak kayedilmiş ve çocuklar kefaletle serbest bırakılmıştı; ama kantaron otu çayırındaki yangın daha ilk başta etraftaki otlara yayılmaya başladığında Lio'nun ateşi, ayaklarıyla, üzerinde tepinerek söndürmek yerine yangını yangınla söndürmeyi ve ateş savaşlarında kullanılan yöntemlerle kontrol altına almayı önerdiğini Jesry bana daha sonra anlattığı için biliyorum. Onların karşı ateş yakma girişimleri işleri daha da kötüleştirmişti. Jesry, esas yangını frenlemesi umulan ancak kontrolden çıkan yangını yangınla söndürme sistemini frenlemek için başka bir yangını yangınla önleme çabasına girmişken Lio'yu da güvenli bir yere çekmişti. Ellerini Lio'yu güvenli bir yere çekmek için kullanıyor olması sebebiyle de o güne kadar dimdik duran ve asla tam olarak şeffaflaşmayacak küresini bırakmak zorunda kalmıştı. Neyse, yangın sürekli konuştuğumuz bir şeyi nihayet yapmamıza vesile de olmuştu: küreyi yoncalar ve çiçek açan diğer bitkilerin içine ekip arıcılık yapmak. Surdışında ekonomik bir faaliyet olduğunda, balı Gün Kapısı önünde pazar tezgâhındaki burgerlere satabilir ve parayı konsentin içinde üretmemizin zor olduğu şeyleri satın almak için kullanabilirdik. Dışarıdaki koşullar çok zorlaştığında ise balı yiyebilirdik.

Katedral'e doğru yavaş yavaş koşarken taş duvar sağımda kalıyordu. Arapsaçlarının çoğu, ki şu anda yangın sırasında oldukları kadar tok ve olgundular, arkamda ve sağımdaydı. Önümde ve hafif bir tepenin üstünde ayutların doluştuğu Yedi Basamak vardı. Kapüşonlu cüppelerine sarılmış diğer fraalarla karşılaştırıldığında yarı çıplak ve onların iki katı daha hızlı hareket eden Lio, yanlış renkte bir karınca gibiydi.

Katedral'in kalbi olan mihrabın sekizgen bir zemin planı vardı (daha çok teorların söylemeye meyilli olduğu gibi birliğin, sekizinci kökten simetri grubu vardı). Bu sekiz duvarın bazılarının taştan, bazılarınınsa

ahşaptan yapılmış yaprak oymaları vardı. Biz onlara ekran diyorduk. Bu, ekranın çekici izlemek veya oyun oynamak için kullanılan bir şey olduğunu düşünen surdışı insanları için kafa karıştırıcı bir sözcüktü. Bizim içinse ekran; içinde bir sürü deliğin olduğu bir duvar, onun sayesinde görebildiğimiz, duyabildiğimiz, koklayabildiğimiz bir geçitti.

Katedral'in tabanından güneye, kuzeye, doğuya ve batıya açılan dört büyük göbek uzanıyordu. Eğer Tanrıyataparlar'ın arklarından birinde bir nikaha veya bir cenazeye katıldıysanız, göbekler size oradaki misafirlerin oturduğu, ayakta durduğu, diz çöktüğü, dövündüğü, yerde yuvarlandığı -ya da yaptıkları her neyse- işte o büyük kısmı anımsatırdı. Zira mihrap da, rahibin sunakta durduğu yere benziyordu. Katedral'e uzaktan bakıldığında onu temelinde geniş gösteren şey de bu dört göbekti.

Bulaşıcı hastalık taşımadıklarında ve yinellikle makul davranışlar sergilediklerinde Flec Usta gibi surdışından gelen misafirlerin Gün Kapısı'ndan içeri girmelerine ve kuzeydeki göbekten ayunları izlemelerine izin verilirdi. Son bir buçuk yüzyıldır durum aşağı yukarı bu şekildeydi. Gün Kapısı'ndan geçerek konsentimizi ziyaret edenler kuzey cephesindeki kapıya yönlendirilir ve uçtaki ekrana doğru kuzey göbeğinin orta koridoru boyunca yürürlerdi. Bütün Katedral'in sadece o göbekten ve ekranın öteki tarafındaki sekizgen alandan ibaret olduğunu düşünebilirdiniz; ama doğudaki, batıdaki veya güneydeki biri de aynı yanılgıya düşebilirdi. Ekranlar göbek tarafında koyu renk, mihrap tarafındaysa açık renk yapılmıştı. Mihrabı görmek kolay; ama onun ötesini görmek imkânsızdı ve bu da her bir göbeğin tek başına durduğu ve mihraba hâkim olduğu yanılgısını yaratıyordu.

Doğu göbeği boştu ve az kullanılıyordu. Bunun nedenini daha büyük fraa ve suurlara sorduğumuzda ellerini sallayıp burasının Katedral'in resmi giriş kapısı olduğunu "açıklarlardı". Öyleyse o kadar resmiydi ki, kimse burayla ne yapacağını bilmiyor olmalıydı. Bir zamanlar orada bir borulu org duruyormuş ancak İkinci Talan sırasında oradan sökülmüş. Sonrasında Öğreti'nin yenileştirilmesiyle birlikte bütün müzik aletleri yasaklanmış. Benim ekibim gençken Orolo, Azuz Edhar Konsenti bir mat inşa edecek vakit bulabilirse burasının on binlikçi fraalar için mabet yapılacağına dair söylentilerin dolaştığını anlatarak bizi yıllarca oyalamıştı. "Binlikçiler'e 689 yıl önce bir teklif verildi" derdi, "önümüzdeki 311 yıl içinde yanıtlarını vermeleri bekleniyor."

Güney göbeği, kendilerine ait olan çayırlığın yarısını geçerek buraya varabilecek olan Yüzlükçülere ayrılmıştı. Burası onlar için fazlasıyla bü-

yüktü. Hemen yanlarında çok daha dar bir alana tıkışmak zorunda kalan biz Onlukçuların, bu gerçeğe üç yüzyıldan fazla bir süredir canı sıkkındı.

Tüm matların açık ara en yeteneklileri olan Yıllıkçılar tarafından kullanıldığı için en iyi vitray pencereler ve en ince taş oymacılığı batı göbeğindeydi. Ancak onların sayısı mekânı kolayca doldurmaya yetecek kadar çoktu; bu yüzden de onların bu kadar büyük bir yere sahip olmasına gücenmiyorduk.

Mihrabın bir de aynı boy ve biçimde inşa edilmiş; ancak uygun göbeklere bağlanmamış, ana yönlerde uzanan dört tane ekran duvarı vardı: kuzeydoğu, güneydoğu, güneybatı ve kuzeybatı. Bu ekranların karanlık taraflarında Katedral'in insan kullanımı için pek de elverişli olmayan buna karşılık bütün o binanın ayakta durabilmesi için gerekli inşaat işleriyle kalabalıklaşmış dört köşesi uzanıyordu. Yaklaşık üç yüz tane onlukçu olduğundan, bizim güneybatı yönünde bulunan köşemiz bunların açık ara en kalabalık olanıydı; bu yüzden bizim yerimiz, Katedral'in duvarlarından dışarı doğru kamburlaşan birkaç yan kuleyle genişletilmişti ve bu, o köşede göze çarpan orantısızlığın nedenini de çok iyi açıklıyordu.

Kuzeybatı köşesi Başpiskopos'un yerleşkesine bağlıydı ve sadece kendisi, misafirleri, muhafızlar ve diğer başpapazlar tarafından kullanılıyordu; bu yüzden de orası hiç kalabalık olmuyordu. Güneydoğu köşesi Binlikçiler içindi; sarp kayalıkların bulunduğu tarafta yükselen taş merdivenlere bağlanıyordu.

Bizimkinin tam karşısındaki kuzeydoğu köşesi Ita'ya ayrılmıştı. Onların kapısı doğrudan Katedral'in o tarafıyla o bölgede konsentin dış duvarını oluşturan uçurumun arasındaki gizli kenar mahallelere açılıyordu. Bir tünel, gözetmekle görevli oldukları saatin yeraltındaki mekanizmasına bir nevi erişim sağlıyordu; ancak Ita'ya ilişkin bilgimizin çoğu gibi bu da çok kesin bir bilgi sayılmazdı.

Demek ki sadece resmi kapılar sayıldığında Katedral'e girmenin sekiz yolu vardı; ama matik mimari karmaşık olmazsa olmazdı; bu yüzden de nadiren kullanılan ve meraklı genç fraaların dışında hemen hemen hiçkimsenin bilmediği pek çok küçük kapı daha vardı.

Arıların üzerine basmadan elimden geldiğince hızlı bir şekilde yoncaların arasından geçtim. Hatta Yedi Basamak'ta geçirdiğimden daha iyi vakit geçirdim ve çok geçmeden bir kayanın üzerindeki taş kemerin üzerine kurulmuş Çayır kapısına ulaştım. Taş merdivenlerden çıkarak Katedral'in giriş katına vardım. Gerekli olmadığı zamanlarda cüppe ve

tören eşyalarının saklandığı birkaç küçük ve bakımsız deponun yanından geçtim. Sonra biz Onlukçuların göbek yerine kullandığı güneybatı köşesindeki karışık mimarinin içine çıktım. Katedral'e gelen fraa ve suurlar yolumu kapatmıştı; ancak görüşün payanda tarafından egellendiği yerlerde boş yerler vardı. Elbise dolabımız, payandanın kaidesine yaslanmış olarak bu yerlerden birine yerleştirilmişti. İçindekilerin çoğu yere saçılmıştı. Fraa Jesry ve Fraa Arsibalt, yüzleri oldukça kızarmış ve canları sıkkın halde orada dikiliyordu. Fraa Lio, en sevdiği giysisini bulmaya çalışırken ipeklerin içinde kaybolmuştu. Tek dizimin üzerine çöktüm ve onun etrafa saçmış olduğu giysilerin arasından bedenime uygun bir tane buldum. Üzerime geçirdim, urganımı bağladım ve ayaklarıma dolaşmayacağından emin olduktan sonra da Jesry ve Arsibalt'ın peşine düştüm. Çok geçmeden Lio hemen arkamda bitiverdi. O payandanın gölgesinden çıkıp dirseklerini kullanmaktan hiç çekinmeyen Jesry'nin peşinden kalabalığı yara yara yolumuzu açarak ekrana doğru ilerledik. Aslında çok da kalabalık yoktu. Bugün Onlukçuların sadece yarısı gelmişti; çünkü geriye kalanı Apert için hazırlanmakla meşguldü. Bizim fraa ve suurlarımız, birkaç sıra halinde güneybatı ekranının önünde oturmuştu. Öndekiler yerde oturuyordu. Sonraki sıra, kafa büyüklüğündeki kürelerinin üzerinde oturuyordu. Onların arkasındakiler kürelerini daha büyük yapmıştı. En arka sırada şeffaf balonlar gibi şişirilmiş devasa küreler, o halleriyle üzerlerinde oturanlardan daha büyüktü. Kürelerin yuvarlanıp gitmesini ve insanların taşlara doğru devrilmesini engelleyen tek şey, hepsinin duvarlar arasına balık istifi gibi yığılmış olmasıydı. Bir kutu içinde duran yumurtaları andırıyorlardı.

Büyük fraa Mentaxenes, ekranımızın içine giden küçük kapıyı çekerek açtı. Çok yaşlıydı ve onu hayatta tutan tek şeyin, bunu her gün yapmak olduğundan çok emindik. Her birimiz onun ayakları daha iyi kavrasın diye yere dökülmüş toz reçineye basıyorduk.

Sonra sıraya dizildik ve bir fincan çayın içine atılmış şeker taneleri gibi, büyük salonda dağıldık. Mimarisindeki bir şey mihrabı, konsentin üstüne şimdiye kadar düşmüş tüm ışığı depolayan bir sarnıç gibi gösteriyordu.

Ekranın iç tarafından bakılınca, en üst katın bütün vitray pencerelerinden içeriye dolan ışıkla aydınlanmış ve yaklaşık otuz metre yukarıda bulunan kemerli katedral tavanı görünüyordu. Sekiz ekranın parlak iç yüzeylerinde parıldayan bunca ışık, hepsini opak hale getirmişti ve bütün Katedral sanki sadece dördümüze aitmiş gibi bir hava veriyordu. Provener'e katılmak üzere duvarlı ve üstü örtülü merdivenlerden güç-

lükle tırmanmış olan Binlikçiler, şimdi bizi ekranlarından görebiliyordu; ancak sarı tişörtü ve çekicisiyle kuzey pasajındaki Flec Usta'yı göremiyorlardı. Flec de onları göremiyordu ama tamamen mihrapta gerçekleşecek ve bir, iki veya üç bin yıl önce sahnelenmiş ayinden hiçbir farkı olmayacak Provener ayununu herkes izleyebilecekti.

Praesidium, mihrabın ortasından aşağı ve sanırım İtaların alt parçalarının hareketlerinden sorumlu oldukları yeraltı kemerine doğru inen dört adet yivli taş ayak tarafından desteklenmişti. İçeri girerken o payandalardan birinin yanından geçtik. Bunlar kesitten yuvarlak değildi; ama olması gerektiği kadar ince değilse de neredeyse eski tip bir roketin kanatları gibi çaprazlamasına dışa doğru uzanıyordu. Böylece katedralin merkezine geldik. Buradan yukarıya bakınca iki kat daha yukarısını, yıldıztaşının bulunduğu Praesidium'un tepesine kadar her yeri görebiliyorduk. Reçinelenmiş çukurlarla işaretlenmiş olan yerlerimize geçtik.

Başpiskopos'un ekranında bir kapı açıldı ve içeriden başpapaz olduğunu gösteren mor cüppesi içinde bir adam çıktı. Bu mor cüppe, bizimkilerden bile daha karmaşıktı. Başpikopos'un bugün meşgul olduğu besbelliydi. Muhtemelen Apert için hazırlanıyordu; bu yüzden yerine yaverlerinden birini göndermişti. Öteki başpapazlar da onun arkasında dizildiler. Gedikli Muhafız Fraa Delrakhones Başpiskopos'un solundaki sandalyeye, Gedikli Papaz Suur Trestanas da sağ taraftakine oturdu.

Üçü soprano, üçü tenor, üçü bariton ve üçü de bas olmak üzere toplam on beş yeşil cüppeli fraa ve suur, Yıllıkçı ekranının arkasından toplu halde çıktı. İlâhi ve şarkıları söyleme sırası onlardaydı; ki bu da bir yıllarını bunu öğrenerek geçirmiş olmalarına rağmen büyük ihtimalle kötü olacak bir performans izleyeceğimiz anlamına geliyordu.

Başpapaz ayunun açılışını yaptı ve sonra Provener kısmını tutan manivelayı açtı.

Eğer okumasını biliyorsanız saatin de size söyleyeceği gibi iki gün daha ayin vaktindeydik. Yani devam eden bir festival ya da tatil yoktu; bu yüzden de toplu dua, özel bir tema izlemedi. Bunun yerine ayun, bütün bildiklerimizi nasıl öğrendiğimizi hatırlatan, tarihimizin ağır ve düzensiz bir özetine döndü. Yılın ilk yarısında, Yeniden Yaratılış'tan önce bütün olup biteni işlerdik. Oradan da ileriye doğru yolumuzu belirlerdik. Bugünkü toplu dua, bundan bin üç yüz yıl önce meydana gelmiş ve mucidi Azuz Bly'ın Gedikli Muhafız tarafından Düşürülmesine ve hayatının geri kalanını kendisine tanrı olarak tapan alt sınıf insanlar tarafından çevrelenmiş bir tanık tepenin üstünde geçirmesine neden olan sonlu grup kurambilimindeki gelişmelerle ilgiliydi. Hatta Azuz Bly;

bu insanları kantaron otu tüketmekten vazgeçirmiş, bunun üzerine ters düşmüşler ve onu öldürüp, düşünmesine yol açan şeyin o olduğu yanılgısıyla karaciğerini yemişlerdi. Eğer bir konsentte yaşıyorsanız, Azuz Bly hakkında daha fazla bilgi için Günlüklere başvurun. Konsentte yaşamıyorsanız, şunu bilin ki bu tarzda o kadar çok hikâyemiz vardır ki, birisi bütün hayatı boyunca her gün Provener'e katılsa bir tanesinin bile tekrar edildiğini duymaz.

Sözünü ettiğim Praesidium'un dört ayağı vardı. Tam ortada, bütün Katedral'in merkez ekseninde, ucunda ağırlık olan bir zincir asılıydı. Zincir üzerimizdeki boşlukta öyle yükseğe ulaşıyordu ki, üst ucu toz ve karanlıkta yok oluyordu.

Ucundaki ağırlık, sanki kurtçuklar tarafından yenmiş gibi delikleri olan gri metalden bir damla, Arbre'ın merkeziyle aynı malzemeden yapılmış dört milyar yıllık demir-nikel bir göktaşıydı. Son Provener kutlamasından sonra geçen yaklaşık yirmi dört saat içinde hemen hemen yere kadar inmişti; neredeyse uzanıp dokunabiliyorduk. Saatin çalışmasını sağladığı için çoğu zaman aşağıya dengeli iniyordu; ama şafak vaktinde ve günbatımında, Gün Kapısı'nın açılması ve kapanması için güç sağlaması gerektiği zamanlarda, izleyicileri oradan alelacele kaçırtacak kadar hızlı bir şekilde aşağı düşerdi.

Bağımsız hareket eden dört farklı zincirde, farklı dört adet ağırlık vardı. Bunlar ortada asılı olmadıkları ve pek hareket etmedikleri için göze çarpmıyordu; çünkü dört Praesidium payandasına sabitlenmiş metal raylar üzerinde hareket ediyorlardı. Bunların her birinin küp, ongen prizma, on ikigen prizma ve yirmigen prizma gibi düzgün bir geometrik biçimi vardı. Hepsi Ecba kayalıklarındaki taş ocağından çıkarılarak Kuzey Kutbu'ndan yük vagonlarıyla buraya taşınan siyah volkanik taştan yapılmıştı. Saat her kurulduğunda her biri biraz yükselirdi. Küp, yılda bir kez Yıl Kapısı'nı, ongen prizma her on yılda bir On Yıl Kapısı'nı açmak için aşağı inerdi; bu yüzden bu ikisi, şimdi yollarının en tepe noktasına çok yakındı. On ikigen prizma ile yirmigen prizma da sırasıyla Yüzyıl ve Binyıl kapılarını açıyordu. On ikigen prizma tepe noktasına onda dokuz, yirmigen prizmaysa yaklaşık onda yedi mesafesindeydi. Böylece sadece bunlara bakarak yılın 3689 olduğunu tahmin edebilirdiniz.

Praesidium'un çok daha yukarısında, saat boşluğunun üst menzilinde, –saat işçiliğinin tümünün üzerinde toplandığı kadranların arkasındaki büyük boşlukta– yer alan hava ve su geçirmeyecek kadar sıkı kapatılmış ve mühürlenmiş taş bir odada altıncı bir ağırlık vardı: bir kriko üzerinde aşağı ve yukarı oynayan mavi metalden bir küre. Bu, biz

saati kurarken saati çalışır durumda tutuyordu. Bunun dışındaysa sadece göktaşı yere inerse hareket ediyordu; yani biz günlük Provener ayununu kutlayamamışsak. Bu olduğunda saat, enerji tasarrufu sağlamak için mekanizmasının çoğunu durdurur ve tekrar kuruluncaya kadar kürenin yavaş hareketleriyle devreye giren uyku moduna geçerdi. Bu sadece Üçüncü Talan sırasında ve konsentteki herkesin saati kuramayacak kadar hastalandığı bir iki durumda daha gerçekleşmişti. Saatin uyku halinde ne kadar süre çalışabileceğini hiç kimse bilmiyordu; ama yaklaşık yüz yıl olduğu tahmin ediliyordu. Binlikçilerin sarp kayalıklarındaki deliklere doluştuğu ve konsentten geriye kalan yerde yetmiş yıl süreyle kimseciklerin yaşamadığı Üçüncü Talan'ı izleyen süre boyunca çalışmaya devam ettiğini biliyorduk.

Bütün zincirler, temizlik ve denetiminden Ita'nın sorumlu olduğu dişli dizileri ve saat maşalarıyla birbirine bağlanmıştı ve şaftları açan zincir dişlisi çarkından saat boşluğuna doğru yükseliyordu. Orta taraftan yükselen ve göktaşını taşıyan ana sürüş zinciri ayaklarımızın altındaki kemerli mahzene doğru aşağı inerken Praesidium'un payandalarında ustalıkla gizlenmiş uzun dişli dizileri ve bağlantılarına tutturulmuştu. Ita'dan olmayanların görebileceği tek yer olan bu bölüm, yuvarlak bir sunak gibi görünen ve mihrap zemininin orta yerinden yükselen küçük bir tümsekti. Bir insanın yaklaşık olarak omuz hizasına gelen bu tümsekten tekerlek parmağı gibi dört adet yatay çubuk uzanıyordu. Her bir çubuk yaklaşık iki buçuk metre uzunluktaydı. İbadetin uygun bir anında ben, Jesry, Arsibalt ve Lio, her birimiz bir çubuğun ucuna geçip ellerimizi üzerlerine yerleştirdik. Anathem'in temposuna uygun olarak bocurgatı döndürerek çapayı kaldırmaya çalışan bir denizci gibi, her birimiz kendimizi tuttuğumuz çubuğun arkasına attık; ancak yere iyice basamadığım için birkaç santimetre geriye kayan sağ ayağım dışında hiçbir şey hareket etmedi. Birleştirdiğimiz güç, zincir ve ağırlığın dayandığı onlarca metre yukarıdaki zincir dişlisi çarkıyla aramızdaki tüm mil yatağı ve dişlilerin statik sürtünmesinin üstesinden gelememişti. Sıkışma giderilir giderilmez sistemi hareket halinde tutacak gücümüz vardı; ancak sıkışmayı gidermek için çok büyük bir itme gücü gerekiyordu (kaba kuvvet kullanmak istediğimizi düşünürsek). Zeki olmayı seçtiğimizdeyse minik bir sarsma, hafif bir titreşim yeterli olurdu. Farklı praksikler bu sorunu farklı şekillerde giderebilirdi. Mesela Azuz Edhar'da, biz bunu sesimizle yapıyorduk.

Orithena Salonları'nın mermer sütunlarının Ecba'nın kara kayalıklarından yükseldiği çok eski zamanlarda, tüm dünyaların teorları öğle

vaktinden hemen önce büyük kubbenin altında toplanırdı. Liderleri (önce Adrakhones'in kendisi daha sonra Diax veya onun diğer çömezlerinden biri), analemada* durup gün ortasında kubbe gözünden giren ışığın kendi üzerinden geçmesini beklerdi: bizlere babası Cnoüs'ün ışığını getiren anamız Hylaea için Anathem'in söylenmesiyle kutlanan bir zirve. Orithena yıkılıp da hayatta kalan teorlar seyyahlaşmaya başladıkları zaman bu ayun artık yapılmamaya yüz tutmuştu. Ancak çok sonraları teorlar matlara çekildiklerinde Azuz Cartas, tüm Eski Matik Çağ boyunca yapılmış olan dini törenleri kalıcı hale getirmek için buna tekrar başvurdu. Yeni Periklynelere Yayılma (Dispersal) ve bunu izleyen Praksik Çağ boyunca tekrar yapılmamaya başlanmış; ama Korkunç Olaylar ve Yeniden Yaratılış'tan sonra tören, saatin kurulmasına odaklanan yeni haliyle yeniden hayat bulmuştu.

Ayutlar arasındaki her bestecinin yaşamı boyunca en az bir kez teşebbüste bulunması muhtemel olduğundan, günümüzde Hylaea Anathem'inin binlerce şekli bulunmaktaydı. Bunların hepsi aynı kelimeleri ve yapıyı kullanırdı; ama birbirlerinden dünyalar kadar da farklıydılar. En eskisi teksesli olanıydı; yani her ses aynı notayı söylüyordu. Azuz Edhar'da kullanılansa çoksesliydi; yani uyumlu bir şekilde birbirlerine örülmüş farklı sesler, farklı melodiler söylüyordu. O yeşil cüppeli Birlikçiler, bölümlerden sadece birkaçını söylüyordu. Seslerin geri kalanı ekranlardan geliyordu. Geleneksel olarak Binlikçiler en kalın sesli notaları söylüyordu. Söylentilere göre ses tellerini rahatlatmak için özel yöntemler geliştirmişlerdi, ki ben buna inanıyordum; çünkü onların salonlarında gürleyen ses tonları kadar kalın olanını bizim mattaki hiç kimse çıkaramıyordu.

Anathem basit başlıyor, sonra kulakla takip edilemeyecek kadar karmaşıklaşıyordu. Orgumuz olduğu zaman, her biri ellerini ve ayaklarını kullanan dört orgçu gerekiyordu. Eski ayunda Anathem'in bu bölümü, Cnoüs'ten önceki sistematik olmayan düşünce Kaosunu temsil ediyordu. Besteci, müziğin bu bölümünde bunu fazlasıyla iyi gerçekleştirmişti; nitekim bu bölümde kulağın bu farklı sesleri birbirinden ayırdedebilmesi neredeyse imkânsızdı. Ama sonra, hani karman çorman geometrik bir şekle bakarsınız ve bu azıcık döndürülüp de bütün yüzeyleri ve tepe noktası birden aynı hizaya geldiğinde ne olduğunu anlarsınız ya, bütün o sesler de öyle birkaç ölçü içinde biraraya gelip saatimizin ışık kuyusunda çınlayan tek bir saf ton halini alıyor ve etraftaki her şeyi de

* Yılın her günü öğle vakti güneşin eğim açısını gösteren ∞ biçiminde eğri (ç.n.)

bu sese uygun biçimde titreştiriyordu. İster şans eseri olsun ister praksiklerin ustalığı sayesinde, titreşim, kurma kolundaki statik sürtünmenin mührünü kırmaya yetiyordu. Lio, Arsibalt, Jesry ve ben olacakları bilmemize rağmen tümsek harekete geçtiğinde öne devrildik. Çok geçmeden, dişli dizilerindeki geri tepme halledildikten sonra, kafalarımızın üzerindeki göktaşı usulca yukarı doğru süzülmeye başladı. Yirmi çarpma sesinden sonra gün içinde biriken toz ve yarasa pisliklerinin onlarca metre yukarıdan yağmur gibi kafamıza yağacağını biliyorduk.

Eski ayinde bu an, Cnoüs'ün aklında doğan ışığı temsil ediyordu. Şarkı şimdi Cnoüs'ün iki kızı Deät ve Hylaea'yı temsilen, rekabete girmiş iki melodi şeklinde ayrılmıştı. Kurma kolunun etrafında saat yönünün tersine yorgun argın yürürken aynı anda Anathem'in ritmiyle eşzamanlı ilerleyen sabit bir hız yakalamıştık. Göktaşı, geçen her saniye yaklaşık beş santimetre yükselmeye başlamıştı ve bitiş noktasına ulaşana kadar, ki bu yaklaşık yirmi dakika sürecekti, yukarı çıkmaya devam edecekti. Aynı zamanda diğer dört zincirde asılı olan dört dişli çark da çok ağır bir şekilde dönüyordu. Küp, bu ayun sırasında yaklaşık otuz santimetre yükselecekti. Ongen prizma yaklaşık iki buçuk santimetre yükselecekti, vesaire vesaire. Tavanın en üstündeki küre, saati kurduğumuz zaman süresince saati çalışır halde tutmak için yavaş yavaş aşağı iniyordu.

Ne kadar büyük de olsa saati kurmanın öyle çok fazla enerji gerektirmediğini belirtmeliyim! Sisteme uyguladığımız enerjinin neredeyse hepsi -çanlar, kapılar, Gün Kapısı'nın hemen içindeki büyük güneş sistemi modeli ve çeşitli daha küçük gezegen sistemi modelleriyle- yıldıztaşındaki teleskopların kutup eksenleri gibi eklentileri çalıştırmaya harcanıyordu.

Sopamı tümseğin etrafında durmadan iterken bunların hiçbiri aklımda yoktu. Doğru, bu şeylere birkaç dakikalığına yeniden bakmıştım ama sırf Flec Usta'nın izlediğini bildiğim ve sorduğunu farz ederek bu şeyleri ona nasıl anlatacağımın hesabını yaptığım için. Ancak ritmimizi bulduğumuzda, kalbim sabit hızda atmaya ve burnumdan ter damlamaya başladığında Flec Usta'yı unutmuştum. Birlikçilerin ilâhisi umduğumdan daha iyiydi; daha doğrusu hafızalarda kalacak kadar iyiydi. Yaklaşık bir-iki dakika Azuz Bly'ın hikâyesini düşündüm. Ondan sonra daha çok kendimi ve dünyadaki yerimi düşündüm. Bunun benim bencilliğim olduğunu ve ayun sırasında yapmam gereken şey olmadığını biliyordum; ama davetsiz ve istenmeyen düşünceleri insanın aklından uzaklaştırması en zor şeydir. Aklımdan geçeni size söylememi tatsız bulabilirsiniz. Bunu gereksiz derecede kişisel, hatta belki ahlak dışı bile

bulabilirsiniz; çünkü günün birinde bu yazı, onu bir nişe iliştirilmiş olarak bulabilecek başka çömezler için kötü bir örnek oluşturabilir. Ama bu da hikâyenin bir parçası.

O gün saati kurarken Gedikli Muhafız'ın pencere pervazına çıkıp aşağı atlamanın nasıl bir şey olacağını düşünüyordum.

Böyle bir şeyi anlamanın imkânsız olduğunu düşünüyorsanız siz muhtemelen bir ayut değilsiniz. Yediğiniz yiyecekler, genleri huşun sekansı veya daha güçlü bir şey içeren ürünlerden yetiştiriliyor. Melankolik düşünceler aklınıza hiç gelmeyebilir. Eğer gelirse bunları yok etme gücünüz vardır; ama benim böyle bir gücüm yoktu ve bu düşünceleri taşımaktan da yoruluyordum. Bunları sonsuza kadar susturmanın tek yolu, On Yıl Kapısı'ndan bir hafta sonu çıkıp (beni tekrar kabul edeceklerini farz ederek) gerçek ailemle birlikte yaşamaya gitmek ve onların yediklerini yemek, bir diğer yol ise Katedral'in bizim bölgemizden yukarı doğru kıvrılarak uzanan merdivenlerini çıkmak olurdu.

Softa: (1) Erken Orta Ortça'da, çözülememiş problemleri çözmede uzmanlaşan bir teorisyen; özellikle çömezlere özdeşlik çalışmasını öğreten kişi. (2) Geç Orta Ortça'da, Eski On İkinci Yüzyıl ortalarından Yeniden Yaratılış'a kadar matlara hâkim olan ve daha fazla teorik problemin çözülemeyeceği kanaatinde olan bir ekol üyesi; teorik araştırmaların önünü tıkamış, kütüphanelere kilit vurmuş, gizem ve muamma fetişi yaratmıştır. (3) Praksik ve Geç Ortça'da, ikinci anlamdakine benzediği düşünülen kişiler için kullanılan aşağılayıcı bir terim.

SÖZLÜK 4. baskı, Y.S. 3000

"İnsanlar açlıktan ölüyorlar mı? Yoksa fazla şişman oldukları için hastalar mı?"

Quin Usta sakalını kaşıyıp düşündü. "Eziklerden bahsediyorsun sanırım?"

Fraa Orolo omuz silkti.

Quin bunun çok komik olduğunu düşünüyordu. Flec Usta'nın aksine de kahkahayla gülmekten korkmuyordu. "Aynı zamanda her ikisinden de birazcık" diye kabul etti.

"Çok güzel" dedi Fraa Orolo *işte şimdi bir yere varıyoruz* diyen ses tonuyla ve bunu not aldığımdan emin olmak için bana bir bakış fırlattı.

Flec ile mülakattan sonra, Fraa Orolo'ya bir çift söz söyledim. "Beş yüz yıllık şu anketle ne yapacaksın, Baba? Bu delilik."

"Obinyıllıkbiranketinbinyüzyıllıkbirkopyası" şeklinde beni düzeltti.

"Yüzlükçü olsaydın bunun bir anlamı olurdu; ama sadece on yılda işler nasıl bu kadar çok değişmiş olabilir?"

Fraa Orolo bana Yeniden Yaratılış'tan beri on yıl içinde köklü bir değişimin gerçekleştiği kırk sekiz örnek olduğunu ve bunlardan ikisinin Talanlarda yaşandığını anlatmıştı; bu yüzden belki de hızlı olanlar en önemli olanlardı. Yine de on yıl, gündelik işlerine gömülmüş surdışında yaşayan insanların değişime kayıtsız kalabileceği, yeterince uzun bir zaman süreciydi. Bu yüzden bin yüz yıllık bir anketi ustaya okuyan Onlukçu, surdışındaki topluma bir hizmette bulunabilirdi (oralardaki insanların buna ilgi göstereceğini varsayarsak); ki bu da Sakular Otorite'nin bizleri (bunun olmadığı zamanlar hariç) hem hoşgörüp hem de korumasının nedenini açıklayabilirdi. "Tıraş olurken kaşının üstündeki bene her gün bakan bir adam, onun değiştiğini göremeyebilir; ama yılda bir kere gören bir doktor, ona kolayca kanser teşhisi koyabilir."

"Güzel" demiştim. "Ancak önceleri Sakular Otorite'yi hiç önemsemiyordun, *gerçek* amacın nedir öyleyse?"

Fraa Orolo bu soruya çok öfkelenmiş gibi davranmıştı; ama geri adım atmayacağımı anlayınca omuz silkip şöyle demişti "NAS için sıradan bir kontrol sadece."

"NAS mı?"

"Nedensel Alan Sapması."

Bu, Orolo'nun benimle sadece dalga geçtiğini fazlasıyla kanıtlamıştı; ama bazen dalga geçerken de bir amacı olurdu.

Düzeltme: onun *daima* bir amacı olurdu ama ben bunu *bazen* görebilirdim. Bu yüzden ellerimle yüzümü kapatıp mırıldandım, "Tamam. Bent kapaklarını aç bakalım."

"Pekâlâ. Nedensel alan, karşılıklı etki tepki ilişkileriyle bağlantılı şeylerin bir toplamıdır."

"Ama *evrendeki her şey* bu şekilde bağlantılı değil midir?"

"Bu, ışık konilerinin nasıl düzenlendiğine bağlıdır. Geçmişimizdeki şeyleri etkileyemeyiz. Bazı şeyler, bizleri etkilemek için fazlasıyla uzaktadır."

"Ama yine de nedensel alanlar arasında sert ve değişmez sınırlar çizemezsin."

"Yinel anlamda hayır. Ancak sen *benimle*, uzak bir galakside yaşayan bir yaratıkla olduğundan çok daha güçlü bir şekilde etki tepkiyle bağ-

lanmış durumdasın. Bu nedenle kurmak istediğin yakınlık düzeyine bağlı olarak senin ve benim birlikte aynı nedensel alana, yaratığın ise başka bir nedensel alana ait olduğunu söyleyebiliriz."

"Pekâlâ" demiştim, "*sen* ne kadar yakınlık kurmak istiyorsun Orolo Baba?"

"Şey, kemerli matta yaşamanın esas amacı, bizim surdışı dünyayla nedensel bağlarımızı en aza indirmektir, değil mi?"

"Toplumsal olarak, evet. Kültürel olarak, evet. Hatta ekolojik olarak da... Aynı atmosferi kullanıyoruz, onların tekerlekli moblarının seslerini duyuyoruz; öz kuramsal seviyede kesinlikle hiçbir nedensel ayrım yok!"

Beni duymamışa benziyordu. "Bizimkinden tamamen farklı, A ile B Evrenleri arasında hiçbir şekilde nedensel bağın olmadığı başka bir evren olsaydı, bunlar arasındaki zaman aynı hızda mı akardı?"

"Bu anlamsız bir soru" demiştim bir süre bunu düşündükten sonra.

"Ne komik, bana ise gayet anlamlı gelmişti!" diye biraz sert bir şekilde karşılık verdi.

"Şey, bu zamanı nasıl ölçtüğüne bağlı."

Duraksamıştı.

"Zamanın *ne olduğuna* bağlı!" demiştim. Açıklayabilmenin farklı yollarını aradım; ama hepsi çıkmaz sokakta sonlanıyordu.

"Peki" dedim en sonunda, "Sanırım Kantar'dan yardım istemeliyim. Aksi yönde iyi bir görüş olmadığında en basit yanıtı seçmek durumundayım. En basit yanıtsa zamanın A Evreni ile B Evreninde bağımsız olarak aktığıdır."

"Çünkü onlar ayrı nedensel alanlardır."

"Evet."

Orolo şöyle dedi, "Ya eğer bizimkisi kadar büyük, eski ve karmaşık olan bu iki evren, aralarında bir şekilde seyahat etmeyi başarabilen tek bir foton dışında bütünüyle ayrıysa? A'nın ve B'nin zamanı arasında sonsuza kadar sürecek mükemmel bir değişmezlik sağlamamız için yeterli olur muydu bu?"

Orolo'nun tuzaklarından biri tepemde kapandığı her zaman yaptığım gibi iç çekmiştim.

"Yoksa" demişti, "birbirleriyle gevşek bir şekilde bağlı olan nedensel alanlar arasında minicik de olsa bir zaman kayması, -sapması- olması mümkün müdür?"

"Öyleyse Flec Usta'yla mülakatına dönersek, duvarın *bu tarafında* sadece *on* yıl geçmişken öteki tarafında bin yıl geçip geçmemiş olabile-

ceğini anlamak için sadece şöyle bir kontrol ettiğine mi inanmamı istiyorsun!?"

"Araştırma yapmakta hiçbir sakınca görmedim" demişti. Sonra sanki dilinin ucunda bir şey varmış gibi bir tavır takındı; muzipçe bir şey. O söyleyemeden atıldım:

"Ah! Bunun başıboş dolaşan on bin yıl matı hakkındaki çılgınca hikâyelerinle bir ilgisi olabilir mi?"

İkimiz de daha çiçeği burnunda çömezken Orolo bir yerlerde bir kapının yer kapısı olduğunu ve bazı ayutların Apert'i kutlayan Onbinlikçiler olduğunu iddia ederek bunun içinden çıktıklarına dair Günlük'te bir örnek bulduğunu iddia etmişti. Bu da saçmaydı; çünkü şu andaki halleriyle ayutlar sadece (o tarih için) 3682 yıldır vardı; bu yüzden bu hikâyenin tek amacının tarih derslerimize dikkat edip etmediğimizi anlamak olduğu sonucuna varmıştık. Ama belki de daha derin bir amacı vardı.

"Eğer kafanı buna verirsen on bin yılda çok şey yaptırabilirsin" demişti Orolo. "Ya bütün nedensel bağları dünya dışına bölmenin bir yolunu bulursan?"

"Bu düpedüz saçmalık. Bu insanlara Afsuncu benzeri güçler veriyorsun."

"Ama birisi bunu yapabilirse o zaman o kimsenin matı ayrı bir evren olur ve onun zamanı dünyanın geri kalanıyla eşgüdümlü olmaz. Nedensel Alan Sapması mümkün olabilir..."

"Hoş bir düşünsel deney" demiştim. "Anlaşıldı. Kısa için teşekkür ederim; ama lütfen bana kapılar açıldığı zaman NAS delili bulmayı *gerçekten* beklemediğini söyle!"

"Bu senin beklemediğin ama çoğu kimsenin araması gereken bir şey!" demişti.

"Kızılderili çadırlarınızda, otağılarınızda, gökdelenlerinizde veya her nerede yaşıyorsanız sizin..."

"Çoğunlukla tekerleksiz karavanlarımız var" dedi Quin Usta.

"Ne güzel. Bunların içinde düşünebilen; ama insan olmayan şeyler bulundurmak yaygın mıdır?"

"Bir süre bulundurduk ancak hepsi bozuldu ve biz de onları attık."

"Okumayı biliyor musun? Bununla sadece Logotip yorumlamayı kastetmiyorum..."

"Artık onu hiç kimse kullanmıyor" dedi Quin. "İç çamaşırının üstündeki çamaşır suyu kullanımamanı söyleyen simgelerden bahsediyorsun. Öyle bir şey işte."

"Bizim iç çamaşırımız ya da çamaşır suyumuz yok; sadece cüppe, urgan ve küremiz var" dedi Fraa Orolo, başına geçirilmiş kumaş parçasına, beline düğümlenmiş urgana ve altındaki küreye hafifçe vurarak. Bu, Quin'i rahatlatmak için bizim hesabımıza sulu bir şakaydı.

Quin ayağa kalkıp uzun bedeniyle ceketi uçacak şekilde silkindi. Yapılı bir adam değildi; ama çalışmalar kaslarını belirgin hale getirmişti. Ceketi önüne çevirdi ve yakasının arkasına dikilmiş bir tomar etiketi parmaklarıyla içeri tıkıştırdı. On yıl öncesinden aşina olduğum bir şirketin logosunu görebiliyordum; ama logoyu daha basitleştirmişlerdi. Hemen altında hareket eden minik resim kareleri vardı. "Kinagramlar. Bunlar Logotip'in yerini aldılar."

Kendimi yaşlanmış hissettim: bu benim için yeni bir duyguydu.

Orolo, Kinagramları görene kadar merak etmişti; şimdiyse hayal kırıklığı içindeydi. "Aa!.." dedi, yumuşak ve nazik bir ses tonuyla, "boktan konuşuyorsun."

Utanmıştım. Quin hayret içindeydi. Sonra yüzü kızardı. Kendi kendine kızmış gibi görünüyordu.

"Fraa Orolo'nun söylediği şey senin düşündüğün şey değil!" dedim Quin'e. Kendimce gülerek tonlamaya çalışmıştım; ama sanki nefesim kesildi: "Bu eski bir Ortça kelime."

"Bu daha çok..."

"Biliyorum! Ama Fraa Orolo senin düşündüğün anlamı tamamen unuttu. Onun demek istediği bu değil."

"Öyleyse ne demek istedi?"

Ben ve Quin'in sanki kendisi orada yokmuş gibi onun hakkında konuşmamız, Fraa Orolo'nun çok hoşuna gitmişti.

"Kinagramlar ve Logotipler arasında aslında hiçbir farklılık yok demek istiyor."

"Ama *var*" dedi Quin, "birbirleriyle uyumlu değiller!" Yüzündeki kızarıklık geçmişti; nefes aldı ve bunun hakkında bir dakika kadar düşündü. En sonunda omuz silkti. "Ama ne demek istediğini anlıyorum. Logotip kullanmaya devam ediyor olabilirdik."

"Öyleyese neden artık eski moda olduğunu düşünüyorsunuz?" diye sordu Orolo.

"Bizlere Kinagramları getiren insanlar pazar payı kazansınlar diye."

Orolo somurttu ve bu cümleyi düşündü. "Bu da boktan bir şey gibi görünüyor."

"Para kazansınlar diye!.."

"Pekâlâ. Bu insanlar bu amaçlarına nasıl ulaştılar?"

"Logotip kullanmayı daha zorlaştırıp buna karşılık Kinagram kullanmayı daha kolay hale getirerek..."

"Ne kadar rahatsız edici. İnsanlar niçin isyan etmediler?"

"Zamanla Kinagramın gerçekten daha iyi olduğuna inandırıldık. Bu yüzden, sanırım haklısın. Bu gerçekten de bo..." Ancak kelimenin ortasında duruverdi.

"Söyleyebilirsin. O kadar da kötü bir kelime değil."

"Eh, söylemeyeceğim; çünkü onu burada, bu yerde söylemek yanlışmış hissi veriyor."

"Nasıl istersen Quin Usta."

"Nerede kalmıştık?" diye sordu Quin, sonra da kendi sorusunu yanıtladı: "bana bunları değil, Ortça yazmakta kullanılan harfleri okuyup okuyamadığımı soruyordun." Sadece o tür yazıyla kararmaya başlayan kâğıdıma doğru başını salladı.

"Evet."

"Mecbur kalırsam okurum; çünkü annem ve babam bana öğretmişti. Ama okumam zira asla buna mecbur kalmam!" dedi Quin. "Çocuğum ise, o başka bir hikâye..."

"Ona da babası mı öğretti?" diye araya girdi Fraa Orolo.

Quin gülümsedi. "Evet."

"Kitap okuyabiliyor mu?"

"Her zaman."

"Yaşı?" Bunun ankette olmadığı açıktı.

"On bir. Ve henüz kazıkta yakılmadı" dedi Quin çok ciddi bir şekilde. Quin'in, onu iğneleyerek şaka yaptığını Fraa Orolo'nun anlayıp anlamadığını merak ettim. Orolo'da anladığına dair hiçbir işaret yoktu.

"Suçlularınız var mı?"

"Elbette." Quin'in bu şekilde yanıtlaması, Orolo'nun anketin yeni bir sayfasına atlamasına neden olmuştu."

"Nereden biliyorsun?"

"Ne!?"

"*Elbette* suçlular var diyorsun, peki bir kişiye bakıp onun suçlu olup olmadığını nasıl anlıyorsun? Alınlarında suçlu mu yazıyor? Dövmeleri mi var? Hapse mi atılıyorlar? Kimin suçlu kimin suçsuz olduğuna kim karar veriyor? Kaşları tıraşlı bir kadın 'suçlusun' deyip gümüş bir çan mı

çalıyor? Yoksa tokmakla bir tahta parçasına vuran peruklu bir adam mı var? Sanığı halka biçimli bir mıknatısın içine mi itiyorsunuz? Yoksa kötülüğe yaklaştırıldığında seğiren çatal bir çubuk mu kullanıyorsunuz? Bir İmparator kırmızı mürekkeple yazılmış kararı, siyah balmumuyla mühürleyerek tahtından size mi uzatıyor? Yoksa sanık yalınayak mangalda yürümek zorunda mı bırakılıyor? Belki de sizin *çekim* dediğiniz her şeyi bilen ve aynı anda her yerde bulunabilen hareketli bir resim praksisi vardır ve bunların sırlarının kilidi, her biri uzun bir sayının sadece bir parçasını ezberleyen hadımlar tarafından açılabiliyordur? Veya bir kalabalık ortaya çıkıp şüpheli ölene kadar ona taş atıyordur."

"Seni ciddiye alamam" dedi Quin. "Sen daha, kaç, otuz yıldır mı konsentteydin?"

Fraa Orolo iç çekip bana baktı. "Yirmi dokuz yıl, on iki ay, üç hafta, altı gün."

"Apert için hazırlandığınızı net olarak görüyorum; ama işlerin çok da değiştiğini sanmayın!"

Benden tarafa bir bakış daha attı. "Quin Usta " dedi Fraa Orolo, kelimelerinin daha şiddetli sarsması için kısa bir duraklamadan sonra, "Yeniden Yaratılış'ın üç bin altı yüz seksen dokuzuncu senesindeyiz."

"Benim takvimim de öyle söylüyor" diye onayladı Quin.

"Yarın 3690. Sadece Yıllıkçı matı değil, biz On Yılcılar da Apert'i kutlayacağız. Eskiden kalma kurallara göre kapılarımız açılacak. On günlüğüne dışarı çıkmakta özgür olacağız ve senin gibi ziyaretçiler de buraya hoş gelecek. Şimdi, bugünden itibaren on yıl sonra Yüzlükçü Kapısı ilk ve muhtemelen de benim hayatımda son kez açılacak."

"Kapandığı zaman kapının hangi tarafında olacaksın?" diye sordu Quin.

Yine utanmıştım; çünkü ben böyle bir soruyu sormaya asla cesaret edemezdim buna karşılık Quin'in bu soruyu benim yerime sormasına da gizliden gizliye sevinmiştim.

"Eğer buna değer görülürsem içinde olmayı çok isterim" dedi Fraa Orolo ve sonra sanki düşüncelerimi okumuş gibi neşeyle bana bir bakış fırlattı. "Mesele şu ki, dokuz-on yıl içinde benim matımı Asırcılarınkinden ayıran üst labirente çağrılmayı bekleyebilirim. Orada, karanlık bir odadaki demir parmaklığa giden yolumu bulurum ve o parmaklığın öteki tarafında sorularım size nasıl garip gelmekteyse, benim bile garipsediğim sorular soracak olan Yüzlükçülerden bir tane olur; tabi eğer hepsi ölmemiş, kaybolmamış ya da başka bir şeye dönüşmemişlerse çünkü onlar da tıpkı bizim yaptığımız gibi, kendi Apert'leri için hazırlıklar yapmak

zorundalardır. Onların kitaplarında kendilerinin ve diğer konsentlerdekilerin yaklaşık üç bin yedi yüz yıldır ifadesini aldıkları her türlü adli uygulamanın kayıtları var. Az önce size saydığım liste, kolum kadar kalın bir kitabın sadece bir paragrafı. Size saçma bir uygulamaymış gibi gelse de suçlularınızı nasıl seçtiğinizi basitçe anlatırsan sana minnetkar kalırım.."

"Cevabım o kitaba kaydedilecek mi?"

"Eğer yeni bir cevapsa, evet."

"Pekâlâ, bizde yeni ay vaktinde, kapalı mor kompartımanlar içinde etrafta dolaşan Hâkim Doktorlar var..."

"Evet, onları hatırlıyorum."

"Ama onlara ihtiyacımız olduğu kadar sık gelmiyorlardı. Sözde Güçler, onları iyi koruyamıyordu ve bazıları tepelerden aşağı yuvarlanıp gitti. Sonra Sözde Güçler daha çok sayıda çekici kurdu."

Fraa Orolo yeni bir sayfaya atladı. "Bunlara kimin erişimi var?"

"Bilmiyoruz."

Orolo yine başka bir sayfaya geçmeye hazırlandı; ama o henüz sayfayı bulamadan Quin devam etti: "Ama birisi yeterince kötü bir suç işlerse, Sözde Güçler onun omuriliğine onu bir süreliğine sakat bırakan bir şey takıyor. Daha sonra bu şey düşüyor ve yeniden normale dönüyor."

"Bu şey acıtıyor mu?"

"Hayır."

Yeni bir sayfa. "Bu cihazlardan takan birini gördüğünüzde hangi suçu işlediğini söyleyebiliyor musunuz?"

"Evet, tam üstünde yazıyor, Kinagram olarak."

"Hırsızlık, tecavüz, gasp?"

"Kesinlikle."

"Kışkırtma?"

Quin "Onu hiç görmedim" demeden önce uzunca bir süre bekledi.

"Sapkınlık?"

"Bununla muhtemelen Cennet Bekçisi ilgileniyordur."

Fraa Orolo ellerini öyle yükseğe kaldırdı ki kapüşonu başından düştü ve hatta koltukaltlarından biri açıldı. Sonra yüzünü daha iyi kapatabilmek için kollarını aşağı indirdi. Bir çömezin, bir tebeşir salonunda iyice aptallaştığı zaman yapmaktan hoşlandığı iğneleyici bir hareketti bu. Quin bunun ne anlama geldiğini anladı ve utandı. Sandalyesinin arkasına yaslanıp yüzünü tavana çevirdi; sonra aslında aşağı indirip tamir ediyor olması gereken pencereye doğru baktı. Yine de Fraa Orolo'nun hareketinde komik olan bir şey vardı ve bu durum Quin'e sorun olmadığı hissini verdi.

"Pekâlâ" dedi Quin en sonunda, "Bunu hiç bu şekilde düşünmemiştim ama mademki bilmek istiyorsun, bizim *üç* sistemimiz var..."

"Mor kompartımanlardaki herifler, omurilik kelepçesi ve ne benim ne de Fraa Erasmas'ın duyduğu Cennet Bekçisi adındaki şu yeni şey" dedi Fraa Orolo ve anketinin birçok sayfasını derinlere dalarak çevirmeye başladı.

Quin Usta'nın aklına bir şey gelmişti. "Tüm bunları bildiğinizi düşündüğüm için hiç bahsetmedim!"

"Çünkü" dedi Fraa Orolo, aradığı sayfayı bulup gözden geçirerek, "konsentten geldiklerini iddia ettiler... ve matik dünyadaki aydınlanmayı buna değecek birkaç kişiye getirdiklerini..."

"Evet. Gelmediler mi?"

"Hayır. Gelmediler." Quin'in ne kadar çok şaşırdığını görerek Orolo devam etti: "Böyle bir şey birkaç yüz yılda bir olur. Şarlatanın biri çıkıp matik dünyayla bir bağlantıya dayanarak Sakular Otorite'ye talip olur; ki çok geçmeden bunun da sahte olduğu ortaya çıkar."

Aslında sormadan da sıradaki sorunun yanıtını biliyordum: "Flec Usta Cennet Bekçisi'nin bir müridi, bir takipçisi mi?"

Quin ve Orolo, ikisi de farklı nedenlerle sabırsızlıkla bana baktı. "Evet" dedi Quin. "Çalışırken onların yöntemlerini kullanıyor."

"Provener'i çekmesinin nedeni de bu" dedim. "Çünkü bu Cennet Bekçisi, bizim bir parçamız olduğunu iddia ediyor. Bu yere dair esrarengiz... ya da muhteşem bir şey var mı diye, şey, bu sadece Cennet Bekçisi'ni daha büyük ve daha güçlü gösteriyor. Ve Flec Usta'nın Cennet Bekçisi'nin bir müridi olmasına gelince... bu gücün birazının da kendisine ait olduğunu düşünüyor."

Orolo hiçbir şey söylemedi, ki bu da beni utandırdı. Gerçi daha sonra bu konuyu tekrar düşündüğümde, söylediğim şey, o kadar doğruydu ki o yüzden başka hiçbir şey söylemesine gerek olmadığını anladım.

Quin'in kafası biraz karışık görünüyordu. "Flec çekim yapmadı."

"Efendim?" dedim.

Fraa Orolo'nun dikkati, Cennet Bekçisi hakkında düşünürken, hâlâ başka yerdeydi.

"Buna izin vermezlerdi. Onun çekicisi fazlasıyla iyiydi" şeklinde açıkladı Quin.

Yaşlı biri ve bir bilge olarak Fraa Orolo dimdik durdu, dudaklarını büktü; huzursuz görünüyordu. Ben ne yaşlı ne de bilge olarak şöyle dedim: "Bu da ne demek şimdi?"

Fraa Orolo eliyle bileğimi tuttu ve daha fazla yazmama engel oldu ve öteki elinin Quin'in ağzını kapatmak istediğinden şüphelendim. Quin devam etti, "Eagle Rez, SteadiHand, DynaZoom; bunların hepsini birleştirdiğinde sizin Katedral'in diğer bölümlerinin ta içine, hatta ekranlarına kadar görmüş olabilir. Veya en azından ona söylenen budur..."

"Quin Usta!" diye seslendi Fraa Orolo, kütüphanedeki diğer herkesin dikkatini çekecek kadar yüksek bir sesle. Sonra sesini oldukça alçalttı: "Arkadaşın Flec'in Ita'yla konuşarak öğrendiği bir şeyi bize söylemek üzere olmandan korkuyorum. Böyle bir şeye bizim Öğretimizde izin verilmediğini sana hatırlatmak isterim."

"Afedersin" dedi Quin. "Bu kafa karıştırıcı."

"Öyle olduğunu biliyorum."

"Pekâlâ. Çekiciyi boşver. Özür dilerim. Nerede kalmıştık?"

"Cennet Bekçisi'nden bahsediyorduk" dedi Fraa Orolo, biraz rahatlayarak ve sonunda bileğimi bırakarak. "Ve bildiğim kadarıyla belirlememiz gereken tek şey; onun Düşürülmüş bir softa mı yoksa bir Şişe Çalkalayıcısı mı olduğudur zira birincisi son derece tehlikeli olabilir."

> Kefedokles: (1) Ecba'nın püskürmesinden sonra hayatta kalarak Kırk Küçük Seyyah'tan biri olan Orithena Salonları'ndan bir çömez. Her ne kadar bazı alimler Orithenalıların oğlu veya adaşı olduğuna inansalar da, yaşlandığında Periklyne'e döndüğü anlaşılmıştır. En bilineni *Uraloabus* olan önemli diyalogların bir çoğunda önemsiz bir karakter olarak ortaya çıkar. Bu diyaloglardaki en yerinde ve en uzun soluklu rolü, rakibinin ağır alaycılığıyla geri adım attırılan Thelenes'in dengesini tekrar sağlamasına, konuyu değiştirmesine ve diyalogun son üçte birlik bölümünü açıklayan Sfenic görüşün sistematik bir şekilde ortadan kaldırılması işine girişmesine olanak sağlar ve ana karakterin herkesin gözü önünde intihar etmesiyle sonuçlanır. Kefedokles'in kariyerinin seyyahlık safhasından üç ve Periklyne'deki yıllarından sekiz diyalog kalmıştır. Her ne kadar yetenekli de olsa, çekilmez derecede kendini beğenmiş ve ukala izlenimi uyandırır ve 2. anlam da buradan gelmektedir (2) Çekilmez derecede kendini beğenmiş veya ukalaca konuşan kimse.
>
> SÖZLÜK, *4. baskı, O.S. 3000*

"'Düşürülmüş softa'yı anlayabiliyorum" dedim Fraa Orolo'ya daha sonra. Yemekhane mutfağında ben havuçları doğrarken o da doğradıklarımı yiyordu. "Ve niçin tehlikeli olduklarını bile tahmin edebilirim: onlar kızgın ve kendilerini afaroz eden yere geri gelmek istiyorlar."

"Evet, ben ve Quin'in bütün öğleden sonramızı Gedikli Muhafız'la birlikte geçirmemizin nedeni de bu."

"Peki Şişe Çalkalayıcı ne demek?"

"Cam yapmasını bilmeyen bir toplumda büyücü bir doktor olduğunu hayal et. Bir şişe sahile vuruyor ve bu şişenin şaşırtıcı bazı özellikleri var. Büyücü doktor şişeyi bir sırığın üstüne takıyor ve onu etrafta sallayıp kendisinde şaşırtıcı bazı özellikler olduğuna dair etrafındaki herkesi ikna ediyor."

"Öyleyse Şişe Çalkalayıcılar tehlikeli değil mi?"

"Hayır. Ama çok kolay bir şekilde etki altında kalıyorlar."

"Peki Azuz Bly'nin karaciğerini yiyen ezikler? Onların çok kolay etki altında kalmadıkları açık."

Fraa Orolo güldüğünü gizlemek için bir patatesi inceliyormuş gibi yaptı. "Mesele iyi anlaşılmış; ama Azuz Bly'ın tek başına bir tepede yaşadığını unutma. Onun Düşürülmüş olması gerçeği, onu şişe çalkalayıcısı yetiştiren toplumlarda etkili olan sanat eserlerinden ve ayunlarından koparmıştı."

"Peki sen ve Gedikli Muhafız neye karar verdiniz?"

Fraa Orolo daha ihtiyatlı davranınam gerektiğini ima edecek şekilde etrafa bakındı.

"Apert'te daha fazla önlem alınmasını bekle."

Sesimi alçalttım. "Öyleyse Sakular Otorite... bilmiyorum... gönderecek mi...?"

"Bayıltıcı silahları olan robotlar mı? Atlı okçu mangası mı? Uyku gazı ruloları mı?"

"Sanırım öyle."

"Bu biraz da Cennet Bekçisi'nin ne kadar Pürokratlara benzemiş olduğuna bağlı" dedi Fraa Orolo. Sakular Otorite'ye Pürokrat demekten hoşlanıyordu. "Ve bu bizim için anlaması çok güç bir şey. Açıkçası ben bu konuda yazı tura atamam. Bu, Gedikli Muhafızların yaratılma sebebi için uygun bir iş ve biz konuşurken Fraa Delrakhones'in sorunla ilgilendiğinden eminim."

"Bu şeye yol açabilir mi... biliyorsun..."

"Talana mı? Yerel mi yoksa yinel mi? Bu işin Dört Numara'da sonuçlanacağını hiç düşünmüyorum. Öyle olacak olsa Fraa Delrakhones öbür Gedikli Muhafızlardan söylentiler işitirdi. Yerel bir talan bile hiç olası değil. Onuncu Gece'de birazcık gürültü patırtı görürsem şaşırmam; ama Apert'e, önem verdiğimiz şeylerin hepsini labirentlere taşıyarak hazırlanmamızın nedeni de bu zaten."

"Surdışındaki radikal değişimlerin talan zamanlarında iki katına çıktığını Quin'e söylemiştin" diye ona hatırlattım.

Fraa Orolo biraz duraksadı ve şöyle dedi, "Evet?" Sonra ben devam edemeden, canı sıkılmış çömezlerle dolu tebeşir salonuyla dalga geçmeye çalıştığında takındığı mutlu fraa ifadesini takındı. "Dört Numara konusunda gerçekten de endişen yok, değil mi?"

Bir havucu kestim ve içimden üç kere Diax Tırmığı okudum.

"3700 yılda üç büyük talan hiç fena sayılmaz" dedi. "Sakular dünya istatistikleri çok daha dehşet vericidir."

"Ben bu konuda birazcık endişeliydim" dedim. "Ama bana Kefedokleslik taslamadan önce soracağım şey bu değildi."

Orolo, belki de elimde irice bir bıçak tuttuğum için hiçbir şey söylemedi. Yorgun ve sinirliydim. Mahsul toplama sepeti yapmak için küremde bir delik açmış ve Manastır'a en yakın arapsaçlarına gitmeyi göze almıştım. Oraya vardığımdaysa mahsullerin çoktan toplanmış olduğunu öğrenmiştim. Yemeği pişirmek için gerekli olan tüm malzemeyi bulabilmek için nehrin karşısına geçmiş, nehirle duvar arasındaki arapsaçlarının bazılarının altını üstüne getirmiştim.

Zor toplanmış bir havucu alıp gökyüzüne doğru tuttum. "Sen bana sadece yıldızları öğrettin!" dedim. "Tarihi başkalarından öğrendim; en çok da Fraa Corlandin'den."

"O muhtemelen sana talanların bizim hatamız olduğunu anlatmıştır " dedi Orolo; Ma Cartas'a kadar olan tüm ayutları kastetmek için *bizim* kelimesini yayarak kullandığı dikkatimi çekmişti.

Bazen Dikenkafa'yla sohbet ederken uzanıp köprücük kemiğimi hafifçe itelerdi ve bir itmeyle daha devrileceğimin farkına vararak tam o anda kollarımı sallardım. Lio'nun İlim Vadisi kitaplarına göre yanlış durduğumun farkına vardığını bana çarpıcı bir biçimde anlatmasının yoluydu bu. Bunun saçmalık olduğunu düşün sen de bedenim her zaman Fraa Lio'yla aynı fikirdeydi; çünkü aşırı tepki gösteriyordum. Bir keresinde dengemi sağlamaya çalışırken sırtımda bir kasımı zorladığım için haftalarca acı çekmiştim.

Fraa Orolo'nun son cümlesiyle buna benzer bir şey hissetmiştim ve yine benzer şekilde aşırı tepki göstermiştim. Yüzüm kızardı ve kalbim küt küt atmaya başladı. Bu, Thelenes'in muhatabını aptalca bir şey söylemeye zorladıktan sonra onu bu tahta üzerindeki havuç gibi dilim dilim doğramaya başladığı bir diyalogtaki an gibiydi.

"Her Talan'ı bir reform izledi, değil mi?" dedim.

"Senin cümleni açalım ve diyelim ki her Talan, bugüne kadar matlarda hâlâ gözlenen değişimlere yol açtı."

Fraa Orolo'nun bu şekilde konuşması, bir diyalog içerisinde olduğumuzu doğruluyordu. Öteki fraalar da patates soymayı ve ot doğramayı bırakıp benim düzlenmemi izlemek için etrafımıza toplanmıştı.

"Pekâlâ, onlara ne isim verirsen ver!" dedim ve sonra burnumdan öfkeyle soludum çünkü açık verdiğimi biliyordum. Fraa Lio'nun hafifçe dürtmesiyle kıçımın üstüne düşmem gibi bir şeydi bu. Kefedokles bahsini hiç açmamalıydım. Bunun bedelini ödeyecektim.

Pencereden dışarı kaçamak bakışlar fırlatmaktan kendimi alamıyordum. Mutfak; en yakın arapsaçıyla arasındaki boşluğun büyük bölümünü dolduran bitki bahçesine, güneye bakıyordu. Bunlar, günlük işlerini yapmak için çok uzaklara yürümek zorunda kalmasınlar diye ihtiyar fraalar ve suurlar tarafından ekilip biçilen arapsaçlarıydı. O taraftaki çatının, güneş ışığı girip de zaten sıcak olan mutfağı daha da sıcak yapmaması için oldukça geniş saçakları vardı. Suur Tulia ve Suur Ala o saçağın gölgesinde, tam pencerenin altında birlikte oturmuş, sandalet yapmak için araba lastiği kesiyordu. Tulia'ya vurgun olduğum için nasıl düzlendiğimi duymasını istemiyordum; Ala'nın da duymasını istemiyordum; çünkü duyarsa bu durum çok hoşuna giderdi. Neyse ki her zamanki gibi birbirlerine bir şey anlatıyorlardı ve burada ne olduğuna dair en küçük fikirleri yoktu.

"Sen her şeye dilediğin ismi mi veriyorsun? Bu ne acayip söz öyle, Çömez Erasmas" dedi Orolo. "Bir bakalım... onlara havuç veya yer karosu diyebilir miyim?" Serçelerin çan kulesinden aniden uçup gitmesi gibi her yerde kıkır kıkır gülme sesleri uçuştu.

"Hayır Orolo Baba, her Talan'ın ardından bir havucun geleceğini söylemek pek bir anlam ifade etmez."

"Neden etmesin, Çömez Erasmas?"

"Çünkü *havuç* kelimesinin *reform* veya *matlardaki değişim*den farklı bir anlamı var."

"Öyleyse her kelimenin böyle belli anlamlara sahip olma özelliğinden yararlanarak doğru kelimeleri kullanmaya özen mi göstermeliyiz? Senin söylediğin şeyin anlamı tam olarak bu mu yoksa yanılıyor muyum?"

"Doğru, Orolo Baba."

"Yeni Çevre'den veya Eski Protestan Faancılardan çok şey öğrenmiş olan başkaları, belki bunda bir hata görmüş ve bizi düzeltmek istiyor

olabilir." ve havanın tadına bakan engereğin donuk bakışlarıyla, etrafımızı çevreleyen beş altı çömezin üzerinde göz gezdirdi Fraa Orolo.

Kimse kımıldamadı.

"Ne güzel, buradaki hiç kimse Azuz Proc'un tuhaf kuramını desteklemek istemiyor. Sözcüklerin anlamları olduğu varsayımıyla devam edebiliriz. Talanların ardından reformlar gelmiştir demekle Talanların ardından matlarda değişimler olmuştur demek arasındaki fark nedir?"

"Sanırım *reform* sözcüğünün çağrışımlarıyla ilgisi var" dedim. Artık pes etmiştim ve düzlenmeme izin verecektim. Hoşlandığımdan değil, sırf Fraa Orolo'nun yıldızlar ve gezegenler dışındaki herhangi bir şey hakkında görüşlerini sergilemesi çok sıra dışı olduğu için.

"Aa, belki bunu biraz daha geliştirebilirsin zira kelimeler konusunda senin kadar yetenekli değilim, Çömez Erasmas. Senin bu konudaki fikrini duyamazsam çok üzülürüm."

"Pekâlâ, Orolo Baba. *Değişimler* olduğunu söylemek, daha çok Diaxvari anlatıma benziyor; yani bu tüm öznel ve duygusal yargılardan arınmış bir tabir. *Reformlar* dediğimizdeyse, matların önceden yönetiliş biçimleriyle ilgili bir şeyler yanlışmış izlenimi veriyor ve bu da..."

"Talan edilmeyi hak ettik mi? Pürokrat'ların gelip bizi düzeltmesi *gerekli* miydi?"

"Bunları bu şekilde ve bu ses tonuyla söylediğin zaman, Orolo Baba, yapılan değişimlerin yapılmaması gerektiğini ima ediyorsunuz; değişimlerin Sakular Otorite tarafından bize yanlış bir şekilde dayatıldığını..." Heyecanlı olduğum için birkaç sözcükte dilim sürçmüştü. Orolo'yu köşeye kıstırmak için bir yol bulmuştum. Bu reformlar ve bu değişimler, matlar için her gün Provener'e gitmek kadar önemli şeylerdi ve bunlara karşı bir şey söyleyemiyordu.

Ancak Fraa Orolo, tebeşir salonlarında bizleri ne kadar da yavan bir un çorbasıyla beslediklerine inanmakta zorluk çekiyormuş gibi üzgün bir şekilde başını salladı. "Azuz Cartas'ın *Sakular Dünya*'sını incelemen gerekiyor."

Teleskoplardan bakarak uzun zaman geçiren ayutlar, tarih incelemesine alışılmadık yaklaşımlarda bulunmalarıyla bilinirlerdi; bu yüzden buna gülememiştim. Ama ötekilerden birkaçı, aralarında pişmiş kelle gibi sırıttılar.

"Orolo Baba, ben onu geçen sene okudum."

"Okuduğun şey muhtemelen Orta Ortça'ya çevirisinden seçmelerdi. O çevirilerin çoğu, Softaların ayaklanmasından çok da önce olmayan, Eski Matik Çağ boyunca hüküm süren bir tür öncül Proc zihniyetinin

etkisinde kalmıştır. Orada kıkırdıyorsunuz; ama bir kez dikkat ederseniz bunun çok açık olduğunu görürsünüz. Kitabın belli bölümlerini kötü çevirmişler çünkü taşıdığı anlamdan ürkmüşler. Sonra bölümler seçmenin yolunu buldukları zaman, utandıkları için bu bölümleri atmışlar. Bunun yerine Cartas'ı özgün haliyle okumaya çalışmalısın. Eski Ortça'yı okumak, bazılarının seni inandırdığı kadar zor değildir."

"Peki bunu yaptığımda ne öğreneceğim?"

"Matik dünyanın ilk kuruluş belgesinde, Azuz Cartas'ın kendisi de bunun Sakular Dünya'yla uzlaşma değil, aslında bir tür zıtlaşma olduğunu vurgulamıştır. Bir dengeleme."

"Kale olarak konsent mentalitesi mi?" diye fikir beyan etti dinleyicilerden biri Orolo'yu yemlemeye çalışarak.

"Bu sevdiğim bir isim değil" dedi Orolo, "ama bu konuda nutuk atmaya başlarsam yemek asla hazırlanamayacak ve çok geçmeden kellelerimizi isteyen aç iki yüz doksan beş ayutumuz olacak. Azuz Cartas'ın, Sakular Otorite'nin matlarda 'reform' yapabileceği veya yapması gerektiği fikrini asla kabul etmediğini söylemek yeterli olur sanırım Çömez Erasmas. Ama değişiklikleri bize dayatma gücünün olduğunu kabul etmiştir."

Proc: Korkunç Olaylar sırasında etkisiz hale getirildiği düşünülen bir geç Praksik Çağ metakuramcısı. İkinci ve Üçüncü Harp arasında gerçekleşen kısa istikrar dönemi sırasında Proc, simgelerin tek başlarına hiçbir anlamı olmadığını ve tüm söylemlerin simgelerin biraraya getirilmesiyle veya Sentaktikle oynanan bir oyundan öte anlamı olmadığını iddia eden Çevre adındaki bir grubun lideriydi. Yeniden Yaratılış'ı takiben, Azuz Muncoster Konsent'i Sentaktik Fakültesi'nin koruyucu Aziz'i yapıldı. Koruyucu azizi Aziz Halikaarn olan Semantik Fakültesi'nden türeyenlere karşı, o Fakülte'nin kuruluşuna kadarki kökenlerinin izlerini süren bütün tarikatların atası olarak görülmektedir.

SÖZLÜK, *4. baskı Y.S. 3000*

"Mutfakta bazı düzlemeler olmuş galiba?"
"İnan bana mürekkep veya tebeşir yüzünden değildi."

Fraa Corlandin, Yeni Çevre Mezhebi'nin EAB'si, yani Eşitler Arasında Birinci'si, masada tam karşıma oturmuştu.

Konsentte geçirdiğim dokuz yıl dokuz aylık süre içinde, benimle ilgilenmek zorunda olduğu tebeşir odasında bulunduğumuz zamanlar

dışında beni hep görmezden gelmişti. Son zamanlarda arkadaşmışız gibi davranıyordu. Bu beklenen bir şeydi. Otuz-kırk kadar yeni ayut, Apert'te bize katılacaktı. Henüz buraya gelmemelerine rağmen birer hayalet gibi etrafımızı sarmış görünüyorlardı.

Çok geçmeden, işler normal seyrinde giderse, çanlar Eliger ayunu için çalacaktı ve bütün Onlukçular, beni bir mezhebe bağlayacak olan yeminimi izlemek için toplanacaklardı.

Benim ekibimden on bir kişi Devşirilmişti. Bunlar, surdışından direk mata getirilmişti. Diğer yirmi bir kişi önce Yıllıkçı matına katılmış, Onlukçu olarak mezun olmadan önce onların öğretisi altında en az bir yıl geçirmişti. Bu yüzden onlar, biz Devşirmelerden yaşça biraz daha büyük oluyordu. Tüm Devşirme işleri ve çoğu mezuniyet, Apert sırasında gerçekleşiyordu; ancak istisnai bir Birci umut vaadediyorsa Yıllıkçı matını On Yılcı matına bağlayan labirentten geçerek erken mezun olabiliyordu. Ancak ben oradayken bu sadece üç defa gerçekleşti. Ayutların surdışından ve bölgedeki daha küçük tali matlardan buraya nasıl geldiklerini ve bir mattan diğerine nasıl geçtiklerini gösteren tam akış şeması karmaşıktı ve açıklamaya gerçekten değmezdi. Netice şuydu; üçyüz kişilik nominal gücümüzü korumak için biz Onlukçuların Apert'e yaklaşık kırk yeni insan getirmesi gerekiyordu. Bazıları, ki bunların kaç kişi olduğunu bilemiyorduk, Yıllıkçı matından mezun olacaktı. Denge Devşirme yoluyla ve terk edilen yeni doğmuş bebekler bulmak için hastanelerin ve barınakların taranmasıyla sağlanıyordu.

Her şey bitince bir seçimle karşı karşıya kalacaktım. Fraa Corlandin, Yeni Çevre için ağzımı arıyordu; belki de beni gruba üye olarak kaydediyordu.

Ben her zaman Orolo'nun çömezi ve kuramlarında ona yardımcı olan birkaç Edharcı'dan biri olarak görülmüştüm. Onlar bütün günlerini küçücük tebeşir salonlarında geçirirdi ancak dışarı çıktıkları zaman ben içeri girer, yazı tahtasındaki arapsaçına dönmüş yazılarını görürdüm. Bu yazılar, yirmi simgeden belki bir tanesini anladığım karman çorman bir şema ve denklem yumağıydı. Tam bu sırada, Orolo'nun bana verdiği bir problem üzerinde çalışıyor olmam gerekiyordu. Problem de, üzerinde Azuz Tancred Nebula'sının resmi bulunan fotomnemonik bir tablete bakarak yıldızların merkezlerindeki ağır çekirdeklerin oluşumu hakkında cevaplamam gereken bir takım sorularla ilgiliydi. Bu kesinlike Yeni Çevre türünden bir alıştırma değildi. Mademki ben onları Eliger'de seçebilecektim, öyleyse Yeni Çevre ne diye bunu kafasına takıyordu ki?

"Orolo önemli bir kuramcıdır" dedi Fraa Corlandin. "Onun ekolünde daha fazla kalmadığım için pişmanım."

Bundaki hata açıktı: bir ihtimal Corlandin, Orolo'yla aynı matta altmış-yetmiş yıl daha geçirecekti. Eğer söylediği şeyde ciddiyse, neden çorba kâsesini alıp Yemekhane'de Orolo'nun masasına gitmiyordu?

Neyse ki ağzım ekmekle doluydu da Fraa Corlandin'i mahcup edici Thelenes analizine tabi tutmamıştım. Lokmamı çiğnerken ince; ama boş sözler ettiğini anlamıştım. Edharcılar asla bu şekilde konuşmazdı. Bütün vaktini Edharcıların yanında geçiren biri olarak ne yapacağımı bilememiştim.

Kendimi kibar konuşmalar yapmak için zihnen hazırlamaya çalıştım: bu, Apert arifesindeyken yapılması gereken ve ihtiyaç duyacağım bir şeydi. "Orolo'nun yanına oturup yanlış bir şey söylersen, eminim onun ekolünden biraz daha yararlanabilirsin."

Fraa Corlandin esprime sessizce güldü. "Ne yazık ki yıldızlar konusunda yanlış bir şey söyleyecek kadar bile bilgim yok."

"Bugün ilk kez yıldızlar hakkında olmayan bir şey söyledi."

"Ben de duydum. Bizim kozmografımızın ölü dillere düşkün olduğunu kim tahmin edebilirdi?"

Hani bir dilim meyve yerken çiğnemeye fırsat bulamadan boğazınızdan aşağı kayıp gider ya, bu cümle de işte öyle içime oturmuştu. Kibar gevezeliğin manasını en sonunda anlayarak bu sefer de ben onun yorumuna sessiz bir gülümsemeyle karşılık verdim. Ancak ne demek istediğini adamakıllı düşünemeden Lio'yla Jesry'nin kâselerini mutfağa götürdüğünü farkettim. Uyuklarken yakalanmış gibi irkilen diğer iki çömez de ayağa kalkı ve onların peşinden gitti.

Büyüksuur Tamura'nın da çıkışta, kollarını kenetlemiş, onları izlediğini farkettim.

Sanki kalabalık bir tebeşir salonunda ona çiğnenmiş kâğıt fırlatmışım gibi gözleriyle bombalar gibi bana bakıyordu. Hâlâ neler olup bittiği konusunda hiçbir fikrim yoktu; ama Fraa Corlandin'den izin isteyip çorba kâsemi mutfağa götürdüm. Yedi çömez daha orada kâselerini temizliyordu ve hiçbiri benden daha fazla şey bilmiyordu.

Afsuncu: Sakular düşüncede matik dünyayla bağlantılı, bazı kodlanmış kelimeleri veya tümceleri büyüleyerek fiziksel gerçekliği değiştirebildiği söylenen efsanevi bir şahıs. Bu görüşün izleri, Üçüncü Talan öncesinde matik dünyada yürütülen çalışmalarda görülebilir. Kurgusallaştırılmış Afsuncular (Halikaarnı geleneklerle bağlantılı olduğu düşünülür) ve

can düşmanları Retorlar (Procçularla bağlantılı olduğu düşünülür) arasında kıyasıya düelloların geçtiği inanışı, popüler kültürde oldukça yaygınlaşmıştı. Tarihe geçmiş düşünürler arasında oldukça önemli bir yeri olan bir ekol, birçok Sakular kişinin bu tür eğlencelerle gerçeklik arasındaki ayrımı yapamamasının Üçüncü Talan'da büyük rol oynadığını savunmuştur.

SÖZLÜK *4. baskı, Y.S. 3000*

Birkaç dakika sonra otuz iki çömezin tamamı ve Büyüksuur Tamura, Azuz Grod'un normal şartlarda on sekiz kişilik olduğu düşünülen tebeşir salonunda bir araya gelmişti. "Azuz Venster'a geçelim mi? Orası daha büyük" diye öneride bulundu Suur Ala. Kendi kendisini çan çalma takımının ve menzilindeki herkesin liderliğine atamıştı. İnsanlar Ala'nın arkasından, tüm çömezler içinde en çok onun en sonunda bir Gedikli Papaz olmasının muhtemel olduğunu konuşmaktan büyük keyif alıyordu.

Büyüksuur Tamura duymamış gibi yaptı. Yetmiş beş yıldır burada yaşıyordu ve tüm salonların boyutlarını çok iyi biliyordu. Bu salonu seçmesinin bir sebebi vardı, o da; muhtemelen balık istifi gibi yığıldığımız zaman hiç kimsenin cehaletini veya can sıkıntısını gizleyemeyecek olmasıydı. Kürelerimizi tabure yapabileceğimiz kadar yer yoktu; bu yüzden onları küçük toplar haline getirip kapüşonlarımızın içine tıkmıştık.

Suurlardan bazılarının gerektiğinden çok daha yakın durduklarını ve birbirlerinin omuzlarının dibinde nefes aldıklarını farkettim. Bunlardan biri, benim epeyce hoşlandığım Tulia'ydı. Ben onsekiz yaşındaydım. Tulia biraz daha küçüktü. Geçenlerde, yaşı tutar tutmaz onunla gizli aşk yaşamayı hayal etmiştim. Yinelde ona olması gerektiğinden daha çok bakıyordum. Bazen o da karşılık veriyordu; ama şimdi bakışlarını yakalamaya çalıştığımda yüzünü sertçe başka tarafa çeviriyor, kırmızı ve şişmiş gözlerini yazı tahtasının üstündeki vitraylı pencereye dikiyordu. Bunun nedeni (a) dışarısı karanlıktı ve (b) pencerede Azuz Grod ve araştırma asistanlarının Praksik Çağ casus bürosunun birinde lastik hortumlarla dövülmesi tasvir ediliyordu ve (c) Tulia hayatının dörtte birlik bir kısmını zaten bu odada geçirmişti ve sanırım asıl mesele pencereyi incelemek değildi.

Her ne kadar kalın kafalı olsam da bunun bizim otuz iki çömezlik ekibin, hayatımızda son kez bir araya gelişi olduğunu anlayabildim. Böyle şeyleri hissetmedeki olağandışı yetenekleri sayesinde kızlar zaten oldukça duygulanmışlardı. Biz mankafalı erkeklerse sadece hoşlandığımız kızların ağlamasından etkileniyorduk.

Ama Büyüksuur Tamura, bunun duygusal bir sahne olmasını amaçlamıyordu. "Konumuz İkonografiler ve kökenleri" dedi. "Yeterince şey bildiğinize ve bildiğiniz şeylerin önemini anladığınıza kanaat getirirsem, o zaman on günlük Apert süresince surdışında dolaşmakta özgür olacaksınız. Aksi halde kendi güvenliğiniz için Manastır'da kalacaksınız. Çömez Erasmas, İkonografi nedir ve bizi neden ilgilendiriyor?"

Büyüksuur Tamura ilk soruyu niçin bana yöneltmişti? Muhtemelen Fraa Orolo'yla şu mülakatları yazıya döktüğüm ve bu yüzden diğerlerine nazaran daha avantajlı olduğum içindi. Soruyu buna göre yanıtlamaya karar verdim. "Dışlaklar..."

"Sakularlar " diye düzeltti beni Tamura.

"Sakularlar bizim var olduğumuzu biliyorlar; ama hakkımızda pek de bir şey bilmiyorlar. Gerçeklik, onlar için akıllarında tutamayacakları kadar karmaşık. Bu yüzden gerçekler yerine ellerinde bizim basitleştirilmiş tasvirlerimiz – karikatürlerimiz- var. Ancak geride durup onlara şöyle bir bakarsanız, kaotik bir sistemdeki şey gibi... kütleçekimsel güçler gibi tekrar tekrar oluşturulan belli başlı kalıplaşmış tasvirler görürsünüz."

"Kısa keselim" dedi Büyüksuur Tamura gözlerini devirerek. Kıkır kıkır gülme sesleri geldi ve Tulia'dan tarafa bakmamak için kendimi zor tuttum.

Devam ettim, "çok önceleri bu kalıplar, surdışını inceleyen ayutlar tarafından sistemli bir şekilde belirlenip yazılırdı. Bunlara İkonografi denir. Bunlar önemlidir çünkü belli bir dışlakın, pardon, belli bir sakuların kafasında hangi ikonografiyi taşıdığını bilirsek hakkımızda ne düşündüğü ve bize nasıl bir tepki göstereceği konusunda iyi bir fikrimiz olacaktır."

Büyüksuur Tamura yanıtımdan hoşlanıp hoşlanmadığına dair hiçbir belirti vermedi; ama gözlerini benden uzaklaştırdı, ki bu da o anda en çok istediğim şeydi. "Çömez Ostabon" dedi, karman çorman sakallı yirmi iki yaşındaki bir fraaya gözlerini dikerek. "Temnestre İkonografisi nedir?"

"Bu en eski İkonograf" diye başladı Ostabon.

"Ne kadar eski diye sormadım."

"Bu eski bir komediden gelir" diye bir kere daha denedi.

"Nereden geldiğini de sormadım."

"Temnestre İkonografisi..." diye yeniden başladı.

"Adını biliyorum. *O nedir?*"

"Bizleri palyaço gibi tasvir eder" dedi Fraa Ostabon, biraz nahoş bir şekilde. "Ama... kötü palyaçolar. İki evreli bir ikonografidir: başlangıçta, örneğin kelebek ağlarıyla etrafta hoplayıp zıplarken veya bulutlardaki şekillere bakarken gösteririz..."

"Örümceklerle konuşurken" diye ekledi birisi. Sonra, Büyüksuur Tamura'dan herhangi bir azar gelmeyince başka birisi şöyle dedi, "kitapları başaşağı okurken." Başka birisi: "sidiğimizi test tüplerine koyarken!" diye bağırdı.

"Bu yüzden önce sadece komik gelir" dedi Fraa Ostabon, sözü tekrar kendisi alarak. "Ama sonra, ikinci evrede, karanlık bir taraf gösterilir: etkilemesi kolay bir genç baştan çıkarılır, gayet sorumlu bir anne delirir, bir politik lider aptalca kararlar almaya yönlendirilir."

"Bu, toplum yozlaşmasının suçunu bizim üstümüze atmanın bir yoludur: bizleri yozlaşmanın temel nedeni olarak gösterirler" dedi Büyüksuur Tamura. "Kökenleri? Çömez Dulien?"

"Thelenes'in adını alaya alan ve mahkemesinde kanıt olarak kullanılan Ethraslı oyun yazarı Temnestra'nın hiciv oyunu *Bulut Dokumacısı*."

"Tanıştığınız birinin bu ikonografi mensubu olduğunu nasıl anlarsınız? Çömez Olph?"

"Muhtemelen konuşma onların anlayabildikleri sınırlar içinde yapıldığı sürece medeni olurlar; ama soyutlamalardan sözetmeye başladığımızda garip bir şekilde saldırganlaşabilirler...?"

"Soyutlamalar mı?"

"Eee... bizlere Hylaea anadan aktarılan herhangi bir şey diyelim."

"Bunun tehlike seviyesi 10 üzerinden kaçtır?"

"Thelenes'in başına gelene bakılırsa, 10 derim."

Büyüksuur Tamura yanıttan pek hoşlanmadı. "Riski abarttınız diye size insafsızlık yapamam, ama..."

"Thelenes, Sakular Otorite tarafından adli yöntemlerle infaz edildi; bu bir halk eylemi değildi" diye gönüllü oldu Lio, "ve halk eylemleri daha zor tahmin edilebilir; bu yüzden de savunmaya geçmek daha zordur."

"Çok güzel" dedi Büyüksuur Tamura. Lio'dan bu kadar ikna edici bir yanıt duyduğuna açıkçası şaşırmıştı. "Öyleyse tehlike seviyesine 8 diyelim. Çömez Hâlâk, Dox İkonografisinin kökeni nedir?"

"Praksik Çağ hareketli resim dizisi. Yabancı düşmanların hegemonya kurmasını engellemek için galaksinin uzak bir köşesine gönderilen ve yüksek hız aracı pusuda hasar gördüğü zaman gönderildiği yerde mahsur kalan askeri uzay gemisi hakkında bir macera dramı. Geminin

kaptanı tutkulu ve asabi biriydi. Onun yardımcısı Dox, zeki ve kuramcı; ancak duygusuz ve soğuk biriydi."

"Çömez Jesry, Dox İkonografisi bize ne anlatıyor?"

"Sakular Otorite için yararlı olduğumuzu. Bizim yeteneklerimiz ödüllendirilmelidir; ama bizler körleştirilir veya kötürüm bırakılırız... "

"Hem de bizleri yararlı yapan niteliklerimiz tarafından!.." dedi Çömez Tulia. Bu onu aklımdan çıkaramayışımın nedeniydi: orada öyle zırıldarken göz açıp kapayıncaya kadar odadaki en zeki insana dönüşebiliyordu.

"Dox İkonografisi etkisi altındaki birisi nasıl tanınır? Çömez Tulia?"

"Bizim bildiğimiz şeylere merak duyarlar, bizden etkilenirler, ama bizi küçük görürler. Şüphesiz, bizler duyuları güçlü, sağduyulu liderlerin emrine verilmeliyiz."

"Tehlike seviyesi? Çömez Branch?"

"Çok düşük puan verirdim. Bu zaten şu anda yaşadığımız bir şey."

Bu yanıttan sonra Büyüksuur Tamura'nın pek de hoşlanmadığı bir kahkaha geldi. "Çömez Ala. Yorr İkonografisi'yle Dox İkonografisinin ortak yanı nedir?"

Suur Ala yanıtlamayı denemeden önce bir dakika düşünmek zorunda kaldı: "Bu da Praksik Çağ eğlence dizisinden miydi? Ama o bir çizgi romandı, değil mi?"

"Daha sonra onun hareketli resimlerini yaptılar" diye ilave etti Fraa Lio.

Birisi Ala'nın kulağına bir ipucu fısıldadı ve sonra Ala her şeyi hatırladı. "Evet. Yorr, kuramcı olarak tasvir ediliyor; ama aslında vaktini nasıl geçirdiğine bakarsanız, o daha çok praksik biridir. Kimyasallarla çalışmaktan yeşile dönüşmüştür ve kafatasının arkasından uzanan bir dokunacı vardır. Her zaman bir laboratuvar önlüğü giyer. Bir cani ve delidir. Dünyayı ele geçirmek için entrika dolu bir planı her zaman vardır."

"Fraa Arsibalt, Retorlar nasıl bir ikonografi altındadır?"

Arsibalt *çok* hazırdı. "Sözcükleri çarpıtma ve Sakularların kafasını karıştırmak konularında şeytani bir yetenekleri vardır. Daha kötüsü onları öylesine ustalıkla etkilerler ki ne olduğunu anlamazlar bile. Onlar çömez toplamak ve eğitmek için Yıllıkçı matlarını kullanırlar ve bunları daha sonra forslu konumlara gelmek üzere Burgerler adı altında Sakular dünyaya gönderirler. Ancak aslında hepsi, Rhetor komplosunun bir parçasıdır."

"Ee, anlamlı olan da bu zaten!" dedi Çömez Olph.

Şaka yapıp yapmadığını anlamak için herkes ona baktı. Afallamış görünüyordu.

"Senin hangi mezhebe gireceğini bilip bilmediğimizi tahmin et bakalım!" dedi, herkesin Yeni Çevre yolcusu olduğunu bildiği, rahatsız olmuş bir suur.

"Procçulardan nefret eden birisi olduğu için mi? Yoksa sadece sosyal becerisi olmadığı için mi?" dedi arkadaşlarından biri kısık; ama yine de net bir şekilde duyulabilir sesle.

"Yeter!" dedi Büyüksuur Tamura. "Sakularlar mezheplerimiz arasındaki farklılıkları bilmezler ve bu yüzden sadece Procçular değil, hepimiz Fraa Arsibalt'ın az önce açıkladığı ikonografi karşısında eşit derecede savunmasızız. Devam edelim..."

Ve devam etti. Muncoster ikonografisi: eksantrik, sevimli, pejmürde kuramcı, dalgın, iyi niyetli. Pendarth ikonografisi: gergin, sinirli, gerçekleri anlamayan çok bilmiş fraalar; bedensel cesaretleri olmadığından her zaman daha eril Sakularlar karşısında kaybederler. Klev ikonografisi: Sakular dünyanın bütün sorunlarını çözebilen müthiş akıllı ihtiyar devlet adamı teor. Baud ikonografisi: bizler, sokaktaki insan pahasına lüks içinde yaşayan alaycı sahtekarlarız. Penthab ikonografisi: bizler, Cnoüs'ün bizzat kendisi tarafından bizlere emanet edilen evrenin çok eskiden kalma gizemlerinin bekçileriyiz ve bizim kurambilimden bahsetmemizin bütün nedeni, gerçek gücümüzü arınmamış çoğunluktan gizlemek.

Toplamda, Büyüksuur Tamura'nın bahsetmek istediği yaklaşık bir düzine kadar ikonografi vardı. Bunların hepsini duymuştum; ama bize onları tek tek sıralattırana kadar bu kadar çok olduklarının farkına varmamıştım. Özellikle ilginç olan şey, bunların göreceli tehlikelerinin puanlamasıydı. Birçok tartışmadan sonra onların içinde en tehlikeli olanının, tahmin ettiğiniz gibi Yorr ikonografisi değil, Klev ile Penthab ikonografisi karışımı olan Moshiach ikonografisi olduğu kararına vardık. Bu İkonografi, bizim kapılardan dışarı çıkıp dünyaya aydınlanma getireceğimize ve yeni bir çağ başlatacağımıza inanmaktaydı. Bu inanç, insanlar Asırcı veya Binlikçi kapılarının açılması için hazırlanırken her yüz veya bin yılda bir tavan yapıyordu. Bu tehlikeliydi; çünkü insanların beklentilerini çılgınlık noktasına yükseltiyor, birçok hacıyı ve dikkati de kendine çekiyordu.

Fraa Orolo ile çalışmam sayesinde Moshiach İkonografisinin sözde Cennet Bekçisi kılığında yükselişte olduğunu biliyordum. Başpapazlarımız da bunun farkındaydı ve Gedikli Muhafız, Büyüksuur Tamura'dan bizi bu konuda bilgilendirmesini istemişti.

Sonunda bütün ekibe Apert boyunca surdışına çıkma izini verilmişti, ki bu da hiç kimseyi şaşırtmamıştı: bizi kilit altında tutma tehditi sadece bizim dikkatimizi toplamamız içindi.

Oturum gerçekten çok ilginç bir hal almışken, yatma çanı çalıverdi ve oturum bitti. Aynı odada arka arkaya iki gece asla uyumamak Öğretimizin bir parçasıydı. Görevler her akşam yemekhanedeki ilan tahtasının üzerine asılıyordu. Nerede uyuyacağımızı ve kiminle oda arkadaşı olacağımızı öğrenmek için oraya geri gitmek zorunda kalıyorduk; bu yüzden bütün grup tebeşir salonundan çıkarak Manastır'ın etrafından, Dox ile Yorr İkonografileri ve dışlakların bizim ne olduğumuzu anlamaya çalışırken hayal ettikleri diğer komik karakterler hakkında konuşup gülerek ilerledi. Yaşça daha büyük fraalar ve suurlar Manastır'a bakan banklarda oturmuş bize pis pis bakarak sandalet yapıyorlardı – ki bu normal şartlarda bizim yapacağımız bir işti.

Sandalet yapanlardan hiçbirinin bakışlarımı yakalamasına izin vermemem önemliydi; bu yüzden başka yere bakıyordum. Tam bu sırada koltuğunun altına sıkıştırdığı ve hesaplamalarla karman çorman olmuş bir tomar kâğıtla tebeşir salonlarından birinden Fraa Orolo'nun çıktığını farkettim. Bir yönde yürüyordu; sonra bizim kalabalığı görünce bahçeye yöneldi ve Katedral yönünde yolunu değiştirdi. Bunu farkedince karnıma bir ağrı saplandı: çünkü benim el yazımla yazılmış yarım yamalak notlar ve karalamalarla dolu birkaç sayfayı tutan Azuz Tancred Nebulası'nın tableti yukarıda, yıldıztaşındaki bir çalışma odasında bulunan bir masanın üzerinde tozlanmaya bırakılmıştı. Orolo onu görecek ve günlerdir tablet üzerinde çalışmadığımı öğrenecekti.

Birkaç dakika sonra, kendimi cüppeme sarmalayıp küremi yastık yaparak, diğer iki fraayla o geceyi birlikte geçireceğim odadaydım. Orada uzanmış uyumaya çalışırken Apert'i veya ikonografileri düşündüğümü sanabilirsiniz; ama Fraa Orolo'yu Manastır'a giderken görmek, beni Fraa Orlandin'in akşam yemeğinde söylediği ve tadına bakamadan yuttuğum cümlenin soktuğu ruh haline sokmuştu. Nasıl kurtulacağımı bilemediğim, şu istenmeyen, düşüncelerden biri haline gelmişti bu.

Ben de duydum demişti Fraa Corlandin; ama Orolo'yla o konuşmam, yemekten sadece bir saat önce gerçekleşmişti. İzleyiciler arasından kim hikâyeyi yaymak için Yeni Çevre'nin toplantı binasına koşturmuş olabilirdi? Niçin kimse umursamamıştı?

Geçen yıla kadar Corlandin'in, Yeni Çevre'den Suur Trestanas'la ilişkisi olmuştu. Sonra bir gün çanlar, birinin emekliye ayrılma kararı verdiği anlamına gelen Pişmanlık ayunu için çalmıştı. Katedral'de

toplanmıştık ve Başpiskopos yüksek sesle bir isim söylemişti: bizim Gedikli Muhafız'ın ismini. Bu adamın yıllardır bize verdiği tüm cezalara rağmen, mantıklı ve akıllı biri olduğu için ayunun şarkılarını söylerken hepimiz üzülmüştük.

Başpsikopos Statho, o zaman Suur Trestanas'ı yeni Gedikli Muhafız olarak atamıştı. Genç olduğu için bu biraz sürpriz olmuştu; ancak onun zeki olduğu herkesçe kabul edildiğinden, bu konu üzerinde tartışılmadı bile. Artık kendisine ait bir odasının olduğu ve yemeklerini diğer piskoposlarla birlikte yediği Başpiskopos yerleşkesine taşınmıştı; ama söylentiye göre Fraa Corlandin'le ilişkisi devam ediyordu. Şüpheci ayutların bazıları, piskoposların konsente bizim söylediklerimizi öğrenmelerini sağlayan cihazlar sakladıklarına inanıyordu. Bunun böyle olduğuna inanmak, insanların söz konusu dönemde piskoposlar hakkında ne düşündüğüne bağlı olarak gelip geçen bir hevesti. Suur Trestanas, Gedikli Papaz atandığından beri bu eğilim yükselişteydi. Artık benim de böyle düşünmemem imkânsızdı. Belki de benim Orolo'yla konuşmamı dinlemiş ve sonra da Corlandin'e yetiştirmişti.

Öte yandan (böyle diyordu düşüncelerin gitmesi için mazeret gösteren aklımın bir tarafı), Orolo'nun Eski Ortça çeviri hatalarına aniden ilgi duymaya başlamasının tuhaf olduğunu benim de düşündüğümü kabul etmek zorundaydım.

Bizim kozmografın ölü dillere düşkün olduğunu kim tahmin edebilirdi? Eee, *düşkün* sözcüğü, Ön Ortça'dan ta Fluççа'ya neredeyse değişmeden geçmiş şu ölmeyen kelimelerden biriydi. Fluççа'da bu sözcük basitçe, ki önce Corlandin'in kullandığını sanıyordum, bir şeyden hoşlanan biri anlamına geliyordu. Bununla birlikte Ön Ortça anlamı bir fraaya, özellikle Orolo gibi bir kuramcıya yakıştırılacak, iltifat niteliğinde bir kelime de değildi. *Ölü diller* de sözcük seçimi olarak ilginçti. Orolo bu dili okuyabiliyorsa gerçekten ölü olabilir miydi? Ya çeviriler konusunda Orolo haklıysa, o zaman özgün olanı "ölü" olarak adlandırarak Corlandin önemli bir konuya dikkat çekmiyor muydu? Hem de kanıtlamak zahmetine girmeksizin sinsice yapmıyor muydu bunu?

Saatlerce uyanık ve bu konuda endişelenerek yattım. Fraa Orolo'nun söylediği, bende utanç veya düpedüz acı uyandıran, şeyler bile asla Fraa Corlandin'den işittiğim bu sözcükler gibi gecenin bir vaktinde cüppemle güreşmeme neden olmamıştı. Buysa bana Edharcılara katılmamın daha iyi olacağını düşündürdü.

Tabi Edharcılar beni alırlarsa. Alacaklarından pek emin değildim. Saf kurambilimi kavramada hiçbir zaman çömezlerin bazıları kadar hız-

lı olmamıştım. Bu dikkatlerden kaçmamıştır. Merak ediyordum: Büyüksuur Tamura, niçin ilk ve de en kolay soruyu bana sormuştu? Daha zor bir şeyle başa çıkamayacağımı düşündüğü için miydi? Orolo niçin kurambilim çalıştırmak yerine beni bir kâtip olarak çalıştırmıştı? Corlandin niçin şimdi beni üye olarak kaydetmeye çalışıyordu? Bütün bunları birleştirince Edharcı mezhebe katılmaya uygun olmadığımı herkesin bildiği ve bazılarının beni yumuşak bir inişe hazırlamaya çalıştığı sonucuna varmıştım.

İkinci Bölüm
Apert

Ita: (1) Geç dönem Praksik Ortça'da, iyi korunmadığı için bilginin kaybolmasıyla birlikte Alametler ve Korkunç Olaylar zamanında yaşananlara sonsuza dek gölge düşürecek bir facia anlamına gelen bir akronim* (bu yüzden bazı metinlerde ITA olarak da yazılır). Hemen hemen bütün bilgeler ilk iki harfin, geç dönem Praksik Çağ'da ticari bir saçmalık olarak görülen ve Sentaktiksel aygıtlar için kullanılan *Information Technology* (Bilgi Teknolojisi) kelimelerinden geldiğini kabul eder. Üçüncü harfse tartışmalıdır. Varsayımlar arasında şunlar vardır: Authority (otorite), Associate (ortak), Arm (güç, silah), Archive (arşiv), Aggregator (Internet üzerinden telefonlara bakan bilgisayar), Amalgamated (birleştirilmiş), Analyst (araştırmacı), Agency (acenta) ve Assistant (yardımcı). Elbette bunların her biri Yeniden Yaratılış'tan önceki yıllarda Ita'nın hangi rolleri oynamış olabileceğine dair farklı resimler çizmektedir ve bu yüzden de bunların her biri farklı bir ekol tarafından savunulmaktadır. (2) Erken dönem Yeni Ortça'da (İkinci Talan'a kadar), Sentaktiksel aygıtların praksisine adanmış bir konsent bölümü. (3) Geç dönem Yeni Ortça'da, Büyük Saatler etrafına inşa edilmiş otuz yedi konsentte kullanılan, yasal haklardan yoksun bir ustalar kastı. Bu Saatlerin hepsi, saatlerinin Sentaktiksel aygıtlar kullanan alt sistemlerle yapılmış olmaları sebebiyle teknik anlamda İkinci Talan reformalarının ihlali anlamına geliyordu. Ita'nın görevi, ayutları bu alt sistemlerden mutlak surette uzak tutmanın yanısıra onları işletmek ve bakımını yapmaktır.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

* Birden fazla sözcüğün baş harflerinden oluşan sözcük (ç.n.)

3689 yılının son gecesi, bir şeyin Fraa Orolo'nun canını sıktığına, bunu herkesin fark etmesine rağmen ne kendisinin ne de bir başkasının bundan açıkça bahsettiğine dair bir düş görmüştüm. Fraa Orolo'nun canını sıkan bu olayın ne olduğu tam bir muammaydı; ama yine de herkes bunun ne olduğunu da biliyor gibiydi: gezegenler rotalarından sapıyordu ve saat yanlıştı. Saatin bir bölümü güneş sistemine göre yapılmıştı; gezegenlerin ve uyduların mevcut konumlarını gösteriyordu. Saat, Kuzey pasajı ile Gün Kapısı arasındaki fuayede veya lobide duruyordu. Üç bin yıldır hep doğru çalışmıştı; ama şimdi zamanı doğru göstermiyordu. Gezegenleri temsil eden mermer, kristal, çelik ve lapis küreler, Fraa Orolo'nun en küçük teleskopla bile görebileceği asıl yerlerinde değildi. Düşte asla bahsedilmeyen; ama benim anladığım şey,

problemin Ita'yla bir ilgisinin olduğuydu; çünkü güneş sistemi modeli, Katedral'in zemini altındaki kemerli mağarada onların gözettiği aygıtlar tarafından çalıştırılan sistemlerden biriydi.

Söylentiye göre aynı sistem, ana saatin hızında da ufak tefek düzeltmeler yapıyordu. Mahzendeki hata düzeltilmezse güneş doruk noktasında değilken çanların öğle vakti çalması veya şafaktan önce ya da sonra Gün Kapısı'nın açılması gibi herkesin kolayca anlayacağı türden daha büyük hatalara yol açabilirdi.

Normal mantıkla yönetilen bir evrende bu hatalar güneş sistemi modeliyle gezegenler arasındaki ufak uyuşmazlıklardan daha sonra ortaya çıkardı; ancak düş mantığında hepsi aynı anda gerçekleşmişti. Örneğin; güneş sistemi modelinin ayın evresini yanlış göstermesiyle burgerlerin Gün Kapısı'ndan geçerek içerde dolaşmalarını aynı anda görmeme rağmen hâlâ Fraa Orolo'nun canını neyin sıktığını merak ediyordum; ama bir sebepten bu hataların hiçbiri de beni çan kulesinden yayılan sesler kadar rahatsız etmemişti: yanlış melodi çalan çanların sesleri kadar...

Apert çanlarını duyarak gözlerimi açtım ya da odamdaki diğer fraalar öyle olduğunu sanmıştı. Birkaç dakika dikkatle dinlemezseniz, çalanın Apert olduğunu anlamanın imkânı yoktu. Çan kulesi, her saat başında yaptığı gibi sabit melodiler çalabiliyordu; ancak ayunları ve diğer etkinlikleri haber vermek için çan çalma takımımızın o mekanizmayı devre dışı bırakıp melodi çanlarını veya ses tonlarının permütasyonlarını değiştirmesi gerekirdi. Bunlar, nasıl anlayacağımızı öğretilen kalıplaşmış ya da şifreli seslerdi. Surdışındaki insanların söylenen şeyi anlamasına fırsat vermeden mesajların konsente yönlendirilebilmesi için bunun böyle yapıldığına inanılıyordu.

Yani bunun sebebi Apert konusunda gizli bir şeylerin olması değildi. Bugün, 3690 yılının birinci günüydü; bu yüzden şafakta sadece Gün Kapısı değil, Yıl ve On Yıl Kapısı da açılacaktı. Takvime şöyle bir bakan her dışlak bunu gayet iyi bilirdi; elbette biz de. Ancak hiçbirimiz çan kulesinden doğru ses tonlarını duyana kadar yataklarımızdan kalkıp gerekeni yapmayacaktık: tersten çalınan, altüst olmuş ve tersyüz edilmiş gibi bir melodiydi duymamız gereken.

Otlardan yapılmış minder üzerine rasgele bırakılmış cüppelerimiz, urganlarımız ve kürelerimizle soğuk odadaki üç çıplak fraa, ayağa kalktık. Böylesi bir gün, üstesinden tek başına gelmenin zor olduğu resmi bir sarınma gerektiriyordu. Yere ilk önce Fraa Holbane'in ayakları değmişti; bu yüzden eğilip sıcak ve buruşmuş cüppesini aradım; yıpranmış

ucunu buldum ve kendime doğru çektim. Odadaki üçüncü kişi olan Fraa Arsibalt, en son uyanan kişiydi; benim ve Holbane'in sert sözlerinden sonra o da kumaşın bir kenarından tuttu. Koridora çıkıp kumaşı aramızda gerdirdik. Fraa Holbane, daha sıcak tutması için kumaşı kısa ve kalın tutmuş, bir de kabartmıştı..

Arsibalt'la ben, Holbane'in cüppesini kıvırdık ve sonra Holbane cüppesini normalden üç kat daha uzun ve çok daha ince yaptığı için birbirimizden uzaklaştık. Urganı elinde tomar halinde tuttu, altından emekleyerek geçti ve ayağa kalktı; urgan sol omzuna gelmişti. Sonrasında ben ve Arsibalt kıvrımları yaydırıp büzer ve güneş sistemindeki gezegenler gibi Holbane'in etrafında cüppesini dolayarak dönerken onun tek yapması gereken o şekilde olduğu yerde dönmek ve doğru zamanda kollarını kaldırıp indirmekti. Sarınma işi bittiğinde cüppesi vücudunda hiç sağlam durmuyordu; bu yüzden Holbane'in birkaç yerden geçirip birkaç düğüm atabilmesi için urganı bir dakikalığına öylece tuttuk. Artık hazırdı ve benim cüppemi giydirmek üzere Arsibalt'a yardım edebilirdi. Son olarak Holbane ve ben, aynı şeyi Arsibalt için yaptık. Arsibalt en iyi sonuçları elde etmek için her zaman sona kalmak isterdi. Bunun nedeni kibir değildi. Tam tersine bizim ekibin tamamı içinde matta yaşamaya en uygun kişi aslında oydu. İrikiyim ve şişmancaydı. İlerde olmak istediği yaşlı fraa gibi görünebilmek için sakal uzatmaya çalışıyordu. Öte yandan, her zaman yeni sarınma biçimleri icat eden Fraa Lio'nun tersine, Arsibalt için bir tür sarınmayı doğru yapabilmek daha önemliydi.

Hepimiz giyindikten sonra urganlarımızla altından birkaç tur daha atarak ve başımızdaki kapüşonları iyice yerleştirerek birkaç dakika daha oyalandık: bu sarınma biçiminde kişisel tarzımızı göstermemizin mümkün olduğu tek bölüm bu baş kısmıydı.

Tamamlanmış sandaletler hücre evinin çıkışında yere yığılmıştı. Eşeleyerek ayağıma uygun bir çift aradım. Öğreti sıcak yerlerde yaşayan insanlar tarafından yaratılmıştı. Her bir ayutun bir cüppe, bir urgan ve bir küresi olmasına izin veriliyordu fakat ayağa giyilecekler için hiçbir şey söylenmiyordu. Yaz süresince bu durum sıkıntı yaratmıyordu ancak havalar soğumaya başlıyordu ve Apert süresince surdışına gidip cam kırığı ve başka tehlikelerle dolu şehir sokaklarında yürüyebilirdik. Apert süresince lastik sandalet ve kış aylarında yumuşak tabanlı eskimo ayakkabısı giyerek öğretiyi biraz esnetmiştik. Azuz Edhar ayutları, bunu uzun süredir yapıyordu ve şimdiye kadar Engizisyon yakamıza yapışmamıştı: güvende gibi görünüyorduk. Bir çift sandalet aldım ve ayaklarıma bağladım.

Son olarak kürelerimizi alıp yumruk büyüklüğüne getirdik. Katedral yönünde ağır ağır ilerlerken küreleri tutması için ördüğümüz basit ve küçük fileleri urganlarımızın düğümlü uçlarından geçirdik ve sonra urganları gerdirmek için küreleri şişirdik. Sonra kürelerimize açık kızıl renkte bir ışık verdik. Işık gittiğimiz yeri görebilmek, renk ise çok eskiden olduğu gibi Bircilerle karıştırılmamak, kendimizi Onlukçu olarak işaretlemek içindi.

Tüm hazırlıklar bittiğinde küreler sağ kalçamızdan aşağı sarkıtıldı, ki bu da karanlıkta birkaç yüzkişi halinde Katedral'e yaklaşırken büyüleyici görünüyordu. Cnoüs'ün ışığıyla ipnotize olmuşcasına uzaklara bakarken bir elinizde parlayan küreyi tutup diğer elinizle küreye vurduğunuzda gerçek bir Azuz heykeli gibi görünebilirdiniz.

Kırk ayut daha erken kalkmış ve mihrapta toplanmıştı. İçeri girerken On Yıl Apert'i ilâhi kitabından ilâhi söylüyorlardı. Bu ilâhi melodiyi on yıldır, yani şafak vakti On Yıl Kapısı'nın iç tarafında dururken taş ve çelik kapılarının o zamana kadar bildiğim her şeyin üzerine kapanmasını izlediğimden beri, duymamıştım. O melodiyi duymak beynimin öylesine derinlerine nüfuz etti ki dengem bozuldu ve başka bir fraaya yaslandım: bunu bir fırsat olarak görüp ilk kez beni kalçasının üzerinde tersyüz edip yere yapıştırmayan; ama yamuk bir ikonaymışım gibi beni geri itekleyip düzelttikten sonra dikkatini yeniden ayuna veren Lio'ydu bu Fraa.

Müziğin tamamı, metronom ve kondüktör olarak görev yapan saatle eşzamanlıydı. Müzik on beş dakika daha devam etti: okuma yoktu, vaaz yoktu, sadece müzik vardı.

Hava açıktı ve gün doğarken ışık, yıldıztaşının tepesindeki kuvars prizmadan yansıyarak sahanlığın alt kısmını aydınlattı. Müzik durdu. Kürelerimizi söndürdük. Yukarıdan gelen ışık zümrüt yeşiliydi sanki; ama gözlerimin bana oynadığı bir oyun da olabilirdi bu. Bir kez göz kırptığım anda ışığın rengi, karanlık bir odada elinizden ışık yansıttığınız zaman elinizin arkasının aldığı renge bürünmüştü. Saatin (tıpkı rüyamdaki gibi) yanlış olduğu ve hiçbir şey olmayacağı korkuları içinde beklerken dayanılmaz bir sessizlik hâkimdi.

Sonra merkez ağırlık düşmeye başladı. Bu, Gün Kapısı'nı açmak için şafakta her gün oluyordu ancak bugün bu; herkese Praesidium payandalarının Katedral kubbesini delip geçtiği yere kafalarını uzatıp bakması için bir işaretti. Hareketi önce işitmiş, sonra görmüştük. Oluyordu! Ağırlıkların ikisi, Yıl Kapısı ve On Yıl Kapısı'nı açmak için raylarından aşağı kayarak iniyordu.

Hepimiz derin bir nefes aldık, bağırıp gülüyorduk; pek çoğumuz yaşlı gözlerimizi siliyorduk. Ekranlarının arkasında Binlikçilerin bile buna nasıl tepki verdiğini duyabiliyorduk. Küp ve ongen prizma görüş alanına girdi ve herkes haykırdı. Onları, ödül törenindeki ünlü şahsiyetlermiş gibi alkışladık. Mihrap zeminine yaklaştıkça çarpıp yerin içine girmesinden korkarcasına sessizleştik ancak yaklaştıkça yavaşlayıp yere bir karış mesafede yavaşça durdular. Nihayetinde de hepimiz gülmeye başladık.

Bazı bakımlardan bu çok saçmaydı. Saat, mekanizmadan başka bir şey değildi ki. O anda ağırlıkların düşmesine izin vermekten başka seçeneği yoktu. Yine de bunun oluşunu görmek orada olmayan birine aktarılamayacak bir duygu yaratmıştı. Şimdi koronun çoksesli şarkı söylemesi gerekiyordu; ama yapamıyorlardı. Onların seslerinin düzensizliği bile kendi içinde bir müzikti.

Dışarıda, şarkının altında, akan suların sesini duyabiliyordum.

Ayut: (1) Kendini bir veya birkaç yıllığına Kartazyan Öğretisi'ne adamaya yemin etmiş kişi; bir fraa veya bir suur. (2) Bu kişilerin çoğul hali. (3) Bu tür kişilerin resmi olarak oluşturduğu topluluk; örneğin bir şube veya mat.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

"Saat yapmanın doğru bir yolu yoktur" derdi Fraa Corlandin, bize modern (Yeniden Yaratılış sonrası) tarih öğretirken. Bu, Azuz Edhar praksiklerinin birazcık çılgınca olduğunu söylemesinin üstü kapalı bir yoluydu.

Konsentimiz, sıradağların ucunun etrafını saran bir nehrin kıvrımına yapılmıştı. Buzul ve karların nehrin kaynak suyunu oluşturduğu kuzeydoğu yönüne doğru yüzlerce kilometre uzanan bir sıradağın bittiği yerdi burası. Suyun kaynağına doğru birçok şelale vardı. Ezikler çok gürültü yapmazsa geceleri şelalelerin sesini duyabiliyorduk. Nehir aşağıda, bütün o coşkudan sonra dinleniyormuş gibi kurak çayırların arasından kıvrılarak sessiz ve sakin akıyordu. Çayırlığın bir bölümü ve nehrin iki kilometresi bizim duvarlarımızla çevriliydi.

Yukarıda, şelalenin orda, nehire kolaylıkla köprü yapılabiliyordu ve bu yüzden orası bir yerleşim yeri kurmak için uygundu. Bazı dönemlerde yerleşim yeri genişler ve duvarlarımızı içine alırdı; o zamanlarda büro işçileri gökdelenlerinden aşağı baktıklarında bizim kalelerimizin tepelerini görürlerdi. Bazı dönemlerdeyse yerleşim yeri bozulur ve bir

benzin istasyonu veya nehir geçidine kurulmuş bir top mevzii kadar küçülürdü. Nehrin bizim taraftaki uzantısı, çok önceden o geçitte yapılmış; ama sonraki çağlarda çöküp akıntıya kapılmış bir köprüden geriye kalan paslı, çürümüş kirişler ve yosunla kaplanmış taş yığınları yüzünden tehlikeliydi.

Toprağımızın büyük bir bölümü ve binalarımızın neredeyse hepsi nehir yatağının kenarındaydı belki ama uzak kıyıda bir şeridi de sahiplenip savunmamızı oraya inşa etmiştik: nehrin düz aktığı yerlere nehire paralel duvarlar, nehrin kıvrıldığı yerlereyse burçlar yapmıştık. Bu burçlardan üçünde her biri Yıllıkçı, On Yılcı ve Asırcı matları için kapılar bulunuyordu (Bin Kapısı dağdaydı ve farklı biçimde çalışıyordu). Her kapı, zaman zaman halatla çekilerek açılıp kapanması gereken bir çift kapıdan oluşuyordu. Bu durum praksikler için bir sorun oluşturuyordu: kapılar nehrin öteki yakasında, açılma emrini veren saatten çok uzaktaydı.

Praksikler bu sorunu su gücüyle çözmüştü. Duvarlarımızdan çok uzaklarda, şelalenin yukarılarında, -bu yüzden bizim çok yukarılarımızda bir rakımda- nehrin taşlı katmanının dışına açık sarnıç benzeri bir havuz kazmışlar, şelaleyi, köprüyü ve nehir yatağını geçerek katedrali güneyden kesen bir su kemerini beslemesini sağlamışlardı. Bu kemer, kısa bir tünelden geçip beş yüz metrelik bozuk bir arazinin diğer tarafındaki taş sütunlara vardıktan sonra yerin içine dalıyor ve şu anda yerleşik bir burger mahallesinin bulunduğu yerin altında gömülmüş bir boru halini alıyordu. Yerçekimiyle basınçlı hale gelen o borudaki su, Gün Kapısı'nın hemen dışında uzanan havuzdaki bir çift fıskiyeden püskürüyordu. O havuzun ortasında, kuzey tarafta burgerlerin şehir merkezi meydanıyla güneyde bizim Gün Kapısı'nı bağlayan ve bu iki fıskiyenin tam ortasından geçen bir geçit uzanıyordu.

Havuz, nehirden ve düzlükten daha yüksekti. Dibine kanallar açılmış ve cilalı granitten top biçimli büyük kapakçıklarla subap yapılmıştı. Bunlardan biri, Başpiskopos'un yerleşkesini güzelleştiren birkaç havuz, kanal ve fıskiyeyi besliyordu; daha aşağılarda ise Yıllıkçı ve On Yılcı matları arasındaki bariyerin bir bölümünü oluşturuyordu. Diğer üç kanal Yıl, On Yıl ve Yüzyıl Kapısı'na doğru akan boru, sifon ve su kemeri sistemlerine bağlanmıştı. Bu sistemlerde Apert dışında su yoktu. Şimdiyse saatin aşağı inen ağırlıkları iki kapakçığı açmış ve suyun havuzdan hızla akarak Yıl ve On Yıl sistemlerini doldurmasını sağlamıştı.

Bazı bakımlardan bu çılgın veya uyduruk bir çözüm gibi görünüyordu; fakat o güne kadar anlayamamış olduğum bir avantajı vardı. Su şe-

bekesi, yavaş yavaş doldurmak üzere tasarlanmıştı. Bu sayede ayinden sonra Katedral'den su alabiliyorduk ve suyun Yedi Basamak boyunca akıp Manastır'ın kenarından geçerek arkadaki nehire bağlanan bir su kemerini doldurmasını adım adım takip edebiliyorduk.

Nehrin üstünden, bize yakın olan yakasından yuvarlak bir kuleye, uzak olan yakasındansa bir kalenin burcuna bağlanmış taş bir köprü geçiyordu. Yuvarlak kulenin içinde bir sarnıç vardı ve bu sarnıç su kemerinden, su değirmeninin üzerindeki ibrik ağızlı bir mekanizmadan geçerek gelen suyla dolduruluyordu. Çoğumuz sarnıcın taşıp nehire geri akmadan önce sudan enerji alarak değirmeni döndürmeye başlamasını görmek için tam da vaktinde oradaydık. Değirmen paslanmaz çelik dişlilerle, köprünün karşısına kadar uzanan bacağım kalınlığında bir şaftı (ne işe yaradığını bilmiyorsanız çok kalın bir ray sistemi zannedebilirsiniz) döndürüyordu. Bu şaftsa nehrin karşısında, burcun içinde, doğrudan doğruya kapıları tutan menteşe millerine bağlı başka bir dişli dizisini döndürüyordu.

Kapıların hareket ettiğini duyunca onlara doğru koştuk, ama ne olacağını bilmediğimizden yaklaştıkça yavaşladık.

Eh... hepimizin çok iyi fikirleri vardı belki ama kafama takılan bir düşünceye saplanıp kaldığımda Diax Tırmığı'nı unutacak kadar gençtim. Orolo'nun, Nedensel Alan Sapması'nın tersine seyahat ederek zaman içerisinde özgürce varolan bir mat hakkındaki hikâyesi beni gerçekten heyecanlandırmıştı ve bu yüzden bir süreliğine hayal gücümün sınırlarını zorlayarak böyle bir matta yaşaşıyormuş ve kapıları açtıkları zaman dışarda ne bulabileceğime dair en ufak bir fikrim yokmuş gibi yaptım: mesela dirgenlerle veya molotoflarla içeri doluşan ezik çeteleri olabilirdi ya da patatesleri yerden dişleriyle sökmek için içeriye sürünerek giren aç insanlar. Bir tanrının yüzünü görmeyi uman Mesihçi hacılar. Ufuğa dağılmış cesetler. Bakire akını. En ilginç an, kapıların arasındaki boşluğun bir kişinin geçebileceği kadar genişlediği zamandı. İlk giren kim olabilirdi? Bir silah, bir bebek, bir sandık altın veya bir sırt çantası dolusu bomba taşıyan genç ya da yaşlı bir erkek ya da kadın mı?

Kapılar açılmaya devam ederken izlemek için toplanmış otuz kadar Sakular'ı seçebiliyorduk. Birçoğu aynı tuhaf tutumla gözlerini kapıya dikmiş duruyordu. Çok geçmeden bize doğru çekiciyle baktıklarını ya da uzaktaki insanlara canlı yayın yapmak için ellerinde telegörler tuttuklarını farkettim. Bir şey yiyen küçük bir çocuk, babasının omzunda oturuyordu; canı sıkılmıştı ve aşağı inmek için tepiniyordu. Babası belinden eğilip yukarı baktı ve dişlerinin arasından küçük kıza biraz daha

izlemesini söyledi. Benzer kıyafetler giymiş sekiz çocuk, bir kadının gözetiminde tek sıra halinde duruyordu. Bunlar burgerlerin ekollerinden birinden gelmiş olmalıydılar. Başına kendisinden başka hiç kimseyi etkilemeyen doğal bir felaket gelmişcesine harap görünen bir kadın, içinde yeni doğmuş bir bebek olduğunu tahmin ettiğim bir bohçayla kapıya doğru ağır ağır yürüyordu. Erkek ve kadınlardan oluşan altı-yedi kişi, duman çıkaran bir şeyin etrafında toplanmıştı. Duman çıkaran bu nesne, ağız sulandıran kocaman sandviçlerini daha rahat yiyebilmek için bazısının üzerine oturduğu büyük parlak renkli kutularla çevrelenmişti. Bu, neredeyse unutulmuş Flucça kelimeler aklıma getirdi: *mangal, soğutucu, peynirli.*

Bir adam boş bir alanın ortasında dikilmişti -ya da diğerleri ondan uzakta duruyordu- ve bir çubuğun ucunda bir pankart sallıyordu: Sakular Otorite'nin bayrağıydı bu. Sanki bir zafer kazanmış gibi, hatta küstahça bir duruşu vardı. Başka bir adam, sesinin daha yüksek çıkmasını sağlayan bir aygıta bağırdı: teknesine katılmamızı isteyen bir Tanrıyatapar olduğunu düşündüm.

İçeri ilk girenler, insanların surdışında nikaha gitmek veya önemli bir ticari anlaşma yapmak için giydikleri türden giysiler giymiş bir kadınla bir erkek ve bu giysilerin minyatür kopyaları içindeki üç çocuktu. Adam, saksısından dışarı sarkan bir fidanın içinde bulunduğu kırmızı bir yük arabası çekiyordu. Yük arabasının tekerlekleri arnavut kaldırımlarında ilerlerken çocukların hepsi, devrilmesin diye, elleriyle saksının kenarlarını tutuyordu. Hiçbir yükü olmayan kadın daha hızlı hareket ediyordu. Surdışında kadınların böyle yürümelerini sağlayan şeyin aslında giydikleri ayakkabılar olduğunu anlayınca bu yürüyüş bana o kadar da tuhaf gelmedi. Kadın bir yandan gülümserken bir yandan da gözlerinden akan yaşları siliyordu. Doğruca tanıyor göründüğü Büyüksuur Ylma'ya doğru yöneldi ve üç yıl önce ölen babasının konsentin en büyük destekçilerinden biri olduğunu, derslere katılmak ve kitap okumak için Gün Kapısı'ndan içeri girmekten çok keyif aldığını anlatmaya başladı. Öldüğü zaman büyük çocukları bu ağacı dikmişlerdi ve şimdi de bizim topraklarımızda uygun bir yere dikilmesini istiyorlardı. Büyüksuur Ylma, ağacın Yüz Altmış Dört'ten biri olması halinde bunun uygun olabileceğini söyledi. Burger bayan kurallarımızı bildiğinden bu ağacın öyle olmasını sağlamak için her türlü zorluğu alt ettiklerine dair Ylma'ya garanti verdi. Bu arada kadının kocası etrafı kolaçan edip telegörüyle konuşmanın resimlerini çekiyordu.

Burger ailesini katletmediğimizi ya da göz yuvalarına sondalar takmadığımızı görünce, adamın ses güçlendirme aygıtı olan genç yardımcısı da içeri girip bize teker teker yaklaşarak üzerinde bir şeyler yazan kâğıtlar uzatmaya başlamıştı. Ne yazık ki bunlar Kinagram biçimindeydi ve bu yüzden de okuyamıyorduk. Bu tür şeyleri nazikçe kabul edip daha sonra okuyacağımızı söylemenin ve bu tür insanlarla Thelenean diyaloğuna girmemenin en iyi şey olduğu bize öğretilmişti.

Bu adam, perişan haldeki kadını farketti. Bebeğini bize bırakacağını tahmin ettiğinden, Flucça konuşarak onu bundan vazgeçirmeye çalıştı. Kadın irkildi: sonra güvende olduğunu anlayınca adama küfür etmeye başladı. Altı suur, kadının etrafını çevirmek üzere ileri atıldı. Tanrıyatapar öfkelendi ve birisine vurmak ister gibi etrafına bakındı. İlk defa Fraa Delrakhones'i farkettim; adamı yakından takip edip kendisine doğru yaklaşan birçok irikıyım fraayla göz teması kuruyordu. Ancak daha sonra ses aygıtı olan adam, genç adamın adı olduğunu tahmin ettiğim bir kelimeyi kuş cıvıltısına benzer bir sesle söyledi. Bu şekilde dikkatini çektikten sonra kısa süreliğine gökyüzüne baktı ("Sözde Güçler izliyor, salak!"); sonra da ona sert bir bakış fırlattı ("Sakinleş ve şu önemli bilgiyi dağıtmaya devam et!").

Uzun boylu bir adam bana doğru yaklaşıyordu: Usta Quin'di bu. Yanında Quin'in kısa boylu, sakalsız bir kopyası vardı. "İyi Apertler, Fraa Erasmas" dedi Quin.

"İyi Apertler, Usta Quin" diye karşılık verdim ve sonra oğluna baktım. Oğlu benim sol ayağıma bakıyordu. Bakışlarını ta yukarı, kapüşonuma kadar hızla çıkarmış; ama sanki cüppemdeki bir kırışıklık kadar önemsizmiş gibi yüzümü es geçmişti. "İyi..." der demez çocuk araya girdi: "Şu köprü, kemer prensibine göre inşa edilmiş."

"Barb, fraa sana iyi Apertler diliyor" dedi Quin ve elini bana doğru uzattı; ancak Barb uzanıp babasının elini aşağı indirdi; köprüyü görmesini engelliyordu.

"Taşıyıcıları yüzünden köprünün asma eğrisi var" diye devam etti Barb.

"Asma. Bu kelime Ortça şey..." diye söze başladım.

"Ortça halat kelimesidir" dedi Barb. "Başaşağı çevrilerek asılan halatın oluşturduğu eğrinin aynısıdır ancak kapakları açan aktarma mili düz olmak zorundadır. Yeni madde ile yapılmamışsa tabi." Gözleri küreme ilişti ve bir süre inceledi. "Ancak bu mümkün değildir; çünkü Azuz Edhar Konsenti Birinci Talan'dan sonra inşa edilmiştir; bu yüzden eski maddeyle yapılmış olmak zorundadır." Gözlerini yeniden, oyulmuş taş-

ların arasından geçen köprü kemerini izliyor gibi görünen aktarma miline çevirdi. "Şu taş şeylerin evrensel ek yerleri olması lazım" dedi.

"Bu doğru" dedim. "Mil..."

"Mil, yontma taşların içine gizlenmiş evrensel ek yerlerine bağlı olan sekiz düz parçadan oluşturulmuştur. Yontunun tabanına sütun kaidesi denir." Ve Barb hızla yürümeye başladı; matımıza girmek için köprünün üzerinden geçen ilk dışlak oydu. Quin, bana yorumlanması güç bir bakış fırlattı ve onun peşinden koşturdu.

Harap kadınla suurlar arasında bir ağız dalaşı başlamıştı. Belli ki cahilin teki bu kadına bebek karşılığında para vereceğimizi söylemişti. Suurlar kadına ellerinden geldiğince kibar bir şekilde işin doğrusunu anlatmıştı.

Birçok başka dışlak içeri girmişti: saygı uyandıran ancak pahalı olmayan giysiler giymiş çoğu erkek altı kişilik bir grup. Bunlar çoğunlukla daha yaşlı küçük bir ayut grubuyla ilgileniyordu. Ziyaretçilerin en önündeki kişi, ucunda bir küre bulunan kalın, cart renkli bir urgana sarınmıştı. Onun yeni türemiş Baz karşıtı bir arkın rahibi olduğunu tahmin ettim. İriyarı, kel, güçlü kuvvetli ve sakallı, sanki Thelenes'le ateşli bir ontoloji tartışmasından sonra Periklyne'den az önce ayrılmış gibi görünen Fraa Haligastreme'yle konuşuyordu. Fraa Haligastreme, bir kuramsal jeolog ve Edharcı mezhebin EAB'siydi. Kibarca bu rahibi dinliyordu; ama yanda duran mor cüppeli piskopos çiftine mânâlı bakışlar atmaya da devam ediyordu: yani Gedikli Muhafız Delrakhones'la Başpiskopos Statho'ya.

Bu grubu atlatarak hemen yanı başındaki bir sohbeti duyabilecek mesafeye geldim. Kadın ziyaretçilerden biri, Fraa Jesry'yle ilgileniyordu. Otuzlu yaşlarda olduğunu tahmin ediyordum; ama surdışından kadınlar saçlarını ve yüzlerini böyle şeyleri tahmin etmeyi zorlaştıracak bir hale getiriyordu. Etraflıca düşündükten sonra yirmi beş yaşlarında bir kokoş olduğuna karar verdim. Jesry'yle yakından ilgileniyor ve mattaki yaşam hakkında sorular soruyordu.

Bana uzun gelen bir süreden sonra Jesry'nin dikkatini çektim. Kadına kibarca benimle birlikte surdışına gitmeyi planlamış olduğunu söyledi. Kadın bana baktı, ki bu da hoşuma gitti. Sonra telegörü, etrafa müzik saçmaya başladı ve kadın da gelen bu aramayı yanıtlamak için izin istedi.

Ezik: (1) Geç Praksik Çağ ve erken Yeniden Yaratılış dönemi Flucçası'nda ticari bir Praksik saçmalık olan ezme kelimesinden türetilerek oluşturulmuş argo bir kelime. "Adi" ve "sıradan" anlamına gelen bir sıfat haline

dönüşmüş terim. (2) Özel bir eğitimi, becerisi, amacı veya bunları elde etme umudu olmayan surdışından bir kimse. (3) Aptal, görgüsüz bir kişi; bilhassa da bu özellikleriyle övünen birisi için kullanılan aşağılayıcı terim. Not: "ezik, özündeki kişisel eksiklikler veya yaptığı kötü seçimler yüzünden eziktir" iması taşıdığı için bu anlamına itiraz edilmiştir. Bu tür dolaylı bir anlatım içermediği için (2) numaralı anlam tercih edilmektedir.

SÖZLÜK, *4. baskı Y.S. 3000*

Ben ve Jesry, on yıldır ilk kez dışarıya çıkmıştık.

Dikkatimi çeken ilk şey, insanların duvarlarımızın dışına bir sürü çöp yığmış olduğuydu. Bu çöplerin bir kısmının kapıların önüne yığıldığı çok açıktı; ama birisi Apert'e hazırlanırken bunları kenarlara toplamıştı.

Bu dönem boyunca On Yıl Kapısı'nın dışındaki yerleşkede ustaların dükkânları kurulmuştu; bu yüzden de duvarın dibine atılan şeyler çoğunlukla kereste, su boruları, kablo bobinleri ya da boru tesisat sistemi malzemeleri ve çok uzun süre kullanılmış el aletleriydi. Bir süre sessizce, sadece etrafa bakınarak yürüdük, sandığınızdan daha kısa bir sürede buraya alışmış ve fraa olduğumuzu unutuvermiştik.

"O kadının seninle bir ilişki kurmak istediğini düşünüyor musun?" diye sordum.

"Bir... nasıl diyorsunuz..."

"Atlan ilişkisi." Gerçek aşkını on yılda bir sadece on günlüğüne gören ve geriye kalan zamanını onun için şiirler yazıp mattan dışarıya gizlice çıkaran Y.S. on yedinci yüzyılda yaşamış bir On Yılcı fraadan sonra bu şekilde adlandırılmıştır. Bunlar bazı yerlerde taşlara oyulmuş gerçekten harika şiirlerdir.

"Niçin bir kadının bunu isteyeceğini düşünüyorsun?" diye meraklandı.

"Eee, eşin bir fraa olunca hamile kalma riski yok" dedim.

"Bu bazen önemli olabilir; ama bu devirde doğum kontrolü sağlamaları kolaydır diye düşünüyorum."

"Şaka yapıyordum."

"Ah. Pardon. Eh... belki de zekâm yüzünden beni istiyordur."

"Veya manevi niteliklerin için..."

"Ha? Onun bir Tanrıyatapar olduğunu mu düşünüyorsun?"

"Onun kiminle birlikte olduğunu görmedin mi?"

"Buna bir tür *raslantı* diyorlar sanırım, kim bilir."

"Bahse girerim onlar Cennet Bekçisi yandaşlarıydı. Liderleri taklit bir urganla süslenmişti."

On Yıl Kapısı'nı yol eğiminin ilerisinde göremeyecek kadar uzaklaşmıştık. Praesidium'a doğru şöyle bir baktım. Yıldıztaşı'nın çevresinden yükselen monolitler, yönümü bulmamda pusula görevi görmüştü. Nehre paralel uzanan daha geniş bir yola gelmiştik. Karşıya geçip yürümeye devam edersek burgerlerin yaşadığı büyük evlerden oluşan bir mahalleye çıkacaktık. Yolu sağa doğru takip edersek ticaret bölgesine çıkacaktık ve en sonunda Gün Kapısı'ndan geri dönüş yapabilecektik. Sola doğruysa yol, benim ilk sekiz yılımı geçirdiğim varoşa gidiyordu.

"Şu işi halledelim" deyip sola döndüm.

Daha bir-iki adım atmıştık ki Jesry, bir açıklama istediği zaman yaptığı gibi sinir bir şekilde "Yine mi?" demişti. "Cennet Bekçisi mi?"

"Mesihçiler" dedim ve sonra Fraa Orolo'nun Flec ve Quin'le gerçekleştirdiği mülakatları anlatarak biraz zaman geçirdim.

Yolumuza devam ettikçe mekânın çehresi değişti: artık daha az atölye, daha çok ambar vardı. Mavnalar nehrin bu tarafında işleyebiliyordu, bu yüzden de insanlar eşyalarını burada depoluyordu. Şimdi daha çok taşıt görüyorduk: büyük ve ağır nesneleri böyle bölgelerde taşımakta kullanılan on iki tekerlekli birçok yük kamyonu vardı. Bunlar aklımda kalanların aynısıydı. Birkaç pikap, arkalarına sabitlenmiş daha küçük yükleriyle etrafta hızla dolaşıyordu. Bunlar rengarenkti. Sahipleri ustalardı ve sırf eğlence olsun diye taşıtlarının biçmini ve rengini değiştirmek için epey zaman harcadıkları belliydi. Belki de kuşların tüyleri gibi bir çeşit rekabetti bu. Neyse, tarzlar biraz değişmişti; bu yüzden her tuhaf veya şatafatlı bir pikap geçtiğinde ben ve Jesry konuşmayı bırakıp hayretle onlara bakıyorduk. Sürücüleri de aynı şekilde bize hayretle bakıyordu.

"Şu Cennet Bekçisi olaylarından hiç haberim yoktu" dedi Jesry. "Orolo'nun grubunun hesaplarıyla çok meşguldüm."

"Tamura'nın bizi dün gece niçin çalıştırdığını sanıyorsun?" diye sordum.

"O konuda düşünmedim" dedi Jesry. "Tek söyleyebileceğim, bütün bunların farkına varmam için yanımda olman iyi. Hiç düşündün mü..."

"Yeni Çevre'ye katılmayı mı? Piskopos olmak için köşe kapmayı mı?"

"Evet."

"Hayır. Bunu düşünmem gerekmiyor; çünkü zaten herkes benim için düşünüyor gibi görünüyor....."

"Üzgünüm, Raz!" dedi hiç de üzgün görünmeyerek. Keyfim kaçınca onun da keyfi kaçmıştı. Konuşulması zor biriydi ve bazen aylarca ondan

uzak durmayı seçerdim; fakat bu hareketin kızgınlığa evrilebileceğini yeni yeni öğrenmiştim.

"Boşver" dedim. "Orolo'nun grubu ne işler çeviriyor?"

"Bilmem, ben sadece hesaplamaları yapıyorum. Yörünge mekaniğini."

"Teorik mi yoksa..."

"Tamamen praksik."

"Başka bir yıldızın etrafında bir gezegen mi buldular dersin?"

"Bu nasıl olabilir? Bunun için öbür teleskoplardan da bilgi toplamak zorundalar ve on yıldır hiçbir şey bulamadık."

"Öyleyse daha yakında bir şey" dedim, "bizim teleskoplarımızla seçilebilecek bir şey."

"Bir göktaşı" dedi Jesry, bulmacayı çözmedeki ağırlığımdan sıkılmış şekilde.

"Büyük But mu?"

"Öyle olsaydı Orolo çok daha fazla heyecanlanırdı."

Bu çok eski bir şakaydı. Pürokratların bizlere hiçbir yararı yoktu ama bunu değiştirebilecek birkaç şeyden biri Arbre'a çarpmak üzere olan büyük bir göktaşının keşfi olabilirdi. Binlerce ayut, göktaşını yörüngesinden saptırmak için uzay gemisi inşa etmiş oldukları büyük bir konsayda bir araya gelmişlerdi. Ancak gemi 1115 yılında fırlatılabilecekti ve kozmologlar taşın da bizi zaten o tarihte sıyırıp geçeceğini hesaplamışlardı ve bu yüzden bu sadece bir araştırma konusu halini almış ve o şekilde kalmıştı. Gemiyi inşa ettikleri laboratuvar, göktaşını keşfeden kozmologtan sonra Azuz Rab konsenti olmuştu.

Sağımızda burgerlerin yaşadığı tepe gözden kaybolmuştu. Nehrin bir yan kolu karşı yönden yolumuzu kesmişti. Yeni maddeyle inşa edilmiş, paslanmış, çürümüş, lanetlenmiş ve tekrardan ilk haline getirilmiş eski bir çelik köprünün üstünden geçiyordu yol. Aşınmaktan neredeyse görünmez hale gelmiş bir yaya geçidi, motorlu taşıt kullanıcılarına en sağ şeritle demiryolu arasından geçen yayalara biraz nezaket gösterilmesi gerektiğini hatırlatıyordu. Artık saat geri dönmemiz için çok geç olmuştu. Naylon poşetlerle dağ gibi yüklenmiş bir el arabasını iten başka bir yaya daha görebiliyorduk ve bu görüş sayesinde yük kamyonlarının, pikapların ve mobların bize çarpıp öldürmeyeceğine inanarak olabildiğince hızlı koşturduk. Solumuzda bir-iki kilometre ilerde, nehrin subasman seviyesinden ana nehre bağlandığı yere kadar uzanan ırmak kolunu görebiliyorduk. Küçükken iki su yatağı arasında çoğunlukla ağaçlar ve bataklık vardı; şimdiyse su taşkınlarını engelle-

mek için bir set inşa etmişler, sonra da binalarla doldurmuşlardı: oturacak binlerce boş koltuğu olan, çatısız büyük bir arenaya benziyordu.

"Gidip maç izleyelim mi?" diye sordu Fraa Jesry. Ciddi olup olmadığını anlayamadım. İçimizde en atletik oydu. Pek sık spor yapmazdı ancak yaptığı zaman azimli ve hırslı olur, pek de yetenekli olmamasına rağmen hep kazanırdı.

"İçeri girmek için para gerekir."

"Belki biraz bal satabiliriz."

"Balımız da yok ki. Belki hafta içinde daha sonra olur."

Jesry cevabımdan pek tatmin olmuşa benzemiyordu.

"Maç yapmak için daha çok erken " diye ekledim.

Bir dakika sonra yeni bir teklifte bulundu: "Gidip biraz ezik dövelim."

Neredeyse köprünün sonuna gelmiştik. Bir eli direksiyonda, diğeriyse yüzünün yan tarafında bir telegörü tutmuş halde Kafaotu çiğniyora benzeyen, bizim yaşlarımızda bir adamın kullandığı aracın önünden kendimizi kenara zor atmıştık. Bu yüzden fiziksel olarak heyecanlanmıştık, hızlı nefes alıp veriyorduk ve bir kavgaya girme fikri normalde olacağından daha az aptalca göründü. Gülümsedim ve biraz düşündüm. Ben ve Jesry saati kurduğumuz için güçlüydük; dışlakların birçoğuysa berbat haldeydi. Aynı anda hem açlıktan hem de şişmanlıktan ölüyorlar dediğinde Quin'in ne demek istediğini şimdi anlamıştım.

Dönüp Jesry'ye baktığımda kaşlarını çatıp yüzünü çevirdi. Eziklerle kavga etmeyi aslında istemiyordu.

Benim varoşa girmiştik. Alışveriş merkezine benzeyen bir bina büyük bir alana yayılmıştı; ama bunun Baz karşıtı yeni bir ark olduğu besbelliydi. Bu binanın önündeki bahçede, elinde bir fener ve kürek tutan hafif sakallı bir peygamberin on beş metre boyunda beyaz bir heykeli vardı.

Yol kenarındaki kanallara atılmış poşetlerin içi kafaotu ve böğürtlen doluydu. Koyulaşmış gri bir egzoz tabakası altında kalmış renksiz Kinagramlar, bir çöp torbasının içinde hapis kalmış kurtçuklar gibi kıpırdıyordu. Yiyeceklerin Kinagramları, logoları ve isimleri benim için çok yeniydi yeni olmasına ama düşününce özünde hepsi aynıydı aslında.

Jesry'nin niçin pislik yapmak istediğini şimdi anlamıştım. "Hayal kırıklığına uğradım" dedim.

"Evet" dedi Jesry.

"Günlük okumakla ve her gün Provener'de garip hikâyeler dinlemekle geçen onca yıl... sanırım bu bir nevi..."

"Bizim beklentilerimizi yükseltti" dedi.

"Evet." Aklıma bir şey gelmişti: "Orolo sana On Binlikçiler'den hiç bahsetti mi?"

"Nedensel Alan Sapması gibi şeylerden mi?" diyerek bana gülerek baktı. Orolo'nun sırrını bana söylemesine şaşırmış gibi bir hali vardı.

Başımla onayladım.

"Olduğundan daha heyecan verici göstermek için bizleri nasıl saçmalıklarla doldurduklarına klasik bir örnektir o." Ancak Jesry'nin bunu söylemeye az önce karar verdiğini hissettim; Orolo bütün çömezlere anlatıyorsa bu ne kadar özel bir bilgi olabilirdi ki?

"Bizi saçmalıklarla doldurmuyorlar Jesry. Sadece biz sıkıcı bir zamanda yaşıyoruz."

Yeni bir yöntem denedi: "Bu bir kayıt ettirme stratejisi. Daha açık konuşmak gerekirse, bir alıkoyma stratejisi."

"Bu da ne demek?"

"Bizim tek eğlencemiz sonraki Apert'i beklemek; kapılar açıldığında orada ne olduğunu görmek. Cevabın daha pis ve daha çirkin olmak dışında hep aynı saçmalık olduğu ortaya çıktığı zaman, bir dahaki sefere herhangi bir değişiklik olup olmayacağını görebilmek adına bir on yıl için daha kayıt yaptırmak dışında ne yapabiliyoruz?"

"Veya daha derine inmekten başka."

"Yüzlükçü olmayı mı kastediyosun? Bunun bizim için hiçbir değeri olmadığını fark etmedin mi?"

"Onların sonraki Apert'i *bizim* sonraki Apert'imiz olduğu için" dedim.

"Zaten ondan sonrakinden önce de öleceğiz."

"130 yıl yaşamak çok nadir görülen bir şey değil" diye karşı çıktım, ki bu da sadece benim de kafamda aynı hesaplamayı yaptığımı ve Jesry'yle aynı sonuca vardığımı kanıtladı. Jesry somurttu.

"Sen ve ben Yüzlükçü olmak için fazla erken; Binlikçi olmak içinse fazla geç doğduk. Birkaç yıl daha önce olsa sokak çocuğu olabilir veya doğruca uçuruma sürüklenebilirdik."

"Ki bu durumda ikimiz de Apert'i göremeden ölürdük." dedim. "Ayrıca *ben* bir sokak çocuğu olabilirdim; ama gerçek ailene dair anlattıklarına bakılırsa *senin* olabileceğini sanmıyorum."

"Yakında göreceğiz!" dedi.

İki kilometreyi sessizce katettik. Hiçbir şey söylememiş olsak da, aslında diyalog halindeydik: Bir çömezin akıl hocası tarafından eğitildiği

Ekol diyaloğunun veya içinde bir savaşın gerçekleştiği Periklyne diyaloğunun aksine, iki eşit seviyede insanın etrafta bir şeyi anlamaya çalışarak dolaştığı bir Seyyah diyaloğuydu bizimkisi. Cadde, eziklerin yiyecek ve eşyalarını temin ettikleri seri üretim ticarethanelerinin sıra halinde uzandığı ve kumarhanelerle canlılık kazanmış geniş bir yol haline gelmişti: ışıklarla renklenmiş penceresiz sanayi atölyeleriydi bunlar. Daha çok taşıtın olduğu eski günlerde yolun sağ tarafı çizgili şeritlerle doluydu. Şimdiyse daha çok yaya ve scooterlar, tekerlekli tahtalar ve pedallı mekanizmaların üzerinde giden daha çok insan vardı; ama düz bir sıra halinde gitmek yerine onlar ve biz, bir denizin bir takımadayı çevrelemesi gibi atölyeleri çevrelemiş olan kaldırımları birbirine bağlayan yollara yayılmıştık. Kaldırım taşları, esen rüzgârın içinden uzun zamandır tozu ve ambalaj kâğıtlarını toplamakta olan kafaotu çitinin keskin uçlarının sebep olduğu kırık ve çatlaklarla doluydu. Güneş, şafaktan sonra bulutların arkasında kalmıştı ancak şimdi yeniden açmıştı. Pikaplarını ve moblarını güzelleştirmek isteyen genç erkeklere renkli lastikler satan bir işyerinin tentesinin altına daldık ve cüppelerimizi başlarımızı koruyacak şekilde yerleştirerek birkaç dakika geçirdik.

"Sen bir şey istiyorsun" dedim. "Henüz elde edemediğin için de huysuzlanıp duruyorsun. İstediğinin buradaki zımbırtılardan biri olduğunu sanmıyorum; çünkü burdaki hiçbir şeyle ilgilenmedin." Yeni Madde'den lastiklerin sergilendiği yere doğru başımı çevirdim. Dolgun göğüslü çıplak kadınların hareketli resimleri çıkmıştı ve tekerleklerin yanlarında hareket ediyordu.

Jesry hareketli resimlerden birini kısa bir süre izledi ve omuz silkti. "Sanırım burdan ayrılıp böyle şeylerden hoşlanmayı öğrenebilirim. Açıkçası her şey çok aptalca görünüyor ama onların yediklerini yersen belki işe yarar."

Karşı kaldırıma geçtik. "Bak" dedim, "kanında yeterli miktarda huşun dolaşırsa beyninin sana yüzlerce farklı yoldan her şeyin yolunda olduğunu söyleyeceği en az Praksik Çağ'dan beri bilinmekte..."

"Dolaşmazsa da senin ve benim gibi oluyor işte" dedi.

Başlangıçta kızmış gözükmeye çalıştım; ama dayanamayıp bir kahkaha patlattım. "Pekâlâ" dedim, "şimdi bir bakalım. Bir dakika önce orta şeritteki bir kafaotu fidanlığının yanından geçtik..."

"Ben de gördüm. Bir tane de şu elden düşme pornografi dükkânının yanında var."

"Ordakiler daha taze görünüyordu. Gidip biraz toplayayıp yiyebiliriz. En sonunda kanımızdaki huşun seviyesi yükseldiğinde burada ya da

herhangi bir yerde yaşayabilir ve mutlu olabiliriz ya da konsente dönüp mutluluğumuzu dürüst yollardan elde edebiliriz."

"Çok safsın" dedi.

"*Senin* Edharcıların altın çocuğu olman bekleniyor" dedim, "*Senin*, bütün bu şeyleri sorgulamadan sindiren kişi olman bekleniyor. Açıkçası, bu haline çok şaşırdım."

"Peki sen nesin şimdi, Raz? Alaycı bir Procçu mu?"

"İnsanlar öyle düşünüyor gibi görünüyor."

"Bak" dedi Jesry, "Yaşlı ayutların çok çalıştığını görüyorum. Şu uzgörüsü olanlar -Cnoüs'ün ışığıyla aydınlanmış olanlar-." Bunu alaycı bir ses tonuyla söylemişti; o kadar sinirliydi ki konudan konuya atlıyordu. "Onlar kurambilim yapıyor. Çok yetenekli olmayanlar geride kalıyor ve taş kesiyor ya da arıcılık yapıyor. Gerçekten berbat olanlarsa gidiyor veya kendilerini Katedral'den attırıyor. Geriye kalanlar da mutlu görünüyor, artık mutlu olmak her ne demekse!.."

"Kesinlikle buralardaki insanlardan daha mutlu oluyorlar."

"Buna katılmıyorum" dedi Jesry. "Bu insanlar, ne bileyim, Fraa Orolo kadar falan mutlu. Onlar istedikleri şeyi elde ediyorlar: arabalarındaki çıplak kadınları. Orolo da istediği şeyi elde ediyor: evrenin gizemlerinin uzgörüsünü."

"Öyleyse buna odaklanalım: Sen ne istiyorsun?"

"*Bir şey olmasını*" dedi. "bunun ne olduğu hiç önemli değil."

"Kurambilimde çok ilerleme katetsen, bu sayılır mı?"

"Elbette ama benim bunu yapabilme ihtimalim nedir?"

"Bu, rasathanelerden gelen verilere bağlı."

"Doğru. Öylese bu benim kontrolüm dışında. Peki ben bu arada ne yapacağım?"

"Kurambilim çalışırsın, ki bunda çok da iyisin. Bira içersin. İkna edebildiğin kadar çok suur ile Tivi ilişkisi yaşarsın. Bunların nesi kötü?"

Tekme attığı bir taşın karşı kaldırıma sekmesini izledi. "Vitray pencerelerdeki bücür adamlara bakıyorum da..." dedi.

"Ha?"

"Bilirsin, Azuzları tasvir eden pencerelerdeki. Azuzların kendileri her zaman büyük gösteriliyor. Pencerenin büyük bölümünü kaplıyorlar; ama yakından baktığında cüppeleri ve urganları olan minicik figürler görüyorsun..."

"Bağdaş kurmuş olarak" dedim.

"Evet. Azuz'a hayranlıkla bakıyorlar. Yardımcılar. Çömezler. Kabul edilmiş bir kuramı ispat eden veya yolda bir yerlerde müsveddeden bir

şeyler okuyan ikinci sınıflar. Onların adını, belki de o pencereyi yapan tuhaf yaşlı fraadan başka hiç kimse bilmiyor."

"Eninde sonunda bağdaş kuranlardan olmak istemiyorsun" dedim.

"Bu doğru. Bu nasıl işliyor? Niçin bazıları o büyüklerden olabiliyor da bazıları olamıyor?"

"Yani, tamamı sana ait bir pencere mi istiyorsun?"

"Bu ancak çok ilginç bir şey olursa mümkün olabilir" dedi, "bundan daha ilginç bir şey."

"Peki bu ve kanında yeterince huşun bulunması arasında bir seçim yapman gerekse?"

Büyük, römorklu bir yük kamyonunun yolumuzdan geri geri çıkmasını beklerken biraz düşündü.

"Nihayet ilginç bir soru sordun" dedi.

Ve ondan sonra son derece iyi bir yoldaş oldu.

Yarım saat kadar sonra kaybolduğumuzu söyledim. Bulunmaktan daha keyifli bir şeymiş gibi Jesry bunu sevinçle karşıladı.

Yanımızdan kutu gibi bir taşıt geçip gitti. "Bu, yanımızdan geçen çocuklarla dolu üçüncü otobüs." dedi Jesry. "Senin mahallende bir ekol var mıydı?"

"Böyle yerlerde ekol olmaz" diye hatırlattım Jesry'ye. "Onların stabilleri var."

"Aa evet. Bunun kökeni, bu eski bir Flucça kelime, aa, kültürel..."

"Stabilizasyon Merkezleri. Ama öyle deme, zira üç bin yıldır onları hiç kimse o şekilde adlandırmadı."

"Doğru. Onlar artık Stabiller."

Otobüslerin döndüğü yerden döndük. Sonraki dakikalarda aramızdaki ilişki kırılganlaşmıştı. Matın içindeyken benim eziklerden, onunsa burgerlerden gelmiş olmasının hiçbir önemi yoktu; ancak On Yıl Kapısı'ndan dışarı adımımızı atar atmaz bu gerçek, karanlık sulardaki bir bataklık gazı kabarcığı gibi açığa çıkmıştı. Bu ana kadar görünmez bir şekilde sadece yükseliyor, genişlemişti, oysa tam da şimdi pis kokulu, ateşli büyük bir geğirti gibi patlamıştı.

Eski stabilim; gözüme dikkatsiz bir tasarımcının yeniden bir araya getirdiği, eskisinin yarı ölçekli bir kopyasıymış gibi göründü. Bazı odaları tahta kaplanmıştı. Benim zamanımda kalabalıktı; bu yüzden bu, nüfusun azaldığını doğruluyordu. Ben büyükfraa olduğumda belki de burada genç bir orman olacaktı.

Boş bir otobüs park yerinden çıktı. Sırada bekleyen otobüs onun yerini doldurmadan önce sesli ışıklarla aydınlatılmış bir kanyona büyük

sırt çantalarının altında topallayarak giren bir grup genç gözüme ilişti: girdikleri yer atıştırmalık ve içecek veren makinelerin sıralandığı ve dikkat çekici seslerin olduğu bir pasajdı. Gençler kahvaltılarını oradan, Ben ve Jesry'nin de pencerelerden görebildiğimiz, odalarına götürüyordu. Bazı odalarda çocuklar, büyük tek bir ekranda aynı programı izliyordu; bazı odalardaysa her çocuğun kendi paneli vardı. Başka bir tarafta bir spor salonunun boş duvarı, bir spor programının düşük frekanslı ritimleriyle uğulduyordu. Tempoyu tanımıştım. Ben oradayken kullandıklarıyla aynıydı.

Ben ve Jesry, on yıldır hareketli resim görmemiştik; bu yüzden hipnotize olmuş gibi birkaç dakika orada dikildik. Ama artık yönümü bulmuş ve Jesry'yi dürtüp harekete geçirir geçirmez çocukken dolaştığım sokaklara giden yolu gösterebilmiştim. Buradaki insanlar arabalarını değiştirdikleri gibi evlerini de değiştirmeye meraklıydı. Bu yüzden bir haneyi tanıdığımda, mutlaka eskisinin üzerine yapılmış yeni bir tavanı ya da sonradan çıkılmış yeni katları olduğunu fark ediyordum; ancak mahalle, hatırladığımın yarısı büyüklüğündeydi.

Devşirilmeden önce yaşadığım yeri bulduk: bir L içine yerleştirilmiş iki barınak ve en eskisini bloklar üzerine kurmaya bizzat yardım ettiğim bir hurda mobla iki hurda pikaba ev sahipliği yapan, yabani otlarla kaplanmış avluyu çevreleyen başka bir L biçimli tel örgü. Kapı, bana göre tek bir tabelanın yaratacağı etkiden daha az tehditkâr buna karşılık içeri girenin öleceğini bilmesine yetecek kadar korkutucu, değişik zamanlarda dikilmiş dört farklı tabelayla donatılmıştı. Tıkanmış bir mazgaldan, neredeyse kolumun altı kalınlığında bir fidan filizlenmişti. Tohumu buraya rüzgârla veya bir kuş tarafından taşınmış olmalıydı. Mazgalı tamamen kaplayacak büyüklüğe gelmesinin ne kadar zaman alacağını düşündüm. İçeride bir çekicide yüksek sesle hareketli resim oynatılıyordu; bu yüzden içeriden birisi çıkmadan önce defalarca "kimse yok mu?" diye bağırıp, defalarca kapıyı tıklatmak zorunda kalmıştık: nihayet yirmili yaşlarda bir kadın göründü. Ben sekiz yaşındayken o benim için Büyük Kız'dı. Büyük Kız'ın isimlerini hatırlamaya çalıştım.

"Leeya?"

"O adamlar gittiğinde o da taşındı" diye açıkladı kadın, sanki kapüşonlu adamlar her gün kapısına gelip uzun zaman önce kaybedilmiş yakınların isimlerini fısıldıyormuş gibiydi. Çekicideki şiddetli patlamayı seyretmek için omzunun üstünden arkaya doğru baktı. Patlama sesi yok olduğunda bir adamın içerden bir şey istediğini duyabiliyorduk. Kadın

ona ne yaptığını açıkladı. Adam onun açıklamasını pek dinlememişti, bu yüzden kadın aynı kelimeleri daha yüksek sesle tekrar etti.

"Sen gittikten sonra ailenin içinde hizipsel bir parçalanma gerçekleştiği sonucunu çıkarıyorum" dedi Jesry. Ona sert bir yumruk atmak istedim; ama yüzüne baktığımda bilgiçlik taslamadığını gördüm.

Kadın bize yeniden bakmak için döndü. Kadına beni öldürmekle tehdit eden iki tabelanın arasındaki bir delikten bakıyordum ve yüzümü görebildiğinden emin değildim.

"Bana eskiden Vit derlerdi" dedim.

"Saate giden çocuk. Seni hatırlıyorum. Nasıl gidiyor?"

"İyi. Siz nasılsınız?"

"Yuvarlanıp gidiyorum. Annen burda değil. Taşındı."

"Uzağa mı?"

Ona böyle bir tahminde bulunmak gibi bir iş yıkmamdan sıkılmış bir tavırla gözlerini indirdi. "Yürüyerek gidebileceğinden daha uzağa muhtemelen." İçerideki adam yine bağırdı. Kadın yeniden bize sırtını dönüp ne yaptığını söylemek zorunda kalmıştı.

"Dravicular İkonografi mensubu olmadığı besbelli" dedi Jesry.

"Nereden biliyorsun?"

"Senin saate gittiğini söyledi. Gönüllü olarak. Ayutlar tarafından alınmış veya kaçırılmış olduğunu değil."

Kadın yine yüzünü bize döndü.

"Benim Cord adında yaşlıca bir akrabam vardı" dedim. Bozuk pikapların en eskisine başımla işaret ettim. "Şunun eski sahibi. Onun buraya getirilmesine yardım etmiştim."

Yüzünün şekilden şekile girmesinden anlaşıldığı kadarıyla kadın Cord'a karşı karmaşık duygular içerisindeydi. Bu tavrını sertçe nefes vererek, omuzlarını düşürerek, çenesini toparlayarak ve açıkça sahte olduğunu tahmin ettiğim bir tebessüm takınarak sonlandırdı. "Cord çoğunlukla ıvır zıvır şeyler üzerinde çalışıyor."

"Ne tür şeyler?"

Bu, kadını daha önceki "Uzağa mı?" sorumdan daha çok çileden çıkarmıştı. Sinirli bir şekilde hareketli resme baktı.

"Onu nerelerde aramalıyım?" şeklinde bir denemede daha bulundum.

Kadın omuz silkti. "Gelirken muhtemelen yanından geçtiniz." Kadın, On Yıl Kapısı'ndan çıktıktan hemen sonra yanından geçtiğimiz bir yerden bahsetti. Sonra bir adım geri attı çünkü içerideki adam hâlâ daha kapıda ne yaptığının hesabını soruyordu. "Kafanıza göre takılın" dedi ve el sallayıp gözden kayboldu.

"Şimdi gerçekten Cord'u görmek istiyorum" dedi Jesry.

"Ben de. Hadi burdan çıkalım" dedim ve gelecek Apert'te, yani belki de yetmiş sekiz yaşımda, gelmeyi bir daha düşünmediğimden muhtemelen son kez eve arkamı döndüm. Ormanlaştırma süreci şaşırtıcı bir şekilde hızla ilerliyordu.

"Akraba nedir? Niçin o kelimeyi kullanıyorsun?"

"Bazı ailelerde insanların birbirleriyle ne şekilde bağlantısının olduğu tam olarak açık değildir."

Daha hızlı yürüyüp daha az konuştuk ve çok kısa sürede köprünün karşısına geri döndük. Cord'un çalıştığı yer konsente çok yakın olduğu için, önce burger mahallesine uğrayıp Jesry'nin evini bulduk.

On Yıl Kapısı'ndan dışarı çıktığımız zaman atıp tutmalarına devam etmeden önce Jessry birkaç dakikalığına sessizleşti; dikkati dağılmıştı. Uzgörüm şuydu: Jessry, ailesinin karşılamak için onu kapının önünde beklediğini umuyordu. Bu yüzden onun eski evine yaklaşırken kendimi, kendi evime yaklaşırkenkinden çok daha huzursuz hissediyordum. Bir kapıcı bizi ön kapıdan içeri aldı ve ıslak çimler su toplamış ayaklarımızı temizlesin ve rahtlatsın diye sandaletlerimizi çıkardık. Ana binanın etrafındaki ormanlık alanın gölgesinden geçerken serin havanın tadını çıkarmak için kapüşonlarımızı arkaya atıp yavaşladık.

Flucça'sını anlamakta zorlandığımız bir hizmetçi kadın dışında evde kimse yoktu. Kadının bizi bekliyor gibi bir hali vardı. Bize konsentte yetiştirdiğimiz bir sayfa ağacından değil de, makinede üretilmiş bir kâğıt uzattı. Matbaada basılmış veya Sentaktiksel bir aygıtta üretilmiş resmi bir belgeye benziyordu. Tepesinde dünkü tarih vardı. Bu Jesry'nin annesinin, harfler düzgün olsun diye bir makine kullanarak yazdığı kişiye özel bir nottu. Notu bir iki hatayla Ortça yazmıştı (dilek kipinin nasıl kullanılacağını bilmiyordu). Bizim aşina olmadığımız terimler kullanmıştı; ama ana fikir Jesry'nin babasının uzaklarda, ne olduğunu açıklaması zor bir varlık için çok çalıştığıyla ilgiliydi. Bu varlığın dünyada bulunduğu konum dolayısıyla bu işin Sakular Otorite'nin bir parçasıyla ilgili olduğunu anlamıştık. Büyük bir isteksizlik ve biraz gözyaşıyla dün annesi de onunla oraya gitmişti; çünkü babasının kariyeri, annesinin yine açıklaması zor olan bir tür sosyal etkinliğe katılmasına bağlıydı. Onuncu Gece şöleni için geri dönmek üzere ellerinden geleni yapacaklardı ve Jesry'nin üç büyük erkek kardeşini ve iki kız kardeşini de getirebilmek için her çabayı göstereceklerdi. Bu arada annesi ona biraz kurabiye pişirmişti (ki biz bunu biliyorduk zira hizmetçi kadın getirmişti).

Jesry bana içinde çok az insanın yaşadığı bir mata benzeyen evi gösterdi. Uzun süre incelediğimiz çok değişik bir saat bile vardı. Raflardan kitapları indirip biraz onlarla oyalandık. Sonra sokağın karşısındaki Baz katedralinin çanları çalmaya başladı ve bunu o değişik saatin melodisi izledi. İstediğimiz gün kitap okuyabileceğimizi farkedip kitapları raflarına yavaşça geri koyduk. Bir süre sonraysa kendimizi verandada kurabiyeleri yerken bulduk. Katedral'e baktık. Baz mimarisi ne kadar yayvan ve yuvarlaksa olsa da, bizim ince uzun Matik mimarizle akrabaydı. Ancak bu şehir; Sakular dünya için, Azuz Edhar Konsenti'nin matik dünya için önemli olduğu kadar önemli değildi. Bu yüzdendir ki katedral, bizim Katedral'e kıyasla gelişmemiş gibi görünüyordu.

"Mutlu musun?" diye şaka yaptı Jesry kurabiyelere bakarak.

"İki hafta sürüyor" dedim, "Apert'in sadece on gün sürmesinin nedeni bu."

Çimenlikte biraz gezindik. Sonra geriye yürüyüp tepeden aşağı inmeye başladık.

Cord, eski bir yer olduğu her halinden belli metal bir binada çalışıyordu. Burası taştan yapılmış bir yer kadar eski değildi ancak yapım tarihi muhtemelen çeliğin ucuzladığı ve buhar makinelerinin raylar üzerinde hareket etmeye başladığı Praksik Çağ'ın ortalarına denk geliyordu. Bina, mavnaların bu mahalleye geçerek yolları ve rayları birbirine bağlayabilmesi için nehirden yukarı doğru kazılmış plakanın bittiği yerdeki Yüz Yıl Kapısı'ndan yaklaşık iki-üç yüz metre uzaklıkta bulunuyordu. Burası aslında karmakarışıktı; ama büyük ve ıssız olması burayı görkemli gösteriyordu. Bina aynı zamanda benim boyumun iki katı yüksekliğinde, eski demiryolu raylarıyla rüzgâra karşı desteklenmiş, birbirine kaynamış galvanizli sacdan yapılarak toprağa sabitlenen bir çitle çevriliydi. Bu öylesine dikkat çekici bir şeydi ki ben ve Jesry bunu gösteren ilk kişi olmak için birbirimizin sözünü kestik ve bunun ne anlama geldiği konusunda tartışmaya başladık. Dış cephenin diğer bölümleri, malları gemilere ve trenlere yüklemek için Praksik Çağ'ın ilerki zamanlarında kullanılan çelik kutulardan yapılmıştı. Bunlardan bazıları çerçöple doluydu; bazılarıysa arapsaçına dönmüş metal hurdalarıyla doluydu ki organikmiş gibi görünüyordu. Bazıları gerçekten *organikti* çünkü yabani böğürtlenlerin istilası söz konusuydu. Binanın kenarlarında bolca yeşillik ve yetişen başka şeyler vardı ancak orta alan dövülmüş topraktan bir ağıldı.

Ana bina, uzun kolonlar üzerinde yükselen bir çatıdan ibaret gibiydi. Kirişleri; her halkası kafam kadar paslı zincirden sarkan büyük kancalı, hareketli vinci desteklemek için çok büyük yapılmıştı. Bu yapıyı Katedral'den görmüştük ancak üzerine hiç kafa yormamıştık. Yan tarafında T biçiminde, tuğla duvarlar (aşağıda) ve galvanizli sacla (yukarıda) kaplanmış, çatısı yüksek bir salon vardı. Bunun yanında, çok aşağıda, yapay ağaçtan bir kapı ve çiftliklerde kullanılan türde bir rüzgâr gülü gibi, bir yeri eve benzetmek için gereken her türlü şeyin olduğu bir barınak vardı. Kapıyı tıklattık, bekledik, sonra kapıyı iterek içeri girdik. Buranın da ziyaretçilerin infaz edildiği şu yerlerden biri olması ihtimaline karşı çok gürültü çıkarmıştık; ancak içeride kimsecikler yoktu.

Barınak, ev olarak tasarlanmış; ancak içindeki her şey ofis olarak kullanılmak üzere değiştirilmişti. Örneğin duş kabininin içinde kayıtların tutulduğu uzun bir dolap duruyordu. Küçük borular sıcak içecek makinesine gidebilsin diye duvara bir delik açılmıştı. Hiçbir yere bağlı olmayan bir pisuar yatak odasına yerleştirilmişti. Bu çılgın rustik rötuşların dışında tek dekor, bazıları bizim sadece hayal edebileceğimiz kadar travmatik olaylarda eğilmiş veya kopmuş ve benim makine parçaları olduğunu tahmin ettiğim tuhaf biçimli metal parçalardı.

Yağlı çizme izlerinden oluşmuş bir patika bizi arka kapıya çıkardı. Bu kapı doğruca mağaramsı salona açılıyordu. Eşikten geçerken ikimiz de boyumuzu eğdik. Tam içerde duraksadık. Mekân, aydınlatma için büyüktü; bu yüzden duvarların üst kısımlarındaki her biri puslu halelerle çevrelenmiş şeffaf panellerden içeri doğal ışık giriyordu. Duvarlar ve yerler zamanla katılaşmış duman ve yağdan kapkaraydı. Tavan kirişlerinden sarkan birkaç kanca daha vardı. İçeriye vuran ışıktan, bunların incelmiş ve aşınmış olduğu görülüyordu. Zemin, sis ve gölgenin içine doğru uzanıyordu. Etrafta, bazıları insan bazılarıysa kitaplık boyutlarında, geniş aralıklarla konmuş kütleler vardı. Bunların her biri bir metal yığınının etrafına konmuştu: uzaktan bakıldığında yumuşak ve yuvarlak, yakından bakıldığındaysa çok hantal görünüyorlardu. Bu durum bana bunların, kalıpları kumdan ayırıp ergimiş demir havuzuna dökmek gibi çok eski bir yöntemle yapılmış olduğunu düşündürdü. Önemli noktalarda ham demir, yalın gri metalde dik açılar, düzlemler ve delikler bırakacak şekilde kesilmişti: dökümün yere akıtıldığı kütük benzeri ayak ya da dökümün kayabileceği uzun V biçimli yollar, büyük cıvatalarla hareket ettiriliyordu. Tüm bu şeylerin yanına veya altına tıkıştırılmış, simetrik şekillerde sarılmış bakır teller duruyordu: gün ışığının altında hareket ettiklerinde parlak gök mavisi rengindeydiler. Bu

makinelerin üzerinde kablo ve borular, bir kayaya dolanan sarmaşık gibi duruyordu ve bunları gözlerimle, koyu renkli tulum içinde bir insan gördüğüme şaşırdığım öbeklenmelerin olduğu yerlere kadar takip ettim. Bu insanlar bazen iş olarak tanımlanabilecek bir şey yapıyordu ancak çoğunlukla sadece düşünüyorlardı. Makinalar zaman zaman ses çıkarıyordu ancak çoğunlukla ayak bileğim kalınlığındaki kablolara elektrik vermek ya da elektrik almaktan ısınmış kutulardan gelen uğultu sesinin böldüğü bir sessizlik hâkimdi.

Bu koskoca mekânda sanki sadece altı kişi vardı; ama duruşlarındaki bir şey onlara yaklaşma cesaretimizi kırdı. Bir tanesi, gelişigüzel tıraşlanmış metal helezonların taştığı paslı bir el arabasını iterek bize doğru geldi.

"Afedersiniz" dedim, "Cord burda mı?"

Adam döndü ve elini salonun ortasında duran büyük ve karmaşık bir şeye doğru uzattı. Bunun yukarısında, çatı iskeletinin adrakon geometrisi ve girdap gibi dönen karmaşık duman manifoltları genişlemiş, elektrik ateşinden etrafa sıçrayan mavi ışıkla birleşince gerçek ötesi bir hal almıştı. Teleskopla bu renkte bir yıldız görsem, onun bir mavi cüce olduğunu söylerim ve sıcaklığını da tahmin edebilirim: güneşimizden çok daha sıcak; o kadar sıcak ki enerjisinin büyük bölümü morötesi ve X ışınları biçiminde yayılıyor. Ancak mantığa aykırı bir şekilde, enerjinin kaynağı olan ev büyüklüğündeki yapı, yuvarlak kenarlarından sızan veya kaygan zeminden seken öldürücü ışın saçağıyla birlikte turuncumsu bir kırmızılıkta görünüyordu. Ben ve Jesry yaklaştıkça, bunu içine hapsedilmiş iki siyah formla birlikte kırmızı kehribar renkte devasa bir küp olarak algıladık: içindekiler böcek değil insandı. İnsanlar, siluetleri dalgalanarak ve bükülerek arada sırada konum değiştiriyordu.

Bu makinenin, asma raya asılmış kırmızı jelimsi bir maddeden oluşan bir perdeyle kaplandığını gördük. Mavi ışık yukarıya doğru sıçrayıp kirişlerdeki mikropları öldürebilir; ama yere kadar uzanıp insanları kör edemezdi. Bana ve Jesry'ye göre gayet açıktı; perde kırmızıydı... çünkü sadece düşük enerjili ışığın –ki gözlerimiz bunu kırmızı renkte görüyordu– içinden geçmesine izin verecek şekilde tasarlanmıştı. Yüksek enerjili ışık ise –ki biz bunu, eğer görebilirsek, mavi renkte görüyorduk– çelik bir levha kadar mattı.

Yan yana yapılmış iki küçük barınak büyüklüğündeki makinanın çevresinde dolaştık. Kırmızı jelimsi duvardan makinenin bazı ayrıntılarını anlamak zordu; ama makinede ileri geri gitmeyi kolaylaştıran, üzerinde on kişinin uyuyabileceği büyüklükte levha benzeri bir tablası

vardı. Tam merkezine hızlı ama hesaplı dönüşler ve eğimler yapan daha küçük yuvarlak bir tabla yerleştirilmişti. Tüm bunların yukarısındaysa dökme demir bir köprüden aşağı yukarı hareket eden ve ışığın oluştuğu yerdeki kıvılcım boşluğunu taşıyan devasa bir yapı vardı.

Köprünün tepesinden iki insanın durduğu bir platforma doğru boru biçiminde çelik bir kol itildi. Oraya ait değilmiş gibi görünen metal plakadan katlanmış bir kutu, bu borunun ucunda asılı duruyordu. Bu, kum demir dökme kalıbından farklı bir şeyin düzeneğiydi. Her yerinde ışıldayan rakamlar vardı. İçi, makinenin ne yaptığını hesaplayan veya kontrol eden Sentaktiksel işlemcilerle dolu olmalıydı. Belki de her iki işi birden yapıyordu; gerçek bir Sentaktiksel işlemci, ölçümlere dayanan kararlar alma gücüne sahip olmalıydı. Elbette benim aklımdan geçen dönüp odadan uzaklaşmaktı ancak Jesry kendinden geçmişti. "Tamamdır, Apert'teyiz!" dedi ve kolumdan tutup beni geri çevirdi.

İçerideki iki insandan biri x-ekseni hakkında bir şey söyledi. Ben ve Jesry, gerçekten böyle bir şeyi duyduğumuzdan emin olmak için hayretle birbirimize baktık. Bu sıradan bir aşçının Orta Ortça konuştuğunu duymak gibi bir şeydi.

Makine yağ sıçratırken diğer parçalar da yukarıda görünmeye başladı: "Kübik kama." "Mekşuf." "Pilon intrepolasyonu."

Sentaktiksel işlemcinin ön tarafındaki kırmızı sayı kümesinden gözlerimizi alamıyorduk. Sürekli değişiyorlardı. Bunlardan biri, saniyenin yüzde biri hassasiyetinde geri sayım yapan bir saatti. Diğerleri, ki biz ne olduklarını yavaş yavaş kavrıyorduk, tablanın konumunu gösteriyordu. Bunlar büyük tablanın x ve y konumlarını, ortadaki küçük tablanın dönme ve eğilme açılarını ve cazır cuzur ses çıkaran patlayıcının yüksekliğini tam olarak açıklıyordu. Bazen biri dışında hepsi duruyordu; bu basit bir yatay hareketi bildiriyordu. Bazen de parametrik eşitlikler sisteminin farkına vararak hepsi birden anında değişiyordu.

Ben ve Jesry tek kelime konuşmadan yarım saat bunu izledik. Sayıların nasıl değiştiğini anlamaya çalışıyordum. Işık kuyusunun içindeki bu yerin, ortadaki kutsal saatle birlikte birçok yönden Katedral'e çok benzediğini düşünüyordum.

Sonra saat çalmıştı sanki. Gerisayım sıfırda durmuş ve ışık sönmüştü.

Cord yaklaşıp perdeyi açtı. Siyah kaynakçı gözlüğünü çıkardı ve alnını, yenine silmek için bir kolunu kaldırdı.

Onun yanında duran müşteri olduğunu tahmin ettiğim adam, bol siyah pantalon ve uzun yenli siyah bir ceket giymiş, başına da siyah bir

bere takmıştı. Ben ve Jesry, adamın ne olduğunu aynı anda farkettik. Şoke olmuştuk.

Aynı şekilde Ita da bizim ne olduğumuzu gördü ve yarım adım geri çekildi. Ağzı bir karış açılırken uzun siyah sakalı göğsüne çığ gibi indi. Ama sonra, doğduğundan beri kendisine öğretilen sinerek bizden kaçma refleksi çok gelişmiş olmalıydı; ama dikkat çekici başka bir şey yaptı. Geri adım atmaktan vazgeçti. Önceki duruşunu sürdürdü ve inanması zordu ama –ben ve Jesry bu konuda daha sonra hemfikir olduk–, bize *dik dik baktı.*

Ne yapacağımızı tam olarak bilemediğimizden, Cord bir sürü şeyi peşpeşe yaparak makineyi kapatıp ve yeniden kullanmaya hazırlık ayununu gerçekleştirirken ben ve Jesry de geri çekilip işitme menzilinin dışında durduk.

Ita, kendi türleriyle birlikteyken başlarını örttükleri beresini çıkardı ve bizim gibilerin uzaktan farkedebilmesi için dışarıdayken giydikleri hafif mantar biçimli silindir şapkasının içine koydu. Daha sonra bize meydan okuyan başka bir bakış daha fırlatarak şapkasını başına geçirdi.

Ita'nın bizim galerimize girmesine asla izin vermediğimiz gibi, o da *bizim buraya* gelmemizi kutsallığına saygısızlık olarak görmüştü. Küfre sapmış gibiydik.

Belki de benzer bir dürtüyle ben ve Jesry de kapüşonlarımızı taktık.

Sinsi, entrikacı, alçak Ita ezilmek şöyle dursun, neredeyse üstünlük durumunu benimsiyor gibiydi; bundan gurur duyuyor, bizimle konuşmadan bu durumu olabildiğince ileri götürmeye çalışıyordu.

Cord'un ve Ita'nın işlerini bitirmesini beklerken bu mekânın her bakımdan Katedral'e benzediğini düşünmeye devam ettim: örneğin salon, aynı zamanda hem karanlık hem aydınlıktı. Kafamın içindeki ukala bir Proc sesi, bu düşünce tarzının Halikaarn tarzı olduğu konusunda beni uyardı. Zira aslında ben hiçbir anlamı olmayan eski bir makine koleksiyonuna bakıyordum: tamamen Sentaktikden ibaretti, hiç Semantik yoktu. Bense bunun içinde bir anlam bulduğumu iddia ediyordum. Oysa bulduğum bu anlamın benim kafam dışında hiçbir yerde gerçekliği yoktu. Bunu kafamın içinde buraya kadar taşımıştım ve şimdi bu anlamları demir anıtlara yapıştırarak Semantikle oyunlar oynuyordum.

Ama bu konuda düşündükçe aslında akla uygun bir çıkarımda bulunduğumdan daha da emin oluyordum.

Thelenes'in en büyük çömezi Protas, Ethras yakınlarındaki bir dağın tepesine tırmanıp şehir devletini besleyen ovaya bakmış ve bulutların gölgesini gözlemleyip bu gölgelerle bulutların asıl biçimlerini karşılaş-

tırmış ve vardığı sonuç oldukça ses getirmişti: gölgelerin biçimleri bulutların biçimleriyle tıpatıp aynı olmasına rağmen, aslında gölgelerin biçimi bulutların biçiminden daha karmaşıktır ama uzaysal boyutun kaybolması ve bozuk bir zemin üzerine yansımaları daha iyi kavranabilir durumdadır. Aşağı inerkense, sadece tek bir mutlak biçimi olduğunu bilmesine rağmen her dönüp baktığında dağın farklı bir biçmi varmış gibi görünmesinin aslında kendisinin değişen görüş açısının bir sonucu olduğunu ekleyerek de bu çıkarımını geliştirmişti. Tüm bunlar, bulutlarla ve dağla ilgili bu iki gözlemin ikisinin de aynı büyük birleştirici düşünce yoluyla aklına yansıtılmış gölgeler olduğunu söylediği en büyük çıkarımını yapmasına zemin hazırlamıştı. Periklyne'e geri döndüğünde, bildiğimizi düşündüğümüz bütün şeylerin aslında daha yüce bir dünyadaki, daha mükemmel şeylerin gölgeleri olduğu öğretisini ilan etmişti. Bu da Protizm'in temel öğretisi haline gelmişti. Protas'ın bu söyledikleri kabul gördüyse, bizim Katedral'in ve bu makine salonunun ikisinin de başka bir yerde varolan daha yüce bir şeylerin gölgeleri olduğunu düşünmemin ne sakıncası olabilirdi ki; her ikisi de aslında birer gölge olan ve Baz arkları gibi yerlere ve eski koruluklara başka gölgeler düşüren kutsal yerler değil mi?

Jesry bu arada gözlerini Cord'un makinesine dikmişti. Cord makinaya eliyle, ışık başlığının olabildiğince geri çekilmesine ve tablanın kendisini ileri doğru atmasına neden olan bazı komutlar vermişti. Sonra çelik levhanın üzerine sıçradı. Önceden tasarlanmış küçük adımlarla, makinenin eğilen ve dönen bölümüne geldi (burası da kendi başına bir makine kadar büyüktü). Ağırlığını tek ayağının üzerine vermeden önce, saçılan parçaları ve gümüş renkli burulmuş metalleri ayağıyla her iki tarafa savurdu. Yere düştüklerinde ışıltılı sesler çıkarıyordu ve bazıları arkalarda dumandan ince izler de bırakıyordu. Bir çırak boş bir el arabası, bir süpürge ve bir kürekle yaklaştı ve kırpıntıları iterek bir yığın haline getirmeye başladı.

"Bu metali bloktan kesiyor" dedi Jesry. "Ama bir bıçakla değil, malzemeyi eriten bir elektrik deşarjıyla."

"Erimeden öte. Işığın rengini hatırlıyor musun?" dedim. "Bu metali şeye dönüştürüyor..."

"Plazmaya" dedik aynı anda ve Jesry devam etti: "Sadece istenmeyen bütün parçacıkları keserek çıkarıyor."

Bu da istenen şeyin ne olduğu sorusunu gündeme getirmişti. Yanıt, dönen tablanın üstüne sıkıştırılmıştı: kusursuz silindirik deliklerle işlenmiş, yer yer yumru gibi şişmiş, boynuz gibi eğrilmiş ve kıvrılmış gü-

müş bir heykel. Cord, asıl amacı aletleri bedenine sabitlemek olduğu için giysiden çok bir uniformaya benzeyen kıyafetinden bir İngiliz anahtarı çıkardı. Üç menyineyi gevşetti, İngiliz anahtarını olması gereken cebe koydu, omuzlarını geri attı, dizlerini eğdi, omurgasını düzleştirdi, ellerini kaldırdı ve yapmış olduğu bu şeyin iki boynuzunu sıkıca kavradı. Bu şeyi masanın üzerinden kaldırdı. Ağaçtan kurtarılmış bir kediymiş gibi makinenin uzağına taşıyıp dağdan daha eski görünen çelik bir el arabasına yerleştirdi. Ita ellerini bunun üzerinde gezdirdi. Ayrıntıları incelemek için eğildiğinde uzun şapkası oraya buraya dönüyordu. Sonra başıyla onayladı, Cord'a bir iki kelime söyleyip el arabasını dumanın ve sessizliğin içine doğru itti.

"Bu, saatin bir parçası!" dedi Jesry. "Mahzende bir şey kırılmış veya bozulmuş olmalı!"

Bu şeyin biçminin bana saatin bazı parçalarını anımsattığını kabul ettim; ama o anda Cord'la daha çok ilgilendiğim için onu susturdum. Cord, ellerini bir paçavraya silerken etrafa saçılmış metal parçalarının üzerine basa basa bize doğru yürüyordu. Saçları kısa kesilmişti. Önce onun uzun boylu olduğunu sanmıştım; zira onu en son öyle hatırlıyordum. Aslında benden daha uzun boylu değildi. Üzerine bağlanmış bütün o aletlerle tıknaz görünüyordu buna karşılık boynu ve önkolları sağlamdı. Aramızda sadece bir-iki adım mesafe kalacak kadar yaklaştı ve orada dikildi. Sağlam ve kendinden emin bir duruşu vardı. Bir at misali ayakta uyuyabilecek gibi görünüyordu.

"Galiba kim olduğunu biliyorum" dedi bana, "ama yine de adını söyle."

"Şimdi, Erasmas."

"Bu eski bir Azuz'un adı mı?"

"Doğru."

"O eski pikabı çalıştırmayı asla başaramadım."

"Biliyorum. Az önce onu gördüm."

"Parçasını buraya, makinede yapmak için getirdim ve hiç vazgeçmedim." Önce sağ elinin avuç içine, sonra da bana baktı. Bunun 'ellerim kirli; ama müsade edersen seninle tokalaşacağım' demek olduğunu anlamıştım.

Elimi uzatıp onunkini kavradım.

Çanların sesi içeri kadar gelmişti.

"Makinenizi görmemize izin verdiğin için teşekkür ederim" dedim. "Sen de bizimkini görmek ister misin? Provener çanı çalıyor. Jesry ve ben gidip saati kurmak zorundayız."

"Bir keresinde Provener'e gitmiştim."

"Bugün onu bizim gördüğümüz yerden görebilirsin. İyi Apertler."

"İyi Apertler" diye tekrarladı. "Tamam, neyse, yine de gelip göreceğim."

Çayırlıktan koşarak geçmek zorundaydık. Cord büyük takım tulumunu makine salonunda bırakmış, tulumun altından da hiçbir şart altında onsuz yapamayacağı bir şeyi tuttuğunu tahmin ettiğim daha küçük, yelek benzeri bir şey ortaya çıkmıştı. Koşmaya ilk başladığımızda kemerleri şangır şungur sesler çıkarıyordu. Cord ancak onları iyice sıktıktan sonra yoncaların arasından koşarken bize yetişebilmişti. Çayırlığımız öğle pikniği yapan Sakularlar tarafından işgal edilmişti. Bazıları mangal bile yakıyordu. Bizim geç kalmamız onlar için sanki eğlenceli bir gösteriymiş gibi koşmamızı izlediler. Çocuklar daha iyi görebilmek için öne çıktı. Yetişkinlerse çekicilerini üzerimize doğrultarak yaptıkları şeylerin bu kadar dikkatimizi çekmesine kahkahalarla güldüler.

Çayır kapısından içeri girdik ve bir yığın tozlu kilise koltuğunun ve sunağın duvarlara yaslandığı bir yemek odasına doğru merdivenlerden koşarak çıktık. Az kalsın, takılıp Lio'yla Arsibalt'ın üzerine düşüyorduk. Lio ayaklarını altına toplamış yerde oturuyordu. Arsibalt, burun deliklerinden akan kanın yere damlaması için dizlerini tam açmış, alçak bir bankın üstünde öne eğilmiş oturuyordu.

Lio'nunsa dudağı şişmiş ve kanıyordu. Sol gözünün üstündeki deri koyu sarı renkteydi ve yarın moraracağı izlenimi veriyordu. Odanın karanlık bir köşesine doğru bakıyordu. Arsibalt, hıçkıra hıçkıra ağlıyormuş gibi titrek bir inleme sesi çıkardı ve yeni yeni kendine geliyordu.

"Kavga mı?" diye sordum.

Lio başıyla onayladı.

"İkiniz arasında mı yoksa..."

Lio başını iki yana salladı.

"Saldırıya uğradık!" dedi Arsibalt, kan revan içinde bağırarak.

"İçeride mi yoksa dışarıda mı?" diye sordu Jesry.

"Sur*dışında*. Babamın bazilikasına gidiyorduk. Sadece benimle konuşup konuşmayacağını öğrenmek istemiştim. Bir taşıt yanımızdan bir kere, iki kere, üç kere geçti. Yırtıcı bir kuş gibi etrafımızda döndü durdu. İçinden dört adam çıktı. Birinin kolu askıdaydı: bize dik dik bakmaya devam etti; diğer üç kişiyi de kışkırttı."

Ben ve Jesry ne demek istediğimizi hemen anlayan Lio'ya baktık.

"Boşuna. Boşuna" dedi Lio.

"Boşuna olan neydi?" diye sordu Cord. Onun sesi Arsibalt'ın başını kaldırmasına neden oldu.

Lio, bir ziyaretçimiz olduğunu umursayacak birisi değildi ama soruyu yanıtladı. "Vilim sanatım. Bugüne kadar çalıştığım bütün Vilim sanatları."

"O kadar da kötü olamaz!" diye bağırdı Jesry, ki bu da komikti zira yıllardır Lio'ya Viliminin ne kadar yararsız olduğunu Jesry'den daha ısrarcı söyleyen biri yoktu.

Bu cevap üzeirne Lio yalpalayarak ayağa kalktı, yerde kayarcasına ilerleyip Jesry'nin kapüşonunun kenarından tuttuğu gibi yüzüne doğru çekti. Jesry'nin sadece gözleri kapanmamış, aynı zamanda cüppenin bedenine sarılma biçimi kollarının hareket etmesini engellemiş ve yüzünü tekrar açmasını çok zor bir hale getirmişti. Lio, onu çok hafif bir şekilde dürttü; ama Jesry dengesini öyle kötü kaybetti ki onu kucaklayıp doğrultmak zorunda kaldım.

"Sana yaptıkları şey bu muydu?" diye sordum. Lio başıyla onayladı.

"Başını *geriye* doğru eğ, öne doğru değil" diyordu Cord Arsibalt'a. "Burada bir damar var." Cord, burnunun kemerini işaret etti. "Oraya bastır. Tamamdır. Benim adım Cord, şeyin... Erasmas'ın akrabasıyım."

"Büyülendim" dedi Arsibalt, Cord'un tavsiyesini yerine getirirken. Eli yüzünden sesi boğuk çıkmıştı. "Ben Arsibalt, mahalle Baz başpapazının piçiyim, eğer böyle bir şeye inanabilirsen."

"Kanama yavaşlıyor sanırım" dedi Cord. Ceplerinin birinden, gergin zarımsı bir şeyden yapılmış bir çift mor eldiven çıkardı. Bunları ellerine geçirdi. Bir süre öylece kalakaldıktan sonra bunun enfeksiyona karşı bir önlem olduğunu anladım. Benim asla aklımdan geçmeyecek bir şeydi bu.

"Neyse ki iri cüsseliyim de çok fazla kanım var!" dedi Arsibalt, "yoksa kesin kansız kalırdım."

Cord'un ceplerinden bazıları dar, uzun ve düzenli aralıklarla sıralanıyordu. Bu ceplerin ikisinden, üzerinden ipler sarkan, küçük parmak boyunda, beyaz lifli bir şeyden yapılmış bir çift tampon çıkardı. "Onlar da ne?" diye sordu Arsibalt.

"Kan emen üstüpü" dedi Cord, "burun deliklerin için birer tane, eğer istersen tabi." Onları Arsibalt'ın kanlı ellerine verdi ve Arsibalt burun deliklerini onlarla tıkarken birazcık sinirli, birazcık da etkilenmiş bir şekilde izledi. Ben, Lio ve Jesry konuşmadan izlemeye devam ettik.

Suur Ala, çoğunu kan göletini örtmek için yere attığı bir kucak dolusu paçavrayla çıkageldi. O ve Cord, geriye kalanları Arsibalt'ın dudakla-

rındaki ve çenesindeki kanı temizlemek için kullandılar. Bütün bu süre içinde kimin bilim insanı, kimin numune olduğunu bulmak için bir yarışmadaymış gibi birbirlerini övüyorlardı. Onları tanıştırmayı akıl edecek kadar kafamı topladığımda birbirleri hakkında öyle çok şey biliyorlardı ki artık isimlerin hiçbir önemi kalmamıştı.

Cord başka bir cebinden, katlanabilen karmaşık metal bir şey çıkardı. Onu Arsibalt'ın burun deliklerinden sarkan ipleri kesip atmak için kullandığı minyatür bir makas haline getirdi.

Suur Ala öylesine sert tabiatlı, öylesine haşin biriydi ki, o ana kadar o ve Cord'un yastık kılıfı içindeki iki kedi gibi birbirlerine gireceklerinden çok korkmuştum; ama dikkatini şu kan emen üstüpülere verdiği sırada Cord'a tebessüm etti ve Cord da ona karşılık verdi.

Arsibalt'ı oradan karga tulumba çıkardık ve akan kanı kocaman kırmızı bir cüppeyle gizleyip Provener'e sadece birkaç dakika gecikmeyle yetiştik. Bizim surdışında sarhoş olduğumuzu sananların kıkırdaşmalarıyla karşılandık. Bu dedikoducuların çoğu Apert ziyaretçileriydi belki ama ben Binlikçilerden bile gülüşmeler duyuyordum. İşin çoğunu ben ve Jesry'nin yapmak zorunda kalacağımızı düşünüyordum; ama tam tersine Lio ve Arsibalt her zamanki güçlerinden çok öte bir güçle itiyordu.

Provener'den sonra Gedikli Papaz mihraptan geçip Lio ve Arsibalt'la bir görüşme yapmak üzere ekranımızın içinden yürüyerek yanımıza geldi. Ben ve Jesry bir kenarda dikildik. Cord yakında durup dinledi. Bu da Lio'yu, Fraa Delrakhones'in canını sıkana kadar bolca Flucça konuşmaya yöneltti. Öte yandan Arsibalt, *serseriler* gibi kelimeler kullanmayı sürdürdü.

Cord, eşkiyaların kullandığı taşıtın ve giydiği elbiselerin tarifinden onları tanımıştı. "Onlar sokak..." dedi ve durdu.

"Çete mi?" diye sordu Delrakhones.

Cord omuz silkti. "Eski çekimlerdeki hayal mahsülü çetelerin resimlerini duvarlarına asan bir tür çete."

"Na kadar büyüleyici!" dedi Arsibalt, Fraa Delrakhones bu ayrıntıyı özümserken. "Öyleyse bu bir tür meta çete..."

"Ama onlar gerçekten çete işleri yapıyorlar" dedi Cord, "söylememe gerek yoktur sanırım."

Delrakhones'in sorduğu soruların doğasından çetenin hangi ikonografi mensubu olduğunu anlamaya çalıştığı belli oluyordu. Bana ve Cord'a gayet açık gelen bir şeyi henüz kavrayamamışa benziyordu: şöyle ki, bizim bağlı olduğumuz gibi tuhaf bir tür kurama bağlı oldukları için

değil de, sadece dövmek *dövmemekten* daha eğlenceli olduğu için ayutları dövecek dışlaklar vardı. Serserilerin kuramları umursayacaklarını sanıyordu.

Bu yüzden ben ve Cord önce öfkelenmiş ve sonra da sıkılmıştık (Orolo'nun söylediği gibi sıkıntı öfkenin giydiği bir maskedir). Cord'a kaş göz yaptım. Bir kenara çekildik. Hiç kimse farketmeyince de tüydük.

Daha önce bahsedildiği gibi biz Onlukçuların uygun bir galeri yerine bir yığın kulesi vardı. En ince kule, ekranların yukarısında ve üst kısımda yükselen pencerelerin altındaki mihrabın içine doğru uzanan yüksekteki bir tür galeriye, üçüz kemere dönerek çıkan bir merdivendi. Bizim üçüz kemerin bir ucunda zangoçların yerine giden başka küçük merdivenler vardı. Bu, Cord'un ilgisini çekmişti. Praesidium'un yüksekliklerinde kaybolan çan urganlarının yukarı doğru uzanmasını uzun uzun incelemesini izledim. O urganların öteki ucunda neyin olduğunu görmeden rahat etmeyeceğinden emindim. Bu yüzden üçüz kemerin diğer ucuna gidip başka bir merdiveni çıkmaya başladık. Bu merdiven, Katedral'in güneybatı köşesini bağlayan kuleye zigzag yaparak çıkıyordu.

Matik mimarlar, iş duvar yapmaya geldiğinde çok becereksizdi. Payandaları yapabiliyorlardı. Kemerler konusunda da fena değillerdi. Sadece üç boyutlu kemerler olan vaultlar konusunda her şeyi biliyorlardı; ama onlardan basit bir duvar örmelerini isterseniz dünyaları başlarına yıkılırdı. Dünyada başkalarının duvar yaptığı yerlerde onlar, kalan boşlukları kemer sistemleriyle doldururdu. İnsanlar rüzgârdan, haşeratlardan ve normal bir binada sadece duvar örülerek halledilebilecek diğer şeylerden şikâyet ettiklerinde buraları vitray pencerelerle doldurmak için kendilerini harap edebilirlerdi. Rüzgârlı ve yağmurlu bir gün, böyle binaları cehenneme çeviriyordu; ancak bugünkü gibi bir günde her zaman dışarıyı görebildiğiniz için iyiydi. Güneybatı kulesinin sahanlık merdivenlerini tırmanırken Katedral'in aşağısındaki ve konsentin dışındaki manzarayı seyrettik.

Bu kulenin üst menzilleri, –yani sivrikulelere ve payandalara geçen yer; başka bir deyişle merdiven ve dağcılık malzemeleri olmaksızın ulaşabileceğiniz kulenin en yüksek yeri– Gedikli Muhafız'ın komuta merkeziyle yaklaşık olarak aynı yükseklikteydi. Komuta merkezi, bütün konsentteki taş oymacılığının en iyi örneklerinden biri olan ve gezegenleri, ayları ve bunları incelemiş ilk uzaybilimcilerden bazılarını tasvir eden bir tür kubbe/kule/taslak heykelle göz dolduruyordu. Buranın tam ortasına inşa edilmiş demir bir kale kapısı vardı: manivelayla aşağı yu-

karı hareket edebilen ızgara biçiminde demir çubuklardan oluşuyordu. O sırada bu kapı yukarı doğru çekilmiş haldeydi ve bize başka bir merdivene koşma özgürlüğü tanımıştı. Bu merdiven bir payandanın tepesine doğru gidiyordu. Bizi yukarıya, Praesidium'un içine götürecekti. Demir kale kapısı kapalı olmuş olsaydı, köprünün üzerinden Gedikli Papaz konutunun içine geçmek istemediğimiz sürece gidecek başka yerimiz kalmayacaktı.

Cord oymaları ve makanizmayı iyice görebilsin diye kubbenin içinden yavaş yavaş geçtik. Sonra yukarı doğru yolumuza devam ettik. Önünde engel olmadan görebilmesi ve başı dönerse onu tutabileyim diye önden gitmesine izin verdim. Zira yerden bakıldığında bir kuşun kemikleri kadar ince görünen eğimli taş payandanın üzerine tırmanırken çok yüksekteydik. Demir parmaklıkları iki eliyle kavradı. Ağırdan alıyor ve eğleniyordu. Sonra yaklaşık olarak çan kulesi seviyesindeki Praesidium'un köşesine inşa edilmiş bir mazgalın (bir tür derin ve karmaşık Matik kemerli yol) içinden geçtik.

Buradan yukarıya sadece tek yol vardı: yaprak oymalı duvarlar arasındaki Praesidium'un içinden yukarı dönerek çıkan bir dizi merdiven. Pek az turist bu kadar yükseğe tırmanmaya cesaret edebilirdi ve ayutların çoğu surdışındaydı; böylece bütün Praesidium bize kalmıştı. Aşağıdaki mihrap manzarasının keyfini çıkarmasına izin verdim. Muhafızların konakları kemerli birer avlu şeklindeydi; yani hemen alt tarafımızda manzaralı patikayla aşağıda mihraba, yukarıdaysa yıldıztaşına uzanan Praesidium'un ortasında büyük kare delikler bulunuyordu.

Cord balkondan yukarıya doğru çan urganlarını takip etti ve bunların aslında tepedeki bir grup çana bağlı olduğunu gördü; ancak buradan başka şeylerin de çanlara bağlı olduğu açıktı: otomatik mekanizmaların saatleri vurduğu saat boşluğundan aşağı uzanan şaftlar ve zincirler. Bunu görmek istemesi kaçınılmazdı. Bir maden kuyusundan yukarı kıvrılarak tırmanan karıncalar gibi arada sırada nefesimizi normale döndürmek, Cord'a saat işçiliğini inceleme fırsatı vermek ve taşların biraraya nasıl oturtulduğunu anlaması için arada bir duraksayarak ve yorgun argın yukarı çıktık. Kemerler ve payandalar olmadığından binanın bu bölümü çok daha basitti; öyle ki mimarlar yaprak oyması işinde tamamen kontrolden çıkmışlardı. Duvarlar elle oyulup iç içe geçmiş şekillerin oluşturduğu bir köpük gibi görünüyordu. Cord büyülenmişti. Bense bakmaya tahammül edemiyordum. Bir çömezken kuş pisliklerini bu taşın ve saatin üzerinden temizleyerek geçirdiğim zamanları hatırlatıyordu...

"Öyleyse Apert dışında buraya çıkamıyorsun" diye bir sav ileri sürdü bu noktada.

"Sana bunu düşündüren nedir?"

"Senin matın dışındaki insanlarla temas kurmana izin verilmiyor, değil mi? Ama sen, Birciler, Onlukçular, Yüzlükçüler ve Binlikçiler, hepiniz istediğiniz zaman bu merdiveni kullanabilseydiniz birbirinize çarpardınız."

"Merdivenin nasıl tasarlandığına baksana" dedim. "Göremeyeceğimiz hiçbir yeri yok neredeyse. Böylece diğer insanlarla aramızdaki mesafeyi koruyabiliyoruz."

"Ya hava karanlıksa? Veya ya sen en tepeye gitiğinde yıldıztaşında birine rastlarsan?"

"İçinden geçtiğimiz demir kale kapısını hatırlıyor musun?"

"Kulenin tepesindekini mi?"

"Evet. Üç kule daha olduğunu unutma. Her birinin benzer bir demir kapısı var.

"Matların her biri için bir tane mi?"

"Aynen. Hava karanlık olduğu zamanlarda biri dışında hepsi Anahtar Müdürü tarafından kapatılır. O bir başpapazdır; Gedikli Papaz'ın vekilidir. Böylece bir gece sadece Onlukçuların merdivene ve yıldıztaşına erişimi olabiliyor. Sonraki geceyse sadece Yüzlükçülerin. Vesaire vesaire.

Yüzyıl ağırlığının raya asılı olduğu yüksekliğe ulaştığımızda Cord'un inceleyebilmesi için bir dakika kadar duraksadık. Ayrıca güney duvarının yaprak oymalı penceresinden Cord'un çalıştığı makine salonuna baktık. Sabah yürüdüğümüz yolları takip ettim ve Jesry'nin ailesinin tepedeki evini buldum.

Cord, hâlâ Öğretimizde açık bulmaya çalışıyordu. "Şu Gedikliler falan..."

"Başpapazlar" dedim.

"Matların hepsiyle iletişim kuruyorlar sanırım?"

"Ve Ita'yla da, Sakular dünyayla da, diğer konsentlerle de."

"Öyleyse onlardan biriyle konuştuğun zaman..."

"Bak" dedim, "insanların yanlış kanılarından birisi de matların sıkı sıkıya kapalı olması gerektiğini zannetmeleridir; ancak niyet asla bu değildi. Senin sorduğun türden konularla disiplinli bir yönetim ilgileniyor. Bizim matımızdan olmayanlarla mesafemizi koruyoruz. Bilgi sızmasının önüne geçmek gerektiğinde biz sessiz ve kapüşonluyuzdur. Eğer başka bir mattan birisiyle illa bir iletişim kurmak zorundaysak, bunu

paşpapazlar vasıtasıyla yaparız. Onlar, hiçbir Sakular düşüncenin akıllarına girmesine izin vermeyecek şekilde özel olarak eğitilirler; mesela bir Binlikçi ile konuşabilmek için. Başpapazların o giysilere, o saç şekline sahip olmalarının nedeni budur; bunlar 3700 yıldır hiç değişmemiştir. Sadece Ortça'yı çok muhafazakar, eski haliyle konuşurlar. Ayrıca bizim konuşmadan da iletişim kurma yollarımız vardır; bu yüzden, örneğin, Fraa Orolo beş gece üst üste bir yıldızı gözlemlemek isterse planını Başpiskopos'a açıklayacak, uygun bulunursa Başpiskopos bizim demir kale kapılarını o gece açık tutmak; ama diğerlerini kapalı bırakmak üzere Anahtar Müdürü'ne emir verecektir. Bunların hepsi matlardan görülebilir ve böylece Milenyum kozmografları aşağı bakıp ne olduğunu görür, yıldıztaşını o gece kullanmayacaklarını bilirler. Ayrıca Matlar arasındaki labirentleri, içeri-dışarı eşya veya insan geçirmek türünden iletişimler için kullanabiliriz; ama hava taşıtının yukarıda uçmasını veya duvarlardan yüksek sesli müziğin duyulmasını engellemek için yapabileceğimiz hiçbir şey yok. Daha eski bir çağda gökdelenler iki yüzyıl boyunca bize tepeden baktılar!"

Bu son ayrıntı Cord'un ilgisini çekti. "Makine salonunda yere saplanmış o eski I-profilleri gördün mü?"

"Aa... onlar gökdelenlerin iskeleti miydi?"

"Onların başka bir şey olabileceğini hayal etmek zor. Bu şeylerin köle takımları tarafından bizim mekânımıza sürüklendiğini gösteren bir kutu eski fototipimiz var."

"Fototiplerin baskı tarihi var mı?"

"Evet. Yaklaşık yedi yüz yıl öncesine ait."

"Arkadaki manzara nasıl görünüyor? Harap bir şehir mi yoksa..."

Başını salladı. "Büyük ağaçlarla kaplı bir orman. Bu resimlerin bazılarında profilleri kalaslar üzerinde yuvarlıyorlar."

"Eh, 2800 yıllarında bir uygarlık çökmüştü; bu yüzden her şey yerli yerine oturuyor" dedim.

Saat boşluğu şaftlar ve zincirlerle örülmüştü. Ağırlıklardan yukarı çıkan zincirler burada mil yatakları ve dişli kümeleri olarak sona eriyordu. Cord bir şeye öfkeden çıldırmak üzereydi ve en sonunda öfkesini kusmuştu: "Bu iş böyle yapılmaz ki!"

"Nasıl yani?"

"Binlerce yıl çalışmaya devam edecek bir saat yapın!"

"Neden olmasın?"

"Her şeyden önce bütün şu zincirlere bir baksana! Bütün pimler, mil yatağı yüzeyleri, bağlantılar; her biri bir şeyin kırılabileceği, aşınabilece-

ği, pislenebileceği, korozyona uğrayabileceği bir yerde... Tasarımcıların aklı nerdeydi acaba?"

"Bol miktarda ayutun bununla ilgilenmek üzere her zaman buralarda olacağını düşünüyorlardı" diye yanıtladım. "Ama senin ne demek istediğini anlıyorum. Diğer Milenyum Saatleri'nin bazıları senin aklındakine benziyor: bin yıl boyunca hiç bakım yapılmadan çalışabilecek şekilde tasarlanmış. Bu, tasarımcının ne tür bir mesaj vermek istediğine bağlı."

Bu cümleler, Cord'a düşünecek çok malzeme vermişti ve bu yüzden bir süre sessizce tırmandık. Belli bir noktadan sonra doğrudan bir yol olmadığı için ben öne geçtim. Türlü türlü dar köprüler ve merdivenler arasından geçip dolanmak zorundaydık. Cord için bunda bir sorun yoktu. Aslında saatin nasıl işlediğini anlamak için o kadar zaman harcadı ki huzursuz oldum ve o anda yemekhanemizde verilen yemeği düşünmeye başladım. Sonra Apert olduğunu hatırladım ve istersem surdışına çıkıp bir peynirli sandviç bile yiyebileceğim aklıma geldi. İstediği zaman yemek yiyebilmeye alışık olan Cord bu durumla hiç ilgilenmiyordu.

Birbirleriyle güreşen, kemiğe benzer karmaşık bir manivelayı izledi. "Bunlar bana bu sabah Samınann için yaptığım parçayı hatırlatıyor."

Ellerimi havaya kaldırdım. "Bana onun adından veya herhangi *bir şeyinden* bahsetme" diye ricada bulundum.

"Italarla niçin konuşamıyorsunuz?" diye sordu, birden alevlenmiş bir şekilde. "Bu çok aptalca. Bazıları çok zekidir."

Dün konsentte yaşayan birinin zekâsı üzerine yargıda bulunacak kadar cüretkar bir ustaya, bu bir Ita bile olsa, güler geçerdim; ama Cord benim akrabamdı. Aynı genleri taşıyorduk ve doğuştan benim kadar zekiydi. Fraalar, yani biz, suurları hamile bırakıp konsentler içinde daha zeki insan türleri yaratmayalım diye yiyeceklerimize konan maddelerle steril tutuluyorduk. Genetik olarak hepimiz aynı kumaştan biçilmiştik.

"Bu hijyen gibi bir şey" dedim.

"Itaların pis olduğunu mu düşünüyorsun?"

"Hijyen kirle ilgili bir şey değil aslında. Mikroplarla ilgili. Yayılmalarına izin verilmesi halinde tehlikeli olabilecek gen sekanslarının yayılmasını önlemek için. Ita'nın yıkanmadıkları anlamında kirli olduğunu düşünmüyoruz. Ama onların tek amacı rasgele yayılan bilgiyle çalışmak."

"Niçin, mesele nedir? Bütün bu aptalca kuralları kim koydu? Korktukları şey neydi?"

Sesi çok yüksek çıkıyordu. Bu şekilde Yemekhane'de konuşsaydı sinerdim; ama sabırlı ve sağır makinelerin bu sessizliğinde onu bir tek

benim duyabildiğime seviniyordum. Tırmanışımıza devam ederken onun aklının alabileceği bazı açıklamalar aradım. Artık karmaşık şeylerin çoğunun, yani saatin kadranını hareket ettiren makinelerin ötesine geçmiştik. Geriye kalan tek şey, yıldıztaşındaki şeylerle bağlantı kurmak için çatıdaki deliklerden yukarı çıkan altı dikey şaftı: teleskoplar için kutupsal sürücüler, her gün öğle vakti, yani havanın açık olduğu günlerde, saatin vaktini ayarlayan zenit eşlemcisi. Yıldıztaşı'na giden son yolumuz şaftların en büyüğü olan, büyük Azuz Mithra ve Azuz Mylax Teleskoplarını döndüren şaftın etrafını çevrelemiş döner merdivendi.

"Metali kesmek için kullandığınız şu büyük makine..."

"Ona beş eksenli elektrikli deşarj tornası denir."

"İnsan eli için yapılmış manivelaları olduğu dikkatimi çekti. İş bittikten sonra masayı oraya buraya hareket ettirmek için onları döndürdün ve eminim şekilli bir şey kesmek için o manivelaları kullanabiliyorsun, değil mi?"

Cord omuz silkti. "çok basit bir şekilse, evet."

"Ama ellerini manivelalardan çekip kontrolü Sentaktiksel aygıta devrettiğin zaman çok daha becerikli bir alet oluyor, değil mi?"

"Çok daha becerikli. Sentaktiksel aygıt kontrollü bir makineyle yapamayacağın şekil neredeyse yoktur." Cord elini kalçasına doğru kaydırıp bir cep saati çıkardı ve saati değişken, eksiz halkalardan yapılmış gümüş bir zincirin ucundan sarkıttı. "Bu zincir benim ustalık eserim. Onu katı, titanyum bir çubuktan kestim."

Zinciri hissetmek biraz zaman aldı. Parmaklarımın ucunda bir buzlu su gibiydi.

"Pekâlâ, Sentaktiksel aygıtların başka tür aletler için de aynı güçlendirici etkisi olabilir. Genetik sekans okuma ve yazma aletleri için mesela. Proteinleri ayarlamak için. Programlı çekirdeksentezi için.

"Bunların ne olduğunu bilmiyorum."

"Çünkü artık hiç kimse bunları yapmıyor."

"Öyleyse sen nereden biliyorsun?"

"Birinci ve İkinci Talan'ı öğrenirken özetle bunların üstünden geçiyoruz."

"Bunların da ne olduğunu bilmiyorum, bu yüzden sadete gelsen iyi olur."

Yıldıztaşına giden merdivenin tepesinde duruyorduk. İtip kapıyı açtım ve gözlerimizi kamaştıran ışığa, dışarı yürüdük. Cord biraz aksileşmişti. Orolo'nun Flec ve Quin gibi ustalarla konuşmasını izlediğim için, bizim dolambaçlı ve imalı konuşma tarzımızın onları ne kadar sabırsız-

landırdığını biliyordum; bu yüzden bir dakikalığına sustum ve etrafa bakınmasına izin verdim.

Kemer işçiliğiyle güçlendirilmiş taştan büyük bir disk olan Praesidium'un çatısındaydık. Burası yağmur suyunu akıtmak için tam ortasındaki bombe sayılmazsa düz olarak tanımlanabilirdi. Taşlarına uzaybilim simgeleri ve eğrileri oyularak işlenmişti. Bir takım kozmik cisimlerin yılın farklı zamanlarında yükselip alçaldığı yeri işaretlemek için çevresine monolitler dikilmişti. O dairenin içine serbest duran birçok yapı konmuştu. Bunların en yükseği tam ortadaki, iki tane döner dış merdivenle sarmalanmış Sivrikule'ydi. Bunun tepesi Katedral'in en yüksek bölümüydü.

Buradaki en hacimli yapılar, büyük teleskobun ikiz kubbeleriydi. Etrafa yer yer serpiştirilmiş üç adet daha küçük teleskop kubbesi vardı. Burası, fotoandaç tabletlerle çalıştığımız penceresiz bir laboratuvar ve Orolo'nun çalışmaktan ve çömezlerine ders vermekten hoşlandığı ısıtmalı bir şapel barındırıyordu. Cord'u o tarafa yönelttim. Ardarda sert tahtadan yapılmış demir kaplı iki büyük kapıdan geçtik (hava burada sert olabiliyordu) ve Eski Matik Çağ'dan kalma gibi görünen kemerleri ve vitray gül süslemeleri olan küçük sessiz bir odaya girdik. Masanın üzerinde, tam da bıraktığım yerde Orolo'nun bana verdiği fotoandaç tablet duruyordu. İki elimi yan yana koyduğumdaki kadar büyük ve üç parmak kalınlığında, siyah cama benzer bir şeyden yapılmış bir diskti bu. İçinde pencereden gelen ışık havuzundan uzaklaştırana kadar bulanık ve seçmesi zor olan Azuz Tancred Nebulası'nın resmi vardı..

"Bugüne kadar gördüğüm en hantal fototip bu" dedi Cord. "Çok eski bir teknoloji mi bu?"

"Ondan öte bir şey. Fototip sadece bir anı yakalar; zaman boyutu yoktur. Resmin üst yüzeye ne kadar yakın göründüğünü görüyor musun?"

"Evet."

Tabletin yan tarafına bir parmağımı koyup aşağı doğru kaydırdım. Resim, parmağımı takip ederek camın içine doğru uzaklaştı. Bu olurken nebula da kendi içine doğru daralarak değişirken etrafındaki sabit yıldızların konumu aynı kaldı. Parmağım tabletin altına ulaştığında nebula da olağanüstü parlaklıkta tek bir yıldız haline gelmişti. "Tabletin alt katmanında, 490 yılında, tam patladığı geceki Tancred Yıldızı'na bakıyoruz. Işığı atmosferimize girdiği anda Azuz Tancred yukarı bakmış ve bunu farketmiş. Hemen koşup buna benzer bir fotoandaç tableti, konsentinin büyük teleskobuna yerleştirmiş ve teleskobu o süpernovaya yö-

neltmiş. Tablet, en sonunda onu ordan alıp Binlikçilere dağıtmak üzere kopyaladıkları 2999 yılına kadar bulutsuz her gecede patlamanın resimlerini çekerek orada takılı kalmış."

"Kuram-kurgu çekimlerinin arkaplanında böyle şeyleri her zaman görüyorum" dedi Cord, "ama patlama olduklarını farketmemiştim." Cord elini tabletin yanından yukarı doğru birkaç kez kaydırarak bir saniyede binlerce yıl ileri götürdü. "Ama daha açık olamazmış."

"Tabletin başka her türlü özelliği var" dedim ve çözünürlük sınırına kadar resmin bir bölümüne nasıl zumlayabileceğini gösterdim.

Bu, Cord'un anlatmaya çalıştığım şeyin ana fikrini aldığı andı. "Bu" dedi tableti işaret ederek, "bunun içinde bir tür Sentaktiksel aygıt olması lazım."

"Evet. Bunu bir fototipten çok daha güçlü hale getiriyor; senin beş eksenli tornanın, beyni sayesinde daha güçlü olması gibi.

"Ama bu sizin Öğreti'nin ihlali değil mi?"

"Belli bazı prakslara ayrıcalık tanınmıştır. Kürelerimiz ve cüppelerimizdeki yeni madde ve bu tabletler gibi."

"Ayrıcalık tanınmış; ne zaman? Bütün bu kararlar ne zaman verildi?"

"Birinci ve İkinci Talan'ı izleyen Konsaylarda" dedim. "Görüyorsun, Praksik Çağ'ın bitmesinden sonra bile konsentler, Sentaktiksel yetenekleri tarafından icat edilmiş işlemcileri başka türden aletlerle birleştirerek çok büyük bir güç elde ettiler; bazı durumlarda yeni madde yapmak için, bazı durumlardaysa gen sekanslarını kontrol etmek için. Bu, insanlara Korkunç Olaylar'ı hatırlattı ve Birinci Talan ve İkinci Talan'a neden oldu. Bizim Ita'ya ilişkin kurallarımız ve hangi praksları kullanıp hangilerini kullanamayacağımıza dair kararlar o tarihlere dayanır."

Cord için bu hâlâ fazla soyut sayılmasına rağmen birden aklına bir şey geldi ve gözlerini fal taşı gibi açtı. "Sen Afsunculardan mı bahsediyorsun?"

Aptalca ve istemsiz bir refleksle bu kulenin seviyesinde ancak duvarları yüzünden manzarası engellenmiş bir kayalık üzerine kurulmuş Milenyum matı yönüne bakmak için başımı çevirdim. Cord bunu anladı. Daha kötüsü, bunun olmasını beklemiş gibiydi.

"Afsuncu miti *Üçüncü Talan*'a giden günlerde ortaya çıktı" dedim.

"Ve onların düşmanları; sizin bilmem ne dediğiniz..."

"Retorlar."

"Evet. Tam olarak farkı ne?" Parmağıyla saatinin zincirini çevirerek bana en masum, en beklentili bakışını atıyordu. Onun ne kadar aptalca sorular sorduğunu anlamasına sebep olacak seviyeye inmeyi hazmede-

mezdim. "Eh, eğer o tür çekimleri izliyorsan benden daha iyi biliyorsundur" dedim. "Retorların geçmişi değiştirebildiklerine ve bunu yapmaktan hoşlandıklarına, Afsuncularınsa geleceği değiştirebildiklerine ve bunu istemeden yaptıklarına dair bir zamanlar işittiğim yarım yamalak bir açıklama vardı."

Sanki tüm bunlar bir yığın saçmalık değilmiş gibi başını salladı. "Retorların yaptıkları şeyler yüzünden..."

Omuz silktim. "Yine de: bu ne tür kurgu eserden hoşlandığına bağlı..."

"Ama *şu* adamlar Afsuncu olacaktı" dedi, kayalığa doğru başını sallayarak.

Biraz huzursuz olmaya başlamıştım; bu yüzden onu geriye, açık çatıya doğru yönelttim ki bunun üzerine bakışlarını hemen Binlikçilerin matına çevirdi. En sonunda kayalıkta yaşayan ve yaşadığı şehrin üzerine kara bir gölge gibi çöken o tuhaf insanların tehlikeli olmadığına kendisini inandırmaya çalıştığını anladım. Ona yardımcı olabildiğim için mutluydum; özellikle de dışarıya gidip iyi haberleri diğerlerine yayabileceği için. Zaten Apert'in tek amacı da yanlış anlaşılmaları ortadan kaldırıp birbirimizi daha iyi anlamamızı sağlamaktı.

Ancak ona yalan söylemek de istemiyordum. "Bizim Binlikçiler biraz farklıdır" dedim, "Benim yaşadığıma benzer diğer matlarda, farklı mezhepler karışık haldedir; ancak kayalıktakinde herkes tek bir mezhebe bağlıdır: Edharcılara. Onların kökenleri Halikaarn'a dayanır ve senin bahsettiğin halk hikâyelerinde gerçeklik payı olup olmadığı tartışması da onları Afsuncu tarafına koyar."

Bu açıklama Retor–Afsuncu savaşlarıyla ilgili olarak Cord'u tatmin etmişe benziyordu. Yıldıztaşının etrafında dolaşmaya devam ettik ancak omzuna asılmış bir rulo kırmızı kabloyla alet kulübesinden çıkıveren bir Ita'nın etrafında geniş bir mesafe bırakmak zorunda kaldım. Bu Cord'un gözünden kaçmamıştı. "Onlardan kaçınmak için bu kadar uğraşıyorsanız etrafta Italaların dolaşmasının anlamı ne?"

"Onlar saatin bazı parçalarını çalıştırıyorlar..."

"Bunu ben de yapabilirim. O kadar da zor değil."

"Eh... doğruyu söylemek gerekirse biz de kendimize aynı soruyu soruyoruz."

"Ve kim olduğuna bakılırsa, herhalde buna verecek on iki değişik cevabın vardır."

"Italaların Sakular Otorite adına casusluk ettiklerine dair geleneksel bir inanış var."

"Aa. Demek bu yüzden onları küçümsüyorsunuz."

"Evet."

"Onların casusluk yaptığını size düşündüren ne?"

"Celp. Bir fraa veya suurun mattan çağrıldığı –celp edildiği- ve Pürokratlar için praksik bir şey yapmaya gittikleri bir ayun. Onları bir daha hiç görmeyiz."

"Kayıplara mı karışıyorlar?"

"Onların Katedral'den yürüyerek çıkıp bir atın üstüne ya da bir helikoptere veya öyle bir şeye binmelerini izlerken bir anathem, –yani bir veda ve matem şarkısı– söyleriz ve evet 'kayıplara karışmak' deyimi bu durum için gayet uygun."

"Italaın bununla ne ilgisi var?"

"Diyelim ki Sakular Otorite bir hastalığı tedavi ettirmek istiyor. Bütün konsentlerin içinde hangi fraa veya suurun o hastalıkta uzman olduğunu başka nereden bilebilirler?"

Sivrikule'yi sarmalayan döner merdiveni çıkarken Cord bunu düşünüyordu. Her bir basamak, binanın yan tarafından çıkan yassıltılmış bir taştan oluşuyordu: cesur ve tırmanması biraz caseret isteyen bir tasarıındı zira korkuluk yoktu.

"Bütün bunlar Sözde Güçler'e son derece uygun görünüyor" diye yorumda bulundu Cord. "Korkunç Olaylar ve Afsunculara dair bütün bu korkunun; istedikleri şeyi yaptırmak üzere sadece size vurmak için ellerinin altında bulundurdukları bir sopa olduğu hiç aklına geldi mi senin?"

"Bu Azuz Patagar Savı'dır ve Yirmi Dokuzuncu Yüzyıldan kalmadır" dedim ona.

Cord homurdandı. "Şimdi bayılacağım. Azuz Patagar'a ne oldu?"

"Aslında bir ara çok büyüdü ve kendi mezhebini kurdu. Bir yerlerde hâlâ onun bölümleri olabilir."

"Seninle konuşmak çok sinir bozucu. Benim küçük aklıma gelen her şey iki bin yıl önce Azuz'un biri tarafından düşünülmüş ve unutulup gitmiş."

"Gerçekten ukalalık etmek istemiyorum" dedim, "ama bu Azuz Lora Önermesi'dir ve On Altıncı Yüzyıl'dan kalmadır."

Cord güldü. "Gerçekten mi!"

"Gerçekten."

"Bir Azuz'un esas olarak iki bin yıl önce bu düşünceyi ileri sürmesi..."

"İnsan aklına gelebilecek her düşünce o zamana kadar çoktan gelmiştir. Bu çok etkili bir düşünce..."

"Ama dur bir dakika, peki Azuz Lora'nın bu düşüncesi yeni bir düşünce değil miydi?"

"İlk Ortodoks Loracılara göre bu Son Düşünceydi."

"Ah. O zaman sormak zorundayım..."

"Son düşünce ortaya çıktığından beri, yani 2100 yıldır, biz burada ne yapıyoruz?"

"Evet. Dürüst olmak gerekirse soracağım şey, tam da buydu."

"Bu önermeyi herkes kabul etmez. Herkes Loracılardan nefret etmeye bayılır. Kimileri ona ateşli Softa gibi, hatta daha bile kötü isimler takmıştır; ama etrafta Loracılar olması iyidir."

"Neden?

"Ne zaman biri yeni olduğunu düşündüğü bir düşünceyle çıkagelse, Loracılar çakallar gibi onun üstüne çullanır ve aslında bu düşüncenin yaklaşık 5000 yıllık olduğunu kanıtlamaya çalışır. Çoğu zaman da haklıdırlar. Bu çok can sıkıcı ve aşağılayıcı ama en azından insanların eski düşünceleri ısıtıp ısıtıp yeniden ortaya çıkarmakla zaman kaybetmesini önlüyor. Ayrıca Loracılar bu yaptıklarını yapabilmek için mükemmel eğitimli olmak zorundalar."

"Böylece senin Loracı olmadığını anlıyorum."

"Hayır. İroniden hoşlanıyorsan, Lora'nın ölümünden sonra kendi çömezinin onun düşüncelerinin 4000 yıl önce bir Seyyah filozof tarafından düşünülmüş olduğuna karar verdiğini öğrenmek hoşuna gidebilir."

"Bu çok komik; ama bu Lora'nın ana fikrini kanıtlamaz mı? İçerde senin ne yararın olduğunu anlamaya çalışıyorum. Niçin burada kalıyorsun?"

"Eski de olsalar düşüncelere sahip olmak güzel bir şeydir. Sadece en ileri kurambilimi anlamak bile bir ömür çalışmayı gerektirir. Şu anda mevcut tüm düşünceleri hayatta tutabilmekse.... bunların hepsini gerektirir." Ve kolumu altımızda uzanan konsente doğru salladım.

"Öyleyse sen, ne bileyim, bahçıvan gibi bir şeysin. Nadir bulunan bir demet çiçeğe bakıyorsun. Burası da sanki senin seran. Serayı daima çalışır halde tutman gerekiyor yoksa çiçeklerin nesli tükenecek... ama sen asla..."

"*Nadiren* yeni çiçekler yetiştiririz" diye kabul ettim. "Ama bazen bir tanesi kozmik bir ışınla vurulacak; ki bu da beni burada gördüğün şeylere getiriyor."

"Anladım. Şu ne? Şurdaki sivri şeye baktığımda bana tepesinde içinden buruşuk yaşlı bir fraanın baktığı bir teleskop olduğunu düşündürüyor."

"Sivri şey"in, Sivrikule'nin tepesine ulaşmıştık. Çatısı, benim boyumun iki katı uzunlukta taş bir levhaydı. Burada tuhaf görünümlü aygıtlar vardı da hiç teleskop yoktu.

"Teleskoplar şu kubbelerin altında" dedim, "ama onların teleskop olduğunu anlayamayabilirsin."

Yeni Madde aynaların atmosferdeki yoğunluk sapmalarını araştırmak için kılavuz yıldızı nasıl kullandığını, daha sonra meydana gelen bozulmaları etkisizleştirmek için nasıl biçimlerini değiştirdiğini, ışık biriktirip bunu fotoandaç tablete nasıl sektirdiğini açıklamak için hazırlandım; ancak Cord, şu anda tam önünde duran şeyin ne olduğunu çözmeye çalışmakla meşguldü. Mermerden oyulmuş kaslı bir Azuz'un elinde güneyi gösteren, benim kafamdan daha büyük kuvars bir prizmaydı bu. Benim hiçbir açıklama yapmama gerek kalmadan Cord, prizmanın bir yüzünden giren güneş ışığının içerideki metal bir yapının üzerinde parlayarak çatıdaki bir delikten aşağı doğru nasıl saptığını gördü. "Bunu duymuştum" dedi, "her gün öğle vakti saati senkronize ediyor, değil mi?"

"Hava bulutlu olmazsa" dedim. "Ama yüz yıl boyunca havanın bulutlu olabileceği nükleer bir kışta bile saat çok fazla sapıtmıyor."

"Bu şey nedir?" diye sordu yumruk büyüklüğünde, yukarıya doğru bakan bir cam kubbeyi işaret ederek. Prizmayı tutan heykelle aynı yüksekliğe çıkan oyma taştan bir kolonun tepesine oturtulmuştu. "Bunun bir tür teleskop olması lazım; çünkü fotoandaç tabletin yerleştirildiği bir yuva görüyorum" dedi ve lensin hemen altında duran kolondaki bir kapıyı ittirdi. "Ama bu şey hareket edeceğe pek benzemiyor. Bunu nasıl çalıştırıyorsun?"

"O hareket etmez ve onu çalıştırmak zorunda değiliz; çünkü o bir balık gözü lenstir. Bütün gökyüzünü görebilir. Biz ona Clesthyra Gözü diyoruz."

"Clesthyra; bütün yönlere aynı anda bakabilen eski mitolojik bir canavar."

"Aynen."

"Ne işe yarıyor? Bir teleskobun maksadının her şeye değil, sadece bir şeye odaklanmak olduğunu sanıyordum."

"Bu şeyler, Büyük But zamanında insanlar meteorlara çok merak sardığında dünyanın her yerindeki yıldıztaşlarına kuruldu. Bir şey üze-

rine odaklanmak istersen kullanışsız oldukları konusunda haklısın; ama unutma bunlar gökyüzünde hızla hareket eden bir nesnenin rotasını kaydetmek için mükemmeldir. Hani göktaşlarının çizdiği şu uzun ışık çizgisini. Bütün bunları kaydedip ölçerek gökyüzünden ne tür taşlar düştüğü konusunda bilgi edinebiliyoruz; nereden geldikleri, neden yapıldıkları, ne kadar büyük oldukları gibi."

Ancak Clesthyra Gözü'nün hareketli parçaları olmadığından Cord'un ilgisini pek çekmedi. Olabildiğince yükseğe, onun evren merakının doruk noktasına ulaşmıştık. Dalgalanan zinciriyle cep saatini çıkarıp zamanı kontrol etti, ki bence bu çok komikti; çünkü kendisi zaten bir saatin üzerinde duruyordu. Buradaki espriyi anlayamadı. Zamanı, güneşin konumunu magalitlere göre kontrol ederek okumayı öğretmeyi teklif ettim ancak 'belki başka bir sefere' diyerek şimdilik reddetti.

Aşağı indik. Geç kaldığını hissediyordu ve yapması gereken diğer önemli ve önemsiz işleri konusunda endişeleniyordu. Bunlar surdışındaki insanların endişelenerek ömürlerini yedikleri türden şeylerdi. Çayırlığa ulaşıp On Yıl Kapısı göründüğünde biraz rahatlamıştı ve tartıştığımız şeyleri aklında gözden geçirmeye başlamıştı.

"Peki, Azuz Bilmemkim Savı hakkında ne düşünüyorsun?"

"Patagar mı? Pürokratların bizi kontrol altında tutabilmek için Afsuncular efsanesi kozunu oynaması mı?"

"Evet. Patagar."

"Oradaki sorun şu; Sakular Otorite çağdan çağa değişiyor."

"Son zamanlarda yıldan yıla" dedi Cord, ama ciddi olup olmadığını anlayamadım.

"Bu yüzden dört bin yıl boyunca istikrarlı bir stratejiyi nasıl sağladıklarını anlamak çok ama çok zor" dedim. "Bizim açımızdan, Apert dışında, öyle sıklıkla değişiyor ki bunu takip etme zahmetine bile girmiyoruz. Burayı, buna dikkat ettikleri için rahatsızlanan insanlara uygun bir hayvanat bahçesi olarak düşünebilirsin."

Sanırım birazcık kibirli gözüktüm. Biraz da savunmacı. On Yıl Kapısı'nın eşiğinde onunla vedalaştım. Hafta içinde daha sonra tekrar görüşmek üzere anlaşmıştık.

Köprünün üzerinde yürürken bugün konuştuğum tüm insanlar gözümün önünden geçince konumundan en az hoşnut olanın muhtemelen ben olduğumu düşündüm; Ama yine de Jesry ve Cord sorguladığı zaman sistemi savunmak ve niçin iyi olduğunu açıklamak için hiç vakit kaybetmemiştim. Bu çok aptalcaydı.

Yeni Madde: Doğal olarak meydana gelen elementlerde veya onların bileşkelerinde bulunmayan fiziksel özelliklere sahip bir katı, sıvı veya gaz madde. Bu özellikler atom çekirdeğine kadar izlenebilir. Çekirdeğin daha küçük parçacıklardan bir araya getirilmesiyle oluşturulması işlemine çekirdeksentezi adı verilir ve genellikle eski yıldızların içinde meydana gelir. Evrenin başlangıcından çok kısa bir süre sonra şu anki şeklini almış fiziksel yasalara tabidir. Yeniden Yaratılış'ı takip eden iki yüzyılda bu yasalarda belirtildiği üzere, bazı ayutların laboratuvarlarında çekirdeksentezi gerçekleştirmeleri ve bunu bu evrende doğal olarak varolanlardan biraz farklılık gösteren fizik yasası kurallarına göre yapmaları mümkün kılınmıştı. Yeni Madde'nin çoğunun pratikte pek bir değeri olmadığı kanıtlandı; ancak bazı varyantları keşfedildi ve inanılmaz dayanıklı, esnek veya Sentaktiksel kontrol altında değiştirilebilecek özellikleri olan maddeler geliştirildi. Birinci Talan reformlarının bir parçası olarak ayutların yeni madde üzerinde daha fazla çalışma yapması yasaklandı. Matik dünya içinde cüppe, urgan ve küre yapmak için küçük miktarlarda üretiliyordu. Surdışında, birkaç üründe kullanılmaktadır.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Fraa Lio, kendisini posta treninden düşmüş bir paket gibi göstermesine rağmen asla bir düşmanın çekip yüzünü kapatamayacağı yeni bir örtünme biçimi geliştirmişti. Lio'nun bu konuda kendisiyle gurur duymakta haklı olduğunu, on beş dakika boyunca o şekilde örtünmeye çalışarak kanıtlamıştık; ta ki Jesry bunun mermileri durdurup durduramayacağını sorarak Lio'nun ruh halini bozana kadar.

Cord, Rosk adında, bir tür ilişki içerisinde olduğu genç bir adamla geri geldi. Bizimle birlikte Yemekhane'de akşam yemeği yediler. Cord şimdi daha az İngiliz anahtarı ve hepsini titanyumdan kendisinin yaptığı daha fazla takı taşıyordu.

Arsibalt tacize uğramadan bazilikaya yürümeyi başarmıştı; ancak babası, geliş amacı tövbe edip ortodoks Baz inancıyla kutsanmak olmadıkça kendisiyle konuşmayı reddetmişti.

Lio bir kabadayı çetesinin saldırısına uğramak umuduyla kenar mahallelerde dolaştı; ancak bunun yerine insanlar ona gezintiler ve içecekler teklif edip durdular.

Jesry'nin ailesi şehre taşınmıştı ve Jesry zaman zaman onları ziyaret ediyordu. Bir keresinde ona eşlik etmiştim ve onların zekâsından, kibarlığından ve (her zaman olduğu gibi) sahip oldukları şeylerin çokluğun-

dan etkilenmiştim. Birçok şey biliyorlardı; ancak nedenleri konusunda hiçbir fikirleri yoktu ve ilginçtir bu durum halılıklarını korurken onları daha da emin hale getiriyordu.

Jesry'nin daha önceki yorumlarıyla kışkırtılmış olan Lio, bazı yeni arkadaşlarını insanların silahlarındaki mermileri hareketsiz şeylere boşaltarak eğlendiği, dağın eteğindeki terk edilmiş bir taş ocağına götürmeye ikna etmişti. Hedefte cüppesi ve küresi vardı. Lio, mermiler ve geniş başlıklı oklarla saldırarak, sahip olduğu üç şeyin ikisine karşı silah doğrultmuştu. Mermilerin cüppenin dokusundan geçtiği açıktı; yeni madde lifleri, daha sonra ovuşturularak kapanabilecek boşluklar bırakarak içinden geçmeleri için esnemişti. Ancak jilet gibi keskin oklar, liflerin bir bölümünü kesip giyside onarılmaz delikler açmıştı. Bununla birlikte küre, parmağınızı bir karamelanın içinden geçirmeye çalıştığınızda olduğu gibi bozulup esnemişti. Mermiler kürenin neredeyse içini dışına çıkarmış ve sopayla vurulmuş balon gibi geriye atmıştı. Lio, kürenin mermiye karşı savunma aracı olarak kullanılabileceğine karar verdi: mermi bedeninizin içine girebilirdi ama girdiğinde bedeninizin arkasında kürenin esnek malzemesinden uzunca, bir parmak boşluk kalacaktı ve bu da parçalamayı ve dağılmayı önlemenin yanı sıra mermiyi yaradan çıkarmakta kullanılacaktı. Hepimiz bununla rahatlamıştık.

Cord, yanında Rosk olmadan bir kez daha ziyarete geldi. Matın çevresinde güzel bir yürüyüş yaptık; hatta etrafı kolaçan etmek için üst labirente bile girdik. Konuşmamız ilk önce ailemizin çeşitli üyelerine ne olduğu; daha sonra da gelecek Apert'te onun olmayı umut ettiği yer hakkındaydı.

Apert'in sekizinci günüydü. Bundan çok sıkılmıştım ve kafam da bütünüyle karışmıştı. Akrabamdan hoşlanıyordum. Bu benimle ilgili akla bir sürü kötü şey getiriyor olabilirdi. Bu konuda biraz düşününce bu duygunun onunla ilişki kurmak isteyeceğim türden bir hoşlanma olmadığını gördüm.

Onu bütün gün düşünüyor, benim hakkımda ne düşündüğünü merak ediyor, daha sık gelmesini ve bana ilgi göstermesini istiyordum. Sonra, bir iki gün içinde kapının kapanacağını ve onunla on yıl boyunca hiçbir iletişimim olmayacağını hatırlıyordum. O bu gerçekliği hiç unutmuşa benzemiyordu ve aramızdaki mesafeyi hep korumuştu. Her neyse. Zaten konsentin ona en ilginç gelen bölümleri Ita'yla ilgili olanlardı ve bir bakıma onlara malzeme yaptığı için Ita'yla her zaman temastaydı.

Apert'in her bir gününde düşündüklerimi ve hissetiklerimi yazarak koca bir defteri doldurabilirdim ve elbette her defter önceki günün def-

terinden tamamen farklı bir defter olurdu. Ancak sekizinci günün sonuna doğru işler öyle bir hal aldı ki, çok daha kısa bir biçimde özetleyebilirdim.

> İlişki: (1) Eski ve geç dönem Ortça'da, birkaç fraa ve suur arasında geçen yakın (genellikle cinsel) ilişki. Bu sayı çoğunlukla ikidir. En yaygın şekliyle bunlardan biri fraa, diğeriyse hemen hemen aynı yaşta bir suurdur. İlişkilerin çeşitli türleri vardır. Ma Cartas, Öğreti'de dört çeşidinden bahsetmiş, bunların dördünü de yasaklamıştır. Daha sonra Eski Matik Çağda, Azuz Per'le Azuz Elith arasındaki bir ilişki, ölümlerinden sonra tomar tomar aşk mektuplarının gün ışığına çıkmasıyla ünlü olmuştur. Yeniden Yaratılış'tan kısa süre önce birçok mat, bir fraayla bir suur arasındaki kalıcı bir ilişki anlamına gelen Perelit ilişkisine izin vermek için Öğreti'yi değiştirmek gibi sıra dışı bir adım atmıştır. Yeniden Yaratılış zamanında kabul edilen Yeniden Gözden Geçirilmiş Öğreti Kitabı ilişkinin sekiz türünü tarif etmiş; ikisine onay vermiştir. İkinci Yeniden Gözden Geçirilmiş Öğreti Kitabı on yedi adet tarif etmiş; dördüne izin vermiş ve ikisine de ılımlı bakmıştır. Onay verilmiş ilişkilerin her biri belli kurallara bağlıdır ve katılımcıların en az üç şahit huzurunda bu kurallara uymayı kabul ettikleri bir ayunla resmileştirilir. Öteki türden ilişkilere izin vererek Öğreti'den sapan mezhepler veya konsentlere, Engizisyon tarafından disiplin davası açılır. Bununla birlikte mezhep veya konsentin çok az sayıda ilişki çeşidine onay vermesine izin verilir; hiçbir çeşide onay vermeyenler, elbette ismen bekârdır. (2) Geç Praksik Çağ'ın net bir şekilde tanımlamasının imkânsız olduğu kadar; boktan ancak varlıklar arasındaki temaslar veya ilişkilerle ilgili bir şey olduğu açık olan bir terim.
>
> SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Fraa Orolo dikkatimin ne kadar dağınık olduğunu farketmiş ve gün batımından kısa bir süre önce beni yıldıztaşına çağırmıştı. Bu gece Azuz Mithra ve Mylax Teleskoplarını kullanmak için izin almıştı. Hava bulutluydu; ancak açılacağı umuduyla akşama doğru teleskobu yöneltmek ve bir fotoandaç tableti boşaltmak için oraya gitmişti. Tam hazırlıklarını bitirirken onu M & M kontrollerinde buldum. Dışarı çıkıp megalitlerin etrafında ağır ağır dolaştık. Çenemin açılması uzun zaman aldı ama nihayet bir süre sonra Orolo'ya Cord hakkında neler düşündüğümü ve hissettiğimi anlattım. Asla aklıma gelmeyecek her türlü soruyu sordu ve sanki ona karşı akrabalıkla ilgisi olmayan hiçbir şey hissetmediğimi kafasında doğruluyor gibi yanıtlarımı dikkatle dinledi.

Orolo bana Cord'un geride bıraktığım tek biyolojik ailem; surdışında gerçekten tanıdığım tek kişi olduğunu hatırlattı ve onu çok düşünmemin normal ve sağlıklı bir şey olduğu konusunda beni ikna etti.

Son zamanlarda yaptığımız, Öğreti ve Yeniden Yaratılış konusunda her tür şeyi sorgulayan sohbetlerimizden bahsettim. Bunun Apert'in yazılı olmayan bir geleneği olduğuna dair beni temin etti. Apert, sonraki on yılı bu konuda endişe ederek geçirmek durumunda kalmamaları adına ayutların tüm bunları bünyelerinden atmaları için uygun bir zamandı.

Kuzeydoğu ayağını dönerken yavaşlayıp durdu. "Güzel bir yerde yaşadığımızı biliyor muydun?" diye sordu.

"Bunu nasıl bilmem?" diye sordum. "Her gün Katedral'in içine giriyorum, mihrabı görüyorum, Anathem söylüyoruz..."

"Sözcüklerin evet diyor; ama savunmacı ses tonun başka bir şey söylüyor" dedi Orolo. "Daha şunu görmedin bile." Ve eliyle kuzeydoğuyu gösterdi.

O yönde uzanan sıradağlar kış boyunca bulutlar, yaz ayındaysa toz ve pusla gizleniyordu; ancak şimdi yaz ile kış arasındaydık. Geçen hafta hava nispeten ısınmıştı; ancak sıcaklık Apert'in ikinci günü aniden düşmüştü ve cüppelerimizi vurarak kabartıp kışlık kalınlığa getirmiştik. Birkaç saat önce Praesidium'a girerken fırtına vardı, daha sonra merdivenlerden inerken yağmur ve dolunun kükremesi yavaş yavaş kesilmişti. Orolo'yu en tepede bulduğumda uzaydaki kayalar gibi rüzgârda savrulan birkaç damla ve patikadaki ince dolu tabakası dışında fırtınadan geriye eser kalmamıştı. Neredeyse bulutların içindeydik. Gökyüzü kendisini kayalık bir buruna saldıran deniz gibi dağlara doğru savurmuştu ve soğuk, enerjisini yarım saat içinde tüketmişti. Bulutlar dağılıyordu ama gökyüzü hiç aydınlanmıyordu; çünkü güneş batıyordu. Ancak Orolo gökbilimci gözüyle, bir dağın yan tarafında dağın diğer taraflarından daha parlak bir bölüm farketmişti. İşaret ettiği şeyi ilk gördüğümde, yüksek bir vadide dolunun ağaç dallarını ağarttığını düşünmüştüm ancak izledikçe rengi sıcaklaştı: Genişledi, parlaklığı arttı ve daha önce renk değiştirmiş ağaçları alevler içinde bırakarak dağa doğru sokuldu. En batıdan, gökyüzündeki bir boşluktan güneş battıkça yukarıya kalkarak gelen bir ışıktı bu...

"Sana göstermeye çalıştığım güzellik bu işte" dedi Orolo bana. "Tam önünde duran güzelliği görüp sevmenden daha önemli hiçbir şey yoktur; yoksa etrafını kuşatacak ve farklı yönlerden gelecek çirkinliklere karşı hiçbir savunman olmaz."

Bu, şu ana kadar Fraa Orolo'dan duyduğum en şiirsel ve duygusal yorumdu. Öylesine şaşırmıştım ki, Orolo çirkinlik dediğinde neden bahsettiğini merak etmek aklımın köşesinden bile geçmemişti.

Gerçi en azından görmemi istediği şeyi görüyordum. Dağın üzerindeki ışık kızıl, altın sarısı, yeşile çalan turuncu ve açık pembe tonlarında zenginleşmişti. Birkaç saniyeliğine bu renkler Binyılcı matının duvarlarını ve kulelerini öylesine bir pırıltıyla yıkamıştı ki, bir Tanrıyatapar olsaydım buna kutsal deyip bunu bir tanrının varlığının kanıtı olarak gösterirdim.

"Güzellik, bulutların içinden gelen şu ışık huzmesi gibi insanın içinden geçer" diye devam etti Orolo. "Gözün ışığı yansıtabilme yeteneğine sahip bir şey gördüğü zaman oraya yönelir. Aklınsa ışığın dağlardan veya kulelerden kaynaklanmadığını bilir. Aklın, içerde parlayan şeyin başka bir dünyadan geldiğini bilir. Güzelliğin bakanın gözünde olduğunu söyleyenleri dinleme." Bu sözleriyle Orolo, Yeni Çevre'nin ve Eski Protestan Faancıların fraalarını kastediyordu; ama Sfenik demagoglara kanmaması için bir çömezi uyaran Thelenes rolünü de üstlenmiş olabilirdi pek tabii.

Işık huzmesi bir süre en yüksekteki balkon duvarında duraksadı ve sonra birden soluverdi. Birdenbire koyu yeşiller, maviler ve mor renkler önümüze serilivermişti. "Bu gece görüş iyi olacak" diye tahminde bulundu Orolo.

"Sen kalacak mısın?"

"Hayır. Aşağı inmek zorundayız. Anahtar Müdürü'yle başımız zaten dertte. Gidip bazı notlarımı almalıyım." Orolo aceleyle uzaklaştı ve beni birkaç dakikalığına yalnız bıraktı. Dağların yukarısındaki küçük gündoğumuna şaşırmıştım: boş gökyüzünde görünmeden yavaşça yükselen ışık huzmesi küçük, incecik birkaç buluta raslamış ve alev almış yün yumakları gibi etrafı aydınlatmıştı. Karanlıktaki konsente, aşağı doğru baktım ve aşağı atlamak için hiçbir istek duymadım. Güzelliği görmek beni hayatta tutacaktı. Cord'u ve yapıtığı şeylerdeki, yürüyüş biçimindeki, düşünürken yüzünde beliren duygulardaki güzelliği düşündüm. Konsentte güzellik, daha çok birtakım kuramsal kanıtta yatıyordu; etkin bir şekilde aranan ve geliştirilebilen bir güzellik anlayışıydı bu. Binalarımızda ve müziğimizde farketmesek bile güzellik her zaman vardı. Orolo haklıydı; bu tür herhangi bir güzellik gördüğümde yaşadığımı anlıyordum. Elime çekiçle vurduğumda anladığım gibi değil, bir şeye dahil olmak anlamında da- içimden bir şey geçiyordu, ki bunun bir parçası olmak doğamda vardı. Bu hem ölmemek için iyi bir neden, hem de ölü-

mün önemli bir şey olmadığına dair bir ipucuydu. Şimdi Tanrıyataparlar'ın sahasına tehlikeli bir şekilde yakın olduğumu biliyordum; ama insanlar çok güzel olabildikleri için, Cnoüs'ün bulutların içinden gördüğü şeyin diğer dünyadan gelen insanlara dair bir şey olduğunu düşünmemek çok zordu.

Orolo, koltuğunun altında notlarıyla beni merdivenlerin üstünde karşıladı. İnişimize başlamadan önce yavaş yavaş belirmeye başlayan yıldızlara ve gezegenlere, kaşıkları sayan bir kahya gibi son kez şöyle bir baktı. Kürelerimizle yolumuzu aydınlatarak sessizce aşağı indik.

Anahtar Müdürü Fraa Gredick, Fraa Orolo'nun tahmin ettiği gibi demir kale kapısında bekliyordu. Onun yanında daha zayıf birisi duruyordu. Payandadan aşağı inerken bunun Gredick'in üstü Suur Trestenas olduğunu gördük. "Öf, ceza alacağız galiba!.." diye mırıldandım. "Bu senin fikrini destekliyor."

"Hangi fikirden bahsediyorsun?"

"Her yönden gelen çirkinlik fikrini."

"Bunun o çirkinliklerden olduğunu sanmıyorum" dedi Fraa Orolo. "Bu istisnai bir şey."

Taş kubbenin içine doğru adım atıp eşikten geçtik. Gredick demir ızgarayı şiddetle kapattı. Onu beklettiğimiz için kızgın olduğunu düşünerek yüzüne baktım ama değildi. Huzursuzdu. Sadece oradan dışarı çıkmak istiyordu. Hepimiz anahtarlığıyla beceriksizce oynamasını izledik. Demir kale kapısını kapatırken kuzeye doğru Yıllıkçılar'ın kubbesine ve sonra da doğuya doğru Yüzlükçüler'inkine baktım. Onların demir ızgaraları da kapalıydı. Bütün her yer kapatılmışa benziyordu. Bu, Apert için bir güvenlik önlemi miydi?

Suur Trestanas, beni ve Orolo'yu paylayabilsin diye Gredick'in gitmesini bekliyordum ancak Gredick gözümün içine baktı ve şöyle dedi, "Benimle gel, Çömez Erasmas."

"Nereye?" diye sordum. Anahtar Müdürü'nün böyle bir talepte bulunması sıra dışı bir şeydi; bu onun görevi değildi.

"Nereye olursa" dedi ve sonra bizi aşağı indirecek olan merdivenleri başıyla işaret etti.

Omuz silkip başıyla aynı hareketi yapan Orolo'ya baktım. Sonra sabırlı görüntüsü takınıp bana sadece bakarak karşılık veren Suur Trestanas'a baktım. Yaşamının dördüncü On Yılının başlarındaydı ve itici biri değildi. Çevik, tertipli ve kendine güvenen biriydi. Sakular dünyada ticaret hayatına girip bir firmanın hiyerarşik düzeninde yukarıya hızla tırmanabilecek türden bir kadındı. Gedikli Papaz görevinin ilk ay-

larında kendinden öncekinin görmezden geldiği küçük ihlaller için birçok ceza vermişti. Yaşça büyük ayutlar, bunun yeni Gedikli Papaz için tipik bir davranış olduğu konusunda beni ikna ettiler. Geç kaldığımız için bana ve Orolo'ya ceza vereceğinden öyle emindim ki, kendisi gitmeden oradan ayrılmakta tereddüt ettim; ancak buraya başka bir nedenle geldiği açıktı. Bu yüzden Trestanas ve Orolo'dan izin alıp Fraa Gredick'in peşinden merdivenleri inmeye başladım.

Trestanas, Gredick'le yeterince uzaklaştığımıza karar verdiği zaman Orolo'ya kısık sesle bir şey söylemeye başladı. Sanki hazırlamış olduğu küçük bir nutuk atıyormuş gibi yaklaşık bir dakika boyunca konuştu.

Orolo yanıt verdiği zaman, ki bunu uzunca bir aradan sonra yapmıştı, sesi çok gergindi. Bir tartışmaya girmiş gibiydiler. Bu ses tonu, normal bir diyalogtayken kullandığı hoş ses tonu değildi. Bir şey canını sıkmıştı. Suur Trestanas'ın ona ceza vermediğini buradan anlamıştım; çünkü defalarca ikiye katlanmasından korkarak insanın uysalca kabul etmek zorunda olduğu bir şeydi bu cezalar. Bundan çok daha önemli bir şey hakkında konuşuyorlardı ve Suur Trestanas, Orolo'yla özel konuşabilmek için besbelli ki Gredick'e beni oradan çıkarmasını söylemişti.

Orolo'yla yıldıztaşında paylaştığımız sohbet için pek de tatmin edici bir son değildi bu! Ama bu, ortaya koyduğu fikrin başka bir kanıtı; bu düşünceyi hayata geçirmem için de bir fırsattı.

Bunu almalı ve sımsıkı sarılmalısın yoksa ölürsün. Ertesi sabah uyandığımda bunun Orolo'nun bana söylemiş olduğu bir şey mi yoksa kendi kafamda verdiğim bir karar mı olduğundan emin olamıyordum. Her halükarda neşeli ve azimli uyanmıştım.

Yemekhane'de birkaç masa ötede tek başına oturan Fraa Orolo'yu gördüm. Bana zoraki bir gülümseme fırlattı ve hemen gözlerini başka yöne kaçırdı. Suur Trestanas'la girdiği tartışmayla kafamı şişirmek istemiyordu. Yemeğini hızla yedi ve sonra kalkıp şehirde başka bir gün daha geçirmek için On Yıl Kapısı'na yöneldi.

Trestanas'la gerçekleşen tartışmadan daha önemli olan şey, hemen öncesinde benim Orolo'yla yaptığım sohbetti. Bu konuda Yemekhane'de konuşamayacağını biliyordum. Diax Tırmığı'ndan kurtulamazdı; ayutlar uygun görmezdi. Proçculuğa daha eğilimli olanlar, benim bir tür Tanrıyatapar olduğumu söylerdi. Onlara saçma gelen düşüncelere başvurmadan kendimi savunamazdım; ancak aynı zamanda Azuzların bu

işi böyle yaptığını biliyordum. Onlar kuramsal kanıtları mantıksal değil, estetik olarak yargılıyordu.

Aklında bir sürü şey olan tek kişi ben değildim. Arsibalt yalnız oturuyordu; neredeyse hiçbir şey yemiyordu ve sanki herkesten saklanıyordu. Daha sonra Tulia tasını alıp yanıma geldi ve oturdu, ki sadece Arsibalt hakkında konuşmak istediğini anlayana kadar bu beni mutlu etmişti. Arsibalt kara kara düşünüyordu ve bunu göze çarpan yerlerde yapmasından neyi olduğunu sormamızı istediği çok belliydi. Çok rahatsız edici bir taktik olduğunu düşündüğüm için istediğini yapmayı reddetmiştim. Tulia bana gidip onu görmem gerektiğini söyledi. Sadece ve sadece istek ondan geldiği için öyle yaptım.

Yeniden Yaratılış'tan sonra Azuz Edhar Mezhebi'nin ilk fraaları ve suurları, nehrin taş rampa etrafından kıvrıldığı bu yere gelmiş, konsentin duvarlarını süslemek için etrafa götürüp yığdıkları kayşat ve bozuk taşları temizlemiş ve dağın kalbindeki sağlam kayayı vurana kadar patlayıcılar ve su jeti kesicileriyle buraya saldırmışlardı. Vadinin zeminine yığılan, bazen de duvarlara doğru durana kadar yuvarlanan bu şeyleri levha ve prizmalar şeklinde yapmışlardı. Rampa tepe, tepe ise uçurum olmuştu. İlk Binlikçiler bunun bir tarafına dönerek yukarı çıkan bir merdiven yontmuşlar ve bir gün oraya çıkıp bir daha da aşağı inmemişler, tepede bir kamp kurup kendi duvarlarını ve kulelerini yapmaya koyulmuşlardı. Aşağıdaki vadi yüzyıllarca moloz alanı olarak kalmıştı. Ayutlar, etrafa saçılmış duran taşların başına toplanıp bunlardan Katedral'in parçalarını oymuşlardı. Şimdi bu taşların hepsi gitmiş ve arazi düz, verimli ve taşsız hale gelmişti. Büyük kayaların birkaçı kısmen dekorasyon amaçlı, kısmen de Katedral'in oyukları, sütun başı süslemeleri ve benzeri işlerin detaylarıyla uğraşan taş yontucuları için hammadde olarak çayırlığın orasında burasında duruyordu.

Arsibalt'ı, eziklerin etrafa saçtığı boş içecek kutularıyla çevrili büyük bir kayanın üstüne tünemiş halde buldum. Onun etrafında ziyaretçiler, uzun çimlerin üstünde uyuyordu. Çayırlığın karşı tarafında Lio, cüppesinin ucunu savurarak ve heykelin başının üstünden dalgalandırarak, sonra da kırbaç gibi şaklatarak Azuz Froga heykelinin etrafında zıplıyordu. Apert'te olmasaydık ikinci kez bakmazdım; ama çayırlıkta izleyen, parmağıyla gösteren, gülen ve çekim yapan ziyaretçiler vardı. Apert'in bir diğer yararlı işlevi de ne kadar tuhaf olduğumuzu ve bununla gözlerden uzak bir yerde yaşayabildiğimiz için ne kadar şanslı olduğumuzu bize hatırlatmasıydı.

Delil A: Fraa Arsibalt. Eski Ortça ve Erken Ortça dipnotlarıyla, mükemmel Orta Ortça ve güzel fikirlerle dolu tam paragraflar halinde konuşmaya başladı; babasının inancı ve matik dünya arasında bir köprü kurmaya çalışırken onun dinine dönmeye niyetli olmadığı için babasının kendisiyle konuşmayı reddetmesine çok incindiğini açıkladı.

Bu bende Cnoüs'ün iki kızı birbirlerine küstükten yedi bin yıl sonra, on dokuz yaşındaki birisi için üstlenilmesi tutku haline gelen bir proje izlenimi bırakmıştı. Yine de onu dinledim. Bunu kısmen Tulia'yı çok iyi bir herif olmamla etkileyebilmek için yapmıştım. Kısmen de bir Loracı olmak istemediğim için; kısmen de Arsibalt'ın söyledikleri benim önceki gece Orolo'yla tartışmam kadar çılgınca olduğu için. Belki de bu yüzden Arsibalt'ı dinledikten sonra benim düşüncelerimin bazılarını paylaşmama izin verecekti; ancak sohbet (Arsibalt'ı dinlemek böyle adlandırılabilirse) sürdükçe bu umut kırılmıştı. Benim de tartışmak istediğim şeyler olabileceği aklının köşesinden bile geçmemişti. Belki onun aklındakiler kadar zekice ve anlık değillerdi; ama benim için de önemli şeyler vardı. Uygun zamanı bekledim, tam bir fırsat bulduğumda konuyu tamamen değiştirdi ve "nefis Cord" hakkında bir övgüyle beni tuzağa düşürdü; bu yüzden anlatmak istediğim şeyden bahsetmek yerine Cord'un nasıl nefis olduğunu anlamaya zorlandım. Cord'un Atlancı ilişkiye açık olup olmadığını merak ediyordu. Ben öyle düşünmüyordum ama ben kimdim ki buna karar verecektim? (a) Steril ve (b) on yılda bir kez dışarıya çıkmasına izin verilen bir erkek arkadaş, güvenli bir erkek arkadaş, gibi göründü ve bu yüzden omuz silkip her şeyin mümkün olduğunu kabul ettim.

Daha sonra rapor vermek üzere Suur Tulia'ya döndüm.

Tulia; on yedi yıl önce gazete kâğıtlarına sarılmış ve kapağı koparılmış bir bira soğutucusunun içinde Gün Kapısı'nda bulunmuştu. Göbek bağının kalan parçası düşmüştü, ki bu da Binlikçiler'in kabul etmesi için Sakular dünya tarafından fazla dokunulmuş ve fazla büyük olduğu anlamına geliyordu. Neyse, ilk zamanlar sağlıksızdı ve bu yüzden Avam Doktorları'na daha yakın olan Yıllıkçı matında tutulmuştu. Altı yaşında labirentten geçerek mezun olana kadar o matı dolduran burgerlerin çok sevecen eşleri ve kızları tarafından büyütülmüştü (benim hayal ettiğim kadarıyla). Tek başına bizim tarafımızdaki labirentten çıkmış ve gördüğü ilk suura kendisini gururla tanıtmıştı. Neyse, dışarıda bir ailesi yoktu. Apert sırasında hepimizin ailelerimizle ilgilenmek zorunda olduğumuzu görmek, aslında ne kadar talihli olduğunu anlamasını sağlamıştı. Bir şey söylemekte fazlasıyla atikti; ama bütün vaktini geri kalanımıza hay-

ret ederek geçirdiği açıktı. Akrabamla sohbet ederek etrafta dolaştığımı görmüş ve benim için her şeyin güzel ve basit olduğu sonucuna varmıştı. Orolo'yla neler tartıştığımı ona açıklamaya çalışmamın bana hiçbir yararı olmayacağını sezmiştim.

Bu yüzden, Yıllıkçı matını gezmeye gelmiş tamamen yabancı dışlaklardan oluşan gruplarla konuştum.

Benim matım küçük, basit ve sessizdi. Tersine Yıllıkçı matı dışardan gelen insanları korkutarak hayran bırakacak şekilde inşa edilmişti: her yıl on gün izin, dışlak turist grupları ve geri kalan zamanlarda en az bir yıl içeride kalmaya yemin etmiş olanlar. Bunların pek azı Onlukçu matına gelmek üzere mezun oluyordu. Bir keresinde yaşlı bir fraadan duyduğum "bir şey hissetmeye çalışan burgerlerin karıları" tanımlaması, özellikle acımasız bir ifadeydi. Bunlar yetişkin dünyasına girmek ve bir eş bulmak için gereken prestiji arayan, çoğunlukla genç ve evlenmemiş kişilerdi. Bazıları Halikaarn öğretisi okuyarak praksik veya usta oluyordu. Ötekiler Proc öğretisi okuyordu; bunlar hukuk, iletişim veya siyasete girmeye meyilliydiler. Jesry'nin annesi yirmi yaşına bastıktan hemen sonra burada iki yıl geçirmişti. Dışarı çıktıktan sonra çok geçmeden buraya üç yılını vermiş, yaptığı her neydiyse öğrendiği şeyleri o konuda kariyer yapmak için kullanan, Jesry'nin nispeten daha yaşlı bir adam olan babasıyla evlenmişti.

> Düzlem: (1) Diax kurambiliminde düz bir metrik sisteme sahip, üç boyutlu uzayda iki boyutlu kapalı bir alan. (2) Yüksek boyutlu uzayda buna benzeyen bir alan. (3) Eski Ethras'ın Periklyne'indeki açık bir düzlük alan, esas olarak kanıtları toprak üzerine kazımak için kuramcılar tarafından uygun görülen yer; daha sonraysa her türden diyaloğun gerçekleştirilebileceği yer. (4) Fiil olarak kullanıldığında rakibin bir diyalog içindeki konumunu tamamen çökertmek anlamına gelir.
>
> SÖZLÜK *4. baskı, Y.S. 3000*

Apert'in onuncu günü şafak sökerken, arıcılardan biri olan Suur Randa, geceleyin birkaç zorbanın kovan barakasının içine girmeyi başarıp birkaç çanak çömleği kırdığını ve birkaç kap bal likör aşırdığını keşfetmişti. Asırlardır böylesine heyecan verici bir şey olmamıştı. Orucumu açmak için Yemekhane'ye geldiğim zaman herkes bunu konuşuyordu. Ben saat yedi gibi ordan çıkarken bile hâlâ o konu dillerde dolanıyordu. Saat dokuzda Yıl Kapısı'nda olmam gerekiyordu. Oraya gitmenin en kolay yolu, On Yıl Kapısı'ndan geçip burgerlerin şehrinden kuzeye doğru

yürüyerek dışarıdan ulaşmaktı; ancak dün Tulia'yı düşünmek, aklıma oraya bizim aşağı labirentten ulaşma fikrini getirmişti: onun altı yaşındayken attığı adımların izini takip edecektim. Onun labirentin içinden geçmesi tahminen yarım günü bulmuştu. Benim yaşımda, oradan bir saatte geçebilmeyi umut ediyordum; ama işi sağlama almak için kendime iki saat vermiştim. Sonuç olarak bu iş bir buçuk saatimi aldı.

Saat dokuzu vurduğunda, mazgallı kalesiyle önümde yükselen Yıl Kapısı köprüsünün ayağında resmi olarak sarınmış, kapüşonum da başımda dikiliyordum. Köprü ve kapı, Onlukçu matındakilerle benzer tasarımdaydı; ama iki kat daha büyük ve çok daha zengin bir şekilde süslenmişti. Apert'in ilk gününde, şimdi Yıl Kapısı'ndan görebildiğim şehir meydanına dört yüz kişi üşüşmüştü; arkadaşları ve aileleri, bir yıllık inzivalarını sona erdirecek gündoğumunda dışarı döküldükçe sevinçle bağırıyorlardı.

Bu sabahki tur grubu yirmi-yirmi beş kişi kadardı. Bunların üçte biri, bir Baz Ortodoks ekolünden on yaşlarında üniformalı çocuklardı veya öğretmenlerinin rahibe kıyafetleri yüzünden öyle olduklarını tahmin ediyordum. Diğerleri tipik bir burger, usta ve ezik karışımı gibi görünüyordu. Ezikler uzaktan seçilebiliyorlardı. Dev gibiydiler. Bazı ustalar ve burgerler de dev gibiydi; ama onlar bunu gizleyecek giysiler giyiyorlardı. Yürürlükteki ezik modası, sporcu jarsesisinden türemiş bir giysiydi (parlak, sırtında numaralar olan) ve aşırı büyüktü. Yani, omuzları ek yerlerinden dirseklere kadar sarkıyordu ve kolları aşırı uzundu; dize kadar iniyordu. Bellerinden aşağılarına giydikleri şort denemeyecek kadar uzun, pantolon denemeyecek kadar kısaydı. Jarsenin altından bir karış kadar gözüküyordu ama yine de ayakkabıların içini dolduran kısa ve kalın baldırların birkaç santimetresini açıkta bırakıyordu. Baş giysisiyse uçları arkadan aşağı sarkacak biçimde uzayan, içecek logolarıyla gösterişli hale getirilmiş bir bere ve kayışla bağlanmış, kapalı alanda bile asla çıkarılmayan siyah koruyucu gözlüklerden oluşuyordu.

Ancak ezikleri farklı yapan tek şey giysileri değildi. Yürüyüşlerinde (yalpalayan, ağır ağır bir yürüyüş tarzı) ve duruşlarında (bana bir şekilde düşmanca gelen abartı havalı bir poz) kendilerine ait bir tarz vardı. Bu yüzden bu sabahki tur grubumda dört ezik olduğunu uzaktan bile görebiliyordum. Bu canımı hiç sıkmamıştı; çünkü önceki dokuz gün boyunca turlarda ciddi bir sorun çıkmamıştı. Fraa Delrakhones, bu çağın eziklerinin zararsız bir ikonografiyi tuttukları sonucuna varmıştı. Duruşlarının yarısı kadar bile tehditkâr değillerdi.

Biraz irtifa kazanmak için köprünün yüksek bir noktasına doğru geri gittim. Aşağımda bir grup oluşur oluşmaz onları selamlayıp kendimi tanıttım. Ekol çocukları en önde düzgün bir sıra halinde duruyordu. Ezikler, havalı hallerini vurgulamak için mesafelerini koruyarak arka tarafta birlikte duruyor ve telegörlerini parmaklarında çeviriyor veya kova büyüklüğündeki şekerli su kaplarından su içiyordu. Geç gelen iki kişi şehir meydanında koşturuyordu ve bu yüzden onları zorda bırakmamak için önce biraz yavaş gittim.

Dikkatlerini bana vermeleri konusunda çok şey beklememeyi öğrenmiştim ve nehrin bu yakasındaki sayfa ağacı bahçesiyle arapsaçlarını parmağımla işaret ettikten sonra onları köprünün üstünden Yıllıkçı matının kalbine yönlendirdim. Fraa ve suurların isimlerinin oyulduğu ve cenazelerinin hemen altlarında bulunduğu kırmızı taştan kama biçimli bir levhanın kenarından geçtik. Birisi sormadıkça bu konuda konuşmamak bizim politikamızdı. Bugün hiç kimse sormadı ve böylece bir sürü aksilikten de kaçınılmış oldu.

Üçüncü Talan, konsentin hafta boyunca süren kuşatmasıyla başlamıştı. Duvarlar az kişiyle savunulamayacak kadar uzundu ve bu yüzden üçüncü günde Onlukçular ve Yüzlükçüler Öğreti'yi ihlal edip su hendekleriyle çevrilmiş daha küçük bir alanı olduğu için savunması nispeten daha kolay Yıllıkçı matına çekilmişlerdi. Binlikçiler kayalıklarında güvendeydiler.

Kuşatmanın ikinci haftasında Sakular Otorite'nin yardımlarına gelmek gibi bir niyeti olmadığı iyice anlaşıldı. Bir gün şafaktan önce, ayutların çoğu Yıl Kapısı'nın arkasına toplandılar, kapıyı açtılar, bir kama düzeni oluşturup şaşkın kuşatmacıları şehrin içine sürerek şehir meydanının karşısına hücum ettiler. Bir saat boyunca ilaç, vitamin, mühimmat, konsentin içinde temin edilemeyen bazı kimyasal ve mineralleri toplayarak şehri ve kuşatmacıların ikmal depolarını talan ettiler. Daha sonra saldırganları daha da şaşırtan bir şey yaptılar; kaçmak yerine bu defa çok daha küçük bir kama düzeni oluşturup şehir meydanını yara yara kapıya kadar geldiler. Patlayıcılarla hemen çökertilen köprüyü geçene kadar durmadılar. Topladıkları şeyleri oraya atıp oldukları yere yığıldılar. Beş yüz kişi hücum etmişti. Bunlardan üç yüzü geri dönmüştü. İki yüz tanesi, operasyon sırasındaki yaralanmaları yüzünden olay yerinde ölmüştü. Bu granit kama, onların tümülüsüydü. Topladıkları şeyler, yukarıdaki Binlikçiler'e gönderilmişti. Konsentin geri kalanı ertesi gün düşmüştü. Binlikçiler ise sonraki yetmiş yıl boyunca kayalıklarında yalnız ve dokunulmadan yaşamıştı. Bizimki dışında dünyada

sadece iki Binlikçi matı Üçüncü Talan'dan tecavüze uğramadan ve talan edilmeden kurtulmuştu. Gerçi çoğu olayda, ayutların kitapları da alarak kaçmaları ve sonraki on yıllarda uzak yerlerde yaşamaları için yeterince uyarı yapılmıştı.

Kama anıtı şehre değil saate bakıyordu. Bu, altında yatanların geri geldiğini vurgulamak içindi.

Zirveden elli adım ötede Hylaea Yolu'nun girişi uzanıyordu. Katedralden sonra konsentin en baskın mimarisi burasıydı. Bu binaların tarzı Matik değil, daha çok Baz mimarisiydi: tüm ziyaretçileri alması için geniş bir alana yayılmış az dikey, daha çok düşey tarzdaki arkları anımsatan bir tarzdı bu.

Geç gelenlerin çabucak içeri girmesine yetecek kadar uzun bir süre kapıyı açık tuttum ve sonra Barb'ın bizimle birlikte olmadığına memnun, hatta gururla kapıyı kapattım. Apert'in ilk iki gününde Quin'in oğlu bu turların neredeyse hepsine katılmıştı. Rehberlerin söylediği her sözü ezberledikten sonra insanı felç edecek kadar çok soru sormaya başlamıştı. Oradan da yanlış bir şey söylediklerinde fraa ve suurların yanlışlarını düzeltmeye ve nefesleri yetmediğinde uyarılarını yüsek sesle tekrar etmeye terfi etmişti. Birkaç kurnaz suur onu meşgul etmenin türlü yollarını bulmuştu; buna karşılık ancak onun dikkatini uzun süre bir yerde tutmak zordu ve bu yüzden arada sırada bomba gibi taleplerde bulunuyordu. Quin ve eski eşi, Barb'ın bütün gün konsentte koşturmasından memnun görünüyordu, ki bu da bize onun Devşirilmesini istediklerini söylemek gibiydi adeta.

Hylaea Yolu'nun mimarları, büyük girişi labirenti andıran; ama o kadar da karmaşık olmayan karanlık ve kapalı bir alana yönlendirerek küçük bir numara yapmışlardı. Duvarlar ve yerler, içindeki fosilleşmiş ilk canlı formlarının bolluğu karşısında doğacıları büyüleyen bir katmandan çıkarılmış yeşilimsi kahverengi şist taşı levhalarından yapılmıştı. Gözlerimiz karanlığa alışana kadar beklerken gruba olabildiğince bilgi verdim ve daha sonra fosillere bakabilmeleri için onları birkaç dakika serbest bıraktım. Bazı ekol çocukları ve kimi emekli burgerler gibi bir ışık kaynağı getirecek öngörüye sahip olanlar odanın köşelerine dağıldılar. Rahibe, tuhaf fosilleri nerede araması gerektiğini öğrenmek için bir harita getirmişti. Diğerlerinin arasında bir sepet el feneriyle dolaştım. Bazıları bir tane almayı kabul etti. Bazıları eliyle beni savuşturdu. Bunlar büyük bir olasılıkla Arbre'ın Cnoüs zamanından kısa bir süre önce, bugünkü haliyle birdenbire yaratıldığına inanan Baz karşıtı köktencilerdi. Turun bu bölümünü sessiz bir protestoyla görmezden geldiler. Birkaçıy-

sa kulaklık takmış ve telegörlerinde kaydedilmiş turları dinliyordu. Ezikler sadece bana baktılar ve hiç yanıt vermediler. Onlardan birinin kolunun askıda olduğunu farkettim. Bu anıyı yerine oturtmam kısa bir zaman aldı. Sonra da bu grubun, Lio ve Arsibalt'a saldıran grup olduğu sonucunu çıkardım. Yüzümün üzerinden kolaylıkla çekilip çıkarılabilecek resmi örtüm içinde kendimi çaresiz hissettim ve keşke Lio'yla Arsibalt'ın son zamanlarda cüppelerini giyiş biçimine daha çok dikkat etseydim diye düşündüm.

Onlardan geri geri uzaklaşırken şöyle açıklama yaptım, "Bu odada aynı anda iki şey birden var. Bir yanda eski fosiller sergisi var; ki bunlar bugün bildiğimiz hiçbir yaratığa evrilmemiş, çoğunlukla tuhaf ve komik görünüşlü fosiller. Evrimin çıkmaz sokakları. Aynı zamanda burası, Cnoüs'ten önce varolduğu haliyle düşünce dünyasının bir simgesi. O çağda bugün çoğu bize delice gelebilecek farklı düşünce tarzlarından oluşan bir hayvanat bahçesi vardı. Bunlar da evrimin çıkmaz sokaklarıydı. Uzak yerlerdeki ilkel kabilelerdekiler dışında nesilleri tükenmiştir." Bunu söylerken onları daha aydınlık ve daha büyük bir alana doğru giden birkaç sapaktan geçiriyordum. "Nesilleri tükendi" diye devam ettim, "yedi bin yıl önce nehir kenarında yürürken bu adamın başına gelen şey yüzünden." Ve grubu arkamda bir hizaya sokmak için adımlarımı hızlandırarak Kümbet'e doğru adımımı attım.

Anı berbat etmemek için uzunca bir süre duraksadım. Ortadaki heykel altı bin yıldan daha eskiydi ve bütün bu süre boyunca dünyaca ünlü bir başyapıt olmayı sürdürmüştü. Bu kıtaya ve bu kümbete nasıl geldiği, kendi içinde uzun ve heyacan verici bir hikâyeydi. Heykel iki kat daha fazla ömrü olan bir tür beyaz mermerdendi ve devasa bir kaidenin üzerinde yükseldiği için çok daha büyük görünüyordu. Yaşlı ancak adaleli, uzun dalgalı sakalı ve saçlarıyla bir ağacın eğri büğrü köklerine sırtını dayamış, yukarıya doğru korkuyla ve hayretle bakan Cnoüs'tü bu. Sanki görmesini engellemek için bir elini kaldırmış; ama elinin üzerinden bakma cazibesine de direnememişti. Diğer elinde taştan bir kalem tutuyordu. Bir çember, bir cetvel ve kusursuz çemberlerle çokgenlerin titizlikle oyulduğu bir tablet ayaklarının dibine düşmüştü.

Barb buraya ilk geldiğinde tavana bakmamıştı. Bunun nedeni Barb'ın beyninin yüz ifadelerini görmeyecek şekilde düzenlenmiş olmasıydı. Başka herkes, zavallı yaşlı Cnoüs'ün üzerinde neyin böyle bir etki bıraktığını görmek için yukarıya bakmıştı; defalarca görmüş olmama rağmen ben bile. Bunun yanıtı (en azından heykel buraya yerleştirildiğinden beri) bir kubbe gözü veya eşkenar üçgen gibi şekillendirilmiş ve

güneş ışığından bir demetin içeri girmesine izin veren Kümbet kubbesinin en yüksek noktasındaki bir delikti.

"Cnoüs usta bir taş oymacısıydı" diye başladım. "Kendisi bu deliği görmeden önce yapılmış eski bir tabletin üzerinde, gerçek anlamda yüceltilmiş anlamına gelen bir sıfatla tanımlanıyordu. Bu ya taş işçisi olarak özellikle çok iyi olduğu ya da bulunduğu yerin dininde ve zamanında kutsal bir insan olduğu anlamına gelebilirdi. Kralının emrinde, bir tanrıya tapınak inşa ediyordu. Taşlar nehrin birkaç kilometre yukarısındaki bir yerden çıkarılmış ve sallarla inşaat alanına kadar yüzdürülmüştü."

Burada eziklerden biri soruyla araya girdiği için durmak ve bütün bunların çok uzaklarda gerçekleştiğini, bizim nehrimizden veya taş ocaklarımızdan bahsetmediğimi açıklamak zorunda kalmıştım. Bir telegör, komik bir melodiyle horoz gibi ötmeye başladı; devam etmeden önce sahibinin horozu boğmasını bekledim.

"Cnoüs cilalı tabletler üzerine ölçümler çizer, sonra taş oymacılarına talimatlar vermek için taşocağına kadar yürürdü. Bir gün kestirmesi gereken bir parçanın geometrisiyle ilgili çok zor bir problemi çözmeye çalışıyordu. Nehir kenarında yetişmiş bir ağacın gölgesinde oturmuş bu problem üzerinde çalışırken, orada aklını ve hayatını değiştiren bu görüntüyü yakaladı.

"Herkes bu konuda hemfikirdir; ancak onun o görüntüyü tanımlaması bize dolaylı yoldan gelmektedir; şu kadınlar vasıtasıyla." Cnoüs'ün heykeliyle (kaçınılmaz bir şekilde) eşkenar üçgen oluşturan, biraz daha küçük bir çift heykele doğru kolumu uzattım. "Kızları Hylaea ve Deät: çift yumurta ikizleri olduğu düşünülmektedir."

Baz karşıtları benden epeyce ilerdeydi. Çoktan Deät'un ayaklarının dibine gitmiş ve dua etmek için diz çökmüşlerdi. Bazıları mum bulmak için çantalarının içini karıştırıyordu. Bazıları da fototip çekmek için telegörlerinden bakarken tökezleyip çarpışıyordu. Deät, Cnoüs'e doğru bakarak dizlerinin üzerine çökmüş pelerinli bir figürdü; örtüsü, kubbe gözünden gelen ışıktan yüzünü koruyordu.

Hylaea Anamız, aksine, yukarıdaki ışığa doğrudan bakmak üzere başını açmak için pelerinini geriye atmış, dimdik ayakta duruyordu. Diğer eliyle ışığı işaret ediyordu ve bir gözlemini anlatmaya başlayacakmış gibi dudakları birbirinden ayrılmıştı.

Bu iki heykel hakkında bir efsane anlattım. Bunlar, Ethras'tan geriye kalanları talan ederek ele geçirdiği Cnoüs'ün daha eski olan heykeline arkadaş heykeller olarak, -2770 yılında, Baz İmparatoru Tantus tarafın-

dan sipariş edilmişti. Özgün heykelin mermerinin geldiği taşocağını da ele geçirmiş ve burdan iki büyük blok daha çıkartmış ve özel yapım mavnalarla Baz'a taşıtmıştı. Çağın en iyi heykeltıraşı, bunları yontmak için beş yıl harcamıştı.

Resmi açılışta Tantus, Hylaea'nın yüzündeki bakıştan öylesine etkilenmişti ki, heykeltıraşın huzuruna getirilmesini emretmiş ve ona Hylaea'nın söylemek üzere olduğu şeyin ne olduğunu sormuştu. Heykeltıraş soruyu yanıtlamaya çekinmişti. Tantus ısrar etmişti. Heykeltıraş, bu heykeldeki bütün sanatın ve erdemin o belirsizlikte olduğunu belirtmişti. Tantus, büyülenmiş bir şekilde o tema üzerine birkaç soru daha sormuştu ve sonra da İmparatorluk kılıcını çekmiş, soruyu yanıtlayarak kendi sanat eserinin değerini asla düşüremesin diye heykeltıraşın kalbine saplamıştı. Daha sonraları bilim, bütün güzel hikâyelere olduğu gibi bu hikâyeye de şüphe düşürdü ama turun bu noktasında bu hikâyeyi anlatmak zorunluydu ve ezikler de bundan hoşlanıyordu.

Bana göre bu iki heykel öylesine yavan bir Hylaea yanlısı, Deät karşıtı propogandaydı ki onlardan sıkılıyordum. Bununla birlikte Tanrıyataparlar tam tersi görüşü benimsemişe benziyorlardı. Apert boyunca Deät'ın kaidesi, mumlar, muskalar, çiçekler, içi doldurulmuş hayvanlar, fetişler, ölmüş insanların fototipleri, kâğıt kırpıntılarıyla öylesine allanıp pullanmıştı ki, Birciler kapılar kapandıktan sonra haftalarca temizlik yapmak durumunda kalacaklardı.

"Deät ve Hylaea, babalarını aramak üzere dışarı çıkmış ve onu ağacın altında kaybolduğu düşünce alemine dalmış olarak bulmuşlardı. İkisi de babalarının izlenimlerini kaydettiği tableti görmüş ve ikisi de açıklamasını dinlemişti. Kısa bir süre sonra Cnoüs krala öylesine kötü bir şey söyledi ki, çok geçmeden, orada öldüğü, sürgüne gönderildi. Kızları insanlara farklı hikâyeler anlatmaya başladı. Deät, Cnoüs'ün gökyüzüne bakıp bulutların yarıldığını ve normalde insan gözünün göremeyeceği ışık piramidini gördüğünü anlatıyordu. Cnoüs başka bir dünyayı görüyordu: her şeyin ışıl ışıl ve mükemmel olduğu bir cennet krallığını. Deat'a göre Cnoüs, kendisinin yapmakta olduğu gibi fiziksel idollere tapmanın bir hata olduğunu zira bunların sadece başka bir alemde yaşayan gerçek tanrıların kaba heykelleri olduğunu ve kendi ellerimizle yaptığımız sanat eserlerine değil, o tanrıların kendilerine tapmamız gerektiği sonucunu çıkarmıştı.

"Hylaea, Cnoüs'ün aslında geometri konusunda bir çıkarımda bulunduğunu söyledi. Kız kardeşi Deät'un cennetteki piramit olarak yanlış yorumladığı şey, aslında bir eşkenar üçgenin parıltısıydı: Cnoüs'ün cet-

vel ve çemberle tabletinin üzerine çizdiği gibi üçgenin hatalı ve basit gösterimi değil, mutlak ifadeler çıkarılabilecek saf teorik bir objeydi. Bizim burada, fiziksel dünyada çizip ölçtüğümüz üçgenlerin hepsi, bu üst dünyada varolan mükemmel üçgenlerin şöyle böyle doğru ve güvenilir temsilleriydi sadece. Birini diğeriyle karıştırmaktan vazgeçip dikkatimizi saf geometrik objelerin incelenmesine vermeliydik."

"Bu odadan dışarıya iki çıkış olduğunu farkedeceksiniz" dedim, "biri Deät heykeli yakınında solda, diğeri Hylaea'nın yakınında sağda. Bu, bizim Tanrıyatapar olarak adlandırdığımız Deät'un takipçileriyle eski yüzyıllarda Fizyolog olarak adlandırılan Hylaea arasındaki büyük ayrımı simgelemektedir. Deät'un kapısından geçerseniz hemen Yıl Kapısı'na giden yolu kolaylıkla bulabileceğiniz bir yerde bulursunuz kendinizi. Ziyaretçilerimizin çoğu bu noktadan sonra kendilerini ilgilendiren bir şey olduğunu düşünmedikleri için ordan geçerler. Ama benimle diğer kapıdan geçerseniz, Hylaea Yolu'nda devam ediyorsunuz demektir." Onlara resim çekmeleri ve etrafta dolaşmaları için birkaç dakika müsade ettikten sonra neredeyse bütün Deät hacılarını Cnoüs'ün ölümünü takip eden yılların resimleri ve eserleriyle dolu galeriye yönlendirerek dışarıya çıktım.

Burası, tonozlu bir tavanın ve freskleri aydınlatmak için bolca ışığın içeri girmesini sağlayan yüksek yan pencerelerin olduğu dikdörtgen Diyorama Odası'na gidiyordu. Merkezdeki eser, Orithena Tapınağı'nın küçültülmüş bir modeliydi. Açıkladığım gibi burası, bir dik üçgenin hipotenüsünün karesinin, diğer iki kenarının kareleri toplamına eşit olduğunu söyleyen Adrakon Teoremi kaşifi Adrakhones tarafından kurulmuştu. Bu teoremi taçlandırmak için odanın zemini, bahsi geçen teoremin çok sayıda görsel kanıtıyla süslenmişti; uzun süre durup incelediğinizde de bunu görebilirdiniz.

"Şimdi Yeniden Yaratılış'tan önce yaklaşık olarak 2900 ile -2600 yılları arasındaki dönemdeyiz" dedim. "Adrakhones Orithena'yı, Hylaea Teorik Dünyası'nın (veya HTD) –Cnoüs'ün gözlediği varoluş düzlemi– keşfine adanmış bir tapınağa dönüştürmüştü. Buraya her yerden insanlar geliyordu. Bu odanın, kapıların dışından içeriye gelen, ikinci bir girişi olduğunu farkedeceksiniz. Burasıysa, diğer kavşağı seçip düşüncelerini Orithenalılarınkiyle uzlaştırmaya çalışırken soğuktan kaçan Tanrıyataparlar arasında geçici olarak yaşayanlar anısına yapılmıştır. Kimileri kimilerinden daha başarılıydı."

Eziklere şöyle bir göz attım. Kümbetteyken, Cnoüs'ün anatomisinin (giysisinin bir katı altında gizli duran) bazı bölgelerinin büyüklüğüne

hayret etmişler ve sonra da hangisini arzu edecekleri konusunda bir tartışmaya girmişlerdi: rahat bir şekilde diz çöken Deät'u mu yoksa elbiselerini çıkarmak üzere olan Hylaea'yı mı. Bu odadayken elinde bir tırmık sallayarak dengesiz, göz deviren kumarbaz grubuna korku salan öfkeli, siyah sakallı bir adamın tapınağın basamaklarından aşağı inişinin tasvir edildiği ve en göze çarpan freskin altına toplanmışlardı. Eziklerin bu resmi çok sevdikleri açıktı. Buraya kadar çok uysal görünüyorlardı. Bu sayede yanlarına yaklaşıp açıkladım. "Bu Diax. Disiplinli düşüncesiyle ünlüydü. Düşkünler'in Orithena'ya sızma şekli konusunda gün geçtikçe daha çok endişeleniyordu. Bunlar Orithenalıların sayıları nasıl kullandığını yanlış anlayan insanlardı. Sayılara çılgınca taptıklarını düşlüyorlardı. Bir gün Diax, Anathem'in söylenmesi bittikten sonra tapınaktan dışarı çıkarken zar kullanarak kehanette bulunan bu herifleri gördü. Öylesine öfkelenmişti ki bahçıvandan bir tırmık kapıp bunu Düşkünler'i tapınaktan uzaklaştırmak için kullandı. Ondan sonra yerleşimi o yönetti. *Teori* sözcüğünü buldu ve onun takipçileri, kendilerini Düşkünler'den ayırmak için kendilerine 'teor' adını verdiler. Diax bugün bile bizim için çok önemli olan bir şey söylemiştir: bir şeye sadece inanmak istediğiniz için inanmamalısınız. Biz buna Diax Tırmığı deriz ve bazen öznel duygularımızın sağduyumuzun önüne geçmemesi için kendimize bu sözü anımsatırız."

Bu açıklama, tırmık dövüşünü geçer geçmez bana sırtlarını dönen ezikler için fazlasıyla uzundu. Onlardan birinin –kolunda askı olanın–, omuriliğinden yukarı doğru çıkan ve jarse yakasının birkaç santimetre yukarısına kadar çıkıntı yapan kemiksi tuhaf bir tümsek olduğunu farkettim. Normal şartlarda sarkan cüppesiyle gizleniyordu ama bana sırtını döndüğünde açıkça görmüştüm. Bu şey, doğal olana bağlanmış ikinci bir dışiskelet omuriliği gibiydi. En üstte yumruğuyla küçük olana vuran daha büyük bir çöpadam figürü bulunan bir Kinagram takılı, avuç içinden daha küçük, dikdörtgen bir etiket vardı. Bu Quin'in bana ve Orolo'ya tarif ettiği omurga kelepçelerinden biriydi. Adamın sağ kolunu bu şeyin sakat bıraktığını tahmin ettim.

Tavanın uzak kenarındaki bir fresk, Ecba'nın püskürmesini ve tapınağın yıkılmasını gösteriyordu. Sıradaki salon grubunda, bunu takiben ortaya çıkan Seyyahlık döneminden Kırk Küçük ve Yedi Büyük Seyyah'a adanmış resimler ve sanat eserleri bulunuyordu.

Oradan Ethras şehir devletinde merkezlenmiş, teorik altın çağ heykellerinin ve fresklerinin olduğu büyük elips odaya geçtik. Tavanın bir köşesinde, gözlerini dikmiş bulutlara bakan Protas resmedilmişti. Ho-

cası Thelenes kimi hayran, kimi cezbolmuş, kimi paylanmış, kimi çekingen muhataplarıyla düzlüğün karşısına geçerken birisine emir veriyordu. Arka tarafta iki kişi birlik olup kafa kafaya vermişti; ki bu Thelenes'in mahkemesi ve ayinsel infazının bir göstergesiydi. Şehrin büyük resmi, Thelenes'in infaz edildiği şehrin en yüksek tepesindeki Tanrıyataparlar'ın tapınağını göstermemi kolaylaştırıyordu; pazar yerini, tepenin kenarına sarılmış olan Periklyne'i, geometricilerin toprağın üzerine şekiller çizdiği ve tartışmalar yaptıkları Periklyne'in merkezindeki Düzlük adı verilen düz ve açık alanı ve kenarlarda gölgesinde kimi teorların çömezlerini eğittiği ve bize "asmalar altında" anlamına gelen *ekol* kelimesini kazandıran asmaların örttüğü çardakları. Rahibeye göre o an bütün turun sıkıntısına değmişti.

En uca, Hylaea Yolu'ndaki büyük senatoların sonucusuna doğru ilerlerken generallerin ve imparatorların sağında oturan teorları görmeye başladık. Gezeceğimiz bu son yer, Baz'ı Baz yapan her şey; yani tapınakları, kütüphanesi, duvarları, yolları, orduları, kapitolü, sonuna yaklaştıkçaysa Ark'ıyla ilgiliydi. Bir noktadan sonra generallere ve imparatorlara tavsiyede bulunan teorlar yerine, Baz Ark'ının rahipleri ve başrahipleri gözükmeye başladı. Teorlar kütüphanenin basamaklarına yaslanırken veya yüksek ve yüce olanın ölü kulaklarına akıllıca nasihatler vermek için Kapitol'ün içine girerken artık arka planda kalmış küçük figürler olarak gözüküyorlardı.

Baz'ın Talan'ını ve kütüphanenin yakılmasını tasvir eden freskler çıkışın yanındaydı: bize çıkışı işaret etmek için omzunun üzerinden bakarak bir kolunda uçları hafifçe yanmış ve parçalanmış birkaç kitabı özenle kucaklayan Azuz Cartas'ın heykeli olmasa gözden kaçırabileceğiniz çok dar ve süssüz kemerli bir yoldu. Burası havadan başka hiçbir şeyin olmadığı, yüksek taş duvarları olan süssüz bir odaya çıkıyordu. Burası genellikle -1512 yılı olarak belirlenmiş Eski Matik Çağ başlangıcını ve matlara çekilmeyi simgeliyordu.

Hylaea Yolu, Yıllıkçı Manastırı etrafında bir tur atıp gözden kayboluyordu. Diğer tarafta, sergilenen eserlerin arasına Softaların yükselişi, Yeniden doğuş, Praksik Çağ ve muhtemelen Alametler ve Korkunç Olaylar'ın bile bir gün eklenebileceği bir yer vardı ve biz, güzel şeylerin hepsini görmüştük ve alışıldığı gibi bu turun sonuydu.

Geldikleri için hepsine teşekkür edip gördükleri şeylerin herhangi birine daha çok zaman ayırmak isteyenleri aynı yoldan geri dönmeye davet ettim ve herkesin Onuncu Gece yemeğine davetli olduğunu anımsatıp soruları varsa onları yanıtlamaktan mutlu olacağını söyledim.

Ezikler, Baz İmparatorluğu kadırga savaşı ve yanan kütüphane resimlerinin tadını çıkarmaktan şimdilik mutlu görünüyorlardı. Emekli bir burger yanıma yaklaşıp vakit ayırdığım için teşekkür etti. Ekol çocukları son zamanlarda ne tür şeyler çalıştığını sordu. Çocuklara hiç duymadıkları bazı teorik konuları açıklamaya çalışırken iki ziyaretçi araya girmek için fırsat kollamıştı. Bir dakika kadar sonra rahibe, bana (veya çocuklara) acımış; onları hızla oradan uzaklaştırmıştı.

Geç gelenlerin her ikisi de muhtemelen hayatlarının beşinci On Yılında olan bir kadın ve bir erkekti. Onların bir ilişki içinde oldukları hissine kapılmamıştım. Her ikisi de iş giysileri giymişti; öyleyse belki de meslektaştılar. Her ikisinin de boynunda kimliklerini göstermek ve mekânlara girişleri kontrol etmek için kullanılan kimlik kartına doğru uzayan bir ip vardı. Burada böyle şeylere gerek olmadığı için ikisi de kartlarını göğüs ceplerine tıkıştırmıştı. Grubun peşinden gelen ve belki bir-iki kişinin farkettiği ayrıntıları tartışmak için başlarını birbirlerine horoz gibi uzatan memnun turistlerdi bunlar.

"Cnoüs'ün kızları konusundaki vurgularınız dikkatimi çekti" dedi adam. Aksanı bu kıtanın, şehirlerin buralarda olduğundan daha büyük ve daha yakın olduğu ve bir konsentin bizde üç tane barındırabilmesine karşın onlarca bölümü barındırabileceği başka bir yerinden geldiklerine işaret ediyordu.

Devam etti. "Normalde bir ayutun onları farklı kılan şeyi vurgulamasını beklerim; ama ima ettiğin düşünceden anladığım kadarıyla..." Ve burada durdu, sanki Fluçça sözlükte olmayan bir kelimeyi arıyormuş gibiydi.

"Ortak zemin mi?" dedi kadın. "Aralarında bir paralellik mi?" Kadının aksanı ve aynı zamanda yüzünün yapısıyla teninin rengi bu dönemde Sakular Otorite'nin bir makamı olan bir kıtadan geldiğine işaret ediyordu. Bu noktaya kadar ikisi hakkında da kafamda mantıklı bir hikâye uydurmuştum: çok uzaklarda büyük şehirlerde yaşıyorlardı, küresel ölçekte bir işte aynı işveren için çalışyorlardı, şirketin yerel bürosunu bazı amaçlar için ziyaret ediyorlardı, Apert'in son günü olduğunu işitmişler ve manzaraya bakmak için burda birkaç saat geçirmeye karar vermişlerdi. İkisinin de gençken bir Yıllıkçı matta birkaç yıl geçirdiklerini tahmin ettim. Adamın Ortça'sı biraz paslanmıştı ve tartışmayı Fluçça ile sınırlayınca daha rahat oluyordu.

"Birçok eğitimli kimsenin hemfikir olduğunu düşündüğüm gibi Deät ve Hylaea, ikisi de simgelenen şeyle simgeyi karıştırmamamız gerektiğini söylemişlerdir" dedim.

Sanki gözüne çöp sokmuşum gibi baktı. "Bir cümleye nasıl başlamak bu böyle? 'Birçok eğitimli kimsenin hemfikir olduğunu düşündüğüm gibi...' Demek istediğini niçin doğrudan söylemiyorsun?"

"Pekâlâ. Deät ve Hylaea, ikisi de simgelenen şeyle simgeyi karıştırmamamız gerektiğini söylemişlerdir."

"Böyle daha iyi."

"Deät için simge bir idoldür. Hylaea içinse tablet üzerindeki üçgen bir şekildir. Deät için simgelenen şey, gökyüzündeki gerçek bir tanrıdır. Hylaea için ise HTD'deki saf teorik bir üçgendir. Böylece kendi içinde şu ortaklıktan bahsedebileceğini kabul ediyor musunuz?"

"Evet" dedi adam, isteksizce, "ama bir ayut vazgeçmek için bir tartışmaya pek girmez. Bu konuyu bazı ek delillere dayandırmanı beklemeye devam ediyorum, diyaloglarda yaptıkları gibi."

"Sizi çok iyi anladım" dedim. "Ama o sırada diyalogda değildim."

"Ama şimdi öylesin!"

Bunu bir şaka olarak aldım ve kibar görüneceğini umarak kıkırdadım. Yüzünde yavan bir eğlenme emaresi belirdi; ama genelde ciddi görünüyordu. Kadın biraz huzursuz gibiydi.

"Ama *o zaman* değildim" dedim. "ve *o zaman* size bir hikâye anlatmak zorundaydım ve bunun bir anlamı olmak zorundaydı. Deät ve Hylaea aynı düşünceyi paylaşıp bunu farklı alanlarda planlarlarsa bir anlamı olur; ancak babasının gördüğü şey konusunda tamamen zıt şeyler söyleyen kişiler olarak tasvir etseydim anlamı olmazdı."

"Deät'u bir deli olarak tanımlasaydın mükemmel anlamı olurdu" diye itiraz etti.

"Pekâlâ, bu doğru. Belki grubun içinde birçok Tanrıyatapar olduğu için o kadar patavatsız olmaktan kaçınmışımdır."

"Öyleyse sadece kibarlık olsun diye aslında inanmadığın bir şeyi mi söyledin?"

"Bu daha çok vurgu meselesi. Ortaklık konusunda önceden söylediğim şeye *elbette* inanıyorum ve siz de inanıyorsunuz; çünkü o noktada benimle hemfikir oldunuz."

"Bu zihniyetin bu konsentte ne derece yaygın olduğunu düşünüyorsun?"

Bunu duyunca kadın, bozulmuş bir şeyin kötü kokusunu almış gibi baktı. Bana yan dönüp adamla kısık bir sesle konuştu. "Zihniyet aşağılayıcı bir terim, değil mi?"

"Pekâlâ" dedi adam, gözlerini üzerimden hiç ayırmadan. "Buradaki kaç kişi senin gibi düşünüyor?"

"Bu tipik bir Proccu Halikaarnıcı'ya karşı tartışmasıdır" dedim. "Halikaarn, Evenedrik ve Edhar yolunu izleyen ayutlar gerçeği saf teoride ararlar. Procçu/Faancı taraftaysa daha çok mutlak gerçek düşüncesinin tamamına karşı bir şüphe ve Cnoüs'ün hikâyesini bir peri masalı olarak sınıflandırma eğilimi vardır. Simgelediği şey yüzünden ve kız kardeşi kadar kötü olmadığı için Hylaea'ya yapmacık bir saygı gösterirler; ancak HTD'nin gerçek olduğuna, onun bir Cennet olduğuna inandıklarından daha çok inandıklarını sanmıyorum."

"Peki Edharcılar buna inanıyorlar mı?"

Kadın ona bir bakış fırlattı ve adam şu düzeltmeyi yaptı: "Sadece burası Azuz Edhar konsenti olduğu için Edharcılar'ı ayrı tutuyorum."

Bu adam benim fraalarımdan biri olsaydı şu an daha rahat konuşabilirdim; ama o tuhaf bir şekilde bilgili bir Sakular'dı ve sanki önemli birisiymiş gibi davranıyordu. Öyle bile olsa Apert'in ilk günü olsaydı ağzıma geleni söylerdim; ama kapılarımız on gündür açıktı: bazı basit politik refleksler geliştirmem için yeterince uzun bir zamandı bu. Bu yüzden kendi adıma değil, konsentim adına yanıt veriyordum. Daha doğrusu Edharcı mezhep adına; dünyadaki diğer konsentlerdeki Edharcı şubelerin hepsi bizi anaları olarak görüyor ve Katedral'imizin resimlerini papaz binalarına asıyorlardı.

"Bir Edharcı'ya açık açık sorarsanız bunu kabul etmeye çekinecektir" diye başladım.

"Niçin? Yine de burası *Azuz Edhar Konsenti*'dir."

"Parçalara ayrıldı" dedim ona. "Üçüncü Talan'dan sonra Yeni Çevre'ye ve Eski Protestan Faancılar'a yer açmak için Edharcılar'ın üçte ikisi diğer konsentlere yerleştirildi."

"Aa, Sözde Güçler size gözkulak olmak için buraya bir yığın Procçu doldurdu, öyle mi?" Bu, kadının uzanıp elini adamın kolunun üzerine koymasına yol açtı.

"Benim bir Edharcı olduğumu sanıyorsunuz galiba" dedim, "ama henüz Eliger yapmadım. Azuz Edhar Mezhebi'nin beni kabul edip etmeyeceğini bile bilmiyorum."

"Senin iyiliğin için öyle olmasını dilerim" dedi.

Sohbet ta başından beri giderek tuhaflaşmaya başlamış ve ileri doğru bir çıkış yolu bulmamın zor olduğu bir noktaya ulaşmıştı. Neyse ki kadın bizi bu dertten kurtardı: "Buraya gelirken Cennet Bekçisi'nin başına gelenler yüzünden ayutların görüşlerini değiştirmeleri için baskı görüp görmedikleri konusunda tahminde bulunuyorduk. Senin Deät ve

Hylaea hakkındaki iddialarının Sakular etkiler yansıtıp yansıtmadığını merak etmiştik."

"Aa, bu ilginç bir nokta!.." dedim. "Belki inandırıcı gelmez size; ama birkaç gün öncesine kadar Cennet Bekçisi'nden hiç haberim yoktu. Eğer benim Deät ve Hylaea iddiam bir şey yansıtıyorsa, son zamanlarda kendi gerekçelerim konusunda düşündüklerimdir."

"Pekâlâ" dedi adam ve başka tarafa döndü. Kadın omzunun üzerinden bana bir "teşekkürler" dedi ve birlikte Manastır'a doğru ağır ağır gittiler.

Çok geçmeden çanlar Provener'ı vurmaya başladı. Altı üstüne gelmiş olan Yıllıkçı kampüsüne doğru yürüdüm. Birçok ayut ve aynı zamanda surdışından birkaç sözleşmeli işçi, ertesi gün yıllarına başlayacak olan ekip için hazır etmek üzere yatakhaneleri temizliyordu.

İlk kez bol vakit varken Katedral'e varmıştım. Arsibalt'ı arayıp buldum ve şu dört eziğe dikkat etmesi konusunda onu uyardım. Lio o sohbetin sonunu duymuştu ve bu yüzden elbiselerimizi giyerken tekrarlamak zorunda kaldım. Jesry en son geldi ve sarhoştu. Ailesi evlerinde onun için bir kabul günü düzenlemişti.

Başpiskopos, ayin başlamadan hemen önce mihraba girdiği zaman ona eşlik eden iki mor cüppeli ziyaretçisi vardı. Diğer şubelerden piskoposların bu şekilde çıkagelmesi sıra dışı bir durum değildi ve bu yüzden etraflıca düşünmedim. Şapkalarının şekli biraz sıra dışıydı. Arsibalt buna dikkat eden ilk kişiydi. "Öyle görünüyor ki Engizisyon'dan iki saygıdeğer misafirimiz var" dedi.

Mihraba doğru baktım ve daha önce konuştuğum adam ve kadını hemen tanıdım.

Öğleden sonrayı masaları çayırlığa sıra sıra dizmekle geçirdim. Neyse ki Arsibalt da bu işte benimleydi. Bazı yönlerden biraz gergin olabilirdi ama saati kurmak işi sayesinde tüm kilosuna rağmen bir öküz kadar güçlüydü.

Üç bin yıldan beri nasıl olursa olsun kendisine gelen tüm katlanan sandalye ve masaları kabul etmek ve bir tanesini bile asla atmamak konsentin politikasıydı. Sadece ve sadece bir durumda bunun akıllıca bir politika olduğu ortaya çıkmıştı: 27500 hacının meydanda yemek yemek ve Dünya'nın Sonu'nu görmek için kapılardan içeri doluştuğu 3000 yılının Apert'inde. Bambudan, makinede işlenmiş alüminyumdan, hava taşıtı alaşımlarından, enjeksiyon kalıp polimerden, hurda inşaat demi-

rinden, el oyması tahtadan, bükülmüş dallardan, geliştirilmiş yeni maddeden, ağaç kütüklerinden, bağlanmış dallardan, kaynak yapılmış hurda metalden, örülmüş otlardan yapılmış katlanan sandalyelerimiz vardı. Masaüstleriyse eski ürün keresteden, mantar panodan, preslenmiş titanyumdan, geridönüşümlü kâğıttan, düz camdan, hazarenden ve gerçek doğası konusunda tahminde bulunmak istemediğim maddelerden yapılmış olabiliyordu. Bunların uzunlukları yarım metreden başlıyor, yedi metreye çıkabiliyor; ağırlıklarıysa kuru bir gülle bir sığırın ağırlığı arasında değişiyordu.

"Bunca zamandan sonra birisinin bir icatta bulunabileceğini... örneğin... *tekerleği* icat edebileceğini sanırsın" dedi Arsibalt bir noktada, Eski Matik Çağ'da mızrakları durdurmuş olabileceğe benzeyen yedi metre uzunluğundaki bir devle güreşirken. Bu insan yapımı şeyleri mahzenlerden yukarı sürükleyerek çıkarmak, çatılardan aşağı indirmek tam anlamıyla aptalca bir işti ama yine de Arsibalt'ı Engizisyoncular ve Engizisyon hakkında konuşturmaktan daha zor değildi.

Ana fikir şuydu; gerçekten büyük bir meseleye sebep olmayan büyük bir mesele olmadığı sürece iki Engizisyoncunun gelmesi hiç de büyük bir mesele değildi. Engizisyon yıllar önce "nispeten psikozsuz hatta bürokratikleşmiş" bir süreç haline gelmişti. Bu durum bizim Gedikli Papaz ve onun memurlarını başımız dertte *olmadığında* bile her zaman gördüğümüz gerçeğiyle desteklenmişti. Onlar Başpiskopos'a rapor verseler de, teknik olarak Engizisyon'un bir koluydular. Hatta belli durumlarda Başpiskopos'u bile azletme yetkisine sahiptiler (işe ısınan Arsibalt deli ve suçlu Başpiskoposların çok eski zaman örneklerinden birkaçını burada ekledi). Dünyanın bütün konsentlerinde tutarlı standartlar korunmak zorundadır; yoksa Yeniden Yaratılış geçersiz ve hükümsüz olurdu. Etrafı kurcalamak ve işlere gözkulak olmak için konsentten konsente seyahat eden elit piskoposlar sınıfı, yani farkedip terfi ettirdikleri uzun zamandır acı çeken fraa ve suurlarına bu kadar çok cezayı bol keseden dağıtmış olan Gedikli Papazlar olmasaydı bu nasıl sağlanabilirdi? Bu her zaman olmuştu. Sadece şimdiye kadar dikkat etmemiştim.

"Provener'den hemen önce olan bir şey yüzünden biraz canım sıkkın!" dedim ona.

Çayırlıkta ikinci sıradaki masalar üzerinde çalışıyorduk. Suurlar ve daha genç fraalar, masa ve sandalyeleri dizip üzerlerini kâğıtla örterek peşimizden koşturuyorlardı. Daha büyük ve yaşlı fraalar, neredeyse ağırlığı olmayan payandaların iskeletini başımızın üzerinden kaldırarak sıra halinde taşıyordu; bu payandalar daha sonra bir çadırı destekleyecekti.

Çayırlığın ortasındaki bir açıkhava mutfağında yaşça daha büyük suurlar, daha servis edilmesine saatler olan yemeklerin mis kokusuyla bizi öldürmeye çalışıyordu. Ben ve Arsibalt, özellikle aşırı büyük tasarlanmış bir masanın kilit mekanizmasını çözmek için on dakikadır uğraşıyorduk: Beşinci Yüzyıl dünya savaşından kalma askeri bir atıktı. Bazı kol ve düğmelere, doğru sırayla basmak gerekiyordu; aksi halde ayaklar açılmıyordu. Birçok defa katlanmış koyu kahverengi bir kanat, masanın iskeletine tutturulmuştu: masayı açmayı başarıp bu bilgiyi henüz doğmamış ayut nesillerine aktarmak isteyen Fraa Bolo tarafından 940 yılında faydalı açıklamalar yazılmıştı; ancak masanın farklı parçalarını tanımlamak için çok anlaşılmaz bir terminoloji kullanmış, kâğıt da farelerin saldırısına uğramıştı. Sinir bozukluğuyla masayı Praesidium'dan aşağı atmak ve Fraa Bolo'nun işe yaramaz açıklamalarını cehennemin dibine gönderip sert bir içki aramak üzere On Yıl Kapısı'ndan hızla çıkmak üzere olduğumuz bir anda, ben ve Arsibalt bir süre oturup dinlenmeye karar verdik. Arsibalt'a o zaman Varax ve Onali'yle sohbetimizden bahsettim; keza söylentiye göre erkek ve kadın Engizisyoncuların isimleri böyleydi.

"Kılık değiştirmiş Engizisyoncular, hmm, böyle bir şey işittiğimi sanmıyorum" dedi Arsibalt. Yüzümün haline endişeyle bakarak ekledi: "Ki bunun bir anlamı da yoktur. Bu seçim zamanı alınan bir önlemdir. Genel nüfustan ayırt edilemeyen Engizisyoncular elbette dikkat çekmezler ve haklarında da yorum yapılamaz."

Her nedense bunu pek de rahatlatıcı bulmamıştım.

"*Bir şekilde* dolaşmaları gerekiyor" diye ısrarla belirtti Arsibalt. "Nasıl olacağını merak etmek aklımın ucundan bile geçmedi doğrusu. Onların da pekâlâ kendi hava taşıtları ve trenleri olabilir, değil mi? Normal giysi giymeleri ve herkes gibi bilet satın almaları çok daha akıllıca. Senin turunun başlayacağı sırada havaalanından yeni gelmiş ve Kümbet'teki herkesin görmek isteyebileceği heykelleri görebilmek için çok düşünmeden peşine düşmüşlerdir diye düşünürdüm ben."

"Sözlerin mantıklı geliyor ama ben kendimi hâlâ... mahvolmuş hissediyorum."

"Mahvolmuş mu?"

"Evet. Şu Varax, bir Engizisyoncu'ya asla söylemeyeceğim şeyleri söylemem için beni oyuna getirdi."

"Ne diye tamamen yabancı birisine öyle şeyler söyledin?"

Bunun pek yararı yoktu. Arsibalt'a bir bakış fırlattım.

"Peki o kadar kötü olan ne söyledin ki?" diyerek ortamı daha da gerdi.

"Hiç" diye bitirdim, bir süre bu konuda düşündükten sonra. "Yani, muhtemelen oldukça HTD'ci, oldukça Edharcı göründüm. Varax Procçu'ysa, şimdi bana kin besliyordur.

"Ama bu hâlâ normal sınırlar içinde. Çok daha saçma şeyler söyleyerek, Engizisyon ile ters düşmeden binlerce yıl varlığını sürdüren sağlıklı mezhepler var."

"Bunu biliyorum" dedim. Çayırlığa bakarken bu akşam söyleyecekleri ilahiyi prova etmek için yerlerini alan Yeni Çevre'den birçok kişi ve Corlandin gözüme ilişti. Sırıtarak tokalaştıklarını elli metre uzaktan görebiliyordum. Bir köpek gibi kendilerine güvenlerinin kokusunu alabiliyordum. Ben de öyle olmak istiyordum. Kubbe payandalarının tepelerinde vektör problemlerinin çözümü konusunda sert tartışmalar yapan asabi Edharcı kuramcılar gibi olmak istemiyordum.

"Mahvolmuş hissediyorum derken, belki de bütün köprüleri yaktığımı söylemek istiyorumdur. Varax'a anlattığım şey Suur Trestanas'a aktarılacak ve sonra da onun grubundan geriye kalanlara sızdırılacak."

"Yeni Çevre'nin seni Eliger'e istememesinden mi korkuyorsun?"

"Doğru."

"Öyleyse pis kokudan sakınabilirsin. Senin için daha iyi."

"Ne pis kokusu, Arsibalt?"

"Bizim ekibin çoğu Edharcılar'a katıldığı zaman bu yeri kaplayacak olan pis kokudan bahsediyorum. Yeni Çevre ve Eski Protestan Faancılar yer temizleme işiyle baş başa kalacaklar."

Sıradan görünmeye çabalayarak Arsibalt'ın yer temizliyor olabileceğini düşündüğü çömezlerden herhangi birinin kulak misafiri olmadığından emin olmak için etrafa bakındım; ancak yakınlardaki tek kişi, bir şey için bekleyen ama istediği şeyi isteyemeyecek kadar gururlu antika Büyükfraa Mentaxenes'di. Fraa Bolo'nun farelerin kemirdiği masa açma yazmalarıyla Büyükfraa Mentaxenes'in yanına gidip onları tercüme etmesini istedim. Bundan daha istekli olamazdı. Ben ve Arsibalt onu işiyle baş başa bıraktık ve sonraki masa için Katedral'e doğru yorgun argın yürüdük.

"Bunun olacağını sana düşündüren şey nedir?" dedim.

"Orolo birçoğumuzla konuşuyordu; sadece seninle değil" dedi Arsibalt.

"Bizi kayıt mı ediyor?"

"Corlandin kayıt yapar; işte bu yüzden ona güvenmeyiz. Orolo bizimle sadece konuşur ve bizim kendi kararımızı vermemizi sağlar."

Boktan: (1) Geç Praksik Çağ ve ilk dönem Yeniden Yaratılış Flucçasında, genel anlamda, düzmece konuşma için kullanılanılan kaba ifade; özellikle bilinçli ve kasıtlı yalan veya karalama. (2) Ortça'da, bir şeyin söylendiği izlenimini yaratmak için üstü kapalı sözler, belirsizlik, uyuşturan tekrar ve bunun gibi başka hitabet hileleri kullanan (her zaman değil ancak genellikle ticari veya politik) konuşmayı ifade eden daha teknik ve tarafsız bir ifade. (3) Azuz Halikaarn Şövalyeleri'ne göre Y.S. 2. binyılın radikal bir mezhebi olan eski Sfenistler'in bütün konuşmaları ve yazıları; Eski Matik Çağ Softalarının konuşmaları; Praksik Çağ'ın ticari ve politik kurumları ve Yeniden Yaratılış'tan beri Procçu düşünceye bulaştığına inanılan herhangi bir kimse. Derslere, diyaloglara, özel sohbetlere ve bunun gibi şeylere müdahele etmek için onların bu kelimeyi sık ve yüksek sesle kullanmaları, Üçüncü Talan'a doğru giden yıllarda matik dünyayı simgeleyen Procçu ve Halikaarnca mezhepler arasındaki ayrılığı şiddetlendirmiştir. Üçüncü Talan'dan kısa bir süre önce, Azuz Halikaarn Şövalyeleri'nin hepsi Düşürülmüştür. Bu yüzden onlar hakkında pek az şey bilinir (Sakular eğlencelerde sık sık görünmeleri, onların ve Afsuncuların birbirine karıştırılmasından kaynaklanmaktadır).

Kullanım notu: Matik dünyada kelime bir tebeşir odasında veya yemekhanede birdenbire bağrılarak söylenirse, anlam (3) deki olayları akla getirir ve bu yüzden bunu yapmaktan kaçınılmalıdır. Orta şiddette ses tonuyla söylendiğinde (2) deki anlamı kazanır; ki bu anlamın bir zamanlar sahip olduğu o kaba çağrışım, çok uzun zaman önce kaybolup gitmiştir. Sakulum'da (1). anlamla kolaylıkla karıştırılır ve kabalık, hatta müstehcenlik sayılır. Bu, surdışının boktan konuşmacıların zihniyetinin doğasında vardır ki boktanlıkları kendilerine yöneltildiğinde gücenmeye (veya gücenmiş gibi yapmaya) herkesten çok meyillidirler. Bu ise matik gözlemciyi neredeyse katlanılmaz bir konuma getirmektedir. Bir kimse ya bu "kötü" kelimeyi kullanacak ve uygunsuz kişi ilan edilip kibar konuşmanın dışında tutulacaktır ya da aynı şeyi başka bir şekilde söylemeye zorlanacaktır, ki bu da kendisinin boktanlığın tedarikçisi olması ve böylece de saldırmaya çalıştığı şeye güç katması anlamına gelecektir. İkinci durum, muhtemelen boktanlığın tekin olmayan değişmezliğini ve elastik olmasını açıklıyordur. Bu muammayı çözmek, bu Sözlük'ün kapsamı dışındadır ve Sakulum ile ilişki kurmayı iş haline getiren başpapazlara bırakılması en iyisidir.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

O kubbe bir şekilde kuruldu. Payandalar, Konsent'in kuruluş döneminden kalma yeni maddedendi; akşam karanlığı çöktüğünde her yönden gelen ve Fraa Mentaxenes'i bile sağlıklı gösteren yumuşak tonda bir ışık yaymaya başladı. Altındaysa bin iki yüz ziyaretçi, üç yüz On Yılcı ve beş yüz Yıllıkçı, Onuncu Gece'yi kutladılar.

Bu gelenek, takvim yılının sonuna denk gelen bir hasat festivaline dayanıyordu. İkinci Talan'dan önce ustaca yapılan bir gen sekans yazılımı sayesinde, neredeyse bütün bir yıl yetişebilen birkaç mahsülümüz vardı. Seralarımızda, kış ortasında daha az dayanıklı bitkileri yetiştirebiliyorduk; ama bu şeyler yılın bu döneminde arapsaçı yiyecekleri kadar muhteşem değildi.

Arapsaçı, Etras ve Baz'ın karşı tarafındaki bir dünyada yaşayan insanlar tarafından Cnoüs'ten çok daha önce icat edilmişti. Koçanlar yerden yukarı doğru insanın baş hizasına kadar büyüyordu ve yaz sonunda renk renk tanelerden zengin çekirdekler doğuruyordu. Bu arada, koçanları beslemesi için toprağa nitrojen vermesinin yanısıra bize de ihtiyacımız olan proteini sağlayan sarmaşık fasülye için de sırık görevi görüyordu. Fasülye sarmaşıklarının koçanlar arasına yayıldığı ağda üç farklı bitki daha yetişiyordu: yerden en yüksekte, bize vitamin ve salatalarımıza, buğulamalarımıza, soslarımıza lezzet sağlayan, böceklerin ulaşamayacağı kırmızı, sarı, turuncu domatlar. Yerde yılan gibi uzanan çeşit çeşit su kabakları. Ortadaysa dolmalık biberler. Yer altında iki tür yumru köklü bitki büyüyordu ve yapraklı sebzeler geri kalan güneş ışığını topluyordu. Özgün, eski arapsaçı sekiz bitki içeriyordu ve bunları yetiştiren insanlar binlerce yıl boyunca gen sekanslarına ulaşıp oynamaksızın ellerinden geldiğince verimli olacak şekilde yetiştirmişlerdi bu bitkileri. Yine de bizimkiler daha verimliydi ve biz, ikisi toprağı doldurmaktan öte başka bir amacı olmayan dört tür bitki daha eklemiştik. Yılın bu zamanında, buzların çözülmesinden sonra ektiğimiz arapsaçları en güzel hallerindeydiler ve surdışında elde edilemeyecek çeşitli renk ve lezzetleri içeriyorlardı. Apert'in şimdi yapılmasının nedeni de buydu. Matın içindekilerin güzel talihlerini komşu surdışı sakinleriyle paylaşmanın ve onları kışı çıkarması mümkün olmayan bebeklerden kurtarmanın da bir yoluydu bu.

Cord ve erkek arkadaşı için yer ayırmıştım. Cord, kuzenlerimizden birini de getirmişti: Dath, on beş yaşında bir erkek çocuktu. Onu hayal meyal hatırlıyordum. Nasıl olduğunu anlamadığımız yaralanmalarının iyileştirilmesi için sürekli acilen Hekimler Kamarası'na götürülen türden bir delikanlıydı. Bir şekilde hayatta kalmış ve buradaki etkinlik için

fena sayılmayacak elbiseler giyinmişti. Yara bereleri karman çorman kıvırcık kahverengi saçlarının altında kalmıştı.

Arsibalt "nefis" Cord'un karşısına oturmayı garanti altına almıştı; Rosk'un önemini anlamışa benzemiyordu. Kendisini benimle sırt sırta getiren Jesry, bütün ailesini yan masaya oturtmuştu. Sonra Jesry, Orolo'ya bir el işareti yapmış ve onu bizim kümeye oturmaya ikna etmişti. Orolo, Lio'yu ve masamızı doldurmak için ilerleyen öteki yalnız avareleri de cezp etmişti.

Dath, hiç utanıp sıkılmadan en temel soruları sorabilen tatlı ve rahat birisiydi. Soruları aynı ruh haliyle yanıtlamaya çalışıyordum.

"Biliyorsun ben bir eziğim, yeğenim" dedim. "Bu yüzden eziklerle bizim aramızdaki fark bizim daha zeki olmamız değildir. Durum görüldüğü üzere bu değil."

Bu konu insanlar yemek yemeye, içmeye, konuşmaya ve gerçekten hiç fark olmadığı iyice ortaya çıkana kadar uzun bir süre eski ilahiler söylemeye başladıktan sonra açılmıştı. Erken dönem talihsizliklerini sağduyusu sayesinde tek parça olarak atlatmış olan Dath etrafa bakınıyor ve kafasında notlar tutuyordu; bunu yüzünden okuyabiliyordum. Birden duvar yapma zahmetine niye katlanıldığı sorusunu yöneltmişti; surdışında ve suriçinde yaşayanlar olsun diye mi?

Orolo, bunun rüzgârına kapılmış Dath'a şöyle bir bakmak için dönmüştü. "İğnedeliği matlarından birini görebilseydin anlaman daha kolay olurdu" dedi.

"İğnedeliği matları mı?"

"Bazıları duvarında elektrikli saat ve iyice doldurulmuş bir kitaplığın olduğu tek göz bir odadan öte bir şey değildir. Orada bir ayut çekici olmadan, telegör olmadan tek başına yaşar. Belki birkaç yılda bir, sadece her şeyin yolunda olduğunu görmek için bir Engizisyoncu çıkagelir ve kapıda kafasını kaşır."

"Bunun anlamı nedir?" diye sordu Dath.

"Bu tam da benim sana düşünmen için sorduğum soru" dedi Orolo. Sonra Jesry'nin babasıyla sohbetine kaldığı yerden devam etmek için geri döndü.

Dath ellerini havaya kaldırdı. Ben ve Arsibalt güldük; ama onun mağlubiyetine değil. "Orolo Baba böyle pislik yapar işte!" dedim ona.

"Bu gece uyumak yerine onun ne demek istediğini düşünerek yatakta dönüp duracaksın" dedi Arsibalt.

"Eee, dostlar, siz yardımcı olmayacak mısınız? Ben fraa değilim!" diye ricada bulundu.

"Bir kişiyi tek göz odada tek başına okuyup düşünmeye ne motive ederdi?" diye sordu Arsibalt. "Onların bir hayatın boşa geçmediğini düşünmesini sağlamak için bir kişi gerçekten nasıl olmalıdır?"

"Bilmem. Acaba gerçekten utangaçlar mı? Açık alanlara çıkmaktan mı korkuyorlar?"

"Agorafobi doğru yanıt değil." dedi Arsibalt, biraz kızgın bir şekilde.

"Ya gittiğin yerler ve işinde karşılaştığın şeyler etrafındaki fiziksel dünyada olanlardan daha ilginçse?" diye denemede bulundum.

"Tamaaaam..."

"Seninle bizim aramızdaki farkın bizlere... başka bir dünya görüşünün bulaştırılması olduğunu söyleyebilirsin." "Daha büyük" veya "daha yüce" demek üzereydim ama "başka bir" de karar kıldım.

"Bulaştırma metaforundan hoşlanmıyorum" demeye çalıştı Arsibalt Ortça. Onu masanın altından dürttüm.

"Başka bir gezegen gibi mi demek istiyorsunuz?" diye sordu Dath.

"İlginç bir bakış açısı bu" dedim. "Çoğumuz bunun kuramsal bir kurgu çekim anlamında başka bir gezegen olduğunu düşünmeyiz. Belki *bu* dünyanın geleceğidir. Belki ulaşamayacağımız alternatif bir evrendir. Belki fanteziden başka bir şey değildir. Ama ne olursa olsun bizim ruhumuzda yaşıyor ve ona doğru gitmeye çabalamaktan kendimizi alamıyoruz."

"O nasıl bir dünya?" diye sordu Dath.

Hemen arka tarafımda birisinin telegöründe bir müzik çalmaya başladı. Çok yüksek sesli değildi; yine de bir şey beynimi kilitleyivermişti.

"Bir örnek verecek olursak, *şunlar*dan hiç yoktur" dedim Dath'a.

Telegör bir süre daha çaldıktan sonra etrafa bakındım. On metre çapında bulunan herkes, gözlerini telegörün elbisesinin hangi cebinde olduğunu anlamak için üzerine pat pat vuran Jesry'nin ağabeyinin üstüne dikmişti. En sonunda telegörü çıkarıp susturdu. Yeterince dikkat çekmemiş gibi ayağa kalktı ve kendi adını böğürerek söyledi. "Evet, Doktor Grane" diye devam etti, kutsal bir insan gibi uzaklara dalıp giderek. "Anlıyorum. Anlıyorum. İnsanlara da zarar verebilir mi? *Sahi mi!?* Sadece şaka yapıyordum. Pekâlâ, bunun olduğunu nasıl anlayabiliriz?"

İnsanlar yemeklerine döndüler ama Jesry'nin abisinden gelen aralıklı ataklar yüzünden sohbetlerinin yeniden başlaması zaman almıştı.

Arsibalt, kendine özgü bir biçimde boğazını temizledi; dünyanın sonu gibiydi. "Başpiskopos konuşacak!.."

Geriye doğru döndüm ve aynı şeyin farkına varıp abisine el işareti yapan ve gözlerinin içine dik dik bakan Jesry'ye baktım. Biyopsilerdeki

kütle oranını paraya çeviriyordu. *Çok* sert bir aracıydı. Eğlencedeki kadınlar, Jesry'nin kız kardeşleri ve yengeleri utanmaya, adamın dirseklerine asılmaya başlamışlardı. Dönüp bizden ağır ağır uzaklaştı: "Afedersin Doktor, son bölümü duyamadım? Larvalar hakkında bir şey miydi?" Ancak savunma mahiyetinde etrafa şöyle bir baktığımda onun telegörünü kullanan birçok kişiden sadece birisi olduğunu gördüm.

Statho bize iki kez hitap etmişti bile. Birincisi, herkesi göstermelik de olsa selamlamak içindi; asıl amacı dırdır ederek bizleri sandalyelerimize oturtmaktı. İkincisiyse tırmık yüzünden ellerinde su kabarcıklarının izleri varken Diax'ın kendisi tarafından yazılmış olan Yakarışı monoton bir ses tonuyla söylemek içindi. Ön Ortça'yı anlayabilseydiniz ve aşırı duygusal, sayılara tapan Düşkünler'den biri olsaydınız, Yakarış size hiç istenmeyen birisi olduğunuzu hissettirirdi. Geriye kalan herkes bunun olaylara bir ders havası kattığını düşünüyordu.

Şimdi bir Edharcı topluluğu tarafından eğlendirileceğimizi söyledi. Statho'nun Flucçası zayıftı; bunu söyleme şekliyle bize eğlenmemizi *emrediyor* gibiydi. Bu, kalabalık içinde gülüşmelere neden olmuş ve kendisini (yüksek masada kendisini çevreleyen) Engizisyoncular dan gülüşmelerin nedenine dair açıklama bekleyen bir durumda bırakmıştı.

Üç fraa ve iki suur, beş bölümlük bir motet* söylerken on iki kişi de onların önünde voltalıyordu. Aslında insanların arasında yürümüyorlardı ama oturduğumuz yerden o şekilde görünüyordu. Onların her biri bir tansördü ve bir ölçü ve bazı tansörler içeren bir teorik eşitlikte bir üst veya alt göstergeyi temsil ediyordu.

Yüksek masanın üzerinde zigzaglar çizerken birbirlerinin önünden karşıya geçerek yer değiştiriyorlar ve ileri geri hareket ediyorlardı. Bu şekilde, simetrikleştirme ve asimetrikleştirme adımları ve göstergelerin yükselip aşağı inmesi dahil dört boyutlu bir manifoldun eğrisindeki bir hesaplamayı sergiliyorlardı. Hiç kuram bilmeyen birisi yukarıdan baktığında halk dansı gibi görebiliyordu. Telegörlerin ötmesiyle birkaç saniyede bir sekteya uğrasa da müzik güzeldi.

Sonra yedik içtik. Sonra Yeni Çevre fraaları, tansör dansından daha çok kabul gören kendi eserlerini söylediler. Sonra biraz daha yedik içtik. Statho, beş eksenli makinasını çalıştırıyormuş gibi her şeyi saniye saniye işaretlemişti. Onun o kadar çok çalışmasına alışık değildik; bu akşam birasını gerçekten hakediyordu. Ziyaretçiler için bu, sadece tuhaf bir eğlencesi olan bedava bir yemekti ama aslında Provener kadar eski ve

* Müziksiz çok sesli bir ilahi. (ç.n.)

önemli bir törendi ve bu yüzden Engizisyon'dan azar işitmeden bu işten paçamızı kurtarmak istiyorsak işaretlenmesi gereken belli kutular vardı. Varax'la Onali orada tuzu uzatmasını isteyeceği mesafede oturuyor olmasa da Statho bu işi doğru yapacak türden bir kimseydi.

Fraa Haligastreme, Edharcı mezhep adına birkaç kelime söylemesi için takdim edildi. Daha önce Dath'a bahsettiğim şey konusunda konuşmaya çalıştı ve daha beter yüzüne gözüne bulaştırdı. Gidip bir soru sorsanız dünyanın en komik insanıdır; ama bir konuşma hazırlaması istendiğinde ve telegörlerin alarmları dikkatini dağıtıp konuşmasını böldüğünde çaresizdir. Konuşmasından aklımda kalan tek şey onun sözünü bitirdiği kısımdı: "eğer bunların hepsini belirsiz buluyorsanız bunun nedeni öyle olmasıdır ve eğer bu sizi sıkıntıya sokuyorsa burada ondan nefret edeceksiniz; ama eğer size bir rahatlama hissi veriyorsa o zaman doğru yerdesinizdir ve kalmayı düşünebilirsiniz."

Sırada Yeni Çevre mezhebi adına Corlandin vardı.

"Son on gündür ailemle birlikteyim" dedi ve kendisine gülümseyerek karşılık veren burgerlerin oturduğu masaya gülümsedi. "Apert sırasında bir aile toplantısı düzenlemeyecek kadar kibarlar. Hepsinin dışarda son derece yoğun hayatları var, benim burada yoğun hayatım gibi ama bu günlerde birlikte olabilmek için gündelik işlerimizi, kariyerlerimizi ve diğer sorumluluklarımızı askıya aldık."

"Ben çekimler izlemek için dışardaydım" diye dikkat çekti Orolo. Sadece beşimiz onu duyabilmişti. "Bolca patlamalı olanlardan. Bazıları oldukça eğlenceli."

Corlandin devam etti, "Akşam yemeği hazırlamak normalde açlıktan ölmemek için yerine getirdiğimiz gündelik bir işken, tamamen başka bir şey halini aldı. Prin teyzemin bir pastanın üstünü keserek yaptığı şekil, iç basıncı düşürmek için bir havalandırma sistemi değil, atalarının aynı şekilde yaptığı kim bilir kaç nesil öncesine kadar giden bir tür ayin, bir Yakarıştı. Büyükbaba Myrt çatı oluklarını temizlerken veranda çatısından düştüğünde ettiğimiz sohbetler, sadece bazı ev onarımlarının tehlikelerine dair bilgi almak üzerine değildi; kahkahâlâr, gözyaşları ve bazen de her ikisi birlikte, birbirimize olan sevgimizi kutladık. Bu yüzden hiçbir şeyin yüzeysel olarak *göründüğü gibi* olmadığını söyleyebilirsiniz, ki başka bir bağlamda bu biraz güvensiz gelebilir; ama böyle bir şey olmadığı kesindi. Bu hepimizin başına gelmiştir. Sizin de başınıza gelmiştir. Ve biz fraalar ve suurların bu konsentte sürekli yaptığı şey gibidir. Teşekkürler." Ve Corlandin yerine oturdu.

Corlandin'le aynı fikirde olduğu kesin olmayan ayutlardan çıkan belli belirsiz öfkeli homurdanma sesi, ziyaretçilerin çoğunluğunun alkışlarıyla boğuldu. Zavallı Suur Frandlind ayağa kalkıp Eski Protestan Faancılar için bir iki söz söylemek zorunda kalmıştı; ama hiç kimse ona dikkat etmediği için her şeyi herhangi bir veritabanından bile okuyabilirdi. Ayutların çoğu Corlandin'in konuşma sanatına veya yüzeyselliğine sinir olmuştu ve bunların arasında Orolo da vardı; ancak kendi adına Corlandin'in ters bir anı yumuşatıp surdışı insanlarının bize karşı biraz sempatisini kazanmış olduğunu vurguladı.

"Birisinin *gerçekten* yüzeysel olduğunu nasıl anlarsın? diye bana mırıldandı.

"Bilemeyeceğim. Nasıl?"

"Birisinin yüzeysel olduğu, daha yaşlı ve daha akıllı birisi bunu vurgulayana kadar aklının köşesinden bile geçmez. Ve sonra yüzün utançtan kıpkırmızı olur."

Daha sonra biz ayutların çoğu tabakları temizlemek ve tatlıyı getirmek üzere kalkarken biraz daha müzik çaldı. Daha önce çok göz korkutucu olan eğlencenin tadını çıkarmak şimdi daha kolaylaşmıştı. Dükkânlarda ve asansörlerdeki hoparlörlerde çalınan ilahilerin çoğu , matlarda ortaya çıkan ve Apert sırasında dışarı sızan ayin müziğinden türetilmişti ve bu yüzden tanıdık melodilerin cüppelere sarınmış bu tuhaf tiplerin dudaklarından döküldüğünü duyduklarında çok şaşırıyorlardı.

Tatlı, geniş tepsilerde pişirilip servis edilen bir tür kekti. Bunlardan bir tanesi Arsibalt'ın önüne gelmişti; bu bir tesadüf değildi. Birlikte gelen spatulayı eline aldı: bir çocuk elinin avuç içi büyüklüğünde düz metal bir bıçaktı bu. Bunu keke batırmadan hemen önce aklıma bir şey geldi ve onu durdurdum. "Bunu Dath'a yaptıralım" dedim.

"Ev sahipleri olarak servis yapmak bizim görevimiz" diye itiraz etti Arsibalt.

"Öyleyse servisi sen yaparsın ama kesme işini Dath'ın yapmasını istiyorum" diye ısrar ettim. Spatulayı Arsibalt'ın elinden zorla alıp biraz kararsızca duran Dath'a uzattım.

Sonra ona kek kesmeyi anlattım: ben çiçeği burnunda bir çömezken, eski yaşantımı özlediğim için bütün gece ayakta ağladığım sırada bana Orolo'nun öğrettiği eski bir geometri ispatını* adım adım takip ederek çok belirgin bir yolda yürütmüştüm onu. Bu biraz zaman almıştı ama

* Kıssa 1'e bakınız.

söylenen her şeyi yaptığında Dath'ın yüzünde başarı kazanan ifade vardı ve ona şöyle diyebildim: "Tebrikler. Az önce binlerce yıllık bir geometri ispatını çözdün."

"O zamanlar tepsi keki var mıydı?"

"Hayır ama ölçmeleri gerken arazileri ve başka şeyleri vardı ve aynı numara bunlar için de işe yarıyor."

"İyi" dedi Dath, servis tepsisinden bir köşeyi mideye indirerek.

"Bu büyük bir marifet değilmiş gibi "iyi" diyorsun; ama bu bizim için büyük bir marifet" dedim. "Sence tepsi kekinde işe yarayan bir ispat niçin bir arazi parselinde de işe yarıyor? Kek ve arazi farklı şeyler."

Sadece kekini yemek isteyen Dath'ın kapasitesinin biraz üzerine çıkmıştık ama Cord bunu görmüştü. "İşimde geometri konusunda düşünmek için bolca vakit harcadığımdan benim adil olmayan bir avantajım var sanırım; ama yanıt şudur: geometri... geometridir. Saftır. Neye uyguladığınızın bir önemi yoktur."

"Ve öyle anlaşılıyor ki aynı şey geometri dışındaki teoriler için de geçerlidir" dedim. "Bir şeyi ispat edebilirsiniz. Daha sonra aynı şey çok farklı bir yoldan ispat edilebilir; ama sonunda her zaman aynı cevabı bulursun. İster tepsi kekinden ister çayırlık araziden bahsetsinler, hangi çağda olursa olsun, bu ispatları kimler tartışıyor olursa olsun, daima aynı cevaba ulaşacaklardır. Bu gerçekler başka bir dünyadan veya varoluş düzleminden geliyormuş gibi görünüyor. Bir bakıma şu diğer dünyanın sadece hayalimizde değil, gerçekten varolduğuna inanmamak zordur! Ve biz oraya gitmek istiyoruz."

"Mümkünse ölmek zorunda kalmadan!" diye ekledi Arsibalt.

"Bir parçayı keserken bazen onu saplantı haline getiririm" dedi Cord. "Şekli düşünerek yatağımda uyanık yatarım. Eğitimini aldığınız şeyler konusunda hepinizin hissettiği budur belki de, değil mi?"

"Neden olmasın? Seni büyüleyen bu geometri kafanda yer ediyor. Kimileri, bunun sadece beyninin içinde yanan bir nöron modeli olduğunu söyleyecektir ama bunun bağımsız bir gerçekliği vardır. Ve senin için o gerçekliği düşünmek, hayatını geçirmenin ilginç ve mükâfatlandırıcı bir yoludur."

Rosk bir el terapistiydi; insanları iyileştirmek için ellerini bedenlerin üzerlerine koyuyordu. "Duruş bozukluğu sebebiyle siniri sıkışmış biri üzerinde çalışıyorum" dedi Rosk. "Bunu öğretmenimle telegör üzerinden tartışıyordum; görüntü olmadan, sadece sesimizle. Bu sinir, kaslar, etrafındaki dokular ve sorunu hafifletmek için bunları nasıl kullanırnam gerektiği konusunda uzun bir konuşmayı yaptık ve birdenbire bütün bu

şeyin ne kadar tuhaf olduğu aklıma geliverdi; her ikimiz de kendi aklımızdaki başka bir kimsenin bedenini bu imgeyle, bu vücut modeliyle ilişkilendiriyorduk, ama..."

"Görünüşe bakılırsa üçüncü bir yerde" diye öne sürdüm, "paylaşılan bir yerde."

"Öyle hissettim. Bir süre beni çok heyecanlandırmıştı; ama sonra tuhaflaşmaya başladığımı düşündüğüm için bunu aklımdan çıkardım."

"Bu Cnoüs'ten beri insanları çok heyecanlandırmıştır ve kendilerini bunu düşünmekten alamayan insanlar için bir sığınak gibidir" dedim. "Herkese göre değildir ama zararsızdır."

"Üçüncü Talan'dan beri neyse ki!.." dedi Rosk.

Böylesine masumca söylemesi bu sözü on kat daha kaba hale getirmişti. Cord'un yüzünün kızardığını gördüm ve yemekten sonra ona söylecek bir çift lafı olacağını tahmin ettim. Bunu söylemenin bu kadar nefret uyandıran bir şey olmasının nedenini gerçekten anlayıp anlamadığına dair herkes tahminde bulundu.

Yeni gelenlerin yüksek masada takdim edildiği ayunun o bölümüne geldiğimiz için herkes bizi susturuyordu.

Sekiz sokak çocuğu Devşirilmişti. Bir tanesi biraz hastaydı ve doktorların onunla daha kolay ilgilenebileceği Yıllıkçı matında kalacaktı. İkisinin göbek bağı henüz düşmemişti, ki bu da onların Yüzlükçüler arasında kısa bir süreliğine yaşadıktan sonra Binlikçi matına gidecekleri anlamına geliyordu. Onları bizim üst labirentten geçirecektik. Geri kalan beş kişi biraz daha büyüktü ve bu yüzden Yüzlükçüler'e verilecekti.

Otuz altı delikanlı Devşirilecekti. Barb dahil, bunlardan on yedisi doğrudan doğruya bizim mata gelecekti. Ötekiler Birciler'le kalacaktı, an azından başlangıçta. Biraz şansın yardımıyla daha sonra kimileri mezun olup bizim matımıza gelecekti.

Birciler'in on ikisi mezun olup bizim matımıza gelmeye karar vermişti. Bizim matlarımızı besleyen dağlardaki daha küçük başka bir konsentten dokuz kişi daha gelmişti.

Bunların hepsi yüksek masanın önüne getirilmiş ve hoş geldiniz dedikten sonra alkışlanmışlardı. Yarın kapı kapandıktan sonra çok daha sıkıcı bir törenle onların gelişini kutlayacaktık. Bu akşam surdışı yetkililerinin kendi özel sıkıcılıklarını sunma zamanıydı. Eski bir geleneğe göre, bu yemekte bulunan en yüksek rütbeli Pürokrat'ın ayağa kalkıp yeni gelenleri resmi olarak bize teslim etmesi gerekiyordu. O anda Sakular dünyadan çıkıp matik dünyaya girmiş oluyorlardı. Onların barınmasından, beslenmesinden, hastalandıklarında bakımından, öldüklerinde

gömülmesinden ve kötü davranışta bulunduklarında cezalandırılmasından biz sorumlu oluyorduk. Bu, o anda bir ülke vatandaşlığından çıkıp başka bir ülkenin vatandaşlığına girmek gibiydi. Başka bir deyişle yasal açıdan çok önemli bir şeydi; bazı yeminlerin edilmesi ve çanın çalmasıyla resmileştirilmek zorundaydı ve söz konusu yetkilinin bunu "bazı uyarılarda bulunmak" için mazaret olarak kullandığı eski bir gelenek vardı.

Bu yetkilinin; Apert'in birinci gününün sabahında kendi grubuyla On Yıl Kapısı'nda ortaya çıkmış, urganlar içindeki tuhaf adam olduğu anlaşıldı. Belediye başkanı olduğu da ortaya çıktı.

Herkese yerdeki ve gökteki Tanrı'ya şükürler olsun dedikten sonra önlem olarak, unutmuş olabileceği herhangi birine veya doğaüstü varlığa kapsamlı bir teşekkürü ekleyerek sözüne başladı: "Azuz Edhar'da yaşayan sizler bile, Yüksek Hâkimler'in On Birinci Çevre'si tarafından resmi polis yetki sınırlarının yeniden düzenlenmesinin politik manzarayı gerçekten değiştirdiğini şimdiye kadar fark etmişsinizdir. Kurtarılmış Yerler Genel Konseyi, geri dönüşü olmayan bir yasayı meclisten geçirmiş ve sekiz Dörtlü yönetimden beş tanesini yeni nesil liderlerin yönetmine vermiştir. Bu liderlerin Yeni Baz karşıtlarının öteki Arklarına mensup veya hiçbir Ark'a mensup olmayan ancak bizim endişelerimizi paylaşan arkadaşlarınıza ve seçim bölgelerinin değerlerine ve önceliklerine, kendilerinden öncekilerden daha hassas olacağına söz verebilirim."

"Eğer bunlardan sekiz tane varsa niçin Dörtlü yönetim adını veriyorlar?" diye sordu Orolo, pür dikkat dinleyen Jesry'nin babasının öfkeden deliye dönmüş bakışlarının hedefi olarak; *notlar alıyordu.*

"Onlardan aslında dört tane vardı ve isim yapışıp kaldı" dedi Arsibalt.

Jesry'nin babası müdahalelerin bittiğini düşünerek biraz sakinleşmişe benziyordu; ama daha yeni başlıyorduk.

"Yeni Baz karşıtı ne demek?" diye sordu Lio. Jesry'nin abisi onu susturdu. Jesry Lio'yu savunmaya kalkışmış, bu da beni oldukça şaşırtmıştı. "Sen istila muhabbetini böğüre böğüre anlatırken biz sana sesini kes demedik."

"Evet dediniz."

"Bahse girerim bu Cennet Bekçisi'nin delice işlerinden birini örtbas etmek içindir" dedim Lio'ya. Bu benim üzerime bir sessizlik perdesi indirmişti. Jesry'nin babası bütün bunların üstüne çıkabilecekmiş gibi iç çekti ve bir eliyle kulağını kapattı ama artık çok geçti; dalları büyüyen

bir iddia ve suçlama ağacı dikmiştik. Belediye başkanı saatimizin güzelliğinden, Katedral'imizin görkeminden, fraaların ve suurların muhteşem şarkı söylemesinden konuştukça konuşuyordu. Hiçbir noktada tatsız bir şey söylememişti ve yine de edindiğim duygu, içime doğan duyguydu; bütün grubunu benzin şişeleriyle kapılarımızın önünde toplanmaya teşvik ediyor gibiydi. Jesry ve abisi arasındaki tartışma, hiçbir şey söylemeden barış gücü olarak araya girmiş öfkeli kadınların kol sıkmaları ve masanın karşısından gönderilen keskin bakışlarla bastırılmıştı. Jesry'nin abisi, kaç tane Dörtlü yönetim olduğuna dair kılı kırk yaran tartışmalarımız yüzünden işe yaramaz bir yığın ukala olduğumuza karar vermişti. Jesry abisine, bunun şehir devleti Ethras'ın kuruluşunun öncesine dayanan bir ikonografi olduğu bilgisini vermişti.

Lio, vilim sanatı kitabından öğrenmiş olsa gerek, kimsenin nasıl olduğunu anlayamadığı kadar sessizce ortadan kayboluvermişti. Tuhaftır ki, dövüş sanatına bu kadar çok ilgi duyan birine göre çatışmadan hiç hoşlanmıyordu.

Yeni gelenleri resmen teslim almak için çan çalana kadar bekleyip sonra da izin isteyerek ayakta alkış sırasında uzaklaştım. Biraz temiz hava almak istemiştim. Geleneksel olarak eğlence yavaş yavaş bitecek ve kapılar şafakta kapanana kadar temizlik hız kazanacaktı; bu yüzden bir şey kaçırma ihtimalim yoktu. Çayırlık; kısmen hasat dolunayıyla, kısmen de karanlık bir denize yarı yarıya batmış saman renkli büyük bir ay gibi görünen büyük kubbenin eteklerinden yayılan ışıkla aydınlanıyordu. Lio'nun silueti buna doğru vuruyordu. Lio için hiç de sıra dışı olmayan tuhaf, dans eder gibi hareketlerle yürüyordu. Cüppesinin bir ucu iffet bağı biçiminde sarılmıştı; diğer ucu her yerdeydi; sabun köpüğü gibi uçuşuyor, sonra arkada şaklayıp tekrar toplanmak üzere kısa bir süreliğine rüzgârda aşağı doğru uçuyordu: aynı şeyi Azuz Froga'nın heykelinin üzerinde denemişti. İzlemesi heyecan vericiydi. Tek izleyicisi ben değildim: birkaç ziyaretçi daha etrafına toplanmıştı. İrikıyım adamlardı bunlar. Dört kişiydiler. Hepsi aynı renk giyinmişti. Sırtlarında numaralar vardı.

Lio'nun cüppesi 86 numaranın tepesinden aşağı doğru kaydı ve kumaşla örterek onun bir hayalet gibi görünmesine neden oldu. Kumaşı üstünden atmak için çırpınırken Lio da alt taraftan ona vuruyordu. Kafası tepede sabit bir top gibiydi; böylece Lio'nun tekmesi için de iyi bir hedef oluşturuyordu, ki hamle mükemmel bir uçan tekme olarak geldi.

Onlara doğru koşmaya başladım.

86 numara sırtüstü yere düştü. Lio'nun hızı onu aynı yere getirmişti. 86 numaranın gövdesini aşağı indiğinde yastık olarak kullanıp örümcek gibi yerde kalarak ve cüppesini çekip serbest bırakarak zekice yuvarlandı. 79 numara uçarak geliyordu. Lio dönerek saldırı hattından uzaklaştı ve bunu yaparken cüppesini 79 numaranın dizlerine doladı. Sonra 79 numaranın dizleriyle birlikte ayağa kalktı; 79 yüz üstü yere çakıldı ve kollarını ağız dolusu çimeni yemekten kurtulacak kadar hızlı kaldıramadı, pardon, indiremedi. Lio cüppesini döndürerek kurtardıktan sonra 79 numara kısa bir süreliğine bacakları açılmış bir biçimde başaşağı dengede kaldı. Sırada kimin olduğunu görmek için döndüğünde Lio, dalgın bir şekilde dirseğini V biçimine getirdi.

Yanıt: doğruca ona koşan 23 numara. Lio dönüp kaçtı. Ama çok hızlı değil. 23 numara ona yetişti; şimdi de Lio'nun çimlerin üzerinde sürüklediği cüppesinin üstüne basmaktan başka şansı yoktu. 23 numaranın başından beri sarsak olan yürüyüş biçimi tamamen bozuldu. Lio bunu farketti; nasıl etmesindi ki, cüppenin diğer ucu bacak arasından bağlıydı. Fırıl fırıl dönüp aniden onu çekti. 23 numara bir şekilde ayakları üstünde kalmıştı ama böyle yapmanın bedelini tökezleyip başı önde belinden öne doğru bükülerek ödemişti. Lio ona bir çelme taktı; 23 numaranın başını arkasından bir eliyle yakaladı ve onu dizinin üzerinde tepetaklak etmek için diğer dizinin hızını kullandı. 23 numara düşmesini bilmiyordu. Omzunun üzerine sert bir şekilde düştü ve sırtının üstüne doğru olduğu yerde döndü. Sırada ne olduğunu biliyordum: Lio açıkta kalan gırtlağa "öldürücü darbe" ile devam edecekti ve bana her zaman yaptığı gibi onu da kenara çekti ve adamın nefes borusuna delik açmaktan kaçındı.

Geriye bir kalmıştı. Sırtında kocaman 1 rakamı olduğu için ona bir demek istiyorum. Kolu askıda olan adamdı bu. Sağlam koluyla yere düşmüş olan 86 numaranın ceplerini yokluyordu. Aradığı şeyi buldu ve bir silah olduğuna emin olduğum şeyi tutarak ayağa kalktı.

Omurga kelepçesi kırmızı ve mavi yanıp sönerek ışık saçtı. Çok bilindik bir küfür savurdu. Silahı attı ve yere çöktü. Vücudundaki bütün kaslar kelepçeden gelen sinyallerle tutulmuş, aynı anda sağlığını kaybetmişti. Saldırganların dördü de şimdi yerdeydi ve çayırlık, telegörlerinin acı ötüşleri dışında sessizdi.

Yakınlarda bir yerde yalnız bir kimse alkışlamaya başladı. Onun içkiyi biraz fazla kaçırmış bir ezik olduğunu sandım ama sesin geldiği yere bakınca cüppe içinde kapüşonlu bir kişi gördüğüme şaşırmıştım.

Eski Ortça'da "Selam sana, çok yaşa, aferin" anlamında bağırarak olanları kutladı.

Ağır ağır bu fraaya doğru yürürken bağırdım, "umarım içki kokuyorsundur; kokmuyorsan, sen bir aptalsın. Ölebilirdi. Ve gerçekten ahmağın önde gideni olsan da, etrafta sinsice dolaşan birkaç Engizisyoncu var bilmiyor musun?"

"Mesele yok, bir tanesi o aptalca konuşmadan kaçmak için sinsice sıvıştı" dedi fraa. Kendisinin Engizisyoncu Varax olduğunu göstermek için kapüşonunu geriye çekti.

Yüzümün ne şekil aldığını tahmin edemiyorum ama görüntüsünün Varax'ın uzun zamandır gördüğü en eğlenceli şey olduğunu söyleyebilirim. Bunu belli etmemeye çalıştı. "İnsanların bizim hakkımızda ne düşündüğü ve burada oluş sebebimiz beni şaşırtmaya devam ediyor." dedi. "Lütfen bunu unutun. Hiçbir önemi yok." Praesidium'un tepesine baktı. "Azuz Edhar'ın "ücra bir inziva yeri"nde genç bir fraanın vilimini mahalle serserilerinin üzerinde denemesinden çok daha büyük meseleler söz konusu. Tanrı aşkına" diye devam etti (pek azımız Tanrı'ya inanıyordu ve kendisi onlardan biriymiş gibi durmadığı için bu bana garip gelmişti; bizim konsentimizin "ücra bir inziva yeri" olarak düşünüldüğü yerlerde kozmopolitan insanlar tarafından kullanılan bir yemindi bu belki.) "Tanrı aşkına, başını yukarılara kaldır. Büyük düşün; bu sabah yaptığın gibi. Oradaki arkadaşının dört iriyarı adama girişmeye karar verdiğinde yaptığı gibi." Ve bununla birlikte Varax kapüşonunu başına çekip çadıra doğru yürüdü.

Hızla başka tarafa yönelerek Gedikli Muhafız ve Gedikli Papaz'ın yanından geçti. İkisi de onun geçmesi için ayrılıp kenara çekildi. Her biri başını eğip bana hiç kimsenin öğretme zahmetine girmediği bir saygı ifadesinde bulundu.

Gediklilerin ikisi de oldukça gergin görünüyordu. Ayin zamanı yetki alanları içindeki sınır belliydi: duvarın tepesi. Apert sırasında duvar on günlüğüne ortadan kalktığı için işler karışmıştı.

Suur Trestanas, Lio'ya ağır bir ceza verecekti. Fraa Delrakhones ise olayların sonucundan memnun kıkır kıkır gülüyordu: Lio dört eziğin arkadan sessizce sokulduğunu farkettiğinde onlarla kendisi kapışmak yerine birisine haber vermeliydi.

"Eee, bu bir suç mu, değil mi?" dedi Suur Trestanas.

"Bildiğim kadarıyla görmezden gelinebilecek bir suç" dedi Delrakhones, "ama ben Gedikli Papaz değilim."

"Eh, ben öyleyim" dedi Suur Trestanas gereksiz bir şekilde "yeni gelenleri karşılaması ve onları masalarda eğlendirmesi gerekirken fraalarımızdan bir tanesinin Apert sırasında kavga çıkarması Düşürülme'ye kadar gidebilecek bir şey gibime geliyor."

Bu öylesine acımasız bir şeydi ki hemen konuştum; sanki Lio'nun vurdumduymazlığı bir kıvılcımla benim başıma atlamış gibiydi. "Yerinizde olsaydım bu konuyu daha ileriye taşımadan önce Engizisyoncu Varax'a sorardım" dedim.

Trestanas dönüp sanki daha önce hiç görmemiş gibi beni tepeden tırnağa süzdü. Belki de görmemişti. "Saygıdeğer konuklarımızla geçirdiğin özel vakit miktarı dikkat çekici. Olağanüstü."

"Tesadüfen olduğuna yemin edebilirim." Ama Suur Trestanas, çok geç farkettim, bu konuda beni *kıskanıyordu*. Sanki Varax ve Onali'yle bir ilişki içinde olmak için yanıp tutuşuyordu ama onlar bana tutulmuşlardı; benim onlarla karşılaşmalarımın tesadüften ibaret olduğuna asla inanmayacaktı. Böyle şeylere inanarak Gedikli Papaz olamazdınız.

"Engizisyon'un bizim üzerimizde kullanabileceği güç konusunda hiçbir fikrin olmadığı çok açık."

"Bu doğru değil. Konsenti yüz yıl göz hapsinde tutabilir ve bu süre içinde yiyeceklerimiz, besleyici ama pek güzel olmayan temel şeylere indirgenebilir. Yüz yıl sonra gidişatımızı düzeltmezsek burayı baştan aşağı temizleyebilirler. Herhangi bir başpapazı kovabilir ve onu... istedikleri birisiyle... değiştirebilirler..." Beynim dolaylı anlatımlarla uğraştığından kekeliyordum. Arsibalt'ın gün içinde bana söylediklerini kusuyordum sadece; bunlar Trestanas'a malesef alay gibi görünecekti.

"Belki de Azuz Edhar'ın mevcut başpapazlarının sorumluluklarını iyi bir şekilde yerine getirmediğini düşünüyorsun" diye çözüm sundu Suur Trestanas, fazlasıyla sakin bir şekilde. "Acaba Delrakhones'in veya Statho'nun veya benim değiştirilmem mi gerekiyor?"

"Öyle bir şey aklımın ucundan bile geçmedi!" dedim ve *şimdiye kadar* diye ekleyemeden dilimi ısırdım.

"Öyleyse Engizisyoncularla bütün bu gizli buluşmalar niçin? Onlarla *bir şekilde* konuşan ve başpapaz olmayan *tek* kişi sensin ve bunu *ikinci* kez yaptın; her defasında da olağanüstü *özel* koşullar altında."

"Bu delilik" dedim, "bu delilik."

"Senin yaşında bir çocuğun kavrayabileceğinden çok daha fazla şey risk altında. Senin saflığın, ne kadar saf olduğunu kabul etmeyi reddetmenle birleşince hepimizi risk altına sokuyor. Sana Kitap cezası veriyorum."

"Hayır!" Buna inanamıyordum.

"Birinci bölümden..... eee.... aaa... Beşinci bölüme kadar."

"Şaka yapıyorsunuz!"

"Yapman gerekeni biliyorsun sanırım!.." dedi ve çayırlığın karşısına, Katedral'e baktı.

"Güzel. Güzel. Birinci Bölüm'den Beşinci Bölüm'e kadar" diye tekrar edip çadıra yöneldim.

"Dur" dedi Suur Trestanas.

Durdum.

"Katedral *şu* tarafta" dedi eğlenmiş görünerek. "Yanlış yöne gidiyor gibisin."

"Akrabam ve kuzenim oradalar. Gidip onlara ayrılmak zorunda olduğumu anlatmam gerek."

"Katedral" diye tekrarladı, "şu tarafta."

"Gündoğumuna kadar beş bölümü bitiremem" diye vurguladım. "O hücreden çıktığımda kapılar kapanacak. Gidip aileme hoşça kal demek zorundayım."

"*Zorunda* mı? Garip bir kelime seçimi. Semantik konusunda bilgini tazeleyeyim zira Hylaea'nın ayaklarında tapınan sizin gibiler böyle şeylere çok meraklısınızdır. Katedral'e gitmek *zorunda*sın. Ailene hoşça kal demek *istiyor*sun. Bir fraa olmaktaki bütün maksat, surdışında yaşayan insanları köleleştiren şu *istekler*den kurtulmaktır. *Şimdi*, şu anda sana bir iyilik yapıyor ve bir seçim yapmanı istiyorum. Aileni o kadar çok görmek *istiyor*san, git gör onları; ama yürümeye devam et, doğruca kapıdan dışarıya ve sakın geri gelme. Eğer burada kalacaksan *şimdi* doğruca Katedral'e gitmek *zorunda*sın."

Cord ile Dath'a bir haber iletebilmesini umut ederek Lio'yu aradım; ama biraz uzaktaydı ve kavgayı Delrakhones'e anlatıyordu. Zaten Suur Trestanas'a da bunu yapamayacağını söyleme zevkini tattırmak istemiyordum.

Bu yüzden ailemden geriye kalanlara sırtımı dönüp Katedral'e doğru yürümeye başladım.

Üçüncü Bölüm
Eliger

Sıkıntı öfkenin taktığı bir maskedir. Fraa Orolo'nun bu söyleminin gerçekliğini doğrulamak için Gedikli Papaz'ın ceza hücresinden daha iyi bir yer olabilir mi? Lens ışık için neyse, kurnaz mimarın biri de burayı öfkeye karşılık gelecek şekilde tasarlamıştı. Hücremin kapısı yoktu. Benimle özgürlük arasında duran tek şey, eski zaman suçlularının kazıdığı duvar yazılarıyla dolu devasa taşlarla tasarlanmış dar bir Eski Matik Çağ kemeriydi. İçinde voltalamam veya ceza bitene kadar ziyaretçi kabul etmem yasaktı. Kemer, Gedikli Papaz avlusunu çevreleyen bir iç geçide açılıyordu. Önemsiz papazların getir götürleri yüzünden burada tüm saatlerde yoğun trafik vardı. O geçitten doğruca karşıdaki mihrabın üst kemer işçiliğini görebiliyordum ama siperi Provener'in kutlandığı altmış metre aşağıdaki zemini görmemi engelliyordu. Müziği

duyabiliyordum. Dümdüz dışarıya bakabiliyor, ekibim saati kurduğunda ve Tulia'nın ekibi sırayla melodi çanlarını çaldığında zincirin hareket ettiğini görebiliyordum; ama insanları göremiyordum.

Hücremin karşısındaki manzara daha iyiydi. Başka bir Matik kemerle çerçevelenmiş bir pencere çayırlığa bakıyordu. Bu, öfkeyi ve sıkıntıyı körüklemek için bir başka hileydi; zira isteseydim tüm vaktimi aşağıda, konsentin etrafında özgürce dolaşıp ilginç şeyler tartışan (öyle olduğunu sanıyorum) veya en azından komik hikâyeler anlatan erkek ve kız kardeşlerime bakarak geçirebilirdim. Yukarıda Gedikli Papaz'ın pencere pervazının çıkıntısı, gökyüzünün büyük bölümünü kapatmıştı ancak ufuk çizgisinin yaklaşık yirmi derece yukarısını görebiliyordum. Pencerem, yüzümü cama yaklaştırdığımda sağ tarafta görebildiğim On Yıl Kapısı'yla birlikte Yüzyıl Kapısı'na bakıyordu. Bu yüzden Onuncu Gece'den sonraki sabah güneş yükseldiğinde Apert töreninin kapanışını duyabiliyordum. Hücremin girişine baktığımda, su kapakçıkları aktive olduğunda zincirlerin hareket ettiğini görebiliyordum. Sonra hücrenin karşısına geçip penceremden dışarı baktığımda gümüş rengi tele benzeyen suyun su kemerinden On Yıl Kapısı'na doğru aktığını görebiliyor ve kapının gacır gucur kapanışını izleyebiliyordum. Surdışında sadece birkaç izleyici duruyordu. Kısa bir süreliğine Cord'un, son anda dışarı koşup hoşça kal demek için onu kucaklamamı bekleyerek umutsuzca orada dikildiği düşüncesiyle kendime eziyet ettim; ama kapı kapanır kapanmaz bu tür düşünceler hemen aklımdan silindi. Ayutların tenteyi indirmelerini ve masaları katlamalarını izledim. Suur Trestanas'ın emrindeki biri tarafından kapıma bırakılan bir parça ekmeği yedim ve bir tas sütü içtim.

Sonra dikkatimi Kitap'a verdim.

Bu Kitap'ın yegâne amacı okurlarını cezalandırmak olduğu için, ne kadar az bahsedilse o kadar iyidir. Kitabı öğrenmek, kopyalamak ve ezberlemek çok sıra dışı bir cezaydı.

Herhangi bir insan yerleşkesinde olduğu gibi konsentte otları temizlemek, lağımı temizlemek, patates soymak ve hayvan kesmek gibi bol miktarda nahoş veya can sıkıcı gündelik iş vardı. Mükemmel bir toplumda olsak bu işleri nöbetleşe yapardık; mevcut durumda, insanların zaman zaman ihlal ettikleri davranış kuralları ve talimatlar vardı ve Gedikli Papaz; bu insanlara en tatsız işleri yaptırma işini üstlenirdi. Kötü bir sistem değildi bu. Yemekhane'de içkiyi fazla kaçırdığınız için tıkanmış bir tuvaleti açıyorken pek de eğlenceli bir gün geçirmeyebilirsiniz, ama işin gerçeği; tuvaletler gereklidir. Bazen tıkanıyorlardı ve kimi fra-

alar ve suurlar bunları temizlemek zorunda kalıyordu; zira dışarıdan kanalizasyoncu çağıramıyorduk. Bu yüzden böyle bir cezayı çekerken en azından bir tatmin vardı; yani her işin bir amacı vardı.

Ancak Kitap'ta hiçbir amaç yoktu, ki bu da onu en korkunç cezalandırılma şekli yapıyordu. Kitap on iki bölümden oluşuyordu. Depremleri ölçmek için kullanılan ölçek gibi, ilerledikçe katlanarak kötüleşiyordu; bu yüzden örneğin Altıncı Bölüm Beşinci Bölüm'den on kat daha kötüydü. Birinci Bölüm tadımlıktı; suçlu çocukları cezalandırmak için yazılmıştı ve genellikle birkaç saat içinde tamamlanıyordu. İkinci bölümse en azından bir gece içerde kalmak demekti; ama kendisine saygısı olan bir yaramaz, gün içinde bu cezayı bitirebilirdi. Beşinci Bölüm birkaç hafta içerde kalmak anlamına geliyordu. Altıncı Bölüm ve daha yukarısını gerektiren bir ceza için önce Başpiskopos'a sonra da Engizisyon'a başvurulurdu. On ikinci Bölüm tek başına, ağır işte ömür boyu ceza anlamına geliyordu; 3690 yıl içinde sadece üç ayut bu cezayı tamamlamıştı ve bunların hepsi adamakıllı delirmişti.

Altıncı Bölüm'den fazla ceza yıllar sürebiliyordu. Çoğu kimse bu cezayı çekmektense konsenti terk etmeyi seçiyordu. Vazgeçmeyenler dışarı çıktıklarında değişmiş oluyorlardı: boyun eğmiş ve göze çarpar bir şekilde zayıflamış. İnsana delice gelen şey gerekli bölümleri kopyalamak, bunları ezberlemek ve başpapazlar heyeti önünde bunlara dair soruları yanıtlamaktan öte bir şey olmamasıydı; ancak Kitap'ın içeriği mantıksız, delirtici ve anlamsız olacak şekilde yüzyıllar boyunca itinayla hazırlanmış ve geliştirilmişti: ilk başlarda apaçık bir şekilde, bölümler ilerledikçeyse daha kurnazca. Çıkışı olmayan bir labirent, haftalar süren bir uğraşıdan sonra sonucu 2=3 çıkan bir denklemdi bu. Birinci Bölüm kafiyeli gibi görünen, okundukça pek de kafiye hissi vermeyen kelimelerin serpiştirildiği çocuk şarkılarından oluşan bir sayfaydı. Dördüncü Bölüm, pi sayısının basamaklarından ibaret beş sayfadan oluşuyordu. Bununla birlikte onun ötesinde başka hiçbir rasgelelik yoktu Kitap'ta; zira birkaç numara öğrendiğinizde gerçekten rasgele şeyleri ezberlemek kolaydı ve Dördüncü Bölüm'e kadar gelmeyi başaran herkes de birkaç numara öğrenmiş oluyordu. Ezberlemesi daha zor ve yanıtlaması imkânsız olan sorular, neredeyse hiçbir anlamı olmayan yazılarla ilgili olanlardı. Bunların bir noktaya kadar bir iç mantığı vardı elbette. Böyle şeyler zaman zaman matik dünyada doğal olarak ortaya çıkardı; ne de olsa herkes bir Azuz olmak için gereken şeylere sahip değil. Yazarları aşağılanıp Düşürüldükten sonra Engizisyon bu yazıların üzerinden geçer ve istendiği gibi berbat bulunması yetmez daha da berbatlaştırılır ve

Kitap'ın bu daha berbat halleri daha sonraki baskılara bırakılırdı. Cezanızı tamamlayıp hücreden dışarı çıkma iznini alabilmeniz için bunlara baştan sona kadar eksiksiz hâkim olmak zorundaydınız; örneğin bir kuantum mekaniği öğrencisi, grup teorisini bilmek zorundaydı. Cezanın mantığı, bir tür entellektüel zehrin beyninizin ta derinliklerine sızmasını sağlamaya gayret edeceğinizi bilmekte yatmaktaydı. Hayal edebileceğinizden daha aşağılayıcıydı bu ve birkaç hafta boyunca Beşinci Bölüm üzerindeki çabalarımdan sonra, Dokuzuncu Bölümü bitiren birisinin nasıl kalıcı bir hasarla dışarı çıkacağını anlamakta hiç zorluk çekmedim.

Kitap'tan bu kadar bahsetmek yeter. Daha ilginç olan soru: niçin buradaydım? Suur Trestanas, Engizisyoncular aramızda olduğu sürece benim cemaatten uzaklaştırılmamı istemişe benziyordu. Üçüncü Bölüm vaktimi uzun süre almayacaktı sanki. Dördüncü Bölüm yeterli olurdu, ama sayı ezberimin iyi olması ihtimaline karşı bana Beşinci Bölüm'ü de vermişti.

Sadece törenlerle gurur duyan ve yüzeysel bilgiye sahip ayutların katıldığı şafak ayunu her sabah beni uyandırıyordu. Cüppemi, hücrenin tek mobilyası olan tahta şiltenin üzerinden çekip aldım ve sarındım. Yerdeki bir delikten aşağı çişimi yapıyor, soğuk su dolu taş bir küvette yıkanıyor, ekmeğimi yiyip sütümü içiyor, boş kapları kapının önüne koyup yerde oturuyor, Kitap'ı, bir şişe mürekkeple kalemi ve birkaç sayfayı şiltenin yüzeyinde hazırlıyordum. Kürem, sağ dirseğime destek görevi görüyordu. Üç saat çalışıyordum ve daha sonra Provener'a kadar aklımı temizlemek için başka bir işle meşgul oluyordum. Lio, Jesry ve Arsibalt'ın saati kurdukları süre boyunca mekik çekiyor, çömelip kalkma ve öne doğru bacak esnetme hareketleri yapıyordum. Ekibim, ben olmadığım için daha çok çalışıp daha da güçleniyordu ve ben dışarı çıktığımda zayıf olmak istemiyordum.

Ekip arkadaşlarım benim hangi hücrede olduğumu bir şekilde biliyor olmalıydılar zira Provener'den sonra tam penceremin altında öğle pikniği yapıyorlardı. Yukarıya bakmaya veya el sallamaya cesaret edemezlerdi; Trestanas yukarıdan onlara bakıyor, tam da böyle bir hata yapmalarını bekliyor olabilirdi. Her şeye rağmen onlar, her öğle yemeğinde birisinin şerefine maşrapalarca birayı höpürdeterek içmeye başlıyorlardı. Mesajı almıştım.

Bol miktarda mürekkep ve kâğıt vardı, böylece şu anda okumakta olduğunuz yazıyı yazmaya başladım. Yazdıkça son birkaç haftadır gözden kaçırdığım olayların belli bir kalıp içinde olduğu düşüncesine kapıl-

dım. Kitap dışında arkadaşlık edecek kimsesi olmayan yalnız bir mahkûmda oluşabilecek kısır ruh haline verdim bunu.

Cezam başladıktan yaklaşık iki hafta sonra bir gün, sabah vardiyam tuhaf çan sesleriyle bölündü. Kapımdan baktığımda zangoçların balkonundan yukarıya doğru melodi çanlarına uzanan çan urganlarının uzantısını görebiliyordum. Urganların çekilip bırakılmasını görebilmek için sırtımı pencereye vererek şiltenin diğer tarafına dolaştım. Bütün ayutların, melodi çanlarının sırasının kodlarını çözmeyi bilmesi beklenirdi. Ben bilhassa bu işte asla iyi olamamıştım. Ses tonları kulağımda eriyip kayboluyordu ve onları kalıplarla şekillendiremiyordum; ancak urganların hareketlerini izlemek bir şekilde bu işi kolaylaştırıyordu; böyle bir iş için gözlerim kulaklarımdan daha uygundu. Bir urganın hareketinin, hemen yanındakinin önceki vuruşlarında yaptığı hareketle programlandığını görebiliyordum. Bir iki dakika içinde kimsenin yardımını istemeden bunun Eliger çağrısı olduğunu anladım. Ekibimden biri, bir mezhebe katılacaktı.

Melodi çanları çalındıktan sonra, ayun başlamadan yarım saat geçmişti ve Statho'nun Jesry'nin adını makamlı bir şekilde okuduğunu işitmeden önce şarkılar ve ilahilerle bir yarım saat daha geçti. Bunu Kuncak İlahisi'nin söylenmesi izledi. Şarkı enerjikti, ama çıkış notalarının olduğu yerler kulak tırmalayıcıydı; böylece onu alanların Edharcılar olduğunu anlamıştım. O süre boyunca dikkatimi Kitap'a verebilmem neredeyse imkânsızdı; Provener sonrasına kadar çok azını tamamlayabildim.

Ertesi gün melodi çanları yeniden çaldı. Edharcılar'a iki kişi ve Yeni Çevre'ye de bir kişi katılmıştı: Ala'ydı bu. Bunda şaşılacak bir şey yoktu. Ne zamandır onun eninde sonunda bir başpapaz olmasını bekliyorduk ancak bazı nedenler yüzünden bu olayı düşünmek beni gece geç saatlere kadar uyutmadı. Ala, onu bir daha asla göremeyeceğim, onunla asla başka bir tartışmaya giremeyeceğim ve teorik bir problemi önce kimin çözeceğini anlamak için bir daha yarışamayacağım başka bir konsente gitmiş gibiydi. Aslında bu çok saçma bir düşünceydi zira o burada, Edhar'da kalacaktı ve onunla her gün Yemekhane'de yemek yiyor olacaktım; ama beynimin bir parçası, Ala'nın kararını kendim için kişisel bir kayıp olarak görmekte ısrar ediyor ve beni uyutmayarak cezalandırıyordu.

Eliger çalan melodi çanlarını görerek deşifre etme biçimimde küçük gizli bir ders vardı. Zira önceki haftalarda olup bitenleri yazmaya devam ederken ve bu arada bir şeyleri kaçırıyor olma hissi yavaş yavaş içimi

kemirirken yıldıztaşında Fraa Orolo'yla yaptığım sohbete ve hemen sonrasında onun demir kale kapısının aşağısında Trestanas'la yaptığı sessiz tartışmasına gelmiştim en sonunda. Bunu yazarken, penceremden, bunun gerçekleştiği yere baktım ve gündüz olmasına rağmen demir kale kapısının kapalı olduğunu farkettim. Aynı anda Asırcılar'ın demir kale kapısını da görebiliyordum. O da kapalıydı. Burada olduğum süre içinde ikisi de kapalıydı. Geçen her günle birlikte yıldıztaşının tamamen mühürlendiğinden, Anahtar Müdürü'nün Apert'in sekizinci günü benim ve Orolo'nun ardından demir ızgarayı çarparak kapattığı andan beri, daha da emin oldum. Yıldıztaşının bu kapanışı –ki bunun Azuz Edhar Konsenti'nin tarihinde hiç olmadığından emindim– Orolo ve Trestanas arasındaki öfkeli konuşmanın da konusu olmalıydı.

Bundan sadece birkaç gün sonra Engizisyoncuların gelmesinin tesadüf olmadığını düşünmek biraz fazla mı abartıydı acaba? Bizimkiler de dünyadaki diğer yıldıztaşlarındakiyle aynı gökyüzüne bakıyordu. Bizimkisi kapatılmışsa, oralarda görmemizin istenmediği bir şey varsa, diğerleri de kapatılmış olmalıydı. Emir, Apert'in sekizinci günü Ağ üzerinden gönderilmişti ve Ita tarafından Suur Trestanas'a iletilmişti. Aynı anda Varax'la Onali'nin "ücra inziva yeri"ne, yani Azuz Edhar'a gezilerine başlamıştı sanırım.

Bunların hepsinin bir anlamı vardı; ama en kafa karıştırıcı ve önemli soruyu yanıtlamamda bana hiç faydası olmadı: yıldıztaşını niçin kapatmak istemişlerdi ki? Orası konsentin, başpapazların ilgilenmesinin bekleneceği *en son* bölümüydü. Onların görevi Sakular bilginin ayutların kafasına akışını engelleyerek Öğreti'yi korumaktı. Yıldıztaşından gelen bilgi, doğası gereği sonsuzdu. Bu bilginin çoğu milyarlarca yıllıktı. Mevcut olaylara neden olan şey kayalık bir gezegendeki bir toz fırtınası ya da bir gaz yığınındaki bir girdap değişimi olabilirdi. Sakular olarak düşünülebilecek ne görülmüş olabilirki ki yıldıztaşında?

Duman kokusu alarak şafaktan saatler önce hücresinde uyanan ve bundan kendisi uykudayken geçen saatlerde kıvılcımın neden olduğu o ateşin artık büyüdüğü sonucuna varan bir fraa gibi, sadece korku değil aynı zamanda yavaşlığım yüzünden utanç hissettim.

Eliger'in her gün kutlanıyor olmasının hiçbir yararı yoktu. Yaklaşık son bir yıldır kurambilim ve kozmografide diğerlerinin biraz gerisinde kalmaya başladığımı hissediyordum. Zaman zaman da kendimi Edharcı olmayan bir mezhebe katılmaya ve bir başpapaz olmaya veriyordum. Sonra Trestanas bana ceza vermeden hemen önce, Edharcılar arasında bir yer kapıp kendimi Hylaea Teorik Dünya'sını keşfetmeye adamaya

karar vermiştim. Bunun yerine diğerleri benden daha da ileriye doğru gitmek için yarışırken ve hatta Edhar meclisindeki mevcut boşlukları doldururken ben bir dizi saçmalık okuyarak bu odada saplanıp kalmıştım. Teknik olarak sınır yoktu, kota yoktu; ama Edharcılar diğerleri kaç tane olursa olsun on veya on iki yeni ayut alırsa sorun çıkıyordu. Otuz yıl önce Orolo geldiği zaman on dört kişiyi almışlardı ve insanlar hâlâ bu konuda konuşuyorlardı.

Bir öğleden sonra, Provener'den hemen ardından, çan ekibi melodi çanlarını çalmaya başladı. Bunun yine Eliger olduğunu düşündüm; zira o zamana kadar Edharcılar'a beş kişi, Yeni Çevre'ye üç kişi ve Eski Protestan Faancılar'a bir kişi katılmıştı. Sorun şuydu: beynimin derinliklerinden bir ses; bu seslerin daha önce hiç duymadığım çan melodileri olduğu duygusuyla içimi kemiriyordu.

Bu cezanın ilginç olmayan bir zamanda verilmiş olmasını dileyerek bir kere daha kalemimi bırakıp urganları izleyebildiğim yere oturdum. Birkaç dakika içinde bunun Eliger değil de Anathem olması endişesi kısa bir süre göğsümü sıkıştırdı ve geçti gitti. Yarım saat boyunca salonların dolmasını dinleyerek hareketsizce oturdum. Büyük bir kalabalık vardı; matlardaki bütün ayutlar her ne yapıyorlardıysa bırakıp buraya gelmişlerdi. Hepsi konuşuyordu. Heyecanlı gibiydiler. Tek bir kelime bile anlayamadım belki ama ses tonlarından önemli bir şey olacağını hissettim. Tüm korkularıma karşın kendimi yavaş yavaş bunun Anathem olamayacağına ikna etmiştim. Kendi aralarından birisinin Düşürülmesini izlemek için toplansalardı bu kadar çok konuşmazlardı.

Ayin başladı. Müzik yoktu. Başpiskoposun Eski Ortça tanıdık cümleler söylediğini duyabiliyordum: konsentin resmi bir toplantısıydı bu. Sonra Yeni Ortça'ya geçti ve doğal olarak Yeniden Yaratılış zamanında yazılmış olması gereken bazı boş ve anlamsız sözcükler okudu. Bunun sonunda şöyle seslendi: "Azuz Edhar Mezhebi Asırcı Bölümü'nden Fraa Paphlagon'a Celp."

Öyleyse bu bir Celp ayunuydu. Bu olaya üçüncü kez tanıklık ediyordum. İlk ikisi ben on yaşındayken olmuştu.

Ben bunu özümserken mihrabın zemininden yukarı doğru önce bir iç çekme, daha sonra da bir inilti yükseldi: iç çekmenin çoğunun ayutlardan, iniltilerinse kardeşlerini sonsuza dek kaybedecek olan Yüzlükçüler'den geldiğini anladım.

Ve çılgınca bir şey yaptım ve paçamı nasıl kurtarabileceğimi de biliyordum: hücremin kapı eşiğine adım attım. Geçitten geçip parmaklıklardan baktım.

Mihrapta sedece üç kişi vardı: mor cüppesiyle Statho ve şapkalarından tanınabilen Varax'la Onali. Ekranların arkasında gizli yerin geriye kalanı, ayunun durmasına sebep olan bir kargaşa içindeydi.

Neler olup bittiğini görebilmek için kısa süreliğine korkuluklardan aşağı bakmak istemiştim; ama bana yıldırım çarpmamıştı. Hiçbir alarm çalmamıştı. *Yukarıda hiç kimse yoktu.* Celp çanı çaldığı için burada olamadıklarını ve herkesin bunun için Katedral'de toplanmak zorunda olduğunu fark ettim. *Zorundaydılar;* çünkü hiç kimsenin kimin adının okunacağını önceden bilmesinin olanağı yoktu.

Biraz düşündüm de aslında *benim* de orada olmam gerekiyordu! Benim gibi birinin hücresinde bırakılması için Celp kurallarının dışına çıkılması gerekiyordu.

Öyleyse Gedikli Papaz'ın personeli niçin gelip beni götürmemişti? Bunun bir dikkatsizlik olabileceğini düşündüm. Bu gibi durumlarla ilgili bir prosedür yoktu. Benim yerimde olsalardı melodi çanlarını bile farketmemişlerdi şimdi. Başlayana kadar bunun bir Celp olduğunun farkına varmamışlardı ve sonra da gelip beni götürmek için çok geç kalmışlardı. Bitene kadar oraya çakılıp kalmışlardı.

Bitene kadar oraya çakılıp kalmışlardı.

Gedikli Papaz ve personeli buraya ağır aksak çıkıncaya kadar, hücremde olduğum sürece etrafta dolaşmakta serbesttim, en azından kısa bir süreliğine. Bunun üzerine Celp'i boşlamaktan zaten başım derde girecekti! Öyleyse neden insanların şimdiden sonra elli yıl boyunca Yemekhane'de konuşacakları bir şey için başımı derde sokmayacaktım ki?

Yaptığım bütün egzersizler şimdi meyvesini verecekti. Geçitten hızla koşup Gedikli Muhafız'ın yerinden basamakları üçer üçer çıkıp saat boşluğunun alt bölgelerine girdim. Burada ses çıkartmadan ve metal basamaklara çarpmadan çok dikkatli hareket etmek zorundaydım. Aşağıyı çok net görebiliyordum ve bu yüzden olup bitenleri takip edebiliyordum. Görebildiğim hiçbir şey değişmemişti; ama saat boşluğundan yeni bir ses yükseliyordu: giden kardeşleri için Yüzlükçüler'in okuduğu matem ve veda ilahisiydi bu. Başlaması biraz zaman almıştı. Bunu onlara hiç kimse ezberletmemişti. Nadiren kullanılan ilahi kitaplarını didik didik edip doğru bölümü bulmak için sayfa karıştırmak zorunda kalmışlardı. Beş bölümlük bir armoni olduğu için notaları asmaları bir dakikalarını almıştı. İlahi biraraya getirilip okunmaya başladığında ben yıldıztaşını yarılamıştım; saatin kadranlarına tırmanmış, Lio gibi hareket etmeye çalışmış ve cüppemin kenarının dişlilere takılmasının önüne geçmiştim. Matem ve veda şarkısı gerçekten insanın tüylerini diken di-

ken ediyordu; cenazelerde söylediğimiz şarkıdan bile daha duygusaldı. Elbette Fraa Paphlagon'un kim olduğuna, neye benzediğine veya ne eğitimi aldığına dair en ufak bir fikrim yoktu; ancak şarkıyı söyleyenlerin vardı ve müziğin gücü bana o kuvvetli duyguları hissettirdi.

İkimizin de bilinmeyen topraklara doğru yola çıktığımızı düşünürsek belki de biraz onun hissettiğini hissetmişimdir.

Yıldıztaşının ana katı şimdi tam tepemdeydi; Praesidium'un tepesine köprü kuran ve tepesinde duran her şeyi tutan kemerin iç kavisine varmıştım. Birkaç şaft, karşıt enerjilere güç veren kesme taşların arasından geçiyordu. Bunların en büyüğünün çevresinden bir merdiven dönüyordu. Merdivenin tepesine çıkıp elimi bir kapı mandalının üzerine koydum. İçinden geçmeden önce aşağıdaki ayunun ilerleyişini kontrol etmek için baktım. Asırcılar'ın ekranındaki kapı açılmıştı. Fraa Paphlagon orta tarafa adım atıp orada tek başına dikildi. Kapı arkasından kapandı.

Aynı anda ben de yıldıztaşına açılan kapıyı açtım. Gün ışığı içeri doldu. Korkuyla eğildim. Bu dikkatlerden nasıl kaçabilirdi ki?

Sakin ol, dedim kendime, bunu görebilecekleri kuyuda sadece dört insan var ve bütün gözler Fraa Paphlagon'un üzerinde.

Bir kez daha aşağı baktığımda bu mantıkta bir hata keşfettim. Bütün gözler Fraa Paphlagon'un üzerindeydi: *Paphlagon'unkiler hariç*! Başını geriye atıp yukarıya bakmak için bu anı seçmişti. Neden olmasın? Bu yere son bakışıydı bu. Onun durumunda olsaydım ben de aynı şeyi yapardım.

Bu mesafeden onun yüz ifadesini okuyamıyordum ama açık kapıdan içeri dolan ışığı görmüş olmalıydı.

Bir süre hareketsiz bir şekilde düşünerek duraksadı; sonra Statho'yla yüzyüze gelmek için yüzünü yavaşça aşağı indirdi. "Ben, Fraa Paphlagon, çağrınızı cevaplıyorum" dedi; bir-iki dakika sürecek bir duanın ilk satırıydı bu.

Yıldıztaşına geçtim ve kapıyı arkamdan usulca kapattım.

Bir taraftan her şeyin toz kaplı ya da kuş pislikleriyle örtülü olmasını bekliyordum beklediğimden daha iyi durumdaydı; zira Orolo'nun çömezleri burayla ilgilenmişe benziyordu.

Laboratuvar olarak kullanılan penceresiz beton sığınağa geldim ve ışık geçirmeyen üç katlı kapılarından geçip içindeki bilgiler silinmiş ve toz koruyucusunun içine sarılmış bir tane fotoandaç tablet aldım.

Buna neyin resmini kaydetmeliydim? Başpapazların bizim görmemizi istemedikleri şeyin ne olduğuna dair en küçük bir ipucum yoktu ve

bu yüzden teleskobu nereye doğru çevireceğimi bilmemin imkânı da yoktu.

Aslında bunun ne olabileceğine dair çok iyi bir fikrim vardı: bize doğru gelen büyük bir göktaşı. Yıldıztaşının kapatılmasını açıklayabileceğini düşündüğüm tek şey buydu. Bunun bana bir yararı olmadı. Mithra ve Mylax'ı doğruca ona yönlendirmedikçe böyle bir taşın fotoğrafını çekemezdim; ki onları yönlendirmem de imkânsızdı çünkü bunu yapabilmem için yörünge faktörlerini çok iyi bilmem gerekiyordu. Bu şartlar altında büyük teleskobu yönlendirmenin herkesin dikkatini çekeceğini söylemeye gerek bile yok.

Ancak hareket edemediği için yönlendirilmesi gerekmeyen başka bir araç vardı: Clesthyra Gözü. Bu, fikir aklıma gelir gelmez Sivrikule'ye doğru koşmaya başladım.

Döner merdiveni çıkarken bunun işe yaramama ihtimallerinin nedenlerinin hepsini gözden geçirecek bolca vaktim vardı. Clesthyra Gözü'nün evrenin yarısını, ufuk çizgisinden ufuk çizgisine görebildiği doğruydu. Sabit yıldızlar, Arbre'ın kendi ekseninin etrafında dönmesi yüzünden dairesel kesik çizgiler şeklinde görünüyordu. Hızlı hareket eden cisimler, düz ışık çizgisi olarak görünüyordu; ama daha da büyük bir göktaşının oluşturduğu iz gözle görülemeyecek kadar soluk ve kısa olacak.

Sivrikule'ye ulaştığımda bu kaçamak cevapları aklımdan çıkardım. Bu elimdeki tek aletti. Denemek zorundaydım. Daha sonra sonuçları değerlendirip ne görebildiğimi anlayacaktım.

Balıkgözü merceğin altında tam elimdeki tabletin boyutlarında oyulmuş bir yuva vardı. Toz koruyucusunun mührünü açtım ve elimi içine sokup tableti opak tabanından avcumla tuttum. Toz koruyucuyu çekip çıkardım. Rüzgâr bunu elimden uçurup uzaktaki bir duvara yapıştırdı. Tablet, teleskop aynasını parlatmak için kullanılan boş bir kâğıt gibi özelliksiz; ama daha koyu renkte bir diskti. Bellek işlevini çalıştırdığımda en alttaki katman güneşle aynı renge döndü; zira şimdi tabletin yüzeyine vuran ışığın kaynağıydı bu. Tablet, üzerine gelen ışığı ayarlayacak merceği veya aynası olmadan açıkta durduğu için, ne güney gökyüzünden vuran kasvetli kış güneşinin, ne kuzeyde yükseklerde bulunan buzlu bulutların, ne de benim yüzümün resmini oluşturabiliyordu.

Bu durum değişmek üzereydi; cüppemi kafama çekip uzun ve karanlık bir tünel şekline getirdim. Bu önlemin gerçekten *gerekli* olduğu ortaya çıkarsa, yani bu tablet bir şekilde Gedikli Papaz'a giderse, ben de bir şekilde ortaya çıkacaktım; ancak gizliden gizliye bir iş çevirdiğim sürece bu işi doğru yapma zorunluluğu hissediyordum.

Tableti Göz'ün altındaki yuvaya takıp yerine oturttum ve ardından toz kapağını kapattım. Dolması birkaç ay sürecek ve o zamana kadar görüşten hızla kaçan cüppeli popomun görüntüsünden başlayarak Göz'ün gördüğü her şeyi kaydedecekti.

Sonra buraya geri gelip onu almak zorunda kalacaktım; ki bu; nasıl olacağını daha düşünmeye bile başlamadığım küçük bir problemdi.

Sivrikule'den bunları düşünerek aşağı inerken benimle Binlikçiler'in kayalıkları arasında büyük, gürültülü ve hızlı bir şey şangırdadı. Korkudan ölüyordum. İkiyüz metre uzaklıktaydı ama yüzüme inmiş bir tokat gibiydi. İlerleyişini takip ederken dengemi kaybettim ve trabzansız merdivenlerden tepetaklak düşmemek için çömelmek zorunda kaldım. Bu, kütük gibi kanatlarını döndürebilen ve çift pervaneli helikoptere dönüşebilen bir tür hava taşıtıydı. Katedral'i kontrol kulesi olarak kullanıyormuş gibi ileriye doğru keskin bir kavis yaptı ve Gün Kapısı'nın önündeki meydana bakan uçuş rotasına girdi. Bulunduğum yerden bunu göremiyordum; bu yüzden dikkatle ayağa kalkıp Sivrikule'nin dibine ve ordan da yıldıztaşının kapağının karşısına koşturdum. Kendimi Praesidium'dan aşağı atmak üzere olduğumu farkederek, ki bu pek de umursamadığım bir şeydi, megalitlerin birisine doğru yöneldim ve kendimi, iki elimle megalite vurup frenleyerek, durdurabildim. Rotorları şimdi yukarıya doğru çevrilmiş, meydana inmeye hazırlanan hava taşını görmek için bunun köşesinden tam zamanında bakabilmiştim. Rotor, havuzun yüzeyinde görülebilen şekiller oluşturmuş ve ikiz fıskiyeleri dışa doğru genişletmişti.

Bir süre sonra Gün Kapısı'ndan yeni çıkan mor cüppeli iki kişi göründü. Varax ve Onali, rotorlar uçurmasın diye şapkalarını çıkardılar. İki adım arkalarında şiddetli rüzgâra karşı eğilen ve kontrol etmesi zor cüppesini çıplak kalmamak için elleriyle çekiştirerek kendisini kucaklayan Fraa Paphlagon vardı. Varax ve Onali hava taşıtının kapısına doğru gelip duraksadı ve ona bakmak için geri döndüler. Her biri bir kolunu uzattı ve Paphlagon'un içeri girmesine yardım ettiler. Sonra onun ardından taşıta bindiler. Otomatik bir mekanizma, daha rotorlar yukarı dönüyorken ve hava taşıtının iniş takımları meydandan ayrılmaya başlarken ambar kapağını çekip kapattı. Sonra pilot gaza yüklendi ve o şey bir iki saniye içinde on beş metre zıplayıverdi. Kanatlar eğildi. Bu ileriye doğru biraz hız kazandırdı. Havuzun ve burgerlerin şehri üzerinden yukarı doğru hızla yükselip yan yatarak batıya doğru uzaklaştı.

Bu o güne kadar gördüğüm neredeyse en harika şeydi ve gördüklerimi arkadaşlarıma anlatmak için sabırsızlanıyordum.

Sonra kaçak bir mahkûm olduğumu hatırladım.

Saat boşluğuna girdiğim sırada Celp biteli çok olmuştu. Boşluktan, salonları boşaltan insanların sesleri azalarak da olsa geliyordu. Çoğu Katedral'i terk ediyordu ama kimileri Gediklilerin avlusunda işlerine devam etmek için köşe kulelerdeki merdivenleri çıkacaktı. Panik içinde fazla gürültü yapmıştım; ancak aşağıya indikçe, yukarı tırmananların en hızlısının oraya benden önce varacağı korkusuna rağmen hareketlerimde daha akıllı olmak zorundaydım.

Yukarı ilk çıkanlar, uçup gözden kaybolmadan önce balkonlarına varıp hava taşıtını görebilmek umuduyla ellerinden geldiğince hızlı davranan Gedikli Muhafız personelinden iki genç başpapazdı. Muhafız avlusuna onlar aşağıdan ulaşmadan önce ben yukarıdan ulaştım. Geçitte yakalanınca saklanacak bir yer aradım. Katedral'in bu katı, sadece bir Gedikli Muhafız'ın süsleme olarak görebildiği şeylerle doluydu: çoğunlukla ölmüş kahramanların büstleri ve heykelleri vardı. Bunlardan en berbatı, Üçüncü Talan sırasında Gedikli Muhafız olan Amnectrus'un gerçek boyutlardaki bronz heykeliydi. Son yirmi dört saatini konu eden pozda, kendi boyu kadar uzun bir tüfeğin gözünden bakarak bir siperin arkasında diz çökmüş halde tasvir edilmişti. Amnectrus bronz dökümdü; ama tüfek ve içine gömülmüş mermi kovanı gölü gerçek kalıntılardı. Heykel kaidesi onun lahitiydi. Onun arkasına daldım. Hızla koşan iki kişi geçitten aşağı geçip balkonun batı tarafına yöneldi. Hemen yanımdan geçtiler. Ayağa kalkıp bu tür karşılaşmalardan kaçınmak için uzun yolu tutup Papaz avlusunun merdivenlerine atıldım. Geçitin etrafını dolaşan yarım duvarın arkasındaki zemine indim ve emekler konumda durdum. Hücremi bulana kadar o şekilde etrafta koşuşturdum. O yeri gördüğüme sevineceğim hiç aklıma gelmezdi.

Şimdi şöyle küçük bazı sorunlarım vardı: şakır şakır terliyordum, nefes nefeseydim ve kalbim şu hava taşıtının rotorları gibi çarpıyordu. Dizlerimde ve avuçiçlerimde sıyrıklar vardı, yorgunluktan ve gerginlikten titriyordum... Birkaç boş kâğıdı, yüzümdeki teri silmek için kullandım; elimden geldiğince örtünebilmek için cüppeme sarındım ve kapı girişine sırtım dönük şekilde küremin üzerine yerleşerek aşağıdaki manzaraya bakıyormuş gibi yaptım. Geriye sadece Gedikli Papaz'ın personelinden birinin beni kontrol etmeye geldiği anda nefesimi kontrol etme meselesi kalıyordu.

"Fraa Erasmas?"

"Arkaya döndüm. Suur Trestanas'tı; merdiven çıkmaktan yüzü biraz kızarmış görünüyordu.

Hücreye girdi. Onuncu Gece'den beri onunla konuşmamıştım. Şimdi çok daha normal ve insani görünüyordu; sohbet eden iki yakın arkadaş gibiydik.

"Mmm hı?" dedim, sesimin tuhaf çıkması halinde daha çok konuşmak zorunda kalmaktan korkarak.

"Neler olduğu konusunda bir fikrin var mı?"

"Buradan anlamak çok zor. Sanki bir Celp töreniydi."

"Celp *idi*" dedi "ve sen de orada olmalıydın."

Çok korkmuş görünmeye çabaladım. İçinde bulunduğum durum düşünülünce belki bu kolaydı. Veya belki de benim çok korkmamı istemişti; korktuğuma kolaylıkla da kanmıştı. Her neyse, iyice çaresizlik içinde kıvranayım diye kısa bir süre geçmesine müsade etti. Sonra da şöyle dedi: "Sana bu defa ceza vermeyeceğim. Teknik olarak bu çok ciddi bir suç olsa da, bu defalık bir ceza vermeyeceğim."

Üstelik bana Altıncı Bölüm'ü de vermek zorunda kalacaksın, ki bunun olmaması için yalvarabilirdim ve bunu savunmak zorunda kalmak istemiyorsun, diye içimden geçirdim.

"Teşekkürler Suur Trestanas" dedim. "Ben buradayken pek mümkün gözükmese de başka bir Celp töreni olması halinde aşağıya inmeli miyim?"

"Uygundur" dedi, "ve Başpiskopos'un ekranı arkasından izlemelisin. Daha sonra da hemen buraya dönmelisin."

"Tabi adı okunan kişi ben olmadığım sürece!.." dedim.

Bu durum içinde bir alay barındırmıyordu ve bu yüzden bu sözüm onu sadece bocalattı. Sonra da bocalama yüzünden rahatsız oldu. "Beşinci Bölüm nasıl gidiyor bakalım?" diye sordu.

"Bir veya iki hafta içinde sınava hazır olacağını umuyorum" dedim.

Sonra şu tableti Clesthyra Gözü'nden nasıl alacağını ve o süre içinde buradan gizlice nasıl çıkaracağımı kara kara düşünmeye başladım.

Suur Trestanas ayrılmadan önce küçük bir tebessüm etmişti. Bunun iki Engizisyoncu'nun buradan ayrılmış olmasıyla bir ilgisi vardı belki de ve bana ceza vermesinin altında nasıl tuhaf bir güdü vardıysa onlarla birlikte gitmişti. Her neyse, niyet ve amacı her neydiyse cezamın şimdi bittiği izlenimini edindim ve geriye kalanlar sadece bir formaliteydi. Bu beni dayanamayacağım kadar çok sabırsızlandırmıştı. Günün geri kalanında Beşinci Bölüm'de önceki hafta ilerlediğimden daha çok iyi bir ilerleme katettim.

Ertesi gün yine Eliger çanları çaldı. Edharcılar'a iki kişi, Yeni Çevre'ye iki kişi katılmış; Eski Protestan Faancılar ise sıfır çekmişti.

Yeni Çevre için dillendirilen isimlerden biri Lio'ydu. Buna çok şaşırmış ve doğru duyup duymadığımı merak etmiştim. Nedenini söylemek zordu. Lio, Gedikli Muhafızlık için açık bir adaydı. Onuncu Gece'de eziklerle dövüşmesi Fraa Delrakhones'i oldukça etkilemiş olmalıydı. Gedikli Muhafız olmaya çalışmak, bir başpapaz olmak anlamına geliyordu ve bazı nedenler yüzünden bu Yeni Çevre'de olmakla ilişkilendiriliyordu. Öyleyse bu durum beni niçin şaşırtmıştı? Çünkü (o gece şiltemde uyanık yatarken anlamıştım) ben ve Lio o kadar uzun süredir aynı Provener ekibindeydik ki, onun orada olmasına çok alışmış, ben, o, Jesry ve Arsibalt'ın her zaman aynı grupta birlikte olacağımızı sanmıştım.Onların da bu duygu ve düşünceleri paylaştığına inanıyordum. Oysa duygular değişebilir ve ben de bu hücredeyken onların hızla değiştiklerini görmeye başlıyordum.

İki gün sonra Arsibalt, Eski Protestan Faancılar'a katıldı. Benim *Ne!?* diye bağırmamı aşağıdaki hiç kimsenin duymaması tam bir şanstı. İsteseydim bütün gece uyanık yatabilirdim ve bunu açıklayacak hiçbir çıkarımda bulunamazdım. Eski Protestan Faancılar hemen hemen varoldukları günden beri ölen bir mezhep olmuştu.

Bunun için tek yol bu hücreden dışarı çıkmaktı. Günlük egzersizlerimi ve günlük yazmayı bıraktım ve ondan sonra Beşinci Bölüm'e çalışmaktan başka hiçbir şey yapmadım. Sınav olmaya hazır olduğum sözünü verene kadar Edharcılar'a on bir kişi, Yeni Çevre'ye dokuz kişi ve Eski Protestan Faancılar'a altı kişi katılmıştı. Benim seçeneklerim ise, tabi eğer hâlâ varsa, saatten saate azalıyordu. Karamsar anlarımda, bana ceza vermenin Suur Trestanas nezdinde bir tür kaydetme taktiği olup olmadığını düşündüm; beni Edharcı olmayan bir mezhebe katılmaya zorlamanın ve böylece her zaman birisinin parmağının ucunda önemsiz bir başpapaz olarak Başpiskopos'un yerleşkesinde çalışmama sebep olacak yola ittirmenin bir yöntemiydi bu. Sıradan fraalar ve suurlar, Öğreti dışında hiç kimseye karşı sorumlu değillerdi; ama başpapazlar bir emir komuta zincirindeydiler: ellerinde tuttukları güç için ödedikleri bedel buydu.

Sınavım ertesi gün, bir kişinin daha Yeni Çevre'ye, üç kişinin ise Eski Protestan Faancılar'a katıldığı Eliger'in ardından gerçekleşti. Bunlardan ikisi Arsibalt'ın yer süpürme işleri sırasında konuştuğunda kafasına yazdığı iki kişiydi. Bir tanesi sıra dışı bir zekâya sahipti. Benim ekibimden sadece ben ve bir kişi daha kalmıştı. Eğer bu Tulia olmasaydı, isimleri not etmediğim için, bu diğer kişinin izini bu noktaya kadar çoktan kaybederdim muhtemelen.

Müffettişler üç kişiydiler. Suur Trestanas aralarında yoktu. Önce buna sevinmiştim. Hayatımın bir ayını bu cezaya feda etmiştim ve Azuz Edhar Mezhebi'ne girme şansım vardıysa bu şansı heba etmiştim. Hiç olmazsa şöyle bir görünebilirdi Tulia.

İlk günlerde hızla üzerinden geçip sonra da unutmuş olabileceğim umuduyla İkinci Bölüm'den birkaç aldatmaca soru sorarak başladılar; ancak bunu öngörmüş ve önceki gün ilk üç bölümü gözden geçirmek için birkaç saat harcamıştım.

Pi sayısının 127'nciden 283'üncü basamaklarına kadar ezberden söylediğim zaman aralarında kavga çıktı. Beşinci Bölüm üzerinde sadece iki saat harcadık. Bu son derece hoşgörülü bir davranıştı ama Eliger, gün içinde her şeyi geçe bırakmıştı. Gündönümü zamanına yaklaşıyorduk ve bu yüzden hava erkenden kararıyordu, ki bu da çok daha fazla saat geçmiş gibi gösteriyordu. Müffettişlerin midelerinin guruldadığını duyabiliyordum. Heyetin başında Suur Trestanas adına Gedikli Papazlık yapmış ve yedinci on yılını devirmiş bir başpapaz olan Fraa Spelikon vardı. Son dakikada yeterince sorgulama yapmadığına karar vermişe benziyordu ve kavga çıkarmaya niyetli bir edayla sorduğu daha ilk sorunun yanıtını anında verdim ve bu andan itibaren öteki iki müffettiş, duruşlarıyla ve ses tonlarıyla bu sınavın bittiğini söyledi. Spelikon gözlüğünü kapıp yüzünün önünde tuttu ve eski bir kâğıttan okuyarak cezamın bittiğini ve gitmekte özgür olduğumu söyledi. Hemen ardından, akşam yemeğine daha tam bir saat olduğu anlaşılmıştı. Bıraktığım bazı notları almak için hücreme geri dönüp dönemeyeceğimi sordum. Spelikon yemek saatine kadar Papaz avlusunda kalmak için bana bir geçiş izni yazdı.

Onlara teşekkür edip izin istedim ve yoluma çıkan başpapazlara geçiş iznimi göstererek hücreme doğru yürüdüm. Hücreme varıp günlüğümü şiltemin altından çekip çıkardığımda, kafamda müffettişlere hoşça kalın dedikten otuz saniye öncesine kadar var olmayan bir düşünce oluşarak beynimi ele geçirdi. Yıldıztaşına niçin şimdi gizlice gidip tableti almıyordum?

Elbete sağduyum galip geldi. Günlüğümü cüppemin boş tarafına sarıp hücreden dışarıya çıktım; sonsuza kadar diye umut ettim. Geçidin elli adım aşağısı, Onlukçular'ın merdivenlerinin başlangıcı olan güneybatı köşesine götürdü beni. Birkaç fraa ve suur aşağı yukarı geçiyor, Muhafız avlusunda nöbet değişimi için hazırlanıyordu. Yukarıya doğru çıkanlardan birisine yol vermek için kenara çekildim. Başında kapüşon vardı ve benim gittiğim tarafa bakmıyordu. Sonra gözüne ayaklarım

ilişti. Yeni tıraşlanmış kafasını ortaya çıkarmak için kapüşonunu geri çekti. Lio'ydu bu.

Söyleyecek o kadar çok şey vardı ki ikimiz de nereden başlayacağımızı bilemedik; bu yüzden gözlerimizi birbirimize diktik ve bir süre anlaşılmaz sesler çıkardık. Papaz avlusunda *bir şey* söylemek istemediğim için bu iyi de olmuştu aslında. "Seninle konuşacağım" dedim ve yanındaki basamağa doğru bir basamak inmek için döndüm.

"Tulia'yla konuşmalısın" diye mırıldandı, Muhafız avlusuna inerken. "Orolo'yla konuşmalısın. *Herkes*le konuşmalısın."

"Yeni işine mi gidiyorsun?"

"Delrakhones bana doktorluk stajı yaptırıyor. Hey Raz, sen nereye gidiyorsun?"

"Yıldıztaşına."

"Ama orası..." Kolumu yakaladı. "Seni salak, Düşürülebilirdin!"

"Bu işi yapmak Düşürülmemden daha önemli!" dedim. Aslında bu dediğim çok aptalcaydı; ama isyankarlığımın önüne geçemiyor ve çok fazla düşünmüyordum. "Bunu sana daha sonra açıklayacağım."

Lio'yu rahatsızlık verecek kadar kalabalık olan iç geçitten dışarıya, pencere önünde duracakmışız gibi Muhafız avlusunun kenarına doğru yönlendirdim. Yol üzerindeki dar bir kemerden geçmek zorundaydık. Önce sen manasında bir hareket yaptı. Kemere adımımı attım ve aynı anda sırtımı ona döndüğümün farkına vardım. Bu beynimin içine girer girmez kolumu ters bir yerden tutmuştu. İki seçeneğim vardı: hareket etmek ve sonraki iki ayı kolum askıda geçirmek veya hareket etmemek. Hareket etmemeyi seçtim.

Dilim hâlâ işe yarıyordu. "Seni gördüğüme sevindim Dikenkafa. Önce başımı derde soktun; şimdi de bu."

"Sen kendi başını kendin derde sokuyorsun. Şimdi bunu bir daha yapmamanı sağlıyorum."

"Yeni Çevre'de işler böyle mi yürüyor.?"

"Neler olup bittiğini bilmeden Eliger'in nasıl ortaya çıktığı konusunda konuşmaya çalışmamalısın bile."

"Eee, yukarıya yıldıztaşına çıkınama müsade edersen, sonraki adımımı en son haberleri alacağım Yemekhane'ye atacağım."

"*Bak*" dedi ve geldiğimiz yolu görebileceğim şekilde beni çevirdi. Merdivenlere bir sessizlik çöktü. Görülmekten korkuyordum; ama sonra uzun şapkalarıyla yukarıya çıkan siyah giysili kişilerin ilerleyişini gördüm. Yukarıdaki boşluğa girdiler ve demirler üzerinde gürültüyle çalışmaya başladılar.

"Ha" dedim, "burasının bu kadar temiz olmasına şaşmamalı."

"*Sen buraya mı çıktın!?*" Lio öylesine irkilmişti ki tuttuğu yeri canımı acıtacak kadar sert sıkmıştı.

"Bırak! Söz veriyorum daha yukarıya çıkmayacağım" dedim.

Lio kolumu bıraktı. Onunla yüzyüze gelmek için ayağa kalkmadan önce kendimi yavaşça daha insani bir konuma getirdim.

"Ne gördün?" diye sordu Lio.

"Henüz hiçbir şey; ama yukarıda bir tablet var ve onu geri almak zorundayım, o bize bir... ipucu verebilir."

Bunu düşündü. "Bu cesaret isteyen bir iş olacak!"

"Bu bir vaat mi, Lio?"

"Sadece bir gözlem."

"Şu Italların oraya çıkışının belli bir programı mı var?"

Lio yanıtlamak için dudaklarını araladı, sonra yüzüne sert bir bakış takınarak şöyle dedi, "Bunu sana söylemeyeceğim." Sonra aklına bir şey geldi. "Bak, geç kaldım."

"Ne zamandan beri *bunu* önemsiyorsun?"

"Çok şey değişti. Şimdi gitmek zorundayım. *Şimdi*. Sonra konuşuruz, tamam mı?"

"Lio!"

Bana bakmak için döndü. "Ne!?"

"Fraa Paphlagon kimdi?"

"Fraa Orolo'ya bildiklerinin yarısını o öğretti."

"Öteki yarısını kim öğretti?" diye sordum ama Lio çoktan gitmişti. Ita'nın yukarıya çıkışını dinleyerek orada bir dakika kadar dikildim; tablet ekipmanını kontrol edip etmediklerini merak ediyordum. Kendimi nerede Ita kılığına sokabileceğimi düşündüm.

Sonra midem guruldadı. Sanki midem doğrudan ayaklarıma bağlıymış gibi doğruca Yemekhane'ye gittim.

En son bir hareketli resim seyrettiğimden bu yana on yıl ve birkaç ay geçmişti ama bir uzay adamının bir yıldızlimanı barına girdiği veya bir bozkır atlısının tozlu bir meyhaneye adım attığı salıneyi hâlâ hatırlıyordum. Yemekhane'ye girdiğimde de hava böyleydi.

Biraz erken varmıştım. Bu bir hataydı; zira bana kiminle birlikte oturacağımı kontrol etme imkânı vermiyordu. Edharcılar'dan birkaçı erkenden gelip masaları ayırmıştı; onların gözlerine bakmaya çalıştığımda bakışlarını benden kaçırdılar. Birkaç evrenbilimci Edharcı'nın

arkasında kuyruğa girer girmez bana sırt çevirdiler ve Apert'te kütüphanenin eşiğine yığılmış olan on yıllık kitap ve dergilerde buldukları yeni bir ispatı büyük bir dikkatle tartışıyormuş havasına girdiler.

Akşam yemeğini dağıtma sırası Eski Protestan Faancılar'daydı. Arsibalt bana fazladan bir parça yahni daha verdi ve ben başımı hafifçe sallayarak teşekkür ettim; gördüğüm ilk sıcak karşılamaydı. Daha sonra konuşmak üzere anlaştık. Mutlu görünüyordu.

Boş bir masaya oturup olan biteni anlamaya karar verdim. Birkaç dakika içinde Yeni Çevre'den fraalar ve suurlar etrafımda toplanmaya başladılar ve her biri bana hücrede geçirdiğim zamanın ağırlığını üzerimden atmam için olumlu yorumlarda bulundular.

On beş dakika sonra mumyalanmış bir bebeğe benzeyen eski, koyu renk ve kabuklu bir şeyi özenle taşıyan Fraa Corlandin çıkageldi. Onu masanın üzerine koydu ve ambalajını çıkardı. Eski bir kütük fıçı şarabıydı. "Papazlar meclisinden sana, Fraa Erasmas" dedi beni selamlamak yerine. "Olağanüstü bir cezaya maruz kalan kişi olağanüstü bir şarabı hakkeder. O haftalarını geri getirmez; ama Kitap'ı tamamen unutmanı sağlayacaktır!"

Corlandin biraz incelik yapıyordu. Buna çok memnun olmuştum. Suur Trestenas'la hâlâ devam ettiğini düşündüğüm ilişkisi düşünüldüğünde, bu anın tersleşmesi muhtemeldi. Şarap hem ince bir jest hem de o tersliği ötelemenin bir yoluydu fakat o tıpayı açmak için titizlenirken kendimi biraz huzursuz hissettim. Bu aynı zamanda onların mezhebine katılmamın kutlaması anlamına mı geliyordu?

Fraa Corlandin düşüncelerimi okuyor gibiydi. "Bu kesinlikle senin özgürlüğünü kutlamak için; özgürlüğüne tecavüz etmek için değil!" dedi.

Başka birisi gidip bir tahta kasa getirdi ve her birine Yeni Çevre armaşı işlenmiş eşleştirilmiş birkaç yüksüğü gözler önüne sermek için kasayı açtı. Bir fraa ve bir suur bunları kadife astarlı nişlerinden birer birer çıkarıp cüppeleriyle parlattı. Corlandin kil ve balmumundan yapılmış kırılgan bir şeyle, parçalayıp şarabı kirletmeden çıkarması zor olan tıpayı çekmeye uğraşıyordu. Fraa Corlandin'i sadece izlemek; konsentlerin daha zengin, daha mükemmel, daha varlıklı ve aslında hiçbir anlamı olmasa da, şimdi olduğundan bir şekilde *daha eski* olduğu bir zamanla bağlantılı hissettmekti.

Fıçının Vrone meşesinden yapıldığı belliydi, ki bu da içindeki şarabın başka bir konsentte kütüphane üzümü suyundan yapılıp eskitilmek üzere buraya gönderildiği anlamına geliyordu.

Kütüphane üzümü, Aşağı Vrone Konsenti'nin ayutları tarafından İkinci Talan'dan önceki günlerde sekanslanmıştı. Her bir hücre, çekirdeğinde sadece tek bir türün değil, Vrone ayutlarının bildiği ve doğal olarak meydana gelmiş tüm üzüm türlerinin de genetik sekanslarını taşıyordu; bu insanlar bir üzüm türünü anmıyorlarsa bu değerli bir bilgi olmadığı anlamına gelirdi. Ek olarak bu binlerce çeşit dut, meyve, çiçek ve otun genetik sekanslarından parçalar da taşıyordu: biyokimyasal mesajlaşma sistemi tarafından harekete geçirildiğinde evsahibi hücrenin lezzetli moleküller üreten şu veri parçaları sayesinde. Her bir çekirdeğin, doğanın ürettiği ve insanın koku alma sisteminde bir etki bırakan neredeyse her molekülü şekillendirmek için gerekli kodları saklayan, Büyük Baz Kütüphanesi'nden daha geniş bir arşivi vardı.

Bir asma bir defada bütün bu genleri açığa vuramazdı; aynı anda yüz değişik tür üzüm olamazdı. Bu yüzden asma, bu genlerden hangisini açığa vuracağına, nasıl bir üzüm olacağına ve hangi lezzetleri alacağına karar verirdi. Bu, Vrone ayutlarının karanlık ve anlaşılması güç veri toplama ve karar verme sürecini üzümün proteinlerine manuel olarak kodlamarıyla mümkün oluyordu. Kütüphane üzümü güneş, toprak, hava veya rüzgâr nüansını hesaba katamıyordu; ama yetiştiricinin yaptığı veya yapamadığı şeyler mutlaka farkediliyor ve bunun sonuçları üzüm suyunun tadına geçiyordu. Kütüphane üzümleri, insanları iki mevsim üst üste aynı üzüm olduğuna dair kandırabileceklerine inanacak kadar küstahlaşabilen şarap yapımcılarının hilelerine nüfuz etmekteki becerisiyle efsaneleşmişti. Bunu gerçekten anlayan yegâne insanlar İkinci Talan sırasında duvarın önüne dizilmiş ve vurulmuştu. Bugünkü şarap yapımcılarının çoğu, oyunu güvenli oynamayı seçip risksiz üzümleri kullanıyordu. Kütüphane üzümüyle verimli bir ilişki geliştirmek, bu işi hobi haline getirmiş olan Fraa Orolo gibi fanatiklere kalmıştı. Elbette kütüphane üzümleri Azuz Edhar'daki koşulları hiç sevmiyordu ve hâlâ Orolo'nun selefinin, fermonlara kodlanmış kötü anılarla toprağı zehirleyerek asmaları yanlış budadığı elli yıl önceki bir olaya tepki veriyordu. Üzümler küçük, soluk ve kekremsi oluyordu. Ortaya çıkan şarap zaman içinde elde edilen bir tattı ve satmaya çalışmıyorduk bile.

Ağaçlar ve fıçılardan yana daha şanslıydık; zira Vrone ayutları kütüphane üzümünü yaratmakla meşgulken Yukarı Vrone Ormanı'nın kırsal matındaki vadinin birkaç kilometre yukarısında da onların fraa ve suurları, fıçı gibi şekillendirilmiş ağaçlara benzeri bir emek harcıyordu. Vrone meşesinin merkezindeki sert alışabın hücreleri; -ki bunlar ağaç kesildikten ve fıçı tahtası olarak biçimlendirilerek fıçı haline geti-

rildikten sonra bile yarı canlıydı– şarabın içinde dolaşan molekülleri, bazılarını serbest bırakarak bazılarınıysa fıçının dışında koku, parlaklık, dış görünüş ve kabuk olarak yoğunlaştırana kadar dışarıya doğru filtre ederek örneklemeye devam ediyordu. Bu tahta; üzümün hava şartları ve toprak konusunda seçiciliğine benzer bir şekilde depolandığı şartlar konusunda da seçiciydi ve bu yüzden fıçılara iyi bakmayan ve onlara istedikleri gibi motivasyon sağlamayan bir şarap yapımcısı; bu fıçıları çatlamış ve en çok istenen reçineleri, şekerleri, taninleri sızar halde bulmanın yanında fıçının içinde de temizlik solventinden başka hiçbir şey bulamamakla da cezalandırılırdı. Ahşap, insanlarla aynı sıcaklık ve nem aralığından hoşlanırdı ve hücre yapısı titreşimlere duyarlıydı. Fıçılar, insan sesini müzik aletleri gibi sempatiyle yansıtıyordu ve bu yüzden koro provaları için kullanılan mahzenlerde depolanan şarap, yemek odasının duvarlarında saklananlardan farklı bir tada sahip olurdu. Azuz Edhar'daki iklim, Vrone meşesi yetiştirmek için çok uygundu. Daha da iyi olanı, eskitmeye dair özel yeteneğimizle ünlenmiştik. Fıçılar bizim Yemekhane'mizde ve Katedral'imizde kendilerini rahat hissediyordu ve bütün konuşmalara ve şarkılara sıcak bir şekilde yanıt veriyordu. Pek de şanslı olmayan konsentler, fıçılarını eskitmek üzere buraya gönderiyorlardı. Sonunda epeyce güzel içkimiz olmuştu. Elbette içmemiz bekleniyordu; ama biz arada sırada küçük kaçamaklar yapıyorduk.

Corlandin tıpayı kazasız belasız çıkarttı ve şarabı üfleme kuvars laboratuvar şişesinin içine boşalttıktan sonra da yüksüklerin içine servis yaptı. Bunlardan ilki bana geldi diğerlerinin de birer tane almasını bekledim; en sonuncusunu havaya kaldırıp gözlerimin içine bakan Fraa Corlandin şöyle dedi, "Fraa Erasmas'ın şerefine, özgürlüğüne kavuşmasına; uzun sürsün, keyfini çıkarsın, akıllıca kullansın"

Sonra her yerden kadeh tokuşturma sesi... Kısa konuşmanın "Akıllıca kullansın" bölümünden rahatsızdım ama yine de içtim.

İçki muazzamdı, favori kitabınızı içmek gibiydi. Diğerlerinin hepsi kadeh tokuşturmak için ayağa kalkmıştı. Şimdi Yemekhane'nin geri kalanını görmemi sağlayacak biçimde oturmuşlardı. Bazı masalar kadeh tokuşturmamızı izliyor ve içtikleri şeyin maşrapalarını kaldırıyorlardı. Bazılarıysa kendi konuşmalarıyla meşguldüler. Mekânın kenarlarında çoğunlukla ayakta duranlar, konuşmayı en çok istediğim kişilerdi: Orolo, Jesry, Tulia ve Haligastreme.

Yemek oldukça uzun sürdü ve pek de usturuplu bir yemek değildi. Bardağımı doldurmaya devam ettiler. Çok iyi bakıldığımı hissettim.

"Birisi onu şiltesine götürsün" dediğini duydum bir fraanın, "işi bitti."

Eller koltuklarının altında, ayağa kalınama yardım ediyordu. Manastır'da onları başımdan savana kadar bana eşlik etmelerine izin verdim.

Katedral'de geçirdiğim zaman, bana konsentin hangi bölümlerinin Gedikli Papaz'ın pencerelerinden görünmediğini çok iyi öğretmişti. Sadece zihnimi arındırmak için Manastır'ın etrafında birkaç tur attım ve sonra bahçeye girip görünmeyen bir banka oturdum.

"Şu an bilincin yerinde mi yoksa sabaha kadar bekleyeyim mi?" diye sordu bir ses. Etrafıma bakınca Tulia'nın bana katıldığını gördüm. Beni uyandırdığına çok emindim.

"Lütfen" dedim, yanımdaki banka hafifçe vurarak. Tulia oturdu ama bir bacağını bankın üstüne koyup bana doğru yan dönerek mesafesini korudu.

"Çıktığına sevindim" dedi, "burada çok şey oluyor."

"Ben de öyle duydum" dedim, "çabucak özetlemenin bir yolu var mı?"

"Tuhaf bir şey.... Orolo'yla ilgili. Kimse bilmiyor."

"Hadi ya! Yıldıztaşı kapatılmış! Bilinecek daha ne var ki?"

"Bu ortada" dedi Tulia, ses tonuma biraz canı sıkılmış bir şekilde, "ama hiç kimse nedenini bilmiyor. Orolo'nun bildiğini düşünüyoruz; ama o da anlatmıyor."

"Tamam. Afedersin."

"Bu Eliger'i biçimlendirdi. Edharcılar'a katılması beklenen bazı çömezler başka mezheplere gittiler."

"Bunu farkettim. Ama niçin? Bunun mantığı ne?.."

"Bunun *mantıklı* olduğundan pek emin değilim. Apert'e kadar bütün çömezler ne yapmak istediklerini çok iyi biliyordu. Sonra birçok şey oldu: Engizisyoncular. Senin cezan. Yıldıztaşı'nın kapatılması. Fraa Paphlagon'un Celp'i bu insanları sarstı; onları tekrar düşünmeye zorladı."

"Nasıl tekrar düşünmeye?.."

"Herkes politik düşünmeye başladı. İnsanlar başka zamanda veremeyecekleri kararlar verdiler. Her şeyden önce Edharcılar'a katılma gerekçesine gölge düşürdü bu."

"Politik olarak kavgalı oldukları için mi demek istiyorsun.?"

"Onlar politik olarak *her zaman* kavgalı. Ama sana olanları görünce, insanlar konsentin o tarafına sırtlarını dönmenin akıllıca olmadığını düşünmeye başladılar."

"Anlamaya başlıyorum" dedim. "Öyleyse Arsibalt gibi bir herif, kendisini çok isteyen Eski Protestan Faancılar'a giderek..."

"Eski Protestan Faancılar'da önemli birisi olabilir, *anında*."

"Akşam yemeğinde ana yemeği onun dağıttığını farkettim." Bu normal olarak daha kıdemli fraalara ayrılmış bir onurdu.

"EAB olabilir. Veya bir başpapaz. Hatta bir başpiskopos. Ve son zamanlarda olup biten salakça şeylerin bir kısmıyla savaşabilir."

"Öyleyse Edharcılar'a gidenler..."

"En iyinin en iyisidir."

"Jesry gibi."

"Aynen."

"Seni Edharcılar'a saklayacağız, elinden gelenin en iyisini yapmakta özgür olabilmen için politik cephede sizi koruyacağız" dedim.

"Aa, önemli olan da bu; ama bahsettiğin şu "siz" ve "biz" kim?"

"Bu şu demek oluyor: yarın sen Edharcılar'a katılıyorsun, ben de Yeni Çevre'ye katılıyorum."

"Herkesin *beklediği* şey bu; ama *olacak* olan bu değil, Raz."

"Sen şimdi Edharcılar'da *bana yer mi tutuyorsun*?"

"Bunu ifade etmenin son derece duygusuzca bir yolu da bu."

"Edharcılar'ın beni o kadar çok istediklerine inanmıyorum."

"İstemiyorlar."

"*Ne!?*"

"Gizli bir oylama yapsalar seni bana tercih edecekleri şüpheli. Üzgünüm Raz ama dürüst olmak zorundayım. Birçok suur özellikle benim onlara katılmamı istiyor."

"Niçin *ikimiz* de katılmıyoruz?"

"Bunun imkânsız olduğu düşünülüyor. Ayrıntıları bilmiyorum ama Corlandin'le Haligastreme arasında bir tür anlaşma yapıldı. Karar verildi."

"Edharcılar beni istemiyorsa, o zaman biz niye bunu tartışıyoruz ki?" diye sordum. "Benim için Yeni Çevre'nin açtığı fıçıyı gördün mü? Beni çok istiyorlar. Öyleyse niye ben onlara, sen de Edharcı mezhebin suurlarının sevecen kucağına gitmiyorsun?"

"Çünkü Orolo öyle istemiyor. Ekibinin bir parçası olarak sana ihtiyacı olduğunu söylüyor."

Bu söz beni öylesine etkiledi ki neredeyse ağlayacaktım. Bir süre sessizce oturdum.

"Pekâlâ" dedim, "Orolo olup bitenler hakkında her şeyi bilmiyor."

"Sen neden bahsediyorsun?"

Etrafıma bakındım. Manastır benim için fazla sessiz ve küçüktü. "Dışarda biraz yürüyelim" dedim.

Ay gölgesinin düştüğü duvarın dibinden ağır ağır yürüyerek nehrin diğer yakasına varana kadar başka bir şey söylemedim ve sonra Celp sırasında yaptığım şeyi anlattım.

"Eh!" dedi, uzun bir sessizlikten sonra. "Bu her şeyi netleştiriyor."

"Ne, neyi netleştiriyor?"

"Sen Edharcılar'a gitmelisin."

"Tulia, birincisi bunu sen ve Lio'dan başka hiç kimse bilmiyor. İkincisi o tableti geri almanın bir yolunu asla bulamayacağım. Üçüncüsüyse içinde hiçbir yararlı bilgi olmayacak!"

"Ayrıntılar!.." diye dudak büktü. "Asıl önemli noktayı kaçırıyorsun. Senin yaptığın şey Orolo'nun haklı olduğunu gösteriyor. Sen kesinlikle onun ekibine aitsin."

"Ya sen? Sen nereye aitsin Tulia?"

Bu konuda rahat değildi. Ona bir kez daha sormak zorundaydım.

"Onuncu Gece'de her ne olduysa oldu. Hepimiz kararlar verdik. Belki daha sonra da bunlardan vazgeçeceğiz."

"Nereye kadar bu benim hatam olarak görülüyor?"

"Kim takar?"

"Ben *takarım*. Keşke insanları bundan vazgeçirmek için hücremden aşağı inebilseydim."

"Bu düşünce biçiminden hiç hoşlanmıyorum" dedi. "Sen yukarıdayken geri kalanımız yetişkin olmuşuz da sen olamamışsın gibi."

Bu söz beni yolumdan alıkoydu ve bir süre oflayıp pufladım. Tulia birkaç adım daha devam etti, sonra bana döndü. "Nereye kadar bu benim hatam olarak görülüyor?" dedi, beni taklit ederek. "Kim takar? Olan oldu ve bitti."

"Ben takarım; çünkü benim Edharcılar'ın geri kalanı tarafından nasıl görüldüğüme büyük etkisi var..."

"*Takmayı bırak*" dedi, "veya en azından bu konuda konuşmayı bırak."

"Peki" dedim, "afedersin ama ben seni her zaman bu tür duyguların konuşulabileceği biri olarak düşünmüştüm..."

"Bütün hayatımı o kişi olarak geçirmek istediğimi mi sanıyorsun? Konsentteki herkes için?"

"İstemediğin açık."

"Tamam. İşimiz bitti. Sen gidip Haligastreme'yi bul. Ben Corlandin'i bulacağım. Yarın onların mezheplerine katılacağımızı söyleyeceğiz."

"Peki!" dedim, gerçek olmayan kayıtsız bir omuz silkmeyle ve dönüp köprüye doğru yürümeye başladım. Tulia yanıma koşup bana ayak uy-

durmaya çalıştı. Bir süre sessiz kaldım; üyelerinin çoğunun beni Tulia'nın yerine geçmekle suçlayabileceği, beni istemeyen bir mezhebe katılma düşüncesi dikkatimi biraz dağıtmıştı.

Bir tarafım, üstüme bu kadar geldiği için Tulia'dan nefret etmek istiyordu. Köprünün üstünden geçtiğimiz sırada o ses, ki bunu söylediğim için mutluyum, susmuştu. Bu sesi ileride zaman zaman yine duyacaktım ama bunu dikkate almamak için elimden geleni yapacaktım. Bu şartlar altında Edharcılar'a katılmaktan korkuyordum; ama ilerlemek ve bunu Tulia'nın veya başka birinin omzuna basmadan yapmak daha iyi ve dürüst hissettirdi. Teorik kanıtla doğru yolda olduğunuzu bildiğinizde geriya kalan her şey teferruattır. Orolo'nun bahsettiği güzelliğin bir parçası, karanlıkta içimden dışarıya çıkıyordu ve onu bir yol gibi takip edecektim.

"Orolo'yla konuşmak istiyor musun?" oldu, Fraa Haligastreme'nin sorusu, ona haberleri çıtlattıktan sonra. Şaşırmamıştı. Çok da mutlu olmamıştı. Yorgun olmanın ötesinde bir şey hissetmiyordu. Sadece Eski Papazlar Meclisi binasının yapay ışığında yüzüne bakmak, son birkaç haftanın onun için ne kadar yorucu olduğunu anlamaya yetmişti.

Buna saygı gösterdim. Orolo'yla konuşmak çok gerekli bir iş gibi görünüyordu ama yine de bunu yapmak için hiçbir hamlede bulunmuyordum. Tulia'yla konuşmanın gidişatını düşününce, gece yarısı insanlara duygularımı anlatmak için uyanık kalma isteğimi kaybettim.

"O nerede?"

"Sanırım Jesry'yle birlikte çayırlıkta çıplak gözle gözlem yapıyordur."

"Öyleyse onları rahatsız etmeyeceğim" dedim.

Haligastreme konuşmamdan enerji almış gibi göründü. *Çömez, yaşına uygun davranmaya başlıyor.* "Tulia, Orolo'nun beni... burada istediğini düşünüyor.." dedim ve Eski Papazlar Meclisi binasının çevresine bakındım: burası törenler dışında nadiren kullanılan -ama yine de Azuz Edhar'ın teorilerini geliştirirken aşağı yukarı yürüdüğü dünya çapındaki Mezhep'in kalbi olan- Manastır'ın üst balkonunda genişçe bir yerdi.

"Tulia haklı" dedi Haligastreme.

"Karşılama biraz soğuk gelse de olmak istediğim yer burası öyleyse."

"Sana öyle gelse de, inan bu senin iyiliğin için" dedi.

"Buna pek inanamıyorum."

"Pekâlâ" dedi biraz canı sıkkın, "belki bazıları seni başka sebeplerden de istemiyor. Soğuk sözcüğünü kullandın, *buz gibi* veya *düşmanca* kelimesini değil. Şimdi sadece soğuk olanları kestediyorum."

"Sen de onlardan biri misin?"

"Evet. Biz soğuklar, sadece endişeliyiz..."

"Size ayak uyduramayacağımdan."

"Aynen."

"İşler buraya varmış olsa bile, pi sayısının bazı basamaklarını öğrenmek istersen her zaman bana gelebilirsin."

Haligastreme esprime gülme nezaketini gösterdi.

"Bak" dedim, "bu konuda endişeli olduğunu biliyorum. Ama başaracağım. Arsibalt, Lio ve Tulia'ya çok şey borçluyum."

"Nasıl yani?"

"Onlar konsent gelecekte daha iyi işleyebilsin diye bir şeyden feragat ettiler. Belki gelecek nesil başpapazların bizim şimdi olduğumuzdan daha iyi durumda olmaları ve huzur içinde çalışmaları için Edharcılar'ı bırakacaklar."

"Başpapaz olmak onları değiştirmezse tabi!.." dedi Fraa Haligastreme.

4. Bölüm
Anathem

Edharcı mezhebe katıldıktan altı hafta sonra, Orolo'nun dizinin dibindeki çömezlerden birinin bana iki hiperyüzeyin tanjant olmasının ne anlama geldiğini anlamadığımı göstermek için verdiği bir probleme umutsuzca saplanıp kalmıştım. Küçük bir yürüyüşe çıktım. Problemi pek de düşünmeden buz tutmuş nehrin üzerinden geçip On Yıl ve Yüz Yıl Kapısı arasındaki yükseltide büyüyen sayfa ağacı ekim alanında dolaştım.

Bu ağaçları yaratan sekansçıların tüm çabalarına rağmen, on yapraktan sadece bir tanesi çeyrek boy bir kitaba uygun yüksek kalite sayfa malzemesi oluyordu. Bunlardaki en yaygın kusur; düzgün ve uygun büyüklükte olmayışlarıydı; kesim tezgâhına yerleştirildiğinde dikdörtgen biçim alımıyordu. On yapraktan dördü için durum böyleydi; bu prob-

lemle soğuk veya kurak yıllarda daha çok, yetiştirme mevsimi uygunsa daha az karşılaşılıyordu. Böceklerin açtığı ve alt yüze yazmayı zorlaştıran delikler veya kalın damarlar, bir yaprağım sadece gübrelik olarak kullanılması anlamına geliyordu. Bu kusurlar özellikle yere yakın büyüyen yapraklarda daha yaygındı. En iyi verim, gövdeden çok uzakta olmayan orta dallardan alınabiliyordu. Ağaççılar, gençlerin kolayca tırmanabilmesi için orta bölümdeki dalları kalın yapmışlardı. Çömezken, her sonbahar o dalların birinden topladığım yaprakları, sepetlerin içine istiflesin diye daha büyük ayutlara, uzatarak bir hafta geçirirdim. Daha sonra bunları gün içinde ağaçtan ağaca gerilmiş iplere saplarından asıp havalar soğurken kurumaya bırakırdık. İlk öldürücü soğuktan sonra bunları içeriye getirip istifleyerek üzerlerine bir sürü taş yığardık. Uygun şekilde kurumaları yaklaşık yüz yıl sürüyordu. Bu yüzden o yılki hasadı taşın altına koyar koymaz geri gidip yaklaşık yüz yıl önce yapılmış olan benzer yığınları buluyor ve hazır görünüyorlarsa taşları indirip yaprakları ayırıyorduk. İyi olanları kesim tezgâhına istifliyorduk ve konsente dağıtmak veya kitap biçiminde ciltlemek üzere boş sayfalar haline getiriyorduk.

Hasat zamanından sonra koruya nadiren giderdim. Bu mevsimde korunun içinde yürümek; yaprakların sadece küçük bir bölümünü topladığımızın hatırlanması demek oluyordu. Geri kalanlar kuruyup aşağı düşüyordu. Her zaman tırmanmayı çok sevdiğim büyük ağacı arayarak yaprakların arasında yürürken bütün o boş sayfalar ayağımın altında hışırdıyordu. Hafızam beni yanılttı ve birkaç dakika kaybolmuş halde dolaştım. En sonunda aradığım ağacı bulduğumda kendimi alt dallarına tırmanmaktan alamadım. Küçük bir çocukken bunu yaptığımda kendimi kumarhaneler ve lastik dükkânlarıyla kuşatılmış bir matın duvarlarının arkasında değil de çok daha romantik, devasa bir ormanın derinliklerinde hayal ederdim. Ama şimdi koruluğun doğu sınırına yakın olduğum, dalların çıplaklığından belliydi. Sarmaşıkların sardığı Shuf Vakfı harabesi çok net görünüyordu. Arsibalt'ın beni bir pencereden görmüş olabileceğini düşünerek kendimi aptal gibi hissettim ve bu yüzden yere inip o yönde yürümeye başladım. Arsibalt günlerinin çoğunu artık orada geçiriyordu. Onu ziyaret etmem için ısrar ediyordu; ama ben mazaretler üretiyordum. Şimdi buraya kadar gelmişken artık gizlice kaçamazdım.

Koruluğu çevreleyen alçak bir çitten atlamak zorundaydım. Homurdanan yaprakları yolumdan ittirirken soğuk taşı ve hemen sonra acıyı elimde hissettim. Bu aslında üzerinde büyüyen şeylere çardaklık yapan

taştan bir duvardı. Üzerinden atladım ve cüppemle urganımı çit bitkilerinden kurtarmak için biraz zaman harcadım. Birinin artık kahverengileşmiş ve kuruyup çatlamış arapsaçı bölgesinde duruyordum. İnsanların mevsimin son patateslerini kazıp çıkardığı yerler oyuktu. Duvarın üzerinden geçmek, bende sanki birinin toprağına izinsiz girmişim hissi uyandırdı. Shuf Nesepi'nin Vakfı oraya kurmasının nedeni de zaten muhtemelen bu duyguyu uyandırmaktı ve bu da kendilerini duvarın yanlış tarafında bulanların sonunda bundan bıkıp nesepi dağıtmalarının nedenini açıklıyordu. Duvarı yıkmak çok büyük dertti ve bu yüzden o iş karıncalara ve sarmaşıklara bırakılmıştı. Eski Protestan Faancılar son zamanlarda burayı bir inziva yeri olarak kullanma alışkanlığı edinmişti ve hiç kimse itiraz etmeyince de yavaş yavaş oraya yerleşmeye başlamışlardı.

Gardan Kantarı: İki hipotez karşılaştırırken hipotezlerin metaforik kantarın (merkezi dayanak noktası etrafında dönecek boş bir kefeden ibaret olan ilkel bir tür terazi) kefelerine yerleştirilmesini ve tercihin, muhtemelen daha hafif olduğu için, daha "yükseğe çıkan"dan yana yapılması gerektiğini söyleyen Fraa Gardan'a (-1110 -1063) atfedilmiş pratik bir kural. Sonuç bu kadar basittir: daha "hafif" hipotezler "daha ağır" olanlara, yani daha karmaşık olanlara tercih edilir. Ayrıca bundan Azuz Gardan Kantarı veya sadece Kantar olarak da bahsedilir.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Merdivenlerden çıkıp kapıyı iterek açtığımda gördüğüm kadarıyla *çok* rahat bir yerdi (yine başkasının toprağına izinsiz giriyormuş duygusuyla mücadele etmek zorunda kalmıştım). E.P.F. marangozları taş yapı iskeletini ahşap döşemeyle ve duvarları lambriyle kaplıyordu. Aslında hobi olarak ağaç işlerini seçen ayutları "marangoz" olarak değil "dolapçı" olarak tanımlamak daha adil olurdu ve bu yüzden mekân, Cord'un kıskanabileceği hesaplamalarla oturtulmuş ve birleştirilmişti. Burası daha çok büyük bir küp biçiminde, on adım kare bir odaydı ve kitaplarla doluydu. Sağ tarafımda bir ocakta ateş yanıyordu; sol tarafımdaysa kuzey ışığı; sayfaları maşayla tutmak zorunda kalacak kadar eski bir kitabı odanın ortasında oturarak okuyan Arsibalt kadar geniş, yuvarlak ve rahat ve neredeyse bir cumba oluşturacak kadar büyük bir bölme penceresinden içeri doluyordu. Bu yüzden de benim ağaca tırmandığımı görmemişti. Gizlice kaçabilirdim; ama şimdi kaçmadığıma memnundum. Onu burada görmek güzeldi.

"Sen Shuf'un kendisi olmalısın" dedim.

"Şşşt" dedi ve mekâna bakındı. "Bu şekilde konuşursan insanlar sana kızar. Bütün mezheplerin kendi özel saklanma yerleri vardır. Azuz Cartas'ı alaca akik taşından yapılma lahitinde ters döndürecek lüks adaları."

"Çok lüks, o kadar ki, gel de düşünme..."

"Dışarı çıkınca, kışın acayip soğuk."

"Buradan 'Cartas kadar soğuk' ifadesi..."

"Şşt" dedi yeniden.

"Sen bilirsin, Arsibalt, Edharcı mezhebin lüks bir gizlenme yeri varsa, bana henüz göstermediler."

"Dışarıda garip insanlar var!.." dedi gözlerini devirerek. Aşağıdan yukarıya bana baktı. "Belki biraz daha tecrübe edindiğinde..."

"Eee, *sen* daha on dokuz yaşında ne oldun? Eski Protestan Faancılar'ın EAB'si mi?"

"Mezhep ve ben... Evet, kısa sürede aramız çok iyi oldu. Benim projemi destekliyorlar."

"Ne... bizi Tanrıyataparlar ile barıştırma projeni mi?"

"Eski Protestan Faancılar'ın bazıları Tanrı'ya bile inanıyor."

"Ya sen, Arsibalt? Tamam. Tamam..." diye ekledim, beni üçüncü kere susturmaya hazırlandığı için. Yavaş yavaş hareketlendi ve Vakıf'ın mutlu günlerinden kalan bazı eserleri göstermek için beni küçük bir tura çıkardı: cam altında saklanan altın içki kadehleri, değerli taşlarla süslü kitap kapakları... Onun mezhebini, içki içmek için bunların aynısından bir yerlerde saklamakla suçladım, yüzü kızardı.

Daha sonra bütün bu kapkacak muhabbeti onu yemek yeme moduna soktuğundan, kitabını rafa kaldırdı. Shuf Vakfı'nı arkamızda bırakıp öğle yemeği için geldiğimiz yere doğru yürümeye başladık. İkimiz de Provener'ı atlamıştık; sadece bazı daha genç fraalar haftada birkaç gün saati kurma işini bizim yerimize yapmaya başladığı için oluşan bir lükstü bu.

Birkaç yıl içinde saat kurma işini tamamen bıraktığımızda, her birimizin bir hobi edinecek kadar vakti olacaktı. Konsentteki yaşantıyı geliştirmeye yardımcı olabilecek pratik bir şey olmalıydı bu hobiler. O gün gelene kadar da hoşumuza gidip gitmediğini anlamak için farklı şeyleri deneme lüksümüz vardı.

Örneğin, Fraa Orolo ve onun kütüphane üzümü yetiştirme bilgisi. Çok fazla kuzeydeydik. Üzümler mutlu değildi ama büyümeye lütfettikleri, sayfa ağaçları ve konsentin dış duvarları arasında güneye bakan bir yamacımız vardı.

"Arıcılık" dedi Arsibalt, neyle ilgilendiğini sorduğumda.

Arsibalt'ın arı bulutuyla kaplanmış görüntüsünü hayal edip güldüm. "Ben senin her zaman kapalı bir yerde çalışacağını düşünmüştüm" dedim, "cansız şeyler üzerine. Senin bir ciltçi falan olacağını zannederdim."

"Yılın bu zamanında arıcılık, kapalı alanda cansız şeyler üzerine çalışmaktır" dedi. "Belki arılar kış uykusundan çıktıktan sonra pek hoşlanmayacağım. Peki ya sen Fraa Erasmas?"

Arsibalt henüz tam vakıf olmasa da bu hassas bir konuydu. Bir hobiye gerek duymanızın başka bir nedeni daha vardı: başka bir şey yapamadığınız ortaya çıkarsa kitaplardan, tebeşir odalarından, diyaloglardan vazgeçip hayatınızın geri kalanını bir tür işçi olarak geçirebilirdiniz. Buna "Düşürülmek" deniyordu. Bunun gibi yiyecek üreten, bira mayalayan ve taş oyan birçok ayut vardı ve bunların kim olduğu da bir sır değildi.

"Arıcılık gibi komik bir şey seçebilirsin" dedim, "ve bu hiçbir zaman tuhaf bir hobi olmaktan öte bir şey olmayacaktır; çünkü asla düşürülmen gerekmeyecek; tabi E.P.F. aniden bir yığın dehayı kaydetmediği sürece. Benim için atılma olasılığı biraz daha yüksek ve delirmeden seksen yıl yapabileceğim bir şey seçmem gerek."

Arsibalt beni gerçekten zeki olduğuma inandırma fırsatını kaçırmıştı ve bu fırsatı bir daha asla yakalayamayacaktı. Umursamadım. Altı hafta önce Tulia'yla yaptığım kaba sohbetten sonra zamanımın daha azını acı çekerek; daha çoğunuysa işlerin bitirilmesi için çalışarak geçiriyordum. "Bazı fırsatlar var" dedim ona, "yıldıztaşındaki araçları çalışması gerektiği gibi çalıştırmak mesela."

"Aslında yıldıztaşına girebilseydin bu fırsatlar çok daha fazla olurdu" dedi. Yaprakların arasından gürültüyle yürüdüğümüz ve yakınlarımızda hiç kimse olmadığı için konuşurken güvendeydik; tabi Suur Trestanas bir eli kulağında bir yaprak yığınının içinde saklanmıyorsa.

Durdum ve başımı yukarı kaldırdım.

"Ağaçtan bir Engizisyoncu düşmesini mi bekliyorsun?" diye sordu Arsibalt.

"Hayır sadece ona bakıyorum" dedim, yıldıztaşını işaret ederek. Buradan, bu küçük yamaçtan onu çok iyi görebiliyorduk; ama koruluğun içinde durduğumuz için bizim Katedral'den görülmemiz zor oluyordu ve bu yüzden uzun uzun bakarken gayet rahat hissetmiştim. İkiz teleskoplar Azuz Mithra ve Azuz Mylax, yaklaşık üç aydır bizim bıraktığımız gibi duruyordu: kuzey semalarına çevrilmiş olarak.

"Orolo'nun M&M'yi kendisinin görmesini istemedikleri bir şeye bakmak için kullanıp kullanmadığını düşünüyordum; o zaman yıldıztaşına erişebildiği son günde onu yönlendirdiği yerden ipuçları elde edebilirdik. Belki de o gece henüz görülmemiş fotoğraflar bile çekmiştir."

"M&M'nin şu anda yönlendirildiği yerden hareketle herhangi bir sonuca varabilir misin?" diye sordu Arsibalt.

"Sadece Orolo'nun kutup üzerinde bir şeye bakmak istediği sonucunu çıkarabilirim."

"Peki, bu noktada, Kutup Yıldızı'ndan başka ne olabilir ki?"

"Elimizdeki sorun da hiçbir şey olmaması zaten."

"Ne demek istiyorsun? Bir şey olmak zorunda."

"Bu durum benim hipotezimi berbat ediyor."

"Yalvarırım söyle, hipotezin nedir? Sıcak ve yiyecek olan bir yere doğru yürürken açıklayabilir misin?"

Yeniden yürümeye başladım ve yaprakların arasından yol açmasına izin verdiğimden Arsibalt'ın arkasından konuştum. "Onun bir taş olabileceğini tahmin ediyorum."

"Bir göktaşı mı?" dedi.

"Evet; ama taşlar kutuptan gelmezler."

"Bunu neye dayanarak söylüyorsun? Onlar bütün yönlerden gelmez mi?"

"Evet ama çoğunlukla düşük eğim açıları vardır; gezegenlerle aynı düzlemdedirler. Bu yüzden, bizim şu düzlem dediğimiz şeye, tutulum çemberi yakınına bakarsın."

"Ama bu istatistiki bir argüman" dedi. "O sıra dışı bir taş olabilir."

"Ama bu Kantar'ı başarısız kılar."

"Azuz Gardan Kantarı yararlı bir rehberdir; ama her türlü gerçek onu başarısız kılar" dedi Arsibalt, "buna sen de, ben de dahiliz."

Orolo bizimle beraber oturdu. Çok uzun zamandır ilk kez onunla konuşacaktım. Birkaç dakika önce benim yıldıztaşına baktığım ruh haliyle, bir pencereden dağları gözleyebileceği bir yerde oturuyordu. Bulutsuz bir gündü ve zirveler taş atacak kadar yakın görünüyordu. "Bu gece Bly Tanık Tepesi'nden manzara nasıl olur acaba?!.." diye iç çekti Orolo. "Her koşulda buradakinden daha iyidir!"

"Eziklerin Azuz Bly'ın karaciğerini yedikleri yer orası mı?" diye sordum.

"Evet, orası."

"Orası demek, oysa ben başka bir kıtada olduğunu sanıyordum."

"Hayır. Bly, Azuz Edhar'ın adamıydı! Günlük'ten bakabilirsin; tüm kalıntılarını bir yerlerde saklıyoruz."

"Orada gerçekten bir gözlemevi olduğunu mu ima ediyorsun, yoksa benimle dalga mı geçiyorsun?"

Orolo omuz silkti. "Hiçbir fikrim yok. Estemard yemininden dönüp Gün Kapısı'ndan atıldıktan sonra oraya bir teleskop kurmuştu."

"Ve Estemard..."

"Benim iki hocamdan bir tanesi."

"Diğeri de Paphlagon mu?"

"Evet. İkisi de hemen hemen aynı zamanda buradan bıktı. Estemard burayı terk etti, Paphlagon bir akşam yemeğinden sonra yukarı labirente gitti ve onu çeyrek yüzyıldır görmedim; ta ki, eh, biliyorsun." Aklına bir şey gelmişti. "Paphlagon'un Celp'i sırasında *sen* ne yapıyordun? Hâlâ Autipete'in misafiri olduğun sırada..."

Autipete, uyurken üzerine çıkıp babasının gözlerini çıkaran mitolojik eski bir kız tasviriydi. Suur Trestanas'ın bundan bu şekilde bahsettiğini hiç duymamıştım. Ben dudağımı ısırıp acı içinde başımı sallarken Arsibalt çorbayı burun deliklerinden dışarı püskürttü. "Bu adil değil" dedim, "o sadece emirleri yerine getiriyor."

Orolo beni düzlemek için kavga posizyonu aldı. "Bilirsin, Üçüncü Alamet sırasında korkunç suçlar işleyenlerin söylediği çok yaygın bir şey vardı..."

"Sadece emirleri yerine getirdiklerini söylüyorlardı, hepimiz biliyoruz bunu."

"Fraa Erasmas Azuz Alvar Sendromu'nun acısını çekiyor" dedi Arsibalt.

"Üçüncü Alamet sırasında o insanlar çocukları buldozerlerle fırınlara atıyordu" dedim. "Azuz Alvar; Üçüncü Talan'da konsentinde hayatta kalan tek kişiydi ve on yıllar boyunca tutsak kaldı. Bu durum teleskopları birkaç haftalığına kilit altına almakla bir tutulamaz, değil mi?"

Orolo göz kırparak fikri uygun buldu. "Sorum hâlâ ortada. Celp sırasında ne yapıyordun?"

Elbette ona söylemeyi çok istemiştim. Öyle de yaptım ama işi şakaya vurdum. "Hiç kimse bakmıyorken gözlem yapmak için yıldıztaşına koştum. Ne yazık ki güneş vardı."

"Şu kahrolası parlak gök cismi!" diye haykırdı. Sonra aklına bir şey geldi. "Ama bizim ekipmanımız gündüz vakti de, çok parlaklarsa, bazı şeyleri görebilir."

Orolo benim şakamı devam ettirmeye karar verdiğinden, konuşmayı bu noktada bırakmak benim için pek de akıllıca olmazdı. "Ne yazık ki M&M yanlış yöne çevrilmişti" dedim. Onu döndürecek vaktim yoktu."

"*Neye* göre yanlış yön?" diye sordu Orolo.

"Parlak herhangi bir şeye bakmak için; örneğin bir gezegen veya..." diye çuvalladım.

Jesry yakındaki boş bir masaya beni ve Orolo'yu görecek şekilde oturdu ve yemeğini yemeden hareketsizce durdu. Eğer bir kurt olsaydı kulakları dikilmiş ve bize doğru çevrilmiş olurdu.

Orolo; "Cümleni doğru dürüst bitirmek senin için çok mu zor?" dedi.

Arsibalt benim kadar irkilmiş görünüyordu. Bu bir şaka olarak başlamıştı. Şimdiyse Fraa Orolo ciddi bir yere varmaya çalışıyordu; ama ne olduğunu anlayamadık.

"Süpernovalar dışında çok parlak cisimler yakınlarda, güneş sistemimiz içinde olabiliyor ve güneş sisteminin içindeki şeyler, genel olarak tutulum düzleminde sınırlandırılmıştır; bu yüzden, Fraa Orolo, gün ışığında gökyüzüne bakmak için bu yıldıztaşına koşma fantezisinde gerçekten bir şey görebilme şansına sahip olabilmem için M&M'yi mevcut kutup yönlendirmesinden tutulum düzlemine kaydırmak zorundaydım."

"Abes fantezinin kendi içinde tutarlı olmasını istiyorum sadece" diye izah etti Fraa Orolo.

"Pekâlâ, şimdi memnun musun?"

Orolo omuz silkti. "Ana fikir iyi düşünülmüş; ama kutupları da o kadar göz ardı etme. Birçok şey orada birleşiyor."

"Ne gibi? Boylam çizgileri mi?" diye dalga geçtim.

Arsibalt, benzer bir ruhla: "Göçmen kuşlar mı?"

Jesry "Pusula iğneleri mi?"

Sonra ince ses tonluyla araya biri girdi: "Kutup yörüngeleri."

Döndük ve bir tepsi yiyecekle Barb'ın bize doğru geldiğini gördük. Kuyrukta beklerken bir kulağıyla bizi dinliyor olmalıydı. Ta Bly Tanık Tepesi'nden duyulabilecek ergen ses tonuyla bu bulmacaya cevap veriyordu. Bu söylemesi o kadar tuhaf bir şeydi ki, Yemekhane'deki bütün kafaları kendisine döndürdü. "Tanımı itibariyle" diye devam etti, bir kitaptan ezberlediği bir şeyi söylerken kullandığı tekdüze ses tonuyla, "kutup yörüngesindeki bir uydu Arbre'ın etrafında her dönüşünde, her bir kutuptan geçmek zorundadır."

Orolo eğlendiğini gizlemek için yemeğin suyuna batırılmış bir lokmayı ağzına tıktı. Barb şimdi hemen yanımda, kulağımdan birkaç santimetre uzaklıkta tepsisiyle ayakta duruyordu ama oturmak için hamlede bulunmadı.

İzlendiğim duygusuna kapıldım. Tam da bakışını kaçırdığı anda birkaç masa ötedeki Fraa Corlandin'e baktım; ama Barb'ı hâlâ duyabiliyordu: "Kuzeye yönlendirilmiş bir teleskobun saptama ihtimali yüksektir..."

Cüppesini gevşek tarafından aşağıya doğru çekiştirdim. Bir kolu aşağı düştü. Yemeklerin hepsi tepsinin ucuna doğru kaydı ve dengesini bozdu. Tepsinin kontrolünü kaybetti ve üzerindeki her şey çığ gibi yere indi.

Bütün kafalar bize doğru döndü. Barb şaşkındı. "Kolum kaynağı bilinmeyen bir güç tarafından hareket ettirildi!" diye açıkladı.

"Çok üzgünüm, bu benim hatamdı" dedim. Barb yerdeki dağınıklığa öfkelenmişti. Aklının nasıl işlediğini artık bildiğimden ayağa kalktım, önünde gardımı aldım ve ellerimi omuzlarına koydum. "Barb, bana bak!" dedim.

Bana baktı.

"Bu benim hatamdı. Cüppene takıldım."

"Bu senin hatansa sen temizlemelisin" dedi duygusuz bir şekilde.

"Kabul ediyorum ve şimdi yapacağım şey de bu" dedim. Bir kova getirmek için ayrıldım. Arkamdan Jesry'nin Barb'a konik kesitler hakkında bir soru sorduğunu duyabiliyordum.

> Kısa: (1) Ön ve Eski Ortça'da, sert yüzeyler üzerine işaretleme yapmak için kullanılan tebeşir veya bunun gibi başka bir madde. (2) Orta ve geç Ortça'da bir hesaplama, özellikle de can sıkıcı ve ayrıntılı doğası yüzünden çok miktarda tebeşir tüketen bir hesaplama. (3) Praksik ve geç Ortça'da, daha büyük bir tema geliştirmek için kullanılan; ama aşırı teknik, lafı çok uzatan veya anlaşılması zor doğası yüzünden diyaloğun ana gövdesinden çıkarılan ve dikkati tartışmanın ana çizgisinden saptırmayacak biçimde dipnot veya ek olarak özetlenen bir açıklama, tanım veya ders.
>
> SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Suur Ala; öğle yemeğinden sonra mutfağı temizleme günüm olduğunu yardımsever bir şekilde bana hatırlattığında bir angarya doğrudan doğruya başka bir angaryaya dönüşmüştü. Barb'ın orada benimle birlikte olduğunu, sadece beni izlediğini, yardım etmek için kılını kıpırdat-

madığını farketmeden önce buna pek kafamı takmamıştım. Bu ilk başta canımı sıkmıştı: bu onun sosyal cehaletinin başka bir örneğiydi sadece. Bunun üstesinden gelir gelmez böyle olmasının daha iyi olduğuna karar verdim. Bazı şeyleri yalnız yapmak daha kolaydı. Başkalarıyla iletişim kurmak veya uyum sağlamak çoğunlukla daha büyük bir külfetti. Nezaketen veya sosyal kaynaşmanın bir yolu olduğu için birçok kişi yardım etmeye çalışmıştı. Barb'ın aklı böyle düşüncelerin hiçbiriyle kirlenmemişti. Bunun yerine benimle konuştu; bana göre "yardım" edilmeye tercih edilirdi bu.

"Yörüngeler de senin yaptığın şey kadar eğlenceli" diye görüşünü bildirdi ciddi bir şekilde, dizlerimin üzerine çökmüş, kolumu yağdan tıkanmış boruya dirseğime kadar sokmamı izlerken.

"Böyle şeyleri sana Büyüksuur Ylma'nın öğrettiğini düşünüyorum" diye homurdandım. Boru temizleme işi kırgınlığımı gizlememi kolaylaştırmıştı. İkinci yılıma kadar yörüngeleri öğrenememiştim. Barb'ın ikinci *ay*ıydı bu.

"Bir sürü xler, yler ve zler!" diye bağırdı, ki bu beni zorla güldürdü.

"Evet" dedim, "biraz çok."

"Aptalca olan ne bilmek ister misin?"

"Elbette, Barb. Hadi söyle" dedim, yetmiş beş litre suyun geri basıncına karşı gider borusundan bir avuç sebze kırpıntısını çekerken. Gider borusu gürüldedi ve boşalmaya başladı.

"Herhangi bir ezik, gece çayırlıkta durup kutup yörüngelerinde *bazı* uydular, ekvator çevresindeki yörüngelerde de *başka* uydular görebilir ve bunların iki farklı tipte yörünge olduğunu bilir!" diye bağırdı. "Ama bunların x'lerini, y'lerini ve z'lerini çözersen ne olur?"

"Ne olur?"

"Bir sürü x, y, z gibi görünüyorlar sadece ve bazılarının kutba yakın bazılarınınsa ekvatora yakın olması gökyüzüne bakan yaşlı salak bir eziğin zannettiği kadar açık değil!"

"Ondan da kötüsü" diye vurguladım, "x'lere, y'lere ve z'lere bakmak bunların *yörünge olduğunu* bile göstermez."

"Ne demek istiyorsun?"

"Yörünge yerleşik, sabit bir şeydir" dedim. "Uydular elbette sürekli olarak hareket ediyorlar hem de her zaman aynı yönde. Ancak bu tür bir sabitlik hiçbir zaman x'ler, y'ler ve z'lerle gösterilmez."

"Evet! Bu, bütün teorileri bilmenin insanı aptal yapması gibi!" heyecanlı bir şekilde güldü ve omzunun üzerinden yapmacık bir bakış fırlattı. Çok yaramazca bir şey yapmak üzereymişiz gibi bir hali vardı.

"Ylma, Azuz Lesper Koordinatları'nı kullanarak seni mümkün olan en ürkütücü biçimde çalıştırıyor" dedim, "sırf bunun gerçekte nasıl yapıldığını öğrettiği zaman sana çok daha kolay gelsin diye."

Barb şoke olmuştu... Devam ettim, "Kafana bir çekiçle vurmak gibi; durduğun zaman kendini çok iyi hissedersin." Bu dünyadaki en eski şakaydı; ama Barb bunu daha önce duymamıştı ve öyle hoşuna gitti o kadar heyecanlandı ki sakinleşmek için mutfakta bir aşağı bir yukarı sayamadığım kadar koşmak zorunda kaldı. Birkaç hafta önce yine böyle durum yaşamıştık, epey telaşlanmış; onu sakinleştirmeye kalkmıştım. Yaşadıklarımızdan sonra ona dokunursam işlerin daha da kötü olacağını biliyordum artık.

"Bunu yapmanın gerçek yolu nedir?"

"Yörüngesel faktörler" dedim. "Bir uydunun nasıl hareket ettiği konusunda bilinebilecek her şeyi söyleyen altı sayı."

"Ama benim zaten altı tane sayım var."

"Nedir onlar?" diye sordum onu sınayarak.

"Uydunun, Azuz Lesper'in x, y ve z eksenlerindeki konumu. Bunlar üç sayı. Ve bu eksenlerin her birindeki hızı. Bu da üç sayı. Etti altı sayı."

"Ama senin de vurguladığın gibi bu altı sayıya bakıp yörüngeyi yine de gözünde canlandıramaz, hatta bunun bir yörünge *olduğunu* bile anlayamazsın. Sana anlatmaya çalıştığım şey biraz şu: teoriyle bunları, çalışması çok çok daha kolay olan ve yörüngelerin kutuplardan mı yoksa ekvatordan mı geçtiğini şöyle bir bakıp hemen anlayabileceğin yörüngesel faktörlerden, altı sayıdan oluşan farklı bir listeye çevirebileceğin."

"Büyüksuur Ylma niçin bunları bana başından anlatmadı?"

Çünkü sen acayip hızlı öğreniyorsun diyemedim ona; ama fazla diplomatik olmaya çalışsaydım Barb bunu anlayacak ve beni dümdüz edecekti.

"Artık Azuz Lesper'in Koordinatları üzerine çalışmayı bırakıp yetişkin teorların yaptığı gibi başka türlü uzayları çalışmaya başlayabilirsin" dedim.

"Paralel boyutlar gibi bir şey mi bu?" dedi Barb, buraya gelmeden önce benimle aynı çekimleri izlediği bariz bir şekilde.

"Hayır. Benim bahsettiğim uzaylar, bir cetvelle ölçebileceğin, içinde dolaşabileceğin fiziksel uzaylar gibi değil. Bunlar *eylem prensipleri* adı verilen farklı kurallara bağlı soyut teorik uzaylar. Uzaybilimcilerin kullandıkları uzayın altı boyutu vardır: yörüngesel faktörlerin her biri için bir tane; ama bu sadece o disiplinde kullanılan özel amaçlı bir gereçtir. Daha genel bir uzay, Azuz Hemn tarafından Praksik Çağ başlarında ge-

liştirildi...." Ve Hemn'in Barb gibi x'lerden, y'lerden ve z'lerden bıktığında icat ettiği Hemn uzayları veya konfigürasyon uzayları konusunda bir kıssa vermeye devam ettim Barb'a.

> Yüzcüleşmek: (kaba argo) Birisinin aklını kaçırması, akli olarak dengesizleşmesi, teori yolundan geri döndürülemez bir biçimde sapma. İfadenin izlerine birçok Yüzlükçü matının kapısının ürkütücü sonuçları gözler önüne sermek için açıldığı Üçüncü Yüzyıl Apert'inde raslanabilir; örneğin, Azuz Rambalf matında dakikalar önce meydana gelmiş toplu bir intihar. Hiçbir şeyin olmadığı -tek bir insanın bile- Azuz Terramore matı. Azuz Byadin matında, kendilerine Matarrithler adını veren (bugün hâlâ mevcutlar) daha önce adı duyulmamış dini bir cemaat. Azuz Lesper matında hiç insan yoktur; buna karşın ağaçta yaşayan daha önce keşfedilmemiş bir üst primat türü mevcuttur. Azuz Phendra matında yeraltı mezarlıkları sistemi içinde bir ilkel nükleer reaktör. Bunlar ve diğer felaketler, bütün matları denetleme ve disiplin uygulama yetkisi olan Gedikli Papazlık dahil, Engizisyon'un ve modern haliyle başpapazlık kurumunun yaratılmasına neden oldu.
>
> SÖZLÜK, *4.baskı, Y.S. 3000*

Akşama doğru Fraa Orolo tebeşir odasından çıkarken onunla karşılaştım ve sayfaların tıkıştırıldığı nişlerin arasında durduk. Daha önceki tuhaf gündüz kozmografisi tartışmasında nereye varmak istediğini sorma hatasına düşmedim. Bir kez bizi o biçimde eğitme kararını vermeye görsün, ona yanıtı doğrudan söyletmenin hiçbir yolu yoktu. Her neyse, zaten ondan da önce konuştuğumuz şeyler konusunda daha endişeliydim. "Dinle, ayrılmayı düşünmüyorsun değil mi?"

Eğlenmiş gibi hafifçe gülümsedi, hiçbir şey söylemedi.

"Her zaman senin labirente girip bir Yüzlükçü olmandan endişe etmişimdir. Bu yeterince kötü olurdu; ama konuşma tarzından Estemard gibi bir Yaban olacağın fikrine kapıldım."

Orolo'nun yanıt vermekten anladığı şey şuydu: "Bu kadar endişe etmenin ne anlamı var?"

İç çektim.

"Endişe etmeyi tarif et" diye devam etti.

"*Ne!?*"

"Hiçbir zaman endişelenmemiş biriymişim gibi davran. Şaşırdım. Anlamıyorum. Bana nasıl endişe edileceğini anlat."

"Eeh... Sanırım ilk adım gelecekte olabilecek bir dizi olayı hayal etmek olur."

"Ama ben bunu her zaman yapıyorum ve yine de endişe etmiyorum."

"Sonu kötü biten bir dizi olay."

"Öyleyse, pembe bir ejderhanın konsentin duvarlarının üzerinden uçarak gelip üzerimize sinir gazı osurmasından endişe eder misin?"

"Hayır" dedim, gergin bir kıkırdamayla.

"Anlamıyorum" diye ısrar etti Orolo, duygusuz bir biçimde. "Sonu kötü olan bir dizi olay bu."

"Ama saçma sapan. Sinir gazı osuran pembe ejderhalar yok!"

"Güzel" dedi, "öyleyse mavi bir tane."

Jesry yakınlarda dolaşıyordu, benim Orolo'yla diyalogta olduğumu farketmişti ve bu yüzden çok yakınımıza gelmeden sadece izleyici konumu aldı: ellerini cüppesinin içinde kavuşturmuş, yüzü yere doğru, göz teması kurmadan.

"Bunun ejderhanın rengiyle hiçbir ilgisi yok" diye itiraz ettim. "Sinir gazı osuran ejderha diye bir şey yok."

"Nereden biliyorsun?"

"Şimdiye kadar hiç kimse görmedi."

"Ama benim konsenti terk ettiğimi de hiç kimse görmedi; sen yine de bu konuda endişeleniyorsun."

"Pekâlâ. Düzeltme: bütün bu ejderha fikri tutarsız. Onların evrimsel öncülleri yok. Doğada bir yerlerde sinir gazı üretebilen metabolik dönüşüm yok. O kadar büyük hayvanlar, temel denge kanunları sebebiyle uçamazlar. Vesaire vesaire."

"Hmm, her türlü gerekçe... biyolojiden, kimyadan, kurambilimden... Öyleyse bu konulardan haberi olmayan ezikler, sinir gazı osuran ejderhalardan endişe etmek durumundalar zannedersem, öyle mi?"

"Muhtemelen onları bu konuda endişe etmeye ikna edebilirsin. Ama hayır, bir şey var.... işin içine giren bir tür filtre var..." diye ölçüp biçtim kısa bir süre ve sonra Jesry'ye bize katılmaya davet eden kaçamak bir bakış fırlattım. Bir süre sonra ellerini cüppesinden çıkarıp ileri doğru adım attı. "Pembelerden endişe ettiysen" dedi, "mavi, yeşil, siyah, benekli, çizgili olanlardan da endişe etmelisin. Ve sadece sinir gazı osuranlardan değil, bomba atanlarından ve ateş püskürtenlerinden de."

"Sadece ejderhalardan değil, solucanlar, dev kaplumbağalar, kertenkeleler..." diye ekledim.

"Sadece fiziksel varlıklar değil, tanrılar, ruhlar ve bunun gibi şeyler" dedi Jesry. "Kapını sinir gazı osuran pembe ejderhaları kabul edecek kadar aralar aralamaz, bütün bu diğer olasılıkları da davet etmiş olursun."

"Niçin diğer hepsinden endişe etmiyoruz öyleyse?" diye sordu Fraa Orolo.

"Ben ediyorum!" diye haykırdı, konuştuğumuzu görüp neler olup bittiğini anlamak için yanımıza gelen Arsibalt.

"Fraa Erasmas" dedi Orolo, "daha bir dakika önce sinir gazı osuran pembe ejderhalar konusunda ezikleri endişelendirmeye ikna etmenin mümkün olduğunu söyledin. Bunu nasıl yapardın?"

"Eh, ben Procçu değilim; ama olsaydım, eziklere ejderhaların nereden geldiklerini açıklayan ikna edici bir hikâye anlatırdım. Hikâye çok endişe verici biterdi. Ama Jesry onlara çizgili, ateş püskürten kaplumbağalar diye haykırarak uyarıda bulunsa, bu yüzden onu arabaya bindirip deliler koğuşuna götürürler!"

Herkes güldü; kendi üzerinden yapılan şakalara prensip olarak gülmeyen Jesry bile.

"Senin hikâyeni ne ikna edici yapardı?" diye sordu Orolo.

"İçerden tutarlı olması gerekirdi. Ve ayrıca her eziğin gerçek dünya hakkında bildikleri şeylerle de tutarlı olması gerekirdi."

"Nasıl yani?"

Lio ve Tulia, akşam yemeğini hazırlama sırası kendilerinde olduğu için Yemekhane mutfağına doğru gidiyordu. Son birkaç kelimeyi duyan Lio söze girdi: "kayan yıldızların ateş almış ejderha osuruğu olduğunu idda edebilirsin!"

"Çok güzel" dedi Orolo. "O zaman, bir ezik ne zaman başını yukarı kaldırıp kayan bir yıldız görse bunun pembe ejderha miti için bir doğrulama olduğunu düşünürdü."

"Ve Jesry'nin yanlışlığını kanıtlardı, 'seni ahmak, ateş püskürten çizgili kaplumbağaların kayan yıldızlarla ne alakası var?' diyerek" dedi Lio. Yine herkes güldü.

"Bu doğrudan doğruya Azuz Evenedrik'in son dönem yazılarından." dedi Arsibalt.

Herkes sessizleşti. Şu ana kadar sadece birazcık eğlenelim diye düşünmüştük. "Fraa Arsibalt ileri gidiyor" dedi Orolo, biraz itiraz eden ses tonuyla.

"Evenedrik bir teordu" dedi Jesry. "Bu onun yazacağı türden bir şey değil."

"Tam tersine" dedi Arsibalt, tartışma pozisyonu alarak, "hayatının sonraki safhalarında, Yeniden Yaratılış'tan sonra, o..."

"Afedersin?" dedi Orolo.

"Elbette" dedi Arsibalt.

"Kendimizi sinir gazı osuran ejderhalarla kısıtlarsak, kaç renk ejderhayı ayırt edebileceğimizi düşünüyorsunuz?"

Fikirler sekizle yüz arasında değişiyordu. Tulia daha çok, Lio ise daha az ayırt edebileceğini düşünüyordu.

"On tane diyelim" dedi Orolo. "Şimdi farklı renklerde çizgili ejderhalar düşünelim."

"O zaman yüz kombinasyon olurdu" dedim.

"Doksan" diye beni düzeltti Jesry. "Kırmızı/kırmızı ve bunun gibi diğer kombinasyonları sayamazsın."

"Farklı çizgi genişliklerine izin verirsek, bin ayırt edilebilir kombinasyona ulaşabilir miydik?" diye sordu Orolo. Ulaşabileceğimize dair genel bir uzlaşı vardı. "Şimdi beneklilere geçelim. Karelilere. Benekli, kareli ve çizgili kombinasyonlarına."

"Yüz binlerce! Milyonlarca!" diye tahminde bulunuyordu farklı kişiler.

"Ve henüz sadece sinir gazı osuran ejderhaları ele alıyoruz!" diye hatırlattı bize Orolo. "Peki kertenkeleler, kaplumbağalar, tanrılar..."

"Hey!" diye bağırdı Jesry ve Arsibalt'a bir bakış fırlattı. "Bu giderek bir teorun yapacağı türden bir tartışma haline geliyor."

"Nasıl yani, Fraa Jesry? Teorik içerik nerede?"

"Sayılarda" dedi Jesry, "farklı senaryoların bolluğunda."

"Lütfen açıkla."

"Bir kez iç anlam oluşturmayan bu varsayımlara kapını açtın mı, kendini anında sonsuz sayıda olabilecek olasılıklar dizisine bakıyor bulursun" dedi Jesry. "Bu yüzden akıl bunları aynı derecede geçersiz bularak reddeder ve bunlar konusunda endişelenmez."

"Peki bu ezikler için geçerli olduğu kadar Azuz Evenedrik için de geçerli mi?" diye sordu Arsibalt.

"Öyle olmak zorunda" dedi Jesry.

"Öyleyse bu insan bilincinin temel bir özelliği; yani bu filtreleme yeteneği."

Arsibalt'ın kendine güveni gelmeye başladıkça, bir tuzağa doğru çekildiğini hisseden Jesry daha dikkatli oldu. "Filtreleme yeteneği mi?" diye sordu.

"Aptal numarası yapma, Jesry!" diye seslendi mutfak görevi için hazır bulunan Suur Ala. "Aklın reddettiğini ve farazi senaryoların ezici çoğunluğu karşısında endişelenmediğini sen kendin şimdi söyledin. Eğer bu 'filtreleme yeteneği' değilse, nedir bilmiyorum!"

"*Özür dilerim!*" diye hemen kendini topladı Jesry ve sokakta saldırıya uğramış ve şahide ihtiyacı varmış gibi bana, Lio'ya ve Arsibalt'a doğru yöneltti bakışlarını.

"Kaygılanacak olası sonuçların son derece küçük bir azınlığını seçmek için aklın kullandığı kriter nedir öyleyse?" diye sordu Orolo.

"Makullük" "Olasılık" diye mırıldanıyordu insanlar; ama hiç kimse bir iddiayı destekleyecek kadar kendisine güveniyora benzemiyordu.

"Daha önce Fraa Erasmas, bunun tutarlı bir hikâye anlatabilmekle ilgisi olduğundan bahsetmişti."

"Bu bir Hemn uzayı, bir konfigürasyon uzayı tartışması" diye düşünmeden söyleyiverdim. "Teor Evenedrik'le bağlantı budur."

"Açıklayabilir misin lütfen?" diye ricada bulundu Orolo.

Bu konuda Barb'la konuşmamış olsaydım bunu yapamazdım. "Şimdi içinde bulunduğumuz Hemn uzayındaki noktadan uzaklaşıp makul eylem prensibini izleyerek sinir gazı osuran pembe ejderhaların olduğu bir yere varmamızın hiçbir yolu yoktur. Ki bu da bir anı ötekine bağlayan tutarlı bir hikâye olması sebebiyle sadece teknik bir terimdir. Eylem prensiplerini pencereden aşağı atarsak dünyaya hiçbir kısıtlama olmaksızın Hemn uzayında herhangi bir yerde, herhangi bir sonuçla dolaşabilme özgürlüğünü veriyor olurduk. Bu da oldukça anlamsız olurdu. Akıl, ezik aklı olsa bile, dünyanın bir andan ötekine doğru gelişmesini yöneten bir eylem prensibi olduğunu bilir; bu da dünyamızın gidişatını kendi içinde tutarlı hikâyeler anlatan noktalarla sınırlar; bu yüzden de kaygısını, senin ayrılman gibi daha makul olan sonuçlar üzerine odaklar."

"Ayrılıyor musunuz?!?" diye bağırdı Tulia, düpedüz dehşete düşmüş bir şekilde. Diyaloğa katılan diğerleri de benzer bir tepki verdiler. Orolo güldü ve ben de diyaloğun nasıl başladığını anlattım ve bunu aceleyle yaptım, etraftakiler koşup dedikoduya başlayamadan hemen önce.

"Yanıldığını sanmıyorum, Fraa Erasmas" dedi Jesry, herkes durulduğu zaman, "ama senin bir Kantar problemin olduğunu düşünüyorum. Hemn uzayı ve eylem prensiplerini biraraya getirmek, aklın hangi sonuçların endişelenecek kadar makul olduğuna dair içgüdüsel bir burna sahip olduğunu açıklamanın gereksizce ağır bir yolu gibi görünüyor."

"Fikir uygun bulunmuştur!" dedim.

Ama Arsibalt düş kırıklığına uğramıştı; dövüşten geri çekildiğim için bana bozulmuştu. "Bunun Azuz Evenedrik'le bağlantılı olarak ortaya çıktığını hatırla" dedi Arsibalt, "ömrünün yarısını türlü türlü konfigürasyon uzaylarındaki eylem prensipleriyle ilgili titiz hesaplamalar

üzerine çalışarak harcayan bir teor. Sanmıyorum ki sırf şiirsel konuşma olsun diye insan bilincinin..."

"Bize Yüzcülük yapma!" diye homurdandı.

Arsibalt ağzı açık, yüzü kırmızıya dönerek dondu kaldı.

"Bu konuda bu kadar muhabbet şimdilik yeterli" diye olayı karara bağladı Orolo. "Bunu burada boş midelerle çözemeyeceğiz nasıl olsa!" İmayı anlayan Lio, Tulia ve Ala izin isteyip mutfağa doğru yola koyuldu. Ala omzunun üzerinden Jesry'ye soğuk bir bakış fırlattı ve sonra bir uyarıda bulunmak için Tulia'ya doğru eğildi. Tam da hangi konudan şikâyet ettiğini biliyordum: sonuçların bolluğu tartışmasını ilk başta öne süren Jesry olmuştu; ama Arsibalt bunu geliştirmeye çalıştığında süngüsü düşmüş ve geri çekilmişti; hatta Arsibalt'la alay etmişti. Ala'ya bir gülücük göndermeye çalıştım ama farketmedi. Olup biten çok fazla şey vardı. En sonunda orada boş uzaya sırıtarak bir ahmak gibi kalakaldım.

Arsibalt, bu fikir üzerine konuşa konuşa Jesry'nin peşinden manastıra doğru gidiyordu.

"Her neyse, nerede kalmıştık" diye devam etti Orolo. "Niçin o kadar çok endişe ediyorsun Erasmas? Sinir gazı osuran pembe ejderhalar hayal etmekten daha üretken olamıyor musun? Yoksa Hemn uzayında olası gelecekleri araştırmakta, bunları rahatsız edici sonuçlara dayandırmakta özel bir yeteneğin mi var?"

"Bu soruya cevap vermeme, ayrılmayı düşünüp düşünmediğini söyleyerek yardımcı olabilirsin" dedim.

"Apert'in neredeyse tamamını surdışında geçirdim" dedi Orolo iç çekerek, en sonunda tuş olmuş gibi. "Boşa geçirilmiş bir zaman olacağını düşünüyordum. Kültürel ve entellektüel bir ölüler evi. Ama bulduğum şey tam da öyle değildi. Çekimlere gittim. Onlardan çok hoşlandım! Barlara gittim ve insanlarla oldukça ilginç bazı sohbetler ettim. Ezikler. Onlardan hoşlandım. Kimileri çok ilginçti. Ve mikroskop altındaki böcekler manasında değil. Kafama takıldılar; daima hatırlayacağım kimselerdi. Kısa bir süre bunun cazibesine kapıldım. Sonra bir akşam, en az bu konsetteki biri kadar zeki bir ezikle oldukça neşeli bir sohbet ettik ve sohbetin sonlarına doğru, bir şekilde, güneşin Arbre'ın etrafında döndüğüne inandığı çıktı ortaya. Hayretler içinde kaldım. Onu bu düşünceden kurtarmaya çalıştım. Benim görüşlerime dudak büktü. Arbre'ın güneşin etrafında dönmesi kadar temel bir şeyi kanıtlamak için ne kadar çok dikkatli gözlem ve teorik işin gerektiğini hatırlattı bana. Bizden öncekilere ne çok teşekkür borçluyuz. Bütün bunlar da beni bir kez daha kapının doğru tarafında yaşadığımı düşünmeye yöneltti."

Sonraki bölümü anlatıp anlatmamaya karar vermeye çalışıyormuş gibi dağlara doğru kısık gözlerle bakarak bir süre duraksadı. Sonunda benim beklenti içindeki bakışlarımı gördü ve pes eder gibi bir hareket yaptı. "Geri döndüğümde Estemard'tan gelen bir paket mektup buldum" dedi.

"Sahi mi!"

"Hemen hemen her yıl Bly Tanık Tepesi'nden postalamış onları. Sonraki Apert'e kadar el konulacağını biliyormuş elbette. Aynasını elle ve benzeri şeylerle zımparalayarak orada yaptığı bir teleskopla gerçekleştirdiği gözlemlerden bazılarını anlatmış. Güzel fikirler. İlginç bir yazı. Fakat burada ürettiği kaliteli işlerden değil kesinlikle."

"Ama *onun oraya* çıkmasına izin veriliyordu" dedim, yıldıztaşını işaret ederek.

Orolo bunun komik olduğunu düşündü. "Elbette. Ve çok uzak olmayan bir gün bize de yeniden izin vereceklerinden eminim."

"Niçin? Nasıl? Bunu hangi temele dayandırıyorsun?" diye sormak zorunda kaldım, cevap vermeyeceğini bile bile.

"Diyelim ki senin işlerin nasıl sonlanacağını gözünün önüne getirme konusunda sahip olduğun yeteneğe ben de sahibim."

"Çok teşekkürler!"

"Aa, o yeteneği bir Yaban olmanın nasıl olacağını hayal etmekte de kullanabilirim" dedi. "Estemard'ın mektupları, burada yaşamanın zoru seçmek olduğunu netleştirdi."

"Onun doğru seçimi yaptığını mı düşünüyorsun?"

"Bilmiyorum" dedi Orolo tereddüt etmeden. "Bunlar büyük sorular. İnsan organizması neyi arar? Yani yiyecek, su, barınak ve çoğalmanın ötesinde."

"Mutluluğu, sanırım!.."

"Onların orada yaptığı gibi sadece yemek yiyerek, sığ yoldan da elde edebileceğim bir şey bu" dedi Orolo. "Ve yine de surdışındaki insanlar hâlâ bir şeyleri özlüyor. Sürekli olarak değişik arklara katılıyorlar. Bunun anlamı nedir?"

Benim ve Jesry'nin ailesini düşündüm. "Sanırım insanlar sadece yaşadıklarını değil yaşam tarzlarını da yaydıklarını düşünmek istiyorlar."

"Bu doğru. İnsanların sürdürülebilir bir projenin parçası olduğunu hissetmeye ihtiyacı var. Onlar olmadan da devam edecek bir şey. Bu, bir istikrar duygusu yaratır. Bu tür bir istikrar duygusuna ihtiyaç duyma gereğinin, diğer daha belirgin ihtiyaçların bazıları kadar temel ve umutsuz olduğunu düşünüyorum; ama bunu elde etmenin birden fazla yolu

var. Eziklerin altkültüründen pek hoşlanmayabiliriz; ama istikrarlı olduklarını kabul etmelisin! Öyleyse burgerlerin tamamen farklı bir istikrar şekli var."

"Bizim gibi"

"Evet, bizim gibi. Ve yine de bu Estemard için işe yaramadı. Bir tanık tepede tek başına yaşamanın o ihtiyacı daha iyi karşılayacağını düşünmüştü belki de."

"Veya belki de sadece bazılarımız kadar buna ihtiyaç duymamıştı!" diye o an düşündüğümü söyledim.

Saat başı çanı çaldı. "Suur Fretta'yla büyüleyici bir konuşmayı kaçıracaksın" dedi Orolo.

"Bu sanki biraz konuyu değiştirmek gibi" dedim.

Orolo omuz silkti. *Konular değişir. En iyisi kendini buna alıştır.*

"Eh, pekâlâ" dedim. "Onunla konuşmaya gideceğim. Ayrılacaksan bana söylemeden buradan çıkıp gitme lütfen, tamam mı?"

"Böyle bir şey olacaksa sana elimden geldiğince önceden bilgi vereceğime söz veriyorum" dedi, hoşgörülü bir tavırla, akli dengesi bozuk birisiyle konuşuyormuş gibi.

"Teşekkür ederim" dedim.

Sonra Azuz Grod'un tebeşir odasına gidip, her zamanki gibi Barb'ı kuşatan büyük boş uzaydaki bir yere oturdum.

Teknik olarak onu artık Fraa Tavener adıyla çağırmamız gerekiyordu zira bu onun yemin ettiğinde kabul ettiği isimdi; ama kimi insanların ayut isimlerinin benimsenmesi, diğerlerinden daha uzun zaman alıyordu. Arsibalt ilk günden itibaren Arsibalt'tı; artık onun surdışı adını kimse hatırlamıyordu bile; ama insanlar uzun bir süre Barb'a Barb olarak hitap edeceklerdi.

Adı her ne ise, o çocuk şimdi beni kurtaracaktı. Bilmediği çok şey vardı belki; ama sormaktan, sürekli sormaktan korktuğu hiçbir şey yoktu; mükemmel bir şekilde anlayıncaya kadar hem de. Onu çömezim yapmaya karar verdim. İnsanlar bunu yardımseverlik olsun diye yaptığımı düşünecekti. Belki de bazıları Düşürülmeye hazırlandığımı ve Barb'la ilgilenmeyi hobim haline getirdiğimi bile düşünecekti. Düşünsünler bakalım! Aslında bu daha çok kendi çıkarım içindi. Sadece Barb'ın yanında oturmayı isteyerek altı haftada Apert'ten önceki altı ayda öğrendiğimden daha çok şey öğrenmiştim. Benim kurambilim öğrenme sürecimde bir harita üzerindeki kestirme yollar gibi, kestirme yol olmadığı ortaya çıkan kestirme yolları seçtiğimi anlamıştım şimdi.

Jesry'nin benden daha hızlı olduğunu ne zaman görsem, denklemleri daha kolay görünen ancak aslında sonradan daha da zorlaştıran, hayır, imkânsızlaştıran bir şekilde yanlış okumuştum. Barb'ın diğerlerinin daha hızlı gitmesinden korkusu yoktu; beyninin oluşum biçimi yüzünden bunu onların yüzünden okuyamıyordu ve uzaktaki bir amaca ulaşmak konusunda aynı isteğe sahip değildi. Tamamen kendine odaklı, kendini gören birisiydi. O sadece önündeki yazı tahtasına *şimdi, bugün* yazılmış tek bir problemi veya denklemi anlamak istiyordu, hem de etrafındakiler için bunun uygun olup olmadığına bakmaksızın. Akşam yemeği süresince ve yat borusundan sonra bile bu konuda sorular sormak için orada dikilmeye gönüllüydü.

Düşününce, Ala ve Tulia da uzun zaman önce benzeri bir öğrenme biçimi ortaya koymuştu. Duydukları bir şeyi tebeşir odasının dışında durmaksızın tartışarak dikildikleri zaman Jesry'nin bu iki kız için icat ettiği bir deyiş vardı; *iki sırtlı yaratık*. Onlardan biri için bir şeyi anlamak yeterli değildi. İkisinin farklı şekillerde anlaması da yetmiyordu. Her ikisinin de aynı şekilde anlaması gerekiyordu. Bir şeyleri birbirlerine kızgınlıkla açıklarlarkenki sesleri geri kalanımızın başına ağrılar sokuyordu. Özellikle biz daha küçükken, iki sırtlı yaratığı gördüğümüzde her zaman ellerimizle kulaklarımızı kapatıp oradan kaçardık; bu da onların işine yarardı.

Barb'ın yakın vadede işleri zor yoldan yapmaya istekli olması onun uzun vadeli hedefe doğru –her ne kadar hedefi olmasa da- benim hiç olmadığım kadar hızlı ve emin ilerlemesini sağlıyordu ve şimdi ben de onunla aynı yoldan ilerliyordum.

Olası bir hobi olarak yeni ekibe şarkı söylemeyi öğretiyordum. Surdışında herkes müziği *duyuyordu;* ama gerçekte pek azı müzik *yapmayı* biliyordu. Bu yeni çömezlere her şeyin öğretilmesi gerekiyordu. Bu eziyet verici bir şeydi ve bunun hobim olmayacağını zaten biliyordum. Bizim pasajımız yerine geçen bir çardakta haftada üç gün öğleden sonra toplanıyorduk.

Bir gün bu çalışmalardan birinden ayrılırken Gedikli Muhafız avlusundaki işini yapmak üzere gelen Fraa Lio'ya rasladım. "Benimle yukarı gelsene" diye teklifte bulundu, "sana bir şey göstermek istiyorum."

"Yeni bir sinir harbi mi?"

"Hayır, öyle bir şey değil."

"Biliyorsun benim yüksek katlardan bakınmamam gerekiyor."

"Henüz başpapazlık eğitiminden geçmedim; bu yüzden benim de bakınmamam gerekiyor" dedi. "Sana göstermek istediğim şey bu değil."

Böylece onu merdivenlerden yukarı doğru takip etmeye başladım. Tırmandıkça onun yıldıztaşına bir baskın planı yürüteceğini düşünerek asabileşmeye başladım. Sonra, önceki gün Orolo'nun çok fazla endişelenmek üzerine söylediği şeyi hatırlayıp bunu aklımdan çıkarmaya çalıştım.

"Bu duvarların ötesine bakman istenmiyor" diye hatırlattı bana, güneybatı kulesinin tepesine yaklaştıkça, "ama orada Apert sırasında gördüklerini hatırlamana izin veriliyor, değil mi?"

"Öyle sanırım."

"Bir şey dikkatini çekti mi?"

"Hangi konuda, nerede"

"Surdışında dikkatini çeken bir şey var mıydı?"

"Bu nasıl soru böyle? Bir sürü şey dikkatimi çekti" diye köpürerek konuştum. Lio dönüp bana zekice gülümsedi, bunun sadece iş başındayken harekete geçen aptal mizah anlayışı olduğunu söyleyerek. Mizah vlimi.

"Pekâlâ" dedim, "neye dikkat etmem gerekiyordu?"

"Şehir sence büyüyor mu, küçülüyor mu?"

"Küçülüyor. Buna hiç şüphe yok."

"Niçin bu kadar eminsin? Nüfus sayımı verilerine mi baktın?" Bir gülümseme daha.

"Elbette hayır. Bilmiyorum. Bu sadece bir his. Yerleşim yerinin nasıl göründüğüyle ilgili bir şey."

"Nasıl görünüyordu?"

"Bir nevi... yabani otlarla kaplıydı. Fazla büyümüşlerdi."

"Geri dönüp Periklyne'e nutuk atan Thelenes heykeli gibi işaret parmağını kaldırdı. "Düşman topraklarından geçerken o düşünceyi aklında tut" dedi.

Kapalı ve kilitli kale kapılarına baktık; ama hiçbir şey söylemedik. Papaz'ın avlusuna doğru giden köprüden geçip, dönerek yukarı çıkan merdivenlerdeki iç geçidi takip ettik. Yukarıdaki Amnectrus heykeline, yani güvenli sahaya ulaştığımızda şöyle dedi, "hobi olarak bahçıvanlığı düşünüyorum."

"Yıllardır bana dayak attığın için aldığın cezalarda yolduğun bütün yabani otları düşününce, sen bu iş için biçilmiş kaftansın" dedim. "Ama ne diye böyle bir şeyi istiyorsun?.."

"Sana çayırlıkta neler olduğunu göstereyim" dedi ve beni Muhafız'ın pencere pervazına götürdü. Hantal kışlık cüppelerine sarmalanmış, ayaklarına eskimo ayakkabıları giymiş birkaç nöbetçi volta atıyordu. Ben ve Lio merdivenleri çıktığımız için vücudumuz sıcaktı ve bu yüzden soğuk etkilemedi bizi. Kapüşonlarımızı takmak için kısa bir süre durduk. Öğreti'ye saygı göstermenin bir yoluydu bu. Yüzümüzün çok önüne kadar çekilmiş olan cüppelerimiz tünel görüşü sağlıyordu bize. Korkuluğa doğru yürüyüp öne doğru eğildiğimizde konsentin aşağılarını görebiliyor; yukarısını ve onun ötesindeki dünyayı göremiyorduk.

Lio çayırlığın arka sınırını işaret etti. Shuf Vakfı, nehrin hemen öteki yakasında yükseliyordu. Birkaç yaprak dökmeyen çalı dışında oradaki her şey ölü ve kahverengiydi. Nehir kıyısına yakın, çayırlığın çoğunu halı gibi saran yoncaların inceldiğini ve düzensizleştiğini, daha koyu renkli, daha kaba bir şeyle lekelendiğini görmek kolaydı: kıyıya yakın kumlu toprağı seven yabani ot kolonileriyle. Nehre daha yakın yerdeki yoncaların işe yaramaz bir ağaç cümbüşüne, yabani böğürtlen ve benzeri şeylere tamamen yenildiği uzak bir cehpeyi görebiliyordum. O cephenin arkasında düzensiz yeşil uzantılar ve öbekler farkettim; oralardaki şeylerin bazıları öyle dayanıklıydı ki şiddetli don bile onları öldüremiyordu.

"Bugünkü konun yabani otlar galiba; ama bununla nereye varacağını anlamıyorum" dedim.

"Bahar gelince orada Trantae Savaşı'nın bir canlandırmasını sahneleyeceğim" diye açıkladı.

"Eksi 1472" diye cevapladım, robotsu bir ses tonuyla, her çömezin kafasının içine kazınmış tarihlerden biri olduğu için... "Ve benden kulağına Sarth oku isabet eden zırhlı bir piyade rolü oynamamı istiyorsun sanırım. Hayır, teşekkürler!"

Sabırla başını salladı. "İnsanlarla değil" dedi, "bitkilerle."

"Efendim?"

"Bu düşünceyi Apert sırasında yabani otların, hatta ağaçların şehri nasıl işgal ettiğini görünce edindim. Şehri insanlardan öylesine yavaş bir şekilde geri alıyorlar ki insanlar farketmiyor bile. Çayırlık Baz İmparatorluğu'nun buğday ambarını, verimli Thrania Ova'sını temsil edecek" dedi Lio. "Nehir, burasını kuzey illerinden ayıran Chontus nehrini temsil ediyor. Eksi 1472 yılına kadar bu şehirler Atlı Okçular'a kaybedileli çok zaman olmuştu. Sadece müstahkem birkaç ileri karakol, barbar akınına dayanmıştı."

"Shuf Vakfı'nın bunlardan biri olduğunu düşünebilir miyiz?"

"İstersen. Önemi yok. Neyse, Eksi 1473 yılının soğuk kışı sırasında Sarth kabilesi tarafından yönetilen bozkır yağmacıları donmuş nehri geçer ve Thrania kıyısına köprübaşları kurarlar. Savaş sezonu açıldığında saldırıya hazır üç orduları vardır. Yineral Oxas, askeri bir darbeyle Baz İmparatoru'nu tahttan indirir ve Sarthları nehre sürüp fareler gibi boğmaya ant içerek ileri yürür. Haftalar süren manevradan sonra Oxas lejyonları sonunda Trantae yakınlarındaki düzlükte Sarthlarla karşılaşır. Sarthlar sahte bir geri çekilme sahnelerler. Oxas tam bir gerizekâlı gibi onların peşine düşer ve kıskaç harekâtıyla saldırır. Etrafı çevrilmiştir..."

"Ve üç ay sonra Baz yanıyordur. Ama bütün bunları yabani otlarla nasıl yapacaksın?"

"Akınlar yapmak için işgalci türlerin nehir yatağından yoncalara ulaşmasını sağlayacağız. Yıldızçiçekli asmalar süvari gibi toprakta koşarcasına ilerliyor; öyle hızlı ilerliyorlar ki bu inanılmaz bir şey. Yabani böğürtlen daha yavaş; ama yer tutmada daha iyidir; piyade gibi. Son olarak ağaçlar geliyor ve bunu işi sürekli kılıyor. Birazcık yabani ot yolmayla ve budamayla bitmesinin yaklaşık altı ay sürecek olması dışında, Trantae gibi hepsini başarabiliriz.

"Bu şimdiye kadar duyduğum en çılgın fikir" dedim. "Sen kafayı üşütmüşsün."

"Bana yardım etmeyi mi yoksa şu aşağıdaki veletlere şarkı söylemeyi öğretmeye devam etmeyi mi isterdin?"

"Bana yabani ot yoldurmak için bir numara daha mı bu?"

"Hayır. Yabani otların *büyümesini* sağlayacağız, unuttun mu?"

"Yabani otlar kazandıktan sonra ne olacak? Manastırı yakamayız. Arı kovanlarını yağmalayıp bütün bal likörünü içebiliriz miyiz dersin?"

"Apert sırasında birisi bunu çoktan yaptı ki!.." diye anımsattı bana ciddi bir şekilde. "Hayır, muhtemelen hepsini baştan aşağı temizlemek zorunda kalacağız; fakat insanların hoşuna giderse doğanın kendi yolunu bulmasını sağlayabilir ve fethedilmiş topraklarda koruluk büyütebiliriz."

"Bu konuda hoşuma giden şeylerden birisi, yaz gelince Arsibalt'ın kızgın arı sürüsü tarafından kovalanmasını izlemek için beni iyi bir yere getirecek olması."

Lio güldü. Bu planın başka bir avantajı daha olduğunu düşündüm kendi kendime: bu gözle görülür derecede aptalcaydı. Şimdiye kadar akıllı ve erdemli olan Barb'la ilgilenmek ya da çömezlere şarkı söylemeyi öğretmek gibi hobilerle laf olsun diye uğraşıyordum. Bunlar tam da düşürülmeye hazırlanan birisinin yapacağı türden davranışlardı. Bütün

bir yazı kesinlikle saçma bir şeyle harcamak, benim hiç de öyle bir niyetim olmadığı gerçeğini gösterecekti. Beni istememiş olan Edharcı mezhebin üyeleri öfkeden deliye döneceklerdi.

"Yapacağım" dedim. "Ama bir şeyler büyümeye başlamadan önce birkaç hafta beklemek gerekiyor sanırım."

"Sen resim çizmede çok iyisin değil mi?" diye sordu Lio.

"Senden daha iyiyim; ama bu çok iyiyim demek değil. Teknik çizimler yapabilirim. Barb bu işte anormal iyidir. Niçin?"

"Bu işin bir kaydını tutmamız gerektiğini düşünüyorum. Savaş sürerken nasıl göründüğünün resimlerini çizmeliyiz. Bu mükemmel bir strateji olurdu."

"İlgilenip ilgilenmediğini Barb'a sorayım mı?"

Lio bundan biraz rahatsız oldu. Yeni bir çömez olduğu ve henüz bir hobisi olmaması gerektiği için belki Barb şimdilik uygunsuz olabilirdi. "Boşver, ben yaparım" dedim.

"Harika" dedi Lio, "Ne zaman başlayabilirsin?"

Ertesi hafta Trantae Savaşı tarihini okuduk ve sekiz okla delik deşik, kılıcının üzerine düşen Yineral Oxas'ın bulunduğu yer gibi önemli yerleri işaretlemek için yere kazıklar çaktık. Yaklaşık olarak bir yemek tesisi büyüklüğünde, içine ızgara biçiminde ipler gerilmiş dikdörtgen bir çerçeve tasarladım. Düşüncem şuydu: bunu korkuluğun üzerine kuracak ve taslak çizerken pencere çerçevesiymiş gibi bunun içinden bakacaktım; bunu aynı şekilde bütün yaz boyunca kullanmaya devam edersem, her bir çizim sonrakiyle uyumlu olacaktı. Bir gün bunların hepsini sıraya dizecektik ve sonra insanlar bu sıraya göre yürüyecek ve yabani ot savaşı, çekim gibi gözler önüne serilecekti.

Lio farklı türdeki yabani otların özellikle saldırgan örneklerini ararken nehir kıyısı boyunca çalılıklarda kıvranarak epeyce zaman geçirdi. Sarı yıldızçiçekleri Sarth suvarisini, kırmızı ve beyazlarsa müttefiklerini temsil edecekti.

Her ikimiz de başımızın derde gireceği anı bekliyorduk.

Gerçekten de projeye başladıktan birkaç hafta sonra akşam yemeği sırasında başımı kaldırıp baktığımda Papaz personelinden daha genç bir başpapaz eşliğinde Fraa Spelikon'un Yemekhane'ye girdiğini gördüm. Sohbet kısa bir süre sönükleşti; elektrikler kesilir gibi olduğunda odanın kahverengileşmesi gibi. Spelikon benim yüzümü seçene kadar bir süre etrafa bakındı. Sonra memnun bir şekilde bir tepsi alıp biraz

yiyecek istedi. Başpapazların bizimle birlikte yemek yemesine izin veriliyordu da onlar bunu nadiren yapıyorlardı. Sakular bilginin etrafa yayılmasına izin vermemek için pür dikkat yoğunlaşmak zorundaydılar ve bu yüzden huzurlu içinde yemek yemenin imkânı yoktu.

Herkes Spelikon'un benim yüzüme nasıl baktığını farketmişti ve bu yüzden kahverengileşmeyi takiben benimle ilgili kısa bir şamata oldu. Hayatımda ilk kez endişe etmiyordum. Beni neyle suçlayabilirlerdi ki? Yabani otları büyütme komplosuyla mı? Muhtemelen Lio'yla yapacağımız şeyi yanlış yorumlamışlardı.

Adı Rotha olan genç başpapaz hızla yemeğini yedi; sonra kalkıp kalçaları hareket ederken dönen kalınca bir tomar kâğıdı kucaklayıp Yemekhane'den dışarı yürüdü. Spelikon daha iştahla yiyordu ama bira ve şarap tekliflerini geri çevirdi. Bir süre sonra geriye yaslanıp dudaklarını sildi ve ayağa kalkıp bana yaklaştı. "Azuz Zenla'da seninle biraz konuşabilir miyiz acaba?" dedi.

"Elbette" dedim, sonra odanın karşısındaki başka bir masada yemek yiyen Lio'ya bir bakış fırlattım. "Fraa Lio'nun da bize katılmasını ister miydiniz, yoksa..."

"Buna gerek olmayacak" dedi Spelikon, bu da bende çok garip bir izlenim bırakmıştı ve Spelikon'u Azuz Zenla'ya doğru Manastır'ın oralarda takip ederken güm güm atan bir kalp ve terleyen eller biçiminde baş gösteren fiziksel kaygı belirtileriyle baş başa kalmıştım.

Burası en küçük ve en eski tebeşir odalarından biriydi ve geleneksel olarak işbirliği yapmak veya son sınıf öğrencilerine ders vermek için en kıdemli Edharcı kuramcılar tarafından kullanılıyordu. Hayatım boyunca bu odaya sadece birkaç kere girmiştim ve oraya bu şekilde dalmaya ve sahip çıkmaya asla cesaret edemezdim. Etrafında kürelerinin üzerinde en çok dört kişinin oturabileceği büyüklükte küçük bir masa vardı. Rotha masanın üzerini çoktan bir şeylerle doldurmuştu: yumuşak ışık havuzunun bir deste boş yaprağı, birkaç elyazmasını veya bunlardan alıntıları aydınlatmak için birleştiği ışık goncalarından bir takımyıldız. Kapağı açılmış bir mürekkep okkasının yanına birçok kalem itinayla dizilmişti.

"Azuz Edhar Konsenti On Yılcı matının Edharcı mezhebinden Fraa Erasmas ile mülakat" dedi Spelikon. Rotha boş bir sayfaya bir sıra işaret karaladı; alışılagelmiş Baz harfleriyle değil de başpapazların kopya çıkarırken kullanmaları için eğitildikleri bir tür stenografiyle. Spelikon, tarihi ve saati söyleyerek devam etti. Rotha'nın kalemi tutuş yeteneği beni büyülemişti; eli nefes alacak kadar kısa bir süre içinde sayfanın solun-

dan sağına geçiyordu; arkasında muhtemelen bizim konuştuğumuz kelimeler kadar anlam taşıyamayan basit tek vuruşlu simgelerden bir sıra bırakıyordu.

Gözlerimi Rotha'nın masanın üzerine serdiği diğer yazmaların üzerinde dolaştırdım. Bunların da çoğu aynı stenografiyle yazılmıştı; ama bir tanesinin geleneksel el yazısı olduğu görülüyordu. *Benim* el yazım. Ona doğru eğilince birçok kelimeyi seçebildim. Bunun Katedral'deki ceza hücremdeyken tutmaya başladığım günlüğüm olduğunu farkettim. Flec, Quin ve Orolo isimlerini gördüm.

Hareketlerim sarsaklaşmaya başlamıştı. Bir tür ilkel tehdit ve tepki mekanizması öne çıkmıştı. "Hey, o benim!"

Spelikon bunun not edilmesi için gereğini yaptı. "Fail, Belge 11'in kendisine ait olduğunu kabul ediyor."

"Onu nereden aldınız?" diye sordum, şimdi Barb'dan daha büyük bir insan sesi çıkaramayarak. Rotha'nın eli sayfa üzerinde uçuştu ve bunu ölümsüzleştirdi.

"Her neredeyse oradan" diye cevap verdi Spelikon, eğlenmiş bir şekilde. "Kendi günlüğünün nerelerde olduğunu bilmiyorsun, öyle mi?"

"Bildiğimi *sanıyordum*." Azuz Grod'un tebeşir odasının dışındaki nişlerden biri, pek az insanın uzanabileceği yükseklikteydi; ama nişten başkasının kâğıtlarını almak bir ayutun yapabileceği nerdeyse en kaba şeydi. Bu sadece birisi öldüğünde veya Düşürüldüğünde kabul edilebilirdi. "Ama" diye devam ettim, "ama zannetmiyorum ki..."

"Niçin ne yapacağımızın ve ne yapmayacağımıza *benim* karar vermeme müsade etmiyorsun" dedi Spelikon. Bu sözcükleri söylerken Rotha'nın yazmasını durduran bir el hareketi yaptı ve bu yüzden hiçbiri yazılmadı. Sonra büyüyü bozan bir hareket yaptı ve Rotha yeniden yazmaya başladı. "Bu soruşturma doğrudan seni ilgilendirmiyor ve aslında çok da vaktini almasına gerek yok. Günlüğünün sayfalarında bilmek istediklerimizin çoğunu bize sağladın zaten. Tek istediğimiz açıklama ve onaylama. Apert'ten önceki gün, Yeni Kütüphane'de Fraa Orolo'yla Quin adında surdışından bir usta arasında geçen görüşmede katip olarak görev yaptın mı?"

"Evet."

"Belge Üç lütfen" dedi Spelikon. Rotha başka bir el yazması çıkardı; yine benim el yazımla yazılmıştı: Orolo'nun Quin'le yaptığı görüşmeyi yazdığım kopya. Bunu nereden aldıklarını sormak zahmetine girmedim. Fraa Orolo'nun nişlerinin oralarda araştırma yaptıkları açıktı. Rezillik! Ancak bütün bunlara rağmen sakinleşmeye başlamış-

tım. Orolo'nun o ustalarla yaptığı görüşmelerde yanlış olan hiçbir şey yoktu. Gedikli Papaz, bu konuda bana yemin ettirmeyecek olsa da, bütün o süre boyunca başkaları da kütüphanedeydi; görüşmenin masum olduğunu doğrulayabilirlerdi. Hiçbir yere varmayacak - öyle umuyordum- ve Fraa Spelikon'u salak durumuna düşürecek olan önemsiz ve de Fraa Orolo'yu karalamak amacıyla ortaya atılmış bir taciz olmalıydı bu.

Spelikon devam etmeden önce Belge Üç'ün bana ait olduğunu bana doğrulattı: "Orolo'yla Quin arasındaki sohbet sırasında yazdığın tanımlamayla günlüğüne yazdığın arasında tutarsızlıklar var."

"Evet" dedim. "Ben onun gibi değilim." Rotha'ya doğru başımı salladım. "Ben stenografi bilmem. Orolo'nun yaptığı araştırmayla ilgili olan şeyleri not aldım sadece."

"Hangi araştırma demek istiyorsun?" diye sordu Spelikon.

Bunun çok açık olduğunu düşünüyordum ama yine de açıkladım, "Onun surdışındaki politik iklim çalışması; Apert için normal hazırlıkların bir parçası."

"Teşekkür ederim. Bunun gibi birçok tutarsızlık var; şu an bunlardan bir tanesine dikkatini çekmek istiyorum. Quin mülakatının sonuna doğru, çekicilerin teknik özellikleriyle ilgili."

Bu öylesine beklenmedik bir şeydi ki aklım başımdan gitti. "O konunun konuşulduğunu hayal meyal hatırlıyorum."

"Bunu yazarken belleğin bulanık değildi" dedi ve Rotha'nın omzunun üstünden uzanıp günlüğü aldı. "Buna göre Quin Usta bir yerde şöyle demiş, alıntı yapıyorum, 'Flec çekim yapmadı.' Bu hafızanı biraz olsun berraklaştırıyor mu?"

"Evet. Önceki gün, Provener'de, Flec Usta'ya kuzey pasajını göstersinler diye Ita'a göndermiştik. Flec çekim yapmak istedi ama daha sonra Quin bize işin planlandığı gibi gitmediğini söyledi. Ita Flec'e, Katedral içinde çekicisini çalıştırmasına izin vermemiş."

"Niçin?"

"Resim kalitesi fazla iyiydi."

"Ne bakımdan fazla iyiydi?" diye sordu Spelikon.

"Quin benim günlükte vurgulamaya çalıştığım ticari bir boktanlığı çabuk çabuk söyleyiverdi" dedim.

"Vurgulamaya çalıştığını söylerken, günlüğe yazdığın şeyin onun söylediği şeyin sadece bir tahmini olduğunu mu söylüyorsun? İşte burada yazıyor, yine alıntı yapıyorum, 'Eagle-Rez, SteadiHand, DynaZoom,

bunların hepsini birleştirdiğinde sizin Katedral'in diğer bölümlerinin ta içine hatta ekranlara kadar görmüş olabilir.' Quin bu kelimeleri gerçekten kullandı mı?"

"Bilmiyorum. Kısmen hafızama kısmen de bilgi ve tecrübeme dayanan bir tahmin bu."

"Bu durumda bilgi ve tecrübeme dayanan tahmin derken ne demek istediğini açıkla!"

"Ita'nın Flec'e çekiciyi kullanma izni vermemesindeki temel teknik sebep, oturacağı yer kuzey ekranının arkası olacağı için çekicisini mihraba tutarak Binlikçiler'in ve Yüzlükçüler'in resimlerini çekebilecek olmasıydı. Kozmografların yüksek albedo diyeceği açık renkli ekran ve onun ötesindeki karanlık boşluk arasındaki kontrast yüzünden bizler çıplak gözle ekranlardan öteki pasajları göremiyoruz. Ayrıca uzaklık ve diğer faktörler yüzünden. İşin özeti şudur; Ita, Flec'in çekicisinin teknik özelliklerine bakmış ve çıplak gözün göremeyeceği şeyleri görebilmesini mümkün kılan bazı özelliklerin birleşimine sahip olduğunu anlamıştı. Şimdi, çekicilerin üreticilerinin bu özellikleri tanımlamakta kullandıkları ticari boktanlığa anlam bulmaya çalışmak aptalca bir iş; ancak kozmografiden tecrübelerime dayanarak bunun neye yol açacağına dair bir düşüncem var: bir çeşit yakınlaştırma veya büyütme özelliği, parlak artalandaki zayıf görüntüyü saptama yöntemi ve el titremesini düzeltecek görüntü sabitleme."

"Bilgi ve tecrübelere dayalı tahminden kastettiğin bu!" dedi Spelikon. "Kozmografi araçları konusunda bilgisi olan bir kimsenin Flec'in çekicisinin özelliklerinden senin çıkardığın anlamı çıkarabileceği anlamında bilgi ve tecrübelere dayalı."

"Evet."

"Günlüğünde" diye devam etti Spelikon, "bundan sonra Fraa Orolo'nun elinin senin bileğine indiği ve yazı yazmanı durdurduğu yazıyor. Niçin?"

"Daha büyük ve daha akıllı biri olarak" dedim, "Orolo sohbetin nereye doğru gittiğini görmüştür. Quin, Flec'le Ita arasında geçenler hakkında konuşmak üzereydi ve anlatacaklarının Sakular ve bizim maruz kalmamamız gereken türde bir bilgi olacağı açıktı."

"Ama kulakların buna *her halükarda* maruz kalacaktıysa, Orolo senin *elini* niçin durdurdu? Senin kulaklarını niçin tıkamadı?"

"Bilmiyorum. Yapması gereken en mantıklı şey bu değildi belki. İnsanlar böyle anlarda net düşünemezler."

"*Düşündükleri* zaman hariç" dedi Spelikon. "Ne olursa olsun, Orolo'yla Flec görüşmesine dair sana soracaklarımın hepsi bu kadar. Sadece tek bir soru daha var."

"Evet?"

"Apert'in dokuzuncu gecesi neredeydin?"

Bir dakika kadar düşündüm ve kaşlarımı çattım. "Bu basit görünen ama normal bir insanın cevaplaması zor sorulardan bir tanesi."

Spelikon hemencecik benimle hemfikir oluvermişti. "'Normal insan' derken 'başpapaz olmayanlar'ı kastediyorsan, *benim* o akşam ne yaptığıma dair belirgin hiçbir anıın olmadığından emin olabilirsin."

"Ertesi sabah tur rehberliği yapmam planlanmıştı ve bu yüzden geç saatlere kadar ayakta değildim. Akşam yemeği yedim. Sonra da yatmaya gitmişimdir eminim. Kafamda bir sürü düşünce vardı."

"Sahi mi?" dedi Spelikon. "Ne hakkında?"

Yüzüme çok tuhaf bir ifade takınmış olmalıydım. Kendi kendine güldü ve şöyle dedi, "Sadece merak ediyorum. Bunun önemi olduğunu düşündüğümden değil." Başka bir sayfa daha aldı. "Günlük'e göre, o gece Fraa Branch ve Fraa Ostabon'la bir odayayı paylaşıman belirlenmiş. Onlara sorsam ikisi de senin o gece odada olduğunu söyler miydi?"

"Başka ne söyleyebilirler hayal edemiyorum."

"Çok güzel" dedi Spelikon, "Hepsi bu kadar! Vakit ayırdığın için teşekkürler Fraa Erasmas."

Spelikon benim için kapıyı açtı. Kapıdan dışarı adımımı atar atmaz Fraa Branch'la Fraa Ostabon'un kemeraltında beklediğini farkettim.

Kafamın içinde bir şeyler hayal etme ve hikâyeler uydurma yeteneğim o gece beni yüzüstü bıraktı; sanki bir tatile çıkmış gibiydi. Spelikon'la mülakatıma hiçbir anlam veremiyordum. Bunun Suur Trestanas'ın rahatsızlandığının ve iyileşmek üzere -umarım yavaş bir şekilde olurdu bu- Avam Doktorları'na gönderileceğinin bir ek delili olduğunu düşündüm.

Ertesi gün kahvaltıya yardım etmek için erken kalktım. Yıllar önce kavramış olmam gereken; buna karşın ancak şimdi gerçekten kavramaya başladığım dış calculus temellerinden bazıları üzerinde çalışarak sabahı Barb'la bir tebeşir odasında geçirdim. Kafamın daha fazla almadığı bir noktaya ulaştığını ve aptalca hatalar yaptığımı farkettiğimde Provener çanı çaldı.

Bu eski ekibimin saati kurduğu günlerden birisiydi ve bu yüzden Katedral'e gittim. Görünürde bir-iki başpapaz ile tek tük katılımcı vardı. Fraa Orolo'yu veya onun üst sınıf öğrencilerinden kimseyi görmedim; Jesry de ortalarda yoktu; bu yüzden ben, Lio ve Arsibalt bu işi onun yardımı olmadan yapmak zorunda kaldık.

Bu iş ve tebeşir odasındaki uzun sabah arasındaki vakitte açlıktan ölmüştüm ve Yemekhane'de tam anlamıyla yemeğe saldırdım. Tam doymak üzereyken Orolo içeri girdi ve kendisine hafif bir yemek alıp gözde yerine yalnız başına oturdu: hava açık olduğu zaman pencereden dışarıya, dağlardan aşağıya bakabileceği masaya. Bugün hava açık değildi; ama bulutlar soğuk bir rüzgâr akımıyla temizlenip gidebilir gibi görünüyordu. Yemeyi bitirdiğimde gidip yanına oturdum. Spelikon sorularıyla onun da canını sıkmış olmalı diye tahmin ettim ama bu konuyu açmak istemiyordum. Bundan çok rahatsız olmuştu besbelli.

Bana tebessüm etti. "Başpapazlara teşekkürler" dedi, "yakında yeniden gözlem yapabileceğim."

"Yıldıztaşını açacaklar mı? Bu harika bir haber!" diye bağırdım. Orolo tekrar gülümsedi. İşler bir anlam kazanmaya başlıyordu. Bir şey başpapazların ödünü koparmıştı. Orolo'nun Apert öncesi faaliyetlerini benim hâlâ anlamadığım bir şekilde yanlış yorumlamışlardı. Şimdi en sonunda yanıldıklarını anlamaya başlamışlardı ve işler normale dönmek üzereydi.

"İtiraf etmeliyim, yukarıda M&M'de elime almak için sabırsızlıktan öldüğüm bir tablet var" dedi.

"Ne zaman açacaklar?"

"Bilmiyorum" dedi Orolo.

"İlk olarak neye bakacaksın?"

"Şimdi söylemesem daha iyi olur. M&M gücü gerektirecek bir şey değil. Daha küçük bir teleskop yeterdi, hatta ticari bir çekici bile."

"Spelikon bana onlar hakkında her türden soruyu soruyordu..."

Parmağını dudağına koydu. "Bilmiyorum" dedi, "ve onun sorularına cevap vermen iyi oldu."

İmaları çözmeye çalışırken bir süre dikkatim dağıldı. Haberler güzeldi ama insanlar yıldıztaşına tekrar gitmeye başladığı zaman Clesthyra Gözü'ne bıraktığım tableti bulabilirlerdi; bu da başıma büyük dertler açabilirdi. Onu oraya koyduğum için kendimi aptal gibi hissettim. Onu nasıl geri alacaktım?

Orolo farklı bir pencereden dışarıya bakarak saatten zamanı okudu. "Birkaç dakika önce Tulia'yı gördüm. Ala'yla birlikte ekibi topluyordu. Sana bir haber iletmemi istedi."

"Evet?"

"Bu yemeğe gelmeyecek. Seninle akşam yemeğinde görüşecek."

"Haber bu mu?"

"Evet. Ekip, çanları sıra dışı bir biçimde çalacak; bu onların aralıksız dikkatini gerektirecek. Yaklaşık yarım saat içinde başlayacaklar. Hepinizin bunu çok önemli bulacağınızı düşünüyor gibiydi. Nedeni konusunda hiçbir fikrim yok."

Celp.

Başka bir Celp olmalıydı. Böylece yıldıztaşına gizlice gitme şansım olacaktı; Tulia'nın bana göndermeye çalıştığı asıl haber *bu*ydu.

Orolo bütün bunları anlamış mıydı? Neler olup bittiğini biliyor muydu?

Ama melodi çanları çalmaya başlar başlamaz ayuna katılmaya gelen Papaz ve Muhafız personeli trafiğinde Katedral merdivenlerinden yukarıya rahatça koşturmaya kalkışamazdım. Çanlar çalmadan *önce* tırmanıp yukarıda saklanırsam işe yarayacaktı bu.

Ve Lio sağ olsun, bunu yapmak için mükemmel bir mazaretim vardı..

Ayağa kalktım. "Katedral'de görüşürüz" dedim Orolo'ya.

"Evet" dedi ve sonra göz kırptı. "Veya belki de görüşemeyiz."

Onun ne kadarını bildiğini merak ederek öylece kalakaldım. Bu onu gülümsetmişti. "Tek demek istediğim" dedi Orolo, "bu ayunların birinden sonra Katedral'de kimin kalacağını, kimin gideceğini kimse asla bilemez."

"Celp'te çağrılabileceğini mi düşüyorsun?"

"Öyle bir ihtimal kesinlikle yok!" dedi Orolo. "Ama *senin* çağrılman halinde..."

Öfkeyle burnumdan soludum. Şimdi benimle sadece dalga geçiyordu.

"Senin çağrılman halinde" dedi, "bil ki son aylarda katettiğin ilerlemeyi gördüm. Seninle gurur duyuyorum. Gurur; ama *şaşkınlık* değil. Böyle devam et."

"Pekâlâ" dedim. "Böyle devam edeceğim. Aslında daha sonra sana birkaç sorum olacak; ama şimdi koşmak zorundayım."

"Koş öyleyse" dedi. "Basamakları çıkarken adımlarına dikkat et."

Geriye döndüm ve Yemekhane'den dışarıya süratle koşmamak için kendimi aylak aylak dolaşmaya zorladım. Çizim tahtamı ve çizimlerimi

sakladığım yerden alıp acelem varmış gibi görünmeden elimden geldiğince çabuk bir şekilde Katedral'e yürüdüm. Üçüz kemere tırmandığımda aşağıdaki zangoç balkonuna baktım ve orada Tulia, Ala ve ekibini urganları çekmeden önce çalmak üzere oldukları melodi çanlarının hareketlerini tekrar ediyorlarken gördüm. Tulia beni gördü. Ben ifşa olmak istemediğimden bakışımı başka tarafa çevirdim ve sonra öteki tarafa geçip elimden geldiğince çabuk bir şekilde güneybatı kulesi merdivenlerini tırmandım.

Papaz avlusu daha önce hiç görmediğim kadar kalabalıktı, herkes bir şeye dalmış ve çok meşgul olduğundan sessizdi; ki bunun Celp'ten hemen önce bir anlamı vardı. Bir ofisten ötekine geçerken bir anlığına Suur Trestanas'ı gördüm. Biraz şaşkın görünüyordu; elimdekilerin ne olduğunu anlamak için bakışlarını çizim gereçlerime çevirdi ve sonra sonraki katın merdivenlerine hamle yaptığımı gördü. Aklındaki bir şey tık diye yerine oturdu ve bunu unutuverdi.

Lio beni Amnectrus heykelinin yanında, merdivenleri tırmandığı için biraz yüzü kızarmış olarak bekliyordu. Yanımdaki basamağa indi. "Pencere pervazına gitme" dedi, "fazla göze çarpıyor. Benimle gel."

İç geçitte onu takip ederken kapüşonumu taktım. İkimiz de konuşmadık zira her zaman birisinin işitme menzilinde gibiydik. En sonunda her tarafı ağır tahta kapılarla kaplanmış bir odanın içine daldı; bir manganın görevden önce talimat ve teçhizat almak için toplandığı, toplantı odası dedikleri bir yerdi burası.

"Bütün bu şeyi sen planladın, değil mi?" diye fısıldadım.

"İhtiyacımız olursa diye fırsatlar yarattım!" Lio itinayla üst üste dizilmiş metal kutularla dolu depo bölmesini ortaya çıkarmak için kapılardan birini kaydırarak açtı. Sonra göğsümün ön tarafından cüppemi yakaladığı gibi beni ileri doğru itip malzeme dolabının içine tıktı. Dengemi sağladığımda kapıyı arkamdan kapatmıştı. Karanlıktı. Saklanmıştım.

Daha bir dakika geçmeden melodi çanları tuhaf bir melodi çalmaya başladı.

Gözlerim karanlığa alışmıştı. Küremin soluk bir ışık yayması riskini aldım.

Etrafımda yığılı duran kutulara anlaşılmaz kelimeler ve sayılar şablonla yazılmıştı ve ben artık bunların içinde cephane olduğundan giderek daha da emin oluyordum. Hikâyeler duymuştum. Bu şeylerin ömrü birkaç on yıldı. Sonra Katedral'den atılmak ve ortadan kaldırılmak üzere vagonlara doldurulup götürülmek zorundalardı. O sırada bütün kon-

sent merdivenlerde sıra oluşturup yeni kutuları elden ele geçirerek yeni cephaneyi bu kata taşıyacaktı. Bu kısa bir sürede önce yapılmamıştı belki ama daha yaşlı ayutlardan bazıları bunu net bir şekilde hatırlıyordu.

Her neyse, bu bana melodi çanlarının çalmasını ve bunu takip eden toplanma süresini beklerken düşünecek bir şey sağlamıştı. Burada, yukarıdaki insanların yarım saate ihtiyacı yoktu. İşlerine on beş yirmi dakika daha devam edebilir sonra da aceleyle son dakikada aşağıya inebilirlerdi; bu yüzden de mekânın boşalması biraz zaman almıştı. Bir noktada Fraa Delrakhones eliyle *şimdi herkesin* çıkmasını emreden bir hareket yaptı. Aşağı inen son kişi olmak istiyordu; koşmak zorunda kalmak istemiyordu.

Bundan sonra toplantı odasına çıkmanın güvenli olduğunu düşündüm. Malzeme dolabının kapısını araladım ve gözlerimin ışığa alışması için duraksayıp emekleyerek dışarı çıktım ve sadece dinleyerek çıkış kapısının arkasında bir dakika çömeldim. Duyacak bir şey yoktu; mihraptan ve sanki terk edilmiş gibi görünen pasajlardan da ses gelmiyordu. Delrakhones'in hâlâ sona kalanların peşinde olabileceğinden korktum ve acele etmek için de neden yoktu; bu yüzden Statho'nun Toplantı'yı açarkenki sesi saat boşluğundan yankılanana kadar bekledim. Sonra sığınaktan dışarı fırlayıp merdivenlere koşturdum ve üstteki sahanlığa hızla çıktım. Statho aceleyle biraraya getirilmiş notları gözden geçiriyormuş veya güç topluyormuş gibi zaman zaman duraksayarak bir süre devam etti.

Anathem kelimesini ilk duyduğumda saatin yüzünün arkasında çok yukarıda, yıldıztaşınının yarı yolundaydım.

Beklenmedik bir şey sırtına dokunduğu zaman bir hayvanın dizlerinin üstüne çöktüğü gibi dizlerim büküldü. İlerlemem durdu ve bir şeye çarpmamak için durup çömelmek zorunda kaldım.

Bu gerçek olamazdı. Anathem ayunu bu yerde iki yüzyıldır yapılmamıştı.

Ve yine de Tulia'nın çaldığı melodilerin kulaklarıma çok yeni geldiğini kabul etmeliydim; Celp'ten farklıydı. Katedral'deki kalabalık, ayundan önce ölüm sessizliğine bürünmüştü. Şimdi daha önce hiç duymadığım sıkıntılı sesler çıkararak mırıldanıyorlardı.

Apert'ten beri olan biten her şey şimdi yeni bir anlam kazanmıştı; bir yığın cam kırığı havaya atılmış ve kendi kendine birleşip bir ayna oluşturmuş gibiydi.

İçimden bir ses devam etmem gerektiğini söyledi. O tableti almam için tek şansım buydu. Artık içinde saklanan görüntüler önemli değildi;

ama Orolo M&M'deki tableti istediğini söylemek için daha birkaç dakika önce yolundan dönmüştü. İkisini de almak zorundaydım. Fırsatı kaçırırsam başım büyük derde girecekti; belki de Düşürülecektim. Daha kötüsü Orolo'yu yüzüstü bırakacaktım.

Bu dar köprü üzerinde hareketsiz ne kadar süre çömelmiştim? Vakit kaybı! Vakit kaybı! Acele etmeye başladım.

Kimin adını söyleyeceklerdi? Acaba benimkini mi? Eğer öne çıkmazsam o zaman ne olacaktı? Bunda bir kara mizah vardı. Çağrıyı yanıtlamanın bir yolunu hayal ederken daha da karardı: saat boşluğunun ortasından aşağıya atlayabilirdim. Şans eseri Suur Trestanas'ın üstüne düşerdim. *Bu* Azuz Edhar iliminde ve onun ötesindeki matik dünyada sonsuza kadar yaşayacak bir hikâye olurdu. Belki yerel gazetelerin manşetlerine bile çıkardı.

Ama bu ne Clesthyra Gözü'ndeki tableti ne de Orolo'nun M&M'den istediği tableti getirecekti. Bu, riskleri alınmaya değer bir ödüldü.

Statho Öğreti hakkında eski bir palavrayı ve nasıl uygulanması gerektiğini okurken tırmandım. Belki tırmanabileceğim kadar hızlı tırmanmıyordum; zira Düşürülecek kimsenin adının okunacağı anın yaklaştığını ayırt edebiliyordum ve bunu duymak istiyordum. Zirveye ulaştım ve elimi yıldıztaşına giden kapıya koyarak bir dakika kadar zaman geçirdim.

En sonunda "Orolo" dendi. "Fraa Orolo" değil, "zira o anda onun fraalığı sona ermişti.

Nasıl şaşırabilirdim ki? "Anathem" kelimesini duyduğum andan itibaren bunun Orolo olacağını bilmeliydim. Hâlâ "Hayır!" diye bağırıyordum. Beni hiç kimse duymadı; çünkü herkes bunu aynı anda söylüyordu; saat boşluğundan yukarıya davul sesi gibi yükseldi. Ses yavaş yavaş yok olurken yerini çok tuhaf bir ses aldı, daha önce benzerini hiç duymadığım bir şey: aşağıdaki insanlar *çığlık atıyorlardı.*

Ben bütün bunları biliyorken niçin "Hayır!" diye bağırmıştım? İnanamamaktan değil. Bu bir itirazdı. Bir reddediş. Bir savaş ilanı.

Orolo hazırdı. Hemen bizim ekranımızdaki kapıdan çıktı ve eski erkek ve kız kardeşleri ona "hoşça kal" diyemeden kapıyı sımsıkı kapattı ardından zira bu bir yıl sürerdi. Düşen bir ağaç tarafından öldürülen bir kimse gibi, ölmek daha iyiydi. Mihraba doğru yürüdü ve küresini yere atıp urganını çözmeye başladı. Urgan ayak bileklerinin yanına düştü. Urganın dışına adım atıp aşağı doğru uzandı ve cüppesinin alt uçlarını yakalayıp omuzlarının üstünden silkinerek çıkardı. Sonra bir süre orada, kollarında cüppe yığınını tutarak ve Celp'te Fraa

Paphlagon'un yaptığı gibi saat boşluğundan yukarıya bakarak çırılçıplak öylece kalakaldı.

Yıldıztaşının kapısını açtım ve ışığın içeriye girmesini sağladım. Orolo bunu gördü ve tanrısına dua eden Tanrıya tapar gibi başını öne eğdi. Daha sonra içeri geçip kapıyı ardımdan kapattım. Katedral'deki bütün o korkunç manzara gölgede kalmış, yıldıztaşının ıssız görüntüsü almıştı yerini.

Aynı anda hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladım. Yüzüm, kusuyormuşum gibi kafatasımdan geri çekildi ve derin bir kesikten akan kan gibi yoğun gözyaşı döktüm. Şaşkın olmaktan çok üzgündüm; çünkü Spelikon çekiciler hakkında sorular sormaya başladığı andan itibaren bunun gelmekte olduğunu bilmeliydim. Sadece ve sadece artık bundan kaçmak imkânsız olana kadar, gerçekleşene kadar, böyle bir şeyi düşünmek çok korkunç olduğu için bunu önceden görememiştim. Şu ana kadar. Bu yüzden aşağıdaki fraalar ve suurlar gibi afallamakla zaman kaybetmemeliydim; şimdiye kadar bildiğim en yoğun ve en doyurucu kedere girdim. Işığı ve karanlığı çok az algılayabildiğimden Sivrikule'yi yolu görerek değil, el yordamıyla buldum. Zirveye ulaştığımda isterik bir şekilde hüngün hüngür ağlamaya devam ediyordum, cüppemle birkaç kere yüzümü silip birkaç derin nefes aldım ve toz kapağını açıp tableti Clesthyra Gözü'nden çıkaracak kadar uzun bir süre kendimi topladım. Tableti cüppemin içine sardım, ki bu da Orolo'nun kendininkini çıkarmasının anısını akla getirdi.

Ayutlar onu Afaroz etmek için öfkeli bir şarkı söylerken o orada çıplak duracaktı. Muhtemelen onu şimdi söylüyorlardı. Bu şarkıyı içinizden geldiği gibi söylemeniz isteniyordu. Belki onu hiç tanımamış olan Binlikçiler ve Yüzlükçüler için kolay olacaktı ama Onlukçular'ın ekranının arkasından uysal sesler geldiğinden şüphem vardı.

M&M'nin kontrol odasına gittim ve bütün mekân kilitlenmeden hemen önce ben ve o oradayken Orolo'nun objektife yerleştirdiği tableti aradım; ama objektif boştu. Birisi benden önce buraya gelmiş ve ona el koymuştu. Tıpkı şimdi Orolo'nun kullandığı bütün nişleri arayıp yazılarının hepsini alacakları gibi.

Sonra aptalca olabilecek bir şey yaptım ama bu gerekliydi: Fraa Paphlagon ve Engizisyoncular'ın hava taşıtlarıyla havalanışlarını izlediğim yere gittim. Aynı megalitin tabanına sindim ve Orolo Gün Kapısı'ndan dışarı çıkana kadar bekledim. Mihraptan ve ayutların görüş alanından uzaklaşır uzaklaşmaz vücudunu örtmesi için bir tür çuval bezinden elbise ve meydana çıkıp da rüzgâr çarptığında omuzlarına sara-

bileceği kırışık turuncu folyodan yapılmış bir ilkyardım battaniyesi vermişlerdi ona. Sıska beyaz ayak bilekleri eski siyah bir çift iş çizmesinin içinde kaybolmuştu ve ayağından çıkmaması için ayaklarını yerde sürümek zorunda kalmıştı. Bir kere bile arkasına bakmadan konsentten uzaklaştı. Kısa bir süre sonra çeşmelerin birinin fıskiyesinin arkasında gözden kayboldu. Arkamı dönüp aşağıya inmek için o anı seçtim.

Saat boşluğundan geçerken ve Anathem ayununun bittiğini duyduğumda Orolo'yu surdışında son bir kez görmüş olmamın benim için küçük bir lütuf olduğunu düşündüm. Katedral'dekiler onun, bilinmeyen bir öbür dünya tarafından yutulduğunu görmüşlerdi sadece, ki bu da çok korkutucuydu (zaten öyle olması isteniyordu); ama en azından ben onun oraya gidişini görmüştüm, ki bu olayların korkunçluğunu ve üzücülüğünü azaltmıyordu. Yine de onun hayatta olduğunu ve Sakular dünyada kendi gücüyle hareket ettiğini görmek, birisinin ona orada yardım edeceği umuduna sahip olmaktı; belki de karanlık çökmeden önce bira içerek ve bir iş arayarak Apert sırasında sık sık ziyaret ettiği şu barlardan birinde ikinci el giysilerle oturacağı umuduna...

Törenin geri kalanı yeminlerin tazelenmesi ve Öğreti'ye bağlılığın tekrarlanmasıydı. Bunu kaçırdığıma sevindim. Tableti bir çizim kâğıdına sarmalayıp cephane kutusunun arkasına sakladım; Lio onu daha sonra her zaman oradan alabilirdi.

Tek soru şuydu: yokluğum Onlukçular'ın herhangi biri tarafından farkedilmiş miydi? Ama üç yüz kişilik bir grupta böyle bir şeyin dikkatten kaçması kolaydı.

Birinin sorması halinde Orolo'nun ne olacağına dair bir ipucu verdiğine ve bunu kaldıramayacağımdan korktuğum için ayundan kaçtığıma dair bir hikâye uyduruverdim (ki düşününce o ipucunu vermişti fakat ben anlamayacak kadar gergindim). Bu yine de başımı derde sokacaktı. Çok umursamıyordum. Beni de Düşürsünler; Orolo'nun nereye gitmiş olabileceğini çözecek, orada ona katılacaktım; muhtemelen Bly Tanık Tepesi'ne gidecekti.

Ama o yalanı hiç kimseye asla söylemek zorunda kalmadım. Benim eksik olduğumu hiç kimse farketmemişti veya farketmişlerse de önemsememişlerdi.

Orolo'nun Düşürülme aşamasına gelişinin hikâyesi sonraki birkaç hafta boyunca, her defasında bir parçası yerine oturtulan arkeolojik bir kafatası gibi yeniden yazılmak zorundaydı. Söylenti veya ikna edici yan-

lış her bir bilgi bizi daha sonra bir çıkmaz sokağa gönderdiğinden günlerce kaybolabilirdik. Hepimizin üçüncü derece yanıkların ruhsal eşdeğeri kadar acı çekmesinin bir faydası yoktu.

Orolo yıldıztaşına ilişkin sorun çıkacağını Apert'ten günler önce bir şekilde öğrenmişti. Jesry'ye bazı hesaplamalar yaptırıyordu. Verilerin alındığı fotoandaç tabletleri Jesry'nin görmesine izin vermemişti; gerçekten de işin mahiyetini Jesry'den ve onun diğer öğrencilerinden gizlemek, belki de onları bunun olası sonuçlarından korumak için çok çaba sarf etmişti.

Quin, Usta Flec'in çekicisinin teknik özelliklerinden bahsettiği zaman, kozmografik gözlemler yapmak için böyle bir cihazı kullanabileceği düşüncesi gelmişti Orolo'nun aklına. Apert'in dokuzuncu gecesinde yıldıztaşı kapatıldıktan sonra Orolo arı kovanına gidip birçok bal likörü kasasını çalmıştı. Üzerine surdışından gelen bir ziyaretçiymiş gibi gösteren giysiler giymiş ve yağmayı gerçekleştirdiği büyükçe tekerlekli bir bira buzdolabıyla On Yıl Kapısı'ndan dışarı çıkmıştı. Muhtemelen surdışındaki barlarda takılırken tanıştığı az çok tanınan şüpheli bir karakterle randevulaşmıştı. Gerçekten de Apert boyunca böyle yerlere sık sık gelmesindeki bütün neden böyle birisini ayarlamak olabilirdi. Bal likörü karşılığında Orolo bir çekici almıştı.

Orolo'nun hobisini sürdürdüğü küçük bağı Katedral'den görmek zordu. Kış boyunca bazen çardakları onarmak ve asmaları budamak için oraya gidiyordu. Apert'i izleyen haftalarda oraya insan boyundan biraz daha uzun, rahatça dönebilen, aşağı yukarı hareket edebilen ilkel bir gözlemevi yapmayı planlamıştı. Bu gözlemevi, göz hizasında çapraz bağlanmış bir parçası olan dikey bir sırık içerecekti. Çapraz parçaya çekiciyi yerleştirebilmek için bir bıçakla bir oyuk açmıştı. Sırık ve çapraz parça, hedefini gökyüzünde takip ederken çekiciyi uzun süre sabit tutabilmesine olanak sağlıyordu. Cihazın görüntü sabitleme, zum yapma ve düşük ışıkta çalışabilme özellikleri, çok merak ettiği şeyin doğru dürüst bir görüntüsünü elde etmesini sağlamıştı.

Orolo'nun Apert sırasında bir suçluyla birlik olarak konsentten hırsızlık ve bağda yasaklanmış gözlemler yapması düşüncesi herkesi şok ediyordu; ama hikâyenin bir anlamı vardı ve bu sadece Orolo'nun ortaya atabileceği türden mantıklı bir plandı. Er ya da geç hepimiz bu konuda anlaşacaktık.

Benim hikâyedeki rolüm, bazı Edharcılar'ın beni Orolo'yu Gedikli Papaz'a satmış olan hain bir herif olarak görmelerine yol açtı. Anathem'den önce olsa her gece kendimi kötü hissettirerek bütün gece

uykularımı kaçıracak türden bir şeydi bu. Tek sayılı gecelerde Spelikon'a ifşa ettiğim şeyler konusunda kendimi suçlu hissediyordum; çift sayılı gecelerdeyse beni böylesine yanlış anlayan bölümümdekilere karşı aciz bir öfkeyle dolup taşıyordum. Gerçek şuydu; bütün bu olup bitenlerin perde arkasıyla ilgili böyle konularda endişelenmek, gündüz vakti uzaktaki yıldızları görmeye çalışmak gibiydi biraz. Orolo benim babam değilse de ve hâlâ hayatta olsa da, Spelikon'a karşı gözlerimin önünde babamı öldüren bir adama karşı hissedeceklerimi hissediyordum. Bu işin arkasında gizliden gizliye Suur Trestanas'ın olmasından süphelendiğim için ona karşı olan duygularım çok daha karanlıktı.

Orolo ne görmüştü? Jesry'nin Apert'ten önce yapmakta olduğu hesaplamalardan bazı ipuçları elde edebilirdik; ancak Gedikli Papaz bunlara da nişlerde el koymuştu ve bu yüzden devam etmek için elimizdeki tek şey Jesry'nin aklında kalanlardı. Orolo'nun güneş sistemindeki bir cisim veya cisimlerin yörünge parmetrelerini hesaplamaya çalıştığından çok emindi. Normalde, bir şekilde Arbre'ın yörüngesine benzeyen güneş merkezli bir yörüngede hareket eden bir göktaşı olduğu anlamına geliyordu bu. Başka bir deyişle Büyük But türü bir senaryoydu. Gördüğünü hatırladığı sayıların bazılarına dayanarak, Jesry'nin söz konusu cismin güneşin değil Arbre'ın yörüngesinde dolaştığına dair bir önsezisi vardı. Bu son derece sıra dışı bir şeydi. İnsanların gökyüzünü gözlemlediği binlerce yılda Arbre'a ait sadece bir tane daimi ay bulunmuştu. Güneş merkezli bir göktaşının salınım noktasının yakınından geçmesi ve Arbre merkezli bir yörüngeye kapılması mümkündü; ancak bu türden bütün yörüngeler değişkendi; taşın Arbre'a veya aya çarpmasıyla ya da Arbre-ay sisteminden atılmasıyla sonlanırdı.

Orolo, Arbre'ın yörüngesindeki ayın takip ettiği veya takip edildiği belli belirsiz bulutlar olarak görülebilen taş ve toz yoğunlaşmalarını barındıran Arbre-ay sisteminin üçgen salınım noktalarına bakıyor olabilirdi; ancak böyle bir projenin Gedikli Papaz'da bu kadar çok düşmanlık yaratmasının nedeni açık değildi. Barb'ın da belirttiği gibi M&M'nin yönü, Orolo'nun teleskobu *kutup* yörüngesindeki bir cismin resimlerini çekmek için kullandığını akla getiriyordu, ki bu da onun doğal bir cisim olmadığını gösteriyordu.

Bizim gruptan bütün bunların ne anlama geldiğini dillendirecek cesareti bulan ilk kişi Jesry'ydi: "Bu doğal bir cisim değil. İnsanlar tarafından yapılmış ve oraya konmuş!.."

Tam olarak bahar gelmiş sayılmazdı. Kış bitmişti ama hâlâ don tehlikesi vardı; soğanlardan yukarıya doğru, şeffaf buz ve çamur karışımı yeşil çubuklar çıkıyordu. Birçoğumuz öğleden sonrayı arapsaçlarının kuru saplarını ve asmaları kesmekle geçirmiştik. Toprak erozyonunu önlemek ve küçük hayvanlar için yaşam alanı yaratmak için bunları kışın büyük bir bölümünde bırakıyorduk; ancak külleri toprağı gübrelesin diye hepsini koparıp yakmak zorunda olduğumuz zaman gelmişti. Akşam yemeğinden sonra karanlığa çıkıp çok uzun sürmeyecek devasa dumanlı bir ateş yaratarak gün boyunca yığdığımız anızı yakmıştık. Jesry, bir zamanlar Orolo'nun yaptığı tuhaf şaraptan bir şişe bulmuştu ve aramızda bunu döndürüyorduk.

"Bu başka bir praksik uygarlık tarafından da yapılmış olabilir" dedi Barb. Elbette teknik olarak haklıydı. Toplumsal olarak ise canımızı sıkıyordu. Tezini ileri sürerek Jesry kelleyi koltuğa almıştı; kendisini alay edilme riskine açık hale getirmişti. Sessizce veya değil, onunla aynı fikirde olarak bir şekilde biz de aynı riski almış oluyorduk. İhtiyacımız olan en son şey Barb'ın tek gözlü uzay canavarları hakkında tahminlerde bulunmasıydı.

Barb'a dair başka bir şey de modern çekicilerin mükemmelliği konusunda yersiz yorumlar yaparak bir anlamda bütün bunları körükleyen Quin'in oğlu olmasıydı. Bu Barb'ın hatası değildi elbette; ancak insanın aklında ters anlarda ortaya çıkan negatif çağrışımlar yaratıyordu ve Barb ters anlar yaratma konusunda çok başarılıydı.

"Yıldıztaşının kapatılmasını açıklar bu" dedi Arsibalt. "Belki de Sakular Otorite iki veya daha çok hizbe bölündü; belki de savaş için silahlanıyor. Biri kutup yörüngesine bir keşif uydusu fırlatmış olabilir."

"Veya birçok keşif uydusu" dedi Jesry, "zira birden çok cisim için hesaplama yapıyor olduğum izlenimine kapılmıştım."

"Zaman zaman yörüngesini değiştiren bir cisim olabilir mi?" diye sordu Tulia.

"Olası değil. Yörüngeyi bir düzlemden başka bir düzleme değiştirmek çok enerji gerektirir; neredeyse uyduyu ilk fırlatma sırasında gereken kadar çok enerji" dedi Lio.

Herkes ona baktı.

"Casus uydu savaşı" dedi sıkıntılı bir şekilde, "Uzay savaşı hakkında bir Praksik Çağ kitabından. Düzlem değiştirme manevraları pahalıdır!"

"Kutup yörüngesindeki bir uydunun düzlemini değiştirmesine gerek yoktur" diye homurdandı Barb. "Yeterince uzun süre bekleyerek Arbre'ın bütün bölümlerini görebilir."

"Jesry'nin varsayımından hoşlanmamın tek büyük nedeni var" dedim. Herkes dönüp bana baktı. Ben çok konuşmamıştım; ama Anathem'den sonraki haftalarda Orolo hakkındaki bütün konularda otorite olarak görülmeye başlamıştım. "Orolo'nun Apert'ten hemen önceki günlerdeki davranışları sorun çıkacağını bildiği izlenimi yaratıyor. Gördüğü her neydiyse onun bir Sakular olay olduğunu ve başpapazların bunu keşfeder etmez kendisini buna bakmaktan alıkoyacaklarını biliyordu. Sadece bir taş olsaydı bu böyle olmazdı."

Ben sadece oybirliğine katılıyordum. Ötekilerin çoğu başıyla onayladı; herkesin içinde bir tek Arsibalt meydan okumamı anlamışa benziyordu. Boğazını temizleyip diyalogtaymışız gibi bana karşılık verdi. "Fraa Erasmas, söylediğin şeyin gittiği yere kadar bir anlamı var ve pek de uzağa gitmiyor. Anathem çanları Orolo için çaldığından beri onun marazlı birisi olduğunu düşünme yanlışına düşmemiz çok kolay; ama Apert'ten önce onu bu şekilde tanımlamış mıydınız?"

"Demek istediğini çok iyi anlıyorum, Fraa Arsibalt. Bu ateşin etrafında duran herkesin fikrini sormakla vakit kaybetmeyelim. Orolo Öğreti'ye bağlı olmaktan, gelmiş geçmiş herhangi bir ayut kadar mutluydu."

"Ama yeni bir keşif uydusu fırlatılması açıkça bir Sakular olaydır, değil mi?"

"Evet."

"Ve dahası, böylesi bir praksis bin senedir, Fraa Lio'nun eski kitaplardan okuyabileceği kadar uzun bir süredir bilindiğinden, Orolo'nun böyle bir uyduyu gözlemleyerek öğrenebileceği yeni hiçbir şey yoktur, değil mi?"

"Muhtemelen yoktur; üzerinde yeni geliştirilmiş bir praksis bulundurmuyorsa tabi."

"Ama böylesi yeni bir praksis de Sakular olay olurdu, değil mi?" diye ekledi Tulia.

"Evet, Suur Tulia. Ve bu yüzden ayutları hiç ilgilendirmez."

"Öyleyse" dedi Arsibalt, "Fraa Orolo'nun Öğreti'ye saygı gösteren sadık bir ayut olduğunu kabul edersek, onun gökyüzünde gördüğü şeyin Arbre'ın yüzeyinden geçenlerde fırlatılan bir uydu olduğuna inanamayız."

"Çünkü" dedi Lio, düşünceyi tamamlayarak, "öyle bir şeyi bizi ilgilendirmeyen bir şey olarak tanımlardı."

Bunların hepsi mantıklıydı; ama bize gidecek hiçbir yer bırakmamış veya en azından gitmeye *istekli* olduğumuz hiçbir yer.

Barb dışında. "Bu yüzden o bir uzay gemisi olmalı."

Jesry derin bir iç çekti. "Fraa Tavener" dedi, Barb'ın ayut adını kullanarak, "Kütüphanede bunun ne kadar olasılık dışı olduğunu gösteren bazı araştırmaları sana gösterınem gerektiğini bana hatırlat."

"Olası değil; ama imkânsız mı?" diye cevap vermişti Fraa Tavener. Jesry yine iç çekti.

"Fraa Jesry" dedim ve gözlerini yakalamayı başarıp alaycı bir bakış fırlattım, Barb'ın unuttuğu bir şey olduğunu işaret eden biçimde. "Fraa Tavener bu konuya çok meraklı. Ateş hızla sönüyor. Niçin bizden önce gidip ona şu araştırınayı göstermiyorsun. Biz ateşi söndürüp etrafı toparlayacağız."

Herkes kısa bir süre sessizleşti; çünkü ben dahil hepimiz bir şeye şaşırmıştık: Jesry'yi idare etmiştim. Benzersiz bir şeydi bu! Ama umrumda değildi. Başka şeylerle ilgilenmekle çok meşguldum.

"Doğru" dedi Jesry ve Barb ile karanlığın içine doğru kayboldular. Geri kalanımız, Barb'ın sorularının sesi, ateşin çıtırtıları ve nehrin sığ buzlarının üzerindeki fıkırdamalarla yutulana kadar orada sessizce durduk.

"Tablet konusunda mı konuşmak istiyorsun" diye tahminde bulundu Lio.

"O şeyi aşağı indirip bakmanın zamanı geldi artık" dedim.

"Daha aceleci olmamana şaşırdım" dedi Tulia. "Ben o şeyi görmek için sabırsızlıktan ölüyorum."

"Orolo'nun başına gelenleri unutmayın" dedim. "O tedbirsizdi veya belki de basitçe yakalanıp yakalanmayacağını önemsemedi."

"*Sen* önemsiyor musun?" diye sordu Tulia. Bu ötekileri tedirgin eden patavatsız bir soruydu; ancak hiç kimse uzaklaşmamıştı. Hepsi cevabını duyma hevesiyle bana baktı,. Statho'nun Orolo'nun adını söylediği an beni vuran keder sürekli olarak benimleydi ve bunun bir kıvılcımla öfkeye dönüşebileceğini öğrenmiş oldum. Aşağı yukarı zıplayan öfke değil; ama iç organlarıma yerleşen bastırılamaz soğuk bir hiddet bana hiç hoş olmayan şeyler düşündürdü. Yüzümün şeklini bozuyordu bu; bir kemeraltında veya çayırlıkta rasladığımda beni keyifle selamlayan küçük çömezler şimdi gözlerini kaçırıyordu.

"Açıkçası hayır" dedim. Bu bir yalandı; ama kendimi iyi hissettirmişti. "Düşürülüp düşürülmemem umrumda değil; ama siz de bu işin içindesiniz ve bu yüzden sizin iyiliğiniz için dikkatli olacağım. Unutmayın, bu tabletin içinde herhangi bir şekilde yararlı bir bilgi olmayabilir. Olsa bile bir şey görmeden önce o şeye aylarca, hatta yıllarca

bakmak zorunda kalabiliriz; bu yüzden bu uzun soluklu ve gizli bir seferberlik olacak."

"Öyle görünüyor ki biz bunu denemeyi Orolo'ya borçluyuz" dedi Tulia.

"İstediğiniz zaman aşağı getirebilirim" dedi Lio.

"Shuf Vakfı'nın altında karanlık bir oda var, orada bakabiliriz" dedi Arsibalt.

"Çok güzel" dedim. "Sizin sadece birazcık yardımınıza ihtiyacım var arkadaşlar. Geri kalanını ben yapacağım. Yakalanırsam sizin hiçbir şey bilmediğinizi söyleyeceğim ve ne olursa olsun sorumluluğu ben alacağım. Bana Altıncı Bölüm'ü veya daha kötüsünü verirler. O zaman ben de buradan gider ve Orolo'yu bulmaya çalışırım."

Bu sözler Tulia ve Lio'yu çok duygusallaştırdı. Tulia dokunsan ağlayacak gibiydi. Lio ise dövüşmeye hazır görünüyordu ama Arsibalt böyle yavaş olduğu için bana sadece hoşgörüsüzdü. "Başının belaya girmesinden daha büyük bir konu tehlikede" dedi. "Sen bir ayutsun, Fraa Erasmas. Öğreti'ye uymaya yemin ettin. Bu senin hayatındaki en kutsal, en önemli şey. Oyuna sürdüğün şey budur. Yakalanıp da cezalandırılman ya da cezalandırılmaman bir ayrıntı."

Arsibalt'ın sözlerinin üzerimde güçlü bir etkisi oldu; çünkü bunlar doğruydu. Hazır bir cevabım vardı ama yüksek sesle dillendirebileceğim bir şey değildi: Ben artık o yemine saygı duymuyordum veya en azından yemin ettiğim Öğreti'yi uygulayanlara artık güvenmiyordum. Elbette bu yemine hâlâ *saygı gösteren* bu arkadaşlarıma bu kadarını söyleyemezdim. Arsibalt'ın itirazını yanıtlamak için bir yol arayarak bir süre düşündüm, diğerleri de orada durup sönmekte olan ateşi karıştırmaktan ve benim cevap vermemi beklemekten hoşnuttular.

"Ben Orolo'ya güveniyorum" dedim en sonunda. "Onun, hiçbir şekilde Öğreti'yi ihlal etmediğine inanıyorum. Neler olup bittiğini anlamayan küçük akıllılar tarafından cezalandırıldığını düşünüyorum. Ben onun bir şey olduğunu, bir şey olacağını, şey..."

"Söylesene!" diye çıkıştı Tulia.

"Azuz" dedim. "Ben bunu Azuz Orolo için yapacağım."

5. Bölüm

Celp

Nesep: (1) (*Surdışında*) Kalıtsal yollarla devam eden bir soy. (2) (*Suriçinde*) Cüppe, küre ve urganın ötesinde varlık sahibi olmuş ve bunu muhafaza etmiş olan ve ölüm anında bu varlığını seçtiği bir mirasçısına veren ayutların kronolojik sırası. Bazı Nesepler tarafından edinilen servet (bkz. Vakıf) Baud İkonografisi'ni büyütmüştür. Nesepler, Üçüncü Talan reformlarının bir parçası olarak yok edilmişlerdir.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Zengin torunları hakkında her ne derseniz deyin, Fraa Shuf'un az serveti vardı ve hiç planı yoktu. Evinin mahzenine, yapımını kendisinin başlattığı ve mirasçılarının tamamladığı taş merdivenlerle iner inmez bu ortaya çıkıyordu. *Mahzen* yazıyorum; ama hiç kimsenin tam olarak anlayamadığı bir resim oluşturacak şekilde birbirine betonlanmış, tam olarak saymadığım birkaç mahzen olduğunu söylemek daha doğru olurdu. Böylesine küçük bir binanın altında böyle bir karışıklığı bırakmış olmak bir bakıma gerçek bir başarıydı. Elbette Arsibalt'ın bir açıklaması vardı: Shuf'ın hobisi taş ustalığıydı. Projeye eksantrik bir meşgale olarak yaklaşık 1200 yılında başlamıştı. Tepesinde bir ayutun oturup meditasyon yapabileceği bir odası olan dar bir kule inşa etmek istemişti sadece. Bu bitince işi, kulenin eğilmeye başladığını farkeden ve

ömrünü temeli yenilemeye adayan bir çömeze devretmişti; önceden orada olan şeyin altına boşluklar açmayı ve deliklere devasa taş bloklar oturtmayı kapsayan çok zor bir işti. En sonunda gerekenden daha büyük bir temel kazmış ve işi daha çok hafriyat, daha büyük temel ve daha çok duvar örme işleri yapmış olan başka bir taş ustasına devretmişti. Nesep, binanın kendisinin dışında da servet sahibi olana ve bunları depolayacak bir yere ihtiyaç duyana kadar bu iş böyle birkaç nesil devam etmişti. Eski temel işçiliği o zaman yeniden keşfedilmiş, yeniden hafriyat yapılmış, duvar örülmüş, katlar ve kemer yapılmış ve uzatılmıştı; zira Nesepler konusunda zehirli olan şeylerden biri şuydu: zengin ayutlar; daha iyi yiyecek, içecek ve barınma karşılığında pek zengin olmayan ayutlara işler yaptırabiliyordu.

Her neyse, Eski Protestan Faancılar gizlice Shuf Vakfı'na sızmaya başladıklarında, Üçüncü Talan'dan yüzlerce yıl sonra toprak mahzenlerin çoğunu geri almıştı. Bu yerlere toprağın nasıl girdiğinden ve bu kadar derindeki bir zemini nasıl kapladığından emin değildim. Bazı süreçler çok yavaş olduğu için insanlar bunu kavrayamıyordu. Yer üstündeki bölümü onarmak konusunda fazlasıyla gayretli olan EPF, mahzenleri neredeyse tamamen ihmal etmişti. Merdivenlerin dibine ulaştığınızda sağ tarafta, özel durumlar için dışarıya taşınan şarap ve gümüş masa takımını depoladıkları bir oda vardı. Onun ötesinde yığınla mahzen vardı.

Şöhretinin aksine Arsibalt, gözü pek bir kâşif olmuştu. Haritaları, Kütüphane'de bulduğu eski kat planlarıydı; aletleriyse bir kazma ve bir kürekti. Araştırmasının gizemli nesnesi, efsaneye göre Shuf Nesebi'nin altınını sakladığı kemerli bir bodrumdu. Eğer böyle bir yer vardıysa, Üçüncü Talan sırasında bulunup soyulmuştur; ama yine de burayı yeniden keşfetmek ilginç olacaktı. Ayrıca son yıllarda öteki mezheplerin ayutları, EPF'nin orada aşağıda hazine bulduğu ve biriktirdiği konusunda söylentiler dolaştırarak kendi kendilerini eğlendirdiklerinden, EPF için bu bir lütuf olacaktı. Arsibalt bu bodrumu bularak ve sonra da insanları gidip kendi gözleriyle görmeleri için buraya davet ederek bu tür söylentileri sonlandırabilirdi.

Ancak hiç acelesi yoktu, -aslında onun hiçbir zaman acelesi olmamıştı ve aslına bakılırsa Arsibalt'ın saçları ağarmadan önce hiç kimse sonuçları beklemiyordu. Zaman zaman toprak kaplı köprünün üzerinden gürültüyle yürüyüp banyomuzu toprakla doldururdu ve biz de onun başka bir keşfe çıktığını anlardık.

Bu yüzden beni merdivenlerden aşağıya indirip sağ yerine sola saptığında ve beni kendisi için fazla dar olan birkaç dolambaçlı yoldan geçirip pis ve nem kokulu odanın zemininde duran paslı bir levhayı gösterdiğinde şaşırmıştım. Altındaki bir boşluğu ve konsentteki başka bir yerden arakladığı alüminyum merdiveni göstermek için levhayı yukarı çekti. "Bacaklarını kesmek zorundaydım; birazcık" diye itiraf etti, "tavan oldukça alçak nitekim. Önce sen."

Efsanevi mahzenin bir kol genişliğinde ve yüksekliğinde olduğu ortaya çıkmıştı. Yerler pisti. Kolay çürüyen şeyler –"senin kıçın gibi şeyler, Raz"–, yerden nem kapmasın diye Arsibalt yere mat sermişti. Hazine filan da yoktu. Sadece epeyce hayal kırıklığına uğramış eziklerin duvar yazısı görünüyordu.

Burası çalışılabilecek neredeyse en tatsız yerdi; ama başka seçeneğimiz yoktu. Gece şiltemin üzerinde oturup cüppemi bir çadır gibi başıma çekerek yasak tablete bakabileceğim gibi değildi durum.

Kitaptaki kelimenin tam anlamıyla en eski numarayı kullandık. Tulia, Eski Kütüphane'de bin yüz senedir hiç kimsenin raftan indirmediği çok büyük ve kalın bir kitap bulmuştu: 2300 yılından 2600 yılına kadar moda olan ve Fraa Fenabrast'ın yanlış olduğunu kanıtladığı başlangıç seviyesi parçacık teorileri hakkındaki denemelerin bir özetini içeriyordu. Bu kalın kitabın ortasında fotoandaç tabletin sığacağı büyüklükte bir boşluk oluşturana kadar her sayfadan bir daire kestik. Lio bunu başka bir kitap yığınıyla birlikte Muhafız avlusuna götürdü ve akşam yemeği saatinde çok daha ağır halde geri getirip bana verdi. Ertesi gün onu kahvaltıda Arsibalt'a geri verdim. Akşam yemeğinde onu gördüğümde tabletin artık yerinde olduğunu söyledi. "Şöyle birazcık baktım" dedi.

"Ne öğrendin?" diye sorum.

"Ita'nın Clesthyra Gözü'nü tertemiz tutma konusunda çok gayretli olduğunu" dedi. "Onlardan biri her gün tozunu almaya geliyor. Bazen öğle yemeğini orada yiyor."

"O iş için çok iyi bir yer" dedim. "Ama ben gece gözlemlerini kastediyordum."

"Onları sana bırakacağım Fraa Erasmas."

Şimdi Shuf Vakfı'na gitmek için bir mazeret arıyordum. Burada politika, sonunda benden yana işe yaradı. EPF'nin Mirasodası'nı onarmasına şüpheyle bakanlar, bedavaya bir şey elde etmenin sinsi bir yolu olarak göründüğü için buna şüpheyle bakıyorlardı. EPF'ye sorulsa, isteyenin oraya gidip çalışmasını her zaman hoş karşıladığını söyleyecekti; ama Yeni Çevreciler ve özellikle de Edharcılar bunu nadiren yapardı. Bu

kısmen mezhepler arasında olağan bir rekabetti. Kısmen de olağan günlük olaylardı.

"Erkek ve kız kardeşlerin son zamanlarda sana nasıl davranıyor?" diye bir gün bana sordu Tulia Provener'den dönerken. Sesinin tonu belirsiz değil, daha çok meraklı ve araştırıcıydı. Yüzüne bakabileyim diye önünde geri geri yürümek için etrafımda döndüm. Buna sinirlendi ve kaşlarını çattı. Bir ay içinde reşit oluyordu. Ondan sonra Öğreti'yi ihlal etmeden ilişkilerde yer alabilirdi. Aramızda olanlar tuhaflaşmıştı.

"Niçin soruyorsun? Merak ettim." dedim.

"Maskaralığı bırakırsan söylerim."

Maskara olduğumun farkında değildim; ama geri dönüp yanında yürümeye başladım.

"Orolo'nun aslında Eliger dönemi boyunca meydana gelen politikleşmeye misilleme olarak Düşürüldüğüne dair yeni bir söylenti var" dedi Tulia.

"Vaay!" bu konuda söyleyebileceğim tek anlamlı şeydi. Bir süre sessizce yürüdüm. Bu şimdiye kadar duyduğum en saçma şeydi. Yasaklanmış mallar satın almak için bal likörü çalıp karaborsada satmak yüzünden Düşürülmediyseniz, öyleyse Aforoz'a neler *yol açmazdı* ki? Ve yine de...

"Bu gibi düşünceler kötüdür" dedim, "çünkü beyninin mantıklı tarafı bunları paramparça etse bile beyninin sürüngen tarafı bunlara inanmak ister."

"Edharcılar arasındaki bazı kimseler sürüngen beyinlerinin bunların üstesinden gelmesini sağlıyor" dedi Tulia. "Onlar bal likörü ve çekiciye inanmak istemiyorlar. Açıkçası Orolo, Arsibalt'ı EPF'ye gönderen bir şey karşılığında üç taraflı bir anlaşma yapmış..."

"Dur!" dedim, "bunu duymak istemiyorum."

"Sen Orolo'nun ne yaptığını biliyorsun ve bu yüzden kabul etmen daha kolay. Diğerleri sorun yaşıyor; bunu politik bir komploya çevirmek ve bal likörü meselesinin hiç olmadığını söylemek istiyorlar" dedi.

"Ben bile Suur Trestanas hakkında o kadar olumsuz değilim" dedim. Göz ucuyla Tulia'nın bana bakmak için başını çevirdiğini gördüm.

"Tamam" diye kabul ettim, "Öyleyse sana başka şekilde söyleyeyim. Onun bir komplocu olduğunu sanmıyorum. Onun tam bir bela olduğunu düşünüyorum."

Bu Tulia'yı tatmin etmişe benziyordu.

"Bak" dedim, "Fraa Orolo, konsentin birkaç parlak nesne dışında dışarıdaki dünya gibi olduğunu söylerdi. Onun ne demek istediğine dair

hiçbir fikrim yoktu. Şimdi o gidince anlıyorum. Bilgimiz bizi daha iyi veya daha akıllı yapmıyor. Sırf eğlence olsun diye Lio ve Arsibalt'ı döven şu ezikler kadar kötü olabiliriz."

"Orolo'nun bir cevabı var mıydı?"

"Vardı sanırım." dedim, "Apert sırasında bunu bana açıklamaya çalışıyordu. Güzel olanı ara; bu sana ışığın şeyden parladığını anlatır...eee..."

"Gerçek bir yerden mi? Hylaean Teorik Dünyası'ndan mı?" Tulia'nın yüzünden bir şey okumak yine zordu. Benim bütün o şeylere inanıp inanmadığımı bilmek istiyordu; ben de *onun inanıp inanmadığını* bilmek istiyordum. Onun şansının daha yüksek olduğunu düşündüm. Bir Edharcı olarak ben bu işten sıyrılabilirdim. "Evet" dedim. "Bunu o isimle söyleyip söylemediğini bilmiyorum; ama söylemek istediği şey budur."

"İyi" dedi, birkaç dakika düşündükten sonra, "Hayatını komplo teorileri değiş tokuş ederek geçirmekten daha iyidir bu."

Bu hamur daha çok su kaldırır, diye düşündüm ama bunu yüksek sesle söylemedim. Tulia'nın Yeni Çevre'ye katılmak için aldığı karar, gerçek sonuçları olan gerçek bir karardı. Bu sonuçlardan biri, onların batıl inanç olarak düşündükleri HTD gibi düşünceler hakkında konuşurken Tulia'nın korunması gerektiğiydi. İsterse bu şeye inanabilirdi; ama bunu kendisine saklamak zorundaydı; benim bunu onun kafasından söküp atmaya çalışmam kötü bir davranış olurdu.

Neyse ki artık Shuf Vakfı'nın oralarda takılmak için bir mazeretim vardı: EPF'nin daimi davetini kabul ederek mezhepler arasında arabuluculuk yapmaya çalışıyordum.

Kahvaltıdan sonra her sabah, genellikle Barb'la birlikte bir derse katılıp Provener'e ve öğle yemeğine kadar kanıtlar ve problemler üzerine yine onunla birlikte çalışıyordum. Ondan sonra bir süreliğine ben ve Lio'nun yabani ot savaşına hazırlandığımız çayırlığın arka tarafına gidip çalışıyor veya çalışıyormuş gibi yapıyordum. Nehrin diğer yakasındaki tepenin yukarısındaki Shuf Vakfı'nın bölme penceresini gözetliyordum. Arsibalt büyük sandalyesinin yanındaki pencere kenarında bir yığın kitap tutuyordu. Orada birisi olduğunda kitap sırtlarını pencereye gelecek şekilde çeviriyordu. Kitapların koyu kahverengi ciltlerini çayırlıktan görebiliyordum yalnız olduğunda ise kitapları beyaz kenarları görünecek şekilde çeviriyordu. Bunu farkettiğimde çalışmayı bırakıp bir niş galerisine gidiyor, teori notlarımı alıyor ve bunları köprünün üzerinden ve sayfa ağacı korusundan Shuf Vakfı'na taşıyordum; sanki oraya çalışmak için gidiyormuşum gibi. Birkaç dakika içinde mahzendeki matın üze-

rinde bağdaş kurmuş oturuyor ve tabletle çalışıyor oluyordum. İşim bittiğinde mahzenlerden yukarıya çıkıyordum. Taş merdivenlerden yukarıya çıkmadan önce başka bir işarete daha bakıyordum: binada birisi varsa Arsibalt merdivenlerin başındaki kapıyı kapalı tutuyordu; yalnızsa kapıyı aralık bırakıyordu.

Fotoandaç tabletlerin sıradan fototiplere kıyasla birçok üstünlüğünden bir tanesi de kendi ışıklarının olmasıydı; böylece bunlarla karanlıkta da çalışabiliyordunuz. Bu tablet gün ışığıyla başlayıp bitiyordu. Tableti en başına getirirsem hafif soluk mavimsi beyazlıkta özelliksiz bir ışık havuzuna dönüşüyordu: Fraa Paphlagon'un Celp töreni sırasında Sivrikule'de çalıştırdıktan sonra tablete vuran güneşin ve gökyüzünün ışığından oluyordu. Tableti oynatma konumuna getirdiğimde Clesthyra Gözü'ne yerleştirildikten sonra çektiği kısa ve komik görünen geçişi, sonra aniden tam olarak canlı ve net ancak geometrik açıdan bozuk olan görüntüyü izleyebiliyordum.

Diskin çoğu gökyüzünden ibaretti. Güneş, düzgün beyaz bir daire biçiminde ve merkezden uzaktaydı. Tabletin kenarları, peynir kalıbı üzerinde küflerin oluşturduğu bir kabuk gibi karanlık ve düzensiz bir saçak biçimindeydi; bunlar her yönden aynı görülen ufuk çizgisiydi. Biz insanların "aşağı" yani yere doğru dediği şey, bu balıkgözü geometrisinde her zaman tabletin kenarına, yani dışa doğru anlamına geliyordu. "Yukarı" da her zaman merkeze, yani içe doğru anlamına geliyordu. Eğer birçok insan Clesthyra Gözü'nün çevresinde daire şeklinde ayakta dursa, onların belleri resmin çevresinde görünecek; başlarıysa bir tekerleğin parmaklığı gibi içeriye doğru çıkık olacaktı.

Tabletin dış çeperine öyle çok bilgi tıkıştırılmıştı ki anlayabilmek için pan ve büyütme özelliklerini kullanmak zorunda kaldım. Parlak gökyüzü diskinin bir yerinde koyu karanlık bir çentik açılmış gibiydi. Yakından bakınca bunun Clesthyra Gözü'nün sağ bitişiğinde duran zenit aynasının tabanı olduğu ortaya çıktı. Bu bana haritadaki kuzey çizgisi gibi yönümü tayin etmekte ve diğer şeyleri bulmakta kullanabileceğim bir referans noktası sağlıyordu. Kenarın yaklaşık yarısından itibaren bu gökyüzü diskindeki çentik, anlam çıkarması güç bir şekilde daha geniş ve sığdı ancak doğru yönde çevirip gözümün görüntü bozukluğuna alışması için bir süre beklediğimde bunun bir eli ve önkolu dışında her yerini kaplayan bir cüppeye sarmalanmış bir insan figürü olduğunu anlayabiliyordum. Bunlar merkezden dışa yayılarak (aşağı anlamına

gelen) uzanıyordu ve tabletin kenarında kesilmeden önce tuhaf bir şekilde aşırı derecede büyüyordu. Bu canavar, tableti yerine yeni takan ve toz kapağını kapatırken Clesthyra Gözü'nün tabanına doğru uzanan bendim. Bunu ilk gördüğümde dirseğimi ay kadar büyük gösterdiği için kahkahalarla gülmüştüm ve görüntüyü zumlayarak dirseğimdeki bir beni görebiliyor, kılları ve çilleri sayabiliyordum. Kafama kapüşon geçirerek kimliğimi saklama teşebbüsüm tam bir komediye dönüşmüştü! Suur Trestanas bu tableti bulmuş olsaydı etrafta dolaşıp herkesin sağ dirseğini inceleyerek zanlıyı bulabilirdi.

Tableti ileri doğru çalıştırdığımda beni temsil eden çentik, ben ayrılırken eriyip karanlık ufuk çizigisinin kenarına karıştı. Az sonra koyu renkli bir toz tanesi uzun bir yay şeklinde tabletin etrafını, kenarlara yakın tarafını çizgi çizgi boyadı. Fraa Paphlagon'u Pürokratlar'a götüren hava taşıtıydı bu. Bu görüntüyü dondurup yakınlaştırarak hava taşıtını net olarak görebiliyordum. Çok uzakta olduğu için görüntü pek bozulmamıştı: rotorlar ve motorlarından çıkan egzoz akımları donmuş, yüzünün çoğu karanlık bir vizörle kapanmış olan pilot ön camdan parlayan güneş ışığına yakalanmış, boynundan kıvrılarak gelen mikrofona bir şey söyleyecekmiş gibi dudakları aralanmış bir haldeydi. Zaman göstergesini birkaç dakika ileri aldığımdan, diğer yöne doğru uçan hava taşıtını görebiliyordum; bu kez yan pencerede Fraa Paphlagon'un konsenti daha önce hiç görmemiş gibi bakan yüzüyle birlikte.

Sonra parmağımı tabletin yan tarafında kısa bir mesafe kaydırarak güneşe gökyüzü diskinde ark çizdirebiliyor ve ufuk çizgisinde batırabiliyordum. Tablet karanlığa büründü. Yıldızlar kayıtlı olmalıydı; ancak henüz gözlerim karanlığa alışmadığı için pek iyi göremiyordum. Bir-iki kırmızı kuyrukluyıldız görünüp hızla kayboldu; bunlar hava taşıtının ışıklarıydı. Sonra disk yeniden aydınlandı; güneş köşeden patladı ve ertesi sabah yine gökyüzüne fırladı.

Parmağımı tabletin yan tarafında kesintisiz bir hareketle yukarı doğru kaydırdığımda stroboskop ışığı gibi yanıp söndü: tabletin Clesthyra Gözü'nde tuttuğu günlükte her gün için bir yanıp sönme olmak üzere, toplamda yetmiş sekiz yanıp sönme vardı. Fraa Orolo'nun Anathem'i sırasında tableti çıkarmak için merdivenlerin tepesinden çıktığımı ve Clesthyra Gözü'ne yaklaştığımı izleyebiliyordum. Yüzümün görünüşü yüzünden bu bölümü izlemekten hoşlanmıyordum. Oradan aldığım ana kadar tabletin sürekli kayıtta olduğundan emin olmak için bu bölümü sadece bir kez kontrol ettim.

Tablete el konması halinde içinde benim görüntüm olmasın diye kaydın ilk ve son birkaç saniyesini sildim. Sonra tableti daha ayrıntılı incelemeye başladım. Arsibalt bu şeyde Ita gördüğünden bahsetmişti. Gerçekten de ikinci gün öğleyi biraz geçe, karanlık bir şişkinlik kenardan yaklaştı ve bir dakikalığına gökyüzünün büyük bir bölümünü kapladı. Geriye sarıp normal hızda oynattım. Italardan biriydi. Elinde bir püskürtme şişesi ve bir çaputla merdivenlerin tepesinden yaklaşıyordu. Zenit aynasını temizlemekle bir dakika geçirdi, sonra Clesthyra Gözü'ne yaklaştı; görüntüsünün gerçekten davasalaştığı anda üzerine temizleme sıvısı püskürttü. Sanki benim yüzüme püskürtülüyormuş gibi irkildim. Gözü güzelce parlattı. Burun deliklerinin içini görebiliyor ve kılları sayabiliyordum; gözlerindeki kılcal damarları ve irisindeki çizgileri görebiliyordum. Bu yüzden bunun Sammann olduğuna şüphe yoktu; yani Jesry'yle birlikte Cord'un makine atölyesinde rasladığımız Ita. Clesthyra Gözü'nden uzaklaşırken bir anda küçüldü; ama Sivrikule'nin tepesinden hemen ayrılmadı. Bir süre orada ayakta durdu, görüntüden çıktı, yeniden belirdi, yaklaştı, Clesthyra Gözü'nde çok kısa bir süre karaltı olarak göründü ve en sonunda uzaklaştı.

Görüntüyü zumlayarak son kısmı bir daha izledim. Lensi parlattıktan sonra bir şey düşürmüş gibi yere doğru bakmıştı. Öne doğru eğildiği için poposu tabletin kenarının ötesinde kaybolmuştu. Yeniden resmin içinde şişerek doğrulurken elinde yeni bir şey vardı: bir kitap büyüklüğünde dikdörtgen bir nesne. Onun ne olduğunu öğrenmek için görüntüyü zumlamak zorunda değildim: bir gün önce bu tabletten yırtıp attığını toz kılıfıydı. Rüzgâr elimden kapmıştı ve ayrılmak için acele ettiğimden, aptal gibi onu düştüğü yerde bırakmıştım.

Sammann, bir öyle bir böyle çevirerek bir dakika boyunca bunu inceledi. Bir süre sonra bunun ne olduğuna dair bir fikir edinmişe benziyordu. Başını bana, daha doğrusu Clesthyra Gözü'ne bakmak için aniden çevirdi. Yaklaşıp lensin içine baktı, başını dikti, aşağı uzandı ve (göremesem de tahmin ettim) tabletin yuvasını örten küçük kapağı dürttü. Yüzünde bir ifade oluştu. İsteseydim gözlerinin içine zum yapıp bu ifadenin ne olduğunu görebilirdim ama bunu yapmama gerek yoktu; çünkü yüzüne bakmak her şeyi anlatıyordu.

Tableti Clesthyra Gözü'ne yerleştirmemin üstünden daha yirmi dört saat geçmeden konsentteki başka biri bunu öğrenmişti.

Sammann ölçüp biçerek bir dakika kadar orada durdu. Sonra toz kılıfını katlayıp pelerininin göğüs cebine soktu ve sırtını bana dönerek uzaklaştı.

Tableti bulutlu bir geceye ilerlettim, böylece kendimi neredeyse tam bir karanlığın içine attım ve orada, o deliğin içinde yerde oturup bunu hazmetmeye çalıştım.

Kamp ateşi etrafında otururken Orolo'yu dikkatsiz olmakla eleştirdiğim ve arkadaşlarıma benim çok daha dikkatli olacağımı anlattığım önceki akşamı hatırlıyordum. Ne aptalmışım!

Sammann'ın toz kılıfını yerden alışını ve neler olduğunu çözmesini izlerken sanki gerçekten orada, Sivrikule'nin tepesinde onunla birlikteymişim gibi yüzüm kızarmış ve kalbim çarpmıştı; ama bu aylar önce olmuş bir şeyin bir kaydıydı sadece ve bundan hiçbir şey çıkmamıştı. Yine de Sammann'ın istediği zaman eteğindeki taşları dökebileceğini kabul etmek gerekirdi.

Bu çok sinir bozucuydu ve bu konuda hiçbir şey yapamazdım. Aylar önce yapmış olduğum bir hata yüzünden canımı sıkmak zaman kaybı olurdu. Şimdi ne yapacağımı düşünmem daha iyiydi. Burada karanlıkta endişe ederek oturacak mıydım? Yoksa bu tabletin içindekileri incelemeyi sürdürecek miydim? Bu, o kadar zor bir soru değildi. Mideme oturmuş olan öfke, harekete geçirilmesi gereken türden bir kızgınlıktı. Eylemin ani veya dramatik olması gerekmiyordu. Öteki mezheplerden birine katılsaydım harekete geçmek konusunda kariyer yapabilirdim. Bunu bir yakıt olarak kullanıp önümüzdeki on veya yirmi yılı çalışarak başpapazlık rütbelerine yükselmekle ve Orolo'ya yanlış yapmış olanlara hayatı zehir etmenin yollarını aramakla geçirebilirdim. Ne yazık ki işin gerçeği, benim Edharcılar'a katılmış olmam ve böylece konsentin iç politikaları gereğince kendimi güçsüz hale getirmemdi. İşte bu yüzden Fraa Spelikon'u öldürmeyi düşünüp duruyordum. Öfkem öyle kabarıktı ki, kısa bir süre bu gerçekten de anlamlı gelmişti ve zaman zaman da kendimi bunu nasıl yapacağımı düşünür buluyordum... Mutfakta bir sürü büyük bıçak vardı.

Bu yüzden bu tabletin elimde olması ve ona bakabileceğim bir yer olması büyük şanstı. Bana bir uğraşı sağlamıştı; yani Fraa Spelikon'un gırtlağı dışında bir şey... Bunun üzerinde yeterince sıkı çalışırsam ve şansım yaver giderse, belki de bir akşam Yemekhane'de Spelikon, Trestanas ve Statho'yu rezil edecek bir açıklama yapmamı sağlayacak bir sonuç elde edebilirdim. Sonra da onlar beni Düşürmeye fırsat bulamadan ben konsentten nefret içinde ve hışımla ayrılabilirdim.

Bu arada bu şeyi incelemek, Orolo'ya yamanan şeye cevap olarak içimdeki eyleme geçme ihtiyacını karşılamıştı. Anladım ki böyle bir eyleme geçmek, öfkemi kedere dönüştürmenin tek yoluydu. Ayrıca öfkeli

olmak yerine kederliyken, genç çömezler artık benden çekinmiyordu ve benim aklım da Fraa Spelikon'un kesilmiş atardamarından pompalanan kan görüntüleriyle dolmuyordu.

Bu yüzden Sammann'ı ve toz kılıfını kafamdan atmaktan ve bunun yerine dikkatimi gece vakti Clesthyra Gözü'nün gördüğü şeye vermekten başka seçeneğim yoktu. O yetmiş sekiz akşamın hava durumunun kaydını tutmuştum. Yarısından fazlası bulutluydu. Görüşün gerçekten net olduğu sadece on yedi akşam vardı.

Gözlerim karanlığa alışır alışmaz bu şeyin üzerinde kuzeyi bulmak kolaydı; çünkü bütün yıldızların etrafında döndüğü yer kutuptu. Görüntü dondurulunca veya normal hızda oynatılınca yıldızlar sabit ışık noktaları olarak görünüyordu; ama oynatma hızını arttırırsam kutup yıldızı hariç her bir yıldız Arbre kutup yıldızının altında döndüğü için kutup merkezli bir kavis çiziyordu. Bizim daha havalı teleskoplarımız bu sorunu ortadan kaldırmıştı; çünkü saatin çalıştırdığı kutup eksen sistemleri vardı. Bu teleskoplar, yukarısındaki yıldızların sabit kalabilmesi için Arbre'ın "ileri" döndüğü hızda "geri" dönüyordu. Clesthyra Gözü'nün böyle bir özelliği yoktu.

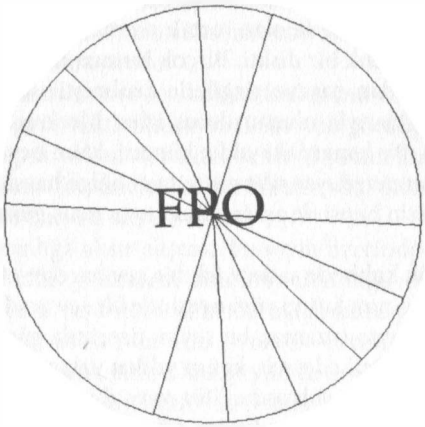
Tablet, gördüğünü farklı şekillerde söyleyecek biçimde komuta edilebiliyordu. Bu noktaya kadar tableti sadece oynatma, durdurma ve hızlı ileri sarma düğmeleriyle çekici gibi kullanmıştım; ancak bu alet çekicilerin yapamadığı, bir görüntüyü belli bir zaman aralığına entegre etme gibi şeyleri yapabiliyordu. Kozmografların bunun gibi tabletler yerine ışığa duyarlı kimyasallarla kaplanmış plakaları kullandığı Praksik Çağ'ın bir taklidiydi bu. Baktıkları şeylerin birçoğu son derece soluk olduğu için bu plakaları çoğunlukla bir seferde saatlerce pozlandırmaları gerekiyordu. Fotoandaç tablet her iki şekilde de çalışıyordu. Böyle bir kaydı çekici biçiminde "oynatmak" isterseniz, birkaç yıldız ve birazcık pustan başka bir şey göremezdiniz; ama tableti zaman içine entegre edilmiş sabit fotoğraf gösterecek şekilde ayarlarsanız, karşınızda aniden bir döner galaksi veya bir nebula belirebilirdi.

Bu yüzden ilk deneyim, havanın açık olduğu bir geceyi seçmek ve tableti Clesthyra Gözü'nün o gece yakaladığı bütün ışığı tek bir sabit resim olarak birleştirecek şekilde ayarlamaktı. Başlangıç zamanını çok erken, bitiş zamanını çok geç ayarladığım için ilk sonuçlar pek iyi değildi ve bu yüzden alacakaranlıktan sonra ve şafaktan önce gökyüzündeki parlaklık yüzünden her şey silinmişti. Neyse ki bazı ayarlamalar yaptıktan sonra istediğim resmi elde ettim.

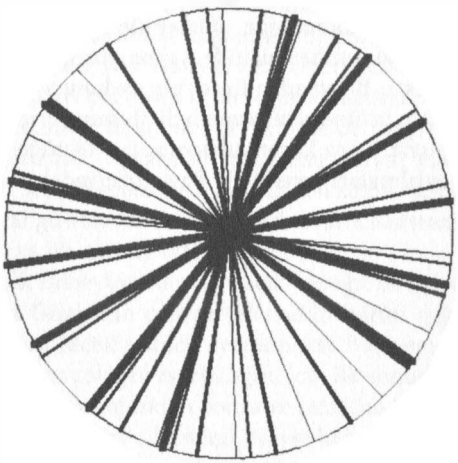
Bu resim, Arbre altında dönerken her biri bir yıldız veya gezegen tarafından bırakılmış bir iz olan, ortak merkezli binlerce ince kavisin oluşturduğu koyu renk bir diskti. Birçok kırmızı noktalı çizgi ve parlak beyaz ışın tarafından çapraz çizgilerle çizilmişti: semamızdan geçen hava taşıtının ışıklarıyla oluşturulmuş izler. Merkezdekiler neredeyse düz uzanıyordu. Bir kenardaki yıldız kümesi, kalın beyaz eğrilerden bir demet tarafından neredeyse silinmişti: taşıt bölge havalimanına inmeye geliyordu ve izlerin hepsi de aşağı yukarı aynı uçuş güzergâhını gösteriyordu.

Bütün bu gök kubbede sadece tek bir şey hareket etmiyordu: kutup yıldızı. Fraa Orolo'nun kutup yörüngesinde bir şey aradığı konusundaki hipotezimiz doğruysa o zaman bu şeyin, üzerinde görülebilecek kadar parlak olduğunu kabul edersek, kutup yıldızı yakınından geçen bir ışın olarak kaydedilmesi gerekiyordu. Düz veya düze yakın olacaktı ve yıldızların oluşturduğu bir yığın kavise dik açı yapacaktı; yıldızlar doğu-batı yönünde hareket ederken bu, kuzey güney yönünde hareket edecekti.

Sadece bu değil: böyle bir uydu bir gecede böyle bir kavisten çok sayıda oluşturmalıydı. Ben ve Jesry bunu çözmüştük. Alçak yörüngedeki bir uydu, yaklaşık bir buçuk saat içinde Arbre'ın çevresinde tam bir tur atmalıydı. Diyelim ki geceyarısında kutuptan geçerken tablette bir ışın oluşturdu; o zaman saat bir buçukta başka bir ışın daha, saat üçte başka bir tane daha ve dört buçukta bir tane daha ışın oluşturmalıydı. Sabit yıldızlara oranla daima aynı düzlemde kalmalıydı. Buna karşın doksan dakikalık araların her birinde Arbre, yirmi iki buçuk derecelik boylamda dönecekti. Bu yüzdendir ki bir uydunun oluşturduğu ardıl ışınlar, birbirlerinin üstüne çizilmemeliydi. Bunun yerine yaklaşık yirmi iki derecelik açılarla (veya kuramcıların açıları ölçtüğü biçimiyle pi/8) birbirlerinden ayrılmaları gerekliydi. Pasta üzerindeki kesikler gibi görünmeliydi.

Mahzendeki ilk günkü çalışmam, havanın açık olduğu ilk gece için tablete zaman pozlandırması yapmaktan, sonra kutup yıldızı civarına zumlamaktan ve pasta dilimi diyagramına benzeyen bir şeyi aramaktan ibaretti. Bunda o kadar kolay başarıya ulaşmıştım ki neredeyse hayal kırıklığına uğramıştım; böylesi bir uydudan birden fazla olduğu için görüntüsü de daha karmaşıktı:

Ancak yeterince uzun süre baktığımda birbirinin üstüne yığılmış birçok farklı pasta dilimi diyagramları olduğunu görebiliyordum.

"Bu bir hayal kırıklığı!.." dedim Jesry'ye akşam yemeğinde. Bir şekilde Barb'dan saklanmayı başarmış ve Yemekhane'nin bir köşesinde birlikte oturmuştuk.

"Yine mi?"

"Kutup yörüngesinde hiçbir şey göremeseydim gizem çözülmüş, dava kapanmış olacaktı. Ama öyle değil. Kutup yörüngelerinde birçok uydu var. Muhtemelen Praksik Çağ'dan beri var. Eski olanlar yıpranıp düşüyor. Pürokratlar yenilerini fırlatıyor."

"Bu yeni bir sonuç değil" diye dikkat çekti. "Gece dışarıya çıkıp yüzünü kuzeye döner ve yeterince uzun süre beklersen çıplak gözle bu şeylerin kutup üzerinde savrulduklarını görebilirsin."

Jesry'nin burnuna sıkı bir yumruk indirme isteğimi yenmek için çabalarken ağzıma bir lokma attım, kurambilimde işler böyle yürüyordu. *Bu yeni bir sonuç değil* diyen sadece Loracılar değildi. İnsanlar sürekli olarak tekerleği yeniden keşfediyordu. Bunda utanılacak bir şey yoktu. Geri kalanımız sadece o kişinin kendisini iyi hissetmesi için "oooo" ve "aaaa" diye şaşırıp "Vay canına, bir tekerlek, bunu daha önce hiç kimse düşünmemişti!" deseydi, hiçbir şey yapılamazdı. Yine de bir sonuç elde etmek için o kadar çok riske girmek, o kadar çok çalışmak ve karşılığında da sadece bunun yeni bir şey olmadığını duymak insanın içine oturuyordu.

"Bunun yeni bir sonuç olduğunu iddia etmiyorum" dedim ona sabırla. "Ben sadece sana tabletle birkaç saat geçirdiğim ilk seferde ne olduğunu bildirmek istemiştim. Şimdi, bir sorum olacak."

"Pekâlâ. Soru nedir?"

"Fraa Orolo kutup yörüngelerinde birçok uydu olduğunu biliyor olmalıydı ve bu çok önemli bir iş değildi. Bir kozmograf için bu, yukarıdan geçen bir hava taşıtından daha dikkat çekici bir şey değildir."

"Bir rahatsızlık. Bir dikkat dağınıklığı" dedi Jesry başını sallayarak.

"Öyleyse neyi görmek için Anathem riskine girdi?"

"O sadece Anathem *riskine* girmedi. O..."

Onu elimle susturdum. "Ne demek istediğimi biliyorsun. Kefedokleslik yapacak zaman değil."

Jesry sol omzumun üzerinden boşluğa baktı. Diğerlerinin çoğu benim uyarımdan rahatsız olur veya sinirlenirdi; ama o değil! Onun umrunda değildi. Nasıl da kıskanıyordum onu! "O şeyi görmek için bir çekiciye ihtiyaç duyduğunu biliyoruz" dedi Jesry. "Çıplak göz yetmiyordu."

"O bunların hepsini farklı bir biçimde görmek zorundaydı. Tabletin üzerine zaman pozlandırmaları yapamıyordu" diye ekledim.

"Onun elinden gelen en iyi şey, yıldıztaşı kapatılır kapatılmaz çekiciden kutup yıldızına bakarken kıçı donma pahasına asma bahçesinde dikilmekti. Bir şeyin ışın çizmesini bekliyordu."

"O şey ortaya çıktığında vizörden hemen zum yapacaktı" dedim. Şimdi birbirimizin cümlelerini tamamlıyorduk. "Peki sonra? Ne öğrenmiş olabilirdi?"

"Zamanı" dedi Jesry. "O bunun saat kaçta olduğunu biliyordu." Bakışını masanın üstüne kaydırdı, sanki Orolo'nun bir çekimiymiş gibi. "Bunu not ediyor. Doksan dakika sonra yeniden bakıyor. Aynı kuşun kutup üzerinden tekrar geçiş yaptığını görüyor." Lio uyduları kuş olarak adlandırıyordu. Kitaplardan aldığı askeri argo bir sözcüktü ve bir geri kalanlar da bu terimi benimsemiştik.

"Saatin akrebini izlemek kadar ilginç bir şeye benziyor bu!" dedim.

"Ama unutma, bu kuşlardan birden fazla var" dedi.

"Bunu aklımda tutmak *zorunda* değilim; bütün öğleden sonramı onlara bakarak geçirdim!" diye hatırlattım ona.

Ama Jesry bir düşüncenin peşindeydi; bana ve benim önemsiz can sıkıntıma ayıracak zamanı yoktu. "Onların hepsi yörüngede aynı irtifada dolaşıyor olamazlar" dedi. "Bazıları diğerlerinden daha yüksekte olmak zorunda; bunlar daha uzun sürede devir atıyor olabilir. Tur atması doksan dakika yerine doksan bir veya yüz üç dakika sürebilir. Fraa Orolo, yeterince gözlem yapıp onların yörüngelerinin zamanlarını hesaplayarak bir şey derlemiş olabilir..."

"Bir sayım" dedim. "Yukarıdaki bütün kuşların bir listesi."

"Bunu bir kez elde ettiğinde, bir değişiklik ya da bir anormallik olduğunda bunu saptayabilirdi. Ama o sayımı tamamladığı böyle bir zamana kadar, senin dediğin gibi..."

"Birden fazla biçimde karanlıkta çalışıyor olacaktı, değil mi?" dedim. "Kutbun üzerinden geçen bir kuş görecekti; ama onun hangi kuş olduğunu veya onda herhangi sıra dışı bir şey olup olmadığını bilmeyecekti."

"O zaman bu doğruysa, biz de onun izinden gitmeliyiz" dedi Jesry. "İlk hedefin böyle bir listeyi hazırlamak olmalı."

"Bu benim için Orolo için olduğundan çok daha kolay" dedim. "Sadece tabletteki izlere bakarak bazılarının diğerlerinden daha geniş bir alana yayıldığını, daha büyük pasta dilimleri olduğunu görebilirsin. Bunlar yüksekte uçanlar olmalı."

"Bu fotoğraflara bakmaya bir kere alıştın mı bunların genel görünümüyle anormalliklerinin farkına varabilirsin." diye tahminde bulundu Jesry.

Onun için bunu söylemek kolaydı zira işi yapan o değildi!

Son birkaç dakikadır huzursuz ve sıkılmış görünüyordu. Şimdi göz temasını koparıp daha ilginç birisini arar gibi Yemekhane'ye bakındı; ama sonra dikkatini yeniden bana verdi. "Yeni konu" diye ilan etti.

"Olumlu. Konunun adını belirt" diye cevapladım ama onunla dalga geçtiğimi biliyormuş gibi bunu belli etmedi.

"Fraa Paphlagon."

"Celp edilen Yüzlükçü."

"Evet."

"Orolo'nun akıl hocası."

"Evet. Kantar, onun Celp edilmesi ve Orolo'nun içine düştüğü bela bağlantılı olmak zorunda diyor."

"Mantıklı" dedim. "Ben zaten bunun öyle olduğunu düşünmüştüm."

"Normalde bir Yüzlükçü'nün ne üzerinde çalıştığını bilmemizin bir yolu yok, en azından önümüzdeki Yüzyıl Apert'ine kadar; ama Paphlagon yirmi iki yıl önce Yukarı Labirent'e gitmeden 3670 yılının On Yıl Apert'inde dünyaya gönderilen bazı tezler yazmıştı. On yıl sonra ve yine sadece birkaç ay önce Kütüphane'miz olağan On Yıl devirlerini yaptı; bu yüzden Paphlagon'un eserine gönderme yapan bir şey arayarak bütün o şeyleri tarıyorum."

"Gerçekten çok dolaylı görünüyor" diye belirttim. "Paphlagon'un bütün eserlerine burada sahibiz, öyle mi?"

"Evet. Ama benim aradığım şey bu değil" dedi Jesry. "Daha çok dışarıda Paphlagon'la kimin ilgilendiğini bilmek amacımı. 3670 yılı eserlerini kimin okuduğunu ve Fraa Paphlagon'un ilginç bir fikri olduğunu kimin düşündüğünü? Çünkü..."

"Çünkü *birisi*" dedim, "orada, Sakular dünyadaki birisi 'Paphlagon bizim adamımız; onu koparıp bize getirin!' demiş olmalı."

"Aynen."

"Peki neler buldun?"

"Mesele orada" dedi Jesry. "Paphlagon'un bir şekilde iki kariyeri olduğu ortaya çıkıyor."

"Ne demek istiyorsun, hobi gibi mi?

"Onun hobisinin felsefe olduğunu söyleyebilirsin. Metakuramcılık. Procçular bunu bir tür din olarak bile adlandırabilir. Öte yandan

Orolo'nun yaptığı şeyin aynısını yapan tam bir kozmograf; ancak boş zamanlarında büyük fikirler düşünüyor ve bunları yazıyor. Bu da dış dünyadaki insanların dikkatini çekmiş."

"Ne tür düşünceler?"

"Şimdi o konuya girmek istemiyorum" dedi Jesry.

"Peki, ama neden!.."

Beni sakinleştirmek için bir elini kaldırdı. "Kendin oku! Benim işim bu değil. Benim işim onu kimin, niçin seçtiğini tahmin etmek. Birçok kozmograf var, tamam mı?"

"Elbette."

"Öyleyse Paphlagon kozmografi sorularını cevaplamak için Celp edildiyse, sen şunu sormalısın..."

"Niçin özellikle o?"

"Evet. Ancak onun ilgilendiği metakuramsal şeyler üzerinde çalışmak çok ender görülen bir şeydir."

"Nereye varmak istediğini anlıyorum" dedim. "Kantar bize, o *bu yüzden* Celp edildi diyor kozmografi yüzünden değil.

"Evet" dedi Jesry. "Her neyse, en azından 3680 ile 3690 devirlerinde elimizde olan şeylerden vardığım sonuç, Paphlagon'un metakuramcılığına öyle pek fazla kimse kulak asmamış; ama Baritoe'de ona gerçekten hayran olan Aculoä adında bir suur var. Paphlagon'un eseri hakkında iki kitap yazmış."

"Onlukçu mu yoksa..."

"Hayır! O bir Yıllıkçı. Otuz dört yıldır düzenli bir biçimde."

Öyleyse o bir öğretmen. Bir Yıllıkçı matında birkaç yıldan fazla zaman harcamanın başka bir nedeni yoktur.

"Son Evenedrikçi" dedi Jesry, ben sormadan sıradaki sorumu yanıtlayarak.

"O mezhep hakkında pek bilgim yok."

"Orolo'nun bize Azuz Evenedrik'in kariyerinin ikinci yarısında farklı bir şey üzerinde çalıştığını anlattığı zamanı hatırlıyor musun?"

"Aslında bunu bize söyleyen Arsibalt olduğunu değil miydi?!.."

Jesry düzeltmemi bir kenara attı. "Son Evenedrikçiler tam olarak o şeyle ilgilenirler."

"Pekâlâ" dedim, "öyleyse Paphlagon'u Suur Aculoä'nın mı ele verdiğini düşünüyorsun?"

"Kesinlikle hayır. O bir felsefe öğretmeni, bir Birci..."

"Evet ama Büyük Üçlü'nün birinde!"

"Anlatmak istediğim de bu!" dedi Jesry biraz asabi, "birçok önemli Sakular, gençken dışarı çıkıp kariyerlerine başlamadan önce Büyük Üçlü'de birkaç yıl geçirmiştir."

"Bu suurun, belki on veya on beş yıl önce Pürokrat olmak için yoluna devam eden bir çömezi vardı diye düşünüyorsun. Aculoä çömezine Paphlagon'un ne kadar büyük ve akıllı olduğuna dair her şeyi anlatmıştır. Ve şimdi, bir şey oldu..."

"Bir şey" dedi Jesry, başını güvenle sallayarak, "o eski çömeze 'bu sinir bozuyor, Paphlagon dün burada olmalıydı!' dedirten bir şey."

"Ama o bir şey ne olabilir?"

Jesry omuz silkti. "Bütün mesele de bu zaten!"

"Paphlagon'un yazılarını inceleyerek belki bir ipucu elde edebiliriz."

"O kesin" dedi Jesry. "Ama Arsibalt onları semafor olarak kullanırken bu oldukça zor."

Bundan bir anlam çıkarabilmek biraz zamanımı aldı. "Şu pencerenin yanındaki kitap yığını..."

Jesry başıyla onayladı. "Arsibalt, Paphlagon'un yazdığı her şeyi Shuf Vakfı'na getirmiş."

Güldüm. "Tamam o zaman, Suur Aculoä ne olacak?"

"Tulia şimdi onun eserlerini inceliyor" dedi Jesry, "onun bir yerlere gelmiş herhangi bir çömezi olup olmadığını öğrenmeye çalışıyor."

Çınlayan Vadi: (1) Yukarıda sabit duran buzullardan aşağı kayalık duvarlara dökülen çaylarıyla ünlenmiş ve çanların çınlama sesine benzetilen müziksi bir ses çıkaran bir dağ vadisi. Ayrıca Çay Vadisi veya (daha şiirsel olarak) Bin Çay Vadisi olarak da bilinir. (2) Y.S. 17 yılında orada kurulmuş, dövüş sanatlarının incelenmesi ve gelişimi konusunda uzmanlaşan bir mat (bkz. İlim vadisi).

İlim vadisi: Yeni Ortça'da, Y.S 17 yılında orada bir mat kurulduğundan beri Matik dünyada hepsinin Çınlayan Vadi ayutlarıyla güçlü bir şekilde bağlantılı olduğu silahlı ve silahsız dövüş sanatları, askeri tarih, strateji ve taktikleri kapsayan geniş kapsamlı bir terim. Not: teklifsiz konuşmada ve Flucça'da kelime bazen *vilim* olarak kısaltılır. Bununla birlikte bu değişik kullanım, daha akademik ve bürokratik yönlerinin aksine İlim Vadisi'nin dövüş sanatları tarafını vurgular. Surdışında *vilim* bir tür eğlencedir ve (bunları sadece seyretmeyen aksine ayağa kalkıp bunları uygulamaya yönlendirilebilen Sakularlar için) bir tür akademidir.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Yerin içindeki bir delikte çalışmak bütün olup bitenlerden beni habersiz bırakmış gibi görünse de az önce Jesry'nin benim fraalarım ve suurlarımın çok çalıştığını bildirmesiyle birlikte tablet üzerindeki çalışmalarımı iki katına çıkardım. O şeyin içinde on yedi bulutsuz gecenin hepsi kayıtlıydı. İşin püf noktasını bir kere kaptıktan sonra tableti belirli bir geceye pozlandırma zamanını ayarlamak yaklaşık yarım saatimi aldı. Sonra bir iletki kullanarak ışınlar arasındaki açıları ölçmekle bir yarım saat daha harcayacaktım. Jesry'nin tahmin ettiği gibi bazı kuşlar, daha uzun süreli devirleri olduğunun bir göstergesi olarak diğerlerinden biraz daha büyük açılar oluşturuyordu; ama kuşların açısı her zaman, her yörüngede, her gece aynıydı; bu yüzden bir bakıma sayımın kabaca taslağını yapmak için tek bir gecelik gözlemin yetecekken sadece kusursuz olmak ve açıkçası sonrasında ne yapacağımı bilmediğim için ilerleyip on yedi bulutsuz gecenin hepsi için bunu yaptım. O mahzene inme şansını elde ettiğim her defasında bir, bazen iki gecelik gözlemi halledebiliyordum; ne yazık ki işte o şansı her gün elde edemiyordum.

Bitirdiğimde yaklaşık üç haftadır bu işin üzerindeydim. Sayfa ağaçlarında tomurcuklar açmıştı. Kuşlar kuzeye doğru uçuyordu. Fraalar ve suurlar, ekim zamanı olup olmadığını tartışarak arapsaçlarını dürtüklüyordu. Barbar yabani ot sürüsü nehrin yakasına sıralanıyor ve verimli Thrania Ovası'nı işgal etmeye hazırlanıyordu. Arsibalt, Paphlagon külliyatının üçte ikilik bölümünü geçmişti.

İlkbahar ekinoksuna sadece birkaç gün vardı. Apert sonbahar ekinoksunun sabahında başlamıştı; altı ay önce! Zamanın nasıl geçtiğini anlamamıştım.

Aslına bakılırsa bundan önceki binlerce yıl nasıl geçtiğse geçmişti işte. Ben bu aralığı çalışarak geçirmiştim. İşimin gizli, kanunsuz ve beni Düşürebilecek olup olmasının bir önemi yoktu. Konsentin umrunda değildi bu. Bazı kişiler bunu çok önemserdi ama burası ayutların hayatlarını bu gibi projelerde çalışarak harcadıkları bir yerdi. Şimdi bir projemin *olması*yla daha önce hiç hissetmediğim bir şekilde o konsentin bir parçası olmuştum ve burası tam da benim yerimdi.

Arsibalt, Jesry ve Tulia akıllarını başka projelere verdikleri için onlara Sammann'dan bahsetmedim. Yıldız çiçeğine dil döküp doğru yönde büyümesi konusunda kandırmak için çayırlığa çıktığımızda Lio'ya anlatmak üzere sakladığım bir konuydu bu. Belki de son zamanlarda aklına her eseni yapan, Lio olduğu içindi.

Orolo'yu kaybetmeye hepimiz farklı tepki vermiştik. Benim durumumda bu tepki, kendime sakladığım kanlı intikam fantezileriydi. Öte

yanda Lio, vilimin en tuhaf türlerine kapılmıştı. İki hafta önce benim ilgimi, Diax'ın Düşkünleri kovma hikâyesinden esinlendiğini tahmin ettiğim tırmık vilimine çekmeye çalışmıştı. Kan enfeksiyonuna kapılmak istemediğim gerekçesiyle kabul etmemiştim; silah haline getirilmiş bir tırmık seri delinme yaralarına yol açabilirdi. Geçtiğimiz hafta kürek vilimine büyük merak sarmıştı ve nehir kenarında çömelip taşlarla kürek keskinleştirerek uzunca bir süre vakit geçirmiştik.

Bir gün beni yine nehre doğru götürürken aynı işi yapacağımızı sanmıştım; ama omzunun üzerinden bakmayı ve beni daha derinlere götürmeyi sürdürdü. Onun Gedikli Papaz'ın pencerelerinin görüş hizasını kontrol ettiğini bilecek kadar kaçamak keşiflerde bulunmuştum çömezken. Eski alışkanlıklar depreşti; sessizleştim ve kıvrılan nehrin bir çıkıntı oluşturacak ve görüşü engelleyecek şekilde kıyıyı kestiği bir yere ulaşana kadar bir şüpheli yerden ötekine geçtim. Neyse ki şu anda ilişkide olan hiç kimse yoktu. Zaten burası o iş için kötü bir mekân olurdu: pis yerler, bir sürü böcek, nehirde sandallarda dolaşan ayutların sekteye uğratma ihtimali falan.

Lio benimle yüz yüze gelmek için döndü. Neredeyse bana pas atacağından endişe etmiştim.

Ama hayır. Bu bahsettiğimiz kişi Lio'ydu.

"Yüzüme yumruk atmanı istiyorum" dedi. Sanki sırtını kaşımamı ister gibiydi.

"Bunu hep hayal etmediğimden değil; ama *sen* bunu niçin istiyorsun?" dedim.

"Göğüs göğüse dövüş, çağlar boyunca askeri eğitimin yaygın bir öğesi olmuştur" dedi, ben bir çömezmişim gibi. "Çok eskiden, acemiler ne kadar eğitim almış olurlarsa olsunlar, yüzlerinin ortasına ilk kez yumruk yediklerinde bildikleri her şeyi unuttukları anlaşılmış."

"*Hayatlarında* ilk kez mi demek istiyorsun?"

"Evet. Kavga etmenin küçük görüldüğü varlıklı, barışçıl toplumlarda bu yaygın bir problemdir."

"Yüze çok yumruk yememiş olmak bir *problem* mi yani?"

"Askere gidip kendini, seni gerçekten öldürmek isteyen birisiyle göğüs göğüse dövüşte bulursan öyledir." dedi Lio.

"Ama Lio" dedim, "sen yüzüne yumruk yedin. Apert sırasında oldu. Unuttun mu?"

"Evet ve o deneyimden ders çıkarmaya çalışıyorum."

"Öyleyse niçin *yeniden* yüzüne yumruk atmamı istiyorsun?"

"*Ders* çıkarıp çıkarmadığımı anlamak için."

"Niye ben? Niye Jesry değil? O daha uygun görünüyor."

"Sebep de bu işte."

"Nedenini anlıyorum. Öyleyse niye Arsibalt değil?"

"O bunu gerçek gibi yapmazdı; hem sonra elini incittiğinden şikâyet ederdi."

"Yemeğe yamulmuş bir suratla gelirsen insanlara ne anlatacaksın?"

"Kötülerle dövüştüğümü."

"Bir daha dene."

"Düşüşleri çalıştığını ve yanlış iniş yaptığımı."

"Peki ya elimi bulaştırmak istemezsem?"

Gülümsedi ve bir çift kalın, deri iş eldiveni çıkardı. "Eğer bu konuda o kadar endişeliysen parmak eklemlerinin altına biraz paçavra tıkıştır" diye öneride bulundu, ben eldivenleri giyerken.

Büyüksuur Tamura ve Ylma sırıkla itilen bir sandalla sürüklenerek yakınımızdan geçtiler. Onlar gözden kaybolana kadar otları koparıyormuş gibi yaptık.

"Tamam" dedi Lio, "benim amacım seni tek vuruşta yere indirmek..."

"Aaa, *şimdi* mi söylüyorsun!"

"Bak bunu ilk defa yapmayacağız ki" dedi, bunu güven verici bulacakmışım gibi. "Buraya geliş nedenimiz bu." Nehir kıyısının ıslak kumlarına ayağıyla vurdu. "Yumuşak zemin."

"Niçin...?"

"Yüzümü korumak için ellerimi kaldırırsam hedefime varamamış olacağım."

"Anlıyorum."

Birdenbire bana doğru gelip beni yere indirdi. "Kaybettin" dedi ayağa kalkarken.

"Tamam." İç çektim ve ayaklarıma tutunarak kalktım. Hemen olduğu yerde dönerek beni bir daha yere indirdi. Eğlence olsun diye kafasına bir yumruk attım; biraz geç kalmıştım; ama olsun. Bu kez beni çok daha sert yere indirdi. Kafamdaki küçük kasların her biri gerilmiş gibiydi. Pis elini yüzüme yapıştırdı ve ayakları üzerinde doğrulurken itti. Mesaj açıktı.

Bir dahaki sefere ciddi ciddi denedim ama ayaklarımı yerleştiremedim ve sert vuramadım. Çok aşağıda kalıyordu.

Ondan sonraki seferde ağırlık merkezimi aşağıda tuttum, ayaklarımı çamura iyice oturttum, kalçadan yumruğa kadar kemik bağlantısı kurdum ve sağ elmacık kemiğine bir tane patlattım. "Güzel!" diye inledi

bana tutunarak ayağa kalkarken. "Bakalım beni gerçekten yavaşlatabilecek misin? Bütün mesele burda, unuttun mu?"

Bunu sanırım on kere daha yaptık. Ondan daha fazla yaralandığım için saymayı unuttum. Son bir gayretle bir süreliğine onu uzakta tutmayı başardımsa da beni yine yere indirdi.

"Bunu daha ne kadar yapacağız?" diye sordum, çamurdaki Erasmas biçimli bir kraterin içinde uzanırken. Ayağa kalkmayı reddedersem beni yere indiremezdi.

İki avcunun içine nehir suyundan doldurup burun deliklerinden ve kaşlarından akan kanı temizlemek için yüzüne vurdu. "Bu kadar yeter" dedi. "İstediğim şeyi öğrendim."

"Neyi?" diye sordum, doğrularak oturmaya cesaret ederek.

"Apert'te olanlardan sonra düzeldiğimi."

"Bütün bunları *negatif bir sonuç* almak için mi yaptık?" diye bağırdım dizlerimin üstünde dururken.

"Sen o şekilde düşünmek istiyorsan" dedi ve iki avcuna biraz daha su aldı.

Bir daha asla böyle bir fırsatı elde edemeyecektim ve bu yüzden yanaşıp bir ayağıını sırtına koyup onu kafaüstü nehire gönderdim.

Daha sonra Lio nispeten normal olan kürek bileme işine daldığında konuyu tablette gördüğüm şeye getirdim: özellikle öğle ziyaretleri sırasında Sammann'ın davranışına.

Keşfedilmiş olmanın rahatsız edici duygusundan kurtulur kurtulmaz başka sorular gütmeye başlamıştım. Toz kılıfını keşfeden Ita'nın Cord'u makine atölyesinde ziyaret edenle aynı Ita olması sadece bir raslantı mıydı? Biraz düşündüm ve ikisinin de basit bir raslantı olduğuna, bu Sammann'ın yıldıztaşıyla ilgili önemli görevlerden sorumlu, yüksek rütbeli bir tür Ita olduğuna karar verdim. Ne olursa olsun bu konuda tahminde bulunmanın bana hiçbir yararı yoktu.

"Bıı Ita seenne eletisim kurmaa çaluştu mu?" diye sordu Lio şişmiş dudaklarının arasından.

"Yani gece yarısı mata gizlice girip bana not vererek falan mı?"

Lio benim cevabımdan şaşkına dönmüştü. Bunu kendine özgü biçimde gösterdi: duruşunu düzelterek. Küreğin üzerindeki taşın sürtme sesi bir süreliğine durmuştu. Sonra anladı. "Hayır, *gerçek zamanda* demek istemiyorum" dedi. "*Tablette* demek istiyorum."

"Hayır Dikenkafa, bu konuda ki en küçük bir fikrim bile yok..."

"Gözetleme işinden kim anlar diyorsan, işte bu adamlar anlar" dedi Lio.

"Azuz Patagar'ın Tezi'ne inanıp destekliyorsan elbette."

Buna inanmayacak kadar saf olduğum için hayal kırıklığına uğramış gibiydi. Sürtme sesi gerçekten dişlerimi kamaştırmıştı; ama kulak kabartan bir casusun da dişlerini kamaştırıyor olmalı diye tahminde de bulundum.

Açıkçası benim Azuz Edhar Konsenti'ndeki yeni rolüm korunan masumu oynamaktı. "Bana bunun cevabını ver. Bizi tam gözetim altında tutuyorlarsa, ben ve tablet hakkındaki her şeyi biliyor olmalılar, doğru mu?" dedim.

"Evet, öyle düşündürüyor."

"Öyleyse niçin hiçbir şey olmadı?" diye sordum ona. "Spelikon ve Trestanas'ın bana karşı herhangi bir zaafının olması söz konusu değil."

"Bu beni şaşırtmaz" diye diretti. "Bunda garip bir şey olduğunu düşünmüyorum."

"Peki ne düşünüyorsun?"

Taşı gediğine koyacak bir cevap uydurduğunu düşündürecek kadar uzun süre duraksadı. Bileme taşını nehre batırdı. "Italar bildikleri her şeyi Gedikli Papaz'a söyleyemez. Trestanas'ın o kadar istihbaratı elde etmesi için günün her dakikasını onlarla birlikte geçirmesi gerekirdi. Italar neyi aktaracaklarının neyi kendilerine saklayacaklarının kararını vermek zorundadır."

Lio'nun söylediği şey ayıklamamın epeyce zaman alacağı kadar çok sayıda ilginç senaryo geliştirmişti. Orada ağzım bir karış açık daha fazla dikilmek istemiyordum artık ve bu yüzden eğilip küreğin sapını kavradım. Daha fazla keskinleşmeyecekti. Etrafta katledilmesi gereken yabani bir böğürtlen alanı arandım. Bulmam çok sürmedi. Ben giriştim; Lio da beni izledi.

"Bu Ita'ya çok sorumluluk yüklüyor" dedim, küreği kaldırıp böğürtlen dallarının köklerine doğru aşağı indirirken. Birçoğu devrildi. Çok tatmin ediciydi.

"Onların bizim kadar zeki olduğunu düşün" dedi Lio. "Hadi ama! Geçimlerini sağlamak için karmaşık Sentaktik aygıtları çalıştırıyorlar. Net'i onlar kurdu. Bilginin güç olduğunu onlardan daha iyi hiç kimse bilemez. Söyledikleri ve söylemedikleri şeylerde strateji ve taktikler kullanarak istedikleri şeyi elde edebiliyor olmalılar."

Lio'nun söylediklerini düşünürken yarım metrekare böğürtlen alanını yere indirmiştim.

"Ortada bizim, hakkında hiçbir şey bilmediğimiz tam bir Ita/başpapaz politikası sürüp gittiğini söylüyorsun."

"Öyle olmak zorunda. Aksi halde insan olmazlardı" dedi Lio.

Sonra benim üzerimde Hypotroçcu Değiştirme kullandı: sorunun çözüldüğünü ima edecek biçimde konuyu değiştirdi. Puanı o kazanmıştı, bense kaybetmiştim. "Peki, sorumu tekrarlayayım: Samınann sana mesaj gönderen veya en azından görüntüsünün kaydedildiğini bildiğini gösteren başka bir şey yapıyor mu tablette?" Bileme taşını nehre fırlattı.

Hypotroçcu Değiştirme'ye verilecek doğru cevap, *Hey, çüş!* idi ama Lio'nun sorusu öyle ilginçti ki mesele çıkarmadım. Biraz daha böğürtleni yere indirerek bir iki dakika eğlendikten sonra kabul etmek zorundaydım, "Bilmiyorum; ama pasta dilimleri ölçüp biçmekten sıkıldım ve doğrusu daha sonra neye bakmam gerektiğini bilmiyorum. Düşüneceğim."

Ondan sonra mahzene neredeyse bir hafta giremedim. Konsent bir ekinoks kutlamasına hazırlanıyordu ve bu yüzden ilahi provalarım vardı. Yabani ot savaşı, en azından bir taslağını çizmemi gerektiren yeni bir evreye giriyordu. Arapsaçlarımı ekmek zorundaydım. Boşta kaldığımdaysa Shuf Vakfı'nda her zaman başka insanlar oluyordu. Mekân çok popüler olmuştu!

"Ne dilediğine dikkat et!" diye homurdandı bana Arsibalt bir öğle sonrası. Bir marangoz atölyesine bir yığın bal peteğini taşımasına yardım ediyordum. "Herkesi Vakfı kullanması için davet ettim; şimdi de bunu yapıyorlar ve ben orada çalışamıyorum!"

"Ben de" dedim.

"Ve şimdi de bu!" Bu iş için yanlış alet olduğuna çok emin olduğum bir macun bıçağı aldı ve bir peteğin köşesindeki çürük ağaç parçasını dalgın dalgın ayıklamaya başladı. "Facia!"

"Ağaç işlerinden anlar mısın?" diye sordum.

"Hayır" diye itiraf etti.

"Fraa Paphlagon'un metakuram eserlerinden ne haber?"

"Bir-iki şey öğrendim" dedi. "Ve dahası Orolo'nun bunları öğrenmemizi istediğini düşünüyorum."

"Nasıl yani?"

"Onunla en son diyaloğumuzu hatırlıyor musun?"

"Sinir gazı osuran pembe ejderhalar. Elbette."

"Bunu yazıya dökmeden önce daha ağırbaşlı bir isim bulmalıyız!" dedi Arsibalt suratını ekşiterek. "Her neyse, Orolo'nun bizi, kendi akıl hocası için önemli olan fikirlerin bazılarını düşünmeye ittiğine inanıyorum."

"O durumda Paphlagon'dan bahsetmemiş olması tuhaf" dedim. "Azuz Evenedrik'in son eserleri hakkındaki konuşmayı hatırlıyorum, ama..."

"Biri diğerine götürüyor. Zamanı gelince Paphlagon'a giden yolu bulmuş olacağız."

"Sen bulursun belki" dedim. "Ne hakkında?" Bu mantıklı bir soruya benziyordu ama Arsibalt çekindi.

"Procçular'ın bizden nefret ettikleri türden bir şey."

"Hylaea Teorik Dünya gibi mi?" diye sordum.

"Buna onlar öyle diyor, bizlerin saf olduğumuzu tersten ima etmenin bir yolu olarak. Ancak Protas kadar erken bir zamanda başlayan HTD düşüncesi daha sofistike bir metakurambilim halinde gelişti; bu yüzden modern grup teorisi parmakla sayı saymaya kıyasla neyse, Paphlagon'un eserinin klasik Proçcu düşünceye kıyasla o olduğunu söyleyebilirsin."

"Ama hâlâ onunla mı ilgili?"

"Kesinlikle."

"Engizisyoncu'yla sohbetimi düşünüyordum şimdi."

"Varax mı?"

"Evet. Merak ediyorum da acaba onun ilgilendiği şey....."

"Düzeltme: *O bizim konuyla ilgimiz olup olmadığı* ile ilgiliydi " dedi Arsibalt.

"Evet, aynen; Suur Aculoä'nın Kuramsal Önemli Çömezi'nin varlığına dair ek delil olup olamayacağıyla..."

"Suur Tulia onun varlığını gerçekten kanıtlayana kadar SAKÖÇ hakkında tahminde bulunurken dikkatli olmalıyız" dedi Arsibalt. "Aksi halde Tırmık'ın yanından bile geçmeyecek her türden tahminde bulunabiliriz."

"O konuda bildiğin her şeyi bana anlatmaksızın" dedim, "Sakular dünyadaki bir kimsenin Paphlagon'un eserinin pratik önemi olabileceğini düşündüğüne dair bir ipucu verebilir misin?"

"Evet" dedi, "eğer bu peteği benim için onarırsan."

"Atom parçalayıcılarını biliyor musun? Parçacık hızlandırıcılarını?

"Elbette" dedim. "Praksik Çağ kurulumları. Çok büyük ve pahalı. Temel parçacıklar ve kuvvetler hakkındaki kuramları test etmek için kullanıldı."

"Evet" dedi Arsibalt. "Test edemezsen kurambilim değildir; metakurambilimdir. Felsefenin bir dalı. Bu yüzden bu açıdan baktığında bizim test donanımımız, teoriyi felsefeden ayıran sınırı tarif eden şeydir."

"Vay!.." dedim, "bahse girerim böyle konuştuğun için bir filozof gerçekten gırtlağına yapışırdı. Felsefenin kötü bir teoriden başka bir şey olmadığını söylemek gibi bu."

"Öyle söyleyen bazı teorlar var" diye kabul etti Arsibalt. "ama o insanlar felsefeden, *felsefecilerin felsefeyi tanımladığı şekilde* bahsetmiyorlar. Daha ziyade teorların, ellerinde olan donanımı kullanarak kanıtlayabilecekleri şeyin tam eşiğine geldiklerinde yapmaya başladıkları bir şeyden bahsediyorlar. Bunu felsefe veya metakurambilim diye adlandırarak felsefecileri deliye çeviriyorlar."

"Sen ne gibi bir şeyden bahsediyorsun?"

"Sıradaki teorinin nasıl bir şey olacağı konusunda tahminde bulunuyorlar. Teoriyi geliştiriyorlar ve test edilebilir tahminlerde bulunmak için bunu kullanmaya çalışıyorlar. Geç dönem Praksik Çağ'da bu genellikle daha da büyük ve pahalı parçacık hızlandırıcılar kurmak anlamına geliyordu."

"Ve sonra Korkunç Olaylar meydana geldi" dedim.

"Evet, ondan sonra bir daha teorların pahalı oyuncakları olmadı" dedi Arsibalt "ama bunun gerçekten bir şey farkettirip ettirmediği net değil. O günlerde en büyük makineler, makul miktarlarda parayla Arbre'da inşa edilebilecek şeylerin sınırlarını zorluyordu zaten."

"Bunu bilmiyordum" dedim. "Ben her zaman sonsuz miktarda para olduğunu sanıyordum."

"Olabilir de" dedi Arsibalt, "ama bunun çoğu pornografiye, şekerli suya ve bombalara harcanıyor. Parçacık hızlandırıcılar için güçlükle toplanabilen ancak o kadardır."

"Öyleyse Kozmografiye Dönüş, daha Yeniden Yaratılış olmadan gerçekleşmiş olabilir."

"Gerçekleşmeye çoktan başlamıştı" dedi Arsibalt, "geç dönem Praksik Çağ'ın teorları, kariyerlerini adadıkları teorileri test edebilecek kapasitede hiçbir makinenin onların hayatta olduğu süre içinde inşa edilemeyeceğini kabul etmeye başlamışlardı."

"Bu yüzden bu teorların bazı şeyler için evrene bakmaktan başka alternatifleri yoktu."

"Evet" dedi Arsibalt. "Ve bu arada Fraa Paphlagon gibi insanlarımız var."

"Ne anlama geliyor bu? Hem teor hem filozof mu?"

Bu konuda düşündü. "Seni Paphlagon'a boğmamam konusunda daha önce yaptığın ricaya uymaya çalışıyorum" diye açıkladı, beni bakarken yakalayınca, "ama bu da beni daha sıkı çalışmaya zorluyor."

"Dürüstlük, dürüstlüktür!.." dedim, kullanmaya başladığım kertik testeresini sallayarak.

"Paphlagon ve muhtemelen Orolo'yu, Evenedrik gibi insanların *torunları* olarak düşünebilirsin."

"Teori bittiğinde felsefeye dönen teorlar" dedim.

"Azuz Bunjo gibi yerlerden sonuçları beklerken hız kaybeden teori" diye düzeltti Arsibalt.

Bunjo, yerin üç kilometre altında boş bir tuz madenine inşa edilmiş bir Binlikçi matıydı. Buranın fraaları ve suurları, büyük bir dizi kristal parçacık dedektöründen ışık parıltıları görmeyi bekleyerek zifiri karanlıkta vardiyalar halinde çalışıyordu. Her bin yılda bir sonuçlarını yayınlıyorlardı. Birinci Binyıl'da üç farklı olayda parıltı gördüklerinden çok emindiler; ancak o zamandan beri de elleri boştu.

"Öyleyse bu arada, kurambilimin sonuna ulaştıkları zaman Evenedrik gibi insanların ileri sürdüğü fikirlerle mi oyalanıyorlar?"

"Evet" dedi Arsibalt. "Yeniden Yaratılış sıralarında çokluevren teması üzerine her çeşitten bol miktarda fikir vardı."

"Bizim evrenimizin tek evren olmadığı fikri!.."

"Evet ve *bu* evreni incelemediği zaman Paphlagon'un yazdığı şey bunun hakkındaydı."

"Şimdi biraz kafam karıştı" dedim, "çünkü daha bir dakika önce bana onun HTD üzerine çalıştığını söylemedin mi sen sana?!.."

"Ama Protizm'i, yani saf teorik biçimlerle dolu başka bir varlık alemi olduğu inancını, en basit ve ilk çokluevren teorisi olarak düşünebilirsin" dedi.

"Çünkü iki evren olduğunu varsayar" dedim, devam ettirmeye çalışarak, "bir tane bizim için, bir tane eşkenar üçgenler için..."

"Evet."

"Ancak -yaklaşık olarak Yeniden Yaratılış döneminde- duyduğum çokluevren teorileri, üzerinde düşünülmesi gereken tamamen farklı bir şey. Bu teorilerde bizimkilerden ayrı; ama bizimkine benzer birden fazla evren var. Buralar madde, enerji ve alanlarla dolu. Sürekli olarak değişiyorlar. Sonsuza kadar üçgen değiller."

"Her zaman senin sandığın kadar benzemiyorlar" dedi Arsibalt. "Paphlagon, klasik Protizm'in sadece başka bir tür çokluevren teorisi olduğuna inanan bir geleneğin parçasıdır."

"Sen şimdi nasıl?!.."

"Her şeyi anlatmadan sana anlatamam" dedi Arsibalt, tombul ellerini havaya kaldırarak. "Varmak istediğim nokta aslında; o Hylaea Teorik

Dünya'nın bir şekline inanıyor *ve* başka evrenler olduğuna. Suur Aculoä'nın ilgilendiği konular bunlar."

"Öyleyse SAKÖÇ gerçekten varsa..." dedim.

"Çokluevren sıcak bir konu haline geldiği için Paphlagon'u o çağırtmıştır."

"Ve biz de bu konuyu ne sıcak hale getirdiyse aynı zamanda yıldıztaşının kapatılmasını da tetiklediğini tahmin ediyoruz."

Arsibalt omuz silkti.

"Bu ne olabilir ki?"

Yeniden omuz silkti. "Bu senin ve Jesry'nin işi. Pürokratlar'ın sadece kafalarının karışmış olabileceğini de unutma!"

En sonunda bir gün Shuf Vakfı'nın mahzenine inmeyi başardım ve üç saat boyunca Sammann'ın öğle yemeklerini yemesini izledim. Neredeyse her gün geliyordu; fakat her zaman aynı vakitte değil. Hava güzelse ve günün vakti uygunsa balkon duvarının üzerine oturup küçük bir bezin üzerine biraz yiyecek çıkarıyor ve yemek yerken manzarayı seyrediyordu. Bazen bir kitap okuyordu. Küçük lokmalarını ve leziz yiyeceklerinin hepsini tanıyamasam da bizim öğle yemeğinde yediklerimizden daha iyi görünüyordu. Bazen, özellikle, rüzgâr kuzeydoğudan estiğinde Italaların pişirdiği yemeklerin kokusunu alabiliyorduk. Hep bizimle alay ediyorlarmış gibi geliyordu.

"Sonuçlar!" diye bağırdım Lio'ya onunla çayırlıkta bir daha yalnız kaldığımda. "Bir çeşit."

"Evet?"

"Sen haklıydın!.."

"Ne konuda haklıydım?" Çok zaman geçtiği için Sammann hakkında yaptığımız önceki konuşmamızı unutmuştu. Ona hatırlatmak zorunda kaldım. Sonra afalladı. "Vay!" dedi, "bu iş tahminimizden çok daha büyük."

"Olabilir. Bu konuda ne yapacağımı hâlâ bilmiyorum" dedim.

"Ne yapıyor? Clesthyra Gözü'nün önünde tabela mı kaldırıyor? İşaret dili mi kullanıyor?"

"Shamman o konuda fazlasıyla zeki" dedim.

"Ne? Eski bir arkadaşından bahsediyor gibisin."

"Şu noktaya kadar kendimi neredeyse öyle hissediyorum. Birlikte birçok öğle yemeği yedik."

"Öyleyse seninle nasıl konuşuyor veya *konuştu*?"

"İlk altmış sekiz gün çok sıkıcı bir tip" dedim. "Sonra altmış dokuzuncu gün, bir şey oluyor."

"Altmış dokuzuncu gün mü? Bizim için bu ne anlama geliyor?"

"Bu Orolo Düşürülmeden dokuz gün önceye ve gündönümünden yaklaşık iki hafta sonraya denk geliyor."

"Tamam. Öyleyse altmış dokuzuncu günde Sammann ne yapıyor?"

"Normalde merdivenlerin tepesine çıktığı zaman omzundan bir çantayı indirip oradaki balkon duvarından yukarı yükselen bir taş topuza asıyor. Lensleri temizliyor. Sonra balkon duvarının üzerine çıkıp oturuyor. Duvarın yaklaşık otuz santimetre genişliğinde düz bir tepesi var ve o çantadan öğle yemeğini çıkarıp oraya yayarak yiyor."

"Tamam. Altmış dokuzuncu gün ne oluyor?"

"Sırt çantasına ek olarak bir kolunun altında kitaba benzer bir şey taşıyor. İlk yaptığı şey bunu balkon duvarının üzerine yerleştirmek. Sonra her zamanki olağan işlerini yapıyor."

"Öyleyse orada Clesthyra Gözü'nün menzilinde oturuyor."

"Aynen."

"Üzerine zum yapabiliyor musun?"

"Elbette."

"Kitabın adını okuyabiliyor musun?"

"Onun bir kitap olmadığı ortaya çıkıyor Lio. O başka bir toz kılıfı; Sammann'ın daha ilk gün orada bulduğu gibi. Sadece bu daha büyük ve ağır; çünkü içinde..."

"Başka bir tablet var!" diye bağırdı Lio, sonra bunu düşünmek için duraksadı. "Bu ne anlama geliyor acaba?"

"Onu yıldıztaşında başka bir yerden aldığını düşünmek zorundayız."

"Onu orada bırakmıyor sanırım."

"Hayır, yemek yemeyi bitirdiğinde yanında götürüyor."

"Tablet kaçırmak için günlerden o günü niçin seçti acaba?!.."

"Fraa Spelikon'un yürüttüğü Orolo soruşturmasının gerçekten ses getirmeye başlamasının altmış dokuzuncu gün civarında olması gerektiğini düşünüyorum. Anathem sırasında, yetmiş sekizinci gün, oraya gizlice gittiğim zamanı hatırlıyorsundur; M&M'yi kontrol etmiştim..."

"Ve onu boş bulmuştun" dedi Lio başıyla onaylayarak. "Öyleyse Altmış dokuzuncu Gün Spelikon, Orolo'nun M&M'de bıraktığı tableti alması için Sammann'a emir verdi muhtemelen. Oysa Spelikon'un senin Clesthyra Gözü'ne yerleştirdiğin tabletten haberi yoktu; bu yüzden onu istemedi."

"Ama *Sammann* biliyordu" diye hatırlattım. "Daha ikinci gün farketmişti."

"Ve Spelikon'a söylememe kararı aldı; ama Altmış Dokuzuncu günde sadece Orolo'nun tabletini aldığı gerçeğini saklamaya çalışmadı." Lio başını salladı. "Bunu anlamıyorum. Niçin bunu sana belli etme riskine girsin ki?"

Ellerimi havaya kaldırdım. "Belki onun için böyle bir risk yoktur. O zaten bir Ita. Ona ne yapabilirler ki?"

"İyi bir nokta. Onlar, Gedikli Papaz'dan bizim korktuğumuz kadar korkamazlar."

Korktuğumuzun hatırlatılmasına biraz canım sıkılmıştı; ama son zamanlarda etrafta gizli gizli dolaşmalarımı düşününce bunu tartışamazdım.

İyileşiyordum, bunun farkına vardım. Fraa Orolo'nun kaybından duyduğum acı geçiyordu. Ne kadar üzgün ve öfkeli olduğumu unutuyordum ve Lio Gedikli Papaz'dan bahsedince bunu tekrar hatırlamıştım.

Neyse, Lio bütün bunları özümserken uzun bir sessizlik oldu. Gerçekten bir iş başarmıştık. Yabani otlar konusunda demek istiyorum.

"Eee" dedi en sonunda, "ondan sonra ne oluyor?"

"Yetmişinci gün bulutlu. Yetmiş birinci gün kar yağışlı. Yetmiş ikinci gün kar yağışlı. Hiçbir şey göremiyorum; çünkü lensin üzeri örtülü. Yetmiş üçüncü gün pırıl pırıl bir hava. Samınann oraya gelene kadar karın çoğu erimiş. Mekânı temizliyor ve öğle yemeğini yiyor. Koruyucu gözlük takıyor."

"Güneş gözlüğü gibi mi?"

"Daha büyük ve daha kalın"

"Dağcıların taktığı gibi mi?"

"Ben de ilk önce öyle sandım" dedim, "Aslında anlayıncaya kadar yetmiş üçüncü günü birkaç kere izlemek zorunda kaldım."

"Neyi anladın?" diye sordu Lio. "Hava aydınlıktı, kar vardı, koyu renk koruyucu gözlük takıyordu"

"*Sahiden* koyu renk" dedim. "Bunun dışarda taktıkları gibi sıradan bir koruyucu gözlük olduğunu sanmıyorum. Ben o gözlüğü daha önce *görmüştüm*, Lio. Apert sırasında Cord'la Sammann'ı makine atölyesinde gördüğüm zaman gözlerini arktan korumak için bu şeyi takıyordu. Güneş kadar parlak olan bir ark."

"Ama Samınann lensleri temizlemek için birdenbire niçin o tarz bir şey takmaya başlasın ki?"

"Temizlik yaparken gözlüğü takmıyor aslında. Bir kayışla boynuna asıyor" dedim. "Sonra gözlüğü takıp her zamanki gibi öğle yemeğini yiyor; ama yemek yediği sürece doğrudan doğruya güneşe bakıyor. *Sammann güneşi izliyor.*

"Ve Altmış dokuzuncu günden önce hiç böyle bir şey yapmadı mı?"

"Hayır. Asla!"

"Öyleyse onun bir şey öğrendiğini mi düşünüyosun...?"

"Acaba Fraa Orolo'nun tabletinden bir şey mi?" dedim. "Yoksa Spelikon'un ona anlattığı bir şey mi? Yoksa Ağ üzerinden konuşurken veya her ne yapıyorlarsa, diğer konsentlerdeki Italardan bir dedikodu belki de?

"Niçin güneşi izlesin ki? Bu senin yaptığın şeyle tamamen ilgisiz, değil mi?"

"*Tamamen.* Ama bu da *bir şey*dir. Bu kocaman nal gibi bir ipucu. Sammann'dan bir hediye."

"Peki sen de güneşi incelemeye başladın mı?"

"Benim koruyucu gözlüğüm yok" diye hatırlattım ona, "ama tablete kaydedilmiş yirmi küsur güneşli günüm var. Böylece yarından itibaren güneşin üç dört ay önce ne durumda olduğuna bakabileceğim."

Büyük Üçlü: Coğrafi konum olarak birbirlerine yakın kurulan Azuz Muncoster, Azuz Tredgarh ve Azuz Baritoe Konsentleri. Bunlar Y.S 0 yılında kurulmaları, nispeten kalabalık ve bolluk içinde olmaları, geçmişteki başarılarından kaynaklanan yüksek statülerinin keyfini sürmeleri gibi çeşitli ortak özelliklere sahiptir.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Ertesi sabah kurambilim dersinden sonra ben, Jesry ve Tulia konuşarak çayırlığa gittik. Gerçekten güzel olan ilk bahar günüydü. Herkes etrafta yürüyordu ve bu yüzden göze batmadan bunu yapabileceğimizi düşünmüştük.

"Sanırım SANÖÇ'ü buldum" dedi Tulia.

"SAKÖÇ demek istiyorsun" diye Jesry düzeltti onu.

"Hayır" dedim, "Tulia böyle birisini bulduysa bu artık Kuramsal değildir.

"Hatamı kabul ediyorum" dedi Jesry. "Şu Önemli Çömez kim?"

"Ignetha Foral" dedi Tulia.

"Soyadı sanki bir yerden tanıdık geliyor" dedi Jesry.

"Bu aile birkaç yüzyıldır varlıklıymış. Bu da onları Sakular standartlara göre eski ve sağlam temelli bir aile yapıyor. Matik dünyayla birçok bağlantıları var; özellikle de Baritoe'yla."

Azuz Baritoem; deniz seviyesi uygun olduğunda, buz yığınının içine gömülmediğinde ve içine akan nehir henüz kurumamış veya yön değiştirmemiş olduğunda mükemmel ve büyük bir liman oluşturan yeryüzü şekillerine yakındı. Yeniden Yaratılış'tan beri geçen zamanın üçte birlik bir süresi içinde Baritoe'nun duvarlarının çevresinde büyük bir şehir vardı; burası daima aynı şehir değildi elbette ve bu yüzden hem şehirli hem de dünyevi olmakla kazandığı bir ünü ve görünüşe göre Forallar gibi ailelerle de birçok bağı vardı. Orada Procçular güçlüydü ve Yıllıkçı matlarında daha sonra hukuk, politika ve ticarete atılan birçok genç Sakular eğittiler.

"Onun hakkında ne gibi şeyler bilmemize izin veriliyor?" diye sordu Jesry.

Soru çok yerinde sorulmuştu. Yılda bir kez Yıllık Apert'te bizim Yıllıkçılar'ımız biten yılın Sakular haberlerinin özetlerini incelerdi. Sonra on yılda bir kez On Yıl Apert'inden hemen önce, önceki on yıllık özetleri inceleyip On Yıllık bir özet çıkarırlardı, ki bu da kütüphanemizin kitapları arasına girerdi. Bir haberin özetlerin içine girebilmesindeki tek ölçüt, haberin hâlâ ilginç görünmek zorunda olmasıydı. Bu da Sakular dünyanın günlük gazete ve yayınlarını oluşturan haberlerin esasen tümünü filtreliyordu. Jesry, Ignetha Foral'ın en güncel On Yıl özetine girmesini sağlayacak kadar ilginç ne yapmış olduğunu soruyordu Tulia'ya.

"Hükümette önemli bir mevkide bulunuyordu; en yüksek mevkideki yaklaşık on iki kişiden biriydi ve Cennet Bekçisi'ne karşı cephe aldı. Cennet Bekçisi ondan kurtuldu."

"Onu öldürdü mü?"

"Hayır."

" Zindana mı attılar?"

"Hayır, sadece kovdular. Paphlagon gibi birisini Celp edecek kadar nüfuzlu olduğu başka bir işi olduğunu tahmin ediyorum."

"Öyleyse, Suur Aculoä'nın çömezi oydu."

"Ignetha Fora, Baritoe'daki Yıllıkçı matında altı yıl geçirmiş ve Paphlagon'un eserini başkalarının eserleriyle kıyaslayan bir tez yazmış..."

"Paphlagon gibi insanların eserleriyle" dedi Jesry sabırsız bir şekilde.

"Evet, önceki yüzyıllardan."

"Sen okudun mu?"

"Elimizde bir kopyası yok. Belki önümüzdeki on yıl içinde olur. Aşağı Labirent'e gittim ve kafesten içeri bir istek attım."

Baritoe'daki biri, tahminen bir Yıllıkçı çömez, Foral'ın tezini elle kopyalamak ve bize göndermek zorunda kalacaktı. Eğer bir kitap çok popülerse, çömezler bu işi kendilerinden istenmeden yapıyordu ve nüshalar diğer matlara yayılıyordu.

"Zengin bir ailenin makine baskısı nüshaları olacağını düşünüyorsun" dedi Jesry.

"Çok kaba!" dedi Tulia. "Ama kitabın adını biliyorum: *Çoklu Dünyalar: Halikaarncılar Arasında Çokluevren Fikir Oluşumunun Karşılaştırmalı İncelemesi*."

"Hmm. Kendimi Procçular'ın büyütecinin altındaki bir böcek gibi hissediyorum" dedim.

"Baritoe, Procçu egemenliğindedir" diye hatırlattı bana. Kitabını *Halikaarncılar Niçin Bizden Çok Daha Zekidir* diye adlandırarak hiçbir yere varamayacaktı." Tulia'nın artık bir Procçu mezhepe ait olduğunu çok geç hatırlamıştım.

"Öyleyse o çokluevrenle ilgilenmiyordu" dedi Jesry, bu bir ağız dalaşına dönüşmeden önce. "Çokluevrenle ilgili ve yıldıztaşından gözlemlenebilecek ne olmuş olabilir?" Bu Jesry'nin cevabını bilmedikçe asla sormayacağı türden bir soruydu ki cevabı da verdi: "Bahse girerim, güneşte bir gariplik vardır."

Dudak bükmeye hazır bekliyordum; ama Sammann'ın en sonunda güneşe baktığını düşününce vazgeçtim. "Çıplak gözle görülebilecek bir şey mi?"

"Güneş lekeleri. Güneş patlamaları. Bunlar hava durumunu ve buna benzer şeyleri etkileyebilir. Zaten Praksik Çağ'dan beri atmosfer bizi bazı şeylerden korumuyor."

"Pekâlâ, olayın olduğu yer orasıysa Orolo niçin Kuzey Kutbu'na bakıyordu?"

"Kuzey ışıkları" dedi Jesry, neden bahsettiğini gerçekten biliyormuş gibi. "Güneş patlamalarından etkileniyor."

"Ama bütün bu zaman boyunca doğru dürüst bir kuzey ışığı görmedik." dedi Tulia, yüzünde kedi gibi bir mutlulukla.

"Çıplak gözle görebileceğimiz bir kuzey ışığı görmedik" diye karşılık verdi Jesry. Bizim bu tablet, sadece kuzey ışıklarını değil güneş diskinin kendisini gözlemek için mükemmel bir araç olabilir."

"Bakıyorum da üzerinde iyi bir şey olunca 'bizim' tablet oluyor" dedim.

"Suur Trestanas onu bulursa *senin* tabletin olacak" dedi Tulia. Ben ve o güldük; ama Jesry eğlenmemekte kararlıydı.

"Cidden" diye devam etti Tulia, "o hipotez Paphlagon'u niye Celp ettiklerini açıklamıyor. Her evrenbilimci güneş patlamalarına bakabilir."

"Çokluevrenle bağlantısı nedir diye soruyorsun?" dedi Jesry.

"Aynen."

"Belki hiç bağlantısı yoktur" diye tahminde bulundum, "ama Ignetha Foral bir evrenbilimci istemiş ve Paphlagon'un adını hatırlayıvermiş."

"Belki ona kafir diye işkence yapılıyordu ve Paphlagon'u da yakabilmek için getirttiler" diye bir fikir öne sürdü Jesry. Paphlagon'un iyi bir nedenle seçilmiş olduğu önermesinin lehine tüm fikirleri bir köşeye atmadan önce birkaç dakika sohbet ettik.

"Pekâlâ" dedi Jesry, "eski teorların kendilerini her şeyden önce çokluevren hakkında konuşurken bulmaları yıldızlar hakkında düşünerek olmuştu: nasıl oluştukları, içlerinde neler olduğu..."

"Çekirdeğin oluşumu ve benzeri..." dedi Tulia.

"Ve sadece o değil, yıldızlar öldüklerinde bu çekirdeklerin yeni gezegenler oluşturmak için patlayıp uzaya saçıldığı ve..."

"Ve bizi oluşturmak için!" dedim.

"Evet" dedi Jesry. "Bu, akla şu soruyu getiriyor: neden bütün bu süreçler hayat oluşturmak üzere bu kadar ince ayarlanmıştır? Zor bir soru. Tanrıya taparlar şöyle der, 'Yaa, işte bakın, Tanrı evreni sadece bizim için yarattı.' Ama çokluevren cevabı şöyledir: 'Hayır, birçok evren olmalı, bazıları hayat için elverişli, çoğu değil ve biz sadece varolabildiğimiz evreni görebiliriz.' Suur Aculoä'nın incelemek istediği bütün bu felsefi şeylerin ortaya çıktığı yer *bu*dur."

"Güneşte bir sorun olduğunu tahmin ettiğinde nereye varmak istediğini şimdi anladığımı düşünüyorum" dedim, "Belki de yıldızların merkezlerinde olan bitenlerin kurambilimi konusunda bildiğimizi düşündüğümüz şeyle çelişen yeni güneş gözlemleri vardır ve belki de Paphlagon'un ilgilendiği şu çokluevren kuramlarına varacak kadar dallanıp budaklanmıştır."

"Veya daha büyük olasılıkla Ignetha Foral yanlışlıkla öyle düşünüyor; bu yüzden Paphlagon'u getirtti ve şimdi de onu olmayacak bir işin peşinde koşturuyor" dedi Jesry.

"O kadının çok zeki olduğunu düşünüyorum" diye itiraz etti Tulia ama kafasının içinde bir yanıt oluştuğu için Jesry onu duymadı. Bana doğru döndü. "Aşağı inip bunu seninle birlikte incelemek istiyorum" dedi. "Veya sen olmadan, meşgulsen!.."

Neredeyse on iki farklı sebep yüzünden bu fikirden hiç hoşlanmadım; ama bunu söylersem domuzluk edip tableti tek elime alıyormuş gibi görünecektim. "İyi" dedim.

"Bunun iyi bir fikir olduğundan emin misin?" dedi Tulia, bunun iyi bir fikir olmadığından emin bir şekilde. Bu tam bir kavgaya dönüşmeden, hepimiz çayırlıktan doğruca bize doğru gelen Suur Ala'nın yaklaştığını farkettik. "Aa ha!" dedi Jesry.

Suur Ala, nasıl olduğuna bir türlü karar veremediğim şekilde sıra dışı görünüyordu; dersler veya Provener sırasında bazen kendimi ifadesini anlamak için onun yüzüne bakarken buluyordum. İnce bir boynun üzerinde son Apert sırasında yaptırdığı kısa kesim saçıyla belirgin hale gelmiş yuvarlak bir kafası vardı; o zamandan beri diğer suurlardan biri saçlarının bakımıyla ilgileniyordu. Kocaman gözleri, narin sivri bir burnu ve geniş bir ağzı vardı. Tulia biraz irikıyımken o minyon ve zayıftı. Her şekilde ruhuyla uyumlu bir şey vardı fiziksel biçiminde.

Bizi selamlamakla vakit kaybetmedi. "Son üç ay içinde sekiz yüzüncü defa Fraa Erasmas ateşli bir tartışmanın içinde. Başkalarının işitme menzilinden itinayla uzakta. Gökyüzüne ve Shuf Vakfı'na mânâlı bakışlarla dolu" diye başladı söze. "Açıklamaya zahmet etmeyin, hepinizin bir işler çevirdiğini biliyorum. Hem de haftalardır."

Hepimiz orada uzunca bir süre öylece kalalakdık. Kalbim güm güm atıyordu. Ala üçümüze karşı kavga pozisyonu almıştı; projektör gözleriyle yüzlerimizi tarıyordu.

"Pekâlâ" dedi Jesry, "zahmet etmeyeceğiz." Tek söylediği buydu. Sonra yine uzun bir sessizlik yaşandı. Ala'nın yüzünü öfkeli bir bakışın kaplamasını bizi Engizisyon'u başımıza sarmakla tehdit etmesini bekliyordum. Tam aksine yüzü yavaşça yumuşadı. Kısa bir süre başka bir duygu sergileyebileceğini düşündüm. Ne olduğunu tahmin edemiyordum; ancak o boş ve kararlı bir bakış takınıp sırtını bize döndü ve uzaklaşmaya başladı. Birkaç adım gittikten sonra Tulia, beni ve Jesry'i yalnız bırakarak onun peşinden gitti. "Bu anlaşılmaz bir şeydi" diye görüşünü bildirdi Jesry.

Cevap veremedim. Ala'nın Yeni Çevre'ye katıldığı günün gecesi uykularımı kaçıran o feci duygu yine üstüme çökmüştü.

"Bizi ispiyonlayacağını mı düşünüyorsun?" diye sordum.

Bunu *onun bizi ispiyonlayacağını düşünecek kadar aptalmısın gerçekten?* sorusundaki inanmayan ses tonuyla söylemeye çalıştım; ama Jesry bunu yüzeysel anladı. "Gedikli Papaz nezdinde puan kazanmak için harika bir yol olurdu bu!"

"Ama etrafta hiç kimseler yokken bize yaklaşmakta dikkatli davrandı" dedim.

"Belki de bizimle bir tür pazarlık etmeyi mi umuyordu?"

"Bir pazarlıkta ortaya koyacak neyimiz var ki!?" diye homurdandım.

Jesry bunu düşündü ve omuz silkti. "Bedenlerimiz?"

"Şimdi iğrençleşiyorsun. Böyle şakalar yapacaksan niçin 'sevgimizi' demiyorsun."

"Çünkü Ala'ya karşı bir sevgi hissettiğimi hiç düşünmüyorum" dedi Jesry, "ve onun da bana karşı bir sevgi beslediğini düşünmüyorum."

"Hadi, o kadar da kötü değil!.."

"Sahnelediği şu küçük performanstan sonra bunu nasıl söylersin?"

"Belki de çok fazla göze batmaya başladığımız konusunda bizi uyarmaya çalışıyordu."

"Eh, böyle bir amacı olabilir" diye kabul etti Jesry. "Bütün matın bizi görebileceği açıklıkta konuşmayı bırakalım."

"Daha iyi bir fikrin mi var?"

"Evet. Shuf Vakfı'nın mahzeni. Arsibalt sonraki sinyali gönderdiğinde."

Bu yaklaşık olarak dört saat sonra olacaktı. Görünürde her şey yolundaydı. Arsibalt sinyali gönderdi. Ben ve Jesry bunu farklı yerlerden farkettik ve Shuf Vakfı'nda toplandık. Arsibalt dışında hiç kimse yoktu. Ben ve Jesry aşağı inip çalışmaya başladık.

Ancak başka yönlerden bakılınca bu iş daha en başından sakattı. Ben Shuf Vakfı'na ne zaman gitsem sayfa ağacı korusunun arkasından dolambaçlı bir yol izliyordum. Asla aynı yoldan iki kere gitmedim. Öte yandan Jesry, sadece köprüden geçip kendine kestirme bir yol yapmıştı. Bunun benim yolumdan daha kötü olduğunu söyleyemezdim; çünkü o gün güzel havanın tadını çıkarmak için etrafta dolaşan en az dört kişiye veya insan topluluğuna rasladım. Vakıf'tan bir taş atımı mesafede birbirlerinin cüppeleri içine sarınmış halde özel bir an paylaşan Suur Tary'le Fraa Branch'a çarpıyordum neredeyse.

En sonunda binaya ulaştığımda işi iptal etme niyetindeydim ama Jesry'nin gitmeye niyeti yoktu. Jesry, gözleri kapıdan pencereye, oradan da kapıya zıplayan, giderek dehşete düşmeye başlayan Arsibalt arkamızdan bakarken beni aşağı inmeye ikna etti. Böylece aşağı indik; kendi başıma saatlerce vakit geçirdiğim o minicik yere tıkıştık; ama onunla birlikteyken aynı değildi. Lensin neden olduğu geometrik bozulmaya

ben alışmıştım; o alışmamıştı ve sadece neye benzediklerini görmek için farklı şeylere zumlayarak çok vakit harcadı. Bu benim ilk birkaç oturumumda yaptığım şeyden pek farklı değildi ve neredeyse çığlık atacaktım. Bunun için vaktimiz olmadığını anlıyora benzemiyordu. Sonunda gerçekten bir şeyle ilgilendiğinde de fazla yüksek sesle konuştuı. İkimiz de dışarı çıkıp işemek zorundaydık; kapıdan verilen "tehlike geçti" sinyalini ona öğretmek zorundaydım. Güneşi incelemeye gerçekten başladığımızda iki ya da üç saat geçmiş gibiydi. Tablet uzak yıldızlara bakmak için olduğu kadar bu iş için de işe yarıyordu. Sadece çok ışık üretebiliyordu ve güneş kör edici termonükleer bir ateş topu olarak değil, kırışık kenarlı bir disk olarak görünüyordu. Tabi ki tabletteki en parlak şeydi; ama bakılamayacak kadar da parlak değildi. Zum yapıp parlaklığı azaltıldığında güneş lekeleri görülebiliyordu. Bunların olağandışı bir sayıda olup olmadığını gerçekten söyleyemezdim. Jesry de söylemeyezdi. Güneşin diskini karartarak ve etrafındaki boşluğu gözleyerek güneş patlamalarını arayabilirdik elbette; ancak bizim görebildiğimiz kadarıyla sıra dışı hiçbir şey olmuyordu. İkimizin de böyle işlerde uzman olmamasından değildi bu. Bizim bütün diğer yıldız gözlemlerimize burnunu sokan çirkin, kaprisli bir yıldız olduğunu düşünerek daha önce güneşe hiç bu kadar dikkat kesilmemiştik.

Şevkimiz kırıldıktan ve Sammann'la koruyucu gözlük hakkındaki hipotezlerimizin yanlış olduğu ve bütün öğleden sonramızı boşa harcadığımız konusunda ikna olduktan sonra oradan çıkmaya teşebbüs ettik ve merdivenlerin tepesindeki kapının kapalı olduğunu gördük. Binada başka birisi vardı; dışarı çıkmak güvenli değildi.

Yaklaşık yarım saat bekledik. Belki de Arsibalt kapıyı yanlışlıkla kapatmıştı. Sessizce yukarı çıkıp kulağımı kapıya dayadım. Oradaki biriyle sohbet ediyordu ve onların kısık seslerini dinledikçe yukarıdaki kişinin Suur Ala olduğundan iyice emin oldum. Bizi buraya kadar takip etmişti!

Bu haberi vermek üzere aşağı indiğimde Jesry'nin onun hakkında söyleyeceği kaba şeyler vardı. Yarım saat sonra Ala hâlâ oradaydı. İkimiz de açlıktan ölüyorduk. Arsibalt hayvansı bir dehşet içinde olmalıydı.

Sırrımız net bir şekilde açığa çıkmıştı veya yakında çıkacaktı, en azından bir kişi için. Orada karanlıkta fareler gibi kapana kısılmış çömelirken olası sonuçları düşünmek için fazlasıyla vaktimiz vardı. Hiçbir şey olmamış gibi devam etmek mantıksızdı; bu yüzden artık yapacak başka bir şey de kalmamıştı. Matı yerden kaldırıp tableti içine sardık. Sonra manevra yapıp bulabildiğimiz en uzak yere, Arsibalt'ın keşiflerinin en uç noktasına kadar kıvrılarak ilerledik ve tableti bir metre derin-

liğe kürekle gömdük. Bu projeyi bitirdiğimizde toprakla güzelce örttük ve ben yukarıya çıkıp yine kulağımı kapıya dayadım. Bu kez hiçbir konuşma duymasam da kapı hâlâ kapalıydı.

"Arsibalt bizi akşam yemeği uğruna terk etti sanırım" dedim Jesry'ye. "Ama bahse girerim Ala hâlâ yukarıdadır."

"Bu noktada bırakmak Ala'nın karakterinde yok" dedi Jesry.

"Tahminen bu onun hakkında şimdiye kadar söylediğin en güzel şeydi."

"Sence ne yapmalıyız Raz?"

Jesry'nin bir konu hakkında bana fikrimi sorduğunu duymak tuhaftı. Bu yeni deneyimin tadını bir süre çıkardıktan sonra şöyle dedim, "Bizi ispiyonlamaya niyetleniyorsa her şartta ben öldüm demektir; ama senin bir şansın var. Dışarıya birlikte çıkalım. Kapüşonunu takıp doğruca arka kapıya git ve ortalıktan kaybol. Ben Ala'ya yaklaşıp konuşacağım; senin karanlığın içinde kaybolmana yetecek kadar dikkati dağılacak."

"Anlaştık" dedi Jesry. "Teşekkürler Raz. Unutma: istediği şey bedeninse..."

"Kes sesini."

"Tamam, hadi yapalım" dedi Jesry, cüppesini başına çekerek. Aynı zamanda onun başını salladığını görebiliyordum. "Bu yerde heyecan yerine bunun olduğuna inanabiliyor musun?"

"Belki bir gün dileğin kabul olacak ve dünyada bir şey olacak."

"Olabileceğini düşünmüştüm" dedi mahzene doğru başını sallayarak. "ancak şu ana kadar güneş lekelerinden başka bir şey yok."

Kapı açıldı ve ışık üzerimize parladı.

"Selam çocuklar" dedi Suur Ala, "yolunuzu mu kaybettiniz?"

Jesry'nin başında kapüşon vardı; onun yüzünü göremedi. Merdivenlere koştu; Ala'yı iterek yol açıp arka kapıya yöneldi. Hemen onun arkasındaydım. Koridorun aşağısından güm diye korkunç bir ses duyduğum anda Suur Ala ile yüz yüze geldim. Jesry, belinden yukarıya doğru bir cüppe yığını halinde kapı eşiğinde yere serilmişti.

"Saklanmanın anlamı yok, Jesry. Senin gülüşünü her yerde tanırım" diye seslendi Ala.

Jesry ayaklarını altına topladı, cüppesini kıçından aşağı doğru indirdi ve koşarak kaçtı. Şimdi gözlerimin ışığa alışmasıyla Ala'nın urganını çıkışın yanındaki birkaç sandalyeye topuk hizasında bağlamış olduğunu görebiliyordum. Cüppesini başka türlü üzerinde tutamadığından gevşek bir şekilde üzerine atmıştı ve bir eliyle de tutuyordu.

"Arsibalt bir saat önce gitti" dedi. "Kilosunun yarısını terle attı sanırım."

Pek eğlenemedim zira isterse ben veya Jesry hakkında eşit oranda komik şeyler söyleyebilecek konumda olduğunu biliyordum.

"Dilini mi yuttun?" diye sordu, uzunca bir aradan sonra.

"Başka kaç kişi biliyor?"

"Kaç kişiye söyledim mi demek istiyorsun? Veya kaç kişi kendi kendine tahmin etti?"

"Sanırım... ikisi de."

"Ben kimseye söylemedim. Diğer soruya gelince cevap, "benim kadar seninle ilgilenen herkes" olurdu sanırım, yani.... hiç kimse."

"Niçin benimle ilgileniyorsun?"

Gözlerini yuvarladı. "İyi soru!"

"Bak, ne istiyorsun Ala? Neyin peşindesin?"

"Bu sana şimdi anlatmamam, bu, oyunun kurallarının bir parçası."

"Eğer bu senin ast Gedikli Papaz, onun küçük kayırması olmaya çalışmanla ilgiliyse o zaman durma devam et! Git ona söyle. Şafak sökerken Gün Kapısı'ndan çıkıp Orolo'yu bulurum."

Ben bunları söylerken urganını beline sarıyordu. Nefesi kesildiği için birdenbire cüppesi iki kat büyümüş gibi göründü. Göğsü çöktü ve başı öne eğildi. Kocaman gözleri bir süreliğine kapandı. Onun yaşındaki başka kızların paramparça olacağı yer burasıydı.

Kendimi ne kadar berbat hissettiğimi anlatmak çok zor. Duvara doğru geri yaslandım ve kendimden, korkunç şekilde suçlu bedenimden kaçmaya çalışır gibi başımın arkaya düşmesine izin verdim; ama bundan kaçış yoktu.

Ala gözlerini açmıştı. Parıldıyorlardı; ama her şeyi görmüşlerdi. *Benim kadar seninle ilgilenen herkes, yani hiçkimse.*

Neredeyse duyulamayacak kadar kısık bir sesle "Duş alman lazım."

Hayatımda ilk kez çifte anlamı görmeyi gerçekten başarmıştım da, Ala çoktan gitmişti.

On Bir: İstenmeyen farmakolojik özellikleri yüzünden suriçinde yasaklanan bitkiler listesi. Öğreti, bunlardan herhangi birinin matta büyüdüğünün görülmesi halinde gecikmeden kökünden sökülüp yakılması ve olayın Günlük'e kayedilmesi gerektiğini bildirir. Azuz Cartas tarafından yapılan listede sadece üç bitki vardı ancak Arbre keşfedildikçe ve yeni türler bulundukça yüzyıllar içinde bunların sayısı arttı.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Bir Tanrıyatapar olup az önce kirlettiğim şeyi arındıracak büyülü bir banyo bulabilmek için uzun bir hac yolculuğuna çıkabilirdim. Yolculuğun zorlukları benim matta önümüzde hafta yaşayacaklarımla kıyaslandığında güzel gelirdi. Ala'nın birilerine anlatmış olmasından değil. Bunun için fazlasıyla gururluydu; ancak Tulia'dan başlayarak diğer bütün suurlar onun acı çektiğini anlayabilirdi. Ertesi sabahki kahvaltıya kadar, herkes bunun benim yüzümden olduğuna karar vermişti. Bu mekanizmanın nasıl çalıştığını merak ettim. İlk hipotezim biçim olarak yanlıştı: Ala'nın eve koşup dehşete düşmüş suurlarla dolu bir tebeşir odasında hikâyeyi anlatmış olması. İkinci hipotezim, akşam yemeğini kaçırdıktan sonra eve perişan halde gelirken görülmüş olmasıydı; kısa bir süre sonra gizli gizli eve gittiğim görülmüştü; dolayısıyla ona kötü bir şey yapmıştım. Çok daha basit olan gerçeği anlamam çok sürmemişti: Ala'nın bende gözünün olduğu diğerlerinin zaten dikkatini çekmişti ve bu yüzden Ala perişan haldeyse bu sadece ben bir şey –ne olduğunun hiç önemi yok, kötü bir şey– yaptığım için olabilirdi.

Tek bir darbeyle mattaki bütün genç dişiler tarafından Düşürülmüştüm. Sürekli olarak bütün kızlar korkudan ödü patlamış gibi görünüyordu. Beni gören her kızın yüzünde olan bakıştı bu.

Bu iş zamanla büyüdü. Ala yaptığım şeyi yazıp göğsüme iliştirseydi daha kötü olamazdı; ama yaptığım şeye dair hiçbir bilgi olmadığı için insanların hayal güçleri çıldırmıştı. Genç suurlar beni görünce korkuyla kenara kaçıyordu. Daha büyük olanlar akşam yemeği boyunca gözlerini üstüme dikiyordu. Ne yaptığının bir önemi yok, genç adam... senin *bir şey* yaptığını biliyoruz.

Ala'yı dört gün boyunca görmedim, ki bu istatistiksel açıdan mümkün değildi. Diğer suurların Ala'nın olmaması gereken yerleri söyleyebilmek için benim hareketlerimi izleyerek gözcü görevi yaptıkları izlenimi uyandırıyordu bu.

Arsibalt öylesine korkmuştu ki üç gün sonra toz toprak içinde akşam yemeğine gelip tableti ben ve Jesry'nin gömdüğümüz ("bulması komik bir şekilde kolay") yerden kazıp çıkardığını ve çok daha iyi bir yere sakladığını ("güvenli ve sağlam") bana fısıltıyla söylediği zamana kadar konuşamadı.

Ben ve Jesry, Arsibalt'ın güvenli ve sağlam olduğunu düşündüğü bir yerdeki bir nesneyi bulmaya çalışmayacak kadar akıllıydık. Tek yapabileceğimiz onun sakinleşmesini beklemekti.

Ala'yı hiç görmeyişimin sebebini bulmuştum: o ve Tulia çanlarda bakım yaparak, tuhaf melodi çanlarının seslerini deneyerek ve en so-

nunda yerlerini alacak olan genç suurlara bilgilerini aktararak Katedral'de hayli yoğun vakit harcıyordu.

Günler daha sık güneşli olmaya başlamıştı. Bazen çan kulesinin tepesine bakıp Sammann'ın öğle yemeğini yediğini ve koruyucu gözlükleriyle sabit bir şekilde güneşe baktığını görebiliyordum. Ben ve Jesry bir cam parçasını islendirip aynı şeyi yapmak için kullanmayı düşündük; yanlış yaparsak kör de olabilirdik. Hatta duvardan atlayıp bir koşuda makine atölyesine giderek Cord'dan bir kaynakçı gözlüğü ödünç almayı bile düşündüm; ancak bütün bunlar aslında aklımı Ala probleminden uzaklaştırmaya çalışmaktan öte bir şey değildi. Daha önceleri bunu saygınlığımı kurtarma meselesi olarak düşünmüştüm; ama zaman geçtikçe ve bu konuyu düşündükçe işin gerçek doğası netleşti: birisi ruhunu bana açmıştı ben de o ruhun altını üstüne getirmiştim ve doğal olarak o ruh da artık bana kapalıydı. Bu karmaşık durumu toparlayabilecek tek kişi bendim ve bunu yapabilmek için önce oraya girmek zorundaydım. Nasıl olacağına dair en küçük bir fikrim yoktu, özellikle de Ala gibi hırçın biri söz konusuysa.

Ancak bir gün yabani ot projesini yürütürken tek taraflı silahsızlanmanın onun gibi birisinde işe yarayabileceği aklıma geldi. Ben ve Lio'nun nehir kenarında yaptığımız iş, beni birçok yabani bahar çiçeğiyle temasa geçiriyordu. Kızlar çan kulesinde bakım yaparken Katedral'deydiler. Birden aklıma geliverenleri üzerinde iyice düşünmeden devreye soktum. On dakika sonra elimde bir demek çiçekle Katedral'in basamaklarından yukarıya uyur gezer gibi çıkıyordum. Çiçeklerden bir tanesi On Bir'den biriydi ve ben bunu doğruca Gedikli Papaz'ın avlusundan geçirmek zorunda olduğum için cüppemin bir kat altına gizlemiştim.

Demir kale kapısı hâlâ kilitliydi; payandanın yukarısındaki merdivenlere ulaşılamıyor ve üst Praesidium'a girilemiyordu. Melodi çanlarımız saat boşluğunun alt uzamlarındaydı; onlara sadece Muhafız avlusundan yaslanan bir merivenle ulaşılabiliyordu. Bu yol, melodi çanının hemen altındaki bir tür bakım kulübesinde çıkmaz yol oluyordu. Praesidium'da o yönde daha yükseğe çıkılamıyordu; bu yüzden hiç merak uyandırmadan yasaklanmış gökyüzüne bakmaya çalışabileceğim o yere çıkabilirdim.

Çanlar hava şartlarına açıktı. Çanların altında, çalmalarını sağlayan mekanizmanın bir kısmını muhafaza eden bir kulübe vardı. Ala ve Tulia'nın yukarıda konuştuklarını duyabiliyordum. Merdiven, kattaki bir kapağa uzanıyordu. Tırmandıkça kalbim güm güm atıyordu; düşme-

mek için merdiven basamaklarını sımsıkı kavradım. İki elimin de serbest kalması için çiçekleri cüppemin içine tıkmıştım ve şimdi terim çiçeklerin üzerine geçiyordu. İğrenç. Ala, Tulia'nın espirisine gülüyordu. Onun kahkaha atabilmesine sevindim, sonra da beni bu kadar çabuk unuttuğuna tuhaf bir şekilde kırıldım.

Yumuşak bir giriş yapmanın hiçbir yolu yoktu. Kapağı yukarı itip yolumdan kaldırdım. Kızlar sessizleşti. Buketi aralıktan içeri doğru kaldırdım ve zeminin bir tarafına attım. Bunun son zamanlarda tüm genç dişileri çığlık atarak kaçırtan suratımdan daha iyi bir ilk izlenim yaratacağını düşünmüştüm; ancak bu sadece kaçınılmaz olanı geciktirmekti. Yüzüm geri kalan tarafıma bağlıydı. O ve ben oraya birlikte girmek zorundaydık. Üzgün yüzümü kapıdan yukarı doğru ittirip etrafa baktım ama bir şey göremedim; kulübenin pencereleri vardı ama örtülüydü. Bununla birlikte gözleri karanlığa alışık olan kızlar beni farketmiş ve daha da sessizleşmişlerdi, tabi eğer böyle bir şey mümkünse. Geri kalan yerlerimi kapıdan yukarıya çektim.

Tulia küresinin ışığını yaktı. O ve Ala yan yana yerde, duvara yaslanarak oturuyordu. Nedenini merak ettim ama elimdekinden başka bir sebeple ağzımı açmamak konusunda temkinliydim. Kapağın bir tarafına çömelip buketi topladım. Bu bana hiçbir planım ve söyleyecek hiçbir şeyim olmadığını anlama fırsatı verdi. Suur Ala'yla birlikte büyüdüğümden ve böyle şeylere nasıl tepki verdiğini bildiğimden izin istemek gibi bir yanlışa düşmemem gerektiğini düşündüm. "Ala, bunları sana vermek istiyorum, tabi eğer seni öldürmeyecekse."

En azından içlerinden biri nefes aldı. İkise de itiraz etmedi. Mekân tahmin ettiğimden daha büyüktü ama kirişler ve şaftlarla öylesine karman çormandı ki ayağa kalkabileceğimden emin değildim; bu yüzden onların oturduğu yere doğru emekleyerek ilerledim. Bir şey sürtünerek yanımdan geçti; bir yarasa mı? Ancak odadaki insanları bir daha saydığımda, ki bu çok sonra oldu, sadece ikimiz vardık. Bir çekimdeki uzay gemisi kaptanı gibi kendisini buradan ışınlayan Tulia olmalıydı yanımdan geçen.

"Teşekkür ederim" dedi Ala, ihtiyatlı bir şekilde. "Bu şeyleri buraya Papaz'ın avlusundan mı çıkardın?!.. Öyle yapmış olmalısın."

"Öyle yaptım" dedim. "Niçin?" Fakat nedenini zaten biliyordum.

"Buradaki Azuz Chandera Zehiri, değil mi?"

"Azuz Chandera Zehiri yılın bu zamanında benim güzel olduğunu düşündüğüm tuhaf görünümlü bir çiçek açar." Ala'nın dış görünüşüyle bir benzerlik kurmaya hazırlanıyordum; ama onun tuhaf görünümlü

olması konusundaki bölüme uygun kelimeyi nasıl bulacağımı düşünerek bocaladım.

"Ama bu On Bir'den biri!"

"Farkındayım" dedim biraz gerginleşerek, sadece bir tartışma başlatmak için benim benzerlik kurma çabama müdahale ettiği için. "Bak, ben onu oraya yasak olduğu için koydum zaten. Ve bu şey seninle benim aramda, berbat ettiğim bu şey, yasak olan başka bir şey hakkında."

"Bunu Engizisyon'un burnunun dibinden yukarı taşıdığına inanamıyorum."

"Tamam. Mademki bundan bahsediyorsun, çok aptalcaydı."

"Kullanacağım kelime bu değildi" dedi. "Bunları getirdiğin için teşekkür ederim."

"Rica ederim."

"Yanıma otururbut bahse girerim asla ummadığın bir şey göstereceğim sana" dedi. Burada bir çifte anlam *olmadığından* emindim. Tulia'nın oturduğu yere oturduğum sırada Ala çoktan ayağa kalkmıştı; en azından o burada ayağa kalkabiliyordu. Tulia'nın açık bıraktığı kapağa doğru gitti. Kapağı kapattı. Benim yanıma oturdu ve ışığını söndürdü. Burası şimdi zifiri karanlık olmuştu. Zifiri karanlık, yani, Ala'nın avuç içi büyüklüğünde olan, önümüzdeki boşlukta sallanıyor gibi duran tek bir beyaz ışık huzmesi dışında. Bunun bir raslantı olduğunu düşünmüyordum; kızlar ışık huzmesi *yüzünden* burada oturuyordu. Uzanıp sağ elimle kontrol ettim (sol el, bir şekilde Ala'nın omuzlarına dolanmış olduğu için kullanım dışıydı). Üzerine boş bir yaprak iliştirilmiş bir kalas, duvara yaslanmıştı ve ışık huzmesi o yaprağa yansıyordu. Şimdi gözlerim ışığa alışmış olduğundan huzmenin yuvarlak olduğunu görebiliyordum. Aslında kusursuz bir yuvarlaktı.

"Gözlerimizi yakmadan görebilmek için *camera obscura* yaptığımız 3680 yılındaki tam güneş tutulmasını hatırlıyor musun?"

"Bir ucunda bir iğne deliği, öteki ucunda bir beyaz kâğıt olan bir kutu" diye hatırladım.

"Tulia'yla burada bahar temizliği yapıyorduk" dedi Ala. "Bu güneş ışığı parçalarının yerde ve duvarda hareket ettiğini farkettik. Duvarın yukarısındaki eski bir açıklıktan işte tam şu tarafa doğru parlıyordu." Karanlıkta işaret ederken kıvrıldı ve bir şekilde bana biraz daha yaklaştı. "Onu oraya, burayı havalandırmak için koyduklarını, sonra da yarasalar içeri girdiği için tahta kaplandığını düşünüyoruz. Işık, tahtalar arasındaki yarıklardan içeriye sızıyordu. Tamir ettik; hemen hemen."

"Şu 'hemen hemen' şurdaki küçük güzel ve muntazam iğne deliği yüzünden mi?"

"Aynen. Ekranı aşağıya kurduk. Güneş gökyüzünde hareket ettikçe belli ki onu da hareket ettirmek zorundayız."

Ala, *belli ki* kelimelerini kimsenin yapamayacağı biçimde kibar bir cümle içine sokabilmişti. Bense hayatımın yarısını bu iki kelimeden rahatsız olarak geçirmiştim. Burada, nihayet bundan kurtuldum. Tulia ve Ala'nın zekiliğine hayran olmakla fazlasıyla meşguldüm. Bunu keşke ben düşünseydim. Uzaklardaki şeyleri görmek için bir lens veya bir yer aynası ve cilalı cama gerek yoktu. Basit bir iğne deliği de iş görebiliyordu; fakat yansıttığı görüntü soluktu ve bu yüzden karanlık bir odada bakmanız gerekiyordu; bir *camera obscura*.

Tulia'nın Ala'ya tablet ve Sammann ile benim gözlemlerim konusundaki her şeyi anlattığı açıktı; ancak kendi pisliğimi temizlemekle ilgilendiğim için bu konuyla ilgilenmeyeli sanki yıllar olmuştu. Aslında karanlıkta birlikte otururken güneşe azıcık olsun dikkat çekmek çok zordu. Güneş parıldıyordu. Fotosentez güvencedeydi. Büyük güneş patlamaları yoktu ve sadece birkaç güneş lekesi vardı. Kimin umrundaydı?

Birkaç dakika sonra önemsemek daha da zorlaşmıştı. Öpüşme tebeşir odalarında öğretilen bir konu değildi. Bunu deneme yanılma yöntemiyle öğrenmek zorundaydık. Yanılmalar bile çok kötü değildi.

"Bir kıvılcım" dedi Ala bir süre sonra, biraz boğuk bir ses tonuyla.

"Aynen!"

"Hayır, bir kıvılcım gördüğümü sandım."

"Bu gibi durumlarda yıldızlar görmenin normal olduğu söylenmişti..."

"Şımarmasana!" dedi ve beni bir kenara attı. "İşte bir tane daha gördüm."

"Nerede?"

"Ekranda."

Hafif sulanmış gözlerle dikkatimi ekrana verdim. Aynı soluk beyaz diskten başka o sayfada hiçbir şey yoktu.

Ve...

Bir kıvılcım. İğne deliğinden giren, güneşten daha parlak bir ışık, orada olduğundan emin olamadan kayboldu.

"Sanırım..."

"İşte yine!" diye bağırdı Ala. "Biraz hareket etti ama."

Birkaç tane daha izledik. Haklıydı. Kıvılcımların hepsi aşağıda, güneş diskinin sağındaydı ancak her biri sola doğru daha yüksekte ve daha

uzaktaydı. Sayfa üzerinde grafiği çıkarılsa güneşi hedefleyen bir çizgi oluşturuyordu.

Orolo ne yapardı? "Bir kaleme ihtiyacımız var" dedim.

"Kalem yok" dedi. "Saniyede bir kere geliyorlar. Belki daha hızlı."

"Keskin bir şey var mı?"

"İğneler!" Ala ve Tulia sayfayı kalasa tutturmak için dört tane toplu iğne kullanmıştı. Bir tanesinin gevşeyip onun sıcak küçük eline düşmesinden endişe ettim.

"Ben kalası sabit tutacağım. Sen kıvılcım gördüğün yerde sayfaya bir delik aç" dedim.

Konumumuzu ayarlarken birkaç kıvılcımı kaçırmıştık. Ben elimle kalası duvara doğru iterek ve tabanını dizimle sabit tutarak bir tarafa diz çöktüm. Ala kendisini yüzükoyun yere attı ve dirsekleriyle destekledi. Yüzü sayfaya öyle yakındı ki sayfadan saçılan zayıf aydınlıkta yanağının eğimini ve gözlerini görebiliyordum. O konsentteki en güzel kızdı.

Sonraki kıvılcımın gözünde yansıdığını gördüm. Sayfa üzerinde delik açarken eli yukarıya kalktı.

"Tam zamanını bilseydik gerçekten çok iyi olurdu" dedim.

Delik. "Birkaç dakika içinde bu" delik, "safyanın dışına taşacak, belli ki." Delik. "O zaman saate bakmak için" delik, "koşabiliriz." Delik.

"Bu kıvılcımlarda garip bir şey dikkatini çekti mi?" Delik.

"Hızla gelip gitmiyorlar." Delik. "Hızla parlıyor" delik, "ama yavaş yavaş soluyorlar." Delik.

"Ben renginden bahsediyordum." Delik.

"Bir tür mavi mi?" Delik.

Ani bir gacırtı sesi bana neredeyse kalp krizi geçirtiyordu. Çan kulesinin harekete geçen otomatik mekanizmasıydı bu. Saat ikiyi vuruyordu. Bu saatte kulakların kapatılması geleneksel hale gelmişti; ama bu umrumda değildi; yoksa Ala o saplanan iğneyle bana saldırırdı. Delik... delik... delik...

"Zamanı anlamak için çok fazlalar" dedim, tekrar duyabileceğini düşündüğüm zaman.

"Saat ikiye en yakında denk gelen yere üçlü delik açtım" dedi.

"Harika."

"Galiba kavis çiziyor." dedi.

"Kavis mi?"

"Şöyle; bu kıvılcımları ne oluşturuyorsa düz bir çizgide hareket etmiyor. Rotasını değiştiriyor" dedi. "Belli ki bizimle güneş arasında uçuyor;

şu anda güneşin tam diskinden geçiyor ama iğne deliklerinin çizgisi bana düzgün görünmüyor."

"Bunun yörüngede olduğunu kabul edersek gerçekten çok tuhaf" dedim. "Düz gitmeliydi."

"Rotasını değiştiriyor olmadığı sürece" diye ısrar etti. "Bu kıvılcımların onun itme sistemiyle ilgisi vardır belki."

"Mavinin bu tonunu nerede gördüğümü şimdi hatırladım!" dedim.

"Nerede?"

"Cord'un atölyesinde. Metali kesmek için plazma kullanan bir makine var. Ondan gelen ışık o mavinin tonunda. Sıcak bir yıldız gibi."

"Güneşin diskinin kenarından uzaklaşıyor" dedi. Sonra: "Hey!"

"Hey ne?"

"Durdu."

"Artık kıvılcım yok mu?"

"Artık kıvılcım yok. Bundan eminim."

"Bu şeyi hareket ettirmeden önce güneş diskinin kenarına iğne delikleri aç ki böylece bütün bunlarla bağlantılı olarak nerede durduğunu bilelim. O ve saat arasında; bu şeyi bulabiliriz!"

"Nasıl bulacağız?"

"Güneşin yılın bugününde öğleden sonra saat ikide nerede durduğunu anlayabiliriz. Yani sabit olduğu söylenen yıldızların hangisinin önünden geçtiğini. İzlediğimiz bu plazma kıvılcım şeyi aynı yerdeydi. Yörüngesini değiştirmedikçe her bir yörüngedeki aynı sabit yıldızların üzerinden geçeceği anlamına geliyor bu. Gökyüzünde bulabiliriz."

"Ama yörüngesini değiştirmekte hiç zorlanıyora benzemiyor" dedi Ala, güneşin diskinin taslağını yakın aralıklı iğne delikleriyle dikkatle çizerek.

"Ancak şu ana kadar anlayamadığımız bulmacanın parçası, belki de o şeyin sadece güneşin yakınından geçerken öyle davrandığıdır. Bu camera obscuraya sahip oldukça onu bekleyebiliriz."

"Güneşin konumu niçin farklılık göstersin ki?"

"Sanırım o şey saklanıyor" dedim. "Bu yaptığı şeyi gece gökyüzünde yapmış olsaydı herkes çıplak gözle görebilirdi."

"Ama biz onu iğne deliği ve bir sayfa kâğıtla saptayabildik!" diye vurguladı Ala. "Öyleyse saklanmanın çok başarısız bir yöntemi bu."

"Ve Sammann onu kaynakçı gözlüğüyle açıkça görebiliyor" dedim. "Ben, sen ve Sammann gibi insanlar..."

"Evet?" dedi. "Bilgili miyiz?"

"Evet. Ve bu şey, her neyse veya her kimse, bilgili insanların onların oralarda bir yerde olduğunu bilmelerini pek önemsemiyor. Varlığının *bizim tarafımızdan* bilinmesine müsade ediyor..."

"Sakular Otorite de bundan hoşlanmıyor..."

"Orolo'nun buna baktığı için Düşürülmesinin nedeni de budur."

Oradan dışarıya çıkmamız biraz zaman almıştı. Çok fazla şey olup bitiyordu. Kâğıdı rulo haline getirip cüppemin içine tıktım. Ala çiçek demetini aldı. Bu bana her şeyden önce buraya geliş nedenimi ve Ala kıvılcımları farketmeden önce yaptığımız şeyi hatırlattı. Böyle bir şeyin aklımdan geçmesine izin verdiğim için kendimi pislik gibi hissettim. Ala da o an Azuz Chandera Zehirini hatırlamıştı ve onu ne yapacağını düşünüyordu. Takas yaptık; ben ona çizimi verdim, gizlice aşağı götürme riskini alabılmem için o da bana çiçekleri verdi.

"Şimdi ne yapmalıyız?" diye yüksek sesle düşündüm.

"Ne...?"

Kapağı açmıştık. Çok ışık vardı. Tekrar incinmemek için takındığı o yüz ifadesini sertleştiren bakışı farkettiğim zaman az daha "gördüğümüz şey" diye ağzımdan kaçıracaktım. Sanırım tam zamanında kendimi durdurmuştum.

"İster misin, şey yapalım mı?.." diye başladım, sonra gözlerimi kapattım ve söyledim. "Bu konuda herkesin önünde dürüst olmalıyız sanırım."

"Benim için uygundur!" dedi.

"Yarın ayarlarım, sanırım. Provener'dan sonra."

"Tulia'ya anlatacağım" dedi ve ismi teleffuz ediş biçimindeki bir şey onun her şeyi bildiğini anlatmıştı bana; bir zamanlar en iyi arkadaşına tutkun olduğumu biliyordu. "Şahit olarak kimi istersin?"

Ben Lio demek üzereydim; ama Jesry bu konuda öylesine çok pislik yapmıştı ki onun olmasına karar verdim. "Ve bağımsız şahitimiz Haligastreme veya kolayda kim varsa o olabilir" dedim.

"Ne tür bir ilişki ilan edeceğiz?" diye sordu.

Bu zor bir soru değildi. İlişkiler kurulduğunda ve bozulduğunda ilan edilmeleri gerekiyordu. Bir matta kolaylıkla her tarafa yayılabilecek dedikodu ve fesadın önüne geçmek için bir yöntemdi bu. Azuz Edhar Konsenti birçok türü kabul ediyordu. En ciddiyetsiz olanı Tivi türüydü. En ciddi olanı Perelit, evlilikle aynıydı. Kırkbeş dakika öncesine kadar birbirlerinden ciddi şekilde nefret eden bizim yaşımızdaki iki çocuk için söz konusu değildi. *Tivi* ilişkisi desem, Ala beni kapağın oradan aşağı atıp öldürürdü ve ben de son birkaç saniyemi keşke *Etrevan* ilişkisi deseydim diyerek geçirirdim.

"Şu koca pislik Fraa Erasmas'la Etrevan ilişkisinde olduğunun insanlarca bilinmesine katlanabilir misin?"

Gülümsedi. "Evet."

"Tamam." Sonra acemilik. Onu bir kere daha öpmek uygun görünüyordu. Bu iş iyi sonuçlandı.

"Şimdi, Arbre'ın yörüngesinde saklanan yabancı bir uzay gemisi keşfettiğimizden bahsedecek miyiz?" diye sordu incecik, utangaç bir ses tonuyla. Zira o, başının dertte olmasına benim kadar alışkın değildi ve bu yüzden bu gibi soruları sorarken azılı bir suçluya uymak zorunda kalmış gibi hissettiğini düşündüm.

"Birkaç kişiye!.. Lio'nun aşağıda Muhafız avlusunda olduğundan eminim. Orada biraz durup ona anlatacağım..."

"Bu işe yarar. İlişkimiz ilan edilene kadar her halükarda ayrı ayrı gitmeliyiz."

Onun aşk mevzusundan yabancı uzay gemisi mevzusuna atlamaktaki kıvraklığı başımı döndürüyordu. Belki de sersemletiyordu. "Seninle daha sonra aşağıda görüşürüz. Fırsat bulduğumuzda haberleri diğerlerine yayacağız."

"Görüşürüz" dedi. "Yasak çiçeğini unutma."

"Unutmam" dedim.

O şekilde merdivenden aşağı indi.

Bir dakika sonra da ben indim ve Muhafız avlusundaki okuma odasında Lio'yu buldum. Cephanesi biten ve keskinleştirilmiş küreklerle savaşmak zorunda kalan iki ordunun, büyük bir şehrin terk edilmiş metro tünellerinde yaptıkları bir Praksik Çağ savaşı hakkında bir kitap okuyordu. Bir süre boş boş bana baktı. Benim bakışlarım çok daha boş olmalıydı. Sonradan anladım ki az önceki olaylar alnımda yazmıyordu. Fiilen iletişim kurmak zorundaydım.

"Son bir saat içinde inanlımaz şeyler oldu" dedim.

"Ne gibi?"

İlk olarak ne söyleyeceğimi bilmiyordum ama Gedikli Muhafız'ın okuma odası için yabancı uzay gemilerinin daha iyi bir konu olacağına karar verdim. Böylece olayın bütün ayrıntılarını ona anlattım. Kıvılcım izinin nasıl kavis yaptığı noktasına varıncaya ve plazmadan bahsedene kadar dengesini biraz kaybetmiş gibiydi. Sonra yüzü birden pancur gibi hareket etti. "Onun ne olduğunu biliyorum" dedi.

Öylesine emindi ki onu şüpheye düşürmeyi aklımdan bile geçirmedim. Bunun yerine nereden bildiğini merak ettim sadece. "Sen nasıl..."

"Ne olduğunu biliyorum."

"Tamam. Nedir o?"

İlk defa gözlerini benimkilerden ayırdı ve okuma odasını taradı. "Burada olabilir... veya Eski Kütüphane'de olabilir. Bulacağım. Sonra gösteririm."

"Ne diye basitçe anlatmıyorsun?"

"Çünkü başkası tarafından yazılmış bir kitapta gösterene kadar bana inanmazsın. O kadar acayip bir şey."

"Tamam" dedim. Sonra ekledim, "Tebrikler!" zira bu, söylenecek doğru şey gibi gelmişti.

Lio kitabını güm diye kapattı, ayağa kalktı, sırtını bana döndü ve kitap raflarına yöneldi.

Manastır'da işlerin istediğimden çok daha yavaş ilerleyeceğini anlamaya başladım. Akşam yemeği görevindeydim; bu yüzden öğleden sonrasının geri kalanını mutfakta geçirmiştim. Ala ve Tulia yemek pişirmek zorunda değildi; sadece servis yapmaları gerekiyordu. Tabağıma sıcak patates koyarken Ala bana öyle bir bakış fırlattı ki, bu beni tarif edemeyeceğim bir şekilde heyecanlandırdı. Tulia da patatesin üzerini yahniyle örterken bana öyle bir bakış fırlattı ki, bu da Ala'nın ona her şeyi anlattığını kanıtlıyordu. "İğne deliği: güzel!" dedim ona. Beni daha hızlı hareket ettirmeye çalışarak böbreğimden dürten Fraa Mentaxenes'ın benim ne demek istediğim konusunda en küçük fikri yoktu ve sadece daha çok sinir oldu.

Lio akşam yemeğine gelmemişti. Jesry oradaydı ama onunla konuşamazdım; çünkü Barb ve başka birçok kişinin de olduğu kalabalık bir masadaydık. Geç kalma alışkanlığı yüzünden Arsibalt bizden olabildiğince uzakta oturmuştu. Yemekten sonra temizlik görevindeydi. Jesry diğer Edharcılar'ın bazılarıyla birlikte bir ispat üzerine çalışmak için tebeşir odasına gitmişti. Bu herifler sabaha kadar çalışabilirdi; oysa ben Fraa Haligastreme'yi köşeye sıkıştırıp Ala'yla ilişkimizi şahitler huzurunda ilan ederek Günlük'e kaydettireceğimiz yarınki küçük ayunu ayarlamak zorunda olduğum için Jesry'le hiçbir şekilde konuşamadım.

Güneşin öğleden sonra saat ikide nerede durduğunu çözmek için vaktim yoktu. Yat borusundan sonra, çömezler uyuduğunda tek başıma çayırlığa çıkıp bir bankın üzerine oturdum ve bir uydunun geçtiğini görecek kadar şanslı olmayı umut ederek bir saat boyunca orada gökyüzüne baktım. Bu aslında mantıksızdı; çünkü bu uzay gemisi çıplak gözle görülebilseydi, bu dalaverelerin hiçbirine gerek olmazdı. Gözlerimizin

görebileceği gibi bir ışık yansıtamayacak kadar küçük, karanlık ve yüksekte olmasının karışımı gibiydi bu; ama sadece kafamı toplamak için bir süre orada oturup karanlığın içine bakmam gerekiyordu. Bir saat boyunca beynim iki konu arasında bir oraya bir buraya, gidip geliyordu. Tamamen bitkin düştüğümde kalktım ve güzelce uyuduğum boş bir odaya kıvrıldım.

Lio kahvaltıda Yemekhane'deydi. Bakışını yakaladığımda bulup çıkardığı kocaman eski bir kitaba anlamlı anlamlı bakıyordu: *Praksik Çağ Atmosferdışı Silah Sistemleri.*

Keyifli.

Jesry kahvaltıya gelmemişti. Daha sonrasında ben ve Ala bu öğleden sonrası için hazırlık yapmak üzere sabahın çoğunu heba ettik. Bir Tivi ilişkisini hemen ilan edebilirdiniz ancak bir Etrevan ilişkisinde her bir katılımcının bunu önce daha büyük bir fraa veya suurla tartışması gerekiyordu. Provener çaldığında bu işi bitiriyordum. Bu, eski ekibimle saati kurmamın gerekliliğinin giderek nadirleştiği günlerden biriydi. Jesry'nin hâlâ uyuduğu odayı bulup onu şiltesinden çektim ve harekete geçirdim. Her zamanki gibi geciktiğimiz için Katedral'e doğru koşmak zorunda kaldık ama son zamanlarda olanlardan sonra ekibimle birlikte olmak çok iyi gelmişti ve saati kurmak gibi basit bir fiziksel işi her zamankinden çok daha fazla severek yaptım.

Sonrasında dördümüz öğle yemeğini yemek üzere Yemekhane'ye gittik; elbette orada uzay gemisi hakkında konuşmak söz konusu değildi. Bunun yerine bizim daha sonra kutlayacağımız ayunumuz hakkında konuşuldu. Ekibin tamamının içinde işleri bir ilişkiye girecek kadar ilerleten ilk kişi bendim ve bu yüzden bir tür bekarlığa veda partisi provasıydı bu. Öyle gürültü çıkardık ve öyle çok komiklik yaptık ki (en azından biz komik olduğumuzu düşünüyorduk) iki ayrı durumda da sesimizi alçaltmamız istendi ve ağır cezayla tehdit edildik. Halbuki bu tepki sadece bizim daha çok ses çıkarmamıza ve daha çok komiklik yapmamıza neden oldu.

Bütün bunlar olurken bir noktada zihnimi her şeyden uzaklaştırmayı başardım. Sadece arkadaşlarımın yüzündeki ifadelerin tadını çıkarmak ve son zamanlarda olan biten her şeyi düşünmek için bir mola verdim. Bunun bir parçasında Orolo'nun Düşürüldüğünü ve oralarda bir yerlerde kendi yolunu bulmaya çalıştığını hatırladım, ki bu da beni üzdü ve bir anlığına eski öfkemin bir kıvılcımını geri getirdi; hemen sonra kendime geldim zira hiçbir şey beni arkadaşlarımla birlikte mutlu olmaktan alıkoyamazdı. Bu kısmen Ala'yla gerçekleşen şeyin katıksız

ürpertisiydi, kısmen de ben, Ala ve Tulia'nın bize yıldıztaşını kapatan, bildiklerimizi ve düşündüklerimizi kontrol etmeye çalışan Spelikon ve Trestanas gibilerine karşı bir zafer kazanmış olmamızdandı. Sadece bunu, benim Düşürülmeme yol açmayacak şekilde ilan etmenin bir yolunu bulmamız gerekiyordu. Ala orada yaşadığı sürece artık konsenti terk etmek istemiyordum.

O ve Tulia ortalıkta yoktu ve çok geçmeden nedenini öğrendik: Katedral'de işleri vardı. Yemek yemeyi bitirdikten sonra çok geçmeden çanlar çalmaya başladı. Birkaç dakika oturup melodinin şifresini çözmeye çalışarak dinledik. Barb bu şeyleri artık iyice öğrenmişti ve ilk tahmin eden o oldu. "Celp" diye ilan etti, "Sakular Otorite birimizi Celp edecek."

"Belli ki Fraa Paphlagon işi başaramadı" diye patladı Jesry, biralarımızı fondip yaparken.

"Veya destek istiyor" diye tahminde bulundu Lio.

"Veya kalp krizi geçirdi" dedi Arsibalt. Son zamanlarda aklı bunun gibi karanlık düşüncelerle doluydu ve bu yüzden teslim olup ellerini havaya kaldırana kadar hepimiz ona doğru pis pis baktık.

Çayırlıktan Katedral'e doğru aylak aylak yürüdük. Buna rağmen oraya vardığımızda bolca vaktimiz vardı ve en ön sıralara, ekrana en yakın yere geçtik. Biz vardıktan sonra Celp çanları birkaç dakika daha çalmaya devam etti. Sonra sekiz zangoç sırayla balkonlarından aşağı yürüdü ve arka sıralarda yer buldu. Bir Yüzlükçüler korosu mihraba çıktı ve monofonik bir ilahiye başladı. Ala'ya yakına, arkalara bir yere geçmek istiyordum; ama ilişki ilan edilmeden önce sarılan çift benzeri bir davranışta bulunmamak Öğreti'nin bir parçasıydı ve bu yüzden birkaç saat daha beklemek zorunda kalacaktı.

Bu kez Statho'nun yanında Fraa Paphlagon'da olduğu gibi Engizisyoncu yoktu. Önceden olduğu gibi ayinin açılış kanonuna devam etti ve çanlar çalmaya başladığından beri bu ayin içinde ilk kez gerçekten çaldı. Hangi ayutun elveda diyeceğini merak ediyordum; bu kez biz Onlukçular'dan biri veya farklı bir mattan olduğu için asla tanışamadığımız Fraa Paphlagon gibi birisinin olup olmayacağını...

Statho, Celp edilen ismi ayinde seslendirmek üzere olduğu yere ulaştığı sırada sinirlerim çok gerilmişti. Katedral, Shuf Vakfı'nın mahzeni kadar sessizdi; bu yüzden Statho'nun duraksamayı ve cüppesinin içinde mırıl mırıl mırıldanmayı seçtiği anda çığlık atmak istedim. Katlanmış ve bir parça balmumuyla mühürlenmiş bir kâğıt çıkardı. O şeyi açması

sanki bir ömür sürdü. Kâğıdın katlarını açtı, yüzüne doğru kaldırdı; afallamış görünüyordu.

Öyle ters bir andı ki açıklama ihtiyacı hissetti. "Altı isim var!" diye ilan etti.

*Pandemonium**, olduğu yerde donakalmış birbirlerine fısıldayan birkaç yüz ayutu tarif etmek için yanlış kelime olurdu. Tek bir Celp yeterince olağanüstüydü. Bir defada altı kişi hiçbir zaman olmamıştı; yoksa olmuş muydu? Arsibalt'a baktım. Aklımı okuyordu. "Hayır" diye fısıldadı, "Büyük But için bile olmadı."

Jesry'ye baktım. "Al işte!" dedi bana. Beklediğinden farklı bir anlamda.

Statho boğazını temizledi ve mırıldanmaların yatışmasını bekledi.

"Altı isim" diye devam etti. Gün Kapısı'nın dışındaki polis sirenlerinin acı acı bağıran zayıf sesi ve motorların homurtusu dışında başka ses yoktu. Katedral şimdi yeniden sessizleşmişti. "Biri zaten artık aramızda değil."

"Orolo" dedim. Yüz kişi daha aynı anda bunu söyledi. Statho'nun yüzü kızardı. "Celp" diye seslendi; ama sesi boğuldu ve tekrar söylemeden önce yutkunmak zorunda kaldı. "On Yılcı matı Edharcı mezhebinden Fraa Jesry'ye Celp"

Jesry dönüp omzuma vurdu. Üç gün sonra bile acıyacak bir adale kasılması yaratacak kadar sertti bu vuruş. Onu hatırlayacağım bir şey. Sonra arkasını döndü ve hayatımızdan çıktı.

"Yüzyılcı matı Edharcı mezhebinden Suur Bethula... aynı yerden Fraa Athaphrax... On Yılcı matı Edharcı mezhebinden Fraa Goradon... ve Yeni Çevre, On Yılcılar'dan Suur Ala."

Bilincimi tekrar yerine oturttuğumda çoktan ekrandan açılan kapının eşiğine gelmişti. Benim kadar o da şoktaydı. Fraa Paphlagon'un dışarıya çıkışını aylar önce izlediğimde onu buradaki hiç kimsenin bir daha göremeyeceğini açıkça anlamıştım. Şimdi aynı şey Ala'nın başına geliyordu. Bunu aklım almıyordu. Bana ulaşan tek şey onun yüzündeki bakıştı.

Ona doğru koşarken iki kişiyi yere indirdiğimi söylediler sonradan.

Kolunu boynuma dolayıp beni dudaklarımdan öptü ve sonra ıslak yanağını benimkine bir süre bastırdı.

Fraa Mentaxenes aramızdaki kapıyı kapattığı zaman aşağı doğru baktığımda cüppemin içine tıkıştırılmış rulo halinde bir kâğıt olduğunu

* Şeytanların toplandığı yer. Cehennemin dibi. (ç.n.)

farkettim. Üzerinde minik delikler vardı. Bunu içeri alıp yüzümü ekrana yerleştirmek için ileri doğru adım attığım sırada Jesry, Bethula, Athaphrax, Goradon ve Ala; Paphlagon ve Orolo'nun daha önce yaptığı gibi ayrılmışlardı. Benim dışımda herkes şarkı söylüyordu.

> Korkunç Olaylar: Yeterli bir şekilde belgelenememiş ancak genellikle insanların hatası olarak kabul edilen, Praksik Çağ'ı sonlandırıp hemen arkasından Yeniden Yaratılış'a öncülük eden dünya çapında bir felaket.
> SÖZLÜK *4.baskı* Y.S. 3000

"Ne demek istediğimi görüyorsun." dedi Lio, "Bu çok delice. Bunu sana bir kitapta göstermedikçe bana inanmazdın."

Ben, o, Arsibalt, Tulia ve Barb, Shuf Vakfı'ndaki büyük masanın etrafında hep birlikte oturuyorduk. *Praksik Çağ Atmosferdışı Silah Sistemleri* kitabı bir otopsi gibi masaya yayılmıştı. İki taraflı katlanmış yaprağa bakıyorduk. Bu şeyin eskimiş sayfalarını yırtmadan açmak neredeyse onbeş dakikamızı almıştı: fabrikada yapılmış gerçek kâğıtlardı. Devasa, mükemmel ayrıntılandırılmış bir uzay gemisi çizimine bakıyorduk. Bir ucunda roketlerdeki gibi uygun bir kuruyucu koni duruyordu. Bunun dışındaki her şey çok tuhaftı. Gözle görülebilir motorları yoktu. Arka tarafta, gerçek bir roketin egzozlarının olacağı yerde geminin dik durmasını sağlayan, kaideye benzer geniş düz bir disk vardı. Bunun ilerisindeyse uzay gemisi properi olduğunu tahmin ettiğim bir şeye doğru uzanan birçok kalın sütun vardı: o koruyucu koninin altında saklanmış olan yuvarlak basınç tankı kümesi.

"Şok emiciler" dedi Lio, sütunlara işaret ederek, "sadece daha büyük olmalılardı." Geminin büyük disk biçimli kıçının ortasındaki minik bir deliğe dikkatimizi çekti. "Atom bombalarını peşpeşe tükürdüğü yer burası."

"Burası aklımın hâlâ kabul etmek istemediği bölüm!.."

"Doğaüstü güçleri olduğunu göstermek için sıcak kömür üzerinde yalınayak yürüyen Tanrıyataparlar'ı hiç duydun mu?" Ocağa doğru baktı. Orada bir ateş yakmıştık. İhtiyaç duyduğumuzdan değildi. Çayırlıktaki yonca filizlerinin üzerinden esen taze yeşil kokulu esintiyi içeri alacak kadar birkaç kırık penceremiz vardı. Havada üzücü şarkılar uçuşuyordu. Ayutların çoğu altı kişilik Celp yüzünden öylesine büyük bir şok içindeydi ki, buna dair müzik yapmak ellerinden gelen tek şeydi. Bu odanın içindeki bizlerin, yitirdiğimizle yüzleşmek için sadece ve sadece diğerlerinin bilmediği şeyleri bildiğimiz için başka bir yöntemi vardı.

Isınmak için değil ama biraz huzur bulmanın ilkel bir yolu olarak buraya gelir gelmez ateşi yakmıştık. Cnoüs'ten çok önce, hatta daha dil bile yokken, anlayamadıkları ve aileleri veya arkadaşlarını birdenbire, sonsuza dek almayı alışkanlık haline getirmiş karanlık bir evrenin minicik bir parçasına dahi sahip çıkmak için insanların yaptığı bir şeydi bu. Lio o ateşin yanına gitti ve ateş çubuğuyla parlayan kömür parçaları elde edene kadar köz halindeki kütüğe saldırdı. Bunlardan bir tanesini taşların üzerine tırmıkla çıkardı. Bir ceviz büyüklüğünde ve sıcak kırmızı renkteydi köz.

Sinirlenmeye başlıyordum.

"Raz" dedi, "bunu cebine koyup etrafta dolaştırabilir misin?"

"Benim cebim yok ki" diye şaka yaptım.

Hiç kimse gülmedi.

"Afedersin" dedim. "Hayır, cebim olsaydı da onu içine koymazdım."

Lio avcunun içine tükürdü, sonra parmak uçlarını tükürük havuzcuğuna batırdı. Sonra da közü almak için bu parmaklarını kullandı. Cazır cuzur sesler geliyordu. Hepimiz korkuyla sindik. O ise sakince közü ateşe attı ve sonra sıcak parmak uçlarını birkaç kere kalçasına sürttü. "Biraz rahatsız edici ama hasar yok" dedi. Kömürün sıcaklığından buharlaşan tükürüğün sesiydi bu. Şimdi o geminin arkasındaki plakanın aynı amaca hizmet eden bir şeyle kaplanmış olduğunu hayal edin."

"Tükürükle aynı amaca mı?" diye sordu Barb.

"Evet. Atom bombalarından gelen plazmayla buharlaştırıldı ve uzayın içine açılırken o plakayı hızla hareket ettiriyordu. Ön uçtaki insanların güzel, yumuşak bir hızlanma hissetmeleri için şok emiciler çarpmayı etkisiz hale getirip bunu sabit itme kuvvetine dönüştürüyordu."

"Patlayan bir atom bombasına o kadar yakında olmayı hayal etmek zor." dedi Tulia. "Ve sadece bir tane de değil, bir sürü."

Sesi oldukça soğuktu. Barb dışında hepimizin sesi de soğuktu. Kitabı önceden okumuştu. "Onlar özel bombalardı. Gerçekten minicik" dedi, boyutunu göstermek için kollarıyla bir çember çizerek. "Bütün yönlerde patlamayacak; sadece tek bir yönde, gemiye doğru, bol miktarda plazma püskürtecek biçimde tasrarlanmış."

"Bunu ben de anlaşılmaz buluyorum" diye atıldı Arsibalt, "ama inanmayışımıza takılmayalım ve ilerleyelim derim. Kanıt gözümüzün önünde, bunun" kitabı gösterdi, "ve bunun içinde." Ala'nın önceki gün iğneyle deldiği kâğıdın üzerine koydu elini. Sonra çok üzgün göründü. Benim veya Tulia'nın veya ikimizin de yüzünde bir şey görmüştü sanı-

rım. Bu kâğıt bizim için artık ayutların kutsal hazine sandıklarında saklayarak değer verdikleri eski zaman Azuzlarının yadigarı gibi bir şeydi.

"Belki de" dedi Arsibalt, "bu tartışmaya girmemiz için daha çok erken. Belki de..."

"Belki de çok geçtir!" dedim. Bu Tulia'dan bana memnun bir bakış kazandırdı ve bu herkesin içine sinmişe benziyordu.

"Senin de nezaketen burada olmana şaşırdım Arsibalt" dedim.

" Benim son haftalardaki bariz dönekliğimden bahsediyorsun."

"Bunlar senin kelimelerin, benim değil" dedim, ifadesiz bir surat takınmaya çalışarak.

Arsibalt kaşlarını kaldırdı. "pencere kavis parlasında minik delikler açmamamız ve güneş ışığını kâğıt üzerine düşürmememiz gerektiğine dair başpapazların herhangi bir *diktası* olduğunu ben hatırlamıyorum, sen hatırlıyor musun? Bizim konumumuza dil uzatılamaz!"

"Hiç o şekilde düşünmemiştim" dedim. "Artık hiçbir kuralı çiğneyemeyeceğiz diye neredeyse birazcık hayal kırıklığına uğramış hissediyorum kendimi."

"Biliyorum bu senin için garip bir duygu olmalı Fraa Erasmas; ancak kısa bir süre sonra buna alışabilirsin."

Barb espriyi anlamadı. Ona açıklamak zorunda kaldık. Hâlâ anlamıyordu.

"Öyleyse belki de bu gemilerden bir tanesi kayıp oldu!" dedi Tulia.

"Kayıp mı oldu?" diye tekrarladı Lio.

"Tayfasının isyan ederek bilinmeyen roller için yollara düşmesi gibi. Şimdi, binlerce yıl sonra onların torunları geri döndüler."

"Onların torunları bile olmayabilirler" dedi Arsibalt.

"Görelilik yüzünden!" diye bağırdı Barb.

"Bu doğru" dedim. "Şimdi aklıma geldi; gemi görelilik kuramı hızında hareket edebilseydi onlar için birkaç on yıl, bizim için binlerce yıl süren gidişli-gelişli bir yolculuğa çıkmış olabilirlerdi."

Herkes bu hipotezi sevmişti. Bunun doğru olduğuna dair kararlarımızı çoktan vermiştik. Sadece tek bir sorun vardı. "Bu gemiler asla inşa edilmedi" dedi Lio.

"*Ne!?*"

Sanki bunun için onu suçlamak üzereymişiz gibi baktı. "Bu sadece bir önermeydi. Son dönem Praksik Çağ'daki kavramsal çizimlerden başka hiçbir şey değil ki bunlar."

"Korkunç Olaylar'dan hemen önce!" diye not düştü Barb.

Hepimiz bir süre sessiz kaldık. İnsanı bu kadar heyecanlandıran bir fikri parçalayıp çöpe atmak zaman ve çaba gerektiriyordu.

"Üstelik" diye devam etti Lio, "bu gemi sadece güneş sistemi içindeki askeri operasyonlar içindi. Görelilik kuramı hızında gidebilecek gemi fikirleri vardı; ama bunlar çok daha büyük olurlardı ve çok farklı görünürlerdi."

"Koruyucu koniye de ihtiyaçları olmazdı!" dedi Barb; ki bu *onun* komiklik anlayışıydı.

"Öyleyse Ala'yla gördüğümüz mavi kıvılcımlı şeyin, yörüngede bu tür bir itme sistemi kullanan bir gemi olduğu fikrine inanırsak..." diye başladım, çizime kafa sallayarak.

"... Öyleyse uzaylı bir uygarlıktan gelmiş olması lazım" dedi Arsibalt.

"Fraa Jesry gelişmiş yaşam biçimlerinin evrende son derece nadir olabileceğine inanıyor" dedi bize Barb.

"O Azuz Mandarast Varsayımı'nı takip etti" dedi Arsibalt, başıyla onaylarak. "Milyarlarca gezegenin tekhücreli süprüntüyle istila edilmesini. Neredeyse hiçbirinde çok hücreli organizmanın olmamasını. Bu durumda uygarlıktan söz edilemez bile."

"Ondan şimdiki zaman kipinde bahsedelim; o ölmedi!" dedi Tulia.

"Hatamı kabul ediyorum" dedi Arsibalt, bunu söylerken hiç de içten değildi.

"Barb, Jesry'yle bu konuda konuştuğunuzda alternatif bir hikâyeden bahsetti mi?" diye sordu Tulia.

"Evet. Alternatif evren hakkında alternatif bir teori!" diye patlattı Barb. Tulia onun saçlarını karıştırdı ve onu dürttü. Bu bir hataydı; çünkü o andan sonra Barb ele avuca sığmaz oldu. Onu Anathem'le tehdit etmek, dışarıya gönderip uslanana kadar Shuf Vakfı etrafında beş tur attırmak zorunda kaldık.

"Bu şeyin nereden gelmiş olabileceğinin ana tartışma konumuzla ilgisi yok" dedi Lio.

"Kabul edildi" dedi Arsibalt. Öyle otoriter bir şekilde söyledi ki biz de kabul ettik.

"Bir yerlerden gelmiş işte. Kimin umrunda. Arbre'ın etrafında kutup yörüngesine oturdu ve bir süre orada kaldı. Ne yapıyordu?" dedim.

"Keşif" dedi Lio. "Kutup yörüngeleri bunun içindir."

"Böylece bizim hakkımızda bilgi ediniyorlar. Arbre'ın haritasını çıkarıyorlar. Bizim iletişimlerim araçlarımızı gizlice dinliyorlar."

"Bizim dilimizi öğreniyorlar" dedi Tulia.

Ben devam ettim, "Orolo bir şekilde bunu farketmişti. Belki de tesadüfen bu şeyi kutup yörüngesine oturtan yavaşlatma alevini görmüştür. Belki başkaları da gördü. Pürokratlar biliyordu. Onlar emri başpapazlara gönderdi: 'Bunun Sakular bir mesele olması nedeniyle size nota veriyoruz, bu sizi ilgilendirmez; bu yüzden burnunuzu sokmayın.' Ve başpapazlar itaatkar bir şekilde bütün yıldıztaşlarını kapatmak için emri gönderdi."

"Engizisyoncular işin yapıldığından emin olmak için gönderildi" dedi Lio.

"Fraa Paphlagon bir yere gidip bu şey üzerine çalışmak üzere Celp edildi" dedi Tulia.

"O" dedi Arsibalt, "ve öbür konsentlerden onun gibi olan diğerleri."

"Gemi yörüngede kaldı. Belki bazen şu motorları ateşleyerek yörüngesini ayarlıyordur; ancak bu işi sadece Arbre'la güneş arasından geçerken yapıyordur; izlerini saklamak için."

"Ayak izi bırakmamak için nehirden yürüyen bir kaçak gibi" diye ekledi Barb.

"Ancak dün bir şey değişti. Büyük bir şey olmuş olmalı."

"Gardan Kantarı der ki, sen ve Ala'nın şahit olduğu rota değişikliği ve üzerinden bir gün bile geçmeden daha önce benzeri görülmemiş altı kişilik bir Celp bağlantılı olmak zorunda" dedi Arsibalt.

Kutsal emanetten uzak duruyordum. Bu sona ermek zorundaydı. Ala onu bana bir amaç uğruna vermişti. Kâğıdı masanın üzerine açtık ve köşelerini kitaplarla bastırdık.

"Lanet geometriyi bilmeden o şeyin ne yaptığını çıkaramayız!" diye şikâyet etti Barb.

"İğne deliğini ve ekranın Praesidium'da nerede durduğunu demek istiyorsun. Neresi yukarısı. Neresi kuzey" dedim. "Bütün bu ölçümleri yapmamız gerektiğini kabul ediyorum."

Barb geri geri çıkışa doğru gitmeye başladı; o ölçümleri *hemen* yapmak için hazırdı.

Ama kendimi tuttum. Bu şeyleri onun kadar ben de yapmak istiyorduma; ama Orolo'nun zekice basit bir şey önereceği yer işte tam burasıydı. Bu işi fazlasıyla karmaşıklaştırdığım için kendimi aptal gibi hissedeceğim bir şey. Öyle bir şeyi düşünemiyordum.

"Niçin en azından açıyı ölçmüyoruz" dedim. "Tek bir yönden geliyor. Bu onun başlangıç yörüngesi. Şu bombaları ateşleyerek farklı bir yöne gidene kadar eğri çiziyor. Bu da onun son yörüngesi. En azından o açıyı ölçebiliriz."

Öyle yaptık. Cevap pi sayısının yaklaşık dörtte biriydi; kırk beş derece.

"Öylese onun kutup yörüngesinde başladığını kabul edersek, o zaman bu manevra tamamlandığında kabaca kutupla ekvator arasındaki bir noktada yeni bir yörüngeye girdi" dedi Lio.

"Peki bunu yapmadaki amacının ne olacağını düşünürsün?" diye sordum; zira atmosferdışı silah sistemleri hakkında bu odadaki herkesten çok daha fazla şey biliyordu.

"Yerdeki rotasını bir küre veya bir dünya haritasının üzerinde gösterirsen böyle bir yörüngede kırkbeş dereceden daha fazla asla yükselmeyecektir. Kırk beş derece kuzeyle kırk beş derece güney arasında ileri geri sinüs dalgası çizecektir."

"Ki yüzde doksan dokuz insanların yaşadığı yer burasıdır" diye ekledi Tulia.

"Arbre'ın her santimetre karesinin haritasını derleyecek vakitleri olduğundan şimdiye kadar bunu öğrenmişlerdir" diye bize hatırlattı Arsibalt.

"Birinci Evre'yi tamamladılar: keşif" diye bir sonuç çıkardı Lio, "ve dün İkinci Evre başladı: ki o da... kim bilir?"

"Gerçekten bir şey yapmak" dedi Barb.

"Ve Pürokratlar bunu biliyor" dedim, "bu konuda endişeleniyorlar. Aylardır hazır bekleyen "beklenmedik bir olay" planları vardı onların. Bunu biliyoruz; çünkü Orolo'nun adı o listede yazılıydı! Bu yüzden Afaroz edilmesinden önce yazılmış ve mühürlenmiş olmalı."

"Behse girerim Apert sırasında Statho'ya Varax'la Onali vermiştir onu" dedi Tulia. "Mührü kırıp şu isimleri okumak için sinyali beklerken o zamandan beri bu şeyi yanında taşıyordu." Yüzüne dalgın bir bakış oturdu. "Ala'yı seçmiş olmalarına çok üzülüyorum."

"Onunla çok yakın olduğunuzu geçen haftaya kadar asla tam olarak anlamamıştım" dedim.

Ama Tulia bunları duymak istemiyordu. "Sadece o değil" dedi. "aslında evet, tam olarak o. Onu seviyorum. Onun gitmesine dayanamıyorum. Ama niçin o? Paphlagon, Orolo, Jesry, tamam. Anlıyorum. Peki Ala'yı *sen* niçin seçerdin? Onun gibi birisinden ne isterdin?"

"Başka birçok kişiyi organize etmek için" dedi Arsibalt hiç çekinmeden.

"Üzüldüğüm şey de bu zaten!.." dedi Tulia.

Tanrı aşkına, başını yukarılara kaldır.

Engizisyonculardan bahsedilmesi Onuncu Gece'de Varax'la yaptığımız sohbetin havasına sokmuştu beni. Hemen sonrasında olan şeyler yüzünden bu aklımdan uçup gitmişti ama Varax'ın yıldıztaşına doğru baktığını hatırlayabiliyordum veya belki de uzayın derinliklerine bakarak başını yıldıztaşından biraz daha yukarıya kaldırıyordu. Şimdi aklıma geldi de, o sırada kuzeye doğru bakıyordu. *Azuz Edhar'ın "ücra bir inziva yeri"nde genç bir fraanın vilimini mahalle serserilerinin üzerinde denemesinden çok daha büyük meseleler söz konusu... büyük düşün... oradaki arkadaşının dört iriyarı adama girişmeye karar verdiğinde yaptığı gibi.*

Bu da ne anlama geliyordu? Uzaylı gemisinin bir tehdit olduğu anlamına mı? Yakında onunla uzun kavgalara girişeceğimiz anlamına mı? Yoksa ben mi buna çok fazla anlam yüklüyordum? Ve onunla daha önceki sohbetimizde Hylaea Teorik Dünyası'na ilişkin düşüncelerimle ilgili olarak niçin beni sorguya çekmişti? Onun gibi birisinin metateoriyle bu kadar çok ilgilenmesi için tuhaf bir zamandı.

Bu konuşmanın "başını yukarılara kaldır" bölümü son derece açık görünüyordu.

Çalışmaya başlamak için çok fazla teşvike ihtiyacım yoktu. Orolo'nun Anathem'inden sonra beni delirmekten kurtaran tek şey fotoandaç tablet üzerinde çalışıyor olmamdı. Ala'yı kaybetmek o kadar korkunç değildi; en azından o Düşürülmemişti. Orolo'nun durumunun aksine bu olay beni çok şaşırtmıştı. Ala hayatımdan çıkıp giderken orada serseme dönmüş bir hayvan gibi kalakaldığım için dolayı hâlâ kendimi kötü hissediyordum. Tam birlikte bir şeye başlamışken onu kaybetmek; eh, gerçekten de üzerinde çalışacağım bir projeye ihtiyacım vardı.

Bizim grup çan kulesinin tepesindeki kulübeyi bulup buluşturabildiğimiz her türlü ölçüm cihazıyla doldurmuştu. Arsibalt, Katedral'in Dördüncü Yüzyıl kadar eskilere dayanan bazı mimari çizimlerini bulmuştu.

Camera obscura'nın geometrisini üç farklı şekilde hesapladık ve onaylamak için hepsini elde edene kadar sonuçları karşılaştırdık. Shuf Vakfı'ndaki ham ölçümleri düzeltebilmiştik: geminin yeni yörüngesi ekvatora yaklaşık elli bir derecede eğim yapıyordu, ki bu da esas olarak bütün yerleşim yerlerinin üzerinden geçtiği anlamına geliyordu. Korkunç Olaylar'dan sonraki yüzyıllarda hava sıcak ve kurak olduğunda insanlar kutuplara doğru taşınmaya meyletmişti. Son zamanlarda atmosferdeki karbondioksit miktarındaki azalmalar iklimi yumuşatmaya

başlamıştı ve insanlar kutuplara yakın yerlerdeki güneş radyasyonundan uzaklaşmak için yeniden ekvatora doğru göç etmeye başlamıştı. Aslına bakılacak olursa tek istediği, gözünü dünya nüfusunun çoğunun üzerinden ayırmamaksa elli bir derece, bir geminin ihtiyaç duyduğundan çok daha yüksek bir yörüngeydi.

Biz bunu gizemli bulmuştuk; ta ki Arsibalt dünyanın önde gelen konsentlerine bakarsak -içinde Milenyum Saatleri olanlar ve yüzlerce veya binlerce ayuta ev sahipliği yapanlar anlamında- ekvatordan en uzakta olanının 51.3 kuzey enleminde olduğuna dikkatimizi çekinceye kadar.

Ve bu "ücra inziva yerinde" olan Azuz Edhar konsentiydi.

Bilgi yayıldı. Büyük Celp'in gerçekleştiği ayın içinde On Yılcı mattaki herkes bizim gemi hakkında bildiğimiz şeylerin çoğunu öğrenmişti. Başpapazlar bunu durdurmak için hiçbir şey yapamadılar buna karşılık yıldıztaşını da açmadılar. Birçok geceyarısı tebeşir odası oturumuna davet edilir buldum kendimi. Lio'nun o kitapta bulduğu çizimi inceledik ve bir geminin nasıl çalışacağının ve yıldızlar arasında seyehat etmesi için ne kadar büyük olması gerektiğinin teorilerini çıkardık. Bunlardan bazıları şok emicilere dair basit praksik hesaplamalardı. Bazılarıysa plazma plakaya çarptığında ne yaptığını tahmin etmek gibi olağanüstü ilginç bir işti. Kurambilim benim için fazla ileriydi. Loracılar'ın hatalı olduklarını kanıtlıyor gibiydik; çünkü benden sadece biraz daha büyük olan ayutların bazıları, daha önce hiç kimse tarafından düşünülmediğinden emin olduğumuz kanıtlarla çıkageliyordu; yani Arbre üzerine hiç kimsenin düşünmediği.

"Bu, insana Hylaea Teorik Dünyası'nı merak ettiyor" diye düşündüğünü söyleyiverdi. Arsibalt bir yaz akşamı, büyük Celp'ten yaklaşık sekiz hafta sonra. O arılarıyla, ben de yabani otlarla ilgileniyormuş gibi yapıyorduk. O sırada Sarth süvarisi Thrania Ovası'nın derinliklerine nüfuz etmiş, Yineral Oxas'ın Dördüncü ve Otuz üçüncü Lejyonları arasına bir kama sokmuştu; bu yüzden Arsibalt'la benim karşılaşmam şaşırtıcı değildi. Bizim enlemimizde yılın bu vaktinde günler uzundu ve akşam yemeği saatler önce bitmesine rağmen geriye hâlâ biraz gün ışığımız kalmıştı.

"Aklında ne var senin?" diye sordum ona.

"Bu uzaylı gemisinin kurambilimini çözmeye çalışarak diğer Edharcılar'la birlikte tebeşir odalarında didinip duruyorsun" dedi,

"muhtemelen uzaylıların böyle bir şeyi inşa edip yıldızlar arasında sürmek için çok önceleri uzmanlaştığı bir kurambilimi. Benim sorum şu: onlar aynı kurambilimciler mi?"

"Bizimkiler ve uzaylılarınkiler mi demek istiyorsun?"

"Evet. Cüppenin üstünde tebeşir tozu görüyorum, Fraa Erasmas; yemekten sonra çizdiğin denklemlerden kalmış. İki kafalı, sekiz bacaklı bir yaratık da bundan bin yıl önce başka bir gezegende, kara tahtaya eşdeğer bir şeyin üzerine denklemler çizmiş midir?"

"Uzaylıların farklı notasyon kullandıklarından çok eminim" diye başladım.

"Bu çok açık!" diye bağırdı.

"Ala gibisin."

"Belki onlar çarpmayı göstermek için küçük kare benzeri bir şey kullanıyordur" diye devam etti can sıkıntısı içinde gözlerini devirerek. Sonra da sohbetin daha hızlı ilerlemesini istediğini göstermek için elini fıldır fıldır döndürdü.

"Ya da belki de onlar hiç denklem yazmıyorlardır" dedim. "Belki de onlar olayları müzik gibi bir şeyle kanıtlıyorlardır." Ki hiç de öyle uzun boylu bir iş değildi; zira ilahilerimizde biz de onun gibi bir şey yapıyorduk ve kurambilimlerini o şekilde yapan toplu ayut mezhepleri vardı.

"İşte şimdi bir yere varıyoruz!" Bu fikir onu öylesine heyecanlandırmıştı ki bundan bahsettiğime pişman oldum. "Diyelim ki senin dediğin gibi müzik kullanarak kurambilim yapma sistemleri var. Ve belki de bu bir armonik akora veya hoş bir melodiye neden oluyorsa, bu bir şeyin doğru olduğunu kanıtladıkları anlamına geliyor."

"Gerçekten işin çok derinine giriyorsun Arsibalt."

"Aynı zamanda bir fraa olan bu arkadaşını mazur gör. Sen ve diğer Edharcılar'ın bir karatahtada çözdüğünüz her ispat için yaratıkların da sistemlerinde aynı şeyi anlattığını mı, aynı gerçeği ifade ettiğini mi düşünüyorsun?

"Durumun öyle olduğunu düşünmeseydik hiç kurambilim yapamazdık; ama Arsibalt, bu konuştuğumuz çok eski bir şey. Cnoüs bunu gördü. Hylaea anladı. Protas bunu formülleştirdi. Paphlagon bu konuda düşündü; ki Celp edilmesinin nedeni de budur. Şimdi bunları tekrar etmenin ne alemi var? Yorgunum. Hava biraz kararır kararmaz gidip uyuyacağım."

"Yaratıklarla nasıl iletişim kuracağız?"

"Bilmiyorum. Bizim dilimizi öğrendikleri söylentisi dolaşıyordu" diye ona hatırlattım.

"Ya konuşamıyorlarsa?"

"Bir dakika önce onlara şarkı söyletiyordun!"

"Canımı sıkma Fraa Erasmas. Ne demek istediğimi biliyorsun."

"Belki biliyorum; ama geç oldu. Saat üçe kadar hem de ayakta plazma hakkında konuştum. Artık hava uyuyacak kadar karardı."

"Dinle beni. En sonunda onlarla Hylaea Teorik Dünyası'ndaki Protas biçimleri -teorik gerçekler- yoluyla iletişim kuracağımızı söylüyorum ben."

"Öyle görünüyor ki sen Shuf Vakfı'nda bir yığın kitabın arkasında barikat kurup bunun üzerine çalışmak için mazeret arıyorsun. Şimdi sen benden izin mi istiyorsun? Onay mı?"

Omuz silkti. "Uzay gemisi uzmanı sensin."

"Tamam. Güzel. Sen kendini yor. Sana arka çıkacağım. Herkese deli olmadığını söyleyeceğim..."

"Harika!"

"... şimdi bana kafamı kurcalayan bir şeyde yardımcı olursan."

"Acaba bu şey nedir Fraa Erasmas?"

"Milenyum matı niçin parlıyor gibi görünüyor?"

"Ne?"

"Baksana" dedim.

Geri dönüp kayalığa bakmak için başını kaldırdı. Yakut kırmızısı renginde parlıyordu. Böyle olması normal bir şey değildi.

Elbette oralarda her zaman zayıf ışıklar görüyorduk. Hava uygunsa duvarlar bazen batan güneşin ışığını da yakalardı, Orolo ile birlikte Apert sırasında baktığımız zaman olduğu gibi. Son birkaç dakikadır alacakaranlık çökmeye başlarken oranın etrafında kırmızı bir parıltı dikkatimi çekmişti ve yine öyle olduğuna karar vermiştim; ama güneş şimdi kesinlikle batmıştı. Bu ışık da güneşe hiç benzemeyen bir kırmızı tonundaydı. Zerrecikli ve kıvılcımlı özellikteydi.

Ve yanlış yönden geliyordu. Gün ışığı matın ve kayalığın batıya bakan yüzünü aydınlatıyordu; ama bu tuhaf kırmızı ışık çatılara, balkon duvarlarına ve kulelerin tepelerine çarpıyordu. Onun altındaki her şey gölgede kalıyordu. Sanki kayalığın üzerinde parıltısı dosdoğru aşağıya vuran bir hava taşıtı dolaşıyor gibiydi ve öyle yüksekteydi ki ne görebiliyor onu ne işitebiliyorduk.

Çayırlık, bu şeye bakmak için Manastır binalarından dışarı çıkan fraalar ve suurlarla doldu. Çoğu sessizdi, semavi bir kehanete bakan Tanrıyataparlar gibi; ama çok uzakta olmayan kuramcı grubu arasında, içinde *lazer*, *renk* ve *dalgaboyu* gibi kelimeler geçen bir tartışma hız ka-

zanıyordu. Zihnimde tekrar eden düşünce şu zerrecikli türden ışığı daha önce nerede gördüğümü biliyordum: M&M'deki kılavuzyıldız lazerleri.

Ve bulmacanın anahtarı buydu. Bir lazer ışını, çok fazla yayılmadan çok uzak bir mesafeden parlayabilirdi. Milenyum matı üzerinde bu ışığı parlatan şeyin yakınlarda bir yerde olması gerekmiyordu. Binlerce kilometre uzakta olabilirdi. Bu olsa olsa uzaylı gemisi olabilirdi.

Çayırlıktan çığlıklar ve hatta hafif bir alkış sesi yükseldi. Milenyum matına daha dikkatle baktığımda duvarlarının arkasından bir duman yükseldiğini gördüm. Bunu güçlükle sineye çektim ve lazerin mekânı yaktığını düşünerek kısa bir süre canım çok sıkıldı! Sonra sağduyum galip geldi. Bir şeyleri yakmak için ışığının eşyaları ısıttığı kızılötesi lazere gerek vardı. Tanımı itibarıyla bu lazer kızılötesi değildi; çünkü onu görebiliyorduk. Dumansa yanan binalardan yükselmiyordu. Bunu Binlikçiler yaratıyordu. Matlarının üzerini duman ve buharla dolduran, ota benzer bir şey atıyorlardı ateşlere.

Boş uzay veya temiz havadan geçiyorsa lazer ışığını yandan görmek imkânsızdı; ama yoluna duman veya toz çıkarırsan parçacıklar ışığın bir kısmını bütün yönlerde dağıtacak ve ışının uzayda parlayan bir çizgi olarak göze çarpmasına neden olacaktı.

İşe yarıyordu. O ışın binlerce kilometre uzunluğunda olabilirdi. Işığın büyük bölümünü, yani atmosferdeki vakumu geçen bölümünü asla göremeyecektik; ancak Binlikçiler tarafından yaratılan duman son birkaç metreyi görmemizi ve ışığın hangi yönden geldiğine dair çok net fikir edinmemizi sağlamıştı.

Ve elbette uzay gemisinin yörünge düzlemini ve hangi sabit yıldızların önünden geçeceğini bildiğim için adil olmayan bir avantajım vardı. Kayalıktan gelen ışığın çoğunu engellemek için bir perde oluşturarak bir elimle cüppemi yukarıya kaldırdım. Gözlerim karanlığa, yıldızları yeniden görebileceğim noktaya kadar alıştı.

Ve sonra ışığın gökyüzünde, tam da olduğunu bildiğim yerde, kavisler çizmeye başladığını gördüm. Atmosferden geçişi sırasında meydana gelen zerrecikli bir hale ile çevrelenmiş bir kırmızı ışık noktası. Ben işaret ettim, diğerleri bunu gördü ve kendileri de onu buldular. Çayırlık, Anathem'deki Katedral kadar sessizleşti.

Ateş eden yıldız göz kırptı ve karanlığın içinde kayboldu. Kırmızı parıltı kayboldu. Çayırlıkta bir alkış tufanı koptu; ama tereddütlü bir alkıştı bu. Asabi. Gerçekten başlamadan yavaş yavaş söndü.

"Kendimi aptal gibi hissediyorum" dedi Arsibalt. Dönüp bana baktı. "Hayatımda endişe edip korktuğum bütün şeyleri düşündüğüm zaman, yanlış şeylerden korkmuş olduğum şimdi çok açık!.."

Sabahın üçünde Celp çanı çaldılar.

Hiç kimse saatin tuhaflığını yadırgamadı. Zaten hiç kimse uyumuyordu. İnsanlar yavaş yavaş ve gecikerek ortaya çıkmaya başladı; çünkü isimlerinin okunacağını düşünerek ihtiyaçları olabileceğini düşündükleri kitapları ve diğer şeyleri taşıyorlardı.

Statho on yedi Celp'te bulundu.

"Lio."

"Tulia."

"Erasmas."

"Arsibalt."

"Tavener." Ve bazı başka Onlukçular.

Eşikten mihraba adım attım; saati kurmak için binlerce kere attığım bir adıındı bu ama saati kurduğum zaman birkaç dakika sonra Fraa Mentaxenes'ın kapıyı yeniden açacağını her zaman biliyordum. Bu kez, celp edilip benim gönderildiğim yere gönderilmedikleri takdirde bir daha asla göremeyeceğim üç yüz kişiye doğru döndüm yüzümü.

Tanıdığım birçok kişiyle ve benim için yabancı olan bazılarıyla, yani Yüzlükçüler ile birlikte bulmuştum kendimi.

İsimlerin okunması bitti. Öyle çok isim vardı ki sayısını kaybettim ve mahvolduğumuzu düşündüm. Ayunun sonraki evresine geçmesini bekleyerek Statho'ya baktım. Gözlerini elindeki listeye dikmişti. Yüzünde okunması zor bir ifade vardı: yüzü ve vücudu kaskatı kesilmişti. Yavaşça gözlerini kırpıştırdı ve okumakta güçlük çekiyormuş gibi listeyi en yakın muma doğru kaydırdı. Aynı satırı defalarca, defalarca tarıyor gibiydi. Sonunda bakışlarını yukarı kaldırmaya zorladı ve mihraptan Milenyumcular ekranına doğrudan baktı.

"Celp" dedi; ama sesi boğuk çıktı ve boğazını temizlemek zorunda kaldı. "Milenyumcular'dan Fraa Jad'e Celp."

Her şey sessizleşti; belki de kan beynime sıçramıştı.

Uzun bir bekleyiş vardı. Daha sonra Binlikçiler'in ekranındaki kapı gıcırdayarak açıldı ve yaşlı bir fraanın karaltısı göründü. Tozların temizlenmesini bekleyerek bir süre orada öylece kalakaldı; o kapı öyle pek sık açılmıyordu. Sonra mihraba doğru adımını attı. Birisi arkasından kapıyı kapattı.

Statho bizleri resmi olarak Celp etmek için birkaç söz söyledi. Çağrıyı cevaplamak için gerekli sözleri söyledik. Ekranların arkasındaki ayutlar Anathem ağıtına ve vedasına başladılar. Hepsi şarkıyı kalplerinden söyledi. Binlikçiler, aziz ve boğuk bas perdeyle Katedral'i sarstılar; ses öylesine derindendi ki duymaktan ziyade hissediyordunuz. Bu, tüylerimi benim On Yılcı ailemin şarkı söylemesinden bile daha çok ürpertmiş, burnumun akmasına ve gözlerimin batmasına yol açmıştı. Binlikçiler Fraa Jad'i özleyeceklerdi ve bunu damarlarında hissetmesini sağladılar.

Mumların ışığı kuyudan yukarıya doğru sadece kısa bir mesafeyi aydınlatıyordu. Paphlagon ve Orolo'nun yaptığı gibi ben de başımı yukarıya doğru kaldırdım. Bunu bir şeyi görme çabası içinde yapmıyordum; burun deliklerimden ve gözlerimden akan yaşları engelemek için yapıyordum.

Diğerleri etrafımda dönüyordu. Neler olduğunu anlamak için başımı aşağıya indirdim. Çocuk bir başpapaz bizi dışarıya yönlendiriyordu.

"Bir hipotez vardır bilirsin, şimdi bir gaz odasına götürüldüğümüze dair" diye mırıldandı Arsibalt.

"Kes sesini" dedim. Onun bu ruh haline dair başka bir şey duymak istemedim; ağır ağır yürüdüm ve onun önüme geçmesine izin verdim. Bu biraz zaman aldı; çünkü cüppesinin yarısını bir sırt çantası haline getirmiş, küçük bir kütüphane taşıyordu.

Başpapazlar, hepsi resmi olarak mor giysiler içinde bizi boş kuzey pasajının merkez koridoruna, oradan da Gün Kapısı'nın hemen içindeki fuayeye götürdü. Büyük Güneş sistemi modelinin hemen altında toplandık. Orada bizi hiçbir hava taşıtı beklemiyordu. Otobüs yoktu. Bir çift paten bile yoktu.

Küçük başpapazlar grubun içinde bir şeyler dağıtarak dolaşıyordu. Ben yerel bir mağazanın alışveriş torbasını aldım. Pamuklu kaba kumaştan bir tulum, bir gömlek, donlar, çoraplar ve en altta bir çift yürüyüş ayakkabısı. Bir dakika sonra bana bir sırt çantası verildi. İçinde bir su şişesi, banyo malzemesi olan bir naylon torba ve para kartı vardı.

Ayrıca bir kol saati vardı. Nedenini anlamam biraz zaman aldı. Azuz Edhar'dan birkaç kilometreden fazla uzaklaşır uzaklaşmaz zamanı öğrenebilmemizin hiçbir yolu yoktu.

Suur Trestanas bize hitap etti. "İstikametiniz Azuz Tredegarh Konsenti" diye ilan etti.

"Bu bir Konsay mı?" diye birisi sordu.

"Şimdi Konsay oluyor" diye yanıt verdi. Herkes bu haberi kavramaya çalışırken bütün tartışma bir dakikalığına bitti.

"Oraya nasıl gideceğiz?" diye sordu Tulia.

"Nasıl gidebiliyorsanız" dedi Trestanas.

"*Ne!?*" Bir anda Celp edilenlerin hepsinden bu ve bunun gibi değişik tepkiler geldi. Celp'in romansının bir parçası, tanıdığınız herkesten koparılmanız için küçük bir teselli olarak Fraa Paphlagon'da olduğu gibi bir tür vasıtayla oradan alınmanızdı. Bunun yerine bize yürüyüş ayakkabısı dağıtılmıştı.

"Gece veya gündüz açık alanda cüppe giyip urgan takmayacaksınız" diye devam etti Trestanas. "Küreler yumruk büyüklüğünde veya daha küçük boyda tutulacak ve ışık yaratmak için kullanılmayacak. Bu kapıdan hep birlikte çıkmayacaksınız; sizi dışarı ikişerli üçerli gruplar halinde çıkartacağız. Daha sonra isterseniz Konsent'ten uzakta bir yerde buluşabilirsiniz. Tercihen bir şeyin altında."

"Onların gözlemlerinin sonucu nedir?" diye sordu Lio.

"Hiçbir fikrimiz yok."

"Azuz Tredegarh üç bin kilometre uzakta" diye imada bulundu. Ya tutarsa diye. Ki tuttu da.

"Sizi oraya götürecek taşıtlar ve sürücüler ayarlamaya çalışan, arklarla bağlantılı yerel kurumlar var."

"Cennet Bekçisi insanları mı?" diye sordu Arsibalt; benden önce davrandı.

"Bazıları" dedi Trestanas.

"Hayır, teşekkürler!" diye seslendi birisi. "Bu insanlardan bazıları Apert sırasında benim inancımı değiştirmeye çalıştı. Görüşleri acınasıydı."

"Ho, ho, ho, ho, ho!" diye yakınımdan birisi geçti.

Dönüp baktım. Alışveriş torbası ve sırt çantasıyla arkamda duran Fraa Jad'dı bu. Yüksek sesle gülmüyordu; bu yüzden hiç kimsenin dikkatini çekmedi. Duman kokuyordu. Henüz alışveriş torbasının içine bakmak zahmetine girmemişti. Başımı çevirdiğimi gördü ve gözlerimin içine baktı; çok eğleniyordu. "Sözde Güçler pantolonlarına işiyorlardır herhalde" dedi, "veya bugünlerde her ne giyiyorlarsa ona."

Dahası başka herkes bütün bu olan bitenler yüzünden şok geçirmişti. Burada bir avantajım vardı: ben şoke olmaya alışmıştım; Lio'nun kafasına yumruk atılmasına alışması gibi.

Ziyaretçilerin oturabileceği ve güneş sistemi modelini izleyebilecekleri bir yere yerleştirilmiş olan taştan bir bankın üstüne çıktım. "Kon-

sentin güneyinde, nehrin batısında, Yüzyıl Kapısı'ndan çok uzakta değil, bacakları bir kanalın üzerine oturmuş sütunlar üzerinde büyük bir çatı var. Onun hemen bitişiğinde bir makine atölyesi var. Görmemeniz imkânsız. Bu çevrede bu mesafedeki en büyük yapıdır. Oraya küçük gruplar halinde gidin, Suur Trestanas'ın dediği gibi. Daha sonra orada toplanıp bir plan yaparız."

"Saat kaçta buluşacağız?" diye sordu Yüzlükçüler'den biri.

Bunu düşündüm.

"Provener'i çaldığımızda, yani çaldıklarında."

6. Bölüm
Seyyah

Seyyah: (1) Eski kullanımda Orithena Tapınağı'nın yıkılmasıyla başlayan ve Ethras'ın Altın Çağ'ının gelişmesiyle birkaç on yıl sonra sona eren çağ. (2) Orithena'da hayatta kalan ve eski dünyayı bazen yalnız bazen de benzer kimselerle dolaşmış bir teor. (3) Bu çağlara dayandığı kabul edilen bir Diyalog. Bunların çoğu daha sonra yazılmış ve matik dünya literatürüne dahil edilmiştir. Modern kullanımda bazı istisnai durumlarda matın sınırlarını terk edip Öğreti'yi sözde değil özde kavramaya çalışarak da dolaşan bir ayut.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Kadın ve erkekler tuvaletine sırayla girerek üstümüzü değiştirdik. Ayakkabılar beni hemen çıldırttı. Ayağımdan tekmeleyerek çıkarıp bir bankın altına bıraktım, sonra narteks zemininde cüppemi yayıp katlayabileceğim temiz bir yer buldum. Bu işin içinde eğilip çömelmek vardı; tulumlayken ustalık gerektiren bir işti. İnsanların bu şeyi ömürleri boyunca giydiklerine inanamıyordum!

Cüppemi kitap boyunda bir paket haline getirir getirmez urganımla sarıp top haline gelmiş küremle birlikte alışveriş torbasının içine koydum ve bunu sırtçantasının dibine tıkıştırdım. Fuayenin karşısında Lio, yeni giysileriyle İlim Vadisi hareketlerini yapıyordu. Nörolojik bir bozukluk nedeniyle hastalanmış gibi hareket ediyordu. Tulia'nın giysileri üzerine hiç oturmamıştı ve Yüzyılcı suurlardan biriyle takas ediyordu.

"Bu bir Konsay mı?"

"Şimdi Konsay oluyor."

Sadece sekiz Konsay yapılmıştı. Birincisi Yeniden Yaratılış'a denk gelmişti. Ondan sonra, sonraki bin yılda kullanılacak Sözlük'ün baskısını derlemek için ve Binlikçiler'i ilgilendiren diğer faaliyetlerle ilgilenmek için her Milenyum'da bir konsay toplanmıştı. Büyük But için bir tane ve her Talan'ın sonunda da bir tane toplanmıştı.

Barb'ın heyheyleri üstündeydi. Başpapazların hiçbiri onunla nasıl başedeceğini bilmiyordu.

"Değişiklikten hoşlanmıyor" diye anımsattı Tulia. Gizli mesaj: o senin arkadaşın; senin problemin.

Barb başına üşüşülmesinden de hoşlanmazdı; bu yüzden ben ve Lio başına üşüştük. Onu Arsibalt'ın kitap yığınıyla kamp kurduğu yerin bir köşesine sıkıştırıp yaptık bunu.

"Celp, Öğreti'yi ihlal ediyor; çünkü Celp edilen kişi yalnız başına gidiyor ve o noktadan sonra Sakular dünyanın içine gömülüyor" dedi Arsibalt monoton bir sesle. "Geri dönememelerinin nedeni bu. Konsay farklıdır. Bir kerede öyle çoğumuz götürülüyor ki birlikte seyahat edebilir ve Seyyah grubumuz içinde Öğreti'yi koruyabiliriz."

"Seyyahlık bir matta başlayıp bir matta bitiyor" dedi Barb, birdenbire sakin bir şekilde.

"Evet, Fraa Tavener."

"Azuz Tredegarh'a vardığımızda..."

"Kuncak ayununu kutlayacağız" diye yönlendirdi onu Arsibalt, "ve..."

"Ve sonra Konsay'daki öteki ayutlarla birlikte olacağız" diye fikir yürüttü Barb.

"Ve sonra..."

"Ve sonra bizim yapmamızı istedikleri şey her neyse onu yaptığımız zaman Azuz Edhar'a geri Seyyahlık yapacağız" diye devam etti Barb.

"Evet, Fraa Tavener" dedi Arsibalt. *Eğer uzaylı bir ölüm ışınıyla kömüre çevrilmezsek veya Cennet Bekçisi tarafından gaz odasına atılmazsak* diye eklememek için kendisini zor tuttuğunu hissedebiliyordum.

Barb sakinleşti. Çok sürmezdi. Gün Kapısı'ndan çıkar çıkmaz sürekli olarak Öğreti'yi küçük küçük ihlal edecektik. Barb kesinlikle bunlara dikkat edecek ve gündeme getirecekti. Niçin, ha niçin, o Celp edilmişti? O daha yepyeni bir çömezdi! Şimdi bütün Konsay boyunca ona bakıcılık yapacaktım.

Ama sabahın kör saatleri geçerken ve güneş sistemi modelinde Arbre'ı temsil eden lapis küre yavaşça dönerken biraz daha duruldum ve

kurambilim konsunda şimdi bildiğim şeyin yarısını Barb'a borçlu olduğumu hatırladım. Onu terk etseydim bu beni nasıl biri yapardı?

Dışarısı aydınlanıyordu. Celp edilenlerin yarısı gitmişti bile. Başpapazlar, Yüzlükçüler'in çoğu, Flucça konuşmada ve genel anlamda Sakular dünyayla başedebilmede Onlukçular'a ihtiyaç duyacağı için onları eşleştiriyordu. Lio çağrılmış ve birkaç Yüzlükçü'yle dışarı çıkmıştı. Arsibalt ve Tulia'ya hazırlanmaları söylendi.

Yalınayak dışarıya çıkamazdım. Ayakkabılarım güneş sistemi modelinin yanındaki bankın altındaydı. Fraa Jad de o bankta mola veriyordu. Tam ayakkabılarımın üstünde. Başı eğikti. Elleri kucağında kavuşturulmuştu. Bir tür derin Binlikçi meditasyonu yapıyor olmalıydı. Ayakkabılarımı almak için onu rahatsız etseydim beni semender benzeri bir şeye çevirirdi.

Başka hiç kimse onu rahatsız etmek istemedi. Tulia ve ardından Arsibalt Yüzlükçüler'in eşliğinde ayrıldı. Geriye sadece Celp edilmiş üç kişi kalmıştı. Ben, Barb ve Jad. Jad hâlâ cüppesi ve urganıyladı.

Barb, Fraa Jad'a doğru ilerlemişti. Hızla koştum ve tam oraya vardığı anda ona yetiştim.

"Fraa Jad üstünü değiştirmek zorunda!" dedi Barb, birinci sene Orthça'sını patlatana kadar uzatarak.

Fraa Jad başını kaldırdı. O ana kadar ellerinin kucağında kavuşturulmuş olduğunu düşünmüştüm. Hâlâ o renkli paketinin içinde kapalı duran kullan-at bir tıraş bıçağını elinde tutuyordu. Çantamda onun gibi bir paket vardı. Bilindik bir markaydı. Fraa Jad etiketi okuyordu. Büyük karakterler, onun daha önce hiç görmediği Kinagramlar şeklindeydi; ama küçük yazılardaki bizim kullandığımız alfabeyle aynıydı.

"Bu belgeyle kayganlaştırıcı şeride atfedilen güçleri hangi prensip açıklıyor?" diye sordu. "Süreklilik mi; ablatif mi?"

"Ablatif" dedim.

"Onu okumanız Öğreti'yi ihlaldir!" diye şikâyet etti Barb.

"Kes sesini!" dedi Fraa Jad.

"Kesinlikle saygısızlık etmek istemiyorum" diyebildim, biraz garip ve uzunca bir duraksamadan sonra, "ama..."

"Gitme zamanı mı?" diye sordu Fraa Jad ve kol saatiymiş gibi güneş sistemi modeline baktı.

"Evet."

Fraa Jad ayağa kalktı; aynı anda da cüppesini başının üzerinden sıyırıp çıkardı. Başpapazların bazılarının nefesi kesildi ve arkalarını döndüler.

Bir süre hiçbir şey olmadı. Jad'in alışveriş torbasının altını üstüne getirdim ve bir don bulup ona uzattım.

"Bunu izah etmeme gerek var mı?" diye sordum, ön yırtmacı göstererek.

Fraa Jad giysiyi benden aldı ve ön yırtmacın neye yaradığını keşfetti. "Topoloji kaderdir" dedi ve donu giydi. Bir hamlede bir bacak. Yaşını tahmin etmek zordu. Derisi sarkmış ve benlerle kaplıydı; ama donu giyerken önce biri, sonra öteki bacağı üzerinde mükemmel bir şekilde dengede duruyordu.

Fraa Jad'in üstüne başına çekidüzen verme işinin geri kalanında dikkate değer bir olay olmadı. Ayakkabılarımı aldım ve nasıl bağlayacağımı unutmamak için bir kez daha denedim. Barb, kes sesini komutunu yerine getirmekte şaşırtıcı bir şekilde uyumlu görünüyordu. Bu basit taktiği onun üzerinde niçin daha önce hiç denemedim diye kendime söylendim durdum.

Ayakkabılarımızla sendeleyerek ve ayaklarımızı yerde sürüyerek, zaman zaman pantolonlarımızı çekiştirerek Gün Kapısı'ndan dışarıya yürüdük. Meydan boştu. İkiz fıskiye arasındaki geçitten geçip burgerlerin şehrine girdik. Ben sekiz yaşıma girene kadar orada eski bir pazar vardı. Yetkililer oraya Eski Pazar adını verdiğinde orayı yıkıp yerine eski pazarın resimleri olan tişört ve benzer şeylerin satışına ağırlık verilen yeni bir pazar inşa ettiler. Bu arada eski pazarda küçük tezgâhlar işleten insanlar şehrin öteki ucunda, eski pazar olmasına rağmen şimdilerde Yeni Pazar olarak adlandırılmış bir şey kurdular. Bazı kumarhaneler, konsentle şu veya bu şekilde bağlantılı işleri olan veya konsenti ziyarete gelenlerin isteklerini karşılmak umuduyla Eski Pazar civarına taşınmıştı; ancak kumarhanelerle çevrelenmiş Eski Pazar'a hiç kimse gitmek istemiyordu ve açıkçası konsent öyle çok da ilgi çekici bir yer sayılmazdı ve bu yüzden kumarhaneler pis ve terk edilmiş görünüyordu. Bazı geceler bodrum katlarında bulunan dans salonlarında çalınan müziği duyabiliyorduk; ama şimdi ürpertici derecede sessizdi.

"Orada kahvaltı bulabiliriz" dedi Barb.

"Kumarhane lokantaları pahalıdır" diye itiraz ettim.

"Bedavaya gidebileceğin bir kahvaltı büfesi var. Ben ve babam bazen orada yerdik."

Bu sözler beni üzmüştü; ama nedenini tartışamazdım ve bu yüzden ben Barb'ı takibe başlayınca Jad de beni takip etti. Kumarhane, hepsi birbirine benzeyen labirent gibi koridorlardan oluşuyordu. Işıkları kısık tutarak ve halıları yıkamayarak paradan tasarruf ediyorlardı; küf kokusu bizi hapşırttı. Kendimizi yerin altında penceresiz bir odada bulduk. Sabun gibi kokan tombul adamlar masalarda ikişerli veya tek başına oturuyordu. Okuyacak hiçbir şey yoktu. Haberler, hava durumu ve spor haberleri gösteren bir çekici ekranı duvara monte edilmişti. Bu Fraa Jad'in şimdiye kadar gördüğü ilk hareketli fotoğraf praksisiydi ve alışması biraz zaman aldı. Ben ve Barb büfeden yiyecek alırken onun ekrana bakmasına izin verdik. Tepsilerimizi masaya koyduk ve sonra bir top oyununun özetlerini izleyen Fraa Jad'e döndüm. Yandaki masada duran bir adam, onu takımlardan birisi hakkında bir sohbete dahil etmeye çalışıyordu. Fraa Jad'in tişörtü tesadüfen aynı takımın armasıyla süslenmişti ve bu da adamın bir dizi yanlış sonuca varmasına neden olmuştu. Fraa Jad'in yüzüyle çekici ekranının arasına girdim ve dikkatini çekmeyi başardım ve sonra onu büfeye doğru götürdüm. Binlikçiler çok et yemiyordu; çünkü kayalıklarında çiftlik hayvanı yetiştirecek yerleri yoktu. Onu tahıl ürünleri bölümüne yönelttim. O ne istediğini biliyordu.

Yemek yerken, gece uzak mesafeden görünen, zerrecikli kırmızı parıltıyla yukarıdan aydınlanmış Matik bir taş kuleyi gösteren bir haber geldi çekiciye. Görüntü, Binlikçiler'in matının önceki geceki görüntüsüne çok benziyordu ancak haberdeki binayı şimdiye kadar hiç görmemiştim.

"Burası Azuz Rambalf Konsenti'ndeki Milenyumcular'ın çan kulesi" dedi Fraa Jad. "Orasının çizimlerini görmüştüm."

Azuz Rambalf Konsenti başka bir kıtadaydı. Orası hakkında çok az şey biliyorduk; çünkü bizimkiyle ortak hiçbir mezhebi yoktu. Bu isme geçenlerde raslamıştım da nerede olduğunu bir türlü hatırlayamadım...

"Üç Bozulmamış'tan bir tanesi" dedi Barb.

"Bizi öyle mi isimlendiriyorsun?" diye sordu Jad.

Barb haklıydı. Bizim Yıl Kapısı'nın içindeki Uçan Kama anıtında Üçüncü Talan'ın hikâyesini anlatan ve bütün dünyada bozulmamış olan üç tane Binlikçi matından bahseden bir yazıt vardı: Azuz Edhar, Azuz Rambalf ve...

"Azuz Tredegarh üçüncüsü" diye devam etti Barb.

Çekici ekranı sanki Barb'ın sesine karşılık veriyormuş gibi şimdi kayalık uçurumun yüzünün içine oyulmuş gibi görünen bir matın resmini gösterdi. O da kırmızı ışıkla yukarıdan aydınlatılmıştı.

"Bu garip" dedim. "Uzaylılar niçin bu Üç Bozulmamış'ın üzerinde ışık yaksınlar ki? Bu eski tarih."

"Bize bir şey söylüyorlar" dedi Fraa Jad.

" Ne söylüyorlar? Gerçekten de Üçüncü Talan'ın tarihiyle ilgilendiklerini mi?"

"Hayır" dedi Fraa Jad, "Edhar, Rambalf ve Tredegarh'ın Sakular Otorite'nin bütün nükleer atığı sakladığı yer olduğunu öğrendiklerini anlatıyorlardır muhtemelen."

İyi ki Ortça konuşuyorduk.

Şehrin dışında ana yol üzerindeki bir akaryakıt istasyonuna girdik ve bir haritabla satın aldım. Farklı boy ve tarzlarda haritablalar vardı. Benim satın aldığım, bir kitap boyutundaydı. Köşeleri ve kenarları arazi taşıtlarının tekerleklerine benzer şekilde yapılmış kalın düğmelerle bu tarz bir şeyden hoşlananlar için süslenmişti. İçinde topografik haritalar vardı. Sıradan haritablaların farklı süslemeleri vardı ve sadece yollarla alışveriş merkezlerini gösteriyorlardı.

Dışarıya çıktığımızda cihazı açtım. Birkaç saniye sonra bir hata mesajı belirdi ve bütün kıtanın haritası haline döndü. Yapması gerektiği gibi bulunduğumuz noktayı göstermiyordu.

"Hey" dedim içerideki ilgiliye, "bu şey bozuk."

"Hayır, değil."

"Evet, öyle. Konumumuzu tespit edemiyor."

"Ah, bugünlerde hiçbiri bunu yapamıyor. İnanın bana. Haritablanız çalışıyor. Hey, sana haritayı gösteriyor, değil mi?"

"Evet ama..."

"O haklı" dedi başka bir müşteri. Uzun menzilli yük tırıyla istasyona az önce park etmiş olan bir sürücüydü. "Uydular doğru dürüst çalışmıyor. Benimki de tespit edemiyor. Hiç kimseninki edemiyor." Kendi kendine güldü. "Yeni bir haritabla almak için yanlış sabahı seçmişsin!"

"Peki, bu şey geçen gece mi başladı?"

"Evet, hemen hemen sabah üç gibi. Merak etmeyin. Sözde Güçler bu şeylere muhtaç! Ordu onlarsız yapamaz. Hepsini hemen tamir ederler."

"Bunun dün akşam saatlerin üzerinde parlayan kırmızı ışıklarla bir ilgisi var mı acaba?" dedim, sadece neler söyleyebileceklerini görmek için. "Çekicide gördüm."

"Bu onların festivallerinden biri; onların yaptığı ayin gibi bir şey" dedi ilgili. "Benim duyduğum bu."

Bu öteki müşteri için bir haberdi ve bu yüzden ilgiliye bunu nerede duyduğunu sordum. Boynundaki askılıktan sarkan bir telegöre hafifçe vurdu. "Ark'ımdan sabah yayını."

Doğal soru şimdi şu olurdu: *Cennet Bekçisi mi?* Ama azıcık meraktan biraz fazlasını sergilemek beni bir konsent kaçkını olarak göstermiş olabilirdi; bu yüzden sadece başımı sallayıp akaryakıt istasyonundan dışarı çıktım. Sonra da Barb ve Jad'i makine atölyesi yönünde götürmeye başladım.

"Uzaylılar navigasyon uydularını bozuyorlar" diye duyurdum.

"Veya belki de vurup düşürüyorlar!" dedi Barb.

"Öyleyse bir sekstant alalım" diye önerdi Fraa Jad.

"Onlar dört bin yıldır imal edilmiyor" dedim ona.

"O zaman biz bir tane yapalım."

"Sekstantın içindeki parçalar konusunda en küçük bir fikrim yok."

Bunu eğlenceli buldu."Benim de yok. Onu ilk prensiplerden tasarlayabileceğimizi düşünüyordum."

"Evet!" diye homurdandı Barb. "Altı üstü geometri, Raz!"

"Bu çağda bu kıta, tabelalar ve başka navigasyon yardımcılarıyla dolu sert yüzeyli yol ağıyla kaplı" dedim.

"Yaa" dedi Fraa Jad.

"Bununla şunun arasında" haritablayı salladım, "ilk prensiplerden bir sekstant tasarlamak zorunda kalmadan Azuz Tredegarh'a giden yolu bulabiliriz."

Fraa Jad, biraz yatışmışken ofis malzemesi satan bir dükkâna rasladık. Koşup bir tane açıölçer satın aldım ve el yapımı sekstantında birinci parça görevi görmesi için Fraa Jad'e uzattım. Bu parça onu derinden etkiledi. Surdışında gördüğü bu şeyin, ona bir anlam ifade eden ilk şey olduğunu anladım. "Orası bir Adrakhones Tapınağı mı?" diye sordu, dükkâna gözlerini dikmiş olarak.

"Hayır" dedim ve oraya sırtımı dönüp uzaklaştım. "O şey praksik. Onların tekerlekli sandalye rampaları ve kapı eşikleri gibi şeyler yapmak için ilkel trigonometriye ihtiyaçları var."

"Her şeye rağmen" dedi, benden geride kalarak ve özlemle anarak, "Bir tür algıları olmalı..."

"Fraa Jad" dedim, "onların Hylaea Teorik Dünyası'ndan haberleri yok."

"Yaa. Sahi mi?"

"Sahi. HTD'yi anlamaya başlayan bir kimse bunu içine atıyor, deliriyor veya kendisini Azuz Edhar'da buluyor." Dönüp ona baktım. "Ben ve Barb'ın nereden geldiğini sanıyorsun?"

Bu konuda kafamız netleşir netleşmez Barb ve Jad, Azuz Edhar'ın batı yakasından makine atölyesine uzanan geniş ark üzerinde beni takip etmekten ve sekstant üzerine tartışmaktan mutluydular.

Makine atölyesinde toplandık.

"İlginç zamanlarda gelip gidiyorsun" diye karşıladı beni Cord.

Ona ve işçi arkadaşlarına bir toplantının ortasında müdahele etmiştik. Herkes gözünü bize dikmişti; özellikle de yaşlı bir adam. "O adam kim ve niçin bana nefretle bakıyor?" diye sordum, adama doğru dik dik bakarak.

"O patron" dedi Cord. Yüzünün ıslak olduğunu farkettim.

"Yaa. Hmm. Elbette. Sizin bir patronunuz olduğu düşünemedim."

"Burada çoğu insanın patronu vardır Raz" dedi Cord. "Bir patron sana o şekilde baktığında senin yaptığın gibi ona dik dik bakarak karşılık vermen kötü bir davranış olarak kabul edilir."

"Yaa, bu bir tür sosyal üstünlük hareketi mi?"

"Evet. Ayrıca birisinin iş yerindeki özel bir toplantıyı basarak sona erdirmek sınırları aşmaktır."

"Şey, patronunun dikkati hazır benim üzerimdeyken belki de ona söylemeliyim..."

"Öğle vakti burada büyük bir toplantı yapacağınızı mı?"

"Evet."

"Veya onun açısından bakarsan sen, yani tamamen yabancı birisi, ona hiç sormadan, onun mülkünde, bir sürü tehlikeli teçhizatın bulunduğu işlek bir sanayi sitesinde toplanmak için bir yığın yabancıyı davet ettin."

"Bu gerçekten çok önemli Cord ve çok sürmeyecek. Sen ve işçi arkadaşlarının toplantı yapmasının nedeni bu mu?"

"O ilk gündem maddesiydi."

"Bana fiziksel olarak saldıracağını düşünüyor musun? Çünkü ben biraz vilim bilirim. Lio kadar değil ama..."

"Bu işin üstesinden gelmek için çok sıra dışı bir şey olurdu bu davranış. Burada bu bir yasal çatışma olur; ama sizin kendinize has kanunlarınız var ve bu yüzden size dokunamaz. Ayrıca öyle görünüyor ki Sözde Güçler bu şeyin olması konusunda ona güveniyor. Tazminat için onlarla pazarlık edecek. Ayrıca bunların hiçbirinin poliçesini geçersiz hale getirmediğinden emin olmak için sigorta şirketiyle görüşüyor."

"Vay canına. Burada işler çok karışık."

Cord Praesidium yönüne doğru baktı ve burnunu çekti. "Peki onlar.... orada değil mi?"

Bir süre bunu düşündüm. "Onuncu Gece'de ortadan kaybolmam sana, senin patronunun sigorta poliçesinin bana göründüğü kadar garip görünüyordur muhtemelen."

"Doğru."

"Kişisel değildi. Ve beni çok incitti. Belki buradaki karışıklığın seni incittiği kadar..."

"Bu mümkün değil" dedi Cord, "zira sen buraya adımını atmadan on saniye önce kovuldum."

"Bu barbarca ve mantıksız bir davranış!" diye protesto ettim. "Surdışı standartlarına göre bile."

"Hem evet, hem hayır. Evet, benim haberim olmadan verdiğin bir karar yüzünden işten atılmak benim için delice. Hayır, bir bakıma değil çünkü ben burada tuhaf kaçıyorum. Ben bir kızım. Mücevherat yapmak için makineler kullanıyorum. Ita için parçalar yapıyorum ve maaşım bal kavanozları şeklinde veriliyor."

"Bak, gerçekten çok üzgünüm..."

"Tamam, dur!" dedi.

"Yapabileceğim bir şey varsa, mata katılmak istersen..."

"Senin daha yeni atıldığın mata mı?"

"Yani, bunu telafi etmek için yapabileceğim bir şey varsa..."

"Bana bir macera ayarla."

İlerleyen dakikalarda Cord bunun tuhaf göründüğünü farketti ve sinirlerine hâkim olamadı. Ellerini havaya kaldırdı. "Büyük bir maceradan bahsetmiyorum. Sadece işten atılmayı önemsiz kılacak kadar bir şey. Yaşlandığımda hatırlayabileceğim bir şey!.."

Şimdi ilk kez, son on iki saat içinde olan biten her şeyi gözden geçirdim. Bu biraz başımı döndürdü.

"Raz?" dedi bir süre sonra.

"Geleceği tahmin edemem" dedim, "ama şu ana kadar öğrendiğim azıcık şeye dayanarak iki şey iddia edebilirim; bu ya çok büyük bir macera olacak ya da hiçbir şey olmayacak."

"Harika!"

"Muhtemelen toplu definle sonuçlanacak türden bir macera."

Bu onu biraz sessizleştirmişti; ancak bir süre sonra şöyle dedi: "Nakliyeye ihtiyacınız var mı? Aletler? Ivır zıvır?"

"Düşmanımız atom bombalarıyla dolu bir uzay gemisi" dedim. "ve bizim sadece bir açıölçerimiz var."

"Tamam, eve gidip bir cetvel ve bir parça ip aşırıp aşıramayacağıma bir bakayım."

"Bu harika olur."

"Burada öğle vakti buluşuruz. Eğer beni içeriye salarlarsa yani."

"Gereğini yapayım ki salsınlar. Hey, Cord..."

"Evet?"

"Bu muhtemelen sormak için yanlış bir zaman... ama bana bir iyilik yapabilir misin?"

Kanalın üzerindeki büyük çatının gölgesine gidip tahta palet yığınının üzerine oturdum ve sonra haritablayı çıkarıp arayüzünün nasıl kullanılacağını öğrendim. Bu beklediğimden uzun sürdü; çünkü bu şey eğitimli insanlar için yapılmamıştı. Cihazın bana yardımcı olmak için bütün o beceriksiz çabaları yüzünden arama işlevlerinde hiçbir ilerleme katedemedim.

"Şu Kahrolası Bly Tanık Tepesi nerede?" diye sordum Arsibalt'a, çıkageldiğinde. Öğlene yarım saat vardı. Celp edilenlerin neredeyse yarısı gelmişti. Küçük bir pikap ve mob filosu oluşmaya başlamıştı: bunlar çalınmış, ödünç alınmış veya bağışlanmış şeyler olabilirdi; hiçbir fikrim yoktu.

"Bunu tahmin etmiştim" dedi Arsibalt.

"Bly'ın eski eserlerinin hepsi Azuz Edhar'da" diye ona anımsattım.

"*Oradaydı*" diye düzeltti beni.

"Mükemmel! Sen ne çaldın?"

"Tanık Tepesi'nin bin üçyüz yıl önceki halinin bir fotoğrafını."

"Ve onun bazı kozmografik notlarını mı?" diye umut ettim.

Öyle bir şans yoktu: Arsibalt'ın yüzü merak doluydu. "Azuz Bly'ın kozmografi notlarını niçin istiyorsun?"

"Çünkü gözlemlerini yaptığı yerin enlem ve boylamını bir yere not etmiş olmalı."

Sonra bizim enlem ve boylamımızı belirlememizin hiçbir yolu olmadığını hatırladım neyse ki; ama belki de bu bilgi haritablanın kullanıcı arayüzüne gömülmüştü.

"Belki de sonu iyi olur" diye iç çekti Arsibalt.

"*Ne!?*"

"*Doğruca* Azuz Tredegarh'a gitmemiz gerekiyor. Bly Tanık Tepesi burayla orası arasında değil."

"Yoldan çok uzakta olduğunu sanmıyorum."

"Nerede olduğunu bilmediğini söylemedin mi sen?"

"Kabaca bir fikrim var."

"Orolo'nun Bly Tanık Tepesi'ne gittiğinden bile emin olamazsın. Birkaç ay önce Afaroz ettikleri bir adamı aramak için on yedi ayutu yasak bir geziye çıkmaya nasıl ikna edeceksin?"

"Arsibalt, seni anlamıyorum. Orolo'yu bulmak gibi bir niyetin yoksa ne diye Bly'ın eski eserlerini çalma zahmetine girdin?"

"Ben onları çaldığım sırada" dedi, "bir Konsay olacağını bilmiyordum."

Bunun mantığını çözmem biraz zaman aldı. "Geri döneceğimizi bilmiyordun!.."

"Doğru."

"Sadece tahmin ettin, bizden yapmamızı istedikleri işi bitirdikten sonra..."

"Orolo'yu bulabilir ve Seyyah olarak yaşayabilirdik."

Bu çok ilginçti. Biraz da dokunaklı. Bununla birlikte eldeki problemi çözmekte hiçbir işe yaramadı.

"Arsibalt, Azuzların yaşamlarında dikkatini çeken bir düzen oldu mu?"

"Birkaç tane oldu. Hangi düzene dikkatimi çekmek istiyorsun?"

"Onların birçoğu, herkes onların bir Azuz olduğunu anlamaya başlamadan önce Düşürülürler."

"Haklı olduğunu varsayarsak" dedi Arsibalt, "Orolo'nun azizlik mertebesine yükselmesi uzunca bir süre gerçekleşmeyecek; o henüz bir Azuz değil."

"Afedersin" dedi bir süreden beri elleri ceplerinde etrafta dolaşan bir adam. "lider sen misin?"

Bana bakıyordu. Barb ve Jad'in başlarını yine nasıl derde soktuklarını görmek için içgüdüsel bir şekilde etrafa bakındım. Barb çok uzakta değildi. Yuvalarını çatıyı destekleyen çelik kirişlerin üstüne yapmış olan kuşları izliyordu. Hem de bunu tam bir saattir aralıksız yapıyordu. Jad'se tozlu bir toprak alan üzerine oturmuş, bozuk bir musluğu kalem gibi kullanarak şemalar çiziyordu. Biz vardıktan kısa bir süre sonra Fraa Jad makine atölyesinde dolaşmış ve bir torna tezgâhının nasıl açılacağını öğrenmişti. Cord'un eski patronu neredeyse bana saldırıyordu. O zamandan beri hem Jad hem Barb nispeten uslu duruyordu. Öyleyse bu dışlak, niçin bana lider olup olmadığımı soruyordu? Kızgın veya korkmuşa benzemiyordu. Daha çok.... kaybolmuş gibiydi.

Yalandan lidermiş gibi davranarak en azından numara yaptığım anlaşılana kadar birkaç şeyi istediğim gibi yaptırabileceğimi sezdim.

"Evet" dedim, "Benim adım Fraa Erasmas."

"Yaa, sizi tanıdığıma sevindim. Ferman Beller" dedi adam ve biraz çekinerek elini uzattı; bizim o şekilde selamlaştığımızdan emin değildi. Elini sımsıkı sıkınca rahatladı. Beşinci on yılında olan tıknaz bir adamdı. "Haritablan güzelmiş!"

Dışlakların üçten fazla kişisel eşyaya sahip olmalarına izin verildiğini ve bunların sık sık önemsiz konuşmaları başlatmak için kullanıldığını hatırlayana kadar bunu söylemesi inanılmaz tuhaf görünmüştü.

"Teşekkürler" diye denemede bulundum. "Çalışmaması çok kötü."

Güldü. "Endişe etme. Sizi oraya götüreceğiz!" Onun bize şoförlük yapmaya gönüllü mahallelilerden birisi olduğunu tahmin ettim. "Bak, orada karşıda seninle konuşmak isteyen bir adam var. Size yaklaşmasına izin vermeli miyiz bilemedim."

Başımı kaldırıp baktım ve kafasında siyah silindir şapkasıyla güneşin altında durmuş bana bakan bir adam gördüm.

"Lütfen Sammann'ı buraya gönderin" dedim.

"Ciddi olamazsın!" diye fısıldadı Arsibalt, Ferman gözden kaybolunca.

"Ben çağırttım."

"Sen nasıl bir Ita çağırtmaya kalkışırsın?"

"Bunu yapması için Cord'a rica ettim."

"Cord burada mı?" diye sordu yeni bir ses tonuyla.

"Onun ve erkek arkadaşının her an çıkıp gelmesini bekliyorum" dedim ve palet yığınlarından aşağı atladım. "İşte, Bly Tanık Tepesi'nin nerede olduğunu tahmin et." Ona haritablayı uzattım.

Provener çanları, sanki eski Azuzların psikolojik deneyler için kablolar taktığı şu zavallı köpeklerinden biriymişim gibi beynimdeki anahtarları çevirdi. Önce kendimi suçlu hissettim: yine çok geç kalmıştım! İkincisi ayaklarım ve kollarım saati kurmaktan acımıştı. Sonra sırada öğle yemeği açlığı vardı. Son olarak, biz olmadan saati kurmayı başarmalarına incinmiştim.

"Birçoğumuz gerçekten Flucça bilmediğimiz için tartışmamızın büyük bölümünü Ortça yapacağız" diye duyurdum palet yığını podyumumdan bütün gruba. Grup on yedi ayut, bir Ita ve konsantrasyon sürelerine ve telegör kullanımına göre sayıları artan ve azalan ama on

ikiyi geçmeyen dışlak insanlardan oluşuyordu. "Suur Tulia, söylediğimiz şeylerin bazılarını tercüme edecek; ama konuşmamızın büyük bir bölümü sadece ayutları ilgilendiren şeyler olacak; bu yüzden siz, öğle yemeği gibi lojistik şeyler hakkındaki kendi sohbetinize devam edebilirsiniz." Arsibalt'ın başını salladığını gördüm.

Sonra Ortça'ya geçtim. Başlamakta biraz ağır kalmıştım; zira birisinin çıkıp benim gerçek lider olmadığımı söylemesini bekliyordum; ama bu toplantıyı ben düzenlemiştim ve palet yığınının üzerinde de ben duruyordum.

Ve ben bir Onlukçu'ydum. Bizim liderimiz Flucça konuşabilecek ve surdışı dünyasıyla başedebilecek bir Onlukçu olmak zorundaydı. Bu işte uzman olduğumdan değil ama bir Yüzlükçü daha çok acemilik çekerdi. Fraa Jad ve Yüzlükçüler hangi Onlukçu'nun lider olacağını pek iyi seçemezlerdi; çünkü birkaç saat öncesine kadar daha önce hiçbirimizle karşılaşmamışlardı. Bununla birlikte onların hepsi ben ve ekibimin saati kurmasını yıllardır izlemişlerdi, ki bu da bana, Lio'ya ve Arsibalt'a yüzlerimizin tanıdık olması avantajını sağlıyordu. Doğal lider Jesry gitmişti. Öğle yemeğinden bahsederek Arsibalt'ın sadakatini kazanmıştım. Lio çok aptal ve tuhaftı. Bu yüzden doğal hiçbir süreçten geçmeden ben lider olmuştum ve ne söyleyeceğimi bilmiyordum.

"Birçok taşıta ayrılmalıyız" dedim, bir süre duraksayarak. "Şimdilik Fuaye'de bu sabah eşleştirilmiş olan aynı Onlukçu ve Yüzlükçü gruplara bağlı kalacağız. En kolayı bu" diye ekledim; çünkü itiraz etmek üzere hazırlanan benden daha büyük bir Onlukçu olan Fraa Wyburt'u görebiliyordum. "Daha sonra isterseniz değiştirirsiniz ama her bir Onlukçu, Yüzlükçüler'in Ortça bilmeyenlerle bir taşıtta mahsur kalmamalarını sağlamaktan sorumlu. Sanırım hepimiz bu sorumluluğu mutlulukla kabul edebiliriz" dedim, Fraa Wyburt'un gözlerinin içine bakarak. Beni düm düz etmeye hazır görünüyordu ama sadece tahminde bulunabileceğim nedenlerden ötürü geri durmaya karar verdi. "Peki bu gruplar taşıtlara nasıl dağıtılacak? Akrabam Cord -üzerinde aletler olan tulumun içindeki genç kadın- bazılarımızı kendi pikabında götürecek. Bu Flucça bir kelime. Tekerlekler üzerindeki kutuya benzeyen sanayi tipi görünüşlü bir taşıt. Cord beni ve ilişki yaşadığı şu uzun saçlı iri adamı yanında götürecek. Fraa Jad ve Barb benimle birlikteler. Ita'dan Sammann'ı bize katılmaya davet ettim. Biliyorum bazılarınız itiraz edeceksiniz" çoktan itiraz etmeye başlamışlardı, "ama onu yanımda götürmek istememin sebebi de bu."

"Bir Binlikçi ile bir Ita'yı yan yana koymak saygısızlıktır!" dedi Suur Rethlett, başka bir Onlukçu.

"Fraa Jad" dedim, "sen yokmuşsun gibi seni çekiştirdiğimiz için özür dilerim. Söylememe gerek yok, istediğiniz taşıtı seçebilirsiniz."

"Seyyahlık sırasında Öğreti'yi korumamız gerekiyor!" diye bir hatırlatma da bulundu Barb.

"Hey, dışlakları korkutuyorsunuz millet" diye şaka yaptım; çünkü fraalar ve suurlarımın kafalarının üzerinden bakınca tartışmamıza sinirlenmiş görünen dışlak insanları görebiliyordum. Tulia son uyarımı tekrar tercüme etti. Dışlaklar güldü. Ayutların hiçbiri gülmedi; ama birazcık sakinleştiler.

"Fraa Erasmas, izin verir misin?" dedi Arsibalt. Başımla onayladım. Arsibalt Barb'a doğru döndü; ama herkesin duyacağı kadar yüksek bir sesle konuştu: "Bize birbiriyle çelişen iki talimat verildi. Birincisi, Seyyahlık sırasında Öğreti'yi korumak için eski daimi emir. İkincisi, mümkün olan herhangi bir şekilde Azuz Tredegarh'a ulaşmamıza dair yeni bir emir. Bize seyyar manastırlık yapacak kapalı bir tren kompartımanı veya buna benzer hiçbir taşıt sağlamadılar. Ya küçük özel taşıtlarımız var ya da hiçbir şeyimiz yok ve biz bu taşıtları nasıl kullanacağımızı bile bilmiyoruz. Yeni emir eskinin önüne geçmek ve biz dışlakların eşliğinde seyahat etmek zorundayız. Bir Ita'yla birlikte yolculuk etmek de kesinlikle bundan daha kötü değil. Ben böylesi daha iyi diyorum; en azından Ita, Öğreti'yi bizim kadar iyi biliyor."

"Sammann benimle birlikte Cord'un pikabında" diye karar verdim, Arsibalt'ın açıklaması sırasında Barb'ın kuburunu doldurmakta olan itirazların havada uçuşmasına izin vermeden önce. "Fraa Jad nerede olmak istiyorsa orada olacak!"

"Senin önerdiğin şekilde seyahat edeceğim ve tatmin edici değilse değişiklik yapacağım" dedi Fraa Jad. Bu, sadece Fraa Jad'ın sesini ilk kez duydukları için kısa bir süre on yedi kişinin geri kalanını sessizleştirdi,

"Bu hemen olabilir" dedim ona, "çünkü Cord'un pikabının birinci durağı Orolo'yu bulmaya çalışacağım Bly Tanık Tepesi olacak."

Şimdi dışlakların gerçekten endişe edecek bir şeyleri vardı; zira ayutların sesi oldukça yükselmişti ve öfkeliydi. Kendi kendimi atadığım liderlik sürem sonuna yaklaşmış gibi duruyordu. Beni aşağı çekmeden ve Afaroz etmeden önce uzun adımlarla ileri çıkan Sammann'a başımı salladım. Aşağı eğilip elini yakaladım ve yanımda durması için onu yukarıya çektim. Bir fraanın Ita'ya dokunduğu bu görüntü bir süreliğine ötekilerin dikkatini dağıtmıştı. Sonra Samınann konuşmaya başladı.

Konuşma öylesine dikkat çekiciydi ki ilk birkaç sözden sonra sessiz, neredeyse mest olmuş bir izleyici kitlesi doğmuştu. Birkaç Yüzlükçü suur sessiz protesto için kulaklarını tıkadı, gözlerini kapattı; diğer üçü de ona sırtını döndü.

"Fraa Spelikon bana Azuz Mithra ve Mylax teleskoplarına gidip yıldıztaşı Gedikli Papaz tarafından kapatılmadan saatler önce Orolo'nun oraya yerleştirdiği bir fotoandaç tableti almamı söyledi" dedi Sammann, doğru ancak tuhaf aksanlı bir Ortça ile. "Ben söylenene itaat ettim. Bu tablet için herhangi bir bilgi güvenliği emri vermedi; bu yüzden tableti ona vermeden önce bir kopyasını çıkardım." Ve bununla birlikte omzundan sarkan çantadan bir fotoandaç tablet çıkardı. "Bu Fraa Orolo'nun oluşturduğu ancak hiç görmediği yegâne fotoğrafı içeriyor. Şimdi fotoğrafı çağırıyorum" dedi, tabletin kontrollerini kullanırken. "Fraa Erasmas burada, birkaç dakika önce onu gördü. Geri kalanınız isterseniz bakabilirsiniz". Tableti en yakındaki ayuta uzattı. Ötekiler başına üşüştü, buna karşılık bazıları hâlâ Sammann'ın varlığını kabul etmeyi reddediyordu.

"Titiz olmamız ve bunu dışlaklara göstermememiz gerekiyor" dedim, "çünkü bizim neyle karşı karşıya olduğumuz konusunda en ufak bir fikirleri olduğunu sanmıyorum." *Biz*'i Arbre üzerindeki herkes anlamında kullanmıştım.

Ancak beni hiç kimse duymadı; çünkü o zamana kadar hepsi tablet-teki fotoğrafa bakıyorlardı.

Tabletin görüntülediği şey hiç kimseyi benimle hemfikir olmaya zorlamadı; ama dikkatleri az önce yaptığımız tartışmadan uzaklaştırmıştı. İşlere benim gibi bakmaya meyilli olanlara yeni bir güven geldi. Geriye kalanlarınsa sinirleri bozuldu.

Kimin hangi taşıtla gideceğine karar vermek bir saat sürdü. Bu kadar karmaşık olabildiğine inanamıyordum. İnsanlar sürekli fikir değiştirdiler. İttifaklar oluştu, yıprandı ve çözüldü. İttifaklararası koalisyonlar sanal parçacıklar gibi ortaya çıktı ve kayboldu. Cord'un üç sıra koltuğu olan kutuya benzer büyük pikabında o, Rosk, ben, Barb, Jad ve Sammann oturacaktık. Ferman Beller'ın bozuk yollarda yolculuk etmek üzere tasarlanmış büyükçe bir mobu vardı. O, bize katılmaya karar vermiş olan Lio, Arsibalt ve Yüzlükçüler'den üç kişiyi alacaktı. İki en büyük taşıtı çok verimli doldurduğumuzu düşünüyorduk. Son dakikada telegöründen birçok konuşma yapmış olan başka bir dışlak, kendi pikabıyla birlikte bizim kafileye katılacağını bildirdi. Adamın adı Ganelial

Crade'di ve Baz karşıtı arktan bir tür Tanrıyatapar olduğu çok açıktı -Cennet Bekçisi arkından olup olmadığını henüz bilmiyorduk. Onun taşıtı, neredeyse tüm zemini kaplayan kalın dişli ve lastikli üç tekerlekli bir motorsiklet olan arkası açık bir pikaptı. Onun pikabına sadece üç kişi sığmıştı. Hiç kimse Ganelial Crade'le yolculuk etmek istemiyordu. Onun adına çok mahçup olmuştum olmasına da onun taşıtına binmeyi isteyecek kadar da değildi bu mahçubiyet. Son dakikada genç bir yardımcısı yukarı doğru bir adım atıp arka tarafa bir spor çanta attı ve onun yanına tırmandı. Bly Tanık Tepesi birliği de bu şekilde tamamlanmış oldu.

Doğruca Tredegarh'a gidecek birlik, dört mobdan oluşuyordu. Her birinde araç sahibi veya sürücüyle bir Onlukçu vardı -Tulia, Wyburt, Rethlett ve Ostabon. Bu taşıtlardaki diğer koltuklarda Orolo'yu aramanın bir parçası olmak istemeyen Yüzlükçüler veya geziye katılmaya gönüllü olan diğer dışlaklar oturuyordu.

Cord ve Rosk dışındaki dışlakların hepsi, ayutları az çok rahatsız eden dindar grupların bir parçası gibi görünüyordu. Bu bölgede askeri bir üs olsaydı Sakular Otorite'nin bazı askerlere sivil giyinip bizi götürme emri verebileceğini düşündüm; şu an böyle bir şey olmadığı için de insanlar kısa süre içinde gönülden bağlandıkları kurumlara güvenme düşüncesiyle hedefe varacaklardı. İnsanlara bunu, bu şekilde anlattığımda onları birazcık yatıştırır gibi oldu. Onlukçular bunu bir şekilde anlamıştı. Yüzlükçüler bunu anlamakta çok zorluk çektiler. Şoförleri olacakların benimsediği teolojiler konusunda daha çok bilgi istiyorlardı. Bu da onları taşıtlara bindirme süresini epeyce uzatıyordu.

Ganelial Crade muhtemelen dördüncü on yılındaydı; ama onu daha genç birisi zannedebilirdiniz çünkü incecik ve bıyıksızdı. Bly Tanık Tepesi'nin yerini bildiğini ve bizi oraya götüreceğini, onu takip etmemiz gerektiğini söyledi. Sonra da pikabına binip motoru çalıştırdı. Ferman Beller sallana sallana yaklaştı ve penceresini açana kadar Crade'e sırıttı ve sonra da onunla konuşmaya başladı. Çok geçmeden Beller'a gözlerini dikmiş olan Crade'in, yolcusunu izleyerek bir şey konusunda anlaşamadıklarını anladım.

Yine o başımda çamur gibi hissettiğim utanç duygusuna büründüm. Ganelial Crade öylesine büyük bir güvenle konuşmuştu önceden Ferman Beller'la konuştuklarını ve ikisinin bu konuda anlaştıklarını sanmıştım. Şimdi böyle bir şeyin hiç olmadığı ortaya çıkmıştı. Ben, Crade nereye götürürse oraya gitmeye hazırdım.

Şu lider olma işinin başıma nasıl bela olacağını şimdiden görebiliyordum; çünkü insanlar bana her zaman yanlış şeyi yaptırmaya veya benden topyekün kurtulmaya çalışıyorlardı.

"Ne biçim liderlik bu!" dedim kendimi işaret ederek.

"Ha?" dedi Lio.

"Bundan sonra benim aptalca şeyler yapmama izin verme" diye emrettim, şaşırmış görünen Lio'ya. Crade'in pikabına doğru yürümeye başladım. Lio ve Arsibalt belli bir mesafeden beni takip ettiler. Crade ve Beller şimdi açıkta tartışıyordu. Bu hiç istemediğim bir durumdu ve bu tartışmanın daha ileri gitmesini engellemek zorundaydım.

Sorunun, Crade'in Bly Tanık Tepesi'nin yerine dair bizim bilmediğimiz bir şey bildiğiyle ilgili olduğunu farkettim. Bu benim hatamdı. Tam olarak nerede olduğunu bilmediğimi kabul etme hatasına düşmüştüm. Konsent'in içinde bilgisizliği kabul etmekte sorun yoktu; çünkü bu gerçeğe giden yoldaki ilk adımdı. Buradaysa bu, iktidarı ele geçirmeleri için Crade gibi insanlara kendi yararına kullanabileceği bir açık sağlıyordu.

"Afedersiniz!" diye seslendim. Beller ve Crade tartışmayı bırakıp bana baktı. "Kardeşlerimden birisi konsentten bize nereye gideceğimizi söyleyen eski belgeler getirmiş. Bu bilgiyle Ita'mızın becerilerini ve haritabladaki topografik haritaları birleştirerek gideceğimiz yere giden yolu kendimiz bulabiliriz"

"Arkadaşının nereye gittiğini tam olarak biliyorum" diye başladı Crade.

"Biz bilmiyoruz" dedim, "ama sözettiğim gibi oraya varmadan çok önce bunu öğrenebiliriz."

"Sadece beni izleyin ve..."

"Bu çok hassas bir plan. Seni trafikte kaybedersek yanlış yerlere gidebiliriz."

"Beni trafikte kaybederseniz telegörümden arayabilirsiniz."

Crade'in benden daha mantıklı olması beni incitti; bu noktada geri çekilemezdim. "Bay Crade, isterseniz siz önden gidip bizi oraya götürme zevkini tadabilirsiniz; ama dikiz aynanıza baktığınızda bizim arkanızda olmadığımızı farkederseniz bunun sebebi bizim oraya gitmek için kendi düşündüğümüz yolu takip etmeye karar vermemizdir."

Crade ve yolcusu benden ölesiye nefret etmişti muhtemelen ama en azından bu iş sona ermişti.

Bununla birlikte bu plan, benim ve Sammann'ın Arsibalt'la Ferman Beller'in taşıtına binmemize yol açan yeni bir düzenlemeyi gerektirmişti. Üçümüz yolculuk edecektik. Lio ve Yüzlükçü, yükü dengelemek için

Cord'un pikabına geçti; onlar takip edecekti. Ganelial Crade pikabına tam gaz vererek açıklığa çıkarırken yerdeki gevşek taş parçalarını bize sprey gibi püskürttü.

"Bu adam, edebi bir eserde yer alan kötü adam tiplemeleri gibi davranıyor, bu çok komik" diye gözlemde bulundu Arsibalt.

"Evet" dedi Yüzlükçüler'den biri, "olacakları önceden haber vermek diye bir şeyi hiç duymamış gibi."

"Muhtemelen *duymamıştır*" dedim, "ama bizim şoförümüzün taşıttaki tek dışlak olduğunu lütfen unutmayalım ve bu yüzden en azından mümkün olduğunca Flucça konuşmak nezaketini ona gösterelim."

"Önden buyurun" dedi Yüzlükçü, "ve bunu anlayıp anlayamayacağıma bakacağım."

Fraa Carmolathu –bu Yüzlükçü'nün adı buydu–, biraz salaktı; ama Orolo'yu bulmaya gönüllü olmuştu ve sırf bu yüzden sevimli bile denebilirdi. Orolo'dan beş-on yaş daha büyüktü ve Paphlagon'un arkadaşı olduğunu tahmin ediyordum.

"Dağlara paralel olarak kaç yol kuzeydoğuya gidiyor?" diye sordum Beller'e. *Sadece bir tane* demesini umut ediyordum.

"Birkaç tane" dedi. "Hangisinden gitmeyi istersin patron?"

"Tanımı itibarıyla tanık tepe, serbest duran demektir; yani bir sıradağın parçası olmayan" dedi Arsibalt Ortça, "bu yüzden..."

"Dağların güney platosunda yükseliyor" diye duyurdum, Flucça. "Dağ yolundan gitmemize gerek yok."

Beller taşıtı vitese takıp kalkış yaptı. Tulia'ya el salladım. Bizim gidişimizi seyrediyordu; biraz şaşırmış görünüyordu. Ayrılışımız ani *olmuştu* ama bir dakika daha bekleseydik başka bir kriz daha çıkmasından korkuyordum. Tulia, Ala'yı bulabilmek için doğruca Tredegarh'a gitmeyi seçmişti. Belki ben de aynı seçimi yapmalıydım belki. İçinde bulunduğum durum karmaşıktı ve ben doğru olanı seçtiğimi düşünüyordum. Her şeyin yolunda gitmesi halinde Tulia'nın birliğinden birkaç gün sonra Tredegarh'a varacaktık. Onları oraya götürerek güzel bir iş yapacaktı.

Şehri terk etmeden önce çok vakit kaybetmeden yiyecek alabileceğimiz bir yerde durduk; daha doğrusu yavaşladık. Bu tür lokantaları çocukluğumdan hatırlıyordum ama bu Yüzlükçüler için yeni bir şeydi. Ben de onların gördüğü gibi görmekten kendimi alamadım: görünmeyen servisçi kızla anlamsız sohbet, pencereden fırlayan sıcak yağ kokulu yiyecek torbaları, paketler içinde soslar, bir otoyolda ağır ağır ilerlerken yemeye çalışmak, mobun içindeki bütün boş alanı kaplıyor gibi görünen yığınla çerçöp ve süprüntü, misafirliğin tadını kaçıran bir koku.

Baz Ortodoks: Baz İmparatorluğu'nun devlet dini. Baz'ın Düşüşü'nde ayakta kalmış, onu izleyen çağda yeniden tertip edilmiş, Cartas tarafından yürürlüğe sokulandan bağımsız ve ona paralel matik bir sistem varlığını Arbre'ın en geniş inançlarından biri olarak sürdürmüştür.
Baz Karşıtı: Kökü Baz Ortodoksluğu ile aynı olan ve aynı peygamberlere saygı gösteren; ama Baz Ortodoks inancının otoritesini ve belli öğretilerini açıkça reddeden din.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Yemek yemeyi bitirdiğimizde Praesidium'un görüş menzilinden çıkmıştık. Ezik mahallelerinin çoğunu gerimizde bırakmış, şehir büyükken şehrin, büyük değilken de ülkenin bir parçası olan bir tür gelgit bölgesinden geçiyorduk. Gelgit bölgesinde sürüklenmiş odun parçaları, ölü balıklar, kökünden sökülmüş yosunların olduğu yerde cılız ağaçlar, taşıtların çarpıp öldürdüğü hayvanlar ve birbirine karışmış kafaotları vardı. Gelgit bölgesinin boş şişeler ve gemi enkazlarıyla kirlenmiş olduğu yerde boş şişeler ve terk edilmiş pikaplar vardı. Dikkate değer tek şey, dağlardan aşağıya taşınmış olan yakıt ağaçlarının unufak edilip işlendiği bir tesisti. Orada birkaç dakikalığına tankerlerin yarattığı trafik sıkışıklığına yakalandık. Zira bunların birkaçı yolumuzun üstündeydi. Onlardan kurtulup ötelerde uzanan sebze ve meyve bahçelerinin olduğu bölgeye girdik.

Benim taşıtımda ben ve Ferman Beller dışında Arsibalt'la Sammann ve iki Yüzlükçü Fraa, Carmolathu ve Harbret vardı. Öteki taşıttaysa Cord, Rosk, Lio, Barb, Jad ve Yüzlükçü matından başka bir Edharcı vardı: Fraa Criscan. İstatistiki bir gariplik dikkatimi çekti; aramazda tek bir kadın vardı ve bu kadın, benim akrabamdı üstelik hemcinslerine göre bizim aramızda teklifsiz tekellüfsüz davranmasıydı. Suriçinde rakamlar bu kadar sorun olmuyordu. Elbette surdışında mevcut zaman içinde hüküm süren dini ve ahlaki gelenekler burada böylesi bir sorunun yaşanmasının nedeniydi. Doğal olarak bunun nasıl olduğunu merak ettim ve insanları taşıta bindirmek için bir saatlik mücadelemin anılarını gözden geçirerek biraz vakit harcadım. Elbette kimin hangi grupta gideceğine karar vermedeki en büyük faktör, o kişinin Orolo ve onu gidip bulma görevi hakkında ne düşündüğüydü. Belki erkeklere güzel, kadınlara kötü kokan bu atılıma dair bir sorun vardı.

Ganelial Crade'i saymazsak on iki kişiydik. Bu bir spor takımı veya küçük bir askeri birlik için normal bir sayıydı. Bu sayının Taş Devri'nin av partileri için doğal olduğu ve erkeklerin bu büyüklükteki bir grup

içinde kendilerini rahat hissetmeye meyilli olduğu düşünülüyordu. Her neyse, bu ister istatistiksel bir anormallik, ister bizim sekanslarımıza programlanmış ilkel bir davranış olsun, sonunda geldiğimiz yer buydu. Doğruca Tredegarh'a giden birlikteki Tulia ve öteki ayutların işin bu şekilde gelişmesine izin verdiğim için benden nefret edip etmediğini düşünerek birkaç dakika geçirdim ve sonra bunu unuttum; zira yolculuğa konsantre olmam gerekiyordu.

Arsibalt'ın bize sağladığı çizimden -yani uzaklardaki sıradağların profilini gösteren çizimden- Günlüklerde kayıt edildiği haliyle Azuz Bly'ın hikâyesindeki bazı ipuçlarından ve Sammann'ın bir tür süper telegörde aradığı şeylerden yola çıkarak haritabladaki üç farklı ayrık dağı belirleyebiliyorduk ve bunlardan herhangi bir tanesi Bly Tanık Tepesi olabilirdi. Dağlar bir kenarı yaklaşık otuz kilometre olan bir üçgen oluşturuyorlardı ve şu anda bulunduğumuz yerden birkaç yüz kilometre uzaktaydılar. Çok uzak görünmüyordu; ama Ferman'a gösterdiğimiz zaman oraya yarına kadar varmayı beklemememiz gerektiğini söyledi. O bölgedeki yolların "yeni mıcır" olduğunu ve yavaş yol alınması gerektiğini açıkladı. Oraya bugün de varabilirdik; ama hava kararacak ve hiçbir şey yapamayacaktık; bu yüzden yakınlarda kalacak bir yer bulup yarın erkenden yola çıkmak daha iyiydi.

Birkaç saat sonra ana yoldan bir zamanlar taş döşeli olan başka bir yola sapana kadar "yeni mıcır"ın ne demek olduğunu anlamamıştım. Doğrudan toprak üzerinden gitmek, bu delicesine pürüzlü beton yol üzerinde yolumuzu seçmeye çalışmaktan daha iyi olurdu.

Arsibalt, Sammann'ın yakınlarında olmaktan rahatsızdı; bunu ona hitab ederken aşırı kibar olduğu için söyleyebiliyorum. Yol tutmasından şikâyet ederek Ferman'ın yanındaki koltuğa geçti ve onunla Flucça konuştu. Ben onun arkasında oturdum ve uyumaya çalıştım. Yoldaki bir çukur zaman zaman havalandırdığında gözkapaklarım aralanıyordu ve uyku haliyle uyanıklık arasında kontrol panelinde sallanan bazı dini fetişler görüyordum. Arklar konusunda uzman değildim; ama Ferman'ın Baz Ortodoks olduğundan emindim. Bir bakıma bu Ganelial Crade'in inandığı şeye inanmak kadar çılgıncaydı hatta deliliğin çok daha geleneksel ve tahmin edilebilir bir biçimiydi.

Yine de bir grup, dinci fanatik birkaç araba dolusu ayutu kaçırmak istemiş olsaydı bu işi tereyağından kıl çeker gibi yapamazlardı. Ferman Beller'in Tanrı'dan sözettiğini duyduğumda uyanıvermemin sebebi de buydu.

Şu ana kadar bundan bahsetmekten kaçınmayı nasıl başardığını anlayamamıştım. Tanrı'ya samimiyetle inanıyorsanız, O'ndan bahsetmeden bir düşünceyi nasıl oluşturabilir, bir cümleyi nasıl kurabilirdiniz? Ama Beller gibi Tanrıyataparlar, Tanrı'yı sohbete katmadan saatlerce konuşabilirdi. Belki onun Tanrı'sı bizim işlerimizden uzaktaydı veya daha büyük olasılıkla Tanrı'nın varlığı onun için öylesine açıktı ki, bundan benim sürekli olarak hava soluduğumu belirtmek için yaptığımdan daha çok bahsetmeye ihtiyaç duymuyordu.

Beller'in sesinde öfke vardı. Kızgın veya keskin değildi. Yeğeninin kafasına bir şeyi sokamayan bir amcanın kibar ve güleryüzlü kızgınlığına benziyordu bu. Biz çok zeki görünüyorduk. O zaman niçin Tanrı'ya inanmıyorduk ki?

"Bizler Çörekçi Öğretisi'ni izliyoruz" dedi ona Arsibalt; mutlu ve bu pisliği temizleme fırsatı verildiği için biraz rahatlamış halde. O Beller'in bize yolumuzu gösterebileceğine dair fazla iyimserdi ve kendine fazla güveniyordu. "Tanrı'ya inanmamakla aynı şey değil bu; fakat" diye aceleyle ekledi, "Çörekçi düşünceyle aydınlatılmayan birisine öyleymiş gibi görünmesinin nedenini anlayabiliyorum."

"Sizin Öğreti'nizin Azuz Cartas'tan geldiğini sanıyordum" dedi Beller.

"Öyle. Bizim uygulamalarımızın çoğuyla Eski Matik Çağ'ın Kartazyan prensipleri arasında paralellik var; ancak onlara çok şey eklendi ve çok az şey ortadan kaldırıldı."

"Öyleyse Çörekçi, bu prensiplere yeni şeyler ekleyen başka bir Azuz muydu acaba?

"Hayır, çörek küçük bir kektir."

Beller, dışlaklara komik olmayan fıkralar anlatıldığında olduğu gibi zoraki ve ters bir şekilde güldü.

"Ben ciddiyim" dedi Arsibalt. "Çörekçilik adı bu Öğreti'ye küçük çay saati keklerinden sonra verildi. Bu, Yeniden Yaratılış ile Korkunç Olaylar arasındaki bir zamanda keşfedilmiş bir düşünce sistemidir. Praksik Çağ uygarlığının filigranıdır diyebiliriz. Birkaç yüz yıl öncesinde, Eski Matların kapıları ardına kadar açılmış ve ayutlar dışarıya çıkıp çoğu varlıklı ve statü sahibi Sakularların arasına karışmıştı; yani Lordların ve Leydilerin. Dünya, bu noktaya kadar zaten keşfedilmiş ve haritalandırılmıştı. Dinamik yasaları bulunmuştu ve praksik kullanıma girmeye başlıyordu."

"Mekanik Çağ" diye denemede bulundu Beller, çok zaman önce bir ekolde ezberlemeye zorlanmış olduğu bir kelimeyi düşünüp bularak.

"Evet. Zeki insanlar o günlerde sadece salonlara takılarak, metakurambilim tartışarak, kitaplar yazarak, soyluların ve sanayicilerin çocuklarına özel ders vererek geçimlerini sağlayabiliyordu. Bu en uyumlu ilişkiydi, şeylerin arasındaki..."

"Bizimle sizin aranızdaki mi?" diye omuz silkti Beller.

"Evet, Ethras'ın Altın Çağı'ndan beri bu varolagelmiştir. Her neyse, muazzam bir leydi vardı, adı Baritoe'ydu. Kocası kadın peşinde koşan bir salaktı buna karşılık leydi evinde bir salon işletmek için onun yokluğundan faydalandı. En iyi metakurambilimciler, çöreklerin onun fırınından çıktığı günün belli bir saatinde orada toplanıyorlardı. Buraya yıllarca değişik insanlar gelip gitti; Leydi Baritoe orada değişmeyen tek kişiydi. Kitaplar yazdı; kendisinin de söylediği gibi kitaplarındaki düşünceler tek bir kimseye atfedilemezdi. Birisi buna Çörekçi düşünce adını verdi ve isim yapışıp kaldı."

"Ve bunun hepsi sizin Öğreti'nizle, neydi, birkaç yüz yıl sonra birleşti mi?"

"Evet, fakat pek de resmi biçimde değil. Daha çok alışkanlık yoluyla. Kapılardan içeri girdiklerinde birçok yeni ayutun zaten paylaşmaya alışık olduğu düşünceler."

"Tanrı'ya inanmamak gibi mi?" diye sordu Beller.

Ve burada yer seviyesinde ilerlemememize rağmen Beller'in kontrol düğmelerine küçük bir dokunuşuyla bizi aşağı dökebileceği, bir tarafında bin metrelik uçurumu olan bir dağ yolunda olduğumuzda hissedeceğim gibi hissetmiştim kendimi; fakat Arsibalt'ın rahatlığına hayran kalmıştım zira çok daha az tehlikeli meseleleri tartışırken bundan çok daha gergin olabiliyordu.

"Bu öğretiyi öğrenmek, bir tür çörek yeme yarışması gibidir" diye başladı Arsibalt. "Kitap yığınlarının içinden kıymet bilmeden geçerek yapılan uzun bir yürüyüş gibidir" demek için benim, Arsibalt, Lio ve Jesry'nin kullandığı Flucça bir ifadeydi bu. Bizim çöreklerden bahsettiğimizi düşünen Beller'i tamamen yanlış bir yere yöneltmişti ve bu nedenle Arsibalt bu iki pişmiş yiyecek imasını açmak için bir iki dakikasını ayırmak zorunda kalmıştı.

"Kabataslak göstermeye çalışacağım" diye devam etti Arsibalt, tekrar yola çıkar çıkmaz. "Çörekçi düşünce, iki kabul edilemez alternatif arasındaki üçüncü bir yoldu. O zamana kadar bütün düşünme eylemini burada beynimizde yaptığımız artık iyice anlaşılmıştı." Başına hafifçe vurdu. "Ve de beynin gözlerden, kulaklardan ve öteki duyu organlarından aldığı Nahif yaklaşım şuydu; beynimiz doğrudan doğruya dış dün-

yayla birlikte çalışıyordu. Kontrol panelindeki bu düğmeye bakıyorum, uzanıyorum ve onu elimle hissediyorum..."

"Sakın ona dokunma!" diye uyardı Beller.

"*Senin* de bunu gördüğünü ve bu konuda düşündüğünü görüyorum ve tıpkı gözlerim ve parmaklarımın onu bana sunduğu gibi gerçekten orada olduğu ve düşündüğüm zaman gerçekte varolan bir şeyi düşündüğüm kararına varıyorum."

"Bunların hepsi senin için çok açık görünüyor" dedi Beller.

Sonra garip bir sessizlik oldu. En sonunda uysal bir şekilde, "Buna nahif deyişinizin nedeni bu sanırım" diyerek sessizliği bozdu Beller.

"Karşı uçta, kafamızın dışındaki dünya hakkında bildiğimizi sandığımız her şeyin bir hayal olduğunu savunanlar var."

"Bu daha çok biraz çokbilmişlik gibi" dedi Beller, kısa bir süre düşündükten sonra.

"Çörekçiler de buna pek önem vermediler. Dediğim gibi, üçüncü bir yaklaşım geliştirdiler. 'Dünya hakkında, aslında herhangi bir şey hakkında düşündüğümüzde' dediler, 'gerçekte düşündüğümüz şey; gözlerimizden, kulaklarımızdan ve benzeri şeylerden beynimize ulaşan bir yığın veridir.' Örneğime dönecek olursam, bana o düğmenin görsel imgesi veriliyor; ona dokunduğumda nasıl hissettiğim hafızamda kaydediliyor ama bu düğmeyle ilgili olarak yapabileceklerimin *hepsi bu kadar*. Düğmeyi beynimin fiziksel olarak kavraması *imkânsız* ve *düşünülmez*dir çünkü aslında beynimin ona erişimi yoktur. Beynimin çözebileceği tek şey görüntü ve histir; bizim sinirlerimizin içine sevkedilmiş verilenlerdir."

"Sanırım ne demek istediğini anlıyorum. Daha önce bahsettiğin gibi birçok bilmişlik yok bunda; ama farkı olmayan bir ayrım gibi de görünüyor" dedi Beller.

"Öyle değil" dedi Arsibalt. "Ve işte çörek yeme yarışması da *niçin* öyle olmadığını anlamak istediğin bu yerde başlar; çünkü bu düşünceden başlayarak Çörekçiler eksiksiz bir metakurambilim sistemi geliştirmeye devam ettiler. Bu öylesine tesirliydi ki o zamandan beri bunu iyice anlamadan hiç kimse metakurambilim yapamamıştır. Daha sonraki bütün metakurambilim, Çörekçi düşünceyi çürütmek veya iyileştirmek için veya onun bir uzantısı olarak ortaya çıkmıştır. Çörek yeme yarışmasının sonuna kadar gitmeyi başarabilirsen varacağın sonuçlardan en önemlilerinden bir tanesi..."

"Tanrı'nın olmadığı mıdır?"

"Hayır, özetlemesi daha zor ve bazı konuların basitçe sınırların dışında olması gibi farklı bir şeydir. Tanrı'nın varlığı bunlardan bir tanesidir."

"Sınırların dışında ile ne demek istiyorsun?"

"Çörekçi sistemin mantıklı argümanlarını takip edersen, aklımızın Tanrı hakkında üretken veya yararlı bir şekilde düşünemeyeceği sonucuna varırsın. Tabi eğer Tanrı ile uzay ve zamana ilişkin olmayan Baz Ortodoks Tanrısı'nı kastediyorsan; yani uzay ve zamanda varolmayan bir şey."

"Ama Tanrı her zaman her yerde vardır" dedi Beller.

"Bunu söylemek aslında ne anlama gelir? Senin Tanrı'n bu yoldan ve şu dağdan ve evrende bir araya gelmiş bütün diğer fiziksel şeylerden daha öte bir şeydir, değil mi?"

"Tabi. Elbette. Aksi halde sadece doğaya veya onun gibi bir şeye tapıyor olurduk."

"Bu yüzden O'nun koca bir yığın şeyden öte olması, senin Tanrı tanımın için çok önemlidir."

"Elbette."

"Pekâlâ, bu 'öte' tanımı itibarıyla uzay ve zamanın dışındadır ve Çörekçiler, prensipte duyularınızla tecrübe edilemeyen herhangi bir şey hakkında yararlı bir düşünce üretemeyeceğimizi göstermişlerdir. Buna katılmadığını daha yüzündeki bakıştan anlayabiliyorum."

"Katılmıyorum!" diye onayladı.

"Ama bu konumuzun dışında. Ana fikir şu; Çörekçilerden sonra kuram veya metakuram yapan türden insanlar Tanrı'dan, özgür iradeden ve evrenden önce ne vardı gibi konulardan bahsetmeyi bıraktı. Çörekçi Öğretisi'yle demek istediğim şey de budur. Yeniden Yaratılış zamanında kökleşmişti bu. Çok tartışmadan ve hatta farkına bile varmadan Öğreti'mize girdi."

"Eh, konsentlerinizde otururken geçirdiğiniz bütün o boş zamanlarınızda *birisi* zahmet edip de bunu farkedememiş mi? Tartışmamış mı?"

"Senin sandığından çok daha az boş vaktimiz var" dedi Arsibalt kibarca, "ama bununla birlikte birçok insan kendisini maddeyi düşünmeye adadı. Tanrı'yı inkâr etmeye veya O'na inanmaya adanmış Mezhepler kurdular ve bu akımlar matlar arasında sürekli gelip gitti; ancak bunların hiçbiri bizi Çörekçilerin esas konumundan uzaklaştırmadı."

"Sen Tanrı'ya inanıyor musun?" diye sordu bodoslama.

Hayretler içinde öne doğru eğildim.

"Son günlerde uzay ve zamanda olmayan buna karşın varolduğuna inanılan şeyler hakkında çok *okuyorum.*" Bununla Hylaea Teorik Dünya'daki matematiksel objeleri kastettiğini biliyordum.

"Bu Çörekçi Öğretisi'ne aykırı değil mi?" diye sordu Beller.

"Evet" dedi Arsibalt, "ama bir kimse bu konuyla nahifçe ilgilendiği sürece bunda hiç sorun yok; Aslında Leydi Baritoe bu konuda sayfalarca yazı yazdı. Çörekçilerle ilgili yaygın bir şikâyet, onların saf kurambilim hakkında pek fazla şey bilmiyor olmalarıdır. Birçok kurambilimci, Baritoe'nun eserlerine bakarak şöyle diyor, 'bir dakika dur bakalım, burada eksik bir şey var; benzer kuramları kanıtladığımız zaman doğrudan doğruya uzay ve zamanda olmayan objelerle ilişki *kurabiliriz.*' Son zamanlarda okuduğum şeyler hep bunlar hakkında."

"Öyleyse kurambilimle Tanrı'yı görebiliyor musun?"

"Tanrı'yı değil" dedi Arsibalt, "bir arkın tanıyacağı türden bir Tanrı'yı değil."

Ondan sonra konuyu değiştirmeyi başardık. O da benim gibi, gönüllüler için çağrı yayınladıklarında Sözde Güçler'in Ferman'a ve diğerlerine neler anlatmış olabileceğini merak etmişti.

Cevap, *pek fazla bir şey değil* olarak belirdi. Sakular Otorite'nin bir bulmacanın çözülmesine ihtiyacı vardı; ayutların anlamakta iyi olduğu türden bir bilmecenin. Bazı fraaların ve suurların bu muamma üzerinde çalışabilmeleri için A noktasından B noktasına taşınması gerekiyordu. Ferman Beller gibi insanlar doğal olarak bizi merak ediyordu. Hepsi ekollerinde Yeniden Yaratılış'ı öğrenmişti ve uygarlıklarının devamının sağlanmasında, her ne kadar rasgele olsa da, oynayacakları verilmiş bir rolleri olduğunu anlamışlardı. En azından hayatlarında bir kere olsun, çağırıldıkları mekanizmayı gördüklerine hayran kalmışlardı ve bu işe girişilmesinin nedenine dair ipuçları olmasa da bunun bir parçası olmaktan onur duyuyorlardı.

Öğlenin en sıcak saatlerinde, şimdi çökmüş; ama bir zamanlar ağıl olan bina için rüzgâr kesici olarak görev yapan bir ağaç sırasının gölgesine park ettik. Saatlerdir Crade'i görmemiştik ama Cord'un pikabı hemen arkamızdaydı. Bazılarımız etrafı gezdi, bazılarımız uyudu. Dağlar kuzeybatıda gökyüzünü karartıyordu; fakat onların ne olduğunu bilmeseniz kasırga sırasındaki hava ile karıştırabilirdiniz. Ayrıca karşı yamacında okyanustan esen nemli havanın çoğunu yakalayarak, bu havayı konsentimizden geçen nehrin içine doğru baca gibi çekiyordu. Sonuç olarak bu yaka kuraktı. Burada sadece salkımotları ve güzel kokulu çalılar yetişiyordu. Çağdan çağa Sakular Otorite burayı suluyordu ve insan-

lar burada tahıl ve bakliyat yetiştirerek yaşıyordu ancak biz şu anda böyle bir döngünün sonuna yakın tarafındaydık; yolların, çiftliklerin durumundan ve bize haritablada şehir olarak gösterilen şeylerden böyle olduğu açıkça görünüyordu. Eski sulama kanalları, içlerinde her ne büyüyorsa onlarla -ki bunlar çoğunlukla dikenli tohumlar, dikenler, iğneli olan şeylerdi- bozulmuştu. Ben ve Lio bunlardan biri boyunca hızlı bir yürüyüşe çıktık; ama yılanlardan sakınarak yürüdüğümüz için çok şey konuşamadık.

Sammann'ın ağzında bir bakla var gibiydi. Lio ve Barb Ferman'ın mobunda, ben ve Sammann da Cord'un pikabında seyahat edecek şekilde bir değişikliğe gittik. Barb, Jad'le kalmak istiyordu ama hepimiz Jad'ın onun arkadaşlığından sıkılmaya başladığının farkındaydık. Cord taşıtı sürmekten yorulmuştu bu yüzden kontrollere Rosk geçti.

"Ferman Beller şu dağlardan bir tanesindeki Baz yerleşkesiyle iletişim kuruyor" dedi Samman bana.

Bu garip bir ifade şekliydi zira Baz beş bin iki yüz yıl önce talan edilmişti. "Baz Ortodoks'ta olduğu gibi mi?" diye sordum.

Sammann gözlerini devirdi. "Evet."

"Bu, dini bir kurum mu?"

"Öyle bir şey."

"Bunu nereden biliyorsun?"

"Boşver. Sadece Ganelial Crade'in gündemindeki tek kişi olmadığını bilmek isteyebileceğini düşünmüştüm."

Onun gündeminin ne olduğunu sormayı düşündüm; hemen sonra da vazgeçtim. Bir grup Baz rahibinin bir Ita'ya nasıl davranacağını merak ediyordu muhtemelen.

Benim gündemim, taşıtı süren Cord hariç bu taşıttaki herkesin incelemesi gerektiğini bildiğim fotoandaç tablete bakmaktı. Daha önce ona sadece şöyle bir bakmıştım. Ben ve Cord arka tarafta birlikte oturduk. İçeriye güneş giriyordu ve bu yüzden başımızın üstüne bir battaniye attık ve kampçılık oynayan birkaç çocuk gibi karanlıkta bir araya toplandık.

Orolo'nun fotoğraflarını çekmek istediği bu şey, bizim gemi diyeceğimiz türden bir şey miydi? Samınann birkaç saat önce bu tableti bana gösterene kadar bildiğim tek şey, hızını değiştirmek için plazma patlamaları kullanması ve objelerin üzerine kırmızı lazer ışığı saçabilmesiydi. Bu, oyulmuş bir göktaşı olabilirdi. Büzücü kaslarından bombalar fırlatan, uzay boşluğunda yaşamaya adapte olmuş uzaylı bir yaşam formu da olabilirdi. Bizim madde olarak bile kabul etmeyeceğimiz şeyler-

den inşa edilmiş olabilirdi; yarısı bu evrende yarısı başka bir evrende olabilirdi. Kafamı toplamaya çalıştım. İlk bakışta anlayamayacağım bir tür fotoğrafla yüzleşmeye hazırlanmıştım. Gerçekten de tam bir bulmacaydı; ama beklediğim türden değil. Zamanında bunu incelemeye, bunun üzerine kafa patlatmaya vaktim olmamıştı. O yüzden şimdi uzun uzun baktım.

Fotoğraf geminin hareket yönünde çizgi çizgiydi. Fraa Orolo, muhtemelen teleskobu gökyüzünü takip etsin diye ayarlamıştı ama yönüne ve hızına ilişkin çok iyi tahminde bulunmak zorundaydı ve bunu çok da doğru yapamamıştı. Bu yüzden de hareket izi olmuştu. Hedefi nasıl izleyeceğini ve pozlanma süresini nasıl ayarlayacağını zamanla öğrendiğinden, her biri sonuncudan birazcık daha iyi olan ve Orolo'nun Apert'e doğru ilerleyen haftalarda çektiği bir fotoğraf dizisinin sonuncusu olduğunu tahmin ettim bunun. Sammann izleri azaltmak ve başka şekilde kaybolacak olan birçok ayrıntıyı öne çıkarmak için fotoğraf üzerinde önceden bazı Sentaktiksel işlemler uygulamıştı.

Bu bir yirmigen prizmaydı: her biri eşkenar üçgen olan yirmi yüzey. Samımann bunu ilk kez gösterdiğinden bu kadarını görmüştüm ve bulmaca da bunun içindeydi; çünkü böyle bir şekil yapay da olabilirdi doğal da. Geometriciler yirmigen prizmayı seviyordu ama doğa da seviyordu; virüslerin, sporların ve polenlerin hepsinin bu şekli aldıkları bilinmekteydi. Bu sebeple belki bu şey, uzaya uyum sağlamış bir yaşam formu veya bir gaz bulutunda büyümüş olan dev bir kristaldi.

"Bu şeye hava basıncı uygulanamaz!" diye vurguladım.

"Bütün yüzeyleri düz olduğu için mi?" dedi Cord, sorudan ziyade bir açıklama olarak. İşyerinde basınçlı gazlarla çalışıyordu ve basınç içeren herhangi bir kabın yuvarlak olmak zorunda olduğunu iliklerine kadar biliyordu: bir silindir, küre veya halka şeklinde...

"Bakmaya devam edin" diye önerdi Sammann.

"Köşeler" dedi Cord, "onlara ne diyorsunuz..."

"Arakesitler" dedim. Şu yirmi üçgen yüzey, yirmi arakesitte birleşiyordu; her bir arakesit beş üçgeni birleştiriyordu. Dışarıya doğru şişkinlik gibi görünüyordu bu. İlk önce bunu hareket iziyle karıştırmıştım. Yakından bakınca her bir arakesitin küçük bir küre olduğuna ikna oldum. On iki arakesit, otuz düz kenardan oluşan bir ağ ile birleştirilmişti ve bunların da onlara doğru yuvarlak şişkinlik yapan bir görüntüsü vardı...

"İşte ordalar!" dedi Cord.

Ne demek istediğini tam olarak biliyordum. "Şok emiciler" dedim. Zira artık bu çok açıktı: otuz kenarın her biri uzun ince bir şok emiciydi;

büyük olması dışında, Cord'un pikabının süspansiyonundakiler gibiydi. Bu geminin iskeleti bir düzine küresel arakesitte biraraya getirilmiş otuz adet şok emici ağından ibaretti. Bütün şey, kocaman bir dağıtılmış şok emici sistemdi.

"O şeyi çalıştırmak için köşelerde mafsallar olmalı" dedi Cord.

"Evet, aksi halde iskelet esneyemez" dedim. "Ama burada anlamadığım büyük bir bölüm var."

"Düz yüzeyler neden yapılmış? Üçgenlerden mi?" diye sordu Cord.

"Evet. Şok emiciler esnediği zaman ortadaki şey de değişikliğe uğramadığı takdirde, biçiminde biraz değişikliğe uğrayan bir şeyden üçgen yapmanın hiçbir mantığı yok." Bu yüzden geminin yüzey alanını oluşturan yirmi düz ve üçgen yüzey üzerinde harıl harıl çalışarak biraz vakit geçirdik. Bunların biraz garip göründüğünü düşündüm. Çok engebelilerdi. Düz metal değil de, sanki kabaca birleştirilmiş gibi.

"Bunun sıva olduğuna yemin edebilirim."

"Ben de beton diyecektim" dedi Cord.

"Mıcırı da düşünün" diye önerdi Sammann.

"Tamam" dedi Cord, "betonun esnekliği yoktur, mıcırın biraz vardır; ama bunlar nasıl bir arada duruyor?"

"Oralarda yüzeyde duran bir sürü küçük taş var" dedim. "Bir bakıma mıcır, uzayda elde edebileceğiniz en bol katı maddedir."

"Evet ama..."

"Ama bu senin sorunu yanıtlamıyor" diye kabul ettim. "Kim bilir? Belki de onları yerlerinde tutmak için bir tür ağ örmüşlerdir."

"Erozyon kontrolü" dedi Cord başıyla onaylayarak.

"Ne?"

"Erozyonu durdurmaya çalıştıkları nehirlerin kenarlarında görürsünüz. Tel kafes bir küpün içine bir yığın taş atarlar ve sonra küpleri üst üste yığıp birbirlerine bağlarlar."

"Güzel bir benzetme" dedim. "Uzayda da erozyon kontrolüne ihtiyaç var."

"Nerden biliyorsun?"

"Mikrogöktaşları ve kozmik ışınlar her yönden gelir. Eğer geminizi ucuz malzemeden -mıcırla da olabilir- bir zırhla kaplayabilirseniz sorunu epeyce azaltmış olursunuz."

"Hey, dur bi saniye" dedi Cord, "bu farklı görünüyor!" Üzerine çember çizilmiş bir yüzeyi gösteriyordu. Buna ilk başta dikkat etmemiştik; çünkü bize sadece bir tarafı dönüktü. Derinlik hissi vermek için perspektif biçiminde çizilmişti ve seçmesi daha zordu. Çember açıkça başka

malzemeden yapılmıştı: sert, pürüzsüz ve sağlam olduğu hissi veriyordu.

"Sadece o değil" dedim, "ama.."

Cord da bunu farketmişti: "Bunun etrafında hiç şok emici yok". Bu yüzü çevreleyen üç kenar keskin ve sadeydi.

"Anladım!" dedim. "Bu itici plaka."

"Ne?"

Atom bombalarını ve itici plakayı anlattım. Cord bunu kabul etmeye herhangi birimizden çok daha hazırdı. Lio'nun bize kitapta gösterdiği gemi bir kümeydi: itici plaka, şok emiciler ve mürettebat bölgeleri. Bu ise bir kılıftı: dış iskelet, büyük, dağıtılmış bir şok emici ve aynı zamanda bir zırhtı. Şimdi de bir çarmıh görmeye başlıyordum. Ortada asılı olan şeyi gizlemek için bir örtü.

İtici plakayı -geminin pupasını- belirler belirlemez gözlerimiz doğal olarak karşıdaki veya ileri uçtaki yüzeye kaydı: pruvaya. Burası tam görünmüyordu; ama bitişiğindeki şok emicilerden bir tanesi görünüyordu. Üzerinde bir şey yazılıydı. Bir sıra kabartmayla oraya bir dilde net bir şey yazılmıştı. Çember ve basit darbe kombinasyonlarından oluşan kabartmalardan bazıları bizim Baz alfabemizdeki harflerle kolaylıkla karıştırılabilirdi; ancak bazıları benim şimdiye kadar gördüğüm hiçbir alfabeye ait değildi.

Buna rağmen, bu alfabe, harflerden bazıları başaşağı çevrilmiş ya da aynada yansıyomuş gibi halleriyle Baz harfleriydi kısaca bize akraba gibi görünüyordu.

Battaniyeyi üzerimizden attım.

"Hey!" diye şikâyet etti Cord ve gözlerini kapattı.

Fraa Jad dönüp yüzüme baktı. Epey eğlenmişe benziyordu.

"Bu insanlar" onlara uzaylı dememiştim, "bizimle bağlantılılar."

"Biz onlardan Kuzenler diye bahsetmeye başladık" dedi Fraa Jad'in yanında oturan Yüzlükçü Fraa Criscan.

"Bu neyi açıklar ki?" diye sordum, onlar böyle bir şeyi bilebilirlermiş gibi.

"Şu diğerleri bu konuda spekülasyon yapıyor" dedi Fraa Jad. "Vakitlerini heba ediyorlar; zira bu sadece bir hipotez."

"Bu şey ne kadar büyük? Hiç kimse boyutlarını tahmin etmeyi denedi mi?" diye sordum.

"Teleskop ve tabletin ayarlarından bunu biliyorum" dedi Sammann, "Yaklaşık beş kilometre çapında."

"Bunu anlamanıza yardımcı olayım" dedi Fraa Criscan yüzüme bakarak, hafif eğlenmiş bir şekilde. "Geminin bir parçasını döndürerek yapay yerçekimi üretmek isterseniz..."

"Kuramsal kurgu çekimlerindeki şu simit biçimli uzay istasyonları gibi mi?" diye sordum.

Criscan şaşırmış görünüyordu. "Ben hiç çekim görmedim; ama evet, sanırım aynı şeyden bahsediyoruz."

"Afedersin."

"Sorun değil. O oyunu oynuyorsan ve bizim Arbre üzerinde sahip olduğumuz yerçekimi seviyesini üretmek istiyorsan ve bu yirmigen prizmanın içinde gizli bir şey varsa..."

"Benim hayal ettiğim türden bir şey" diye kabul ettim.

"Diyelim ki karşıdan karşıya üç kilometre uzunluğunda. Yarıçapı bir buçuk kilometre. O zaman Arbre'ın çekim kuvvetini yaratmak için her seksen saniyede bir tur atmak zorunda olurdu."

"Mantıklı görünüyor. Yapılabilir" dedim.

"Sen neden bahsediyorsun?" diye sordu Cord.

"Her bir buçuk dakikada bir kere tur atan bir atlıkarıncada yaşayabilir miydin?"

Cord omuz silkti. "Elbette."

"Kuzenlerin geldiği yerden mi bahsediyorsunuz?" diye seslendi Rosk omzunun üstünden. Ortça bilmiyordu; ama bazı kelimeleri anlayabiliyor ve bizim ses tonlarımızı okuyabiliyordu.

"Böyle bir tartışma yapmanın işe yarayıp yaramayacağını gözden geçiriyoruz" dedim; ama yolun gürültüsünün içinde pikabın arkasından bağırınca dediğim çok fazla anlaşılmadı.

"Kitaplarda ve çekimlerde bazen eski bir ırkın birçok farklı yıldız sistemlerini daha sonradan birbirleriyle bağlantıyı kaybettikleri kolonilerle tohumladıkları kurgu bir evren görürsünüz" diye araya girdi.

Taşıttaki diğer ayutlar dillerini ısırıyor gibiydiler.

"Sorun şu Rosk, elimizde fosil kaydı var..."

"Bu milyarlarca yıl öncesine dayanıyor, evet, bu düşüncenin sorunu da bu" diye kabul etti Rosk. Diğerlerinin bu düşünceyi gözlerinin önünde çoktan lime lime ettiğini tahmin ettim, ama bundan vazgeçemeyecek kadar hoşlanmıştı Rosk; ona Diax Tırmığı hiç öğretilmemişti.

Cord battaniyeyi tekrar başının üzerine koydu ve şöyle dedi, "Daha önce tartıştığımız başka bir düşünce vardı, biliyorsunuz, paralel evrenler kavramı. Sonra Fraa Jad bu geminin açıkça *bu* evrende olduğunu vurguladı."

"Ne kadar keyif kaçıran bir şey!" diye yorum yaptım, açıkça ve Flucça.

"Evet" dedi Cord. "Bu sizi bekleyen gerçek bir engel. Çok mantıklı. Bu arada, geometri kanıtına dikkat ettin mi?"

"Ne?"

"Daha önce bu konuda konuşmaktan kendilerini alamamışlardı."

Onunla birlikte battaniyenin altına girdim. Fotoğrafa pan ve zum yapmayı biliyordu. Yüzlerden bir tanesini büyüttü, sonra ekran aşağıdaki şekil gibi çok daha çizgili ve bulanık bir şekille dolana kadar sürükleyerek döndürdü:

"Bu şey, gemiye yerleştirmek için kesinlikle çok garip bir şey!" dedim. Bu diyagramın nerede bulunduğunu anlamak istediğim için bir süre görüntüyü uzaklaştırdım. Bizim pruva olarak tanımladığımız şeye bitişik ve arkaya doğru yirmigen prizmanın yüzlerinden bir tanesinin ortasındaydı. Geminin dışı mıcırdan yapılmış ve bir tür matris içinde tutuluyorsa o zaman bu diyagram koyu renk mıcır parçaları seçilip dikkatle yerlerine yerleştirilerek bir tür mozaik gibi bu yüze işlenmişti. Bunun için çok çalışmış olmalılardı.

"Bu onların amblemi" dedim. Sadece tahminde bulunuyordum ancak hiç kimse bu fikre karşı çıkmadı. Görüntüyü uzaklaştırdım ve bir süre çizgi ağını inceledim. Bu kesinlikle bir ispattı; Adrakon Teoremi'nin ispatıydı. Çömezlerin alıştırma olarak sürekli çözdükleri türden bir problemdi. Sanki bir tebeşir odasında oturmuş cevabı Jesry'den önce bulmaya çalışıyormuşum gibi bunu üçgenler halinde ayırmaya, dik açılar ve ispatla bağlantı kurmak için kullanabileceğim başka özellikler aramaya başladım. Orithena Salonları'ndaki herhangi bir çömez bunu şimdiye kadar muhtemelen çözmüş olurdu; benim düzlem geometrim biraz zayıflamıştı.

Dur bir dakika! diyordu aklımın bir tarafı.

Bu sefer Cord'u kör etmemek için dikkatlice kafamı battaniyenin altından yukarı kaldırdım.

"Bu tam anlamıyla ürpertici" dedim.

"Lio'nun kelimesi de bu!" diye bağırdı Rosk arka taraftan.

"Neden hepiniz bunun ürpertici olduğunu düşünüyorsunuz?" diye bilmek istedi.

"Lütfen sık sık kullanılan Flucça *ürpertici* kelimesinin tanımını yapar mısınız bana?" dedi Fraa Jad.

Bunu Binlikçi'ye açıklamaya çalıştım ancak ilkel duygusal durumlarda Ortça pek iyi değildi.

"Dehşet duygusuyla birleşmiş güdünün önsezisi" dedi Fraa Jad.

"*Dehşet* ağır bir kelime; ama yaklaştın."

Şimdi Cord'un sorusuna cevap vermek zorundaydım. Birkaç yanlış başlangıç yaptım. Sonra beni izleyen Sammann'ı gördüm ve aklıma bir fikir geldi. "Burada Sammann, bilgi konusunda uzmandır. Onun için iletişim, bir dizi karakteri karşıya iletmek anlamına geliyor."

"Bu şok emicinin üstündeki harfler gibi mi?" diye sordu Cord.

"Aynen" dedim, "ama Kuzenler farklı harfler kullandıkları ve farklı bir dilleri olduğu için onların mesajları bize gizli kodla yazılmış bir şey gibi görünürdü. Mesajı deşifre edip bizim dilimize çevirmek zorunda kalırdık. Bunun yerine Kuzenler burada şuna karar vermişler..."

"Dili bertaraf etmek" dedi Sammann, benim bocalamamla sabırsızlanarak.

"Aynen! Ve bunun yerine doğrudan bu fotoğrafa geçmişler."

"Onu oraya bizim görmemiz için mi koyduklarını düşünüyorsun?" diye sordu Cord.

"Geminin *dışına* başka niçin bir şey koyma zahmetine girersin ki? Bizim anlayacağımızdan emin oldukları bir şeyle kendilerini işaretlemek istemişler. Ürpertici olan da *bu* işte; bunu anlayacağımızı önceden biliyor olmaları."

"Bunu anlamıyorum" diye itiraz etti Cord.

"*Henüz*. Ama onun ne olduğunu biliyorsun ve bir uzaylı dilini deşifre etmekten çok daha hızlı bir şekilde anlamanı sağlayabiliriz. Bana öyle geliyor ki Fraa Jad bunu çoktan çözdü". Üzerinde ispatın mantığını çıkarırken eklediği çizimler ve işaretler olan diyagramın bir kopyasının olduğu kucağındaki bir kâğıda takıldı gözüm.

Mantık. *İspat*. Kuzenlerde bunlar vardı; bizimle ortak olarak bunlara sahiptiler.

Bizimle konsette yaşayanlar, yani.

Nükleer bombaları olan ayutlar!

Bomba gücüyle çalışan bir konsentte bir yıldız sisteminden başka bir yıldız sistemine geçiyor, gezegende yaşayan sınırlı sayıdaki tarikat üyeleriyle temasa geçerek...

"Kes şunu, Raz!" dedim kendi kendime.

"Evet" dedi, benim yüzümü seyretmekte olan Fraa Jad, "lütfen."

"Onlar geldi" dedim, "Kuzenler geldi ve Sakular Otorite onları radarda saptadı. Onları izlediler. Onlardan korktular. Fotoğraflarını çektiler. Onu gördüler." Fraa Jad'in kucağındaki ispata işaret ettim. "Bunun bir ayut işi olduğunu kabul ettiler. Endişelendiler. Geminin tespit edildiğini anladılar, bir şekilde, bir fraa sayesinde: Orolo."

"Ona bundan bahsettim" dedi Sammann.

"Ne?"

Sammann huzursuzlandı; ama ben her şeyi öylesine kötü bir şekilde yanlış anlamıştım ki kendisini frenleyemedi; beni düzeltmek zorundaydı. "Sakular Otorite'den bize bir mesaj ulaştı" dedi.

"Biz, Ita anlamına mı geliyor?"

"Üçüncü sınıf bir ağ."

"Ha?"

"Boşver. Başpapazları atlatarak konsentin içindeki en önde gelen kozmografa gizlice gidip bu şeyi anlatmamız söylendi."

"Peki sonra ne oldu?"

"Başka emir gelmedi" dedi Sammann.

"Bu yüzden Orolo'yu seçtiniz."

Sammann omuz silkti. "O, yalnız başına üzümlere küfür ederken bir gece onun asma bahçesine gittim ve ona bunu anlattım; e-posta protokol trafiği kayıtlarını kontrol ederken buna rasladığımı söyledim ona."

Onun Ita saçmalıklarının tek kelimesini anlamadım; ama söylemeye çalıştığı şeyin ana fikrini anladım. "Öyleyse, Sakular Otorite'den aldığın emirlerin bir kısmı olayı sanki sen kendi başına hareket ediyormuşsun gibi göstermek içindi..."

"Daha sonra iş ciddi önlemler almaya geldiğinde bununla hiçbir ilgilerinin olmadığını söyleyebilmek için" dedi Sammann.

"Onların önceden böylesine planlı olduklarından şüphe ederim!" diye ekledi Fraa Jad, ben ve Samınann komplo yüzünden biraz hararetlendiğimiz için yumuşak bir ses tonuyla. "Tırmığı bırakalım" diye devam etti Jad. "Sakular Otorite'nin radarı vardı; ama ellerinde hiç fotoğraf yoktu. Resim elde etmek için teleskoplara ve bunları kullanmayı bilen

insanlara ihtiyaçları vardı. Bu işe başpapazları karıştırmak istemediler; bu yüzden Sammann'ın bize az önce anlattığı stratejiyi geliştirdiler. Bu şeyin fotoğraflarını elde etmenin mümkün olan en hızlı ve en sessiz yolu buydu ancak fotoğrafları *elde ettiklerinde* bunu gördüler." Avcunun içini, kucağındaki ispatın üzerine yerleştirdi.

"Ve sonra büyük bir hata yaptıklarını anladılar" dedim, öncekinden çok daha sakin bir ses tonuyla. "Kuzenlerin varlığını ve doğasını dünyada bunları bilmelerini isteyecekleri en son kişilere ifşa etmiş oldular."

"Yıldıztaşının kapatılması ve Orolo'nun başına gelenler bu yüzden" dedi Sammann, "ben bu yüzden bu pikaptayım; bundan dolayı; zira *bana* ne yapmak isteyecekleri konusunda en küçük fikrim yok."

Şu ana kadar Sammann'ın bu seyahata gelmek için izin aldığını sanmıştım. İşlerin bundan daha karmaşık olduğuna dair ilk ipucum buydu. Bir Ita'nın başının derde girmesi konusundaki korkusunu dile getirmesini çok garipsedim; zira *onların* gizli numaralarından -Orolo'yu tuzağa düşürdükleri gibi- korkanlar genellikle *biz*dik. Sonra bakış açım tersine dönüverdi ve durumu onun gibi gördüm. İnsanlar Ita hakkında yaptıkları şeylere sadece ve sadece kendileri inandıkları için kimsenin Sammann'ın hikâyesine inanması veya bütün bu yapılan şeylerin açığa çıkması halinde onu savunması olası değildi.

"Bu yüzden tabletin bir kopyasını çıkardın ve sonra da onu sakladın..."

"Kaldıraç olarak kullanabileceğim *bir şey*" dedi.

"Ve kendini Clesthya Gözü'nde gösterdin. Bir şey bildiğini, bilgin olduğunu inkâr edilemez bir biçimde ilan ettin."

"Reklam" dedi Sammann ve yüzünün şekli değişti. Bıyıklarını oynattı; onun güldüğünü ima etme şekliydi bu.

"Eh, işe yaradı" dedim, "ve işte buradasın, bir grup Tanrıyatapar tarafından bir meçhule doğru götürülüyorsun."

Cord Ortça duymaktan sıkıldı ve Rosk'la oturmak üzere pikabın ön tarafına geçti. Üzüldüm ama bazı şeyleri Flucça konuşmak neredeyse imkânsızdı.

Nükleer atık konusunu Fraa Jad'e sormak için yanıp tutuşuyordum ama Sammann dinliyorken bu konuyu açmak istemiyordum; bu yüzden Kuzenlerin gemisinin ispatının bir kopyasını çıkarıp çalışmaya başladım. Çok geçmeden çıkmaza düştüm. Cord ve Rosk'un pikabının ses sisteminde bir müzik çalmaya başladı; önce kısık, sonra da hiç kimse itiraz etmeyince daha yüksek sesle. Bu Fraa Jad'in pop müziği ilk duyuşu olmalıydı. Öne doğru o kadar hızla eğildim ki iç kanama geçi-

receğimi zannettim; ancak Binlikçi, kayganlaştırıcı şeridi kabul ettiği gibi bunu da sükunetle kabul etti. İspat üzerinde çalışmaktan vazgeçerek pencereden dışarıya bakıp müziği dinledim. Surdışı kültürüne karşı tüm önyargılarıma rağmen bu şarkıların güzelliğine şaşırmıştım. Şarkıların çoğu kolay unutulabilirdi kuşkusuz; ama her on taneden birisinin şarkıyı yapan kişinin bir amacı olduğunu kanıtlarcasına ilginç bir tarz ve tonlaması vardı. Bu müziğin karakteristik bir örneği miydi yoksa Cord, içinde güzellikler olan şarkılar bulmada ve telegörüne sadece bunları yüklemede sıra dışı bir şekilde başarılı mıydı merak etmiştim.

Müzik, öğle sıcağı, pikabın sarsıntısı, uykusuzluğum ve konsentten ayrılmanın şoku; bunların hepsinin aynı anda beni etkilemesiyle, kanıt üzerinde çalışamamam gayet normaldi; ama gün ilerleyip güneş daha yatay vurmaya başladıkça, ölen şehirler ve harap olmuş sulama sistemleri giderek azalıp manzara tam bir çöle dönüşerek taş kalıntılarla lekelenmiş gibi göründüğünde içimde başka bir şeylerin işlediğini düşünmeye başladım.

Orolo'nun ölmüş olmasına alışmıştım. Gerçek anlamda ölüp gömülmüş değil elbette; ama benim için ölüydü. Anathem'in yaptığı şey buydu: bedenine zarar vermeden bir ayutu öldürmüştü. Şimdi tam bu düşünceye alışmaya saatler kala Orolo'yu yeniden görmek üzereydim. Bildiğim kadarıyla her an onu gece gözlemleri yapmak için hazırlanmak üzere şu ıssız kayalıkların birine tırmanırken görebilirdik. Belki de onun sıska cesedi, Azuz Bly'ın karaciğerini yemiş olan eziklerin soyundan gelenler tarafından yapılmış derme çatma bir höyüğün altında bekliyordu. Her an böyle bir şeyle karşılaşabilecekken başka bir şey düşünebilmem imkânsızdı.

Cord'un yüzü bana doğru parlıyordu. Bir kontrole uzanıp müziği kıstı ve sonra bir şeyi tekrar etti. Hareket ettiğimde çıkabildiğim bir tür trans haline girmiştim.

"Ferman arıyor" dedi. "Durmak istiyor. Çiş ve toplantı için."

İkisi de benim için uygun göründü. Virajlı bir yoldaki geniş bir alana, bizi önümüzdeki yarım saat içinde ufuk çizgisine bağlanan düz zeminli vadiye götürecek olan inişe üçte bir mesafe kala, park ettik. Burası nemli ve yeşil bir vadi değil, bulanık çayların öldüğü ve ani sellerin öfkesini gevşek çöplerden çıkardığı bozuk bir araziydi. Kahverengi bazalt tepeler ve sıra sıra uçurumlar, olduklarından çok daha uzun gölgeler kusuyordu. Otuz kırk kilometre ileride iki yalnız dağ yükseliyordu. Haritablanın etrafında toplanıp bunların daha önce seçmiş olduğumuz üç

adaydan ikisi olduğuna ikna olduk. Üçüncüye gelince; onun etrafından dolaşmıştık ve şimdi de aşağı yamaçlarında koşuşturuyorduk.

Ferman, bir lider olarak benimle konuşmak istedi. Girdiğim yarı koma halinin son kalıntılarını da üstümden attım ve ayağa dikildim.

"Sizin gibi heriflerin Tanrı'ya inanmadığını biliyorum" diye başladı, "ama yaşayış biçiminizi düşününce, onlarla kendinizi evinizde gibi hissebilirsiniz."

"Baz rahipleriyle mi?" dedim.

"Evet, aynen." Bunu bildiğime biraz şaşırmıştı. Bu sadece şanslı bir tahmindi. Samımann daha önce Ferman'ın bir "Baz yerleşkesiyle" konuştuğundan bahsettiğinde, bir katedral veya en azından bereketli bir şey olduğunu hayal etmiştim; ama bu manzarayı görmeden önceydi.

"Bu dağların birinde bir manastır mı var?" dedim.

"İkisinin yakınında. Kuzey kanadında yukarıya doğru yarıyolda görebilirsin."

Ferman'ın verdiği bazı ipuçlarıyla dağ yamacında bir kırık, ağaç olduğunu tahmin ettiğim koyu yeşil hilalin altında korunan bir tür doğal teras görebildim.

"İnzivaya çekilmeye buraya gelirim" dedi Ferman. "Çocuklarımı da her yaz oraya gönderirdim."

İnzivaya çekilme kavramı, bütün hayatımı o şekilde geçirdiğimi anlayana kadar bana bir anlam ifade etmedi.

Ferman sessizliğiini yanlış anlamıştı. Yüzünü bana döndü ve avuçlarını açarak ellerini havaya kaldırdı. "Şimdi, eğer rahat değilsen yeterince suyumuz, yiyeceğimiz, yatacak yerimiz vesairemiz olduğunu söyleyeyim. İstediğimiz yerde kamp yapabiliriz; ama düşünüyorum da..."

"Kadınları kabul edeceklerse uygundur" dedim.

"Rahiplerin kendi manastırları var, kamptan ayrı; ama kızlar sürekli olarak kampta kalıyor; personelde kadınlar var."

Uzun bir gün olmuştu. Güneş batıyordu. Yorgundum. Omuz silktim. "Hiçbir şey olmazsa" dedim "Azuz Tredegarh'a vardığımızda anlatacağımız bir iki iyi hikâye çıkabilir."

Lio ve Arsibalt etrafta dolaşıyordu. Ferman Beller uzaklaşır uzaklaşmaz üzerime atladılar. Birkaç saatini Barb'la aynı kümese kapatılmış olarak geçiren insanların gergin ve yorgun bakışı vardı her ikisinde de. "Fraa Erasmas" diye başladı Arsibalt, "gerçekçi olalım. Şu manzaraya bak! Burada hiç kimsenin tek başına yaşayabilmesinin imkânı yok. Yiyecek, su, tıbbi bakımı nereden sağlayacak?"

"O dağda bir yerde ağaçlar yetişiyor" dedim. "Bu da muhtemelen içecek su olduğu anlamına geliyor. Ferman gibi insanlar çocuklarını yaz kampı için buraya gönderiyor; ne kadar kötü olabilir ki?"

"Bu bir vaha!" dedi Lio, bu egzotik sözcüğü birden söyleyip eğlenerek.

"Evet. Ve yakındaki tanık tepede bir manastır ve yaz kampı olacak kadar büyük bir *vaha* varsa, uzaktakinde Bly, Estemard ve Orolo'nun gölgede yaşayıp kaynak suyu içebilecekleri bir yer neden olmasın?"

"Yiyecek bulma problemini çözmüyor bu" dedi Arsibalt.

"Eh, aslında kafamı kurcalayan bir şey var" dedim. Bunu ötekilere anlatmak zorunda kalmadım çünkü onların da kafasında bu vardı: dağın tepesinde yaşayan ve liken yiyen çaresiz adamlar.

"Bir yolu olmalı" diye devam ettim, "Baz rahipleri bunu başarıyor."

"Onlar büyük bir cemaat ve yardım hiç eksik olmuyor" dedi Arsibalt.

"Orolo bana Estemard'ın yıllardır Bly Tanık Tepesi'nden mektuplar gönderdiğini söylemişti. Demek ki Azuz Bly bir süre burada yaşamayı başardı..."

"Sadece ve sadece ezikler ona taptıkları için" dedi Lio.

"Eh, belki de bir grup eziğin Orolo'ya itaat ettiğini öğreniriz. Bu işlerin nasıl olduğunu bilmiyorum. Belki bir turist sanayisi vardır."

"Dalga mı geçiyorsun?" diye sordu Arsibalt.

"Durduğumuz yoldaki geniş yere baksana" dedim.

"Ne varmış?"

"Onun niçin orada olduğunu sanıyorsun?"

"En küçük bir fikrim bile yok, ben bir praksik değilim" dedi Arsibalt.

"Taşıtlar birbirlerini daha kolay geçsinler diye mi?" diye tahminde bulundu Lio.

Manzaraya dikkatlerini çekerek kolumu uzattım. "O yüzden burada."

"Ne? Güzel olduğu için mi?"

"Evet." Ve sonra Arsibalt'a arkamı dönüp uzaklaşmaya başlayan Lio'ya baktım. Onunla yan yana yürümeye başladım. Arsibalt manzaraya bakmak için arkada kaldı; yeterince uzun süre bakarsa mantığımda bir hata bulabilecekmiş gibiydi.

"Yirmigen prizmaya bakma fırsatı buldun mu?" diye bana sordu Lio.

"Evet. İspatı gördüm; geometri."

"Bu insanların bizim gibi olduğunu düşünüyorum. Hylaea Anamız'ın takipçileri olarak bizim bakış açımıza sempatiyle yaklaşacaklarını" dedi, ifadenin üzerimde yaratacağı etkiyi merak ederek.

Çoktan savunmaya geçmiştim; kanat manevrası hissediyordum. "Eh, Adrakon Teoremi amblemleri yaparak *bir şey* demeye çalıştıklarının çok açık olduğunu düşünüyorum."

"Gemi aşırı derecede silahlı" dedi.

"Kesinlikle!"

Başını sallıyordu. "İtme gücü yükünden bahsetmiyorum. Silah olarak hemen hemen hiç işe yaramazlar. Ben o gemideki diğer şeylerden bahsediyorum; ancak aradığın zaman gözler önüne serilen şeylerden."

"Uzaktan yakından silaha benzeyen hiçbir şey görmedim."

"Bir buçuk kilometre uzunluğundaki şok emicilerde bir sürü teçhizat saklayabilirsin" dedi, "ve bütün o mıcırın altında neler saklı kim bilir"

"Bir örnek verebilir misin?"

"Yüzeyin düzenli aralıklı bir özelliği var. Onların anten olduğunu düşünüyorum"

"Öyle mi? Elbette antenleri olacak."

"Kademeli olarak yapılmış dizilim bunlar" dedi. "Askeri malzeme. Tam da bir X ışını lazeri veya yüksek hız çarpıştırıcısıyla nişan almak isteyeceğin şey. Dahasını öğrenmek için kitaplara bakınam lazım. Ayrıca burunda sıralanmış gezegenlerden hoşlanmam."

"Ne demek istiyorsun?"

"Ön şok emicinin üzerine boyanmış dört disk dizisi var. Sanırım gezegenlerin tasvirleri. Praksik Çağ'dan bir askeri hava taşıtı gibi.

Yapılan göndermeyi çözümlemek kısa bir süre aldı. "Dur bir dakika, onların *leşler* olduğunu mu düşünüyorsun?"

Lio omuz silkti.

"Dur bir saniye!" dedim. "Daha pozitif olamaz mıyız? Belki onlar Kuzenler'in kendi gezegenleridir"

"Sanırım herkes mutluluk ve rahatlatıcı yorumlar bulmaya fazlasıyla hevesli..."

"Gedikli Muhafız adayı olarak rolün bundan çok daha ihtiyatlı olmanı gerektiriyor" dedim, "ve harika bir iş yapıyorsun"

"Teşekkürler!.."

Biraz egzersiz yapma fırsatını değerlendiren diğerlerinin yanından arada bir geçerek bu geniş alanın uzunluğu boyunca bir aşağı bir yukarı dolaşıp bir süre sessizce yürüdük. Tek başına yürüyen Fraa Jad'le karşılaştık. Şimdi o anın geldiğini düşündüm.

"Fraa Lio" dedim, "Fraa Jad bana Sakular Otorite'nin Yeniden Yaratılış sırasında nükleer atıklarının hepsini koyduğu üç yerden birinin Azuz

Edhar'daki Binlikçi matı olduğunu söyledi. Öteki ikisi Rambalf ve Tredegarh. İkisi de geçen gece Kuzenlerin gemisinden gelen bir lazer ışınıyla aydınlandı."

Lio buna beklediğim kadar şaşırmamıştı. "Muhafız türevleri arasında Üç Bozulmamış'ın talan edilmeden ayakta kalmasına bir sebeple izin verilmiş. Bir hipoteze göre bunlar Her şeyin Katili ve Praksik Çağ'ın diğer tehlikeli atıkları için bir çöplük."

"Lütfen. Evimden bahsediyorsunuz. Oraya çöplük demeyin" dedi Fraa Jad; ama eğlenmişti; kırılmamıştı. Bir Binlikçi için şaka yaptığı söylenebilirdi.

"Sen o şeyleri gördün mü?" diye sordu Lio.

"Yaa, evet. Kayalıktaki bir mağarada, silindirler içinde. Her gün görüyoruz."

"Niçin?"

"Çeşitli nedenlerle. Örneğin benim hobim çatıcılık."

"Bu kelimeyi bilmiyorum" dedim.

"Çok eski bir meslek: otlardan çatı yapma işi."

"Bir nükleer atık deposunda bunun ne gibi bir kullanım alanı olabilir ki?"

"Mağaranın tavanında nem oluşuyor ve silindirlerin üzerine damlıyor. Binlerce yıl boyunca da bu etmenle bunları çürütebilir ya da en az o kadar kötü başka bir şey, ağırlığı kapları ezip parçalayacak dikitler oluşturabilir. Bunun olmasını engellemek için silindirlerin üzerindeki samandan çatıları daima koruduk.

Bütün bunlar öylesine acayipti ki nazikçe gevezelik etmekten başka bir şey yapmayı düşünemiyordum. "Anlıyorum. Otları nereden temin ediyorsunuz? Orada ot yetiştirecek kadar yeriniz yok, değil mi?"

"Çok fazla ota ihtiyacımız olmuyor. Uygun biçimde yapılmış çatı, uzun bir süre idare ediyor. Şimdiye kadar sadece benim çömez Suur Avradale tarafından yüz yıl önce yerine yerleştirilenleri değiştirmek zorunda kaldım."

Bu bizi sarsmadan önce ben ve Lio birkaç adım daha yürüdük; sonra birbirimize şöyle bir baktık ve kelimeler olmaksızın anlaştık.

"Bizimle dalga geçiyordu" dedim, Lio'yla özel olarak konuşabildiğim sonraki sefer. Bu da paylaşacağımız odada çantalarımızı yere bırakırken inziva merkezinde gerçekleşebilmişti. "Onun matına çöplük dediğimiz için intikamını alıyordu"

Lio hiçbir şey söylemedi.

"Lio! O kadar da yaşlı değil!"

Lio çantasını yere koydu, benden daha dik bir şekilde ayağa kalktı ve omuzlarını aşağıya ve geriye doğru döndürdü; bu onun dengesini sağlama biçimiydi. Sanki üstün duruş biçimiyle rakiplerini yenebilecekmiş gibiydi. "Onun kaç yaşında olduğunu boşverelim şimdi."

"Onun o kadar yaşlı olduğunu düşünüyorsun"

"Bu konuya takılmayalım diyorum"

"O konuya *takıldığımızı* sanmıyorum. Ama bilmek *ilginç* olurdu"

"İlginç mi?" Lio yine omzunu silkti. "Bak. İkimiz de boktan konuşuyoruz, kabul ediyor musun?"

"Evet, kabul ediyorum" dedim hemen.

"Bu kadar yeter. Dikkatli konuşalım; daha sonra kazıkta yakılmak istemiyorsak sesimizi kesmek zorundayız"

"Tamam. Sen buna Muhafız bakış açısıyla bakıyorsun. Bunu kabul ediyorum"

"Güzel. Öyleyse ikimiz de şimdi *gerçekten* neden bahsettiğimizi biliyoruz."

"Hücrelerinin çekirdeğindeki sekansları onarmadan o kadar uzun yaşayamazsın" dedim.

"*Özellikle* de radyasyonun yakınlarında çalışıyorsan"

"Bunu düşünmemiştim" Jad'le daha önceki konuşmamı kafamda yeniden canlandırarak ölçüp biçtim. "Böyle bir gafı nasıl yapabilmiş? Kendi hücrelerini onarmak gibi şeyleri yapabilen türden bir insan olduğunu ima etmenin bile ne kadar tehlikeli olduğunu biliyor olmalı"

"Dalga mı geçiyorsun? O bir gaf değildi. Kastiydi Raz."

"Bizim bilmemizi istiyordu ki..."

"Hayatını bize emanet ediyordu" dedi Lio. "Bugün herkesi nasıl tarttığına dikkat etmedin mi? O bizi *seçti*."

"Vay! Bu gerçekten doğruysa onur duydum"

"Henüz yapabiliyorken bu onurun tadını çıkar" dedi Lio, "çünkü o tür bir onur, yükümlülük olmadan kazanılmaz."

"Ne tür bir yükümlülükten bahsediyorsun?"

"Nereden bileyim? Ben sadece onun bir sebepten Celp edildiğini söylüyorum. Onun bir şey *yapması* bekleniyor. Bir strateji geliştiriyor ve biz de o stratejinin bir parçasıyız. Askerler. Piyonlar."

Bu kısa bir süre beni sessizleştirdi; doğru dürüst düşünemiyordum.

Sonra bunu daha kolaylaştıracak bir şey hatırladım.

"Bizler zaten piyonduk!" dedim.

"Evet. Ve seçenek verilirse, görebildiğim birisinin piyonu olmayı tercih ederim" dedi Lio. Sonra dün geceden beri ilk kez eski Liovari biçimde gülümsedi. Onu daha önce hiç görmediğim kadar ciddiydi. Ama o geminin yan tarafına sıralanmış şu leşlerin görüntüsü, eğer gerçekten öylelerse, ciddi olmasını gerektirecek çok şey vermişti ona.

Biz ayutlar, tütsü bulutları içinde ipek giysiler içinde etrafta dolaşan Baz başrahiplerinin aksine alçakgönüllü ve sade bir yaşam sürdüğümüzü kendi kendimize söylemekten hoşlanıyorduk; ama en azından bizim binalarımız taştan yapılmıştı ve çok bakım istemiyordu. Bu yerin her tarafı tahtadandı: yamacın yukarılarında, su kaynağının ortasında küçük bir ark ve bir tür manastır oluşturan bir dizi baraka ve aşağı yola yakın yerde iki sıra halinde ranzalı odalar ve yemek salonu olan büyükçe bir bina ve birkaç toplantı odası. Binalar çok bakımlıydı; ama sürekli çürüme söz konusuydu ve insanlar terk ederse mekânın birkaç on yıl içinde çıralık odun haline geleceği açıktı.

Rahiplerin yaşantısını görmeye alışık değildik. Kaldığımız odalar temizdi; ama duvarlar ve ranzalar yaz boyunca buraya gelen otobüs dolusu çocuğun duvar yazılarıyla kaplıydı. Biz vardığımızda hiçbir çocuğun olmaması tam bir şanstı; bir grup birkaç gün önce ayrılmıştı ve yakında başka bir grubun gelmesi bekleniyordu. Mekânda personel olarak çalışan altı genç yetişkinden dördü bu ara sırasında şehre dönmüştü. Geri kalan iki kişi ve inziva merkezinden sorumlu Baz rahibi bizim için basit bir yemek hazırlamıştı. Çantalarımızı odalarımıza koyup ortak banyoyu temizleyerek birkaç dakika geçirdikten sonra yemek salonunda toplandık ve bizim Apert'te kullandığımız katlanabilir masalara çok benzeyen masalara sıralandık. Mekân resim malzemesi kokuyordu.

Rahiplerin sayısının kırk üç olduğu söylendi; en az yüz kişi olan bir bölümden olan biz ayutlar için küçük bir rakam gibi görünüyordu bu. Onlardan dördü bizimle birlikte yemek için yanımıza geldi. Onların başpapazlar gibi özel statülerinin mi olduğu yoksa sadece o kırk üç kişiden bizi merak edenler mi oldukları belli değildi. Hepsinin gri sakalları vardı ve hepsi de Fraa Jad'le tanışmak istiyordu. Baz Ortodoks rahip Ortçası, bizim konuştuğumuzla yüzde yetmiş aynıydı.

Ben ve Lio'nun yaptığımız değişiklikten sonra Fraa Jad'in yanında oturmak istediğimizi düşünebilirsiniz; ama aslında tam tersi bir niyetimiz vardı ve bu niyet doğrultusunda ondan olabildiğince uzakta oturduk. Bir çekimde gerçek kimliklerini soğukkanlı bir tavırla saklamayı büyük bir mesele haline getirmiş gizli ajanlar gibiydik. Son dakikada Arsibalt, birkaç Yüzlükçü ile birlikte aceleyle içeri girdi; kulübelerden

birinde bir kıssa başlatmışlardı. Jad'e sert bir bakış fırlattı; konuşmak tehlikeli bakışı. Günün geç saatlerine kadar fotoandaç tableti inceleyememişti. Kuzenlerin gemisinin üzerine işlenmiş geometri ispatını şimdi görmüştü ve patlamak üzereydi. Yemek salonuna gelip de kendisini benle Lio veya Fraa Jad'le Baz keşişleri arasında seçim yapmak zorunda bulduğu için onun adına üzülmüştüm. Arsibalt'ın kararsızlığını farkeden Ferman Beller ayağa kalkıp eliyle bir işaret yaptı. Arsibalt teklifi geri çeviremezdi ve bu yüzden gidip Ferman'la oturdu.

Yemeklerimize her zaman Azuz Cartas'ın anısına dua ederek başlardık. Bunun anlamı, aklımızın Cnoüs'e kadar uzanan düşünürlerden çıkmış bütün düşüncelerle beslenebilmesiydi; ama bedenlerimizin fiziksel anlamda beslenmesi için birbirimize güveniyor ve Cartas'a borçlu olduğumuz Öğreti'ye katılıyorduk. Öte yandan Tanrıyataparların tamamen farklı bir yemek öncesi ayinleri vardı. Baz Ortodoksluğu, gerçek kurbanın yerini sembolik kurbanın aldığı tarım sonrası bir dindi; öğünlerini bunun temsili resminin canlandırmasıyla açıyorlar, sonra bir süre Tanrılarına şükrediyorlar ve O'ndan hayır ve kulluk istiyorlardı. İnziva merkezini işleten papaz, alışkanlıkla ayini başlattı; ama ayutların hiçbirinin başlarını öne eğmediğini, merakla gözlerini ona diktiğini farkedince sinirleri bozuldu. Onun inandığı şeye inanmayışımız yüzünden rahatsız olduğunu düşünmüyordum; oysa buna alışık olmalıydı. Halbuki o bir pot kırdığı için mahçup olmuştu. Bu nedenle kendi işini bitirdiği zaman bizim matta her ne tür geleneksel olabilecek dua veya yakarış varsa onu okumamızı rica etti. Bahsedildiği gibi bizim sopranolarımız ve altolarımız yoktu; ama eski ve basit Cartas Yakarışı'nı söyleyecek tenorları, baritonları ve basları biraraya getirebiliyorduk. Fraa Jad pes bir ses çıkarıyordu; masalardaki gümüş takımları titrettiğine yemin edebilirim.

Dört keşiş bundan çok hoşlanmışa benziyordu ve bitirdiğimizde ayağa kalktılar ve aynı derecede eski bir duayı okudular. Bu dua, Eski Ortçaları bizimkinden ayırt edilemez olduğundan manastır çağının ilk yüzyıllarına, Baz'ın Düşüşü'nün hemen sonrasına dayanıyor olmalıydı ve matların ve manastırların müziğinin farklılaşmasından önceki bir zamanda bestelendiği açıktı.

Flucça konuşmak zorunda olmamız ve ev sahiplerimizin işitme menzilinde gemiden bahsedemeyeceğimiz açık olduğundan, son yirmi dört saatin olaylarıyla karşılaştırıldığında yemek sırasındaki sohbet yüzeysel olmak durumundaydı. Ben hayal kırıklığına uğradım, sonra sıkıldım, sonra da uykum geldi o yüzden yemeğimi yerken çoğunlukla

sessizdim. Cord ve Rosk birbirleriyle konuştu. Onlar dindar değildi ve burada kendilerini aykırı hissettiklerini söyleyebilirdim. Genç kadın personelden bir tanesi onları rahat ettirmek için çoğunlukla geri çevrilen çabalarda bulundu boş yere. Sammann, bir şekilde inziva merkezinin iletişim sistemine takabildiği telegörünün içine gömülmüştü. Barb, kamp kurallarının listesini bulmuştu ve bunları ezberliyordu. Bizim üç Yüzlükçü, küme halinde oturuyordu ve kendi aralarında konuşuyorlardı; Flucça bilmiyorlardı ve Fraa Jad'i Baz keşişlerinin ilgi odağı haline getiren Binlikçi cazibeleri de yoktu. Arsibalt'ın Ferman'la derin bir sohbette olduğunu, Cord ve Rosk'un onlara doğru sokulduklarını farkettim ve bu yüzden ne hakkında konuştuklarını anlamak için yavaş yavaş yanlarına gittim. Ferman, Çörekçiler hakkında fikir yürütüyora benziyordu ve daha fazlasını öğrenmek istedim. Arsibalt, başka türlü vakit geçirme imkânı olmadığı için çömezlere uzay ve zamana dair Çörekçi teorisini açıklamanın geleneksel bir yolu olan, "Sinek, Yarasa ve Solucan" isminde bir kıssayı anlatmaya başlamıştı. "Masanın üzerinde yavaş yavaş ilerleyen şu sineğe bak" dedi Arsibalt. "Hayır, onu kovalama. Sadece ona bak. Gözlerinin büyüklüğüne."

Ferman Beller, öylesine bir bakıp gözlerini yemeğine çevirdi. "Evet, vücudunun yarısı gözlerden ibaret gibi görünüyor."

"Aslında binlerce ayrı göz. Olacak gibi değil." Arsibalt geriye doğru uzanıp elini havada salladı; neredeyse yüzüme vuracaktı. "Elimi buraya, daha uzağa, geri sallarsam, sinek umursamaz; hiçbir tehdit olmadığını bilir. Ama elimi yaklaştırırsam..."

Arsibalt elini ileri doğru uzattı. Sinek uçup gitti.

"... bir şekilde onun mikroskobik beyni binlerce ayrı, ilkel gözden sinyalleri alır ve bunları doğru resimle birleştirir; sadece uzayın değil, uzayzamanın resmiyle de. Benim elimin nerede olduğunu bilir. Bilir ki benim elim bu şekilde hareket etmeye devam ederse onu ezecektir; bu yüzden konumunu değiştirmesi daha iyidir"

"Kuzenlerin öyle gözleri olduğunu mu düşünüyorsun?" diye sordu Beller.

Arsibalt yana çekildi: "Belki de yarasalar gibidirler. Bir yarasa yankıları dinleyerek elimi saptardı"

Beller omuz silkti. "Pekâlâ. Belki de Kuzenler yarasalar gibi ciyaklıyorlardır"

"Öte yandan sineği ezmek için bedenimi hareket ettirdiğimde bu, solucan gibi kör bir yaratığın bile hissedebileceği bir titreşim yaratır..."

"Bu nereye varacak merak ediyorum?" diye sordu Beller.

"Bir düşünce deneyi yapalım" dedi Arsibalt. "bir Protçu sinek düşün. Bununla saf ve ideal bir sinek formunu kastediyorum"

"Ne demek istiyorsun?"

"Tamamen gözden ibaret. Başka duyu organı yok!"

"Pekâlâ, düşünüyorum" dedi Beller, güler yüzlü olmaya çalışarak.

"Şimdi de bir Protçu yarasa..."

"Tamamen kulaktan mı ibaret?"

"Evet. Şimdi de bir Protçu solucan..."

"Yani tamamen dokunaçtan mı ibaret?"

"Evet. Göz yok, kulak yok, burun yok; sadece deri..."

"Beş duyunun hepsini böyle yapacak mıyız?"

"Bu, sıkıcı olmaya başlar bu yüzden üçte duralım" dedi Arsibalt. "Sineği, yarasayı ve solucanı içinde bir nesnenin, örneğin bir mumun olduğu bir odaya koyalım. Sinek ışığı görür. Yarasa ona doğru ciyaklar ve yankısını duyar. Solucansa sıcaklığını hisseder ve şeklini hissetmek için onun üzerinde yavaş yavaş gezinir"

"Bu eski bir mesel gibi, altı kör adam ve..."

"Hayır!" dedi Arsibalt. "Bu tamamen farklı. Neredeyse *tam tersi*. Altı kör adamın hepsinin de aynı duyu organları var..."

Beller hatasını anlayarak başını salladı. "Evet ama sinek, yarasa ve solucanın farklı duyuları var."

"Ve altı kör adam elleriyle yokladıkları şey konusunda hemfikir değiller..."

"Peki sinek, yarasa ve solucan hemfikir mi?" diye sordu Beller, tek kaşını kaldırarak.

"Şüpheci görünüyorsun. Haklı olarak öylesin. Ama onların hepsi aynı nesneyi hissediyorlar, değil mi?"

"Elbette" dedi Beller, "ama birbirleriyle hemfikir olduklarını söylediğin zaman, bunun ne anlama geldiğini bilmiyorum."

"Bu harika bir soru; bu yüzden bunu biraz daha açalım. Çıtayı yükseltmek ve hemfikir olmak *zorunda* kalsınlar diye kuralları birazcık değiştirelim" dedi Arsibalt. "Odanın ortasındaki şey bir mum değil. Artık o bir tuzak."

"Bir tuzak mı!?" diye güldü Beller.

Arsibalt gururlu bir bakış takındı.

"Bunun anlamı nedir?" diye sordu Beller.

"Şimdi ortada bir tehdit var. Bunun ne olduğunu bulmak zorundalar yoksa yakalanacaklar"

"Niçin onları ezmek için bir el gelmiyor?"

"Bunu düşündüm" diye kabul etti, "ama diğer ikisine oranla objeyi çok daha yavaş algılayan zavallı solucana birazcık hoşgörülü olmalıyız."

"Pekâlâ" dedi Beller, "onların hepsinin er ya da geç tuzağa yakalanmalarını beklerim."

"Onlar çok *zeki*" diye ekledi Arsibalt.

"Yine de..."

"Pekâlâ, o zaman burası, içinde milyonlarca sinek, yarasa ve solucanın kaynadığı devasa bir mağara. Etrafa saçılmış binlerce tuzak var. Tuzak bir kurbanını yakaladığında veya öldürdüğünde, trajediye ötekilerin bir çoğu şahit oluyor ve bundan ders çıkarıyor"

Kendisine biraz daha sebze alırken bunu bir süre düşündü. Bir süre sonra şöyle dedi, "sanırım varmaya çalıştı yer, yeterince zaman geçtiğinde ve yeterince mahlukat yakalandığında sinekler bir tuzağın neye benzediğini, yarasalar sesinin nasıl olduğunu, solucanlarsa bunun nasıl bir his olduğunu öğrenecek"

"Tuzaklar her şeyi öldürmeye niyetli olan yokediciler tarafından yerleştirilmiş. Bunların şekillerini değiştirmeye ve yeni tasarımlarla gelmeye devam ediyorlar"

"Pekâlâ" dedi Beller, "öyleyse sinekler, yarasalar ve solucanlar şekli değiştirilmiş tuzakları saptayacak kadar zeki olmak zorunda"

"Tuzak her şeye benzeyebilir" dedi Arsibalt, "bu yüzden çevrelerindeki her objeye bakmayı öğrenmek ve bunun bir tuzak olup olmadığını çözmek zorundalar"

"Tamam."

"Şimdi, tuzaklardan bazıları iplerle sarkıtılmış olsun. Solucanlar bunlara uzanamaz ve titreşimlerini hissedemez olsun."

"Solucanlar için bu çok fena!" dedi Beller.

"Sinekler gece hiçbir şey göremez"

"Zavallı sinekler!.."

"Mağaranın bazı yerleri öyle gürültülü ki yarasalar hiçbir şey duymuyor"

"Eh, bu durumda sinekler, yarasalar ve solucanlar birbirleriyle işbirliği etmeyi öğrenseler iyi olur" dedi Beller.

"Nasıl?" Bu Arsibalt'ın bacağında kapanan tuzağın sesiydi.

"İletişim kurarak sanırım"

"Ah. Peki solucan yarasaya tam olarak ne söylerdi?"

"Bütün bunların Kuzenlerle ne ilgisi var?" diye sordu Beller.

"Onlarla çok alakası var!"

"Kuzenlerin sinek, yarasa ve solucanın melezi olduğunu mu düşünüyorsun?"

"Hayır" dedi Arsibalt, "Bizim öyle *olduğumuzu* düşünüyorum."

"EEEEH!" diye bağırdı Beller, herkesten gelen kahkahaya.

Arsibalt *bunu daha açık nasıl anlatabilirdim?* der gibi ellerini hava kaldırdı.

"Lütfen açıkla!" dedi Beller. "Ben bu hıza alışık değilim, beynim yoruluyor."

"Hayır, *sen* açıkla. Solucan yarasaya ne söylerdi?"

"Solucan konuşamaz bile!"

"Bu bir yan konu. Solucanlar zamanla, yarasa ve sineklerin ayırt ettiği farklı şekillerin etrafına kıvrılabileceklerini öğrenir."

"Güzel. Peki, bir düşüneyim. Sinekler aşağı uçup solucanların sırtlarında yavaş yavaş dolaşarak onlara bu şekilde sinyaller veriyor. Vesaire. Yani her bir tür mahlukat öteki ikisinin saptayabileceği sinyaller icat edebilir: solucan-yarasa; yarasa-sinek ve benzeri şekilde."

"Kabul. Şimdi. Birbirlerine ne söylerler?"

"Şimdi dur bakalım Arsibalt. Başka bir yığın şeyi atlıyorsun! Bir solucanın, bir sineğin aşağı baktığında C veya S gibi görebileceği şekilde kıvrılabileceğini söylemeye çalışıyorsun; ama bu bir *alfabedir*. Dil değil"

Arsibalt omuz silkti. "Ama diller zamanla gelişir. Mesela birbirlerine bağıran maymunlar ilkel bir dil geliştirdiler: 'O taşın altında bir yılan var' gibi."

"Bu güzel; ama bütün konuşabilecekleri yılanlar ve taşlardır."

"Bu düşünce deneyindeki dünya, tuzaklarla dolu devasa ve kuralsız bir mağaradır: tuzakların bazıları yeni yerleştirilmiş ve hâlâ tehlikeli, ötekilerse çoktan boşa çıkmış ve güvenle görmezden gelinebilir" dedi Arsibalt.

"Bunların mekanik aygıtlar olduğunu söyleyecek kadar yolunu şaşırdın. Bunların tahmin edilebilir olduklarını mı söylüyorsun?"

"İkimiz birlikte bir tanesini inceleyebilir ve nasıl çalıştığını bulabiliriz"

"Bu durumda 'bu dişli şu dişliyle birleşiyor, hangisi arka şaftı döndürüyor, hangisi bir yaya bağlı' gibi şeyler demeye geliyor bu"

Arsibalt başını salladı. "Evet. Sinekler, yarasalar ve solucanlar neyin tuzak olduğunu ve neyin tuzak olmadığını anlamak için birbirleriyle iletişim kurmak zorunda kalırlardı."

"Pekâlâ. Öyleyse ağaçlardaki maymunların 'taş' ve 'yılan' kelimelerinde anlaştıkları şekilde onlar da 'şaft' 'dişli' ve benzeri anlama gelen simgeler ve kelimeler geliştirirlerdi."

"Bu yeterli olur muydu?" diye sordu Arsibalt.

"Karmaşık bir saat mekanizması için olmazdı. Bir düşünelim, birbirlerine yakın iki dişlin olabilirdi; ama yeterince yakın olmadıkça bu dişliler birbirlerine geçemezlerdi."

"Yakınlık. Uzaklık. Ölçüm. Solucan, iki şaft arasındaki mesafeyi nasıl ölçerdi?"

"Birinden ötekine uzanarak."

"Ya fazla uzaktalarsa?"

"Birinden ötekine yavaş yavaş sürünerek ve hareket ettiği mesafenin kaydını tutarak."

"Ya sinek?"

"Sinek için kolay: gözlerine gelen resimleri karşılaştırır."

"Çok güzel. Diyelim ki solucan, yarasa ve sineğin her biri iki şaft arasındaki mesafeyi inceledi, senin yaptığın gibi. Notlarını nasıl karşılaştırırlar?"

"Örneğin solucanlar, bildikleri şeyi bahsettiğin kıvrılma alfabesine çevirerek söyler."

"Peki bütün bunları gören bir sinek öteki sineğe ne söyler?"

"Bilmiyorum."

"Şöyle der 'solucan solucanca deneyimlerinden bazılarını anlatmaya çalışıyor gibi görünüyor; ama ben yerde kıvrılmadığım için ve kör olmanın nasıl bir şey olduğunu hayal edemediğim için bana ne söylemeye çalıştığı konusunda en küçük bir fikrim yok!'"

"Bu tam da benim daha önce söylediğim şey!" diye zerzenişte bulundu Beller, "bir dilleri olmak zorunda; sadece bir alfabe değil."

Arsibalt şöyle sordu, "Sence ne tür bir dil işe yarardı?"

Beller bir dakika düşündü.

"Birbirlerine ne iletmek istiyorlar?" diye teşvik etti Arsibalt.

"Üç boyutlu geometri" dedi Beller. "Ve saatin parçaları hareket ettiği için zamana da ihtiyacımız var"

"Solucanın sineğe veya sineğin yarasaya ya da yarasanın solucana söyleyebileceği her şey abuk sabuk bir şey olurdu" dedi Arsibalt, Beller'i ileri doğru yönelterek.

"Kör bir adama 'mavi' demek gibi bir şey"

"Kör bir adam için 'mavi' geometri ve zaman tanımları *hariç*. Bu yaratıkların paylaşabileceği tek dil budur"

"Bu bana Kuzenlerin gemisindeki geometri ispatını düşündürüyor" dedi Beller. "Bizim solucanlar gibi, Kuzenlerin de yarasalar gibi olduğu-

nu mu söylüyorsun? Birbirimizle konuşmanın tek yolunun geometri olduğunu mu?"

"Yoo hayır" dedi Arsibalt. "Varmak istediğim yer kesinlikle burası değildi"

"Nereye varacaksın o zaman?" diye sordu Beller.

"Çok hücreli yaşamın nasıl evrimleştiğini biliyor musun?"

"Eh, karşılıklı çıkar için birbirine eklenen tek hücreli organizmalar mı?"

"Evet. Ve bazı durumlarda birbirlerini kapsayan"

"Kavramı duymuştum"

"Bizim beynimiz öyledir"

"*Ne!?*"

"Bizim beynimiz, karşılıklı çıkar için biraraya eklenmiş sinekler, yarasalar ve solucanlardır. Beynimizin bu parçaları sürekli olarak birbirleriyle konuşuyor. Andan ana algıladıkları şeyi paylaşımlı geometri diline çeviriyorlar. Beyin böyle bir şeydir. Bilinçli olmak böyle bir şeydir!"

Beller'in çığlık atarak kaçma isteğini bastırması kısa bir süre ve sonra bunu ölçüp tartması birkaç dakika zaman aldı. Bütün bu süre boyunca Arsibalt onu yakından izledi.

"Beyinlerimizin *gerçek anlamda* o şekilde evrimleştiğini söylemiyorsun değil mi!" diye itiraz etti Beller.

"Elbette hayır"

"Oh. İçim rahatladı!"

"Ama beyinlerimizin bu şekilde evrimleşenlerden işlevsel olarak ayırt edilemeyeceğini söylüyorum sana Ferman."

"Çünkü beyinlerimiz sürekli olarak o tür bir işlem yapmak zorundadır, sadece..."

"Sadece bizim bilinçli olabilmemiz için. Duyumsal algılarımızı bizim ve çevremizin tutarlı modeliyle birleştirmek için."

"Daha önce bahsettiğiniz Çörekçi şeyi bu mu?"

Arsibalt başıyla onayladı. "İlk tahmine göre, evet. Bu Çörekçilik sonrasıdır. Çörekçilerden güçlü bir şekilde etkilenen bazı metakuramcılar daha sonra Birinci Harp zamanında buna benzer görüşler ortaya attılar" Bu Ferman Beller'in gerçekte duymak istediğinden biraz daha ayrıntılı bir şeydi; ama Arsibalt'ın gözleri, şüphelendiğim şeyi doğrulamak istercesine bana çevrildi: Evenedrik'in hayatının ilerki zamanlarında sürdürdüğü çalışmayı araştırmasının bir parçası olarak bu tür şeyleri okuyordu son zamanlarda. Harareti azalana kadar diyaloğu kenardan takip ettim. Sonra ayağa kalkıp güzel ve derin bir uyku çekmeyi planlayarak doğru-

ca ranzama gittim; ama sıra dışı bir şekilde hızlı hareket eden Arsibalt yemek salonunun dışına kadar takip edip beni yakaladı.

"Aklında ne var senin?" diye sordum ona.

"Bazı Yüzlükçüler yemekten önce bir kıssa anlattı."

"Farkettim."

"Toplayacak rakamları elde edemediler."

"Hangi rakamları?"

"O gemi makul bir zaman içinde yıldız sistemleri arasında seyahat edecek kadar büyük değil. Kendi kütlesini görelilik hızına getirmeye yetecek sayıda atom bombası taşıyamıyor."

"Eee" dedim, "Belki bizim henüz görmediğimiz bir ana gemiden ayrılmıştır ve o, o kadar *büyüktür*."

"O tür bir gemiye benzemiyor" dedi Arsibalt. "On binlerce kişiyi taşıyacak kadar yeri olan devasa büyüklükte bir gemi kesinlikle."

"Mekik olmak için fazla büyük, yıldızlararası seyehat için fazla küçük" dedim.

"Kesinlikle!.."

"Fakat çok sanıda bulunuyorsun gibi geliyor bana."

"Bu adil bir eleştiri" dedi bir omuz silkmesiyle; ama onun başka hipotezleri de olduğunu söyleyebilirdim.

"Tamam. Sen ne düşünüyorsun?" diye sordum ona.

"Sanırım o başka bir evrenden" dedi, "ve Paphlagon'u Celp etmelerinin nedeni *bu*!"

Kulübemin kapısındaydık.

"İçinde yaşadığımız evren beni afallattı" dedim. "Gün içinde bu noktada başka evrenler düşünmeye başlayıp başlayamayacağımı bilmiyorum"

"Öyleyse iyi geceler Fraa Erasmas"

"İyi geceler Fraa Arsibalt"

Çanların sesiyle uyandım. Seslere anlam veremedim. Sonra nerede olduğumu hatırladım ve onların bizim çanlarımız olmadığını, cezalandırırcasına erken bir saatte ayin için uyandıran keşişlerin çanları olduğunu anladım.

Kafam biraz yerine gelmişti. Önceki gün her yönden bana doğru gelen yeni düşüncelerin, olayların, insanların ve resimlerin birçoğu, birçok sayfanın rulo haline getirilip çekmecelere atılması gibi sıraya dizilmişti. Herhangi bir şey çözülmüş değildi. Başımı yastığa koyduğum

anda mevcut soruların hepsi hâlâ beklemedeydi ve aradaki saatlerde beynim dünyamın yeni şekline uyum sağlamak için değişiyordu. Uyurken başka hiçbir şey yapamayışımızın nedeni, bu dönemin en yoğun çalıştığımız zaman olmasıdır diye düşünüyorum.

Ben daha çanları mı duydum, kulaklarım mı çınlıyor diye düşünüp ayırt etmeye çalışırken çanlar yavaş yavaş sustu. Uzun süren çan sesi derin, tek ve değişmez tonda uzak olduğu için zayıftı. Yan döndüğümde veya bu sesi farkedip yeniden uykuya dalmadan önce ne olduğunu merak ettiğimde örtüyü üstüme çektiğim uykuyla uyanıklık arası anlarda düşününce bu sesi saatlerdir işittiğimi anladım. Tahminim bunun bir gece kuşu olduğuydu ama sesin tonu bir kuş gırtlağı için alçaktı: birisi taş ve suyla yarı yarıya boğulmuş üç metre uzunluğunda bir flütü çalıyor gibi. Kuşlar sadece bir yerde durmaya ve bütün gece gürültü etmeye meyilli değillerdi. O zaman su kaynağının başındaki bir kayanın üzerinde oturan ve titreşen hava kesesiyle hava akımı üfleyen, çiftleşmek için deliye dönmüş bir tür büyük amfibi hayvan olabilirdi; ama ses muntazamdı. Bir kalıbı vardı. Belki bir jeneratörden gelen bir uğultuydu. Vadinin aşağısındaki bir sulama pompasıydı. Hava frenleri kullanarak bir eğimi inen kamyonların sesiydi.

Dolu idrar torbam ve merak beni uyanık tutuyordu. En sonunda Lio'yu rahatsız etmemek için sessice kalktım ve battaniyemi çekiştirdim. Eski bir alışkanlıkla az kalsın onu bedenime dolayacaktım. Sonra surdışı kıyafetleri giymem gerektiğini hatırlayarak duraksadım. Şafak öncesi aydınlıkta, geçen gece yere bıraktığım pantalon, iç çamaşırı ve ıvır zıvırı bile göremiyordum. Bu yüzden A planına geçip battaniyeyi yatağın üzerinden sıyırdım ve bedenime dolayıp dışarıya çıktım.

Önce, ses sanki her yerden geliyor gibiydi. Tuvaleti kullanmanın verdiği rahatlık ile sabahın serin havasını içime çektiğimde sesin nereden geldiğini fark ediverdim: yollarının vadiye doğru kayıp yıkılmasını önlemek için dağın sarp tarafı boyunca rahiplerin inşa ettiği bir istinat duvarından. Sese doğru yaklaştıkça algılarım birden netleşti ve bunun bir amfibi hayvan veya bir kamyon olduğunu hayal etme aptallığıma gülerek başımı salladım. Bu düpedüz insan sesiydi. Şarkı söylüyordu; daha ziyade uğulduyordu zira uyanık olduğum süre boyunca aynı notaya takılıp kalmıştı.

Nota hafifçe değişti. Tamam, bu sadece bir uğuldama değildi. Bu bir ilahiydi. Çok ama çok ağır bir ilahi.

Doğruca yanına gidip onu rahatsız etmek istemediğimden, Fraa Jad'i birkaç yüz metre mesafeden görene kadar inziva merkezinin okçu-

luk alanının yumuşak ve ıslak çimlerinde gezindim. İstinat duvarı, çapı yaklaşık bir metre olan yuvarlak tepeli kulelerle birleştirilmiş düz parçalar halinde uzanıyordu. Fraa Jad cüppesini bagajından kurtarmış, kışlık kalınlığa getirip üzerine giymiş ve çölün güneyine bakan güzel manzaralı bir payandanın tepesine tırmanmıştı. Orada bağdaş kurmuş oturmuştu. Soluna doğru gökyüzü morumsuydu ve yıldızlardan arınmıştı. Sağına doğruysa birkaç yıldız ve gezegen, doğan günün ışığına direnerek hâlâ parlıyor ve dakikalar geçtikçe de birer birer pes ediyordu.

Orada etrafı izleyip dinleyerek saatlerce oturabilirdim. Bu sadece benim hayal gücümün bir mahsulü de olabilirdi elbette; fakat Fraa Jad'in kozmografik bir ilahi söylediği gibi bir fikre kapıldım: şafak vakti yok olan yıldızlar için bir ağıt. Bu kesinlikle kozmografik yavaşlığın müziğiydi. Bazı notalar nefesimi tutabileceğimden çok daha uzun süre devam ediyordu. Şarkı söylerken nefes alabilmenin bir numarası olmalıydı.

Arkamda ve yukarıda manastırda çan çaldı. Bir papaz Eski Ortça bir dua ediyordu. Bir koro ona karşılık verdi. Bu şafak ayunu gibi bir şeye çağrıydı. Onların ayini Fraa Jad'in ilahisinin üzerine denk geldiği için hayal kırıklığına uğramıştım ama Cord uyanık olsaydı bu ona şahitlik edebilseydi ikisi arasında bir fark görmesi zor olurdu. Fraa Jad'in söylediği ilahinin kökleri binlerce yıllık eski ve derin bir müzik geleneğine bağlı teorik araştırmalara dayanıyordu. Ama teori ne diye müziğe konsundu ki? Ve o güzel yerde bu şarkıyı söyleyerek bütün gece niçin ayakta kalınırdı ki? İki ile ikiyi toplamanın daha kolay yolları vardı.

Sopranolukta başarısızlığa uğradığım altı yıl önceki olaylı mevsimden beri bas şarkı söylüyordum. Yaşadığım yerde, bir yığın uğultu anlamına gelirdi bu. Üç saati aynı notayı söyleyerek geçirdiğiniz zaman beyninize bir şeyler olur. Etrafınızdaki diğer kişilerle titreşim uyumuna girdiğinizde ve ses tellerinizi Katedral'in (duvarlarına yığılmış binlerce fıçıdan bahsetmeye gerek bile yok) doğal harmoniklerine ayarladığınız zaman bu etki iki katına çıkar. Beynimizin ses dalgalarıyla fiziksel titreşiminin beynin çalışmasında değişiklikler yarattığına bütün içtenliğimle inanıyorum. On dokuz yaşında bir Onlukçu değil de Uçurum'dan ihtiyar bir Binlikçi olsaydım, beynimizin o durumdayken başka koşullarda asla düşünemeyeceği şeyleri düşünebileceğini ileri sürme güveninine sahip olabilirdim. Bu da Fraa Jad'in bir müzik âşığı olduğu için bütün gece sadece bir ilahi söylemek uğruna uyanık kaldığını düşünmediğimi söylemenin başka bir yolu. O, orada kesinlikle başka bir şey yapıyordu.

Fraa Jad'i yalnız bıraktım ve güneş yükselirken kısa bir yürüyüşe çıktım. Yemek salonundan gelen tıkırtılar ve ıslıklar, bana inziva merkezi

personelinin kahvaltıyı hazırlamak için kalktığını söylüyordu; bu yüzden odama giderek dışlak elbisemi giyip yardım etmek için oraya gittim. Bazı konularda surdışında çaresiz olabilirdim; ama yemek yapmayı biliyordum. Fraa Jad'le grubumuzun geri kalanı birer birer içeri geldi ve kovalanıp yemek yemeleri emredilene kadar yardım etmeye çalıştılar.

Önceki gece bizimle yemek yiyen dört kişiye ek olarak, kahvaltı için bize, son derece ağır işitmesine rağmen Fraa Jad'le konuşmak isteyen çok yaşlı keşiş dahil, üç keşiş daha katıldı. Ayutların geri kalanı onları yalnız bıraktı. Bu keşişler bir Binlikçi'yle konuşmayı büyük onur kabul ediyor gibiydiler ve bu yüzden de müdahele etmemeliydik? Başka bir zamanda başka bir şansları daha olmayacaktı.

Öğünün sonunda bize bazı kitaplar sundular. Bunları Arsibalt'ın almasına ve güzel bir konuşma yapmasına müsade ettim. Bizim kim olduğumuz ile onların kim olduğu üzerine söylediklerinden çok hoşlandılar. Bu söylenenler beni biraz endişelendirdi. Beklediğim gibi bir sorun yaşanmadı neyse ki. Bu insanlar bize iyi davranıyordu ve bunu içten gelen bir açık yüreklilikle, karşılığında hiçbir şey beklemeden yapıyorlardı; zira Sakular Otorite'nin onların masraflarını karşılamayacağından çok emindim! Arsibalt'ın konuşmasının beni huzursuz etmesinin nedeni de buydu karşılığında bir şey elde edebileceklerini vaad ediyor gibiydi; daha doğrusu, biz ve onlar arasında gelecekte bir temas vaat ediyor gibi. Ayak parmağının üzerine bastım. Ne demek istediğimi anladı. Birkaç dakika sonra dağdan aşağı inen yoldaydık ve keşişlerin kitapları Arsibalt'ın taşınabilir kütüphanesine eklenmişti.

Erasmas: Y.S 14. Yüzyıl'da Suur Uthentine'le birlikte Azuz Baritoe'da Kompleks Protçuluk adı verilen metakurambilim dalını kurmuş bir fraa.

Manastır ile Bly Tanık Tepesi arasında çok küçük bir dere, kullanıma uygun tek bir köprünün kurulu olduğu çok büyük bir kanyondan yavaş yavaş akıyordu. Bunun üzerinden geçip bir çatala gelene kadar hangi yöne gitmemiz gerektiğini düşünmeye gerek duymamıştık. Sola giden yol dağdan korunmak için genişliyordu. Sağa giden yolsa haritablada Zamble olarak işaretlenmiş bir yerleşim yerine doğru giden ırmak kolunun kıyısına gidiyordu. O yoldan gittik. Manastırdan çıkışımızdan bir saatten biraz fazla bir zamanda, kendimizi bir mesafeden Bly Tanık Tepesi'nin güney kanadına düşmüş bir çömlekçi gibi görünen bir şeye doğru yaklaşırken bulduk. Bodur ağaçların oluşturduğu bir halıydı bu.

Yaklaştıkça bunun yerleşimcilerin duvarları, çatıları ve çitleriyle bölünmüş ve ayrılmış olduğunu gördük. Gölgesi veya güzelliği için onları seven nesiller tarafından bakılmış daha uzun ağaçlar, bir ucunda Baz karşıtı arkın keskin ağaç çerçeveli gök sunağı, bir parsel otun etrafında dikdörtgen şekilde duruyordu. İki taşıt arasında hiçbir iletişim olmaksızın o köyün yeşilliklerine giden yolu bulduk. Tırmanmaya başladığımızda arktan gelen şarkı sesini duyuyorduk; ama hiç kimseyi görmüyorduk. Bütün şehir, pikabını arkın arkasındaki toprak arsaya park eden Ganelial Crade dahil herkes o binanın içindeydi.

Burası Orolo'yu veya (hâlâ hayatta olduğunu kabul ederek) Estemard'ı aramak için doğru bir yer değildi sanki ama birkaç Yaban'ın burada nasıl hayatta kaldığına dair bize ilk ipucunu da vermişti bu: yiyecek ve ilaç gibi şeyleri almak için Zamble'a inmek... Bunların parasını nasıl ödedikleriyse başka bir soruydu ama Fraa Carmolathu, her şeyden önce Zamble'ın ekonomik olarak bir anlam ifade etmediğini söyledi. Yakınlarda başka şehir yoktu, arazi tarıma elverişli değildi ve sanayi gelişmişe benzemiyordu ve burası dün gece kaldığımız manastır gibi tamamen bir dini cemaat olduğu teorisini ortaya attı. Eğer durum buysa belki de Estemard ve Orolo kasaba halkına yararlı hizmetler verebildilerse aldıkları şeylerin bedelini parayla ödemek zorunda kalmamış olabilirlerdi.

"Ya da belki de onlar sadece dilencidirler" diye bir bulundu Fraa Jad, "bazı eski Mezhepler gibi."

Ayutların çoğu Estemard ve Orolo'nun bu tür insanlara yardım etmiş olabilecekleri fikrinden çok, dilenci hipotezini daha tatminkâr buldular. Bu çok hararetli bir tartışmaya neden oldu. Birbirimizi düzleme girişimlerimiz sakin ve sessiz olsa dini töreni bozardı; ama tören bağırmaya benzeyen birçok şarkıyla beklediğimizden çok daha şamatalıydı. Birkaçımız kendimizi tartışmadan ayırıp haritablayla Tanık Tepe arasına bir ileri bir geri bakarak bir dakika kadar oyalandık. Fraa Carmolathu'nun "Azîz Bly"ın eski bir kısaltınası olabileceği tahmininde bulunduğu Zamble, Tanık Tepe'nin etrafından dolanarak zirvesine tırmanan toprak yolun başlangıcında bulunuyordu. Birkaç dakika sonra yolun başladığı yeri belirledik: arkın arkasındaki toprak otopark. O sırada içinden arabayla geçip yola çıkabilmenin imkânı yoktu. Park etmiş birçok taşıt vardı: Zamble'da burgerler yerine kim geçiyorsa onlara ait olabilecek birkaç parlak mob ve çoğunlukla büyük tekerlekleri olan toz kaplı pikaplar. Park yerinin ortasında açık bir şerit yol vardı; onun da başı Ganelial Crade'in pikabıyla tamamen kapanmıştı.

Haritablaya göre tepeye kadar sadece altı kilometre vardı; ben yerimde duramıyordum ve bu yüzden yeşilliklerin arasındaki bir tulumbadan su şişemi doldurup yolun yukarısına doğru yürümeye başladım. Lio benimle geldi. Yüzlükçüler'in en genci olan Fraa Criscan da öyle. Zamble'ın imanlılarının park edilmiş pikaplarının arasında dolaşırken kendimi garip hissettim; ama Crade'inkinin yanından sıkışarak geçer geçmez yola çıktık. Yol Tanık Tepe'nin etrafında dolanıp duruyordu ve küçük kasaba gözden kayboldu. Bir dakika sonra arkın içindeki bağırtıları artık duyamıyorduk; sadece aşağılarda yetişen sert reçineli bitkilerin keskin parfümünü taşıyarak çölden bize doğru esen kuru hışırtılı rüzgârın esintisi vardı. Hızla yukarı tırmandığımız için serinliyen hava bizi etkilemiyordu. Zamble'ın karşısındaki bir noktaya ulaştığımızda tepeye kadar çıkan yolun tamamını görebiliyor ve çok cepheli kubbelerle eski anten kulelerinin parçalanmış iskeletlerini ve birkaç binayı seçebiliyorduk. Bunların hiç de ilginç olmayan askeri kalıntılar olduğunu tahmin ettik; zira birkaç bin yıllık yerleşimden sonra bütün manzaralara böyle şeyler serpiştirilmişti.

Aşağıya, Zamble'a doğru bakabileceğimiz bir noktaya virajları alıp kıvrılarak tırmandık ve aşağıdaki arkadaşlarınıza el salladık. Arktaki dini tören bitecek gibi görünmüyordu. Taşıtların bizi yürürken yakalayacağını düşünmüştük. Başka bir deyişle sadece biraz egzersiz yapmak için bunu yapıyorduk, zirveye tırmanış olsun diye değil; ancak şimdi taşıtlar varmadan biz oraya varabilecek gibiydik. Bu içimizdeki rekabet içgüdülerini uyandırdı ve daha hızlı yürümemizi sağladı. Başka yürüyüşçüler tarafından kullanılan bir kestirme yol bulmuştuk ve birkaç yüz metrelik yamacı tam gaz tırmanarak dağın tam bir turluk mesafesini kısaltmıştık.

"Paphlagon'u tanıyor musun?" diye sordum Criscan'a, su içmek ve katettiğimiz mesafeye hayretler içinde bakmak için kestirmenin tepesinde durduğumuzda. Manzara, birkaç dakikalığına, izlemeye değerdi.

"Ben onun çömeziydim" dedi Criscan. "Sen Orolo'nunki misin?"

Başımla onayladım. "Paphlagon labirentten size gelmeden önce Orolo'nun Paphlagon'un çömezi olduğunu biliyor musun?"

Fraa Criscan hiçbir şey söylemedi. Paphlagon'un Orolo'dan veya Onlukçular arasındaki önceki yaşamından bahsetmesi Criscan'a göre Öğreti'yi ihlal etmesi demek olacaktı. Oysaki işinden sözederken kolaylıkla dışarıya sızabilecek türden bir şeydi bu. Şöyle devam ettim, "Paphlagon ve Estemard adındaki başka bir Onlukçu, birlikte çalışıp Orolo'yu

yetiştirdi. Aynı zamanda terk ettiler: Paphlagon labirentten, Estemard ise Gün Kapısı'ndan geçti. Estemard buraya geldi."

Criscan şöyle sordu, "Orolo'nun şöhreti nasıldı? Anathem'den sonra demek istiyorum."

"O en iyimizdi" dedim soruya şaşırarak. "Niçin? Paphlagon'un şöhreti nasıldı?"

"Benzer."

"Ama...?" Bir "ama"nın geldiğini söyleyebilirdim nitekim.

"Onun hobisi biraz tuhaftı. Çoğu insan gibi elleriyle bir şey yapmak yerine öğrenmeyi bir hobi haline getirdi..."

"Biliyoruz" dedim. "Çoklu evren. Ya da Hylaea Teorik Dünya."

"Öyleyse onun yazmalarına baktınız!" dedi Criscan.

"Yirmi yıllık yazmalar" diye hatırlattım ona. "Son zamanlarda nelerle uğraştığı konusunda en küçük bir fikrimiz yok"

Criscan kısa bir süre hiçbir şey söylemedi, sonra omuz silkti. "Bu Konsay ile çok yakından ilgili gibi görünüyor; bu yüzden sanırım sizinle bu konuda konuşmamda bir mahsur yok"

"Seni ispiyonlamayız!.." diye ona söz verdi Lio.

Criscan bundaki espiriyi anlamadı. "İnsanların Hylaea Teorik Dünya fikrinden bahsederken en sonunda hep aynı diyagramı çizdiklerini farkettiniz mi?"

"Evet, şimdi sen bahsedince" dedim.

"İki çember veya kutu" dedi Lio. "Birinden ötekine bir ok işareti."

"Bir çember veya kutu, Hylaea Teorik Dünya'yı temsil ediyor" dedim. "Ok işareti orada başlıyor ve bu dünyayı temsil eden ötekini gösteriyor"

"Bu evren" diye düzeltti beni Criscan. "Veya isterseniz, nedensel alan. Peki ok neyi temsil...?"

"Etki ve tepki ilişkisi" benim tahminimdi. Orolo'nun Nedensel Alan Sapması konuşmasını hatırlıyordum.

"İkisi de aynı kapıya çıkar" diye hatırlattı Criscan. O tür bir diyagram, teorik formlar hakkındaki bilginin HTD'den bizim evrenimize geçebildiği ve burada ölçülebilir etkileri olduğuna dair bir savdır"

"Dur bakalım, *ölçülebilir* mi? Ne tür bir ölçülebilirlikten bahsediyorsun?" diye sordu Lio. "Bir üçgeni tartamazsın. Adrakon Teoremi'ne çivi çakamazsın"

"Ama böyle şeyleri *düşünebilirsin"* dedi Criscan, "ve düşünmek sinir dokularınızda süregelen fiziksel bir işlemdir"

"Beynin içine sondalar sokup ölçebilirsin" dedim.

"Bu doğru" dedi Criscan, "ve Protçuluk'un temel önermesi, Hylaea Teorik Dünya'dan bu bilgi akışı olmasaydı şu beyin sondalarının farklı sonuçlar gösterecek olması üzerinedir"

"Ben de öyle olduğunu düşünüyorum" diye kabul etti Lio, "ama o şekilde söylediğin zaman biraz baştan savma görünüyor"

"Şimdilik bunu boşverin" dedi Criscan. Yolun sarp bir yerinde güçlükle nefes alıp veriyor, güneş tepemizde parladığı için terliyorduk ve böyle bir tartışma için enerji harcamak istemiyordu. "İki kutulu diyagrama geri dönelim. Paphlagon, 14. yüzyılda Azuz Baritoe'daki 'niçin sadece iki tane?' diye soran Suur Uthentine adında birisine kadar uzanan bir geleneğin parçasıydı. Uthentine tebeşir odasına gidip Fraa Erasmas diye birisinin karatahtaya çizdiği geleneksel iki kutulu diyagramı kazara gördüğü zaman başladığına inanılıyor."

Lio dönüp bana baktı.

"Evet" dedim, "adaşım..."

Criscan şöyle devam etti, "Uthenthine Erasmas'a şöyle dedi, 'Çömezlerine Yöneltilmiş Devirsiz Grafik öğrettiğini görüyorum; daha ilginç olanlarına ne zaman geçeceksin?'. Bunun üzerine Erasmas şöyle dedi, 'Afedersin ama bu YDG değil, bu tamamen farklı bir şey.' Bütün kariyerini bu tür araştırmalara adamış bir teor olan Uthenthine'in zoruna gitti bu. 'Gördüğümde bir YDG'yi tanırım' dedi. Erasmas öfkeden deliye dönmüştü; ama refleks olarak suurunun çıkarımının izlemeye değer olduğuna karar verdi. Böylece Uthenthine ve Erasmas, Kompleks Protçuluk'u geliştirdi."

"Basit'e karşı olarak mı?" diye sordum.

"Evet" dedi Criscan, "Basit olan iki kutulu olandır. Kompleks olanınsa oklar daire çizmediği sürece herhangi bir sayıda kutusu ve oku olabilir."

Tanık Tepesi'nin gölge tarafına dizilmiştik ve mevsimsel yağışlar sırasında alüvyonla kaplanmış olan geniş bir yola geldik; diyagramlar çizmek için mükemmel bir yerdi. Dinlenip su içerken Criscan bize Kompleks Protçuluk hakkında bir kıssa anlatmaya devam etti. Bunun ana fikri, evrenimizin eşsiz ve tek Hylaea Teorik Dünya'dan gelen bilgiyle ulaşılan tek nedensel alan olmasından ziyade, gaz lambasının sadece bir fitille hareket etmesi gibi daima aynı yönde hareket eden bilginin filtreden geçirildiği evrenler ağındaki tek bir düğüm olabileceğiydi. Belki de bizim evrenimizden pek farklı olmayan öteki evrenler bizimkinden bir fitil mesafesi yukarıda ve bize bilgi sağlıyor olabilirdi. Bütün bunlar birbirinden çok farklı şeylerdi; ama en azından Paphlagon'un Celp edilme sebebini anlamama yardım etti.

"Şimdi siz Onlukçular'a bir sorum var" dedi Criscan, yeniden yola koyulduğumuzda. "Estemard nasıl birisiydi?"

"Biz Devşirilmeden önce o ayrılmıştı" dedim, "bu yüzden onu tanımıyoruz"

"Aa evet, doğru" dedi Criscan, "ama çok geçmeden tanıyacağız"

Şimdi çok uzakta olmayan Tanık Tepesi'ne yorgun bir bakış atan Lio "Ben Estemard'ın kitabını birazcık inceledim. Belki de onun evine doluşmadan önce bildiklerimi size anlatmalıyım" derken, biz, onun birkaç adım önünde yürüyorduk.

"İyi etmişsin. Neler öğrendin?" diye sordum.

"Atılmadan önce çekip giden kişi durumlarından biri olabilir bu" dedi Lio.

"Sahi mi!? O ne yapıyormuş?"

"Onun hobisi çinicilikmiş" dedi Lio. "Yeni Çamaşırhane'deki o çok süslü çini işi onun tarafından yapılmış."

"Geometrik şeyler" dedim.

"Evet. Bu hobiyi Teglon adındaki eski bir geometri problemini devam ettirdiğini örtbas etmek için kullanıyormuş. Bu bir çini problemi ve Orithena Tapınağı zamanına kadar eskilere dayanır"

"Bir yığın insanın delirmesine neden olan problem değil mi bu?" diye sordum.

"Orithena Tapınağı'nın önündeki Ongen'in içinde dururken lavların altında kaldığında, Metekoranes Teglon'u düşünüyordu" dedi Criscan.

"Bir Baz askeri mızrağı sapladığı zaman Rabemekes'in sahilde düşündüğü problem bu!" dedim.

Lio ise şöyle dedi, "Hylaea'nın Kızları'ndan Suur Charla, Kral Rooda'nın ordusu katledilmeye doğru uygun adım giderken yanıtın Yukarı Colbon'a giden yolun tozunda çiziktirilmiş olarak bulunduğunu düşünüyormuş. Akıl sağlığına asla kavuşamamış. İnsanların bunu çözme çabaları kurambilimin bütün alt dallarını yerinde saydırmış. Buna gereğinden fazla ilgi gösteren birileri vardı, hep olmaya da devam edecektir. Bu takıntı nesilden nesile geçmiş."

"Sen Nesep'ten bahsediyorsun" dedi Criscan.

"Evet" diye cevapladı Lio, başka bir sinirli bakışla.

"Hangi nesep demek istiyorsun?" diye sordum.

"İnsanlar buna sadece Nesep diyor" dedi Criscan, "veya bazen Eski Nesep."

"Pekâlâ... bana biraz yardım et. Bu hangi konsentlerde var?"

Criscan başını salladı. "Bunun bir Mezhep gibi olduğunu tahmin ediyorsun ama bu Nesep Yeniden Yaratılış'tan daha eskilere dayanıyor; Azuz Cartas'tan da eskilere. Metekoranes'le çalışmış olan teorlar tarafından Seyyahlık döneminde kurulduğu kabul edilir."

"Ama onun aksine sonunda yüz metrelik süngertaşının altını boylamamış olan kişiler tarafından" diye ekledi Lio.

"Öyleyse bu tamamen farklı bir mesele" dedim. "Eğer bu gerçekten doğruysa, bu hiçbir şekilde matik dünyaya ait değil."

"Sorun da bu" dedi Lio, "Nesep matlar, fraalar ve suurlar fikrinden yaklaşık yüz yıl önce vardı; bu yüzden bizim Mezheplerimizle ilişkilendirebileceğimiz kuralların herhangi birine göre işlemesini beklemiyorsunuzdur."

"Şimdiki zamanda konuşuyorsun" diye vurguladım.

Criscan huzursuz görünüyordu; ama hiçbir şey söylemedi. Lio bir kez daha baktı ve ağırdan aldı.

"Bu nereye varıyor? Arkadaşlar niçin bu kadar gerginsiniz?" diye sordum.

"Bazıları Estemard'ın bir *üye* olduğundan şüphe ediyor" dedi Lio.

"Ama Estemard bir Edharcı'ydı" dedim.

"Bu problemin bir bölümü" dedi Lio.

"Problem mi?" diye sordum.

"Evet" dedi Criscan, "bir şekilde senin ve benim için."

"Niçin; ben ve sen Edharcı olduğumuz için mi?"

"Evet" dedi Criscan, Lio'ya doğru kaş göz ederek.

"Lio'ya hayatım pahasına güveniyorum" dedim ona. "Bu yüzden Edharcı yoldaş olarak bana söyleyeceğin her şeyi onun önünde söyleyebilirsin."

"Pekâlâ" dedi Criscan. "Bunu daha önce duymamana şaşırmıyorum zira sadece birkaç aydır Azuz Edhar mezhebindesin ve sen sadece bir... eee..."

"Sadece bir Onlukçu muyum?" dedim. "Devam et, kırılmadım" cümlesi çıktı ağzımdan; ama birazcık kırılmıştım. Criscan'ın arkasından Lio iğneyi yerinden çıkaran komik bir surat yaptı.

"Aksi halde böyle bir şey hakkında çıkan söylentileri duyardın. Yani ihtarları."

"Neyin neticesinde?"

"Her şeyden önce Edharcılar biraz kafadan çatlaktır; birazcık mistik."

"Bazı insanların bunu söylediklerini biliyorum" dedim.

"Pekâlâ" dedi Criscan. "Pekâlâ, o zaman insanların biz Edharcılar'a şüpheyle bakmalarının nedenlerinden birinin bizim Hylaea Teorik Dünya'ya bağlılığımızın Öğreti'ye ve Yeniden Yaratılış'ın prensiplerine bağlılığımızın önüne geçebilecek gibi görünmesinin olduğunu da biliyorsundur"

"Tamam" dedim, "Bunun hiç adil olmadığını düşünüyorum; ama bazı insanların böyle kavramlara nasıl inandığını da anlayabiliyorum."

Lio ekledi, "Veya işlerine geldiğinde bunlara inanıyormuş gibi yapabildiklerini..."

"Şimdi" dedi Criscan, "aşırı Edharcılar'a denk gelen bir Nesep olduğunu veya olduğu düşünüldüğünü hayal et."

"İnsanların bizim Mezhebimiz ile Nesep arasında bir bağ olduğunu düşündüğünü mü söylüyorsun?"

Criscan başıyla onayladı. "Bazıları; Edharcılar'ın sahte olduğunu, onların gerçek amaçlarının Teglon'a tapanların istilası için taşıyıcı beden olarak görev yapmak olduğunu düşünecek kadar ileriye gitti"

Binyıl boyunca Edharcılar'ın kurambilime yaptıkları katkıların sayısını düşününce böylesine gülünç bir iddiayı reddetmekte hiç zorluk çekmedim; ama bir kelime dikkatimi çekti. "Tapanlar" diye tekrar ettim.

Criscan iç çekti. "Bu tür söylentileri yayan türden insanlar..." diye başladı.

"Bizim HTD'ye inancımızın dine eşit olduğunu düşünenlerle aynı insanlardır" diye cümleyi tamamladım. "Ve bu da Edharcı mezhebin kalbinde gizli bir tarikatın var olduğu düşüncesini yayma amaçlarına uyuyor."

Criscan başıyla onayladı.

"*Var* mı?" diye sordu Lio.

Yakamı sıyırabilseydim ona sıkı bir yumruk atardım. Criscan Lio'nun espri anlayışını bilmiyordu ve bu yüzden bu soruyu hiç hoş karşılamadı.

"Hobisiyle uğraşırken Estemard gerçekte ne *yapıyormuş*?" diye sordum Lio'ya. "Kitap mı okuyormuş? Teglon'u mu çözmeye çalışıyormuş? Mumlar yakıp büyüler mi yapıyormuş?"

"Çoğunlukla kitap okuyormuş; çok eski kitaplar" dedi Lio. "Onların zamanında benzer şekilde Nesep'e ait olma şüphesi altındaki başkaları tarafından bırakılmış çok eski kitaplar."

"İlginç; ama zararsız görünüyor" dedim.

"Ayrıca insanlar onun Binlikçiler'le aşırı derecede ilgilendiğini farketmişler. Ayunlar sırasında Binlikçiler şarkı söylerken o not alıyormuş."

"İnsan not almadan o şarkıların anlamını nasıl takip edebilir ki?"

"Ve o, üst labirente çok girmiş."

"Pekâlâ" diye kabul ettim, "bu biraz tuhaf... Nesep'i çevreleyen söylencenin bir parçası, üyelerinin Öğreti'yi ihlal etmesi mi, matlarının sınırlarının ötesiyle iletişim kurmaları mı?"

"Evet" dedi Criscan. "Komplo teorisine tam uyuyor. Genelde Edharcılar'ın ayıbı onların kendi işlerinin daha derin ve başkalarınınkinden daha önemli olduğunu; Hylaea Teorik Dünya'daki gerçeklerin peşine düşmenin Öğreti'nin önüne geçtiğini düşünmeleridir. Bu yüzden onların gerçeğin peşine düşmeleri, öteki matlardaki ayutlarla veya dışlaklarla iletişime geçmeyi gerektirirse bunu hiç düşünmeden pişmanlık duymadan yaparlar."

Bu konuşma, şu çatlak Yüzlükçü çılgınlıklarından biri yüzünden giderek gülünç bir hal almıştı. Bir şey söylemedim zira aklında Orolo'nun bağda Sammann'la konuşması ve yasak gözlemler yapması vardı.

Lio homurdandı. "Dışlaklar mı? Ne tür dışlaklar mistik, altı bin yıllık kurambilim problemiyle ilgilenir ki?"

"Son iki gündür birlikte takıldığımız türden olanlar" dedi Criscan. Tamamen durmuştuk. Yola doğru adımımı attım. "Eh, söylediğiniz her şey doğruysa burada olmakla kendimize iyilik etmiyoruz"

Criscan ne demek istediğimi hemen anladı ama Lio şaşırmış görünüyordu. Devam ettim, "Azuz Tredegarh bütün dünyadan gelen ayutlarla dolup taşıyor. Başpapazlar kimin hangi konsentten geldiğinin bir kaydını tutuyordur ve biz, Azuz Edhar Konsenti'nden şaşırtıcı bir şekilde çoğunlukla Edharcılar grubu olarak, geç kalacağız..."

"Çünkü kuralları esnetiyoruz; Tanrıyataparlar arasında dolaşıyoruz" dedi Lio, anlamaya başlayarak.

"... Criscan'ın bahsettiği klişeye tam olarak uyan birkaç asi fraayı aramak için..."

Birkaç dakika sonra ben ve Lio zirvedeydik. Oflayıp puflayan Criscan'ı arkamızda bırakmıştık. Bütün bu tuhaf konuşmalar bizi sinirlendirmişti ve yolun geri kalanını neredeyse koşmuştuk; acele etmek için pratik bir neden yoktu, sadece enerjimizi yakmak için...

Bly Tanık Tepesi Azuz Bly zamanında güzel bir yermiş gibi görüyordu. Etraftaki her şey yavaş yavaş kilometrelerce sürüklenip giderken erozyona karşı koyan ve altındaki yumuşak maddeleri korumuş olan mercek biçimli sert kayadan yapılmış olduğu için varlığını sürdürmüştü. Tepesinde sözgelimi Jesry'nin ailesinin yaşayacağı büyüklükte bir ev inşa etmek için yeterince yer vardı. Farklı yapılar bin yıl boyunca bunun

üzerine tıka basa doldurulmuştu. Alt katman taş işçiliğiydi: kayalar veya tuğlalar doğrudan doğruya Tanık Tepesi'nin üzerine harçla sıvanmıştı. Sonraki nesiller; küçük blok evler, muhafız kulübeleri, makineli tüfek kuleleri, teçhizat çitleri ve antenler, çanaklar ve kuleler için zemin yapmak üzere bu tesislerin üzerine doğrudan yapay taş dökmüşlerdi. Bunlar daha sonra değiştirilmişti: bunların arasına bağlantılar inşa edilmiş, yıpranmış ve yıkılmış veya paslanıp dökülmüş, değiştirilmiş ya da yeni yapının altına gömülmüştü. Doğal ve yapay taş, şu veya bu zamanda burada bulunmuş metal yapıların hepsinin koyu sarı rengiyle lekelenmişti. Bu kadar küçük bir alan için bu son derece karmaşıktı; çocukların keşfetmesinin saatler süreceği türden bir yerdi. Ben ve Lio çocukluktan uzun zaman önce çıktığımız için aklımız çelinmedi; ama aklımızda bir süredir başka bir şey vardı ve yaşam izleri aradık. Bunlardan en bariz olanı bir zamanlar anten kulesini desteklemiş olan yüksekçe bir sütun kaidesinin üzerinde duran yansıtıcı teleskoptu. Önce oraya gittik. Teleskop bazı açılardan Cord veya arkadaşlarından birinin çelik hurdalarından kaynak atölyesinde yapabileceği bir sanat projesi gibiydi. İçine bakınca çapı otuz santimetrenin çok üzerinde, el yapımı mükemmel bir ayna görebiliyorduk ve bunun kim bilir nereden sökülmüş olan motor, vites kutuları ve mil yataklarından biraraya getirilmiş olan bir kutup ekseni takip mekanizması olduğunu kolaylıkla anlamıştık. Oradan da tesisin güneydoğu yüzündeki bir alt platforma giden dış merdiveni ve platformun karşısındaki hayat belirtisi izlerini takip etmek kolaydı. Burası su geçirmez plastik sandalyeler ve masayla, et pişirmek için bir ızgara ve büyük bir şemsiyeyle donatılmıştı. Çocuk oyuncakları, buraya her gün değil; ama arada çocuklar geliyormuş gibi plastik bir kutunun içinde hiç de çocukça olmayan bir titizlikle saklanmıştı. Bu taraçadan, teçhizat odasından birazcık büyük ve eve dönüştürülmüş bir dizi küçük odaya doğru bir kapı açılıyordu. Burada her kim yaşıyorsa Orolo değildi. Duvarlardaki fototiplere bakılacak olursa nispeten genç bir eşi ve en az iki nesil çocuğu olan yaşlı bir adamdı bu. İkonalar neredeyse enstantaneler kadar çoktu ve bu yüzden bu kesinlikle Tanrıyatapar bir aileydi. Başka birisinin evine izinsiz girdiğimizi farketmeden önceki bu birkaç saniyelik zamanda bu izlenimleri edindik. Daha sonra kendimizi aptal gibi hissettik; çünkü bu tipik bir ayut hatasıydı. Öyle hızlı geri çekildik ki neredeyse birbirimizi devirecektik.

Taraça yapay taştan kalınca yumuşak bir taş tabakasıydı. Estemard'ın ateşli bir çinici olduğunu düşününce bu şeyi iyileştirmemiş olması garip gelmişti; ama tam o sırada Estemard'ın pişmiş tuğlalardan bir fırın yap-

mış olduğu pervaza çıkan bir merdiveni farkettik. Bunun etrafına yılların çalışmasının döküntüleri saçılmıştı: kil, kalıplar, sırlı çömlekler ve Edhar'daki Yeni Çamaşırhane'yi süsledikleriyle aynı basitlikteki geometrik şekiller repertuvarından binlerce çini ve çini kırığı. Çinilerin mükemmel konumunu bulamadığı için henüz taraçasını çinilemeye başlayamamıştı. Teglon'u çözememişti.

"Tıbben deli mi?" diye sordu Lio. "Yoksa kendi yolunda mı ilerliyor?"

Criscan farklı bir yoldan geldi. Bizi bulduğunda daha küçük başka bir hane bulduğundan bahsetti. Tesisin güney ayağından geri giderken onu takip ettik,.

Onun ne olduğunu hemen anladık. İnziva matının bütün belirtileri ortadaydı. Uzun ve birazcık zorlu bir patikadan ulaşılabilen, ucunda bir çit –muşamba ve kontraplaktan yakın zamanda yapılmış olduğu için daha çok sembolik bir çitti- ve bir kapının durduğu bir köşede oluşturulmuştu. Kapıdan geçerken kendimizi, tam olarak evimizde hissettiğimiz bir ortamda bulduk. Burası çatısı olmayan başka bir taş tabakasıydı. Bir emlakçı buna taraça diyebilirdi. Bizse onu minyatür bir manastır olarak görüyorduk. Sakular dünyanın bütün izleri itinayla kazınıp atılmıştı; geriye kalanlar eski, paslı, taş ve hepsi el yapımı birkaç gerekli şeydi: birçok kez tur attırılarak birbirine urganla bağlanmış kütük iskelet üzerine gerilmiş bir çadır bezinin altında muhafaza edilen bir masa ve bir sandalye. Paslı bir boya kovası, kapağı bir taşla bastırılmış şekilde köşede duruyordu. Lio kapağı açtı, yüzünü buruşturdu ve Orolo'nun oda lazımlığını bulduğunu duyurdu. Boş ve kuruydu. Mangalının dibindeki küller soğuktu. Sürahisi boştu ve bir zamanlar yiyecek saklamak için kullanılmış olan ahşap bir dolapta, baharatlar, mutfak eşyaları ve kibritler dışında hiçbir şey yoktu.

Aşınmış ahşap bir kapı, çoğunlukla benzer şekilde yapılmış olan Orolo'nun odasına açılıyordu. Bununla birlikte saat, saniyenin yüzde birini gösteren parlak dijital ekranıyla dikkat çekici bir şekilde modern-di. Kitap rafları eski merdiven basamaklarında kurulmuştu ve taş bloklar birkaç makine baskısı kitabı ve el yazması yaprağı destekliyordu. Bir duvar yapraklarla kaplıydı: küçük raptiyeler kullanarak oraya yapıştırdığı diyagramlar ve notlardı. Başka bir duvar ise çoğunlukla yukarıdaki el yapımı teleskobu kullanarak Kuzenlerin gemisinin resimlerini çekmek için Orolo'nun çeşitli girişimlerini gösteren fototiplerle kaplıydı. Oradaki fotoğraf, beyaz ve daha küçük çizgilerden oluşan arka plan karşısında kalınca beyaz bir çizgiden daha öte bir şey değildi: bunlar yıldızların izleriydi; fakat bu mozaikin bir köşesinde yayınlardan yırtılmış olan

veya Sentaktik aygıtı kullanarak yazdırılmış birçok ilgisiz fototipi raptiyelemişti. İlk bakışta bunlar, bu yerdeki büyük bir delikten daha fazla bir şeyi göstermiyor gibiydi: belki de bir açık kuyu madeniydi.

Yaprakların geri kalanı, ağaca benzer bağlantılar sisteminin şemasını çizen, birinden ötekine çizilmiş çizgilerle üst üste binmiş bir mozaik oluşturuyordu. En üstteki yaprağın üzerinde ORITHENA yazılıydı. Yaprağın tepesine yakın yerde Adrakhones'in adı yazılıydı. Oradan da bir ok işareti dikey olarak Diax adının üzerine iniyordu. Burası bitiş noktasıydı ancak yan tarafa doğru açı yaparak aşağı inen ikinci bir ok işareti Metekoranes adını gösteriyordu ve buradan da ağaç birçok yerden ve yüzyıldan birçok ismi içerecek şekilde aşağı doğru dallanıyordu.

"Vaay" dedi Lio.

"Şunun görüntüsünden hiç hoşlanmıyorum" diye itiraf ettim.

"O Nesep'le ilgili" diye araya girdi Criscan.

Kapı açıldı ve bu şiddetli bir açılmaydı. Çok sürmedi, bir saniyede oldu bitti. Ciddi bir şiddet değildi; ama kesinlikle şiddetti ve aklımızı başımızdan öyle bir aldı ki uzun süre kendimize gelemedik.

Sadece bir kişi odanın kapısından içeriye aniden girmiş ve Lio da onu yere indirmişti. Bittiğinde Lio adamın göğsünün üzerinde oturmuş, adamın kalçasındaki kılıftan çıkarmış olduğu fırlatıcı silahı büyük bir merakla inceliyordu. "Bıçağın veya ona benzer başka bir şeyin var mı?" diye sordu Lio ve kapıya doğru şöyle bir baktı. Birçok insan yaklaşıyordu. En önde Barb vardı.

"İn üstümden!" diye bağırdı adam. Adamın Ortça konuştuğunun kafamıza dank etmesi kısa bir süre aldı. "Onu bana geri ver!" Kapıdan içeriye girerken genç bir adamın çevikliğiyle hareket etmiş olmasına rağmen onun çok yaşlı olduğunu farkettik.

"Estemard silah taşıyor" dedi Barb. "Bu yerel bir gelenektir. Onlar bunu bir tehdit olarak görmüyorlar"

"Eh, öyleyse eminim bunu benim taşımamla da kendisini tehdit edilmiş hissetmez" dedi Lio. Geriye doğru yuvarlanarak Estemard'ın üzerinden inip silah elinde, yere çevrili olarak ayağa kalktı.

"Burada işiniz yok" dedi Estemard, "ve silahıma gelince, beni onunla ya vur ya da onu bana geri ver!"

Lio silahı geri vermeyi aklından bile geçirmedi.

Bütün bunlarla öylesine şoke olmuştum ve sonra da öylesine kafam karışmıştı ki hareketsiz öylece kalakaldım. Yanlış bir şey yapmak korkusuyla, bir şey yapmaktan korkmuştum; ancak dışarıdaki arkadaşlarımın yüz ifadeleri harekete geçmem için beni dürttü; zira pısırık veya kararsız

görünmek istemiyordum. "Az önce burada işimiz olmadığını iddia ettiğin için –bu arada bu, bizim kabul etmediğimiz bir iddia– sana silahı vermek çıkarımıza ters düşecekti."

Bu zamana kadar bizim Seyyah grubunun diğer üyeleri de taraçaya üşüşmüşlerdi. Fraa Jad içeri girdi ve Orolo'nun duvara astığı yaprakları ve fototipleri incelemeye başladı. Bir şekilde küçüldü ve bakışını yana çevirdi. Geri kalanımızın aksine bir Binlikçi'nin huzurunda olmaya alışması sadece birkaç dakika almıştı.

"Lio, burada herkes belinde silah taşır." Bu Cord'du. "Yanlış bir düşünceye kapılmanı anlıyorum; ama bana inan, sana silah çekmeyecekti!.." Hiç kimse cevap vermedi. "Haydi ama bunlar üzücü; fakat küçük şeyler, şimdi piknik zamanı."

"Piknik mi?" dedim.

"Ayinimizi bitirdikten sonra" dedi Estemard, "Çayırda piknik yapacağız, hava güzel olursa tabi." Cord'un araya girişi Estemard'ı biraz neşelendirmişti.

Kapıdan dışarıya doğru baktım ve taraçada duran Arsibalt'ın bakışını yakaladım. Kaşlarını kaldırdı. *Evet. Estemard bir Tanrıyatapar olmuş.*

Konsentteyken, Yabanları her zaman uzun saçlı, vahşi insanlar olarak hayal ederdik; ama Estemard günlük yürüyüşe çıkmış emekli bir kimyager gibi görünüyordu.

Estemard beni dikkatle süzdü. "Sen Erasmas olmalısın" dedi. Bu, kendisi için bir şeyi berraklaştırmışa benziyordu. Derin bir nefes alarak Lio onu yere indirdiğinde girdiği şokun son izlerini de üzerinden attı. "Evet. İnsanlara saldırmamaya söz verirseniz hepiniz pikniğe davetlisiniz" Beynimden yüzüme süzülen itirazı görünce gülümseyip ekledi, "Size saldırmayan insanlara yani. Ve saldıracaklarını düşünmüyorum zira; onlar ayutlara karşı sizin onlara gösterdiğinizden daha hoşgörülü davranırlar."

"Orolo nerede?"

Açık kuyu madeninin fototiplerine bakarak hâlâ sırtı bize yaslı duran Fraa Jad sesaltı sesini hazırlayarak hepimizi şaşkına çevirdi: "Orolo kuzeye gitmiş."

Estemard afallamıştı; sonra Binlikçi'nin bunu nasıl tahmin ettiğini tahmin edince gülümsemesi yüzüne yavaş yavaş geri geldi. "Fraa Jad bunu doğru anladı."

"*Pikniğe* katılacağız" diye ilan etti Fraa Jad, Flucça kelimeyi cımbızla tutarak. "Ben, Lio ve Erasmas aşağıya en son ineceğiz, Ganelial Crade'in taşıtıyla."

Bu talimat taraçaya sızdı. İnsanlar geri dönüp taşıtlara doğru yöneldiler. Lio şarjörü silahtan çıkardı ve Criscan'la birlikte çekinerek yola koyulmuş olan Estemard'a ayrı ayrı geri verdi. Onlar eğreti kapıdan geçer geçmez Fraa Jad uzanıp yaprakları duvardan koparmaya başladı. Ben ve Lio yardım ettik ve topladıklarımızın hepsini Fraa Jad'e verdik. Fototiplerin çoğunu bıraktı; ama yerdeki büyük deliği gösterenleri alıp bana uzattı.

Binlikçi, Orolo'nun dehlizinden çıktı ve yaprakların hepsini mangala tıkıştırdı. Sonra Orolo'nun yiyecek dolabına uzanıp oradan bir kibrit çıkardı. "Etiketinden bunun bir ateş yakma praksisi olduğu sonucunu çıkarıyorum" dedi.

Ona kibriti nasıl kullanacağını gösterdik. Orolo'nun yapraklarını tutuşturdu. Yapraklar küle dönene kadar hepimiz başında bekledik. Daha sonra Fraa Jad, bir çubukla külleri eşeledi.

"*Piknik* zamanı" dedi.

Ganelial Crade'in pikabının açık kasasında kutudaki şişeler gibi itilip kakılarak Tanık Tepe'den aşağıya virajlar yaparak inerken zaman zaman aşağılarda Zamble'ın köy yeşilliklerinde şekillenen pikniğe bakma fırsatı bulabiliyorduk. Öyle görünüyordu ki bu insanlar, pikniklerini dinsel ayinleri kadar ciddiye alıyordu.

Fraa Jad'in aklında başka şeyler var gibiydi ve neredeyse Zamble'a inene kadar hiçbir şey söylemedi. Sonra pikabın şoför mahallinin tavanına vurdu ve Ortça, Crade'e birkaç dakika beklemesinin bir sakıncası olup olmadığını sordu. Gerçekten vahşi ve barbarca bir Ortça ile bunun sorun olmayacağını söyledi Crade.

Crade gibi birisinin bizim dilimizi bileceği aklımın köşesinden bile geçmemişti. Bir an düşününce mantıklı geldi. Baz karşıtları papazlara ve öteki aracılara güvenmiyordu. Onlar el yazmalarını herkesin kendisinin okuması gerektiğine inanıyorlardı. Neredeyse herkes Flucça çevirilerini okumuştu; ancak onların Zamble halkı gibi özellikle ateşli ve tecrit edilmiş olan bir tarikatın ölümsüz ruhlarını çevirmenlerin eline emanet etmek zorunda kalmamak için Klasik Ortça öğrenebileceklerini düşünmek çok da zorlama sayılmazdı.

Fraa Jad aşağı inmemi söyledi. Pikabın arkasından aşağı atlayıp sırf saygımdan onun inmesine yardım ettim; zira yardıma pek ihtiyacı varmış gibi görünmüyordu. Yüksek çölün üzerinden yer yer üzerinde yama gibi kar bulunan ve bulut gölgeleriyle benek benek olmuş kuzey dağlarının bilhassa güzel manzarasının olduğu yoldaki bir viraja doğru yüz

adım kadar ağır ağır yürüdük. "Ethras'tan aşağıya bakan Protas gibiyiz" diye yorumda bulundu.

Gülümsedim; ama gülmedim. Protas'ın eserini çoğu kimse gülünç derecede naif buluyordu. Komik veya alaycı olunmak istendiği zamanların dışında bundan nadiren söz edilirdi. Buna karşı çıkmak, öyle bir eğilimdi ki matı 690 yıl boyunca kapalı kalan Fraa Jad, bunu düşünebilirdi. Ayakta durup ona baktıkça, kuzeye doğru giden bulutları ve dağların kanatlarına düşürdükleri gölgelere bakışını izledikçe kıs kıs gülmediğime çok seviniyordum.

"Bu şekilde baktığı zaman Orolo'nun ne gördüğünü düşünüyorsun?" diye sordu Fraa Jad.

"Güzelliğe çok büyük saygı gösteren birisiydi ve yıldıztaşından dağlara bakmayı çok severdi" dedim.

"Güzelliği gördüğünü mü söylüyorsun? Bu çok hazır bir cevap; zira dağlar güzeldir. Peki o ne düşünüyordu? Güzellik onun hangi bağlantıları algılamasını sağladı?"

"Buna muhtemelen cevap veremem."

"Cevaplama. Sor."

"Daha somut olmak gerekirse, ne yapmamı istiyorsun?"

"Kuzeye git" dedi. "Orolo'nun izinden git ve onu bul."

"Tredegarh güneydoğuda."

"Tredegarh" diye tekrar etti, sanki bunun düşünden uyanır gibi. "*Piknik*ten sonra ben ve diğerlerinin gideceği yer."

"Buraya gelerek kuralları yeterince esnettim" dedim. "Bir gün kaybettik..."

"Bir gün. *Bir günmüş!*" dedi Fraa Jad. Binlikçi, benim bir günü kafaya takmamı çok komik buluyordu.

"Orolo'nun izini sürmek aylar alabilir" dedim. "O kadar geç kaldım diye Düşürülebilirim veya en azından ceza olarak başka bölümler verirler."

"Şimdiye kadar kaçıncı bölüme geldin?"

"Beş."

"Dokuz" dedi Fraa Jad. Bir an beni düzelttiğini düşündüm. Sonra bana *ceza* veriyor diye korktum. En sonunda kendisinin Dokuzuncu Bölüm'e kadar geldiğini anladım.

Yıllarını vermiş olmalıydı.

Niçin? Kendisini niçin o kadar sıkıntıya sokmuştu?

Bu onu delirtmiş miydi?

Ancak, deli veya umutsuz vaka biriyse, bütün Binlikçiler içinde niçin o Celp edilmişti? Onun Celp'inden sonra onun fraaları ve suurları niçin o şekilde şarkı söylemişti, yürekleri yerinden sökülüyormuş gibi?

"Birçok sorum var!" dedim.

"Cevapları bulmanın en etkili yolu senin kuzeye gitmendir"

Önceki itirazımı tekrar etmek için ağzımı açtım; ama beni durdurmak için elini kaldırdı. "Ceza almaman için gereken her şeyi yapacağım"

Devasa bir Konsay'da Fraa Jad'in böyle bir gücünün olabileceği konusu benim için açık değildi; ama bu kadarını yüzüne karşı söylecek irade gücüm yoktu. Bu güçten yoksundum ve sohbetten çıkmanın sadece bir yolu vardı. "Güzel. Piknikten sonra kuzeye gideceğim; fakat bunun ne anlamı olacağını bilmiyorum."

"Öyleyse anlayana kadar kuzeye gitmeye devam et" dedi Fraa Jad.

7. Bölüm
Yaban

Ağ: (1) Ön, Eski ve Orta Ortça'da, yapı olarak ağa benzeyen bir çanta veya sepet. (2) Erken Praksik Ortça'da, optik bir aygıttaki hat şebekesi veya ince tellerden oluşan bir ağ. (3) Geç dönem Praksik ve Yeni Ortça'da birbirleriyle iletişim kurabilen iki veya daha fazla Sentaktik aygıtı.

Net: (1) Baş harfi büyük yazılmadığında, iki veya daha fazla ağın birbirleriyle bağlanmasıyla oluşturulan bir ağ. (2) Baş harfi büyük yazıldığında, dünyadaki ağların büyük bir bölümünü bir araya getiren en büyük şebeke.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Cord'u bizimle gelmekten vazgeçirmeye çalışmanın yararı yoktu. Piknik biter bitmez onun pikabına atlayıp yola koyulduk. Kuzeye giden; ama dağların önünde bitmeyecek bir yol bulmak için elli kilometre kadar geri gitmemiz gerekiyordu. Yoldaki ilk kasabada yakıt, yiyecek ve sıcak tutacak giysiler satın alarak paramı bitirmiştim. Sonra da Fraa Jad'inkini bitirdim.

Eşyayı pikaba yüklerken Ganelial Crade yanaştı. Yanında Sammann oturuyordu. Her ikisi de sırıtıyordu, ki bu yeni bir şeydi. Bizimle geldiklerini bildirmek zorunda değillerdi ve biz de bunu tartışmak zorunda değildik. Bizim az önce satın aldığımız türden bir şeyler aldılar. Crade'in yanında içi madeni para dolu bir şarjör kutusu vardı. Samınann ise para yerine telegöründeki bilgiye sahipti. İkisinin de kendi cemaatinden öde-

nek aldığı izlenimi edindim. Crade'i tekrar gördüğüme sevinmiştim. Bu gezi için Zamble halkından para aldığı gerçekten doğruysa, bu onun neyin peşinde olduğuna dair pek çok soruyu da akla getiriyordu.

Crade pikabının arkasındaki üç tekerlekliyi yeniden yatırmıştı ve bu yüzden pek yer kalmamıştı; hantal şeylerin çoğu Cord'un pikabına konmuştu. Nereye gittiğimiz veya neyin planını yaptığımız konusunda en küçük bir fikrimiz yoktu; ama hepimiz kafamızda benzer bir düşünce taşıyor gibiydik; yeni Orolo'nun bir sebepten dağlara gittiğini... Yukarıda hava soğuk olabilirdi ve kamp yapmak zorunda kalabilirdik; bu yüzden kışlık uyku tulumları, çadırlar, sobalar ve yakıt gibi şeylerimiz de vardı. Sammann'ın Orolo'yu takip edebileceğine dair bir düşüncesi vardı; Crade ise yolda rasladığı dinci arkadaşlarından bazılarına sorular sormayı planlıyordu.

Hepimiz taşıtlarımıza bindik ve kuzeye doğru yola çıktık. Crade'in kamp yapılacak yerleri bildiği dağın eteklerine iki saatlik yolculukla varacaktık. O önden gitti. Bu, onun yapma zorunluluğu hissettiği bir şeydi ve ben bununla uğraşmaktan yorulmuştum. Cord takip etmekten memnundu. Şoför mahallinde dimdik oturan Crade ve süper telegörünün parlayan ekranının üzerine çökmüş duran Sammann, ikisinin de bütün ayrıntıların gereğini yaptıkları izlenimi verdi bize. İkisini ayrı ayrı takip etmem gerekseydi rahat olamazdım ama birlikteyken hiçbir şey hakkında asla hemfikir olamıyorlardı. Bu nedenle böylesinin daha güvenli olduğuna karar verdim.

Bir şeyler hakkında konuşabildiğim Arsibalt ve Lio gibi insanlardan ayrıldığıma üzülmüştüm; ama kuzeye dönüp dağlara doğru tırmanmaya başlar başlamaz üzüntü yokolmuş, yerine bir rahatlama hissi gelmişti. Son yirmi dört saat içinde sadece Kuzenlerin gemisi değil, on buçuk yıl yaşadığım dünyaya dair de öyle çok şey gözlerimin önüne serilmişti ki tek seferde bütün bunlara bir anlam vermeye çalışmak benim için biraz fazlaydı. Sadece bir örnek verecek olursam, nükleer atık silindirlerinin üzerindeki saman çatılardan, ben konsentteyken haberim olsaydı buna alışmam biraz zaman alırdı. Akrabamla yan yana oturmuş pencereden dışarıya bakarken tek sorumluluğumun bu ıssız yerde çılgın bir fraayı aramak olması içimi çok rahatlattı. Önceki gece Baz manastırında sadece uyuyarak kafamın içindeki bazı yeni ve tuhaf gerçeklere uyum sağlamıştım. Benzer bir numara şimdi de işime yarayabilirdi: birkaç gün boyunca tamamen farklı bir şey yaparak, bir odada çömelip bütün dikkatimi buna vermekle veya bir tebeşir odasında uzun uzadıya bir tartış-

maya girmekle elde edebileceğimden çok daha iyi bir anlayış edinmeyi deneyebilirdim.

Ve bütün bunlar yanlış olsa bile umrumda değildi. Sadece birazcık ara vermeye ihtiyacım vardı.

Cord, Rosk'la telegörde konuşarak çok zaman geçiriyordu. Zamble köy yeşilliklerinde öpüşerek ayrılmışlardı. Rosk'un eve dönüp çalışması gerekiyordu. Şimdiyse çözülmesi gereken bazı meseleler vardı. Uzun tek bir konuşma yapmadılar. Aksine, yaklaşık on defa bağlantıyı koparıp tekrar bağlandılar. Bu benim sinirlerimi bozdu ve Cord'un bağlantısının ulaşamayacağı yabani yerlere bir an önce varmayı diledim; ama bir süre sonra buna alıştım ve konuyu merak etmeye bile başladım: Cord ve Rosk birkaç günlük ayrılığı allayıp pullamak için bu kadar çok iletişim kurmak zorundaysalar, ben ve Ala için ne manaya geliyordu bu? Geçen gün öğleden sonra park yerinden çıkarken Tulia'nın yüzündeki o şoke olmuş bakışı hatırlamaktan kendimi alamıyordum. Bunun kısmen benim Ala'ya hayvanca davrandığımı düşünmesinden kaynaklandığına emindim.

"Mektup göndermek için halihazırda kurulmuş uygun bir mekanizma var mı?" diye sordum Cord'a, Rosk'la mikro konuşmaları arasındaki soluklanma sırasında.

"Buradan böyle bir şeyi yapmak biraz zahmetli olur; ama sorunun yanıtı evet" dedi. Sonra kocaman gülümsedi. "Bir kıza mı yazacaksın Raz?"

Cord'a Ala'dan hiç sözetmemiş olmama ve sorumu böylesine alelade biçimde sormama rağmen bunu hiç zorlanmadan tahmin etmesine önce şaşırmış sonra da çok bozulmuştum. Telegörü çalıp bana kendimi toplamak için birkaç dakika kazandırdığında yüzümdeki ifadeyle hâlâ eğleniyordu.

"Bana onu anlatsana" diye istekte bulundu Cord, bağlantısı kesilir kesilmez.

"Ala. Onunla tanıştın. O şey..."

"Ala'yı hatırlıyorum. Ondan hoşlanmıştım!"

"Sahi mi? Bunu bilmiyordum."

"Ondan ve başka birçok şeyden" dedi Cord, beni sıyırıp geçen havalı, masum bir ses tonuyla.

"O ve ben ömrümüz boyunca birbirimizden nefret ettik" dedim. "Özellikle de son zamanlarda. Sonra bir şey yaptık. Çok ani oldu ama gerçekten muhteşemdi."

Cord tatminkâr bir şekilde bana gülümsedi ve neredeyse yoldan çıkıyordu.

"Sonraki gün o Celp edildi. Bunun bir Konsay olacağını öğrenmemizden önceydi ve bu yüzden ondan sonra o, benim için ölüydü aslında. Sanırım bu benim canımı çok sıkıyordu. Çalışarak bir nevi bunu aklımdan uzaklaştırdım. Sonra da dün ben Celp edilince, ki bana şimdiden on yıl geçmiş gibi geliyor, bu durum, onu tekrar görebilme ihtimalimi yarattı. Derken birkaç saat önce küçük bir tura çıkma kararını verdim; ama bu da büyük bir tura dönüştü. Aslına bakacak olursan şu anda teknik anlamda ben bir Yaban'ım ve Fraa Jad'ın beni soktuğu yol yüzünden onu bir daha hiç göremeyebilirim. Yani işler karışık. Bu işi halletmem için onunla telegörde ne kadar zaman harcamam gerektiğini söylemek zor."

Cord o sırada Rosk'tan başka bir çağrı aldı ve konuşması bittiğinde devam etmeye hazırdım: "Dinle bak, ben burada kendi durumum hakkında mızmızlık etmiyorum. Her şey birbirine girdi. Üçüncü Talan'dan beri en büyük karışıklık bu. Birçok tuhaf şey oluyor; neredeyse Öğreti'yle alay ediliyor"

"Ama senin yolun o kurallar yığını değil ki" dedi Cord. "Sen busun; sen daha büyük amaçlar için bu yolu takip ediyorsun. Buna sadık kaldığın sürece bahsettiğin kafa karışıklığı eninde sonunda kendiliğinden çözülecektir."

Tek bir sorun dışında buna katılabilirdim: Criscan'ın bize anlatıp durduğu şu Nesep şeyine inananların Edharcılar'ı sahip olmakla suçladıkları mentaliteye benziyordu bu. Bu nedenle içimden bir ses bana sessiz kalmamı söyledi.

Sonra Cord tuzağını üzerime serdi: "Ve aynı şekilde Ala'yla ilişkinde lehte ve aleyhteki şeylerin hepsini halletmeye çalışarak kendini delirtebilirdin ama ona bir mektup gönderirsen, ki bu harika bir fikir, bütün bu zahmetlere girmezsin. Geç bunu."

"Geç bunu mu?"

"Evet. Ona ne hissettiğini anlat."

"Kendimi örselenmiş hissediyorum. Kendimi böyle hissediyorum. Benden ona bunu söylemememi mi istiyorsun?"

"Hayır, hayır, hayır. *Onun hakkında* ne hissettiğini anlat ona."

Bakışımı bu defa aramızdaki sessiz telegörüne çevirdim. "Şu şeyle Tulia'yla konuşmadığına emin misin? Sizin aranızda özel bir şebeke varmış gibime geliyor çünkü. Tıpkı..."

"Ita gibi mi?" Bunu ben söyleseydim aşağılama anlamına gelirdi; ama o bunun çok komik olduğunu düşünüyordu. İkimiz de telegörün ekranında silueti çıkan Sammann'ın başının arkasından yolu seyrettik. "Bu doğru" dedi Cord, "biz kadın Ita'yız ve bizim dediğimizi yapmazsan seninle külahları değişeceğiz!"

Cord'un pikabının bakım çizelgesi olarak kullandığı bir defteri vardı ve bu sayede Ala'ya mektup yazmak için boş bir sayfayı kullandım. Yazılı bir belgenin olabileceği kadar kötü gitti bu iş. Koparıp attım ve yeniden başladım. Kullanılıp atılabilen plastik kalemin makine yapımı kaygan kâğıt üzerine macun gibi mürekkep boşaltmasına alışamadım. Yırtıp bir kez daha baştan başladım.

Ganelial Crade'in bizi taşla döşenmiş yoldan Cord'un pikabından ziyade kendi pikabına uygun bir toprak yola sokmuş olması yüzünden dördüncü denemede işe ara vermek zorunda kaldım. Dağların güneye bakan yamaçları, sağlı sollu tomruk kamyonlarıyla doluydu. Tozlu ve bizim için tehlikeli buna benzer toprak yollarla kesişen yakıt ağacı fidanlıklarıyla kaplıydı. O bölgeden geçerken zor bir yarım saat geçirdik. Sonra tarım sezonunun çok kısa olduğu ve o endüstri için veya rekreasyon bir yana, başka herhangi bir ekonomik etkinlik için gerçekten fazla dik yamaçların olduğu yere tırmandık.

Crade bizi tepelerdeki bir dağ gölünün kenarındaki güzel bir kamp yerine götürdü. İnsanların sonbaharda buraya avlanmak için geldiğini söyledi; ama bugün hiç kimse yoktu. Araç gereçlerimizin hepsi yeniydi ve bunlarla bir şey yapmaya başlamadan önce kutulardan çıkarmamız, ambalajlardan, etiketlerden ve kullanım kılavuzlarından kurtulmamız gerekiyordu. Bunlarla bir kamp ateşi yaktık, ateşi de yere düşmüş ölü kütükle besledik. Güneş batarken peynirlilerimizi pişirdiğimiz kömür közü çöktü. Cord pikabında yattı ve üç erkek bir çadırı paylaşmak için hazırlandı. Ben geç saatlere kadar oturdum ve kamp ateşi ışığında Ala'ya mektubumu bitirdim. Bunu yapmanın iyi bir yoluydu bu; yedinci taslak kısa ve basitti. Kendi kendime sormaya devam ettim: eğer alınyazımızda birbirimizi bir daha asla göememek yazıyorsa ona ne söylemem gerekiyordu?

Ertesi güne büyük olaylar, yeni insanlar ve şaşırtıcı yenilikler olmaksızın dingin bir şekilde başladım. Soğukta yavaş yavaş kalktık ve ocağı yakıp biraz erzak ısıttık ve yola koyulduk. Crade mutluydu. Mutlu olmak onun doğasında yoktu; ama bize tulumlarımızı paketlemenin en iyi yolunu ve nükleer bir reaktörmüş gibi kamp ateşiyle ilgilenmenin bütün ayrıntılarını anlatarak etrafta dolaşırken şimdi ve burada mutluydu. Bü-

tün enerjisiyle yapacağı önemli bir şey olduğu bu gibi durumlarda onunla birlikte zaman geçirmek çok daha kolaydı. Kendi koşullarına göre fazlasıyla zeki birisi olduğuna ve bir ayut olma fırsatını kaçırdığına karar verdim. Ezikler arasında doğmuş olsaydı sonunda kendisini bir konsentte bulurdu. Oysa o, onun aklına ancak onun gitmesine izin verecek kadar değer veren bir cemaatın içinde doğmuştu. Her neyse, yüz kilometre çapındaki bir yerdeki tek zeki insan olmaya alışmıştı ve şimdi nasıl davranması gerektiğini bilmediği başka zeki insanların arasındaydı.

Sammann'ın canı oldukça sıkkındı. Telegöründe neredeyse hiçbir şey göremiyordu. Uzun süren çile sanki Ita takım çantasının standart bir parçasıymış gibi durumu iyi idare ediyordu. Cord'un yeleği kendisine ne ifade ediyorsa ona aynı şeyi ifade eden bir sırt çantası vardı ve içinden işe yarar araç gereçleri çıkarıp durdu. Ya da bana öyle gelmişti zira ben bir şeylere sahip olmaya alışkın değildim.

Cord, ona bakmadığım sürece sakindi bakışlarımı yakalarsa aksileşiyordu. Canım sıkılıyordu ve sabırsızlık içindeydim. Nihayet tekrar yola koyulduğumuzda öğle vaktiydi; Cord'un pikabındaki saate göre öğleye daha üç saat vardı.

Dağların içine doğru tırmandık. Bu benim için yeni bir şeydi. *Her* yolculuk benim için yeni olacaktı. Küçük bir çocukken, Devşirilmeden önce, birkaç kez kasabadan ayrılmıştım; büyüklerimin yakın köylerdeki arkadaşlarına veya akrabalarına yaptıkları gezilerde yanlarına takılırdım. Konsent'e girdikten sonra hiç yolculuk yapmamıştım. Bunu hiç de özlememiştim. Özlenecek bir yan da bulamıyordu. Bu tepeler ve dağların yukarısında orman, soluk yeşil çayırlar, eski tomruk kesme yolları, harap kulübeler ve çökmüş saraylar arasından doğal açıklık alanlar görünce durup yürüyüş yapacak zamanım olsaydı buraları gidebileceğim yerler olarak düşünmeye başlardım. O yoldaki manzara, bütün patikalarında binlerce yıldır yürünmüş olan ve Shuf Vakfı'nın mahzenine inmenin korkusuzluk gibi göründüğü konsenttekinden tamamen farklıydı. Madem şartlar konsenti terk ettirip beni böyle yerlere gelmeye zorlamıştı, bu da bana aklımın nerelerde dolaşacağını ve olayların beni nereye götüreceğini merak ettiriyordu.

Cord müziği değiştirdi. Önceki günlerde çaldığı popüler şarkılar burada iyi gitmemişti. Şarkıların güzel bölümleri pencerelerden dışarı baktığımızda gördüklerimizle kıyas kabul etmiyordu; kalitesiz bölümleriyse kulak tırmalıyordu. Cord'da bal ve bal likörlerinin yanında Gün Kapısı'nın dışındaki pazarda sattığımız Konsent müziğinin bir kaydı vardı. Üçüncü Talan ağıtıyla başlayarak bu müzikten rasgele parçalar

çalmaya başladı. Cord'a göre bu sadece Seçim No 37 idi. Bana göreyse bizim müziğimizin en etkili eseriydi. Biz bu eseri sadece yılda bir kere, oruç tutarak ve ölmüşlerin adlarını ve yakılmış olan kitapların isimlerini anarak geçirilen bir haftanın sonunda söylüyorduk. Bir şekilde duygu, bu ana göre doğru duyguydu: Kuzenlerin düşman olduğu ortaya çıkarsa dünyayı Talan edebilirlerdi.

Bir sapağa vardık ve başımızın üzerinden bir-iki kilometre yukarıdaki bir bulut katmanında kaybolana kadar yukarıya yükselen mor renkli bir kaya duvarla karşı karşıya geldik. Milyon senedir orada duruyor olmalıydı. Ağıtı dinlerken bunu gördüğümde sadece ve sadece gezegenim için yurtseverlik olarak tanımlayabileceğim bir duygu hissettim. Şu ana kadar, gökyüzündeki ışık noktaları dışında, Arbre'nin dışında ve ötesinde bir şey yokmuş gibi davrandığımız için bu tür duygulara hiç gerek yoktu. Şimdi bu değişmişti ve kendimi Provener ekibinin veya Edharcı mezhebin veya On Yılcı matın bir üyesi olarak düşünmek yerine bir dünya vatandaşı gibi hissettim ve dünyayı korumak için üzerime düşen küçük görevi yapmaktan onur duyuyordum. Bir Yaban olarak keyfim yerindeydi.

Surdışına çıktığınızda edindiğiniz yeni deneyimler sadece kumarhaneler ve çekimler değildi. Tek başınıza yolculuk yapıp ıssız yerlere saplanıp kalsanız bile, hayatınızda hiç alışveriş merkezi görmemiş, tek kelime Flucça duymamış olsanız bile sadece Sakular dünya hakkında değil orada daha önce var olmuş dünya hakkında, kültürlerin ve uygarlıkların ortaya çıkıp çöktüğü temel koşullar hakkında da bilgi ediniyordunuz: Sakular -ve aynı zamanda matik- dünyanın kaynakları hakkında; yedi bin yıl önce bu dünyaların birbirinden uzaklaştığı ilk yer.

> Denizler Denizi: Üç yerinden boğazlarla Arbre'ın büyük okyanuslarına bağlanan, genellikle klasik uygarlığın beşiği olarak görülen, nispeten küçük; ama karmaşık yapılı tuzlu su kütlesi.
>
> SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Geçidin zirvesinde küçük bir şehir, Norslof'a indik. Bu beni şaşırtmıştı. Haritablada görmüştüm ancak kafamın içinde taşıdığım dünyanın hayali haritasında dağlar çok daha ötelere kadar uzanıyordu.

Orolo'yu bulamamıştık ama en azından manzarayı görmüştük. Yolda giderken onun gitmiş olabileceği birkaç yeri not etmiştik. Bunlardan en umut verici olanı bana göre orman yangınlarını saptamak için kurulmuş bir gözcü kulesi üzerine inşa edilmiş küçük, pejmürde bir mattı.

Yolun birkaç kilometre dışında ve birkaç yüz metre yukarısındaydı. Geçitin tepesine vardıktan kısa bir süre sonra farkına varmıştık bunun. Gerçek boyutlarda bir konsent olsaydı Orolo gibi birisiyle bir şey yapmak istemezler ama kendilerine yeni fikirler getirebilecek, Ortça konuşan bir gezgini buyur da edebilirlerdi.

İhtiyaç molası için Norslof'un ticaret merkezinden birkaç kilometre uzaklıktaki büyük kamyon yakıt ikmal istasyonunda durduk. Burada oda kiralamak mümkündü ve taşıt içinde uyumaya da izin veriliyordu. Burayı Orolo'yu aramak için dağlara geri dönebileceğimiz bir üs olarak kullanabileceğimizi düşündüm. Buğulu, füme etin güzel kokusuyla kaplanmış yemekhaneye girince bütün uzun yol şoförlerinin dönüp bize bakmasıyla fikrimi değiştirdim. Bizim gibi müşterilerinin pek olmadığı ve böyle olmasını da tercih ettikleri açıktı. Bunun bir nedeni de tekli insanların dolu olduğu bir odada dört kişilik bir grup olmamız olmalıydı. Gerçi içeriye teker teker girmiş olsaydık bile bakışları üstümüze çekecektik. Sammann normal görünümlü surdışı elbisesi giymişti; ama uzun saçı ve sakalı normal değildi ve yüzünün kemik yapısı onu etnik olarak damgalıyordu. Bu odadaki erkekler, Ita'nın ne olduğunu bilmeseler bile onun bir Ita olduğunu saptayamazlardı buna karşın kendilerinden biri olmadığını çıkarabilirlerdi. Cord onların kadınları gibi giyinmemişti ve onlar gibi hareket etmiyordu. Vücut dili ve yüz ifadesi repertuvarı onlarınkilerden bütünüyle ayrılıyordu. Ganelial, bir dışlak olarak daha uyumlu olmalıydı ama bir şekilde değildi. Kültürel ana çizgiden farklılıklarını koruyabilmek için uzun mesafeler kateden dini bir cemaatin mensubuydu ve etrafta bıraktığı izlenim ve insanlara bakış şekliyle bunu fazlasıyla belli ediyordu. Bana gelince: nasıl göründüğüme dair en küçük bir fikrim yoktu; zira konsentten ayrıldıktan sonra vaktimin büyük bir bölümünü benim Seyyah bir ayut olduğumu bilen ezikler arasında geçirmiştim. Burada, olmadığım bir şey gibi görünmeye çalışıyordum ve bunu başaramadığımı da kabul etmek en iyisiydi.

Her yerde çekimler olmasaydı çok daha fazla dikkat çekebilirdik. Çekimler masalara doğru açılmış, bir şekilde tavana takılmıştı. Hepsi aynı anda aynı haberi gösteriyordu. Kapıdan içeriye girdiğimiz anda geceleyin yanan bir evi gösteriyordu. Evin etrafı acil durum görevlileri tarafından sarılmıştı. Bir yakın çekim, kara duman kusan üst katlardaki pencereden sarkan bir kadını gösterdi. Kadının yüzüne sarılmış bir havlu vardı. Bir bebeği aşağıya attı. Sonra ne olacağını görmek için izlemeye devam ettim, çekim geri sarıldı ve bebeğin düşmesini iki kere daha ağır çekimde gösterdi. Sonra o sahne gözden kayboldu ve onun yerine güzel

bir vuruş yapan top oyuncusunun fotoğrafları geldi; ama sonra aynı top oyuncusunun oyun sırasında ayağının kırıldığını gösterdi. Bu da birkaç kez ağır çekimde tekrarlandı, bacağın kırılırken nasıl büküldüğü iyice görülsün diye. Masamıza ulaştığımız sırada çekimler polis tarafından tutuklanan, pahalı giysiler giymiş olağanüstü yakışıklı bir adamı gösteriyordu. Yoldaşlarım arada sırada fotoğraflara bakıyor, sonra başlarını çeviriyordu. Bir tür bağışıklık kazanmış gibiydiler. Bense gözlerimi fotoğraflardan alamıyordum, bu yüzden de önümde bir çekimin olmadığı bir konumda oturmaya çalıştım. Yine de haber bir fotoğraftan ötekine geçerken gözüm çekime kayıyordu. Bir ağacın üzerinde durmuş, çevredeki en hızlı hareket eden şeye bakan bir maymun gibiydim.

Köşede oturduk, yemek sipariş ettik ve sessizce konuştuk. Biz içeri girdiğimizde sessizleşen odanın buzları yavaş yavaş çözülüyor ve içerisi yeniden normal kısık sesli sohbetlerle doluyordu. Bir sorun çıkması halinde hızla dışarıya çıkmamızı imkânsız hale getireceği için köşe masaya oturmamamız gerektiği geldi aklıma.

Lio'yu fena halde özlemiştim. Şimdi o olsa tehditleri belirleyip onlara nasıl karşılık vereceğini düşünürdü. Estemard ve onun silahıyla olduğu gibi olayları tamamen yanlış da anlayabilirdi; ama en azından ben başka şeyleri düşünebileyim diye bu meselelerle o ilgilenirdi.

Mesela Sammann; Benim nasıl yapılacağını bilmediğim birçok şeyi bildiği için bize katıldığında onun arkadaşlığından memnun olmuştum. Dağ gölü kenarında sadece dördümüz varken her şey güzeldi ama şimdi Sakular dünyanın derinliklerinde olduğumuz için ayutla Ita arasındaki temasa dair daha kötü bir şekilde çiğneyemeyeceğimiz eski bir tabuyu hatırladım. Bu insanlar o tabuyu biliyor muydu? Biliyorlarsa bunun niçin benimsendiğini kavramışlar mıydı? Başka bir deyişle biz anıları karıştırıp eski korkuları mı uyandırıyorduk? Onların polisi bizi çeteden koruyacak mıydı yoksa onlara mı katılacaktı?

Ganelial Crade telegöründe, mahalleden tarikat üyeleriyle görüşmeye başladı. Görüşme çirkinleşti ve gözlerimizi üzerine diktiğimizi farkettiği zaman ayağa kalkıp boş bir masaya geçti. Sammann'dan gözcü kulesi matı hakkında bilgi toplamasını istedim; o da haritabłaya kayedilmiş krokilerden çok daha iyi olan uydu fotoğrafları ve haritalara bakmaya başladı. Kuzenlerin gemilerinden Arbre'ı nasıl görebildiklerine çok benziyor olması gereken bu fotoğraflar gibisini neredeyse hiç görmemiştim. Dün sabahtan beri kafamın içinde dolaşan bir soruyu cevaplamıştı. "Hey" dedim, "Sanırım Orolo bunun gibi fotoğraflara bakıyordu. Birkaç tanesini odasındaki duvara asmıştı."

"Bunu daha önce söylememem çok kötü oldu!" dedi Sammann kısa ve öz bir şekilde. Bu biz ayutların çocuk, Italların ise, yaranmaya çalışan bir kast olmaktan çok uzakta, bizim bakıcılarımız olduğu duygusuna kapıldığım ilk zaman değildi. Özür dilemek üzereydim. Sonra özür dilemeye bir başlarsam bir daha asla duramayacağım duygusuna kapıldım. Daha sonra, kafaya yapışan çamur evresine ulaşmadan, bir şekilde, utancımı zaptetmeyi başardım.

(çekimdeki görüntü: eski bir bina havaya uçuruluyor; insanlar kutluyor)

"Tamam, peki, mademki bundan bahsediyorsun, Fraa Jad onlarla birlikte gitmemi sağlamak için kendi yolundan döndü" dedim ve gömlek cebimden yerdeki büyük çukurun katlanmış fototiplerini çıkardım. Onları masanın üzerine yaydım. Üç kafa toplandı ve onların üzerine eğildi. Telegöründe yüksek sesle bağırırken bir aşağı bir yukarı yürüme safhasına geçmiş olan Ganelial Crade bile şöyle bir bakmak için yavaşladı; ancak yüzünde hiçbir tanıma emaresi görülmedi. "Bir madene benziyor. Muhtemelen tundradadır" dedi, sadece bir şey söylüyor olmak için.

"Güneş neredeyse doğruca içine doğru parlıyor" dedim.

"Öyleyse?"

"Öyleyse yüksek bir enlemde olabilir"

Malıcup olma sırası şimdi Crade'indi. Geri çekildi ve telegör sohbetiyle çok meşgulmüş gibi yaptı.

(çekimdeki görüntü: kaçırılmış bir çocuğun fototipleri; büyük şapkalı bir adam tarafından bir kumarhaneden dışarıya çıkarılan çocuğun bulanıklaştırılmış görüntüsü)

"Merak ediyordum da" dedim Sammann'a, "gezegeni telegörünü kullanarak tarayıp bu özellikleri arayabilir misin? Bunun samanlıkta iğne aramak gibi olacağını biliyorum; ama bu konuda sistemli olursak ve yeterince uzun bir süre ve vardiyalar halinde çalışırsak..."

Sammann benim düşünceme, Crade'in bu şeyin tundrada olabileceği fikrine benim duygularımla karşılık verdi. Telegörünü resmin üstüne doğru tutup fototipin fototipini çekti. Sonra da makineyle birkaç saniye bir şeyler yaptı ve ekranda beliren şeyi bana gösterdi: yerdeki aynı çukurun farklı bir fotoğrafını. Tek bir farkla: şimdi Ağ'dan canlı yayın biçimindeydi bu.

"Onu buldun" dedim; çünkü yavaş gidip neler olduğunu anladığımdan emin olmak istiyordum.

"Ağ'da bulunan Sentaktiksel bir program buldu onu" diye düzeltti. "Öyle görünüyor ki buradan çok uzakta, Denizler Denizi'ndeki bir adada."

"Bana adanın adını söylebilir misin?"

"Ecba."

"*Ecba!?*" diye bağırdım.

"Onun ne olduğunu anlamanın bir yolu var mı?" diye sordu Cord.

Samımann artık, pek de gerekli olmayan zum yaptı. Oranın Ecba'da olduğunu öğrendiğimden orayı artık açık kuyu madeni olarak görmüyordum. Orası açıkça bir kazıydı; içinden çıkarılıp tümsek haline getirilmiş toprakla çevrelenmişti. Bir rampanın dibine doğru spiral çiziyordu; ancak bir maden için fazlasıyla düzenliydi. Düz zemini yatay ve dikey çizgilerle bölünmüştü.

"Bu bir arkeolojik kazı" dedim. "Devasa bir kazı."

"Ecba'da toprak altından çıkaracak ne var ki?" diye sordu Cord.

"Arama yapabilirim" dedi Sammann ve bunu yapmaya hazırlandı.

"Bekle! Zumdan çık. Tekrar... tekrar" diye ondan istedim.

Buruş buruş bir denizden yukarıya doğru yükselen kocaman yalnız bir dağın güney güneydoğusunda soluk bir yara gibi, kazıyı kilometreler boyunca görebiliyorduk. Dağın yukarı yamaçları karla kaplıydı; ama zirvesinde bir boşluk vardı: bir volkan bacası.

"Bu Orithena" dedim.

"Dağ mı?" diye sordu Cord.

"Hayır. Kazı" dedim. "Birisi Orithena Tapınağı'nda kazı yapıyormuş! Tapınak eksi 2621 yılındaki bir püskürmeyle gömülmüştü."

"Bunu kim ve niçin yapsın ki?" diye sordu Cord.

Samımann yeniden zum yaptı. Şimdi ne arayacağını bildiğimden bütün kazı alanının bir duvarla çevrelendiğini görebiliyordum. Bir yerinde bir kapıyla içine geçiliyordu. İçeride, dikdörtgen bir avlunun, bir manastırın etrafında birçok yapı inşa edilmişti. Bunlardan bir tanesinden yukarı doğru bir kule çıkıyordu.

"Bu bir mat" dedim. "Şimdi hatırlıyorum da bir keresinde, muhtemelen Arsibalt'tan, bir tarikatın Ecba'ya gidip Orithena Tapınağı'na kadar kazı yaparak yol açmaya çalıştıklarına dair bir hikâye dinlemiştim; fakat bunun sadece ellerinde kürekler ve el arabaları olan birkaç eksantrik fraa olduğunu düşünmüştüm."

"Kazı alanında hiçbir ağır teçhizat görmüyorum" dedi Crade. "Kürekleri olan birkaç kişi yeterince uzun bir süre kazarsa o çukuru açabilir."

Bu beni biraz rahatsız etti; zira bunun benim için gayet açık olması gerekiyordu. Eninde sonunda bizim Katedral'imiz de aynı tarzda inşa edilmişti. Sonuçta Crade haklıydı ve daha fazla açıklama yapmasın diye bunu kabul etmekten başka çarem yoktu.

"Bunların hepsi çok ilginç" dedi Sammann, "ama bu bizim için bir çıkmaz sokak!"

"Katılıyorum" dedim. Ecba başka bir kıtadaydı daha açık bir ifadeyle dünyanın öteki ucunda dört kıta içinde uzanan Denizler Denizi'ndeydi.

"Orolo dağlarda değil" diye bulgusunu bizimle paylaştı Ganelial Crade, telegörünü cebine koyarken. "O buradan geçti ve dümdüz gitmeye devam etti"

(çekimdeki görüntü: çok güzel iki insan evleniyor)

"Bu sonuca nereden vardın?" diye sordu Sammann. Buna memnun olmuştum. Crade kendisinden çok emindi, ona karşı koymak her zaman çok yorucuydu. Samınann bunu yapmaktan hınzırca zevk alıyor gibiydi.

Bu Crade'i keyiflendirdi. "Zamble halkından biriyle buralara kadar arabayla gelmiş ve dünden önceki gece buradan sadece birkaç kilometre mesafede, kuzenimin pikabının arkasında kalmış."

"Pikabının arkasında mı? Kuzeninin yedek yatağı yok mu?" diye sordu Sammann.

"Yulassetar çok seyahat eder" diye cevapladı Crade, "pikabının arkası evinden daha güzeldir."

"Bu olayı sadece dünden önceki gece oldu demek" diye sordum. "Ona bu kadar yakın olduğumuzu hiç düşünmüyordum!"

"Hava her dakika daha da soğuyor... Yulassetar geçen sabah onu buna göre donatmaya yardım etmiş ve sonra Orolo kuzeye giden bir yük kamyonuna otostopla binmiş."

"*Nasıl* donatmış?" diye sordu Cord.

"Sıcak giysilerle" dedi Crade. "*En sıcak* tutan giysilerle. Bu Yul'un çok iyi bildiği bir şeydir. Geçimini bundan sağlıyor. Orolo'nun Norslof'ta onu aramasının nedeninin bu olduğundan eminim"

"Orolo niçin kuzeye doğru gitmeye devam etmek istesin ki?" dedim. "Orada hiçbir şey yok, yanılıyor muyum?"

Sammann onun telegöründen daha büyük ekranı olan haritablama el atıp zumdan çıktı ve kuzeyle doğuya doğru çevirdi. "Pratik olarak tayga, tundra ve burasıyla Kuzey Kutbu arasında buzdan başka hiçbir şey yok. Ekonomik faaliyet sebebiyle ilk birkaç yüz kilometrede yakıt ağacı

ekim alanları var. Onun ötesinde birkaç kaynak çıkarma kampından başka hiçbir şey yok"

Haritabladaki görüntü onunla çelişiyor gibiydi; zira ortak merkezli çevre yolları tarafından çevrelenmiş birçok yerde yolların bir araya gelmesiyle ağ gibi örülmüştü ve bunların hepsi harabeleri belirtmek için kullanılan soluk kahverengiyle gösterilmişti.

(çekimdeki görüntü: ekvator bataklığından gönderilen kıpkırmızı bir roket)

"Orolo Ecba'ya gidiyor!" diye bağırdı Cord.

"Sen neden bahsediyorsun?" diye sordu Crade.

"Ecba bu kıtada değil, uçmak zorundasınız!" dedim.

"Kutbu aşacak" diye açıkladı Cord. "Seksen üç Kuzey'deki kızak limanına gidiyor!.."

Sakular Otorite'den asırlar boyudur varolan bir şeymiş gibi bahsetme alışkanlığımız vardı. Bu bazı dışlaklara göre çok saf ve hatta çok onur kırıcıydı; fakat Sözde Güçler'den bahsettiklerinde aslında onlar da aynı şeyi yapıyordu. Elbette biz bunun bir aşırı basitleştirme olduğunu biliyorduk ancak bu bizim için bir kolaylıktı. Söz konusu zamanda sınırlarımızın ötesinde hangi imparatorluk, cumhuriyet, despotluk, papalık, anarşik veya nüfusu azalmış boş arazi uzanıyorsa ona bu ismi takar ve bununla bazı şeyler ima ederdik.

Okuduğunuz şey, Sakular Otorite'nin günümüzde nasıl oluştuğuna dair ayrıntıları ortaya koymaya çalışmıyor. Böyle bilgiler her yerden elde edilebilir. Korkunç Olaylar'a kadarki zamanda dünyanın tarihi konusunda hiçbir şey bilmiyorsanız ilginç bile olabilir; ama bu tarihi öğrendiyseniz, o zamandan beri her şey tekrar gibi gelecek ve benim zamanımın Sakular Otorite'sinin nasıl örgütlendiği konusundaki bütün ayrıntılar, sizlere az çok eski öncüleri anımsatacaktır; tabi eskiler bütün bunları ilk kez yaptıkları için ve bir şey bildiklerine inandıkları için daha az görkemli ve daha az net...

Ancak bu noktada bu ayrıntılardan birine girmek zorundayım. Benim zamanımdaki Sakular Otorite bir federasyondu. Arbre'ın kıtalarıyla az çok hemfikir olan politik birimler biçiminde dağıldı. Bu birimlerin çoğunun içinde özgürce seyahat edilebiliyordu; ama birinden ötekine geçmek için belgeleriniz olmak zorundaydı. Belgeleri almak zor değildi; ayut olmadığınız sürece.

Yeniden Yaratılıştan beri biz, Sakular Otorite'nin hukuk sisteminden tamamen ayrı olarak varlığımızı sürdürmüştük. Onların bize dair hiçbir sicili, bizi yargılama yetkileri yoktu ve bizden sorumlu değillerdi; bizi ordularında askere alamıyorlar, bize vergi koyamıyorlar, hatta Apert dışında bizim kapılarımıza adımlarını atamıyorlardı. Aynı şekilde isterlerse çeteler veya orduların doğrudan saldırılarından korumak dışında bize hiçbir yardım teklifinde bulunmuyorlardı. Sakular Otorite'den emekli maaşı veya tıbbı bakım ve kimlik kartı kesinlikle almıyorduk.

Bunun yazıldığı sırada başka dünyalardan insanların bir gün bunları okuyabileceği ortaya çıkmıştı. Biz, on kıtamızın olduğunu düşünüyorduk ama Kuzenler veya uzaklardan bize gelip Arbre'a ilk kez bakan herhangi bir kimse sadece yedi kıtamız olduğunu söylerdi ve haklı da olurlardı. Biz on olarak sayıyorduk; çünkü orjinal sayım, kıvrımlı sahillerinden birkaç günlük yürüyüş mesafesinde nelerin uzandığını sadece tahmin edebilen, Denizler Denizi'nden dışarıya doğru çalışmalar yapan kaşifler tarafından yapılmıştı. Boğazlar ve körfezlerle ayrılmış olan ancak daha ötelerde ve daha sonraki bir zamandaki keşifte farklı bölgelerden Denizler Denizi'ne ulaşan aynı büyük kara kütlesinin lopları olduğu kanıtlanan diyarlara farklı isimler vermeleri birden çok kereler meydana gelmişti. O zamana kadar eski isimler altında klasik mitlerde ve tarihte yerini almış yerler vardı ve biz, buralarda Katedral'in temel taşlarından bir tanesini yerinden çıkarabileceğimizden daha fazlasını yapamazdık

Benzer şekilde Yeniden Doğuş sırasında Denizler Denizi'inin öteki ucundaki dünyada kara bulundu, ilan edildi ve yeni kıta olarak haritası yapıldı; ancak yüzyıllar sonra o kıtanın en kuzey kesimlerinin Kuzey Kutbu'nun üzerini örttüğü ve böylece Denizler Denizi'ne doğru güneye uzandığı karara bağlandı. Bu kesinlikle yeni bir kıta değildi, aksine en eski ve en iyi bilinen kıtaydı. Buz evlerde yaşamayı bilen yerli insanlar bile seksen derece enlemin yukarılarına gitmeye cesaret edemedikleri için bu konuda hiç kimsenin en küçük bir ipucu dahi yoktu. Bu "eski" ve "yeni" kıtaların aynı olduklarını kanıtlamak için doksan derece kuzey enlemine, Kuzey Kutbu'na gitmek ve sonra da öteki taraftan seksen veya daha aşağı enlemlere inmek gerekiyordu. Bu iş Korkunç Olaylar'dan önceki yüzyıla kadar başarılamamıştı ve şimdi ben, Cord, Samımann ve Ganelial Crade'in üzerinde olduğu bu yerden ve Denizler Denizi'nin kuzey sınırını oluşturan kara kütlesinden iki farklı kıtaymış gibi bahsetme alışkanlığını değiştirmemişti. Buz Katmanı, bu ikisini bir okyanusun ayıracağından çok daha kesin bir biçimde ayırmıştı ve hiçbir normal

kişi bu iki kıta arasında o yoldan seyahat etmemişti. Bir hava taşıtıyla uçmuşlardı veya bunu bir gemiyle yapmışlardı.

Ancak bunu hava taşıtıyla veya gemiyle başarmak için giriş kapılarından geçip belge göstermek zorundaydınız. Orolo'nun belgesi yoktu ve belge alma beklentisi de yoktu; bu yüzden mantıklı olanı yapıyordu, ki bu da iki kıtanın aslında aynı olduğu gerçeğinden faydalanmak anlamına geliyordu. Cord bütün bu resmi kafasında birleştirebilen ilk kişi olmuştu.

Hayır. O *ikinci* olmuştu. Fraa Jad birincisi olmuştu.

"Kızak trenleri! Bu bana masal kitabından alınmış bir şey gibi geliyor" dedi Sammann. "Onlar hâlâ çalışıyor mu?"

"Kısa bir süreliğine faaliyetleri durdurulmuştu ama şimdi yeniden çalıştırıyorlar" diye onayladı Crade. "Metallerin fiyatı arttı. İnsanlar Derin Harabeler'i kazmaya geri döndüler"

"Çalıştığım makine salonunda kızak lokomotifleri için parçalar yapardık" dedi Cord. "Bu kadar kuzeyde bulunan en büyük makine salonu bizdik ve bu yüzden işleri bize gönderiyorlardı. Onlar için soğuk yüzünden kırılmayacak özel alaşımlar hazırlamak zorundaydık" diye bir üsre daha devam etti; alaşımlardan bazı kızların ayakkabılardan bahsetttiği gibi bahsediyordu. İlk kez duydukları için kızak treni fikri karşısında Crade ve Sammann'ın yaşadığı şaşkınlık, Cord bunları anlattıkça giderek daha azaldı.

Dün Orolo'nun odasında bulunan Fraa Jad'e dair hafızamı yokluyordum. Bu fototiplere bakarken her şeyi anlamak için otuz saniyeden daha çok bir zaman harcamamıştı. Binlikçiler'e neredeyse doğaüstü sayılabilecek güçler atfeden türden bir insan olsaydınız bile bu biraz garip gelirdi. Bu konuda bazı ön bilgileri olmak zorundaydı.

"Bu kazı" dedim, parmağımla fototipe hafifçe vurarak.

Herkes tuhaf bir şekilde gözlerini bana dikti. Cord'un alaşımlar hakkındaki dersini bölmüştüm.

(çekimdeki görüntü: bir yol kenarı katliamının kurbanları; elbiselerini parçalayan ve yerde yuvarlanan isterik eşleri)

"Son enerji barıma bahse gireririm ki araştırırsanız kazının 690 yıllık olduğunu bulacaksınız" diye devam ettim.

"Bu çukuru 3000 yılında kazmaya başladıklarını düşünüyorsun" dedi Ganelial Crade. "Niçin? Yuvarlak rakamlardan hoşlanıyorsun galiba?"

Şaka yapmak için Crade'in giriştiği çok nadir bir teşebbüstü ve bu yüzden cevap vermeden önce görgü kuralları gereği buna zorla gülüm-

semem gerekiyordu. "Fraa Jad'in bütün bunlarıdan haberi olduğuna eminim. Görür görmez tanıdı. Bu yüzden bu kazının en sonuncu Binyıl Konsayı sırasında başlatıldığını düşünüyorum. Azuz Edhar'daki Binlikçi matı o Konsay'a delegeler göndermiş ve böylece bundan haberdar olmuş ve bu bilgiyi beraberlerinde eve getirmiş olacaklar ki Fraa Jad bunu oradan biliyor"

Sammann, her zamanki gibi şeytanın avukatlığını yapmaya hazırdı: "Kabul etmiyor değilim ama haklı bile olsan Fraa Jad'in bu fototipe şöyle bir bakıp onun Orithena kazısı olduğunu anlaması bana garip geliyor. Yerdeki herhangi bir çukur olabilirdi. Bunu Ecba'ya bağlayacak hiçbir şey yok"

O ana kadar çoğunlukla bir sayfa üzerinde bütün kazıyı gösteren fototipe bakıyorduk. Ötekilerse daha önce hiçbir anlam verilemeyen ayrıntılı fotoğraflara zum yapmışlardı. Şimdi bunları incelerken eski bina temellerinin anahatlarını, sütun kalıntıları ve çinili zeminin düz alanlarını seçebiliyordum. Bunlardan bir tanesi aşağıdaki gibi çizilmişti:

Şekle parmağımla işaret ettim. "Bu bir analema" dedim. "Orithena Tapınağı kocaman bir kamera obscuraydı. Çatıda güneşin şeklini yere yansıtan küçük bir delik vardı. Mevsimler değiştikçe güneş noktası, bizim Provener olarak kutladığımız öğlen ayini sırasında her gün farklı bir yere vuruyordu. Yıl boyunca yerdeki bu kalıbı takip ediyordu"

"Öyleyse sen Fraa Jad'in bu fototipteki analemayı farkedip, 'Vaay, bu Orithena Tapınağı mı?' dediğini düşünüyorsun. Bu bana çok aceleci bir düşünce gibi geliyor" dedi Cord.

"O çok zeki bir adam" diye karşılık verdim. Bu pek nazik bir cevap sayılmazdı. Jesry bu noktada beni düzleyebilirdi. Cord bu konuda şüpheci olmakta haklıydı ve benim bu konuda daha derine inmeye niyetim yoktu. Fraa Jad'in yerdeki bu çukuru farketmekteki süratı, onun ve muhtemelen öteki Binlikçiler'in bu konuda çok şey bildikleri izlenimi uyandırıyordu. Bu gevşek ipi biraz daha sert çekersek bizi Nesep hakkındaki çılgın tartışmaya geri götürmesinden endişe etmiştim.

"Aa, ne kadar ilginç" dedi Sammann, telegörüne bakarak, "Erasmas bahsi kazandı. Fototiplerdeki kazı Y.S. 3000 yılında *başlatılmış*." Ekrandan başka bir önemli bilgi kırıntısını okuyup yukarıya baktı ve bana sırıttı. "Edharcılar tarafından başlatılmış!"

"Harika!" diye mırıldandım, Sammann'ın telegörünü alıp tuvalete atabilmeyi dileyerek.

"Bu Edharcılar'ın bir yan ürünü; dünyadaki öteki Edharcı matların birçoğu bunun başlatılması için fraalara ve suurlara katkıda bulundu"

"Orada kaç ayut yaşıyor?" diye sordu Cord. Hesaplamayı kafasından yaptığını görebiliyordum: *Eğer her bir ayut günde yirmi elarabası dolusu toprağı 690 yıl boyunca taşırsa çukur ne kadar büyük olabilirdi?*

"Bu konuda tekrar seninle görüşeceğim" dedi Sammann yüzünü buruşturarak. "Bu konudaki çoğu bilgi işe yaramaz bilgi"

"Bununla ne demek istiyorsun?" diye sordu Crade. Hepimiz ona baktık; çünkü bir anda dikkat çekici bir şekilde savunmaya geçmişti.

Samınann bakışlarını telegörün ekranından kaldırdı ve merakla Crade'e baktı. Kısa bir sürenin geçmesine izin verdi ve sonra sakin, duygusuz bir ses tonuyla cevap verdi: "İsteyen herkes istediği konuda bilgi gönderebiliyor. Ağ'dakilerin çoğunluğu işte bu yüzden çerçöptür. Filtre edilmesi gerekir. Filtreleme sistemi çok eski. Birçok insan Yeniden Yaratılış'tan beri bunları ve bunların arayüzlerini geliştiriyor. Katedral, Fraa Erasmas ve onun gibiler için neyse bunlar da bizim için odur. Belli bir konuya baktığımda sadece o konuya dair bilgi görmüyorum. Araştırınayı yürütürlerken filtreleme sisteminin öğrendiği şeyleri bana anlatan metabilgi görüyorum. *Analema* kelimesini aradığım zaman, filtreleme sistemi bana bu konuda bilgi sağlayan sadece birkaç kaynak olduğunu ve bunların çoğunlukla yüksek saygınlığı olan bilgiler olduğunu söylüyor; bunlar ayuttur. Erkek arkadaşından yeni ayrılmış bir popüler müzik yıldızını ararsam" diye devam etti Sammann, çekimde gözyaşları içindeki bir kadına başını sallayarak, "filtreleme sistemi bana çoğunlukla düşük saygınlıkta olan yakın zamanda gönderilmiş yığınla veri olduğunu söylüyor. Ecba adasındaki Orithena Tapınağı kazısı hak-

kında arama yaptığımda, filtreleme sistemi, bana bu konuda yedi yüzyıldır –yavaş yavaş ama sürekli olarak– çok yüksek ve çok düşük saygınlıkta bilginin gönderildiği bilgisini veriyor"

Amacı Crade'i sakinleştirmekse Sammann'ın açıklaması başarısızlığa uğramıştı. "Yüksek saygınlığı olan bir kişi örneği verebilir misin? Konsentte oturan bir Fraa mı?"

"Evet" dedi Sammann.

"Peki düşük saygınlığın kaynağı nedir?"

"Bir komplo teorisyeni veya sadece benzer düşüncedekiler tarafından okunan bir sürü uzun ipe sapa gelmez mektuplar gönderen herhangi bir kimse."

"Bir Tanrıyatapar mı?"

"Bu Tanrıyatapar'ın hangi konuda yazdığına bağlı" dedi Sammann.

"Ya Ecba hakkında yazıyorsa? Ya Teglon hakkındaysa?" diye sordu Crade, eski tapınağın önündeki on köşeli meydanı tasvir eden bir fototipe işaret parmağıyla sert bir şekilde vurarak.

"Filtreler bana, senin de çok iyi bildiğin gibi, birçok şeyin boşyere gönderildiğini söylüyor. Bunları ayırdetmek zordur. Filtreleme arayüzünde böyle bir modelin çıktığını gördüğüm zaman içimden bir ses bana bunların çoğunun çerçöp olduğunu söylüyor. Bu hızlı ve yüzeysel bir karardır. Yanlış olabilir. Sözcük seçimim sizi incittiyse özür dilerim"

"Affedildin" diye yapıştırdı Crade.

"Pekâlâ!" diye bağırdım, can sıkıcı sessizlik bir süre devam ettikten sonra. "Bu çok etkileyiciydi. Dağları arayarak bir sürü zamanı boşa geçirmeden bunu bulmamız iyi oldu! Açıkçası Orolo'yu aramak konusunda bütün planım değişti. Hiçbiriniz onun dünyanın öteki tarafına gideceğini hayal edemediniz; bu yüzden hepiniz bu noktada geri dönüp güneye gitmek isteyeceksiniz."

Herkes bana sadece baktı. Hiçbirinin yüzünden bir şey okunmuyordu.

"Ya da ben öyle hayal ediyorum" diye ekledim.

"Bu hiçbir şeyi değiştirmez" dedi Sammann.

"Akrabamı bu çöplükte bırakmayacağım" dedi Cord.

"Soğukta birincisinin bozulması ihtimaline karşın iki aracınız olmak zorunda" dedi Ganelial Crade. Onun mantığıyla tartışamazdım ama peşimizden ayrılmak istemeyişinin gerçek nedeninin bu olduğunu bir an bile düşünmedim, ağzından *Teglon* sözcüğü çıkana kadar.

"Buradan seksen üç kuzeye büyük dairesel bir yol üzerinde üç bin kilometre var" dedi Sammann, telegörüyle çalışırken. "Otoyoldan ise yaklaşık dört bin kilometre..."

"Sen ve Samınann şoförlük öğrenirseniz, Raz, böylece yer değiştirerek üç veya dört gün içinde başarabiliriz" dedi Crade.

"Kuzeye gittikçe yolun daha da kötüleşmesi muhtemel" dedi Cord. "Ben bunu bir hafta olarak planlardım"

Crade onunla bunu tartışmaya can atıyordu; ama Cord ekledi, "Ve taşıtlarımızı özelleştirmemiz gerekiyor."

Bu yüzden yakıt istasyonunun arkasındaki park yerinde kamp yapıp işe giriştik. Mekânın sahipleri bizim kuzeye giderken yoldan geçtiğimizi anladıklarında kendilerini bize karşı daha rahat hissettiler ve işler kolaylaştı. Onlar bizim harabelerde madencilik yapmaya gidenlerin çoğundan daha iyi bir ekip kurmuş ve finanse edilen başka bir serseri çetesi olduğumuzu sanmışlardı.

Ertesi gün dışarı çıkıp Crade'in pikabına yeni lastikler almak için Cord'un pikabını kullandık. Sonra da Crade'inkini Cord'un pikabına lastik almak için kullandık. Yeni lastikler derin olukluydu ve dışarıya çıkan çivileri vardı. Cord ve Gnel (Ganelial Crade ona bu şekilde hitap etmemiz için ısrar etmişti), taşıtın soğutucularını ve yağlayıcılarını soğuktan donmayacak olanlarla değiştirmek için bol el aleti kullanımı içeren bir tür projede birlikte çalıştılar. Ne Sammann ne ben taşıtlar üzerinde iş yapmak konusunda bir şey biliyorduk ve bu yüzden etrafta takılıp faydalı olmaya çalıştık. Sammann, son zamanlarda o yönde giden gezginler tarafından gönderilen yazıları okuyarak kuzey yolu üzerinde çalışma yapmak için telegörünü kullandı.

"Hey" dedim ona bir noktada, "dün şu çekimde gördüğüm bir fotoğrafa aklım takılıp duruyor."

"Yanan kütüphaneci mi?"

"Hayır"

"Okulu vuran çamur seli mi?"

"Hayır"

"Köpeklerle oynayan şu zihinsel engelli çocuk mu?"

"Hayır"

"Tamam, vazgeçiyorum"

"Fırlatılan bir roket"

Bana baktı. "Peki, ne? Patlıyor mu? Bir yetimhaneye mi çarpıyor?"

"Hayır. Sadece fırlatıldı"

"Gemide ünlüler de mi vardı yoksa..."

"Göstermediler. Olsa gösterirlerdi, değil mi?"

"O zaman göstermek zahmetine niçin girdiler ki? Her zaman roketler fırlatılır"

"Bu şeylerin uzmanı değilim; ama özellikle çok büyükmüş gibi geldi"

Samımann ilk kez ne demek istediğimi anlıyor gibiydi. "Bakalım neler bulabileceğim" dedi.

Biraz daha büyükçe ama daha hareketli bir kadın, Gnel'in dinci arkadaşlarından birisi, bizim için pişirdiği bir kekle çıkageldi ve sonra Gnel'i hiç bitmeyecekmiş gibi görünen bir sohbete tuttu. Konuşurlarken arkasında tahta kasalı büyük ve çamurlar içindeki bir pikap langır lungur yakıt istasyonuna girip etrafımızda birkaç kere daire çizdi ve dört park yerini işgal etti. Sakallı kocaman bir adam kasalı pikaptan dışarı ayaklarını sürüyerek yürüdü ve elleri ceplerinde sallana sallana etrafa merakla bakınarak Gnel'e doğru geldi. Gnel'e yaklaştığı zaman birdenbire sırıtıp elini uzattı. Bir anlık çekinceden sonra Gnel elini uzattı ve öteki adamla bir süre tokalaştı. Birkaç saniyeden daha uzun bir süre konuşmadılar ve daha sonra yeni gelen kişi nelerimizin olduğunun akıldan hesabını yaparak ve bizim orada ne yaptığımızı aklında canlandırarak küçük kampımızın etrafında volta atmaya başladı. Birkaç dakika sonra tekerlekli kabinin yan tarafından açılabilen bir tür tezgâhı açtı ve bir sobayı harlatıp bizim için sıcak içecekler hazırlamaya başladı.

"Bu Yulassetar Crade. Kuzenim" dedi Gnel bana, onun küçük bir mutfak kurmasını, fincanlardan tozu üflemesini ve cebinden sarkan bir bezle demliği parlatmasını izlerken.

"Ne oldu?" diye sordum.

"Sen neden bahsediyorsun?" diye sordu Gnel, kafası karışmış bir şekilde.

"Sen ve o ziyaretini kadının kuzenine karşı tavrınızın bir hikâyesi olduğu çok açık. Aranızda bir sorun olmalı."

"Yul burada bir..." diye başladı Gnel ve sözcüğün sonunu getirmeden kendisi durdu. "Bir dönmedir..."

Onun dışında iyi midir? diye sormak istedim ve hemen vazgeçtim.

Yul kendisini tanıtmak için hiç çaba harcamadı; yanına yaklaştığım zaman bana bir gülümsemeyle döndü ve işlerine geri dönmeden önce benimle tokalaştı. "Kollarını uzatsana" dedi. Dediğini yerine getirdiğimde kollarıma bir tepsi koyup tepsinin üzerine sıcak şeylerle dolu fincanlar yerleştirdi. "Arkadaşların için" dedi.

Benimle birlikte gelmesi için ısrar ettim. Gnel'e bir fincan verdikten sonra Sammann'ın yanına gidip ikisini verdim. Sonra Cord'u pikabın altından çıkmaya ikna ettim. Ayağa kalkıp üzerindeki tozu silkeledi ve Yul'la tokalaştı. Birbirlerine tuhaf bir şekilde baktılar, ki bu da yollarının bir yerlerde kesiştiği konusunda fikir yürütmeme yol açtı; ama ikisi de

bu konuda hiçbir şey söylemedi. Cord fincanını aldı ve sonra can sıkıcı bir şey olmuş gibi birbirlerinden uzaklaştılar.

Yulassetar Crade, bir iki getir götür işi yapabilmem için şehre gitmeme yardım etti. İlk olarak Azuz Tredegarh Konsenti'ne hitaben Ala'ya mektubumu gönderdim. Postanedeki kadın bana mektubun doğru düzgün adresi olmadığı için bir yığın sıkıntı yaşattı. Pasaporta sahip olamayışımla aynı sebepten Konsentlerin adresleri yoktu. Zamble'daki piknikte Arsibalt veya Lio'ya bir tür pusula vermeyerek korkunç bir hata yaptığımı biliyordum. Onlar mektubu gizlice doğrudan Ala'ya verebilirdi. Bunun yerine bu şeyi konsente postalamak zorunda kalmıştım ki orada başpapazlar tarafından alıkoyulacaktı ve eğer Öğreti'ye sıkı sıkıya bağlılarlarsa sonraki Apert'e kadar bugünden itibaren dokuz yılı aşkın bir süre Ala'nın bilgisinden uzak tutulacaktı bu mektup. Daha yirmi yaşında bile olmayan bir çocuk tarafından yazılmış bu sararmış belgeyi okurken onun o sırada benim hakkımda neler düşüneceğini hayal bile edemiyordum.

Yolculukta sonraki durak giysi çuvalı alabileceğim bir yerdi: bacakları uyku tulumu olacak şekilde fermuarla iliklenebilen devasa turuncu bir tulum. Bunlar avlanan veya çöplerden beslenen insanlar için yapılmıştı. Her birinde içine yerleştirilmiş katalitik bir güç ünitesi vardı; kesesinde biraz yakıt olduğu sürece giysinin kollarından aşağıya, çizmelerin tabanlarına ve tek parmaklı eldivenlerin ayalarına yerleştirilmiş olan ısıtıcı yastıklara doğru yayılan mütevazı bir güç sağlıyordu. Yenileri çok pahalı olabilirdi; ama Yul önceki gün Orolo'nun ucuz bir tane almasına yardımcı olmuştu. İkinci ellerden onarılmış olanları bulabileceği yerleri biliyordu: bunları daha rahat bir hale getirme numaralarını da biliyordu.

Bunun icabına bakar bakmaz ihtiyacımız olacak öteki eşya ve levazımı aramak üzere yola koyulduk. Avcılıkla ilgili bir mağazaya gitmeyi ne zaman önersem Yul mırın kırın etti. Daha sonra ev eşyaları ve sebze satan mağazalarda satın alınabilecek şeyleri kullanarak fiyatın onda birine daha iyi eşyanın nasıl alınabileceğini anlattı. Elbette her zaman haklıydı. Hayatını tatilcileri dağ gezilerine götürerek, yaban doğa rehberi olarak kazanıyordu. Şu sıralar hiç işinin olmadığı çok açıktı; çünkü bütün günü ihtiyacımız olan şeyleri bulmamıza yardım ederek ve beni Norsolf'ta gezdirerek geçirmişti. Bir mağazada istediğimiz şeyi bulamazsak, onları kişisel stoğundan bize vermeye söz verdi.

Araba gezisi inanılmaz çok zaman aldı. Trafik her zaman kötüydü veya bana öyle gelmişti. Taşıtlı bir şehir yaşantısına alışık değildim. Tra-

fik duracak kadar yavaşladığında etrafımızdaki moblarda bulunan insanlar pencerelerden Yul'un hurda pikabına bakıyordu. Bunlar yetişkinlerse çok geçmeden başka tarafa bakıyorlardı; ama çocuklar parmağıyla işaret edip bakmaya ve gülmeye bayılıyordu. Okula veya işe gitmek için araba kullanan bu insanların hepsiyle karşılaştırıldığında, Yul ve ben tuhaf ikiliydik.

Önceleri Yul iyi bir evsahibi olma zorunluluğu hissediyor gibiydi; mesela trafik sıkışıklıklarında beni eğlendirerek. "Müzik?" dedi soğuk bir şekilde, müzik sadece bir kez duyduğu bir şeymiş gibi. İtiraz işitmeyince sanki kopup eline düşmüş de artık hiçbir şeye bağlı değilmiş gibi görünen ses sisteminin kontrolleriyle oynamaya başladı. En sonunda rasgele bir yayın ayarladı. Daha sonra o konuşmaya dalar dalmaz uzanıp kapattım; farkına bile varmadı.

İşinin bir parçası da sanırım yeni tanıştığı insanları rahat hissettirmekti, ki bunu da hikâyeler anlatarak yapıyordu. Bu işte iyiydi. Onu Orolo hakkında konuşturmaya çalıştım; bu konuda söyleyecek pek bir şeyi yoktu. Orolo benim için çok şey ifade ediyor olabilirdi; ama Yul için zor koşullarda nasıl yolculuk yapılacağı konusunda tavsiyeye ihtiyacı olan muhallebi çocuğunun tekiydi. Bununla birlikte bu, uzak kuzeyde dolaşma konusuna yöneltti konuyu, ki o bu konuda çok şey biliyordu.

Daha sonra bütün yolculuklarını aynı yönde gerçekleştirip gerçekleştirmediğini sorduğumda dudak büküp "hayır" dedi: olağanüstü kaya oluşumlarıyla dolu derin kumtaşı kanyonlarıyla oyulmuş Zamble'ın güneyindeki bir bölgede nehir rehberi olarak yıllarını geçirmişti. Bu tür geziler hakkında bazı güzel hikâyeler anlattı. Hikâyeler anlatmak rahatlamak için iyi bir yol, iyi bir vakit öldürücü gibi gelmişti; ama aslında onun istediği şey enerjisini ve bilgisini boşaltabileceği bir projeydi.

Gün içinde bir noktada, "içme suyu üretmek için kar eritmek zorunda kalman halinde fazladan yakıta ihtiyacınız olacak" gibi "siz"li cümlelerden "en az dört patlak lastiğe göre plan yapmalıyız" gibi "biz"li cümlelere geçti.

Yul'un evi gerçekten de pikabına sığdıramadığı eşyayı boşalttığı bir çöplüktü: kamp malzemeleri, taşıt parçaları, boş şişeler, silahlar ve kitaplar. Kitaplar kalçama kadar yükselen yığınlar halinde istiflenmişti. Rafları varmış gibi durmuyordu. Epeyce çok kurgu kitabının arasında jeoloji kitapları da vardı. Duvarlara su ve rüzgârla yontulmuş renkli tortul kaya oluşumlarının büyük boy büyütülmüş fototipleri çivilenmişti. Başka teçhizat aramak için gittiğimiz bir başka odada üzerlerinde fosilleriyle kayağan yığınları, yassı kumtaşları vardı.

İhtiyacımız olduğunu düşündüğümüz her şeyi aldıktan sonra ve başka bir trafik sıkışıklığında yakıt istasyonuna doğru ilerlerken ona şöyle dedim, "Dünyanın yaşlı olduğunu öğrendin, değil mi?"

"Evet" dedi anında. "Şu nehirlerden aşağıya giden salların üzerinde yıllarım geçti. Yıllar... Bütün yol boyunca kenarlara saçılmış kayalar var. Çok yükseklerden, kanyonun yamaçlarından aşağıya düşen, ev büyüklüğünde kayalar. Bu kanyonlardan sadece bir tanesine bile bakarak bunun her zaman olduğunu görebilirsin"

"Kayaların aşağıya düştüğü demek istiyorsun."

"Evet. Yani bu otoyolda giderken asfalt üzerinde kayma izleri görürsen, şurdakiler gibi, kayma olacağını bütün ahmaklar bilir. Eğer *bir sürü* kayma izi görürsen, eh, bu kaymanın *yaygın* olduğu anlamına gelir. Bir kanyonda bir sürü düşmüş kaya görürsen, o zaman kaya düşmeleri yaygındır. Bu yüzden her gün bir kayanın düşmesini görmeyi umut etmeye devam ettim. Her gün o sal üzerinde müşterilerle birlikte aşağılara sürükleniyordum, bilirsin, uyuyor veya istedikleri şey hakkında konuşuyor olurlardı ve ben de bir kaya düşmesi görmeyi bekleyerek kanyon duvarlarına bakınmaya devam ederdim"

"Ama hiç görmedin!"

"Maalesef. Bir kere bile görmedim"

"Böylece zaman kavramının çok büyük olduğunun farkına vardın"

"Evet. Bir keresinde bunu bulmaya çalışmıştım. Kurambilimden anlamam; ama beş yıl boyunca o nehri gözledim ve ben bu işin peşindeyken tek bir taş bile düşmedi. Arbre sadece beş bin yaşında olsaydı, o kanyondaki bütün kayalar bu kısa süre içinde düşmüş olsaydı, bazı kayaların düştüğünü görmüş olurdum"

"Senin arkındaki insanlar bu konuda söylediğin şeyden hoşlanmıyorlardı" diye tahminde bulundum.

"Zamble'dan ayrılmamın bir nedeni var"

O sohbetin sonuydu bu. Şimdi akşam trafiği vardı ve uzunca bir süre sessizce yolculuk ettik. Moblarının pencerelerinden girdiğim başka insanların yaşamlarına kısacık bir süre gözattığımda büyülenmiştim. Sonra da Yul'un hayatının onlarınkinden bu kadar farklı olması gerçeğine vurulmuştum.

Kuzeye yolculuğumuzda bize katılmaya karar veriş biçimi bana tuhaf gelmişti. Hiçbir mantıklı süreç yoktu: hiçbir delil sıralaması, hiçbir seçenek tahlili yoktu; ancak Yul bütün hayatını bu şekilde geçirmişti. Yakıt istasyonunda bizi ziyarete gelmesi için Gnel tarafından davet edilmemişti; bunu farketmiştim. Öylece ortaya çıkıvermişti. Hayatının her

gününde yeni insanlarla birlikte yeni bir şey yapıyordu ve bu da trafik sıkışıklığına yakalanmış insanlardan benim kadar farklı yapıyordu onu.

Bu yüzden moblarının içindeki insanlara büyülenmiş bir şekilde bakıyor ve bunun nasıl bir şey olduğunu derinlemesine anlamaya çalışıyordum. Binlerce yıl önce insanların meşgale olarak yaptığı işler, insanların değiştirilebilir yedek parçalar gibi görüldüğü kurumlarda her günün aynı olduğu meslekler halinde bölünmüştü. Anlatılabilecek tüm hikâyeler yaşamlarından uzak tutuluyordu. Tam da olması gerektiği gibiydi; üretken bir ekonomi böyle oluyordu ve bunun arkasında işbaşında olan bir iradeyi görmek kolaydı: tam olarak kötü değil; ama bencil bir iradeydi bu. Sistemi bu şekilde yapan insanlar kıskançtı; parayı ve gücü değil insanların hikâyelerini kıskanıyorlardı. Onların işçileri günün sonunda evlerine anlatacak ilginç hikâyelerle geliyorlarsa, bu bir şeylerin yanlış gittiği anlamına geliyordu: elektrik kesintisi, grev, katliam. Sözde Güçler, başkalarının hikâyelerinde yer almaktan zarar görmezlerdi, tabi bu hikâyeler işçilerin kendilerini motive etmek için uydurulmuş hikâyeler olmadığı sürece. Hikâye olmadan yaşayamayan insanlar konsentlere veya Yul'unki gibi mesleklere sürülmüşlerdi. Diğer tüm kişiler bir hikâyenin parçası olduklarını hissetmek için iş dışında bir yerlere bakmak zorundaydılar, ki Sakularların spor dallarıyla ve dinle bu kadar ilgili olmalarının nedeninin de bu olduğunu tahmin ediyordum. Başka nasıl kendinizi bir maceranın parçası olarak görebilirdiniz ki? Sizin önemli bir rol oynadığınız bir başlangıcı, ortası ve sonu olan bir şeyin? Yeni şeyler öğrenme projesinin bir parçası olduğumuz sürece zaten biz ayutlar için biçilmiş kaftandı bu. Jesry gibi insanlar için her zaman hızlı yürümese bile, yürüyordu bu proje. O hikâyede nerede olduğunuzu ve ne yaptığınızı anlatabilirdiniz. Yul, hikâyelerini gündelik yaşayarak bunları bedavaya edinebiliyordu tek sorun, dünyanın onun hikâyelerini önemsiz birer söylenti olarak görmesiydi. Belki de bu hikâyeleri sadece el değmemiş yerlerdeki kendi kahramanlıkları hakkında değil, akıl hocalarınınkileri de anlatma dürtüsü hissettmesinin nedeni buydu.

Nihayet yakıt istasyonuna vardık. Yul, seyyar mutfağını açtı ve akşam yemeği hazırlamaya başladı. Bizimle geleceğine dair hiçbir resmi açıklama yapmamıştı ancak konuşmasından öyle olacağı belliydi ve bu yüzden bir süre sonra Gnel istasyona gidip Cord'un pikabını birkaç haftalığına orada park edebilmek için Cord adına yönetimle bir anlaşma yaptı. Cord eşyasını kendi pikabından Yul'unkine taşımaya başladı. Yul, yemek yaparken bu işlemi dikkatle izledi ve çok geçmeden tekerlekli evine Cord'un muazzam miktarda gereksiz dağınıklık tıkıştırdığına dair

şakacıktan şikâyet etmeye başladı. Çok geçmeden Cord tacizi geriye püskürttü. Altmış saniye içinde birbirlerine şaşılacak derecede kaba şeyler söylemeye başladılar. Onların birbirlerine takılmalarına öpüşen veya kavga eden iki kişinin arasına girebileceğimden daha fazla giremezdim ve bu yüzden Sammann'a doğru yöneldim.

"Şu roket çekimini buldum" dedi bana. "Büyük olduğu konusunda haklıymışsın. Bugünlerde giden roketlerin en büyüklerinden biri!.."

"Başka bir şey?"

"Kargo" dedi. "Biçimi ve boyutu genellikle insanları uzaya götüren taşıtınkilere uyuyor"

"Kaç insan?"

"En çok sekiz."

"Gemide kimler olduğuna dair veya oraya niçin gittiklerine dair herhangi bir bilgi var mı?"

Samınann başını salladı. "Bilgi olmayışını, bilgi olarak görmediğin müddetçe hayır."

"Ne demek istiyorsun?"

"Sözde Güçler'e göre taşıt insansız. Yeni bir sistemin testi. Sentaktiksel kontrol altında"

Ona şöyle bir baktım. Bana gülümsedi ve ellerini havaya kaldırdı. "Biliyorum, biliyorum! Benim bildiğim birkaç ağda sorgulama yaptım. Birkaç gün içinde belki bir şeylerimiz olur"

"Birkaç gün içinde Kuzey Kutbu'nda olacağız"

"Zaten birkaç gün içinde bulunulabilecek en akıllıca yer orası olabilir"

Ertesi sabah Yul ve Cord'un hazırladığı büyük bir kahvaltıdan sonra kuzey yolculuğumuza başladık. Cord'un pikabı geride kaldı. Kervanımız Crade taşıtlarından, teçhizatın çoğunu taşıyan Yulassetar'ınkinden ve arkasında triportör taşıyan Ganelial'ınkinden oluşuyordu.

Birinci etap kuzeye, kıyı düzlüklerine doğru tepe aşağıydı: tuzlu suya yaklaştığımızda sağa bir dönüş ve sonra kuzey okyanusunun bir körfezinden geçerken sola doğru uzun, keskin bir viraj. O körfezin başında, suların bütün yıl boyunca buz tutmadan kaldığı Y.S. Birinci Binyıl'dan birkaç yüzyıl öncesine kadar dünyadaki en büyük liman olan yer uzanıyordu. Konumu yüzünden daha sonra bütün harabelerin "en sığ" olanı, madencilik yapılması en kolay olanı haline gelmişti. Büyük eserlerinin çoğu, -viyadükler, dalgakıranlar ve köprüler- sentetik taşa gömülü olan

destek çubuklarını çıkarıp metali gerekli olan yerlere gönderen çöpçüler tarafından çekiçlerle parçalanmıştı. Moloz yığınları muazzam ağaçlarla orman haline dönüşmüştü. O çağdan geriye kalan tek yapı, körfezin girişine dökülen büyük nehrin üzerindeki bir asma köprüydü; deniz seviyesinden, kopan buz kütlelerinin yıkamayacağı kadar yüksekteydi. Yılın bu zamanında görünürde buz yoktu belki; ancak moloz yığınları boyunca bıraktığı izleri farketmek kolaydı. Bu liman harabesi şimdi küçük bir balıkçı köyü ve yük kamyonu durağı olarak kullanılıyordu. Burada en azından yazın birkaç yüz kişi yaşıyordu. Burayı geride bırakıp denizden uzağa, neredeyse dosdoğru kuzeye gittiğimizde ormanlık tepelere tırmanırken seyrekleşip giderek kaybolan oraya buraya serpiştirilmiş birkaç yerleşim yeri gördük. Sonra farklı olduğu gözden kaçmayacak bir manzaraya doğru indik: ağaçların insan boyundan daha fazla büyümesi için fazlasıyla kuru ve soğuk bir ülkeye, taygaya indik. Otoyoldaki bütün trafik neredeyse kaybolmuştu. Bir saat boyunca başka bir taşıt görmeden yolumuza devam ettik. En sonunda bir nehrin yakınındaki kayalık bir yerde durup taşıtlarımızı yoldan görülecek şekilde parkettik ve tulumlarımızın içinde uyuduk.

Ertesi sabah Zamble'ı terk ettikten sonra satın aldığımız yepyeni soba bozulmuştu. Yul bize katılmamış olsaydı gezinin geri kalanını soğuk enerji barları yiyerek geçirecektik. Zafer kazanmış bir edayla Yul, gürleyen sanayi brülör takımıyla gök gürültülü bir kahvaltı hazırladı. Kuzeninin çalışmasını izleyen Gnel, öfkeli olsa bile gurur duyuyor gibiydi. Sanki *dinimize inanmayı bıraktıklarında ne kadar iyi insanlar yetiştirebiliyoruz, baksana* der gibiydi.

Yolda neredeyse hiç trafik olmadığı için Cord sobayı sökerken Yul'dan şoförlük dersleri alıyordum. Cord sorunu tıkalı ağız olarak teşhis etti; sorun soğuk gece sırasında yakıttan çökelmiş olan yapışkan maddeye bağlanabilirdi.

"Sen tütüyorsun" dedi Cord bir süre sonra. Sohbetten koptuğumun farkına vardım. O ve Yul konuşuyordu; ama onların sohbetinin tek kelimesini duymamıştım. "Meşele nedir?"

"Bugün ve bu çağda kimyasal yakıtla sorun yaşadığımıza inanamıyorum" dedim.

"Üzgünüm. En iyi markadan satın almalıydık."

"Hayır, ondan değil. Bu konuda üzülecek hiçbir şey yok. Ben sadece bu sobanın dört bin yıllık praksis olduğunu söylüyorum"

Cord şaşırmadı. "Bu söylediğin bu pikap ve içindeki her şey için de geçerli" dedi.

"Hey!" diye bağırdı Yul, alaydan incinmiş bir şekilde.

Cord dudak büküp gözlerini yuvarladı ve dikkatini yeniden bana verdi. "Senin küren hariç her şey yani. Ne?"

"Neredeyse hiç praksisin olmadığı bir yerde yaşadığım için tahmin ediyorum, böyle şeyleri düşünmek aklımın ucundan bile geçmez" dedim. "Ama bazen bu gibi durumlarda saçmalık beni alnının orta yerinden vurur. Bunun gibi bir çöpe katlanmak için hiçbir neden yok. Tehlikeli ve güvenilmez bir kimyasal yakıtla çalışan bir soba. Ağzı tıkanıyor. Dört bin yıl içinde daha iyi bir soba yapabilirdik"

"Şu senin sobayı kenara alıp onarabilir miydim?"

"Bunu yapmak zorunda kalmayacaktın çünkü hiç bozulmayacaktı"

"Ama yine de bu tarz bir sobayı anlayıp anlayamayacağımı merak ediyorum"

"Aklını verirsen muhtemelen her şeyi anlayan türden bir insansın sen"

"Güzel iltifat Raz; ama sorudan kaçmaya devam ediyorsun."

"Pekâlâ, seni anlıyorum. Ortalama bir insanın bu gibi şeylerden anlayıp anlamayacağını soruyorsun aslında..."

"Ortalama bir insanın ne olduğunu bilmiyorum; ama şurdaki Yul'a bir bak. O sobasını kendisi yapmış. Değil mi, Yul?"

Yul, Cord'un birdenbire sohbeti ondan bahsetmeye getirmiş olmasından rahatsızdı ama Cord'a fikrini söyledi. Bakışını uzağa çevirip başıyla onayladı. "Evet. Brülörleri çöpçülerden aldım. İskeleti kaynak yaptım."

"Ve çalıştı" dedi Cord.

"Biliyorum" dedim ve göbeğime hafifçe vurdum.

"Hayır, sistem çalıştı diyorum!" diye diretti Cord.

"Ne sistemi?"

Cord öfkeden deliye dönmüştü. "şu... şu..."

"Olmayan sistem" dedi Yul. "Sistemin olmayışı..."

"Yul bunun gibi sobaların güvenilmez olduğunu biliyordu!" dedi Cord, bozuk olana doğru başını sallayarak. "Bunu deneyimle öğrenmiştir."

"Ah, çok acı bir deneyimdi arkadaşlar!" dedi Yul.

"Yukarda kuzeydeki bir harabede daha kaliteli brülör başlıkları bulmuş olan çöpçülere raslamıştır. Onlarla pazarlık etmiştir. Onlarla bağlantı kurmanın bir yolunu bulmuştur. Muhtemelen o zamandan beri onlarla birlikte dalavere yapıyordur"

"Onu doğru dürüst çalışır hale getirmem iki yılımı aldı" diye itiraf etti Yul.

"Ve bunların hiçbiri sadece bir ayutun anlayabileceği türden bir teknolojiyle mümkün olmazdı" diye bitirdi Cord.

"Tamam, tamam" dedim ve daha ileri götürmedim. Tartışmanın sürmesine izin vermek boşuna nefes tüketmek olurdu. Yeniden Yaratılış sırasında matlara çekilen (veya tarihinizden ne kadar hoşlandığınıza bağlı olarak, güdülen) biz teorların, praksisle fiziksel dünyayı değiştirebilme gücü vardı. Bir noktaya kadar sıradan insanlar bizim yaptığımız değişikliklerden hoşlanırlardı; ama praksis ne kadar zekice olursa insanlar bunu o kadar az anlıyordu ve bize daha bağımlı hale geliyorlardı ve bundan da hiç hoşlanmıyorlardı.

Cord, Kuzenler hakkında bildiklerini ve Azuz Edhar'dan Zamble'a, oradan da Norslof'a yolculuk sırasında olanları anlatarak biraz zaman geçirdi. Yul'un bunu sakin karşılaması canımı sıktı. Onu omuzlarından tutup sarsmak ve bunun kozmik öneme sahip bir olay olduğunu, bugüne kadar olan en önemli şey olduğunu bir şekilde göstermek istedim; ancak Cord'un hikâyesini sanki işe giderken patlak lastiği nasıl değiştirdiğinin hikâyesini anlatıyormuş gibi dinliyordu. İnsanlar kendilerine doğru can sıkıcı haberlerle koşarak geldiğinde yapmacık bir sakinliğe bürünmek doğa rehberlerinin bir huyuydu herhalde.

Her neyse, bu bana soba argümanını Cord'u çok rahatsız etmeyecek biçimde ileri taşımam için bir fırsat verdi. Sohbet bir ara duraksadığında bir denemede bulundum: "parçalayıp anlayabileceğiniz bir sobayla sizin -veya herhangi bir kimsenin- kendinizi daha iyi hissedecek olmanızın nedenini anlıyorum. Bunda normalde benim için bir sorun yok; ama bunlar normal zamanlar değil. Kuzenlerin düşman olduğu anlaşılırsa onlara nasıl karşı koyabiliriz? Çünkü onlar Yeniden Yaratılış gibi bir şeyin olmadığı bir dünyadan geliyor gibiler."

"Bir teorlar diktatörlüğünden" dedi Yul.

"Diktatörlük olmak zorunda değil! Özel hayatlarında teorların nasıl davrandığını görseydin onların asla örgütlenemeyeceğini bilirdin"

Ama Cord bu konuda Yul'la aynı fikirdeydi. "Öyle gemileri inşa ettikleri noktaya bir kere ulaştıklarında" dedi Cord, "bu diktatörlüktür aslında. Bunun bütün gezegenin kaynaklarına gereksinim duyacağını sen kendin söyledin. Bu kaynakların ellerine nasıl geçtiğini düşünüyorsun?"

Çoğu durumda ben ve Cord olayları aynı şekilde görüyorduk ve dışlak/ayut ayrımının bizim için hiç önemi yoktu ve bu yüzden bu şekilde

konuşması, konuşmasına devam etmesine müsade etmemden daha çok canımı sıkıyordu. Bir süreliğine konuyu kapattım. Bu bitmeyen yolculukta konuşmanın bir iki saatliğine durmasına izin vermenin hiçbir sakıncası olmazdı.

Başka bir şey oluyordu. Yul ortaya çıktıktan sonra Cord'a bir şeyler olmuştu. Bu ikisi birbirlerinin yanındayken ne yapacaklarını biliyordu. Aralarında ne geçiyor olursa olsun ben bunun bir parçası değildim ve kıskanıyordum.

Başka bir harabe şehrin yanından geçtik; neredeyse dünkü kadar "sığ" ve neredeyse tamamen silinmiş gibiydi.

"Kuzenlerin praksisi öyle atılıp tutulacak bir şey değil" dedim. "O gemide bizim kendi Praksik Çağ'ımızda inşa edilememiş hiçbir şey görmedik. Bu, bana onların gemisini etkisiz hale getirmek için bir silah yapabileceğimizi düşündürüyor"

Cord gülümsedi ve gerilim kayboldu. "Geçen günkü Fraa Jad gibisin!" diye bağırdı. Etkilenmiş olduğu açıktı, hem de benden.

"Aa sahi mi? İhtiyar adam ne söyledi?" Kendi konuşmamın gücenme koktuğunu ben bile anlayabiliyordum.

Cord, Fraa Jad'in gürleyen sesinin çok iyi bir taklidini yaptı. '"Onların elektrik sistemleri zamazingo alanlarının patlamasıyla etkisiz hale getirilebilir.' Sonra Lio şöyle dedi, 'Afedersiniz, Fraa Jad; ama bunları nasıl yapacağımızı bilmiyoruz' 'Niçin çok kolay, sadece zamazingo alan dönüştürücülerinden frastik bir dizi inşa edin.' Üzgünüm, Fraa Jad bu kuramları artık hiç kimse öğrenmiyor ve başarıya ulaşmak otuz yıllık bir çalışma gerektiriyor!' vesaire."

Güldüm. Ama sonra günleri kafamda sıralayıca bir şeyin farkına vardım: "Muhtemelen şimdi Tredegarh'a varmak üzerelerdir. Muhtemelen şu zamazingo alan dönüştürücülerinin nasıl yapılacağına dair konuşmaya başlıyorlardır"

"Umarım öyledir!"

"Sakular Otorite muhtemelen şimdiye kadar bizden sakladığı Kuzenler hakkında yığınla bilgiye sahiptir. Belki yukarıya çıkıp onlarla *konuşuyorlardır* bile. Bahse girerim bütün o bilgilerin hepsini Konsay'da fraalara ve suurlara veriyorlardır. Keşke orada olsaydım. Anlayamamaktan bıktım! Kendim anlamak yerinde bir Düşürülmüş'ün yedi yüzyıllık bir arkeolojik kazıya niçin gitmek istediğini anlaması için Fraa Jad'e yardım ediyorum" Çaresizce kontrol panelini tokatladım.

"Hey!" dedi Yul sahte bir öfkeyle ve yumruk atmak için gerileyip omzuma vuracak gibi yaptı.

"Sanırım bu piyon olmanın bir parçası" diye devam ettim.

"Konsay'ın nasıl göründüğüne dair görüşün bana çok romantik geliyor" dedi Cord. "Fazlasıyla iyimser. On yedi kişiyi altı taşıta bindirmeye çalıştığımız makine salonundaki ilk günü hatırlıyor musun?"

"Capcanlı!.."

"Bu Konsay olayı, bin kere daha kötü olması dışında onun gibidir muhtemelen"

"Orada benim gibi birisi olmadığı sürece" dedi Yul. "On yedi turisti dört sala bindirişimi görmelisiniz."

"Eh, Yul Tredegarh'ta değilsin" dedi Cord, "bu yüzden bir şey kaçırmıyorsun. Sakinleş ve yolculuğun tadını çıkar."

"Tamam" dedim ve hafifçe gülümsedim. "Sen insan doğasını benden daha iyi anlıyorsun"

"Onun benimle problemi ne o zaman?" diye sordu Yul.

Yolculuk devam ederken çoğumuz iki taşıt arasında gidip geldik. Daima pikabında kalan Gnel bunun dışındaydı; fakat bazen Sammann'ın sürmesine izin veriyordu.

Ertesi gün ben ve Cord birkaç saatliğine baş başa kaldığımızda Yul'la sevgili olduklarını anlattı bana.

"Haa" dedim, "ikinizin ateş için 'odun toplamakla' o kadar zaman geçirmenizin nedenini bu açıklıyor sanırım." Bilgiçlik taslamıyordum; sadece Cord ve Yul'un birbirlerine o rahatça takılmalarını takdir etmeye çalışıyordum; ama Cord çok mahcup olmuştu ve çok hassas bir noktaya değdiğim farketmiştim. Başka bir şey söyleyebilmek için etrafıma bakındım. "Pekâlâ, mademki bunu bana anlattın, öyle olması gerekmiş gibi görünüyor. Rosk'la çıktığını düşündüğüm için bunu anlamadım sanırım"

Cord bunun son derece aptalca olduğunu düşünüyordu. "Önceki gün telegörümde onunla yaptığım bütün o görüşmeleri hatırlıyor musun?"

"Evet."

"Biz aslında o sırada ayrılıyorduk."

"Eh, Cord, ukala bir ayut olmaktan hoşlanmıyorum; ama konuşmalarınızın yarısına kulak misafir olmamak elimde değildi ve uzaktan yakından ayrılmaya benzer tekbir kelime bile duymadığımı düşünüyorum."

Aklımı kaçırmışım gibi bana baktı.

"Benim tüm söylediğim" dedim, ellerimi havaya kaldırarak, Bütün yaşananların bundan ibaret olduğu hakkın en ufak bir fikrimin bile yokluğu.

"Benim de yoktu" dedi Cord.

"Sence..." diye başladım ama durdum. *Sence Rosk biliyor mu?* demek üzereydim; ama bunun intihar olacağını tam zamanında farkettim. Önemli ilişkileri ele almak için çok çarpık bir yol gibi geldi bu, sonra Ala'yla aramdaki işlerin nasıl gittiğini hatırlayıp o konuda akrabamı eleştirecek konumda olmadığıma karar verdim.

Ben ve Cord ailemiz hakkında şaşırtıcı şekilde az konuşmuştuk; yani ben "saate gidene" kadar onunla paylaştığım aile hakkında. Yine de duyduğum azıcık şey, ister ilişkide oldukları insanlar olsun ister bir konsentin içine atılmış bir yığın yabancı olsun, insanların birbirlerini deliye çevirip perişan etmek için yollar bulmakta ne kadar zeki olduklarına dair şaşırmama yetti. Cord, böyle şeyler hakkındaki bilgisi, deneyimi ve kinizmiyle seksen yaşında gibi görünüyordu. Bir noktada ellerini havaya kaldırıp hayatının geri kalanını anlamı olabilecek ve onarılabilecek olan makine gibi şeylerde uzmanlaşmaya adamaya karar verdiğini düşünmekten kendimi alamadım. Anlayamadığı makineler fikrinden hiç hoşlanmamasında şaşılacak bir şey yoktu. Şimdi Yul'un kız arkadaşı olmasının nedeni gibi anlayamadığı şeyleri anlamaya çalışarak bir sürü zamanı heba etmesinde de şaşılacak bir şey yoktu.

İklim biraz daha ılıman olduğu zamanlarda uygarlıklar, insanlar gittikten sonra uzun süre ayakta kalan binalardan tortular oluşturarak madenci tavasındaki alüvyon gibi birkaç bin yıl boyunca buzulun düzlediği manzara boyunca bir ileri bir geri bataklığın içinde debelenip durmuştu. Bu binlerce yıl boyunca herhangi bir zamanda, şimdi sadece birkaç bin kişiyi geçindirebilen bu bölgede bir milyar kişi yaşamış olabilirdi. Buraya kaç cenaze defnedilmişti, kaç kişinin külleri saçılmıştı? Toplam olarak on, yirmi, elli milyar mı? Hepsinin elektrik kullandığını farz edersek binalarına ve yollarının altına kaç kilometre bakır tel döşenmişti? Bir tek bu telleri yerine taşıma ve sabitleme işine kaç insan ömrü adanmıştı? Bunların binde biri elektrikçi olsa, yaklaşık bir milyar insan ömrü teli bir noktadan başka bir noktaya taşımaya adanmış olmalıydı. Hava tekrar soğuduktan sonra uygarlıklar, birkaç yüzyıllık bir süreçte buzullar gibi hareket ederek güneye kaymışlardı. Çöpçüler şu milyar insan ömrünü her defasında bir saatliğine sıkıla sıkıla bozmak ve kilometrelerce teli metre metre toplamak için buraya gelmeye başlamıştı. Sanayide çalışan profesyonel çöpçüler bunun yüzde doksanını çabucak almıştı. Kuzeye ortasından sallana sallana giden ve binaları moloz yığını

halinde öğüterek ve hurdaları yoğunluğuna göre tasnif ederek bir defada bütün şehir bloklarını içine çeken tank paletleri üzerindeki fabrikaların fotoğraflarını görmüştüm. Gördüğümüz ilk harabeler makinelerin yollarında bıraktıkları dışkıydı.

Harabeleri elle kazmak daha pahalıydı. Bunun dünya pazarlarına yanıt verdiğini başkalarının söylediklerinden anladım. Çağ başka bir yerde elverişli olduğunda madencilerin, tank paletleri üzerindeki fabrikaların asla ulaşamadığı eski ücra şehirler gibi, derin harabelere gitmeyi göze alarak ve en değerli olanları toplayarak geçimlerini sağlayabilecekleri kadar değerli hale gelmişti metaller; bakır teller, çelik kirişler, sıhhı tesisat veya ne bulursanız. Yağma, düzensiz aralıklarla yolculuk ettiğimiz yola doğru, anarşik küçük bir tundra pazar kasabasından ötekine ilerliyordu. Kar fırtınaları ve kutbun korsan çeteleri ilerleyişini geciktirebilirdi; ama yağma eninde sonunda yolu bulmuş ve ağırlığına göre yüzde yetmiş beşi pastan ibaretmiş gibi görünen, sadece buz kırağısıyla ve kirli karın pürüzlü örtüsüyle birarada duran harap kamyonların arkasına yığılmıştı. Korunmak için bunlar kervan halinde hareket ediyordu ve bu yüzden onları geçmeye çalışmak boşunaydı. Yine de bizim amacımız için yeterince hızlı hareket ediyorlardı ve bizim korsan değil yolcu olduğumuzu anlar anlamaz bize sürü güvenliği sağladılar. Arapsaçı gibi tel yumakları veya dümdüz su tesisatı oyması yola düşse, bundan sakınmak için yeterince zamanımız olacak şekilde onların epeyce geresinde kaldık. Ön camımız tekerlekten fırlayan buzlu çamurla opak hale gelmişti. Sopalara bağlanmış bezlerle uzanıp silebilmemiz için yan camları açık tutuyorduk. Üçüncü gün bezler dondu; ondan sonra buzu çözmek için üzerinde bir demlik sıcak suyla birlikte sobayı çalışır halde tuttuk. Açık pencerelerimizden yanından geçtiğimiz harabelere bakıyorduk. Destek binalarının karakterinden o yerin hangi çağda inşa edildiğini bulmayı öğrendik: çöpçüler tarafından sökülmüş veya altüst edilmiş füze ambarları, beş kilometre uzunluğunda uçak pistleri, perde duvarlar, taş siperler, dönümlerce kıvrılı jiletli tel, sekans mühendisliği yapılmış diken ağacı bölgeleri.

Günler geçtikçe bütün bu şeylerin; önce buzlar tarafından tozu alınmış, sonra kaplanmış, sonra boğulmuş, sonra dümdüz edilmiş, parçalanmış, bastırılmış ve silinmişti. Ondan sonra da oraya insanlar tarafından konmuş olduğunu gördüğümüz tek şey, önceki kızak treni limanlarının enkazlarıydı: iklim veya pazar değişimleri, bu şeyleri yok olacak kadar uzun bir süre savunmasız bırakmıştı. Yoldan birkaç kilometre içerideki manzara temiz ve beyazdı; keza yol boyunca gördükle-

rim bütün yolculuk boyunca gördüğüm en iğrenç şeylerdi. Yol kenarlarındaki kar yığınları, gittiğimiz yol sağlıklı bir insanın yüreyebileceği hızda hareket eden yük kamyonlarıyla tıka basa dolu altı metre derinliğinde kömür karası bir yarık çukur haline dönüşene kadar giderek yükseldi ve siyahlaştı. Ondan sonra kaçış yoktu. Taşıtlarımızın motorlarını kapatabilirdik ve arkamızdaki yük kamyonu bizi yolun sonuna kadar bütün yol boyunca itebilirdi. Şoför mahallerinin içeri hava çekebilecekleri şnorkelleri vardı. Bu iş için gereken malzemeler konusunda bilgilendirilmemiştik ve bu yüzden de son günü yağlı mavi egzozu soluyarak geçirmiştik. Bu katlanması giderek daha iğrenç hale geldiği zaman, sürücüleri değiştiriyor ve hendeğin yukarısına tırmanıyor (kar duvarlarında nadiren rampalar vardı) ve bir süreliğine yan tarafta yürüyor (tundra pazarlarının birinden satın aldığımız, çöpten toplanan inşaat malzemelerinden uydurulmuş kar ayakkabılarımız vardı) veya Gnel'in triportörüne biniyorduk.

En sonuncu etap yorucu yürüyüşlerden bir tanesiydi. Yul nihayet otopark rampası dinozorunu sordu bana.

Norslof'ta birlikte geçirdiğimiz günden sonra Yul'un dilinin altında bir bakla olduğu belliydi. Cord ve Yul birdenbire tek parça haline geldikleri zamandan beri birkaç gündür benimle yalnız kalmaktan kaçınıyordu; öfke nöbeti geçirmeyeceğim anlaşılır anlaşılmaz teke tek benimle konuşmak için kibarca fırsat kollamaya başlamıştı. Konunun kendisi ve Cord olacağını sanmıştım ama Yul sürprizlerle doluydu.

"Bazıları bunun bir dinozor, bazılarıysa ejderha olduğunu söylüyor" dedim ona. "Olay hakkında bize öğretilen ilk şeylerden biri bununla ilgili hiçbir şeyin kesin olarak bilinemeyeceği..."

"Bütün deliller Afsuncular tarafından temizlendiği için mi?"

"Bir hikâyeye göre öyle. Aklıma gelmişken, bize öğretilen ikinci şeyse olayı Sakularlar ile asla tartışmamamız!"

Yul öfkeli bir bakış fırlattı.

"Üzgünüm" dedim, "bu iş böyledir. Kayıtların çoğu bir grubun, buna A Grubu diyelim, bunu başlattığını ve B Grubu'nun ise bitirdiğini söylüyor. Popüler folklorda A eşittir sözde Retorlar ve B eşittir sözde Afsunculardır. Üçüncü Talan'ın başlamasından üç ay önce meydana geldi bu"

"Ama dinozor veya ejderha ya da her neyse, otopark rampasında gerçekten göründü"

Ben ve Yul, yük kamyonlarıyla tıkış tıkış olan yarık çukurun sağ tarafından bir taş atımı mesefade, sıkıştırılmış kar üzerinde yan yana yürüyorduk. Oraya yaklaştıkça çoğu zehirlenmiş birçok adam, kar

makinelerinin üzerinde bir ileri bir geri hızla hareket ettikleri için durum tehlikeli olmuştu. Ben ve Yul'un izlediği yol birkaç gün önce böyle bir makine tarafından açılmışa benziyordu. Yan yana giden yük kamyonlarının uyduruk bir şekilde takılmış şnorkellerini tanımayı öğrendiğimiz için pikaplarımızın çukurun neresinde olduğunu anlayabiliyorduk. Trafik hafifçe hızlanır gibi oldu; yetişmek için hızlı hareket etmek zorunda kalmıştık. Bu hızlanış muhtemelen kızak limanına birkaç kilometre mesafede olmamızdan kaynaklanıyordu. Limanın antenlerini, dumanını ve birkaç kilometre ilerideki ışıklarını görebiliyorduk. Pikaplar uzağımızda kalsalar da limana yürüyerek ulaşabilirdik ve bu yüzden yetişmek için çok da endişelenmedik.

"Orası Muncoster'den sadece birkaç bin kilometre uzaklıktaydı" dedim. "Orada bir şehir vardı; şimdi olduğu gibi. Bolluk ve praksik gelişme düzeyi, on üzerinden dokuz diyelim"

"Bugün neredeyiz?" diye sordu Yul.

"Sekiz diyelim. Muncoster civarındaki toplum en üst düzeye çıkmıştı; fakat onlar bunu henüz bilmiyordu. Tanrıyataparlar politik nüfuz kazanıyorlardı."

"Hangi Ark?"

"Bilmiyorum. Güç kazanmak konusunda saldırgan olanlardan bir tanesi. Onların bir ikonografisi vardı..."

"Bir ne?"

"Eh" dedim, " şöyle diyelim, ayutların inanma eğilimi olduğu bazı şeyler tarafından kendilerini tehdit edilmiş hissediyorlardı."

"Dünyanın yaşlı olması gibi" dedi Yul.

"Evet. Yıllık Apert'lerin birkaçında ve 2780 yılının On Yıl Apert'inde sorun çıkmıştı. Onlukçular'ın matları Onuncu Gece'de biraz talan edilmişti ama sonra ortalık sakinleşmiş gibi görünüyordu. Apert bitmişti. İşler normale dönmüştü. Şimdi bir otopark rampası olan yer konsentin görüş mesafesinde inşa halindeydi o zaman. Bir alışveriş merkezinin parçasıydı. Ayutlar sadece kulelerinin pencerelerinden dışarı bakarak bunu görebiliyordu. Birkaç ay sonra rampa bitirildi. Sakularlar oraya her gün gidip arabalarını park ettiler. Hiç sorun yoktu. Altı yıl geçti. Alışveriş merkezi genişletildi. Yeni bir bina ekleyebilmek için işçiler, otopark rampasında bazı yapısal değişiklikler yapmak zorunda kaldı. İşçilerden birisi dördüncü katta, sentetik taşa bir şeyin gömülmüş olduğunu fark etti ve yerin bir bölümünü yıkmak için havalı bir çekiç kullandı. Pençeye benziyordu bu. İnceleye inceleye giderek daha çok taşı temizlediler. Yük taşıyıcı kolonlarda pençe ve kemik gibi şeyler varsa

bina yapısal olarak sağlam olmayacağından bu çok önemli bir güvenlik meselesi haline geliyordu. Binayı desteklemek zorundaydılar; bina gözlerinin önünde zayıflıyor, dökülüyordu. Taşları kaldırdıkça durum daha da kötüleşti. Her şey söylenip yapıldıktan sonra sadece dört yıl önce dökülmüş olan sentetik taşın içine gömülü olarak otuz metre boyunda bir sürüngenin tam bir iskeletini açığa çıkarmışlardı. Tanrıyataparlar bunu ne yapacaklarını bilmiyordu. Konsentin duvarları yakınlarında ciddi karışıklık ve şiddet olayları meydana gelmeye başlamıştı. Derken bir gece Binlikçiler'in kulesinden ilahi sesi duyuldu. Bu bütün gece devam etti. Ertesi gün park rampası eski haline geri dönmüştü. Hikâye böyle devam ediyor..."

"Sen buna inanıyor musun?" diye sordu Yul.

"*Bir şey* oldu. Kayıtlar vardı; var."

"İskeletin fototipleri gibi mi demek istiyorsun?"

"Ben daha çok şahitlerin akıllarında kalan anılardan bahsediyorum. Yapıyı ayağa kaldırmak için kullanılmış yığınlarca kereste. Kereste deposundaki kayıtlar. Buraya kereste taşıyan yük kamyonlarının lastiklerindeki daha fazla aşınma."

"Dışa doğru yayılan su dalgalanmaları gibi" dedi Yul.

"Evet. Bu yüzden iskelet birden gözden kaybolur ve onun orada olduğuna dair en küçük bir fiziksel kanıt olmazsa, geriye elinde ne kalır?"

"Sadece kayıtlar" dedi başıyla enerjik bir şekilde onaylarak, sanki bunu benden daha iyi anlamış gibi. "Su dalgalanmaları, su sıçraması olmadan."

"Kereste kamyonlarının lastiklerinin aşınması aniden ortadan kaybolmadı. Kereste deposundaki kayıtlar ortadan kaybolmadı. Ama şimdi bir çatışma var. Dünya artık uyumlu bir yer değil; mantık tezatları var."

"Asla yükseltmeye gerek olmayan otopark rampasının önündeki büyük yapı iskelesinin kereste yığınları" dedi Yul.

"Evet. Ve bu fiziksel olarak mümkün değildir. Açıkçası otopark rampasının önünde bir yığın odun veya dosya çekmecesinde birkaç parça kâğıt bulunması mümkündür; ama bu koşullara artık yenisi eklenmemesi gibi bir sorunu da beraberinde getiriyor." Orolo'yla pembe ejderha diyaloğunu hatırlıyordum; bütün bu aylardan sonra ana fikri örneklemek için onun bir ejderhayı seçmesinin bir tesadüf olmadığının farkına varıyordum. Bize tam da Yul'un bahsettiği olayı hatırlatmaya çalışıyordu. Hemen arkamızda kulak tırmalayıcı bir motor sesi işittik, döndüğümüzde Ganelial Crade'in triportör üzerinde bize doğru yaklaştığını gördük. Ben ve Yul *bunu onun yanında tartışmayalım* anlamında bakış-

tık. Yul eğildi ve iki avcunun içine kar toplayarak kuzenine atmak için kartopu yapmaya çalıştı; fakat kartopu yapmak için hava fazlasıyla soğuktu.

Sabahın ikisinde Seksen üç Kuzey'deki kızak limanına vardık, ki bu da sadece güneşin her zamankinden biraz daha aşağıda olması anlamına geliyordu. Yarık yol, birkaç kilometre genişliğinde bir yığın kardan ibaret ve bir şekilde etraftaki buzdan daha alçakta bir platoya çıkıyordu. Öyle ki insanda büyük bir göktaşı kraterinin zeminindeymişiz hissi uyandırıyordu. Altlarından buz aktığı zaman taşınabilecek ve ayarlanabilecek sütunlar üzerinde Konutlar yükseliyordu. Yük kamyonları daha çok bunların etrafında toplanmıştı. Her biri farklı bir hurda satıcısının merkeziydi ve sürücüler yükleri için en iyi fiyatı almaya çalışarak birinden diğerine aceleyle koşturuyordı. Öteki yapılar pansiyon, restoran veya genelev olarak hizmet veriyordu.

Mekâna kızak treninin kendisi hâkimdi. Arkasındaki alçak güneşle birlikte ilk gördüğümde onu bir fabrika zannetmiştim. Lokomotif, şehirleri yutan şu hurda işleyicilerden biri gibi görünüyordu: iki büyük palet arasındaki aralıkta uzanan bir köprü üzerine inşa edilmiş konutlardan oluşan bir köy. Onun arkasındaki trende, her biri lokomotif paletlerinin düzlediği ezilmiş kar izlerinde giden, paralel çarklara inşa edilmiş altı tane kızak vardı. Bunlardan birincisi nakliye konteynerlerini taşıyacak biçimde yapılmıştı. Dört tane üst üste yığılmıştı ve tekerlekler üzerindeki hantal bir vinç beşinci katı çıkmaya çalışıyordu. Onun arkasında sadece üstü açık büyük kutulardan ibaret birkaç kızak vardı. İki taşıtımızı da aynı anda kavrayacak kadar büyük kıskaçları olan başka bir vinç, karların üzerindeki bir yığından arapsaçına dönmüş hurda metalleri pençeleyip bunları insanın kalbini durduracak şangırtılarla bu konteynerlerin içine boşaltıyordu. Trendeki son kızak düz bir plakaydı: yüklü kamyonlarla yarısı dolu bir mobil otopark gibi gözüküyordu.

Kafamız karışık bir şekilde titreyerek etrafta dolaşıp vakit geçirdik; yol kenarındaki istasyonlarda duran kamyon şoförleriyle konuştuğumuz için de burasının nasıl işlediğine dair genel bir fikir edinmiş ve nasıl davranmamamız gerektiğine dair iyi tavsiyeler almıştık. Sammann'ın araştırmasından bir trenin birkaç gün önce hareket ettiğini ve bakmakta olduğumuz trenin birkaç gün daha yüklemeye devam edeceğini biliyorduk.

Hiçbir yol ayrımı olmadığı için etrafta dolaşmak tehlikeliydi. Yük kamyonları ve pikaplar kendini beğenmiş şoförleri nereye gitmek isterse oraya doğru düz çizgiler halinde hareket ediyordu. O yüzden biz kısa mesafeler için bile kendi araçlarımızı kullanmaya gayret gösterdik. Düz vagondaki yerlerin rezervasyonunun yapıldığı, sütunlar üzerine yerleştirilmiş büroları bulduk ve taşıtlarımızın ikisinin de oraya yüklenmesi için anlaştık. Gnel'in pikabını orta taraflara değil de kenara yakın bir yere koydurmak için fazladan para ödedik; böylece kalasları rampa gibi kullanarak triportörü istediğimiz zaman aşağı indirip bindirebiliyorduk. Daha sonra bu bizim kızak limanında hareket etme biçimimiz olmuştu. Gerçi bir defada sadece iki kişi alıyordu ve bazı zamanlarda üç kişi çaresiz kalıyordu; bu yüzden lokomotifin üzerindeki konutlardan birini kiraladık ve kendimizi orada çaresiz bıraktık. Ucuzdu. Tuvalet, kullanılmadığında kutup boralarının açmaması için hurda demir külçeleriyle bastırılmış bir kapının örttüğü yerde bulunan bir delikti. Pikaplara tıkıştırdığımız erzak ve öteki eşyayı, aynı zamanda atıcı ve kesici silah cephaneliğini küçük evimize yığmak için tripörtörle kızak trenine bir iki iniş çıkış yeterli oldu. Yulassetar ve Ganelial Crade din konusunda hemfikir olmayabilirdi; ama silahlarla olan ilişkilerinde iki farklı bedendeki aynı akıl gibiydiler. Hatta silahlarını saklamak için bile aynı tip kılıf ve aynı tip cephane kutusu kullanıyorlardı. Kızak limanındaki çoğu kimse göstere göstere silah taşıyordu ve insanların sadece vakit geçirmek için "şehrin" kenarında gidip etrafı saran buza mermilerini boşalttıkları bir yer vardı. Her şeyi hesaba katınca, içinden taşıtla geçmemizin bir hafta aldığı araziden daha tertipli ve tahmin edilebilirdi bu yer. Burası, böyle olmak zorundaydı; çünkü bir ticaret merkeziydi. Zaman geçtikçe daha iyi anladım bu durumu.

İçeri yerleşir yerleşmez ben ve Samman triportöre binip Orolo'nun içerde olup olmadığına bakmak için barları ve genelevleri turladık. Cord, çalışma sistemine hayranlık duyarak lokomotifin üzerine tırmanmıştı ve Yul da onu izliyordu. Böyle şeylere Cord kadar meraklı olduğunu iddia etmişti; ama aslında tek başına dışarı çıkarsa Cord'a tecavüz edileceğini sandığı bana göre çok açıktı.

Birkaç gün daha vakit öldürdük. Yanımda getirdiğim kurambilim kitabını okumaya çalıştım; ama dikkatimi veremedim ve en sonunda mantık dışı bir süre uyumaya başladım. Sammann, Ağ'a kesintili olarak bağlanabileceği ofis modülüne yakın bir yer bulmuştu. Oraya günde bir kere gitti ve sonra elde ettiği bilgiyi incelemek için geri geldi. Yul ve Cord "odun toplamadıkları" zaman minik telegör ekranından çekimler

izliyordu. Ganelial Crade, Eski Baz dilindeki el yazmalarını okuyordu ve bizim kibarca sakındığımız ve çekindiğimiz bir şeye ilgi göstermeye başladı: din.

Sammann bir keresinde başını telegöründen kaldırıp odanın öteki tarafında bulduğu yüzüme bakarak ve sonra da bakışını tekrar telegörüne çevirerek beni bir sürtüşmenin eşiğinden döndürmüştü. Veri araştırmalarının birinden yeni gelmişti; hâlâ bıyıklarından sarkan buz parçacıkları vardı. Yaklaşıp yanındaki sandalyeye oturdum.

"Zamble'dan ayrıldıktan sonra bazı ağlara erişim sağlamak için çalışmaya başladım" diye açıkladı Sammann. "Normalde bunlar bana kapalı olurdu; ama ne yaptığımı açıklarsam erişim sağlayabileceğimi düşündüm. İsteğimin değerlendirilmesi biraz zaman aldı. Bunları kontrol eden insanlar hikâyemi doğrulamak için Net'i araştırıyorlardı muhtemelen"

"Bu iş böyle mi yürür?" diye sordum.

Samımann sorumdan pek memnun olmamıştı. Belki de böyle şeyleri bana açıklamaktan bıkmıştı veya belki de bizim bu kadar pervasızca çiğnediğimiz Öğreti'ye birazcık saygı göstermek istemişti. "Diyelim ki kar lastiklerini satın aldığımız cehennemin dibindeki şu şehirdeki yemekhanede bir çekici var"

"Norslof" dedim."

"Her neyse. Bu çekici bir güvenlik önlemi olarak orada duruyor. O berbat yiyeceklerin parasını ödemek için kasaya yürürken bizi görüyor. Bu bilgi bir şebekeden ötekine geçiyor. Görüntüleri inceleyen bir kişi, benim başka üç kişiyle birlikte şu şu tarihte orada olduğumu görebilir. Sonra bu insanların kim olduğunu bulmak için başka yöntemler kullanabilirler. Bunlardan bir tanesinin Azuz Edhar'dan Fraa Erasmas olduğu ortaya çıkar. Böylece anlattığım hikâye doğrulanmış olur"

"Tamam ama nasıl..."

"Boşver!.." Sonra o ifadeyi kullanmaktan sıkılmaya başlamış gibi başlamaya niyetlendiği cümleyi kesti ve bir süre gözlerini kapattı ve tekrar denedi. "Bilmen gerekiyorsa, muhtemelen üzerimde asahastam çalıştırmışlardır"

"Asahastam?.."

"Asenkronik, simetrik olarak anonimleştirilmiş, hafifletilmiş açıkses tanı müzayedesi. Bunu dilbilgisi açısından incelemeye sakın kalkışma. Bu kısaltına Yeniden Yaratılış öncesindendir. 3600 yıldır gerçek bir asahastam olmadı. Bunun yerine aynı amaca hizmet eden başka şeyler yapıyoruz ve bunları eski adıyla söylüyoruz. Çoğu durumda kanıtlana-

bilir geri dönüşsüz faz geçişinin reputon camında belirmesi -ne olduğunu boşver- birkaç gün, geçici gelişigüzel çekirdeklenmeye sazan gibi atlamadığınızdan emin olmak bir gün daha sürer. Mesele şu, son zamanlara kadar istediğim erişim bana verilmedi" Gülümsedi ve bıyığından bir parça buz kopup telegörünün kontrol paneline düştü. "'Bugüne kadar' diyecektim ama bu lanet gün hiç bitmiyor."

"Güzel. Söylediğin hiçbir şeyi gerçekten anlamadım; ama belki bunu daha sonraya saklayabiliriz"

"İyi olur. Anlatmaya çalıştığım: ben senin çekimde kısaca gördüğün roket fırlatılması hakkında bilgi edinmeye çalışıyordum"

"Ah. Peki başarılı oldun mu?"

"Ben evet derdim. Siz ayutlar bir kitaba itinayla yazıp öteki ayutlar tarafından karşılaştırması yapıldıktan sonra bir bilgiye bilgi dediğiniz için siz hayır diyebilirsiniz. Araştırdığımız bilgi sesli, belirsiz ve akıl çelici türden bir bilgi. Bu tür bilgiler çoğunlukla sözcükler yerine fotoğraflar veya akustik imzalardan oluşur"

"Azarını kabul ediyorum. Neler elde ettin?"

"O rokette sekiz kişi yukarı çıkmış."

"Öyleyse resmi açıklama şüphelendiğimiz gibi bir yalandı."

"Evet."

"Kimlermiş?"

"Bilmiyorum. İşin rahatsız edici ve belirsiz olduğu yeri de burası. Bu şey çok gizli kapaklı. Askeri sırlar vesaire. Sana okuyabileceğim bir yolcu listesi yok. Yığınla dosya yok. Elimdeki tek şey kapıcının pikabının ön camındaki çarpışmayı engelleyici çekiciden gelen, beş yüz metre uzaklıktaki dar bir yere paralel park ederken çekilmiş on saniyelik gerçekten kötü bir görüntü. Hareket kalıntıları temizlendi elbette."

Sammann, bahsettiği kadar berbat çekim verilerini telegöründe göstermeye başladı. Büyük bir binanın yanına park etmiş, üzerinde askeri işaretler olan bir otobüs görüntüleniyordu. Binanın yan tarafında bir kapı açıldı. Beyaz tulum içinde sekiz kişi dışarıya çıkıp otobüse bindi. Doktor ve teknisyen gibi görünen başkaları da onların peşinden gitti. Bina ve otobüs arasındaki mesafe yaklaşık beş metreydi ve bu yüzden onların sadece o kadarlık yürüyüşünü görebildik. Samımann bu görüntüyü sonsuz döngü biçiminde çalıştırdı. İlk yirmi-yirmi beş kerede bütün dikkatimizi beyaz giysili ilk dört kişiye vermiştik. Yüzleri seçmek imkânsızdı; ama insanların hareket ediş biçimlerinden çok anlam çıkarılabilmesi şaşırtıcıydı. Beyaz giysili kişilerin üçü, hepsinden daha büyük ve çekici bir saç şekline sahip olan dördüncü bir kişinin etrafında

sürekli kayan bir üçgen gibi hareket ediyordu. Bu kişi dimdik duruyor ve önemsiz bir çizgide ilerliyordu; diğerleriyse koşup el sallıyordu. Onun tulumu ötekilerden biraz farklıydı: çizgili bir deseni veya üzerinden çapraz geçen işaretleri vardı; neredeyse birkaç metre kumaşla sarılmıştı...

"Urgan" dedim, görüntüyü dondurup işaret ederek. "Buna benzer bir şeyi önceden görmüş gibiyim; Apert'te. Ona benzer giyinmiş bir dışlak vardı. O bir Cennet Bekçisi papazıydı. Bu onların tören kıyafeti."

Bu noktaya kadar Cord çekimi bizimle birlikte izlemek için yaklaşmıştı. Omuzlarının üstünden bakarak Sammann'ın sandalyesinin arkasında duruyordu. "Şu arkadan gelen dört kişi" dedi, "onlar ayut"

O ana kadar gözlerimiz sadece baş rahip ve onun üç yardımcısını görüyordu. Tayfanın diğer yarısı pek dikkat çekmiyordu; sadece binadan otobüse düz bir çizgi halinde yürüyorlardı. "Bunu neye dayanarak söylüyorsun?" diye sordum. "Yani urganlı adama hiç ilgi göstermemelerinden başka. Onları ayut olarak tanımlayacak hiçbir şey yok."

"Evet var" dedi Cord. "Yürüyüş biçimleri!.."

"Sen neden bahsediyorsun!? Hepimiz iki ayaklıyız! Hepimiz aynı şekilde yürüyoruz!" diye itiraz ettim; ama Samınann Cord'a sırıtmak için sandalyesinde kıvrıldı. Heyecan içinde başını salladı.

"Siz ikiniz kafayı yemişsiniz" dedim.

"Cord haklı" diye ısrar etti Sammann.

"Apert'te bu daha açık olamazdı" dedi Cord. "Dışlaklar omuzlarını düşürüp kasıla kasıla yürür. O yerin sahibiymiş gibi yürürler" Sandalyenin arkasından çekildi ve yalpalar tarzda odanın ortasına kadar yürüdü. "Ayutlar ve Italar kendilerine daha hâkimdirler" Cord kendisini topladı ve hızlı adımlarla, havayı hiç kımıldatmadan bize doğru yürüdü.

Ne kadar çılgınca görünürse görünsün Apert sırasında kısmen nasıl hareket ettiklerine dayanarak dışlakları belli bir mesafeden fraalar ve suurlardan ayırt edebiliyordum. Dikkatimi yeniden ekrana verdim. "Tamam, bu konuda sana güveniyorum" dedim. "Onlara baktıkça o hareket bana daha tanıdık gelmeye başladı. Özellikle de arkadan takip eden uzun boylu olan. Hık demiş burnundan düşmüş..."

Bir süre tek bir sözcük bile duymadım. İyi olup olmadığımı anlamak için herkes bana baktı. Gözlerimi o çekimden alamıyordum. Dört kere daha izledim ve her defasında neyi, *kimi* gördüğümden daha çok emin oldum.

"Jesry" dedim.

"Ah, Tanrım!" diye bağırdı Cord.

"Rahmeti ve bereketi üzerine olsun" diye fısıldadı Ganelial Crade, bir kimse bir yeminde o kelimeyi kullandığında âdeti olduğu üzere.

"O kesinlikle senin arkadaşın" dedi Cord.

"Fraa Jesry Cennet Bekçisi'yle uzayda!" diye bağırdım, sadece bu gerçeği duymak için.

"Heyecan verici tartışmalar yapıyorlardır eminim" dedi Sammann.

Birkaç saat sonra, pencereleri örtüp uyumaya çalıştığımız sırada yer uğuldamaya, gümbürdemeye başladı ve ardından gelen bir sarsıntı malzemelerimizin yarısını yere düşürdü. Ben ve Gnel tulumlarımızın fermuarını açıp dar köprüye koştuk. Aşağıya baktığımızda palet bölümlerinin nasıl olduğunu anlayamadığımız bir şekilde yer değiştirmesiyle ezilen buz kırağılarının, parlayan bulutlar halinde patladığını gördük. Bir merdivenin neredeyse kar seviyesine kadar indiği dar köprünün kenarına doğru hızla kaçıp aşağıya atlayarak triportörü hareket ettirdik ve hızla düz vagona geri döndük. Lokomotif ileri doğru yerinden kımıldayıp yavaşça durmaya başladığında patlama sesleri treni titretiriyordu. Birkaç düz vagonun yükleme rampaları, son dakikada yükleme devam edebilsin diye buzun üzerinde sürükleniyordu. Trenin gerçekten harekete geçmesi için yarım saat kadar bir zaman vardı. Bunlardan bir tanesinde bas bas bağırdık ve dar bir alanda bir ileri bir geri hareket eden bir yük kamyonuna doğru yön değiştirip Gnel'in pikabını bulduk. Triportörü kalas rampaların yukarısına çıkarıp kalasları pikabın altına yerleştirdik. Sonra her üç aracın motorlarından soğutma suyunu boşaltıp plastik bidonlarda saklayarak bir süre oyalandık. İşimizi bitirdiğimizde tren, kar ayakkabılarıyla yürüyebileceğimizden daha hızlı hareket ediyordu ve bu yüzden kızakların kenarlarını kuşatan ve onları birleştiren dar köprü boyunca ilerledik. Cord ve Yul güneşin içeri girmesi için pencere örtülerini yukarı kaldırdı. Büyük bir kutlama kahvaltısı hazırlanıyordu. Kuzey Kutbu'na doğru yolculuğumuza başlamıştık. Buna memnum olmuştum ama Fraa Jesry'nin yörüngede olduğunu düşündüğüm zaman yanlış yerde olduğumu bundan daha derinden hissedemezdim.

"Piç kurusu!" dedim. "O piç kurusu!"

Herkes bana baktı. Bu şartlar altında büyük kahvaltı yerine geçen şeye de ara vermek zorunda kalmıştık.

Yulassetar Crade *Senin akraban... senin sorunun* demek ister gibi Cord'a baktı.

"Kim?.. Ne?.." dedi Cord.

"Jesry!"

"Birkaç saat öncesine kadar Jesry için neredeyse ağlamaya başlayacaktın. Şimdi de piç kurusu mu oldu?"

"Bu çok tipik bir durum" dedim.

"Sık sık uzaya mı fırlatılıyor?" diye sordu Sammann.

"Hayır. Açıklaması zor fakat... onların hepimizin içinden seçtikleri kişi *o*."

"*Onlar* kim?" diye sordu Cord. "Bunun bir Konsay operasyonu olmadığı kesindi"

"Doğru. Ama Sakular Otorite, Tredegarh'daki başpapazlara gidip 'en iyi beş kişinizi verin' demiş olmalı ve bula bula buldukları da bu işte" Başımı salladım.

"Gurur duymalısın.... biraz" diye sınadı Cord.

Ellerimi yüzüme koyup iç çektim. "O uzaylılarla tanışmaya gidiyor. Ben hurda bir trende yolculuk ediyorum" Daha sonra yüzümü açıp Gnel'e baktım. "Cennet Bekçisi hakkında ne biliyorsun?"

Gnel göz kırptı. Bir süre donakaldı. Uzun zamandır onu dini konuşmalarıma karıştırmamaya çabalıyordum. Şimdiyse doğrudan onunla ilgili bir soru sormuştum! Kuzeni sert bir şekilde burnundan soluyup bakışını kaçırdı; sanki bir trafik kazasına şahit olmak üzereymiş gibiydi.

"Onlar zındık" dedi usulca.

"Evet ama sizin için neredeyse herkes öyle, değil mi?" dedim. "Daha açık olabilir misin?"

"Anlamıyorsun" dedi Gnel. "Onlar sadece zındık değil. Onlar benim inancının kopmuş bir dalı" Yul'a baktı. "Bizim inancımız" Cord bunu kaçırması ihtimaline karşı Yul'u dirseğiyle dürttü.

"Sahi mi?" diye sordum. "Zamblelılar bir dal mı?" Bu bilgi geri kalanımız için yeniydi.

"Bizim inancımız Azuz Bly tarafından kuruldu" diye iddia etti Gnel.

"Şeyini.....yemeden önce mi sonra mı...?"

"O" dedi Gnel, "bizi bir avuç barbar gibi göstermek için uydurulan eski bir yalandır!"

"İnsanın ciğerini zedelemeden sote yapmak neredeyse imkânsızdır" diye ekledi Yul.

"Azuz Bly'ın bir Tanrıyatapar'a dönüştüğünü mü söylüyorsun? Estemard gibi mi?"

Gnel başını salladı. "Estemard'la daha çok konuşmak için fırsatınızın olmaması çok kötü. Sizin tanımladığınız veya benim tanımlayacağım gibi bir Tanrıyatapar değildir o. Azuz Bly'da değildi. Cennet Bekçisi insanlarından ayrıldığımız nokta da burasıdır"

"Onlar Bly'ın bir Tanrıyatapar *olduğunu* mu düşünüyor?"

"Evet. Onlara göre Tanrı'nın varlığına dair kanıt bulan ve bu yüzden de Sürgün edilen bir tür peygamber o"

"Bu komik; eğer bir kimse Tanrı'nın varlığını kanıtlasaydı biz ona 'güzel ispat, Fraa Bly' deyip Tanrı'ya inanmaya başlardık" dedim.

Gnel bana bunun bir tek kelimesine bile inanmadığını söyleyen soğuk bir bakış fırlattı. "Hadi öyle olsun" dedi düzeyli bir şekilde. "Şu Cennet Bekçisi müritlerinin anlattığı hikâye bu değil"

Aklım Apert arifesine ve Büyüksuur Tamura'yla girdiğim ikonografi tartışmasına gitti. "Bu bir Brumasya İkonografisi" dedim.

"Ne?"

"Cennet Bekçisi, matik dünyada gizli bir komplo olduğu hikâyesini yayıyor"

"Evet" dedi Gnel.

"Çok büyük öneme sahip bir şey -bu örnekte Tanrı'nın varlığı- keşfedilir. Ayutların çoğunun kalbi temizdir ve haberi yaymak isterler; ama onlar gizemi muhafaza etmek için hiçbir şeyin durduramayacağı bu komployla zalimce baskı altında tutuluyorlar"

Gnel sakınarak bir şey söylemeye hazırlanıyordu ki Yul önce konuştu: "Siz onu çiviliniz"

"Bu ümit kırıcı" dedim, "bütün şu ikonografiler yüzünden komplo teorilerine dayalı olanların kökünü kazımak en zorudur"

"Söyleme" dedi Sammann, gözümün içine bakarak.

Utandım ve bir süre sesimi kestim. Cord sessizliği bozdu: "Kuzenlerin gemisi hâlâ sır olarak saklanıyor; bu yüzden Cennet Bekçisi'nin bu konuda ne düşündüğünü bilmiyoruz. Yine de tahmin edebiliriz. Onlar bunu şey olarak görecekler..."

"Bir mucize olarak" dedi Yul.

"Başka bir dünyadan, bizimkinden daha saf ve daha güzel bir dünyadan ziyaret" diye tahminde bulundum.

"Kötü komplonun var olmadığı bir yerden" dedi Cord. "Hakikatı ortaya çıkarmak için geliyor"

"Üç Bozulmamış'ın tepesinde parlayan lazer ışığını ne yapacağız?" diye sordu Sammann. "Bunu nasıl yorumlarlardı?"

"Üç Bozulmamış'ın nükleer atık çöplüğü olduğunu bilip bilmedikle-rine bağlı bu" dedim.

"Ne!?" diye bağırdı Crade kardeşler.

"Bunu biliyor olsalar bile" dedi Cord, "daha ruhani bir yorumda bulunacaklardır muhtemelen."

Gnel'in dengesi hâlâ biraz bozuktu ama araya girdi, "Cennet Bekçisi, Binlikçiler'i iyi insanlar olarak görür."

"Elbette" dedim. "Onlar hakikatı biliyorlar ama ağızlarını açamıyorlar çünkü. Onlukçular'ı ve Yüzlükçüler'i görmezden gelerek gizlenmiş oluyorlar, bu mudur?"

"Evet" dedi Gnel. "Bu yüzden onun lazer ışığı yorumu şöyle..."

"Bir lütuf" dedi Cord.

"Bir kutsama" dedim.

"Bir davet" dedi Yul.

"Hey, sürpriz yapmak için geldiler!" dedi Samınann keyifli bir şekilde.

"Muhtemelen. Belki. Bilmiyoruz. Sadece Jesry için tatsız bir sürpriz olmamasını diliyorum" dedim.

"Piç kurusu Jesry mi?" dedi Cord.

"Evet" dedim ve kıkır kıkır güldüm. "Piç kurusu Jesry"

Ganelial Crade'in bir vaazına maruz kalmaksızın bu işten sıyrılmışız gibi geldiği için kendimi iyi hissediyordum; ama Cord ona doğru dönüp, "Cennet Bekçisi sizin inancınızdan nerede ayrıldı, Gnel?" dediğinde yüreğim ağzıma geldi. Bu cümlenin son bölümü biraz aceleye gelmiş ve sesi boğulmuştu; çünkü Yul neşeyle Cord'un omzunun üzerinden uzanıp eliyle ağzına kapatmıştı ve konuşurken onun parmaklarını geriye büküyordu.

"Biz yazmaları özgün Baz dilinde kendimiz okuyoruz" dedi Gnel, "bu yüzden bizim ilkel köktenciler olduğumuzu sanabilirsin. Belki de bir mânâda öyleyiz. Ancak son elli yüzyılda, –Eski ve Yeni– matik dünyada olup bitenlere kör değiliz. Tanrı'nın Kelâmı değişmez. Kutsal Kitap düzeltme veya tercümeden zarar görmez; ancak insanların Kutsal Kitap dışında bildiği ve anladığı şey sürekli olarak değişiyor. Siz ayutların yaptığı şu: bize Tanrı tarafından altı bin yıl önce bahşedilmiş olan doğrudan vahyi kullanmadan Tanrı'nın yaratımını anlamaya çalışıyorsunuz. Bize göre sizler, kendi gözlerini kör eden ve şimdi de yeni bir kıta keşfetmeye çalışan insanlarsınız. Siz feci şekilde özürlüsünüz; ama tam da bu nedenden bizlerde olmayan duyular ve yetenekler geliştirdiniz"

Bir süre sessizlikten sonra şöyle dedim, "Dilimi tutuyorum ve az önce söylediklerindeki yanlışlara hiç girmeyeceğim. Söylediklerin özetle bizim özde kötü veya yoldan çıkmış olmadığımızmış gibi. Bizim eninde sonunda Kutsal Kitap'ı kabul edeceğimizi düşünüyorsun"

"Elbette" dedi Gnel, "Öyle olmak zorunda. Ama hakikatı saklamak için gizli bir komplo olduğunu düşünmüyoruz"

"Senin kafa karışıklığının hakiki olduğuna inanıyor!" diye tercüme etti Yul. Gnel kafa salladı.

"Çok düşüncelisin!" dedim.

"Azuz Bly'ın defterlerini koruduk" dedi Gnel. "Onları ben de okudum. Onun bir Tanrıyatapar olmadığı kesin"

"Böyle söylediğim için afedersiniz" dedi Sammann. Birisini aşağılayacağı zaman konuşmaya her zaman şöyle başlardı. "Bir avuç Tanrıyatapar'ın ateist olduğunu bildikleri birisinin yazmalarına dayanan bir din kurması kaçıklık değil midir..."

"Biz onun mücadelesini destekliyoruz" dedi Gnel, azıcık bile kırılmadan. "Onun hakikati bulma mücadelesini..."

"Ama siz hakikati zaten bilmiyor musunuz?"

"Biz Kutsal Kitap'taki hakikatleri biliriz. Orada olmayan hakikatleri hissederiz; ama bilmeyiz."

"Bu şeye benziyor..." diye başladım, sonra dilimi ısırdım.

"Bir ayutun söyleyeceği bir şeye mi? Estemard gibi birinin? Veya Orolo?"

"Lütfen, onu bu işe karıştırmayalım"

"Güzel" diye omuz silkti Gnel. "Orolo kendisine sakladı. Öğreti'yi korudu bildiğim kadarıyla. Onunla hiç konuşmadım"

Burada geri çekilmek zorundaydım. Ona kadar saymak zorundaydım. Tırmığı çıkarmak zorundaydım. Bu insanlar ebedi hakikatleri önemsiyorlardı. Böyle hakikatlerin bazılarının ama hepsinin değil, bir kitapta yazılı olduğuna inanıyorlardı. Onların kitabının doğru, ötekilerininkinin yanlış olduğuna inanıyorlardı. Şimdiye kadar yaşamış olan diğer insanların çoğuyla ortak yönleri bu kadardı. Şimdi yeni marifetleri vardı: ayutların bir Azuz'undan esin alıyorlardı. Benim için bunların bir anlamı olmasının önemi yoktu.

"Hakikatı hissediyorsunuz ama bilmiyorsunuz" diye tekrarladı Cord. Önceki gün Zamble'daki ayininiz, sizin şarkı söylediğinizi duyabiliyorduk, çok duyguluydu."

Gnel başıyla onayladı. "Estemard'ın katılmasının nedeni de bu; fakat o inanmıyor"

"Tezleriniz onu ikna edememiş" diye tercüme etti Cord, "ama sizin hissettiklerinizin birazını hissediyor"

"İşte tam da öyle!" Ganelial Crade keyiflenmişti. Bu tuhaftı ama gerçekten keyiflenmişti. Yeni bir dönme bulmuş gibiydi.

"Eh, inanmayan biri için bile bunun cazibesini anlar gibiyim" dedi Cord.

Cord'a şöyle bir baktım. Yul elleri yüzünü kapadı. Cord savunma durumuna geçti. "Bu 'ark'a katılma ihtimalim olduğunu söylemiyorum. Issızlığın ortasında saatlerce yolculuk yaptıktan sonra insanların biraraya toplandıkları bu yere gelmek ve paylaştıkları bu duygusal bağı hissettmek çok etkileyiciydi sadece. Bunu yüzyıllardır yaptıklarını bilmek..."

"Bizim ark, Zamble gibi kasabalarımız" dedi Gnel, "hepsi ölüyor. Bu ayinlerin duygusal olarak yoğun olmalarının nedeni budur."

Söylediği, içinde güven duygusu olmayan ilk şeydi bu ve bu yüzden şaşırmıştık. Yul ellerini yüzünden çekti ve kuzenine göz kırptı.

"Cennet Bekçisi yüzünden mi ölüyor?" diye tahminde bulundu Sammann.

"Basit ve incelikli olmayan bir vaaz veriyor. Bu bir hastalık gibi yayılıyor. Bunu benimseyenler dönüp kafirmişiz gibi bizi reddediyorlar. Bu bizi yok ediyor" dedi Gnel ve Yul'a pek de dostça olmayan bir bakış fırlattı.

Bütün bunlar çok ilginçti elbette; ancak düşünmem gereken başka şeyler vardı. *Estemard derinlere kadar inmiş. Ya Orolo?*

Yıldıztaşı kapatılmadan hemen önce Orolo'yla sohbetimizi hatırladım; güzellik hakkındaki sohbetimizi. Benim hayatımı kurtaran sohbeti... Geçmişe bakıldığında bu Orolo'nun şuurunu kaybettiği an olarak görülebilirdi. Sanki aynı anda o delirmeye başlamış, bense akıllanmaya başlamıştım.

Bu düşünceyi başımdan savdım. Orolo Düşürülmüştü. Sığınabileceği bir tek yeri vardı: Bly Tanık Tepesi. Oraya varır varmaz Öğreti'yi gözlemişti. Ark'ta onun adına ayin yoktu. Gidebilecek hale gelir gelmez oradan ayrılmıştı.

Pekâlâ...

Durun bir dakika. Gidebilecek hale gelir gelmez *değil*. Bizden sadece birkaç gün önce kuzeye doğru yola çıkmıştı; lazerlerin Üç Bozulmamış üzerinde parlamasından sonraki sabah. Bu niçin cüppesini, urganını ve küresini toplamış ve bütün yerler içinde bula bula Ecba'ya aceleyle gitmesine neden olmuştu?

Birkaç gün içinde belki de ona kendim sorabilecektim.

Huşun: Beyinde yeterli yoğunlukta bulunduğunda her şeyin güzel olduğu duygusunu yaratan doğal bir kimyasal madde. Teorlar tarafından Y.S. Birinci Yüzyıl'da yalıtılıp ilaç olarak bulundurulmuş, en sonunda gamsız otu olarak bilinen yaygın bir ot, sekans mühendisliğiyle huşun metabolizmasının yan ürünü olarak üretildiğinde her yere yayılmıştır. Gamsız otu en sonunda On Bir'den biri olarak kabul edilmiştir.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Yolculuk iki gün sürmüştü veya buraya kadar iki sefer uyuyup uyanmıştık. Çalışmaya hazır hale gelivermiştim. Zamble'dan kızak limanına yolculuk, düşünmeye ve okumaya ara vermek için hoş bir fırsat olmuştu; ama Jesry'yi görmek beni çok şaşırtmıştı. Ben bir kerede on iki saat uyuyabilir ve çekim izleyebilirken arkadaşlarım her zamankinden daha çok çalışıyor, tehlikeli görevlere çıkıyorlardı. Bu konuda bir şey yapmam zordu. Sürekli titreşim ve arada bir de kızak treninin kulak tırmalayan vites değiştirmeleri, manastırdan oldukça uzakta olduğumuz anlamına geliyordu. Okumak ve yazmak zordu; çekim izlemek buna değecek bir iş değildi. Dışarıya çıkmak söz konusu değildi. Buradaki birçok kişinin madde bağımlısı olmasını anlayabiliyordum.

Yola çıkmadan önce Sammann, belgeler olmadan sınırdan gizlice geçmenin yolları konusunda araştırma yapmıştı. Ekonomi göçmenleri bunu sürekli yapıyorlardı ve bunlardan bazıları, neyi yapmam ve neyi yapmamam gerektiği konusunda bana kabaca fikir veren deneyimlerini seyir defterlerine kaydetmişlerdi. Yapılmaması gereken en önemli şey, bütün mesafeyi kızak treninin üzerinde katetmekti. Öteki taraftaki kızak limanı, içinden geçtiğimizden çok daha titiz çalışıyordu. Memurlar, limanın birkaç derece kuzeyindeki bir karakoldan trene biniyor ve yolculuğun son birkaç saati boyunca treni baştan sona tarıyordu. Onlardan saklanmayı deneyebilirdiniz ama bu şans işiydi. Bunun yerine kaçaklar karakolun yakınlarında bir yerde trenden aşağı atlamayı ve kendilerini sınır karakolundan kaçıracak olan yerel kızakçılarla anlaşma yapmayı tercih ediyorlardı.

Bu işi yapanlar iki kategoriye ayrılıyordu. Daha yaşlı ve daha yerleşik kaçakçıların, dağlardan birkaç yüz kilometre uzaklıktaki buzla kaplanmış sahile sürebilecekleri daha büyük ve daha uzun mesafeler için kullanılan kızakları vardı. Sadece kızak limanını atlatmak için küçük, atik ve kısa mesafeli kar makineleri kullanan daha genç olanlar da vardı. Be-

nim bunlardan birine binmemi umut ediyorduk ancak küçük olanlar kötü hava koşullarında çalışamıyordu. Elbette bütün bu kaçakçılık işi Sakular Otorite bunu durdurmak konusunda ciddi olsaydı durdurulabilirdi. Kaçaklar birazcık kurnazlık yaptıklarında Sakular Otorite başka tarafa bakmaya istekli gibiydi.

Kuzenlerin aktif uyduları engellemesi yüzünden enlemimizi bilemiyorduk ama kaba bir pusula hesabı yaparak ne kadar yol gittiğimizi tahmin edebiliyorduk. Yaklaştığımızı düşündüğümüz zaman, sıcak tutacak bütün şeyleri giydim ve tulumumdaki yakıt torbasının son bakımını yaptım. Bana Celp'te verilen sırt çantası fazlasıyla küçük, yeni ve güzel görünümlüydü ama Yul pikabında daha büyük metal iskeletli eski bir tane olduğunu söyledi. Sıkı sıkıya giyinip dar köprüden arka taraftaki düz vagona geçtik. Rüzgâr sırtımızdan vuruyordu; ama kızak treni kasislerin üzerinden geçerken sendeleyip yalpaladık. Taşıtın üzerinden bir metre kar kürümek zorunda kaldık. Bunu yaparken kar yağışı şiddetlendi ve zaman zaman aşağıya attığımızdan daha çok kar yağıyormuş gibi geliyordu. En sonunda Yul'un pikabının arka tarafına ulaştık ve az sonra gireceğim münasebette fazla dikkat çekmeyecek eski bir askeri sırt çantası bulduk. Küçük sırt çantamın içindekileri bunun içine aktardım. Geriye kalan boşluğu enerji barları, yedek giysiler ve başka ufak tefek şeylerle doldurup her ihtimale karşı yan taraflarına bir çift kar ayakkabısı bantladık. Trene geri döndüğümüzde Gnel bana bozuk para verdi: beni zengin etmeyecek; ama sıkı pazarlık edersem geçiş için ödemeye yetecek kadar. Samımann kızak limanı civarının bir haritasını yazıcıda yazdırdı. Cord bana sarılıp yanağımdan öptü. Dışarıya, dar köprüye çıkıp yüzümü rüzgâr çarpmasından korumak için kapüşonumun peluşlu kenarını çekiştirdim ve trenin sol tarafına baktım. Annelerini izleyen telaşlı hayvan yavruları gibi daha küçük üç kızak treni o tarafta hayal meyal görünüyordu. Son on beş dakika içinde fırtınanın içinden çıkıp görünür olmuşlardı. Her biri, arkasında birkaç kızağı çeken paletli kar çekicisinden oluşuyordu. Bu kızakların bazıları düz vagonlu veya açık kasalıydı. Bunlar mal kaçırmak içindi ve gerçekten de şu anda bir tanesi yükleniyordu. Bizim trenimizin üçüncü kızağının yan tarafına park etmişti ve adamlar kutuları aşağı atıyor, şişman torbaları aşağıya, içeri doğru tekmeliyordu. Ötekiler örtülüydü; arkalarında tente takılıydı. Bunlardan bir tanesinin üzerine atlayan turuncu giysili adamlardan birkaç tanesini gözledim.

Sammann bana bir talimat ve iki kural vermişti. Talimat: içinde birçok yolcu olan bir trene bin. Çok kişi olmak güvenliydi. Kural 1: ayağı-

nın yere değmesine izin verme. Terk edilirsin ve oracıkta ölürsün. Kural 2: dalavereyi hemen anla.

Ben ve Gnel bu üç trenden daha küçük bir şey görmeyi umut ederek on beş dakika kadar dar köprünün üzerinde volta attık. Dev kızak treninin yanında minicik görünseler de, güneye giderken yolda görülebilecek birçok taşıttan çok daha büyüklerdi. Kızak limanı civarında kısa mesafeli kaçakçılık turları atan daha küçük ve daha kıvrak taşıtlardan hiç görmedik. Muhtemelen kötü hava yüzünden hiçbiri bugün dışarı çıkmamıştı.

Keskin gözlü bir kızakcı beni gözlüyordu. Simsiyah egzoz dumanı öksüren motorunu gazladı ve yan tarafa park etti. Çekicisinin arkasında sadece bir kızak vardı. Penceresini açtı ve kıpkırmızı ve kıllı yüzünü dışarı uzatıp bir fiyat verdi. Kızağını görebilmek için birkaç adım geri çekildim. Boştu. Ben tek kelime söylemeden daha düşük bir fiyat verdi.

Gelen ilk trene atlamayı doğru bulmadım ve bu yüzden başımı sallayıp başka tarafa çevirdim ve daha büyük bir trenin yolcu aldığı yere doğru ilerledim. Bu işlem, burada bir anlam ifade ederse, daha profesyonelce yapılıyordu; ama geç kalmıştım. Kızaklar, bakışlarından istenmediğim izlenimini edindiğim organize göçmen gruplarla çoktan dolmuştu ve fiyat yüksekti. Yolcu ve kargo kızakları karışık, üçüncü ve daha küçük bir tren daha ümit vericiydi: terk edilmekten korkmayacağım kadar yolcusu vardı.

Beni ve başka birkaç yalnız kimseyi trenin sürücüsüyle pazarlık yaparken görünce ilk kızakçı tekrar ileri atıldı. Kızağındaki tentenin kanatlarından içeriye bakabileceğim ve iki yolcu aldığını görebileceğim şekilde ileri park etti. Çekicisinin kapısı açık duruyordu ve bu yüzden kontrol panelini görebiliyordum. Kontrol panelinin üzerinde, biz hareket ettikçe yatay olarak kayan diş diş izler gösteren parlak bir ekran takılıydı: bir sonik. İçinde bunlardan bir tane olmayan bir trene asla kendini teslim etmemelisin diyordu Kural 2. İlerideki buzda gizli yarıkları sondalamak için ses dalgalarını kullanıyordu bu şey. Yarıkların çoğuna trenin uzun paletleriyle köprü kurulabiliyordu; ama bazı yarıklar treni ve arkasındaki her şeyi yutabilirdi.

Sürücüye nereye gittiğini sordum: "Kolya" diye cevapladı. Kargo ve yolcu kızağı karışımı daha uzun olan tren Imnash adında başka bir yere gidiyordu. Bir sonraki buzkıranın otuz bir saat içinde Kolya'dan hareket edeceğini biliyorduk; bu yüzden fiyatta anlaştıktan sonra sırt çantamı tek kızaklı trenin içine attım ve üçüncü yolcusu oldum. Burada âdet olduğu üzere anlaştığımız yolculuk ücretinin yarısını peşin ödedim; diğer

yarısını ise varınca vermek üzere cebime koydum. Adam on beş dakika trenin yan kanatlarında bir yer aramak için dolandı ve sağ taraftan bir yolcu daha almayı başardı. O noktada dar köprülerde hiç kimse kalmamıştı. Küçük kızak trenlerinin hepsi aynı sinyali almış gibi büyük olanın yanından sıyrıldılar. Müffettişlerin trene bineceği karakola yaklaştığımızı tahmin ettim.

On beş metreden dev treni zar zor görebiliyorduk; otuz metredense bu imkânsızdı. Bundan bir dakika sonra enerji santralinin titreşimleri bile karla boğulmuş ve bizim küçük trenin motorunun ince sesli notasıyla bastırılmıştı.

İki hafta önceki büyük Celp'te mihraptan dışarıya yürürken aklımda bunlar yoktu! Orolo'yu kutba doğru takip etme kararını verdiğim zaman bile yolculuğun son ayağının böyle olacağını hayal etmemiştim. Zamble'da bunun gibi bir şeye binmek zorunda kalacağını birisi söylemiş olsaydı, bunu yapmamak için bir mazeret uydurur ve doğruca Tredegarh'a giderdim. Daha Zamble'dayken fark etmediğim konu, aslında bütün bunların ne kadar rutin bir şey olduğuydu. İnsanlar bunu sürekli yapıyordu. Tek yapmam gereken yirmi dört saat vakit öldürmekti; zira bu acayip mekanizmanın denize ulaşması bu kadar zaman alıyordu.

Biz dört yolcu, sekiz yolcunun oturabileceği yanlara bakan bir çift bankın üzerinde oturuyorduk. Tulumlarımızın içinde hepimiz aynı görünüyorduk. Bir haftadır kullanmama rağmen benimki onlarınkine kıyasla yeni sayılırdı. Beni berbat görünümlü bir bagajla donatmak için girdiğimiz onca sıkıntıya rağmen, benimki ilk iki yolcununkiyle kıyaslandığında gıcır gıcırdı: plastik sicimle bağlanmış ve plastik bantla desteklenmiş plastik alışveriş torbaları. Sonuncu yolcunun sarı ipten bir ağın içine bağlanmış eski bir bavulu vardı.

Bunlardan ilk ikisi kendilerine Laro ve Dag diyordu; sonuncusu ise Brajj'dı; bu isimlerin hepsi nispeten yaygın olan surdışı adlardı. Adımın Vit olduğunu söyledim. Motor gürültüsü yüzünden daha fazla sohbet etmek zordu ve bu herifler de pek konuşkan kimselere benzemiyordu. Laro ve Dag bir battaniyenin altına tıkışmıştı. Onların kardeş olabileceğini düşündüm. İçeri en son giren Brajj, arkadaki kanatlara en yakında oturuyordu. Onun cüssesi (benden biraz daha büyüktü) ve hantal bavulu çok yer kaplıyordu. Trenin kıvrılan izinden içeri fırıl fırıl dönerek giren kar yüzünden oturmasına seve seve müsade ettiğimiz bir yerdi burası.

Bütün kitaplarımı Cord'un yanında bırakmıştım. Hiç kimsenin çekicisi yoktu. Dışarıda fırıl fırıl dönen kardan başka görecek hiçbir şey

yoktu. Katalitik ısıtıcımı parmaklarımı hayatta tutacak en düşük seviyeye ayarladım ve kollarımı kavuşturdum; ayaklarımı çantamın üzerine uzattım tahta bankın üzerine kendimi bırakıp zamanın ne kadar yavaş geçtiğini düşünmemeye çalıştım.

Konsentin konforlu ortamında en son bulunduğumdan beri sanki yıllar geçmiş gibiydi; ama trenin burasında, fraalarımı ve suurlarımı neredeyse önümde görebildiğim ve seslerini duyabildiğim bir gündüz düşüne kapılmıştım. Arsibalt, Lio ve Jesry'nin fotoğrafından, şüphesiz daha hoş olan Ala'nın fotoğrafına geçtim. Onu Tredegarh'da düşlüyordum; Azuz Edhar'dan biraz daha eski ve büyük, ikliminin daha iyi, bahçelerinin ve koruluklarının daha mest edici ve daha mis kokulu olduğu dışında pek az şey bildiğim bir yerde. Benim bu geziden sağ salim çıkıp Orolo'yu bulduğuma, Tredegarh'a geri döndüğüme, Düşürülmenin aksine kapıdan geçmeme müsade edilmesine veya Kitap dışında bana arkadaşlık edecek hiçbir şey olmadan beş yıl geçirdiğime dair bir düşü de araya sıkıştırmak zorunda kaldım. Bu formaliteleri yolumdan kaldırdıktan sonra uykuyla uyanıklık arasında, şu iğne deliği kamerası gözlemlerini yaptığımız dünyanın her yerinden gelen fraalar ve suurların benim ve Ala'nın şerefine gerçekten güzel tadı olan içki kadehlerini kaldırdığı zengin eski Tredegarh yemekhanesinde güzel bir akşam yemeği düşüne kapıldım. Daha sonra gündüz düşü, mahrem bir bahçede uzun bir yürüyüşü içeren daha özel bir şekil aldı... bu beni mayıştırmıştı. Beklediğim gibi sonuçlanmıyordu. Gündüz düşlerinden aklımın hangi bölümü sorumluysa, bu düşü tutkularımı uyandırmak yerine beni teskin edip rahatlatmak üzere şekillendiriyordu.

Trenin durumundaki bir değişiklik uyuduğumu anlamaya yetecek kadar uyandırmıştı beni.

Kutba gidişte kısa bir kanalı takip etmiştik. İki tektonik plaka en kuzeyde çarpışmış ve üç kilometre buzun altına gömülmüş olmasalardı üzerinden geçmenin ustalık gerektireceği bir sıradağı yukarı kaldırmıştı. Sonuncu gün boyunca kıta altımızda genişlemişti ve biz bunun sağ tarafında veya batı yakasında kalmıştık (keza biz güneye doğru gidiyorduk). Burası ve donmuş deniz arasında çok az düz zemin vardı ve bunun büyük bölümü dağlardan aşağı doğru akan tehlikeli yarıklarla dolu buzullarla kaplıydı; bu yüzden bunun yerine kızak treni, buzların hareket etmediği bir platoyu izleyerek kıyı sıradağlarından birkaç kilometre uzakta kaldı. Kızak limanının bulunduğu yer orasıydı. Yollar, Denizler

Denizi'ne kadar bütün yol boyunca çatallanan taşımacılık ağıyla birleşmek için buzdan, tundradan ve taygadan güneye doğru uzanıyordu ancak o yol üzerindeki ilk karakol kilometrelerce uzaktaydı. Benim kızağı süren adam gibi kaçakçılar, yolcularını bu kadar uzun mesafe taşıyarak zengin olamazlardı. Bunun yerine kızak limanını es geçip okyanusun kıyısındaki limanlara bağlanmak için kıyı sıradağlarını kesen üç geçitten birini seçerek sağa veya batıya doğru saptılar. Bu limanlara buzkıranlar vasıtasıyla güneyden yaklaşılabiliyordu.

Cord, Sammann ve Crade'ler sadece pikaplara binip kızak limanından güneye doğru süreceklerdi. Hava daha iyi olsaydı ve kısa mesafe kaçakçıları bugün çalışıyor olsalardı, onlardan bir tanesine beni kızak limanının yanından kaçırıp sadece Yul'un pikabına tırmanabileceğim birkaç kilometre güneydeki yola bırakması için para verebilirdim. Bunun yerine dört yoldaşım güneye, daha ılıman bir bölgeye doğru birkaç gün boyunca bensiz yolculuk edecekler, sonra batıya kıvrılıp dağlardan buzkıran filosunun ana limanı olan Mahsht adındaki bir limana geçeceklerdi. Bu arada buzkırandan veya onun izini takip eden konvoy gemilerinden yolculuk satın alacaktım. Bu da benim Mahsht'a gelmemi sağlayacaktı. Orada onlarla buluştuğumuzda Denizler Denizi'ne gitmek birkaç gün sürecekti. Bu yüzden şu anda yaptığım şey B Planı'ydı, - A Planı kısa mesafe kızağıyla oralara bir yere kaçırılmaktı- ki açıkçası işlerin bu şekilde gelişeceğini tahmin etmediğimiz için bunu ayrıntılarıyla konuşmamıştık. İçimden bir ses bana durmadan bu kararı biraz ayaküstü aldığımı ve muhtemelen önemli ayrıntıları unuttuğumu söyleyip duruyordu; ama bu küçük kızak trenindeki ilk birkaç saat boyunca bunları etraflıca düşünecek ve işlerin yolunda gideceğine dair kendi kendimi avutacak bolca vaktim olmuştu.

Her neyse, altımdaki trenin konum değiştirdiğini hissettiğim zaman bunun sahile inen iç platoya bağlanan üç geçitten birine inmeye başladığımızın bir işareti olduğunu düşündüm. Sammann'a göre bunlardan bir tanesi diğer ikisinden çok daha iyiydi; ama zaman zaman çığlarla kapanıyordu. Kızak sürücüleri günü atlattıktan sonra bir diğer gün hangisine sapacaklarını asla bilemiyorlardı. Telsizdeki öteki kaçakçılardan duyduklarına dayanarak son anda karar veriyorlardı. Bizim sürücümüz ısıtmalı bir kabin içinde sıkı sıkıya kapalı, ayrı bir taşıtta olduğundan onun telsiz trafiğine kulak kabartıp neler olduğunu anlayabilmemin hiçbir yolu yoktu.

Bununla birlikte birkaç saat sonra kızak treni yavaşladı ve durdu. Biz yolcuların tekrar nasıl hareket edeceğimizi öğrenmemiz yaklaşık bir da-

kika sürmüştü. Saatime baktım ve on altı saattir yolda olduğumuzu farkettiğimde şaşkına döndüm. Bu sürenin sekiz veya on saatinde uyumuş olmalıydım; vücudumun kaskatı olmasına şaşmamak gerekiyordu. Brajj, kızağımızın içini parlak; ama yönü belli olmayan gri ışıkla doldurmak için tentenin bir kanadını kenara çekti. Fırtına dağılmıştı, havada kar kalmamıştı ama bulutlar hâlâ gökyüzünü saklıyordu. Bir dağın yan tarafında duraklamıştık ama altımızdaki yüzey nispeten düzdü. Bizim sürücümüzün geçmeyi seçtiği geçidin, bir ucundan öteki ucuna giden bir tür kızak yolu olduğunu tahmin ettim.

Brajj'ın dışarıya çıkmak gibi bir niyeti yoktu. Ayağa kalktım ve onun uzattığı bacaklarının üzerinden geçecekmiş gibi yaptım ama beni durdurmak için eliyle işaret yaptı. Bir süre sonra, kapısı kar katmanın altından itilerek açılırken bir dizi soyulma ve çatırtının ardından kızaktan pat küt diye sesler duyduk. Ayaklardan çelik merdiven indi ve karın üzerine oturdu. Brajj elini indirdi ve ayaklarını topladı: gitmekte özgürdüm. Sammann'ın ayaklarımı yere değdirmemem gerektiği, aksi halde orada bırakılacağıma dair uyarısını ancak o zaman hatırladım. Bunu daha önce yapmışa benzeyen Brajj, sürücü taşıtı terk edene kadar dışarıya çıkmanın akıllıca olmayacağını biliyordu.

Seksen üçte kar gözlüklerini kuşanmıştık. Gözlüğü gözüme indirdim ve çekicinin yanındaki karların üzerinde durmuş yokuş yukarı çiş yapan tanımadık bir adama bakmak üzere kızaktan aşağı indim. Çekicide bir yatak olduğu ve iki sürücünün nöbet devretmek zorunda olduğu sonucuna vardım. Gerçekten de ilk sürücü uykulu yüzünü kapıdan dışarı uzatıp gözlüğünü indirdi ve ötekine katılmak üzere aşağıya indi. Kapıyı açık tuttular; bu kesinlikle telsiz trafiğini dinleyebilmek içindi. Bu ses garip bir şekilde frekansı değişen seyrek küçük patlamaların arasından geliyordu. Seslerin geçitlerdeki durum ve orada kimler olduğu hakkında bilgi değiştokuşu yapan kızak operatörlerine ait olduğu sonucunu çıkaracak kadar duyabilmiştim. Hoparlörden bir yayın çıktığında iki sürücü de konuşmayı bırakıp açık kapıya doğru yöneldiler ve yayını takip etmek bir hayli zordu.

Laro ve Dag da aşağıya inip kızağın tepe aşağı olan diğer tarafına geçtiler. Her ikisinden de bağırmalar duydum. Heyecanla konuşmaya başladılar. Telsizdeki patlamalı bozuk konuşmayı takip etmeyi zorlaştırdığı için sürücüler buna kızmış gibiydi.

Ben de öteki tarafa geçtim. Buradan karla kaplı yokuştan aşağıya doğru, siyah renkli taştan sivri tepelerle, U şekilli bir vadi biçiminde yer yer kesintiye uğrayan güzel bir manzaraya ulaşmıştık. Kuzey yakasın-

daydık. Sağımıza doğru sahil şeridine açılırken genişliyor ve düzleşiyordu. Solumuza doğru beyaz dağlar şeklinde aşağı inerkense giderek sarplaşıyordu. Demek ki kıyı sıradağlarının zirvesine çıkmayı başarmıştık ve buzla kaplı limanlardan birine doğru aşağı iniyorduk.

Ancak Laro ve Dag'ın haykırmasına neden olan şey bu değildi. On beş kilometre uzunluğunda, buharla çevrelenmiş, dağlara doğru vadiden yukarı sürünerek ilerleyen siyah bir yılana bakıyorlardı: baştan sona sıkışık bir ağır taşıt konvoyuydu bu. Taşıtların hepsi aynı renkti.

"Askerler" dedi Brajj, kızaktan aşağı inerken. Hayret içinde başını salladı. "Savaş başlıyor sanırsınız"

"Tatbikat mı?" diye öne sürdü Laro.

"Büyük bir tane" dedi Brajj şüpheci bir tonla. "Yanlış teçhizat" Öylesine otoriterlik ile alaycılık arası bir tonla konuştu ki onun asker emeklisi veya asker kaçağı olduğu izlenimini edindim. Başını salladı. "O noktada bir dağcı bölüğü var" dedi ve paletli çok sayıda beyaz taşıttan oluştuğunu yeni farkettiğim konvoyun başına işaret etti. "Şundan sonrakilerin hepsi düz arazi taşıtları." Koyu renkli yük kamyonlarının ilkini göstermek için elini kaldırdı ve sonra aynı elini vadiden aşağı doğru, buradan, mavi çatlaklarla dolu karmakarışık olmuş beyaz bir plato olduğu görülebilen donmuş denize doğru kaydırdı. Ulaşmaya çalıştığımız liman daha çok kahverengi ve sarı rengin bir karışımıydı. Buzkıran tarafından siyah renkli bir su yolu açılmıştı ama arkasında buz toplandığı için yavaş yavaş gözden kayboluyordu.

Ben bir praksik ve bir Ita değildim; ama çocukken yeterince çekim görmüştüm ve telsizlerin nasıl çalıştığına dair genel bir fikir edinecek kadar Sammann'ı dinlemiştim. Etrafta dolaşacak çok sayıda bantgenişliği vardı. Çoğu durumda bu bantgenişliği bereketliydi. Büyük şehirler için bile bu geçerliydi. Ordu bu bant genişliğinin büyük bölümünü kullanıyordu. Ta buralarda ise dağlardaki kızak operatörleri ellerinin altında neredeyse sonsuz bantgenişliğine sahip olmaya alışkındılar ve buna bağımlı hale gelmişlerdi; hava ve yol durumu raporlarını her zaman değiştokuş ediyorlardı ama bugünkü yolculuğumuz sırasında bir noktada bizim sürücülerimiz kendilerine yeni gelen bir şeyi farketmiş olmalıydılar: yayınlar karşı tarafa nadiren ulaşıyordu ve kalitesi düşüktü. Belki de geçidin zirvesine ulaşıp bantgenişliğinin her bir parçasına el koyan yüzlerce, belki de binlerce askeri taşıtı görene kadar teçhizatlarının bozulduğunu düşünmüşlerdi.

Buna dair her şey öylesine çarpıcıydı ki Brajj'ın dikkatini sürücüler çekmemiş olsaydı orada saatlerce dikilip bakabilirdik. Sürücüler motor-

daki sıvı seviyelerini kontrol ederek, çekiciyle kızağımız arasındaki bağlantıları silkeleyerek, paletleri kontrol ederek, çeşitli teçhizatın üzerinden buz kırarak çekiciye tırmanıyordu. Brajj asık suratlı ve sakin bir adamdı ama sürücülerin ikisi de çekiciye bindiği sırada kar üzerinde kalmamak için son derece dikkatli, hatta gergindi. Bir dakika sonra aşırı huzursuz oluvermiş ve kızağa geri tırmanmıştı. Onun yaptıklarını izlediğime seviniyordum. Yerime yerleştikten çok kısa bir süre sonra çekicinin kapısının güm diye kapandığını duymuştuk. Konvoy manzarasına hayretler içinde ve donakalmış halde bakan, kızağın birkaç adım gerisindeki Laro ve Dag'a seslendik. Dag'ın dikkatini çekmeyi başardık. Bize bakmak için döndü ama çekicinin motoru gürleyerek çalışıncaya ve bir bağlantı vitese geçirilirken şangırdayana kadar neler olduğunu anlamışa benzemiyordu. Laro'nun omzuna yumruk attı, sonra yanından geçerken Laro'yu yakasından yakalayıp peşinde çekiştirerek bize doğru birkaç adım geldi. Brajj arkaya doğru yer değiştirdi ve onları yukarıya çekmek zorunda kalabilir diye elini uzattı. Ben de ayağa kalkıp yardım etmek için yaklaştım. Çekicinin motoru daha yüksek sesle gürledi ve hareket etmeye başlayan paletlerin değişik şangırtısını duyduk. Laro ve Dag neredeyse aynı anda bize yetişti; ben ve Brajj ikimiz de onları ellerinden yakalayıp yukarı çektik. Momentleri onları kızağın ön tarafına kadar sürüklemişti. Palet şangırtıları sabit bir ritme ulaşmıştı bile.

Hareket etmiyorduk.

Ben ve Brajj kara baktık. Sonra da birbirimize baktık.

İkimiz de aşağı atlayıp yanlara doğru koştuk. Çekici bizden yirmi metre uzaktaydı ve hızlanıyordu. Çekiciyi kızağımıza birleştiren bağlantı, kar üzerinde arkasından sürükleniyordu.

Ben ve Brajj arkasından koşmaya başladık. Palet izleri ağırlığımızı çoğunlukla çekiyordu ama birkaç adımda bir yolu yarıp uyluğumuzun ortasına kadar içine batıyorduk. Ne olursa olsun ben daha hızlı koşuyordum. Yan ambar kapağı açılıp da ikinci sürücü dışarı çıkmadan önce otuz metre kadar yol katetmiştim belki de. Sağ paletin üzerindeki bir tür koşu bandının üzerine indi ve omzundan sarkan uzun namlulu ateşli silahı gösterdi.

"Ne yapıyorsun!?" diye bağırdım.

Kabinin içine uzandı ve hantal bir şey çıkarıp karın üstüne attı: bir karton enerji bar. "Şimdi farklı bir geçitten geçmek zorunda kalacağız" diye seslendi bize. "Orası daha uzak. Daha sarp. Yeterince yakıtımız yok."

"Öyleyse bizi burada mı bırakıyorsunuz!?"

Başını salladı ve başka bir nesne daha attı aşağıya: bir teneke tulum yakıtı. "Askerden biraz yakıt rica edip edemeyeceğimize bakacağız" diye bağırdı biraz daha uzaklaşırken, "aşağıdan. Sonra da buraya geri dönüp sizi alacağız." Sonra da kabinin içine sıvışıp kapıyı arkasından kapattı.

Mantık yeterince basitti: konvoyun oyununa gelmişlerdi. Daha çok yakıt olmadan güvenli bir şekilde varamazlardı. Rica seferlerinde yanlarında bizi de götürselerdi kaçakçı oldukları belli olacaktı ve başları belaya girecekti; bu yüzden bir süreliğine bizi buraya park etmek zorundalardı. Bizim karşı çıkacağımızı biliyorlardı bu yüzden de bize hiç seçenek bırakmamışlardı.

Brajj bana yetişti. Bir yerlerden küçük bir silah çıkardı; ancak hemen anlaşılabileceği gibi çekicinin arkasından rasgele ateş etmenin anlamı yoktu. Sadece çekici ve içindeki iki adam bizi buradan çıkarabilirdi.

Ben ve Brajj yakıtı ve enerji barlarını sürükleyen kızağa geri döndüğümüz zaman, Laro ve Dag yüz yüze çömelmiş, birbirlerinin ellerini tutarak öyle hızlı mırıldanıyorlardı ki tek bir kelimesini bile anlayamadım. Daha önce buna benzer bir davranışı hiç görmemiştim ve dua ettiklerini anlamadan önce onları bir süre izlemem gerekti. Sonra da utandım. Onlara katılmak ister diye Brajj'ın yolundan çekilmek için geri adım attım ama Tanrıyataparlar'a bakarken yüzündeki ifade aşağılayıcıydı. Benimle göz göze geldi ve başını kanatlara doğru hızla çevirdi. Dışarıya onun yanına gittim. İkimizin de kapüşonu, kar gözlüğü vardı ve soğuğa karşı sıkı sıkıya giyinmiştik. Konuştukça yüz maskelerimizin üzerinde gözle görülür bir hızlı buzlanma oldu.

Brajj biz orada terk edildikten sonra her birkaç dakikada bir kol saatine bakıyordu. "On beş dakika geçti" dedi. "Eğer bu herifler iki saat içinde bizim için geri dönmezlerse başımızın çaresine bakmak zorunda kalırız."

"Gerçekten bizi burada ölüme terk ettiklerini düşünüyor musun?"

Brajj soruyu cevaplamamayı seçti ama şunu da ekledi: "Seçeneklerinin olmadığı bir duruma düşebilirler. Belki yakıt alamazlar. Belki çekicileri bozulur. Ordu çekiciye el koyabilir. Mesele şu: bizim kendi planımız olmak zorunda."

"Benim bir çift kar ayakkabım var..."

"Biliyorum. Üç tane daha yapmak zorundayız. Su torbanı doldur."

Tulumların ön tarafında karla doldurulabilen torbaları vardı. Zamanla kar eriyor ve içme suyu oluyordu. Bu enerji tüketiyordu; ama be-

dende yiyecek veya tulumda yakıt olduğu müddetçe sürdürülebilir bir şeydi. Bizde şimdilik ikisinden de vardı. Elimizden geldiğince torbalarımızı karla doldurduk. Sürücülerin bizim için bıraktığı yedekle, yakıt keselerimizi doldurduk. Brajj ötekilerin duasını yarıda kesti ve onların da su ve yakıt alması gerektiğini ısrarla vurguladı. Sonra da her birimize birer enerji bar yedirdi. Ondan sonra çalışmaya başladık.

Tente esnek metal çubuklarla dik duruyordu. Tenteyi indirdik ve çubukları çıkardık. Bu Laro ve Dag'ın dikkatini çekmek gibi bir yan etki yaptı. Barınağımız mahvolmuştu; bizim planımıza katılmaktan başka seçenekleri yoktu. Brajj'ın küçük bir testeresi olan bir cep çakısı vardı; tente çubuklarını kısa parçalar halinde kesmeye başladı. Ötekiler yapılacak iş olduğunu görür görmez neşeyle katıldılar. Içlerinden daha gürbüz olan Dag, tente çubuklarını kesme işini devraldı. Brajj Laro'ya urganın her santimetresini temizletiyor ve istediğimizde de büktürüyordu. Sonra belki de örnek olarak, bavulunu sarmalamak için kullandığı sarı urganı çözdü. Bunun yaklaşık olarak on metre olduğu anlaşıldı. Mandalları açtı ve içindekileri boşalttı: hepsi gevşek köpük düğümleriyle paketlenmiş yüzlerce minik şişe vardı burada. Daha önce böyle şeyler görmemiştim ama bunların farmakolojik olduğunu tahmin ettim. "Çocuk bakımı" diye açıkladı Brajj, yüzümdeki ifadeyi okuyarak.

Bavulun panelleri, kar ayakkabılarının platformlarını yapmak için levhalar halinde kestiğimiz sert deri malzemedendi. Tente çubuklarını kabaca dörtgen hale gelecek şekilde büktük ve bavul panellerini Laro ve Dag'ın eğreti bagajından sicim kullanarak bağladık. Birkaç saniye içinde uyuşan çıplak parmaklarımızla yapmak zorunda olduğumuz için bu iş biraz vakit aldı. Laro ve Dag'ın bagajının içindekiler, bırakmaya istekli oldukları çoğunlukla eski giysiler ve ailelerinden kalan bırakmaya istekli olmadıkları hatıra eşyalardı. Banklardan bir tanesini kızaktan aşağıya indirip baş aşağı ters çevirerek dayanıksız bacaklarını tekmelerimle kırdım. Bunlar kızak olarak görev yapacaktı. İçini eşyayla doldurup tenteden geriye kalanlarla güzelce sardık. Sırt çantamın metal çerçevesi ve urgan görevi görecek her şey çıkarılmıştı. Enerji barlarımı ve sobamı da eşyaların arasına ekleyip fazla giysilerimi attım; cüppemi, urganımı ve küremi (cebime sığacak kadar küçültüp) tulumumun beden kısmındaki kargo ceplerinin içine koydum. Kendi urganımı urgan stoğuna eklemeyi düşündüm ama elimizde zaten bol miktarda vardı; Laro kızağın banklarının birinin altında on beş metrelik bir yumak bulmuştu; tentenin donanımı ve bunun gibi şeylerin uçlarını birleştirerek on beş metre daha uzatmayı başarabilmiştik. Bu ve Brajj'ın on metrelik sarı malzeme-

si on veya on iki metre arayla kendimizi bağlayabilmemize olanak sağlamıştı, Brajj bunun sebebini, içimizden birinin sarp bir yamaçta dengesini kaybetmesi veya yarığa düşmesi halinde işe yarayacağı şeklinde açıkladı.

Bu hazırlıklar neredeyse dört saat sürdü ve bu yüzden Brajj'ın programına göre yola geç çıkmıştık. Aşağıdaki konvoy bir santimetre bile hareket etmemiş gibiydi. Brajj konvoyun beş yüz metre aşağımızda olduğunu tahmin etti. "İşler sarpa sararsa" kordonu çekmemizi ve kendimizi ordunun merhametine teslim edebileceğimiz vadi zeminine doğru buzdan aşağı kendimizi salmamız gerektiğini söyledi. Bizi tutuklayabilirlerdi ama muhtemelen ölmemize izin vermezlerdi. Bununla birlikte bu son çareydi çünkü bunu denersek aşağıya ulaşmadan önce bir yarığa düşme ihtimalimiz çok yüksekti.

Brajj liderliği aldı. Yarıklar için önündeki karı sondalamakta kullanacağı uzun bir tente çubuğu vardı. Kalçasındaysa uzun ve çok keskin "avcı bıçağı" vardı. İçimizden birinin yarığa düşmesi halinde kendisini yere atarak bunu buza saplayıp düşmemizi önleyecek şekilde kendisini çapa gibi kullanacağını söyledi. Beni en sonda götürüyordu ve benim de aynı şekilde kullanacağım sırt çantamın iskeletinden sökülmüş L biçimli metal parçayla donatılmam için gereğini yaptı. Hatta bana kendimi yere yüzükoyun atma ve bu şeyin kısa bacağını buza saplama uygulaması bile yaptırdı. Önce Dag, sonra Laro aramıza iple bağlandı. Kızak ise arkamızdan sürükleniyordu. Seyirin ilk bölümü, kar ayakkabıları veya bunları diğerlerinin ayaklarında bir arada tutan bağlantıları birkaç adımda bir su koyverdiğinden inatçı ve yıldırıcıydı. Bütün gezi daha başlamadan bitmiş gibiydi; ama sonra hiç duraksamadan bir saattir yolda olduğumuzu farkettim. Su cebime uzanan tüpten su içtim ve yavaşça bir enerji barı yedim. Etrafıma bakındım ve manzaradan gerçekten keyif aldım.

Huşun! Bu düşünce suratının ortasına atılmış bir kartopu gibi çarpmıştı beni. İki haftadan biraz daha uzun bir süredir konsentin dışında surdışı yiyecekleri yiyordum. Lio, Arsibalt ve diğerleri muhtemelen bir haftadan kısa bir süre içinde Tredegarh'a varmışlardı; onların etkilenmeyeceği kadar kısa bir süre. Bense her yere yayılan kimyasalın beynime yerleşeceği kadar uzun bir süredir dışarıdaydım; bu durum düşünme biçimimi usulca değiştiriyordu.

Benim son zamanlarda aldığım kararlar hakkında fraalar ve suurlar ne derlerdi acaba? Söyleyecekleri pek de kibar olmazdı eminim. Şu kararların beni getirdiği yere bir bakın! Bu korkunç durumun ortasında-

ken bile aklımda manzaranın güzelliği dışında bir şey olmadan dolaşıyordum etrafta!

Kendimi daha sıkı bir düşünce çerçevesine oturtmaya çalıştım; planlar yapabilmek için kötü sonuçlar hayal etmeye çalıştım. Brajj'ın "avcı bıçağı" kriz sırasında bir çapa olarak işe yarayabilirdi; ama birimizin düşmesi halinde bunu pekâlâ urganı kesip kendisini serbest bırakmak için de kullanabilirdi. O durumda ben ne yapmalıydım?

Ama hiç faydası yoktu. Brajj kendisini lider ilan etmişti ve bu noktaya kadar mantıklı kararlar vermişti. Kafamın içinde böyle telaşlandıran fanteziler uydurmak için harcayabileceğim zamanın ve enerjinin sonu yoktu. Dikkatimi buraya ve şimdiki ana vermem en iyisiydi.

Yoksa konuşan Huşun muydu?

İlk birkaç saat çekicinin bıraktığı sıkıştırılmış palet izini takip etmiştik ama sonra bu izler akan buzul tarafından kesilen hilal biçimli bir vadi olan buzyalağını takip ederek tepeden aşağı, vadinin zeminine doğru yön değiştiriyordu. Bu bizi doğruca askeri konvoya götürecekti ve bu yüzden burada izden ayrılıp ilk kez iz olmadan kar içine daldık. Buzyalağından yukarı doğru yolumuzu bulmak zorunda olduğumuz için ilk anlar biraz yavaş ilerliyorduk. Yamaç düzleşmeye başladığında Brajj'ın tümcesiyle "kordonu çekmeye" hazırdım. Kendimi askeri yük kamyonu operatörünün merhametine bıraksaydım en kötü ne olabilirdi? Hiçbir yasayı çiğnememiştim. Yetkililerin dikkatinden kaçmak için komik mesafeler katetmek zorunda kalanlar sadece üç yol arkadaşımdı benim. Anca beraber kanca beraber onlara urganla bağlıydım; kendimi ve onların hayatını tehlikeye atmadan kendimi oradan serbest bırakamazdım; kordonu çekmeleri için *onları* beklemek zorundaydım.

Sonra tali zirveye ulaştık ve sahil şeridinin manzarasıyla karşılaştık. Bu kadar yakın olmasına çok şaşırmıştım. Biraz irtifa kazanmak zorundaydık; yatay mesafe çok da büyük görünmüyordu. Limandaki binaları tek tek, kolayca seçebiliyor ve rıhtımlarına palamarlanmış askeri nakliye gemilerini sayabiliyorduk. Askeri hava taşıtları sahil ve dağların etekleri arasında kara saplanmış, kirli iniş pistinin kenarına dizilmişlerdi. Bir tanesinin havalanıp güneye doğru gözden kayboluşunu izledik.

Bir iki sivil gemi de limandaydı ve bu da bize aşağıya tek parça halinde inebilirsek -ki bu da bir günlük yolculuktan daha kısa bir süre gibi görünüyordu- bunlardan bir tanesinden yolculuk satın alabileceğimizi ve sonraki buzkıranın arkasında buradan kurtulabileceğimizi düşündürdü. Uzun ve çetin bir son çaba olacağını hepimizin bildiği bu şeye hazırlanmak için yukarıda biraz dinlendik. İki enerji bar daha yemek

için kendimi zorladım. Bu şeyler beni hasta etmeye başlamıştı. Belki de sadece Huşun konusunda endişelenmem yüzündendi bu. Kolay yutmak için bunları suyla beraber yiyip kar ceplerimi ve yakıt torbamı doldurdum. Tedariğimiz yeterliydi. Kızak sürücüleri belki de bir süre dönemeyeceklerini düşünerek bize bolca vermişti. Harekete geçtiğimize, yaşayıp yaşamayacağımızı bilmeden o tentenin altında toplanmak yerine dışarı çıktığımıza memnundum.

Bir saatlik dinlenmeden sonra kızağı yükledik ve yeniden yola koyulduk. Dibi yuvarlak olan bir ayrığa indik: yolumuzu kesen ve limana doğru kıvrılıyor gibi görünen başka bir buzyalağıydı bu. Brajj aşağı doğru bunu izlemeye karar verdi. Aşamayacağımız kadar sarplaşması ve geri dönmek zorunda kalmamız riski vardı. Sonraki birkaç saat boyunca birkaç sefer bu konuda çok endişelendim; ama sonra bir dönemece gelecek veya azıcık yükselecek, sonraki yaklaşık bir kilometrelik yolu ve başedemeyeceğimiz hiçbir şey olmadığını görecektik. Daha sarp yerlerde kızak önümde gidecekti ve sonra iki elim de bir süreliğine dolu olacaktı. Ellerimin serbest kalmasının tek yolu, onu önüme doğru çevirmek ve ben onun ağırlığına yaslanırken tepe aşağı beni çekmesine izin vermekti. Bu gibi zamanlarda böyle bir yükle uğraşmak zorunda olmayan diğerleri benden uzaklaşacaklardı. Beni Laro'ya bağlayan urgan gerginleşecek ve bana onun tahammülsüzlüğünü hatırlatacaktı. Onu evire çevire dövmek istedim ancak Brajj yürüyüşümüzün kontrol dışına çıkmasını engelledi. Hafif ve güvenli görünen gerilmelerde bile tente çubuğuyla önündeki karı sondalamak için birkaç adımda bir duraksayarak aynı hızda yavaş yavaş yürüdü.

Brajj'ın kar ayakkabısı izlerini ötekilerinkinden ayırt etmeyi öğreneli çok olmuştu ve zaman zaman canımı tarifsiz sıkarak bu izlerin ayrıldığını fark edecektim: bir sebepten Brajj zig, Dag ise zag yapıyordu ve Laro beni de aynı şeyi yapmaya zorlayarak akrabasının adımlarını izliyordu ve böylece Brajj'ın sondalamadığı yerin üzerinden geçiyordu.

Limana varmak için gerekli rakımın muhtemelen üçte birini katetmiştik. Buradan sonrası nispeten kolay olacaktı. Laro ve Dag işçiydiler; geriye bolca enerjileri kalmıştı ve ağır ağır yürüyen Brajj'ı sıcak bir yemek yiyebilecekleri ve kahrolası tulumları çıkarabilecekleri bir yere doğru iterek geçmek için yanıp tutuşuyorlardı.

Kızağın önüme savrulduğu sarp yamaçlardan birindeydik ve dengemi kaybettiğimi fark ettiğimde hemen iki urganı aynı anda gerdirdim. Beni Laro'ya bağlayan urgandaki gerilim hızla artıyordu. Sol kar ayakkabımı yere yapıştırdım ve geri çektim; ama saatler süren son iniş bacak

kaslarımı titreyen bir et yığını haline çevirmişti. Belimdeki urganın beni öne doğru çekmesiyle dizlerimin üstüne çöktüm. Yüzümü kara yapıştırmadan hemen önce otuz metre uzakta elinde avcı bıçağı, yüzü bana dönük bir şekilde ayakta duran Brajj'la gözgöze geldim. Laro tepeden aşağıya kayarak düşüyor ve beni de kendisiyle sürüklüyordu. Brajj'la Laro arasında urganla bağlı olan Dag ortalarda görünmüyordu.

Sonraki kısa bir süre boyunca anımsayabileceğim tek görüntü buydu; çünkü yüzükoyun yerdeydim ve kızak ile Laro tarafından çekiliyordum. Dag tarafından da çekildiğimi farkettim. Yarığa düşmüş olmalıydı! Brajj onun düşmesini niçin engellememişti? Urgan -Brajj'ı Dag'a bağlayan on beş metre uzunluğundaki yıpranmış sarı naylon ip- kopmuş olmalıydı. Ya buydu ya da Brajj kuvvetli bir bıçak darbesiyle ipi kesmişti. Bunu durdurabilecek, Laro'yu, Dag'ı ve kendimi kurtaracak tek kişi bendim: Şu L biçimli metal parçayı kara saplamak zorundaydım. Onu dışarı çıkarmalı ve kullanmaya hazır olmalıydım; sorunun belirtilerini önceden görmeliydim ancak kızakla boğuşmak üzere iki elimi serbest bırakmak için onu tulumumun dışındaki ekipman ilmeklerinden bir tanesine geçirmiştim. Kızak hâlâ orada mıydı? Bir ayağımla sert bir tekme savurup sırtüstü dönmeyi başardım. Başımdan yukarıya tüm yüzüm karla kaplanıyordu. Burnumu temizledim ve nefes alma isteğimi bastırdım. Sert bir şey hissedene kadar el yordamıyla etrafı araştırdım ve sonra onu çekip çıkardım veya ben öyle sanıyordum. Bu tek parmaklı eldivenlerle ne olduğunu anlatmak zordu. Kazma vücudumdan uzağa düşmüştü. Ayaklarımla tekrar tepindim ve yüzükoyun yuvarlanmayı başardım. Kafam kardan dışarı çıkmıştı ve Laro'nun bağırarak bir şey söylediğini işittim; yarığın ağzından geçmiş olmalıydı. Bütün ağırlığımı L biçimli metalin üzerine verdim ve aşağı doğru bastırdım. Yeri yakaladı ve benim pivotum oldu; şimdi Laro ve Dag'ın birleşmiş ağırlığıyla çekilen belimdeki urgan tepeaşağı bana tork uygularken vücudum pivotun etrafında dolandı. Kazma ellerimden çekiştirdi ama çok şiddetli değil. Tutunmuşa benzemiyordu.

Veya tutundu ama gevşeyip yerinden oynayan ve şimdi altımdaki tepeden aşağı kayan kar yığınına tutunuyordu.

Bu düpedüz kör talihti. Ezilmiş kar üzerinden geçseydik kazmanın mekanik güç kazanacağı, tutunacak sağlam bir yeri olurdu ama dünkü fırtına ezilmiş buzun üzerini serbestçe kayan tozumsu karla kaplamıştı.

Belimden bir diğer şiddetli çekilme, kızağın kenardan aşağı savrulmuş olduğunu anlamama yetiyordu. Başımı bu mini çığın yukarısına kaldırdım ve aslında hareket etmediğime dair garip bir his edindim. Bu-

nunla birlikte etrafımdaki kar hareket ediyordu. Önce ayak uçlarının altında hiçbir şey kalmadı. Sonra ayak bileklerimin altında hiçbir şey yoktu. Dizlerimin altında hiçbir şey yoktu. Kalçalarımın da. Urgan üç adamın ağırlığıyla beni doğruca aşağı doğru çekiyordu. Yarığın içine doğru bir tür ters parande attığını tahmin ettim. Sırtıma kötü bir şey olup da durmadan önce bir saniyeden kısa bir süreliğine serbest düşmenin dehşetini yaşadım. Urganın gücü hareketsiz ve sert bir şeyden beni aşağı doğru çekiyordu. Gevşek kar, bir süre daha beni yumruklamaya devam etti. Yul'un bana anlattığı çığ altında kalma, yüzmenin önemi, yüzün önündeki hava boşluğunun korunmasına dair bulanık hikâyeyi hatırladım. Yüzemiyordum ama bir kolumu yukarı çıkarıp dirseğimi ağzım ve burnuma dolayabilmiştim. Karın üzerimdeki ağırlığı sürekli artıyor, urgandaki gerilim gevşiyordu. Ben oraya saplanıp kalmışken çığın büyük bölümü, her iki yana düşerek etrafımdan ayrılıyor gibiydi.

Bir sebepten Jesry'nin sesini kafamın içinde işittim, "Ah, bu durumda *azıcık* diri diri gömülüyorsun sanki." Ne kadar aşağılık!

Sonra durdu. Kendi kalbimden başka hiçbir şeyin sesini duyamıyordum.

Kendimi dirseğimle dışarı doğru ittirdim. Kar birazcık kımıldadı ve yüzümün önünde bir boşluk açıldı; kısa süreliğine hava aldım. Daha da önemlisi paniğe kapılmamı önledi ve gözlerimi açabilmeme olanak sağladı. Donuk mavimsi gri bir ışık vardı. Arsibalt'ın "Güç bela okuyabilecek kadar!" dediğini ve Lio'nun ise "Keşke bir kitap getirmeyi akıl edebilseydin" şeklinde cevapladığını duyabiliyordum.

Her ne sebepten bilmiyorum ama yarığın içine düşmüyordum. Şimdilik. Çok derinlerine kadar düştüğümü de düşünmüyordum. Bir şey düşüşümü durdurmuştu. Kızağın yarığın duvarları arasında yanlara saplandığını ve onun üstüne düştüğümü tahmin ettim. Sert bir şekilde. Kısa bir süreliğine ayak parmaklarımı ve bileklerimi sırf omurgamı incitmediğimi kontrol etmek için kıpırdattım. Ellerimle kontrol etmek hoş olurdu ama biri yan tarafıma sıkışmış, ötekiyse -yüzüme doladığım el- kar tarafından bastırılmıştı. Bununla birlikte o elimi vücudumdan aşağı doğru hareket ettirebiliyordum. Ön cebimin fermuar başını buldum ve yavaş yavaş açtım. Sonra o elimi yüzüme doğru hareket ettirip tek parmaklı eldiveni dişlerimle çıkardım. Çıplak elimle açık cebin içine ulaşıp küremi aradım.

Kürelerin kendinden kontrolleri yoktur. Hareketleri tanırlar. Onlarla elleriniz vasıtasıyla konuşursunuz. Elim biraz tutulmuştu ama kürenin büyümesine yol açan vida sökme hareketini yapabilmiştim. Bir süre

sonra bu biraz korkutucu olmaya başlamıştı çünkü küre yüzümün önündeki boşluğu kaplayıp göğsümü bastırarak benim havamı çalıyordu. Üzerimdeki karın çok da derin olmadığı kanısına varınca küreye genişlemeye devam etmesini söyledim. Tam da kürenin canımı çıkaracağını düşünmeye başladığım zaman hücum eden sesler işittim; küçük bir çığ. El hareketini tersine çevirdim. Küre küçüldü, ağırlık hafifledi ve kendimi mavi buzdan duvarlar arasından açık havaya doğru bakar buldum. Gökyüzü görünüyordu. Brajj da görünüyordu. Yarığın kenarında durmuş bana bakıyordu. Yaklaşık beş metre düşmüştüm.

"Sen ayutsun!" bana söylediği ilk şeydi.

"Evet."

"Marifet torbanda başka şeylerin var mı? Çünkü bende hiç urgan yok. Şu iki Gheeth'le aşağı gitti hepsi." Beline bağlı olan sarı urganı sıvazladı. Düğümden sonra aşağı sadece otuz santimetre kadar sarkıyordu. Bir panik veya bir dalavere anında tam olarak avcı bıçağının denk geleceği noktadan kesilmişti.

"Onu senin kesmiş olabileceğini düşünüyorum" dedim. Nedenini bilmiyordum. Gerçekleri ifade etmekteki şu tuhaf ayut dürtüsü olduğunu tahmin ettim.

"Belki de kestim!.."

Bir süre birbirimize baktık. Aklıma Brajj'ın son derece mantıklı bir adam olduğu geldi; kimi ayutlardan daha mantıklı. Ayut olacak kadar zeki; ama bir şekilde kendilerini surdışında bulmuş Crade'ler veya Cord veya Quin Usta gibiydi. Onun durumunda, kendisine benzer birisiyle hiçbir bağı olmadan buralarda yalnız başına olmak onu düpedüz hesapçı ve acımasız hale getirmişe benziyordu.

"Diyelim ki benim yaşamam veya ölmem umrunda değil" dedim. "Diyelim ki senin verdiğin her karar kendi çıkarına. Bizi hayatta tuttun, yanında götürdün, düşersen bizim yardım edeceğimizi bildiğin için kendini bize bağladın. Bu yarıktan aşağıya sadece basit bir merak yüzünden baktın. Dahası yok. Sonra küremi gördün. Artık benim bir ayut olduğumu biliyorsun. Kararın nedir?"

Brajj bütün bunları biraz eğlenceli bulmuştu. Zeki insanların gerçekleri açıkça söylediğini nadiren işitiyordu ve bu yenilikten hoşlanmış gibiydi. Bir dakika kadar yamaçtan aşağı bakmak için başını çevirerek sorum üzerinde düşündü. Sonra beni dikkatle incelemek için döndü. "Bacaklarını hareket ettir" dedi.

Ettirdim. "Kollar" Ettirdim.

"Şu Gheeth'ler çok ayak bağıydılar" dedi.

"Bu kelime Laro ve Dag'a etnik bir hakaret mi?"

"Etnik hakaret mi? Evet, bu bir *etnik hakaret*" dedi alaycı bir tonla. "Gheeth'ler kanal kazmakta ve ot yolmakta harikadırlar. Buralarda işe yaramazdan beterler. Ama *sen* beni hayatta tutabilirsin. Oradan nasıl çıkacaksın?"

3700 yıldır cüppe, urgan ve küreden başka bir şeye sahip olmamızı engelleyen bir yasak altında yaşamıştık. Bu nesnelerin kendilerini zorlu koşullarda bulan ayutlar tarafından bulunan yaratıcı kullanımları hakkında raflar dolusu kitap yazılmıştı. Marifetlerin birçoğunun ismi vardı: Azuz Ablavan Mandalı, Ramgad Mekanizması, Tembel Fraa... Ben uzman değildim; ama daha küçükken Jesry'yle birlikte bu kitapların bazılarını karıştırmış ve bu marifetlerden birkaç tanesini sırf eğlence olsun diye denemiştik.

Urganlar ve cüppeler aynı malzemeden yapılmıştı: kısa, hantal ve elastik hale gelerek sıkı bir helezon biçiminde kıvrılabilen veya uzun, ince, esnemez düz bir tel haline gelerek gevşeyen fiber. Kışın cüppemizdeki fiberlere yumaklanmasını söylerdik. Cüppe çok daha kısalırdı ama bu yumaklanmayla oluşan hava cepleri sayesinde kalın ve sıcak hale gelirdi. Yazınsa fiberleri uzatıp cüppeyi uzun ve şeffaf hale getirirdik. Benzer şekilde urgan da, kalın ve örgülü ya da uzun ve ipliksi olabiliyordu.

Küremi başımın büyüklüğüne getirip cüppemi etrafına sardım ve urganımla bağladım. Ve sonra küremi büyütüp cüppenin onunla birlikte genişlemesine müsade ettim. Küre duvarların arasına sıkıştı. Yukarı doğru gidebilir ama aşağı gidemezdi; çünkü yarık yukarıda daha geniş, aşağıdaysa daha dardı. Küreyi kısa bir mesafe ittim ve biraz daha yukarıda yeni bir denge oluşturdum. Daha sonra genişlettim, ittim, genişlettim ittim, her defasında birkaç santimetre. Duvarlar şaşırtıcı bir şekilde yamuktu ve bu yüzden bu iş benim göstermeye çalıştığımdan çok daha karmaşıktı; ama bir kere kavradıktan sonra iş hızlı gitti.

"Yakaladım!" diye seslendi Brajj. Küre, buz duvarlara sürtünerek benden uzaklaştı. Sağı solu döven bir kolla urganımı bulana kadar içimi bir panik sardı. Sonra Brajj küreyi yarığın yukarısına çekene kadar urganın elimden kaymasına izin verdim. Ben ve Brajj şimdi benim urganımla bağlıydık. Avcı bıçağını yukarıdaki buza saplayıp urganımı bıçağın sapına doladı veya o öyle yaptığını söyledi.

Kızakla ve Laro ve Dag'la bağlantımızı kaybetmek istemiyordum ama işleri iyiye çevirme umudunu kaybetmemek için kendimi bu düşünceden kurtarmak zorundaydım. Urganımın ucunu belimdeki ip ilmeğine bağladım. Sonra da kendimi o ilmekten keserek kurtardım.

Böylece beni dibe doğru çeken yüzlerce kiloluk şeyden kurtuldum. Şimdi benim urganım, kızakla ve Laro ve Dag'le tek bağlantımızdı. Küreyi nasıl küçülteceğine dair Brajj'a talimatlar verdim. Küreyi aşağıya bana attı. Küreyi yeniden yarığın duvarlarına sıkıştırdım. Bu kez hareket etme özgürlüğüm olduğundan ata biner gibi üzerine çıkabildim. Kazadan beri ilk kez düşüşümü durduran ve hayatımı kurtaran şey her neyse ondan ayrılmıştım. Aşağı doğru baktığımda bunun gerçekten de bir canavarın çenesinin arasına sıkıştırılmış bir çubuk gibi yarığın duvarları arasına sıkışmış bir kızak olduğunu doğruladım. Ağırlığını üzerinden aldığım zaman kızak kaydı ve kısa bir süre sonra -tekrar sıkışmadan önce- iki üç metre daha tepetaklak düştü. Brajj urganın kendi ilmeğini avcı bıçağına bağlayıp buza saplamıştı; bu yüzden kızağı kaybetmedik.

Düşmem halinde urganı bir elime dolamış biçimde tutarken şiştikçe beni yukarıya doğru iten küreyi genişleterek kendimi yarıktan kurtarabiliyordum. Dışarı çıkar çıkmaz benim uyduruk buz baltamı da kara saplayarak çapayı ikiledik ve urganı da bununla sağlamlaştırdık.

Kısa bir süreliğine benim urganımı kısaltarak (basit bir Azuz Ablavan Mandalı uygulaması) ipi yukarıya çekebildik ama birkaç dakika sonra depolanmış enerjisi bitti. Kısa bir süre güneşte bıraktığımda enerji depoluyordu ama bunun için zamanımız yoktu. Zaten çok fazla enerji de depolayamazdı. Bu yüzden ben ve Brajj kas gücü kullanarak çektik. Kızağı yüzeye çıkarır çıkarmaz bu iş hissedilir şekilde kolaylaştı. Kısa süre sonra Laro'nun cesedi dipte yığılmış olan karın içinden çıkan mavi ışıkla vadinin derinliklerinde görülebiliyordu. Onun aşağısına uzanan ip üç metreden daha uzun değildi ve ek düğümünde bitiyordu. Laro'yu, beni ve kızağı çekecek kadar dayanmıştı ama kızak ve ben durduğumuzdaki ani hareketle çözülmüş olmalıydı. Ondan sonra da Dag yarığın en dibine kadar serbest düşüş yapmış ve düşen karın altına gömülmüştü. Onun ölümünün uzun, acı verici kayma ve onu izleyen düşmeden daha önce olmuş olmasını diledim.

Brajj, *bunu niçin yapıyoruz?* demek ister gibi bana rezil bakışlar fırlatmaya devam etti; ama onu görmezden geldim ve Laro'nun bedenini yarığın kenarına çıkarana kadar ipi çekmeye devam ettim.

En sonunda onu yüzeye çıkarırken birden seğirdi, nefesi kesildi ve ilahının adını bağırarak söyledi.

Şimdi Brajj'ı anlıyordum. O anda benden daha zeki ve mantıklıydı. *Yaşarsa ne yapacağız* diye merak ediyordu muhtemelen?

Orada kar üzerinde yarı canlı şekilde birkaç dakika boyunca uzandım. Düşüşte aldığım hasarlar şimdi kendilerini belli etmeye başlıyordu.

Yola devam etmekten başka yapacak bir şey yoktu. Brajj yaralı bir adamı sırtına yüklendiği için öfkeliydi ve ayaklarını daireler halinde yere vurmaya ve bu işi tek başına yapıp yapamayacağını merak ederek aç gözlerle yamaçtan aşağıyı gözlemeye devam etti. Birkaç dakika sonra bizimle kalmaya karar verdi; şimdilik.

Laro'nun kalçası kırılmıştı ve kafası düşüş sırasında birkaç kanlı kesiğe neden olan darbeler almıştı; bu yüzden bir süre kar altında gömülü kalmaktan dolayı halsizdi.

Laro'nun kar ayakkabılarından biri hâlâ ayağından sarkıyordu. Bunu çıkarıp bacağını bağlamak için bunun parçalarını kullandım. Sonra küremi kar üzerinde büyük ve düz hale getirdim. Küre gözenekli bir zardır. Her bir gözenek, havayı içeri ve dışarı hareket ettirebilen küçük bir pompadır. Kendi kendine şişen bir balon gibi. Membranın esneme katsayısı, yani gerginliği, kontrol edilebilirdir. Gerginliği iyice azaltıp (yani sertleştirip) içine bolca hava pompalarsanız, sert küçük bir top olur. Şimdi yaptığım şey bunun tam tersiydi. Küreyi çok gerdirmiş ve içindeki havanın çoğunu boşaltmıştım. Cübbemi düz bir şekilde kar üzerine yaydım ve yumuşak küreyi onun üzerine sürükledim. Sonra Laro'yu ortaya döndürmek için Brajj'dan yardım aldım. Biz bunu yaparken, o annesine ve ilahına bağırıp çağırıyordu. Daha atik göründüğü için bunun iyiye işaret olduğunu düşündüm. Başı açıkta kalacak şekilde onu kürenin içine yuvarlayıp etrafından gevşekçe urganımla sardım. Urganımla bütün paketi bağladım. Son olarak cüppeme gerilmemesini söylerken küreyi birazcık şişirdim. Küre, Laro'nun bütün bedenini koza gibi sarmalayan bir hava yatağı oluşturmak üzere genişledi. Paketin çapı bir metre kadardı ve kar üzerinde oldukça makul bir şekilde kayıyordu; zira cüppeyi şeffaf ve yumuşak hale getirmiştim. Onu bir yamaca asla çekemezdim ama tepe aşağı gidişte işe yarıyordu.

Ben Laro'yu Brajj ise kızağı çekiyordu. Daha önce beni Laro'ya bağlayan sağlam iple kendimizi bağlayıp yarıkları sondalamak için tente çubuğunu kullanan Brajj önde daha önce yaptığımız gibi yola koyulduk.

Dag'ın yarığın dibinde hâlâ hayatta olabileceği ihtimalini düşünmemeye çalıştım.

Sonra da günün birinde bütün buzlar ve kar erirse bu arazinin her yanına saçılmış, başka kaç tane göçmen cesedi bulunabileceğini merak etmemeye çalıştım.

Sonra Orolo'nun onların arasında olup olmadığını düşünmemeye çalıştım.

Şimdilik sadece benim onların arasında olmadığıma sevinmem gerekiyordu. Brajj'ın ayak izlerine çok dikkat ediyordum. Brajj başka bir yarığa düşerse onu kurtramaya çalışabilirdim; ki bu da benim hayatımı kurtarma sebebiydi. Eğer ben düşersem, Laro'yla birlikte ikimiz de öldük demekti; bu yüzden onun adım attığı yerlere attım adımlarımı.

Birkaç saat sonra olan biteni takip edemez oldum. Sahip olduğum her şey ayaklarımı hareket halinde tutmaya kanalize olmuştu. Umutsuzluğun, ahlaki ve fiziksel sefaletin bir tanımını yapmaya çalışmanın hiç anlamı yoktu. Kafamın düşünecek kadar berrak olduğu o nadir anlarda, ayutların Üçüncü Talan ve benzer zamanlarda çok çile çektiğini hatırlattım kendi kendime.

Çok halsiz olduğumdan Brajj'ın bizden ne zaman ayrıldığını tahmin etmemin hiçbir yolu yoktu. Laro'nun sesi beni kendime getirdi. İçinden çıkmaya çalışarak bağırıyor ve küreyle boğuşuyordu. Brajj'a durmamız gerektiğini söyledim. Cevap gelmeyince etrafıma bakındım ve gittiğini anladım. Bizi bağlayan ip onun avcı bıçağının kurbanı olmuştu. Hiç şüphe yoktu ki doğruca birkaç kilometre mesafedeki limana giden vadinin zeminindeydik. Yerler, üzerlerinden geçmiş olan paletler ve bütün o araba lastikleriyle siyah ve dümdüz cilalanmıştı. Askeri konvoy yolunun üzerindeydik. Burada yarık korkusu yoktu; bu yüzden Brajj çekip gitmişti. Onu bir daha hiç görmedim.

Laro dışarı çıkmak için debeleniyordu. Belki de uzun süredir o haldeydi. Tepinmek yüzünden kendisini yaralamasından endişelendim. Hiç hareket edemeyeceği şekilde küreyi şişirdim, sonra yanına çömelip gözlerinin içine baktım ve konuşarak onu kendisine getirmeye çalıştım. Bu inanılmaz güçtü. Bunu hiç zorlanmadan Tulia gibi yapabilecek birkaç kişi tanımıştım ya da en azından Tulia bunu o şekilde gösteriyordu. Yul doğrudan doğruya onun yüzüne bağırır, kişiliğinin gücünü kullanırdı ama bu benim için kolay bir şey değildi.

Dag'ın nerede olduğunu öğrenmek istedi. Dag'ın öldüğünü söyledim, ki bu da onu sakinleştirmeye yetmedi; ama ona yalan söyleyemezdim ve daha iyi bir plan yapmak için fazlasıyla bitkindim.

Motorların sesi sakin, buz gibi havayı bıçak gibi kesti. Ses vadinin yukarısından geliyordu. Küçük bir askeri konvoy bize doğru geliyordu; geri dönmek ve limandaki küçük bir getir götür işini yapmak için devasa kafileden ayrılmıştı.

Seslenme mesafesine yaklaştıkları sırada Laro biraz kendine gelmişti; tabi umutsuz, kontrol edilemez bir şekilde hıçkıra hıçkıra ağlamak, kendine gelmek olarak tanımlanabilirse. Küreyi gevşetip urganı çöz-

düm, onu yumağın içinde dışarı sürükledim ve sonra her şeyi ceplerime geri tıkıştırdım.

Askeri kamyonlardaki şu adamlar gerçek profesyonellerdi. Doğruca yaklaşıp bizi aldılar. Bizi kasabaya götürdüler. Soru sormadılar, en azından benim hatırladığım kadarıyla sormadılar. Tam olarak sevinçli bir ruh halinde olmasam da bunu komiklik seviyesine düşürdüm. Benim Sakular dünyaya dair takıntılı bakışımla askerlerin, sırf üniformaları ve silahlarıyla polise benzedikleri için polis gibi davranacaklarını ve bizi tutuklayacaklarını sandım. Yasal uygulamanın hiç de umurlarında olamayacağı anlaşıldı. Laro'yu, bu bölgelerde güçlü bir din olan yerel Kelksler tarafından işletilen yardım kurumu muayenehanesine götürdüler. Sonra beni suyun kenarında bir yerde indirdiler. Bardan doğru dürüst biraz yiyecek satın aldım ve atılana kadar masanın üzerinde yüzükoyun uyudum. Orada sokakta ayakta dikilirken soluk kutup güneşi içime işleyip kalbimi yakacak kadar incelmiş, seyreltilmiş hissettim; ancak hâlâ yürüyebiliyordum ve param vardı; kızak sürücüsü yol parasının öteki yarısını toplamamıştı. Limandan ayrılan sonraki taşıtta Mahsht'a bir yolculuk satın aldım. İzin verilir verilmez araca binip bir ranzaya tırmandım ve bir kez daha o korkunç tulumun içinde uyudum.

Kelks: (1) Y.S. Onaltıncı veya Onyedinci Yüzyıl sırasında yaratılmış dini bir inanç. İsim, inancın ikonografisindeki üçgenlerin sembolik önemi yüzünden "Üçgen Yer" anlamına gelen Ortça *Ganakelüks* kelimesinin kısaltmasıdır. (2) Kelks inancının bir arkı.
Kedev: Kelks veya Üçgen inancına düşkün kimse.
SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Dört günlük yolculuğun hemen hemen yarısına geldiğimizde artık içgözlem yapabilecek kadar iyileşmiştim. Geminin yemekhanesinde sakince oturup yemek yiyerek epey zaman geçirdim. Sakin oturmak zorundaydım; çünkü düşerken kaburgalarım ve sırtım hasar görmüştü; hareket edince, hatta nefes alınca bile acıyordu. Enerji barlarıyla kıyaslandığında yemek güzeldi. Kanımdaki Huşun seviyesini yükseltip kafamdaki karanlık düşünceleri uzaklaştırır umuduyla belki de çok yemiştim.

Beni öldürtmek Fraa Jad'in planının bir parçası olamazdı. Öyleyse işler nerede yanlış gitmişti? Benim aptalca seçimlerim mi? Kutup üzerinden göçmen trafiği Fraa Jad'in duymuş olabileceği kadar uzun bir süredir devam ediyordu; Orolo gibi bir Yaban'ın Ecba'ya o yoldan gide-

ceğini öğrenmişti. Öyleyse bu oldukça eski ve yerleşik bir uygulamaydı. Bu kadar eski bir uygulama olduğu için hepimiz bunun tehlikelerini kesinlikle küçük görmüştük. Güvenli olmadığı sürece hiçbir şeyin bu kadar uzun süre devam edemeyeceğini sanmıştık. Bizim sorumluluğumuzda olsaydı ayutlar işleri böyle yönetirdi.

Ama bundan biz sorumlu değildik ve bu şekilde yönetilmiyordu.

Veya belki de çoğunlukla güvenli ve olağan bir şeydi de askeri konvoy bunu kaosa dönüştürmüştü.

Veya belki de basitçe bizim şansımız yaver gitmemişti.

"Çapalama yapmış gibi görünüyorsun"

Kendime hâkim oldum ve boynumda korkunç bir tutulma olduğundan gözlerimi döndürerek yukarı doğru baktım. Bir adam orada durmuş bana bakıyordu. Muhtemelen otuzlu yaşlarındaydı. Geçen gün beni gözetlediğini farketmiştim. Şimdi de buraya gelip bir sohbet başlatmanın tuhaf bir yöntemi olarak bana bunu söylemişti.

Bir kahkaha tufanı kopardığımı söylediğim için üzgünüm. Bunu kontrol altına almak bir dakikamı aldı.

Çapalama, baharda bizim arapsaçlarına gerçekten yaptığımız bir şeydi. Yabani otları seçip çapalarımızla bunları kökünden koparark, karıştırılmış toprak dışında hiçbir şey bırakmayarak, yabani otları yakılmak üzere bir yığına atarak, arapsaçı bitkilerinin kök sistemlerinin uzaması için gevşek bir yatak bırakacak biçimde topakları ellerimizle ezerek tarhların içinden ellerimiz ve dizlerimiz üzerinde emekleyerek geçerdik. Bu yabancı benim çapalama yaptığımı öne sürdüğü zaman aklım da doğruca buna gitti ve toprakta sürünmüş gibi göründüğümü söylemeye çalıştığını düşündüm. Gerçekten de öyleydi. Veya belki de kuru yabani ot yığını gibi göründüğümü; ki öyle de görünüyordum. En sonunda çapalamanın eski kelime anlamının binlerce yıl önce unutulduğu, bir klişeye dönüştüğü ve herhangi bir somut anlamdan uzaklaşmış olduğu surdışında olduğumu hatırladım.

Bunların hiçbiri bir yabancıya anlatılamazdı ve bu yüzden tek yapabildiğim orada oturup kaburgalarım acıyarak çaresizce kıkır kıkır gülmek ve buna gücenip de bana sıkı bir yumruk atmamasını umut etmekti. Sabırlıydı. Hatta birini böylesi acınası bir durumda gördüğü için de biraz acı çekiyor gibiydi. Bu da benim şanslı olduğum anlamına geliyordu; zira kocaman bir adamdı ve bana sıkı bir yumruk atabilirdi.

Bu bana gülmeme son veren bir fikir vermişti. "Hey" dedim, "fazla giysin var mı? Onları senden satın alırım"

"Kesinlikle temiz giysilere ihtiyacın var" dedi yabancı. Bu gülmemi tekrar başlattı. Zaman zaman kötü bir koku yayıyordum. Bunun kötü olduğunu biliyordum ama cüppem kokuyu engelleyemezdi.

"İhtiyacımdan fazla giysim var ve onlardan memnuniyetle ayrılabilirim" dedi.

Garip bir konuşma tarzı vardı. Sözde aydın Sakularlar, mağazalara gidip kuşe kâğıda makinelerle güzel resimler bastırılmış kartpostal satın alırlardı ve bunları duygularını ifade etmek için birbirlerine gönderirlerdi. Bunlar, *çapalama* gibi kelimelerin havada uçmasını sağlayarak önümde dikilen bu herif dışında şimdiye kadar hiç kimsenin yüksek sesle konuşmadığı tumturaklı bir dilde yazılırdı.

Devam etti. "Karşılığında maddi hiçbir şey istemiyorum; ama üstünü değiştikten sonra ayinler için mutlaka bana katılmanı bekliyorum"

Demek ki böyle oluyordu. Bu herif beni kendi arkına çevirmek istiyordu. Beni izliyordu ve acınacak adam olarak beni seçmişti; kurtarılmaya elverişli bir ruhtum.

Yapacak daha iyi bir şeyim yoktu ve Sakular dünyanın kuralları konusunda biraz daha akıllanmam gerektiği iyice ortadaydı. Böylece pis kokan elbiselelerimi ve tulumumu atıp bir lavabonun önünde durarak elimden geldiğince yıkandım ve bu adamın tuhaf kokulu giysilerini giydim. Onun arkının ayin yaptığı sıcak ve kalabalık kabine gittim. On sekiz kadar düşkün ve bir amir vardı; hayatını bunun gibi gemilerde yatıp kalkarak, denizcileri ve balıkçıları yöneterek geçirdiği açık olan Sark adında bir deri bir kemik bir adamdı bu.

Bu bir Kelks'ti; bir Üçgen arkı. Yandaşlarına Kedev adı veriliyordu. Ganelial Crade'inkinden tamamen farklı bir inançtı. Kendisini sıra dışı bir şekilde geri planda tutmuş becerikli bir peygamber tarafından yaklaşık iki bin yıl önce kurulmuştu bu inanç; zira onun hakkında çok az şey biliniyordu ve kendisine ibadet edilmiyordu. Çoğu inanç gibi bu da, yakın zamanda üzerinde yürüdüğüm buzullar gibi çatlayıp parçalanmıştı ancak bütün tarikat ve hizipleri, bizim yaşadığımız dünyadan daha büyük ve bu dünyanın dışında -bir anlamda daha gerçek- başka bir dünya olduğu konusunda hemfikirdi. Bu dünyada bir aileyi tuzağa düşürmüş bir hırsız olduğunda hemfikirdiler. Hırsız hemen babayı katletmiş, anneyi tecavüz edip öldürmüş ve kızlarını da yanında rehine olarak götürmüştü. Daha sonra da yakalanmamaya çalışırken kızı boğarak öldürmüştü. Tüm bunlara rağmen her halükarda yakalanmış ve davasının Hâkim önüne gelmesini beklerken uzun süreliğine ("ömrünün yarısı") zindana kapatılmıştı. Duruşmada suçunu kabul etmişti. Hâkim,

kendisine ölüm cezası vermemesi için bir sebep olup olmadığını sormuştu. Lanetli Adam böyle bir sebep olduğunu, zindanda geçirdiği yıllarda kendisine gelmiş olan bir sebep olduğu cevabını vermişti. İğrenç suçları üzerine düşündüğünde aklından hiç çıkaramadığı tek şey kızın, Masum'un, öldürülmesiydi; çünkü kızda şimdi asla farkına varılamayacak birçok şey yapabilme potansiyeli vardı. Lanetli Adam, her insanın kendisi ve Hâkim'in içinde yaşadığı gibi büyük ve rengarenk bir dünyayı yaratabilecek yeteneğe sahip olduğunu savunuyordu. Bu Masum için doğruysa, Lanetli Adam için de doğruydu ve bu yüzden ona ve hiç kimseye ölüm cezası verilmemeliydi.

Hâkim bunu duyunca, Lanetli Adam'ın bütün bir dünyayı yaratma gücünün gerçekten kendisinde olduğuna dair şüphesi olduğunu dile getirdi. İtirazı kabul eden Lanetli Adam, aklında tasarladığı bir dünyanın hikâyesini, bunun tanrılarının, kahramanlarının ve krallarının hikâyelerini anlatmaya başladı. Bu neredeyse bütün gün sürdü ve bu yüzden Hâkim duruşmayı erteledi ancak uydurduğu dünyanın, içinde yaşadıkları kadar savaşlarla, suçlarla ve zalimlikle dolu gibi göründüğü için Hâkim Lanetli Adam'ı kaderinin terazide olduğuna dair uyardı. Lanetli Adam'ın idama engel olmaya çalışması, icat ettiği dünya kadar iyiydi. Eğer o dünyadaki sorunlar yarınki oturumda tatmin edici bir sonuca vardırılamazsa, günbatımında idam edilecekti.

Ertesi gün Lanetli Adam, Hâkim'i tatmin etmeye çalıştı. Biraz ilerleme kaydetti; ama bunu yaparken yeni sorunlar ortaya çıkardı ve ilkinden aşağı kalmayacak kadar belirsiz yeni karakterlerin ortaya çıkmasına yol açtı. Hâkim onu asmak için yeterli dayanak bulamamış ve bu yüzden davaya ertesi gün, ertesi gün ve ertesi gün devam etmişti.

Jesry, Lio, Arsibalt'la, Orolo ve Jad'le, Ala, Tulia ve Cord'la ve bütün ötekilerle birlikte yaşadığım dünya, tam da duruşma salonundaki Lanetli Adam'ın aklında günbegün yaratılmakta olan dünyaydı. Er ya da geç bunların hepsi Hâkim'in vereceği nihayi kararla son bulacaktı. Eğer o dünya, bizim dünyamız, ona düzgün bir yer gibi görünüyorsa Lanetli Adam'ın yaşamasına müsade edecek ve onun aklındaki dünya da varolmaya devam edecekti. Dünya bir bütün olarak Lanetli Adam'ın günahkârlığını yansıtıyorsa Hâkim onu astıracak ve bizim dünyamızın da sonu gelecekti. Lanetli Adam'ı hayatta tutabilir ve böylece dünyayı sürekli olarak iyi bir yer haline getirmeye çalışarak kendi varlığımızı ve dünyamızı koruyabilirdik.

İrikıyım yabancı Alwash'ın bana elbiselerini vermesinin nedeni buydu. O dünyanın sonunun gelmesini önlemeye çalışıyordu. Kelks, "Üç-

gen Yer" anlamına gelen Ortça sözcüklerin bir kısaltmasıydı. Üçgenler inancın ikonografisinde yer alıyordu. Az önce anlatılan hikâyede üç ana karakter vardı: Lanetli Adam, Hâkim ve Masum. Lanetli Adam, yaratıcı ancak kusurlu bir prensibi temsil ediyordu. Hâkim, sağduyu ve iyiliği temsil ediyordu. Masum ise Lanetli Adam'ı özgürlüğüne kavuşturacak güç olan esindi. Tek tek ele alındığında bunların bir şeyi eksikti; ama üçlü olarak ele alındığında bizi ve dünyamızı yaratmışlardı. Bu üçlünün doğasına dair tartışmalar yüzyıl savaşlarını tetiklemişti, buna karşın ne olursa olsun onların hepsi temel hikâyenin farklı yorumlarına inanıyordu. Tarihin bu noktasında Kelks, büyük ölçüde başka inançların emri altındaydı ve özellikle sert ve kıyametçi yapmıştı. Bütün inancın temel varsayımı Hâkim'in er ya da geç kararını vereceği ve böylece sorguçların -onların ruhban sınıfı böyle adlandırılıyordu- hükmün çok yakında verileceğini iddia ederek gerektikçe sürülerini duygusal olarak kışkırtabileceğiydi.

Bugünkü vaaz bunlardan biriydi. Kelkslerin Bazlarınki gibi uzun ve karmaşık ayinleri yoktu. Sorguç Sark'ın bir söylevinden ibaretti. Bunu cemaatle söyleşiler izliyordu. Başka bir söylevle de son buluyordu. Kulübedeki her bir adamın (hepimiz erkektik) dünyayı daha iyi bir yer haline getirmek için son zamanlarda ne yaptığını bilmek istiyordu. Hepimiz kusurlu olabilirdik, bir tecavüzcünün ve katilin aklında meydana geldiğimiz için nasıl olmazdık ki? Yine de Lanetli Adam'ın ruhunun ölüm anında Masum'dan içine doğmuş olan saf esin sayesinde, her şeyi gören ve bilen Hâkim'i memnun edecek şekilde dünyayı daha iyi bir yer yapma gücüne sahip oluyorduk.

Bütün bunlar ne kadar çılgınca olsa da bu kadar zayıf düşmüş haldeyken ilgi çekici bulmuş ve bir süre bununla oyalanmayı denemiştim. Bu hiç de ayutça bir şey gibi görünmeyebilirdi; ama acayip kozmografik hipotezler sunulmasına alışıktık ve kurambilim derslerimizde sürekli olarak bu tür şeyler yapardık: yani tartışma hatrına hipotezin doğru olduğunu kabul eder ve ucunun nereye varacağını görürdük.

Lanetli Adam hikâyesini neredeyse hayatta olduğum süre kadar uzun bir süredir biliyordum ama bu kulübede otururken inanç veya en azından bu tarikat hakkında daha önce bilmediğim iki şeyi öğrenmiştim. Birincisi, buna paralel olan (her bir kimsenin aynı anda farklı bir şey yaptığı) dünyamızın olguları Lanetli Adam tarafından lime lime edilip Hâkim'e bölümler halinde anlatılmıştı. Milyarlarca kişinin hikâyesini aynı anda anlatmanın imkânı yoktu ve bu yüzden bunları daha küçük, daha kullanışlı rivayetler halinde parçalamış ve ardı ardına anlatmıştı.

Örneğin benim Brajj, Laro ve Dag'le buzuldan aşağıya yolculuğum Hâkim'e müstakil bir hikâye olarak aktarılmıştı, ki bundan sonra Lanetli Adam, diyelim ki Ala'nın o gün ne yaptığını anlatmak için zamanda geriye gitmişti. Veya Ala o gün sıra dışı bir şey yapmamışsa, diyelim ki kendisine büyük seçenekler sunulmamışsa, Lanetli Adam onun hakkında hiçbir şey söylememiş olabilirdi ve Ala da böylece şimdilik Hâkim'in tetkikinden sakınmış olabilirdi.

Hâkim'in bütün dikkati bir kerede sadece bir hikâyeye yoğunlaşabilirdi. Sizin hikâyeniz anlatılırken, yaptığınız her şeyi gören ve düşündüğünüz her şeyi bilen Hâkim'in acımasız sorgusu altındaydınız. Böyle zamanlarda doğru seçimleri yapmanız önemliydi! Kelks ayinlerine yeterli sıklıkta katılırsanız, hikâyeniz Hâkim'e anlatılırken altıncı his geliştiriyordunuz ve doğru seçimler yapmakta daha iyi oluyordunuz.

İkincisi, kızın ölüm anında Masum'dan Lanetlli Adam'a geçen Esin virüs gibiydi. Bu ondan hepimize geçiyordu. Her birimiz bütün dünyalar yaratma gücüne sahiptik. Umut şuydu: günün birinde mükemmel bir dünya yaratacak bir Seçilmiş Kişi olacaktı. Eğer bu gerçekleşirse sadece o ve onun dünyası değil, öteki dünyaların hepsi ve bunların yaratıcıları ardı ardına kurtarılacaktı.

Sark sıcak bakışlarını bana çevirip bana dünyayı kurtarmak için son zamanlarda ne yaptığımı sorduğu zaman ben, oyuna katılmaya çalışan bir ruh haliyle, buzuldan aşağı inişin hikâyesinin yeni bir uyarlamasını anlatmaya başladım. Cüppe, urgan ve küre bahsini hiç açmadım. Dag'ın ölümü bahsini de açmaya niyetim yoktu; ama anlatmaya devam ettikçe kendimi bunun bir bölümünü katmadan hikâyeyi anlatamaz halde buldum kendimi. Her şey yaralı bir hayvanın karnından dışarıya kıvrılarak çıkan bir bağırsak gibi dışarı döküldü. Durum, kontrol dışına çıkmıştı. Bunu bir tür entellektüel salon oyunu olarak oynamaya niyetliydim; ama duygularım beni ele geçirmiş ve söyleyeceğim şeyi dikte etmişti. Bu arkın yapısına dair farkına vardığım bir şey (çok geç de olsa) bu tür duyguları açığa çıkarmak için tasarlanmış olmasıydı. Bu toplantıların birine katılıp içini döken ilk yabancı ben değildim. Onlar bunu bekliyordu. Bunun olacağına inanıyorlardı. Kelks'in iki bin yıl boyunca ayakta kalmasının nedeni tam da buydu.

Sözlerimi bitirdiğimde yüzünde zafer bakışı görmeyi bekleyerek Alwash'a baktım. Evet, beni iyi yakalamıştı; ancak hiç de beklediğim gibi bakmıyordu. Sadece ciddi ve biraz üzgündü. Ne olacağını biliyormuş gibi. Bunu daha önce de yapmıştı. Bunu kendisi yaptırmıştı.

Uzun bir sessizlik oldu; ama ters bir durum yoktu. Sonra Sorguç Sark, o şartlar altında yanlış hiçbir şey yapmamış olduğumun net olmadığını söyledi. Hâkim; Lanetli Adam'dan Brajj, "Vit", Laro ve Dag'ın hikâyesini dinlediği zaman bunun şu anlama geldiğini anladım: en sonuncunun infaz edilmesi gerektiğini söyleyecek şekilde yorumlamamıştı. En kötü ihtimalle bu bir tarafsız şahitlikti. Bunun üzerine içim oldukça ferahladı ve hemen sonra da bir büyücü doktor tarafından duygusal olarak idare edilmeye izin verdiğim için kendimden nefret ettim.

Sark, bu konuda kendimi hâlâ kötü hissediyorsam bir dahaki sefere Lanetli Adam'ın ilişkilerimin bir bölümünü o ilahi mahkemede anlatmayı uygun göreceği daha iyi bir gösteri salınelemeyi denememem gerektiğini söyledi.

Ötekilerden birkaçının sorguca anlatacak daha da kötü hikâyeleri vardı. Duyduklarının bazılarına inanamadım. Bu cemaata ilk defa gelen tek kişi ben değildim; ötekilerin yüzlerindeki sırıtmalardan onların da buraya zorla getirildiği belliydi. Sırf sorgucu heyecanlandırıp hayecanlandıramayacaklarını anlamak için hikâyelerini süslediklerinden de şüphelendim.

Bu ayinlerin kuralı açıkça şuydu herkes söylemek zorunda olduğunu söyledikten sonra sorguç, bir amigolukla işleri tahrik ediyordu.

"Hâkim'in son karar gününün geldiğini söylemek eskiden beri bizim yolumuzdur. O sonsuza kadar *geliyor*. Ama bugün onun *burada* olduğunu söylüyorum size. Alametler ve delaletler bunu çok açık gösterdi! Hâkim veya onun mübaşiri, yukarıda semada görüldü! Kırmızı gözünü konsentlerindeki ayutların üstüne çevirdi ve son kararını onlara anlattı. Şimdi gözünü bize doğru çeviriyor! Sözde Cennet Bekçisi ricada bulunmak üzere onun huzuruna çıktı ve Hâkim onun gerçek yüzünü gördü ve hiddetle onu kovdu! Bu külübede biraraya toplanan *sizlere* ne yapacak? O mahkemenin huzurundaki son gününde, Lanetli Adam kiminle konuşacak? Senden, Vit, senin davranışlarından bahsedecek mi? O ve bütün yarattıklarının yaşamaya değer olduğunu kanıtlamak için senden bahsedecek mi Traid veya senden Theras veya senden Everell? Hüküm terazisini şu veya bu tarafa eğen, senin son gündeki davranışların mı olacak?"

Bu zor bir soruydu. Öyle olması isteniyordu. Sorguç Sark'ın bunu yanıtlamak gibi bir niyeti yoktu. Bunun yerine her bir adamın gözlerinin içine uzun ve derin bir şekilde baktı.

Benimkiler hariç. Ne demek istediğini anlamaya çalışarak bir gemi bölmesine bakıyordum. Hâkim semada mı görülmüştü? Cennet Bekçisi

hiddetle mi kovulmuştu? Bu ifadeleri kelime anlamıyla mı okumam gerekiyordu?

Bunu bilmekte çaresizdim. Sormaya cesaret edemedim.

Ayin bittiğinde hareket edemeyecek kadar bitkindim. Kulübe boşalırken ben, geminin motorlarının beynimi sarsmasına izin vererek çelik gemi bölmesine aniden çöktüm.

Diğer cemaatçilerden biri, eğer bu doğru bir ifadeyse, Alwash'la konuşuyordu. Kulübe neredeyse tamamen boşaldığında bana doğru yaklaştılar. Doğrulup başka bir dini söylevle mücadele edecek gücü toplamaya çalıştım.

Bu yeni adamın adı Malter'di. "Merak ediyordum da" dedi Malter, "sen ayutlardan biri misin?"

Ne kıpırdadım ne de konuştum. Kelks'in bizim hakkımızda ne düşündüğünü hatırlamaya çalışıyordum.

"Sormamın sebebi" diye devam etti Malter, "biz gemiyle ayrılmadan önce, son birkaç gün içinde buzuldan aşağıya inmiş olan kılık değiştirmiş bir ayut olduğuna ve senin tarif ettiğin gibi başının derde girdiğine dair şehirde dolaşan bazı dedikodular vardı"

Afallamıştım. Uzun sürmedi. Kendisine Vit diyen bir ayutla birlikte tuhaf ve trajik macerasını dinleyecek herkesle abuk sabuk konuşan Laro'yu hayal etmek kolaydı. Belki hafifçe kaşımı kaldırmıştım.

"Hep bir ayutla tanışmak istemişimdir" dedi Malter. "Bunun bir onur olacağını düşünüyorum"

"Pekâlâ" dedim, "işte bir tanesiyle tanıştın"

Yut: Bir ayut. Surdışında kullanılan küçültücü ifade. Ayutları son derece olumsuz resmeden ikonografileri onaylayan Sakularlar ile ilişkilendirilir.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Mahsht, Azuz Edhar'ın etrafını saran şehirden dört kat daha büyüktü ve seyyahlığım sırasında, hatta hayatımda bulunduğum en büyük şehirdi. Bu geminin müdavimlerini, sürekli olarak Buz Denizi'nde bunun gibi taşıtlarda seyahat eden insanları en çok şaşırtan şey, her zamanki gibi limana girip iskeleye demirlememize izin verilmemiş olmasıydı. Bunun yerine açıkta beklemek ve dış limanda durmak zorundaydık. Köprüden Mahsht'ın askeri konvoylar tarafından kargaşaya sürüklendiği ve saatten saate yeni düzenlemelerin yapıldığı lafları sızıyordu.

Günün büyük bölümünü üst güvertede etrafa bakınıp dünyanın hava şartlarının beni öldürmeye çalışmadığı bir tarafında olmanın keyfini sürerek geçirdim. Mahsht, Edhar'dan daha kuzeyde, elli beş derece enlemde, olmasına rağmen iklimi okyanustaki sıcak su akıntısı sayesinde ılımandı. Bunu söylemişken, sıcak değil, göreceli olarak serindi. Bir ceket giyip kuru kalırsanız rahattı. Tabi kuru kalmak biraz zor olabilirdi.

Mahsht üç kola ayrılan bir fiyordun etrafına kurulmuştu. Her bir kol farklı türden bir tesisi destekliyordu. Bir tanesi askeri ve çok işlekti. Bir tanesi ticariydi. Çelik kutularda taşınan yükleri idare etmek için Praksik Çağ'ın sonuna doğru inşa edilmiş ve o zamandan beri pek değişmemişti. Normal olarak bizim gemimiz o bölgedeki bir yolcu terminaline girecekti. Üçüncüsüyse en eski olandı. Gemilerin rüzgâr gücüyle hareket ettiği ve yüklerin elle boşaltıldığı çağlarda, yani Yeniden Yaratılış'tan bin yıl önce taştan ve tuğladan inşa edilmişti. Daha küçük tekneler sürekli olarak taş rıhtımlara girip çıktığı için bu tür tesislere hâlâ ihtiyaç olduğu açıktı.

Eski şehir ve liman tesisleri; Eski Mahsht'ta dar kanal ağıyla yarılmış, ticari ve askeri bölgelerde ızgara biçiminde kulvarlara ayrılmış, doldurulmuş gelgit düzlüklerinin üzerine inşa edilmişti. Fiyordun kollarını ayıran kara parçasının büyük bölümü yapılaşmak için fazla sarptı. Taş tepelerde ve sırtlarda eski kaleler, lüks gazinolar ve radar istasyonları yükseliyordu. Şehrin dışındaki arazi daha da sarptı: tanınmaz haldeki yapıları gökyüzüne doğru bir kilometre boyunca çılgın açılarda eğilirken puslu yeşile çalan siyah renkli duvardan dışarı taşıyordu. Alwash bana bunların, insanların ezilmiş kar üzerinde tepeden aşağı kaymak için para ödediği yerlerden olduğunu açıkladı. Şu anda bana hiç hitap etmiyordu.

Bir gün sonra bir römorkör çıkageldi ve bizi Eski Mahsht'taki bir rıhtıma götürdü. Müdavimlere göre bu daha önce hiç olmamıştı -onlar daima "yeni" ticari bölgeye giderlerdi-; bu yüzden hazır römorkörün işleyişine ve Eski Mahsht'ın ambarları, arkları, katedralleri ve şehir merkezinin değişen manzarasına dalıp gitmişken Cord, Sammann, Gnel ve Yul'u nasıl bulacağım veya onların beni bulmalarına nasıl yardımcı olabileceğim konusunda biraz kafa patlatmak zorundaydım. Beni orada bekledikleri varsayımıyla ticari limana mı yürümeliydim? Yoksa trafikteki aksamalarını çoktan duyup beni Eski Mahsht'ta mı ararlardı?

Güverte iskelesine inince Eski Mahsht'ın doğru yer olduğu anlaşıldı. Şehrin askeri kısmı kargaşaya tahammül edemeyeceğinden ve ticari kısım burayı kârsız bulduğundan, kaosun tamamı uydurma ve bozulmuş

planlar krallığı haline gelmiş bu eski şehrin içine itilmişti. Şehrin düzgün pansiyonlarının hepsi, orduyu kuzeye taşıma projesinde yer alan güneyli müteahhitler tarafından tutulmuştu ve bu yüzden insanlar pikaplar ve moblarının içinde veya sokaklarda uyuyordu. Onlara karşı bütün kapılar kilitleniyordu ve birçoğu da askerer tarafından korunuyordu. Bu yüzden insanlar rıhtımların tepeleri, gelgit düzlüğünün yapılaşma olmayan uzantıları ve asla gerçekleştirilememiş olan yeni projelere yer açmak için yıkılmış eski ambarların boşlukları gibi bulabildikleri açık alanlara yönlendirilmişlerdi. Güverte iskelesinin beni dışarı kustuğu yer burasıydı. Kalabalığın içinde arkadaşlarımı arayarak yavaş yavaş rampadan aşağı indim. Rampadaki kalabalığın içinde onların yüzlerini aradıkça aşağıya itildim dolayısıyla da etrafı o kadar daha az görebilir hale geldim. En sonunda aşağıdaydım ve hiçbir şey göremiyordum. Hiçbir planım olmadığından etrafı kolaçan etmek için çoğunluğun akıntısına bıraktım kendimi. Akıntıda sakin boşluklar veya girdaplar bulduğum zaman bunların içine sokuldum ve dikilip etrafa bakındım. Buraya kadar tarif ettiklerimden korkunç bir sefalet manzarası olduğunu düşünebilirdiniz; ama gözlem yaptıkça burada sahip olunacak meslekler olduğu, insanların iş bulmak için geldikleri, bir parçası ve şahidi olduğum şeyin aslında bir tür refah olduğu giderek netleşiyordu. Genç erkekler, işçi kiralayıcıları olduklarını sandığım önemli heriflerle konuşmak için kuyruk oluşturmuştu. Birçok kimse de iş bulanlara mal veya hizmet satmak için gelmişti ve bu yüzden insanlar işporta arabalarında veya açık ateşlerde yemek pişiriyor, kabanlarının ceplerinden gizemli kişisel eşyaların işportacılığını yapıyor, bedenlerini satmak istedikleri anlamına geldiğini yavaş yavaş farkettiğim çok tuhaf davranışlarda bulunuyorlardı. Yollarda eski yolcu otobüsleri, yolcu indirip bindirmek için yürüyüş hızından daha yavaş bir şekilde kalabalığı yararak ilerliyordu. Kullanışlı gibi görünen tekerlekli tek taşıt, pedal gücüyle çalışan bisikletler ve mobiletlerdi. Bazı arkların vaizleri, akıntıdaki kritik noktaları zaptemiş, cızırdayan amplifikatörlerden ilahiler ve kehanetler haykırıyordu. Etrafta çok miktarda toplanmamış çöp ve açığa yapılmış dışkı vardı. Bunların daha sıcak olmaması beni mutlu etti.

Verimli iklim dünyanın her yerinden tek tek veya dalgalar halinde gelen ve diledikleri gibi yaşamak için fiyordlara ya da dağlık vadilere tırmanan göçmenleri uzun süre çekmişti. Zamanla kendi tarzlarında elbiseler ve hatta farklı ırksal özellikler geliştirmişlerdi. Bir işporta tezgâhından yiyecek aldım ve curcunayı izlerken orada dikilerek yemeğimi yedim. Muhtemelen bu Azuz Edhar'daki son akşam yemeğimden

beri yediğim en iyi yemekti. Uzun saçlı bir dağ adamı sürekli tek başınaydı. Erkeklerin geniş kenarlı şapkalarıyla, kadınların yüz peçeleriyle sıkı düzende hareket ettiği çok büyük bir aile vardı. Hepsinin kırmızı tişört giydiği kadınların ve erkeklerin kafalarının aynı şekilde tümüyle tıraş edilmiş olduğu çok ırklı bir grup gördüm. İşporta tezgâhında deniz yosunu dolu plastik sepetlerin içinde paketlenmiş taze midye satan, kemikli burunları olan ve saçları erken beyazlamış uzun boylu bir insan ırkını da seçebiliyordum.

Gemiden indikten bir saat sonra Cord, Samman ve Crade'lerle buluşmamın muhtemelen bir günden fazla sürebileceği artık çok açıktı. O gece nerede uyuyabileceğimi düşünmeye başladım; yılın bu zamanı birkaç saatliğine güneşin battığı bir enleme en sonunda varmıştım çünkü. Bu kadar kuzeyde büyük konsentler olmadığını biliyordum ama bunun kadar eski bir şehirde en azından küçük bir mat olmalıydı; belki de geçmişi Eski Matik Çağ'a kadar uzanan bir mat. Bir mat arayıp ikna kabiliyetimi kullanarak içeri girmeyi deneyip denememem gerektiğini düşünürken Matik mimari veya manastıra benzeyen eski binaların cephelerini inceleyerek liman bölgesinden Baz katedraline kadar uzanan geniş bir cadde boyunca yürüdüm.

Demirden siyah bir lamba direğine takılmış bir çekici dikkatimi çekti ve bu da Sammann'ı ve onun bu tür cihazlardan veri elde etme yeteneğini aklıma getirdi. Belki de bu şeyi yanlış bir şekilde ele alıyordum. Sammann beni çekicilerden takip ediyor; ama ben etrafta dolaştığım için arkadaşlarım yetişemiyor olabilirdi; bu yüzden göze çarpan bir yerde bir süre hareketsiz kalmaya ve bunun işe yarayıp yaramayacağını görmeye karar verdim. Mecbur kalırsam uyuyabileceğim bir Kelks misyon otelinin adresini vermiş olan Malter ve Alwash'la karşılaşmıştık ve böyle bir yedek planım olduğu sürece başka bir yerde oturup beklemek riskine değebileceğini düşündüm. Eski Mahsht'ın belediye binasının cephesine takılmış bir çekicinin doğrudan gördüğü, katedralin önündeki açık şehir meydanında bir yer seçtim.

Soyguna uğradığım yer de burasıydı.

Veya en azından ilk başta bunun bir soygun olduğunu düşündüm. Dikkatim yaklaşık on beş metre uzakta jimnastik yapan bir sokak oyuncusuna çekilmişti. "Hey, Vit!" dedi birisi sağ arkamdan. Yüzümü doğruca havadan gelen yumruğa döndüm. Yerdeyken birisi karnımı çıplak bırakmak için kazağımı pantolonumdan yukarı çekiştirdi. Her nedense ezikler cüppesini başından yukarıya çektikleri zaman Apert'te bozguna uğrayan Lio'yu düşündüm. Bu yüzden yapmam gerektiği gibi yüzümü

korumak yerine kazağını geri çekiştirmek için beceriksizce çabaladım. Birisinin elleri orada meşguldu; pantolonumun kemerinden bir şeyi çekiştiriyordu.

Cüppem, urganım ve küremdi bu. Onları muntazam bir paket haline getirmiş ve saklamak için pantolonumun içine tıkıştırıp kazakla üstünü örtmüştüm.

Yer seviyesi kötü bir başlangıç noktası oluşturur. Özellikle de bir gözünüzün kenarından cenin posizyonunda yukarıya bakıyor olduğunuz zaman. Ama iki adam benden çaldıkları paketi açmaya çalışırken çekişiyor gibiydiler. Urgan kıvrılarak açıldı ve Sekiz Katlı Zarf adı verilen bir düzende katladığım cüppem de yere düşüp açılmıştı. Küçültülmüş kürem dışarı düştü. İkinci zıplamada onu yakaladım. Bir ayak elimi ezdi. "Onu kullanmaya çalışıyor!" diye bağırdı birisi. Bir adam üzerime çullandı, her iki tarafımdan da dizleriyle sıkıştırmıştı. Bu noktada refleks ön plana çıktı. Lio, üzerime çıkıldığında asla ayağa kalkamayacağımı öğretmişti; bu yüzden bu herifin ağırlığı üzerime çöktüğü zaman ona karnımdan ziyade popomu dönmek ve bacaklarımı kullanabileceğim yere, altıma getirebilmek için sırtımı yukarı, karnımı yere getirerek yana doğru kıvrıldım ve dizlerimi altıma çektim. Birisi elimi hâlâ ayağıyla yere bastırıyordu ama kürem, elim ve kaldırım arasında sıkışmıştı. Küremi büyüttüm. Genişleyen küre adamın ayağını yukarı doğru zorladı ve baş büyüklüğüne ulaştığında ayağı yana kaydı; elim serbest kaldı. O elimi altıma koyup elimden geldiğince güçlü bir şekilde kendimi kollarım ve bacaklarımla yukarı ittim. Tepemdeki herif ben yukarı kalkarken kollarını gövdeme dolamıştı ama küçük parmaklarından birini yumruğumun içinde yakalayıp geriye çektim. Herif bağırdı ve beni serbest bıraktı. Geriye bakmadan ileri atıldım. "Bana büyü yaptı!" diye bağırdı birisi. "Yut bana büyü yaptı!"

Bir tarafım, -akıllı olmayan tarafım- o herife onun ne kadar salak olduğunu açıklamak istiyordu. Diğer tarafımsa kendimle bu gizemli saldırganlar arasındaki mesafeyi açmak istiyordu. Benim Vit adını kullandığımı nasıl öğrenmişlerdi? Onlara bakmak için geri döndüm. Kalabalığı yararak geçerken arkamda boşluk kalıyordu. Peşimden gelen birkaç adam da bu boşluğa doluşuyordu. Onları daha önce hiç görmemiştim. Gerçi yüzlerinde tanıdık bir şey vardı: Laro ve Dag'le aynı etnik gruba aittiler. Gheethler; Brajj onları böyle adlandırıyordu.

Bana yetişmekte zorlanıyorlardı ama onların seslerinden hızlı koşamazdım: "Durdurun onu! Durdurun yutu!" Önce bunun pek etkisi olmamış gibiydi, sonra daha zekice davrandılar. "Katil! Katil! Durdurun

onu!" Bu benim işimi daha kolaylaştırmıştı zira hiç kimse yapılı ve koşan bir katilin yoluna çıkmak istemedi. Sonra şuna dönüştü: "Hırsız! Hırsız! Yaşlı kadının parasını çaldı!" Kalabalığın yaklaşıp insanların beni yere düşürmek için çelme takmaya çalıştığı zaman da buydu.

Bunların birkaçının üzerinden atladım ama bu kalabalık meydandan uzaklaşmak zorunda olduğum açıktı. Meydandan ayrılan erişebildiğim ilk sokağa, sonra da o sokağın dar bir geçidine saptım. Bu sokak öylesine dardı ki iki tarafına dokunabiliyordum ama en azından büyük ve düşman bir çete tarafından etrafının sarıldığı duygusundan uzaktım artık.

Mobilet motorlarının vızıltısını işittim. Beni takip ediyorlardı. Geçit ağını bilen mahallenin mobiletli çocukları, sonraki kavşakta önümü kesmek için manevra yapıyordu.

Birkaç kapıyı yokladım; ama kilitliydi. Birkaç kapı yukarıdaki bir para değiştirme evinin önünde duran silahlı korumanın görüş alanında kapıyı yoklamak gibi bir hata yaptım. Bir silah çıkardı ve yakasına bir şey mırıldandı. Geri dönüp bulabildiğim bir sonraki yan geçite saptım ve dar bir kanalın üzerinde köprü haline geldiği bir yere doğru yüz metre kadar koştum. Tam köprüye ulaştığım sırada mobiletli birkaç çocuk köprüye geçişi engellemek için önümü kesti. Aşağıya bakarken hafif çamurlu kanalın dibinin göründüğünü gördüm. Gelgit çekilmiş olmalıydı. Düşünmeden aşağıya atladım. Düşüp yumuşak çamurda yuvarlandım. Acı hissettim; ama anlayabildiğim kadarıyla hiçbir yerimi kırmamıştım. Kanal bir yöne, şehir meydanına doğru kıvrılıyordu. Diğer yöndeyse açık araziye çıkıyordu: liman bölgesine. Sahile ulaşabilirsem küçük bir tekneyi çalabileceğimi veya binmek için yalvarabileceğimi düşünerek o yönde koşmaya başladım. Yüzmek bile o kalabalığın ortasında olmaktan daha güvenli olurdu.

Ancak çamurun içinde çok hızlı koşamıyordum. Zaten bitkindim. Nefes almayı unutmuştum. Her elli altmış metrede köprüler kuruluydu ve heyecanla beni işaret eden insanların önümdeki köprülerin üzerinde toplanmaya başladığını görmeye başladım.

Dönüp baktığımda arkadaki köprüde daha büyük bir kalabalık gördüm. Şişeler ve taşlar hazırlamışlardı. Bu köprülerin altından geçmeye kalkışmak intihar olurdu. Kanal duvarı dikeydi ama taş işçiliği eski ve kaba kesimdi; tırmanarak çıkmaya çalıştım. Mobilet gürültüsü yukarımda kesildi ve kafama bir şey çarptı.

Kanalın ortasına, diz derinliğindeki suya düştükten bir süre sonra kendime geldim ve nefes almak için inleyerek kalktığım saniyeler içinde bir yığın taş ve şişe bana isabet etti.

"Durun! Durun! Yut hiçbir yere gitmiyor! Onu hapsedin" dedi kendisini lider atayan birisi: kabarık saçlı tıknaz bir Gheeth. "Tanığımız neredeyse gelir!" diye ilan etti.

Bu yüzden hepimiz "tanık" bekledik. Kalabalık dağıldı. Çoğu, sırf meraktan veya bir kapkaççının yakalanmasına yardım ettikleri inancıyla kanal kenarına veya köprülere yaklaşmış rasgele insanlardı. Bu dağılmalar yeni gelenlerle uzağa sürüklendi veya kenara itildi: telegörlü Gheethler. Tanık yaklaşık bir dakika sonra pedal gücü ile çalışan bir taksinin arkasında geldiğinde, aşağı doğru bana bakanların tamamı Gheethlerdi. Ve onların hiçbiri benim bir kapkaççı olduğuma inanmıyordu. Neye inanıyorlardı peki? Çoğunun bunu umursadığından bile şüpheliydim.

Tanık Laro'ydu. Bacağı askeri tip alçı kalıbındaydı. "Bu o! Onun yüzünü asla unutmayacağım. Kendisini kurtarmak için yut sihiri kullandı; ama akrabam Dag'ı ölüme terk etti."

Ona *dalga geçiyor olmalısın* bakışıyla baktım ama yüzündeki ifade öylesine samimiydi ki hikâyenin bana ait olan versiyonundan bile şüphe etmeme sebep oldu.

"Aynasızlar geliyor!" diye birisi uyardı. Aslında ben burada çıkmaza girdiğim süre boyunca böyle uyarıları duymuştuk. Şu aynasızların acele etmelerini istedim ama bana daha iyi davranacaklarından emin değildim.

"Şu işi bitirelim!" diye bağırdı birisi ve kenara yaklaşan lidere baktı. İki eliyle başının üzerinde kocaman bir kaldırım taşını tutmuş bana doğru dikkatle bakan irikıyım bir herif onun yanına sokulmuştu.

Lider aşağı doğru parmağıyla işaret etti. "O bir yut. Laro buna şahitlik ediyor. Bu ikisi elbiselerinin altında gizlenmiş kanıtı buldu!"

Beni soyan iki genç Gheeth, kalabalığın önüne öylesine şiddetle itildi ki neredeyse düşüyordu. Cübbe, urgan ve küre onlardaydı. Liderin emir vermesiyle herkesin görmesi için bunları yukarı kaldırdılar. Kalabalık sergilenen şeylere nükleer bomba çekirdekleriymiş gibi "ooo" "aaa" diye tepki verdi.

"Yut kendi cinsini ayrı tutan eski yasayı ihlal etmiştir. Aramıza bir ajan olarak gelmiştir. Zavallı Dag'a neler yaptığını hepimiz biliyoruz. Laro yutun kapanından kurtulmak için cesurca savaşmamış olsaydı, Laro için nasıl bir son planladığını sadece hayal edebiliriz. Bunu sineye mi çekeceğiz?"

"Hayır!" diye bağırdı kalabalık.

"Adalet için aynasızlardan medet umacak mıyız?"

"Hayır!"

"Peki adaletin sağlandığını görecek miyiz?"

"Evet!"

Elinde taş olan irikıyım herife başıyla onay verdi. Adam taşı bana doğru öylesine hantal bir şekilde fırlattı ki taşın yolundan kolaylıkla çekilebildim; ama ardından bir yığın daha küçük ve hızlı taş geldi. Sırf kendimi hareketli hedef haline getirmek için ileri geri koşarken yaklaşık otuz metre uzaklıkta kanalın içinde taştan bir merdiven ilişti gözüme. Onun tepesine çıkabilirsem çetenin aşağısında umutsuz bir halde durmak yerine, en azından yeniden sokak seviyesinde olacaktım. Bu hedefe koştum ve kollarımı kalkan yaptığım başıma, arkadan birçok şişe ve taş isabet etti.

O merdivenlerin başına sağ salim vardım; ama beni orada da bekliyorlardı. Cadde seviyesine henüz çıkmıştım ki bana çelme takıp sokağa doğru itip kakmaya başladılar. Bunlardan biri üstüme düştü veya beni yakalamak için beceriksiz bir girişimdi bu. Ceketinin yakasından yakaladım ve üzerimde kalmasını sağlayarak onu kalkan gibi orada tuttum. İnsanlar içeri girip bana tekme sallamak için öteki tarafta birbirlerini dirsekliyordu; ama tekmelerin çoğu önlerinde kendi insanlarından birini görünce kısa düşmüştü. Onu yakalayıp ayağa kaldırmak için eller uzandı. En sonunda elimde onun boş ceketi kaldı. Ayağa kalkmaya çalıştım ancak aşağı itildim. Cenin pozisyonuna geçtim ve kollarımı başıma kenetledim.

Birkaç saniye sonra bir Çığlık duydum.

Çığlık kesinlikle bir insan sesiydi; ama daha önce duyduğum hiçbir şeye benzemiyordu. Bunun ne kadar rahatsız edici olduğunu aktarabilmemin tek yolu, tam da içinde bulunduğum ruh halini tarif ettiğini söylemekti. Panik ve şaşkınlık içinde sesin kendi gırtlağımdan çıkmış olabileceğinden bile şüphelendim. Çığlığın herkesi olduğu yere çivi gibi çakan bir etkisi vardı. Artık bana saldırı yoktu, tekmelerle dövüş yoktu artık. Bunun yerine Çığlığın nereden geldiğini ve neyin işareti olduğunu anlamaya çalışarak herkes kenara çekildi.

Sırtımın üstünde yuvarlandım. Etrafımda bir boşluk açılmıştı. Benim ve kırmızı tişörtlü dazlak bir adamın etrafında yani.

Bana doğru yaklaştı ve cebinden hızla büyüyen bir şey çıkardı: bir küre. Bir saniyede bir buçuk metre çapında, biraz yumuşak bırakarak genişletmişti küreyi. Küreyi üzerime örttü. Başım ve ayaklarım iki uçtan dışarı taşıyordu ama geri kalanım yeni darbelere karşı korunuyordu; en azından bu adam küreyi orada tutarak şu anki yerinde kaldığı sürece.

Sert bir rüzgâr onu yerinden oynatabilirdi ancak kürenin üstüne çıkıp tüneyerek bu sorunu da çözdü: iki ayağınızla denediğinizde bile riskli bir duruştu bu. Bununla birlikte o, bütün ağırlığını diğerinin altına katlanmış bırakarak tek ayağının üzerine veriyordu. Biz daha küçükken bir tür çocuk oyunu olarak bazen kürelerimizin üzerinde durmaya çalışırdık. Kimi yetişkinler bunu dengelerini ve reflekslerini geliştirmek için yapıyordu. Ancak jimnastik yapmak için garip bir yer ve zamandı.

Bunun etrafımdaki insanları Çığlığın yarattığından daha da büyük bir şaşkınlık içinde bırakmak gibi yararlı bir yan etkisi olmuştu ama kısa bir süre sonra bir genç, baştan çıkarıcı ve açık bir hedef olan başımı gözetliyordu ve tekme atmak üzere bir ayağıyla gerilerek bana doğru adım attı. Gözlerimi kapatıp kendimi hazırladım. Üzerimde keskin bir darbe sesi işittim. Gözlerimi açtığımda saldırganın sırtüstü yere düştüğünü gördüm. Bir saniye sonra yüzüme ıslak bir şey püskürdü: bir kan banyosu. Birkaç küçük çakıltaşı veya ona benzer bir şey yakındaki kaldırımda tıkırdadı. Gözlerimi kırpıştırarak kanı uzaklaştırırken yere düşenlerin çakıltaşı değil diş olduğunu farkettim.

Kalabalığın kenarından başka bir çığlık yükseldi. Bu çığlık tamamen farklıydı. Gerçekten inanılmaz bir acı yaşayan birisinden geliyordu. Çığlığı şaşkın gibiydi, *şimdi çektiğim acı kadar acı verici bir şey olabileceğini hiç bilmiyordum!* cümlesinde olduğu gibi. Bu, cebinden bir bıçak çıkarıp ani bir hareketle açarken yüzünde garip, sabit bir gülümsemeyle bana doğru yaklaşan Gheeth ve koruyucum dışında herkesin dikkatini çekmişti. Bu defa olanları daha iyi görebildim. Üzerimde kürenin üstüne tünemiş olan adam, boştaki ayağıyla aniden tekme atacakmış gibi yaptı ve diğer adam da bıçağı tekmenin geleceğini düşündüğü yere doğru salladı; ancak daha nasıl ıskaladığını bile anlayamadan koruyucum bıçağı tutan eli yakalamış ve sadece bileğini kıvırmakla kalmamış, kürenin üzerinden aşağı atlayıp eklemleri ve kemikleri çatır çutur seslerle perişan olan saldırganın kolunu havada takla atarak aksi yönde bükmüştü. Küre yuvarlanarak benden uzaklaştı. Bıçak yere düştü ve ben de elimi uzatmaya çalıştım ama çok geçti; koruyucum bıçağı tekmeleyip uzaklaştırdı ve bıçak kanalın kenarına uçup gözden kayboldu.

Korumasız kalmıştım; ama kalabalığın hepsi o korkunç ve şaşkın çığlığın geldiği yöne doğru hareket etmişti. Ellerim ve dizlerim üzerinde kendimi yukarı itip diz çöktüm.

Çığlığın kaynağı, kırmızı tişörtlü dazlak bir kadın tarafından bir tür güreş tutuşuyla tutulmakta olan yetişkin bir erkek Gheeth'ti. On sekiz yaşlarında benzer görünümlü bir adam, kadının arkasında duruyor,

yaklaşan kimseleri yere indiriyordu. Bütün bunları gördüğüm sırada çete bu ikisine taş fırlatmaya başlamıştı. Koruyucum beni bırakmış ve fırlatılanları uzaklaştırmaya yardımcı olmak için öteki iki kırmızı tişörtlüye katılmak üzere kalabalığın içinden sıyrılmıştı. Geri çekilmeye başladılar. Çetenin çoğunluğu onların peşinden gitti; ancak bazıları yavaş yavaş uzaklaşmaya başladı. Yalnız bir ayuta taş fırlatmak onlar için iyi bir eğlence olabilirdi ama şu anda olanların bir parçası olmak istemediler.

Şimdi buradan çekip gidebileceğimi düşünerek döndüm ve Gheeth liderinin gözlerinin içine bakar buldum kendimi. Silahı vardı. Bana doğru çevriliydi. "Hayır" dedi, "seni unutmuş değiliz. Kımılda!" Silahla kalabalığın gittiği yönü işaret etti. Kanalın kenarından otuz metre kadar uzaklıktaki daha açıklık bir yere, iki caddenin kanalın kenarında buluştuğu bir meydana doğru geri çekilen kırmızı tişörtlülüleri yavaş yavaş takip ediyorlardı. "Geri dön ve uygun adım yürü!" diye emretti.

Geri dönüp meydana doğru yürüdüm. Çetenin çoğu yanımızdan geçmişti ve böylece taş atan ve bıçak sallayan saldırganların ezici üstünlüğünden kaçmaya çalışırlarken rehineyi bu noktaya meydana kadar sürüklemiş ve geri çekilmekte olan üç kırmızı tişörtlünün peşinden hepsi hızla yürüyen, sonra da koşan belki de yüz kişilik bir kalabalığın dış çeperlerinde, arka sıralarındaydım şimdi.

Beni esir alan kişiyle meydana girdik. Kanalın kıyısı solumdaydı; meydansa buradan sağıma doğru genişliyordu. Savaş çığlıkları şimdi o yönden geliyordu. Savaş çığlığı ifadesini, burada, ilk kırmızı tişörtlünün beni korumak için bir yerlerden çıkıp geldiği zaman attığı tüyler ürpertici çığlığı anlatmak için kullanıyorum. Şimdi bu çığlıklardan on tane birden duymuştuk. Tarif ettiğim gibi bunlardan ilki herkesi durdurmuştu. Kısa süre içinde sesi, yüze yumruk atan ve bacak büken İlim Vadisi uzmanlarıyla ilişkilendirmeyi öğrenmiştik. Kırmızı tişörtlülerin dövüş hattı sağ kanadımızda oluşmuştu; ilk üçünün bizi pozisyona sokmasını bekleyerek meydanda hazır bir şekilde dizilmişlerdi. Bütün başlar onlara çevrildi, bütün vücutlar onlardan uzaklaştı. Kırmızı tişörtlülerin her biri, biz olanı biteni henüz anlayamadan çetenin bir veya iki üyesini kanlar içinde kaldırıma indirmişti. Kırmızı tişörtlüler hattı, eziyet ettikleri adamı şimdi bırakmış olan ilk üç kişiyle temas kurmak için dönmüştü. Sağ taraftan kuşatıldıklarını, genel anlamda meydanın düşman toprakları olduğunu, kanal kıyısı yüzünden sola hareket edemediklerini anlamaya başladıklarında çete geldiği yoldan çekilmeyi umut ederek geri döndü. Ancak birçok kırmızı tişörtlü kanaldan dışarı çıkarken ar-

kadan başka bir savaş çığlığı salvosu geldi. Kaya tırmanıcıları gibi, engebeli kanal duvarına tutunarak aşağıda saklanıyorlardı ve farkında olmadan onların yanından geçmiştik. Geri çekilmeyi durdurdular. Şimdi çetenin tek çıkış yolu kanal kenarıyla kırmızı tişörtlüler arasından meydana doğru ilerlemek veya kanalın içine atlamaktı. Birkaçı bu yollardan kaçar kaçmaz herkes aynısını yapmak istedi ve bu bir paniğe dönüştü. Kırmızı tişörtlüler onların gitmesine müsade etti. Kısa süre içinde bana saldıranların neredeyse hepsi gözden kayboluvermişti. İki hattaki kırmızı tişörtlüler birleşmiş ve çapı yaklaşık beş metre olan aralıklı bir çember oluşturmak için daralmıştı. Yüzleri dışarı bakıyordu. Başları sürekli hareket halindeydi. Çemberin ortasında üç kişi vardı: silah taşıyan Gheeth lideri, ben ve benimle silahın namlusu arasında sürekli hareket eden tek bir kırmızı tişörtlü...

Çemberdeki kırmızı tişörtlü bir kadın, uzun namlulu ateşli silah anlamına gelen eski Ortça komik bir kelimeyi kullanarak "Arkebüz" diye seslendi. Her iki taraftaki kırmızı tişörtlüler başka yönlere bakmak için hemen sırtlarını ona döndü ancak diğer herkes doğal olanı yaptı: kadının meydanın kenarındaki park etmiş yük kamyonunun tepesine bakışını takip etti. Bir Gheeth elinde uzun namlulu bir silahla oraya tırmanmış ve bize doğru nişan alıyordu. "Arkebüz" diye bağıran kadın ileri zıplayıp ellerini havaya kaldırdı ve onu çöp kutusunun kapağına kadar götüren bir yan takla attı. Oradan yana sıçradı, yuvarlandı, itmek için ayağını yerleştirdiği bir çeşmenin yakınına geldi ve onu yumru yumru olmuş bir ağaca doğru götüren yönde sert bir dönüş yaptı. Bir eliyle ağacı tutup etrafında döndü ve bir bankın tepesine koşup küçük bir grup yayanın içinde kayboldu. Çok geçmeden silahlı adama doğru hızla koşarak ortaya çıktı hemen ardından bir büfenin arkasına sinmek için bir anda yeniden yön değiştirdi. Böylece yük kamyonunun üstündeki silahlı kişiye doğru hızla ilerledi. Bu ani yön değişiklikleri onun nişan almasını çok zor hale getirmişti. Ben onun yerinde olsaydım, kendi hayatımı kurtarmak için bile ateş edemezdim; çünkü onun jimnastik hareketlerini izlemek çok etkileyiciydi.

Bir silah sesi duyuldu. Yük kamyonundaki adamdan ya da arkamda çemberin içinde duran liderden değildi bu ses. Ses başka bir yerden geldi: meydanın her yanındaki binaların cephelerinden yankılandığı için yerini tespit etmek zordu. Dizlerimin bağı çözüldü. Benden bir buçuk metre uzakta, Gheeth liderine hoş olmayan bir şey olmuştu; bir kırmızı tişörtlü, bu dikkat dağınıklığını, onu yere düşürüp silahını almak için fırsat olarak kullanmıştı.

Jimnastik yapan kadın, donakalmış ve ateş sesinin kaynağını tespit etmeye çalışarak etrafa bakınan yük kamyonunun tepesindeki silahlı adama doğru hareket etmeyi sürdürüyordu.

İkinci el silah sesi duyuldu. Silah, keskin nişancı bozuntusunun ellerinden gevşeyip çat diye kaldırıma düştü. Adam elini tuttu ve inledi. Kırmızı tişörtlü kadın, jimnastiği bıraktı ve normal şekilde koşarak doğruca yere düşen silaha doğru gitti.

"Arkebüz!" diye seslendi öteki kırmızı tişörtlülerden birisi. Kanalın karşısını işaret etti. Onu kanattan koruyan iki kişi başka yönlere bakmak için fırıl fırıl döndüler. Onun gördüğü şeyi geri kalanımızın görmesi vakit almamıştı.

Kanalın karşısında sahibi tarafından tedbir olarak terk edilmiş bir yiyecek arabası vardı. Görsel kamuflaj sağlamak için yiyecek arabasını, üzerindeki simgeler dizisini ve pır pır dalgalanan bayrakları kullanan bir triportör, arkasına park etmişti. Triportörün kontrollerinde bir adam vardı: Ganelial Crade. Başka birisi yolcu platformunda ayakta duruyordu: Yulassetar Crade. Uzun namlulu bir silah taşıyordu. Kanalın karşısından feryat eden yük kamyonunun üstündeki keskin nişancıya seslendi. "İlk ateş seni durdurmak içindi" dedi. "İkincisi seni çaresiz bırakmak içindi. Üçüncüsünü asla bilemeyeceksin. Bana ellerini göster. *Bana ellerini göster!*"

Gheeth ellerini kaldırdı; ellerinden birisi kanlıydı ve şekli bozulmuştu.

"Kaç!" diye seslendi Yul ve tüfeğini omzuna astı. Gheeth yük kamyonunun ön tarafının üzerine çığ gibi kaydı, yerde kısa bir süre yuvarlandı ve sonra ayağa kalkıp koşarak uzaklaştı.

"Raz, gitmemiz lazım!" diye seslendi Yul. "Kırmızı tişörtlüler, her kim veya her neyseniz, geri kalanınız bizimle gelebilirsiniz. Belki siz de şehirden bizim kadar çok kurtulmak istiyorsunuzdur" Meydandaki kanalın üzerinde bir köprü vardı. Gnel vızıldayarak üzerinden geçip bana doğru geldi. Kırmızı tişörtlüler çemberin içine girmesine izin vermek için kenara çekildi. Gnel, onlara biraz gergin bir şekilde bakarak boşluktan geçip yanı başımda park etti. Pek iyi hareket edemiyordum. Yul bana doğru eğilip tam arkamdan eliyle kemerimden kavrayıp beni nehirden dışarıya çıkartılan bilincini kaybetmiş bir raftçıymışım gibi triportörün üzerine çekti. Bu küçücük taşıt şimdi fazlasıyla kalabalıktı. Gnel dikkatli ve nefes kesici bir dönüşle meydana girip caddeye yöneldi. Telegörünün kulaklığını takıyordu. Samınann ona talimatlar veriyor olmalıydı.

Kırmızı tişörtlüler triportörün yanında ve arkasında yürüyerek peşimizden geldi. Belli ki Yul'un şehirden ayrılmanın zamanının geldiği dü-

şüncesini mantıklı bulmuşlardı. Hangi yöne gittiğimiz belli olur olmaz adımlarını hızlandırdılar ve triportörü geçmekle tehdit ederek Gnel'i biraz daha gazlaması için teşvik ettiler. Ön tarafta uzun süredir hızla koşuyorlardı. Birkaç dakikada iki kilometre kadar yol aldık ve Eski Mahsht'ın merkezi kadar kalabalık olmayan demiryolu rayları ve ambarlar bölgesine girdik. Buradaki sokaklarda devboyutlarda taşıtların normalce dolaşabilmesi mümkündü. Bunlardan birkaçı bir yerlerden çıkageldi ve neredeyse bizi eziyordu: Yul'un ve Gnel'in pikapları, Cord ve Samımann tarafından nöbetleşe kullanılıyordu.

Kırmızı tişörtlülerin sayısının yirmi beş olduğunu sonradan anladık. Bir şekilde hepsini iki pikaba ve triportöre bindirdik. İnsanların böyle balık istifi gibi olduğunu hiç görmemiştim. Yul'un pikabının tepesinde, aşağı düşmelerini önlemek için dirsekleri birbirine kenetlenmiş kırmızı tişörtlüler vardı.

Pikabın içine doluşana kadar kırmızı tişörtlü on sekiz vilim uzmanını taşıyacağını bilemeyeceği düşünüldüğünde, Cord bütün bunları oldukça sakin karşılamıştı. Bizi oradan çıkarırken şaşkın şaşkın bana bakmaya devam etti. "Sorun değil" dedim ona. "Onlar ayut; Celp edilmiş olmalılar. Hangi mattan olduklarını bilmiyorum ama belli ki vilimde uzman bir mattan. Belki Çınlayan Vadi'nin veya öyle bir yerin bir şubesindendirler..."

Hemen arkamda neşelenmiş bir kırmızı tişörtlü bütün bunları Ortça'ya çevirdi ve kıkırdaşmalar duyuldu.

Utanmıştım. Hem de çok utanmıştım. Kafadaki çamur gibi bir utanç...

Bu insanlar Çınlayan Vadi'dendi.

Geri dönüp onlara bakmaya çalıştım; ancak bir şey hareket etmemi engelledi. Ne olduğunu keşfetmek için elimle yokladığımda, yüzüme ve kafama kan emmiş kumaştan tamponları bastıran arkadaki veya yanımdaki Vadililere ait üç el olduğunu anladım. Kesikler... Kesiklerin farkında değildim. Cord'un canını sıkan şey pikabına doluşan yabancılar değildi; benim yüzümdü.

Bütün bunların çoğu olurken yanlış duygulara kapılmıştım. İki Gheeth beni soyduğu ilk anlarda ödüm kopmuştu. Olaya uygun şekilde. Kaçmamın nedeni buydu. Sonra bir şekilde bunun üstesinden gelebileceğime dair kendimi ikna etmiştim. Kanalda veya sokaklarda çeteden kurtulabilirdim. Laro'yu biraz mantıkla ikna edebilir, durumumu açık-

layabilirdim. Beni gerçekten öldürmek istemiyorlardı; bu olabilirdi. Aynasızlar her an buraya gelebilirdi. Sonra ise kaderimi bir tür şaşkınlık içinde kabul etmiştim. Daha sonra Çınlayan Vadi'nin fraaları ve suurları yetişmişti. Ondan sonraki her şey etkileyici, bir nevi eğlenceliydi ve ben bütün bunların içinden bir tür yüksek doz kimyasal etki altındaymışım gibi geçmiştim: vücudumun yaralanmaya ve strese tepkisi... Bir dakika önce hiçbir şey olmamış gibi Cord'u kanlar içinde kucaklamıştım.

Fakat birkaç dakikalık yolculuktan sonra kendimi koyvermiştim. Yaralarının hepsi, isim yoklamasında bağıran askerler gibi beynime acı göndermeye başladı. Bezelerim kan dolaşımıma hangi uygun maddeleri püskürtmüşse aniden ve tamamen çekilmişti. Sanki altımda gizli bir kapı açılmıştı. Böylece acı içinde kıvranıp hırıldarken titreyen ve sızlanan bir sinir yumağına dönüşmüştüm.

Sammann'ın yönetiminde yirmi dakikalık yolculuk, bizi dağlardan Eski Mahsht fiyord koluna akan büyük bir nehrin sol yakasındaki bir yere getirdi. Daha erken çağlarda geniş bir kumulmuş gibi görünüyordu ama çok önceleri üzeri kaplanmış ve şimdi harabe haline gelmiş bir dizi sanayi sitesine evsahipliği yapmıştı. Bunun bir ucunda pis kokulu birkaç tuvaleti olan bir eğlence teknesi rıhtımı ve piknik alanı vardı. Oraya park ettik ve bazı tatilcileri ürkütüp kaçırdık. Yul'un pikabından dışarıya taşındım; üzerine yumuşatmak için kamp matı ve kamp matlarını benden dışarıya akan şeyden korumak için muşamba serdikleri piknik masasına dümdüz yatırdılar. Yul, diğer bütün malzemeleri gibi dükkândan satın alınmamış ama buluntu nesnelerden oluşturulmuş tıbbi yardım çantasını açtı. Büyükçe, geniş hacimli bir plastik torbanın içine plastik bir tüpten beyaz toz döktü: tuz ve mikrop kırıcı. Sonra bunun içine birkaç litre musluk suyu doldurup bir dakika çalkalayarak normal tuzlu sterilize bir solüsyon üretti. Torbayı koltuğunun altına sıkıştırıp kaburgalarına doğru sertçe bastırdı ve yaralarımı yıkamak üzere hazırladığı sıvıyı püskürttü. Bir yarayı seçtiğinde, gazlı bezi ben bağırana kadar aniden çekiyor, yıkıyor ve otuz saniye daha devam ediyordu. Gnel de kokulu bir şeyle çalışarak ona yardım ediyordu. Yarılmış kaşımın üzerinde kullanırken bunun, kırık kahve fincanının kulbunu yerine takmak için kullanılan türden bir yapıştırıcı tüpü olduğunu farkettim. Yapıştırılamayacak kadar büyük yaralar, cam iplikli paket bandıyla sıkıca bağlanıyordu. Bir noktada bir Çınlayan Vadi suuru, dikiş iğnesi ve Gnel'in takım çantasından bulduğu bir parça misinayla üstüme daldı. Yaram yapıştırıcı, bant veya misinayla temas eder etmez kırmızı tişörtlü birisi üzerini

petrol jeliyle sıvıyor ve üstünü beyaz bir şeyle kaplıyordu. Masör olduğu açık olan bir Çınlayan Vadi fraası, izin almaksızın bütün vücudumu kırık ve kanama arayarak gözden geçirdi. Üzerine geldiğinde dalağım kopmamışsa, karaciğerimin üzerine geldiği sırada kopmuştu. Kararı şuydu: hafif beyin sarsıntısı, üç kırık kaburga, bir kol kemiğinde çatlak, bir elimde iki küçük kemik kırığı ve bir süre devam edecek kan işemesi.

Yolculuk boyunca kendimden geçmiş olmam utanç vericiydi zaten, bu yüzden şu sıra gerektiğinden fazla bağırmamak için çok çaba sarf ettim. Bir sebepten Lio'yu düşünüyordum. Daha Devşirilmeden önce Vadi'ye dair her şeye tapıyordu. Oradan gelen veya Vadi'de bulunduğunu veya Vadililer tarafından dövüldüğünü iddia eden kişiler tarafından yazılmış olan her kitabı takip etmişti. Benim bu insanların huzurunda acıya neredeyse tamamen bağışık olduğumu bilse utançtan ölürdü.

Benim de katılmak için yanıp tutuştuğum sohbetler, işitme mesafemde gerçekleşiyordu. Onlar kafamı yapıştırarak biraraya topladıktan sonra etrafa bakınıp Sammann'ın Vadi'den kıdemli bir fraayla konuştuğunu ve bir suurun başını benden tarafa çevirdiğinde bir çığlık patlatan Cord'u teselli ettiğini gördüm. Bir süre sonra, yaşayacağıma ve bu yüzden konuşmaya değeceğime karar verildiği zaman Vadililerin Eşitler Arasındaki Birincisi Fraa Osa benimle konuşmak için yanıma geldi. Baldırımdaki biçimsiz kesik gibi can sıkıcı bir işle uzun süredir uğraşan terzi dışında, yara yapıştırıcılar ıvır zıvırlarını toplayıp yavaşça çekildiler. Yul, Cord'u kabaca kucaklayarak hüngür hüngür ağlayabileceği nehrin kenarına götürdü.

"Biz dün Celp edildik" dedi Fraa Osa. Meydan kavgası sırasında gördüğüm ilk kırmızı tişörtlüydü: küresiyle beni sarıp üzerinde tek ayağıyla tüneyen kişi. Muhtemelen beşinci on yılındaydı. "Bize Tredegarh'a gitmemizi söylediler. Bir küreye baktık ve en kestirme yolun Mahsht üzerinden olduğuna karar verdik."

Çınlayan Vadi, Mahsht'ın yaklaşık yüz kilometre dışındaydı. Oradan, okyanus üzerinden büyük bir dairesel rotayla Tredegarh'a varılabilirdi ve bu da olabildiğince mantıklıydı.

"Yerel halk bize Mahsht'a kadar taşıma hizmeti verdi. Biz de sizin bulduğunuz gibi bulduk burasını. Flucça konuşanlarımız gemiyle yolculuk istediler. Bize senin sorgucun ulaştı"

"Sorgucum mu!?" diye bağırdım. Sonra Osa'nın yüzünde hafif alaycı bir ifade izi gördüm. Kısmen şaka yapıyordu.

Ama sadece kısmen. "Sark" dedi. "Bizler tarafından iyi tanınır. Bizim Apertlerimize gelir ve bize fikirlerini anlatır" Osa omuz silkti ve elleriyle

nazikçe hata hareketi yaptı. Bunun, Sark'ın vaazlarını adil bir şekilde değerlendirmeye çalıştıklarını anlatmasının bir yolu olduğunu düşündüm. "Sokakta bizi tanıdı herhalde. Yalnız bir ayutun çete tarafından kovalandığını söyledi. Bunu bir durum olarak gördük"

Bir süre *acil durum* demeye çalışırken Flucça dil sürçmesi yaptığını düşündüm. Sonra Lio'nun yıllarca kafama çaka çaka öğrettiği Vadi iliminin birazını hatırladım.

Yeniden Yaratılış sırasında, tam olarak 0 yılında, Saat ve Katedrallerin temel taşlarının döşenebilmesi için ilk yeni matların yerleri araştırılırken, yeni yemin etmiş bir ayut ekibi böyle bir projeye başlamak için çöldeki uzak bir yere seyahat etmiş ve kendilerini şüpheci yöre sakinlerinin kuşatması altında bulmuşlardı. Zira gönderildikleri yer kafaotu çiftlikleriyle doluydu ve otun konsantre edilmiş, yasadışı uyuşturucu yapmak için kaynatıldığı bir kulübeye raslamışlardı. Ayutlar silahsızdı. Dünyanın çeşitli yerlerinden toplanmışlardı ve bu yüzden birbirleriyle çok az ortak yanları vardı; çoğu Ortça bile bilmiyordu. Sonradan anlaşıldı ki onların çoğu, manastır ortamında geliştirilmiş olsa da o günlerde matik dünyayla hiçbir bağı olmayan eski bir dövüş sanatları okulunun öğrencileriydi. Neyse, onlar salonlar dışında yeteneklerini hiç kullanmamıştı; ama şimdi eyleme geçmek zorunda kaldıkları bir durumun içine itilmiş halde bulmuşlardı kendilerini. Bazıları öldürülmüştü. Dövüş sanatları uzmanlarından bazıları başarılı olmuştu; ötekiler donakalmış ve hiç eğitimi olmayanlardan daha başarılı olamamışlardı. Bu tür koşullar, durum olarak anılmaya başlamıştı. Sağ kalanların birkaçı Çınlayan Vadi matını kurmaya devam etmişti. Lio'ya göre durum kavramını düşünmeye fiziksel eğitime harcadıkları kadar zaman harcıyorlardı. Bunun sebebi, dövüş sanatını ne zaman kullanacağınızı bilmezseniz dünyadaki eğitimin hiçbir işe yaramadığı düşüncesiydi ve dövüş sanatını ne zaman kullacağınızı bilmek göründüğünden çok daha zordu; çünkü bazen harekete geçmek için çok beklerseniz çok geç oluyordu ve başka zamanlarda çok erken davranırsanız işleri sadece daha kötü hale getiriyordunuz.

"Düşmanın en belirgin özelliği düşüncesiz saldırganlığıdır" dedi Fraa Osa. Kendisine vurmaya çalışan bir saldırganın bileğini yakalar gibi elini havaya uzatıp kapattı. Çok etkileyici bir hareketti. Benim için iyi olmuştu; zira Fraa Osa kullandıkları strateji hakkında bundan daha fazlasını anlatmaya niyetli görünmüyordu.

"Onlar bu havada oldukları sürece onlara gerçekten saldırganlık gösterebilecek bir şey sunalım diye düşündünüz" dedim, onu biraz daha

konuşturmaya çalışarak. Fraa Osa gülümsedi ve başını salladı. "Bu yüzden o adamı yakalayıp...."

Burada birden gerçeği söylemek yerine aniden durdum, ki o gerçek de onların Gheeth'e işkence etmiş olmalarıydı. Benim hayatımı kurtarmak için kendi hayatlarını tehlikeye atmış olan bu insanlara karşı eleştirel görünmek istemedim. Fraa Osa gülümsemeye ve başını sallamaya devam etti. "Bu sinir baskısı yöntemidir" dedi. "Çok acıtıyor gibi görünür ama hasar vermez"

Bu bir sürü ilginç soru doğurdu: acıtmak ile acıtıyor *görünmek* arasında bir fark var mıydı gerçekten? Klinik yaralanmalara neden olmuyorsa bir insana işkence yapmaya izin verilebilir miydi? Yine de böyle soruların peşine düşmemek için bin türlü neden vardı. "Eh, neyse, işe yaradı" dedim. "Çete size yöneldi; sahte geri çekilme tertiplediniz ve onları bir tuzağın içine çektiniz, sonra da onları paniğe soktunuz" Biraz daha gülümseme ve baş sallama geldi. Fraa Osa bunların hiçbirini güzel laflarla büyütme modunda değildi. "Peki bu planı tasarlamak için ne kadar zamanınız vardı?" diye sordum ona.

"Pek uzun sayılmaz"

"Pardon?"

"Bir durumda plan yapacak zaman yoktur. Bunları anlatacak ise hiç zaman yoktur. Bunun yerine İkinci Sazlık Düzlüğü'ndeki Lord Frode'un süvari birliğinin Prens Terazyn'in bölüğünü çektikleri zaman yaptıklarını taklit edeceğimizi söyledim ötekilere. Sadece Kanal kenarı Uzun Kamışların, küçük meydansa Kanlı Aralar'ın yerini alacaktı. Gördüğün gibi bu kelimeleri söylemek pek de zaman almıyor"

Neden bahsettiğine dair bir fikrim varmış gibi başımı salladım; oysa yoktu. Hangi binyıldaki hangi savaşı ima ettiğini tahmin bile edemiyordum.

"Kırmızı tişörtlülerin nesi var?" diye şüphelerimi de belli edecek biçimde sordum. Fraa Osa üzgün bir şekilde sırıttı. "Onlar bize Celp'te hediye edildiler" dedi. "Yerel bir ark tarafından bağışlandı. Cüppe ve urgana geri dönebilmek için Tredegarh'a varmayı iple çekiyorum"

"Hangisinden bahsediyor..."

Başını salladı. "Senin cüppen, urganın ve küren kayboldu. Belki onları geri alabilirdik ama yola biraz acele çıktık"

"Elbette!" dedim. "Sorun değil." Ve bir anlamda gerçekten de değildi. Fraalar ve suurlar kendilerininkileri zaman zaman kaybederlerdi. Yenileri veriliyordu. Yine de benimkileri bu şekilde kaybetmek kendimi kötü hissettirmişti. On yıldan fazla bir süredir benimle birlikteydiler ve

onlarla bağlantılı birçok anım vardı. Benim Matik dünyayla son fiziksel bağlantılarımdı. Mademki kaybolmuşlardı, herhangi bir yaşlı Sakular olabilirdim. Bu daha güvenli olabilirdi; hiç kimse onları gizlendiği yerden dışarı zorlayarak çıkaramaz, etrafa sallayıp linç etmeye kalkışamazdı. Ama bu durum kendimi yalnız da hissettirmişti.

Sammann, pikaba atlayıp tüfeği getiren ve namlusundan kavrayıp birkaç koşar adım attıktan sonra büyük bir kuvvetle fırlatan Yul'un yanına gidip bir iki laf etti. Tüfek havada fırıl fırıl dönerek nehrin ortasına kadar uçtu ve sonra akıntının içine saplanıp gözden kayboldu. Yaklaşık bir dakika sonra iki mob dolusu Mahsht polisi çıkageldi ve feryat edip flaşörler çakan taşıtlarından dışarı çıktı. Fraa Osa ve beni ayakta tutan suur dışında Çınlayan Vadi ayutlarının hepsi yere oturup bağdaş kurmuştu ve sakin görünüyorlardı. Polis memurları şaşkın şaşkın onlara baktı. Vadililerin kurgusal kahramanlıkları hakkında kaç binlerce çekim yapılmıştı. Aynasızlar onlara şüpheli olarak bakmaya başlayamazdı. Polisler onları daha çok turistik cazibesi olan film yıldızları veya hayvanat bahçesindeki hayvanlar olarak görüyordu. Dahası Vadililer de bunun farkındaydılar ve bundan nasıl faydalanacaklarını biliyorlardı. Bize o duruşun anlamını gösterip meditasyon yapıyor numarası yaptılar. Aynasızlar da bunu yuttu. Baş aynasız, Yul ve Fraa Osa'yla uzun ve (önce) gergin bir sohbete girişti. İğneli suur o ipliği derimden geçirmeye devam etti ve dişlerimi öyle bir sıktım ki gıcırtısı her yerden duyulabiliyordu. En sonunda düğüm atıp tek kelime söylemeden, hatta bakmadan uzaklaştı. Bir çıkarımım vardı: Bana yardım ettikleri için ve ben Devşirilmeden önce onlar hakkında fazlasıyla çekim izlediğim için bu insanlara karşı sıcak duygular içinde olabilirdim. Bununla birlikte Vadililer kibar insanlar oldukları için Celp edilmemişlerdi.

Cord yaklaştı ve elleri ceplerinde bandajlarımın envanterini yaparak tepemde dikildi.

"Aslında vücudumun ne kadar küçük bir yüzdesini örttüklerine baksana" dedim.

Bunu kabul etmiyordu.

"Planımız pek işe yaramadı" dedim.

Başını yan tarafa çevirip burnunu çekti. Uzun bir günün en son duygusal artçı şokuydu bu burun çekiş. "Senin hatan değil. Nerden bilebilirdik?"

"Seni böyle şeylerin içine soktuğum için üzgünüm. İşlerin nasıl bu kadar sarpasardığını anlamıyorum"

Delici bir şekilde bana baktı ve sanırım yüzümdeki aptalca bakış dışında bir şey görmedi. "Neler olup bittiğine dair bir fikrin yok, değil mi?"

"Sanırım yok. Sadece ordu kutba doğru ilerliyor" Aklımda birden bir anı belirdi. "Ve gemideki bir sorguç Cennet Bekçisi'nin öfke içinde kovulması hakkında tuhaf yorumlar yaptı"

Ben bunları söylerken külüstür bir otobüs kenara park ediyordu. Kontrolde Sorguç Sark vardı. Bu bazı insanların ruhlara ve ruhsal olaylara inanmasına yol açan acayip raslantılardan biriydi. Bunu, onu bilinçli bir şekilde farketmeden hemen önce, aklımın otobüsü bilinçsizce gözümün ucuyla görmüş olduğunu farz ederek açıkladım.

"Burada mısın?" diye sordu Cord.

"Evet. Hey, Jesry'ye ne oldu? O iyi mi?"

"Öyle sanıyoruz. Seni bilgilendireceğiz"

Bir şekilde polis şefini güldürmeyi başarmış olan Yul'a baktık. Aralarında bir karara varabilmişlerdi. Sohbetin resmi kısmı bitmişti.

Şef yaklaşıp benim ne kadar fena dayak yediğime ve ne kadar sıkı bir adam olduğuma dair birkaç takdir dolu yorumda bulundu ve sonra bu işin peşine düşmek isteyip istemediğimi, suçlamada bulunup bulunmayacağımı sordu. Dişlerimin arasından kesinlikle yalan söyleyerek 'hayır' dedim. Böyle yaparak meseleyi kapatmıştım. Ayrıntılar bana hiç açıklanmadı, işin özü hepimizin gitmekte serbest olduğuydu. O çetenin liderleri, aldıkları yara bereler dışında paçayı sıyıracak, bu polis memurları da bir yığın kırtasiyeden kurtulacaktı: sırf kişilerin birçoğu ayut ve böylece karmaşık bir yasal statüde olduklarından normalden on kat daha kötü olacak olan kırtasiyeden...

Sorguç Sark bütün bu olup bitenler sırasında boş durmamıştı. Otobüs Mahsht'taki Kelks'e aitti; her yeri baştan aşağı Üçgen ikonografiyle boyanmıştı. Vadililerin hepsini taşıyacak kadar büyüktü. Kelks'in başka bir üyesi, onları o sırada Mahsht'tan daha az kaos içinde olan ve oradan da Tredegarh'a taşıt ayarlayabilecekleri daha büyük bir şehre götürmeye gönüllü olmuştu. Bu sürücünün yola çıktığını; ancak şehirdeki zor koşullar yüzünden bir süre beklemek zorunda kalabileceğimizi açıkladı.

Bu şeyleri açıklarken sorguç bana bakıyordu ve o anda adlandıramadığım bir sebepten ona karşı bir kırgınlık hissettim. Ona borçlu kalmak istemiyordum ve biz sürücünün çıkagelmesini beklerken onun inancı adına başka bir satış tezgâhında minnettar bir şekilde oturması ihtimalinden hoşlanmıyordum. Ancak sohbete girmekten çok benim durumumu kontrol etmekle ilgileniyor gibiydi ve benden tarafa bakmayı

bırakır bırakmaz verdiğim tepkiden utanç duydum. Kelkslerin birinin hikâyesini Hâkim'e dayandırma hevesiyle Vadililerin durum kavramı arasında büyük bir fark var mıydı gerçekten? Çok benzer bir davranışta bulunuyor gibiydiler. Mahsht'ta bugün erken saatlerde, hayatımı Sark ve Osa'nın aynı fikirde olması gerçeğine borçluydum.

Çoktan ayağa kalkmıştım; topallayarak ona doğru gidip elimi uzattım ve teşekkür ettim. Benimle sımsıkı tokalaştı ve hiçbir şey söylemedi.

"Bugün Lanetli Adam'ın Hâkim'e anlatacak iyi bir hikâyesi var" dedim. Sanırım onu alaya almaya çalışıyordum.

Yüzü karardı. "Ancak kötü davrananlardan da bahsetmeden anlatamazdı. Evet, Masum'un ruhu sağ olsun, biraz hayır kazanılan bir vaka bu; ancak Hâkim'in bu dünyaya ilişkin yargısının bugün Lanetli Adam'dan işittikleriyle her iki yönde de pek fazla değiştiğine inanamam."

Tarih öncesi saçmalıklardan bahsederken Sorguç Sark'ın zeki ve akıllı olabilmesine ilk kez şaşırmıyordum. "Her neyse, kendi adına seni ve senin dünyanı iyi yansıtan bir yolu seçmişe benziyorsun" dedim.

"Beni Masum harekete geçirdi" diye diretti. "Ona hakkını teslim et"

"Sana şahsi teşekkürlerimi iletiyorum" dedim, "ve bu teşekkürü bir dahaki sefere ondan haber aldığında Masum'a aktarmanı istiyorum"

Kızgınlıkla başını salladı ve en sonunda kıkır kıkır güldü; fakat öylesine suratsız bir adamdı ki onun kıkırdaması öğürtüyle öksürme arasında bir şeydi. "Hiç anlamıyorsun!.."

"Haklısın" dedim. "Şu anda bir Diyaloğa girecek halde değilim; ama belki başka bir sefere bütün bu meselelere nasıl baktığımı sana açıklamayı deneyebilirim"

Tepkisi çekimserdi; ama sohbetin sona erdiğini anladı. Uzaklaştı. Yul'un pikabından birkaç boş sayfa aldım ve Konsay'daki arkadaşlarıma notlar karalamaya başladım. Tamamen farklı bir inanca bağlı olan ve zaman zaman hiddetlenerek belli bir mesafeyi ileri geri yürüyüp ince bir tanrıbilim konusunu tartışmak için noktasal atışlar yapan Sorguç Sark, Yul ve Cord'la Ganelial Crade tarafından arada sırada kesilen koyu bir sohbete dalmıştı.

Bir mob döndü ve Vadilileri güneye götürecek olan şöförü indirip Sorguç Sark'ı aldı. Vadililer otobüste koltuk beğenmeye başladılar. Fraa Osa binen son kişiydi. Ona bir tomar not uzattım. "Tredegarh'daki arkadaşlarım için" diye açıkladım, "eğer sakıncası yoksa"

Başıyla selam verdi.

"Bana zaten çok iyiliğiniz dokundu, hayır derseniz sorun değil" diye devam ettim.

"Daha büyük bir durumla iç içe geçmiş bir başka durum yaratarak ve bize eğitim fırsatı sağlayarak bize sen iyilik yaptın" diye karşılık verdi.

Ben hiçbir şey söylemedim. "Daha büyük durum" ile ne demek istediğini merak ediyordum ve Kuzenlerden bahsettiğini tahmin ettim. Ona verdiğim mektupları gözden geçiriyordu. "Konsay'da birçok arkadaşın var!" dedi ve merakla bana baktı. Bu *sen ne haltlar karıştırıyorsun!?* diye sormanın dolaylı bir yoluydu muhtemelen ama önemsemedim. "Uzun olan, şurdaki, Ala adındaki bir kıza. Ötekilerse bizim birkaç fraa ve suur için..."

"Aaa!" diye bağırdı Fraa Osa, mektuplardan birini yukarı kaldırarak. "Sen meşhur Jesry'yi tanıyorsun!"

Jesry'nin meşhur olmasıyla neyi ima ettiğini düşünmek bile istemiyordum ve bu yüzden çaktırmadan bunu savuşturdum ve onun dikkatini yığındaki en son mektuba yönelttim. "Lio" dedim, "Fraa Lio Vadi ilmi öğrencisidir"

"Aaa!" diye bağırdı. Sanki Lio benzersizmiş gibi; sanki binlerce yıldır dünyada milyonlarca vilim öğrencisi olmamış gibi.

"Çoğunlukla kendi kendini yetiştirmiştir; ama bu onun için önemlidir. Bu mektup ona Çınlayan Vadi matının en küçük üyelerinden biri tarafından verilse bile hayatının en büyük gururu olacaktır bu. Ah, bunu söylediğimi ona anlatmayın"

Fraa Osa tekrar başıyla selam verdi. "Bütün talimatlarınıza uyacağım" Ayağını otobüsün merdivenine koydu. "Burada elveda diyorum; ancak?" Benimle otobüsün arasına baktı.

Kendimi fena halde buna kaptırdım. Bir otobüs dolusu hakiki Çınlayan Vadi ayutuyla yapılacak uzun bir seyahati, belki güneydeki bir gazino odasında geçirilecek bir veya iki geceyi, arkadaşlarımla yeniden buluşmak için Tredegarh'a güvenli ve iyi organize edilmiş bir yolculuğu hayal ettim. Eğer bu insanlar bir şekilde bir uçağa ulaşabileceklerse, bu bir gün içinde bile olabilirdi. Bütün bunları iple çekmeme, tadını çıkarmama yetecek kadar uzun ve yoğun hayal ettim.

Ancak hepsinin bir hayal olduğunu, kendimi toplamak zorunda olduğumu, bu şekilde ne kadar uzun süre kalırsam bunun o kadar zorlaşacağını biliyordum.

"Ben de o şeye binip, şu suyun okyanusu bulmak istediği gibi Tredegarh'a gitmek istiyorum" dedim, nehri işaret ederek. "Ama yarıyolda bırakmak" *sırf dayak yediğim, ev hasreti çektiğim ve korktuğum*

için, "yanlış geliyor. Fraa Jad, -kendisi beni gönderen Binlikçi'dir- buna asla anlayış göstermez"

Bu, Fraa Osa'yı gün içinde afallatan ilk şeydi. "Bir Binlikçi" diye tekrar etti.

"Evet!"

"O zaman görevi tamamlaman en iyisi olur"

"Ben de öyle düşünüyordum"

Bir kere daha başıyla selam verdi; bu defa her zamankinden daha içten. Sonra da bana sırtını dönüp otobüse bindi. Tuvalate gidip kan işedim ve Yul'un pikabına bindim. Sammann da oradaydı. Ana yola çıkıp güneye saptık. Ben uyudum.

Sadece yarım saat uyuduğumu söylediler; ama bana çok daha uzun gibi gelmişti. Uyandığımda pikabın daha karanlık olan arka tarafına emekledim ve Sammann telegöründe bana bir çekim gösterdi.

Sammann, ekibin yaralarım ve duygusal durumum konusunda uyarıda bulunmayan veya sorular sormayan tek üyesiydi. Bu onu duyarsız biriymiş gibi gösterebilirdi; fakat gün içinde o noktaya kadar ben olsam çok daha az duyarlılık gösterirdim.

"Elde ediliş yolu yüzünden bu veriyle bağlantılı açıklayıcı içerik pek yok" diye uyardı çekimi sıraya dizerken.

Görüntü kalitesi her zamanki gibi berbattı. Renkli çekim olduğundan emin olmak bile bir dakikamı aldı. Her şey ya kapkaranlık (uzay ve gölgeler) ya da kör edici beyazlıktaydı (üzerinde güneşin parladığı herhangi bir şey). Yavaş yavaş farkına varmaya başladığım gibi, bir el çekicisiyle kirli bir pencereden tutularak hazırlanmıştı. "Gaz çıkarıyor" dedi Sammann, ki bu bana pek bir şey ifade etmedi. Bana uzay kapsülünü inşa etmek için kullanılan malzemelerin, uzay gemisi pencerelerinde donmuş olan buharlaşabilir yan ürünlerini uzay boşluğunda serbest bıraktığını anlattı. "Bu sorunu çözmüş olduklarını düşünürdüm" dedim. "Bunu aceleyle inşa etmişler" diye cevap verdi.

Kusursuz bir eşkenar üçgen içine ortalanmış kusursuz bir daire, görüşü kaplıyordu. "Burası uzaylı gemisinin arka tarafı" diye açıkladı Sammann. "Arka taraftaki itici plaka. Bunu daimi olarak kapsül doğrultusunda tuttular -bunu biraz düşün."

Bir süre sonra denemede bulundum: "Onlar, yani Kuzenler, bizim uzay kapsülümüzün nükleer savaşbaşlığı taşımadığından emin olamaz-

lardı; bu yüzden gemilerinin nükleere dayanıklı kısmını ona doğru çevrili tuttular."

"Bu işin bir kısmı" dedi Samımann ve bana beni kışkırtan muzip bir gülücük gönderdi.

"O şeyin arkasından kendi nükleer bombalarından bir tanesini fırlatıp bizim uzay kapsülümüzü istedikleri zaman havaya uçurabilirlerdi."

"Anladın. Ayrıca bu açıdan onların gemisinin iyi bir görüntüsünü elde edemiyoruz. Askeri istihbarat toplamanın imkânı yok."

"Nükleer bombaların çıktığı delik nerede?" diye sordum.

"Boşuna bakma. Göremezsin. Plakanın ölçüsüne kıyasla çok küçük. Kullanılmadığı zaman bir kapakçıkla kapatılıyor. Açılana kadar göremezsin."

"Açılacak mı!?"

"Çekimi izlesek daha iyi olur" Sammann uzanıp sesi biraz açtı. Ses ortam gürültüsünden ibaretti: çok farklı perdelerden vınlamalar, uğuldamalar, çınlamalar ve vızıldamalar. Gürültünün içinden arada bir insan sesleri duyuluyordu; kısa, askeri jargan biçimindeki bu konuşmaar nadiren anlaşılıyordu.

"Hayalet" dedi birisi, "saat ikide."

Görüntü değişip yakınlaştı; kenarına kadar genişleyen büyük üçgen, beyazı siyahtan ayıran dümdüz bir ayrım olmuştu. Siyah bölümde gri bir leke ayırt edilebiliyordu: siyahtan sadece birkaç ton daha parlak tonda birkaç noktacık karmaşası. Ancak gittikçe parlaklaşıyordu. "Geliyor" diye birisi onayladı.

Sesin kasveti yeni tonlar kazandı. İnsanlar sohbet ediyordu. Ortça bir cümlenin ahengini duyduğumu sandım.

Bir ses "Çıkış için hazırlan!" diye emretti. İlk kez çekici pencereden uzaklaştı ve uzay kapsülünün içini göstermek için yeniden odaklandı. Bu görüntü, itici plakanın kasvetli görüntüsünden sonra şok edici bir canlılıkta, netlikte ve renkteydi. Dar bir boşlukta birkaç insan süzülüyordu. Bazısı konsolların önündeki sandalyelere kemerle bağlıydı. Bazısı yüzlerini pencerelere daha iyi bastırabilmek için kulplardan tutuyordu. Bunlardan biri kesinlikle Jesry'ydi. Kapsülün ortasında saçı yapılmış kocaman bir adam vardı. Pek iyi görünmüyordu. Ağırlıksızlık saçlarını komik bir hale getirmişti. Yüzü şişmişti ve yeşilimsiydi; kustuğunu söylebilirdim. Yorgun ve umarsız görünüyordu. Bulantı önleyici ilaçlardan mıydı acaba? Etkileyici elbiseleri gitmiş, fiziğine ilişkin doktorunun dışında hiç kimsenin bilmesinin gerekmediği her türlü şeyi ortalıktayadı. Birkaç kişi esnek kumaş matrisindeki boru ağından oluşan garip bir giy-

siyi onun üstüne uydurmaya çalışıyordu. Bu işlem bir süredir devam ediyormuş gibiydi; ancak tam o anda işlemi hızlandırdılar ve ötekilerden biri kendisini iterek pencereden uzaklaştırıp o şeyi çekiştirerek giyilmesine yardımcı olmak için uçtu. Cennet Bekçisi (o olduğundan tam olarak emin değildim ama) öfkelenecek kadar uyanmıştı. Kameraya doğru bakıp parmak işareti yaptı. Yardımcılarından biri görüntüyü engellemek için o konuma uçup şöyle dedi, "Lütfen Hazretlerine biraz..."

"Hazret mi?" diye patladı Jesry, kameranın ötesinde.

Karşılıklı olarak sinirli sözcükler söylendi. Buyurucu bir ses, onlara çenelerini kapatmasını emretti. Tartışma, yerini Cennet Bekçisi'nin bedeninin etrafına sardıkları giysiye dair teknik bir sohbete bıraktı. Konsolu takip edenlerden birisi hayaletin yaklaşması hakkında güncellemeleri bildirdi.

Jesry şöyle dedi, "Uzaylılarla konuşacak ilk insan olmak üzeresin. Planın nedir?"

Cennet Bekçisi kısa ve belli belirsiz bir yanıt verdi. Mikrofondan uzaktaydı; kendisini iyi hissediyordu ve bu noktaya kadar Jesry'yi sohbetin iyi bitmeyeceğini bilmesine yetecek kadar görmüştü.

Çekici tekrar Cennet Bekçisi'nin olduğu noktaya döndü. Borulu şeyi vücuduna takmayı tamamlamışlardı ve onun üzerine her defasında bir bacak olmak üzere bir uzay giysisi inşa ediyorlardı.

Kameradan uzakta Jesry şöyle dedi: "Geometricilerin o kavramı tanıyacaklarını nereden biliyorsun?"

Başka bir boğuk ve tarafsız cevap geldi Cennet Bekçisi'nden (doğrusunu söylemek gerekirse, üzerine bir kulaklık seti kurdukları için iyi konuşamıyordu).

"Geometriciler mi?" diye sordum.

"Konsay'daki insanların uzaylılara verdikleri isim bu" dedi Sammann.

"Ben olsam oraya elde etmek istediğim bazı temel gözlemlerin listesini aklımda tutarak inmeyi denerdim" diye devam etti Jesry. "Örneğin enfeksiyona karşı herhangi bir önlem alıyorlar mı? Bizim mikroplarımızdan korkuyorlarsa veya korkmuyorlarsa, bu çok önemli olacak"

Cennet Bekçisi, yardımcısının düşüncesinin komik olduğuna dair alaylı bir yorumla Jesry'nin önerisini saptırdı.

"Sen hiçbir lensin altında bir böceğe baktın mı?" diye yeniden denedi. "Bunun için iyi bir hazırlık olurdu. Normal olarak deneyimlediklerimizden öylesine farklı görünüyorlar ki onların görüntüsünden önce serseme sonra da deliye dönmek çok kolaydır. O duygusal tepkiyi atla-

tabilirseniz, nasıl işlediklerini görebilirsiniz. Ağırlıklarını yere nasıl aktarıyorlar? Ağızlarını sayın. Simetri arayın. Frekanslarını gözlemleyin. Yani: ne kadar sıklıkta nefes alıyorlar? Oradan da metabolizmaları hakkında sonuçlar çıkarabiliriz."

Yardımcılardan biri şimdi dua etme zamanı olduğunu söyleyerek Jesry'nin sözünü kesti. Giysi, başlık dışında tamamen giyilmişti. Kulaklık, mikrofon ve yukarı çekilmiş gözlük altında tanınmaz bir halde bulunan Cennet Bekçisi'nin başı devasa ve düz bir kabuktan dışarı itildi. Kalın eldivenleriyle elinden geldiğince yardımcılarının ellerini tuttu. Gözlerini kapattılar ve hep birlikte bir şey söylediler. Yüksek bir metalik pat küt sesi, yaptıklarını yarıda kesti. "Temas" diye seslendi birisi, "Uzaktaki bir idareci tarafından yakalandık"

Çekici, saatini kontrol eden bir ekip üyesinin yanından geçip hayalete odaklanmak üzere kirli pencereden dışarıya yöneldi. Bu bir iskelet gemiydi. Tamamen mekanikti; bir Kuzen'in seyahat edebileceği basınçlı bir bölmesi yoktu: çeşitli büyüklükte birçok robot koldan ibaret bir şasi, itici ağızlıklar, spot ışıkları ve her yöne çevrilmiş çanak antenlerden ibaretti. Kollardan biri uzanıp kapsülün dışındaki bir anten desteğini yakaladı.

Artık her şey çok hızlı gerçekleşiyordu. Başlık, Cennet Bekçisi'nin başına çoktan kilitlenmişti ve tayfa üyeleri, yardımcıları kovalamış, giysinin kontrollerini idare ediyordu. Sistemi çalışmaya başladığında giysiden gelen anlaşılmaz tıslamalar ve çatırtılara cevap verirken, baloncuğun içinden Cennet Bekçisi'nin gözlerinin belirsiz bir şekilde ileri geri hareket ettiği görülebiliyordu. İletişim test edilirken dudakları kımıldadı, başını salladı ve başparmağıyla onaylama işareti yaptı.

Onu kapsülün bir ucundaki basınçlı bölmeye ittiler ve kapısını arkasından kapatıp sıkıca kapanması için bir tekerleği döndürdüler. Hava kilidi bölümündeydi.

"Niçin yalnız gidiyor?" diye sordum.

"Muhtemelen Kuzenler, pardon, Geometriciler öyle istiyor diye" dedi Sammann. "Bir kişi gönderin demişlerdir"

"Biz de onu mu gönderdik?" diye sordum inanamaz bir şekilde.

Sammann omuz silkti. "Ama bu Geometricilerin stratejilerinin bir parçası, değil mi? Bütün bir delegasyon göndermemize izin verilseydi zararlara karşı önlemimizi alabilirdik; ancak bütün gezegene sadece bir temsilci gönderme izni veriliyorsa, kimi seçerdik? Bu onlara çok şey anlatır"

"Evet ama niçin...?"

Samınann sözümü çok daha abartılı bir omuz silkmesiyle kesti. "Sen cidden Sakular Otorite'nin verdiği kararları, niçin verdiğini açıklayabilmemi mi bekliyorsun?"

"Tamam. Üzgünüm. Boşver!.."

Tıslamalar, metalik tınlamalar ve tayfanın kısa sözcükleri hava kilidinin dış kapısının açılmasını işaret ediyordu. Geometricilerin robot sondasından küçük bir kol açıldı ve bu pencerenin görüş alanının dışındaki gemiye doğru uzandı. Kısa bir süre sonra geri toplandığında Cennet Bekçisi'ni de beraberinde getirdi. Kolun çelik eli, giysinin yuvarlak omzundan çıkıntı oluşturan –burası kaldırma noktasıydı- metal bir dirseği yakalamıştı. Geometriciler bizim mühendisliğimizi anlamışlardı ve dirseğin dirsek olduğunu biliyorlardı.

Hayalet kapsülden ayrıldı ve kendisini uzaklaştırmak için gaz ateşledi ve sonra, birkaç saniye içinde kendisini yirmigen prizmaya doğru hızlandıran daha büyük iticileri ateşledi. Cennet Bekçisi bize el salladı. "Her şey yolunda" diye seslendi telsizden. Sonra sesin yerini kulak tırmalayıcı bir dızlama aldı. Tayfadan birisi sesi kapattı. "Yayınımızı bozuyorlar" diye duyurdu. "Hazretlerimiz tek başına"

"Hayır" dedi bir yardımcı. "Tanrı onunla birlikte!"

Çekici, yirmigen prizmaya doğru geri çekilen Cennet Bekçisine yakınlaştı. Görmek en yüksek yakınlaşmada bile giderek güçleşiyordu; ama başlığına vururken ve ellerini şaşkınlık içinde yukarı kaldırırken el hareketleriyle konuşuyor gibi görünüyordu. "Tamam, anladık!" dedi Jesry. "Duyamıyorsun"

"Nabzı konusunda endişeliyim. Onun yaşındaki bir adam için fazla yüksek" dedi tayfadan birisi.

"Hâlâ telemetri alıyor musunuz?" diye sordu Jesry.

"Güçlükle. Önce ses yayınını bozdular. Şimdi de öteki kanallara saldırıyorlar... hayır. Kaybettik. Hoşça kal!"

"Geometriciler askeri olarak biraz sıkılar" dedi Sammann, belki de biraz gereksiz bir şekilde.

Video, robot sonda ve Cennet Bekçisi minik bir gri piksel öbeğine dönüşene kadar biraz daha yorumlarla devam etti. Sonra kesildi ve siyahlaştı. Samınann görüntüyü durdurdu. Orjinalinde bundan sonra dört saat boyunca önemli hiçbir şey yok" dedi. "Sadece orada oturup bekliyorlar. Arkadaşın Jesry, Cennet Bekçisi'nin dalkavuklarını felsefi bir tartışmaya çekiyor ve onların suyunu sıkıyor. Ondan sonra da hiç kimse konuşmak istemiyor. Dikkate değer sadece bir olay var, ki o da yaklaşık bir saat kadar sonra yayın bozma durduğu zaman"

"Sahi mi? Öyleyse Cennet Bekçisi'yle tekrar konuşabiliyorlar mı?"

"Öyle bir şey demedim. Yayın bozma sinyali kapatılıyor; ama Cennet Bekçisi'nin uzay giysisinden hiç veri alamıyorlar. Büyük ihtimalle bunun anlamı giysinin kapatılmış olması"

"Cennet Bekçisi'ne bir şey olduğu için mi yoksa..."

"Çoğu kimse elbiseden dışarı çıktığını düşünüyor. Artık gerekli olmadığından, enerji tasarrufu için kapatılmıştır"

"Bunun anlamı..."

"İnsanların adlandırdığı biçimiyle, Prizmanın nefes alabileceğimiz bir atmosferi olduğu, evet" dedi Sammann. "Veya Cennet Bekçisi'nin oraya vardığında öldüğü anlamına gelir"

"Cennet Bekçisi'nin öldüğü mü?"

Samınann çekimi tekrar oynatmaya başladı. Köşesindeki zaman kodu birkaç saat ileri atlamıştı.

"Prizma'dan yeni sinyal" diye bildiriyor yorgun bir tayfa. "Tekrarlayan titreşimler. Mikrodalgalar. Yüksek güçte. Bizi radarla aydınlattıklarını söyleyebilirim"

"Sanki nerede olduğumuzu bilmiyorlar!" diye birisi dudak büktü.

"Laklak etmeyin!" diye emretti kaptanın sesi olduğunu düşünmeye başladığım ses. "Yerimizi saptamaya çalıştıklarını mı düşünüyorsunuz?"

"Nükleer silah göndermek için hedef saptamakta olduğu gibi" diye tercüme etti Sammann.

"Bu kesinlikle bir tür kısa dalga sinyali" dedi ötekisi, "ama sabit; yön belirlemek için değil"

"Ana plakada faaliyet!" diye seslendi Jesry. "Ölü nokta!.."

Görüntü bir kez daha üçgen içindeki devasa daireye döndü. Sonra yakınlaştı. Merkezinde koyu renkli bir leke görülebiliyordu. Yakınlaşma devam ettikçe bunun dairesel bir gözenek olduğu ortaya çıktı.

"Bize biraz mesafe kazandırın!" diye emretti kaptan.

"Acil durum hızlanması için destek... üç, iki, bir, şimdi!.." dedi başka bir ses ve sonra bir dakikalığına her şey sarpasardı. İnsanlar ve tayfa etrafa uçuştu. Yüksek çarpma sesleri ve tıslamalar duyuldu. Kapsül hızlanırken boşta olan her şey yirmigen prizmaya en yakın olan gemi bölgesine yapıştı. Çekiciyi tutan kadın da üstüne düşeni nefes vererek ve lanet okuyarak yerine getirdi; ancak çok geçmeden çekiciyi yeniden pencereden dışarıya yönlendirdi. "O lombozdan bir şey geliyor!" diye duyurdu Jesry. Bir kez daha uzun ve yön değiştiren yakınlaşmaya maruz kaldık. Lomboz bu defa keskin kenarlı ve karanlık değildi. Pembemsiydi, sınırları belirgin değildi. Pembe bölümü hareket ediyordu; yirmigen

prizmanın üssünden ayrıldı. Atılmıştı. Uzayda sürükleniyordu. Lomboz onun arkasından iris gibi kapandı.

"Bu nükleer bombaya pek benzemiyor" dedi birisi.

"Yılın en yetersiz açıklaması" diye mırıldandı Sammann.

"İlerletsene!"

"Hızlandırma için destek... üç, iki, bir, şimdi!" Kapsül, yönünü değiştirip yirmigen prizmaya doğru çevrilirken başka bir kaotik manzara oluştu. Yine yorulmak bilmeyen çekicili kadının o küçük ve kirli penceresinin yolunu bulup görüntüyü yeniden yakalamasını beklemek zorundaydık.

Kadının nefesi kesildi.

Benim de.

"O nedir?" diye sordu seslerden biri. Kadının (ve de benim) gördüğümü göremiyorlardı; çünkü onlar büyütücü optiklerden bakmıyorlardı.

"Bu o" dedi çekiciyi tutan kadın. "Bu Cennet Bekçisi!" Önemli bir ayrıntıdan bahsetmekten kaçındı, ki bu da onun çırılçıplak olmasıydı. "Cennet Bekçisi'ni hava kilidinden atmışlar!"

Samınann görüntüyü durdurdu. "O anın sloganı olmuştur bu" dedi bana. "Fakat teknik olarak o bir hava kilidi değil. Orası küçük nükleer bombaları attıkları lomboz."

Cennet Bekçisi bu noktada hâlâ küçüktü ve güçlükle ayırt edilebiliyordu; ancak giderek büyüyordu ve yakından neye benzeyeceğine düşünerek kendimi kasıyordum. "Burada kesebilirim" diye teklifte bulundu Sammann hiç de şevkli olmadan, "veya..."

"Bir günde yeterince kan gördüm, teşekkürler" dedim. "Sen patlayacak gibi hissetmiyor musun?"

"Birazcık öyle. Onu kapsülün içine aldıklarında... eh, tam anlamıyla perişandı"

"Öyleyse Geometriciler.... onu infaz mı ettiler?"

"Bu bilinmiyor. Doğal sebeplerden de ölmüş olabilir. Otopside damar patlaması buldular"

"*Birçok* patlak şey bulduklarını tahmin ediyorum!"

"Öööl" dedi Cord ön taraftan.

"Aynen; öyleyse atılmadan önce mi sonra mı patladığını söylemek zor"

"Bu olduğundan beri Geometriciler herhangi bir iletişim sinyali gönderdiler mi?"

"Bunu bilmemizin imkânı yok. Bu çekim sızdı. Onun dışında Sözde Güçler bilgiyi çok etkili kontrol etmeyi başardılar"

"*Herkes* bu çekimi izliyor mu? Bütün dünyanın bundan haberi var mı?"

"Sözde Güçler bu çekimin yayılmasını kontrol altına almak için Ağ'ın çoğunu kapattı" dedi Sammann. "Öyleyse sadece birkaç kişi izledi. Çoğu kimse, bir şey duymuşlarsa, sadece söylentileri duymuştur"

"Bu ise gerçeklerden daha kötü" dedim ve ona Sorguç Sark'tan bahsettim. "Bu ne zaman olmuştu?" diye sordum.

"Biz kutbun üzerinden geçerken" dedi. "Bir gün sonra kapsül indi. Cennet Bekçisi dışında herkes sapasağlamdı. Bu arada ordu kutuplara doğru hareket etmeye başladı, senin de bildiğin gibi"

"Ki bu bana hiçbir anlam ifade etmiyor" dedim.

"Prizma'nın, yer hattını Ekvator etrafındaki bir kuşakla sınırlayan bir yörüngede olduğu söylendi bana..."

"Evet ve bu yüzden tam kuzeye veya tam güneye gidersen onun altından kaçabilirsin..."

"Ve belki de silahlarının menzilinin dışına mı?"

"Ne tür silah olduklarına bağlı. Benim için mantıklı olmayan taraf şu: Geometriciler istedikleri zaman yörüngelerini değiştirebilirler. İlk birkaç ay buradaydılar, kutup yörüngesindeydiler, hatırlıyor musun?"

"Evet, elbette hatırlıyorum" dedi Sammann.

"Öyleyse değiştirdiler ve..."

"Ve ne?" diye sordu Sammann, bir süre sonra, ben sessizleştiğim için.

"... ve yörüngelerindeki o değişikliği yapmak için ateşledikleri nükleer bombalardan gelen ışığı gördüm; Ala'yla gördük. 'Düzlem değişikliği manevraları pahalıdır.' *Şimdi yeniden*, bir kutup yörüngesine –kutuplardaki askeri birliklerimizi vurabilecekleri yer burası- geçmeleri için o kadar çok sayıda nükleer bomba ateşlemek zorundalar" Sammann'a baktım. "ve yakıtları bitti!"

"Nükleer bombaları mı bitti demek istiyorsun?"

"Evet. Nükleer bombalar gemiyi hareket ettiren yakıt. Sadece o kadarını depolayabiliyorlar. Depoları azaldığında onlar..."

"Gidip dahasını bulmak zorundalar" dedi Sammann.

"Bu da teknik olarak ileri bir uygarlığı hedeflemek anlamına geliyor. Onların nükleer malzeme stoklarının yağmalanması demek oluyor. Ki bizim durumuzda bunun anlamı..."

"Edhar, Rambalf ve Tredegarh" dedi Sammann.

"Lazerlerin aşağı doğru parladığı gecede gönderdikleri mesaj buydu" dedim, "Celp edildiğim gece..."

"Fraa Orolo'nun Bly Tanık Tepesi'nden aşağı indiği ve" dedi Cord, "Ecba'ya doğru yola çıktığı gece..."

8. Bölüm

Orithena

Güneye yolculuk hızlı devam etti. Yolculuğumuz dört gün, üç gecede bitti. Paramız bitmek üzereydi ve bu yüzden kamp yaptık. Yul kahvaltılarımızı ve akşam yemeklerimizi hazırladı. Seri üretim lokantalarının ve yakıt istasyonlarının yanından bir hayalet gibi geçerek paramızı yakıt ve öğle yemeği için sakladık.

İlk gün manzaraya uçsuz bucaksız yakıt ağacı sahaları hâkimdi ve bu monotonluk, yakıt ağaçlarının sıvı yakıt üretmek için parçalanıp ısıl işlemden geçirildikleri fabrikaları çevreleyen küçük şehirler tarafından sonlandırılıyordu. Daha sonra şimdiye kadar gördüğüm en yoğun nüfuslu bölgede iki gün geçirdik. Manzara, yolculuğa çıktığımız kıtadakinden pek farklı değildi: her yerde aynı tabelalar ve mağazalar vardı. Şehirler birbirlerine öylesine yakındı ki, kenar mahalleleri birbirlerine

temas ediyordu ve hiç kırsal alan görmedik. Bir trafik sıkışıklığından diğerine, otoyol boyunca durup kalkarak ilerledik. Birçok konsent gördüm. İnsanlar konsentleri tepelerde veya büyük otoyolların şehirlerden uzaklaşmak için başka yöne saptığı eski şehir merkezlerinde inşa etmeye meyillilerdi ve konsentler her zaman uzaktaydı. Şans eseri bunlardan bir tanesinin Azuz Rambalf olduğu anlaşıldı. Birkaç kilometre uzunluğundaki yüksekçe bir volkanik kaya kütlesinin üzerine inşa edilmişti.

Çapalama hakkında düşündüm. Alwash gemideyken o kelimeyi benim için kullandığı zaman bunun komik olduğunu düşünmüştüm; ancak Mahsht'ta olanlardan sonra kendimi gerçekten çapalanmış gibi hissediyordum. Bir yabani otun kökünden sökülüp yakılması anlamında değil de, çapalama bittikten sonra geriye kalan şey anlamında: genç, zayıf, hayatta kalıp kalmayacağı hâlâ belirsiz; ancak çevresinde büyümesine engel olabilecek veya ertesi gün yoluna çıkabilecek şiddetli rüzgârlardan onu koruyabilecek başka hiçbir şey olmaksızın tek başına hayatta kalmayı başaran bir bitki.

Üçüncü günün sonuna doğru manzara açıldı ve hava, lastik ve yakıt dışında daha eski başka bir şey kokmaya başladı. Ağaçların altında kamp yaptık ve kalın giysilerimizi paketleyip kaldırdık. Dördüncü günkü kahvaltı Cord ve Yul'un çiftçilerden satın aldıkları şeylerle hazırlanmıştı. Baz İmparatorluğu günlerinden beri yerleşim olan ve tarım yapılan bir manzaraya doğru yola koyulduk. Elbette buranın nüfusu o zamandan beri sayısız kere artmış ve azalmıştı. Kenar mahalleler ve sonra da şehirler, geriye boyun eğmeyen uygarlık kalesi olarak düşündüğüm şeyleri bırakarak kaybolmuştu: varlıklı insanların villaları, matlar, manastırlar, arklar, pahalı restoranlar, ekoller, mesire yerleri, inziva merkezleri, hastaneler, devlet kuruluşları. Bunların arasında kırsal alan ve ilkel tarım adına geriye pek az şey kalmıştı. Sırf bizim gibi ayaktakımından insanların yolda kalmasını sağlamak için kavşaklarda küçük ve cafcaflı renklerle bezenmiş öbek öbek işyerleri filizlenmişti; ancak binaların çoğu kayağan taşı veya kiremit örtülü çatılarla birlikte taştan veya çamurdan yapılmıştı. Yola devam ettikçe manzara kurak ve açık hale geldi. Herhangi bir ani geçişe dikkat etmeye gerek duymaksızın kendimizi tek şeritli sonsuz patikalarda yolculuk eder buluncaya ve toynakları üzerinde titriyor gibi görünen hem gürbüz ve hem bir deri bir kemik kalmış çiftlik hayvanı sürülerinden sakınmak için durmaya başlayıncaya kadar yollar dağılmış, sonra da hissettirmeden daralmış, daha engebeli ve daha eziyet verici bir hâle gelmişti.

Dördüncü günün sonuna doğru küçük bir tepeye vardık ve uzaktaki çıplak dağı seyrettik. Dağların benim için her zaman puslu, koyu yeşil ve kabarık tüylü bir dokusu vardı; ama bu dağın üzerine sanki asit dökülmüş ve canlı her şey yakılıp yok edilmiş gibiydi. Benim alışık olduğum dağlarınkiyle aynı yapıda sırtları ve geçitleri vardı; ama Çınlayan Vadi ayutunun kafası kadar keldi. Batan güneşin pembeye çalan turuncu rengi, dağın tepesini mum ışığındaki deri gibi kızıllaştırıyordu. Görüntüsüne kendimi öylesine kaptırmıştım ki, arkasında hiçbir şey olmadığını farketmeden önce epeyce uzun bir süre bakakaldım. Bunun ötesinde uzaklarda buna benzer birkaç dağ daha vardı ama bunlar düz ve özelliksiz geometrik bir düzlemden koyu yeşil bir formda yükseliyordu: bir okyanustan.

O gece Denizler Denizi yanındaki bir kumsalda kamp yaptık. Ertesi sabah bizi Ecba Adası'na götürecek olan feribota doğru taşıtlarımızı bir rampadan aşağı doğru sürdük.

> Semantik Fakülteleri: Genellikle Halikaarn'dan miras kaldığı iddia edilen, Yeniden Yaratılış'ı izleyen yıllarda Matik dünyada varolan hizipler. Sembollerin gerçek Semantiksel içerik taşıyabileceğine inandıkları için böyle adlandırılmışlardır. Bu düşüncenin izleri, kendisinden önce Protas'tan Hylaea'ya kadar görülebilir. Sentaktik Fakülteleri ile kıyaslayın.
>
> SÖZLÜK *4. baskı, Y.S. 3000*

Çadırın kumaşından geçen ışık canlandı, kumsaldaki dalgalar sakinleşti ve Geometriciler hakkında belirsiz ve olaysız bir düş görürken dalgakıranda aşağı yukarı yuvarlanan bir kütük gibi uykuyla uyanıklık arasında sayısız kere sarsıldım. Aklımın bir bölümü, Cennet Bekçisi'ni almak için gönderdikleri uzaktan kumandalı kollara takılınıştı ve her türlü garip düşünce, korku ve umudumu şifreleyen anılarımı keskinleştirip süsleyerek ve bunları görülenle hayal edilenin bir karışımı haline getirerek odaklanmak için müthiş miktarda karanlık enerji harcıyordu. Bana rüyamı kaybettireceğinden, uyanmayı elimden geldiğince geciktirdim ve orada bir şeyin olmasını bekleyerek düşün ilerlemesini, bir şeyi ortaya çıkarmasını dileyerek yarı uyanık halde uzandım; ancak kendi düşüncemden başka hiçbir şey olmadığı için sadece daha da huzursuz oldum: hayalim kendi kollarım ve ellerim kadar karmaşık hale gelmişti ve Cord'un Sammann'a yaptığı bizim saatin parçaları gibi aynı organik eğrilerle şekil verilmiş olan bağlantı yerlerinin, iskeletin, mil ya-

taklarının ve şu kolların işletmecilerinin sonsuza dek sürecek gibi görünen daha derin bir incelemesi olup çıkıvermişti. O düşte gelişen tek yeni şey, en sonunda dikkatimi kollardan bu sondaların gövdelerinde olması gerektiğini tahmin ettiğim görüntüleme aygıtlarına çevirmem olmuştu; ama orada olduklarını farz ettiğim şu lensler spot ışığı kümeleriyle korunuyordu ve gözlerimi dikip Geometricilerin bakışını yakalamaya çalıştığım zaman tek görebildiğim şey, mutlak karanlık tarafından ayrılmış parıltı patlamaları oluyordu.

Gün ışığı, pişen yemeğin kokusu ve ötekilerin konuşmaları beni uyandırmayı başaramamış; ama öfke başarmıştı. Uyanıp bir şeyler yapmazsam işleri ileriye götüremezdim.

Ecba sıcak ve göz kamaştırıcı bir güzellikteydi. Sadece güneşe ve sıcağa karşı bir savunma inşa etmek bir günümüzü almıştı. Bize günün büyük bir bölümünde gölge sağlayan sarp kayalık bir burnun kuzeyinde, doğuya bakan bir koy bulmuştuk ve Yul, bize akşamüstü güneşini engelleyen tenteleri kurmamızı sağlayan kazıkları kuma derin saplamanın yollarını göstermişti. Aslında bu tentelere, en çok sıcaklık daha fazla artıp bizi kavurmadan once, yani sabahları ihtiyaç duyacaktık. Kıyıdan bir kilometre kadar açıktaki daha küçük bir ada, gelen dalgayı kırıp yayıyordu ve bu yüzden buradaki dalgalar küçük ancak tahmin edilemezdi. Koy, küçük tekneler dışındakiler için fazlasıyla sığ ve kayalıktı; bu yüzden anlayabildiğimiz kadarıyla burası hiçbir amaçla kullanılmamış veya hiçbir zaman yerleşim yeri olmamıştı. Rütbelerle süslü püslü birisinin koşa koşa gelip bizi kovalamasını bekleyip durduk; ama bu olmadı. Bu yer özel mülke benzemiyordu. Bir park da değildi. Sadece oradaydı. Ecba'nın tek gerçek yerleşim yeri (Orithena'daki matın dışında) kuş uçuşu sekiz, ada sahiline zikzaklar çizen karayolundan yirmibeş kilometre uzaktaki feribot terminalini kuşatıyordu. Güneşle çalışan tuz arıtma fabrikası oradaki suyu üretip satıyordu. Oraya vardığımızda Yul, küf kokulu askeri artık su mataralarından birkaç tane doldurmuştu. Bu ve anakaradaki çiftçilerden satın aldığımız yiyecek sayesinde bir hafta boyunca başka bir erzak koşturmacası yapmak zorunda kalmayacaktık.

Kampı kurup tenteleri yerleştirdikten sonraki gün, dillendirilmese de, dinlenme zamanı olarak kabul edilmişti. Çantaların dibinden hırpalanmış kitaplar ortaya çıkmıştı. Kimisi sürekli horluyor, kimisi de sürekli yüzüyordu. Cord'dan uzun burunlu bir pense alıp dikişlerimi söktüm ve yaralarım uyuşana kadar boynuma kadar gelen dalgaların içinde oturdum. İyileşme konusunda anlatabileceğim; ancak anlatmayacağım daha çok şey var. Vücudumun yenilenme gücünü faliyete geçirmesini

izlemek o sırada büyüleyiciydi ve muhtemelen yaratık sondasının metal bacakları ve kristal organları hakkında gördüğüm tuhaf düşleri açıklıyordu bu. Akıl ve beden arasındaki ilişki üzerine kafa yorup filozofça düşünmek şu an çok cezbedici görünüyordu; ancak içimdeki Loracı bunun bir vakit kaybı olacağını söyledi. Bir kütüphane bulup daha iyi düşünürlerin bu konuda neler yazdığını okumak daha rasyonel olurdu.

Dün geç saatlerde Yul, Cord'un pikabının motorunu çalıştırarak mekânın sessizliğini bozmuştu. Bazılarımız aylaklık yapmak için adanın çevresini iki saatliğine dolaşmaya gitmişti. Volkanın yeri elbette bir sır değildi; onun görünmeyeceği bir yer yok gibiydi. Volkan sarptı ve Fraa Haligastreme'nin bana öğrettiğine göre de bu, oraların tehlikeli olduğu anlamına geliyordu. Bazı volkanlar hızla yayılan akışkan lav üretebiliyordu; bunlar lens biçimli ve güvenliydi, tabi lavlardan daha hızlı yürüyebilmeniz halinde. Ötekiler yavaş hareket eden ve sarp yamaçlar oluşturan kalın lavlar üretiyordu. Bunlar, hapsedilmiş basıncın patlamalar dışında çıkışı olmadığından tehlikeliydi.

Bu ada anakaradan genellikle güney güneydoğu istikametinde giden feribot rotasının son durağıydı ve bu yüzden kuzeyden buraya buhar gücüyle seyahat etmiştik. Terminal ve şehir, nerdeyse yuvarlak olan adanın kuzeybatı kolundan koparılmış bir lokmaya benzeyen, adanın ayakta kalan tek limanı civarına inşa edilmişti. Kampımız, Ebca'da yerleşim başlamadan yüzyıllar önce kalderadan aşağı ulaşmış olan sertleşmiş magma uzantılarıyla ayrılmış yakın aralıklı bir dizi koyun birinde, kuzeybatıdaydı; bu yüzden, bu birkaç gün boyunca tek manzaramız – Haligastreme'nin burasının tehlikeli bir şekilde sarp olduğunu söylediği sesi kulaklarımda olsa da– normal ve vakur görünen volkanın kuzey yüzü olmuştu. Dünkü yolculukta adayı saat yönünde dolaşmıştık ve doğu sahiline aşağı inince birkaç kilometre sonra birdenbire -2621 yılındaki patlamayla çökmüş olan güney yamacının manzarasıyla karşılaşmıştık: ilk fizyologların –Denizler Denizi'nin her yerinden gelen Cnoüs takipçileri- bir zamanlar kürekli kadırgalar ve yelkenlilerle seyahat ettikleri adanın güneydoğu sahilindeki limanı doldurup yok ederek Orithena Tapınağı'nı gömen patlamanın hatırasını barındırıyordu. Bunun bir patlama sonucu olduğunu şöyle bir bakarak herkes görebilirdi. Kül ve döküntü, zirveden denize kadar bir yamaç oluşturuyordu. Ecba öylesine yavaş bir şekilde toparlanmıştı ki, şimdi bile yol, döküntü yığınına rasladığında bozuluyor ve kilometrelerce toprak yol halini alıyordu. Ne tabela, ne bina, ne de ıslah edilmiş bir yer vardı ancak bir noktada, adanın güney kavisinden dolaşıp da volkan hunisindeki büyü-

yen kırılmayı doğrudan görebileceğimiz bir yere vardığımızda, bir yol görmüştük. Bu yol belli bir mesafe yokuş yukarı devam ediyor ve sonra da virajlı yol dizisinin ilkine doğru yön değiştirerek sahil yoluna T biçiminde bağlanıyordu. Bu virajlar, hava sahasının karanlık bir duvarla pekiştirildiği çıplak bir yamaca yükseliyordu. Bunun 3000 yılından beri oraya inşa edilmekte olan mat olduğunu anlamak için Sammann'ın uydu görüntülerine ihtiyacımız yoktu.

Bizimle orası arasındaki yarı mesafede, virajların başlangıcında birkaç alçak bina, çatılarını sürüklenen küllerin üzerinde tutmaya çalışıyordu. Oraya tırmandık ve bir tür kontrol noktası ve hediyelik eşya tezgâhı işleten birçok ayut bulduk. Hepsi cüppelerini ve urganlarını açık açık giyiyordu. Onlara hiç yalan söylememiş; ancak turistmişiz gibi davranmıştık. Bize bir şeyler (volkan külünden yapılmış sabun) sattıklarına sevinmişler ve yolun daha yukarısına gidemeyeceğimizi bildirmişlerdi.

Daha sonra erzak almak üzere şehirde durduğumuzda yine etrafta açık açık cüppeli ve urganlı ayutlar görmüştüm. Başpapaza pek benzemiyorlardı. Öyleyse bu Öğreti'yi ihlaldi; ayutların hediyelik eşya tezgâhı çalıştırmalarına izin vermek de öyleydi; ama bu bir bakıma da ayutlarla dışlaklar arasındaki ilişkilerin, Mahsht'takinden çok daha arkadaşça olduğunu gösteriyordu. Bu ayutlara yaklaşıp Orolo'yu tanıyıp tanımadıklarını sormayı fena halde istemiş; ertesi gün de yine burada olacaklarını düşünerek kendimi tutmuştum. Bir gece bunu düşünmek daha iyiydi ve bir gece bunu düşünmüştüm ancak uzaktan kumandalı kollar hakkında bitmek bilmeyen, sinir bozucu düşlerden başka bir şey getirmemişti bu bana.

Kötü bir uyku çektiğim için kahvaltıda pek konuşmadım; sonunda şu cümleler ağzımdan döküldü: "Biyolojik Geometrici olmadığını varsayalım; yani bizimkiler gibi bedenleri olan, şu makinelerin kontrollerinin başında oturan yaratıklar. Ya çok önceleri ölmüş ve geride otomatik programla çalışan gemi ve sondalar bırakmışlarsa?"

Bu fikirden hoşlanmışa benzeyen Samımann dışında, bu tam bir sohbet öldürücü olarak muamele gördü. "Bizim için böylesi daha iyi" dedi, ki *biz* ile Ita demek istediğini kavrayana kadar bu bir süreliğine beni şaşırtmıştı.

Bunu düşündüm. "Sizi Sakular Otorite'ye daha faydalı hale getiriyor"

Sammann'ın yüzü bir süre dondu kaldı. Onu rencide ettiğimi farkettim. "Belki de onlara yararlı olmak bizim umursadığımız *tek* şey değildir" diye imada bulundu. "Belki Ita'nın da başka hedefleri vardır."

"Afedersin!.."

"Böyle bir sistemle iletişim kurmanın ne kadar muhteşem bir problem olacağını bir düşünsene!" diye bağırdı. Kolay kurtulmuştum. Bu düşünceyle öylesine heyecanlanmıştı ki benim hakaretim üzerinde durmayacaktı. "En düşük seviyede, tam bir karar verebilen Sentaktik aygıtı olurdu bu. Kendisini sadece belli eylemlerle ifade ederdi: geminin hareketleri, veri aktarımları vesaire. Gözlemlenebilir olanlar..."

"Biz *verili* olanlar diye kullanırdık ama devam et"

"Bu verili olanları analiz ederek bir Sentaktik programının nasıl işlediğini anlamaya çalışmak bir tür şifre kırma çabası olurdu. Biz Italar kendi Konsayımızı toplamak zorunda kalırdık"

"İlişkinlik Problemi'ni sonsuza kadar çözebilirdiniz" diye öne sürdüm, yarı ciddi bir şekilde.

Gökyüzünü mest olmuş bir şekilde incelerken başını yere indirip bana çevirdi. "İlişkinlik Problemi'ni öğrendiniz mi?"

Omuz silktim. "Muhtemelen sizin kadar değil. Bölünme'nin erken tarihçesini çalışırken biraz öğreniyoruz"

"Azuz Proc takipçileri ve Azuz Halikaarn çömezleri arasında gerçekleşen..."

"Evet; fakat bir gruba takipçi, öteki gruba çömez demek biraz taraf tutmak olur. Her neyse, Bölünme dediğimiz şey de budur zaten"

"Procçular Sentaktiksel bakış açısına daha yakınlar... ya da belki de Faancılar demeliydim..."

Samınann burada biraz kuşkulu görünüyordu ve bu yüzden ona hatırlattım: "İlişkinlikten bahsediyoruz, unutma. Sen ve ben eşyaya *ilişkin* düşünebiliriz. Beynimizdeki sembollerin anlamları vardır. Soru şu: bir Sentaktik aygıtı eşyaya ilişkin düşünebilir mi yoksa İlişkinlik olmayan, anlamı olmayan rakamları mı işler sadece..."

"Semantiksel içerik yoktur" dedi Sammann.

"Evet. Şimdi, Azuz Muncoster Konsenti'nde, Yeniden Yaratılış'tan hemen sonra Faan, Sentaktik Fakültesi'nin -Proc takipçilerinin- EAB'siydi. İlişkinlik'in var olmadığı, yeterince gelişmiş bir Sentaktik aygıtının kendi kendine yarattığı bir yanılsama olduğu görüşünü benimsedi. Bu zamana kadar Evenedrik çoktan ölmüştü; ancak ondan önce Halikaarn gibi birisi, aklımızın Sentaktik aygıtlarının yapamayacağı şeyleri yapabildiği, İlişkinlik'in gerçek olduğu görüşünü benimsedi"

"Düşüncelerimizin birler ve sıfırlar üzerinde ve üstünde gerçekten Semantiksel içeriğe sahip olduğu görüşünü..."

"Evet. Bu aklımızın Hylaea Teorik Dünya'daki ideal biçimleri algılayabildiği kavramıyla ilişkilidir"

"Hey millet baksanıza!?" diye bağırdı Yul. "Burada kamp yapmaya çalışıyoruz!"

"Bizim dinlenmek için yaptığımız şey bu" diye anında karşılık verdi Sammann.

"Evet" dedim, "*çalışıyor* olsaydık, *can sıkıcı* ve *karmaşık* şeylerden bahsederdik"

"Vaizleri dinlemekten beter!" diye şikâyet etti Yul; Gnel atılan bu yeme gelmeyi reddetti.

"Anlayabileceğin sözcüklerle açıklayayım, kuzen!" dedi Gnel. "Eğer uzaylılar gerçekten sadece büyük bir bilgisayar programıysa, şuracıktaki Sammann sadece bir bit değiştirerek onları kapatabilir. Program sabote edildiğinin farkına bile varmaz."

"İlişkinlik'e sahip olmaması şartıyla" diye uyardım onu. "Simgelerin bir şeye *ilişkin* olduğunu anlayabiliyorsa, o zaman Sammann'ın niyetinin iyi olmadığını bilecektir"

"Bunu yapabilmesi için içine delice güvenlik önlemleri kurulması gerekir" dedi Yul, "şu nükleer bombalarla falan"

"Ancak İlişkinlik'e sahip değilse inanılmaz savunmasızdır, o zaman evet" dedi Sammann. "Ancak gerçek İlişkinlik'i olan sistemleri kandırmak çok daha zor olmalı"

"Yoo" dedi Yul ve tekrar kuzenine baktı. "Onları sadece farklı şekilde kandırmak zorunda kalırdınız"

"Açıkçası Cennet Bekçisi pek ikna edici değildi" dedi Gnel, "bu yüzden vaaz vermek, düşündüğünüz kadar kolay değildir belki de"

Cord boğazını temizledi ve kâsesine doğru surat astı. "Aa, bu muhabbetin iyi olmamasından değil; ama bugünkü plan nedir?"

Bu uzun bir sesslik getirdi. Sonra Cord sessizliği bozdu, "Burada olmaktan hoşlanıyorum; ama bu ürkütücü olmaya başladı. Başka kimse ürkütücü olduğunu düşünüyor mu?"

"Bir erkek grubuna konuşuyorsun" dedi Yul. "Buradaki hiç kimse senin duygularını doğrulamayacaktır." Cord ona kum attı.

"Bir araştırma yaptım" dedi Sammann, "ve bu araştırma kendi içinde oldukça ürkütücüydü; çünkü böylesine ıssız bir yerde bu kadar iyi bir Ağ erişimine nasıl sahip olabildiğimi anlamamıştım..."

"Peki şimdi anladın mı?" diye sordu Gnel.

"Evet, sanırım."

"Ne öğrendin?"

"Bütün ada tek bir tüzel kişiliğin sahip olduğu tek bir parselden oluşuyor. Eski Matik Çağ'dan beri öyle. O günlerde önemsiz bir prenslik-

miş. Çağdan çağa farklı imparatorluklar arasında bir ileri bir geri gitmiş. Krallar ve prensler unvanlarını kaybettiği zaman özel bir sahibin veya bir tröstün eline geçmiş. Yeniden revaçta olduklarında yine bir prens veya bir baron veya onun gibi bir şeyi olacak, Dokuz yüzyıl önce özel bir kuruluş tarafından satın alınmış; bu galiba Vakıf. Ve matik dünya ile bağlantıları olmalı..."

"Orithena kazısına -dün gördüğümüz yeni konsente- onlar sponsorluk ettiği için mi?"

"Sponsorluk veya öyle bir şey" dedi Sammann.

"Tek bir Apert, on gün, bu kadar büyük bir projeyi organize etmek için yeterince uzun bir süre değil" dedim. "Bu vakıf çok uzun zamandan beri plan yapıyor olmalı"

"O kadar da zor değil" dedi Cord. "Yıllıkçılar yılda bir kez Apert yapıyor. Onlarla konuşmak kolaydır. Bazıları mezun olup Onlukçu oluyor. Onlardan bazıları da Yüzlükçü oluyor vesaire. Eğer bu kardeşler bunun üzerinde 2800 yılında çalışmaya başladılarsa, 3000 yılının Binyıl Konsay'ı zamanına kadar Binlikçi matları dışında her yerden destekçileri olmuş olmalı."

Sinsice olduğu için Cord'un senaryosundan huzursuz olmuştum; ama ifade ettiği gerçekleri tartışamazdım. Bu konuda beni rahatsız eden şeyin, biz ayutların yüzyıllara uzanan planlar yapabilen tek kişiler, tek uzun soluklu düşünürler olduğumuza inanmaktan hoşlandığımız olduğunu tahmin ettim ve Cord'un senaryosu bizi Sakular dünyada altüst eden bir Vakıf'ı gözler önüne getiriyordu.

Belki Sammann da benzer duyguları barındırıyordu. "Başka bir istikamette de çalışmış olabilir" dedi.

"Ne..." diye bağırdım, "sen şimdi bir avuç ayutun kendilerine bir ada satın almak için Sakular dünyada bir Vakıf yarattığını mı söylüyorsun? Bu çok çirkin!"

Aslında hepimiz Sammann'ın kazandığını biliyorduk; çünkü rahatlamış ve tatmin olmuştu. Bense kızgın ve dengemi kaybetmiş haldeydim; çünkü bütün bunlar son haftalarda Nesep hakkında bana anlatılanlara tamı tamına uyuyordu.

Yine de herkes benden bir cevap bekliyor gibiydi. "Eğer demek istediğin buysa, Sammann, o zaman onlar, *onlar* her kimse, bizim burada olduğumuzu her halükarda biliyor. Sanırım doğrudan yaklaşımı denemeliyiz. Arabayı aşağı sürün. Kapıya yürüyüp çaldıktan sonra orada ne işim olduğunu söyleyeceğim"

Güne hazırlanırken Sammann'ın peşinden ayrılmayan Gnel dışında hepimizi ayağa kaldırdı bu. "Adayı ne tür bir tüzelliğin satın aldığına dair başka bilgi olmalı. Hadisene! Bu dünyada dokuz yüzyıl ayakta kalan kaç şey var?"

"Bir sürü şey" dedi Sammann. "Örneğin senin mensubu olduğun ark çok daha uzun bir süredir ayakta..." Dönüp Gnel'in yüzünü inceledi. "Senin meselen bu, değil mi? Bunun bir tür dini kurum olduğunu mu düşünüyorsun?"

Gnel biraz şaşırmıştı ve vazgeçmiş gibi göründü. "Ben sadece ticarethanelerin o kadar uzun süre ayakta kalmadığını söylüyordum"

"Ama bununla Ecba'nın gizli bir ark tarafından işletildiğini söylemek arasında çok fazla esneklik var."

"Şehrin sokalarında açık açık dolaşan ayutlar gördüğüm zaman" dedi Gnel, "bu bana normal açıklamaların ötesinde bir 'esnekliğe' ihtiyacımız olduğunu söylüyor"

"Mahsht'ın sokaklarında dolaşan ayutlar gördük. Belki buradakiler sadece Celp falan edilmiştir " dedi Yul, sahnede yerini alarak.

Bunun Yul dahil hiçbirimize makul göründüğünü sanmıyorum; ama bu bizi bir çıkmaza sürüklemişti. "Birçok ayut" dedim, "özellikle Procçu ve Faancılar, Hylaea Teorik Dünya'ya inancın aslında bir tür din olduğunu düşünür ve aşağıda, Orithena'daki ayutların HTD'ye inananların en uçtakileri olduğuna inanmak için nedenlerim var. Bu yüzden bu, ister bir dini cemaat olsun ister olmasın, bu biraz sınırlarını nasıl tanımladığına bağlıdır." Son bölümü söylerken Sfenik saçmalıktan bahsettiğimi duysaydı Orolo'nun beni nasıl dümdüz edeceğini hayal edip biraz bocaladım. Samınann bile inanamaz bir bakışla beni düzeltmek için dönmüştü ki sanırım harekete geçmemizi sağlamaya çalıştığımı anladığı için hiçbir şey söylemedi. "Bak" dedim Gnel'e, "Sammann'ın incelemesi yeni başladı ve onun bazı şeylere ulaşmasının bazen günler aldığını daha önce görmüştük. Orithena'da bana kapıları açsalar da açmasalar da önümüzdeki günlerde sorup öğrenmek için bolca vaktin olacak"

"Evet" dedi Gnel, "ama senin için kapıları açıp açmamaları senin ne söylediğine bağlı. Ve bu da senin ne bildiğine bağlı. Öyleyse birkaç gün beklemek daha iyidir belki de"

"Anlattığımdan daha çok şey biliyorum" dedim "ve oraya bugün gitmek istiyorum"

Metekoranes: Orithena'yı yok eden volkanik püskürmede küllerin altına gömülmüş, Diyaloglar'da genellikle sessiz ancak düzlem geometride son derece yetenekli bir eski zaman teoru. Eski Nesep'in varlığına inanan geleneklere göre aynı nesebin (muhtemelen farkında olmasa da) kurucusu.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

İki saat sonra Orithena'nın kapılarında tek başıma dikiliyordum.

Duvar altı metre yükseklikte, hepsi aynı boy ve biçimde ince taneli, grimsi kahverengi taş bloklardan yapılmıştı. Orada dikilmiş, güneşin altında ter içinde tıkladığım kapıya cevap beklerken, bunları inceleyecek ve gevşek volkanik külü bir tür betona dönüştüren bir işlem kullanılarak kalıplara dökülmüş olduğu sonucunu çıkaracak kadar bol vaktim oldu. Taşların her biri, neredeyse küçük bir el arabası büyüklüğündeydi; en büyüğü bir iki ayutun basit araçlarla taşıyabileceği büyüklükteydi diyelim. Her neyse, dizilişi son derece düzenliydi; zira blokların hepsi birbirinin kopyasıydı. Bazıları biraz daha koyu kahverengi, bazıları biraz daha griydi; ama bütün olarak duvar, bir çocuğun inşaatçılık oyuncaklarından koparılmış gibi görünüyordu. Kapılar bu iklimde oldukça uzun süre dayanabilecek çelik levhadan yapılmıştı. Kapıyı çaldıktan sonra, çok büyük iki yük kamyonunun yan yana rahatça geçebileceği kadar geniş olan bu panellerden yayılan depolanmış ısıdan uzaklaşmak için epeyce geri çekilmiştim. Dönüp tepeden birkaç yüz metre aşağıdaki hediyelik eşya tezgâhına baktım. Yul'un pikabının gölge tarafına yaslanan Cord bana el salladı. Sammann telegörüyle bir fotoğraf çekti.

Kapı, küçük parmaklıklı pencerelerin işlendiği silindirik bir çift burç arasına kurulmuştu. Sağdakinin yine çelikten küçük bir kapısı vardı. Biraz zaman geçtikten sonra sallana sallana yürüyüp kapıyı çaldım. Üst yarısında hemen hemen elim büyüklüğünde bir kapak vardı. Yaklaşık on dakika sonra öteki tarafta bir hareketlenme duydum. Bir kapı açıldı, sonra burcun içinde güm diye kapandı. Kapı mandalı yerinden oynadı. Küçük kapak gıcırdayarak açıldı. Diğer taraftaki oda karanlıktı ve hoş bir şekilde serin gibi geldi; fakat gözlerim Ecba'nın kavurucu güneşine uyum sağladığı için hiçbir şey göremedim.

"Bir daha dışarıya çıkmamaya yemin etmediğin sürece içeriye giremeyeceğin, sana ait olmayan bir dünyaya hitap ettiğini bil" dedi bir kadın sesi, yerel aksanla Flucça konuşarak. Yapması gereken şeydi bu. Bu gibi yerlerdeki kapıcılar Cartas'tan beri bunu veya bunun bir benzerini söylemekteydi.

"Selam sana, suurum" dedim, "dilersen Ortça konuşalım. Ben Azuz Edhar Konsenti Edharcı mezhebinin Onlukçu matından Fraa Erasmas"

Bir duraksamadan sonra kapak kapandı ve mandalı takıldı. Kısa bir süre bekledim. Sonra kapak yeniden açıldı, daha yaşlı ve tok bir kadın sesi işittim.

"Benim adım Dymma" dedi.

"Selam sana, Suur Dymma. Fraa Erasmas hizmetinizde"

"Sen bu kıyafetler içindeyken benim senin suurun veya senin benim fraam olman konusu kafamda pek net değil"

"Çok uzaklardan geldim" diye karşılık verdim. "Cüppem, urganım ve kürem Sakular dünyada seyyahlık yaptığım için çalındı"

"Bu yakınlarda hiç Konsay toplanmadı. Seyyah beklemiyoruz"

"Orithena'nın ilk Seyyahlar ayrıldığından beri ilk kez geri dönen birine kapılarını açmaması pek konukseverce görünmüyor"

"Bizim yükümlülüğümüz Öğreti'yedir, konukseverlik göreneğine değil. Şehirde oteller var; konukseverlik onların işi" Küçük kapak sanki kapatılacakmış gibi bir ses çıkardı.

"Öğreti'nin neresinde ayutlara surdışında sabun satmaya izin veriliyor?" diye sordum. "Öğreti, cüppeli fraaların şuradaki şehirde dolaşabileceğini nerede belirtiyor?"

"Konuşman senin ayut olduğun iddianla çelişiyor" dedi Dymma, "zira bir fraa Öğreti'de bir mattan ötekine farklılıklar olduğunu bilirdi"

"Birçok ayut kendi matlarından hiç çıkmadığı için bunu bilmez" diye itiraz ettim.

"Kesinlikle" dedi Dymma ve konuyu ustalıkla kendi lehine çevirmesine karanlıkta kıs kıs güldüğünü hayal edebiliyordum; zira ben dışarıdaydım, ayutların olmaması gerektiği yerde.

"Geleneklerinizin matik dünyanın geri kalanından farklı olabileceğini kabul ediyorum" diye başladım.

Sözümü kesti. "Yemin etmemiş olan birisini kabul edeceğimiz kadar da farklı değil"

"Öyleyse, Orolo Yemin etti mi?"

Birkaç saniye sessizlik oldu. Sonra kapağı kapattı.

Bekledim. Bir süre sonra geri dönüp arkadaşlarıma el sallayarak, kocaman bir omuz silkme pandomimi oynadım. Bir matın eşiğinden içeriye bakmak gibi böylesine basit bir hareketten sonra bile onlara yeniden katılmak garip bir şekilde zordu. Sanki öğle yemeğine geri dönecekmişim gibi, birkaç dakika önce onlara 'hoşça kalın' demiştim; ancak belki de hayatımın geri kalanını burada geçirmek zorunda kalabilirdim.

Tekrar kapak sesi duyuldu. "Kendisine Fraa Erasmas diyen kişi, derdini söyle" dedi bir adam Ortça.

"Binlikçi Fraa Jad, bazı konularda Orolo'nun düşüncelerini okuyabiliyordu ve beni onun peşinden gönderdi"

"Düşürülmüş olan Orolo mu?"

"Aynen."

"Üstüne Anathem çanları çalmış birisi bir daha asla bir matın içine giremez" dedi adam. "Ve bu yüzden Celp edilmiş ve Tredegarh'daki bir Konsay'a gönderilmiş biri, dünyanın başka bir tarafındaki farklı bir matta aniden ortaya çıkamaz"

Ecba'ya varmamızdan önce bu cevabı alacağımdan şüpheleniyordum zaten. Belli ipuçları hipotezimi güçlendirmişti; ancak garip bir şekilde bu düşüncemi benim için perçinleyen şey mekânın mimarisiydi. Burada Matik tarza hiç taviz yoktu. "Sorduğunuz bilmece zorlu bir bilmece" diye kabul ettim, "bununla birlikte düşününce yanıtı açık"

"Aa? Öyleyse nedir yanıtı?"

"Burası bir mat değil" dedim.

"Mat değilse ne peki?"

"Cartas ve onun Öğreti'sinden bin yıl önce doğmuş olan bir nesepin manastırı."

"Orithena'ya hoş geldin, Fraa Erasmas."

Ağır sürgüler hareketlendi ve kapı açıldı.

Orithena'nın ve Nesep'in içine adımımı attım.

Azuz Edhar'dayken Orolo biraz tombullaşmıştı; ama kendi bağında çalışarak ve yıldıztaşına tırmanarak yine de düzgün görünmeyi başarmıştı. Estemard'ın fototiplerine göre Bly Tanık Tepesi'nde o kiloların birazını kaybetmiş, saçları dağılmış ve zorunlu Yaban sakalı bırakmıştı. Onu Orithena'nın kapısında görüp beş kere kucakladığım zaman da vücudu mükemmel, ne şişman ne sıska, görünüyordu. En sonunda onu bıraktığımda gözyaşları yanık tenli, yeni tıraş edilmiş yanaklarından aşağıya doğru ıslak izler bırakıyordu. Gözlerim gözyaşlarıyla bulanıklaşmadan önce bütün gördüğüm buydu ve sonra kendimi toplayabilmek için uzaklaşıp büyük duvarın gölgesinde ileri geri yürümek zorunda kalmıştım. Öğreti, böyle bir olayla nasıl başedileceğini öğretmemişti: kollarımı ölü bir adama uzatabilmek gibi bir olayla. Belki de şimdi ben de matik dünya için ölüydüm ve bir tür ahiretteydim. Cord, Yul ve Sammann benim tabut taşıyıcım olmuşlardı.

Onların hâlâ orada olduğunu ve neler olup bittiğini merak ettiğini hatırlamak büyük bir çaba gerektirdi.

Manastırda küçük bir çeşme vardı. Orolo bana bir kepçe su getirdi. Suyu içerken saat kulesinin gölgesinde birlikte oturduk. Suyun tadı kükürtlüydü.

Nereden başlamalıydı? "Sen Düşürüldüğünden beri -anlatabilirsem- anlatacağım o kadar çok şey oldu ki. Takip eden haftalarda sana öyle çok anlatmak istedim ki. Ama..."

"Her şey geriye akar."

"Anlamadım?"

"Bu şeyler zaman içinde geriye akar ve bu olurken hakkında daha çok konuşulmasına gerek kalmayacak şekilde değişirler; aklın onları değiştirir. Güzel. Yeni ve ilginç olan şeylerden konuşalım."

"Pekâlâ. Çok iyi görünüyorsun."

"Sen görünmüyorsun. Yara izleri onurlu bir şekilde kazanılmıştır umarım?"

"Pek sayılmaz, gerçi çok şey öğrendim!.." Ancak hikâyeyi anlatmaya niyetim yoktu. Her ikimiz de saçmaladığımızı farkedene kadar havadan sudan bahsettik ve sonra kalkıp etrafı dolaştık. Genç bir fraa (mat olmayan bir matta yaşayan birisi için doğru bir deyişse) Sakular giysilerimle değiştirdiğim bir cüppe ve urgan getirdi. Sonra Orolo beni sayısız sandaletli ayak ve el arabası tekerlekleriyle ezilmiş geniş bir patika boyunca manastırdan uzağa, Azuz Edhar Katedrali'ni birkaç kere yutacak kadar büyük bir kuyunun kenarına götürdü. Bizler anıtımızı zeminden başlayarak taş üstüne taş koyarak inşa etmişsek, onlar da kendilerininkini her defasında bir kürek dolusu olmak üzere aşağıya doğru kazarak inşa etmişti. Çukurun duvarları fazlasıyla sarp, topraksa sabit olamayacak kadar gevşekti; kaynaştırılmış külden yassı taşlar kullanarak destek yapmışlardı. Bir rampa döne döne aşağıya doğru iniyordu. İnmeye başladım ama Orolo beni tuttu. "Orada hiç insan olmadığını göreceksin. Aşağıya indikçe sıcaklaşıyor. Geceleyin kazıyoruz. Etrafta dolaşmak için ısrarlıysan yukarıya çıkarız" Ve eliyle dağ yamacını gösterdi.

Sammann'ın fotoğraflarından ve dünkü keşif gezisinden Orithena'nın bir iç ve bir dış olmak üzere iki duvar sistemi olduğunu biliyordum. Ana kapının durduğu yola denk geliyordu. Altı metrelik devasa bir duvar, ayutların yaşadığı manastırı ve altüst edip aradıkları yerdeki çukuru çevreliyordu. Dış duvar çok daha alçaktı; belki iki metre yükseklikteydi ve bu yüzden her şeyden daha sembolikti. Dağ yamacına doğru yüzlerce metre boyunca volkanın kalderasına kadar uzanan bir

toprak şerit biçiminde uzanıyordu. Muhtemelen volkanın sıcaklığından enerji elde etmek için tepede maden açıldığı fotoğraflardan açıkça görülebiliyordu; bu yüzden kötü kokulu, sıcak ve tehlikeli olacağını düşündüm. Oysa Orolo'yla yürüdüğümüz, arada kalan topraklar, Nesep'in emeğiyle bir vahaya dönüştürülmüştü. Bir şekilde su bulmuş ve burayı bağcılık yapmak, tahıl yetiştirmek ve dağa kadar giden patikaya gölge vererek meyve ve yağ sağlayan her türlü ağacı yetiştirmek için kullanmışlardı. Her adımla sıcaklık düştü, esinti artmaya başladı. Tırmanma çabası beni sıcak tutuyordu ancak durup manzaraya bakmak ve yolda aşırdığımız meyveleri yemek için uygun rakıma ulaştığımız zaman terim denizden gelen soğuk, kuru rüzgârda anında kurudu ve kendimi sarmak zorunda kaldım.

Orithena'nın meyve bahçelerinin sınırının ötesine geçip yamru yumru olmuş ağaç sıralarının içinden, uzaktan bakınca kırağıya benzeyen bir şeyle tozlanmış eğimli bir çayıra doğru uzaklaştık. İlerledikçe aslında bunun bir şekilde orada büyüyebilmenin bir yolunu bulan minik beyaz dağ çiçeklerinin oluşturduğu bir halı olduğunu farkettim. Renkli haşereler etrafta uçuşuyordu; ama hiç rahatsızlık vermiyordu. Nüfuslarının bodur ağaçlar ve gür dikenli bitkilerdeki tüneklerden şakıyan kuşlar tarafından kontrol altında tutulduklarını tahmin ettim. Muhtemelen volkan patladıktan sonraki baharda dikilmiş bir ağacın açığa çıkmış köklerinin üstüne oturduk. Orolo, benden daha uzun olmayan bu ağaçların aslında Arbre'da yaşayan en yaşlı şeyler olduğunu anlattı.

O öğle sonrası sohbetimizin büyük bir bölümü tur rehberi saçmalıkları gibiydi. Geometriciler, Konsay ve Nesep gibi ağır mevzuları konuşmaktansa, kuşlar ve ağaçlardan, kazıdan kaç metreküp toprak çıkarıldığından ve kaç Tapınak binasının kazısının yapıldığı gibi şeylerden bahsetmek bir bakıma çok rahatlatıcıydı. Daha sonra aşağıya yürüdük ve burada yaşayan yüz kadar fraa ve suurla Yemekhane'de akşam yemeği yedik. Onların EAB'si, yani beni kapıda sorguya çeken üç kişiden biri olan Fraa Landasher, bana resmi olarak hoş geldin deyip adıma kadeh kaldırdı. Orolo'nun Azuz Edhar'daki kırağı çalmış bağındaki üzümlerden yaptığından çok çok daha iyi olan şaraplarından payıma düşenden fazla içtim ve özel bir odada uyuyarak şarhoşluğu üzerimden attım.

Ekşimiş, keyifsiz ve başağırısı içinde, saatin geç olduğunu ve fazla uyuduğumu düşünerek uyandım; erken değildi ve gece vardiyasındaki kazıcılar neşeli neşeli marşlar söyleyerek ellerinde kazmalar, malalar, fırçalar ve defterlerle kuyudan dışarı çıkıyorlardı. Sıcak suyunun volka-

nik kaynak sularından getirildiği ve dikey şaftlara yönlendirildiği, on saniyede tertemiz olabileceğiniz bir banyo inşa etmişlerdi. Nefesim kesilene kadar bunlardan birinde durdum ve sonra yeni madde cüppemin suyu vücüdumdan uzaklaştırmasını sağladım. Bunun birazcık faydası oldu; ancak benim asıl kafamı karıştıran şey, surdışında alıştığımdan çok farklı manzarasıyla matik dünyaya geri dönmenin tekrarlanan şokuydu. Bunu daha da kötüleştiren şey, buranın kurallarını hiç kimsenin bana henüz anlatmamış olmasıydı. Birçok bakımdan Kartazyan matına benziyordu; ama bana yemin ettirmemişlerdi ve ne zaman istersem kapıdan dışarıya çıkabileceğim gibi bir izlenim edindim. Anlamayabilecek birisiyle ilgilendiklerinde burası bir matmış gibi davranıyorlardı. Ayut olmak onların kapak hikâyeleriydi ve pek de yalan sayılmazdı; zira kendilerini Azuz Edhar'da yaşayanlar kadar işlerine adamışlardı. Belki de onlardan daha fazla adamışlardı zira yaptıkları işlerin kurallar yüzünden sekteye uğramasının acısını yaşamıyorlar ve herhangi bir Engizisyon emrine boyun eğmiyorlardı.

Fraa Landasher, banyo oluğundan çıkarken yolumu kesti ve beni hemen hemen yaşıtım bir kız olan Suur Spry'le tanıştırdı. Daha doğrusu yeniden tanıştırdı çünkü o, dün kapıda benimle konuşan ilk kişiydi. Bana Ala'yı hatırlatması çok huzursuz ediciydi. Landasher bana aşağıya inip kalıntıları ya şimdi göreceğimi ya da hiçbir zaman göremeyeceğimi açıkladı; çünkü biraz daha beklersek aşırı sıcak olacaktı. Suur Spry rehberim olacaktı; giderken atıştırmak üzere bir sepet de yiyecek hazırlamıştı. Yüzlerindeki bakıştan benim ürkeceğiıni bekledikleri çok açıktı. Daha mantıklısı ne olabilirdi? Yine de yalandan memnun olmuş gibi yapmak zorundaydım. Benim asıl istediğim şey, Orolo'yu uyandırıp bastıran Sakular meselelerden bahsetmekti.

Kapıda neler olabileceğini bilmediğimden, içeri girmeme izin verildiği takdirde bir saat bekledikten sonra, hiçbir şey olmazsa üç gün sonra geri gelip ne yapacağımıza dair onlara bilgi vermeye çalışacağıma ilişkin dün Cord, Yul, Gnel ve Sammann'la birlikte plan yapmıştım. Üç günümün su gibi akıp gittiğini hissediyordum ve tam da bu yüzden daha yeni tanıştığım bir kızla uzunca bir turistik geziye çıkmak istemiyordum. Rampadan aşağıya bir kolumda Suur Spry'nın piknik sepetiyle inmeye başladığımda oldukça can sıkıcı bir ruh halindeydim.

Ancak dibe ulaşıp da sandaletlerimi fırlatıp Adrakhones'in yürüdüğü kaldırım taşlarını çıplak ayaklarımın altında hissetmem beni tamamen farklı bir ruh haline sokmuştu. Tapınak'ın merdivenleri Diax'ın tırmığını salladığı yerdi: nesiller boyu fizyolog rahiplerin Provener'i

kutladığı Analema; her yer küllerin altına gömülürken Metekoranes'in dikilip derin düşüncelere daldığı çini döşeli Dekagon.

"Onu buldunuz mu?" diye sordum Spry'a, birkaç dakika sonra sepetten biraz meyve atıştırıp su içerken.

"Kimi; Metekoranes'i mi?"

"Evet"

"Evet. Bizim, yani onların, atalarımın aradığı ilk kişiydi o. Onu ayakta dururken buldular, bir..." Huşu ve tiksinme halinde duraksadı.

"İskeletini mi?"

"Bir kalıbını" dedi, "bütün vücudu bir kalıp gibi. İstersen bakabilirsin. Elbette onun gerçek Metekoranes olduğu sadece bir tahmin; ama efsaneye tam olarak uyuyor. Çinilere bakıyormuş gibi, bilirsin, hatta başı da eğik."

Küçük pikniğimizin tadını çıkardığımız şehir meydanı, Metekoranes'in taş içine gömülüp kalıplaştığı meydan, Teglon'un gerçekleştirildiği yerdi. Yumuşak mermer levhaların içine döşenmiş belki altmış metre genişliğinde düz bir dekagondu bu. Eski zamanlarda şehir meydanına kalıplar içinde pişirilmiş çamurdan yapılmış çinilerden bol miktarda tedarik edilmişti. Yedi kalıp, bunun sonucu olarak yedi farklı şekil vardı. Şekilleri öyle şekillerdi ki bunları sonsuz sayıda kalıpta biraraya getirmek mümkündü. Bu kareler veya eşkenar üçgenler için mümkün değildir; bunlar kendilerini tekrarlayan kalıplar halinde oturur ve bu yüzden seçecek bir şey yoktur; ama elinizde Teglon çinilerinden olduğu müddetçe, sonsuza kadar seçim yapabilirdiniz. Şimdi bile etrafta yüzlerce çini saçılmış duruyordu ve günümüz Orithenalıları yer yer bunları küçük düzenlemeler halinde dizmişlerdi. Çömelip bir tanesine baktım ve sonra sorgular bir şekilde Spry'a baktım. "Devam et" dedi, "bunlar yeni üretim. Orjinal kalıpları bulduk!"

Daha yakından bakmak için bir çiniyi yerden aldım. Bu dört köşeliydi: bir eşkenar dörtgen. Yüzeyine bir kenarından ötekine kıvrılan bir oluk açılmıştı. Bunu Dekagon'un en yakınındaki ucuna taşıdım; geniş açısı mükemmel bir şekilde köşeye oturdu.

"Vay canına, doğruca bütün problemlerin en zoruna gidiyorsun, ha?" diye takıldı bana.

Elbette Teglon'dan bahsediyordu. Dönüp karşı uca yürüdü ve oraya bir çini yerleştirdi. Bu arada ben yedi şeklin hepsinden örnekler toplayarak birkaç çini daha getirdim. Rasgele bir tane seçip birincisinin yanına yerleştirdim. Bunda da bir taraftan öteki tarafa eğim yapan bir oluk vardı. Çinilerin hepsi bu şekilde yapılmıştı; oluk birinci çinidekiyle eşleşe-

ne ve devamlılık sağlayana kadar çiniyi döndürdüm. Bunların arasındaki açıya üçüncü bir tane yerleştirebildim. Bu ise dördüncü, beşinci, vesaireyi yerleştirebilme olanağı yarattı. Teglon oynuyordum. Oyunun amacı; bir uçtan dışarıya doğru bir kalıp oluşturup, birinci uçtan sonuncusuna, oluk Suur Spry'ın bir çini yerleştirdiği yerin tam karşısına kadar kesintisiz bir kavis oluşturacak biçimde bütün Dekagon'u döşemekti. Bütün bu yol boyunca kavis, bütün Dekagon'daki her bir çiniden geçmek zorundaydı. Bu ilk birkaç çinide kolaydı; doğal bir şekilde geliyordu; ama belli bir noktadan sonra bütün yüzeyi çini döşemek ve kavisi sürdürmek gibi iki hedef çatışmaya başlıyordu. Oluğun bir uzantısını bir süre bağlantısız bırakmak zorunda kalmış ve sonra da bağlantı kurmak için oluğu yönlendirirken geriye doğru çalışmak zorunda kalmıştım. Birkaç dakika sonra şeklin değişik yerlerinde boşta kalmış üç adet bu tür oluk bölümüyle karşı karşıya kalıp bunları birbirine bağlayacak bir düzenleme bulmaktan umudumu kestim. Bir seviyede bu, dış sınırın biçimiyle ve nasıl ilerlediğiyle ilgiliydi. Orta tarafa sıkışan çinilerin oyunda bir işlevi kalmıyordu veya öyle sanabilirdiniz ancak en sonunda içteki çininin yerleştiriliş biçiminin Dekagon'daki diğer bütün çinilerin konumunu belirlediği ortaya çıkıyordu.

Eski Orithenalılar, Teglon çinilerinin aperiyodik olduğundan, yani hiçbir şekli bir daha tekrar etmediğinden şüphe ediyorlar ancak bunu nasıl kanıtlayacaklarını bilmiyorlardı. Yine Teglon'u çözmek üçgen veya kare gibi periyodik herhangi bir çini sisteminde kolay, hatta otomatik olurdu. Aperiyodik çinilerle veya en azından bütün şekli anında kafanızın içinde görebilecek Tanrısal yeteneğiniz olmadıkça bu imkânsızdı veya pek olası değildi. Metekoranes bitmiş şeklin Hylaea Teorik Dünya'da var olduğuna ve Teglon'un sadece bunu görebilme gücü geliştirmiş birisi tarafından çözülebileceğine inanmıştı.

Suur Spry boğazını temizliyordu. Yukarı doğru baktım. On beş metre genişliğindeki bir çini sisteminin kenarında çömelmiştim. Hava sıcaklaşıyordu.

"Afedersin" dedim.

"Bazı insanlar bunları ittirmek için sopa kullanıyor. Sırt sağlığı açısından"

"Buradan çıkmamız gerekiyor, ha?"

"Hemen" diye kabul etti.

Fakat önce bana eski binaların kalıntılarını gösterirken onun peşinden gittim. Bütün çatılar uçmuştu elbette. Bazı sütunlar ve yukarıdan düşmüş blokların içine yarı yarıya gömülmüş ve bir zamanlar duvar

olan birkaç sıra taş hâlâ ayaktaydı. Daha çok temellere, zeminlere, basamaklara ve meydanlara bakıyorduk. Kazının faliyette olan kısımları Adrakhones'in takdir edeceği geometrik bir dokunuşla, tellerle ızgara biçiminde ayrılmıştı. Geçen yüzyılların kazı ekipleri tarafından konmuş harfler ve rakamlar taşlara düzgün bir şekilde fırçayla yazılmıştı. Daha yukarıdaysa muhtemelen Metekoranes'in kalıbını da içeren, buldukları eserlerin çoğunu yerleştirdikleri bir tür müze olduğunu biliyordum. Müze karanlık olmalı diye düşünüyordum; güzelce havalandırılmış ve serin. "Pekâlâ, bu barbekü kuyusundan çıkalım" diye öneride bulundum ve Suur Spry'dan hiçbir itiraz işitmedim.

Beklenenden uzun süre kalmıştık. Bunun nedeni kısmen heyecan verici olmasındandı ama aslından asıl sebebi -ki bu benim karakterim hakkında pek bir şey anlatmıyordu muhtemelen- bunun neredeyse Jesry'nin uzay macerası kadar havalı görünen bu yolculukta yapabileceğim tek şey olmasıydı.

Vücudum azıcık tembellik etmekten vazgeçmeye yetecek noktaya varıncaya kadar iyileşmişti ve bu yüzden tırmanışın ilk bölümünde, bu konuda kafayı yemiş şu eski zaman geometricileri gibi gevezelik ediyordum. Çok geçmeden yaraların benimle konuşmaya başladı ve heyecanın yerini acı aldı. Gezintinin geri kalanı yorgun argın yürüyüşle geçti. Başka bir oluk banyosu daha gerekliydi. Uyuyakaldım. Uyandığımda öğleyin geç saatlerdi. Orolo mutfak görevindeydi. Ona yardım ettim; ancak bir şeyler hakkında konuşmaya gerçekten niyetli değildik. Üç günümden birininin çoğu bu şekilde göz açıp kapayıncaya kadar geçti. O akşam ayrılmadan önce, ertesi gün önemli şeyler hakkında konuşmamız gerektiğine dair Orolo'yu uyardım. Ertesi sabahki kahvaltıdan sonra yeniden çayıra doğru uzun bir yürüyüşe çıktık.

> Çörekçi: Lady Baritoe'nun evinde toplanan bir grup Praksik Çağ teorundan bir tanesi. Fiziksel evreni doğrudan değil, sadece duyu organlarımız aracılığıyla kavradığımız gerçeğinin sonuçları üzerine yoğunlaştılar.
>
> SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

"Bly Tanık Tepesi'ne vardıktan sonra" dedi Orolo, "Yeniden Yaratılış'tan hemen sonra atom çarpıştırıcısını bir daha kullanamayan zavallı kozmograflardan biri gibiydim"

"Evet, o teleskobu gördüm" dedim ona, "yirmigen prizmanın çekmeye çalıştığın fotoğraflarını..."

Başını sallıyordu. "O şeyle tek bir şey bile göremedim; bu yüzden uzaylılarla ilgili çalışmalarım *gözlemleyebildiğim* şeye dayanmak zorundaydı"

Bu bana hiçbir şey ifade etmedi. "Pekâlâ" dedim, "neydi o?"

Biraz şaşırmış bir şekilde bana baktı, bu çok açık bir şeymiş gibi. "Kendim"

Kafam karışmıştı. Bu da benim yine eski, bildik Orolo'yla uğraşacağımı gösteriyordu. "Kendi kendini gözlemlemek Geometricileri anlamana nasıl yardımcı olur?" diye sordum. Bu terimin insanların uzaylıları ifade etmek için kullandıkları terim olduğunu ona önceden anlatmıştım.

"Pekâlâ... Çörekçiler fena bir başlangıç noktası olmaz. Sinek-yarasa-solucanı hatırlıyor musun?"

Güldüm. "Daha birkaç hafta önce bu konudaki bilgilerimi tazeledim. Arsibalt bizim Tanrı'ya inanmayışımızın nedenini bir dışlağa açıklıyordu"

"Ah ama sinek-yarasa-solucanın anlattığı bu değil" dedi Orolo. "Saf düşüncenin tek başına Tanrı gibi uzayzamanla ilgili olmayan şeyler hakkında sonuçlar çıkarmamızı sağlamadığını anlatır bize"

"Doğru!.."

"Çörekçilerin kendilerine dair yaptıkları gözlemler, uzaylıların beyinleri için de geçerli olmak zorunda. Başka yönlerden bizden ne kadar farklı olurlarsa olsunlar, duyusal verileri etraflarındaki şeyin uyumlu bir modeliyle birleştirmek zorundalar; bir uzayzaman çerçevesine konabilen bir modelle. Kısacası geometri hakkında bizim düşüncelerimizi paylaşmaya başlamaları böyle olur"

"Ama ondan fazlasını paylaşıyorlar" dedim, "Hakikât ve İspat düşüncesini paylaşıyora benziyorlar"

"Yeterince mantıklı bir önerme" dedi Orolo ihtiyatlı bir omuz silkmeyle.

"Dahası var!" diye itiraz ettim. "Gemilerini Adrakon Teoremi'yle süslemişler!"

Bu onun için yeni bir şeydi. "Yaa, gerçekten mi? Ne küstahlık!"

"Sen görmedin mi?"

"Uzay gemisinin çektiğim son fotoğraflarını görmeden Düşürüldüğümü hatırlatırım"

"Elbette; ama ondan önce başka fotoğraflar çektiğini düşündüm; uzun zamandır fotoğraflarını çekiyordun"

"Çizgiler ve lekeler!" diye dudak büktü Orolo. "O şeyin doğru dürüst fotoğrafını çekebilmeyi öğreniyordum sadece"

"Öyleyse geometrik ispatı veya harfleri ya da dört gezegeni hiç görmedin"

"Doğru" dedi Orolo.

"Eh, Geometriciler hakkında kafa patlatmak istiyorsan, o zaman bilmen gereken çok daha fazla şey var! Her türlü yeni veri!"

"Şu yeni veriler konusunda ne kadar heyecanlı olduğunu görebiliyorum, Erasmas. İncelemelerinde sana iyi dileklerimi sunarım; ancak bunların hepsi benim için araştırmanın ana çizgisinden sapma demek oluyor"

"Ana çizgi?.. Ne demek istediğini anlamıyorum"

"Evenedrikçi datonomi" dedi Orolo, sanki bu, her şeyi anında açıklıyormuş gibi.

"Datonomi, verilenin incelenmesi veya tanımlanması mı oluyor?" diye tercüme ettim

"Evet. Aklımızın üzerinde çalışması gerektiği temel düşünceler ve izlenimler anlamındaki veriler. Azuz Evenedrik atom çarpıştırıcısından uzaklaştırıldıktan sonra, yaşamının sonlarında bunun peşine düştü. Onun öncüsü, elbette, Azuz Halikaarn'dı. Halikaarn Çörekçi düşüncenin, onu Baritoe zamanından beri kurambilim ve bunun fiziksel dünyaya olağanüstü uygulanabilirliği hakkında keşfedilmiş her şeyle aynı hizaya getirmek için bir gözden geçirmeye ihtiyacı olduğunu düşünüyordu"

"Eee, bunu nasıl başardı?"

Orolo suratını ekşitti. "Kayıtların çoğu buharlaştı ancak Proc'u imha etmekle ve Proc'un peşine taktığı bütün ayakbağlarına tekmeyi basmakla fazlasıyla meşgul olduğunu düşünüyoruz. İş Evenedrik'e kaldı"

"Bu Nesep için önemli bir şey mi?"

Orolo bana tuhaf bir bakış fırlattı. "Pek sayılmaz. Ah, aslında prensipte önemli ama üzerinde çalışmak tatmin edici değil. Büyük uzay gemilerinin birisinin, gezegenin etrafındaki yörüngede ortaya çıktığı zaman dışında"

"Öyleyse, o zaman... sen *şimdi* bunu tatmin edici mi buluyorsun?"

"Tamamen dürüst olalım ve ne demek istiyorsak onu söyleyelim" dedi Orolo. "Sen benim kendi içime kapanmamdan korkuyorsun. Gerçekten değdiği için değil de, sadece Geometriciler hakkında sağlam verilere sahip olmadığım için Bly Tanık Tepesi'nde bu araştırma yöntemini takip etmiş olmamdan korkuyorsun. Mademki onların fizik

ve zekâ olarak bize benzedikleri deliline sahibiz, bu araştırma yönteminin bırakılması gerektiği kaygısındasın."

"Evet" dedim, "düşündüğüm bu."

"Aynı fikirde değilim" dedi Orolo. "Ancak aramızdaki şeyler değişti. Biz artık Hoca ve Çömez değil, Fraa ile Fraa'yız ve fraalar her zaman içtenlikle karşı görüştedir"

"Teşekkür ederim; ama bu noktaya kadar bu kesinlikle Hoca/Çömez sohbeti gibiydi"

"Bunun en büyük nedeni benim sana göre biraz avantajım olması"

Bu boş; ama nazik lafı yorumsuz geçiştirdim. "Dinle, seni Evenedrikçi datonomiden koparabilir miyim? Bir dakikalığına Sakular şeylerden konuşmak zorundayız."

"Şüphesiz" dedi Orolo.

"Birçoğumuz Tredegarh'daki bir Konsay'a Celp edildi" dedim, benim Orithena'da niçin ve nasıl ortaya çıktığını henüz hiç merak etmeyişine inanamayarak. "Bunlardan biri Fraa Jad'di, bir Binlikçi. Bly Tanık Tepesi'ne kadar bana, Arsibalt'a ve Lio'ya eşlik etti..."

"Ve oradaki odamın duvarındaki yaprakları gördü"

"Jad, senin Ecba'ya gitmiş olduğunu ve sanırım kendisinin daha çok bilgi sahibi olmak istediği Geometriciler hakkında fikirlerin olduğunu hızla anladı, ki bu oldukça tuhaftı."

"Ne hızlı, ne de tuhaftı" dedi Orolo. "Bütün bu meseleler bağlantılı. Fraa Jad bunu içeriye adımını atar atmaz anlamıştır"

"Nasıl? Siz alıbaplar iletişim mi kuruyorsunuz? Öğreti'yi ihlal mı ediyorsunuz?"

"'Siz ahbaplar' ile ne demek istiyorsun? Kafanın içinde Nesep'le ilgili bazı melodramsı düşünceler taşıyorsun değil mi?" dedi Orolo.

"Pekâlâ, şu yere bir baksana!" diye karşı çıktım, "Neler oluyor?"

"Meteorolojiyle ilgilenseydim" dedi Orolo, "havayı incelemek için zaman geçirirdim. Hiç tanışmadığım hava gözlemcileriyle ortak birçok şeyim olurdu. Aynı olguyu gözlemenin sonucu olarak benzer düşünceler paylaşırdık. Senin gizemli Nesep entrikası olarak düşündüğün şeyin onda dokuzu bununla açıklanır"

"Hava durumunu gözlemek yerine Evenedrikçi datonomi hakkında düşünüyor olman dışında mı?"

"Yaklaştın"

"Ama Fraa Jad'in Evenedrik veya datonomi hakkında senin duvarında göreceği hiçbir şey yoktu. Sadece Orithena'ya uyan malzeme ve Nesep'in bir çizelgesi vardı"

"Senin Nesep'in çizelgesi olarak tarif ettiğin şey, Hylaea Teorik Dünya'ya anlam vermeye çalışmış olanların bir tür aile ağacıydı aslında. O ağacın dallarını izlersen ve tabiri caizse fanatikler, Düşkünler, Tanrıyataparlar ve ümitsizler tarafından doldurulmuş bütün dalları budarsan, sonunda artık pek de ağaca benzemeyen bir şeye ulaşırsın. Ortaya çıkan şey tahta bir çiviye benzer. Cnoüs'le başlar ve Metekoranes, Protas ve bazı başka kişilerin arasından geçer ve belki yarıyolda Evenedrik'e raslarsın"

"Öyleyse senin tahta çivi olana kadar budanmış ağacına bakan Fraa Jad, senin Evenedrikçi datonomi üzerine çalıştığını hemen tahmin eder"

"Ve benim bunu Geometricilerin akıllarının nasıl organize olduğuna dair bir çıkarım elde etmek umuduyla yaptığım sonucuna varır"

"Peki ya Ecba? Ecba'ya gittiğini nasıl tahmin eder?"

"Bu mat, Fraa Jad'in bütü ömrünü geçirdiği yerdeki odalarda yaşayan insanlar tarafından kuruldu. Buraya ulaşabilirsem kapıdan geçmeme izin vereceklerini, bana yiyecek ve barınak vereceklerini, Bly Tanık Tepesi'nde yaşadığımdan çok daha iyi bir hayat sağlayacaklarını bilir veya tahmin eder"

"Pekâlâ." Zamble'ın yukarısındaki o günden beri taşıdığım bir yük kalkmıştı üzerimden. "Öyleyse bir komplo yok. Nesep şifreli mesajlarla haberleşmiyor"

"Biz her zaman bahsettiğim şekilde haberleşiriz" dedi Orolo.

"Aynı bulutu izleyen meteoroloji uzmanları!.."

"Sohbetimizin bu aşaması için bu yeterince iyi" dedi Orolo. "Ancak kapılardan içeriye taşıdığın müthiş önemli görünen mesajın yükünden kendini henüz kurtaramadın. Fraa Jad seni hangi iş için gönderdi?"

"Bana 'anlayana kadar kuzeye git' dedi ve görevin o bölümü şimdi tamamlandı sanırım"

"Sahi mi? Anladığına sevindim; çünkü benim bu konularla ilgili bir sürü sorum var"

"Ne demek istediğimi biliyorsun!" diye kestirip attım. "Ayrıca daha sonra Tredegarh'a geri dönmem gerektiğini ima etti, başımın derde girmemesi için gerekeni yapacağını... Sanırım gelip seni almamı istiyordu. Seni Konsay'a geri götürmek için."

"Geometricilere ilişkin faydalı olabilecek fikirler geliştirmiş olmam halinde" dedi Orolo.

"Eh, Konsay'ın maksadı budur" diye hatırlattım ona, "faydalı olmak"

Orolo omuz silkti. "Üzgünüm, Geometriciler üzerine çalışacak yeterince verim yok."

"Edinilebilecek verilerin tümünün Tredegarh'da olduğundan eminim"

"Muhtemelen yanlış tür bilgi topluyorlardır" dedi.

"Öyleyse git onlara neyi toplayacaklarını anlat! Fraa Jad senin yardımından faydalanabilir"

"Zira ben, Fraa Jad ve benzer düşüncedeki birkaç kişi, benim utanç verici bir şekilde kötü olduğum bir politikaya benzeyen Konsay adındaki bu Sakular/Matik canavarlık davranışını değiştirmeyi önemsiyoruz."

"O zaman yardımcı olayım!" dedim. "Bana neler yaptığını anlat. Ben de Konsay'a gidip bunu kullanmanın yollarını arayayım"

Orolo'nun şimdi bana fırlattığı bakışı sevecen; ama endişeli olarak yorumlamak en zahmetsiz yol olurdu. Aklımın ağzıma yetişmesini bekledi.

"Tamam" dedim, "belki biraz diğerlerinin de yardımıyla..." Ben Tulia'yla Eliger'den önceki sohbetimi düşünüyordum.

"Konsay'da ne yapılması gerektiğine dair sana tavsiyede bulunamam" dedi en sonunda, "bununla birlikte neler yaptığımı açıklamaktan memnuniyet duyarım"

"Tamam; buna razı olacağım"

"Sana Konsay'da faydası olmaz; aslında muhtemelen seni incitecek. Çünkü sana delice gelecek."

"Güzel. Bütün şu HTD şeyi yüzünden bizim deli olduğumuzu düşünen insanlara alışkınım!"

Orolo bir kaşını kaldırdı. "Biliyor musun aslına bakılacak olursa seninle konuşacağım şeyin ondan *daha az* delice olduğunu düşünüyorum; ancak HTD..." Orithena kazısının olduğu yere doğru başını salladı, "daha hoş ve bildik bir delilik biçimidir" Bakışlarını bana çevirerek bir süre duraksadı.

"Kiminle konuşuyorsun?" diye sordu Orolo.

Bu garip soruya afalladım ve soruyu doğru duyup duymadığımdan emin olmam biraz zaman aldı. "Orolo'yla konuşuyorum" dedim.

"Nedir bu Orolo? Bir Geometrici buraya inse ve seninle bir sohbete girse, Orolo'yu ona nasıl tarif ederdin?"

"Tam karşıda duran adam -çok karmaşık, iki ayaklı, biraz sıcak, canlı varlık..."

"Ancak nesneleri nasıl gördüğüne bağlı olarak, Geometrici şöyle cevap verebilir, 'Ben orada aralıklı serpilmiş olasılık dalgaları olan boşluktan başka bir şey görmüyorum' "

"Eee, 'aralıklı serpilmiş olasılık dalgaları olan boşluk' evrendeki her şeye dair doğru bir tanımlamadır" dedim, "bu yüzden Geometrici nesneleri bundan daha etkin bir şekilde tanıyamıyorsa, onun bilinçli bir varlık olduğundan söz edilemez. Nihayetinde benimle sohbet ediyorsa, beni tanımak zorunda..."

"Ağır ol" dedi Orolo, "diyelim ki telegör gibi bir şeye yazı yazarak Geometrici ile konuşuyorsun. O seni sadece rakam akışı olarak bilir. Şimdi onun tanıyacağı Orolo'yu veya kendini tarif ederken bu rakamları kullanmak zorundasın"

"Tamam, uzayı tarif etmekte Geometrici ile bir şekilde anlaşırdım. Sonra şöyle derdim, 'Yaklaşık bir seksen boyunda, altmış santimetre genişliğinde ve altmış santimetre derinliğinde bir uzay boşluğu düşün. Bizim madde adını verdiğimiz olasılık dalgaları o kutunun içinde, dışında olduğundan biraz daha yoğundur' vesaire..."

"Daha yoğun; çünkü o kutunun içinde bolca et var" dedi Orolo, karnına pat pat vurarak, "ancak onun dışında sadece hava!.."

"Evet. Bilinçli bir varlığın et ve hava sınırını ayırt edebilmesi gerektiğini düşünürdüm. O sınırın içinde olan şey Orolo'dur"

"Bilinçli bir varlığın ne yapması gerektiğine dair böylesine kesin fikirlerinin olması komik" diye beni uyardı Orolo. "Bakalım... buna ne dersin?" Cüppesinin bir katını kaldırdı.

"Et ve hava sınırımı tarif edebildiğim gibi cüppe malzemesinin et ve havadan ne kadar farklı olduğunu, Orolo'nun o cüppe malzemesinin içine sarmalandığını tarif edebilirim"

"Yine varsayımlara başladın!" diye beni azarladı Orolo.

"Ne gibi?"

"Diyelim ki senin konuştuğun Geometrici'nin kafasına kendi uygarlığında Çörekçilerle aynı şey telkin edilmiş olsun. Şöyle diyecektir, 'Dur bir dakika, sen gerçekten bilemezsin, senin nesneleri kendi içlerinde tarif etmene değil; sadece *kendi algılarını* tarif etmene izin verilmiştir' "

"Doğru"

"Öyleyse, senin için gerçekte varolan verilere göre kendini yeniden ifade etmen gerekir"

"Pekâlâ" dedim, "'Orolo cüppe malzemesinin içine sarmalanmış' demek yerine şöyle diyeceğim, 'Bulunduğum yerden Orolo'ya baktığım zaman, Orolo'nun parçalarıyla, dışarıya bakan başı ve elleriyle birlikte daha çok cüppe malzemesi görüyorum' Ama bunun niçin önemli olduğunu anlamıyorum"

"Bu önemli; çünkü Geometrici senin durduğun yerde duramaz. Başka bir yerde durmak ve beni farklı bir açıdan görmek zorundadır"

"Evet; ama cüppe bütün vücudunu sarmalıyor!"

"Sırtımın çıplak olmadığını nereden biliyorsun?"

"Çünkü birçok cüppe gördüm ve nasıl olduklarını biliyorum"

"Ama ilk kez gören bir Geometrici olsaydın..."

"Yine de sırtının çıplak olmadığını tahmin ederdim; çünkü öyle olsaydın cüppe farklı biçimde sarkardı"

"Peki ya cüppeden kurtulup burada çıplak dursaydım?"

"Peki ya dursaydın?"

"Beni o zaman Geometrici'ye nasıl tarif ederdin? Senin gözüne ne takılırdı, Geometrici'ninkine ne?"

"Geometrici'ye şöyle derdim, 'Durduğum yerden bütün gördüğüm şey Orolo'nun derisi. Senin durduğun yerden, Ey Geometrici, aynı şeyi görmen muhtemel"

"Peki niçin muhtemeldir?"

"Çünkü derisizken kanın ve bağırsakların dışarı dökülürdü. Arkanda kan ve bağırsak birikintisi göremediğime göre derinin sağlam ve görünür olması gerektiği sonucunu çıkarabilirim"

"Tıpkı görünen tarafının sarkış biçiminden cüppemin arkamın tamamını kapladığı sonucunu çıkardığın gibi"

"Evet, sanırım bu aynı genel prensip!"

"Pekâlâ, senin bilinç dediğin bu süreç, ilk başta inandığından biraz daha karmaşıktır" dedi Orolo. "Bir kimse boşluğun içinde aralıklı serpilmiş olasılık dalgalarından veriler alabilmelidir..."

"Mesela, bazı şeyleri görebilmelidir"

"Evet ve bu verileri bilinçte tutulabilecek görünüşte kalıcı nesnelerle birleştirme numarasını gerçekleştirebilmelidir. Hepsi bu kadar da değil. Sen benim sadece bir tarafımı algılıyor buna karşılık sürekli benim diğer tarafım hakkında çıkarımlarda bulunuyorsun: cüppemin diğer tarafa devam ettiğine, deriye sahip olduğuma falan dair... Teori yasalarının doğuştan kavranmasını yansıtan çıkarımlar. Bu çıkarımları kafanın içinde küçük düşünme alıştırmaları yapmaksızın yapıyor olamazsın: 'Orolo'nun derisi olmazsa bağırsakları dışarı dökülürdü.' Bu olayların her birinde, kafanın içindeki gerçekdışı küçük bir evreni, cüppenin veya derinin olmadığı bir evreni keşfetmek için dinamik yasaları bilgini kullanıyorsun ve sonra da o evreni, ne olacağını görmek için, bir çekim gibi, hızla ileri sarıyorsun."

"Ve beni Geometricilere tarif ettiğin zaman beynin içinde olan tek faaliyet bu değildir" diye devam etti Orolo, biraz su içmek için kısaca durakladıktan sonra, "çünkü sürekli olarak sen ve Geometriciler'in farklı yerlerde olduğunuzu, beni farklı bakış açılarından gördüğünüzü, farklı veriler aldığınızı hesaba katıyorsun. Senin durduğun yerden burnumun sol tarafındaki çili görebilirsin; durduğu yer yüzünden Geometriciler'in o çili göremeyeceğini anlayacak zekâya sahipsin. Bu, senin bilincinin sürekli karşı evrenler üretmesinin başka bir yoludur: 'Geometriciler'in durduğu yerde dursaydım, benim çili görüşüm engellenecekti' Senin Geometriciler ile empati yapabilme, yani başka birisi olmanın nasıl olacağını hayal etme yeteneğin sadece bir ayrıcalık değildir. Bu aslında bilincin doğal sürecidir"

"Dur bir saniye" dedim, "bütün evrenin bir kopyasını hayalimde yaratmaksızın Geometriciler'in o çili görememesini tahmin edemeyeceğimi mi söylüyorsun?"

"Tam bir kopya değil" dedi. "Senin durduğun yer dışında her şeyin aynı olduğu, hemen hemen bir kopyası"

"O sonuca ulaşmanın çok daha kolay yolları var gibime geliyor. Belki de seni o taraftan gördüğüm zaman nasıl göründüğüne dair bir anım vardır. Aklımdaki o görüntüyü çağırıp kendi kendime şöyle diyorumdur, 'Hmm, çil yok!' "

"Çok mantıklı bir düşünce" dedi Orolo, "ama bunun aslında işini kolaylaştırmayacağı konusunda seni uyarmalıyım, tabi aradığın şey, beynin nasıl çalıştığının basit ve kolay anlaşılır bir modeliyse"

"Neden olmasın? Ben sadece anıdan bahsediyorum"

Orolo kıkır kıkır güldü, sonra kendisini toplayıp düşünceli görünmek için çaba sarf etti. "Buraya kadar şimdiki zamandan bahsettik. Sadece uzaydan bahsettik; zamandan bahsetmedik. Şimdi anıları, tartışmanın içine katmak istiyorsun. Orolo'nun burnunu farklı bir zamanda farklı bir açıdan nasıl algıladığına dair anılarını çağırmayı öneriyorsun: 'Dün akşam yemekte Orolo'nun sağında oturdum ve çili göremedim' gibi"

"Yeterince basit görünüyor" dedim.

"Beynindeki neyin, bu tür şeyler yapabilmeni sağladığını kendine sorabilirsin."

"Ne gibi şeyler?"

"Bir akşam yemekte biraz veri toplamak gibi. Şimdi veya bir saniye önce, iki saniye önce başka bir dizi veri toplamak gibi; ama daima şimdi! Ve bunların hepsinin aynı adam, yani Orolo olduğunu söylemek gibi"

"Burada sorunun ne olduğunu anlamıyorum" dedim. "Bu sadece model tanımadır. Sentaktik aygıtları bunu yapabilir"

"Yapabilirler mi? Bana bir örnek ver"

"Pekâlâ... sanırım basit örnek şu olurdu..." Etrafa bakındım ve yükseklerde uçan bir hava taşıtının duman izi dikkatimi çekiverdi. "Kalabalık bir gökyüzünde hava taşıtını izleyen radar"

"Nasıl çalıştığını anlat."

"Anten döner. Titreşimler gönderir. Yankılar geri gelir. Yankının gecikme süresinden bilinmeyen taşıtın uzaklığını hesaplayabilir. Bilinmeyen uçağın hangi yönde olduğunu bilir; bu çocuk oyuncağıdır. Yankı çarptığında antenin gösterdiği yönle aynı yöndedir"

"Her defasında sadece bir yöne bakabilir" dedi Orolo.

"Evet, yüksek tünel görüşü vardır ve kendi etrafında dönerek bunu telafi eder"

"Birazcık bizim gibi" dedi Orolo.

Dağdan aşağı inmeye başlamıştık ve yan yana yürüyorduk. Orolo devam etti, "Aynı anda bütün yönleri göremem; ama senin hâlâ orada olduğundan emin olmak için sık sık yan tarafa bakıyorum."

"Evet, sanırım öyle" dedim. "Aklında beni senin sağ tarafına dahil eden manzaranın bir modeline sahipsin. Hızlı ileri sarma düğmesine basarak bunu bir süre devam ettirebiliyorsun; ancak sık sık bunu yeni verilerle güncellemek zorundasın; yoksa model gerçek olandan uzaklaşır"

"Radar sistemi bunu nasıl başarıyor?"

"Hmm, anten bir kez döner ve gökyüzünde bulunan her şeyden yankıları alır. Konumlarını belirler. Sonra yeniden döner ve yeni bir dizi yankı toplar. Yeni dizi birincisine benzerdir ancak bilinmeyen hava taşıtlarının hepsi şimdi farklı konumlardadır; çünkü hava taşıtlarının hepsi hareket halinde, her biri kendi hızında, her biri kendi yönündedir"

"Ve bilinmeyen hava taşıtlarının bir ekrana çizildiğini izleyen bir gözlemci insanın bir hava taşıtının nerede olduğunu ve nasıl hareket ettiklerinin zihinsel modelini nasıl bir araya toplayabildiğini şimdi anlayabiliyorum" dedi Orolo, "aklımızda sürekli bir öykü oluşturmak için bir çekimin karelerini bir araya getirdiğimiz gibi. Ancak bir radar sisteminin içindeki Sentaktik aygıtı bunu nasıl yapıyor? Zaman zaman güncellenen bir dizi sayıdan daha fazla bir şeyi yok"

"Sadece bir bilinmeyen hava taşıtı olsaydı bu kolay olurdu" dedim.

"Kabul!"

"Veya rotaları çakışmasın diye geniş bir alana yayılmış, ağır hareket eden birkaç tane..."

"Bu da Kabul; ancak birçok hızlı, birbirine yakın, rotaları çakışan hava taşıtları gibi zor bir durumda ne olur?"

"Bir gözlemci insan bunu kolayca halledebilir; bir çekim izlemek gibi" dedim. "Bir Sentaktik aygıtı, insan beyninin yaptığı şeylerin bazılarını yapmak zorunda kalır"

"Peki bu tam olarak nedir?"

"Bizlerin akla yakın olana dair bir hissimiz vardır. Diyelim ki yolcuyla dolu, ses hızının hemen altında giden iki hava taşıtı var ve iki radar dönüşü arasındaki zaman sırasında rotaları dik açılarda kesişiyor. Makine bu hava taşıtlarının farklı taşıtlar olduğunu çıkaramaz; bu yüzden verilerin birkaç olası yorumu vardır. Biri, her iki uçağın aynı anda dik açılı keskin dönüşler yapıp farklı yönlere sapmalarıdır. Ötekisiyse birbirlerini lastik toplar gibi sektirmeleridir. Üçüncü yorum, uçakların farklı irtifada olması ve bu yüzden çarpışmamış olmaları ve ikisinin de düz bir çizgide uçmaya devam etmesidir. *Bu* yorum en basitidir ve dinamik yasalarıyla tek uyumlu olanıdır; bu yüzden Sentaktik aygıtı verilerin farklı yorumlarını değerlendirmek ve akla en yakını seçmek üzere programlanmalıdır"

"Böylece evrenimizin hareketini Hemn uzayında yönettiğini bildiğimiz eylem prensiplerinden birazını bu aygıta öğretmiş ve akla yakın dünya rotalarından farklılık gösteren olasılıkları filtre etmesini emretmiş oluyoruz" dedi Orolo.

"Kabaca sanırım böyle. Eylem prensiplerini Hemn uzayına ve bütün bunlara nasıl uygulanacağını aslında bilmez"

"Ya *biz*?"

"Bazılarımız bilir"

"Teorlar, evet. Ancak top yakalamaca oynayan bir ezik, giriş seviyesinde kurambilim bilmeden topun ne yapacağını ve daha da önemlisi ne yapamayacağını bilir"

"Elbette. Bunu hayvanlar bile yapabilir. Orolo, Evenedrikçi datonomi bizi nereye götürüyor? Birkaç ay önce evimizdeki pembe ejderha diyaloğumuzla bir bağlantısını görüyorum, ama..."

Orolo'nun yüzünde garip bir bakış belirdi. Unutmuştu. "Aa, evet. Sen ve senin endişelerin hakkında"

"Evet"

"Bu hayvanların yapamadığı bir şey var nedir o" dedi. "Onlar yakın ve somut tehditlere tepki gösterirler ama gelecekteki soyut yıllara dair tehlikeler konusunda endişelenmezler. Bunu yapmak için bir Erasmas beyni gerekir"

Güldüm. "Son zamanlarda bunu pek yapmıyorum"

"Güzel!" Uzanıp sevecen bir şekilde omzuma hafif bir yumruk attı.

"Belki Huşundandır"

"Hayır, şimdi kaygılanacak *gerçek* şeylerin var. Lütfen bana nasıl devam ettiğini hatırlat; pembe, sinir gazı osuran ejderha hakkındaki diyalog muydu?"

"Aklımızın olası gelecekleri konfigürasyon uzayındaki rotalar olarak hayal eden ve sonra da gerçekçi eylem prensibini takip etmeyenleri reddedebilen bir teori geliştirdik. Jesry bunun hafifsıklet bir probleme ağırsıklet bir çözüm olmasından yakındı. Ben kabul ettim. Arsibalt reddetti"

"Bu Fraa Paphlagon Celp edildikten sonraydı, değil mi?"

"Evet"

"Arsibalt Paphlagon okuyordu"

"Evet!!"

"Öyleyse söyle bakalım Fraa Erasmas; hâlâ Jesry'den mi yanasın, yoksa Arsibalt'tan mı artık?"

"Sürekli olarak aklımızda gerçekdışı bir evren inşa edip yıktığımızı düşünmek bana hâlâ acayip geliyor."

"Ben buna o kadar alıştım ki bana bunun *aksini* düşünmek acayip geliyor" dedi Orolo. "Ancak belki de yarın başka bir yürüyüşe çıkıp bunu etraflıca tartışabiliriz" Matın civarlarına yaklaşıyorduk.

"Çok isterim" dedim.

Akşam yemeğinin kokusunu alacak kadar yaklaştığımızda ertesi gün arkadaşlarıma bir haber göndermem gerektiğini hatırladım; ama bu konuyu açmak için şu an doğru an değildi. Konuyu Orolo'ya ertesi sabah açmaya karar verdim.

Bunun Orolo'yu bir karar vermeye zorlayacağını düşünüyordum ama ona bunu açıklar açıklamaz çok açık olan cevabı yapıştırarak beni utandırdı: üç günlük zaman sınırı son derece keyfi konmuştu ve bu durumda tek mantıklı yaklaşım bundan daha fazla behsetmeden, üstü kapalı geçiştirmek olacaktı. Orolo, Fraa Landasher'i çağırdı ve o da arkadaşlarımın mata davet edilip işler yoluna girene kadar burada misafir olmalarına izin verilmesini önerdi. İşlerin burada farklı şekilde yürüdüğünü ve Landasher'ın muhtemelen Ecba'nın sahibi olan vakıf dışında hiç kimseye borçlu olmadığını kendime hatırlatana kadar bu benim için oldukça şok ediciydi. Sonra dört arkadaşımın böyle bir yerde beklemeye heves etmeyeceklerinden emindim; ama birkaç saat sonra meseleleri

onlara açıklamak için kapıdan çıkıp hediyelik eşya dükkânına doğru aşağıya indiğim zaman, oybirliğiyle hiç tartışmadan bu teklifi kabul ettiler. Bu beni biraz sinirlendirdi ve bu yüzden o öğle sonrasını onlara matik görgü kurallarını hızlandırılmış olarak öğretmek için kullandım ve koya kadar onlara eşlik edip kampı toparlamalarına yardım ettim. Özellikle de Ganelial Crade'in onlara vaaz vereceğinden endişe ediyordum. Endişelerim Yul'dan başlayıp diğerlerine yayılan bir dalganın baş konusu olunca onları incittiğimin de farkına vardım. Bu sebeple Orithena'ya geri dönene kadar daha fazla bir şey söylemedim. Cord, Yul, Gnel ve Sammann'ın kapıdan geçmesine izin verildi ve kendilerine telegörlerini ve diğer Sakular eşyalarını saklayabilecekleri, manastırdan ayrı kurulmuş bir tür misafir kulübesinde oda verildi. Surdışı giysilerini giyerek ve telegörsüz bir şekilde akşam yemeğinde bize katıldılar ve Fraa Landasher tarafından şereflerine resmi olarak kadeh kaldırılıp hoş geldiniz dendi.

Ertesi sabah erkenden dürterek onları uyandırıp kazıya gezi için onları aşağıya götürdüm. Gnel, Tanrı'yı gören bir Tanrıyatapar gibi görünüyordu; fakat dürüst olmak gerekirse Suur Spry beni aşağıya götürdüğü zaman benim de yüzümde muhtemelen benzer bir bakış vardı.

Sammann'a Ecba'yı kimin işlettiğine dair yeni bir şeyler öğrenip öğrenmediğini sordum ve o "evet" ve "can sıkıcı" dedi. Üçüncü Talan'dan hemen sonra burgerin biri Orithena'ya ilişkin her şeye Düşkün olmuş. Çok zenginmiş ve bu yüzden adayı satın almış ve işletmek için binlerce safya uzunluğunda can sıkıcı iç tüzüklerle dolu vakfı kurmuş, vakfın sonsuza kadar devam etmesi istenmiş ve bu yüzden iç tüzükler düşünebildikleri her türlü ihtimali kapsayacak şekilde oluşturulmuş. Dikkatim dağılmaya başladığında tekrar beni olaya dahil etmek için Sammann, yönetim yetkisinin Sakular ve matik yönetici heyeti karışımının ellerinde olduğunu açıkladı

Böylece arkadaşlarımı Orithena'ya alıştırmak üç günlüğüne dikkatimi dağıtmıştı. Ondan sonra Orolo'yla dağa yürüyüşlerime devam ettim.

Diyalog: Teorlar arasında genellikle resmi tarzda bir konuşma. "Diyalogta olmak" böyle bir tartışmaya doğaçlama katılmaktır. Terim ayrıca tarihi bir Diyalog'un yazılı kaydı için de kullanılabilir; bu tür belgeler matik edebi eğitimin temel taşlarıdır ve çömezler tarafından öğrenilir, yeniden canlandırılır ve ezberlenir. En klasik haliyle bir Diyalog, rasgele katılımda bulunan birkaç izleyici ve iki şefi içerir. Başka bir yaygın biçimiyse bir bilgin, bilgi peşinde olan sıradan bir kişi ve bir embesilin yer

aldığı Üçlü diyalogtur. Ekolcü, Periklynci ve Seyyah olmak üzere çok sayıda başka türleri de vardır.

SÖZLÜK, *4. baskı*, Y.S. 3000

"Son konuşmamızın senin için pek tatmin edici olmadığını biliyorum, Erasmas. Bunun için özür dilerim. Bu düşünceleri paylaşım yarım kaldı. Benim anlama kapasitemin sınırında olan bir şeyi neredeyse görme duygusuyla acı çekiyorum veya huzursuz oluyorum. Denizin içinde, suda yürüdüğümü, sahildeki feneri görmeye çalıştığımı hayal ediyorum ancak görüntü dalgaların tepeleriyle engelleniyor. Bazen, koşullar mükemmel olduğunda, bakmak için yeterince yukarıya zıplayabiliyorum. Sonra, görmekte olduğum şeyin kesin izlenimini oluşturmadan kendi ağırlığımla tekrar aşağıya batıyorum ve başka bir dalga suratıma bir şaplak vuruyor"

"Yeni bir şeyi anlamaya çalıştığım zaman ben sürekli olarak o şekilde hissediyorum" dedim. "Sonra, bir gün, aniden..."

"Anlayıveriyorsun" dedi Orolo.

"Evet. Düşünce tam olarak şekillenmiş bir şekilde karşında duruyor"

"Bunu elbette birçok kişi yaşamıştır. Ben bunun önceki gün bahsettiğim zihinsel işlem türüyle bir şekilde derinden ilgisi olduğuna inanıyorum. Beyin kuantum etkilerinden faydalanıyor; buna eminim."

"Bu konuda söylediğin şeyin çok ama çok uzun zamandır tartışmalı olduğunu bilecek kadar bilgim var"

Bu onu hiç etkilemedi; ama gözlerinin içine yeterince uzun süre bakınca en sonunda omuz silkti. *Öyle olsun* der gibi. "Samınann sana Azuz Grod'un Makineleri'nden hiç bahsetti mi?"

"Hayır. O nedir?"

"Kuantum teorisini kullanan bir Sentaktik aygıtı. İkinci Talan'dan önce onun ataları ve bizimkiler bu gibi şeyler üzerinde birlikte çalıştılar. Azuz Grod'un Makineleri aynı anda birçok olası çözümü titizlikle araştırmayı içeren problemleri çözmekte son derece iyiydi. Örneğin Tembel Seyyah..."

"Başıboş dolaşan bir fraanın bir harita üzerine rasgele dağılmış birçok matı ziyaret etmesinin gerektiği problem midir bu?"

"Evet ve problem de onu hedeflerin tümüne götürecek en kestirme yolu bulmaktır"

"Ne demek istediğini anlar gibiyim" dedim. "Bir kimse her olası yolun kapsamlı bir listesini çıkarabilir..."

"Ancak bunu bu şekilde yapmak sonsuza kadar sürebilir" dedi Orolo. "Azuz Grod'un Makinesi'nde, senaryonun bir tür genelleştirilmiş modelini oluşturabilir ve aslında aynı anda bütün olası yolları inceleyebilmesi için makineyi ayarlayabilirsin"

"Böylece bu tür bir makine verili bir zamanda sabit, bilinebilir durumda varolmak yerine, birçok kuantum durumunun çakışmasında bulunur"

"Evet, bir aşağıya bir yukarıya fırıldayabilen temel parçacık gibidir. Aynı anda her iki durumdadır..."

"Birisi bunu gözlemleyip dalga fonksiyonu şu veya bu duruma çökene kadar" dedim. "Bu yüzden bir kimse Azuz Grod'un Makinesi'yle sonunda gözlem yapıyordur sanırım..."

"Ve makinenin dalga fonksiyonu belli bir duruma çöker; ki bu da cevaptır. "Ita buna 'çıktı' diyor galiba" dedi Orolo, bildik olmayan jargonu telaffuz ederken biraz gülümseyerek.

"Sık sık düşünmenin o şekilde hissettirdiğini kabul ediyorum" dedim. "Aklında belirsiz kavramlardan doğan bir karmaşa vardır. Ama birdenbire, pat! Doğru olduğunu bildiğin net bir cevap biçiminde çöker. Bir şeyin aniden olduğu her sefer, bunu kuantum etkilerine bağlayamazsın."

"Biliyorum" dedi Orolo. "Fakat karşıtgerçek evrenlerden bahsettiğim zaman nereye varmak istediğimi anlıyor musun?"

"Kuantum kurambilimi tasvir edene kadar gerçekten anlamamıştım" dedim. "Ama bilincin nasıl çalıştığına dair bir teori geliştirdiğin bir süre sonra apaçık ortaya çıktı. İçgözlem yapan bir kimsenin farkedeceği birkaç farklı olgudan bahsedip -geri dönüp bunları tekrardan saymak istemiyorum- bunları birleştirmeye çalışıyorsun"

"Benim bilincin birleştirilmesine dair büyük teorim" diye şaka yaptı Orolo.

"Evet, bütün bunların kökeninin, beynin, beyin içinde karşıtgerçek evren modelleri kurmasının ve bunları zaman içinde ileri doğru sarmasının ve bunların akla yakınlığını vesairesini değerlendirmesinin gerektiği özel bir yeteneğin içinde olduğunu söylüyorsun; ki bu, beyni normal bir Sentaktik aygıtı olarak düşünürsek düpedüz deliliktir"

"Kabul" dedi Orolo. "Sadece modeller kurmak için bile muzzam miktarda işlemci gücüne gerek olurdu; bunları ileri doğru sarmaktan bahsetmiyorum bile. Doğa bu işi yaptırmanın daha etkin bir yolunu bulurdu"

"Ancak kuantum kartını oynadığında" dedim, "bu, oyunun kurallarını tamamen değiştiriyor. Artık tek ihtiyacın olan şey, Azuz Grod'un Makinesi'nin Tembel Seyyah problemini çözmek için kullandığı genelleştirilmiş harita gibi, evrenin beyninin içine kalıcı olarak yüklenmiş genelleştirilmiş bir modeline sahip olmak. O model o zaman çok sayıda olası durumda varolabilir ve buna dair her türlü soruyu sorabilirsin"

"Bunu benim anladığım biçimde anladığına sevindim" dedi Orolo. "Bununla birlikte tabi ki bir sorunum var!.."

"Hadi bakalım" dedim, "işte başlıyor"

"Gelenekler ayutlar arasında kolay ölmez" dedi Orolo. "ve çok uzun bir süredir, ta Harpler zamanında, kuantum teorisini teoriyi keşfeden teorların onu keşfettikleri şekilde çözmeleri öğretmek gelenek olmuştur ve Erasmas, sana da öyle öğretildi. Seni hiç tanımamış olsaydım bile bunu bu şeylerden bahsetmek için kullandığın dilden anlardım: 'durumların çakışmasında var olur; bunu gözlemlemekse dalga fonksiyonunu çökertir' vesaire..."

"Evet. Bununla nereye varacağını biliyorum" dedim. "Tamamen farklı model ve terminoloji kullanan bütün teorların tarikatları binlerce yıldır varlar."

"Evet" dedi Orolo, "peki benim hangi modele, hangi terminolojiye taraf olduğumu tahmin edebilir misin?"

"Ne kadar çok evrensel, o kadar iyi sanırım."

"Elbette! Bu yüzden kuantum olgusundan eski terminolojiyi kullanarak bahsettiğini ne zaman işitsem..."

"Çömez versiyonunu mu?"

"Evet, senin söylediklerini çoklu evren terimlere aklımdan çevirmek zorundayım. Örneğin ya aşağıya ya yukarıya fırıldayabilen temel parçacık meslesi..."

"Fırıldama gözlemlendiği anda –fırıldamanın bütün evrenin üzerinde bir etkisi olduğu anda– evren o zaman kendi yollarında ilerleyen tam, ayrı, nedensel olarak bağımsız evrenler halinde iki kola ayrılır"

"Hemen hemen anlamışsın ama bu iki evrenin ölçüm yapılmadan *önce* varolduğunu ve gözlem yapılana kadar birbirlerine müdahele ettiklerini söylemek daha iyi olur. Ve sonra kendi yollarına giderler"

"Ve burada" dedim, "bunun birçok kişiye ne kadar delice geldiğinden bahsedebiliriz..."

Orolo omuz silkti. "Yine de bu er geç birçok büyük teorun inanmaya başladığı bir modeldir; çünkü eninde sonunda alternatiflerin çok daha delice olduğu ortaya çıkıyor"

"Pekâlâ. Öyleyse sırada ne var biliyorum sanırım. Beynin yaptığı şey teorini, kuantum çoklu evren yorumuna göre yeniden ifade etmemi istiyorsun"

"Yaparsan beni çok şımartırsın" dedi Orolo önümde saygıyla eğilme taklidi yaparak.

"Tamam. Öyleyse başlıyorum" dedim. "Buradaki önerme; beynin içinde yaşadığı evrenin oldukça doğru bir modeliyle yüklü olmasıdır"

"En azından beynin lokal bir bölümü" dedi Orolo. "Beynin diğer galaksilerin iyi bir modeline gereksinimi yoktur örneğin"

"Doğru. Ve çömezlere öğretilen eski yorumlama terminolojisiyle ifade edersek, o modelin durumu evrenin veya en azından modelin şimdiki ve gelecek zamandaki birçok olası durumunun bir üstkonumudur"

Orolo parmak kaldırdı. " *Evrenin* değil, ama...?

"Evrenden biraz farklılık gösteren alternatif kuramsal evrenlerin"

"Çok güzel. Şimdi, her bir kimsenin beyninin içinde taşıdığı bu genelleştirilmiş evren modelinin nasıl işleyeceğine dair bir fikrin var mı? Neye benzerdi?"

"Hiçbir fikrim yok!" dedim. "Sinir hücreleri vesaire hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Böyle bir modeli yaratmak için biraraya nasıl toplandıklarını da. Kuramsal senaryolar sunmak için bir zamandan diğerine modelin nasıl yeniden kurulabileceğini de bilmiyorum."

"Haklısın" dedi Orolo, beni yatıştırmak için ellerini havaya kaldırarak. "Öyleyse sinir hücrelerini tartışma dışında bırakalım; fakat modele ilişkin önemli olan şey nedir?"

"Aynı anda birçok durumda varolabilmesi ve yararlı bir sonuç vermek için zaman zaman dalga fonksiyonunun çökmesi."

"Evet. Şimdi, kuantum teorisinin nasıl çalıştığının çokluevren yorumunda bütün bunlar neye benzer?"

"Artık üstkonum yoktur. Dalga fonksiyonu çökmesi yoktur. Her biri farklı bir paralel evrende gerçekten varolan, sadece benim, beynimin, birçok kopyası vardır. Bu paralel beyinlerin her birinde bulunan evren modeli gerçekten, kuşkusuz şu veya bu durumdadır ve birbirleriyle etkileşim halindedirler"

Bir süre bu konuda düşünmeme izin verdi. Sonra bu kafama oturdu. Daha önce bahsettikleri gibi birdenbire kafamın içindeydiler. "Artık modele bile ihtiyacın yok, değil mi?"

Orolo sadece başını salladı, gülümsedi, küçük baş işaretleriyle beni kışkırtmaya devam etti.

Ben devam ettim; konuşurken anlamaya başlıyordum. "Bu şekilde çok daha kolay! Beynim evrenin bu müthiş ayrıntılı, doğru, kurulabilir, kuantum üstkonumu destekleyen modelini desteklemek zorunda değil artık! Beynin tek yapması gereken, gerçekten *olduğu* biçimiyle, gerçekten *içinde* bulunduğu evreni algılamak, yansıtmaktır."

"Varyasyonlar, sayısız olası alternatif senaryo beyninden çıkarıldı" dedi Orolo, parmak boğumlarıyla kafasına hafifçe vurarak, "ve zaten varoldukları yer olan çokluevrenin içine taşındı!" Elini açıp bir kuşu serbest bırakır gibi gökyüzüne doğru uzattı. "Tek yapman gereken onları algılamak"

"Ancak benim her varyasyonum diğerlerinden tamamen yalıtılmış bir şekilde varolamaz" dedim, "aksi halde işe yaramaz."

Orolo başıyla onayladı. "Kuantum müdahelesi, -benzer kuantum durumları arasındaki tartışma- senin beyninin farklı uyarlamalarını birleştirir"

"Bilincimin birden fazla evrene uzandığını söylüyorsun" dedim. "Bu çok çılgınca bir ifade"

"Ben *bütün* şeylerin bunu yaptığını söylüyorum" dedi Orolo. "Bu çokluevren, yorumuyla öne çıkar. Beyne dair istisna olan tek şey, beynin bunu *kullanmanın* bir yolunu bulmuş olmasıdır."

Sonraki on beş dakika boyunca aşağıya inerken tek bir kelime bile etmedik ve gökyüzü koyu eflatun rengine büründü. Hava karardıkça bir balon gibi genişleyerek saatte bir milyon ışıkyılı hızla Arbre'dan kaçarak bizden uzaklaştığına ve yanlarından hızla geçerken yıldızları görmeye başladığımıza dair bir hayal gördüm.

Yıldızlardan bir tanesi hareket ediyordu. Önce durup dengemi sağlamak ve emin olmak için dikkatle incelemek zorunda kaldım. Bir hayal değildi. Beynimin bu ince ve şüpheli harekete ayak uydurmuş olan eski hayvansı tarafı milyonlarcasının içinden bu yıldızı seçmişti. Batı semalarında, ufuktan çok yukarıda değildi ve bunun sonucu olarak ilk önce alacakaranlıkta etkisi azalmıştı. Yavaşça ve sürekli bir şekilde karanlığın içine yükseldi. Bunu yaparken rengini ve boyutunu değiştirdi. İlk başlarda diğer yıldızlar gibi beyaz ışıktan bir iğne deliğiydi; ama zenit konumuna doğru yükseldikçe kırmızılaştı. Sonra turuncu bir nokta halinde genişleyip sarı ışık verdi ve arkasından bir kuyruk çıktı. O noktaya kadar gözlerim bana çeşitli oyunlar oynuyordu; uzaklığını, irtifasını ve hızını yanlış kavramıştım, ancak yıldızın kuyruğu beni şoke ederek doğru

manzarayı görmemi sağladı: bu şey uzayda bizim çok yukarımızda değildi; enerjisini parçalanmış, parlayan havanın içine boşaltarak atmosfere doğru alçalıyordu. Yükselişi zenit noktasına yaklaştıkça yavaşlamıştı ve başımızın üzerinden geçmeden önce bütün ilerleme hızını kaybedeceği açıktı. Meteorun hareketi hiç değişmemişti: doğruca üzerimize geliyordu ve görüntü büyüdükçe parlaklığı da artan bir top gibiydi. Bir dakika içinde gökyüzüne sabitlenmiş, bütün yönlerde göz kamaştırıcı ışınlar saçan küçük bir güneş haline gelmişti. Sonra küçüldü ve tekrar soluk kırmızı rengine geri dönüp seçmesi zor hale geldi.

Başımı olabildiğince geriye yatırdığımı, dimdik yukarıya baktığını farkettim.

Bu şeye olan konumumu kaybetme riskiyle çenemi indirip etrafa bakındım.

Orolo benden otuz metre aşağıdaydı ve elinden geldiğince hızlı koşuyordu.

Bu şeyi gökyüzünde takip etmeye çalışmaktan vazgeçip onun peşine takıldım. Ona yetiştiğimde neredeyse çukurun kenarındaydık.

"Analemamı deşifre ettiler!" diye bağırdı soluğu kesilmiş bir şekilde.

Uykulu veya sarhoş ayutların içine düşmesini önlemek için çukurun kenarına kazıktan kazığa bel hizasında gerilmiş bir urganda durduk. Yukarıya doğru baktım ve tam tepemizde alçak bir bulut gibi kesinlikle kocaman bir şey görüp çığlık attım. Bu şey kusursuz bir daire biçimindeydi. Bunun devasa bir paraşüt olduğunu anladım. Paraşüt ipleri, çok aşağısında asılı duran parlak kırmızı bir şeyin üzerinde birleşiyordu.

Çizgilerin hepsi titrekleşti ve sonra paraşüt güçlükle hissedilebilir bir esintiyle yanlara sürüklenmeye başladı. Paraşüt ayrılmıştı. Sıcak kırmızı şey, taş gibi düştü ancak sonradan mavi alevden ayaklarını çıkarttı ve birkaç saniye sonra korkunç yüksek sesle tıslamaya başladı. Çukurun tabanına doğru yöneliyordu. Ben ve Orolo rampanın tepesine doğru çıkan urganı takip ettik. Fraalar ve suurlardan oluşan bir kalabalık orada toplanıyordu ve korkmaktan ziyade büyülenmişlerdi. Orolo iterek aralarından geçti ve roketin tıslamasından daha yüksek sesle bağırarak rampaya döndü: "Fraa Landasher, kapıyı aç! Yul, kuzeninle birlikte gidip taşıtlarınızı getirin. Paraşütü bulun ve geri getirin. Sammann, telegörün yanında mı? Cord! Her şeyini topla getir ve aşağıda benimle buluş!" Ve kendisini rampadan aşağıya doğru bıraktı ve Geometricilerle tanışmak üzere karanlığın içine doğru tek başına koşturdu.

Onun peşinden koştum. Hayattaki olağan rolüm bu gibiydi. Bütün bunlar esnasında sondayı, gemiyi veya her neyse, onu gözden kaybet-

miştim; ama sonra birden benimle aynı seviyede ve sadece yüz metre kadar uzağımdaydı şimdi; Orithena Tapınağı'na doğru ölçülü bir hızda düşüyordu. Yakınlığından, sıcaklığından ve gürültüsünden öylesine şaşkına dönmüştüm ki geri çekildim, dengemi kaybettim ve dizlerimin üstüne düştüm. Yaklaşık son yirmi metreyi inişini o vaziyette izledim. Konumu ve hızı son derece sabitti ancak roket ağızlığının dakikada bin kere kıpırdaması ve seğirmesi sayesinde: her saniye çok sayıda karar veren çok gelişmiş bir şey tarafından kontrol ediliyordu. Dekagon'a doğru yöneldi. Son yarım saniye içinde çinileri parçalayan cehennemsi bir fırtına, o motorlardan fışkıran gaz bulutlarıyla ortalığı toz duman etti. Çökerken, böceğe benzer ayakları hızından geri kalanı aldı ve motorlar karardı. Çevreyi temizleyen, sondayı soğuk mavimsi bir bulutla örten motorlardan bir tür gaz çıkışı olduğundan motorlar birkaç saniye daha tıslamaya devam etti.

Sonra Orithena sessizleşti.

Kendimi topladım ve Geometriciler'in sondasına daha iyi bakabilmek için başımı yana çevrili tutarken elimden geldiğince hızlı bir şekilde rampadan aşağıya koşmaya başladım. Sondanın alt tarafı geniş ve fincan tabağı şeklinde, atmosfere girişin sebep olduğu sıcaklık yüzünden hâlâ soluk kırmızımsı kahverengi renkteydi. Bunun yukarısındaysa başaşağı çevrilmiş nal gibi, biraz kubbeli bir tepesi olan basit bir şekli vardı. Beş tane uzun ince ambar kapağı böcek ayaklarının açıldığı yuvaları ortaya çıkararak yanlara doğru açıldı. Kubbesinin tepesinde pek çıkaramadığım bir karışıklık vardı: muhtemelen paraşütü yaymak ve kesip serbest bırakmak için bir mekanizma, belki de bazı anten ve sensörler vardı. Spiral biçimindeki rampadan aşağıya doğru Orolo'yu takip ederken sondayı bütün yönlerden; gördüm ama pencereye benzer hiçbir şey görmedim.

Dekagon'un kenarında Orolo'ya yetiştim. Havayı kokluyordu. "Tehlikeli herhangi bir şey çıkarıyora benzemiyor" dedi. "Egzozun renginden, oksijen ve hidrojen karışımı olduğunu tahmin ediyorum. Tertemiz"

Landasher aşağıya tek başına indi. Ötekilere yukarıda kalmalarını emretmişe benziyordu. Bir şey söylemek için ağzını açmıştı. Yarı çıldırmış halde, aklını yitirmek üzereydi. Orolo sözünü kesti: "Kapı açık mı?" Landasher bilmiyordu; ama yukarıda, etrafta gürültüyle dolaşan taşıtları duyabiliyorduk. Onları seslerinden tanıdım: kutuptan getirdiklerimizdi. Rampanın tepesinde bir ışık belirdi.

"*Birisi* açmış" dedi Orolo. "Ama taşıtlar ve paraşüt içeri alınır alınmaz tekrar kapatılıp sürgülenmeli. İstilaya hazırlanmalısın"

"Geometriciler'in ateşleyeceğini mi..."

"Hayır. Pürokratların istilası demek istiyorum. Bu olay sensörlerden tespit edilmiş olacak. Sakular Otorite'nin ne kadar hızlı cevap vereceğini söylemeye gerek yok. Muhtemelen bir saat içinde."

"İçeri girmek isterlerse Sakular Otorite'yi uzakta tutmamız mümkün olmaz" dedi Landasher.

"Mümkün olduğunca uzun bir süre tutun. Tek istediğim bu" dedi Orolo.

Triportör rampadan aşağı iniyordu. Yaklaştıkça kontrollerde Cord'u ve dengesini sağlamak için Cord'un omuzlarına tutunarak arkada dikilen Sammann'ı gördüm.

"O sürede ne yapmayı öneriyorsun?" diye sordu Landasher. Şimdiye kadar akıllı ve mantıklı bir lider olarak beni hep etkilemişti ancak bu akşam çok gergindi.

"Öğrenmeyi" dedi Orolo. "Sakular Otorite bu anı elimizden almadan önce Geometriciler hakkında bir şeyler öğrenmeyi"

Triportör dibe ulaştı. Sammann telegörünü omzundan indirerek aşağı atladı. Telegörün sensörlerini sondaya doğru çevirdi. Cord kısa bir süre motoru çalıştırdı ve makineyi farları sondaya gelecek şekilde döndürdü. Sonra da aşağı atlayıp arka dingildeki kargo bölmesinden alet edevatları çıkarmaya başladı.

"Peki ya... güvenli olduğunu nereden biliyorsun? Enfeksiyon ne olacak!? Orolo? *Orolo*!" diye bağırdı Landasher zira Cord'un far hilesi o şeyin çok daha iyi görünmesini sağlamıştı. Orolo büyülenmiş bir şekilde oraya doğru sürükleniyordu.

"Bizlerden enfeksiyon kapmaktan korksalardı buraya gelmezlerdi" dedi Orolo. "Bizim *onlardan* enfeksiyon kapma riskimiz varsa onların insafına kalmışız"

Kapıyı sürgülemenin, helikopteri olan insanları durduracağını gerçekten düşünüyor musun?" diye sordu Landasher.

"O konuda bir fikrim var" dedi Orolo. "Fraa Erasmas o işin icabına bakacak"

Rampanın tepesine çıktığım sırada Yul ve Gnel paraşütü getirmişlerdi. Onlar ve küçük bir ayut ekibi, paraşütün büyük bir bölümü paraşüt ipleri ve kargo kayışlarından yapılmış gelişigüzel bir ağ ile bastırılarak Gnel'in pikabının açık arka kasasına tıkıştırılmıştı. Yine de paraşütün neredeyse yarım hektarlık bir bölümü ve paraşüt ipleri çukurun kenarına doğru çekilirken pikabın arkasından toprakta iz bırakıyordu.

Şimdi bu noktada beyaz tulumlarımızı, eldivenlerimizi ve solunum cihazlarımızı üstümüze giymiş, uzaylı paraşütünü steril brandayla kapatmış ve molekül seviyesine kadar incelenip analiz edilmek üzere laboratuvara göndermiş olmalıydık. Ancak başka emirler almıştım. Bu yüzden paraşütün kenarından tuttum (başka bir yıldız sisteminden gelen yapay bir nesneyle ilk fiziksel temasım) ve yokladım. Tekstil konusunda uzman olmasam da bana göre bizim Arbre'da paraşüt yapmak için kullandığımız malzemeyle aynı gibiydi. Paraşüt ipleri için de hikâye aynıydı. Bizim yeni madde olarak adlandırdığımız şeyden olduklarını düşünmüyordum.

Pikabın etrafına epey bir kalabalık toplanmıştı. Çukurun dibine inmeyerek Landasher'ın emirlerine uyuyorlardı ancak paraşüt konusunda hiçbir şey söylenmemişti. Pikabın üzerine tırmanıp seslendim: "Her biriniz bir paraşüt ipinden sorumlusunuz. Paraşütü çekip yere sereceğiz. Kenarında bir halka oluşturun. İpinizi seçin. Sonra etrafa yayılın. İlerledikçe çözerek ipleri dışarı doğru yayın. On dakika içinde bütün Orithena nüfusunu, her birinizi, bir ipin ucundan tutarak bu paraşütün etrafında kocaman bir daire oluşturduğunuzu görmek istiyorum."

Çok basit bir plandı. Bunu uygulamaya geçirdiklerinde işler biraz karıştı; ancak zeki insanlardı ve ben ne kadar az yaygara koparıp müdahele edersem problemlere çözüm bulmakta kendilerini o kadar iyi gösteriyorlardı. Bu arada Yul'un kulaçlarını sayarak tek bir paraşüt ipinin uzunluğunu ona tahmin ettirmiştim.

Gnel pikabını yayılan paraşütün altından çukurun dibine doğru rampaya sürdü. Benim her zaman komik bulduğum yüksek güçte bir far takımıyla donatmıştı pikabını. Bu gece en sonunda onları hedefleyebileceği bir şey bulmuştu. Aşağıya bakmak için bir fırsat buldum ve Orolo'yla Cord'un sondanın beş metre kadar yanına yaklaştığını gördüm.

Orithenalıları paraşütün etrafına yaymak biraz vakit aldı. Sesten hızlı bir jet tepemizden geçerek bizi irkiltti.

Yul'un ölçümü, paraşüt iplerinin çukurun genişliğinin yaklaşık yarısı uzunluğunda olduğuna dair genel izlenimimi doğrulamıştı. Genel planı Orithenalılara açıklar açıklamaz çukurun kenarına doğru hareket etmeye başladılar. Paraşütün iplerini gergin tutarken ikiye ayrılarak ve kenarlarını kuşatarak çukurun kenarına doğru ilerlemeye başladılar. Paraşüt haşır huşur karşıya doğru süzüldü. Takıldığı yerlerden kurtarması için birkaç kişiyi paraşütün altına gönderdik; ancak kumaşın öndeki kenarı çukurun kenarına dolandı ve yerçekimi ilerlemesine yardımcı olduğundan tekrar kendi kendine hareket etmeye başladı. İp-

lerin ucunu tutan Orithenalıların kenara doğru çekildiklerini hissetmeleri halinde ipleri bırakacak görüye sahip olduklarını umut ettim. Hoş, gerçi paraşüt böyle bir şeye neden olacak kadar ağır değildi. Kumaşın tamamı kenardan geçer geçmez ve Orithenalılar bunun kenarına eşit aralıklarla dizilir dizilmez paraşüt kontrol edilebilir hale gelmişti. Paraşüt çukur alanının yarısını kaplayacak gibiydi. Orithenalılar ne yapmak istediğimizi şimdiye kadar anlamışlardı, ki bu da paraşütü Teglon meydanının üzerine örtü gibi yaymak istememizdi. Benden başka talimat almaksızın paraşütün konumunu ve yüksekliğini ayarlayarak toplu olarak hareket etmeye başladılar. Yapılan iş, doğru göründüğünde çukurdan uzaklaşmalarını ve paraşüt iplerini olabildiğince uzağa götürmelerini ve uçlarını bulabildikleri sağlam dayanak noktalarına bağlamalarını söyleyerek etrafta ağır adımlarla koştum. İplerin yaklaşık üçte biri için bu iş, konsentin dış duvarının üst noktalarına denk geliyordu. Öteki ipler ağaçların üzerine, Manastır sütunlarına, köprü ayaklarına, kayalara veya yere çakılmış olan kazıklara denk geliyordu.

Bir motor sesi duyunca rampanın yukarısına baktım ve Yul'un tekerlekli evini dikkatle çukurun içine doğru sürdüğünü gördüm, en iyisi Geometricilere kahvaltı hazırlamak diye düşündüm. Hızla koşup onunla birlikte kabinin içine daldım. Bu, Landasher'ın daha önceki emrini göz ardı ederek bizi koşar adım takip eden Orithenalılar arasında bir isyan çıkmasına sebep oldu.

Ben ve Yul sus pus rampadan aşağı indik. Yüzündeki ifade isteri kahkahası atmanın eşiğinde olduğunu gösteriyordu. Dibe ulaştığımız zaman Tapınak kalıntılarının arasına, hemen Analema'nın yanına park etti. Kontağı kapattı. Bana bakmak için döndü ve sonunda sessizliği bozdu. "Bu işin nasıl sonuçlanacağını bilmiyorum" dedi, "ve seninle birlikte geldiğimede çok memnunum." Ve ben onun arkadaşlığından ne kadar mutlu olduğumu söyleyemeden kapıdan çıkıp Cord'a katılmak üzere büyük adımlarla yürümeye başlamıştı.

Taşıtın altından yayılan ısı, ona yaklaşmamızı zorlaştırıyordu. Yul pikabına geri döndü ve birkaç tane yansıtıcı yangın battaniyesi aldı. Ben, Cord ve Orolo bunları cüppe olarak kullandık. Taşıtın büyük bir bölümü yukarımızdaydı ve bu yüzden merdiven için seslendik.

Bu şeyin boyutunu tahmin etmek zor olmuştu; ancak arkeolojik kazıdan bir ölçüm çubuğu alabilmiş ve çapını yaklaşık altı metre olarak ölçebilmiştim. Yazı yazacak hiçbir şey getirmesem de Samınann telegörünü çekici olarak kullanıyor ve her şeyi çekiyordu. Ben de gruba seslendim.

Bir helikopter yaklaştı. Örtünün altından sesini duyabiliyorduk. Aşağıya gönderdiği rüzgârla örtüde büyük, dikkat çekici bozulmalar yaratarak birkaç kere yerleşkenin etrafında tur attı; sonra da irtifa kazanarak üstünde uçtu. Paraşüt yüzünden buraya inemezdi. Duvarlar içinde kalan bütün arazi, binalarla doldurulmuş veya ağaçlar ve çardaklarla geliştirilmişti.

Bu yüzden onları birkaç dakikalığına oyalamıştık ama şimdi herkes umutsuzca vaktin azaldığını hissediyordu. Birdenbire hepsi farklı boylarda, hepsi tahtadan, el yapımı beş-on tane merdivenimiz olmuştu. Orithenalılar hemen sondanın üzerinde bir tür kapı varmış gibi görünen tarafına bir iskele kurmak için bunları birbirine bağlamaya başladı. Cord, yatay olarak yerleştirilmiş merdivenin üzerine tırmanıp duracak bir yer buldu. Onu izlerken gururlandım. Bu taşıtla ilgili birçok şey bunaltıcı olabilirdi. Bir ara belki Cord da bunalmıştı; ama bu sonda eninde sonunda bir makineydi. Nasıl çalıştığını anlayabilirdi ve dikkatini bunun üzerine verdiği sürece başka hiçbir şeyin önemi de yoktu.

"Bizimle konuşsana!" diye seslendi Sammann ona, çekimi ayarlarken telegörünün ekranından Cord'a bakarak.

"Burada çıkarılabilir bir kapak olduğu çok açık" dedi Cord. "Yuvarlak köşeleri olan bir yamuk. Tabanda altmış santimetre genişliğinde. Üstte kırkbeş santimetre. Yüz yirmi santimetre yüksekliğinde. Uçak gövdesi gibi kıvrımlı" Garip bir şekilde dans ediyordu; çünkü altındaki iskele hâlâ doğaçlama bir şekilde değiştiriliyordu; iki merdiven basamağının arasında dengede duruyordu ve merdiven yer değiştirmeye devam ediyordu. Görmek istediği şeyin üzerine kendi gölgesi düşüyordu; bu yüzden yeleğinin içinden bir fener çıkarıp açtı ve ışığını sondanın çizgi çizgi boyanmış ve yanmış gövdesine tuttu.

"Biraz ileri gidip onun bir kapı olduğunu söyleyebilir miyiz?" dedi Sammann.

"Tamam. Kapının etrafında şablonla yazılmış Geometrici yazısı var. Harfler yaklaşık olarak üç santimetre yüksekliğinde."

"Şablonla mı yazılmış?" diye sordu Sammann.

"Evet." Cord başındaki lambanın kemerini gerdirip açısını ayarladı, ellerini serbest bıraktı.

"Sahiden şablonla mı yazılmış?"

"Evet. Harf biçimli kesikleri olan bir parça kâğıdı almışlar, metalin üzerine tutmuşlar ve üzerine boya vurmuşlar." Bir dizi metal tıkırtısı duydum. Cord kapının etrafında çeşitli yerlere mıknatıs dokunduruyor-

du. "Hiçbir yeri demir değil." Daha sonra da bir çizik sesi geldi. "Çelik bıçağımla çizemiyorum. Belki de yüksek ısı paslanmaz alaşımdır"

"Büyüleyici" diye seslendi Orolo. "Açabilir misin?"

"Sanırım bu şablon mesajlar açma direktifleri" dedi, "Aynı mesaj, aynı şablon kapının dört farklı yerinde tekrarlanmış. Her bir durumda şablondan çizilmiş bir çizgi var..."

"Bir ok mu?" diye seslendi birisi. Daha iyi görebilecekleri bir yerde dikilen diğerleri daha emindi. "Onlar oktur!"

"Bizim oklarımıza benzemiyor" dedi Cord, "ama belki de Geometriciler okları farklı yapıyordur. Her biri yaklaşık olarak benim elim büyüklüğündeki bir panele bakıyor. Bu paneller oldukları yere panel başına dört adet bağlantıyla, düz başlı makine cıvatasıyla tutturulmuşa benziyor; bunların içine girecek doğru aletim yok ancak papatya başlı tornavidayla belki bir şeyler yapabilirim" Üstünü yokladı.

"Onların bağlantı olduğunu nereden biliyoruz ki?" diye seslendi birisi. "Bizler bu uzaylılar ve praksislerine dair hiçbir şey bilmiyoruz!"

"Bu çok açık!" diye geri seslendi Cord. "Uzaylı ustanın bunları fazla sıkması yüzünden küçük çapaklar görebiliyorum. Uzaylıların vidalar gevşediği zaman parmaklarıyla çevirebilmeleri için başlarına çentik açılmış. Tek sorun: saat yönünde mi yoksa saat yönünün tersine mi?.."

Cord buraya bir tornavida sıkıştırdı, yerine oturtmak için avcunun içiyle bir kez sertçe vurdu ve döndürürken oflayıp pufladı. "Saat yönünün tersineymiş" dedi. Bir sebepten bu, ayut kalabalığının arasında bir neşeye neden oldu. "Geometriciler sağlak!" diye seslendi birisi ve herkes güldü.

Cord cıvataları çıkardıkça cebine koydu. Küçük panel iskeleden aşağı taş meydana düştü. Birisi onu yerden kapıp kutsal kitaptan bir sayfaymış gibi baktı.. "Panelin arkasında T başlı bir kolun olduğu bir boşluk var" diye haber verdi. "Ama ona bulaşmadan önce öteki panelleri sökeceğim"

"Niçin?" diye seslendi birisi. Tipik bir tartışmacı ayut diye düşündüm.

Öteki panel üzerinde çalışırken Cord sabırla cevap verdi: "Bu, pikabına tekerleği cıvataladığın zamanki gibi. Baskıyı eşitlemek için somunları sırayla sıkarsın."

"Basınç farklıysa ne olur?" diye sordu Orolo.

"Bunu ağırdan almak için başka bir iyi neden" diye mırıldandı Cord. "Hiç kimsenin uçan bir kapıyla ezilmesini istemeyiz. Aslına bakacak olursan..." Aşağıdaki ayut kalabalığına baktı.

"Yul onun ne demek istediğini anladı. Elleriyle ağzını kapattı ve bağırdı: "GERİ ÇEKİLİN! Herkes kapaktan uzaklaşsın. Otuz metre uzağa. KIMILDAYIN!" Ses şok edici bir şekilde yüksek ve otoriterdi. İnsanlar çekildi ve Gnel'in pikabına doğru bir koridor oluşturarak dizildiler.

Cord panelleri sökerken iki veya üç farklı tipte birkaç hava taşıtı daha yaklaştı. Onların duvarın öteki tarafına indiğini duyabiliyorduk. Birisi aşağıya, askerlerin dışarı çıktığını ve hediyelik eşya dükkânının yanındaki yola indikleri haberini verdi.

Aklıma bir fikir geldi. "Sammann, sen bunları Ağ'dan dışarı mı gönderiyorsun?" diye sordum.

"Gülümse" diye yanıtladı, "şu anda bir milyar insan sana gülüyor"

Askerleri ve bir milyar insanı düşünmemeye çalıştım.

Sondadan bir tıslama sesi geldi. Cord geriye sıçradı ve neredeyse iskeleden aşağıya düşüyordu. Tıslama sesi belirti vermeden yavaş yavaş kesildi. Cord gergin bir şekilde güldü. "T başlı kollarla çalıştığında olan şeylerden biri" dedi, "basınç dengeleyici kapakçığın açılmasıdır"

"Hava içeri mi giriyor yoksa dışarı mı çıkıyor?" diye sordu Orolo.

"İçeri giriyor" dedi ve Cord öteki üç T kolu çalıştırdı. "A ha, işte geliyor!" dedi. Ve kapı aşağıya düşerek üzerinde durduğu merdivene çarptı. Yul tam zamanında ellerini hava kaldırıp kapıyı yere yönlendirdi. Hepimiz bunu izledik. Sonra da hepimiz elleri kalçalarında, alt karın bölgesi bir tarafa yaslanmış, başındaki lambayı sondaya doğru tutarak orada duran Cord'a baktık.

"İçeride ne var?" diye sordu birisi en sonunda.

"Kucağında bir kutu olan ölü bir kız" dedi.

"İnsan mı yoksa..."

"Ona yakın" dedi Cord, "ama Arbre'dan değil"

Cord kapsülün içine girer gibi çömeldi; ama sonra iskele esneyip sarsılarak sektiği sırada irkildi. Bu Yul'du. Ona katılmak üzere yukarıya tırmanmıştı. Kendisi canavar kontrolünü yapana kadar kız arkadaşının bir uzaylı gemisinin içine tırmanmasına izin vermeyecekti. İskele bir kişi için uygundu ve şimdi azami kapasitesine ulaşmıştı; boş yerin büyük bir bölümü heyecanlı Yulassetar Crade tarafından işgal edildiği müddetçe hiç kimse oraya çıkmayacaktı. Cord bundan biraz rahatsız olmuştu; çekilmeyi reddetti ve bu yüzden Yul dizlerinin üzerine çöküp onun kalçaları hizasından aşağıdaki girişe doğru başını uzattı. Bu, paha biçilmez bir teorik kanıta yaklaşmak için aceleci ve kesinlikle yanlış bir yol gibi görünüyordu. Şartlar farklı olsaydı ayutlar merdivenlerin etrafına doluşup Yul'u dizginlerdi; her şey ölçülüp fototipleri alınana, denet-

lenip incelenene kadar hiçbir şeye dokunulmazdı. Ancak etrafta dolaşıp daireler çizen hava taşıtları ve yukarıdan gelen diğer ses efektleri herkesi farklı bir ruh haline sokmuştu. "Yul!" diye bağırdı Samınann ve Yul geri döner dönmez Ita telegörünü iskelenin yukarısına doğru attı. Yul içgüdüsel olarak uzanıp telegörü havada yakaladı ve kapsülün içine soktu. Telegör karanlıkta insandan daha iyi görebiliyordu ve bu yüzden Yul, ekranını gece görüş aygıtı olarak kullanmaya başladı. Ölü Geometrici'nin giysisindeki koyu renk lekeleri bu şekilde farketmişti.

"O yaralı" dedi, "kan akıyor!" Yul'un Cord'la konuşuyor olduğunu düşünen ayutların bazılarından dehşet çığlıkları yükseldi; ama çok geçmeden Yul'un kapsülün içindeki Geometrici'den bahsettiği anlaşıldı.

"Yaşıyor olabilir mi!?" diye sordu Sammann.

"Bilmiyorum!" dedi Yul, bize bakmak için başını aşağıya çevirerek.

Yul yoldan çekildiği zaman Cord bir ayağını girişe koydu, başı ve vücudunun üst kısmını içeri uzattı. Boğuk bir çığlık duyduk. Yul şöyle aktardı: "Cord onun hâlâ sıcak olduğunu söylüyor!"

Aklıma her türlü teorik soru geliyordu; muhtemelen bütün herkesin aklına da: onun dişi olduğunu nasıl söyleyebiliyorsun? Onların cinsiyeti olduğunu nereden biliyorsun? Onun bizim gibi kanı olduğunu ve ondan akan şeyin bu olduğunu sana ne düşündürüyor? Ama yine gerginlik ve karışıklık, buna benzer bütün soruları bir tür entelektüel karantina altına gönderdi.

Orolo şöyle dedi, "Hayatta olma ihtimali varsa ona yardımcı olmak için elimizden gelen her şeyi yapmak zorundayız!"

Yul duyması gerekeni duymuştu. Bir eliyle bıçağı Cord'a verirken öteki eliyle telegörü Sammann'a geri attı. "Kemerle çok iyi bağlanmış" diye bizi uyardı. Cord'un destek alırken bükülmüş ve iskeleye pençe gibi tutunmuş bir ayağını görebiliyorduk. Bir dakika geçti. Cord'a yardım edemeden, çok yukarılardaki konsentin kapılarından ve duvarlarından gelen vurma, gümbürtü ve metalik gıcırtı sesleri konusunda hiçbir şey yapamadan öylece kalakaldık. En sonunda Cord büyük bir hamle yaptı ve kapının yarısını devirdi. Yul ikinci hamle için uzandı. Boğulmuş bir müşterisini nehirden dışarıya çıkaran rafting rehberi gibi iki kolu ve ayaklarının tam gücüyle Geometrici'yi dışarıya çıkardı ve en sonunda yaratık boylu boyunca Yul'un üzerine sırtüstü serilmiş bir şekilde uzanıyordu. Kaburgaları civarından kırmızı sıvı akıyor ve merdiven basamaklarından yere damlıyordu. Yul vücudunun üzerinden yan tarafa doğru uzatırken Geometrici'nin ağırlığını karşılayacak yirmi el uzandı. Biri Orolo'nunki olmak üzere üç el, özenle kucaklayarak ve sarkmaması

için büyük dikkat göstererek başının altında birleşti. Yüz ifadesine baktım. On beş metre uzaktan herkes, onun bu gezegenin yerlisi olduğunu zannedebilirdi. Yakından bakınca Cord'un da ifade ettiği gibi, "Arbre'dan olmadığına" şüphe yoktu. Yüzünde bunu kanıtlayacak tek bir şey bile yoktu ancak derisinin ve saçlarının rengiyle dokusu, kemik yapısı, dış kulağının ve dişlerinin biçimi, hepsi yeterince farklıydı.

Onu hâlâ sıcak ve çini parçalarıyla kaplanmış, roketin paramparça ettiği yere yatırmak söz konusu değildi; bu yüzden işe yarayabilecek en yakın düzlüğü aradık. Burası Gnel'in yaklaşık otuz metre kadar uzakta duran pikabının boş kasasıydı. Geometrici'yi yere düşürmeden elimizden geldiğince hızlı adımlarla omuzlarımızın üzerinde taşıdık. Konsentin doktoru Suur Maltha, yarıyolda bizi karşıladı, biz daha onu yere yatırmadan parmak uçlarıyla hastanın boynunu muayene ediyordu. Gnel hızlı düşünerek tam zamanında bir kamp matını serdirdi. Geometrici'yi başı bagaj kapağına gelecek şekilde üzerine yatırdık. Bol, açık mavi renkli bir tulumun içindeydi; arkası kan olduğu açıkça görülen şeyle ıslanmıştı. Suur Maltha giysiyi yırttı ve bedeni bir steteskopla muayene etti. "Kalbin nerede olduğunundan emin olamayacağım gerçeği bir yana, hiç nabız duymuyorum. Bağırsak sesleri olarak tanımlayacağım çok zayıf bazı sesler var. Onu ters çevirin"

Geometrici'yi yüzükoyun yatırdık. Suur Maltha kumaşı kesip çıkardı. Sadece kan revan içinde değildi, aynı zamanda delik deşik olmuştu. Maltha bir bez parçasıyla sırttaki kan pıhtısını silince çoğunlukla sol tarafta, kalçadan omuza kadar uzanan geniş yuvarlak delinmeler de ortaya çıktı. Herkes nefesini tutup sessizleşti. Suur Maltha, kendi şok duygusunun üstesinden gelerek bir süre baktı ve sonra klinik bir gözlemini paylaşabilir göründü.

Ama Gnel önce davrandı. "Çifte patlaması" diye teşhis etti. "Yüksek kalibre; antipersonel. Orta menzilli." Ve sonra gerçekten gerekli olmasa da hükmünü verdi: "Bir OÇ bu zavallı kadını sırtından vurmuş. Tanrı ruhunu affetsin."

Maltha'nın yardımcılarından biri bacakların birleştiği yerde gözüne ilişen bir ağıza bir termometre sokuşturacak pratik zekâya sahipti. "Vücut sıcaklığı bizimkine benzer" diye ilan etti. "*Dakikalar* önce ölmüş."

Gökkubbe tepemize göçtü. Veya kısa bir süreliğine bize öyle gelmişti. Yukarıdaki birisi paraşütün iplerini kesmişti ve paraşüt tepemize inmişti. Fena halde endişe verici ama zararsızdı. Herkes etrafa yayıldı ve yeri eşelemekle, sürüklemekle, tıkıp tıkıştırmakla meşgul oldu. Tutarlı bir plan yoktu; ama en sonunda birçok ayut yoldan kaldırmak için itip

Tapınak'ın basamaklarına yuvarladıkları devasa paraşüt tomarının etrafını çevreleyerek meydanın ortasında toplandı. Bu paraşüt sığırtmaçlarının fazlasıyla olduğu anlaşıldığı zaman gidip oradaki insanlara bir güncelleme yapmak niyetiyle sondaya yöneldim. Koşmaya niyetliydim; ancak tepeden tırnağa donanımlı çok sayıda asker rampadan aşağıya iniyordu ve koşmanın sadece birinin kovalama içgüdüsünü harekete geçireceğini düşündüm.

Orolo ve Sammann kapsülde bulunan el yapımı bir şeyi inceliyordu: Cord'un oturan kişinin kucağında gördüğü kutuyu. Lifli bir malzemeden yapılmıştı ve içinde kırmızı sıvıyla dolu dört adet şeffaf tüp vardı. Kan örnekleri olduğunu tahmin ettik. Her biri Geometrici yazısıyla farklı, tek bir kelimeyle ve farklı bir dairesel simgeyle etiketlenmişti: uzaydan göründüğü biçimiyle bir gezegenin resmi; ama Arbre değil.

Askerler onu çekerek elimizden aldı. Şimdi her yanımızı sarmışlardı. Her biri, büyük boy bilezik gibi görünen bir şeyle yüklenmiş bir omuz kayışı taşıyordu. Bir ayuta rasladıklarında kenara çekip bunu ayutun boynuna geçiriyorlardı ve kayış bunun üzerine çalışmaya, saniyede birkaç kez yanıp sönmeye başlıyordu. Her bir tasmanın ön tarafına basılmış farklı rakam dizileri vardı ve bu yüzden bir kez fotoğrafınızı çektiklerinde yüzünüzü ve numaranızı biliyorlardı. Tasmaların takip ve gözetleme özellikleri olduğunu tahmin etmek çok hayal gücü gerektirmiyordu. Bütün bunlar kötü ve insanlık dışı olsa da, en azından şimdilik bundan bir şey çıkmadı; sadece kimin nerede olduğunu bilmek istiyor gibiydiler.

Fraa Landasher, kararlılıkla ama sakin bir şekilde kimin yetkili olduğu, bunun hangi yetkiyle yapıldığı ("Uzaylı sondaları hangi kanun kapsıyor bu arada?") vesaireyle kendisini muaf tutmuştu; ama askerlerin hepsi kimyasal ve biyolojik savaş için yapılmış giysiler giymişti, ki bu da onlarla herhangi bir diyalogu epeyce zorlaştırmaktaydı. Landasher'in bu zaman ve mekânın yasal işlemleri konusunda yeterince bilgisi de yoktu. 6400 yıl önce çok iyi bir yasal savunma yapabilirdi ancak günümüzde, hayır!..

Kostümlerinin üzerine aceleyle bantlanmış olan rütbelerle ayırt edilen dört kişilik bir askeri birlik sondaya yaklaştı ve teçhizat boşaltmaya başladı. İkisi iskeleye tırmanıp içindeki fraayı kovdu ve numune toplamaya, kendi fototiplerini çekmeye başladılar.

Askerler doğal olarak ilk önce sondaya gelmişti. Kostümlerinde kablosuz dahili telefon olduğu için birbirleriyle çok iyi iletişim kuruyorlardı; ancak bizi işitemiyor veya bizimle düzgün konuşamıyorlardı.

Bizimle bize direktif vermek için konuşuyor; dinledikleri zaman ise şüphecilikten öte bir şekilde dinliyorlardı: sanki komutanları ayutların kendilerine büyü yapmaya çalışacağına dair bir uyarıda bulunmuş gibiydi. Sondanın içine girenler biraz kırmızı sıvı görmüş olabilirlerdi ancak bu düşünebileceğiniz kadar belirgin değildi; kapsülün derli toplu çok az zemin boşluğu vardı, aydınlatma zayıftı ve hızlanma koltukları lekeyi göstermeyen koyu renkli bir malzemeyle kaplanmıştı. Askerlerin kasklarındaki yüz kalkanları buğulanmaya devam etti. Eldivenli elleri yapışkan ıslaklığı hissedemiyordu; hava filtreleme aygıtları bütün kokuları süzüyordu. Sondanın yakınında boynuma takılınış tasmaya alışmaya çalışırken askerlerden biri bir Geometrici'nin bu kapsülün içinde inmiş olduğu ve otuz metre ötedeki bir pikabın arkasında ölü yattığı gerçeğinin farkına varana kadar uzunca bir zamanın geçebileceğini farkettim. Sammann'ın Ağ üzerinden canlı yayınını izleyen milyarlarca insan, bunu biliyordu. Kendi güvenli ve özel ağları içine soyutlanmış askerlerin hiçbir fikri yoktu. Ben, Sammann, Orolo ve Cord topluca bunu farkettiğimizde hayret ve neşe içinde birbirimize baktık.

Yul bir süre herkesin dikkatini dağıttı. Ona tasma takmaya gelen askerleri kovaladı; sonra askerler silahlarını ona doğrulttuğu zaman tasmayı kendisinin takacağına dair anlaşma yaptı ancak taktıktan sonra askerler gider gitmez tasmayı çekerek başından çıkardı. Kalın bir boynu ve küçük bir başı vardı. Tasma kafasını sıyırmış, kulaklarını yaralamıştı; ama onu çıkarmıştı. Sonra bunu yapabilmesiyle kendisini tatmin ederek tasmayı tekrar yerine geçirdi.

En sonunda bir subayın dikkatini Gnel'in pikabının etrafına toplanmış tasmasız küçük bir ayut kalabalığı çekti ve onlarla ilgilenmesi için oraya bir ekip gönderdi. Kaçmaya veya askerlere müdahele etmeye çalışmadığımız müddetçe etrafta dolaşmakta özgür gibiydik ve bu yüzden kibarlık yaptığımı düşüneceklerini umduğum bir mesafeden onları takip ettim.

Tasmalanmış ayutlar Tapınak'ın basamaklarına doğru sürülüyordu. Yakınlarda bir sıra asker, buraya bir şeyleri indirmeye başladıkları zaman balistik etki yapabilecek boştaki çinileri ve öteki kırıntıları, yerden alarak öne doğru eğilmiş bir şekilde Teglon meydanının karşısına topluyordu. Dikey iniş yapabilen büyük bir hava taşıtı havada, iniş alanının hazırlanmasını bekliyordu. Genel planın bizi hava taşıtına bindirip bir tür toplama kampına götürmek olduğunu tahmin ettim. Bu uçaklardan birine bindirilmeyi ne kadar geciktirirsem o kadar iyiydi.

Ekip lideri bu beş altı ayutun pikabın arkasında ne yaptığına dair en küçük bir merak belirtisi göstermedi; ancak onlara araçtan uzaklaşıp tasmalama için sıraya geçmelerini emretti. Ayutlar hiç şaşırmadan buna uydular. Bir asker gruptan ayrılan biri olup olmadığını kontrol etmek için pikabın arkasından bir tur attı. Ölü bedeni gördü, irkildi, silahını çekti. Bu hamle ekip arkadaşlarının dikkatini çekti ve sonra sakinleşip silahını omzuna geri koydu. Yavaşça pikaba yaklaştı. Duruşundan, telsizde arkadaşlarıyla konuştuğu anlaşılıyordu. Ekip liderinin, her yerinde kan lekeleri olduğu için doktor olduğu belli olan Suur Maltha'ya "Bir yaralınız mı var?" dediğini duyacak kadar yakına gelmiştim.

"Evet."

"Bir şeye ihtiyacınız..."

"O öldü" dedi Suur Maltha, "doktora ihtiyacımız yok" Dobra dobra, biraz alaycı konuşuyordu; ben askerlerin *bilmediğini* farkettiğimdeki kadar şaşkındı. Keşke bize sorsalardı, onlara söylerdik; çenemizi tutamazdık. Ama sormamışlardı. Bizim bilgimizi ve düşüncemizi önemsemiyorlardı ve hepimiz, bütün ayutlar, buna aynı şekilde tepki veriyorduk: *canları cehenneme!*

Askerler omuz kayışlarından tasmaları çıkarıp Maltha ve yardımcılarının boynuna takmaya başladılar ancak yarısına gelmişken hepsi durdu. Birçoğu eldivenlerini kasklarına götürdü. Etrafıma bakındım ve meydandaki sondanın yanındaki askerlerin hepsinin aynı şekilde davrandığını gördüm. Oyunun şimdi bittiğini düşündüm. Sivil yayınlara erişimin olduğu binlerce kilemotre uzakta bir ofiste oturan generalin biri, pikabın arkasında ölü bir uzaylı olduğunu bir mikrofona haykırıyordu. Bir anda bütün kafaların bizim yönümüze döneceğini ve bütün askerin buraya üşüşeceğini düşündüm.

Ancak yaptıkları şey bu olmadı. Bunun yerine hepsi gökyüzüne doğru yukarı baktı.

Bir şey geliyordu.

Yukarıda uçan hava taşıtı da mesajı almıştı: motorlarının ses tonu değişti, yeni rotaya dönerlerken ışıklar yer değiştirdi, yan yattı ve irtifa kazanarak yanlamasına uzaklaştı.

Pikabın yanındaki askerler birbirlerine doğru döndüler fakat gökyüzüne doğru bakmaya devam ettiler.

"Hey!" dedim. "Hey! Bana baksanıza!" En sonunda liderin yüz kalkanının benden tarafa dönmesini sağladım. "Bizimle konuşsana!" diye bağırdım. "Biz duyamıyoruz! Neler olduğunu bilmiyoruz!"

"... mırıl mırıl mırıl BOŞALTIN!" dedi.

Ganelial Crade'in bunu ikinci kez duymasına gerek yoktu. Kendisini pikabın şoför mahalline attı ve motoru çalıştırdı. Suur Maltha ve yardımcılarından biri "yaralı"nın yanına arkaya atladı. Sırf oradaki arkadaşlarımın da aynı mesajı aldıklarından emin olmak ve zorluk çıkarmaya niyetlenirse Orolo'yu sıkıştırmak için önce sondanın etrafında bir tur atmaya karar verdim. Meydanın her tarafında askerler silahlarını sallıyor, ayutları rampanın dibine doğru sürüyordu. Gnel'in pikabı da yürüyüş hızından daha yavaş bir şekilde o yöne doğru ilerliyor, daha yavaş yürüyen ayutları toplamak için orada burada duruyordu. Yul'un taşıtı da aynısını yapmaya başlamıştı ve Cord'u ön koltukta gördüğümde içim rahatlamıştı; ancak rampa çoktan yayalarla tıklım tıklım olmuştu ve taşıtlar, en yavaş yürüyenden daha hızlı gidemiyordu.

Veya koşabileceğinden; durum öyle de gerektirebilirdi. "KIMILDAYIN! KIMILDAYIN!" diye bağırıyordu birisi. Uzaylı enfeksiyonlarının canı cehenneme diyen bir subay kaskını çıkarmış ve bir megafondan bağırıyordu. "Koşabilirseniz koşun! Koşamıyorsanız kamyona binin!"

Sammann ve Orolo'yla geride kalanlardan oldum. Rampaya doğru ağır ağır koşuyorduk. Sammann'a sorgulayan bir bakış fırlattım. Omuz silkti. "Buraya gelir gelmez Ağ'ı karıştırdılar" dedi, "ve onların iletişimlerine giremiyorum"

Bu yüzden koşarken batı semalarına arada bir göz atan Orolo'ya baktım. "Bir şeyin geldiğini mi düşünüyorsun?" diye sordum.

"Sonda indiğinden beri yaklaşık bir yörünge zamanı geçti" dedi. "Bu yüzden Geometriciler ilk fırsatta bize bir şey atmak isterlerse, o zaman bu zaman olur"

"Bir şey *atmak*" diye tekrarladım.

"O zavallı kadına neler yapılmış gördün!" diye bağırdı Orolo. "Yirmigen prizmada isyan, belki bir iç savaş var. Bizimle bilgi paylaşmak isteyen bir hizip ve bunu önlemek için öldüren başka bir hizip"

"*Bizi* bile mi öldürecek?"

Orolo omuz silkti. Rampanın dibine ulaşmış ve trafiğe takılmıştık. Yukarımızı çevreleyen rampayı tararken ayutları ve askerlerin hepsini birbirlerine karışmış koşarken görebiliyordum; ama trafik sıkışıklığı dinamiğinin yasası, dipte olan bizlerin olduğumuz yerde kalmasını emrediyordu. Tek yapabildiğimiz yolun açılmasını beklemekti. Biz kuyruktaki son ayutlardık; bizim arkamızda –askerlerin hiç bitmeyen kaderi– ağır sırt çantaları altında soğukkanlı bir şekilde bekleyen iki büklüm olmuş iki kişilik bir asker ekibi vardı. Onların arkasında Orithena'da hiç kimse kalmamıştı; uzaylı sondayı soymazsak ortalık boştu.

Orolo önüme dikilip bana parlak bir gülümseme lutfetti. "Daha önceki sohbetimizle ilgili olarak" diye başladı, beni Yemekhane mutfağında diyaloğa davet eder gibi.

"Evet? Ekleyecek bir şeyin mi var?"

"Asıl meseleye ilişkin, hayır" diye itiraf etti. "Ama işler gerçekten çok karışmak üzere ve ayrılmamız gerekebilir."

"Ben senin yanında kalmaya niyetliyim..."

"Bize seçme şansı vermeyebilirler" dedi, parmağını tasmasının etrafında döndürerek. "Benim sayım tek, seninki çift; belki bizi farklı çadıra falan yerleştirirler"

Önümüzdeki insanlar nihayet hareket etmeye başladı. Bizim özel bir sohbet ettiğimizi hisseden Samınann önden gitti. Rampanın alt uzantılarına doğru yolumuzu omuzlayarak ve dirsekleyerek açtık. Bir ara yürüyor, sonra koşuyorduk.

Hâlâ batı semalarına sık sık bakan Orolo şöyle devam etti: "Diyelim ki kendini, Tredegarh'da, oradaki insanlara burada başından geçenleri anlatırken buldun. Onlara bu öğleden sonra konuştuklarımızı anlatıyorsun; alacağın tepki onların kim olduğuna ve hangi mattan geldiklerine fazlasıyla bağlı olacak..."

"Procçular'a karşı Halikaarncılar gibi mi?" diye sordum. "Ben ona alışkınım Orolo."

"Bu biraz farklı" dedi Orolo. "Çoğu kimse Procçular ve Halikaarncılar gibiler; bunun boş metakurambilim tahmininden başka bir şey olmadığını varsayacaklar. Zaman kaybı olması dışında zararsız olduğunu. Öte yandan Fraa Jad gibi birisiyle konuşursan..."

Duraksadı. Bunun sadece nefesini toplamak için olduğunu düşündüm zira şimdi gerçekten koşuyorduk. Yukarımızda hava taşıtı, ön kapıların dışındaki sahanlığa konuyordu ve motorlarının gürültüsü Orolo'yu sesini yükseltmeye zorladı ama yana doğru ona baktığımda yüzünde belirsizlik olduğunu düşündüm. Orolo Baba ile bağdaştırmayı öğrendiğim bir şey değildi bu. "Sanırım" dedi en sonunda, "sanırım hepsi bunu biliyor"

"Neyi biliyor?"

"Daha önce sana söylediğim şeyin doğru olduğunu"

"Yaa!"

"En azından bin yıldır bunu bildiklerini"

"Yaa!.."

"Ve... deney yaptıklarını."

"*Ne!?*"

Orolo omuz silkti ve iğneleyici bir şekilde gülümsedi. "Bir karşılaştırma: teorlar atom çarpıştırıcılarını kaybettikleri zaman gökyüzüne yöneldiler ve teorilerini test edebilecekleri, kalan tek yer olan kozmografiyi laboratuvarları haline getirdiler; felsefelerini teoriye çevirmek için. Aynı şekilde bu insanlardan birçoğu bizim daha önce konuştuğumuz türden şeylere kafa yormak dışında yapacak bir şeyi olmadan bir kayalığın üzerine toplandığı zaman... bazılarının gerçeklerden mi söz ettiğini yoksa saçmalıklardan mı bahsettiğini anlamak için deneyler planlıyorlar. Ve buradan, zaman içinde, deneme yanılmayla bir praksis biçimi ortaya çıktı." Ona baktım ve o da bana göz kırptı.

"Öyleyse, Fraa Jad'in senin bilip bilmediğini öğrenmek için beni buraya gönderdiğini mi düşünüyorsun?"

"Öyle olduğundan şüpheleniyorum, evet" dedi Orolo. "Normal şartlar altında onlar sadece aşağıya inip beni Yüzlükçü veya Binlikçi matına sevk etmiş olurlardı ama..." Yine batı semalarını tarıyordu. "Hah, işte geliyor!" diye bağırdı hoşnut bir şekilde; Bir tren bekliyormuş da, istasyona girdiğini görmüş gibi.

Batıdan doğuya hareket eden ve hiç hız kaybetmeden beş yüz metre kadar yukarımızdaki volkanın kalderasında son bulan beyaz bir ışın gökyüzünü ikiye böldü.

Sesi bize ulaşmadan hemen önce Orolo şöyle bir yorum yaptı, "Zekice. Nişan alma kabiliyetlerine sondayı tam hedef alacak kadar güvenmiyorlar; ama yeterince jeoloji biliyorlar..."

Ondan sonra yarım saat boyunca hiçbir şey duyamadım. Duymak duymamaktan daha kötüydü; iki kulağımla birlikte doğduğuma pişmandım.

Fraa Haligastreme, burada kullanacağım bazı jeolojik terimler öğretmişti. Duygusal gerçeği yazmak yerine, kuru teknik dil kullanımam yüzünden bana zor anlar yaşatan Cord'un dehşet içinde başını salladığını hayal edebiliyorum. Duygusal gerçek şok ve korkudan ibaret kapkara bir kaostu ve olan biteni anlatmanın tek yolu daha sonra bir araya getirdiğimiz teknik ayrıntıları vermekti.

Geometriciler bize bir taş atmıştı. Aslında yoğun metalden uzun bir çubuktu ama prensipte bir taştan daha süslü bir şey değildi. Bizim deprem olarak bildiğimiz muazzam bir basınç patlaması yaratarak kendi kinetik enerjisini boşaltmadan önce volkanın tepesindeki sertleşmiş lavdan oluşan katı kapağın dört yüz metre içine girdi. Basınç, çubuğun kayada bıraktığı yara boyunca delik açtı; kükrerken deliği genişletti, hemen patlatarak aşağıdaki lavları açığa çıkaran çatlak sistemleri buldu.

Bu lav ıslaktı, neme doymuştu; buhar, kapağı açıldığında soda şişesinin içinde ortaya çıkan baloncuklar gibi aşırı yük kalkarken gaz halinde patlıyordu. Buharla şişirilen lav, çoğu doğruca yukarıya püsküren kül halinde patladı, ki rüzgâr da iki kilometre içindeki her şeyi gri toza gömmesine neden oldu. Birazı da bir çığ gibi ve turuncu renkte parladığından kolaylıkla görebileceğimiz şekilde, bir bulut biçiminde dağın kenarından aşağıya indi. Gördüğümüz şeyin şokunu üzerimizden atar atmaz patlamanın bacak kırıcı şokundan sonra, sendeleyerek ayağa kalkıp umutsuz bir izdiham halinde rampanın tepesine doğru süratle koştuk. Net olarak gördüğümüz bir şey; parlayan bulutun doğruca üstümüze geldiği ve yolundan çekilmezsek bizi bir balyoz gibi aynı anda ezeceği, alev makinesi gibi kızartacağıydı. Bunu yapmanın tek yolu, konsentin duvarları ve hediyelik eşya dükkânının arasındaki yamacın açıklığına konmuş olan hava taşıtına binmekti. İçinde sadece gelen askerleri ve teçhizatlarını taşıyacak kadar yer vardı; bu yüzden cesurca teçhizatlarını yere atmışlardı. Yolcuları, ayutları tehlikede daha etkin taşımak için beraberlerinde getirdikleri her şeyi bırakıyorlardı. Daha çok insana yer açmak için kucak dolusu yangın söndürücüleri, tıbbi malzemeleri bile yere atıyorlardı.

O zamana kadar sonuçlanan şey, herhangi bir toerun takdir edebileceği türden basit bir hesaplamaydı. Uçağın pilotları yerden ne kadar ağırlığı kaldırabileceklerini ve bir kişinin ortalama ağırlığını biliyordu. Yolcuların ağırlığını uçağın kaldıracağı ağırlığa bölmek her bir uçağa kaç kişinin binmesine izin verilebileceğini söylüyordu onlara. O sınırı zorlamak için pilotlar kendi silahlarını dışarı atmış ve silahlı askerleri kapıların her iki yanına göndermişti. Askerler genel anlamda gidecekleri yeri biliyorlardı: geldikleri uçağa dönmüşlerdi. Orithenalılar, terk edilmiş teçhizatların üzerinden atlayarak veya üstüne basarak uçakların arasındaki açık boşluklara üşüşüp dalga dalga ilerlerdiler. Pilotlar onlara birer birer işaret etti, aceleyle uçağa bindirdi ve hesap yaptı. Zaman zaman daha çok teçhizatı atıp başka bir yolcu daha almanın bir yolunu buldular. Ben, Orolo ve Sammann kapılardan koşarak çıkmadan önce bir süredir devam ediyordu bu iş. Yerlerin çoğu doluydu. Dolu uçaklar bazısı iniş takımlarına tutunan çaresiz insanlarla birlikte havalanıyordu. Henüz seçilmemiş birkaç kişi bir uçaktan ötekine koşuyordu ve birçoğunun yer bulduğunu gördüğüme sevinmiştim. Gnel ve Yul'un taşıtlarının farları açık, motorları çalışır durumda park edilmiş olduğunu gördüm ama kendilerini göremedim; başarmış olmalıydılar! Fakat Orolo'nun izini kaybetmiştim. Koşan bir asker beni kolumdan yakaladı

ve motorlarının devrini yükselten bir uçağa doğru savurdu. Havada uçuşan toz bulutunun içinden kapıya doğru sendeledim. Eller beni yakalayıp uçağın kızakları yerden ayrılırken içeri çekti. Asker benim ardımdan kızağın üstüne tırmandı. Aşağıdaki manzaraya bakmak için girişte olduğum yerde döndüm. Sammann'ı göremiyordum, Orolo'yu göremiyordum; iyi! Yer bulmuşlar mıydı? Yerde sadece iki uçak kaldı. Kapısının kenarına çaresizce el atan ama tutunamayan iki Orithenalıyı düşürerek biri havalandı. En az on kişi geride kalmıştı. Kimisi morali bozuk oturuyordu veya düştükleri yerde iki büklüm uzanıyordu. Kimisi denize doğru koşuyordu. Birisi geri kalan uçağa doğru koşarak sıçradı ancak çok uzaktaydı. İçimden bir ses, *niçin birkaç kişiyi daha alamadılar?* diye soruyordu; ama yanıtı benim uçağımın performansına bakınca çok açıktı: motorlar tam gaz sesi çıkarıyor fakat bir insanın merdivene tırmabileceğinden daha hızlı irtifa kazanmıyordu ve insanlar atılabilecek ıvır zıvır buldukça açık kapıdan dışarıya bir yığın küçük nesneyi döküyordu. Bir işaret feneri kafamın arkasından sekti ve yere düştü; kapıp dışarıya fırlattım.

Fener neredeyse yerde aceleyle koşturan ağır, açık mavi bir yükün altında iki büklüm olmuş, Gnel'in pikabının farlarıyla arkadan iyice aydınlanmış cüppeli birisine çarpıyordu. Geometrici'nin ölü bedeni Gnel'in pikabının arkasında unutulmuş ve terk edilmişti. Pikabın altına eğilmiş adam doğruca yerde kalan tek uçağa yöneldi. Kapıdan kollar uzanıyordu. Koşucu son ve büyük bir çaba içine girdi, iki ayağını uçağın altındaki toprağa gömdü ve Geometrici'nin bedenini yukarıya itmek için güçlü bir şekilde bacağıyla destek yaptı. Eller onu yakaladı ve uçağa çekti. Girişteki asker, mikrofonuna bağırarak bir şey söylerken dişlerini gösterdi. Ölü Geometrici'yi getiren adamı geride bırakarak uçak havalandı. Ona bakmak için kendimi zorladım; beklediğim ve korktuğum şeyi gördüm: bu Orolo'ydu, Orithena'nın kapılarının önünde tek başınaydı.

Şimdi yeterince irtifa kazanmıştık ve konsentin duvarlarına, binalarına ve gelen şeyi görmek için yamacın yukarısına bakabiliyordum. Fraa Haligastreme'nin bize eski metinlerden tarif ettiğine çok benziyordu: taş gibi ağır, su gibi sıvı, demirci ocağı kadar sıcak, şimdi dağdan aşağıya yüzlerce metre düşmesiyle hızlı tren kadar hızlı.

"Hayır!" diye bağırdım. "Geri dönmek zorundayız!" Beni hiç kimse duyamıyordu; ama arkamdaki bir asker yüzümü okudu; gözlerimin kokpite kaydığını gördü. Sakince silahını doğrulttu ve namlusunu alnımın ortasına yerleştirdi.

Benim sonraki düşüncem, *Orolo yerimi alabilsin diye aşağıya atlayacak yüreğim var mı?* idi; onu almak için aşağı inmeyeceklerini biliyordum. Zaman yoktu.

Orolo merak içinde etrafa bakınıyordu. Neredeyse canı sıkılıyormuş gibi görünüyordu. Açık kapılardan tepeyi ve ona doğru neyin geldiğini net bir şekilde görebileceği bir konuma yan adım attı. Bunun ona kaç saniyesi kaldığına dair bir fikir verdiğini düşünüyorum. Düşürülmüş olan bir kazma aletini yerden aldı ve sapını gevşek toprağın üzerine bir yay çizmekte kullandı. Analemanın bitmeyen, zarif eğrisini tamamlayana kadar bir yayı ötekiyle birleştirerek defalarca döndü. Sonra aleti bir kenara attı ve yüzünü kaderine dönerek ortada durdu.

Konsentin binaları, parlayan bulut daha onlara ulaşmadan içeriye doğru patladı; zira çığ kendisinden önce görünmez bir basınç dalgasını itiyordu. Yıkım birkaç saniye içinde konsentin genişliğince boylu boyunca süpürdü ve arka taraftan duvarların içine çarptı. Duvarlar esnedi, çatladı, birkaç blok devrildi ama parlayan bulut tam gücüyle çarpana kadar dayandı. Sonra duvarlar, dalganın çarptığı kumdan kale gibi dağıldı.

"Hayır!" diye bağırdım bir kez daha, Orolo basınç dalgasının altında kalırken. Bir yün çilesi gibi yere yığıldı. Kısa bir sürede duman onu örttü: parlayan bulutun habercisi olarak ışık saçan göz alıcı ısı. Uçağımız havada sarsıldı ve yanlara doğru sert bir şekilde savruldu. Bulut kapılardan püskürdü, duvar yıkıntılarının üzerinden aştı ve Orolo'nun üzerine düştü. Saniyeden çok daha kısa bir süreliğine ışık selinde sarı alevden bir çiçek oldu ve sonra da buluta karıştı. Ondan geriye kalan tek şey, ateş selinin üzerinde kıvrılarak yükselen bir tutam buhardı.

9. Bölüm
Kuncak

Konsay: Dünyanın bütün matlarından ve konsentlerinden gelen ayutların katıldığı büyük toplantı. Normalde Binyıl Aperti'nde veya bir talanı takiben kutlanır. Aynı zamanda Sakular Otorite'nin isteğiyle son derece olağanüstü durumlarda da toplanır.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Süt rengi bir ışık ağaçların ve yaprakların üzerine dökülüyor, sıcak ve nemli pusun içine karışıyordu. Şafağın sökmeyeceği bir gündü... Uçağın penceresi, ışığı nadide renklerden bir toz bulutu haline getiren minik çatlaklardan oluşan milyon kenarlı bir ağ haline dönüşmüştü. Bunu balon gibi şişkin bir kostümün vizöründen görüyordum. Yanımdaki koltukta kolsuz ve başsız bir gövde gibi nefes alıp kıpırdayan, benden dışarıya ne çıkarsa öldüren turuncu bir çanta vardı. Arbre'ın her yerinden Konsay'a çağrılmış ayutlar ve Pürokratlar, uzay virüslerinin bulaşma riskini alamayacak kadar önemliydiler; bu yüzden bir sonraki emre kadar bir hava kabarcığının içinde yaşıyacaktım.

Bu hiç mantıklı değildi. Herhangi bir risk varsa niçin beni Tredegarh'a getiriyorlardı? Mantıklı insanlar arasındaki hiçbir diyalog,

benim buraya bir balon kostümü içinde getirilmem gerektiğiyle sonlanamazdı; ama Orolo'nun dediği gibi Konsay politikti ve kararlar uzlaşmayla alınıyordu ve son derece mantıklı iki seçenek arasında yapılan uzlaşma, her zaman çok anlamsız bir şey oluyordu.

Bu yüzden Uçurum'a dair ilk izlenimim sis, çizik katmanlar, çatlak plastik ve kilometrelerce pusun arasında oluşmuştu: duman, buhar veya toz, ayırt edemiyordum. Uçurum'u kaleme alan şairler onu daima muhteşem bir günün şafağında veya günbatımında seyretmiş gibiydiler ve Binlikçiler'in küçük kulelerinde ne yaptıklarını merak etmekten hoşlanıyorlardı. Granit lopun altının nükleer atık depolamak için tünellerle delik deşik olduğunu ve Bozulmamışlığının nedeninin duvarlarının sağlamlığı veya savunucularının cesareti değil, matik dünyayla Sakular Otorite arasındaki bir anlaşma olduğunu bilmiyor olmalıydılar veya bundan bahsetmeyecek kadar ketumdular. Uçurum'u şimdi benim gördüğüm gibi gören, bildiğimi bilen birinin yazdığı şiir nasıl olurdu diye merak ettim. Homurtulu bir kahkaha vizörümü buğulandırdı; ancak buğu çözülüp de bana o ıssız, puslu ve rengi solmuş manzarayı geri verdiği zaman, gerçekten çok havalı bir şiir olabileceğine karar verdim. Uçurum, Ecba'daki herhangi bir şeyden bin yıl daha eski görünüyordu ve benim görüşümü engelleyen şeylerin hepsi, teleskobundan bir toz bulutuna bakan kozmografla aynı duygusal uzaklığı veriyordu bana.

Tredegarh, geç dönem Praksik Çağ'ın büyük şehirlerinden Muncoster ve Baritoe'dan biraz daha uzağa inşa edilmişti. Bu ve Uçurum'un sarp görüntüsü, oraya izbelik şöhretini getirmişti. Elbette Muncoster ve Baritoe'yu çevreleyen şehirler o zamandan beri sekiz-on kere yıkılıp yeniden kurulurken, benzer gelgitler de Tredegarh'ı sarmıştı. Yine de matik dünyadaki insanlar orayı ormanlık bir inziva yeri olarak düşünmekte ısrar ettiler ancak biz onun Gün Kapısı'ndan yarım saatlik yürüyüş mesafesindeki yoğun bir havalimanına inmiştik. Oraya giderken benim orman olarak tarif ettiğim şeyin aslında bir arboretum ve çayırlıkların da aslında ormanın kenarına tıkılmış büyük eski evlerde yaşayan Sakularların zevkine göre düzenlenmiş çimenlik olduğunu görebiliyordum.

Gün Kapısı o kadar yüksekti ki içinden geçtiğimizin farkına varmadım. İki mobun yan yana geçebileceği kadar geniş, kırmızı taştan arnavut kaldırımı bir yol sağa kıvrılıyor ve benim Katedral zannettiğim devasa bir Matik yapının altına dalıyordu. Bu sadece onların Doktorlar Kamarası'ydı ve kırmızı yol okuma-yazma bilmeyen hastalarla ziyaretçiler için bir işaretti. Motorlu bir çekçekte refakat ediliyordum; zira üze-

rime takılınış olan çantayı yayan taşımak tuhaf olurdu. Şoförüm kırmızı yola saptı, damlalık torbaları ve göstergeleriyle süslenmiş tekerlekli sandalyede hava almaya çıkarılmış yaşlı bir hastaya çarpmamak için açıktan aldı. Bir taşıyıcı kemere daldık ve sonra kırmızı yoldan servis koridoruna döndük. Metal tezgâhlar ve berbat su tesisatları olan sıra sıra soğuk odaların yanından vızıldayarak aşağı, indik sonra da rampa çıkarak bir bahçeye geçtik. Bu boş alanın köşesine, pencerelerinden dışarı yılan gibi sarkan ve vınlayan makinelere veya pencerelerden bir laboratuvara uzanan boruları ve kanalları olan yepyeni bir barınak modülü kurulmuştu. İçine girip kostümümü çıkarmam söylendi. Kapı arkamdan kapatıldığı zaman dışarıdan kilitlendi ve koli bandı makinesinin etraftaki bütün çatlakları mühürlerken çıkardığı osuruğa benzer bir ses işittim. Kendimi kostümden kurtardım ve çantanın elektriğini kapatıp yatağın altına tıkıştırdım. Modülün bir yatak odası, bir banyosu, bir de mutfak ve yemek köşesi vardı. Pencereler metal bir ağla dışarıdan sağlamlaştırılmış, kalın, yarı şeffaf plastik kaplamayla mühürlenmişti; klostrofobim olsa ve panik ataklara meyilli olsam dışarıya çıkamazdım.

Son derece kasvetliydi. Buna rağmen birkaç haftadır bu benim ilk yalnız kalışımdı ve bir anlamda daha büyük lüks olamazdı. Kendi başıma ne yapacağımı neredeyse unutmuştum. Kendimi kuş beyinli gibi hissettim ve kendimi kaybetmek üzere olduğumu biliyordum. Daha sonra çok da yalnız hissetmedim; zira gözetim altında olmalıyım diye tahmin ettim. Orolo'nun Anathem'inden sonra Clesthyra Gözü'nde kazara yakaladığım hıçkıra hıçkıra ağlayan yüzümün görüntüsünü düşünmekten kendimi alamıyordum; Orolo *ilk kez* öldüğü zaman. İçimden bir ses saklanmamı söyledi. Banyoya gittim, ışığı kapattım, duşu açtım ve suyun altına çömeldim. Sıcaklık sabitlendiğinde sırtımı duvara yasladım, su kanalı üzerinde iki büklüm olana kadar aşağıya çöktüm ve düpedüz kontrolümü kaybettim. O su kanalından çok şeyler akıp gitti.

Orolo gözlerimin önünde buharlaşmasaydı aslında iyi hikâyeler çıkabilecek maceralar yaşamıştım. Bizim uçağımız, diğer birçok uçak gibi rüzgârın aksi yönünde en yakın adaya uçmuş ve orada şarap içip Ecba'nın püskürmesini izlemek üzere toplanmış yerel halk topluluğunu dağıtarak bir sahile inmişti. Öteki uçağın yakıtı bitmiş ve denize iniş yapmıştı. Yolculara yer açmak için cankurtaran botlarını atmış olduklarından, kürelerini kolayca cankurtaran simitlerine dönüştürebilen ayutlar olmasaydı bunların birçoğu boğulmuş olacaktı. İkinci bir havacı komando dalgası onları sudan toplayıp geri kalanımızın inmiş olduğu sahile getirmişti. Sakular Otorite buna mecbur etmişti ve bulunduğu-

muz yer kordon altına alınmıştı. Üzerimize çadırlar atılmıştı ve kendi kampımızı kurmuştuk: ortada Provener'in kutlandığı kanvas bir manastır, bir çubuğun üzerinde çalar saatiyle eksiksiz "Yeni Orithena". Orolo ve diğer hayatını yitirenler için ağıt ayunu yapmıştık. Bu arada ordu bizim için daha geniş çadırlar kurmuş, bizi çıplak yürütmüş, bilinmeyen kimyasal çözeltileri hortumla püskürterek bizi baştan aşağı yıkamış, idrar ve dışkı boşaltmamız için plastik torbalar vermişti. Kirlendiklerinde yakmamız istenen kâğıt tulumlar giyerek, rasgele zamanlarda mülakata çağrılarak, fototiplerimiz çekilerek ve biyometrik olarak taranarak askeri koşullarda birkaç gün geçirdik.

İkinci gün öğleye doğru sabit kanatlı büyük bir uçak geçici olarak havalimanı haline getirilmiş yakındaki bir yola inmişti. Kısa bir süre sonra bazıları cüppe ve urgan giyen sivilleri taşıyan bir taşıt kervanı sahile geldi. Adım okunmuştu. Kamp kapısına yürümüş ve orada, boş kumsalın güvenli ve enfeksiyon olmayan bir bölümünde Tredegarh'dan bir temsilci grupla karşılaşmıştım. Yaklaşık otuz kişi kadardılar. Benimle mükemmel Ortça konuşmaya başlamadan önce onların bazılarının ayut olduğunu bile farketmemiştim; çünkü cüppelerinin ve urganlarının tarzı bizim Edhar'da giydiklerimizden çok farklıydı. Birçok farklı konsentten gelmişlerdi. Onlardan sadece birini tanımıştım: Mahsht'da kurtulmama yardımcı olan bir Vadili. Onun bakışlarını yakalayıp öne doğru hafifçe eğildim ve o da aynı şekilde karşılık verdi.

Bu grubun EAB'si Orolo hakkında gerçekten çok saygılı ve yerinde şeyler söylemişti. Daha sonra "veriler" in Konsay'a nakliyesi için hazırlanmasına yardımcı olacağımı ve sonraki gün onlarla birlikte Tredegarh'a döneceğimi bildirmişti. "Veriler" ile elbette askerler tarafından el konulan ve özel bir çadırda buz içinde tutulan küçük şişe kutusu ve ölü Geometrici'nin bedenini kastediyordu.

Bu arada Sammann, kankalarından biriyle benzer bir sohbet içindeydi; kendi taşıtlarıyla ayrılmış küçük bir Ita çıkarması gibi görünüyorlardı.

Ondan sonrası çoğunlukla çalışarak geçmişti; bana kara kara düşünmek için daha az zaman bıraktığından bu, muhtemelen iyi bir şeydi. Orolo, Geometrici'nin bedeninde bulunan teorik bilgiyle hayatının geri kalanını takas ettiği için bu bedeni Tredegarh'a nakil için hazırlamak, normal cenaze töreni yapabilseydik Orolo'nun bedenine göstereceğim saygıyı ona gösterme fırsatı sağlamıştı bana. Bize bu bilgiyi getirmek için iki hayat feda edilmişti; biri Arbre'dan, biri başka bir dünyadan.

Kalan vakitlerimde Cord'la konuştum. Önce duygularımdan bahsettim. Sonra Cord, olup bitenler hakkında kendi görüşlerini paylaştı ve bütün bunları Kelks bakış açısından yorumladığı ortaya çıktı. Sorguç Sark kendisine bir dönme bulmuşa benziyordu. Mahsht'ta Sorguç Sark'ın sözleri Cord'da zayıf bir izlenim bırakmış olabilirdi; ama Orithena'da başımızdan geçenlere dair bir şey onun aklında bunları doğrulamışa benziyordu ve onu aksine ikna etmeye çalışmanın kendi açımdan doğru zamanı değil gibiydi. Her şeyin bozuk soba gibi silbaştan olduğunu farkettim. Hayatlarını sadece kurambilime adamış olan ayutlar tarafından anlaşılabiliyorsa benim bu şeylerin daha gerçek bir açıklamasını yapmamın ne manası vardı? Cord, ki özgür ruhlu biriydi, hayatını bu tür düşüncelerin etkisi altına yaşamaktansa, anlayamayacağı ve tamir edemeyeceği bir makineyle kahvaltı hazırlamayı tercih ederdi.

Suyum sıkılmış ve iyice temizlenmişim gibi, zayıflamış ama daha güçlü hissederek yeni evimde dolaştım.

Mutfağın yarısı, paletlenmiş ve üst üste yığılmış su şişeleriyle işgal edilmişti. Dolaplarda garip bir surdışı bakkalliye karışımı ve Tredegarh'ın arapsaçlarından ve arboretumlarından taze mahsüller depolanmıştı. Masanın üzerine bazı kitaplar bırakılmıştı: birkaç tane eski kurgubilim romanı (ucuz kâğıda makine baskısı olan orjinallerin hepsi toz içindeydi; bunlar uygun yapraklara elle kopyalanmıştı) ve tadımlık felsefe, metakurambilim, kuantum mekaniği ve nöroloji. Bazıları Protas gibi kişiler tarafından yazılmış ünlü şeylerdi; bazılarıysa adını hiç duymadığım matlarda emek sarf eden ayutlar tarafından üretilmişti. Bana okuyacak malzeme sağlamak üzere bir çömez tayin edilmişti. Kütüphaneyi, raflardan gözleri bağlı bir şekilde rasgele kitaplar seçerek dolaştığı sonucuna vardım.

Yeni bir cüppe, urgan ve küre, geleneksel biçimde katlanıp paket halinde bağlanmış bir şekilde yatağımın üzerinde duruyordu. Düğümleri ve katları açmaya başlayıp son Ecba giysimden kurtularak giyinirken, Edhar'ın Gün Kapısı'ndan dışarı adımımı attığım günden beri başımdan geçen her şey bir düş gibi gelmeye başladı. Sanki her şey, Devşirilmeden önceki zamanlarım kadar uzak bir geçmişte olmuştu.

Mutfakta Sakular dünyadan gelen bütün yiyecekleri dolapların içine saklayarak ayırdım ve işime yarayacakları dışarıda görüp koklayabileceğim bir yerde bıraktım. Ekmek yapabileceğim her şeyi sağlamışlardı; bu

yüzden düşünmeden işe koyuldum. Kokusu modülün her yerine yayıldı ve yeni plastik, halı, yapıştıcı ve panonun kokusunu bastırdı.

Hamur kabarırken metakurambilim kitaplarından birini okumaya çalıştım. Tam uyuklamaya başlıyordum ki (kitap anlaşılmazdı ve beden saatimin güneşle senkronu bozulmuştu) birisi karavanımın duvarlarına yumruk atarak korkudan ödümü kopardı. Darbelerin ağırlığından, etrafta yürürkenki ayak sesinden, önünde duran duvarın her bir noktasına sanki ilkinde duyamayacakmışım gibi metodik bir şekilde vurmasından, dışardakinin Arsibalt olduğunu anladım.

Bir pencereyi açtım, çelik kafes tel ve plastik tabakanın arkasından bağırdım. "Bu senin alışık olduğun gibi taştan yapılmamış; bu yüzden küçücük bir vurma çok ses çıkarıyor"

Arsibalt'a benzeyen belli belirsiz bir hayalet menfezin ortasında durdu. "Fraa Erasmas! Sesini duymak ve belli belirsiz bile olsan sana tekrar göz ucuyla bakabilmek ne kadar güzel!"

"Aynen. Öyleyse hâlâ bir fraa olarak kabul ediliyor muyum?"

"Senin Anathem'ini programa uyduramayacak kadar meşguller; hemen şımarma"

Uzun bir sessizlik oldu.

"Çok ama çok üzgünüm" dedi.

"Ben de." Arsibalt gerçekten de üzgün gibiydi; bu yüzden bir süre gevezelik ettim. "Beni bir saat önce görmeliydin! Perişan haldeydim" dedim. "Hoş hâlâ öyleyim!.."

"Sen... orada mıydın?"

"Yüz metre kadar uzaktaydım diye tahmin ediyorum"

Sonra cidden ağlamaya başladı. Gidip de kolarımı ona saramıyordum. Söyleyecek bir şey bulmaya çalıştım. Bunun onun için daha zor olduğunu gördüm. Orolo'nun ölümünü izlemek benim için *kolay* olmamıştı; ancak bu mutlaka olacaksa, bunu oradan izlemek çok daha iyiydi. Ayrıca sonrasında sahilde arkadaşlarımla birkaç gün geçirmek daha iyiydi.

Tredegarh'dan gelen temsilci grup ortaya çıkıp bana neler olacağını anlattıktan sonra Cord, Yul, Gnel ve Sammann'la kamp ateşinin etrafına oturmuştum. Beşimizin bir daha asla birlikte olamayacağımızı söylemenin gereği yoktu.

"Sırf beni Afaroz etmek için Tredegarh'a getirmezlerdi" diye tahminde bulundum, "bu yüzden sanırım önceden neysem o olacağım." Sıcak

kamp ateşi ışığında hepsinin yüzüne baktım. "Ama asla aynı olmayacağım!.."

"Şaka yapmıyor" dedi Yul, "bütün şu kafa yaralanmalarından sonra"

Ganelial Crade "Ben bu insanlarla birlikte kalacağım" dedi.

Bu öylesine beklenmedik bir şeydi ki ne demek istediğini çözmek biraz zamanımızı aldı: Orithenalılara katılıyordu. "Landasher'a bundan bahsettim" diye devam etti, gösterdiğimiz tepkiyle eğlenmiş bir şekilde. "Beni bir süre deneyeceklerini ve çok uygunsuz değilsem kalabileceğimi söylüyor"

Yul ayağa kalktı ve kuzenine arkadan sarılıp sırtına vurmak için çemberin etrafında dolaştı. Boyalı şekerli su bulunan plastik bardaklarımızla onun sağlığına kadeh kaldırdık.

Ellerini havaya kaldırıp itirafta bulunan Sammann'a çevrildi başlar, "Bütün bunlar benim itibarım ve erişimim için çok iyi oldu" Hepimiz bir süre yalandan küfür yağdırdık. Bunu neşeli bir gülümsemeyle sünger gibi içine çekti. "Ben Fraa Erasmas'la birlikte; fakat muhtemelen uçağın farklı bir bölümünde Konsay'a uçuyor olacağım" Bu beni duygulandırdı; bu yüzden ayağa kalkıp yanına gittim ve hâlâ izin veriliyorken onu kucakladım.

En sonunda dikkatler, bir soğutucunun üzerinde birbirlerine yaslanarak oturan Yul ve Cord'a yöneldi. "Madem şimdi biz Arbre'ın Geometrici teknolojisinin önde gelen uzmanlarıyız" diye başladı Yul, "gidip buna göre iş arayabiliriz"

"Cidden" dedi Cord, "burada bize soru sormak isteyen birçok kişi var. Sonda tahrip olduğu için gördüklerimiz önemli. Kendimizi Tredegarh'da bile bulabiliriz"

"Yul'un alet edavatı da..." dedim. Onların Fraa Orolo'nun yanından savrulurkenki görüntüsünün bulanık bir anısı vardı. İlk kez Yul'un diyecek bir şeyi yoktu. Sadece denize doğru bakarak dalıp gitti ve başını salladı.

Cord bize "Benim pikap Norslof'da güvende olmalı. İşler biraz yoluna girer girmez gidip onu alırız. Sonra bir süreliğine dağlara çıkmayı düşünüyoruz; gecikmiş bir balayı" diye hatırlattı.

Ardından bir sessizlik çöktü. "Nişanlandığımızı söylemiş miydim?" demeden önce sessizliğin epeyce uzamasına izin verdi.

Önceki akşam Yul bana komplocu bakışıyla yaklaşıp cebinden parlak bir şey çıkarmıştı: Geometricilerin paraşütünün donanımından kestiği metal bir halkaydı bu. Doğaçlama böğürmelerle sıcak beyaz renge ulaşan kamp ateşinde halkayı ısıtmış ve Cord'un parmağına uyacağını umduğu büyüklüğe gelene kadar işlemişti.

"Cord'a şey soracaktım... eh... anlarsın ya. Ama hemen değil! Sonra. Bilirsin işte, işler yoluna girdiği zaman..."

Yul'un bir şekilde benden izin istediğini farketmiştim; bu yüzden onu kucaklamak için hareketlenip şöyle demiştim, "Ona iyi bakacağını biliyorum" Kucaklaması neredeyse belimi kırıyordu ve üzerimden atmaları için Vadililerden birini çağırmak zorunda kalacağımı sanmıştım bir an.

Yul biraz sakinleştikten sonra yüzüğe bakınama izin verdi. "Senin için normal bir takı değil" diye kabul etti, "ama başka bir dünyadan filan gelmiş olmasıyla o çok nadide bir parça, değil mi?"

"Evet" diye onayladım ettim onu, "O çok nadide bir parça" Sonra ikimiz de kendiliğinden akrabama baktık.

Gün içinde erkenden ona sormuş ve Cord da evet demiş olmalıydı. Bir süre kucaklaşma, bağrışma ve etrafta koşuşturma oldu. Evlilik töreninin *şimdi* olacağı söylentisiyle Orithenalılardan oluşan bir kalabalık etrafımızı sardı. Onları meraklı askerler, onları da bütün bu velvelenin ne olduğunu bilmek isteyen Konsay katılımcıları izledi. Bizi töreni o gün, sahilde yapmaya doğru iten çılgınca bir devinim vardı; ama kısa bir süre sonra herkes sakinleşti ve yaşananlar bir eğlenceye dönüştü. Orithenalı suurlar yol kenarındaki kanallardan kucaklar dolusu yabani çiçek toplayıp bunları çelenk biçiminde ördü. Askerler bir yerleden içki çıkararak, pervasız seslerle Cord ve Yul'u neşelendirerek olayın havasına girdi. Bir helikopter teknisyeni Cord'a en sevdiği papatya başlı tornavidasını verdi.

Bir saat sonra Tredegarh'a giden uçaktaydım.

Arsibalt biraz sakinleşiyordu. Derin, sarsıntılı bir nefes aldı. "Kaderini sakince kabul etmiş. Öyle görünüyor"

"Evet"

"Yere çizdiği sembolün anlamını biliyor musun? Analema mıydı?"

Aklıma bir şey geldi. "Hey!" dedim. "Bütün bunları nereden biliyorsun? Çekimleri izlemenize izin mi verdiler?"

Bir şey hakkında heyecanlı bir nutuk çekecek olmaktan hoşnuttu. Bu onu hemen sakinleştirdi. "Senin Konsay'dan habersiz olduğunu unutuyorum. Herkese bir şey anlatmak istediklerinde, örneğin Jesry uzaydan geri döndüğünde, bizi bütün Konsay'ı alacak kadar büyük tek yer olan Yıllıkçılar'ın galerisinde Kurul adında bir şeye çağırıyorlar. Orada kurallar gevşetilmiş; bize çekimler gösteriyorlar. Neyse, Orithena Ziyareti'nden sonra çok moral bozucu, bütün gün süren bir Kurul vardı"

"Buna verdikleri isim bu mu?"

Başıyla onayladığını görebiliyordum. Plastiğin içinden ayrıntıları çıkarmak zordu; ama yeniden sakal bırakmayı denemiş olmasından endişe ettim.

"Pekâlâ" dedim, "Onunla birlikte birkaç gün geçirdim... çekimde gördüğün olaylardan önce. Tabii ki Tapınak zeminindeki eski, orjinal analemayı gördüm"

"O artık çok değerli olmalı!" diye coştu.

"Öyle *idi*. Özellikle de şimdi geri dönemediğimiz için" dedim. "Ama Orolo'nun sahile çizdiği analemaya gelince, anlamını çözmek için özel bir sezgim ne yazık ki yok..."

"Kötü bir şey mi var?" diye sordu Arsibalt birkaç saniye sonra; zira ben bitmiştim. "Şimdi aklıma bir şey geldi" dedim. "Orolo'nun yaptığı bir uyarı. Sonda iticilerini ateşlemeden önce bana söylediği son şey. 'Analemamı deşifre etmiş olmalılar!'"

"'Onlar' muhtemelen Geometriciler anlamına geliyor"

"Evet. Bunun ne anlama geldiğini soracak durumda değildim..."

"Ve sonra da çok geç olmuştu" dedi Arsibalt.

Orolo'nun ölümü o kadar yeniydi ki sohbete bir süre ara vermek zorunda kalmıştık. İkimiz de düşünüyorduk. "Bly Tanık Tepesi'nde, odasının duvarındaki bir fototip Analema'yı gösteriyordu" dedim, "Eski olanı..."

"Evet" dedi Arsibalt. "Onu gördüğümü hatırlıyorum"

"Bu onun için neredeyse bir dini simgeye eşdeğerdi" dedim, "bazı Arklar için Üçgen'in anlamı gibi."

"Ama bu Geometricilerin onu 'deşifre' etmeleri konsundaki uyarısını açıklamaz" dedi Arsibalt. Bir süre buna kafa patlatarak orada öylece oturduk; ama hiç ilerleme sağlayamadık.

"Öyleyse" dedim, "Jesry uzaydan döndükten sonraki Kurul'da... Cennet Bekçisi'ne ne olduğunu gördün mü?"

"Sen gördün mü?" diye sordu. Sonra, birbirimizi komik ve uygunsuz bir şey söylemek için cesaretlendirerek ikimiz de bir sure sessiz kaldık ancak henüz bunun için doğru zaman değil gibiydi.

"Ötekiler nasıl?"

Arsibalt iç çekti. "Onları pek görmüyorum. Hepimiz farklı bir Laboratuvar'a atandık. Periklyne tam bir tımarhane ve biz farklı Lucublar seçtik"

Bu kelimelerin anlamlarını sadece tahmin edebildim. "Ama en azından nasıl olduklarını bana anlatabilir misin?"

"Jesry ve Ala için bunun farklı olduğunu bilmen gerek" diye başladı.

"Niçin?"

"Çünkü onlar Celp için çağrıldılar. Onlar öldü, isimleri o şekilde okunan herkes gibi. Yeni bir hayata başlamak zorundaydılar. Bazıları bundan çok hoşlandı. Hepsi buna alıştı. Sonra birden, haftalar sonra olay bir Konsay'a dönüştü"

"Ölümden dönmek zorundaydılar"

"Evet. Biraz tuhaflık beklemelisin"

"Tuhaflık! Pekâlâ, öyleyse en azından bu yere dair bir şey bildik olacak"

Arsibalt gülmek yerine boğazını temizledi.

"Çok geçmeden seni bu acayip mekanizmanın içinden çıkaracaklar" dedi bana Jesry. Arsibalt'ın tahminlerini boşa çıkararak, daha ekmeğim soğumadan beni ziyarete geldi.

Öylesine kesin bir güvenle konuşmuştu ki bunu kıçından uydurduğunu biliyordum. "Nasıl bu kadar emin olabiliyorsun?" diye sordum.

"Lazerler yanlış renkteydi" dedi.

Bu cümleyi yüksek sesle tekrarladım; ama hiçbir anlam veremedim.

"Bozulmamışlar'ın üstüne parlayan lazer" diye 'açıkladı' "bunu bir Konsay'a dönüştüren gece"

"Rengi kırmızıydı" dedim. Çok aptalcaydı ama taş atarak Jesry'nin beynindeki yarım yamalak bilgi kırıntılarını yerinden oynatmaya çalışıyordum.

"Burada, Tredegarh'da bazıları lazerler konusunda bilgili" dedi Jesry. "Bir şeyin tuhaf olduğunu hemen anlamışlar. Bir lazeri kırmızı yapmak için kullanılabilecek çok sayıda gaz veya gaz bileşimi var. Her biri farklı bir dalgaboyu üretiyor. Bir lazer uzmanı ışığın miktarına bakıp lazer aracı olarak hangi gaz karışımının kullanıldığını hemen anlayabilir. Geometricilerin lazer ışığının rengini bilmiyorlardı"

"Anlamıyorum nereye..."

"Neyse ki Rambalf'taki bir kozmograf o ışığa bir fotoandaç tablet tutmayı akıl etmiş" diye devam etti Jesry. "Böylece ışığın tam dalgaboyunu biliyoruz. Doğal yollardan oluşan herhangi bir tayf çizgisine uymadığı doğrulandı"

"Bu çok saçma! O dalgaboyları *her şeyin* esası olan kuantum mekanik hesaplamalardan ortaya çıkar!"

"Ama yeni maddeyi düşün" dedi Jesry.

"Tamam" dedim ve düşündüm. Çekirdeğin birleştiriliş biçimini bozarsanız, elektronların çekirdek etrafındaki dönüş biçimini değiştirirdiniz. Lazer ışığı, bir elektronunun yüksek enerjili bir yörüngeden daha alçak enerjili başka bir yörüngeye atlamasının sonucu oluşurdu. Enerji farkı ışığın dalgaboyunu, yani rengini belirliyordu. "Yeni maddeyle yapılmış lazerlerin doğada bulunmayan renkleri vardır" diye kabul ettim.

Jesry, benim sonraki adıma geçmemi beklerken sessizdi.

"Öyleyse" diye devam ettim, "Geometricilerin yeni maddesi var; lazer yapmak için onu kullanmışlar"

Jesry duruşunu değiştirdi. Plastiğin içinden duruşu *dışında* hiçbir şey göremiyordum; ama benimle aynı fikirde olmadığını biliyordum. İlk kez bunun nedenini de biliyordum.

"Ama onların yeni maddesi yok" diye devam ettim. "En azından anlamlı bir biçimde yok. Onların paraşütünü tuttum. Paraşüt iplerini. Ambar kapağını. Sadece sıradan şeylerdi; çok ağır, çok zayıf"

Başıyla onayladı. "Senin bilemediğin şey, –hepimizin birkaç saat öncesine kadar bilmediği şey– onların hepsinin yeni madde olduğu. O sondada gelen her şey –bütün donanım, bütün bedenler–, bizim yeni madde olarak adlandırdığımız şeyden; yani çekirdeğin bu evrende doğal olmayan yollarla birleştirilmesi..."

"Ama sondanın çoğu imha oldu!" diye itiraz ettim. "En azından yüzlerce metre kalınlığında külün içine gömüldü"

"Orithenalılar ve senin arkadaşların bazı parçalarla geldi. Elimizde T başlı kol var. Cord'un cebine koyduğu birkaç tane cıvata. Paraşüt ve ip parçaları. Kan örnekleri kutusu. Azuz Orolo sayesinde sırtından vurulmuş bir kadının tam bedenine sahibiz"

Bu neredeyse beni sıyırıp geçti. Jesry şu ana kadar Orolo'dan bahsetmemişti. Duruşundaki ve sesindeki bazı nüanslar, onu çok uzun zamandır tanıdığım için, onun kederlendiğini söylüyordu. Uzun bir süre daha böyle kederlenecekti.

Boğazımı temizledim. "Birçok kişi ondan bu şekilde mi bahsediyor şimdi?"

"Aslında zaman geçtikçe daha az kişi. Onlar çekimi bize izlettikten hemen sonra insanların ağzından çıkıverdi. Onun yaptıkları öylesine azuzvariydi ki kimse bunu düşünmedi bile. Son zamanlarda bazıları bundan döndü; bu durumu tekrar gözden geçiriyorlar"

"Tekrar gözden geçirecek ne var?"

Omuz silkti ve ellerini havaya kaldırdı. "Sen o konuda endişelenme. Nasıldır bilirsin. Hiç kimse aceleci olmak, Düşkün olarak adlandırılmak

istemiyor. Procçular muhtemelen Lucublarında Orolo'nun yaptığı şeye dair yeni radikal yorumlar uyduruyorlardır. Unut gitsin. O kendisini feda etti. Biz de ölü piliçten mümkün olduğunca çok bilgi elde ederek buna saygı gösteriyoruz. Ben de sana onun her atomunun her çekirdeğinin, sindirim sistemindeki mermilerin ve giydiği giysilerin yeni maddeden olduğunu söylemeye çalışıyorum; bu yüzden yirmigen prizmadaki her şey için de muhtemelen aynı şey geçerli."

"Öyleyse bu çekirdeklerin etrafındaki elektronlar eş derecede doğal olmayan bir şekilde davranıyor" dedim, "yanlış renkteki lazer ışığı gibi"

"Elektron davranışı, temelde madde yapısıyla eş anlamlıdır" diye ekledi Jesry. "Yeni maddenin icat edilmiş olmasının nedeni budur: çünkü çekirdeksenteziyle uğraşmak bize oynayabileceğimiz yeni elementler ve yeni madde yapısı sağladı"

"Ve canlı organizmaların işlevi, maddenin yapısına dayalıdır" dedim.

Jesry benden daha zekiydi. Bunu biliyor olmalıydı ama bunu pek belli etmezdi. Neden bahsettiğini anlamakta kaç kez başarısız olursam olayım, onun anladığı şeyi anlayabilme yeteneğime sabit bir güveni vardı. Bu onun sevecen olan tek niteliğiydi. Şimdi söylemek durumunda olduğum şeyle gerçekten ilgileniyormuş gibi öne eğilerek ve doğru yolda olduğumu bilmemi sağlayarak duruşunu tekrar değiştirdi.

"Geometricilerle veya onların virüsleri ya da bakterileriyle *kimyasal* etkileşimde bulunamıyoruz; çünkü lazer yanlış renteydi!"

"Bazı basit etkileşimler elbette mümkün" dedi Jesry. "Elektron elektrondur; bu yüzden bizim atomlarımız onlarınkiyle basit kimyasal bağlar oluşturabiliyor. Ancak virüslerin salgın oluşturacağı gelişmiş biyokimya yok"

"Öyleyse bizim işitemediğimiz sesler çıkarabiliyorlardı. Bizim bedenlerimizden yansıyan ışığı görebiliyorlardı. Hatta burnumuza yumruk bile atabiliyorlardı..."

"Ya da bizi kazıklayabiliyorlardı." Kazık kelimesinin bir fiil olarak kullanıldığını ilk kez duymuştum ama Ecba'yı havaya uçuran füzeden bahsettiği sonucuna vardım.

"Ancak bize enfeksiyon bulaştırmıyorlar" dedim.

"Tersi de olmuyor. Zamanla virüsler her iki tip maddeyle etkileşimde bulunabilecek şekilde evrimleşecek ve ekosistemi birleştirecek; ama bu uzun zaman alacak ve biz bunun önüne geçebiliriz. Bu yüzden. Yakında o kutudan dışarı çıkacaksın"

"Suları var mı? Oksijenleri?"

"Hidrojenleri bizimkine benziyor. Oksijenleriyse bizimkine ancak kendilerine su sağlayacak kadar benziyor. Bizim o havayı soluyup soluyamacağımızı bilmiyoruz. Karbon sistemleri biraz farklı gibi görünüyor. Metaller vesaire çok büyük farklılık gösteriyor"

"Geometriciler hakkında daha neler biliyorsun?"

"Senden daha az şey. Orolo Orithena'da ne yapıyordu?"

"Benim tam olarak anlayamadığım bir araştırma yöntemi kullanıyordu"

"Neler olup bittiğinin çokluevren yorumuyla tutarlı mı?"

"Tamamen..."

"Bana anlatsana!"

"Anlatmaya korkuyorum!.."

"Niçin?"

"Çünkü yüzüme gözüme bulaştırmaktan korkuyorum"

Jesry cevap vermedi ve plastiğin arkasından beni şüpheyle gözlediğini hayal ettim.

Elbette o konuda konuşmak istemeyişimin gerçek nedeni, bizi doğruca Afsunculara götürmesinden korkmamdı ve bir de gözlem altında olduğumuzu tahmin ediyordum.

"Başka sefere" dedim, "kendimi daha iyi hissettiğim zaman. Bir yürüyüşe çıkabiliriz. Orolo'nun bağında teorik diyaloglara girdiğimiz zamanki gibi"

Orolo'nun bağı, güneye bakan eğimi yüzünden Edhar'ın Gedikli Papaz'ının penceresinden görünmeyen yerlerinden biriydi ve birbirimize gireceğimiz zaman gittiğimiz yerdi. Jesry mesajı aldı ve başıyla onayladı.

"Ala nasıl?" diye sordum.

"İyi. Onu ne zaman göreceğini bilmiyorum; çünkü senin Celp'inden sonra ben ve o bir ilişki yaşamaya başladık."

Kulaklarım alevlendi, sırtımdaki tüyler diken diken oldu. En azından öyle bir his oluştu. Daha sonra bir aynaya baktığımda aslında çok da farklı görünmediğimi farkettim; sadece biraz daha aptal görünüşlüydüm. Beynimin daha yüksek, daha çağdaş, yani beş milyon yıldan daha yakın tarihte evrimleşmiş olan bölümü, sohbeti sürdürmenin iyi olabileceğini düşünüyordu. "Pekâlâ. Bana söylediğin için teşekkür ederim. O zaman şimdi ne olacak?"

"Eh, onu tanıdığım kadarıyla kararı o verecek. Kararını verene kadar da muhtemelen ikimiz de ondan haber almayacağız."

Hiçbir şey söylemedim.

"Zaten o meşgul" diye devam etti Jesry. Benimle işinin bittiği, sıkıldığı ve gerçekten ayrılmak istediği içime doğdu; ancak o bile bu bombayı ortada bırakıp da çekip gidemeyeceğini bildiği için Konsay'ın yapısını ve nasıl organize edildiğini anlatmakla biraz zaman geçirdi. Bunun birazını duydum.

Beni bu kadar çabuk ziyarete gelmesinin nedeni buydu. Bana bu haberi çelik kafesle ayrılmışken patlatabilmek için. Zeki çocuk!

Çünkü (düşündüğüm gibi, veda ettikten sonra) beni tanıyordu, benim bu konuda derin düşündüğümü ve mantıklı olduğumu biliyordu. Niçin bir ilişkiye başlamasınlardı ki? Ala Celp edildikten sonra, ben de kendimi boşta hissetmiştim.

Bu beni hiçbir yere götürmemişti!

Bir parça ekmek yedim. Balon giysiler içinde üç ayut karavanın içine girdi. İkisi biraz daha kanımı çaldı. Kan hırsızları giderken öteki geride kaldı. Balon giysisinin başlığını asılıp çıkardı ve yere attı. Eldivenlerini başlığın içine tıkıştırdı. Parmaklarını saçlarının içine daldırdı ve kendi kafasına dokundu. "İçerisi havasız" diye açıkladı baktığımı görünce. "Suur Maora. Yüzlükçü. Beşinci Çörekçi. Daha önce hiç duymadığın bir mattanım. Ekmeğinden biraz alabilir miyim?"

"Virüs bulaşmasından korkmuyor musun?"

Kaskına ve sonra bana baktı.

Suur Maora'nın oldukça çekici olduğunu düşündüm, ama benden on beş yaş büyüktü ve o anda kendime güvenmiyordum. Belki de bana uzaylı virüsü taşıyıcısı muamelesi yapmayan herhangi bir kadına kapılabilirdim. Ona bir parça ekmek verdim. "Ne berbat bir yer!" diye düşüncesini dile getirdi etrafa bakınırken. "Dışlaklar böyle mi yaşıyor?"

"Çoğu."

"Yakında çıkarsın ama." Derin bir iç çekti ve yüzündeki ifadeden aldığı koku hakkında ne düşündüğünü anlayabiliyordum. Sonra sinirli bir tavır takındı ve başını salladı. "Burada çok fazla sanayi yan ürünü var" diye mırıldandı.

"Sen necisin?" diye sordum. "Beşinci Çörekçiler ne yapar? Afedersin, bilmek zorundayım"

"Teşekkür ederim" dedi ekmek parçasını elimden kabul ederken kazara elime dokunarak. Bir ısırık aldı ve çiğnerken boşluğa doğru bakakaldı.

Çörekçi Öğreti'yi izleyen ayutlar Yeniden Yaratılış'tan hemen sonra dağılıp kavga etmeye ve hangi tarikatın Çörekçiler, Protestan Çörekçiler ve Yeni Çörekçiler vesaire adlarını kullanabileceği üzerine atışmaya baş-

lamışlardı. En sonunda numaralandırma sistemine geçmişlerdi. Şu anda yirmilerin başlarındaydılar; bu yüzden Beşler oldukça köklüydü.

"Beşinciler, Dördüncüler ve Altıncıların arasındaki farklılıkların burada konuyla ilgisi olduğunu düşünmüyorum" diye bir sonuca vardı en sonunda, sorumu savuşturmaya çalışarak. Bana bakmak için döndü. "Sadece nasıl koktuklarını bilmek istiyorum"

"Sahi mi?"

"Evet. Örneğin paraşütü sen tuttun, değil mi?"

"Evet."

"Eğer Arbre'daki bir askeri ikmal deposundan gelen eski, büyük bir paraşütü tutmuş olsaydın, onun kokusunu alabilirdin. Belki bir çanta içinde uzun süre tıkılı kaldığı için küf kokardı"

"Keşke buna dikkat edebilecek kadar aklım başımda olsaydı!"

"Sorun değil" dedi Suur Maroa. O bir teordu, başarısızlıklara alışkındı. "Biraz meşguldun. Bu arada, iyi iş çıkardın"

"Ah, teşekkür ederim"

"Soğukkanlı kız..."

"Cord."

"Evet, kapaktaki basınç dengeleme valflerini açtığında hava hareket etti mi?"

"Kapsülün içine doğru" dedim.

"Öyleyse bizimkiyle karışana kadar onların atmosferini koklayamadın"

"Doğru"

"Kahretsin!"

"Belki beklemeliydik" dedim.

Bana keskin bir bakış fırlattı. "Bu gibi şeyler söyleyerek etrafta dolaşmanı tavsiye etmem!"

Şaşırdım. Kendisini frenledi ve daha alçak bir ses tonuyla devam etti: "Burası her şeyi bilenlerin başkenti. Herkes kıskanç. Sen ve Nesep'ten bir grup tip yerine orada kendilerinin olmasını isterler. Kendilerinin daha iyisini yapabileceklerini düşünürler"

"Tamam, önemli değil" dedim. Askerlerin her şeyi berbat etmek için geldiklerini bildiğimiz için yapmamız gerekeni yaptık.

"Şimdi oldu" dedi. "Şimdi koklamaya gelirsek: herhangi bir şeyin kokusunu, herhangi bir anda aldığını hatırlıyor musun?"

"Evet! Bu konuda konuştuk!"

"Ita çekicisini sana tuttuğu zaman konuşmadın."

"Sammann gelmeden önce. Sonda henüz inmişti. Orolo motorların duman kokusunu aldı. Zehirli yakıt kullanıp kullanmadıklarını bilmek istedi..."

"Akıllıca. Bazıları ürkütücüdür" diye ekledi Maroa.

"Ama hiçbir koku almadık. Hepsinin buhar olduğuna karar verdik. Hidrojen ve oksijen."

"Bu hâlâ olumsuz bir sonuç!"

"Ama daha sonra sondanın içinde belirgin bir koku vardı" dedim. "Bunu şimdi hatırlıyorum. Cesetle bağlantılı. Bunun bir tür vücut sıvısı olduğunu düşündüm"

"Kokuyu çıkaramadığın için mi öyle düşündün?" diye sordu Suur Maroa, bu konuda uzun bir süre düşündükten sonra.

"Benim için yeni bir şeydi."

"Öyleyse Geometriciler'in organik molekülleri bizim koklama sistemlerimizle kimyasal olarak etkileşebiliyor" diye sonuç çıkardı. "Bu ilginç bir sonuç. Teorlar bunu yanıtlamam için ensemde dolaşıyor; çünkü bu tepkimelerin bazıları kuantum mekaniktir"

"Bizim burnumuz kuantum cihazları mı?"

"Evet!" dedi Maroa, gülümsemeye yakın zeki bir bakışla. "Az bilinen gerçek!.." Ayağa kalkıp kaskını aldı. "Bu yararlı bir sonuç. Cesetten bir numume alıp laboratuvardaki koklama dokusuna tutmalıyız" Tekrar zeki bir şekilde bana baktı. "Teşekkür ederim!" Saçmasapan bir ayrılma töreniyle eldivenlerini giydi ve son kez gördüğüme üzüldüğüm yüzüne kaskını indirdi.

"Bekle!" dedim. "Bunlar nasıl olabildi? Geometriciler nasıl bu kadar çok bize benzeyebilir ve yine de farklı maddeden yapılmış olabilir?"

"Bir kozmografa sorman gerekecek" dedi. "Benim uzmanlığım parazitlerle ve onları parçalamakla ilgili"

"Bu beni ne yapar?" diye sordum; ama kaskını yerine oturtmakla espiriyi yakalayamacak kadar meşguldü. Benim ön kapının dışına kurdukları bir tür hava kilidinin içine geçti. Kapı kapandı ve kilitlendi, bant makinesi yine kaba sesler çıkarmaya başladı.

Hava kararda. Bu çelişki beni sinirlendirmişti. Geometriciler bize benziyordu; ama bizden, Maroa'nın kokularını bile alamayacağımızı söylediği kadar farklı bir maddeden yapılmışlardı. Konsay'dakilerin bazıları uzay virüslerinden korkuyordu; Maroa'nın korkmadığı kesindi.

Benim bu kutunun içine tıkılmam, insanların birkaç yüz metre ötedeki tebeşir odasında yaptığı tartışmaların bir yan ürünüydü. Jesry'nin Konsay'ın ne olduğuna dair yaptığı gevezeliğe daha çok dikkat etmeliydim.

Lio geç geldi ve pencerede öttü. Bu bizim yat borusundan sonra dışarıya çıktığımızda Edhar'da kullandığımız sahte bir kuş ötüş sesiydi.

"Seni hiç göremiyorum" dedim.

"Aynen. Daha çok şişler ve çürükler görüyorum."

"Vadililerle mi çalışıyorsun?"

"O daha güvenli olurdu. Hayır en az benim kadar hantal olan insanlarla çalışıyorum. Çınlayan Vadi ayutları da izleyip gülüyor"

"Eh, umarın onlara günlerini gösteriyorsundur"

"Elbette demeyi çok isterdim" diye itiraf etti, "eğitimenlerimin gözüne girmemin pek imkânı yok."

Boş, kare bir parça plastiğe doğru konuşmak tuhaf geldi ve bu yüzden ışıkları kapatıp karanlıkta onunla birlikte oturdum. Uzunca bir süre. Orolo hakkında, düşünerek, konuşmadan.

"Sana niçin dövüşmeyi öğretiyorlar?" diye sordum. "O pazarı ellerine geçirdiklerini düşünüyordum"

"Birden çok ilginç bir soruya atladın, Raz" dedi boğuk bir sesle. Sesi tamamen kısılmıştı. "Cevabı henüz bilmiyorum. Sadece bazı düşünceler geliştirmeye başlıyorum"

"Pekâlâ, benim vücut saatimin içine edildi; bütün gece uyanık olacağım ve bana bıraktıkları kitaplar okunacak gibi değil. Kız arkadaşım Jesry'yle kaçtı. Bu sebeple burada oturup senin fikirlerini dinlemekten mutluyum."

"Sana hangi kitapları bıraktılar?"

"Bir karmaşa."

"İhtimal yok. Ortak bir konu olmalı. İlk mesandan önce belli bir çizgiye gelmelisin."

"Jesry de o kelimeyi kullandı. Ben de ne anlama geldiğini çözmeye çalışıyordum"

"Yemeğin servis edildiği düz bir yüzey anlamına gelen Ön Orthça bir sözcüğün küçültme ekinden geliyor."

"Öyleyse 'küçük masa'..."

"'Küçük akşam yemeği' olarak düşün. Burada önemli bir gelenek haline geliyor. Gerçekten Edhar'dan çok farklı Raz. Yemekhane'deki herkesin kendi yiyeceğini taşıması ve istediği yere oturmasıyla gerçekleşen bizim yemek yeme biçimimiz için de pek övücü olmayan bir sözcükleri bile var. Geri, kaotik olarak görülüyor. Sadece çömezler ve birkaç çileci mezhep bunu yapıyor. Burada mesa her şeydir. Kişi sayısı en çok yedidir. Herkesin duyabilmesi için ve insanların yan sohbetlere ayrılmayacağı bir masa etrafına en çok sığdırabileceğin kişi sayısı olarak düşünülür bu"

"Öyleyse içinde birçok yedi kişilik masanın olduğu büyük bir yemek salonu mu var?"

"Hayır, o çok gürültülü olurdu. Her mesa, mesahane adı verilen küçük özel bir odada kurulur."

"Öyleyse, Yemekhane mutfağı civarlarında bir dizi mesahane mi var?"

Lio benim nahifliğime gülüyordu. Kaba bir şekilde değil ama. Birkaç hafta öncesine kadar kendisi de aynı cahillikteydi. "Raz, burasının ne kadar zengin bir yer olduğunu anlamıyorsun. Burada Yemekhane yok; burada merkezi bir mutfak yok. Her yer vakıf ve papaz binası dolu."

"Onların faal durumda vakıfları mı var? Ben onların ortadan kaldırıldığını düşünüyordum..."

"Üçüncü Talan reformlarında" dedi. "Öyleydi; ama Shuf Vakfı'nın Eski Protestan Faancılar tarafından nasıl onarıldığını bilmiyor musun? Buna benzer yüz yeri olan bir konsenti hayal et; her biri Shuf Vakfı'nın hiçbir zaman olmadığı kadar büyük ve güzel. Papaz binalarından hiç bahsetmeyeyim bile!"

"Kendimi bir hödük gibi hissetmeye başladım bile..."

"Kendine gel!"

"Öyleyse ayrı bir mutfak var..." Böylesi çılgınca bir düşünceyle başedemeyerek durdum.

"Her bir mesahane için ayrı bir mutfak; bir kerede sadece on dört porsiyon pişiriliyor!"

"Yedi dediğini sanıyordum."

"Uşaklar da yemek zorunda."

"Uşak ne demek?"

"Biziz!" Lio güldü. "Dışarı çıkmana izin verdiklerinde kıdemli bir fraa veya suurla eşleştirileceksin; bu senin duayenin olacak. Birkaç saat öncesinden vakıf veya papaz binasına gidiyorsun ve birlikte öteki uşaklarla birlikte akşam yemeğini hazırlıyorsun. Çanlar akşamı çaldığında duayenler gelip masanın etrafına oturuyor, uşaklarsa yemeği getiriyor. Tabakları dağıtmadığın zamanlarda sırtın duvara yaslanmış olarak duayeninin arkasında ayakta duruyorsun"

"Bu tam bir *şoki*" dedim. "Benimle dalga geçip geçmediğinden tam olarak emin olamadım"

"Önceleri ben de inanamadım" dedi Lio gülerek. "Bu bana kendimi bir ahmak gibi hissettirmişti. Ama sistem çalışıyor. Başka hiçbir şekilde bir parçası olamayacağın sohbete kulak misafiri oluyorsun. Yıllar geçtikçe duayen oluyorsun ve kendine bir uşak alıyorsun"

"Ya duayenin bir salaksa? Ya her akşam aynı sıkıcı sohbetin olduğu kötü bir mesaysa? Edhar'da yaptığımız gibi kalkıp başka bir masaya geçemiyoruz!"

"Bizim sisteme değişmezdim" dedi Lio. "Öyle bir mesele değil bu; çünkü Konsay'a davet edilen kişiler çok ilginç oluyorlar."

"Peki, senin duayenin kim?"

"Tarikatçı kutsal bir savaşın ortasındaki büyük bir şehirde yer alan gökdelenin tepesine kurulmuş bir matın Gedikli Muhafız'ı bir kadın."

"İlginç. Peki senin mesahanen nerede?"

Lio şöyle dedi, "Duayenimle birlikte ben her akşam farklı bir yerde dönüşümlü olarak çalışıyoruz. Bu sıra dışı bir durum"

"Hmm. Beni nereye yerleştireceklerini merak ediyorum"

"Kitapları okuyup belli bir çizgiye gelmen gerekmesinin nedeni bu" dedi Lio. Hazırlıklı olmazsan duayeninle başın derde girebilir"

"Ne yapmaya hazırlıklı... peçetelerini katlamaya mı?"

"Olan biteni anlaman bekleniyor. Bazen uşaklar bile sohbete katılıyor"

"Ooo. Ne büyük bir şeref!"

"Duayeninin kim olduğuna bağlı olarak, bu *büyük* bir şeref olabilir. Duayeninin Orolo olduğunu düşünsene"

"Seni anlıyorum. Ama bu söz konusu değil."

Cevap vermeden önce Lio bir süre kara kara düşündü. "Bu da başka bir şey" dedi sakin bir sesle. "Anathem ayunu bin yıla yakın bir süredir Tredegarh'ta kutlanmadı"

"Bu nasıl olur? Burası Edhar'dan yirmi kat daha kalabalık!"

"Bütün farklı bölümler ve vakıflar tuhaf tiplerin ve uyumsuzların barınak bulmasını mümkün kılıyor" dedi Lio. "Sen ve ben zorlu bir şehirde büyüdük kardeşim!.."

"Bana sevgi gösterilerinde bulunma şimdi"

"Vadililerle her günümü boks yaparak geçiriyorken bu mümkün değil" dedi Lio.

Bu bana onun yorgun olduğunu hatırlattı. "Hey! Gitmeden önce... bir soru" dedim.

"Evet?"

"Biz niçin buradayız? Bu Konsay bir kolay hedef değil mi?"

"Evet"

"Bunu dağıtacaklarını sanıyordum"

"Ala sırf bunun için olasılık planları yapmakla meşgul" dedi. "Ama henüz emir verilmedi. Belki de bunun bir kışkırtma gibi görünmesinden endişe ediyorlardır"

"Öyleyse.... biz..."

"Rehineyiz!" dedi Lio, neşeli bir şekilde. "İyi geceler, Raz!.."

"İyi geceler, Lio"

Lio'nun tavsiyesine rağmen, benim için bırakılan kitapları kavrayamadım. Beynim fazlasıyla boştu. Romanlara şöyle bir göz gezdirmeye çalıştım. Bunları takip etmesi daha kolaydı; ama niçin böyle şeyleri okumakla *görevlendirildiğimi* kavrayamadım. Üçüncü romanın yaklaşık yirminci sayfasına kadar ilerledim ve roman kahramanı bir kapıdan paralel evrene atladı. Öteki iki roman da paralel evren senaryoları etrafında dönüyordu ve bu yüzden bu konuda düşünmemin beklendiği ve diğer kitapların da o temayla ilgili olduğu sonucuna vardım. Vücudum aniden uyku vaktinin geldiğine karar verdiğinde bilincimi kaybetmeden önce kendimi güçlükle yatağa attım.

Tuhaf tonlarda çalan çanlarla ve Tulia'nın adımı söylemesiyle uyandım; ama mutlu bir şekilde değil. Bir anlığına Edhar'da olduğumu hayal ettim. Hemen ardından tek gözümü açtığımda –sadece araladığımda– ilk gördüğüm bir karavanın içinde olduğumdu.

"Tanrım!" diye bağırdı Tulia, ürkütücü yakınlıkta bir mesafeden. Uyanınca onu ayak ucumda ayakta buldum. Balon giysi yoktu. Yüzündeki ifade sanki beni bir genelevin dışındaki bir çukurda iki seksen uzanmış halde bulmuş gibiydi. Elimle etrafı yokladım ve büyük bölümümün cüppemle örtülü olduğuna kendimi ikna ettim.

"Derdin ne senin?" diye mırıldandım.

"*Şimdi* kımıldamak zorundasın! Derhal! Senin için Kuncak düzenliyorlar!"

Bu ciddi göründü ve yuvarlanarak yataktan kalkıp onun peşinden karavanın dışına çıktım. Hava kilidi yırtılmıştı; plastiğin üzerine bastık. Bir kemerin altından, uzaktaki ucu demir parmaklıklarla bir matı diğerinden ayırmak için kullanılan bir tür korkulukla kapatılmış eski bir Matik yeraltı mezarlığının altından avluyu geçtik. İki sıra devasa sayfa ağacıyla korunan uzun düz bir patikaya doğru koşmaya başlar başlamaz arkamızdan langır lungur kapatan kızgın görünümlü bir çömez tarafından açık tutulan bir kapısı vardı. Bu patika, sayfa ağacı ormanının ortasından geçiyordu.

Ayakkabı giymekten ayaklarım yumuşamıştı. Taşların ve kök yumrularının üzerinden geçerken kırıtmaya başladım; bu yüzden Tulia benden öndeydi. İlerde sayfa ağacı ormanının etrafı, Tulia'nın nefeslenmek

ve beni beklemek için duraksadığı on küsur metre yükseklikteki devasa bir kemerin delip geçtiği bir duvarla çevriliydi.

Yaklaştıkça Tulia yüzünü bana döndü ve kollarını kaldırdı. Onu yerden kaldırarak sımsıkı kucakladım ve ikimiz de gülmeye başladık. Onu bunun için seviyordum. Orolo'nun ölümüne üzüntüden başka bir şeyle karşılık veren tanıdığım tek kişiydi. Üzgün olmadığından değil; ama Orolo'yla gurur duyuyordu; onun yaptığı bir şeyden heyecan duyuyordu. Yaşadığım ve bir kez daha arkadaşlarımla birlikte olmak üzere geri geldiğim için mutluydu.

Sonra yine koşuyorduk: kemerden, kilometrelerce devam ediyormuş gibi görünen büyük ve eski koruluklar serpiştirilmiş inişli çıkışlı yeşilliklerin içine koştuk. Her otuz metrede bir taş binalar yükseliyordu ve bunları patika ağları birleştiriyordu. Bunlar Lio'nun bahsettiği vakıf ve papaz binaları olmalıydı. Her şeyden çok çimenliklerden etkilenmiştim; Edhar'da araziyi bu şekilde heba edemezdik.

Çan sesleri giderek yaklaşıyordu. Manastır ve kütüphane karışımı bir blok olan, bilhassa devasa bir binanın köşesinden dolaşırken en sonunda Uçurum'u gördük. Tulia bizi doğruca oraya götürecek ağaçlı geniş patikaya yöneltti ve sonra kayalığın dibine yığılmış Katedral bloğunu görebildik.

Uçurum, dokuz yüz metre yükseklikte bir granit kubbe batı yüzünden sıyrıldığı zaman oluşturulmuştu. Ayutlar aşağıdaki karışıklığı temizleyip binalar ve duvarlar yapmak için dağılan parçaları kullanmıştı. Hiçbir yapay saat kulesi Uçurum'la yarışamayacağından, katedrallerini uçurumun dibine inşa etmiş ve Uçurum'u Saat olacak şekilde ya da tam tersi, yontarak yukarıdaki granite galeriler, düz çıkıntılar ve tüneller oymuşlardı. Yıl boyunca her biri eskisinden daha yüksek ve büyük, hepsi hâlâ zamanı gösteren bir dizi kadran inşa edilmişti: hepsi de geç kaldığımı söylüyordu.

"Kuncak" nefesim kesildi, "bu..."

"Senin Konsay'a resmi girişin" dedi Tulia. "Herkes bunu yaşamak zorunda. Seyyahlık döneminin resmi sonu. Biz bunu haftalar önce yaptık"

"Sona kalan için bir sürü zahmet"

Tulia bir kez keskin bir şekilde güldü; ama nefesi tükendiğinden bunu sürdüremedi. "Şımarma Raz! Biz bunları haftada bir yapıyoruz. Sekiz farklı mattan yüz tane seyyah var; hepsi seni bekliyor!"

Çanlar durdu -kötüye işaret! Adımlarımızı hızlandırdık ve iki-üç yüz metre kadar sessizce koştuk.

"Herkesin buraya uzun süre önce vardığını sanıyordum!" dedim.

"Sadece büyük konsentlerden. Bazılarının ne kadar soyutlanmış olduğuna inanamazsın. Bir Matarrhite kafilesi bile var!

"Öyleyse ben Tanrıyataparlar ile beraberim, ha?

Katedral'e en yakın papaz binasının en eski bina olduğunu görüyordum: sıra sıra kemerler, galeri, yürüyüş yolu ve avlu. Matik kapılar ve bağıran kemerlerin arasında papaz binaları minik ve kabaydı. Üzerlerine ta Yeniden Yaratılış'a dayanan zamanın izleri kazınmıştı. Eski komşularının yaş, ün ve itibar sayesinde edindiği şeyi heybet ve görkemlilikle elde etmeye çalışan yeni kuleler vardı.

"Bir şey daha" dedi Tulia, "Neredeyse unutuyordum. Kuncak'tan hemen sonra bir Kurul olacak"

"Arsibalt onlardan bahsetti... Jesry bunlardan birine katıldı mı?"

"Evet. Keşke daha çok vaktim olsaydı, ama... her şeyin bir oyun olduğunu aklından çıkarma sadece."

"Bu bir uyarıya benziyor!"

"Bir odada o kadar kişi toplandığınızda, adına yaraşır bir diyalog gerçekleşmez; hepsi cambazlıktır. Filtrelenmiştir"

"Politik mi?"

"Elbette. Bu adamlarla politik olarak aşık atmaya kalkma"

"İş oraya varınca ben tam bir ahmak olduğum için..."

"Aynen!"

Birkaç adım daha sessizce koşmaya devam ettik ve Tulia fikrini değiştirdi. "Sohbetimizi hatırlıyor musun, Raz? Eliger'den öncekini?"

"Pi sayısının daha çok basamağını ezberleyebilmem için işlerin politik akibetini garantiye alacaktın" diye hatırladım.

"Onun gibi bir şey" dedi, şaka yollu kıkır kıkır gülerek.

"Peki o plan nasıl işliyor?"

"Sadece gerçeği anlat. Numara yapmaya çalışma."

Görünür evrenin yarısı şimdi gri granitti. Tek amacı başka sıra, dizilim ve basamak sistemini bir arada tutan basamakları desteklemek olan merdivenleri koşarak çıktık ancak bir noktada merdivenler düzleşti. Tam karşımızda bir giriş vardı; ama yanlış girişti. Seyyahların Gün Kapısı tarafından girmesi gerekiyordu; bu yüzden Katedral'in çevresinin dörtte bir mesafesini koşmak ve Tulia urganımdan tasma kayışı gibi tutup beni içeri çekmemiş olsaydı yarım saat bakakalacağım bütün girişlerin en büyüğüne girmek zorundaydık. Lobiye benzer bir şeyin içinden koşarak geçip tekrar dışarıya çıktığımızı düşündürecek kadar geniş bir galeriye girdik. Merkeze kadar bir koridor uzanıyordu. Yolun dörtte üçü

kadar bir mesafede ayaklarını sürüyerek mihraba doğru ilerleyen ayutların en arkada olanlarını görebiliyordum. Tulia geride kalıp Uçurum'un tepesinden işitilebilecek şekilde kıçıma bir şaplak attı ve fısıldadı: "Peştemallı adamları takip et! Ne yapıyorlarsa onu yap!" En az otuz baş bakmak için döndü; oturma yerlerinde aralıklı olarak Sakularlar oturuyordu.

Hızlı yürümeye başladım. Nefesimi dengelemem gerekiyordu. Tam koridorun başındaki ekrana girdikleri sırada beş altı "peştemallı adam"a yetişecek şekilde adımlarımı ayarladım. Onları takip ederken çeşit çeşit başpapaz, bir koro, peştemallı adamlar ve başka birçok ayut kafilesiyle birlikte yarım daire biçiminde büyük bir odanın, mihrabın içinde buldum kendimi.

Kuncak bizim matik ayunlarımızdan biriydi. Programlanmış hareketlerin yapıldığı, eski cümlelerin söylendiği veya sembolik nesnelerin belli biçimlerde kullanıldığı, müzikli eğlenceler ve mor giysili başpapazların konuşmalarıyla süslenen birçok ana dayanan resmi bir programdı. Bir Sakular, bütün bunları doğrudan büyücülük olarak değilse bile komik züppelik olarak görürdü. Havaya girip bunları bir ayutun görmesi gerektiği gibi görmeye çalıştım. Eninde sonunda Kuncak'ın amacı, seyyahları yeniden matik ruh haline sokmaktı. Buraya kadar Provener gibi günlük ayunlardan daha etkileyici ve muhteşemdi belki de onların Tredegarh'daki her zamanki halleriydi bu. Başpapazları gerçekten şov yapmayı, büyük oyuncuların tiyatroda yaptığı gibi izleyiciyi yakalamayı biliyordu. Giysileri gerçekten güzeldi ve sayıları göz korkutucuydu; Başpiskopos'un yan taraflarında sadece iki Gedikli'si değil sıra sıra başka başpapazlar, kendi arkadaş çevresi olan ve sanki kendileri Başpiskopos olabilirmiş gibi görünen kişiler vardı. Muhtemelen Konsay'ı veya en azından bunun Matik tarafını işletebilsinler diye hepsi kendi konsentlerinden Celp edilmiş bir yüksek Başpiskoposlar kuruluna baktığını farkettim. Ekranın öteki tarafında bir yerlerde bu başpapazların matik dünyada olduğu kadar önemli olan bir Pürokrat kabinesi olmalıydı.

Kendimi uyuz bir dilenci gibi hissettim ve sadece mendil giyen ayut tarikatının yanında duruyor olmamı muhteşem bir şans olarak gördüm. Bununla birlikte onlara baktıkça bunların aşınarak neredeyse yok olmaya yüz tutmuş cüppeler olduğunu anlamaya başladım. Aşınmış uçlarından sarkan gevşek ipler, bu adamların (hepsi erkekti) orta bölümlerinde geri kalan kumaş parçalarını bağlamak için kullandığı urgansı rasta saçı biçiminde biraraya yığılmıştı. Cüppenin bir ucunu aşındırmak bizim Edhar'daki geleneğimizdi. Bununla birlikte bizim tarikatımızın en eski üyeleri ihtiyarlığa yenildikleri zaman, birkaç santimetre uzunluğunda

püsküllü cüppelerle gömülebiliyordu. Bu tarikatte cüppeler yaşlıdan gence geçiyor gibiydi. Bunlardan bazıları binlerce yıllık olmalıydı. Bu yarı çıplak fraalardan bir tanesi şiş göbekli, geri kalanı sıskaydı. Onlar Ekvator'a yakın bir yerde yaşamaya eğilimli olan bir ırka aitlerdi. Saçları müthişti; ancak hiçbir ifade olmaksızın mihrap katının yukarısındaki boşluğun içine bakan gözleri kadar müthiş değildi. Kapalı yerlerde bulunmaya alışık olmadıkları izlenimi edindim.

Diğer altı kafile karmaşık sarma biçimleri olan tam boyutta cüppeler giyiyordu. Birbirleriyle ortak tek yönleri buydu. Grupların her biri tamamen farklı türban, şapka, kukuleta, ayakkabı, cüppe altı, cüppe üstü ve hatta ziynet eşyasıyla donatılmışlardı. Açıkçası Edhar'da biz spektrumun ciddi tarafındaydık. Belki de sadece Vadililer ve peştemallı adamlar, kendilerini, bizden daha çok dünya nimetlerinden kendilerini çekmişlerdi.

Görkemli açılış turlarımızı bitirdikten sonra, Başpiskopos birkaç şey söylemek için yukarı çıktı. Ekranların arkasında, karanlık galerilerde iç çekip yerleşenlerin sesini duymak mümkündü. Kendime, aşağı doğru, bakmayı göze aldım ve kirli çıplak ayaklar, mümkün olan en kötü şekilde sarmalanmış (Uykudan Yeni Kalkmış Spesiyalite) kaba ve soluk renkli bir cüppe, hâlâ kırmızı olan yaralar ve sarımsı yeşil renge dönmüş çürükler gördüm. Sahte Yaban'ın tekiydim.

Kuncak gruplarından en kalabalık ve süslü püslü olanlarından biri öne adım atıp bir müzik parçası okudu. Zorlanmadan altı kişilik çoksesliliği kotaracak kadar güçlü sesleri vardı. Ne kadar ince bir jest diye düşündüm. Sonra onların yanındaki grup, daha önce hiç duymadığım tonlar ve makamlarda teksesli bir ilahi söyledi. Sıradaki grubun, cüppelerinden kopya kâğıtlarını dışarıya çıkarma endişesi içinde olduklarını gördüm. Sonra bir hisse, sadistçe bir kâbusta edinilebilecek bir duyguya kapıldım: tam bir tuzağa düşmüştüm. Her bir grup bir şarkı söylemek zorundaydı! Bense tek kişiden oluşan bir gruptum! Sersem sersem ellerimi sallayıp dilenmek işime yaramayacaktı. Konsay'daki hiç kimse bunun sevimli olduğunu düşünmezdi; hiç kimse bunun komik olduğunu düşünmezdi.

O kadar da kötü olamaz, dedim kendi kendime. Beklentiler düşük olurdu. Nispeten yetenekli bir şarkıcıydım. Birisi önüme bir müzik parçası atıp "hadi!" dese, hazırlıksız söyleyebilirdim. İşin zor tarafı *hangi* parçayı söyleyeceğime karar vermekti. Belli ki diğer gruplar haftalar önce bunun icabına bakmıştı; kim olduklarına, konsentleri hakkında ne düşündüklerine, kendileri için değerli olan fikirleri yüceltmek için han-

gi müzik gelenekleri geliştirmiş olduklarına dair bir şeyler anlatan parçalar seçmişlerdi. Azuz Edhar Konsenti"nin müzik mirası çok daha büyük konsentlerinkilerle aynı sırada yer alabilirdi. Burada hiç güvensizlik çekmiyordum. Sorun şuydu: Edhar'dan oldukça büyük bir kafile önceden varmış ve Kuncak kutlanmıştı. Arsibalt ve Tulia'nın meseleyi ele alıp Konsay'ın geri kalanının mesalarında hâlâ konuştukları, Fraa Jad'in yerleri titreten pes tonu eşliğinde bir gösteri düzenlediklerine hiç şüphe yoktu. O zaman bana yapacak ne kalmıştı? Armoni ve çokseslilik söz konusu değildi. Salt yetenekle herkesi uçuracak kadar iyi değildim. Basit olmak, boyumun ölçüsünü bilmek, kendimi aptal yerine koymamak en iyisiydi. Pek az solocu, insanların bir iki dakikadan daha uzun bir süre dinlemeyi gerçekten isteyeceği kadar iyidir. Benim sadece kendi parçamı okumam, ortama saygı gösterınem ve sonra aşağı inip sesimi kesmem gerekiyordu.

Her ne kadar kolay ve yeterli gelecek olsa da rasgele bir şey söylemek istemiyordum; çünkü -kulağa her ne kadar delice gelse de- Ala'yı etkilemek istiyordum. Jesry bir konuda haklıydı: kararını verene kadar onu görmemeliydim. Yine de kendisi bu Katedral'in bir yerlerinde olmalıydı ve ağzımdan çıkan şeyleri dinlemekten başka bir seçeneği yoktu. Edhar'da öğrendiğimiz eski bir parçayı söylemek onun içinde nostaljik duygular uyandırabilirdi; ama aynı zamanda güvenli ve sıkıcı da olurdu. Jesry uzaya gitmişti; ben de yeni şeyler öğrenerek, Ala'nın henüz bilmediği özellikler edinerek kendi maceralarımı yaşamıştım. Bunu müzikle ifade edebilmenin bir yolu var mıydı?

Olabilirdi... Orithenalıların, kökleri kurucularının Edhar'dan getirdikleri geleneklere dayanan işlemsel şarkı söyleme sistemi kullandıkları açıktı. O noktaya kadar bu, herhangi bir Edharlı'nın kolayca farkedebileceği bir şeydi. Belli nota dizilerini yeni melodilere dönüştürerek bilgi verecek hale getirme yöntemiydi. Değişiklik, hücre otomatının biçimciliği kullanılarak tanımlanmış belli kuralları izleyerek anında yapılıyordu. İkinci Talan reformlarından sonra bilgisayarsız kalan ayutlar müziği icat etmişti. Bazı konsentlerde yavaş yavaş yok olmuş, ötekilerdeyse başka bir şeye dönüşmüş; ama Edhar'da her zaman ciddi olarak uygulanmıştı. Hepimiz bunu bir tür müzikal çocuk oyunu olarak öğrenmiştik. Orithena'da bunu problem çözmekte kullanarak yeni şeyler yapıyorlardı. Belki de daha çok benim henüz doğasını anlayamadığım *bir* problemi çözmek için. Her neyse, bu kulağa iyi geliyordu, sonuçları bir şeyler hesaplamak için uygun ancak müzik olarak tahammül etmesi zor olan Edhar versiyonundan daha müzikaldi. Orithenalılar'la bunun birazını

dinleyip sisteme biraz da olsa aşinalık kazanmama yetecek kadar uzun bir süre kalmıştım. Tredegarh'a uçuşum ve karantinada kaldığım süre boyunca kafama takılan bir ezgim vardı. Yüksek sesle söylersem belki de kafamdan atacaktım.

Düşününce bunun açık ve kolay bir seçim olduğu belliydi; bu yüzden sıram geldiğinde ileri adım atıp o parçayı söyledim. Rahatça ve kolayca söyledim; çünkü hareketin doğruluğu hakkında enine boyuna düşünecek vaktim ve halim yoktu.

En azından çok geç olana kadar. Çünkü birkaç cümlesini söylediğim zaman, dinleyiciler arasında bir hayret gürültüsü dalgalandı. Yüksek sesli değildi ama açıktı. O tarafa bakmaktan kendimi alamadım ve sonra, sesin Binlikçiler'in ekranının arkasından geldiğini gördüğüm zaman bocalayıp neredeyse melodiyi unuttum.

Bir çam devirmiş olabileceğimi sezince suçlu bir çömezin yapacağını yaptım: başpapazlara doğru kaçamak bir bakış attım. Onlar da bana bakıyordu. Çoğu donuk bakışlıydı; ama bazıları kafa kafaya veriyor ve tartışmaya başlıyordu. Onlardan birinin eski dostum Engizisyoncu Varax olduğunu farkettim.

Aslında o sırada çaresiz olduğumu, hangi çamları devirdiysem sonucu değiştiremeyeceğimi öğrendiğim için rahatlamıştım. Dinleyicilerin birçoğu bu parçada dikkate değer bir şey bulmamış, sakince dinlemişti ve bu yüzden şarkıyı güzel bir sonla bitirmeye verdim kendimi; ancak yan tarafımda bir hareketlenme görünce buraya kadar ayuna ilgi göstermiyor gibi görünen peştemallı adamların beni daha iyi görebilmek için sırayı bozduklarını ve yer değiştirdiklerini göz ucuyla farkettim.

Bitirdiğimde sessizlik olmalıydı; iyi söylenmiş bir şarkıya verilecek kibar cevap buydu; ama Binlikçiler'in bazıları hâlâ birbirleriyle fısıldaşıyorlardı. Küçücük bir müzik parçasının bana söylendiğini duyduğumu bile hayal ettim. Bazı ekranların arkasındaki uçsuz bucaksız sıralarda, küçük fraa ve suur toplulukları hâlâ bunu konuşuyor ve komşuları tarafından susturuluyorlardı.

Peştemallı adamlar çıkıp kendi işlemsel ilahilerini söylediler. Bizimkinden farklı üslupta oluşturulmuş son derece garip bir parçaydı. Ses tellerinin öyle sesler çıkarmak için eğitilebileceğine inanmak zordu. Benim söylediğime *hesaplama olarak* çok benzer olduğu hissine kapıldım. Tekrarlanan bölümün sonuna vardıklarında göbekli olan öylesine bir koda söyledi ki, eğer doğru anladıysam onun tarikatının üç bin altı yüz yıldır sürekli olarak gerçekleştirdiği bir hesaplamanın en son parçasıydı bu.

Son grup Matarrhitelerdi: Tanrı'ya inanan çok az sayıdaki tarikatten biri. Yeniden Yaratılış'tan hemen sonraki yüzyıllarda kafayı yemiş olan Asırcı tarikatten geriye kalanlardı bunlar. Cüppelerini, gözlerin genişliği kadar bir bölme dışında yüzlerini tamamen kapatacak biçimde başlarının üzerine giyiyorlardı. Konsentlerinin bağrından koparılmış olmaya dair bir tür mersiye, ağıt ve sanki gerek varmış gibi bundan sonra zorunda olmadıkça bizimle takılmayacaklarına dair bir uyarı şarkısı farkettim. İyi kotarılmıştı; ama bana biraz sızlanma gibi ve biraz da kaba geldi.

Bu gösteriler Kuncak ayununun en son bölümüydü. Ben bunu zamanında farketmemiş olsam da, ayunun başlarında seyyahlıktan çıkarılıp Konsay'a resmi olarak kayıt edilmiştik. Yeminlerimizi tazelemiştik ve gideceğimiz yere vardığımızı bildiren hayvan derisi üzerine el yazması tuhaf görünümlü belgeler kendi konsentlerimize gönderilmişti. Söylediğimiz şarkılar, Konsay'ın her ne yaptığı düşünülüyorsa ona, sembolik de olsa da bizim ilk katkımızı temsil ediyordu. Şimdi yapılması gereken tek şey geriye kalan herkesin, ekranların arkasındaki Binlikçiler'in, ayağa kalkıp katkılarımızın hakkıyla kabul edildiğini ve bizlerle mutlu olduklarını belirten bir ilahi söylerken orada dikilmemizden ibaretti. Son dize sırasında başpapazlar, ekrandan Yıllıkçılar'ın galerisine doğru geçit töreni yapmaya başladılar. Bizler, yani Kuncak grupları, öncekiyle aynı sırada onları izledik. Ben arka sıraya yerleştim. Gün Kapısı'ndan ve ziyaretçi galerisinden içeri (en azından sembolik olarak) girmiştik ve şimdi, yeniden ayut olarak bir matın içine çıktık. Başpapazların sonuncusu da yürüyerek ayrıldığında ilahi, bütünlüğünü kaybetmeye başladı ve mihrabı ardımda bomboş bırakarak eşikten aşağı indiğim sırada, Konsay'ın dağılmasının ayak sürüme sesleri ve mırıldanmalarıyla melodi duyulmaz olmuştu.

> Tredegarh: Termodinamikte temel ilerlemelerden sorumlu orta ve geç dönem Praksik Çağ teoru Lord Tredegarh'dan sonra isimlendirilmiş Üç Büyük konsentten biri.
>
> SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Kendi amaçlarının peşine düşmek için resmen arındırılarak matik dünyada kendimleydim; birkaç saniyeliğine. Sonra sanki tutuklanıyormuşum gibi "Fraa Erasmas!" diye birisi seslendi.

Durdum. Delicesine görkemli ve devasa Yıllıkçı galerisinin başındaydım. Birkaç yüz ayut çoktan buraya gelmişti. Birkaç Sakular ile bir-

likte yüzlercesi daha en iyi sıraları kapmak için arkadaki girişten hızla öne doğru yürüyerek içeri doluyordu.

Mihrapta olup bitenlerin açıkça görünmesini sağlamak için açık bırakılması gereken ön sırayla ekran arasındaki boşluk, çeşit çeşit Sakular teçhizatla doluydu. Ekranı çevreleyen ancak engellemeyen, yeni madde borulardan yapılmış, bir iskele kurulmuştu. İriyarı çömezler, arkadakiler görebilsin diye yer seviyesinden yükseltilmiş bir sahne oluşturmak için platform levhalarını taşıyıp yerlerine vurarak oturtmakla, kenetlemekle meşguldu. Kablocular, sahnenin yukarısındaki boşluğun çoğu dolana kadar çekim yansıtma ekranının açılmasını sağlayarak urganları gevşettiler. Bunun üzerine bir test şekli belirdi ve sonra bunun yerini galerinin bir yerlerindeki çekiciden sahnenin büyütülmüş halini yansıtan canlı görüntü aldı. Parlak lambalar, "Kesinlikle bu tarafa bakacaksınız!" der gibi yanmaya başladı. Bunlar boşlukta oraya buraya yerleştirilmiş iskele kuleleri üzerine yükseğe takılmışlardı. Cüppeli ve urganlı bir suur, telsiz kulaklıkla konuşarak yanımdan geçip gitti.

Bana adımla seslenen adam; tek görevi beni Fraa Lodoghir diye birisine, bir kümes hayvanı tarih öncesi bir sürüngenden ne kadar evrimleşirse benim cüppemden o kadar daha fazla evrimleşmiş bir şeyi giymiş, altıncı veya yedinci On Yılındaki bir adama yönlendirmek olan genç bir başpapazdı. "Fraa Raz, benim hayırlı evladım!" diye bağırdı, başpapaz resmi tanıştırma zahmetine giremeden. "Şarkından ne kadar hoşlandığımı anlatamam. O küçük şarkıyı nereden aldın? Dünya gezilerinde bir yerlerden mi?"

"Teşekkür ederim" dedim. "Orithena'da duydum ve kafamdan atamadım"

"Büyüleyici! Anlatsana, oradaki insanlar nasıl kimseler?"

"Büyük ölçüde bizim gibi. Önceleri onları çok farklı sanmıştım; ancak burada farklı ayutlar gördükçe..."

"Evet, anlıyorum!" dedi Lodoghir. "Şu kıç giysileri olan vahşiler; *onlar* hangi ağaçtan düşmüşler?"

Fraa Lodoghir'in bana "kıç giysileri olan vahşiler"den daha yabancı geldiğini söylemenin benim için iyi olacağını sanmıyordum ve bu yüzden başımı salladım.

"Kurul'un onur konuğu olacağını hiç kimse anlattı mı?" diye sordu Fraa Lodoghir.

"Bahsedildi; ama anlatılmadı."

Fraa Lodoghir benim konuşma tarzıma biraz şaşırmışa benziyordu. Kısa bir duraksamadan sonra devam etti, "Peki öyleyse; kısaca ben senin Mutap'ın olacağım..."

"Mutap mı?"

"MUhaTAP" dedi Fraa Lodoghir, sabırsızlığını bir gülümsemeyle maskelemeye çalışarak. "Edhar'daki teleffuzundan çok daha resmisin! Prensiplerine böyle bağlı olman senin için iyi! Anlatsana, hâlâ *azîm* mi diyorsunuz yoksa geri kalanımız gibi *azuz* sözcüğünü mü benimsediniz?"

"Azuz" dedim. Fraa Lodoghir o kadar çok konuşuyordu ki, çok şeyler söyleme gereği hiç hissettmedim.

"Harika. Peki öyleyse: Konsay çok sayıda veriyi işliyor, numuneleri inceliyor, Orithena Ziyareti'nin çekimlerini ayrıntılı bir şekilde inceliyor; ama bir görgü tanığından dinlemek doğal olarak biraz daha önemli. Burada olmanın sebebi de bu. Seni bir ders hazırlama zahmetine sokmak yerine, doğaçlama diyalog yöntemini kullanacağız. Bana çeşitli taraflardan ulaştırılmış bazı sorularımız var" bir tomar kâğıdı salladı "Vakit elverirse, peşine düşmek istediğim kendime ait bazı konular da var ayrıca"

Bu diyalog, daha doğrusu monolog devam ederken Kurul şekillenmeye başladı. Kulaklıklı suur bizi mekân haline getirilmiş bir merdivenden yukarıya yönlendirdi ve Fraa Lodoghir de peşimden sahne platformuna çıktı. Cüppelerimize mikrofon takıldı. İki bardak ve bir sürahi su, sahnenin arkasındaki küçük bir sehpanın üzerine yerleştirildi. Bunlar dışında başka bir şey yoktu. Niyesini bilmiyordum; ama içimde en ufak bir gerginlik bile yoktu ve ne söyleyeceğimi düşünmüyordum. Bunun yerine muhatapımla birlikte üzerinde durduğumuz bu garip yapı üzerine kafa yoruyordum: üç boyutlu uzay yer sisteminde duran bir geometrik düzlem parçası. Bir geometricinin fantezisine benzer, Ethras teorlarının diyaloglarında kullandıkları Düzlem'in modern bir yorumu.

"Sorun var mı, Fraa Erasmas?" diye sordu muhatapım.

"Evet" dedim, "siz kimsiniz?"

Sorduğuna biraz pişman olmuş gibi görünüyordu ama sonra, yukarımızda akan devasa resme göz ucuyla bakınca görebildiğim kadarıyla yüzü canlı çekim yayınında çok daha etkileyici görünen bir çehreye büründü. Her halükarda *benimkinden* daha etkileyiciydi. "Muncoster'da, Azuz Proc Mezhebi Asırcı Bölümünün Eşitler Arasında Birincisi"

"Mikrofonunuz yayında; *şimdi*" dedi bir fraa, cüppeme takılı aletin üzerindeki bir düğmeyi çevirerek ve sonra Fraa Lodoghir için de aynı

görevi yerine getirdi. Lodoghir kendisine bir bardak su doldurdu, sonra da muhatapımın dünyanın en seçkin Procçu'su olduğu haberine benim vereceğim tepkiyi görmek için soğukkanlı bir merakla bardağın kenarından bakarak bir yudum içti.

"Kurul başlıyor" dedi, bir şekilde bir oktav daha düşük hale gelen bir ses tonuyla; bu ses galerinin her yerine yükseltildi. Kalabalık sessizleşmeye başladı. Sohbetlerini durdurmaları ve koltuklarına oturmaları için kısa bir süre daha verdi. Işıklar yüzünden hiçbir şey göremiyordum; Fraa Lodoghir Arbre gezegenindeki tek kişi olabilirdi.

"Mutapım" dedi Fraa Lodoghir ve sonra sessizlik için bir süre bekledi. "Mutapım Fraa Erasmas vaktiyle, yanlış bilgilendirilmediysem, kendisine Azîm Edhar Kọnsenti diyen bir yerdeki Edharcı Mezhebi adındaki bir yerin Onlukçu bölümünden"

Son derece komik olan bu eski moda telaffuza galerideki herkes kıkır kıkır güldü.

"Eh, sanırım sizi yanlış bilgilendirmişler..." diye başladım ama mikrofonum doğru konumda değil gibiydi. Sesim yükseltilmedi.

Bu arada Lodoghir tam tepemde konuşuyordu. "Dağlarda olduğunu söylüyorlar. Söylesene, siz ve elementler arasında şu basit cüppeden başka bir şey olmadan üşümüyor musunuz?"

"Hayır, ayakkabılarımız var ve..."

"Ah, mutapımın sesini duyamayanlar için, Edharcıların ayakkabıları olduğunu ilan etmekten gurur duyuyor"

En sonunda mikrofonumu ağzıma çevirdim. "Evet" dedim. "Ayakkabı ve terbiye" Kalabalığın içinden takdir eden bir gürültü yükseltti. "Ben hâlâ bahsettiğiniz bölüm ve tarikatın bir üyesiyim ve bana Fraa olarak hitap edilebilir"

"Ah, afedersin! Ben de onu inceliyordum ve çok farklı bir hikâyeyi ortaya çıkardım: seyyahlığının başlamasının ertesi günü Yaban oldun ve şu Orithena adındaki, herkese kucak açtığını tahmin ettiğim yere getirilene kadar biraz dünyayı dolaştın"

"Adını anabileceğim bazı yerlerden daha konukseverlerdi" dedim. Söylediği şeyi bozmanın ve onu düzlemenin bir yolunu arayarak Fraa Lodoghir'in dediği şeyi düşündüm; ancak her kelimesi, onun da çok iyi bildiği gibi, aslında doğruydu.

Onun bunu dile getirişine karşılık baştan savma cevap vermem için beni yemlemeye çalışıyordu. Sonra da bölüm ve kıtadan alıntı yaparak beni ezecekti. Muhtemelen elinin altında destekleyici belgeleri vardı.

Bly Tanık Tepesi'ndeki o gün, Fraa Jad bana Tredegarh'a vardığı zaman başımın belaya girmemesi için işleri yoluna koyacağını söylemişti.

Başaramamış mıydı? Hayır. Başaramasaydı benim Kuncak'ı kutlamama izin vermezlerdi. Öyleyse Jad bir derece başarıya ulaşmış olmalıydı. Belki de düşman kazanmıştı.

Şimdi de onlar *benim* düşmanlarımdı.

"Bunun hepsi doğru" dedim. "Fakat işte buradayım"

Fraa Lodoghir ilk hilesinin başarıya ulaşamadığını gördüğünde bir süre dengesini yitirdi; ama bir eskrimci gibi ani hamle yaptı. "Bu kadar terbiye bildiğini iddia eden birisi için bu harika. Binlerce ayut bu muhteşem galeride. Onların her biri çağrıldığında doğruca Tredegarh'a geldi. Bu odadaki sadece bir kişi Yaban olmayı ve sadakatını matik dünyanın bir parçası olmayan bir topluma, bir kuruluşa değiştirmeyi seçti: Orithena kültüne. Seni böylesi özyıkıcı seçim yapmaya ne veya *kim* mi desem, itti?"

Şimdi kafamın içinde garip bir şey oldu. Fraa Lodoghir sinsi bir saldırıyla beni vurmuştu. Bu tür şeylerde iyiydi ve kendimi savunmak için yapabileceğim herhangi bir şeye karşı hazırlanmış karşılıkları vardı. Doğal olarak ilk tepkim bocalamak olmuştu; ancak farkında olmadan taktiksel bir hata yapmıştı: benim yetkisiz ve "özyıkıcı" seyyahlığımı bu kadar büyüterek, Mahsht ve orada maruz kaldığım sinsi saldırının anılarını aklıma doldurmuştu. Bu öylesine korkunç bir şeydi ki Fraa Lodoghir'in bana söyleyebileceği hiçbir şey daha kötü olamazdı. Onun en iyi performansıyla kıyaslandığında komik geliyordu. Bunu düşünmek beni sakinleştirdi ve o sakinlikte Fraa Lodoghir'in son sorusuyla elini açtığını farkettim. Bütün suçu Fraa Jad'e atmamı istiyordu. 'Binlikçi'den vazgeç' diyordu, 'her şey affedilecek'

Daha bir saat önce Tulia politika yapmaya çalışmamam, sadece gerçeği anlatmam konusunda beni uyarmıştı; ama biraz inatçılık ve öngörü, istediği şeyi Lodoghir'e vermememi söyledi.

Mahsht'daki sahnenin Vadililerin saldırısıyla nasıl sona erdiğini düşündüm. Neler döndüğünü, olanları nasıl gördüklerini ve bunu bir "durum" olarak nasıl yorumladıklarını. Ben onların eğitiminden geçmedim ama gördüğümde durumun ne olduğunu biliyordum.

"Kendi başıma yaptım" dedim. "Kararımın sonuçlarını kabul ediyorum. Bu sonuçlardan birinin Anathem olabileceğini bekliyordum. O beklenti içinde Orithena'ya giden yolu buldum. Orada, Düşürülmüş olsam da Matik tarzda yaşayabileceğimi düşündüm. Tredegarh'a geri getirilmem ve Kuncak kutlamama izin verilmesi bir sürpriz ve bir onurdur"

Konsay görünmez olduğu kadar sessizdi. Düzlem parçamızın üzerinde boşlukta yüzen ben ve Lodoghir vardı sadece.

Fraa Lodoghir, Jad'in canına okumaktan vazgeçip ikincil hedeflere yönelmişti. "Nasıl düşündüğünü gerçekten anlamıyorum! Hedefinin Matik tarzda yaşamak olduğunu mu söylüyorsun? Bunu zaten yapıyordun, öyle değil mi?" Galerideki kalabalığa bakacak şekilde döndü. "Belki de bu işi biraz daha sıcak bir yerde yapmak istemiştir!"

Bu alaya birkaç kişiden kahkaha geldi; ancak ışıkların ötesinde bir yerlerde öfkeli bir kızgınlık duyabiliyordum. "Fraa Lodoghir Konsay'ın vaktini boşa harcıyor!" diye seslendi bir adam. "Bu Konsay'ın konusu Ziyaret'tir!"

"Mutapım, doğru olduğunu iddia ettiği Fraa biçiminde hitap etmemi istedi" dedi karşılığında, "ve böyle şeyleri ciddiye alıyora benzediğinden, ben de sadece gerçekleri anlamaya çalışıyorum."

"Pekâlâ, size yardımcı olabildiğime sevindim" dedim. "Ziyaret konusunda ne bilmek istiyorsunuz?"

"Senin Ita işbirlikçin tarafından kaydedilen çekimi hepimiz izlediğimiz için, senin için en verimli olacak şey çekime girmeyen deneyimlerini anlatman olacak sanırım. Ita arkadaşından kendini ayırabildiğin nadir zamanlarda neler oldu?"

Bana itiraz edecek o kadar çok şey veriyordu ki bir seçim yapmak zorunda kaldım: İta yemlemesine şimdilik müsaade etmek zorundaydım. Yapabileceğim en iyi şey, Ita'ya bir isim vermekti. "Sammann geldi ve sonda indikten birkaç dakika sonra görüntü kaydetmeye başladı" diye başladım. "Dakikalar boyunca onun gördüğünü gördüm"

"O kadar hızlı değil, hikâyenin ortasından başlıyorsun!" diye şikâyet etti Fraa Lodoghir hoşgörülü, babacan bir şekilde.

"Çok güzel" dedim, "Ne kadar geriye gitmemin iyi olacağını düşünüyorsunuz?"

"Orithena Kültü'nün ayunları ve folklorundan büyüleniyorsam da" dedi Fraa Lodoghir, "kendimizi uygun olduğu gibi Ziyaret'le sınırlandırmalıyız. Olağanüstü bir şey olduğunu farkettiğin ilk andan başlamanı rica ederim"

"Bir göktaşına benziyordu; ki bu sıra dışıydı; ama olağanüstü değildi" dedim. "Hemen yanıp kül olmadı; bu yüzden büyük bir göktaşıdır diye düşündüm. İlk başta yörüngesini çıkarmak zordu; bize doğru geldiğini anlayana kadar. Bunun doğal yollardan oluşan bir nesne olmadığı sonucunu hangi noktada çıkardığımı söyleyemem. Dağdan aşağı doğru koşmaya başladık. Yoldayken, sondanın paraşütü açıldı"

"Şimdi, 'biz' dediğinde, kaç kişilik bir gruptan bahsediyorsun?"

Fraa Lodoghir'in ağzımdan lafı almasını beklemektense kendi isteğimle şöyle dedim "İki. Orolo ve ben."

"*Azuz* Orolo! Evet, *onun* hakkında bilgimiz var" dedi Fraa Lodoghir. "Çekimin her yerinde o var; ama olay yerine nasıl vardığını şu ana kadar bilmiyorduk. Çukurun dibine ilk o ulaştı, değil mi?"

"'Çukur' ile Orithena Tapınağı kazısı demek istiyorsanız, evet" dedim.

"Ama orası volkanın dibinde!" diye bağırdı, beni bunu bilemeyecek kadar avanak olmakla suçlamayı bir şekilde başaran bir ses tonuyla.

"Farkındayım" dedim"

"Ama şimdi öğreniyoruz; sonda paraşütle çukura inerken sen ve Orolo volkanın *tepesinden* aşağı koşuyordunuz"

"Evet."

"Ya ötekiler? Kamplarının ortasına bir uzaylı sondası indiğinden *habersiz*, Hylea Teorik Dünya düşüncesiyle büyülenmişler miydi?"

"Orolo tek başına aşağıya koşarken onlar kazı alanının kenarında kaldılar"

"*Tek başına mıydı?*"

"Ben onu takip ediyordum"

"Karanlık çöktükten sonra volkanın zirvesinde sen ve Orolo ne haltlar karıştırıyordunuz?" Fraa Lodoghir bunu dinleyicilerde kıkır kıkır gülüşmelere yol açan bir tonda sormayı başarmıştı.

"Zirvede değildik; volkanın ne olduğunu kısa bir süre düşünürseniz bu gayet açık olmalı"

Bu cümle de tamamen farklı tür bir kahkahaya yol açtı. Fraa Lodoghir bile biraz neşelenmiş göründü. "Ama siz onun yamaçlarının oldukça yükseklerindeydiniz"

"Birkaç yüz metre!.."

"Bulut katmanının yukarısında mı?" diye sordu, sanki bu çok önemliymiş gibi.

"Bulut yoktu!"

"Sana tekrar soruyorum: Niçin? Ne yapıyordunuz?"

Burada tereddüt ettim. Hiçbir şeyi Orolo'nun fikirlerini yaymayı istediğim kadar isteyemezdim ve biraz da beni dinleyen Konsay sayesinde asla daha iyi bir fırsatım olmayacaktı ancak onun görüşünün sadece küçücük bir bölümünü görme fırsatım olmuştu. İşittiğim şeyi tam olarak anlamamıştım; fakat bunun Afsuncular bahsini açacağından emindim.

"Ben ve Orolo konuşmak için dağa çıktık" dedim. "Kendimizi diyaloğa öylesine kaptırdık ki havanın karardığını farketmedik"

"*Diyalog* sözcüğünü kullanmayı seçmen, konunun senin şu Orithenalı yeni kız arkadaşının cazibesinden daha önemli bir şey olduğunu düşündürüyor bana"

Lanet olası, çok iyiydi! Bunun beni bocalatacağını bu kadar iyi nasıl bilebiliyordu?

Uçurum'un yukarılarında çanlar çalmaya başladı. Provener'e çağrı gibiydi. Burada saatleri nasıl kuruyorlardı?

Birkaç ay önce yüzüne yumruk atmamı istedikten sonra Lio'nun iki mor gözle saati kurarkenki anısı geldi aklıma. O gün Lio'nun çağırmayı öğrendiği şey her neydiyse çağırmaya çabaladım. Sanki yumruklar hiç atılmamış gibi devam etmek için kendimi zorladım.

"İfadenizin, bunun ciddi bir teorik tartışma olduğu kadarı doğru"

"Orolo'nun aklındaki o şey neydi ki içini dökmek için seni volkana çıkarmak zorunda kaldı?"

Gözlerimi yuvarlıyor ve hayretler içinde başımı sallıyordum.

"Bunun Geometricilerle bir ilgisi var mıydı?"

"Evet"

"Öyleyse bu konudaki suskunluğunu anlamıyorum. Eğer Geometricilerle ilgiliyse, bu Konsay'la ilgili demektir, değil mi?"

"Onun düşüncelerinin sadece küçük bir bölümünü işittiğim için çekiniyorum ve adil davranamayacağımdan korkuyorum."

"Anlaşıldı! Herkes şu anda endişeni duydu ve anladı. Bu yüzden bilgi saklamaya devam etmen için bir nedenin yok"

"Afaroz edildiği için Orolo Geometriciler hakkında veri toplama olanağını kaybetti. Geometrici gemisinin kendisinin çekmeyi başardığı tek iyi fotoğrafını bile görmedi. Bu nedenle o noktadan sonra, Geometricilere dair düşüncesi hâlâ erişebildiği bir tek veriye dayanmak zorundaydı..."

"*Hiçbir* veriye erişimi olmadığını söyledin sanırım."

"Yirmigen prizmadan kaynaklanan hiçbir veriye."

"Başka ne tür veriler *var* ki?"

"Sadece bilinçli olmak erdemiyle sizin ve benim sürekli olarak aldığımız ve bilimsel gereçlere hiç ihtiyaç duymadan kendi başımıza gözlemleyip düşünebildiğimiz veriler"

Fraa Lodoghir sahte bir şaşırma ifadesiyle göz kırptı. "Diyaloğunuzun konusunun *bilinç* olduğunu mu iddia ediyorsun?"

"Evet"

"Özellikle *Orolo*'nun bilinci mi? Herhalde erişimi olduğu tek şey olduğu için"

"Onunki ve benimki" diye düzelttim, "çünkü ben de diyaloğun bir parçasıydım ve Orolo'nun *kendi* bilincinin gözlemlerinin *benim* bilincimin gözlemlerine uyduğu açıktı"

"Ama daha bir dakika önce bu diyaloğun *Geometriciler hakkında* olduğunu söyledin sanırım!"

"Evet!.."

"Ama şimdi konunun senin bilincin ve Orolo'nunki arasında paylaşılan özellikler olduğunu kabul ederek kendinle çelişiyorsun!"

"*Ve Geometricilerinki*" dedim, "çünkü onlar da bilince sahip"

"Ooo!.." diye bağırdı Fraa Lodoghir ve gözlerine donuk bir bakış geldi, sanki dikkatini inanılmayacak kadar saçma bir şeye toplamaya çalışıyor gibi. "Sen ve Orolo bilinçli olduğunuz için Geometricilerin de bilinçli olduğunu (ki tartışmanın hatrına böyle olduğunu varsayacağım), sadece kendi göbeğinize yeterince uzun süre bakarak Geometricilerin aklının nasıl çalıştığını öğrenebileceğinizi mi söylemeye çalışıyorsun?"

"Onun gibi bir şey."

"Pekâlâ, Loracıların bununla özel bir gün geçireceklerinden eminim; ama sen aynı anda hem çok şey hem çok az şey söylüyorsun gibime geliyor!" diye şikâyet etti. "Çok az çünkü biz burada Arbre'da altı bin yıldır göbeğimize bakıyoruz ve hâlâ *kendimizi* tanımıyoruz. Öyleyse Geometriciler hakkında kendi aklımız konusunda olduğu kadar karanlıkta kalmaya bizleri iten nedir? Çünkü sen Geometricilerin bizim gibi düşündüklerini farz ederek gerçekten çok ileri gidiyorsun"

"Şu son noktayla ilgili olarak, bütün bilinçli varlıkların belli bir ortak akıl yürütme yöntemi olması gerektiğine dair güçlü iddialarda bulunulabilir"

"Hiçbir Halikaarn çömezinin çok yakından incelemeyeceği güçlü iddialar, eminim" dedi Fraa Lodoghir yavan bir şekilde, Konsay'daki her Procçu'nun kıkırdamasını sağlayarak.

"İlk konunuza gelince" diye devam ettim, "yani altı bin yıllık içgözlemden sonra *kendimizi* hâlâ anlamadığımız noktasına; şimdi bizlerin başka yıldız sistemlerinden bilinçli varlıklara ulaşmış olmamızla Orolo, bu eski problemlerden bazılarını çözebileceğimiz görüşündeydi."

Bu kalabalığı sakinleştirdi ve öylesine dikkat çekici bir sessizliğe büründüler ki hepsinin dikkat kesildiğini anlıyordum. Meselenin özüne inmiştik. Sfenik ve Protçu sistemler bin yıldır düello ediyordu ve

Lodoghir'le Erasmas, Procçu ve Halikaarnıcı adları altında bu galeride mücadeleye devam ediyordu. Hemfikir oldukları tek şey, az önce Orolo'nun ağzına iliştirdiğim kelimelerdi: Geometricilerin teraziyi şu veya bu tarafa eğebilecek olmasıydı. Kendileri cevapları bildikleri için değil (en az bizim kadar kafaları karışık olabilirdi); ama elde edebileceğimiz yeni veriler olduğu için. Bu Konsay'daki birçok kişinin gerçek amacı *bu*ydu. Sakular Otorite'nin bize verdiği görev tarifi umurlarında değildi.

Fraa Lodoghir bile buna hakkettiği saygıyı göstermek için bürünülen sessizliği farketmişti. Sonra: "Eğer onlar basit, akıllı, zeki bir böcek sürüsü veya enerji alanları yayan sistemler ya da birbirleriyle kimyasal bir dil konuşan bitkilerse, –bizden çok farklı bir şeyse– o zaman belki de artık yok olmuş yapay Evenedrik felsefesinde Orolo'nun gayretleri bizi kısa bir süre oyalayabilir; ama Geometriciler bizim gibi görünüyor. Orolo durumun böyle olduğunu bilemeyebilirdi; dolayısıyla onun bu geçici için dolayı onu affedebiliriz" dedi.

"Ama *niçin* bizim gibi görünüyorlar?" diye sordum. Bunu söylerken bir soru sorarak taktiksel, hatta retorik bir hata yaptığımın farkına vardım.

"Sana yardımcı olayım" dedi Fraa Lodoghir. Umutsuzca kafası karışmış çömeze bağışlayıcı bir şekilde yardım eli uzatırken dev yüzü yukarıdaki ekranda keyifli bir iyilik pozu veriyordu. "Geometricilerin yukarılarda bir yerde olduğunu başka kimse öğrenmeden aylarca önce biz Orolo'nun bir şeyin peşinde olduğunu biliyorduk. Yirmigen prizmayı izlemek için konsentinizdeki kozmografik cihazları kullanıyordu"

"Onun tam olarak neyin peşinde olduğunu biliyoruz" diye söze başladım.

Fraa Lodoghir sözümü kesti: "Sana *anlatılanı* biliyoruz: kendi fraa ve suurlarınızın birçoğunun inanmayı reddettiği bir hikâye! Ve Orolo'nun Düşürüldüğünü biliyoruz. Onun Nesep olarak bilinen karanlık gruptaki yoldaş kültçüleri onu ta Ecba'ya kadar dünyanın yolunu gitmesi için gaza getirdiler: *ilginç bir raslantı* eseri Geometricilerin ilk inişlerini *kazara* yaptıkları yere ve bunu yapmak için tam da bula bula bu Orolo'nun aktif bir volkanın seyrelmiş tepelerine uzun ve yorucu bir gece keşfine çıktığı *gece!*"

"Uzun değil, yorucu değil ve yukarıya gece çıkmadık..." demeye çalıştım ama bir kez daha beni gülünecek duruma sokmuştu ve benim tek yaptığım onun nefes alıp bir yudum su içmesine izin vermekti.

"Şimdi, bize yardımcı ol Fraa Erasmas" dedi Fraa Lodoghir, son derece makul bir ses tonuyla. "Bizim kafamızı böylesine karıştıran bulmacayı çözmemize yardım et"

"Bu durumda 'biz' kim oluyor?" diye sordum.

"Orolo'ya dair bizim çekimde görmemize izin verilenden daha fazla şey olduğunu hisseden, burada bu Konsay'dakiler"

Cevap verirken sesimdeki bıkkınlığı önleyemedim. "Hangi bulmacadan bahsediyorsunuz?"

"Orolo Geometricilere nasıl işaret verdi? Gizli mesajını onlara göndermek için hangi numarayı yapıyordu?"

O anda bir şey içiyor olsaydım tükürürdüm. Fraa Lodoghir'in ifadesi bir kargaşa yarattı: dalga dalga mırıldanma, şok, kızgınlık ve alaycı kahkahalar galerinin bir ucundan öteki ucuna yankılandı. Konuşamayacak kadar şoke olmuştum; ama onun mahcup olmasını ve suçlamayı geri çekmesini bekleyerek uzunca bir süre ona sadece baktım. Yüzündeki ifade hoşnutluk ve kendinden geçmişlik göstergesiydi. Onun sakinliği ve kendine güveni arttıkça benimki azaldı. Onu dümdüz etmek istedim!

Ama Orolo'nun sözleri aklıma geldi: *benim analemamın şifresini çözdüler!* Sanki onlara bir sinyal göndermiş gibiydi.

Başka niçin Orithena'ya inmeyi seçeceklerdi ki? Bütün dünyada, tam da Orolo'nun barınak aradığı yere? Orolo başka niçin Orithena'ya doğru uzun ve tehlikeli bir yolculuğa çıkacaktı ki?

Konumuza dönersek: burada, bu dinleyicinin önünde, bu konuda Lodoghir'le ciddi bir diyaloğa girmeye cesaret edemedim. Beni öyle fena düzlerdi ki parçalarımı yerden spatulayla kazımak zorunda kalırlardı. Orolo'yu da benimle birlikte yere sererdi.

Fraa Lodoghir'le diyaloğuma Sakularlar şahitlik ediyordu. Önemli Sakularlar. Orolo'nun dediği gibi, Pürokratlar. Belki onun adi numaraları onlarda gerçekten *işe yarıyordu.*

İnsanlar Retorlar için ne diyordu? Onların geçmişi değiştirebilme güçleri olduğunu ve ellerine geçirdikleri her şansı kullandıklarını.

Bir Retor ile düelloya girecek gücüm yoktu. Tek yapabildiğim doğruyu söylemek ve bunun böyle bir gücü *kullanabilen* arkadaşlar tarafından işitilmesini umut etmekti.

"Bu yeni bir önerme" dedim. "Azuz Proc Mezhebi'nde siz nasıl yapıyorsunuz bilmiyorum; ama bir Edharcı olarak ben *kanıt* arardım"

"Peki ya şu meşhur Kantar?" diye sordu Lodoghir.

"Kantar daha basit olan hipotezi kabul eder. Orolo'nun bir uzay gemisine gizli mesajlar *göndermemesi* sizin önerdiğinizden daha basittir"

"Yo hayır, Fraa Erasmas!" dedi Lodoghir, hoşgörülü bir gülümsemeyle. "Bunu geçiştirmene izin vermeyeceğim. Bizi zeki insanların dinlediğini hatırlamaya çalış! Orolo'nun mesajlar göndermesi gizemli olan şeyi açıklıyorsa en basit hipotez *budur!*"

"Bunun kaç gizemi açıkladığını düşünüyorsunuz?"

"Tam olarak, üç. Birinci gizem: sondanın en bariz özelliğinin uzaydan bir şekilde görülebilen bir analema olduğu ve aksi halde ıssız ve ilgi çekmeyen bir yer olan Orithena harabelerine inmesi"

"Yeterince iyi bir optiğiniz varsa *her şey* uzaydan bir şekilde görülebilir" dedim. "Geometricilerin gemilerini Adrakhon Teoremi'nin kanıtıyla süslediklerini hatırlayın. Onların Adrakhones Tapınağı'na inmesinden daha mantıklı ne olabilir?"

"Bizim burada olduğumuzu biliyor olmalılar" dedi Lodoghir. "teorlarla konuşmak istedilerse niçin Tredegarh'a inmediler?"

"Birbirlerine niçin silah sıktılar? Geometricilerin yaptığı her şeyi açıklama sorumluluğunu bana yükleyemezsiniz" dedim.

"İkinci gizem: Orolo'nun intiharı."

"Burada hiçbir gizem yok. Paha biçilemez bir numuneyi korumak için bir seçim yaptı"

"O numunenin karşısına kendi hayatını koydu" dedi Lodoghir, iki eliyle terazi dengeleme hareketi yaparak. "Üçüncü gizem: hayatının son anlarında yere bir analema çizdi ve seçtiği kaderle yüzleşmek için üzerinde durdu"

Söyleyecek bir şeyim yoktu. Bu benim için de bir gizemdi.

"Orolo sorumluluğunu kabul etti" dedi Lodoghir.

"Neden bahsettiğinizi hiç anlamıyorum"

"Orolo'nun onların yukarıda bir yerde durduklarını bir şekilde bilen Arbre'daki nadir insanlardan biri olduğu o aylarda Geometricilere bir mesaj gönderdi. Ben mesajın bir analema biçimi aldığını tahmin ediyorum. Geometricilere, Orithena'da çok açıkça görebileceğimiz -veya bir zamanlar görebildiğimiz- analemaya inmelerini söyleyen bir işaret. Düşürülür düşürülmez Orolo oraya gitti ve bekledi. Geometriciler *tam da* oraya iniş yaptılar; ancak Orolo'nun belki de safça beklediği biçimde değil. Geometriciler arasındaki bir hizip, kanunsuz bir sondayı aşağı gönderdi. Uzaylı kadın hayatını feda etti. Egemen hizip, Ecba'ya Orithena'da ölümcül sonuçları olan kazıkla misilleme yaptı. Orolo meydana gelen şeyde sorumluluğu olduğunu anladı. Ölü kadını hava taşıtına atması, kendisine biçtiği cezaydı ve yere analema çizmesi yaptığı şeyin sorumluluğunu kabul etmesinin kendince bir yoluydu"

Lodoghir bu ithamda bulunmayı sürdürürken ses tonu değişti: önce bir Engizisyoncu gibiydi; ama devam ettikçe yumuşadı; öyle ki son bölüme geldiğinde pişman görünüyordu. Duygulanmıştı. Ben büyülenmiştim. Belki bu Retor'un gerçekten de beynime ulaşıp müdahele etmek için büyülü güçleri vardı; geçmişi değiştirmek için. Dahası ben onun haklı olduğuna neredeyse emindim.

"Yine elinizde hiç kanıt yok; sadece iyi bir hikâye var" dedim en sonunda. "Kanıt bulup haklı olduğunuzu kanıtlasanız bile bu Orolo hakkında ne söylerdi? Geometriciler arasındaki iç savaşı nasıl tahmin edebildi? Ecba'nın üzerine kazık gönderme emrini veren Geometrici aşağıdaki ölümlerin sorumluluğunu hakketmiyor da, Orolo mu hakkediyor? Sizin hipotezinizin bazı öğeleri kanıtlansa bile, parlayan bulut onu yere yıktığı zaman Orolo'nun ruh haline ilişkin bir diyaloğa ihtiyaç var. Sanırım bir tür sorumluluk kabul ediyordu, evet. Ancak kendisini o analemanın üzerine koyup ölümü bekleyerek sanırım sizin onun ağzına yakıştırmaya çalıştığınızdan farklı bir şey söylemeye çalışıyordu. Sanırım 'Bütün bunlara rağmen yaptığım şeyin arkasındayım' " demeye çalışıyordu.

"Bu biraz küstahça değil mi? Sakular Otorite'ya saygı göstermesi gerektiğini düşünmüyor musun? Kanıtı onların değerlendirmesine izin vermesi ve Geometricilerle görüşme kararını ne kadar iyi düşünüp de vermemiz gerektiğini?" Lodoghir'in gözleri yana doğru baktı, Pürokratların karanlıkta bir yerlerde olduğunu, benim yanıtımı beklediklerini hatırlatmak ister gibi.

Ve o anda bu Diyalog boyunca daha sonra gururlandığım tek hamleyi yaptım: düşündüğüm şeyi söylemedim: *Cennet Bekçisi bunu denemişti, hatırlıyor musun?* Ama cevap vermek zorunda değildim. Dinleyiciler arasında sevince dönüşen mırıldanmalar dolaşmaya başlamıştı. Tek yapmam gereken bekleyip mutapımın ifadesinin aslında ne kadar gülünç olduğunu Konsay'ın anlamasını beklemekti ve bu onun açısından düşünülmüş bir hamle olmuştu; öyle hissediyordum.

"İşlerin nasıl sonuçlanacağına bağlıdır bu" dedim.

Lodoghir kaşlarını kaldırdı ve çekiciye bakmak için yüzünü çevirdi. "Ve bu Konsay'ın tek amacı budur" dedi. "Sanırım işimize bakmamız lazım." Bir el hareketi yaptı. Mikrofonlar sustu ve çekim ekranı kardı. Galerideki herkes hemen konuşmaya başladı.

Ben platformda yalnızdım ve ortalık karanlıktı; muhtemelen ellerimle dilini koparmamam için Fraa Lodoghir aceleyle basamaklardan aşağı inmişti. Ekip sahneyi sökmeye başlamıştı bile. Mikrofonumu çı-

kardım, kana kana bir bardak su içtim ve sanki bir saat boyunca Lio'nun kum torbası olmuşum gibi ağır ağır basamaklardan indim.

Birkaç kişi beni bekliyor gibiydi. Özellikle bir tanesi dikkatimi çekti; çünkü önemli kişi giysileri içinde bir Sakular'dı bu. Benimle konuşacak ilk kişi olmayı kafasına koymuştu ve bu yüzden benim aşağıya inmemi beklemektense beni yarı yolda karşılamak üzere yukarıya yöneldi. "Emman Beldo" dedi ve sonra bir çırpıda bir devlet bakanlığının adını söyledi. "Bütün bu haltların ne anlama geldiğini bana anatabilir misin?"

O giysiler içinde daha genç gösterdiğini farkettim: benden sadece birkaç yaş daha büyüktü.

"Niçin Fraa Lodoghir'e sormuyorsunuz?" diye teklifte bulundum.

Emman Beldo bunu yavan bir şaka olarak yorumlamayı tercih etti. "Ben burada Geometriciler hakkında bir şeyler işitmeyi umut ediyordum..." diye başladı.

"Ve bunun yerine bilinç ve analemalardan bahsettik"

"Evet. Bak. Beni yanlış anlama. Yıllıkçı olarak beş yıl geçirdim..."

"Sen okumuş, zeki bir Burger'sin. Sen bir şeyler okuyor ve geçimini aklınla sağlıyorsun; ama hâlâ olan şeyi kavrayamıyorsun..."

"*Tehdit* konusunda ne zaman konuşmamız gerekiyor! Ve buna karşı nasıl tavır almamız gerektiği konusunda!"

Fraa ve suur grubunun benimle konuşmak istediği basamakların dibine bakarken kısa bir süre dikkatimi kaybettim. Göz teması kurmadan sayılarını çıkarmaya çalışıyordum. Korkarım kendilerini Nesep üyeleri olarak adlandıran bazıları, benimle gizlice tokalaşmak istiyordu. Bazılarıysa muhtemelen Evenedrik'in niçin hatalı olduğunu bana bütün öğleden sonra anlatmak istiyordu. Fraa Lodoghir'i ve Orithena'da gördüklerime dair soruları olan Suur Maroa'yı düzleyemediğim için öfkeli fanatik Halikaarncılar olacaktı. Emman Beldo gibi düzenli bir işe sahip olmanın daha kolay olabileceğini düşünüyordum.

Fraa Lodoghir bir nevi beni kurtardı diyebilirim. Basamakların dibine doğru yol açarak geldi. Kıdemli bir başpapazla ateşli bir tartışmayı yeni bitirmişti. "Pekâlâ, işte şimdi iyi halt ettin, Fraa Erasmas!" dedi.

"Ne haltı Fraa Lodoghir?"

"Bizi uzay karanlığına sürdün; bildiğim kadarıyla matik dünyanın ta en dibine"

"Orası *Azîm* Edhar Konsenti olmaz mı?"

"Hayır, geriye kalan çok daha kötü bir yer var" dedi. "Avrachon Vakfı'ndaki Çoklu Dünyalar Mesa'sı. Orası ben başpapazların sağduyu göstermesini sağlayana kadar bizim desteğimizi alacağımız yer"

"Bu 'biz' ile kimden bahsediyorsunuz?"

"Dikkat etmelisin, Fraa Erasmas!"

"*Neye* dikkat etmeliyim?"

"Konsay'daki konumuna!"

"Peki benim konumum nedir?"

"Ben yemek yerken arkamda durmak. Tuvaleti kullanmam gerektiği zaman benim peçetemi katlamak"

"Ne!?"

"Sen benim uşağımsın, Fraa Erasmas ve ben de senin duayeninim. Yemekten önce nemli, sıcak ama çok sıcak olmayan bir yüz havlusu isterim. Gereğini yap; Konsay'ın geri kalanını Kitap'ı çalışarak geçirmek istemiyorsan tabi." Dönüp uzun adımlarla uzaklaştı.

Emman Beldo şaşkınlıkla bana bakıyordu.

Bu korkunç haberle yıkılmam gerekiyordu; ama hafif çakırkeyif olmuştum ve Fraa Lodoghir'in sinirlerinin bozuk olduğunu görmek beni eğlendirdi.

"Eee" dedim Emman Beldo'ya, "şimdi bir seçeneğin var. Geometricilerin taşıdığı tehdit konusunda bilgilenmek istiyorsan, benim gittiğim yer dışında herhangi bir yere gidebilirsin. Bu Kurul sırasında böyle yersiz konuları konuşmamızın nedenine bir cevap arıyorsan, matik dünyanın ta en dibinde bana ve Fraa Lodoghir'e katılabilirsin"

"Pekâlâ, orada olacağım!" dedi. "Duayenim bunu kaçırmayacaktır"

"Senin duayenin kim?"

"Sen ve ben ona 'Bayan Bakan' olarak hitap edeceğiz" diye beni uyardı, "onun adı Ignetha Foral"

10. Bölüm
Mesa

Loracı: İnsan aklının üretebileceği düşüncelerin hepsinin zaten önceden üretilmiş olduğuna inanan Azuz Lora tarafından kurulmuş Tarikatın üyesi. Loracılar, ayutların geçmişte benzer şeyler düşünen başkalarının farkına varmalarını sağlayıp tekerleği yeniden icat etmelerini önleyerek onların çalışmalarına yardımcı olan düşünce tarihçileridir.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

"Geometriciler bizi biyolojik numuneymişiz gibi masanın üstüne çiviledi" dedi Ignetha Foral, biz çorba servisini yaptıktan sonra. "Bizleri diledikleri zaman dürtüp kışkırtıyor ve tepkimizi gözlüyorlar. Arbre etrafında bir yörüngede olduklarını ilk kez farkettiğimizde, çok yakında bir şeyin olacağını düşünüyorduk; ama delirtircesine yavaş oldu bu. Geometriciler ihtiyaçları olan bütün suyu kuyrukluyıldızlardan, ihtiyaçları olan bütün malzemeyi göktaşlarından elde edebiliyorlar. Yapamadıkları tek şey, öyle tahmin ediyoruz ki, yıldızlararası seyahati sürdürmek ama pek aceleleri de olmayabilir." Boğazını ıslatmak için duraksadı. Bileğinde bir bilezik parıldadı. Değerli; fakat şatafatlı değildi. Foral'a dair her şey, aylar önce Edhar'da Tulia'nın bize anlattığını doğruluyordu: onun matik dünyayla eski bağları olan paralı bir Burger züm-

resinden geldiğini... Yine de onun burada oluş nedeni ve kulağa etkileyici gelen "Bayan Bakan" unvanını taşıması pek açık değildi. Tulia'nın ortaya çıkardığı bilgiye göre, Cennet Bekçisi tarafından Sakular işinden azledilmişti; ama bu eski bir haberdi. Cennet Bekçisi haftalar önce hava kilidinden dışarı atılmıştı. Belki de ben tüm dikkatimi Ecba'ya verdiğim sırada Sakular Otorite kendini baştan örgütlemişti ve yenilenip ona yeni bir iş verilmişti.

Serinletici bir içki aldıktan sonra Bayan Bakan, masadaki öteki altı kişiyle göz teması kurdu. "Veya vaktimi bu mesada niçin boşa harcadığımı bilmek isteyen meslektaşlarıma anlattığım şey bu en azından" Bunu güler yüzlü bir şekilde söyledi. Fraa Lodoghir uzun uzun güldü. Sanki Igneta Foral, sözü geçen biyolojik numuneymiş gibi ona gözlerini dikmiş olan Fraa Jad dışında herkes, en azından gülümseyebilmişti. Ignetha Foral bunu farkedecek kadar zekiydi. "Fraa Jad" dedi, öne eğilirmiş gibi yapıp onun bulunduğu yöne doğru başını hafifçe eğerek, "haliyle meseleleri uzun uzadıya ele alıyor ve muhtemelen de kendi kendine meslektaşlarımın dikkatlerini bir şeye verebilme sürelerinin tehlikeli bir şekilde kısa olduğunu düşünüyordur. Ama benim uzmanlık alanım, iyi veya kötü, sizin Sakular Otorite dediğiniz şeyin politik çalışmalarıdır ve o dünyadaki birçok kimseye göre bu mesa kimi çok iyi beyinlerin harcanması gibi görünüyor. Buna kimilerinin söyleceği en kibar şey, buranın geçimsiz, ilgisiz veya anlayışsız kişilerin sürgün edilebileceği uygun bir yer olduğudur; sırf Konsay'ın önemli işini engellemesinler diye. Bunların kaldırılması gerektiğini söyleyenlerin iddialarına nasıl karşılık vermemi önerirdiniz siz bu masadakiler? Suur Asquin?.."

Suur Asquin bizim ev sahibemizdi; Avrachon Vakfı'nın Varisi ve böylece adından başka her şeyin sahibiydi. Ignetha Foral onun söyleyecek bir şeyi varmış gibi göründüğü için ama ayrıca görgü kurallarına gore bu doğru olduğu için diye tahmin ediyorum, ilk ona başvurmuştu. Şimdilik Suur Asquin'in iyi birisi olduğunu düşünüyordum; çünkü uşağı Tris'le birlikte yan yana çalışarak akşam yemeğini hazırlamamıza yardım etmişti. Bu ilk Çoklu Dünyalar Mesası'ydı ve bu yüzden mutfakta yolumuzu bulmak, fırını yakmak vesaire biraz zaman almıştı.

"Adil olmayan bir avantajım olduğunu düşünüyorum, Bayan Bakan; zira ben burada yaşıyorum. Hepinizin gördüğü gibi soruyu bir tür müze olan Avracho Vakfı'nı meslektaşlarınıza gezdirerek yanıtlardım..."

Duvarın içinde kaybolan ve mutfağa kadar on metre uzanan bir urganın düğümlü ucunu tutarak ellerim arkamda Fraa Lodoghir'in arkasında ayakta duruyordum. Birisi usulca bana seslenerek urganın öteki

ucunu çekti. Öne doğru eğilip mutapımın çenesinin silinmesinin gerekmediğinden emin oldum ve sonra diğer uşakların önünden yan yan geçerek masanın etrafından dolaştım. Bu arada Suur Asquin, Vakıf'ın orasına burasına dağılmış eski bilim araçlarına sadece bakmanın bile teorik metakurambilimin desteklemeye değer bulmadığı çoğu eziği ikna edeceğine dair bir görüş geliştirmeye çalışıyordu. Asquin'in, teorik metakurambilimin bu mesanın tek meşgalesi olacağını -ki ben bunu kesinlikle kabul etmiyordum- savunmak için Hipotrocçu Saptırma kullandığı benim için çok aşikârdı; ancak benimle konuşulmadığı sürece susmak zorundaydım ve burada bulunanların kendi başlarının çaresine bakabileceklerini tahmin ettim. Fraa Tavener, namı diğer Barb, bir kuşun bir böceğe bakması gibi üstüne atlayıp dümdüz etmek için can attığı Suur Asquin'e bakarak, Fraa Jad'in arkasında ayakta duruyordu. Geçerken ona göz kırptım ama ilgisiz kaldı. Sessiz kalması için keçeyle kaplanmış bir kapıdan geçip hava kilidi veya daha doğrusu ses kilidi olarak kullanılan bir koridor uzantısına girdim. Diğer ucunda başka bir keçeli kapı vardı. Her iki tarafa da açılabilen kapıyı iterek ısı, gürültü ve ışığın içine ani bir dalışla mutfağa girdim.

Ve dumanın içine; çünkü Arsibalt bir şeyi tutuşturuyordu. Kum kovasına doğru ağır ağır ilerledim ama açıkta alev görmeyince vazgeçtim. Suur Asquin'in sesi bir hoparlörden duyulabiliyordu; Sakular Otorite, mutfaktaki bizlerin (çok uzaklardakilerin de, öyle farz etmek durumundayım) mesahanede konuşulan her kelimeyi duyabilmemiz için Ita'ya tek yönlü bir ses sitemi kurdurmuştu.

"Sorun nedir?" diye sordum.

"Sorun yok. Haa, bu mu? Pirzolayı yaktım. Sorun değil. Elimizde daha var"

"Öyleyse beni niçin çekiştirdin?"

Biri dışında hepsinde uşağın adının yazılı olduğu ve üzerinden yedi adet urgan ucunun sarktığı duvardaki bir tahtaya suçlu bir bakış fırlattı. "Çünkü *acayip* canım sıkılıyor!" dedi. "Bu sohbet çok *aptalca!*"

"Daha yeni başladı" dedim. "Bunlar sadece açılış formaliteleri"

"Eğer bu mesanin iyi örneklerinden biriyse, insanların bunları kaldırmak istemeleri boşuna değil..."

"Benim urganımı çekmenin ne faydası olacak?"

"Bu burada eski bir gelenek" dedi Arsibalt, "Bu konu üzerine okuyordum. Eğer bir diyalog sıkıcılaşırsa, uşaklar reddedişlerini ayaklarıyla oy vererek gösterirler; yani mutfağa çekilerek. Duayenlerin bunu dikkate alması beklenir"

"Bu grupla fiilen çalışmanın avantajı, bu yemeğin onları hasta etmemesi kadar yüksektir neredeyse"

"Eee, bir yerden başlamak zorundayız"

Urganların yanına doğru gittim, bir parça tebeşir aldım ve etiketlenmemiş olanın altına "*Emman Beldo*" yazdım.

"Onun adı bu mu?"

"Evet. Kurul'dan sonra benimle konuştu"

"O niçin yemek yapmaya yardım etmedi?"

"Onun görevlerinden biri Bayan Bakan'a etrafı gezdirmek. Buraya sadece beş dakika önce geldi. Her neyse, dışlaklar yemek pişirmekten anlamaz."

"Raz doğru söylüyor!" dedi Suur Tris, cüppe dolusu odunla bahçeden içeri girerken. "Siz bile biraz zorlanmış gözüküyorsunuz." Fırının ocak kapağını çekerek açtı ve eleştirel gözlerle kömür tabakasına baktı.

"Değerimizi hemen kanıtlayacağız" dedi Arsibalt, teke tek dövüşe çağrılan barbar bir kumandan gibi devasa bir bıçağı eline alarak. "Bu soba, sizin mahsülleriniz, sizin et parçalarınız; hepsi bize yabancı." Ve sonra, *gariplikten bahsetmişken* der gibi... Arsibalt ve ben ikimiz de, sanki uzaktan gelirse yükselen buharın daha az koku çıkacaracağı umuduyla sobanın arka tarafına itilmiş olan ağır bir yahni çanağına baktık.

Suur Tris bir beyin ameliyatındaymış gibi kömürleri özenle hafifçe dürtüyor, ateşin içine dal parçaları atıyordu. Ateşle kendimiz ilgilenme çabalarımız normal şartlarda stratejik nükleer savaşla bağdaştırılabilecek türden sonuçlar vermeye başlayana kadar onun bunu yapmasıyla dalga geçmiştik. Şimdiyse, pişmanlıkla izliyorduk.

"Bayan Bakan'ın Mesa'nın kaybedenler için bir sifon olduğunu söyleyerek açılış yapması biraz garip" dedim.

"Ah, katılmıyorum. O iyidir!" diye bağırdı Tris. "Onları motive etmeye çalışıyor." Tris tıknazdı ve çok da güzel sayılmazdı ama bir matta yetiştirildiği için güzel bir kadın kişiliğine sahipti.

"Bunun benim duayenimde nasıl bir etki yaratacağını merak ediyorum" dedim, "Mesanın iptal edildiğini görmek için can atıyor, sırf klas insanlarla yemeğe çıkabilmek için"

Bir çan çaldı. Dönüp baktık. Yedi urganın ucuna duvarın yukarısında yedi çan takılmıştı; bunların her biri, duvarın içinden ve döşemenin altından ilerleyen uzun bir şeritle, kadife bir tutacakta bittiği mesahanedeki bir masanın alt tarafına bağlıydı. Bir duayen tutacağı çekerek uşağını sessizce, görünmeden çağırabiliyordu.

Çan bir kez çaldı, durdu, sonra durmaksızın tıngırdamaya başladı, giderek daha şiddetli bir şekilde, neredeyse duvardan düşecekmiş gibi görünene kadar. Çan "Fraa Lodoghir" olarak etiketlenmişti.

Mesahaneye döndüm, arkasından dolaşıp öne doğru eğildim. "Şu Edharcı yulaf lapasından kurtul" dedi usulca. "Yenecek gibi değil"

"Matarrhitlerin ne pişirdiğini görmelisiniz!" diye mırıldandım. Fraa Lodoghir, masanın karşısında yüzü cüppesiyle örtülü, -benimle birlikte Kuncak kutlamış olanlardan birine- bir ayuta göz gezdirdi. Kumaş, sanki bir kapüşon oluşturmak için ayutun başının yanlarına çekilmişti; ama kapüşon aşağısında yiyeceğin –Matarrhitlerin yemeklerde ağızlarının içine aldıkları şey için doğru sözcük buysa– içeri sokulabildiği bir açıklık olacak şekilde yüzü örtmek üzere aşağıya çekilmişti. "Ben de *şunun* yediğinden alayım" diye fısıldadı Lodoghir. "Ama bunu değil!"

Yemeği iştahla ağzına tıkan Fraa Jad'e dikkatle baktım; sonra Lodoghir'in servisini toplayıp tekrar mutfağa dönmek için mazeretim olmasına sevinerek hızla oradan çıkardım. "Yenecek gibi değil" diye tekrar ettim, hepsini bitki gübresinin içine atarken.

"Belki de ona gizlice birazcık Huşun vermeliyiz" diye öneride bulundu Arsibalt.

"Veya daha güçlü bir şey!" diye cevap verdim. Bu umut vaadeden temayı geliştirmeye fırsat bulamadan arka kapı ardına kadar açıldı ve içeriye bedenine on kilometre uzunlukta urganla bağlanmış, derme çatma görünen bir hektarlık ağır siyah bir cüppeye sarmalanmış bir kız girdi. Delik deşik küresinden karma yeşillikler taşıyordu. Kapıların dışında başını örtülü tutuyordu; ama yeşillikleri bırakır bırakmaz bu sıcak günde aşırı kalın giyindiği için terden pul pul olmuş pürüzsüz başını ortaya çıkarmak için cüppesini geri attı. Arsibalt ve ben Suur Karvall'ın yanında Tris'in yanında olduğu kadar rahat hissetmiyorduk ve bu yüzden şakalaşmalar durdu. "Bunlar harika bir yeşillik seçimi" diye söze başladı Tris; ama Karvall korktu ve kemikleri çıkmış, yarı saydam elini kaldırarak sessizlik istedi.

Fraa Lodoghir konuşmaya başlamıştı. "Yulaf lapasının" kaldırılmasını istemesinin nedeninin bu olduğunu tahmin ettim.

"Çoklu Dünyalar" diye söze başladı ve uzun bir süre bunun yankılanması için bekledi. "Kulağa etkileyici geliyor. Buradaki bazıları için bunun ne anlama geldiği konusunda en ufak bir fikrim yok. Geometricilerin varlığının yegâne kanıtı en azından bir tane başka bir dünya olduğunu gösteriyor ve bu yüzden bir düzeyde bu önemsiz; ancak bu mesadaki simge Procçu ben olduğum için rolümü oynayıp şunu söyleyeceğim: Ge-

ometricilerle ortak hiçbir şeyimiz yok. Paylaşılmış deneyimler yok, ortak kültür yok. Bu değişene kadar, onlarla iletişim kuramayız. Neden kuramayız? Çünkü dil, biz simgeleri aklımızda anlam *ile*, bir kültürleşme süreci ile ilişkilendirene kadar tamamen anlamsız bir diziden öte bir şey değildir. Bizler Geometricilerle deneyimlerimizi paylaşıp böylelikle ortak bir kültür geliştirene kadar –aslında kültürümüzü onlarınkiyle birleştirene kadar– onlarla iletişim kuramayız ve bizimle iletişim kurma çabaları onların şimdiye kadar yaptıkları hareketler kadar anlaşılmaz olmaya devam edecek: Cennet Bekçisi'ni hava kilidinden dışarı atmak, bir inanç merkezine yeni öldürülmüş bir kurban yollamak ve bir volkanı kazıklayarak patlatmak kadar anlaşılmaz"

Fraa Lodoghir konuşmasına ara verdiği anda hoparlörlerden tepkiler geldi, birçok kişi birbiriyle konuşuyordu:

"Bunların anlaşılmaz olduğuna katılmıyorum"

"Ama bizim çekimlerimizi izliyor olmalılar!"

"Çoklu Dünyalar'ın anlamını gözden kaçırıyorsun"

Ancak en son ve en farklı konuşan Suur Asquin'di. "Başka birçok mesa bahsettiğiniz konuları konuşuyor, Fraa Lodoghir. Bayan Bakan'ın açılış sorusu ışığında: niçin ayrı bir Çoklu Dünyalar Mesa'sı daha yapalım ki?"

"Bunu bunları ortaya çıkaran başpapazlara sorabilirsiniz!" diye yanıt verdi Fraa Lodoghir, biraz mağrur bir şekilde. "Ancak bir Procçu olarak benim cevabımı istiyorsanız, işte bu çok anlaşılırdır: Geometricilerin gelişi, tabiri cazise Azuz Proc'un felsefesini göstermek ve keşfetmek için mükemmel bir laboratuvar deneyidir. Bu felsefe; basitçe dilin, iletişimin ve düşüncenin kültürle ama *sadece* kültürle belirlenen simgelerin yönlendirmesidir. Ben sadece bizim çekimlerimizi akıllarını kirletecek ve deneyi berbat edecek kadar *çok* seyretmemiş olmalarını umuyorum"

"Peki bunun bizim konumuzla ilgisi nedir?" diyerek onu dürttü Suur Asquin.

"Aslında Asquin bunu gayet iyi biliyor" diye bizi temin etti Suur Tris, "sadece Ignetha Foral için her şeyin ayrıntılı olarak açıklanmasını bekliyor"

"Çoklu Dünyalar, şimdiye kadar birbirleriyle tamamen yalıtılmış olmaları sebebiyle şu anda iletişim kuramayan dünya kültürlerinin çokluğu anlamına gelir"

"Procçulara göre!" diye ekledi birisi. Tuhaf aksanlı sesin kime ait olduğunu çıkaramadım; bu yüzden bunun Matarrhit olabileceğini düşündüm.

"Bu nedenle bu mesanın amacı, çokluğu bozmak için Sakular Otorite için ayutların da yardımıyla bir strateji geliştirmek ve bunu uygulamaktır: ki bu da ortak bir dil geliştirmekle aynı şeydir. Çoklu Dünyalar'ı Tek Dünya haline getirerek kendimizi bu işten sıyıracağız"

"Fraa Lodoghir bu mesadan hiç hoşlanmıyor" diye tercüme ettim, "bu yüzden Igneta Foral'ı mesayı başka bir şeye dönüştürmek konusunda ikna etmeye çalışıyor: Procçular için bir güç merkezine..."

Suur Karvall duayenler hakkında konuşmamızdan hiç hoşlanmıyordu; ama buna alışmak zorunda kalacaktı. Hepimiz altı salata tabağına yeşillikleri paylaştırarak ayakta dikiliyorduk. Sadece altı çünkü Matarrhitler salata yemiyordu.

Yemeği hazırlarken biz uşaklardan bazılarımız, bir Matarrhit'in niçin davet edildiğine dair epeyce tartışmıştık. Bir teoriye göre bunun nedeni, basitçe, Sakular Otorite dindar olduğu için tartışmaya birkaç Tanrıyatapar'ın da katılmasını istemesiydi. Matarrhitler Konsay'ın niteliğini kendilerinin matik dünyadaki itibarlarının seviyesine düşüreceklerdi veya Pürokratlar kendilerini onların yanında daha rahat hissediyorlardı. Bir başka teoriyse, az önce Ignetha Foral tarafından dillendirilen bu mesanın bir çöplük olduğu kavramına uyuyordu.

Hoparlörlerden gelen şıkırtı sesleri hâlâ mesahanede olan uşakların çorba kâselerini topladığını söylüyordu. Bu diyalogta bir kopmaya neden oldu; ancak uşaklar çalışırken yaşlı kadının daha gündelik bir havada sesini yükselttiğini duyabiliyorduk: "Korkularınızı yatıştırabileceğime inanıyorum, Fraa Lodoghir"

"Yaa, ne kadar güzel Büyüksuur Moyra; ama ben herhangi bir korkuyu dillendirdiğimi hatırlamıyorum!" dedi Fraa Lodoghir, neşeli görünmeye çalışıp başaramayarak.

Moyra, Karvall'ın duayeniydi, bu yüzden sırf Karvall'a saygıdan, bir süre çenemizi kapattık.

Moyra karşılık verdi, "Geometricilerin bizim çekimlerimizi çok fazla izleyerek kendi kültürlerini bozmuş olduklarına dair kaygınızı ifade ettiniz sanırım."

"Elbette haklısınız! Bir Loracı'yla çelişmekten payıma düşen bu işte!" dedi Fraa Lodoghir.

Kapı açıldı ve bir kolunun üstüne yığılmış yedi kâseyle Barb içeri girdi.

"Benim adımı değiştireceksiniz sanırım" dedi Moyra kibarca, bir süre düşündükten sonra, "ve şimdi bana meta-Loracı veya bu anın onuruna, Çoklu Dünyalar Loracı'sı demelisiniz"

Bu, mesahane ve mutfaktaki herkeste mırıldanmalara neden oldu. Suur Karvall hoparlörün yanına sürüklenmişti ve kendinden geçmiş bir şekilde orada dikiliyordu. Arsibalt bir şey doğruyordu; durdu ve bıçağı kütüğün üstünde havada tuttu.

"Biz Loracılar, herhangi bir düşüncenin başka birisi tarafından çok önceden düşünüldüğünü söyleyerek sürekli olarak başımıza dert açıyoruz; ama şimdi alanımızı kesinlikle Çoklu Dünyalar'ı kapsayacak şekilde genişletmek zorunda kalacağımıza inanıyorum ve 'Çok üzgünüm, Fraa Lodoghir ama düşünceniz on milyon yıl önce Zarzax Gezegeni'ndeki böcek gözlü bir canavar tarafından düşünüldü!" diyorum.

Masadan kahkahalar yükseldi.

"Muhteşem!" dedi Arsibalt. Dönüp bana baktı.

"O bir gizli Halikaarncı" dedim.

"Aynen!"

Fraa Lodoghir de aynı şeyi görmüştü ve itirazda bulunmaya çalışıyordu: "buna karşı o böcek gözlü canavar veya onun atalarıyla iletişim kurana kadar böyle bir şeyi bilemezsiniz derdim..." Ve sonra önceden söylediklerini tekrar etmek için devam etti. Çenesini kapatması umuduyla salatayı aceleyle götürdüm. Suur Moyra onun düşüncesinden pek hoşlanmış görünmüyordu, Ignetha Foral ise biraz buz kesmiş gibiydi.

Bu arada tesadüfen Fraa Jad'ın yanında oturan Arsibalt'ın duayeni, Binlikçi'yle fısıldaşmak için eğiliyordu. Bu adamı ilk gördüğümde bana tuhaf bir şekilde tanıdık görünmüştü; ancak Arsibalt adını söylediğinde onu önceden gördüğümden kesinlikle emin oldum: Azuz Edhar mihrabında tek başına durmuş, doğruca bana doğru yukarıya bakarken... Bu Fraa Paphlagon'du.

Fraa Jad başıyla onayladı. Lodoghir yavaş yavaş sesini alçaltırken Paphlagon boğazını temizledi ve sonunda söze girdi: "Belki de Azuz Proc'un yazdığı her şeyin mükemmel olduğunu kanıtlarken birazcık kurambilim de yapabiliriz!"

Bu Lodoghir'in bile sesini kesmesine neden oldu ve bu yüzden kısa bir duraksama yaşandı. Paphlagon devam etti, "Çoklu Dünyalar konusunda bir mesa yapmanın başka bir nedeni daha var: bazılarının Fraa Lodoghir'in Sentaktik konusundaki yorumları kadar heyecan verici olduğunu söyleyeceği bir neden. Bu, saf kurumsal bir nedendir: Geometricilerin bizlerden farklı bir maddeden yapılmış olmaları. Bu evrende olmayan bir maddeden... Dahası Ecba sondasındaki kan olduğu tahmin edilen küçük sıvı şişelerinde yapılan testlerle ilgili olarak Laboratoryum'dan sonuçlar geldi. Bu dört numune de *birbirlerinden* farklı maddeden yapılmış. Bu da

her birinin, *bizim* yapıldığımız maddeden farklı olduğu kadar, öteki üçünden de farklı olduğu anlamına geliyor"

"Fraa Paphlagon, yoldayken bundan haberdar edildim. Hâlâ hazmetmeye çalışıyorum" dedi Ignetha Foral. "Maddenin farklı olmasından bahsederken demek istediğinizi daha açık anlatır mısınız lütfen?"

"Atomların çekirdekleri uyumsuz" dedi. Sonra masadaki yüzleri süzerek sandalyesinde geriye yaslandı, "bir çekirdeği hayal edin" demek ister gibi sırıttı, paralel bıçaklar gibi ellerini havaya kaldırdı. "Çekirdekler yıldızların merkezinde oluşur. Yıldızlar öldüklerinde patlar ve çekirdekler sönmüş ateşteki kül gibi dışarı atılır. Bu çekirdekler pozitif yüklüdür; bu yüzden yeterince soğuduklarında elektron çeker ve atom haline gelir. Daha çok soğuma her şeyin yapılmış olduğu, molekül adı verilen blokları oluşturmak için atomların elektronlarının birbirleriyle etkileşmesini sağlar; ancak yine dünyanın oluşması, bu çekirdeklerin sadece çok kalabalık ve sıcak yerlerde geçerli olan belli kurallara göre oluşturulduğu, yıldızların merkezlerinde *başlar*. Bizim yapıldığımız maddenin yapısı kabaca bu kuralları yansıtır. Bizler yeni madde yapmayı öğrenene kadar, evrenimizdeki her çekirdek doğal olarak varolan kurallar dizisine göre yapılmıştı; ancak Geometriciler çekirdek yapmak için birbirlerinden biraz farklı; ama tamamen uyumsuz dört farklı kurallar dizisi biliyorlar ve onlardan *yapılmışlar*."

"Öyleyse" dedi Suur Asquin, "onlar da yeni madde yapmayı öğrenmişler veya..."

"Veya farklı evrenlerden gelmişler" dedi Fraa Pahplagon. "Ki bu da Çoklu Dünyalar mesasını benim için konuyla son derece alakalı hale getiriyor"

"Bu tuhaf... ama şahane!" dedi ağır ve tuhaf aksanlı ince bir ses. Görebildiğimiz hiç kimsenin dudakları oynamıyordu; bu yüzden eleme işlemiyle, cinsiyete dair ipucu vermek için "Fraa" veya "Suur" yazılı olmayan çan panosunun üstüne adı tebeşirle Zh'vaern olarak kaydedilmiş Matarrhit'e döndük. Matarrhit koltuğunda hafifçe döndü, -sesinden erkek olduğunu tahmin ediyordum- bir el hareketi yaptı. Siyah kumaş sütunu gibi görünen uşağı öne çıktı, bir yalancı uzuv uzattı ve tabağı aldı; her iki tarafta oturanlar görünür bir şekilde rahatladılar. "Başka evrenlerin var olması ve Geometricilerin kökeninin orası olması kadar anlaşılmaz bir olasılık hakkında tartıştığımıza inanamıyorum!"

Bunu söylerken Zh'vaern bütün masaya hitap ediyor gibiydi.

Jad hariç. "Kelimeler yetmiyor. *Evren* tanımına göre tek evren vardır. Bu bizim gözlerimizle ve teleskoplarımızla gördüğümüz evren değildir;

bizimkilerin yanında birçok öteki Hikâye'nin paylaşıldığı Hemn uzayında açılan bir parça, tek bir Hikâye'den başka bir şey değildir *bu*. Her bir Hikâye, içinde yer alan kimseye tek başına bir evren gibi görünür. Geometriciler başka Hikâyelerden geldiler; buraya gelip bizimkilere katılana kadar"

Bu bombayı bıraktıktan sonra Fraa Jad izin isteyip tuvalete gitti.

"Neden bahsediyor bu?" diye sordu Fraa Lodoghir. "Edebi eleştiri gibiydi!" Ancak alaycı konuşmadı; etkilenmişti.

"Öyleyse bu mesa belki de onun aleyhinde konuşanların olduğunu iddia ettiği şeye çoktan dönüşmüştür" dedi Ignethe Foral. Bu çıkışı yaptıktan sonra da yıllar önce bir Yıllıkçı olarak gerçekleştirdiği araştırma konusuna yöneldi.

Paphlagon yedinci on yılındaydı ve yakışıklıdan ziyade etkileyici görünümlüydü. Şüphesiz, bir odadaki en kıdemli, en seçkin kişi olmaya alışkındı. Düzgün, alaylı bir gülümsemeyle masanın ortasına bakarak kendisini Fraa Jad'in yorumcusu olmaya adamış bir şekilde dikiliyordu. "Fraa Jad" dedi, "Hemn uzayından bahsediyor. Konuyu bu kadar erken açması muhtemelen iyi oldu. Hemen hemen bütün teorlar dünyayı bir Hemn uzayı veya konfigürasyon uzayı olarak düşünür. Praksik Çağ'da oranın işimizi yapabilmemiz için daha iyi bir yer olduğu iyice ortaya çıktı ve biz de bu yüzden pılımızı pırtımızı topladık ve üç boyutlu Adrakhon uzayını geride bırakıp oraya taşındık. Paralel evrenlerden bahsetmeniz Fraa Jad'e onun size ifade ettiği kadar az şey ifade ediyor"

"Bu kadar önemliyse, belki bize Hemn uzayını biraz anlatabilirsiniz" diye teklifte bulundu Ignetha Foral.

Paphlagon tekrar o düzgün bakışı takındı ve iç çekti. "Bayan Bakan, bunu bu mesayı bir yıllık bir teorik ekole dönüştürmeyecek şekilde özetlemenin yolunu bulmaya çalışıyorum"

Ve kahramansı bir şekilde Hemn uzayı üzerine temel bilgiler vermeye başladı. Ne zaman takılsa bazı derin kavramları açıklaması için Suur Moyra'ya bakmayı öğrenmişti; zira çoğu zaman Moyra onu bu dertten kurtarabiliyordu. Kendisinin iyi bir arkadaş olduğunu çoktan kanıtlamıştı. Bir Loracı olarak kafasında taşıdığı yığınla bilgi, düşünceleri iyi açıklamasını sağlıyordu; her zaman bir fraa veya suurun yakın veya uzak geçmişte yazdığı yararlı bir benzetmeyi veya bir görüşün net bir bölümünü hatırlayabiliyordu.

Tam bunun ortasında çekiştirildim. Mutfağa döndüğümde urganın öteki ucunda Emman Beldo'yu buldum. Zh'vaern'in uşağı sobanın yanında dikilmiş gizemli çanağı karıştırıyordu; bu yüzden ben ve Emman

bahçeye çıkan açık kapının yakınına, mutfağın öteki ucuna çekilmek konusunda tek kelime etmeden anlaştık. "Biz burda neden bahsediyoruz?" diye sordu Emman. "Bu, bir tür dördüncü boyut senaryosuna seyahat mi?"

"Ah, sorduğun iyi oldu" dedim, "çünkü kesinlikle öyle bir şey *değil*. Hemn uzayı ondan başka her şeydir. Sen şu birkaç ayrı üç boyutlu evrenin bir kitabın sayfaları gibi üst üste yığıldığı ve arasında hareket edilebileceğin eski şeyden bahsediyorsun..."

Emman başıyla onaylıyordu. "Dördüncü uzaysal boyuta gitmenin bir yolunu da bulabilirsin. Peki bu Hemn uzayı başka bir şey mi?"

"Hemn uzayında herhangi bir nokta, (ki N, bu Hemn uzayının boyut sayısıyken, herhangi bir N sayı dizisi anlamına gelir) bir andaki sistem hakkında bilinebilecek her şeyi belirlemek için gerekli *bütün* bilgiyi içerir"

"*Ne* sistemi?"

"Hemn uzayı hangi sistemi tarif ediyorsa" dedim.

"Ah, anlıyorum" dedi, "Hemn uzayı kurmanıza izin veriliyor..."

"Ne zaman incelemekle ilgilendiğin herhangi bir sistemin durumlarını tarif etmek istersen" dedim. "Sen bir çömezken öğretmenlerin sana bir problem verir. İlk adımın, her zaman, o probleme uygun Hemn uzayını kurmaktır"

"Öyleyse Fraa Jad'in bahsettiği Hemn uzayı ne?" diye sordu Emman. "Onun bütün olası durumlarını belirttiği sistem nedir?"

"Evren" dedim.

"Aa!"

"Ona göre, anlamsız bir şekilde devasa Hemn uzayına giden tek olası yol evrendir; ancak tam da o Hemn uzayının *bizim* evrenimizin tarihine giden yolda durmayan noktaları olabilir"

"Bunlar tamamen akla uygun noktalar mı?"

"Birkaç tanesi öyledir, aslında pek azı; ama bu kadar büyük bir uzayda, 'birkaç' birçok bütün evren oluşturmaya yetebilir."

"Peki ya *öteki* noktalar? Akla yakın olmayan noktalar demek istiyorum?"

"Onlar bir şekilde tutarsız olan durumları tarif eder."

"Bir yıldızın merkezindeki bir buz kalıbı gibi" diye ekleme yaptı Arsibalt.

"Evet" dedim, "Hemn uzayının bir yerlerinde bizimkine benzer bütün bir evreni tarif eden bir nokta vardır; o evrenin bir yerlerinde bir yıldızın merkezinde bir buz kalıbı olması dışında. Ama o durum imkânsızdır"

Arsibalt tercüme etti, "Bunun olmasını sağlayacak bir geçmiş tarih yoktur ve bu yüzden buna makul dünya yörüngesiyle erişilemez"

"Ancak bunlara dair merakını kısa süreliğine bastırabilirsen" dedim Emman'a, "yani varmaya çalıştığım nokta şu: öteki dünya yörüngelerinin içine akla yakın noktalar –bizim yörüngemizde olmayan; ama en az bizimkiler kadar anlam ifade eden noktalar– sıralayabilirsin"

"Ama onlar gerçek değil" dedi Emman, "yoksa gerçek mi?"

Duraksadım.

Arsibalt şöyle dedi, "Bu, metakurambilimin oldukça derin bir sorusudur. Hemn uzayındaki noktaların hepsi eşit derecede gerçektir, olası (x, y, z) değerlerinin eşit derecede gerçek olduğu gibi; zira bunlar sayı cetvelinden öte bir şey değildir. Öyleyse bu noktalar dizisinden bir tanesini –tek dünya yörüngesini– bizim gerçeklik adını verdiğimiz şeyle dolduran nedir?"

Suur Tris son birkaç dakikadır giderek daha yüksek sesle boğazını temizliyordu ve şimdi bize bir şeyler fırlatma aşamasına gelmişti. Buna birçok çanın çalması da eklendi. Ana yemeğe geçme zamanıydı; öteki uşaklar benim ve Emman'ın yerine bakıyordu; bu yüzden bir süre çok meşguldük. Birkaç dakika sonra on dört kişi resmi konumlarına dönmüştü; duayenler Suur Asquin'in çatalını almasını bekler halde masada, uşaklarsa onların arkasında ayaktaydı.

Suur Asquin söze başladı; "her ne kadar bazı ön koşullar olsa da, hepimizin Fraa Jad'le birlikte Hemn uzayına taşınmaya karar verdiğimize inanıyorum. Fraa Paphlagon ve Suur Moyra'dan işittiğimize göre, orada bizim için yer sorunu olmayacak!" Bütün duayenler saygılı bir şekilde güldüler. Barb öfkeyle homurdandı. Ben ve Arsibalt gözlerimizi devirdik. Barb, evrenin konfigürasyon uzayının aslında ne kadar devasa bir yer olduğunu, tarif edebileceği durumların sayısını yazmak için kaç tane sıfırın gerekli olacağını ve bu sayı basamaklarının nereye kadar uzayabileceğini yemeği berbat edecek ayrıntılarla açıklayarak onu düzlemek için yanıp tutuşuyordu; ama Arsibalt onun omuzuna yumruk çakmak tehditiyle bir elini kaldırdı: *şimdi sakin ol.* Suur Asquin yemeğe başladı ve ötekiler de onu izledi. Duayenlerden bazılarının yemeklerin ne kadar güzel olduğuna dair gerekli yorumları (Lodoghir değil) yaptığı küçük bir ara oldu. Sonra Suur Asquin devam etti. "Şimdi önceki tartışmamıza geri dönersek, Hemn uzayından bahsedilmeden önce farklı madde türlerine dair Fraa Paphlagon'un yaptığı yorumla şahsen şaşkına döndüm. Fraa Paphlagon, bunu bütün Geometricilerin farklı evrenler-

den veya Fraa Jad'in terimini kullanırsak, farklı Hikâyelerden geldiğine kanıt olarak dile getirdi sanırım."

"Biraz daha geleneksel terim dünya yörüngeleri olurdu" diye ekledi Suur Moyra. "*Hikâye*'nin kullanılması sanki biraz *ağır* gibi."

"Şimdi aynı dili konuşuyoruz!" dedi Lodoghir, açıkça keyiflenmiş bir şekilde. "Fraa Jad'den başka kim *Hikâye*'yi kullanıyor ve onunla ne demek istiyor?"

"Bu çok nadir" dedi Moyra, "ve bazı insanların kafasında bu Nesep'le bağlantılı"

Fraa Jad bütün bunları duymazdan geliyor gibiydi.

"Terminoloji bir tarafa" diye devam etti Suur Asquin, biraz nezaketsiz bir şekilde, "pek anlayamadığım şey bütün bunların hepsinin birbirine nasıl uyduğu; farklı tür maddeler gerçeğiyle dünya yörüngeleri arasındaki bağlantı nedir?"

Paphlagon şöyle dedi, "bizim yapıldığımız maddenin oluşumuna yol açan kozmogonik süreçler, –protonların ve öteki maddenin oluşumu, yıldızları oluşturmak için biraraya kümelenmeleri, bunun sonucu olan çekirdeksentezi– hepsi belli fizik değişmezlerinin değerlerine bağlıdır. En bilindik örnek ışığın hızıdır; ama yaklaşık yirmi kadar daha başka örneği de var. Gerekli teçhizatları kullanmamıza izin verildiği zamanlarda teorlar bunların kesin değerlerini ölçmek için oldukça uzun zaman harcardı. Eğer bu rakamların değerleri farklı olsaydı bildiğimiz evren var olmazdı; sadece soğuk ve karanlık gazdan ibaret bir bulut veya kocaman bir kara delik ya da çok basit ve sıkıcı başka bir şey olurdu. Eğer doğanın bu değişmezlerini bir makinenin kontrol panelindeki düğmeler olarak düşünürseniz, düğmelerin hepsi doğru konumlara ayarlanmak zorundadır yoksa..."

Paphlagon hazır görünen Moyra'ya yine baktı: "Suur Demula bunu şifreli kilide, yaklaşık yirmi rakamlı bir şifreye benzetmiştir."

"Demula'nın benzetmesini izlersek" dedi Zh'vaern, "bu yirmi rakamın her biri, ışık hızı gibi doğanın değişmezlerinden birinin değeridir"

"Bu doğru. Yirmi rakamı rasgele çevirirseniz kasayı asla açamazsınız; o sizin için atıl bir demir yığınından başka bir şey değildir. On dokuz rakamı doğru çevirip sonuncusunu yanlış çevirseniz bile hiçbir şey olmaz. Hepsini doğru olarak bilmek zorundasınızdır. Sonra kapı açılır ve evrenin karmaşası ve güzelliği etrafa saçılır"

"Başka bir benzetme" diye devam etti Moyra, bir yudum su içtikten sonra, "karmaşıklık *üretmeyen* şu yirmi değişmezin değer dizilerinin hepsini binlerce kilometre genişliğinde ve derinliğinde bir okyanusa

benzeten Azuz Conderline tarafından geliştirilmişti. Karmaşıklık yaratan diziler, o okyanusun üzerinde yüzen ve bir yapraktan daha geniş olmayan bir yağ parıltısı gibidir: içinde yaşayan şeylerle birlikte evrenleri oluşturan katı, istikrarlı maddeyi üreten son derece ince bir olasılıklar katmanı"

"Conderline'ın benzetmesini destekliyorum" dedi Paphlagon. "Yaşamı destekleyen çeşitli evrenler o yağ parıltısının üzerindeki farklı yerlerdedir. Yeni maddenin mucitlerinin yaptığı şey, maddenin çok az farklılık gösterdiği o yağ parıltısının üzerindeki komşu noktaların etrafında birazcık dolaşmanın yollarını bulmaktı. Onların oluşturduğu yeni maddenin çoğu, doğal olarak meydana gelen maddeden farklı; ancak aslında daha iyi değildi. Sabırlı uğraşlardan sonra maddenin doğanın bize sunduğundan daha iyi, daha kullanışlı olduğu yağ parlaklığının yakın bölgeleri civarında kayabildiler. Burada Fraa Erasmas'ın Geometricilerin neden yapıldığı konusunda bir fikri olduğuna inanıyorum"

Adımı işitmeye o kadar hazırlıksızdım ki birkaç saniye kımıldamadım bile. Fraa Paphlagon bana bakıyordu. Beni kendime getirme çabasıyla ekledi, "Arkadaşınız Fraa Jesry paraşüte ilişkin gözlemlerinizi paylaşmak nezaketinde bulundu"

"Evet" dedim ve boğazımın temizlenmesi gerektiğini farkettim. "Özel bir şey değildi. Yeni madde kadar iyi değildi"

"Geometriciler yeni madde yapma sanatını öğrenmiş olsalardı" diye tercüme etti Paphlagon, "daha iyi bir paraşüt yaparlardı"

"Veya sondayı indirmek için bu kadar saçma bir ilkellikte olmayan bir yöntem bulurlardı!" diye şakıdı Barb, duayenlerin bakışlarını üzerine çekerek. Adı söylenmeden konuşmuştu.

"Fraa Tavener harika bir noktaya değindi" dedi Fraa Jad, tansiyonu yatıştırarak. "Belki daha sonra adı söylendiğinde, söyleyeceği daha ilginç şeyleri de olur"

"Anladığım kadarıyla" dedi Ignetha Foral, "dört grup olan Geometricilerin her biri, oluştukları evrendeki doğal madde neyse onu kullanıyorlar"

"Dördüne geçici isim verildi" diye ilan etti Zh'vaern. "Antarktlar, Pangeler, Diyasplar ve Katorlar"

Bu Fraa Zh'vaern'in masadakileri güldürdüğü ilk ve muhtemelen son zaman olacaktı.

"Bunlar kulağa coğrafi geliyor" dedi Suur Asquin, "ama...?"

"Gemilerinin üzerinde tasvir edilmiş dört adet gezegen gözlendi" diye devam etti Zh'vaern. "Bu Azuz Orolo'nun fototipinde açıkça görü-

lüyor. Sondayla birlikte gelen dört kan şişesinin her biri bir gezegeni tasvir ediyor. İnsanlar onlara coğrafi garipliklerinden esinlenmiş resmi olmayan isimler vermiş"

"Öyleyse, tahmin edeyim, Pange'nin büyük tek bir kıtası mı var?" diye sordu Suur Asquin.

"Diyasp'ın birçok adası olduğu açık" diye ekledi Lodoghir.

"Kator'da, karaların çoğu düşük enlemlerde" dedi Zh'vaern, "ve Antarkt'ın en sıra dışı özelliği Güney Kutbu'ndaki büyük bir buz kıtasıdır." Sonra belki de Barb'tan başka bir düzeltme bekleyerek ekledi, "Ya da fotoğrafın altına hangi kutup yerleştirilmişse."

Barb homurdandı.

Fraa Zh'vaern, Konsay'a sadece birkaç saat önce varmış münzevi bir Tanrıyatapar tarikat üyesi için garip bir şekilde bilgili görünüyorsa, bu benimle birlikte aynı toplantıya katıldığı içindi: bir dizi fraa ve suurun Kuncak gruplarını farklı konularda hızlı bilgilendirmeye tabi tuttukları tebeşir odasındaki bir toplantı. Veya (daha küçümseyici bir bakışla) bazı başpapazların bilmemizi istediği şeylerle bizleri bilgilendirdikleri bir toplantı. *Gerçek* bilginin Konsay'da nasıl yayıldığına ilişkin bir fikir edinmeye başlıyordum.

Bu birkaç dakikalık bir alay konusu oldu, ki bu da Moyra ve Paphlagon'un tabaklarını silip süpürmekte ötekilere yetişmek için bunu bir fırsat olarak kullandıklarını görene kadar beni sabırsızlandırmıştı. Uşakların bazıları tatlıyla ilgilenmek için mutfağa geri dönmüştü. Biz yemek tabaklarını toplamaya başlayana kadar sohbet durmamıştı ve Suur Asquin Ignetha Foral'la bakıştıktan sonra peçetesinin içine hım diye mırıldanıp şöyle dedi: "Eee, birkaç dakikadır işittiklerimden toparladığım kadarıyla dört Geometrici ırkından hiçbiri yeni maddeyi icat etmemiş..."

"Veya icat ettiklerini sanmamızı istiyorlar" diye ekledi Lodoghir.

"Evet, elbette... ama ne olursa olsun her biri, doğadaki değişmezlerin burada olduğundan çok az daha farklı olduğu bir evrenden veya bir Hikâye'den veya bir dünya yörüngesinden oluşmuş."

Hiç kimse itiraz etmedi.

"Bu bana neredeyse inanılmaz şekilde garip ve önemli bir bulguymuş gibi geliyor" dedi Ignetha Foral, "ve bu konuda daha çok şey işitmeyişimizin nedenini anlamıyorum!"

"Testlerin sonuçları bugünkü Laboratoryum'a kadar kesin değildi" dedi Zh'vaern.

"Bu mesa bunun hemen sonrasında toplanmışa benziyor; aslına bakılacak olursa Kuncak *sırasında*" dedi Lodoghir.

"Lucub'da bir iki gün önce bu sonuçların bazı ipuçları vardı" dedi Paphlagon.

"O zaman bizler bir veya iki gün önce *bundan haberdar edilmeliydik*" dedi Ignetha Foral.

"Laboratoryum'da yapılan şeyin hemen konuşulmaması Lucub çalışmasının doğasında vardır" dedi Suur Asquin. Zorlu rollerin sosyal uzlaştırıcısı, yumuşatıcısı olarak rolünü başarıyla oynuyordu. Fraa Jad, ona pikabının önünde yol üzerinde uzanan bir kasismiş gibi baktı.

"Ama Bayan Bakan'ın biraz daha iyi kalpli bakabileceği başka bir sebep daha var" dedi Suur Moyra. "Bu sabaha kadar baskın hipotez, Geometricilerin yıldız sistemleri arasında yolculuk etmek için kullandıkları itme sisteminin onların maddesini bir şekilde değiştirmiş olduğu yönündeydi"

"Onların maddesini mi değiştirmiş?"

"Evet. Lokal olarak doğa kanunlarını ve değişmezlerini değiştirmiş"

"Bu mümkün mü?"

"Böyle bir itme aygıtı iki bin yıl önce düşünülmüştü, tam da burada Tredegarh'ta" dedi Moyra. "Bunu geçtiğimiz hafta gündeme getirdim. Bu düşünce birkaç günlüğüne yaygınlık kazandı. Yani, hepsi benim hatam"

"Düşünce yaygınlık kazanmayacaktı" dedi Fraa Jad, "ama o yüzden başka Hikâyelerin konuşulmasından birçok kişinin huzuru kaçtı ve rahatsız oldu. Kendilerini yeni bir düşünme biçimi öğrenmek zorunda bırakmayacak bir açıklama arzuluyorlardı ve Tırmık'ı unuttular"

"Çok anlamlı, Fraa Jad" dedi duayenim. "Mantıklı bir teorik tartışma gibi görünen şeyi sıklıkla yürüten gizli akımlara güzel bir örnek"

Fraa Jad gözlerini anlaması zor; ancak pek de sıcak denemeyecek bir şekilde Lodoghir'e dikti.

Çekiştirildim. Urgana Emman'ın dokunduğunu artık öğrenmiştim. Gerçekten de mutfağa girdiğimde beni bekliyordu. "Evine giderken mobda Bayan Bakan'ın bana söyleyeceği ilk şey, doğru Lucub'a giden yolu bulmak zorunda olduğum"

"Öyleyse yanlış adamı çekiştirdin" dedim, "Ben karantinadan bu sabah çıktım"

"Mükemmel olmanın nedeni bu: pazara çıkacaksın!"

Birleştirebildiğim kadarıyla tablo şuydu: Provener öncesi sabahlar Laboratoryum'da geçiriliyordu. Belli bir yere gidecek ve benzer şekilde görev verilmiş olanlarla birlikte belli bir işi yapacaktım. Provener sonra-

sı; ama Mesa öncesi, insanların mesalarda gruplanıp yayılabilecek bilgileri (Laboratoryum sonuçları gibi) harmanlayıp değiştokuş ettiği bir zaman olan, günün Periklyne adı verilen bölümüydü. Mesalardan sonra Lucub geliyordu: gece yağlarının yakılması. İş gününün çoğu Kuncak ve Kurul ile harcandığı için bu gece oldukça fazla Lucub etkinliği olacağını söylüyordu herkes. Neyse ki Lucub, eylemin olduğu bir yere benziyordu. Buradaki herkes işlerin yapılmasını istiyordu ancak birçoğu Laboratoryum ve Mesa vesairenin yapısının önlerini tıkadığını düşünüyordu. Lucub, onların biraz sosyalleşmelerinin bir yoluydu. Bütün sabah mankafalarla çalışıyor olabilirdiniz, başpapazlarca mesanın en uyutanına gönderilmiş olabilirdiniz; ancak Lucub sırasında her zaman istediğiniz şeyi yapabilirdiniz.

"Lucub'ta bana eşlik edersen memnun olurum" dedim Emman'a ve bunu gerçekten istiyordum. "Ancak bilmelisin ki garanti edemeyeceğim şey..."

Arsibalt ve Karvall'ın hişt sesleriyle sesim kesildi.

Barb bana doğru dönüp seslendi: "Sessiz olmanı istiyorlar; çünkü söylenenleri duymak istiyorlar..."

Barb'a hişt dedim. Arsibalt bana hişt dedi. Karvall da ona hişt dedi.

Konu bütün gecenin tartışmasının düğüm noktasına gelmişe benziyordu: dünya yörüngeleri ve konfigürasyon uzayı fikrinin "Pange" "Diyasp" "Antarkt" "Kator" ve Arbre'daki farklı tür maddelerin varlığıyla ilişkisi.

"Doğanın değişmezlerinin *raslantı* olduğu ve *gerekli* olmadığı Yeniden Yaratılış zamanında güçlü bir *mem*di" diyordu Moyra. "Yani başka türlü olabilirlerdi, tabi evrenin ilk zamanları farklı olsaydı. Aslında yeni maddeyi elde edişimiz bu tür düşüncelerin araştırılmasıyla gerçekleşmiştir"

"Öyleyse, sizi doğru anlıyorsam" dedi Ignetha Foral, "o düşüncenin doğruluğu, yani şu sayıların raslantı olması kanıtlandı"

"Bu olağan yorumdur" dedi Moyra.

"'Evrenin ilk zamanları derken'" diye araya girdi Lodoghir, "ne kadar ilk zaman?.."

"Büyük Patlama'nın hemen sonrasındaki sonsuz küçük bir zaman parçasından bahsediyoruz" dedi Moyra, "ilk temel parçacıkların enerji denizinden katılaştığı andan"

"Ve iddia şu: belirli bir biçimde katılaştı" dedi Lodoghir, "ama farklı bir biçimde katılaşabilir ve bu da farklı değişmezleri ve farklı maddesi olan bir evrenin oluşmasına yol açabilirdi"

"Aynen" dedi Moyra.

"Konfigürasyon uzayındaki Hikâyeler konusunda anlatılanları Fraa Jad'in tercih ettiği dile nasıl çevirebiliriz?"

"Ben bir deneyeyim" dedi Paphlagon. "*Bizim* dünyamızın yörüngesini, yani evrenimizin geçmişi, şimdisi ve geleceği olan konfigürasyon uzayındaki nokta dizilerini zamanda *geriye* doğru takip edersek daha sıcak, daha parlak ve daha sıkı biçimde toplanmış olan konfigürasyonlar gözleriz; tıpkı fotoandaç tablette bir patlamayı tersine oynatmak gibi. Bu, bizi evren olarak kabul edilmeyen Hemn Uzayı bölgelerine götürür: Büyük Patlama'nın hemen sonrasındaki anlara. Geriye doğru ilerlerken bir noktada, bahsettiğimiz fizik değişmezlerinin olduğu bir konfigürasyona ulaşırız..."

"Şu yirmi sayıya" dedi Suur Asquin.

"Evet, *tanımlanmamış bile olan.* O kadar farklı bir yer ki şu değişmezler bile anlamsız; çünkü hâlâ *herhangi bir* değeri alma özgürlükleri olduğu için hiçbir değerleri yok. Şimdi, anlattığım hikâyedeki bu noktaya kadar eski *tekevren* fotoğrafıyla Hemn Uzayı'nda dünya yörüngesi fotoğraf arasında hiç fark yok aslında"

"Yeni maddenin bile hesaba katılmadığı zaman mı?" diye sordu Lodoghir.

"O zaman bile değil; çünkü yeni madde yapımcılarının yaptığı tek şey, o yükseklikte enerji üretebilecek bir makine inşa etmek ve sonra da laboratuvarda kendi küçük Büyük Patlamalarını yaratmaktı. Ama bu sabahki Laboratoryum bulgularından sonra bizim için şimdi yeni olan şey Antarkt'ın, Pange'nin, Diyasp'ın ve Kator'un dünya yörüngelerini aynı biçimde geriye doğru izlersek, kendimizi Hemn Uzayı'na çok benzer bir yerde bulacak olmamızdır"

"Hikâyeler yakınlaşıyor" dedi Fraa Jad.

"Siz *geriye doğru* giderken, demek istiyorsunuz" dedi Zh'vaern.

"Geriye doğru bir şey yok" dedi Fraa Jad.

Bu bir süre sessizliğe neden oldu.

"Fraa Jad zamanın varlığına inanmıyor" dedi Moyra; ama bunu, söylerken farkediyor gibiydi.

"Ah, güzel! Bu önemli bir ayrıntı" dedi Suur Tris mutfakta ve bu kez ona hiç kimse hişt demedi. Birkaç dakikalığına hepimiz servis yapmaya hazır, doğru anı bekleyerek tatlı tabaklarının etrafında dikiliyor olacaktık.

"Zamanın var olup olmadığı sorusuna girmemizi tavsiye etmiyorum" dedi Paphlagon, neredeyse herkesin duyulabilir şekilde rahatla-

masını sağlayarak. "Mesele şu ki Arbre ve şu Geometrici ırkına ait olan dört evreni Hemn uzayındaki yörüngeleriyle gören modelde, bu yörüngeler Büyük Patlama civarında birbirlerine son derece yakında ve onları birbirinden ayıran bir şey olduğu zaman, belli bir noktaya kadar aynı olup olmadıklarını bile sorabiliriz. Bu, belki de başka bir mesanın konusudur. Belki de buna sadece Tanrıyataparlar teşebbüs ederler" Mutfakta Zh'vaern'in uşağına bakmayı göze aldık. "Nasıl olursa olsun, farklı dünya yörüngelerinin sonunda farklı fizik değişmezleri oldu; bu yüzden bize çok benzeyen bir Geometrici ile bir odada otursak bile, onların atomlarının çekirdeğinde farklı bir Hikâye'den geldiklerini kanıtlayan bir tür parmak izi taşıdıklarını söyleyebilirdik"

"Bizim gen sekanslarımız, yaşamış olan ilk şeye kadar her mutasyonun, her adaptasyonun ve her atanın bir kaydını taşımaktadır" dedi Suur Moyra, "bu yüzden onların yapıldığı malzeme, hepimizin farklılaştığı zamanki Hemn uzayındaki bir noktaya kadar Fraa Jad'in onların evreninin Hikâye olarak adlandırdığı şeyi kodlayacaktır"

"Daha ileriye" dedi Fraa Jad, ki bunu da birçok Jad ifadesini takip eden alışılagelmiş sessizlik takip etti.

"Ah, şimdi anladım! En sonunda! Ah, Fraa Jad, oynadığın oyunu göremeyecek kadar salakmışım. Ama şimdi en azından bizi kurnazca nereye götürdüğünü görüyorum: Hylaea Teorik Dünya'sına!.."

"Hmm, hangisinin daha can sıkıcı olduğunu bilmiyorum" dedim, "Lodoghir'in tavrı mı yoksa bunu benden önce bulması gerçeği mi"

Birkaç saat önce Lodoghir, Periklyne sırasında yanıma gelip Kurul sahnesindeki karşılaşmamız hakkında abuk sabuk konuşmaya başladığı zaman şoke olmuştum. Çelik yelek ve elinde bayıltıcı silah sallayan Engizisyon timi olmadan benim yanıma nasıl yaklaşabilmişti? Hayatımın geri kalanını kanlı bir intikam planı yapmaya adayacağımı nasıl öngörememişti? Bu da meselenin kendisi için gerçekten kişisel olmadığını anlamam için zorlamıştı beni: bütün retorik numaralar, kuyruklu yalanlarla soslanmış çarpıtmalar, duyguya seslenişlerin her parçası, denklemler ve kıyaslamalar benim olduğu kadar onun da takım çantasıydı ve onun teorilerinde bir hataya işaret edersem, Jesry'den aşağı kalmayacak şekilde itiraz edeceğimi düşünmemişti.

O süre boyunca gözlerimi, yumruklarımla onun dişleri arasındaki mesafeyi kestirerek sessizce Lodoghir'e dikmiştim. Bu akşamın mesasına hükmeder gibi emirler savurduğuna dair belli belirsiz bir düşünceye sahiptim; ama hiçbirini duymamıştım. Bir süre sonra tek kelime bile söylemediğim için ilgisini kaybetmiş ve yanımdan uzaklaşmıştı.

"Onunla Engizisyon arasında, bundan nasıl yırtacağımı bilmiyorum?" dedim.

"Engizisyonla başın derde girdi bile mi?" diye sordu Arsibalt, aynı anda şaşırmış ve takdir eder gibi görünerek.

"Hayır; ama Varax beni izlediğini söyledi" dedim.

"Bunu nasıl başarmış?"

"Daha önce Lodoghir'le gerçekten tatsız bir karşılaşma yaşamıştım"

"Evet. Gördüm"

"Hayır, *ikinci* bir kez daha karşılaştım demek istiyorum. Birkaç saniye sonra yanıma kim geldi tahmin et?"

"Eh, hikâyeyi anlattığın kadarıyla" dedi Arsibalt, "bunun Varax olduğunu tahmin ediyorum."

"Evet"

"Varax ne dedi?"

"'Beşinci Bölüm'e doğru ilerlediğini biliyorum! Umarım bütün sonbaharını mahvetmemiştir' dedi. Ve ben de ona birkaç haftamı aldığını; ama olanlar yüzünden onu suçlamadığımı söyledim"

"Hepsi o kadar mıydı?"

"Evet. Belki sonradan biraz havadan sudan konuştuk"

"Peki Varax'ın sözlerini nasıl yorumluyorsun?"

"'Duayeninin burnunu patlatma genç; gözüm üzerinde' diyordu."

"Sen bir salaksın!?"

"Ne!?"

"Hepsini yanlış anlamışsın! O bir hediyeydi"

"Bir *hediye* mi?"

Arsibalt açıkladı: bir duayenin Kitap'taki bölümleri vererek uşağını cezalandırma yetkisi vardır. Ama sen Raz, öyle azılı bir suçlusun ki, Beşinci Bölüm'e çoktan geldin. Lodoghir sana Altıncı Bölüm'ü verecekti: çok ağır bir ceza..."

"Ki benim de hoşuma gidebilirdi" dedim bir şeyi farkederek, "Engizisyon'a başvurmak"

"Arsibalt haklı" dedi dinlemekte (ve Beşinci Bölüm'ü boyladığımı şimdi öğrenmesiyle bana yeni bir biçimde bakmakta) olan Tris. "Bana öyle geliyor ki bu Varax denilen kişi sana, Engizisyon'un Lodoghir'den gelen herhangi bir cezayı reddedeceğine dair büyük bir ipucu veriyordu"

"Neredeyse bunu yapmak zorunda kalacaklardı" dedi Arsibalt.

Lodoghir'in tatlısını aldım ve tamamen yeni bir ruh haliyle mesahaneye yöneldim. Ötekiler de peşimden geldi. Kıpkırmızı suratlar ve ısırıl-

mış dudaklarla dolu bir odaya girdik: gergin ve garip bir vücut dili tablosu vardı. Lodoghir insanlar üzerinde her zamanki etkisini kullanmaktaydı.

"Tam bir yere varacağımızı düşündüğüm sırada" diyordu Ignetha Foral, "mesanın bir kez daha Procçular ile Halikaarncılar arasındaki eski ve can sıkıcı kavgaya kaydığını görüyorum. Metakurambilim! Bazen matik dünyadaki sizlerin şimdi hangi çıkarların söz konusu olduğunu gerçekten anlayıp anlamadığınızı merak ediyorum"

Açıkçası yanlış bir anda içeri girmiştim; ama artık çok geçti ve ötekiler arkamda birikiyordu. İçeri daldım ve duayenim "Siteminizi kabul ediyorum Bayan Bakan ve sizi temin ederim ki..." dediği sırada tatlısını verdim.

"Ben kabul etmiyorum" dedi Fraa Jad.

"Sen de kabul etmemelisin!" dedi Zh'vaern.

"Anlamak zahmetine girseniz de girmeseniz de bu meseleler önemlidir" diye devam etti Fraa Jad.

"Başkentte devam eden partizan çekişmelerden nasıl ayırt edeceğim bunu?" diye sordu Ignetha Foral. Masadaki diğerleri Fraa Jad'in tavrından ürkmüşlerdi; ancak Ignetha Foral bunu destekleyici bulmuşa benziyordu.

Fraa Jad soruyu duymazdan geldi; onun ilgi alanına hiç girmiyordu ve enerjisini tatlısına çevirdi. Konuya ilgisiyle hepimizi şaşırtan Fraa Zh'vaern söze karıştı. "Tartışmaların kalitesini inceleyerek."

"Tartışmalar saf kurambilimden kaynaklandığı zaman böyle kararlar veremiyorum!" dedi.

"Ben Hylaea Teorik Dünya'nın varlığının saf kurambilim olarak adlandırılan şeyden kaynaklandığını düşünmezdim" dedi Lodoghir. "İnanç konusunda Tanrı'ya inanmak kadar büyük bir sıçramadır bu"

"Her ne kadar Fraa Jad'i ve Fraa Zh'vaern'i aynı cümleyle şişlemenin bir yolunu bulmana hayran olsam da" dedi Ignetha Foral, "birlikte çalıştığım insanların çoğunun Tanrı'ya inandığını ve bu yüzden onların arasında senin hilenin geri tepmesinin olası olduğunu hatırlatmak zorundayım."

"Geç oldu!" dedi Suur Asquin: ama hiç kimse yorgun görünmüyordu. "Hylaea Teorik Dünya konusunu yarın geceki mesada ele almayı öneriyorum"

Fraa Jad başıyla onayladı; ama meydan okumayı kabul ettiğinden mi yoksa kekten çok hoşlandığından mı, anlamak zordu.

Her şeyin Katili: Korkunç Olaylar'da yıkıcı etkileri için kullanıldığı düşünülen sıra dışı praksik ileriliği olan bir silah sistemi. Bu praksisin geliştirilmesinde teorların suç ortaklığı yapması, yürürlüğe girdiğinde Yeniden Yaratılış ile eşanlamlı bir politika olan, onların bundan böyle teorik olmayan toplumdan tecrit edilmesi gerektiği evrensel inanışına yol açtığı düşünülmüş; ancak kanıtlanmamıştır.

SÖZLÜK, *4. baskı Y.S. 3000*

"Hepiniz kitaplarınızı sevdiniz mi?" diye sordu Suur Moyra ve sonra bir tavayı tutup içindeki ölü sebzeleri, sebze gübresinin içine sıyırmaya başladı. Karvall'ın nefesi kesildi; Moyra gizlice içeri girmiş ve bizi pusuya düşürmüştü. Sıyırdığı kabı elinden bırakıp dönerek lavabodan uzaklaştı ve tavayı eski duayeninin narin ellerinden almak için koştu. Arsibalt ve ben izlemek için neredeyse ustalıkla döndük. Karvall bir tonluk siyah cüppesi altında terlemiş olabilirdi ama cüppeyi vücudunda tutan bel bağı karmakarışıktı ve yakından ilgilenilmeyi hakkediyordu. Barb bile baktı. Emman Beldo, Ignetha Foral'ı pansiyonuna götürüyordu. Zh'vaern'in uşağı Orhan'ın başı tamamen örtülüyken sert bir erkek mi yoksa kadın mı olduğunu anlamak zordu; ancak cüppesindeki kırışıklıklar onun Karvall'ı takip ettiğini söylüyordu. Tris en iyi mutfak fırçasını kapmak için bundan yararlandı.

"Kitaplardan sen mi sorumluydun?" diye sordum.

"Kitapları senin karavanına Karvall'a ben koydurttum" dedi Moyra ve bana gülümsedi.

"Öyleyse geldikleri yer *orası*" dedi Suur Tris ve sonra açıkladı, "Bu sabah odamda bir yığın kitap buldum da" Öteki uşakların Moyra'ya bakışından, onların da aynı deneyimi yaşadıklarını tahmin ettim.

"Durun bir dakika, bu kronolojik olarak imkânsız!" dedi Barb ve sonra bildik Barb zekâsının parıltısını göstererek ekledi, "Nedensellik ilkelerini çiğnemediyseniz tabii ki!"

"Ah, birkaç gündür bu mesayı başlatmaya çalışıyordum" dedi Moyra. "Suur Asquin'e sorun, ne kadar zorluk çektiğimi anlatacaktır. Böyle bir şeyin Kuncak sırasında etrafa notlar dağıtan bir takım başpapaz tarafından yapılıvereceğini gerçekten düşünmüyorsunuz, değil mi?"

"Büyüksuur Moyra" diye söze başladı Arsibalt, "Bu mesayı oluşturan şey bu sabahki Laboratoryum sonuçları değilse neydi?"

"Şu güzel suurlarla flört edip mutfakta at gibi koşturmakla meşgul olmasaydınız, benim bir meta-Loracı olduğumu söylediğimi duyardınız."

"Veya Çoklu Dünya Loracı'sı olduğunuzu" dedim.

"Ah, sen dikkat *ediyordun* demek!"

"Ben onun sadece lafın gelişi diye düşünüyordum."

"*Onların* Evenedrik'i kimdi, Fraa Arsibalt?"

"Afedersiniz?" Arsibalt sorudan büyülenmişti; ama hemen sonra Suur Tris kocaman yağlı bir tabağı kollarına boşaltınca elleri dolmuştu.

"Fraa Tavener, Kator gezegenindeki Azuz Hemn kimdi? Tris, Antarkt'ın Leydi Baritoe'su kimdi? Fraa Orhan, Pange'de Tanrı'ya tapıyorlar mı; Matarrhitlerin Tanrı'sı ile aynı mı?"

"Öyle olmak zorunda, Büyüksuur Moyra!" diye bağırdı Orhan ve eliyle (erkek olduğuna karar vermiştim) daha önce gördüğüm bir hareket yaptı. Bir tür Tantrıyatapar batıl inancıydı.

"Fraa Erasmas, Diyasp dünyasında Halikaarn Diyagonalı'nı kim keşfetti?"

"Böyle düşüncelere sahip oldukları açık olduğu için diyorsunuz ki..." dedi Arsibalt.

"O gemiyi inşa etmek için düşünmüş olmalılar!" dedi Barb.

"Sizin aklınız çok daha dinç, mesahanede oturan şu birkaç kişiden çok daha kıvrak" dedi Moyra. "Sizin de fikirleriniz olabileceğini düşündüm"

Suur Tris dönüp sordu, "Bizim Azuzlarımızla onlarınkiler arasında bire bir benzerlik olduğunu mu söylüyorsunuz? Aynı aklın birden çok dünyada paylaşılması gibi?"

"Ben *size* soruyorum" dedi Moyra.

Son zamanlarda sohbetler bu yola saptığı zaman üzerime çöken çok bildik bir huzursuzluk hissine kapılmış olduğumdan, söyleyecek bir şeyim yoktu. Orolo'nun ölmeden birkaç dakika önce bana söylediği son sözler, Binlikçiler'in bu şeyi bildiklerine ve onun etrafında bir praksis geliştirdiklerine dair bir uyarıydı: aslında Afsuncular efsanelerinin gerçeğe dayandığına dair bir uyarı. Belki de yine o eski aşırı kaygılanma alışkanlığıma kapılmıştım; ama şimdi parçası olduğum her sohbet tehlikeli bir şekilde bu konuya yakınmış gibime geliyordu.

Böyle şeyleri hiç kafasına takmayan Arsibalt denemeye hazırdı. Yıkanmış tabağı kurutma rafına kaldırıp ellerini cüppesinde kuruladı ve kavga vaziyeti aldı. "Pekâlâ. Böyle bir varsayım, farklı dünya yörüngelerindeki farklı akılların benzer şeyler düşünmesinin *nedenine* dayandırılmak zorundadır. İnsan her zaman dini bir açıklamaya başvurabilir" diye devam etti, göz ucuyla Orhan'a bakarak, "ama onun dışında..."

"HTD'ye inancın konusunda suskun kalmamalısın. Kiminle konuştuğunu unutma! Ben her şeyi gördüm!"

"Evet, Büyüksuur Moyra" dedi Arsibalt, başını eğerek.

"Bilgi ortak Teorik Dünya'dan, -ki ben bunu Hylaea olarak adlandırmıyorum zira Kator'da Hylaea isminde birisi olduğunu sanmıyorum- farklı dünyalardaki farklı Azuzların akıllarına nasıl yayılabilir? Ve şu anda onlarla bizim aramızda bu hâlâ devam ediyor mu?" Moyra bu düşünce bombalarını mutfağa fırlatırken yan yan yavaşça arka kapıya ilerliyordu ve duayenini evine bırakmaktan dönen Emman Beldo'yla neredeyse çarpışıyordu.

"Pekâlâ, anlaşılan yarın mesada bu tartışılacak" dedim.

"Niçin bekliyorsunuz? Gevşemeyin!" diyerek son bir atış yaptı Moyra, gecenin içinde hızla kaybolurken. Karvall havluları bir bir atıp cüppesini başına çekerek onun peşinden hızla koştu. Emman kibarca onun yolundan çekildi ve görecek bir şey kalmayana kadar Karvall'ı izlemek için olduğu yerde döndü. Geri döndüğünde Suur Tris'ten yüzünün ortasına bir bulaşık süngeri yedi.

"Bu yörüngeler Hemn Uzay'nda dolanamaz..." dedi Emman.

"Bizim karanlıkta dolandığımız gibi" dedim. Zira uygun bir Lucub bulmaya çalışıyorduk.

"Mantıklı bir açıklaması olmadan olmaz. Dolanabilir mi?"

"Dünya yörüngeleri mi demek istiyorsun? Hikâyeler mi?.."

"Sanırım öyle; bu arada, *o* da neyin nesi?"

Anlaşılmaz bir soruydu; ama aklından neler geçtiğini söyleyebilirdim.

"Fraa Jad'in *Hikâye* kelimesini kullanmasını mı demek istiyorsun?"

"Evet. Onu şeylere satmak biraz zor olacak..."

"Pürokratlara mı?"

"Benim duayenim gibi insanlara öyle mi diyorsunuz?"

"Bazılarımız"

"Sadece çok inatçılar. Öyle cafcaflı kelimelere gerek yok"

"Pekâlâ, bakalım bir örnek bulabilecek miyim?" dedim, "Arsibalt'ın ne dediğini hatırlıyor musunuz? Yıldızın içine gömülmüş buz kütlesini?"

"Evet, elbette" dedi. "Hemn Uzayı'nda onu bile içeren bir evreni temsil eden bir nokta vardır."

"O noktada kodlanmış evrenin konfigürasyonunda" dedim, "bütün yıldızlar, gezegenler, kuşlar, arılar, kitaplar, çekimler ve başka her şeyin yanısıra, bir de tam ortasında büyük bir buz parçası bulunan bir yıldız vardır. O nokta, hatırlayın, sadece uzun bir sayı dizisidir; uzaydaki koordinatlardır. Başka sayı dizilerinden aşağı kalmayacak kadar gerçek"

"Onun gerçekliği veya bu durumda gerçekdışılığı, başka bir düşünceden doğmak zorundadır" dedi Emman.

"Anladın. Ve şu anda çok gülünç olarak tabir edilen durum budur"

"En başta, bu nasıl *olabilirdi* ki?" diye sordu Emman, havaya girerek.

"*Olmak*! Anahtar kelime bu..." dedim, bunu Orolo kadar güvenle açıklayabilmeyi dileyerek. "Olacak bir şey için bu ne anlama gelir?" Bu çok eksik geldi. "Bir anlığına varolan ve sonra kaybolan sadece bu durum, yani konfigürasyon uzayındaki bu yalıtılmış nokta değildir. Normal bir yıldıza sahip olmak ve sonra aniden kozmik saatin bir tıklamasıyla yıldızın ortasında bir buz kütlesinin maddeleşmesi ve sonraki tıklamada, puf! iz bırakmadan kaybolması gibi bir şey değil bu"

"Bir Hemn Uzayı ışınlayıcısına sahip olsaydın bu olabilirdi ama değil mi?"

"Mmm, bu yararlı bir düşünce deneyi" dedim. "Moyra'nın romanlarının birindeki bir zımbırtıyı düşünüyorsun. Hemn Uzayı'ndaki herhangi bir noktaya tuş takımından ulaşabileceğin, anlayabileceğin ve sonra da başka bir noktaya atlayabileceğin büyülü bir telefon kulübesini"

"Evet. Kurambilim veya her neyse, onun yasalarına rağmen. O zaman buz kütlesini *maddeleştirebilirdin*. Ama erirdi"

"Erirdi" diye onu doğruladım, "eğer doğa kanununun o noktada devreye girmesine müsade edersen. Ama Hemn Uzayı ışınlayıcını, aynı evreni buz bloğu hâlâ içinde olmak üzere kodlayan başka bir noktaya, çok kısa bir an sonrasına atlatarak buzu muhafaza edebilirdin"

"Tamam, anladım; ama normalde erirdi"

"İşte Emman, mesele şu: 'normal' ne demek? Başka şekilde söylersek: telefon kulubesinin pencerelerinin dışında, bir yıldızın ortasında buz kütlesi olan bir evreni görmek için senin Hemn Uzayı ışınlayıcınla ardarda sıraya dizmek zorunda olduğun nokta dizilerine bakarsan, o nokta dizileri gerçek dünya yörüngesinden ne kadar farklı olmak zorunda olurdu?"

"Doğa kanunlarının geçerli olduğu bir dünya yörüngesi mi diyorsun?"

"Evet."

"Bilmiyorum"

Güldük. "Pekâlâ" dedim, "Orolo'nun Azuz Evenedrik hakkında bana söylediği şeyi şimdi biraz anlamaya başlıyorum. Evenedrik, Çörekçi felsefesinin bir uzantısı olan ve bize verili olan, gözlemlediğimiz anlamına gelen datonomiyi inceliyordu. En sonunda bizim de çalışmak zorunda olduğumuz şey budur"

"Tamam" dedi Emman, "neyi gözleyeceğiz?"

"Sadece tutarlı olan dünya *noktalarını* değil" dedim, "bu yüzden yıldızlarda hiç buz kütlesi yok; ama böyle noktaların tutarlı *dizilerini*: *olmuş olabilecek* bir dünya yörüngesini.

"Ne farkı var?"

"Mesele sadece bir yıldızın içinde buz kütlen olamaması değil, onu oraya *götüremez*, orada *tutamaz* olmandır; bunu içeren tutarlı bir tarihçe yoktur. Görüyorsun, mesele sadece *mümkün* olana dair değil, *uyumlu* olana dair olandır; ki bu da o evrende gerçek olmak zorunda olacak öteki bütün şeylerin de yıldız içindeki buz kütlesine sahip olması anlamına gelir; zira Hemn Uzayı'nda her şey mümkündür"

"Ben aslında bunu yapabileceğini düşünüyorum" dedi Emman. Kafasının içinde praksik dişliler dönüyordu. Geçimini böyle sağlıyordu; Ignetha Foral'a teknik danışman olarak hizmet etmesi için bir roket acentasındaki işinden çıkarılmıştı. "Bir roket tasarlayabilirsin; içine buz kütlesi yerleştirilmiş ısıya dayanıklı malzemeden yapılmış savaş başlığı olan bir füze. Bu şeyi yüksek hızla yıldıza çakarsın. Isıya dayanıklı malzeme yanıp yok olur; ama ondan hemen sonra, bir anda yıldızın içine yerleştirilmiş bir buz kütlen olur"

"Pekâlâ, bunların hepsi mümkün" dedim, "ama 'Yıldızın içinde buz kütlesi olan bir evrene dair gerçek olması gereken başka ne gibi şeyler vardır?' sorusunu yanıtlamanın bir yolu bu. Eğer o evrene gitseydin ve onu zamanın o anında dondursaydın..."

"Tamam" dedi, "ışınlayıcının, zamanı defalarca aynı noktada çevrime sokarak dondurmayı kolaylaştıran bir kullanıcı arayüzü var diyelim."

"Güzel. Bunu yapıp buzun yakınlarındaki bölgeye baksaydın, yıldız malzemesinin içinde dönüp duran erimiş ısı kalkanının ağır çekirdeğini görürdün. Uzaydaki roket egzozunun fırlatma rampasındaki yanma izlerine kadar giden izini görürdün. O fırlatma rampası, roket yapabilecek kadar zeki olan yaşamı destekleyebilen bir gezegende olmak zorundadır. O fırlatma rampasının etrafında o roketin tasarımını yapan ve inşasına ömürlerini harcamış olan insanlar görürdün. O fırlatma işinin anıları, onların nöronlarında depolanırdı ve bütün o anılar ve kayıtlar

birbirleriyle uyumlu olurlardı. Bütün o anılar ve kayıtlar uzaydaki atomların konumlarına kadar gider... bu yüzden..."

"Bu yüzden bu anılar ve kayıtların *kendileri* Hemn Uzayı'ndaki o noktayla kodlanmış konfigürasyonun parçalarıdır diyorsun" dedi Emman yüksek ve kararlı bir ses tonuyla. Zira anlamaya başladığını biliyordu. "Ve uyumlulukla kastettiğin şey budur"

"Evet!.."

"Yıldızın içindeki buz, birçok Hemn Uzayı noktasıyla kodlanabilirdi" dedi, "ama onların sadece birkaç tanesi..."

"Giderek azalan çok az sayıdaki!.." dedim.

"Onun oraya nasıl geldiğine dair bütün tutarlı ve karşılıklı olarak bağıntılı kayıtları içerirdi"

"Evet. Benimle tamamen praksik konuşup buza füze fırlatma sistemi uydurduğun zaman, gerçekte yaptığın şey, ne tür bir Hikâye'nin, –o projenin gerçekleştirilmesiyle evrende geride bırakacağı izler gibi– yıldızdaki buzla uyumlu bir takım koşullar yaratacağını anlamaktır"

Biraz yürüdük ve şöyle dedi, "Veya daha az oturaklı bir örnek verirsek, Suur Karvall'ın giysisine bakamazsın..."

"Bütün o düğümleri atmak için gerekli olan işlem sırasını aklında yeniden oluşturmak zorunda kalmadan"

"Veya düğümleri çözmek için..."

"O bir Yüzlükçü" diye onu uyardım, "ve Konsay sonsuza kadar sürmeyecek"

"Kendini çok kaptırma. Evet, biliyorum; ama yine de onunla 3700 yılında çıkabilirim..."

"Veya bir fraa olabilirsin" dedim.

"Bundan sonra, zorunda kalabilirim. Hey, nereye gittiğini biliyor musun?"

"Evet. Seni takip ediyorum"

"*Ben* de *seni* takip ediyorum"

"Pekâlâ, bu kaybolduğumuz anlamına geliyor" Ve yürüyüşe çıkmış bir büyüksuur çiftine raslayıp onlara Edharcı papazlar meclisi binasına giden yolu sorana kadar etrafın tadını çıkardık.

"Öyleyse" dedi Emman, doğru yola koyulduktan sonra, "ortaya çıkan sonuç, herhangi bir evrende, afedersin, herhangi bir dünya yörüngesinde, nesnelerin anlamı vardır. Doğa kanunları takip edilir"

"Evet" dedim. "Dünya yörüngesinin anlamı *budur*; doğa kanunlarını korunuyormuş gibi gösterecek biçimde, öylesine biraraya getirilmiş bir Hemn uzayı noktalar dizisi"

"Bunu ışınlayıcı terimleriyle anlatacağım zira bunu insanlara o şekilde açıklayacağım" dedi. "Işınlayıcının ana amacı, sizi herhangi bir anda *herhangi* bir noktaya götürebilmektir. Ancak Hemn uzayındaki sadece *bir* nokta, *şu anda içinde bulunduğun* evrenin *saatin sonraki tıklamasında* gireceği durumu kodlar, tabi ki doğa kanunlarına uyulursa, değil mi?"

"Doğru yoldasın" dedim, "ama..."

"Bununla şuraya varacağım" dedi, "Bunu açıklamak zorunda olduğun insanlar doğa kanunlarını biliyor. Belki biraz incelemişlerdir bile. O konuda rahatlar. Şimdi aniden içeri girip onlara Hemn Uzayı'ndan bahsetmeye başlarım. Onlara büyük bir açıklama yaparım; ışınlayıcıdan, yıldızdaki buzdan, fırlatma rampasındaki yanık izlerinden bahsederim. En sonunda bu insanlardan bir tanesi elini kaldırıp şöyle der, 'Bay Beldo, bize Hemn Uzayı'ndan bahsederek değerli vaktimizi boşa harcadın; ne olur söyle, nereye varmaya çalışıyorsun?' Ve benim cevabım da şöyle olur, 'Varılmak istenen yer, bayım, bizim evrenimizde doğa kanunlarına uyulur.' Ve o da şöyle diyecektir..."

"Şöyle diyecektir, 'Biz bunu zaten biliyoruz, seni ahmak, kovuldun!'"

"Aynen! Ki işte bu da benim o zaman koşup tercihen Karvall'ın matında bir fraa olmak zorunda kalacağım zamandır"

"Hemn Uzayı modelini benimsemekteki *önemli* kazancımız ne? Kurambilim yapmayı kolaylaştırdığından bahsetmiştin; ama Pürokratlar kurambilim yapmaz"

"Pekâlâ, her şeyden önce mesele, aslında verili bir anda doğa kanunlarına uygun olan *sadece bir* bitişik nokta olması değildir"

"Ah, kuantum mekaniğinden mi bahsedeceksin?"

"Evet. Bir temel parçacık bozulabilir, ki bu doğa kanunlarıyla uyumludur veya bozul*mayabilir*, ki bu *da* doğa kanunlarıyla uyumludur. Ancak bozulma veya bozulmama bizi Hemn Uzayı'nda farklı iki noktaya götürür..."

"Dünya yörüngesi çatallaşır"

"Evet. Kuantum durum indirgemesi olduğunda dünya yörüngeleri daima çatallaşır, ki bu da *çok* olur"

"Ama üzerinde olduğumuz hangi dünya yörüngesinde olursa olsun *yine de daima doğa kanunlarına uyar* " dedi.

"Haklısın!.."

"Öyleyse, benim esas soruma dönelim..."

"Hemn Uzayı bize ne kazandırır? Eh, her şeyden önce kuantum mekaniği konusunda düşünmeyi acayip şekilde kolaylaştırır."

"Ama Pürokratlar, kuantum mekaniğini düşünmezler!"

Söyleyecek bir şeyim yoktu; kendimi çaresiz bir ayut gibi hissettim.

"Öyleyse Hemn Uzayı'ndan bahsetmeli miyim sence?"

"Jesry'ye soralım" diye önerdim. "O uygun görünüyor" Zira Edharcı manastıra varmıştık ve bir fraayla bir suur yanında dikilmiş neşeyle gülerken onu bir sopayla çakıllıkta şemalar çizerken yakalamıştım. Ayışığında bu insanlar, şömine zeminindeki kül üstüne kabataslak çizilmiş gibiydi. Buna rağmen hepsi birlikte farklı figürler oluşturuyordu. Jesry, süslü cüppelerle içeri giren daha kozmopolit tarikatlardan gelen fraayla suurun yanında, eski el yazmalardaki genç bir peygamber gibi görünüyordu. Bu sabahki Kuncak'ta öteki ayutların giysilerine baktığımda kendimi gerçek bir taşralı gibi hissetmiştim. Ama bu bendim işte. Aynı giysiyi Jesry'ye giydirin, hayranlık uyandıracak biçimde kaba, basit, ağırbaşlı ve erkek oluyordu. Fraa Lodoghir'in beni düzlemeye o kadar istekli olmasının nedenini Jesry'ye bakınca anladım. Edharcı kafilesinde insanları etkileyen bir şey vardı. Orolo bizi yıldız yapmıştı. Lodoghir, birimizi aşağı indirip ağaca çivilemek için Kurul'u fırsat olarak görmüştü.

"Jesry" diye seslendim.

"Selam, Raz. Kurul'da çuvalladığını düşünen insanlardan biri değilim"

"Teşekkürler. Konfigürasyon uzayında çalışarak ulaştığımız; ama başka şekilde ulaşamayacağımız bir şeyin adını ver"

"Zaman" dedi.

"Ah tabi ya" dedim. "Zaman!.."

"Ben zaman yok sanıyordum!" dedi Emman alaycı bir şekilde.

Jesry bir süre Emman'a, sonra da bana baktı. "Nasıl yani, arkadaşın Fraa Jad'le mi konuştu?"

"Hemn Uzayı'nın bize zamanın açıklamasını sağlaması güzel" dedim, "ama Emman, konuşmak zorunda olduğu Pürokratların halihazırda zamanın varlığına inandıklarını söyleyecek..."

"Zavallı, bilgisiz aptallar!" diye bağırdı Jesry. Bu, Emman'ın kısık sesli, acı veren bir kahkaha atmasına ve yanındaki ayut yoldaşlarının garip bakışlar fırlatmasına neden oldu.

"Peki Hemn Uzayı tasvirinin onlarla ilgisi nedir?" diye devam ettim.

"Hiç ilgisi yok" dedi Jesry, "dört farklı evrenden yabancılar aynı anda gelene kadar... Hey, size içecek bişeyler alayım mı?"

Şu Jesry'nin göze batan özelliklerinden başka biri de en iyi işlerini sarhoşken yapmasıydı. Biz uşaklar payımıza düşen şarabın ve biranın tadına mutfakta bakmıştık ve daha yeni yeni ayılıyordum; bu yüzden su

içmeye karar verdim. Az sonra lokal Edharcı tarikatın en büyük tebeşir salonunda bulduk kendimizi veya en azından ben en büyük olduğuna karar verdim. Yazı tahtası duvarları tanıdığım hesaplamalarla kaplıydı. "Sana kozmografi mi yaptırıyorlar?" diye sordum.

Jesry benim bakışlarımı takip etti ve bir yazı tahtasının üzerine yazılmış sayı tablosuna odaklandı. Bir kolonu boylam, öteki enlemdi; elli bir dereceyi ve enlemde yapılmış değişikliği görünce, Azuz Edhar'ın koordinatlarına baktığımı farkettim.

"Bu sabahki Laboratoryum" diye açıkladı Jesry. "Ita'nın dün gece yaptığı bir dizi hesaplamaları kontrol etmek zorunda kaldık. Dünyanın bütün teleskopları, gördüğün gibi M&M de bunlara dahil, bu gece Geometricilerin gemisine çevrilecek"

"Bütün gece boyunca mı yoksa..."

"Hayır. Yaklaşık yarım saat içinde. Bir şey olacak" dedi Jesry, her zamanki kendine güvenen bariton sesiyle. Emman'ın korkuyla eğildiğini gördüm. "Bize farklı bir bakış kazandıracak bir şey" diye devam etti Jesry, "bakarak saatlerimi harcadığım kıçındaki itici plakadan daha ilginç bir şey"

"Bunu nereden biliyoruz?" diye sordum, Emman'ın göze çarpan ürkekliğiyle biraz dikkatim dağılmış olmasına rağmen.

"Bilmiyorum" dedi Jesry, "Sadece çıkarımda bulunuyorum"

Emman başını hızla çıkış kapısına doğru çevirdi ve onun peşinden manastıra gittik.

"Size anlatacağım arkadaşlar" dedi, Lucub'un işitme mesafesinden çıkar çıkmaz, "zira sır bir şekilde yarım saat içinde ortaya çıkacak. Bu Orithena Ziyareti'nden sonraki çok etkili bir mesada icat edilmiş bir fikir"

"Sen de orada mıydın?" diye sordum.

"Hayır; ama buraya getirilişimin nedeni bu" dedi Emman. "Orada aynı yörüngede eski bir keşif kuşumuz var. Bolca yakıtı var ve bu yüzden biz istediğimizde etrafta dolaşabilir. Geometricilerin ondan haberi olduğunu düşünmüyoruz. Kuşu sessiz tuttuk ve böylece onun frekanslarını karıştırmak akıllarına gelmedi. Bugün erken saatlerde o şeye dar ışınla bir sürü komut gönderdik ve iticilerini ateşleyip yarım saat içinde Prizma'nınkiyle çakışacak yeni bir yörüngeye oturttuk" Geometricilerin gemisini çakıl yola çizmek için ayağının ucunu kullandı: yirmigen prizmanın dışı için kaba bir çokgen, itici plaka için bir kenarına topuk izi. "Bu şey daima Arbre'a dönük duruyor" diye şikâyet etti, ayak ucuyla itici plakanın üzerine hafifçe vurarak, "bu yüzden geminin geri kalanını

göremiyoruz..." ayağını yerde sürüyerek yarım daire çizdi, "ki bütün önemli şeyleri tuttukları yer orası. Bunun bilinçli bir hamle olduğu açık; bu yarısı bizim için ayın karanlık yüzü gibi; bu yüzden tamamen Azuz Orolo'nun fototip'ine güvenmek zorundayız" Çizimin yan tarafına çekildi ve ayağıyla pruvayı gösteren büyük bir yay çizdi. "Bizim kuş" dedi, "bu yönden yaklaşıyor. Cehennem gibi radyoaktif"

"Kuş mu?"

"Evet, gücünü radyotermal cihazlardan alıyor. Geometriciler bu şeyin doğruca üstlerine geldiğini farkedecekler ve manevra yapmaktan başka çareleri olmayacak..."

"İtici plakayı, ki bu onların kalkanı, kendileri ve hayalet gemi arasına getirmek için" dedi Jesry.

"Gemiyi tamamen çevirmek zorunda kalacaklar" diye tercüme ettim, "'önemli şey' yer teleskoplarının göreceği şekilde açığa çıkacak"

"Ve bu teleskoplar hazır olacak."

"O kadar büyük bir şeyi makul bir sürede döndürmek *mümkün* müdür ki?" diye sordum. "İticilerin ne kadar büyük olacağını hayal etmeye çalışıyorum"

Emman omuz silkti. "İyi bir soru soruyorsun. Sadece manevrasını gözlemekle bile çok şey öğreneceğiz. Yarın bakabileceğimiz çok sayıda fotoğraf olacak."

"Bize kızıp atom bombası sallamazlarsa" diye ekledi Jesry, ben bunu söylemenin daha ince bir yolunu bulmaya çalışırken.

"Bu konuda biraz tartışma oldu" diye itiraf etti Emman.

"Eh, umarım olmuştur!" dedim.

"Pürokratların hepsi mağaralarda ve sığınaklarda uyuyor"

"Bu teselli edici" dedi Jesry.

Emman bundaki ince alayı anlamadı. "Matik dünyanın nükleer savaş sonralarıyla başetmek konusunda deneyimi var"

Ben ve Jesry, Uçurum'a bakmak için de döndük; bu tünellerde ne kadar derine, ne kadar hızlı inebileceğimizi merak ediyorduk.

"Ama bütün bunlar düşük olasılık olarak kabul ediliyor" dedi Emman. "Ecba'da olan şey düpedüz savaş eylemi değilse, ciddi bir kışkırtmaydı. Ciddi bir yanıt vermek zorundayız; bizim tepemizde ışın yağdırırken Geometricilere eylemsiz bir şekilde oturmayacağımızı göstermek zorundayız"

"Bu kuş gerçekten yirmigen prizmaya çarpacak mı?" diye sordum.

"Yoluna çıkacak kadar aptal değillerse çarpmaz; ama önlem olarak yanıt vermek zorunda kalacakları kadar yaklaşacak"

"Ya!" dedi Jesry, bütün bunları özümsemek için bir dakika geçtikten sonra. "Lucub'da bu kadar şey yaptırmak da iş yani"

"Evet" dedim, "Sanırım her şey bittikten sonra o şarabı rahat rahat içeceğiz"

Edharcı ve Onbirinci Çörekçi manastırları arasındaki çayıra bir şişe götürdük. Gökyüzünde bakacağımız yeri biliyorduk ve bu yüzden yerimizi aldık ve Dünya'nın Sonu'nu bekleyerek çimlere uzandık.

Ala'yı gerçekten özlemiştim. Bir süredir onu pek düşünmemiştim; ama tepemize nükleer bombalar yağarken yanında olmak istediğim kişi oydu.

O saptanmış zamanda, Prizma'nın olduğunu bildiğimiz takımyıldızın ortasında anlık ufak bir ışık parlaması oldu. Sanki onların gemisiyle bizim "kuş" arasında bir kıvılcım atlamıştı.

"Onu bir şeyle çiviledîler" dedi Emman.

"Güdümlü enerji silahı" dedi Jesry monoton bir sesle, bahsettiği şeyi gerçekten biliyormuş gibi.

"Tam olarak kızılötesi ışın" dedi yakından bir ses.

Doğrulduk ve antika cüppe ve urgan giyinmiş tıknaz bir şahısın yorgun bacaklarla ayaklarını sürüyerek bize doğru geldiğini gördük.

"Selam Dikenkafa!" diye seslendim.

"Büyük misillemeyi beklerken yürüyüşe mi çıkmak istedin?"

"Tabi!.." dedim.

"Ben uyumaya gidiyorum" dedi Jesry. Yalan söylediğini tahmin ettim. "Bu gece Lucub yok." *Kesinlikle* yalan söylüyordu.

"O zaman ben de aynısını yapıyorum" dedi kendisinden kurtulunmak istendiğini bilen Emman Beldo. "Yarın çok iş var"

"Hâlâ hayatta olursak" dedi Jesry.

"Gerçekten Ala'yla konuşmam lazım" dedim Lio'ya, tek kelime bile konuşmadan yarım saat dolaştıktan sonra. "Bu öğleden sonra Perklyne'de onu aradım ama..."

"Orada değildi" dedi Lio, "bunun için hazırlanıyordu"

"Teleskopları ayarlamak için mi demek istiyorsun yoksa..."

"Daha çok işin askeri tarafıyla"

"*Bu işe* nasıl karıştı ki o?"

"O, bu konuda iyi. Birisinin dikkatini çekmiş. Ordu istediği şeyi elde eder"

"Bunu nereden biliyorsun? Sen de mi askeri tarafa karıştın?"

Lio sessizdi. Birkaç dakika daha yürüdük. "Birkaç gün önce beni yeni bir Laboratoryum'a yerleştirdiler" dedi. Bunu bir süredir içinden söküp atmaya çalıştığını söyleyebilirdim.

"Ah gerçekten mi? Ne yaptırıyorlar?"

"Bazı eski belgeleri araştırıyorlar. *Gerçekten* eski. Belgeleri kazıyarak temizliyoruz. Onları öğreniyoruz. Eski, kullanımdan kalkmış kelimelerin anlamlarını buluyoruz."

"Ne tür belgeler?"

"Teknik çizimler. Teknik planlar. Kullanım kılavuzları. Hatta taslak çizimler."

"Ne için?"

"Söylemiyorlar ve hiç kimsenin bütün resmi görmesine izin verilmiyor" dedi Lio, "ama başkalarıyla konuşarak, Lucub'taki notları karşılaştırarak, Korkunç Olaylar'ın hemen öncesine ait belgelerdeki tarihleri hesaba katarak, Her şeyin Katili'nin gerçek planlarına baktığımızdan hepimiz son derece eminiz"

Alışkanlığım olduğu üzere homurtuyla hafifçe güldüm. Bugüne kadar Her şeyin Katili'nden, sadece bizim Tanrı veya Cehennem'den sözettiğimiz gibi sözedilmişti; ancak Lio'nun ses tonundaki ve tavrındaki her şey onun tamamen abartısız olduğunu söylüyordu. Ben bu haberi özümsemeye çalışırken uzun bir sessizlik oldu.

Yanılıyor olabileceğini kanıtlamaya çalışırken şöyle dedim, "Ama bu, dünyanın üzerine kurulu olduğu *her şeye* ters düşüyor!" Yeniden Yaratılış sonrası dünyayı kastediyordum. "Eğer *onu* yapmaya niyetliyseler, o zaman artık her şey yalan!"

"Elbette seninle aynı fikirde olan birçok kişi var" dedi Lio "ve işte bu yüzden..." Düzensiz bir şekilde nefes verdi,. "İşte bu yüzden seni benim Lucub'umda göreve davet etmek istedim"

"Bu Lucub'un amacı nedir?"

"Bazı kişiler Antarkt'ın tarafına geçmeyi düşünüyor"

"Tarafına geçmek darken, onlarla güçleri birleştirmek anlamında mı? *Geometrici*lerle mi!?"

"Antarktlılarla" diye diretti. "Sondadaki kadının Antarktlı olduğu şimdi kanıtlandı"

"Tüplerdeki kan örneklerine dayanarak mı?"

Başıyla onayladı. "Ama vücudundaki mermiler Pange evreninden"

"Öyleyse insanlar Antarktlıların bizim tarafımızda olduğunu tahmin ediyor..."

Yine başıyla onayladı. "Ve yukarıda Pangelilerle bir tür çatışma içindeler"

"Öyleyse ana fikir, ayutlarla Antarktlılar arasında bir ittifak yapmak mıdır?"

"Anladın" dedi Lio.

"Vay! Peki bunu nasıl yapacaksınız? Onlarla nasıl iletişim kuracaksınız? Yani Sakular Otorite'nin haberi olmadan demek istiyorum"

"Kolay. O çoktan hâlledildi" Sonra, benim bununla tatmin olmayacağımı bilerek ekledi, "Büyük teleskoplardaki kılavuz lazerleriyle. Onları yirmigen prizmaya doğrultabiliriz. Işığı görecekler; ama tam ışın hattında bulunmayan birisi ona engel olamayacak."

Ita'nın hepimizi sürekli gözetim altında tuttuğunun gerçekten doğru mu yoksa sadece bir söylenti mi olduğunu merak ettiğimize dair aylar önce Lio'yla yaptığımız sohbeti düşündüm. Gizli bir mikrofonun bir şekilde bir yerden pat diye ortaya çıkıvermesi ihtimaline karşı paranoyakça etrafıma bakındım. "Peki Ita..."

"Bazıları bu işin içinde" dedi Lio.

"Bu insanlar Antarktlılarla tam olarak ne tür bir ilişki kurmak istiyor?"

"Zamanımızın çoğunu bu konuda tartışarak geçirdik. Çok uzun bir zamanımızı. Elbette yukarıya çıkıp onların gemilerinde yaşayabileceğimizi ve bunun Cennet'e yükselmek gibi olacağını düşünen çatlak tipler de var. Çoğu daha mantıklı düşünüyor. Geometricilerle kendi iletişimimizi kuracağız ve... kendi pazarlığımızı yapacağız"

"Ama bu Yeniden Yaratılış'la taban tabana zıt!"

"Yeniden Yaratılış uzaylılar hakkında bir şey söylüyor mu? Birden fazla evren olduğu hakkında?.."

Düzlenmiş olduğumun farkına vararak çenemi kapattım.

"Her neyse" diye devam etti.

Onun cümlesini tamamladım. "Her şeyin Katili'nin tozunu alıyorlarsa, Yeniden Yaratılış'ın zaten bir hükmü kalmamış demektir"

"*Matik sonrası* terimi etrafta dolaşıyor" dedi Lio. "İnsanlar İkinci Yeniden Doğuş'tan bahsediyorlar"

"Kim bu işin içinde?"

"Bir iki uşak. Çok sayılmayacak kadar da duayen.

"Hangi tarikatlar? Hangi matlar?"

"Pekâlâ... Eğer yardımı olacaksa, Çınlayan Vadi ayutları Her şeyin Katili'nin onursuzluk olduğunu düşünüyorlar."

"Lucub nerede toplanıyor? Büyük bir şeye benziyor"

"Birkaç Lucub. Bir hücre ağı. Birbirimizle konuşuyoruz"

"Peki *sen* ne yapıyorsun, Lio?"

"Odanın arkasında dikilip sert görünüyorum. Dinliyorum"

"Neyi dinliyorsun?"

"Bazı salaklar var" dedi. " Salak değil; ama bilirsin, *fazla* mantıklı,. Taktikten, tedbirden bihaber..."

"Peki o insanlar ne diyor?"

"Zeki insanların işin başına geçmesinin zamanının geldiğini. İktidarı Cennet Bekçisi gibi insanlardan geri almanın zamanının geldiğini"

"O tür konuşmalar Dördüncü Talan'a yol açabilir!" dedim.

"Bazı insanlar senden ilerde" dedi Lio. "Onlar 'Güzel. Hadi bakalım. Geometriciler bizim tarafımıza geçecekler' " diyor.

"Bu çok büyük bir dikkatsizlik" dedim.

"O insanları dinlememin ve nispeten mantıklı görünen Lucub grubuma rapor vermemin nedeni budur" dedi Lio.

"Geometriciler ne diye Talan'ı durdurmak için aşağı gelsinler ki?"

"Üzgünüm; ama buna inanan insanlar fanatik HTD'ci tipler. Orolo'nun fototipinde Adrakhon ispatını gördüler. Geometricilerin kardeşlerimiz olduğuna hükmettiler. Geometricilerin ilk inişlerini Orithena'ya yapmış olmaları da bunu doğruluyor"

"Lio, bir sorum var"

"Bekliyorum!"

"Ala'yla hiç temas kuramadım. Jesry bunun nedeninin onun ilişkilerini sıraya koymaya çalışması olduğunu düşünüyor; ama yaşananlar pek ona benzemiyor. O bu grup konusunda bir şey biliyor mu?"

"Grubu o kurdu" dedi Lio.

Sfenikler: Eski Ethras'da en iyi şekilde temsil edilen ve varlıklı ailelerin çocuklarını eğitmeleri için tuttukları bir teorlar okulu. Çoğu klasik Diyalog'ta Thelenes'e, Protas'a ve onların okulundan olmayanlara karşı olarak görülürler. En önde gelen destekçileri, aynı adı taşıyan Diyalog'ta Thelenes tarafından fena biçimde düzlendikten sonra oracıkta intihar eden Uraloabus'tu. Protas'ın görüşlerini tartışmışlar ve geniş anlamıyla kurambilimin Protçu formlar gibi dış gerçekliklere hiç başvurmadan tamamen akılda gerçekleştiğine inanmayı tercih etmişlerdir. Azuz Proc'un, Sentaktik Fakülteleri'nin ve Procçuların öncüleridir.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Paphlagon'un tabağı temizdi; Lodoghir çatalına dokunmamıştı bile. Boğaz temizlemelerin, kesişmelerin, öfkeli iç çekmelerin ve uşakların *toplu halde* ayrılmasının başarısızlığa uğradığı yerde, açlık en sonunda galip geldi: Lodoghir suskunlaştı, bardağını aldı ve yanan ses tellerini suyla söndürdü.

Paphlagon'un sakinliği ürkütücüydü; hatta neredeyse neşeliydi. "Eğer Sfenik kitabın bir kopyası incelenirse, yapılan her söz oyununun sıra dışı ve oldukça uzun bir listesi görülebilir. Halkın duygu ve fikirlerine başvurulduğunu görürüz: 'artık hiç kimse HTD'ye inanmıyor' 'herkes Protçuluğun delilik olduğunu söylüyor.' Otoriteye başvurular görürüz: 'Azuz Bilmemkim'den aşağı kalmayacak birisi tarafından yirmi dokuzuncu yüzyılda çürütülmüştür.' Bizim kişisel güvensizliğimizle oynama çabaları görürüz: 'Aklı başında olan bir kimse bunu nasıl ciddiye alabilir?' Ve Sfenikleri incelediğimden beri epeyce zaman geçtiğinden şimdi isimlerini unuttuğum başka birçok yöntem. Pekâlâ. Bu mükemmel yemeğin tadını çıkarma ve ses tellerimizi dinlendirme fırsatı veren bu konuşma ustalığını alkışlayarak başlamalıyım; ama Fraa Lodoghir'in, Hylaea Teorik Dünya'nın varolduğu, buranın doğada uzaya ve zamana ait olmayan, bizim *cnoönler* diye adlandırdığımız matematiksel varlıklar tarafından doldurulduğu ve bizim aklımızın onlara erişebilme yeteneği olduğu önermesine karşı, adına yakışır henüz tek bir görüş sunmadığını belirtmezsem ihmalcilik etmiş olurum"

"Ben de!" diye bağırdı, çenesi bir lokma yiyeceği bitirmek için son anlarında şaşırtıcı bir hızla çalışmakta olan Fraa Lodoghir. "Siz Protçular, mantıklı tartışmanın devreye girmemesi için sohbeti sınırlamak konusunda çok iyisiniz. Sizin yanıldığınızı, Tanrı'nın varolmadığını kanıtlayabileceğim kadar iyi kanıtlayamam!"

Paphlagon'un kendine has iç çekişme yetenekleri vardı; Lodoghir'in söylediklerini sadece duymazlıktan geldi. "Birkaç hafta önce Kurul'da, siz ve öteki bazı Procçular Geometricilerin gemisindeki Adrakhon Teorisi şemasının sahtecilik olduğunu, Orolo'nun fototipine bizzat Orolo'nun kendisi veya Edhar'daki başka birisi tarafından eklendiği fikrini yaydınız. Şimdi bu savınızı geri mi çekiyorsunuz?" Ve Paphlagon omzunun üzerinden Arbre'daki en büyük teleskop tarafından geçen gece çekilmiş, şemanın net bir şekilde görüldüğü yüksek çözünürlüklü fototipe baktı. Mesahanenin duvarları bunlarla kaplıydı. Masanın üzerine de saçılmış birkaç tane vardı.

"Bir tartışma sırasında hipotezlerden bahsetmekte yanlış bir şey yoktur" dedi Lodoghir. "O hipotezin yanlış olduğu açık!.."

"Sanırım sadece 'evet, savımı geri çekiyorum' dedi" dedi Tris mutfakta. Görünüşte görevlerimi yerine getirmek için; ama aslında fototip yığınını karıştırmak için oraya dönmüştüm. Konsay'daki herkes bütün gün onlara bakıyordu. Biz bakacak kadar yakınında bile değildik.

"Bu gambitin işe yaraması *çok* büyük bir şans" dedi Emman, gözlerini bir payandanın kumlu yakın çekimine dikmiş bir şekilde.

"Bizim başlarından savılmadığımızı mı söylemek istiyorsun?" diye sordu Barb samimiyetle.

"Hayır, elimizde fotoğraflar olmasını kastediyorum" dedi Emman. "*Burada*, zekice bir şey yaparak onları elde ettik"

"Bunun *politik açıdan* iyi talih olduğunu mu söylüyorsun?" diye sordu Karvall, biraz kararsız bir şekilde.

"Evet! Evet!" diye bağırdı Emman. "Konsay pahalı! Görülebilir sonuçlar elde edildiğinde bu Sözde Güçler'i mutlu ediyor"

"Niçin pahalı?" diye sordu Tris. "Biz kendi yiyeceğimizi yetiştiriyoruz"

Emman nihayet resimlerinden başını kaldırdı. Söylediğinde gerçekten ciddi olup olmadığını anlamak için Tris'in yüzüne bakıyordu.

Hoparlörden Paphlagon'un sesi geliyordu: "Adrakhon Teorisi *burada* doğru. Geometricilerin geldiği dört evrende de doğru olduğu açık. Onların gemisi bizimkiyle aynı; fakat duyarlı varlıkların olmadığı başka evrenlere gitmiş olsaydı, orada da *doğru* olur muydu?"

"Geometriciler bunun doğru olduğunu *söylemek* için gelene kadar olmazdı" dedi Lodoghir.

Mutfakta, Emman daha sonra özür dilemek zorunda kalabileceği bir şey yumurtlamadan müdahele ettim. "Emman ve Ignetha Foral gibi insanların etiketlerini koruması pahalıya mal olmalı" dedim.

"Elbette" dedi Emman, "ama bunu bir kenara bıraksanız bile, bunun için devasa miktarda matik *çaba* harcanıyor. Binlerce ayut gece gündüz demeden çalışıyor. Sakularlar boşa giden çabadan hoşlanmaz. Yönetim konusunda üç beş şey bilen Sakularlar içinse bu iki katı böyledir.

Yönetim, Flucça bir kelimeydi. Mutfaktaki yüzler boş boş bakındı. Çevirmek için müdahele ettim: "Pürokratlar sırf peynirli sandviç tezgâhlarını işletmeyi bildikleri için bir Konsay'ı da işletebileceklerini düşünüyor. Hiçbir sonuç almadan zaman harcayan birçok kişi onları kızdırıyor"

"Ah, anlıyorum" dedi Tris kararsızca.

"Ne komik!" dedi Karvall ve işine geri döndü.

Emman gözlerini yuvarladı.

"Teor olmadığımı kabul ediyorum" diyordu Ignetha Foral hoparlörden, "ama bunu duydukça sizin konumunuzu anlamakta zorlanıyorum. Üç asal sayıdır. Bugün asal bir gün, dün asaldı. Düşünecek beyinler yokken, yani bir milyar yıl önce de asaldı. Ve yarın bütün beyinler yok edilse, yine de asal olur. Onun asallığının bizim beyinlerimizle hiç ilgisi olmadığı açık"

"Beynimizle çok ilgisi var" diye ısrar etti Lodoghir, "çünkü bir asal sayının ne olduğu tanımını biz veriyoruz!"

"Bu meselelerle ilgilenen hiçbir teor; cnoönlerin insanların, beyninde neyin olup olmamasından bağımsız olarak var olduğu sonucundan daha fazla kaçamaz" dedi Paphlagon. "Bu basit bir Kantar uygulamasıdır. Farklı çağlarda, farklı alt disiplinlerde, hatta farklı evrenlerde bağımsız çalışan teorların defalarca üst üste farklı kanıt zincirleriyle ulaşılmış olsalar da birbirleriyle çelişmeyen, bazıları fiziksel evrenin davranışını mükemmel bir şekilde tarif eden teorilere dönüşebilecek sonuçları çıkarmasını açıklamanın en basit yolu nedir? En basit cevap, cnoönlerin gerçekten var oldukları ve bu nedensel alandan olmadıklarıdır"

Arsibalt'ın çanı çaldı. Onunla birlikte gitmeye karar verdim. Paphlagon'un arkasındaki duvar halısının üzerine iliştirilmiş yirmigen prizmanın devasa kopyasını indirdik. Karvall ve Tris, koyu gri renkli karatahta duvarını ve bir sepet tebeşiri ortaya çıkaran duvar halısını aşağı indirmeye yardım etmek için dışarı geldi. Diyalog, Kompleks Protçuluk'a karşı Basit Protçuluk'un yorumlanmasına dönmüştü; bu yüzden Arsibalt, Fraa Criscan'ın birkaç hafta önce bu konuyu bana ve Lio'ya açıkladığı Bly Tanık Tepesi'ne giden yolun toz toprağına çizdiği şemalarla aynı türden şemaları çizmesi için çağrılmıştı: Yük Treni, İdam Mangası, Fitil vesaire. Yorumlama devam ederken orayla mutfak arasında gidip geldim. Ignetha Foral bu maddeyi uzun süredir biliyordu; ancak diğer birçok kişi için bu yeniydi. Özellikle Zh'vaern birçok soru sormuştu. Emman olup bitenleri ilk kez duayeninden daha az anlamıştı ve bu yüzden birlikte tatlıların çeşnileri üzerinde çalışırken onun yüzünü seyrettim ve gözlerinde soru işareti gördüğüm noktalarda, kısa açıklamalarla araya girdim.

Paphlagon Fitil'i açıkladığı sırada tabakları kaldırmak için mesahaneye geri döndüm: "Bir tarafta sözde teorik dünyalar ve diğer tarafta Arbre ve geri kalanlar gibi içinde yaşam olanlar arasında fark gözetmeksizin bütünüyle genelleştirilmiş bir Yöneltilmiş Devirsiz Grafik. İlk kez Arbre Nedensel Alanı'ndan başka yerleşim olan dünyalara doğru giden oklarımız var"

"Şimdi siz Arbre'ın, içinde insanlar yaşayan *başka* bir dünyanın Hylaea Teorik Dünya'sı olabileceğini mi dillendiriyorsunuz?" dedi Lodoghir, kulaklarına pek de inanamıyormuş gibi.

"Kendileri de başka dünyaların HTD'si olabilecek herhangi sayıdaki dünyanın" dedi Paphlagon.

"Ama böyle bir hipotezi nasıl doğrulayabiliriz ki?" diye sordu Lodoghir.

"Doğrulayamayız" diye kabul etti Jad, o gece ilk kez konuşarak, "tabi bu dünyalar bize gelmezlerse"

Lodoghir kahkahalara boğuldu. "Fraa Jad! Size saygılarımı sunuyorum! Sizin şu fıkralarınız olmasa bu mesa nasıl olurdu? Söylediklerinizin tek kelimesine katılmıyorum; ama tamamen tahmin edilemez olduğu için eğlenceli bir yemek saati geçirtiyor!"

Bunların ilk yarısını bizzat, geri kalanınıysa kucak dolusu tabakla kendimi attığım mutfaktaki hoparlörden duymuştum. Emman telegörüne bir şey kaydederek, fototipleri yaymış olduğum tezgâhının üzerinde duruyordu. Beni umursamadı; ama Ignetha Foral konuşmaya başladığında gözlerini özellikle bir şeye dikmeksizin yukarıya baktı: "Malzeme ilginç, açıklama iyi yapıldı ama şimdi biraz kayboldum. Dün akşam Çoklu Dünyalar'ın nasıl anlaşılabileceğine dair bir öykü anlatıldı ve bunun Hemn Uzayı ve dünya yörüngeleriyle bir ilgisi olması lazım"

"Bürokratlarla dolu odalara açıklamak için bütün günümü harcadığım şey" diye şikâyet etti Emman. "Şimdi de bu!"

"Şimdi" diyordu Ignetha Foral, "birincisiyle hiç ilgisi olmayan tamamen başka bir açıklama işitiyoruz. Yarınki mesanın başka bir öykü, ondan sonraki gün de başka bir tane daha getirip getirmeyeceğini merak etmekten kendimi alamıyorum"

Bu, mesada pek de ilginç olmayan bir sohbet turunu ateşledi. Uşaklar hızla içeri girip çıktılar. Arsibalt ağır adımlarla mutfağa gitti ve fıçıda oyalandı. "Biraz takviye yapsam iyi olur zira akşamın geri kalanını ışık baloncukları çizmekle geçirmeye mahkûm edildim" diye kendi kendine söylenerek açıkladı.

"Işık baloncuğu nedir?" diye bana sordu Emman usulca.

"Bilginin, etki tepkinin, uzay ve zamanda hareket edişini gösteren bir şema"

"Var olmayan zamanda mı?" dedi Emman, bayatlamış bir espriyi tekrar ederek.

"Evet. Ama mesele yok. Uzay da yok" dedim. Emman bana keskin bir bakış fırlattı ve onunla dalga geçtiğime karar verdi.

"Peki arkadaşın Lio neler yapıyor?" diye sordu Emman, dün geceyle ilgili olarak. Lio'nun adını hatırlaması dikkate değerdi zira resmi bir tanıştırma yoktu ve aralarında pek az sohbet olmuştu. Gerçi Konsay'da insanlar birbirleriyle çok çeşitli yollardan tanışırdı; o yüzden daha önce yolları bir yerlerde kesişmiş olabilirdi. Lio ve benim konuştuğum şeyin içeriği önemli olmasaydı bunu ona anlatmayı aklımdan bile geçirmezdim. Dün Emman'ın yanında kendimi rahat hissetmiştim. Bugün farklıydı. Önem verdiğim insanlar yıkıcı bir hareketin içine çekiliyordu. Ala'nın durumuna bakılırsa belki de *yönlendirici* bir hareketti bu. Tam da Emman benimle Lucub'a gelmek isterken Lio beni o hareketin içine çekmeye çalışıyordu. Sakular Otorite bunun kokusunu almış ve Emman'ın gerçek misyonu da içeri sızmak için beni kullanarak neler olup bittiğini ortaya çıkarmak olabilir miydi? Çok iyi bir düşünce biçimi değildi; ama şu andan itibaren o şekilde düşünecektim.

Saat farkından doğan bir sersemlik ve bir Dördüncü Talan korkusu karışımı duyguyla bütün gece odamda uyanık şekilde uzandım. Günün büyük bölümünün geçen geceki uydu gambiti hikâyesinin anlatıldığı ve fototiplerle çekimlerin ortaya konduğu çok büyük bir Kurul olarak geçmesi iyi olmuştu. Yıllıkçı pasajının arkadaki oturakları karanlık ve Lucub yorgunu ayutların boylu boyunca uzanıp uykuya dalabileceği kadar genişti. Bittiğinde birisi sarsarak beni uyandırmıştı. Ayağa kalkmış, gözlerimi ovuşturmuş, pasaja doğru bakmıştım ve gözüme Ala ilişmişti; Celp'teki ekrandan adımını dışarı attığından beri bu onu ilk görüşümdü. Otuz metre uzakta, daha uzun boylu çoğunlukla erkek ve hepsi daha büyük olan ayutların oluşturduğu bir çemberin ortasında duruyor; görünüşte kendi ciddi sohbetini yapıyordu. Adamların bazıları askeri üniformalı Sakularlardı. Şimdi oraya dalıp merhaba demenin iyi bir zaman olmadığına karar verdim.

"Hey! Raz! Raz! Kaç parmağım havada?" diye soruyordu Emman. Tris ve Karvall bunun komik olduğunu düşündü. "Lio nasıl?" diye tekrar etti.

"Meşgul" dedim, "hepimiz gibi meşgul. Çınlayan Vadi ayutlarıyla çok çalışıyor"

Emman başını salladı. "Egzersiz yapmaları hoş" dedi "Kol kilitlerinin ve sinir sıkıştırmaların Dünya Yakıcısı'na karşı ne işe yarayacağını bilmek istiyorum"

Gözlerimi fototip yığınına çevirdim. Emman yoldan çekilip gözden kayboldu ve şok emicilerin birine dahil edilmiş sökülebilir bir yakıt tankının ayrıntılı bir fotoğrafıyla çıkageldi. Gri metalden işaretsiz ve süs-

süs, güdük bir yumurtaydı. Anten, iticiler ve küre biçimli depolara destek oluşturması için etrafına kafes inşa edilmişti. Bu şeyin kendi gücüyle ayrılıp etrafta dolaşmak için yapıldığı açıktı. Bunu şok emicilere bağlayan şey, doğrudan gri yumurtayı tutmak için kafes boyunca uzanan bir destek sistemiydi. Bu ayrıntı Konsay'ın da dikkatini çekmişti. Bu desteklerin boyutlarına dair hesaplamalar yapıldı. Garip bir şekilde aşırı büyüklerdi. Sadece tuttuğu şeyin, yani gri yumurtanın çok büyük olması halinde bu kadar büyük olmalarına gerek olurdu. İnanılmaz büyüktü. Bu sıradan bir basınç kabı değildi. Son derece kalın duvarları mı vardı acaba? Ancak olağan herhangi bir metali düşünürsek hesaplamaların hiçbir anlamı yoktu. Onu sınıflandırmanın, yani o şeyin içindeki tam proton ve nötron sayısını açıklamanın tek yolu çekirdeğinin, herhangi bir evrende çürük ve bölünebilir olacak kadar periyodik cetvelin sonlarında yer alan bir metalden yapıldığını kabul etmekti.

Bu nesne sadece bir tank değildi. Arbre'da yapılanların en büyüğünden birkaç kat daha yüksek çapta yapılmış termonükleer bir aygıttı. Yakıt tankları, bunu ana gemininkiyle ters yönde bir yörüngede hareket ettirmeye yetecek reaksiyon kütlesi* taşıyordu. Patlatılırsa, Arbre'ı ateşe verecek kadar ışın enerjisi ortaya çıkar ve gezegenin yarısı da bunu görürdü.

"Vadililerin uzay giysileriyle Dünya Yakıcısı'nın üstüne çullanıp onu yumruk darbeleriyle dize getirmeyi beklediklerini düşünmüyorum" dedim. "Aslında onlara dair beni en çok etkileyen şey onların askeri tarih ve taktik bilgileriydi"

Emman teslim olma ifadesiyle ellerini kaldırdı. "Beni yanlış anlama. Ben onların benden yana olmasını isterim"

Yine bunda bir gizli anlam görmeden edemedim; ama sonra bir çan çaldı. Laboratuvardaki hayvanlar gibi çanları ayırt etmeyi öğrenmiştik ve bu yüzden çanın kimin için çaldığına bakmak zorunda kalmıyorduk. Arsibalt maşrapasından son bir yudum alıp hızla dışarı çıktı.

Hoparlörden Moyra'nın sesi geliyordu: "Uthentine ve Erasmas Binlikçi'ydi ve bu yüzden onların bilimsel tezlerinin İkinci Binyıl Konsayı"na kadar matik dünyaya kopyası çıkarılmadı" Kompleks Protçuluk kavramını geliştirmiş olan iki ayuttan bahsediyordu. "O zaman bile, şemaları inceleyen Azuz Edhar'da Yüzlükçü ve daha sonra Binlikçi olan Fraa Clathrand bu ağlardaki nedensellik okları ve zaman akışı arasındaki izomorfizmi farkedene kadar, sınırlı ölçüde dikkat çekmişti"

---

* İtme gücü elde etmek için roketin püskürttüğü malzeme. (ç.n.)

"İzomorfizm derken...?" diye sordu Zh'vaern.

"Biçim aynılığı. Zaman tek yönde akar veya akıyor gibi görünür" dedi Paphlagon. "Geçmişteki olaylar şimdiki zamanda bazı olaylara neden olabilir; ama bunun tersi olamaz ve zaman asla dairesel döngü yapmaz. Fraa Clathrand dikkate değer bir şeye işaret etmiş; ki o da cnoönler hakkındaki bilginin, yani bu okların hepsinden akan verilerin, cnoönler sanki geçmişteyimişler *gibi* davranması..."

Emman yine kafasında bağlantılar kurmaya çalışarak boşluğa bakıyordu. "Paphlagon da Edharlı bir Yüzlükçüydü, değil mi?"

"Evet" dedim. "Bu konuyla ilgilenmesi muhtemelen böyle olmuştur; muhtemelen Clathrand'ın elyazmalarını bir yerlerde bulmuştur"

"Yirmi yedinci yüzyıl" diye tekrarladı Emman. "Öyleyse, Clathrand'ın eserleri 2700 yılı Apert"nde mi dünya genelinde dağıtıldı?"

Başımla onayladım.

"Şeyin yükselişinden sadece seksen yıl önce..." Ama kendi sözünü yarıda kesti ve gergin bir şekilde gözlerini bana çevirdi.

"Üçüncü Talan'dan önce" diye düzelttim onu.

Mesahanede Lodoghir açıklama istiyordu. Moyra en sonunda onu sakinleştirdi: "Protizm'in bütün tezi, cnoönlerin bizi sinir dokularımızı farklı şekilde davrandırtacak şekilde gerçek ve fiziksel anlamda değiştirebileceği üzerinedir; ancak bunun tersi doğru değildir. Bizim sinir dokularımızda olan hiçbir şey, dört sayısını bir asal sayı yapamaz. Clathrand'ın bütün söylediği, geçmişimizdeki şeylerin bizi şimdiki zamanda da benzer şekilde etkileyebileceği ama şimdiki zamanda yaptığımız hiçbir şeyin geçmişin olaylarını etkileyemeyeceğiydi. Bu nedenle öyle görünüyor ki, aksi halde bu şemalarda biraz mistik görünebilecek bir şeyin son derece sıradan bir açıklamasına sahip olabiliriz; yani cnoönlerin saflığı ve değişmezliğinin..."

Ve burada tam da Arsibalt'ın tahmin ettiği gibi sohbet, bilginin ve etki tepki ilişkilerinin zaman içinde bir yerden bir yere yayılmasını takip etmek için teorlar tarafından kullanılan eski bir sisteme, yani ışık baloncukları eğitimine döndü.

"Çok güzel" dedi Zh'vaern en sonunda, "Şimdi size bu YDG'lerin birinin, yani Gezinen, Fitil, vesaireden birinin, herhangi birinin ışık hızındaki bilginin yayılmasıyla birbirini etkileyerek uzayzamandaki şeylerin bazı dizilişlerinin izomorfik olabileceğini öne süren Clathrand Savı'nı sunacağım. Ama Clathrand Savı bizi nereye *götürür*? O cnoönlerin *gerçekten* geçmişte olduklarını ve bizim de bir şekilde bunları sadece *hatırladığımızı* mı ileri sürüyor?"

"*Algılama*; hatırlama değil" diye onu düzletti Paphlagon. "Bir yıldızın patladığını gören kozmograf ona dair her şeyi kendi zamanında algılar; ama idrakıyla bunun binlerce yıl önce gerçekleştiğini ve verilerin teleskobunun objektifine ancak şimdi geldiğini bilir"

"Güzel; ama benim sorum hâlâ cevapsız duruyor"

Zh'vaern'in sohbete bu kadar katılması sıra dışıydı. Emman ve ben birbirimize tuhaf bakışlar fırlatarak bunu onayladık. Belki de Matarrhit gerçekten bir şey söylemeye mi hazırlanıyordu?

"2700 yılı Apert"nden sonra" dedi Moyra, "her biri farklı bir yaklaşım sergileyerek kendi zaman anlayışlarına ve metakurambilime dair kendi genel yaklaşımlarına dayanarak birçok teor Clathrand Savı'yla birçok şey yapmaya çalıştı. Örneğin..."

"Örnek alıntıları için çok geç oldu" dedi Ignetha Foral.

Bu bütün odada buz gibi bir hava estirdi ve ardından gelen sessizlikten sonra Zh'vaern "Bunun Üçüncü Talan'la bir ilgisi var mı?" diye sorana kadar tartışma bitmiş gibiydi.

Bunu çok daha uzun bir sessizlik izledi.

Muftakta geri planda olan ben ve Emman'ın bunu mırıldanarak söylememiz bile bir şeydi. O zaman da acı verici bir şekilde kendimi garip hissetmiştim ancak Zh'vaern'in Sakularların katıldığı (ve gözetim altında) bir mesada bu konuyu açması feci kabaydı. Üçüncü Talan için bir şekilde ayutları suçlamayı ima etmekse düpedüz yemeği, partiyi bitiren kabalık olmuştu. Son derece güçlü Sakularların aklına bu tür fikirleri ekmek, hainliğin eşiğinde bir dikkatsizlikti.

Fraa Jad en sonunda, ses sisteminden güçlükle geçebilecek kadar derinden gelen bir kıkırdamayla sessizliği bozdu. "Zh'vaern bir tabuyu çiğniyor!" dedi.

"Konunun sınır ötesinde olması için bir neden göremiyorum" dedi Zh'vaern. Hiç de mahcup olmuşa benzemiyordu.

"Matarrhitler Üçüncü Talan'dan nasıl çıktılar?" diye sordu Jad.

"Zaman ikonografisine göre biz Tanrıyatapar'ların, Retorlar veya Afsuncularla hiç ilgisi yoktu ve böylece..."

"Bizim suçlu olduğumuz şeyden temize mi çıktınız?" dedi, nezaketten vazgeçmek için bu anı seçen Asquin.

"Her neyse" dedi Zh'vaern, "İnsanları Güney kutup bölgelerinin derinliklerindeki bir adaya tahliye ettik ve mevcut bitkilerle, kuşlarla ve böceklerle hayatta kaldık. Bir çoğunuzun iğrenç bulduğu mutfağımızı geliştirdiğimiz yer orasıdır. Biz yediğimiz her lokmada Üçüncü Talan'ı hatırlarız"

Hoparlörde Zh'vaern büyük koku bombasını masanın ortasına attığından beri ilk kez tıkınma, boğaz temizleme ve mutfak aletlerinin tıkırtısını duyuyordum; ancak sonra soruyu Jad'a yöneltmesiyle her şeyi berbat etti: "Peki ya sizin insanlarınız? Edhar Bozulmamışlar'dan biriydi değil mi?" Yine herkes gerilmişti. Clathrand Edhar'dan gelmişti; Zh'vaern Clathrand'ın teorisinin Afsuncuların istismarlarına temel oluşturduğuna dair bir teori geliştiriyor gibiydi. Şimdiyse Fraa Jad'in matının *bir şekilde* sekiz On Yıl süresince Talan'ı savuşturmuş olduğuna dikkat çekiyordu.

"Harika!" diye bağırdı Emman. "Bu daha ne kadar kötüleşebilir?"

"Orada olmadığıma memnunum" dedi Tris.

"Arsibalt ölüyor olmalı" dedim. Muftağın arkasındaki küçük bir ses dikkatimizi çekti: Zh'vaern'in uşağı Orhan bütün bu süre boyunca orada sessizce duruyordu. Yüzünü görmediğinizde onun orada olduğunu unutmak kolaydı.

"Konsay'a daha yeni geldiniz, Fraa Zh'vaern" dedi Suur Asquin, "ve bu yüzden son birkaç haftadır açığa çıkan bir sırrı henüz duymamış olmanızı bağışlayacağız: Üç Bozulmamış'ın nükleer atık deposu olduğunu ve muhtemelen Sakular Otorite tarafından korunduğunu"

Bunun Zh'vaern için bir haber değeri olmasaydı, bunu çok dikkate değer bulmuş gibi görünmezdi.

"Bu hiçbir yere varmayacak" diye konuştu Ignetha Foral. "İlerleme zamanı. Konsay'ın ve bu mesanın amacı işleri yoluna koymak. Arkadaşlık kurmak veya kibar sohbetler yapmak değil. Sizin Sakular Otorite olarak adlandırdığınız şeyin matik dünyaya karşı politikası neyse odur ve tatlının üzerine yapılan bir gafla değiştirilmeyecek!.. Dünya Yakıcısı'nın, en azından *benim* çalıştığım yerde insanların akıllarında yer ettiğini bilmelisiniz."

"Sohbetin yarın nereye gitmesini istersiniz, Bayan Bakan?" diye sordu Suur Asquin. Sitemin onu gerçekten öfkelendirdiğini anlamam için yüzünü görmeme gerek yoktu.

"Geometricilerin kim ve *ne* olduğunu, nereden geldiklerini bilmek istiyorum" dedi Ignetha Foral. "Buraya nasıl gelmişler. Bu soruları cevaplamak için bütün gece çoklu evren metakurambilimi tartışacaksak öyle olsun! Ama elimizdeki konuyla ilgisi olmayan başka bir şeyden bahsetmeyelim"

Yeniden Doğuş: Matların kapılarının zorla açılıp ayutların Sakular dünyaya dağıtıldığı ve genellikle yaklaşık -500 yılı olarak tarihlendirilen,

Eski Matik Çağ'ı Praksik Çağ'dan ayıran tarihi olay. Kültürün, teorik ilerlemenin ve keşiflerin aniden gelişmesiyle tanımlanır.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Fraa Jad'in benimle konuşmak isteyebileceği ihtimaliyle kendimi şımartıyordum; eninde sonunda beni üç kez neredeyse öldüren bir göreve göndermişti. Ancak o Moyra'nın aksine, mesa sonrasında uşakları küçümseyerek ve bulaşıkları yıkayarak mutfakta takılacak türden birisi değildi. Temizliği bitirdiğimiz sırada, Konsay'ın kullanılmadıklarında Binlikçileri yerleştirdiği yer neresiyse oraya gitmişti.

Lio'yu izlemek isteyişimin sadece başka bir nedeniydi bu. Edhar'dan Bly Tanık Tepesi'ne giderken, Fraa Jad kendisinin doğal olmayan bir şekilde yaşlı olduğunu çıtlatarak her ikimize de güvenmişti veya biz öyle olduğuna inanıyorduk. Jad'i arayıp bulacak ve diyaloğu, artık her neyse o, sonraki aşamaya götüreceksem Lio da orada benimle birlikte olmalıydı.

Tek sorun şuydu: bir arkadaş çevresi edinmiş gibiydim: Emman, Arsibalt ve Barb. Lio'nun şimdi parçası olduğu o kışkırtıcı gizli anlaşmanın bir toplantısına bu üçünü götürürsem Arsibalt kendini kaybedebilirdi ve odasına sürüklenerek götürülmek zorunda kalırdık; Barb boşboğazlık ederek bunu bütün Konsay'a yayardı ve Emman da bizi Pürokratlara rapor ederdi.

Mutfakta yerleri paspaslarken aklıma onları Jesry'nin Lucub'una götürme fikri gelmişti. Biraz şansla orada bazılarından sıyrılabilirdim.

Jesry'yi bulmaya çalışırken Emman'a bir telegör mesajıyla, geri kalanımızaysa Uçurum'daki melodi çanlarıyla kodlanmış olarak bildirildiğine göre Lucub iptal edilmişti. Aslında Laboratoryum ve Mesa dışındaki her şey ikinci bir duyuruya kadar ertelenmişti ve hâlâ Mesa toplantısı yapmamızın tek nedeni çalışmak için yemek yemek zorunda olmamızdı. Geriye kalan zamanda Geometricilerin gemisini incelememiz isteniyordu. Sakularların karmaşık nesnelerin üç boyutlu modellerini inşa edip görüntüleyebilen Sentaktiksel sistemleri vardı ve şimdiki amaç, gezegenimizin etrafında yörüngede dönen uzay gemisinin veya en azından görebildiğimiz bütün şey olan dış yapısının, payandadan ambar kapağına kadar böyle bir modelini yaratmaktı. Emman, bu modelleme sistemini kullanmakta uzmandı ve bu yüzden birçok Ita ile birlikte bir Laboratoryum'da çalışmak üzere çağrılmıştı. Anladığım kadarıyla o aslında herhangi bir modelleme işi yapmıyordu; sadece sistemi çalıştırıyordu. Teorik eğitimi olan bizlerse amacı dün geceki foto-

tiplere dalmak ve bunları modelle birleştirmek olan yeni bir Laboratoryum'a gönderilmiştik.

Bu gibi bazı işler diğerlerinden daha zahmetliydi. İtici plakayla etkileşimde bulunan plazma jetli itme sistemi, Jesry'nin bile anlayamayacağı kadar zordu. Ona kızılötesi lazer pillerinin gizemlerini çözme işi verilmişti. Bense bütün geminin geniş çaplı dinamiğini inceleyen bir ekipteydim. Yirmigen prizmanın içinde, bir bölümün yapay çekim kuvveti oluşturmak için döndüğünü düşünüyorduk. Bu yüzden çok büyük bir jiroskop olmalıydı. Gemi geçen gece yapmaya zorlandığı gibi manevra yaptığında, jiroskop güçleri dönüş ve karşı dönüş bölümleri arasında indüklenmiş olmalıydı ve bu iş bir çeşit mil yatağıyla yapılmak zorundaydı. Bu güçler ne kadar büyüktü? Ve bu şey manevra yapmayı nasıl başarmıştı? Jet motorları, itici roketler ateşlenmemişti. Hiçbir itme şarjı patlamamıştı; ama yine de Prizma göze çarpar doğrulukta dönmüştü. Bunun mantıklı tek açıklaması açısal momenti yükleyip boşaltmakta kullanılabilecek bir dizi moment çarkı, yani hızla dönebilen jiroskoplar olmasıydı. Yirmigen prizmanın iç yüzeyine inşa edilmiş tam bir tur oluşturan dairesel bir ray sistemi ve sonsuz bir döngü içinde bunun etrafından dolaşan bir yük trenini hayal edin. Tren frenlerini kullanırsa, açısal momentinin bir kısmını yirmigen prizmaya aktarır ve dönmeye zorlar. Frenleri serbest bırakıp gaza yüklenerek etkiyi tersine çevirebilir. Dün gece itibarıyla Prizma'nın üç aksının her birinde, ikisi ters yönde çalışan bunun gibi altı sistemi olduğu belliydi. Bunlar ne kadar büyük olabilirdi? gemiyle ne kadar güç takası yapabiliyorlardı? Bu onların yapıldığı şeyle ilgili ne gibi bir bilgi verirdi? Daha genel anlamda, Prizma'nın manevrasının hassas ölçümlerini yaparak boyutu, kütlesi ve içeride gizli olan insansız bölümün dönüş hızından ne gibi sonuçlar çıkarabilirdik?

Arsibalt, geminin hangi parçalarının hangi evrende yapıldığını bulmak için spektroskopi ve bazı başka verileri kullanan bir ekibe yerleştirilmişti; yoksa hepsi bir evrende mi yapılmıştı? Barb'a ise geminin karşı dönüş bölümünden çıktığı gözlenmiş olan üçgenleştirilmiş payanda ağını anlama işi verilmişti. Vesaire... Bana ve başka beş teora verilmiş olan probleme tamamen kendimi kaptırarak altı saat geçirmiştim. Birisi güneşin doğduğunu söyleyene ve Uçurum'un dibinde, Katedral'in önünde uzanan büyük meydanda yemek yeneceği mesajını verene kadar başka bir şey düşünecek bir anım bile olmamıştı.

Oraya yürürken birkaç dakikalığına jiroskop problemlerini kafamdan atıp büyük resmi görmeye çalıştım. Ignetha Foral önceki akşam sa-

bırsızlığını hiç gizlememişti. Birdenbire Sakular çizgilerde yeniden organize edilmiş bir Konsay'da bulunmak üzere mesadan çıkmıştık. Hepimiz şimdi bütünlüğünü asla göremeyeceğimiz bir problemin küçük parçaları üzerinde çalışan praksikler gibiydik. Bu kalıcı bir değişiklik miydi? Bu, Lio'nun bahsettiği hareketi nasıl etkileyecekti? O hareketi bitirmeye niyetli Pürokratların bilinçli bir stratejisi miydi bu? Lio'nun anlattığı şey beni huzursuz etmişti ve Ala'nın Lucub'unu bulabilirsem öğrenebileceklerimden korkmuştum; bu yüzden askıya alınması içimi rahatlatmıştı. Gizli anlaşma önceki akşam ilerleme katedemezdi; ancak bir tarafım da bu hareketin daha da yeraltına sürülmesine verebileceği karşılıktan endişeliydi.

Kahvaltı, ordunun meydanda, yani dışarıda kurduğu uzun masalarda veriliyordu. Bizim için uygundu; ama tarz olarak garip ve müdahaleci bir şekilde Sakulardı. Bu ayrıca Matik başpapazların iktidarı kaybetmiş veya Pürokratlara devretmiş olduğuna dair başka bir ipucuydu.

Kuyruktan iri bir dilim ekmek, tereyağ ve balla çıkarken minyon bir kadının boş bir masaya oturmak üzere olduğunu gördüm. Hızla oraya doğru yürüdüm ve onun karşısındaki yere oturdum. Masa aramızdaydı ve bu yüzden kucaklaşmak, öpüşmek veya tokalaşmak gibi bir aksilik olmadı. Orada olduğumu biliyordu; ama uzunca bir süre yemeğine bakarak tabağına abanmış bir şekilde kaldı: gözlerini kaldırıp benimkilerin içine bakıncaya kadar gücünü topluyor diye düşündüm.

"Bu yer boş mu?" diye sordu karmaşık cüppeli bir fraa yaklaşıp bana, Edharcılar'a yaltaklanmak isteyenlerle ilişkilendirmeyi öğrendiğim göze girmeye çalışan bir bakış fırlatarak.

"Toz ol!" dedim. Öyle yaptı.

"Sana birkaç tane mektup gönderdim" dedim. "Onları alıp almadığını bilmiyorum"

"Osa bir tane verdi" dedi. "Orolo'nun başına gelen şeyin sonrasına kadar mektubu açmadım"

"Niçin açınadın?" diye sordum, sesimi nazikleştirmeye çabalayarak. "Jesry konusunu biliyorum..."

Kocaman gözler acı içinde, hayır hiddetle kapandı ve başını salladı. "Onu boşver. Çok fazla şey olup bitiyor. Dikkatimin dağılmasını istemedim" Katlanır sandalyesine yaslandı ve iç çekti. "Orithena Ziyareti'nden sonra, açılmamın doğru olacağını düşündüm. Dışlakların dediği gibi, kopmamın. Mektubunu okudum. Sanırım..." Kaşları kat kat oldu. "Ne düşündüğümü bilmiyorum. Sanki üç farklı ömür sürmüş gibiyim. Celp'ten önce. Celp ile Orolo'nun ölümü arasında. Ve o zamandan bu

zamana. Ve senin mektubun, ki değerli bir sanat eseriydi, beni yanlış anlama; ama iki ömür önceki bir Ala'ya yazılmıştı"

"Hepimiz benzer öyküler anlatabiliriz sanırım" dedim.

Omuz silkti, başıyla onayladı ve yemek yemeye başladı.

"Pekâlâ" diye başladım, "o zaman bana şimdiki hayatını anlatsana."

Rahatlatıcı olmaktan uzak, çok uzun bir süre bana baktı. "Lio bana konuştuğunu söyledi"

"Evet"

En sonunda benimle göz temasını kopardı ve bakışlarını yavaş yavaş yorgun fraalar ve suurlarla dolmakta olan kahvaltı masalarına, Tradegarh'ın kulelerine ve çayırlıklarına çevirdi. "Beni insanları organize etmem için buraya getirdiler. İşte yaptığım şey bu"

"Ama onların istediği şekilde değil mi?"

Hızla başını salladı. "Bu ondan daha karmaşık, Erasmas!.." Adımı söylediğini duymak beni öldürdü. "Öyle anlaşılıyor ki bir organizasyonu bir kez başlattığında bu sorumluluk bir ömür, hatta bir bakıma hayatlar alıyor"

"Pekâlâ... kendini harap etme"

"Kendimi harap etmiyorum. Üstüme duygular yükleyen sensin. Oyuncak bir bebeğe giysiler giydirir gibi"

Rahatsızlık, sevgi ve dahasını hissetme isteği karışımı acayip, eski bir duygu çöktü üzerime.

"Görüyorsun, onlar Konsay'ın başından beri savunmasız olduğunu biliyorlardı. PAKD düşmanlıklar başlattıysa, açık bir hedef olduğunu da"

"PAKD mı?"

"Biz onu şimdi Pange, Antarkt, Kator, Diyasp yerine PAKD olarak adlandırıyoruz. Geometricilerden daha az insansı"

Ama onlar insansı, diyecek oldum; ama kendimi tuttum.

"Biliyorum" dedi, beni süzerek, "onlar insansı. Boşver. Biz onlara PAKD diyoruz"

"Merak ediyordum da" dedim. "Bütün zeki insanları bir kilometrekareye yerleştirmek riskli gibi"

"Evet ama defalarca kafama çaktıkları şey *her şeyin* risk olduğu. Soru şu: verili bir risk karşılığında elde edilebilecek faydalar nelerdir?"

Bu bana kendi terimlerini açıklama zahmetine girmeyen kendini beğenmiş dışlaklardan püsküren bir tür organizasyonel boktanlık gibi gelmişti; ancak benim dinlemem, anlamam ve kabul etmem Ala için garip bir şekilde önemli gibiydi. Bir süreliğine uzanıp elini elimin üstü-

ne koyduğu bile dikktimi çekmişti. Bu yüzden onun söylediği şeye boyun eğme ve kabul etme pandomimine maruz kaldım. "Buradaki fayda, Konsay havaya uçurulmadan önce biraz olsun yararlı bir şey yapabilecek olması mı?" diye sordum.

Bu kabul görmüşe benziyordu ve bu yüzden devam etti. "Bana risk hafifletme işi verildi, ki PAKD'ın korkunç bir şey yapması halinde bu Konsay sinek raketi gören bir sinek çetesi gibi dağılacağı için bu tamamen bir saçmalık. Rasgele dağılmak yerine biz bunu sistemli, planlı bir şekilde, Italaın Antiyığın olarak adlandırdığı gibi yapacağız ve etrafa hızla kaçarken bile Konsay'ın gerekli işlevlerini yerine getirebilmemiz için Net'te kalacağız"

"Bu işe hemen Celp edilir edilmez mi başladın?"

"Evet"

"Öyleyse en başından beri bir Konsay olacağını biliyordun"

Başını salladı. "Onların, yani bizim, planlar hazırladığımızı biliyordum. Gerçekten olacağını veya kimin çağrılacağını bilmiyordum. Her şey somut bir hal almaya başladığında yapmakta olduğum bu planlar daha çok belirginleşti ve derinlik kazandı. Ve sonra iyice açığa çıktı; artık gözden kaçırılamazdı"

"Açığa çıkan *ne*?"

"Fraa Corlandin bize Yeniden Doğuş hakkında ne öğretti?"

Omuz silktim. "Sen benden daha çok çalıştın. Yeniden Doğuş Eski Matik Çağ'ın sonu. Eski matların kapıları zorla açıldı; bazı durumlarda menteşelerinden koparıldı. Ayutlar Sakular dünyaya saçıldı; tamam, bunun nereye vardığını görüyorum sanırım..."

"Sakular Otorite'nin benden ne olduklarını anlamadan hazırlamamı istediği planlar, birçok bakımdan ikinci bir Yeniden Doğuş'tan ayırt edilemez" dedi Ala. "Çünkü, Raz, kapılarını açan sadece Tredegarh olmayacak. İş PAKD ile savaşa kadar dayanırsa, konsentlerin hepsi dağılmak zorunda kalacak. Ayutlar genel nüfusun içine karışacak, aralarında hareket edecek, harmanlanacak; fakat Net üzerinden birbirimizle konuşuyor olacağız. Ki bunun anlamı..."

"Ita" dedim.

Başıyla onayladı ve kurduğu resme ve göreve ısınırak gülümsedi. "Her bir gezici ayut hücresinde bir Ita olmak zorunda ve bundan sonra Ita ayut ayrımını korumak mümkün olmayacak. Antiyığın'ın yürütmesi gereken görevleri olacak; ayutların geleneksel olarak yaptıkları türden şeyler değil. Doğrudan Sakular ilişki işleri."

"İkinci Praksik Çağ" dedim.

"Aynen!" Coşkulanmıştı. Heyecanı ben de hissettim ama bunun ancak tam savaşa girmemiz halinde olabileceğini düşünerek bu duygudan kendimi uzaklaştırdım. Bunu o da hissetti ve yüksek rütbeli ordu liderleriyle konseyde otururken takındığını tahmin ettiğim bir ifadeyle kendisini kontrol etti. "Başladı" dedi, çok daha kısık bir sesle ve bununla Lio'nun bana bahsettiği şeyi kastettiğini biliyordum, "hücre liderleriyle toplantılarda başladı. Antiyığın'ı başlatırsak, hücrelerin içine gireceğimiz grupların her birinin bir lideri var. Bu liderlerle görüşüyorum, onlara boşaltma planlarını veriyorum, onları hücrelerindekilerle tanıştırıyorum"

"Öyleyse bu..."

"Önceden belirlenmiş. Evet. Konsay'daki herkes bir hücreye bağlandı"

"Ama ben bağlanmadım..."

"Sana bilgi verilmedi" dedi Ala. "Hiç kimseye verilmedi; hücre liderleri dışında."

"İnsanları huzursuz etmek, dikkatlerini dağıtmak istemedin; onlara bildirmenin bir manası yoktu" diye tahminde bulundum.

"Ki bu değişmek üzere" dedi ve *şimdi* değişmesini bekler gibi etrafına bakındı. Gerçekten de birçok ek askeri kamyonun sahaya çekildiğini ve bu açıkhava Yemekhane'nin bir ucuna park ettiğini fark ettim. Askerler bir ses sistemi kuruyordu. "Hepimizin birlikte yemek yemesinin nedeni bu" diye homurdandı. "*Hiç* yemek yemeyişimin nedeni bu. Üç gündür yediğim ilk düzgün yemek bu. Şimdi biraz dinlenmem lazım; işler tamamlansın"

"Ne olacak?"

"Herkes bir sırt çantası ve yönerge alacak"

"Bunu açık havada yapıyor olmamız tesadüf olamaz" diye görüşümü bildirdim.

"Şimdi Lio gibi düşünüyorsun" dedi onaylar bir şekilde, bir lokma ekmeği çiğnerken. Lokmayı yuttu ve devam etti, "Bu bir caydırma stratejisi. PAKD neye hazırlandığımızı görecek ve umut ediliyor ki, yayılmak için hazırlık yaptığımızı tahmin edecek. Yayılmaya hazırlanmamızın an meselesi olduğunu bilirlerse Tredegarh'a saldırmak için daha az dürtüleri olacak"

"Mantıklı geliyor" dedim. "Birazdan bu konuda daha çok sorum olacak sanırım; ama sen hücre liderleriyle toplantılar hakkında bir şey söylüyordun...?"

"Evet. Ayutlarla nasıl olur bilirsin. Hiçbir şey görünür değeri üzerinden alınmaz. Her şey açılır. Diyaloğu yapılır. Bu insanlarla bir defada altı

kişi olmak üzere küçük gruplar halinde toplanıyordum. Onlara yetkilerini ve sorumluluklarını açıklıyor, farklı senaryolar oynuyordum ve her grupta işi diğerlerinden daha ileri götürüp bunu daha büyük tarihi perspektife koymak, Yeniden Doğuş ile kıyaslar yapmak, vesaire gibi şeyler yapmak isteyen bir veya iki kişi çıkıyordu. Lio'nun sana anlattığı şey bunun fazla büyümüş haliydi. Bu insanlardan bazılarının sorularının tümünü ayrılan zamanda cevaplayamadım; bu yüzden onların isimlerini listeye yazdım ve şöyle dedim, 'Daha sonra merak ettiklerinizi tartışmak üzere bir devam toplantısı yapacağız; ama bu bir Lucub olmak zorunda aksi halde hiç vaktim yok.' Ve zamanlaması Orithena Ziyareti'yle çakışıverdi. İstersen bunu şans veya şanssızlık olarak düşünebilirsin"

Ses sistemi devreye girdiğinden dikkatimiz dağılmıştı. Bir başpapaz, "aşağıdaki kişilerin" öne çıkmasını, askerlerin önceden paketlenmiş ve şişkin askeri sırt çantalarından oluşan palet yüklerini kırarak açtığı kamyonlara doğru yaklaşmasını istiyordu. Başpapazın daha önce ses yükseltme cihazıyla hiç konuşmadığı belliydi; ama çok geçmeden Ala mikrofunu aldı ve fraalarla suurların isimlerini söylemeye başladı. Çağrılanlar, önce belli belirsiz, yavaş yavaş yerlerinden kalkıp masaların arasındaki koridorlara hareket etmeye başladı. Sohbet kısa bir süreliğine durmuş ve sonra insanlar bağırışmaya ve tahminde bulunmaya başladığında tamamen farklı bir ruh halinde devam etmişti.

"Pekâlâ" dedim, "işte burada bir Lucub'ta, en mızmız, en yaygaracı hücre liderlerinin hepsiyle birlikte bir yerlerdeki bir tebeşir odasındasın..."

"En harika olanları, bu arada!" diye ekledi Ala.

"Hayal edebiliyorum" dedim. "Ama hepsi de bu konularda derinlere dalmak istiyor; sen de o sırada hayatını feda eden Antarktlı o zavallı kadının haberlerini alıyorsun..."

"Ve Orolo'nun onun için yaptığı şeyi!.." diye hatırlattı bana. Tedbirsiz bir anda üstüne keder çöktüğü için bir süre konuşmaya ara vermek zorunda kalmıştı. Her birinin omzuna asılmış bir sırt çantası ve bir tür rozet veya boyunlarından sarkan bir tür yaka kartıyla, ayutların yerlerine geri dönüşlerini izledik veya izliyormuş gibi yaptık.

"Her neyse" dedi Ala ve boğuklaşan sesini düzeltmek için boğazını temizlemek üzere durdu. "Gördüğüm en tuhaf şeydi. Şafağa kadar konuşacağımızı ve asla bir fikir birliğine varmayacağımızı zannediyordum. Oy birliğiyle *içeri girdik*. O kadını aşağıya gönderen hiziple temasa geçmek zorunda olduğumuzu herkes *biliyordu*. Ve Sakularlar böyle bir şeye izin vermezlerse bile, Antiyığın'a bir kez dönüştük mü..."

"Bizi durdurmak için ne yapabilirler ki?"

"Aynen!.."

"Lio, sinyal göndermek için büyük teleskopların üzerindeki kılavuzyıldız lazerlerini kullanmak konusunda bir şey söyledi mi?"

"Evet. Bu konuşuluyor. Bildiğim kadarıyla birileri bunu *yapıyor* bile olabilir."

"Bu kimin fikriydi?"

Ala duraksadı.

"Beni yanlış anlama!" diye ikna ettim onu. "Bu harika bir fikir"

"Orolo'nun fikriydi"

"Ama onunla konuşmuş olamazsın!"

"Orolo bunu *gerçekten* yaptı" dedi Ala, çekimser bir şekilde, vereceğim tepkiyi görmek için beni dikkatle izleyerek. "Edhar'da. Geçen yıl. Sammann'ın meslektaşlarından biri M&M'ye çıktı ve kanıtı buldu"

"Kanıt mı?"

"Orolo M&M üzerindeki kılavuzyıldız lazerini gökyüzünde analema çizecek biçimde programlamıştı"

Bir hafta veya bir ay önce bunun doğru olabileceğini inkâr ederdim. Ama şimdi asla... "Öyleyse Lodoghir haklıydı" diye iç çektim. "Kurul'da Orolo'yu suçladığı şey doğruymuş"

"Ya öyle" dedi Ala, "ya da geçmişi değiştirdi"

Gülmedim.

Ala devam etti, "Lodoghir'in sana anlattığım bu gruplardan biri olduğunu da bilmelisin"

"Edhar'dan Fraa Erasmas" diye çağırdı hoparlördeki ses.

"Eee" dedim, "beni hangi hücreye yerleştirdiğine gidip bir baksam iyi olacak galiba"

Başını salladı. "Öyle değil. Zamanı gelene kadar bilmeyeceksin"

"Kimi arayacağımızı bilmezsek hücremizle nasıl buluşabiliriz?"

"Eğer olursa, yani emir verilirse, rozetin canlanacak ve sana gideceğin yeri söyleyecek. Oraya vardığın zaman..." dedi Ala, "göreceğin diğer insanlar senin hücrenin geri kalanı demek olacak"

Omuz silktim. "Yeterince mantıklı görünüyor." Çünkü Ala birdenbire karamsarlaşmıştı ve nedenini tahmin edemiyordum. Masanın karşısına doğru hamle yapıp elimi tuttu. "Bana bak" dedi. "Bana bak!.."

Ona baktığım zaman gözlerindeki yaşları ve daha önce onun yüzünde gördüğüm hiçbir bakışa benzemeyen bir bakış gördüm. Uçağın açık kapısından aşağıya bakıp Orolo'yu farkettiğim zaman yüzümün aldığı halle belki de aynıydı. O yüzüyle kelimeye dökemediği bir şey olduğu-

nu anlatıyordu bana. "Sen bu masaya geri döndüğünde ben gitmiş olacağım" dedi. "O iş olmadan önce seni bir daha göremezsem" ve bunun gerçekten aklındaki şey olduğunu hissettim, "berbat bir karar verdiğimi bilmelisin"

"Eh, bunu hepimiz yaparız, Ala! *Benim* son zamanlardaki berbat kararlarımdan bazılarını anlatayım istersen!"

Ama onun dediklerini anlamamı isteyerek beni başından savıyordu.

"Fikrini değiştirmenin hiç yolu yok mu? Onarmanın? İyileştirmenin?" diye sordum.

"Hayır! Ben; Orolo'nun Orithena kapılarının önünde berbat bir karar vermesi gibi berbat bir karar verdim"

Bunu anlamam birkaç dakika aldı. "Berbat" dedi en sonunda, "ama *doğru*."

Sonra yüzünden öyle şiddetli yaşlar boşandı ki gözlerini yumup sırtını bana dönmek zorunda kaldı. Elimi bıraktı ve sendeleyerek, sırtından bıçaklanmışcasına kamburu çıkmış bir biçimde uzaklaştı. Konsay'daki en minyon kişiydi. Bütün güdülerim bana onun peşinden koşmamı ve bir kolumu onun sıska omuzlarına koymamı söylüyordu; ama biliyordum ki bunu yapsam kafamda sandalye kırardı.

Kamyona doğru gidip sırt çantamı ve rozetimi, içi boşaltılmış küçük bir fotoandaç tablete benzeyen dikdörtgen levhayı aldım.

Sonra Geometricilerin gemisinin hareketsizlik tansörünü tahmin etme işime geri döndüm.

Öğleden sonrasının çoğunu uyuyarak geçirdim ve kendimi berbat hissederek uyandım. Tam da bedenim kendisini yerel saate ayarlamışken, işimin olmadığı zamanlarda uyuyarak bunu berbat etmiştim.

Avrachon Vakfı'na erkenden gittim. Bu akşamki menü bolca soyma ve kesme işi gerektiriyordu ve bu yüzden kısmen son günışığının keyfini çıkarmak, kısmen de mesaya giderken Fraa Jad'i yakalayabilmek umuduyla ön varendaya bir bıçak ve kesme tahtası getirip orada çalıştım. Avrachon Vakfı, isimlerini sayabileceğim bazı Matik yapılar gibi pek de kaleye benzemeyen, işlerimi sırf böyle büyüleyici ve canlı bir ortamda yapabilmek için içimde bir üyesi olabilme isteği oluşturan balkonları, kubbeleri ve bir cumbası olan büyük taş bir yapıydı. Mimarın tek amacı, mekâna girmek için entrikalar ve dolaplar çevirsinler diye ayutların kalplerinde kıskançlık uyandırmakmış gibiydi. Oldukça sıra dışı olaylar zinciri, verandasında oturup sebze soymamı mümkün kıldığı için şans-

lıydım. Ala'yla sohbetim, mümkünken fırsattan yararlanmamın iyi olacağını hatırlatmıştı. Vakıf küçük bir tepenin üstündeydi; bu yüzden diğer vakıflar ve dernekler arasında uzanan açıklıktaki çayırlıkları iyi bir şekildde görebiliyordum. Bazısı heyecanla konuşan, bazısı sessiz, omuzları çökmüş ve bitkin ayut grupları gelip gidiyordu. Fraalar ve suurlar rasgele yerlere yayılmış, cüppelerine sarınmış, kürelerini yastık yapmış uyuyordu. Böylesine farklı tarzlarda giyinmiş bu kadar çok kişiyi görmek bana buraya gelene kadar hiç farkında olmadığım bir şeyi; matik dünyanın çeşitliliğini hatırlattı ve Ala'nın İkinci Yeniden Doğuş konuşmasına farklı bir ışık tuttu. Kapıları menteşelerinden koparma düşüncesi sırf çok büyük bir değişimi temsil ettiği için bir bakıma tüyler ürperticiydi. Peki bu, ayutların 3700 yıl içinde inşa ettiği her şeyin sonu anlamına mı geliyordu? Gelecekte insanlar boş Manastırlara huşu içinde bakıp böyle yerleri bırakıp gidecek kadar deli olduğumuzu mu düşüneceklerdi?

Hücreme, başka kimlerin atanmış olabileceğini ve Antiyığın'dan sorumlu olanlarca hangi işlerin verilebileceğini merak ediyordum. Sadece yeni Laboratoryum grubumla birlikte olmam ve rasgele bir şehirdeki bir kumarhanenin bir odasında yaşamak, geminin şemaları üzerinde çalışmak, üniformalı cahil uşaklar tarafından yetiştirilen Sakular yiyecekleri yemek gibi aynı türden işleri yapmaya devam etmem mantıklı bir tahmindi. Grupta biri Baritoe'dan, biri Denizler Denizi'nden, iki etkileyici teor vardı. Diğerleri aleladeydi ve yola onlarla birlikte gönderilme düşüncesinden pek de hoşlanmamıştım.

Arada sırada Çınlayan Vadi birliğinden birine şöyle bir bakıyordum ve onlarla birlikte bir hücrede olmanın nasıl olacağını hayal ettiğimde kalbim küt küt atıyordu! Bu tabi ki düpedüz fantaziydi zira öyle bir grupta işe yaramazın teki olurdum. Yine de hayalini kurmak eğlenceliydi. Böyle bir hücreye verilen emrin ne olacağını söylememe gerek yoktur sanırım; ama hareketsizlik tensörlerini tahmin etmekten kesinlikle daha eğlenceli bir şeyler olurdu. Muhtemelen son derece tehlikeli bir şey!.. Bu yüzden belki de en iyisi, benim birliğimden uzak olmalarıydı.

Veya benzer ancak çok farklı bir durumda, Fraa Jad'in hücresi nasıl görünürdü ve onlara ne tür işler verilirdi? Geçmişi düşününce, birkaç gün bir Binlikçi'yle seyehat etmiş olmakla ne kadar ayrıcalıklıydım! Çıkarabildiğim kadarıyla Konsay'daki tek Binlikçi oydu.

Edhar'daki eski saat kurma ekibimden en az biriyle aynı hücrede olmaya razı olurdum; fakat böyle bir durumla karşılaşma ihtimalim düşüktü sanırım. Ala'nın hücre atamalarına dair verdiği bazı kararlarda

çok zorlandığı açıktı ve onu için için kemiren şeyi tam olarak bilemesem de, yolda eski arkadaşlarla mutlu bir zaman geçirme hayaliyle kendimi kandırmamam gerektiğine dair bir uyarı niteliğindeydi bu. Biz Edharlılara Konsay'daki birçok kişinin gösterdiği saygı, ki ben buna huşu demeyi tercih ediyordum, birçoğumuzun tek bir hücrede toplanması ihtimalini ortadan kaldırmıştı. Bizi olabildiğince çok hücre arasında dağıtacaklardı. Lider ve Ala'nın olduğu gibi yalnız olabilirdik.

Fraa Jad Uçurum yönünden yaklaştı. Ona zirvede, Binlikçiler'in matında bir görev verip vermediklerini merak ettim. Verdilerse, merdivenleri aşmak için epeyce zaman harcıyor olmalıydı. Belli bir mesafeden beni tanıdı ve derhal ağır ağır yukarı çıktı.

"Orolo'yu buldum" dedim, Fraa Jad bunu biliyor olsa da. Başıyla onayladı.

"Olan şey talihsizlikti" dedi. "Orolo Labirentleri zamanında geçebilir ve Kayalık'ta benim fraam olabilirdi ve onun yanında çalışmak, onun şarabından içmek, onunla düşüncelerini paylaşmak iyi olurdu"

"Şarabı berbattı" dedim.

"O zaman sadece düşüncelerini paylaşırdım"

"Birçok şeyi biliyordu" dedim ve bunun *nasıl* olduğunu sormak istedim. Binlikçilerin ilahilerindeki kodlanmış mesajları mı çözmüştü? Ama kendimi aptal yerine koymak istemedim. "O sizin bir praksis geliştirdiğinizi düşünüyor; yani düşünüyordu. Bunun sizin ilerlemiş yaşınızı açıkladığını düşünmekten kendimi alamıyorum"

"Radyasyonun yaşayan sistemler üzerindeki yıkıcı etkileri, etkilenen organizmadaki fotonlar, nötronlar gibi özgün parçacıklarla moleküller arasındaki etkileşimlere kadar izlenebiliyor" dedi.

"Kuantum seviyeleri" dedim.

"Evet ve bu yüzden bir hücrenin mutasyona maruz kalması ve bir tanesinin kalmaması, Hemn Uzayı'ndaki tek bir çatallanmayla ayrılan Hikâyelere dayanır"

"Yaşlanma" dedim, "bölünen hücrelerin sekanslarındaki kopyalama hatalarından ötürüdür; ki bunlar da kuantum seviyesindeki olaylardır..."

"Evet. Nükleer atık depolayıcılarının radyasyon hasarını onarmak için bir praksis icat ettiklerine ve sonra bunu yaşlanmanın etkilerini, vesaireyi hafifletme yönünde geliştirdiklerine göre, makul ve kendi içinde tutarlı bir mitolojinin nasıl ortaya çıkabildiğini görmek zor değil"

Vesaire kelimesi, içinde müthiş sayıda olasılığı barındırıyor gibiydi; ama bu işin peşine düşmemeye karar verdim. "Eğer bu Sakular dünyada

yaygınlık kazanırsa, bu mitolojinin patlamaya hazır olduğunun farkındasınız değil mi?"

Fraa Jad omuz silkti. Sakular dünya onu hiç ilgilendirmiyordu ama Konsay başka bir meseleydi. "Buradaki bazı kişiler bu mitolojinin gerçek olduğunu görmeyi çok fena istiyor. Bu onları rahatlatırdı"

"Zh'vaern bu konuda bazı tuhaf sorular soruyordu" dedim ve uzak bir mesafede çayırın karşısına sürüklenen Matarrhit kafilesine doğru başımı salladım.

Bu bir gambitti. Bu insanların garip ve çirkin oldukları konusunda benimle hemfikir olması için ona bir açık vererek Fraa Jad'le bağ kurmayı umut ediyordum; ancak o bunu savuşturdu. "Onlarda, Konsay'daki başkalarından öğreneceğinden daha fazla öğrenecek şey var"

"Sahi mi?"

"Örtülü olanlara çok uzun süre dikkat etmek imkânsız olur"

İki Matarrhit kafileden ayrıldı ve Avrachon Vakfı yönüne saptılar. Fraa Jad'in onlarda ne bulduğunu merak ederek, Zh'vaern ve Orhan'ın bize doğru yaklaşmasını bir süre izleyip Binlikçi'ye döndüm; ama içeri kaçmıştı.

Zh'vaern ve Orhan sessizce yaklaşıp verandada zoraki bir şekilde beni selamladıktan sonra Vakıf'a girdiler.

Arsibalt ve Barb onların otuz metre arkasındaydı.

"Sonuçlar?"diye sordum.

"PAKD gemisinin bir parçası eksik!" dedi Barb.

"Çalışmakta olduğun şu yapı..."

"Eksik parçanın takıldığı yer orası!"

"Onun ne olduğunu düşünüyorsun?"

"İnterkozmik taşıt sürücüsü, kesinlikle!" diye dudak büktü. "Görmemizi istemiyorlar; çünkü çok gizli! Bu yüzden onu güneş sisteminin dışına bir yerlere park etmişler"

"Senin gruptan ne haber, Arsibalt?"

"O gemi, hepsi dört PAKD evreninde inşa edilmiş ayrı ayrı parçalardan biraraya getirilmiş" dedi Arsibalt. "Arkeolojik bir kazı gibi. En eski parçalar Pange'den. Geriye pek az şey kalmış. Diyasp'tan az sayıda ıvır zıvır var sadece. Geminin büyük bir bölümü Antarkt ve Kator evrenlerinden gelen malzemeyle yapılmış; bu ikisinden Kator'un, çok yakın bir zaman içinde ziyaret edildiğinden son derece eminiz"

"İyi iş!" dedim.

"Peki ya senden ne haber, Raz, senin grubun ne gibi sonuçlar elde etti?" diye sordu Barb.

Pılımı pırtımı toplayıp içeriye girmeye hazırlanıyordum. Arsibalt bana yardım etmek için ağır ağır geldi. "Çalkalandı" dedim.

"Çalkalandı mı?"

"Prizma... Başka akşamlar dönüşünü yaptığı zaman dönüşü sabit değildi. Biraz sallandı. Dönüş bölümünün büyük bir durgun su kütlesi içerdiği sonucuna vardık ve ona ani bir dönüşle vurulduğunda su çalkalanıyor" Ve çalkalanma sesinin yüksek armonisinde uzunca bir nakarat patlatıp ne anlama geldiğini anlattım.

"Fraa Jad'le ne tartışıyordunuz?" diye sordu Arsibalt.

Praksis hakkındaki yaptığımız konuşmanın bir bölümünü ifşa etmek konusunda kendimi rahat hissetmedim ve bu yüzden gerçeğe uygun olarak cevap verdim, "Matarrhitler. Onlardan gözümüzü ayırmamamız ve bir şeyler öğrenmemiz isteniyor"

"Onları gizlice gözetlememizi mi istediğini düşünüyorsun?" diye sordu Arsibalt hayret içinde. Bu, bende Arsibalt'ın henüz bilmediğim bir sebepten onları gözetlemek istediği ve Jad'den teşvik beklediği düşüncesini uyandırdı.

"Örtülü olanlara çok fazla dikkat etmenin imkânsız olacağını söyledi"

"Bu sözcüklerle mi anlattı bunu?"

"Bunlara çok yakın.

"Matarrhitler yerine 'örtülü olanlar' mı dedi?"

"Evet"

"Onlar kesinlikle Matarrhit değil!" dedi Arsibalt heyecanlı bir fısıltıyla.

"Müsade edersen onu ben alayım" dedim. Yardım etme isteğiyle kesme tahtama uzanmıştı. Bıçağa el koydum.

"Keskin nesneler konusunda güvenilemeyecek kadar çıldırmış olduğumu düşünüyorsun!" dedi Arsibalt düş kırıklığına uğramış bir şekilde.

"Arsibalt! Onlar Matarrhit değilse ne peki? Kılık değiştirmiş Pürokratlar mı?"

Büyük bir sırrı ağzından kaçıracakmış gibi baktı; ama sonra Suur Tris geldi ve Arsibalt birden sessizleşti.

"Hipotezini dikkatlice düşüneceğim" dedim, "ve alternatife karşı Kantar'da tartacağım; ki o da Matarrhitlerin Matarrhit olduğudur"

Sentaktik Fakülteleri: Yeniden Yaratılış'ı takip eden yıllarda, genel olarak kökenlerinin Proc'dan geldiği iddia edilen Matik dünyadaki hizipler. Dilin, kurambilimin, vesairenin Semantiksel içerikten yoksun

simgelerle oynanan oyunlar olduğuna inandıkları için bu şekilde adlandırılırlar. Düşüncenin izi, Periklyne'de Thelenes'in ve Protas'ın muhalifleri olan eski Sfeniklere kadar takip edilebilir.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

"Üçüncü mesadayız" diye söze başladı Fraa Lodoghir. "Birincisi, fiziksel evreni anlamanın bir yöntemi olarak Hemn Uzayı'ndaki dünya yörüngeleri hakkındaydı, ki bu da Hylaea Teorik Dünya'nın bir paravan olduğu ortaya çıkana kadar benim için itiraz edilemezdi. İkincisi bir sirk gezintisiydi; tek fark akrobatlara, hilebazlara, hokkabazlara bakmak yerine, HTD'nin yandaşlarının eğer dindar bir kült olarak Düşürülmeyeceklerse gerçekleştirmeleri gereken ters taklaları, kılıç yutmaları ve çarpışmaları hayretle seyrettik. Sistemlerimizden bunu çıkarıp atmak iyiydi ve şu halde, kartlarını mesada açtıkları için buradaki Edharcı çoğunluğa saygılarımı sunuyorum. Ha. Ama eldeki mesele hakkında, yani unutulmuş olması ihtimaline karşı hatırlatmam gerekirse PAKD, onların yetenekleri ve niyetleri hakkında şimdi neler söyleyebiliriz?"

"Her şeyden önce, niçin bize benziyorlar?" diye sordu Suur Asquin. "Bu kafamın ısrarla takıldığı bir soru"

"Teşekkürler Suur Asquin!" diye bağırdım mutfakta. Güvecin üzerine ekmek parçaları serpiyordum. "Bu ayrıntıya hiç dikkat etmemelerine inanamıyorum"

"İnsanlar o konuda ne yapacağını bilmiyor sadece, nereden başlayacaklarını bilmiyorlar" dedi Suur Tris. Ve sanki bunu doğrular gibi hoparlörden bir ses karmaşası geliyordu. Fırının kapağını çekip güveci ferforje rafa ortalayarak içine ittim. Fraa Lodoghir paralel evrim hakkında konuşmaya devam ediyordu: Arbre'da fiziksel olarak benzer ancak tamamen bağlantısız türlerin, farklı kıtalarda benzer uygun yerleri doldurmak için nasıl evrimleştiğini anlatıyordu.

"Çok iyi anlaşılıyor, Fraa Lodoghir" dedi Zh'vaern, "ama benzerliklerin paralel evrimle açıklanamayacak kadar yakın olduğuna inanıyorum. Niçin Geometricilerin, birisi bükülebilir başparmak olmak üzere beş parmağı var? Neden ikisi başparmak olmak üzere yedi parmağı yok?"

"PAKD'la ilgili olarak geri kalanımızın bilmediği bir takım bilgilere mi sahipsiniz?" diye sordu Lodoghir. "Söylediğiniz şey, gördüğümüz tek numune olan Antarktlı kadın için doğru. Hepimizin de bildiği kadarıyla, diğer üç Geometrici türünün yedi parmağı olabilir"

"Elbette, haklısın" dedi Zh'vaern. "Ama tek başına Antarkt'la Arbre benzerliği bile paralel evrimle açıklanamayacak kadar büyük"

Konu, çorba içme süresince tartışıldı. Biz uşaklar, tıkış tıkış sırt çantalarıyla dolu mesahanede tökezleyerek ve yan yan giderek turlarımızı attık; zira dağılma emrinin elektrik kesintisinde veya havayı toz ve dumanla dolduran bir tür faciayı takiben verilmesi halinde elle yoklanarak bulunabilsinler diye sırt çantalarımızı gözden uzakta bir yere koymamamız gerektiği söylenmişti. Biz uşaklar bunları servis koridorunda bir aşağı bir yukarı taşıyamayacağımız için, kendimizinkileri koridor duvarına dizilmiş bırakarak kuralları esnetmiştik. Duayenler kendilerininkileri mesahanedeki sandalyelerinin arkasında tutuyordu ve yemek yemek için rozetlerini sırtlarına çevirmişlerdi.

Ignetha Foral, boğazını amirane temizlemesiyle odayı sessizleştiren Suur Asquin'e bir bakış fırlatarak parmak ve başparmak konuşmasına noktayı koydu. "Başka verilerin olmaması sebebiyle, paralel evrim varsayımı mantıklı bir şekilde değerlendirilemez"

"Katılıyorum" dedi Lodoghir istekli bir ses tonuyla.

"Fraa Paphlagon'un görüşüne geri dönersek, alternatif varsayım Fitil'den bir tür bilgi sızması olacak gibi mi görünüyor?"

Fraa Paphlagon biraz huzursuz görünüyordu. "Sızma kelimesi bunu bir işlev bozukluğu gibi gösteriyor. Öyle bir şey değil; sadece normal akış veya isterseniz,YDG-dünya boyunca süzülme deyin"

"Bu bahsettiğiniz süzülme: şimdiye kadar, eşkenar üçgenlere dair sonsuz gerçekler görenlerin hep teorlar olduğunu sanıyordum" dedi Lodoghir. "Bu iddiaların sürekli artan büyüklüğüne şaşırmamalıyım; ama şimdi bizden çok daha büyük bir şeye inanmamızı istemiyor musunuz? Yanılıyorsam beni düzeltin; biraz önce Fitil'den bilgi süzülmesiyle biyolojik evrim arasında bağlantı kurmaya çalışmadınız mı?"

Garip bir sessizlik oldu.

"Siz evrime *kesinlikle* inanıyorsunuz, değil mi?" diye devam etti Lodoghir.

"Evet fakat bu, HTD vesaire hakkında açıkça putperest görüşlere sahip olan Protas gibi birisine garip görünebilir" dedi Paphlagon, "ama Protçuluk'un modern biçimi sadece kozmolojiyle değil, evrimle ilgili yerleşik teorilerle de uzlaştırılabilir olmak zorundadır. Bununla birlikte ifadenizin *polemik* bölümüne katılmıyorum, Fraa Lodoghir. Bu daha büyük bir iddia değil; daha küçük ve daha mantıklı bir iddiadır."

"Aa, üzgünüm! Daha fazla şey iddia ettiğinizde bunun daha büyük bir iddia olduğunu mu düşündüm?"

"Ben sadece mantıklı olanı iddia ediyorum. Mantıklı iddia da, Fraa Erasmas ile Kurul sırasında sizin de belirttiğiniz gibi, en az karmaşık

manasında *en küçük* iddia olmalı. Benim iddia ettiğim şey bilginin Fitil'den, geçmişten günümüze hareket etmesine benzer biçimde taşınmasıdır. Taşınırken yaptığı şeylerden bir tanesi, sinir dokusunda fiziksel olarak ölçülebilir değişikliklere neden olmaktır..."

"Bu" dedi Suur Asquin, sadece netleştirmek için, "bizim cnoönlere dair gerçekleri gördüğümüz bölüm oluyor"

"Evet" dedi Paphlagon, "buradan da HTD'ye ve Fraa Lodoghir'in çok sevdiği teorik Protçuluk'a ulaşıyoruz. Ancak sinir dokusu *sadece dokudur*, doğa yasasına uyan *maddedir*. Benim bu konudaki görüşlerim hakkında ne düşünürseniz düşünün, sihirli veya tanrısal değildir"

"Böyle söylediğinizi duymak beni *çok* rahatlattı!" dedi Lodoghir. Fraa Erasmas tatlımı getirdiğinde seni Procçu kampa kabul edeceğim!"

Paphlagon bir kahkaha basarak bir süre dilini tuttu ve devam etti. "'Daha Hylaea' olan dünyanın, Fitil'de bunlarla 'akıntı' yönünde bulunan 'daha az Hylaea' olan dünyada fiziksel değişikliklere neden olabildiği gizemli olmayan ve teorik olarak anlaşılabilir bir mekanizmanın varlığını öne sürmeden söylediğim şeylerin hepsine inanamam. Ve ilk bakışta, bütün bu etkileşimlerin eşkenar üçgenlerle bağlantılı ve bütün evrende etkilenen tek maddenin teorların beyinlerindeki sinir dokuları olduğunu kabul etmek için bir neden görmüyorum! Bu hırslı ve oldukça garip bir iddia olurdu!"

"Bir şey üzerinde anlaşıyoruz!" dedi Lodoghir.

"Gardan Kantarı açısından çok daha ekonomik bir iddia da, mekanizmada –artık bu mekanizma her ne ise– madde, canlı bir organizmanın ya da bir teorun parçası olsun ya da olmasın *her* maddeye etki ettiğidir! Sadece, işbaşında gözlemsel bir yanılgı oluşur"

Birkaç kişi başıyla onayladı.

"Gözlemsel yanılgı mı?" diye sordu Zh'vaern.

Suur Asquin ona dönüp şöyle dedi, "Yıldızların ışığı Arbre'a sürekli olarak düşer, öğle vaktinde bile; ama bütün gece uyusaydık yıldızların varlığından asla haberdar olmazdık"

"Evet" dedi Paphlagon, "tıpkı kozmografların yıldızları sadece karanlık gökyüzünde görebilmeleri gibi, Hylaea Akışı'nı sadece kendisini cnoönlerin algılanması olarak bilinçli aklımıza gösterdiği zaman gözlemleyebiliriz. Öğle saatindeki yıldız ışığı gibi, *daima* vardır, *daima* çalışır ama *sadece* saf kurambilim bağlamında farkedilir ve dikkate değer bir şey olarak tanımlanır"

"Eh, siz Edharcılar konuşmalarınızın içine savlar gömmekte çok yetenekli olduğunuzdan bir şeyi netleştireyim" dedi Lodoghir. "Siz az önce

Hylaea Akışı'nın, Arbrelıların ve Geometricilerin paralel evriminden sorumlu olduğu iddiasını mı desteklediniz?"

"Evet" dedi Paphlagon. "Böylesi daha açık mı?"

"Çok daha özlü, teşekkür ederim" dedi Lodoghir. "Ama siz hâlâ evrime inanıyorsunuz!"

"Evet!"

"Pekâlâ, bu durumda Hylaea Akışı'nın hayatta kalma üzerinde veya en azından belli organizmaların sekanslarını çoğaltabilme yetenekleri üzerinde etkisi olması gerektiğini söylüyor olmalısınız" dedi Lodoghir. "Çünkü bizim ve Antarktlıların en sonunda beş parmaklı ve iki burun delikli ve geri kalan her şeylerden ibaret oluşumuzun sebebi budur"

"Fraa Lodoghir, burada benim işimi yapıyorsunuz!"

"*Birisi* yapmak zorunda. Fraa Paphlagon, bütün bunları doğrulayabilecek olası senaryo nedir?"

"Bilmiyorum"

"Bilmiyor musunuz?!.."

"Orithena Ziyareti sadece on gün önce oldu. Veriler hâlâ akıyor. Siz, Fraa Lodoghir, şu anda gelecek nesil Protçuluk araştırmasının ön saflarında yer alıyorsunuz"

"Bunun beni ne kadar rahatsız ettiğini anlatamam. Gerçekten. Fraa Zh'vaern'ın yediği şeyi, yemeyi tercih ederdim. O *nedir*?"

"En sonunda Fraa Lodoghir iyi bir soru soruyor" dedi Arsibalt. Emman bizi çekiştirmişti; bir yemek taşıma işiyle ilgilenmemiz gerekiyordu. İkimiz de Lodoghir'in neden bahsettiğini çok iyi biliyorduk. Sobanın üzerinde duruyordu ve bütün bir gece boyunca sinirli bir şekilde etrafında dolanmıştık. *Ambalaj kâğıdından küplerinin üzerinde buğulanmış kıl* ve *dışiskelet parçaları* falan. Öyle bir şey. Kıl, bir sebzeye benziyordu. Ancak Lodoghir'i ve mesadaki diğerlerini asıl rahatsız eden şey, dışiskeletlerin veya her ne iseler, Zh'vaern'in azıdişleri arasında çıkardığı patlayıcı çıtırtılarıydı. Bu sesleri hoparlörden duyabiliyorduk.

Arsibalt muftaktakilerin sadece ben ve Emman olduğundan emin olmak için etrafına bakındı. "Sofu, izole ve derin düşünen bir mezhebin bir üyesi olarak" dedi, "muhtemelen böyle eleştirileri zavallı Matarrhitlere yöneltmemem lazım..."

"Aa, hadi bakalım!" dedi Emman. Kırılmış güveci laf olsun diye onarmaya çalışıyordu.

"Pekâlâ, madem ısrar ediyorsun!" dedi Arsibalt. Elini cübesinin bir parçasıyla koruyarak tehlikeli görünen kabuklarla süslü ve son nefesini vermiş otlardan ibaret fokurdayan bir bataklığı ortaya çıkarmak üzere

kapağı kaldırdı. "Bin yıldan uzun bir süredir Matarrhit olmayan herkese iğrenç gelen yiyeceklerle seçici bir şekilde beslenmek çok şeye mâloluyor sanırım"

"Bahse girerim bu; o fena görünmeyen, tadı fena olmayan ve fena kokmayan türden şeylerden biridir" dedim, nefesimi tutup, tencereye yaklaşarak."

"Ne kadarına?"

"Pardon?"

"Ne kadarına bahse girersin?

"Denememizi mi öneriyorsun?"

"Ben *senin* denemeni öneriyorum"

"Niçin sadece ben?"

"Çünkü bahsi *sen* açtın ve *sen* bir teorsun"

"O zaman sen nesin?"

"Bir bilge."

"Bu yüzden mi benim bulgularımı not ediyorsun? Ben öldükten sonra vitrayımı mı tasarlayacaksın?"

"Evet, tam şuraya yerleştireceğiz" dedi Arsibalt, duvarda yaklaşık olarak elim büyüklüğünde bir duman deliğini işaret ederek.

Emman yakına sokulmuştu. Karvall ve Tris mesahaneden gelmişlerdi ve izlerken birbirlerine çok yakın duruyorlardı.

İki dişi tarafından izlenmek her şeyi değiştirmişti. "Bahis nedir?" dedim. "Benim sadece üç şeyim var." Cüppe, urgan ve küreyi bahse koymamıza izin verilmemesi matik dünyadaki en eski kurallardan biriydi.

"Kazanan bu akşam temizlik yapmayacak" diye teklifte bulundu Arsibalt.

"Kabul" dedim. Bu kolaydı; bahsi kazanmak için tek yapmam gereken, o kadar da kötü olmadığını söylemek ve kusmamaktı; en azından Arsbalt'ın önünde. Kaybetsem bile, lapadan bir şeyi yakalayıp ağzıma atarken Tris ve Karvall'ın şiddetli korku tepkilerinden çocukça bir keyif aldım. Çıtır çıtır birkaç böcek kanadıyla beneklenmiş solgun eğreltiotu yaprağı içine dolaşmış, kesilmiş süte benzer fermente cisimden ibaret bir küptü. İkincisini dilimle takip ederken eğreltiotu yaprağı gırtlağımın yarısına kadar kaydı ve beni kasılarak yutkundurdu. Yüzücüyü öldüren denizyosunu gibi, küpü kendisiyle birlikte aşağı sürükledi. Sebzeyi daha iyi çiğneyebilmem için ağzıma geri getirmek amacıyla biraz öksürmek ve öğürmek zorunda kalmıştım. Bu davranışlara biraz dram katmıştım ve ötekiler için çok daha eğlendirici hale gelmişti. Her şeyin yolunda olduğunu işaret ederek bir elimi kaldırdım ve geri kalanı çiğnerken ace-

le etmedim; iç organlarımın keskin parçalarla kesilmesini istemedim. En sonunda yağlı, lifli, dikenli bir yumak biçiminde aşağı indi. Geri gelmeyeceğine 60'a 40 olasılık verdim. "Biliyorsunuz" dedim, "tencerenin başında durup *merak etmekten* daha kötü değil"

"Tadı nasıl?" diye sordu Tris.

"Dilini hiçbir pilin iki ucuna koydun mu?"

"Hayır, ben hiç pil görmedim"

"Mmm!.."

"Şimdi, bahse gelirsek..." dedi Arsibalt kararsızca.

"Evet" dedim, "temizlik kolay gelsin. O tencerelerle ilgilenirken arkanı dön, tamam mı?"

Arsibalt konuyu tartışamadan çanı çaldı. Tris ve Karvall, Arsibalt mutfak kapısından ağır ağır çıkarken yüzündeki ifadeye gülüyordu.

Mesahanede duayenler Zh'vaern'e çok daha dikkatli bir şekilde yemeği hakkında sorular soruyordu ama şimdi Fraa Paphlagon lokmayı yeniden ağzına aldı: "Yıldızların görülebildiği tek zaman olduğu için gündüz uyuyup gece çalışan kozmograflar gibi, Hylaea Akışı'nın etkilerinin gözlenebileceğini bildiğimiz tek yer olan bilinç laboratuvarında çalışmak zorunda kalacağız." Ve sonra Arsbalt'a bir şeyler mırıldandı. Sonra ekledi: "Her ne kadar bir tek HTD yerine şimdi Fitil'den bahsetmemiz gerekse de, Akış, bizimkinden 'daha teorik' veya 'daha önceki' karmaşık bir evren ağından süzülür"

Arsibalt mutfağa geri döndü. "Paphlagon beni istemiyor. Seni istiyor!.."

"Beni niçin istesin ki?" cümlesi döküldü ağzımdan.

"Bilemiyorum" dedi Arsibalt, "ama dün onunla sohbet ediyordum ve senin Orolo'yla yaptığın görüşmeden biraz bahsettim"

"Yaa. *Çok* sağ ol!"

"Öyleyse kabuk parçalarını dişlerinden çıkar ve oraya git!"

Ve benim bütün ana yemeği Orolo'yla Ecba'daki iki diyaloğumu hatırlayarak geçirmeye başlayışım böyle olmuştu: birincisi, bilinç denen şeyin, ona göre beynin içinde hızlı ve düzgün karşıt dünyalar yaratılması olduğuna dair; ikincisiyse, bilincin, beynin her biri evrenin biraz farklı bir kaydını tutan biraz farklı biçimlerinin toplamının kapsanması düşüncesinin her ne kadar mümkün ve inandırıcı gözükmese de aslında *kolay* olduğu tezi... Paphlagon en sonunda bunu daha iyi şekilde ifade etti: "Hemn Uzayı; koskocaman bir alan ve bir evren de bunun içindeki bir geometrik notaysa, o zaman bilinç de bu evrenler alanının üzerinde bir sürü noktalar oluşturarak bir projector gibi süzülen bir ışıktır ve bu

ışıklar da kenarlarda hızla karanlığa dönüşen bir yarıgölgeyle birlikte, birbirlerine oldukça yakındır. Projektörün en parlak merkezinde, beynin birçok farklı biçimi arasında ses karışıklığı meydana gelir. Yarı aydınlanmış çevresinden çok az, gölgelerin ötesindense hiç katkı gelmez"

Gölgelerin içinde kaybolmaya çalışarak, minnettar bir şekilde duvara doğru geriledim.

"Ziyafetimizi gerçek konuşmalarla sık sık bölmek zorunda olduğumuzda oturup yemek yememize izin verdiği için Fraa Erasmas'a teşekkür borçluyum" dedi Lodoghir en sonunda. "Belki de yerlerimizi değiştirip kendilerine duayenler tarafından ders verilirken uşakların oturup sessizce yemek yemelerine izin vermeliyiz!"

Barb bir kahkaha patlattı. Son zamanlarda, Lodoghir'in ince zekâsına giderek daha da çok hayran kalıyordu ve bu da bana Barb'ın ihtiyarlamış halinin Lodoghir olduğuna dair rahatsız edici bir çıkarım sunuyordu. Ancak kısa bir süre düşündükten sonra bu berbat düşünceyi reddettim.

Lodoghir devam etti, "Bilmenizi isterim ki, Paphlagon'un sözde Hylaea Akışı'nı gözlemlemek için bilinci laboratuvar olarak kullanmak hakkındaki daha önceki fikrine tamamen katılıyorum; ama yapabileceğimizin en iyisi bu mudur? Bu en ilkel biçimiyle Evenedrikçi datonominin geriye akmasından başka bir şey değil!"

"Evenedrikçi datonomi üzerine tez yazmak için Baritoe'da iki yıl harcadım" dedi Ignetha Foral, kızgın olmaktan çok eğlenmiş görünerek.

Ben odadan çıktım, ki bu kahkahalarla gülmekten daha politik geldi. Mutfağa döndüğümde kendime bir içki doldurup kollarımla tezgâhın üstüne yaslanarak ayaklarımdaki yükü hafiflettim.

"İyi misin?" diye sordu Karvall. Ben ve o, odadaki yagane uşaklardık.

"Sadece yorgunum; bu yorgunluğumu alıyor"

"Eh, sahiden iyi konuştuğunu düşünüyorum; konuşmaya değen şeyler için!.."

"Teşekkürler" dedim, "Çok değer, gerçekten."

"Büyüksuur Moyra, şimdi önemli bir şey yaptığımızı söylüyor"

"Pardon?"

"Mesanın eski düşünceler hakkında konuşmak yerine yeni düşünceler ortaya çıkarmanın eşiğinde olduğuna inanıyor"

"Eh, bu sahiden önemli bir şey, güzide bir Loracı'dan kaynaklanıyorsa hem de!"

"PAKD yüzünden, diyor. Onlar gelmemiş ve yeni veriler getirmemiş olsaydı, bu asla olmayabilirdi"

"Eh, arkadaşım Jesry bunu duyduğuna sevinecek" dedim, "Bu en çok istediği şey"

"Peki senin en çok istediğin ne?" diye sordu Karvall.

"Ben mi? Bilmem. Jesry kadar zeki olmak sanırım"

"Sen bu gece herkes kadar zekiydin" dedi.

"Teşekkürler!" dedim. "Eğer böyle bir şey varsa, o Orolo sayesindedir."

"*Ve* cesur olman sayesinde."

"Kimileri buna aptallık da diyebilir"

Kahvaltıda Ala'yla sohbet etmemiş olsaydım şimdi muhtemelen Karvall'a âşık olurdum; ama Karvall'ın bana âşık *olmadığından* adım gibi emindim; sadece gördüğü gerçekleri belirtiyordu. Burada durmuş çekici bir genç kadından övgüler almak çok güzeldi> ancak Ala'yla kısacık etkileşimler sırasında yaşadığım sürekli elektrik çarpması hissinden çok uzaktı.

Ben de övgüyle karşılık vermeliydim; ama o anda o kadar cesur *değildim*. Loracıların insanın gözünü korkutan bir ihtişamı vardı. Saçları kazıtmak ve giyinmek için saatlerce düğüm atmayı gerektiren özenli tarzlarının, göçüp gitmişlere saygı göstermenin, ayak uydurmak ve eski düşünceleri yenilerinden elemeye yetecek ne kadar çok iş yapmak zorunda olduklarını kendilerine her gün hatırlatmanın bir yöntemi olduğunu biliyordum; ancak benim bu sembolizmi bilmem, Karvall'ı daha cana yakın yapmıyordu.

Zh'vaern'in hoparlörde garip bir şekilde değişen ses tonuyla dikkatimiz dağıldı: "Biz Matarrhitlerin kendi içimize dönük tarzımız yüzünden Suur Moyra bile bizim Azuz Atamant olarak saygı gösterdiğimiz kişiyi duymamış olabilir."

"Tanımıyorum" dedi Moyra.

"O bize göre yaşamış olan en yetenekli ve çalışkan içgözlemciydi"

"İçgözlemci mi? Bu sizin Tarikat içinde bir meslek adı mı?" diye sordu Lodoghir, kabalaşmadan.

"Pekâlâ olabilir" diye karşılık verdi Zh'vaern. "Hayatının son otuz yılını bakır bir kâseyi incelemeye adadı"

"Bu kâsede bu kadar özel olan neydi ki?" diye sordu Ignetha Foral.

"Hiç. Ama ona bakarken aklından geçenleri açıklayan on tane tez yazdı; daha doğrusu yazdırdı. Bunların çoğu Orolo'nun karşıtgerçekler üzerine düşünceleriyle aynı tatta: Atamant'ın aklını, kâsenin görünmeyen yüzünün nasıl görünmesi gerektiğine dair varsayımlarla nasıl doldurduğu. Bu düşüncelerden, kısa kesecek olursak, Hemn Uzayı ve

dünya yörüngeleri hakkında ilk mesamız sırasında söylenenlerle tamamen uyumlu bir karşıtgerçekler ve uyumluluk metakurambilimi geliştirdi. *Bütün* mümkün dünyaların *gerçekten varolduğu* ve her parçasının kendimizinki kadar gerçek olduğu savını ileri sürdü. Bu, birçok kimsenin, onu deli olarak görmesi yüzünden group fikirlerini reddetmesine neden oldu"

"Ama bu tam da çokluevren yorumunun varsaydığı şey" dedi Suur Asquin.

"Öyle!"

"Peki ikinci akşamki tartışma? Azuz Atamant'ın o konuda söyleyecek şeyi var mı?"

"Ben de bunu düşünüyordum. Görüyorsunuz, bu tezlerin dokuzu çoğunlukla uzay hakkında. Sadece bir tanesi zaman hakkında; ama okuması bir araya toplanmış diğer dokuz tezden daha zor olarak kabul edilir! Ancak onun eserinin Hylaea Akışı'na uygulanabilirliği *varsa*, Onuncu Tez'in bir yerlerinde saklıdır. Dün gece tekrar okudum; bu benim Lucub'umdu"

"Peki Atamant'ın bakır kâsesi zamana dair neler söylemiş?" diye sordu Lodoghir.

"Öncelikle onun kurambilim konusunda bilgili olduğunu söylemeliyim. Kurambilim yasalarının zamanla tersine çevrilebileceğini, zaman okunun yönünü belirlemenin tek yolunun bir sistem içindeki düzensizliği ölçmek olduğunu biliyordu. Evren zamandan habersiz görünüyor. Zaman, sadece bizim için önemli. Bilinç, zaman oluşturucudur. Biz zamanı, her an duyu organlarımızdan akan anlık izlenimlerden oluşturuyoruz. Sonra bu izlenimler geçmişin içinde kaybolur. Geçmiş olarak adlandırdığımız şey nedir? Sinir dokularımıza kodlanmış bir arşiv sistemidir; tutarlı bir hikâye anlatan bir arşiv"

"Bu arşivi daha önce duyduk" dedi Ignetha Foral. "Hemn Uzayı fotoğraf için gerekli"

"Evet Bayan Bakan; ama yeni bir şey eklememe izin verin. Bu; sinek, yarasa ve solucan düşünce deneyiyle oldukça iyi özetleniyor. Bilincimizin duyulardan gelen rahatsız edici, belirsiz ve zıt verileri alıp ayıklama yeteneğine yeterli önemi vermiyoruz: 'bu veri şablonunun şu anda önümde duran ve az önce önümde duran bakır kâse olduğunu' söyleme, yani algıladığımız şeyi başka bir şey değil de sadece *"bu"* olarak isimlendirme yeteneğine... Dini dilden rahatsız olabileceğinizi biliyorum; ama bilincimizin bunu yapabilmesi mucize gibi görünüyor"

"Ancak evrimsel duruş açısından kesinlikle gerekli" dedi Lodoghir.

"Şüphesiz! Ama yine de olağanüstü. Bilincimizin, çekicinin yaptığı gibi verileri alıp kaydederek değil de, bakır kâseler, melodiler, yüzler, güzellik, düşünceler gibi şeyleri tanımlayarak görme ve bu şeyleri algıya sunabilme yeteneği; işte bu yeteneğin, bütün mantıklı düşüncenin esas temeli olduğunu söylüyor Atamant. Ve bilinç bakır kâseliği (bakır kâse olma durumunu) tanımlayabiliyorsa, eşkenar üçgenliği veya Adrakhon teoremliğini niçin tanımlayamıyor?"

"Tarif ettiğin şey şablon tanımlamaktan ve sonra da şablonlara isimler atamaktan başka bir şey değil" dedi Lodoghir.

"Sentaktik bilimi öyle söylerdi" diye cevapladı Zh'vaern. "Ama ben sizin bunu tersinden anladığınızı söylerdim. Siz Procçuların bilincin ne olduğuna dair bir teoriniz, bir modeliniz var ve bunun dışındaki her şeyi buna bağlıyorsunuz. Teoriniz bütün olası savların temeli oluyor ve bilinç aşamaları bu teoriye göre açıklanacak sade birer olgu olarak görülüyor. Atamant, döngüsel safsata hatasına düştüğünüzü söylüyor. Bilincin veriler üzerindeki kavrama gücünü kullanmaksızın ve verilerdeki boşluğu ortaya çıkarmaksızın temel bilinç teorinizi geliştiremezsiniz. Bu yüzden bilincin temel işleyişini açıklamak için o teoriyi kullanmanız tutarsız ve döngüseldir."

"Atamant'ın demek istediğini anlıyorum" dedi Lodoghir, "ama böyle bir hamle yaparak kendisini rasyonel teorik söylemden uzaklaştırmıyor mu? Bu bilinç gücü bir nevi mistik bir konum alıyor; itiraz edilemiyor veya incelenemiyor, sadece *var!*.."

"Tam tersine, hiçbir şey verili olanla, gözlediğimiz şeyle başlamaktan, kendimize bunu gözlemeye nasıl başladığımızı sormaktan ve onu etraflıca, titiz bir şekilde araştırmaktan daha rasyonel olamaz"

"Şu şekilde sorayım o zaman: Bu programı izleyerek Atamant, ne gibi sonuçlar elde etti?"

"Bu yolda ilerlemeye ilk karar verdiğinde birkaç yanlış başlangıç yaptı, bazı çıkmaz sokaklara girdi; ama bunun esası şudur: bilinç fiziksel dünyada, fiziksel malzeme üzerinde harekete geçer..."

"Malzeme mi?" diye sordu Ignetha Foral sert bir şekilde.

"Sinir dokusu veya belki de buna benzer güçleri olan bir yapay aygıt. Aslında burda asıl konu bunun Ita'nın donanım olarak adlandırdığı şeye sahip olması; ancak Atamant'ın önermesi malzemenin değil, bilincin kendisinin temel gerçeklik olduğu. Bütün evren fiziksel maddeden *ve* bilinçten ibarettir. Bilinci çıkarırsanız geriye sadece toz kalır; bilinci eklerseniz eşya, fikirler ve zamanı elde edersiniz. Öykü uzun ve dolam-

başlı; ama en sonunda kuantum mekaniğinin çokluevren yorumuna dayanan verimli bir araştırma çizgisi buldu. Son derece mantıklı bir şekilde bu önermeyi gözde konusuna uyguladı..."

"Bakır kâse mi?" diye sordu Lodoghir.

"Onun bakır kâse algısını gösteren bilinç ve olgu bileşiği" diye düzeltti onu Zh'vaern, "ve bunu o çerçeve içinde açıklamaya devam etti." Ve bu akşam hiç olmadığı kadar konuşkan Zh'vaern, Atamant'ın bakır kâse hakkındaki bulgularını özetleyen bir kıssa anlatmaya başladı. Bizi uyardığı gibi, benim birkaç dakika önce anlattığım diyalogla birçok ortak yönü vardı ve aynı temel sonuca varıyordu. Aslında öylesine çok tekrara dayalıydı ki, önceleri Atamant'ın ne kadar zeki bir adam olduğunu göstermek ve Matarrhit ekibine bir kişi kazanmak için değilse niçin bununla uğraştığını merak ettim. Bir uşak olarak gelip gitmekte özgürdüm. Zh'vaern en sonunda, dünya yörüngelerinin birbirinden uzaklaştığı zaman etrafındaki farklı evrenler arasındaki yansesin bilinç taşıyan sistemler tarafından sıradan bir şekilde kullanıldığına ilişkin, daha önce duyduğumuz teze giden yolu buldu.

"Lütfen bana bir şeyi açıklayın" dedi Lodoghir. "Sizin bahsettiğiniz tür yansesin, *tek* parçacığın kuantum durumundaki bir farklılık dışında *tam olarak* aynı olan iki evren arasında olabileceği izlenimi içindeydim"

"Biz o kadarını doğruluyoruz" dedi Moyra, "çünkü tarif ettiğiniz durum sadece laboratuvar deneylerinde araştırılan türden bir şey. O tür bir senaryoyu barındıran bir alet yapmak nispeten kolaydır; 'parçacık yukarıya mı yoksa aşağıya mı fırıldıyor' 'foton sağ yarıktan mı yoksa sol yarıktan mı geçiyor' vesaire..."

"Eh, içim rahatladı!" dedi Lodoghir. "Bu çapraz karışmanın, Hylaea Akışı ile aynı şey olduğunu iddia etmenizden korkuyordum"

"Ben öyle olduğuna inanıyorum" dedi Zh'vaern. "Öyle olmak zorunda!"

Lodoghir gücenmiş göründü. "Ama Suur Moyra, elimizde deneysel kanıtın olduğu tek evrenler arası yanses biçiminin, *tek* parçacığın durumu hariç iki evrenin aynı olmasının olduğu açıklamayı daha yeni bitirdi. Meraklılarına göre, Hylaea Akışı tamamen farklı evrenleri birleştirir!"

"Eğer dünyaya bir saman deliğinden bakarsanız dünyanın minicik bir parçasını görürsünüz" dedi Paphlagon. "Moyra'nın bahsettiği türden deneylerin hepsi son derece güvenilirdir; ondan da iyisi kendilerine göre muhteşemdirler; ancak bize sadece tek parçacıklı sistemleri anlatırlar. Daha iyi deneyler tasarlayabilirsek, muhtemelen yeni olgular gözlemleyebiliriz"

Fraa Jad peçetesini masaya atıp şöyle dedi: "Bilinç, örümcek ağlarının ağaçlar arasında yaptığı gibi, ağ Hikâyelerini ören zayıf sinyalleri güçlendirir. Dahası, bunları *seçici olarak* güçlendirir ve bu şekilde Hikâyeleri yönlendiren geribesleme döngüleri yaratır"

Arsibalt'ın bunları duvara tebeşirle yazma sesi dışında sessizlik vardı. Usulca mesahaneye girdim.

"İfadenizi açmak nezaketini gösterir misiniz?" dedi Suur Asquin en sonunda. Arsibalt'ın eserine bakarak şöyle dedi, "En başta, zayıf sinyalleri güçlendirmekle ne demek istiyorsunuz?"

Fraa Jad nereden başlayacağını bilemiyor gibiydi ve canı da sıkılmış olamazdı; Moyra cesurdu: "'Sinyaller' kuantum etkilerini açıklayan, evrenler arasındaki etkileşimlerdir. Çokluevren yorumuna katılmıyorsanız, bu etkiler için başka bir açıklama bulmak zorundasınız; ama katılıyorsanız, o zaman kuantum mekaniği hakkında uzun zamandır bildiğimiz şeyle uyumlu hale getirmek için, dünya yörüngeleri birbirlerine yakın olduğu zaman evrenlerin birbirleriyle etkileşimde olduğu önermesini kabul etmek zorundasınız. Kendinizi sadece belli bir evrenle sınırlarsanız bu yanses, bir sinyal olarak yorumlanabilir; oldukça zayıf bir sinyal zira sadece birkaç parçacığı etkiler. Eğer bu parçacıklar uzaklarda bir yerdeki bir göktaşında olsaydı, bunun pek önemi olmazdı; ama bu parçacıklar beyindeki bazı önemli yerlerde olunca, işte o zaman 'sinyaller' en sonunda o beyin tarafından canlandırılan organizmanın davranışını değiştirebilir. O organizma tek başına, normal olarak kuantum karışmasıyla etkilenebilecek olan herhangi bir şeyden çok daha büyüktür. Uzun zaman varolan ve bazı durumlarda dünyayı değiştiren teknolojiler geliştiren bu tür organizmalardan *toplumlar* düşünüldüğünde, Fraa Jad'in bilincin evreni ağ gibi ören zayıf sinyalleri güçlendirdiği savının anlamını görür"

Zh'vaern enerjik bir şekilde başını sallıyordu: "Bu benim dün akşam okuduğum Atamant'a uyuyor. Bilinç, doğada uzayzamanla ilgili değildir, diye yazmış. Ama bilinçli varlıklar kendi algılarıyla etkileşime girip öteki bilinçli varlıklarla iletişim kurma çabası gösterdiği zaman bilinç, uzayzamanla ilintili hale gelir; ki bu da sadece geçici uzamsal vücutlarını olaya katarak yapabildikleri bir şey. Sadece bir özne tarafından algılanan ve onun için gerçek olan tekbencil bir dünyadan *bilinçler arası* dünyaya, senin bakır kâseyi gördüğün ve ona iliştirdiğin "bu"luğun benimkiyle uyum içinde olduğundan emin olabildiğim dünyaya ulaşmamız böyle oluyor"

"Teşekkürler Suur Moyra ve Fraa Zh'vaern" dedi Ignetha Foral. "Fraa Jad'in gizemli konuşmalarına devam edeceğini farz ederek, siz veya başkası onun söylediği şeyin ikinci bölümüne bir el atabilir mi acaba?"

"Bunu yapmaktan zevk duyarım" dedi Fraa Lodoghir, "zira Fraa Jad ağzını her açtığında daha da çok Procçu'ya benziyor!" Bu dikkatleri Lodoghir'e çekti, ki devam etmeden önce bir süre bunun keyfini sürdü: "*Seçici* güçlendirme ile Fraa Jad'in, evrenler arası yansesin *hepsinin* değil, sadece *birazının* güçlendirildiğini söylediğini düşünüyorum. Suur Moyra'nın örneğinden bahsedecek olursak, uzayın derinliklerinde bir kayadaki temel parçacıkları etkileyen yansesin hiç etkisi yoktur"

"Sıra dışı bir etkişi yoktur" diye düzeltti Paphlagon, "tahmin edilemez bir etkisi yoktur. Ama iyi dinleyin, o kaya hakkındaki *her şeyi* açıklar: ışığı nasıl yuttuğunu ve nasıl geri yansıttığını, çekirdeğinin nasıl içine çöktüğünü vesaire..."

"Ama bu istatistiksel bir ortalama gerektirir ve bir kayayı ötekinden gerçekten ayırt edemezsiniz" dedi Lodoghir.

"Evet..."

"Mesele şu ki bilinçle güçlendirilebilen tek yanses, sinir dokusunu etkileyendir"

"Veya herhangi başka bir bilinç taşıyan sistemi..." dedi Paphlagon.

"Öylese işin içinde *daha en başta* faaliyette olan oldukça özel bir seçme işlemi var. Bizim evrenimizle bir yanses oluşmasını mümkün kılacak kadar birbirlerine yakınlaşan bütün evrenler arasında gerçekleşen yanseslerin tümünün büyük çoğunluğu, sadece bu yansese bizim ilginç bulduğumuz şekilde karşılık verecek kadar kompleks olmayan kayaları etkilemektedir"

"Evet" dedi Paphlagon.

"O zaman tartışmamızı, sinir dokusunu etkileyen yansesin sonsuz küçüklükteki parçasıyla sınırlayalım. Az önce söylediğim gibi, bu bize *zaten* seçicilik sağlar." Lodoghir karatahtaya doğru başını salladı. "Ancak, Fraa Jad isteyerek veya istemeyerek, burada yürürlükte olabilecek başka türlü bir seçim sürecine kapıyı açtı. Beyinlerimiz bu 'sinyalleri' alıyor, evet; ama beyinlerimiz edilgen alıcılardan daha fazlasıdır. Sadece kristal radyolar değildir! Hesaplama yaparlar. Düşünürler. Bu düşünmelerin *sonuçları* hiçbir şekilde girdilerinden kolayca tahmin edilemez. Ve bu sonuçlar bizlerin sahip olduğu bilinçli düşüncelerdir, yürürlüğe koyduğumuz kararlardır, öteki bilinçli varlıklarla sosyal etkileşimlerimizdir ve çağlar boyunca toplumların davranışıdır"

"Teşekkürler, Fraa Lodoghir" dedi Ignetha Foral ve tekrar karatahtayı incelemek için döndü. "'Geribesleme döngülerini' ele almak isteyen kimse var mı?.."

"Onları bedava elde ediyoruz" dedi Paphlagon.

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Bu zaten bahsettiğimiz modelin içinde; daha başka bir şey eklememize gerek yok. Sinir dokusunun ve bilinçli varlık toplumlarının özel yapıları tarafından güçlendirilen küçük sinyallerin, söz konusu özgün sinyallerden çok daha büyük olan bir Hikâye'de, bir evrenin konfigürasyonunda değişikliklere yol açabileceğini önceden görmüştük. Dünya yörüngeleri sapma yapar, bu zayıf sinyallere yanıt olarak yörüngelerini değiştirirler ve dünya yörüngelerinin davranışını gözlemleyerek bilinçli varlıklarla dolu olan bir evreni, bilinçli varlıklarla dolu olmayandan ayırt edebilirsiniz. Ancak söz konusu sinyaller sadece dünya yörüngeleri birbirlerine yakın olan evrenler arasında geçebilir. İşte size geribesleme! Yanses, bilinç taşıyan evrenlerin dünya yörüngelerini yönlendirir; birbirlerine yakınlaşan dünya yörüngeleri arasında daha fazla yanses değişimi olur"

"Öyleyse zaman geçtikçe geribesleme dünya yörüngelerini birbirlerinin yakınına mı itiyor?" diye sordu Ignetha Foral. "Geometricilerin bize benzeme sebeplerine aradığımız açıklama bu mudur?"

"Sadece onun değil" diye ekledi Suur Asquin, "yanılmıyorsam cno-önlerin, HTD'nin ve geri kalan her şeyin."

"Tipik bir Loracı olacağım" dedi Moyra, "ve *geribesleme* kelimesinin çok geniş bir anlam aralığına sahip bir acemi terimi olduğuna dair sizi uyarıyorum. Kurambilimin bütün dalları, acemilerin geribesleme olarak bildiği şeyi sergileyen sistemlerin davranışını incelemek için geliştirilmiştir ve geliştirilmektedir de. Geribesleme sistemlerindeki çoğu ortak davranış yozlaşmıştır. Söylev sisteminden ya da tam kaostan gelen uğultu gibi. Bu gibi pek az sistem istikrarlı davranışı açığa çıkarır veya benim ya da sizin bakıp 'bakın şimdi bunu yapıyor' diyebileceğimiz türden herhangi bir davranışı..."

"Bu'luk!" diye bağırdı Zh'vaern.

"Ancak diğer taraftan" diye devam etti Moyra, "kaos içindeki bir evrende, istikrarlı sistemlerin varlığını sürdürebilmesi için genellikle bir tür geribeslemesi olmak *zorundadır*."

Ignetha Foral başıyla onayladı. "Öyleyse Fraa Jad tarafından öne sürülen geribesleme bizim dünya yörüngemizi ve PAKD ırklarınınkini

birlikte yönlendiriyorsa, bu *herhangi bir* geribesleme değil, geribeslemenin çok özel, son derece uyumlu bir türüdür"

"Bir şey karmaşık bir sistemde devam ettiğinde veya yinelendiğinde biz ona 'çeken' deriz."

"PAKD'nin Adrakhon Kuramı'nı ve bunun gibi öteki teorik kavramları bizimle paylaştıkları doğruysa" dedi Fraa Lodoghir, "tanımını yaptığımız geribesleme sistemlerindeki çekenlerden daha öte bir şey olmayabilirler."

"Ya da daha *beri* bir şey!" dedi Fraa Jad.

Hepimiz bu sözün bir dakika boyunca yankılanmasına izin verdik. Lodoghir ve Jad masanın karşısından birbirlerine bakıyordu; hepimiz bir şey olmak üzere diye düşündük.

Bir Procçu ve bir Halikaarncı birbiriyle hemfikir olmak üzereydi.

Sonra Zh'vaern bunu mahvetti. Neler olduğunu hiç anlamamış gibiydi veya belki de HTD onun için o kadar da önemli değildi. Atamant'ın kâsesi konusundan kendisini kurtaramadı.

"Atamant" dedi, "kâsesini değiştirdi"

"Pardon?" diye sordu Ignetha Foral.

"Evet. Otuz yıl boyunca kâsenin dibinde bir çizik vardı. Bu fototiplerle kanıtlanmıştır. Sonra meditasyonunun son yılında, ölümünden kısa bir süre önce, çiziği yok etti!"

Herkes çok sessizleşmişti.

"Bunu çokluevren diline çevirebilir misin, lütfen?" diye sordu Suur Asquin.

"İçinde yaşamakta olduğu evrenle aynı olan bir evrene yol buldu; bu evrende kâse çizik değildi"

"Ama kâsenin çizik olmasına dair kayıtlar, fototipler vardı"

"Evet" dedi Zh'vaern. "öyleyse bazı tutarsız kayıtların olduğu bir evrene gitmişti ve o şimdi *bizim* içinde yaşadığımız evrendir"

"Peki bu başarıyı nasıl elde etti?" diye sordu Moyra, sanki cevabı tahmin etmiş gibi.

"Ya kayıtları değiştirerek ya da farklı geleceği olan bir evrene geçiş yaparak"

"O ya bir Retor ya da bir Afsuncu'ydu!" diye patlattı genç bir ses. Barb. Hiç kimsenin söylemeyeceği şeyleri söyleyen kişi rolünü oynuyordu.

"Demek istediğim şey bu değil" dedi Moyra, sözünün kesilmesini dikkate almayarak. "*O bunu nasıl başardı?*"

"Sırrını paylaşmayı reddetti" dedi Zh'vaern. "Burada bazılarının bu konuda söyleyebileceği bir şey olabileceğini düşündüm" Ve masanın etrafına bakındı; ama daha çok Jad ve Lodoghir'e.

"Varsa da yarın söyleyecekler" dedi Ignetha Foral. "Bu geceki mesa bitmiştir!.." Ve Zh'vaern'e uğursuz bir bakış fırlatarak sandalyesini geri itti. Emman aniden kapıda belirdi ve onun sırt çantasını yerden kaldırdı. Bayan Bakan, başka bir mücevher parçasıymış gibi boynundaki rozeti düzeltti ve iki sırt çantasının altında oflayıp puflayan uşağı onu takip ederken dışarıya yürüdü.

Arsibalt'la girdiğim balıiste kazandığım boş vakti nasıl geçireceğime dair büyük planlarım vardı. O hediye zamanı o kadar farklı biçimlerde kullanmak istiyordum ki nereden başlayacağıma karar veremedim. Bazı notları almak için odama dönüp ot şiltemin üzerine oturdum; gözlerimi açtığımda sabah olmuştu bile.

Gece saatleri boşa gitmemişti; zira gözlerimi kapattığım zaman aklımda olmayan fikirler ve planlarla uyandım. Son zamanlarda mesada hakkında konuştuğumuz türden şeyler ele alındığında, bilinçsizce uzanmışken aklımın Hemn Uzayı civarlarında dolaşmakla, dünyanın farklı biçimlerini keşfetmekle meşgul olduğunu düşünmemek zor olurdu.

Gidip benden daha az uymuş olan Arsibalt'ı buldum. *Düşünmek*, bilincim yerinde değilken iradem dışında gerçekleşen süreç için doğru sözcükse, düşündüğüm bazı şeyleri onunla paylaşana kadar huysuzluk etmeye meyilliydi.

Kahvaltı olarak kalın, tahıllı çörekler ve kurutulmuş meyve yedim. Daha sonra Birinci Çörekçi dernek binasının arkasındaki küçük ağaç ekim alanına gittim. Arsibalt, bahçe kulübesinden ödünç aldığı bir küreği sallayarak beni bekliyordu. Toprakta bir servis kâsesinden daha büyük olmayan sığ bir çukur açtı. Sakular insanların gittiği her yerde bırakmaları yüzünden son zamanlarda konsentin çimenliklerinde mantar gibi çıkmaya başlayan çöp yığınlarının birinden topladığım plastik kaplama parçasıyla çukuru doldurdum.

"Buraya hiçbir şey gitmiyor" dedim cüppemi yukarı çekiştirerek.

"En iyi deneyler" dedi, "en basit olanlardır"

Verileri incelemek birkaç dakika aldı. Günün geri kalanı çeşitli hazırlıklar yaparak geçti. Arsibalt'la bu işe nasıl girdiğimiz ve gün boyunca

başımızdan geçen macera kıvamında olaylar eğlenceli anekdot derlemesi olurdu ama bunları burada ortalığa dökmeme kararı aldım; çünkü o gece olanlarla kıyaslandığında çok önemsizlerdi. Gün bitmeden Emman, Tris, Barb, Karvall, Lio ve Sammann'ı gönüllü yazmış ve biz onun Vakıf binasına bazı geçici değişiklikler yaparken başka tarafa bakması için Suur Asquin'i ikna etmiştik.

Dördüncü Çoklu Dünyalar Mesası normal başladı: şerefe kadeh kaldırıldıktan sonra çorba servisi yapıldı. Barb ve Emman mutfağa geri döndü. Çok geçmeden Orhan'ın ipi çekiştirildi. Tris onunla dışarı çıktı. Bir dakika kadar sonra urganımda, mutfaktaki işlerin plana göre gittiği bilgisini veren kodlanmış asılmalar hissettim: Orhan'ın pişirdiği yahni sakar Barb tarafından "kazara" devrilmişti. O dikkat dağılması ve Tris'le Emman'ın birkaç tencere ve tavayla çıkardığı gürültü arasında Orhan'ın artık hoparlörden ses çıkmadığını farketmesi olası değildi.

Masanın karşısındaki Arsibalt'a başımı salladım.

"Afedersiniz Fraa Zh'vaern; ama yemek duası etmeyi unuttunuz" dedi Arsibalt, kendinden emin bir ses tonuyla.

Sohbet durdu. Sanki bütün duayenler Zh'vaern'in önceki gece bizi çekmeye çalıştığı ters alandan kaçınırken sohbeti yeniden başlatmanın bir yolunu bulmaya çalışıyorlarmış gibi, mesa olağandışı olarak bu konuya indirgendi. Fakat en kaba mesada bile bir uşaktan gelebilecek beklenmedik bir söz şoke edici olurdu; söylediği şey yüzünden Arsibalt'ınki iki kat öyleydi. Herkesin nutku tutulduğu sırada devam etti: "Matarrhitlerin inançlarını ve yöntemlerini çalışıyorum. Bir el hareketiyle biten bir dua etmeden tek lokma yemezler. Siz ne dua ettiniz ne de hareketi yaptınız"

"O neymiş? Unuttum" dedi Zh'vaern.

"Siz *daima* unutuyorsunuz" diye karşılık verdi Arsibalt.

Ignetha Foral, *uşağına ne zaman ceza vereceksin* anlamına gelen bir bakış fırlatıyordu Paphlagon'a. Ve şimdi sahiden de Paphlagon peçetesini attı ve sandalyesini geriye çekmek istiyor gibi yaptı; ama Fraa Jad uzanıp Paphlagon'u kolundan yakaladı.

"Siz daima unutuyorsunuz" diye tekrarladı Arsibalt, "ve isterseniz, siz ve Orhan'ın Matarrhitlerin davranışının kötü taklidini yaptığınız çok sayıda başka şeyleri sıralayabilirim. Bunun nedeni sizin aslında bir Matarrhit olmamanız mıdır?"

Kapüşonun altında Zh'vaern'ın başı kımıldadı. Kapıya doğru bir bakış fırlatıyordu. O ve öteki duayenlerin girdiği kapıya *değil*, Orhan'ın çıktığı kapıya.

"Korumanız bizi duyamaz" dedim ona, "mikrofon bağlantısı Ita arkadaşım tarafından kesildi. Ses artık dışarı çıkmıyor"

Zh'vaern sessiz kalakalmıştı. Duvarları kapladığımız metal tellerden örülmüş parlak ağı ortaya çıkarmak üzere halıyı kenara çekmesi için Suur Karvall'a başımı salladım. Zh'vaern'e doğru bir adım atıp halının kenarının altına ayak parmağımı taktım ve yerdeki şeyi ortaya çıkarmak için halıyı kaldırdım. Zh'vaern her şeyi anladı. "Bu hayvancılıkta kullanılan bir çit malzemesi" diye açıkladım, "surdışından bolca temin edilebilir. İletkendir ve toprağa bağlıdır"

"Bütün bunların anlamı nedir?" diye sordu Ignetha Foral.

"Azuz Bucker Sepeti içindeyiz" diye bağırdı Moyra. Son derece kıdemli, yarı emekli bir Loracı olarak muhtemelen hayatında beklenmedik olaylarla pek karşılaşmamıştı ve bu yüzden kümes teliyle çevrelenmiş olduğunu keşfetmek kadar sıradan bir şey bile ona büyük bir macera gibi gelmişti. Bunun da ötesinde, uşakların onun uyarılarını dikkatte alıp dışarı çıkmasından ve duayenlerin asla hayal edemeyeceği bir şey *yapmalarından* memnundu sanırım. "Bu, kablosuz sinyallerin odaya girmesini veya dışarıya çıkmasını önleyen bir topraklı ağdır. İstihbarat anlamında Arbre'ın geri kalanından yalıtılmış olduğumuz anlamına geliyor"

"Benim dünyamda" dedi Zh'vaern, "biz ona Faraday kafesi diyoruz." Ayağa kalkıp cüppesini başından çıkardı ve sonra da yere attı. Ben onun arkasındaydım ve yüzünü göremedim; sadece ötekilerin yüzündeki hayret ve huşu ifadelerini görebildim: muhtemelen Cennet Bekçisi dışında, yaşayan bir uzaylının yüzüne bakan ilk Arbrelılardı onlar. Başından ve gövdesinden anladığım kadarıyla, sondada aşağıya inen ölü kadınla aynı ırktandı. Bir tür iç çamaşırının altında, plastik bantla derisine takılmış küçük bir cihaz vardı. Giysinin altına uzandı ve cihazı çıkarıp karman çorman kablolalarıyla birlikte masanın üzerine attı.

"Ben, sizin Antarkt olarak bildiğiniz Laterreli Jules Verne Durand'ım. Orhan, sizin Pange olarak tanımladığınız Urnud dünyasından. Onu Faraday kafesinin içine götürseydiniz iyi olurdu..."

"Hallettik" dedi kapıdan bir ses: neşeyle yüzü kızarmış bir şekilde içeri giren Lio. "Onu kilerdeki ayrı bir Bucker Sepeti'nde tutuyoruz. Sammann onun üzerinde bunu buldu" Başka bir kablosuz verici uzattı.

"İyi halletmişsiniz" dedi Jules Verne Durand, "ama bu size sadece birkaç dakika kazandırdı; dinleyen kişiler temasın kaybolmasından şüphelenecekler"

"Suur Ala'yı konsentin boşaltılması gerekebileceği konusunda uyardık" dedi Lio.

"Güzel" dedi Jules Verne Durand, "zira Urnudluların sizin için bir tehlike olduğunu söylemekten üzüntü duyuyorum."

"Ve öyle görünüyor ki siz Laterreliler için de!" dedi Arsibalt. Bütün duayenlerin sohbete tekrar katılamayacak kadar nutukları tutulmuş olduğundan hazırlanmak için zamanı olan Arsibalt, işleri yolunda tutmak için üstüne düşeni yapıyordu.

"Bu doğru" dedi Laterreli. "Bu Urnudlular ve sizin Diyasp dediğiniz Trolular benzer düşüncedeler ve Fthoslulara düşmandır, sizin..."

"Kator dediklerimizle" dedi Lodoghir.

Jules Verne Durand'ı görebileceğim bir yere geçmeyi başardım ve Laterreli ve Arbrelı yüzler arasındaki önce farklılıkları, sonra benzerlikleri, sonra tekrar farklılıkları görerek az önce diğerlerinin yaşadığı şaşkınlığın birazını yaşıyordum. Tepkim, yüzün geometrisini birazcık değiştiren bir doğum kusuru olan; ancak bunun getireceği bir işlev kaybı veya bozulma olmayan birisiyle sohbet ederkenki bir kimsenin tepkisi gibiydi. Ve elbette başka bir evrenden gelmiş olan birisine baktığımızı bilirken hissettiğimizle hiçbir şey kıyaslanamaz.

"Siz ve sizin Laterreliler ne?" diye sordu Lodoghir.

"Fthoslular ve ötekiler arasındaki bir kopma"

"Siz Urnud ve Tro eksenine sadıksınız anladığım kadarıyla?" diye sordu Lodoghir. "Aksi halde buraya gönderilmezdiniz"

"Ben buraya başkalarından daha iyi Orthça bildiğim için gönderildim; ben dilbilimciyim. Aslında yeni bir dilbilimciyim. Orthça'nın önemsiz bir dil olduğuna inanıldığı ilk günlerde Orthça çalışmam için beni görevlendirdiler. Benim sadakatımdan şüpheleniyorlar; hem de iyi bir nedenleri var! Sezdiğiniz gibi, Orhan benim bekçim; korumam." Arsibalt'a baktı. "Maskemi düşürdün. Aslında şaşırtıcı değil; ama nasıl yaptığını bilmek istiyorum?"

Arsibalt bana baktı. Şöyle dedim, "Dün sizin yiyeceklerinizden yedim. Sindirim sistemimden değişmeden geçti"

"Elbette, sizin enzimleriniz o yiyeceğe tepki vermedi" dedi Jules Verne Durand. "Size saygılarımı sunuyorum"

Ignetha Foral en sonunda sohbete katılacak kadar kendine gelmişti. "Yüksek Konsay adına sizi selamlıyorum ve bu gençlerin ellerinde maruz kaldığınız kötü muamele için de özür dilerim..."

"Kes şunu. Bu sizin saçmalık dediğiniz şey. Zaman yok" dedi Laterreli. "Urnud/Tro ekseninin askeri istihbarat komutanlığı tarafından bana verilen görev Afsuncular efsanelerinin gerçekte bir yere dayanıp dayanmadığını bulmaktır. Urnud/Tro ekseni, onların dillerinde heykel

kaidesi, kısaca Kaide olarak adlandırılıyor ve bu olasılıktan çok korkuyorlar; önleyici darbe yapmayı düşünüyorlar. Bu da benim önceki gecelerdeki çok kaba olduğunun farkında olduğum sorularımı çok net açıklıyor"

"Buraya nasıl geldiniz?" diye sordu Paphlagon.

"Matarrhitlerin konsentine bir komando baskınıyla. Gezeneninize sizin dedektörlerinizle saptanamayacak kadar küçük kapsüller bırakmanın yollarını biliyoruz. Bir askeri ekiple benim gibi birkaç sivil uzman aşağıya gönderildi ve o konsenti ele geçirdi. Gerçek Matarrhitler zarar görmedi, orada hücre hapsinde tutuluyor"

"Bu çok saldırgan bir önlem!" dedi Ignetha Foral.

"Farklı evrenlerdeki farklı dünya biçimleri arasındaki karşılaşmalara alışık olmayan sizlere haklı olarak öyle görünüyor. Ama Kaide bunu yüzlerce yıldır yapıyor ve gözü pek hale geldi. Bizim bilginlerimiz Matarrhitlerden haberdar olduğunda, birisi onların giyinme biçimlerinin kendimizi saklamak ve Konsay'a sızmak için işimizi kolaylaştıracağını söyledi. İlerleme emri hızla verildi"

"Evrenler arasında nasıl seyahat ediyorsunuz?" diye sordu Paphlagon.

"Çok az vakit var" dedi Jules Verne Durand, "ve ben teor değilim." Suur Moyra'ya döndü. "Yer çekimi hakkında bizim Genel Görelilik olarak adlandırdığımız, Harpler zamanı kadar eskiye dayanması olası bir düşünceden bunu elde edebilirsiniz. Bunun temel önermesi, kütle ve enerjinin uzay zamanı büktüğü şeklindedir..."

"Geometrodinamik!" dedi Suur Moyra.

"Geometrodinamiğin* denklemleri dönen bir evrenin özel durumunda çözülürse, bir uzay gemisi, yeterince hızlı hareket ederse, geminin..."

"Zamanda geriye gidebileceği gösterilebilir" dedi Paphlagon. "Evet. Sonuç hepmizce biliniyor; fakat biz bunu her zaman garipliğin ötesinde bir şey olarak değerlendirdik"

"Laterre'de sonuç Gödel adlı bir nevi Azuz tarafından keşfedildi: daha önce geometrodinamiği keşfetmiş olan Azuz'un bir arkadaşı. Bunların ikisinin aynı mattaki fraalar olduğunu söyleyebilirsiniz. Bizim için de bu, gariplikten biraz öte bir şeydi. Her şeyden önce, evrenimizin döndüğü önceleri net değildi..."

"Ve eğer dönmüyorsa, sonuç faydasızdı" dedi Paphlagon.

---

* Einstein'ın genel görelilik kuramı için nadiren kullanılanlan bir terim. (ç. n.)

"Aynı enstitüde atom bombalarıyla hareket ettirilen bir gemi inşa eden başkaları vardı; bu teoriyi deneyecek kadar enerjiklerdi"

"Anlıyorum" dedi Paphlagon, "böylece Laterre buna benzer bir gemi inşa etti ve..."

"Hayır! Asla yapmadık!"

"Arbre'ın da asla yapmadığı gibi; aynı fikirlere sahip olsak da!" diye ekledi Lio.

"Ama *Urnud'da* farklıydı" dedi Jules Verne Durand. "Onların geometrodinamiği vardı. Onların dönen evren çözümü vardı. Onların evrenlerinin gerçekten döndüğüne dair kozmografik delilleri vardı. Ve onların atom gemisi düşüncesi vardı. Ama *onlar* bu gemilerden çok sayıda *inşa* ettiler. İki ulus bloğu arasındaki korkunç savaş yüzünden bu tür önlemler almak zorundaydılar. Savaş uzayı bozdu; bütün güneş sistemi savaş alanına döndü. Gemilerin sonuncusu ve en büyüğü, 'İkinci Urnud' anlamına gelen *Daban Urnud* adını taşıyordu. Sadece çeyrek ışıkyılı uzaklıktaki bir komşu yıldız sistemine bir koloni göndermek için tasarlandı; ancak ayaklanma oldu ve komuta değişti. Sözünü ettiğim kurambilimi anlayanların kontrolüne geçti. Onlar farklı bir rota izlemeyi seçti; savaşın patlak vermesine yol açan kararları etkisiz hale getirebilmeyi umut ettikleri, Urnud'un geçmişine götürmek isteyen bir rotaydı. Ancak o yolculuğun sonuna vardıklarında kendilerini geçmişte değil, tamamen farklı bir evrende, Urnud benzeri bir gezegenin etrafında döner halde buldular"

"Tro" dedi Arsibalt.

"Evet. Bu evrenin kendini koruma biçimidir; nedensellik ihlâllerini önler. Zamanda geri gidip büyükbabanızı öldürmek için etki tepki yasalarını çiğneme gücü verecek bir şey yapmaya yeltenirseniz..."

"Kendimizi farklı ve ayrı bir nedensel alanda mı buluyoruz? Ne kadar olağanüstü!" dedi Lodoghir.

Laterreli başını salladı. "Tamamen farklı bir Hikâye'nin içine atılırsınız" dedi Fraa Jad'e bir bakış fırlatarak, "ve böylece nedensellik hem eski hem de yeni Hikâye'de korunur"

"Ve şimdi öyle görünüyor ki onlar bunu alışkanlık haline getirdiler!" dedi Lodoghir.

Jules Verne Durand bunu düşündü. "Sanki çok hızlı ve kolay ortaya çıkmış gibi 'şimdi' diyorsunuz; ama Urnudluların Tro'yu keşfi, yani Birinci Geliş ve şimdi hepmizin yaşamakta olduğu Dördüncü Geliş arasında epeyce bir tarih var. Birinci Geliş tek başına bir buçuk yüzyıl sürdü ve Tro'yu harabeye çevirdi"

"Aman Tanrım!" diye bağırdı Lodoghir. "Urnudlular gerçekten *o kadar* kötüler mi?"

"Pek sayılmaz; ama bu ilk seferdi. Ne Urnudlular ne de Trolular, sizin burada, Arbre'da, geliştirdiğiniz çokluevrenin ileri anlayışına sahiplerdi. Her şey şaşırtıcıydı ve bu yüzden bir dehşet kaynağıydı. Urnudlular Tro politikasına biraz fazla hızlı atıldılar. Neredeyse hepsi, Troluların kendi hatası olan, feci olaylar bitti. En sonunda Daban Urnud'u her iki ırkın da yaşayabileceği biçimde yeniden inşa ettiler ve ikinci bir evrenler arası yolculuğa giriştiler.Gödel'in ölümünden elli yıl sonra Laterre'ye geldiler."

"Afedersiniz" dedi Ignetha Foral, "ama gemi niçin o kadar çok değiştirilmek zorundaydı?"

"Kısmen eskidiği, tükendiği için" dedi Jules Verne Durand. "Ama bu daha çok yiyecek meselesidir. Her bir ırk, Fraa Erasmas'ın deneyiyle açıklığa kavuşan nedenler yüzünden kendi yiyecek kaynağını sağlamak zorundadır." Durdu ve mesanın etrafına bakındı. "Diplomasiyle *Daban Urnud*'dakileri aşağıya bir miktar benim sindirebileceğim yiyecekten göndermeye ikna edemezseniz, bolluk içindeyken açlıktan ölmek benim kaderim artık"

Sohbetin başında mesaya dönmüş olan Tris şöyle dedi, "Hâlâ mutfakta olan Laterre erzağını kurtarmak için elimizden geleni yaparız!" ve hızla odadan ayrıldı.

"Kaide ile gelecekteki iletişimlerimizde bunu öncelik haline getireceğiz" diye ekledi Ignetha Foral.

"Teşekkürler" dedi Laterreli, "soyumdan biri için açlıktan ölmek, en küçük düşürücü ölüm şeklidir."

"İkinci Geliş'te, Laterre'de, neler oldu?" diye sordu Moyra.

"Ayrıntıları geçeceğim. Tro kadar kötü değildi; ama ziyaret ettikleri her evrende ayaklanma var. Geliş, yirmi yıl ile birkaç yüz yıl arasında bir süre devam ediyor. Sizin yardımınız olsun veya olmasın, *Daban Urnud* bütünüyle yeniden inşa edilecek. Sizin politik kurumlarınızın hiçbiri, dinlerinizin hiçbiri mevcut halleriyle kalmayacak. Savaşlar yapılacak. İnsanlarınızdan bazıları geminin yeni modeli başka bir Hikâye'ye hareket ettiği zaman onun içinde olacak"

"Sizin gibi sanırım. Gemi Laterre'yi terk ettiği zaman olduğu gibi mi?" diye sordu Lodoghir.

"Aa, hayır. O benim büyük büyükbabamdı" dedi ziyaretçi. "Atalarım Fthos ile Üçüncü Geliş arasındaki seyahatte yaşadılar. Ben Fthos'da doğdum. Benzer şeyler muhtemelen burada da olacak"

"Dünya Yakıcısı'nı üzerimizde kullanmadığınızı farz edersek" dedi Ignetha Foral.

Laterreli yüz ifadelerini okumayı yeni yeni öğrenmeye başlıyordum ama Jules Vernes Durand'ın yüzünde gördüğüm şeyin kelimenin tam anlamıyla dehşet olduğunundan emindim. "Bu korkunç şey Urnud'da, onların büyük savaşında icat edildi; fakat itiraf etmeliyim ki Laterre'de benzer planlarımız vardı"

"Bizim de olduğu gibi" dedi Moyra.

"Her Geliş ile birlikte kendilerini sizin Hylaea Teorik Dünya diye adlandırdığınız şeye yakın, öncekinden daha ideal bir dünyada bulduklarına dair Urnudluların beyinlerinin derinliklerinde yer etmiş bir şüphe var. Bütün ayrıntıları verecek zamanım yok ama bizzat ben Urnud ve Tro'nun, Laterre'nin pek iyi olmayan bir hali gibi göründüğünü ve Fthos'un bize bizim Tro'ya göründüğümüz gibi göründüğünü düşünürüm çoğu kez. İşte şimdi yine yeni bir dünyaya geldik ve Kaide arasında, Arbrelıların onların idrakları, hatta anlayışlarının ötesinde güçlere ve özelliklere sahip olacaklarına dair korkunç bir düşünce var. Bu görünüşe sahip olan her şeye karşı duyarlılığı abarttılar..."

"Bunun sonucu olarak dikkatle planlanmış bir komando baskını ve Afsuncular hakkında bilgi edinmek için bu hırslı entrika..." dedi Lodoghir.

"Ve Retorlar" diye hatırlattı Paphlagon.

Moyra güldü. "Bu yine Üçüncü Talan politikası! Son derece daha tehlikeli olması dışında."

"Ve sizin ve bizim karşı karşıya olduğumuz sorun şu: onları Retorlar ve Afsuncular gibi şeylerin *var olmadığına* ikna etmek için yapabileceğiniz hiçbir şey yok" dedi Jules Verne Durand.

"Çabucak; Atamant ve bakır kâse?.." diye yeni bir cevap istedi Lodoghir.

"Kabaca Edmund Husserl adlı Laterreli bir felsefeciye ve masasının üstünde tuttuğu bakır kül tablasına dayanır" dedi Laterreli. Yüz ifadesini doğru okuyorsam, kendisini biraz ezik hissediyordu. "Ben onun öyküsünü çok ağır bir kurgu haline getirdim. Çiziğin kaybolması hakkındaki bölüm, elbette ki sizi dışarı çekmek için bir hileydi. Arbre'daki bir kimsenin böyle şeyleri yapma gücüne sahip olup olmadığını size açıkça söyletmek içindi"

"Bu hilenin işe yaradığını düşünüyor musunuz?" diye sordu Ignetha Foral.

"Tepki veriş biçiminiz beni kontrol edenleri daha da meraklandırdı. Bu akşam o konuda daha yoğun sıkıştırmam emredildi."

"Öyleyse hâlâ kararsızlar"

"Ah, *şimdi* kararlı olduklarından çok eminim"

Ayağımızın altındaki yer, yerinden oynadı ve hava birdenbire tozlandı. Sessizlik üst üste gümbür gümbür sarsıntılarla son buldu. Toplamda yirmi kadar sarsıntı yaklaşık on beş saniye kadar sürdü. Lio seslendi, "Telaşa neden yok. Bu planlara göre oluyor. İşitmekte olduğunuz şey kontrollü tahrip hücumları, dış duvar bölümlerini yıkıyor; Gün Kapısı'nda üst üste yığılmayalım diye, konsenti çabucak terk edebilmemiz için yeterince açıklık yaratıyor. Tahliye yakındır. Rozetlerinize bakın."

Cüppemin katları altından benimkini çekip çıkardım. Haritabladaki gezinti ekranı gibi, bulunduğum yer civarlarının renkli bir haritasıyla çalışmaya başladı. Tahliye yolu mor renkle işaretliydi. Onun üzerine kırmızı olarak yanıp sönen soru işaretiyle birlikte bir sırt çantası çizimi eklenmişti.

Duayenler sandalyelerini geriye çekerek ilk adımı attılar. Uyarılar veren rozetlerine bakıyorlardı. Lio masanın üzerine sıçrayıp ayağıyla çok yüksek bir ses çıkartarak üzerine vurdu. Herkes ona baktı. "Konuşmayı kesin!" dedi.

"Ama..." dedi Lodoghir.

"Tek kelime yok. Davranın!" Ve Lio ondan daha önce hiç duymadığım bir ses tonuyla o emri verdi; fakat Mahsht sokaklarında buna benzer bir şey duymuştum. Vücudunu olduğu kadar sesini de eğitiyordu; İlim Vadisi'nin bunu bir silah olarak kullanma numaralarını öğreniyordu. Başka yöne giden bir öbek duayenin yanından onların sırt çantalarını omuzlayarak yan yan geçtim. Benim sırt çantamın olduğu koridora girdim. Çantayı bir omzuma atıp tekrar rozetime baktım. Sırt çantası çizimi kaybolmuştu. Uzun adımlarla mutfağa gittim. Tris ve Lio, yiyeceğinden geriye kalanı torbalara ve sepetlere paketlemesi için Jules Verne Durand'a yardım ediyordu.

Avrachon Vakfı'nın arkasına çıktım ve orada kendimi eski Tredegarh konsentinin toptan tahliyesinin tam ortasında buldum.

Yüzlerce metre yukarıda, hava taşıtları Binlikçilerin kulelerinin tepelerine iniyordu.

Rozetler ve sırt çantalarıyla bütün bu işler, bana ve konuştuğum pek çok kimseye onur kırıcı ve saf gelmişti; Konsay beş yaş grubunun yaz

kampı gibiydi. Tredegarh'ın içindeki on beş dakikalık hafif koşu sırasında bunu takdir etmeye başladım. Ne plan ne işlem vardı, öyle basitti ki binlerce kişi bunu aynı anda yapmaya çalıştığında büyük ölçüde kötüleşemezdi. Bu işi karanlıkta yapmak kaosun miktarını artırırken, aceleyle yapmak kaosu katlamıştı. Rozetlerini ve sırt çantalarını yanlış takip eden kişiler biraz panik halde etrafta dolaşıyordu; hemen ardından "Rozetinizi veya sırt çantanızı kaybettiyseniz bana gelin!" diye anons eden kamyonların sesine doğru yöneliyorlardı. Diğerleriyse bileklerini burkuyor, nefes darlığı, hatta kalp sorunları yaşıyor, askeri doktorlar da bunların üstüne atılıyordu. Ayak uyduramayan büyükfraalar ve büyüksuurlar kendilerini çömezlerin omuzlarında taşınır halde buluyordu. Karanlıkta rozetlerinin büyüsüne kapılmış koşarken insanlar birbirlerine çarpıyor, yere düşüyor, burunları kanıyor, hatanın kimde olduğunu tartışıyorlardı. Birkaç mağdura yardımcı olmak için yavaşladım; ama yardım ekipleri şaşırtıcı bir şekilde yeterliydi ve yollarına çıkmak yerine çıkışa yönelmem gerektiğini söyleyecek kadar da kabaydılar. Ala gerçekten de bu işe damgasını vurmuştu. Tahliyenin yolunda gittiğinden emin olduğum zaman daha hızlı hareket ettim ve asla hasadı yapılmayacak yapraklarıyla ağırlaşmış devasa sayfa ağacı ekim alanındaki eski duvarda patlatılarak açılmış olan engebeli boşluğa doğru yola koyuldum. Açıklık molozlarla tıkalıydı.Surdışından, gediğin üzerindeki tozlu havayı mavi-beyaz parlatan ışıklar geliyordu. Bu ışıklar, moloz yığınının üzerinden tırmanmaya çalışan ve tökezledikleri ve gergin göründükleri anlarda kendilerine ışık tutup bağırarak önerilerde bulunan askerlerce yardım edilen ayutların arkasına uzun ve çarpıcı gölgeler düşürüyordu. Rozetim bu gedikten geçmemi söylüyordu. Öyle yaptım; üzerine bastığım bu taşların bu geceye kadar kaç yüzyıldır ayakta kaldığını, onları kesen, şekillendiren ve yerlerine koyan ayutları düşünmemeye çalıştım.

Duvarın ötesinde, yerel halkın park olarak kullandığı bir açık alan kuşağı, bir bayır vardı. Bu akşam askeri kamyonlar için ikmal yeri olmuştu: arkaları kanvas tentelerle kaplanmış olan basit düzkasa kamyonlardı bunlar. Önce moloz yığının dibine en yakın duran birkaç tanesini gördüm; zira bunlar ışığın halesinde duruyordu. Ancak rozetim ilerdeki karanlığın içine dalmam konusunda ısrarcıydı. Bunu yaptığım zaman bu kamyonların kilometrelerce karelikmiş gibi gelen bir alana yayıldığını farkettim. Boşta çalışan motorlarının sesini her yerde duyuyordum ve ışık filizlerinden, etrafta dolaşan ayutların kürelerinden ve sürücülerin gözlerinden yansıyan kontrol panellerinden fırlayan soğuk ışığı görüyordum. Taşıtların kendisi karanlığın içinde kayboluyordu.

Bir şey yetişip beni geçti, yanımdan uzaklaştı ve yoluna devam etti. Bunu daha çok hissettim. Bu, siyah cüppeler içine sarmalanmış, gece içinde sessizce koşan bir Vadili mangasıydı.

Dolambaçlı bir yol izleyerek birkaç dakika daha hafifçe koşmaya devam ettim; zira rozetim beni park etmiş kamyonların içinden geçirmeye çalışıyordu. Işık dağıyla birlikte, havaya uçurulmuş başka bir duvar bölümünü sağımda bırakarak ilerledim ve duvarın eğiminden diğer bir bölüm yavaş yavaş görünmeye başladı. Gediklerin hepsi ayut kusmaya devam ediyordu; bu yüzden geç kaldığım duygusuna kapılmadım. Orada bir yerde yüzü rozetin ışığıyla aydınlanmış, bir kamyonun arkasına yaklaşan, gözleri rozetle taşıt arasında gidip gelen, *evet, işte bu* diye yüzünde artan bir kesinlik okunan yalnız bir fraa veya suur görüyordum. Taşıta binmelerine yardım etmek için karanlığın içinden uzanan eller, selamlayarak onları çağıran sesler vardı. Herkes tuhaf bir şekilde neşeliydi; zira ben ve başka birkaç kişinin daha bildiğini, bulaştığımız şeyi bilmiyorlardı.

En sonunda mor çizgi beni park etmiş kamyonların en sonuncusunun ötesine götürdü. Geriye kocaman bir hücreyi taşıyacak kadar büyük olan sadece bir taşıt kalmıştı: kendinden geçmiş kumarbazların fototipleriyle süslenmiş bir otobüs. Bir kumarhaneden el konmuş olmalıydı. Varış yerimin burası olduğuna inanamadım; ama yanından uzaklaşmaya her çalıştığımda mor çizgi can sıkıcı bir şekilde rotasını yeniden ayarladı ve geri dönmemi söyledi. Böylece yan kapıya yaklaştım ve giriş merdivenlerinden yukarıya doğru baktım. Telegörüyle aydınlanmış askeri bir sürücü orada oturuyordu. "Edharlı Erasmas mı?" diye seslendi; rozetimden sinyaller okuduğu açıktı.

"Evet."

"Hücre 317'ye hoş geldiniz" dedi ve başını ani bir hareketle sallayarak binmemi söyledi. Altısı geldi, beşi kaldı" diye mırıldandı, yanından sendeleyerek geçerken. "Sırt çantanı yanındaki koltuğa bırak; çabuk bin, çabuk in!"

Otobüsün koridoruna ve bagaj raflarının alt yüzeylerine, koltuklara ve üzerlerinde oturan insanlara donuk ışık veren çubuklar dizilmişti. Otobüste birkaç kişi vardı. Telegörlerle konuşan veya meşgul olan askerler ilk bir-iki sırayı tutmuştu. Subaylar diye düşündüm. Daha sonra, birkaç boş sıranın arkasında tanıdığım bir yüzü gördüm: her zamanki gibi süper telegörüyle aydınlanan Sammann. Başını kaldırdı ve beni tanıdı ama yüzünde o eski sırıtma ifadesini görmedim. Bunun yerine gözlerini kısa bir süreliğine kaçırdı.

Onun arkasında uzanan karanlığın içine bakınca birçok koltuk sırasının sırt çantalarıyla dolu olduğunu gördüm. Her birinin yanında dikkatle eğilmiş, tıraşlı bir kafa vardı.

Öyle sert durdum ki paketimin momenti neredeyse beni yere yapıştırıyordu. Aklım, *hey, sakın yanlış otobüse binmiş olmayasın, ahmak!* diyordu ve bacaklarım da sürücü kapıyı kapatıp yola çıkmadan önce beni oradan çıkarmaya çalışıyordu.

Sonra sürücünün beni ismimle karşılayıp binmemi söylediğini hatırladım.

Sadece bir Ita'nın kotarabileceği türden bir uzun süredir acı çeken insan yüz ifadesini takınmış Sammann'a şöyle bir baktım ve omuz silktim.

Böylece çantamı boş bir sıranın içine sallayıp koltuğa oturdum. Tam otururken Vadililerin yüzlerini yokladım. Bunlar: EAB, Fraa Osa; beni misinayla biraraya toplayan kişi, Suur Vay; keskin nişancıya saldırırken Mahsht'taki meydanda dans etmiş olan Suur Esma; bedenini benimle Gheeth liderinin silahı arasına koyup, daha sonra onun silahını almış olan Fraa Gratho adlı kişilerdi.

Her ne olacaksa bir an önce başlamasını dilerken, buna nasıl hazırlanacağını merak ederek bir süre hareketsiz oturdum

Otobüse benden sonra Jesry bindi. Gördüğüm şeyi görmüştü. Onun yüzünde, aynı ve benimkine daha az benzer olan duyguların birazını okuduğumu düşündüm. O zaten uzaya gitmek üzere seçilmişti, muhtemelen buna benzer bir şey bekliyordu. Yürüyerek yanımdan geçerken omzuma vurdu. "Seninle birlikte olmak güzel" dedi, "Fraam benim, birlikte buharlaştırılmayı isteyeceğim başka kimse yok"

"Dileğine kavuşuyorsun" dedim, Apert'te yaptığımız konuşmayı anımsayarak.

"Dilediğimden daha fazlası" diye cevap verdi ve koridorun karşısındaki koltuğa çöktü.

Birkaç dakika sonra, subayların arkasında tek başına oturan Fraa Jad bize katıldı. Başını salladı ve ben de başımı salladım; ama koltuğa kurulur kurulmaz Vadililer kendilerini tanıtmak ve saygılarını sunmak için birer birer koridora geldi.

Genç bir kadın Ita içeri girdi, peşinden de çok yaşlı bir erkek Ita. Birbirlerine ezberden sayılar söyleyerek Sammann'ın yanında birkaç dakika durdular. Hücremizde üç Ita'mız olacağını sandım ama sonra iki ziyaretçi otobüsten indi ve onları bir daha görmedik.

Fraa Arsibalt geldiğinde, koridorun başında, sürücünün yanında durdu ve en az otuz saniye kadar tüymeyi düşündü. En sonunda otobüsün dışındaki havayı son zerresine kadar içine çekmeye çalışır gibi derin bir nefes alıp Jesry'nin arkasındaki koltuğu seçerek koridoru duygusuz bir şekilde yürüdü.

"Keşke bunun için kendime kahrolası vitray pencere kazansaydım!.."

"Belki bir Mezhep kazanacaksın veya bir konsent" deyiverdim.

"Evet, belki; Geliş bittiği zaman öyle şeyler hâlâ var olmayı sürdürürse"

"Saçmalama, biz bu insanların Hylaea Teorik Dünya'sıyız!" dedim. "Bizi nasıl yok edebilirler?"

"Bizleri birbirimize yok ettirerek"

"İşte bu" dedi Jesry. "Sen, Arsibalt, kendini Hücre 317'nin moral subayı olarak atadın"

Jesry, Arsibalt'la benim paylaştığımız bazı yorumları anlamadı ve bu yüzden mesada olanları açıklamaya koyulduk. Tam bunun ortasında Jules Verne Durand, rengarenk malzeme çantası, şişeler ve sepetleri yüklenmiş olarak otobüse bindi. Onun hücredeki varlığı son dakika değişikliği olmalıydı; Ala *ona* dair plan yapamazdı. Bir süre çok korkmuş göründü; sonra yüzünü doğru okuduysam, neşelendi. "Adaşım tarif edilemeyecek kadar gurur duyacak!" dedi ve sırasıyla Hücre 317'nin her bir üyesine kendisini Jules olarak tanıtarak koridoru boylu boyunca yürüdü. "Böyle bir topluluk için açlıktan öleceğime memnun olacağım!"

"O yaratığın bir adaşı olmalı!" diye mırıldandı Jesry, Jules yanımızdan geçip gittikten sonra.

"Dostum, gelecek maceralar sırasında size onu anlatacağım!" dedi kulak misafiri olan Jules; Laterreli kulakları oldukça keskindi belli ki.

"Onu geldi, bir kişi kaldı!" diye seslendi sürücü, basamakların dibinde durduğu belli olan birisine.

"Pekâlâ" dedi tanıdık bir ses, "Gidelim!" Lio otobüse atladı. Kapı tıslayarak arkasından kapandı ve hemen hareket ettik. Lio, otobüs bozuk zeminde hoplayıp zıplarken bile dengesini bir şekilde koruyarak ondan önceki Jules gibi koridorun sonuna kadar ilerledi. Tanımadıklarıyla tokalaştı. Edharlı saat kurucuların kaburga kıran kucaklaşmaları vardı. Vadililerin boyun selamı vardı; fakat Fraa Osa'nın Lio'yu Lio'nun onu selamladığında daha resmi biçimde selamladığını farkettim. Bu Lio'nun hücremizin lideri olduğuna dair ilk ipucumdu.

Yirmi dakika içinde hava limanına vardık. Askeri inzibat refakâtı yolculuğun hızlanmasına gerçekten yardımcı olmuştu. Biletlerle veya

güvenlikle uğraşma yoktu; korumalı kapıdan doğruca kalkış pistine gidip neredeyse her şeyi taşıyabilen; ama bu gecelik yolcular için donatılmış olan sabit kanatlı askeri hava taşıtının yanına park ettik. Otobüsün ön tarafındaki subaylar bunun uçuş mürettabatıydı. Sırayla dışarı çıktık, açık kaldırımı on adım geçtik ve tekerlekli merdivenle uçağa tırmandık. Mutlu değildim. Üzgün değildim. Şaşkın, hiç değildim. Ala'nın mantığını çok iyi gördüm: "korkunç karar" verdiğini kabul eder etmez, ilerlemenin tek yolu bunu gerçekten başarmaktı; sonuna kadar götürmekti. Tüm gözdelerini bir araya koymak. Risk onun için daha fazlaydı; yani hepimizin kaybolması riski. Hayatının geri kalanını bundan sorumlu olduğunu bilerek geçirecekti. Hepimiz için ise tek tek risk daha düşüktü; çünkü bu işte birbirimize yardım edebilirdik. Ölürsek de dostlar arasında ölecektik.

"Suur Ala'ya mesaj göndermenin bir yolu var mı?" diye sordum Sammann'a, hepimiz koltuklara yerleştikten ve motorlar sesimi maskeleyecek kadar devrini yükselttikten sonra. "Onun haklı olduğunu söylemek istiyorum.

"

"Olmuş bil" dedi Sammann. "Başka bir şey var mı; hazır açık bir kanalım varken?"

Bunu düşündüm. Söyleyebileceğim, söylemem gereken çok şey vardı. "Özel bir kanal var mı?" diye sordum.

"Saçmalama" dedi.

"Hayır" dedim, "başka bir şey yok."

Samınann omuz silkti ve telegörüne döndü. Uçak ileri doğru hamle yaptı. Bir koltuğa düştüm. Soğuk emniyet kemerini karanlıkta el yordamıyla bulup kendimi bağladım.

11. Bölüm

Geliş

Teglon: Orithena'da ve daha sonra Arbre'ın her yerinde, sonraki teor nesilleri tarafından üzerinde çalışılan son derece zorlu bir geometri problemi. Amaç, belli kuralları gözeterek beş farklı şekilden oluşan karo setiyle düzgün ongeni kaplamaktır.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Kırmızı ışık beni uyandırdı. Belki de en başından uyumama mani oldu. Bu soğuk kan kırmızısı ve parlak uyarı ve acil durum lambaları gibi değildi; pembe ve turuncu, sıcak ve dağılmıştı. Hava taşıtının bir-iki tane minicik penceresinden geliyordu. Kendimi toparladım; zira yanlış uzanmıştım. Bacaklarım karıncalanıyordu ve gevşekti. Yakın bir zaman önce kızakla geçtiğim buzul manzarasının üzerindeki muhteşem şafağı kısık gözlerle izledim.

Kafamın karışık olduğu bir dakika boyunca, bir sebepten Ecba'ya geri dönebileceğimizi düşündüm ama aşağıdaki sıradağları ve buz dağlarını anımsadıklarımla eşleştiremedim. Her zamanki alışkanlıkla, bir harita çıkarabileceğini umut ederek Sammann'a bakındım ancak Jules Verne Durand'la kafa kafaya vermişti. Her ikisi de kulaklık takıyordu.

Samımann sadece dinliyordu. Jules ise dinlemekle konuşmak arasında gidip geliyordu ama daha çok konuşuyordu. Bazen de Sammann'ın telegörünün üzerine bir şeyler çiziyordu ve Samımann da bu resmi gönderiyordu.

Canım sıkılıyordu. Laterrelinin Hücre 317'deki varlığı göğsümüze iğnelenmiş bir madalya gibiydi. Onun sayesinde diğer bütün hücrelerin çok ötesinde olayları bilecek, işler yapabilecektik. Bir şeyi merak eden herhangi bir Pürokrat'a karşı onu meşru hedef haline getirecek olan Net'e kablosuz bağlantı konusunda pazarlık etmemiştim onunla. Yetersiz beslenme yüzünden işe yaramaz hale gelmeden önce onun suyunu çıkarıyorlardı. Uçağın gürültüsü yüzünden tek kelime duyamıyordum; ama bir süredir iş başında olduğunu, yorgun olduğunu ve kelimeleri bulmakta zorlandığını, fiil çekimini düzeltmek için cümlenin ortasında başa döndüğünü söyleyebilirdim. Ortça, ölümcül şekilde zor bir dildi ve sadece birkaç yıl (ki hesaplamamıza göre bu aşağı yukarı Geometricilerin Arbre'dan gelen sinyalleri alacak konumda bulundukları süreydi) pratikten sonra Jules'in bu kadar iyi konuşabilmesinin bir tür mucize olduğunu düşündüm. Ya Laterreliler bizden daha zeki ya da o olağanüstü yetenekliydi.

Arsibalt ayakta, koridorda yürüyordu. Pencerede bana katıldı ve birbirimize bağırmaya başladık. Anımsadığımız kadarıyla coğrafya bilgimizi kullanıp kutup bölgesinden geçerek Ecba'nın üzerinden geçen meridyenin daha doğusuna doğru indiğimize ikna olduk. Buzulları ve tundrayı geride bırakıp daha ılıman yerlere girdiğimizde bu doğrulanmış oldu: aşağıda oldukça fazla orman ve pek az şehir vardı.

İnsanların ağır ağır uyanmalarına şaşmamalıydık; altı zaman diliminden fazla ileri atlamıştık. Bütün gece uyuduğumu düşünerek kendimi kandırdım. Aslında hiç uyumamış olabilirdim.

Lio, askeri tip telegörle iyi geçinmeye çalışarak ön sırada tek başına oturuyordu. Onu yan tarafa bıraktığını farkettim ve gidip yanına oturdum. "Frekansı karıştırılmış" dedi.

Dönüp Sammann'a ve Jules'e baktım. Kulaklıkları başlarından çıkarıyorlardı. Sammann bakışımı yakaladı ve bezgin bir şekilde ellerini yukarı kaldırdı. Öte yandan Jules, Net'ten kurtulduğu için rahatlamış görünüyordu. Ağır bir şekilde kendisini koltuğuna bıraktı, gözlerini kapattı ve yüzünü ovuşturmaya, sonra da başına masaj yapmaya başladı.

Lio'ya döndüm. "Böyle bir hamle tahmin edilmiş olmalıydı" dedim; ama sözcüklere yanıt vermediği şu Lio tarzı translardan birine girmişti. Telegörü elime aldım, onunla omzunu dürttüm, ellerimi havaya kaldır-

dım ve telegörü bir kenara attım. İlgiyle beni izledi ve sonra sırıttı. "Ita karasal hatlarda veya başka şekillerde Net'i çalıştırabilir" dedi. "Durduğumuzda bir kez daha içeri yamanabiliriz"

"Emirlerin nedir?" diye sordum.

"Yere inin; ki şimdi bunu yapıyoruz. Bütün öteki hücreler de şimdi bunu yapıyor"

"Sonra?"

"Gittiğimiz yerde önceden yerleştirilmiş ekipman olacak. Eğitilmemiz gerekiyor."

"Ne tür ekipman?"

"Bilmiyorum; ama işte sana bir ipucu: Jesry eğitimden sorumlu."

Birkaç sıra koltuğa el koyup etrafına belgelerden bir tür amfitiyatro inşa etmiş olan Jesry'ye baktım. Asla müdahele etmemeyi çok önceden öğrendiğim bir dikkat yoğunluğuyla bu belgeleri inceliyordu.

"Uzaya gidiyoruz" diye sonuç çıkardım.

"Eh" dedi Lio, "işte sorun da *burada* zaten"

Gürültüden ve kablosuz bağlantımızın kesik olmasından yararlanmaya karar verdim. "Her şeyin Katili'nden ne haber?" diye sordum.

Lio, uçak tutmasının ilk aşamalarındaymış gibi baktı. "Nasıl çalıştıklarını anlatabilirim sanırım"

"Tamam"

Yüzüme vuruyormuş gibi yaptı, yumruğunu yanağımla buluşacak şekilde itti ve başımı hafifçe dürttü. "Şiddet, çoğunlukla enerji aktarımıdır. Yumruklar, sopalar, kılıçlar, mermiler, ölüm ışınları; bunların amacı bir kimsenin bedenine enerji boşaltmaktır"

"Peki ya zehir?"

"*Çoğunlukla* dedim. Kefedokleslik yapma. Her neyse, Korkunç Olaylar sırasında bilinen en yoğunlaştırılmış enerji kaynağı nedir?"

"Nükleer fizyon"

Başıyla onayladı. "Ve bunu kullanmanın en aptalca yöntemi, bir şehrin üzerinde havada bir yığın çekirdeği bölmek ve her şeyi yakmaktır. İşe yarar; ama bu pistir ve yok edilmesi gerekmeyen birçok şeyi de yok eder. İnsanlara sadece atom bombası atmak daha iyidir"

"Bunu nasıl başarırsın?"

"Bir kişiyi öldürmek için ihtiyacın olan fizyon malzeme miktarı mikroskobik boyuttadır. Bu kolay bölümüdür. Sorun bunu doğru kişilere atmaktır."

"Öyleyse kirli bomba türü bir senaryo mu bu?"

"Çok daha zarif. Toplu iğne ucu büyüklüğünde bir reaktör tasarladılar. İçinde birkaç farklı nükleer malzeme bulunan ve hareketli parçaları olan küçük bir mekanizma bu. Kapalı olduğu zaman neredeyse tamamen durağanlar. Bu reaktörleri kaşık dolusu yiyebilirsin ve bu Suur Efemula'nın kepekli çöreğini yemekten daha kötü olmaz. Reaktör 'açık' konuma geçtiğinde her yönde nötron püskürtür ve maruz kalma süresine bağlı olarak yaklaşık beş yüz metre çapındaki bir alanda yaşayan *her şeyi* öldürür"

"İsmi buradan geliyor" dedim. "Fırlatma mekanizması nedir?"

"Aklına gelebilen her şey" dedi.

"Onları devreye alan nedir?"

Omuz silkti. "Vücut sıcaklığı. Solunum. İnsan sesi. Bir zamanlayıcı. Bazı genetik sekanslar. Bir radyo yayını. Radyo yayınının *olmaması*. Devam edeyim mi?"

"Hayır. Ama Sakular Otorite *şimdi* ne tür fırlatma mekanizması ve tetikleyicilerle karşı karşıya?"

Soğuk bir bakış takındı. "Hatırla, uzaya kütle fırlatmak pahalıdır. Tek bir insanı uzaya fırlatmak için gerekli parayla, binlerce Her şeyin Katili'ni yörüngeye oturtabilirsin. Çoğu radarda görünmeyecek kadar küçük olacaktır. Bunlardan sadece iki tanesini bile *Daban Urnud* civarına götürebilsen..."

"Evet, stratejiyi açıkça görebiliyorum; ki bu da beni şiddetle rahatsız edici bir düşünceye götürüyor..."

"Bu şeyleri *bizim* fırlatmamız mı istenecek?" diye sordu Lio. "Yanıtım hayır. Bir şey olursa, biz dikkati başka tarafa çeken unsur olacağız"

"Her şeyin Katili'ni fırlatmakta başka bir yöntem kullanılıyorken onların dikkatini dağıtacağız" diye tercüme ettim.

Lio başıyla onayladı.

"Bu ilham verici" dedim.

Lio omuz silkti. "Yanılıyor olabilirim" dedi.

Dışarıya çıkıp biraz temiz hava almak istedim. Bunun yerine koridorda aşağı yukarı birazcık yürüdüm. Jules Verne Durand uyuyordu. Onun yanında Samınann telegörünün üstüne eğilmişti. Frekansının karıştırıldığını sanıyordum. Omzunun üzerinden bakarak bir tür hesaplama yaptığını gördüm.

Jesry'nin yerine baktığımda onun salıiden de bir uzay giysisinin kullanma kılavuzunu okuduğunu gördüm. Bunu anlamak aslında uzun sürebilirdi; ama aslında çok basitti. Suur Vay aynı belgelerin birçoğuna konsantre olarak, zaman zaman bunları Jesry'yle değiş tokuş yaparak

bitişik sırada oturuyordu. Öteki Vadililer uyuyordu. Fraa Jad uyanıktı ve şarkı söylüyordu; fakat kulaklarım onun pes sesini motorlarınkinden ayırt etmekte zorlanıyordu. Pencereden dışarı bakmaya devam ettim.

Eski, yıpranmış sıradağlardan kıvrıldık ve doğu ufkuna doğru uzanan kahverengi bir alanın üzerinden gittik: yaz güneşinin kahverengileştirdiği step çimlerinin. Hemen altımızda bir nehir parıldadı; sonra mütevazi boyutlardaki bir sanayi şehrinin kenarları. Sonsuza kadar uzanıyor gibi gelen bir askeri üsse indik; zira buradaki topraklar düzlük olduğu kadar bereketliydi de ve hiçbir şeyi küçük yapmanın gereği yoktu.

Kanvas kasalı bir askeri kamyon bizi almak için geldi. Penceremiz yoktu ve ön tarafı göremiyorduk ama arka taraftaki açıklıktan, çıkardığımız tozun içinde çok da refah içinde olmayan eski şehrin sokaklarını seyrettim. Yol üzerinde ve başka yerlerde işin tekerleklere bırakılabileceği şeyleri taşıyan, alışık olduğumuzdan daha çok insan ve hayvan vardı. Birdenbire her şey sıklaştı ve eskidi. Bütün sarı tuğlalar polikrom karolarla süslenmişti. Başımızın üzerinden ağır bir gölge geçti; sanki bombalanıyormuşuz gibiydi. Ardarda üç kapı arkamızdan kapandı ve sürgülendi. Taşıt, karolu bir meydanda durdu. Dışarı çıkınca kendimizi dört katlı eski bir binanın çevrelediği bir avluda bulduk: bileğim kalınlığında gövdeleri üzerinde çiçek açan asma bahçesi şelalesiyle yumuşatılmış taş, tuğla, dövme demir. Merkezdeki bir fıskiye bunlara ve toprak kaplar içinde büyüyen ve aksi halde ayakta durması pek de hoş olmayacak yere gölge havuzcukları düşüren eğri büğrü meyve ağaçlarına su sağlıyordu.

"Elkhazg Kervansarayı'na hoş geldiniz" dedi eğitimli bir Orthça ses. Dönünce ağaç gölgesinde yaşlı bir adam gördük: buradan değil de Arbre'ın başka bir yerinde bulmayı umacağınız bir etnik gruptanmış gibi görünen bir adamdı. "Ben Varis'im. Adım Magnath Foral ve evsahibiniz olarak size hizmet etmek benim için bir zevk"

Tanıştırmalardan sonra Magnath Foral, bize Elkhazg tarihini kısaca anlattı. Anlatılanı dinlemek için çok çaba sarf etmedim; zira çömezken orası hakkında bana öğretilen şeyleri yeniden biraraya getirmek için sadece birkaç işaret ve ipucuna ihtiyacım vardı. Burası, Baz'ın Düşüşü'ne bizzat şahitlik etmiş fraalar ve suurlar tarafından kurulmuş en eski Kartazyan matlarından biriydi ve Ma Cartas olarak biliniyordu. Öyle veya böyle burasını neredeyse dağ başına, nehrin ana istikametinden birkaç kilometre uzakta U biçimindeki bir gölün üzerine inşa etmek için ormanları ve dağları aşmışlardı. Doğudan gelen bir ticaret yolu, nehri çok

uzak olmayan bir yerde kesiyordu; ihtiyaçları olduğunda ticaret yapmak için erişim sağlayacak kadar yakında; ancak dikkat çekecek veya bir tehdit olacak kadar yakın olmayan bir yerde. Yüzyıllar sonra fırtınalı bir baharın takip ettiği sert bir kış, nehrin yatağını değiştiren buz bentlerini içeren bazı sorunlara yol açtı ve U biçimli gölü aktif bir kanal haline çevirdi. Ticaret yolu, geçiş yapacak yer olarak Elkhazg'ı seçmişti; zira matın yan etkilerinden biri de duvarlarının çevresinde nispeten istikrarlı ve zengin bir Sakular topluluğun gelişmesi olmuştu.

O zaman bir tür matik kişilik daha uzaklardaki, belki dağlardaki bir şey için mekânı terk edecekti; fakat Elkhazg bekçileri o yolda değillerdi ve nehrin üzerinden geçen hayvanların sırtında taşınan malların sadece kumaş, post ve baharat olmadığını, kitaplar ve tomarların da olduğunu farketmişti. Ma Cartas'ı alaca akik lahitini tekmeletip dışarı çıkartacak ve onları kırık bir şişeyle kovalatacak bir anlaşmayla, mata bitişik kervansaray ve nehrin karşısına geçebilecek bir botla yürütülen bir yan iş geliştirmişlerdi. Talep ettikleri tek gümrük, geçen her kitap ve tomarın Elkhazglı fraa ve suurlar tarafından bir kopyasının çıkarılmasına izin verilmesiydi. Anlamlarını bile bilmedikleri kitaplar kopyalandı ancak vekâletlerini biraz genişçe yorumladılar. Kumaşlar, çömlek ve öteki mallarda gördükleri geometrik modellerin de kopyalarını yapmaya başladılar; zira bu fraa ve suurların düzlem geometriye ve karo döşeme problemlerine özel bir ilgisi vardı. Bu yüzden, uzun lafın kısası, Elkhazg bütün dünyadaki teorların aklında karo döşeme problemleriyle eşanlamlı hale geldi. Önemli karo biçimleri ve bunların özelliklerine dair teoriler, burada veya bu kompleksin duvarlarında ve katlarında yaşayan fraalar ve suurlardan sonra isimlendirildi.

Burası artık bir mat değildi. Yeniden Doğuş zamanında kütüphanesi dağıtıldı, bütün dünyaya kopyalandı ve bina özel şahısların eline geçti. Yeniden Yaratılış zamanında yeni bir mata çevrilmemişti. Bunun yerine, Magnath Foral'ın çıkıp söylemediği; ama tahmin etmesi çok kolay olduğu gibi Ecba'yı çalıştırana benzer, hatta aynı olması da muhtemel, uzun süreli bir finansal çıkar kompleksi tarafından yönetimi üstlenilmişti.

Fraa Jad tanışma kısmını atladı ve başka bir avlunun içine saptı. Elkhazg büyük ve zengindi; avluları uzuyor da uzuyordu. Şimdilerde şehrin nüfus yoğunluk haritasında büyük, başıboş bir kara delik gibi görünüyor olmalıydı; zira burada oturan insanlar sadece Magnath Foral ve onun irtibat ortağı olan başka bir adam, birkaç ziyaretçi ayut (fakat bunlar dün paketlenip gönderilmişti), mekânla ilgilenen bina sorumlusu, idareci ve hademeden oluşan bir personeldi. Bu tür bir sanat eserinin,

yani taş duvarlara yapıştırılmış karoların sorunlarından biri, bunları yükleyip bir müzeye götürememenizdi.

Beynim kendisini kapatıyor olmalıydı; zira önceki gün Tredegarh'daki kürek denemesinden beri esasen hiç dinlenmemiştim ve o zamandan beri geçen süre anormal olaylarla doluydu. Elkhazg'ın görsel çevresi son derece zengindi; her bir karo şeklinin sadece büyüleyici, ince bir sanat eseri değil aynı zamanda anlayamayacak kadar yorgun veya aptal olduğum bir dilde bana bağıran, çok derin bir teorik ifade olduğunu bilmeseydim bile öyle olurdu. Bu bir kadeh kafaotu özütü veya birazcık akıl sağlığı pahasına beni bir saat daha ayakta tutan bir şey işlevi görmüştü. Acımasız ihtişamdan kurtulup biraz soluklanmak için gözlerimi kapattığım zaman, karanlığın içinden sorular sızıyordu. Evsahibimizin Bayan Bakan'la aynı soyadını taşıması elbette ilginçti. Hücre 317'nin buraya gelmiş olması bir tesadüf müydü? Elbette değildi. Bu ne anlama geliyordu? Söylemesi imkânsızdı. Bu bulmacayı şimdi mi çözmeye kalkmalıydım? Hayır; etrafımdaki bütün yüzeylere yayılmış olan ve kapalı gözkapaklarımın altından sızıp beynimi işgal ediyor gibi gelen karo desenlerinin önemini kavramaya çalışmam gerektiğinden daha fazla değil.

Avlulardan biri ongendi elbette. Fraa Jad onu buldu. Teglon, belki usta bir eski zaman geometrici veya bir Sentaktik aygıtı tarafından çözülmüştü. Hiçbirimiz daha önce tam çözümü görmemiştik ve bu yüzden bir süre aval aval baktık. Kenarlara Fraa Jad'in ayağıyla dürttüğü, farklı renklerdeki fazla Teglon karosu sepetleri yerleştirilmişti. Onu uyurken hiç görmediğim geldi aklıma. Belki de Binlikçiler başka bir şey yapıyordu. Onu Teglon'da bıraktık. Magnath Foral, geri kalanımızı beş bin yıldır hiç yeniden biçimlendirilmemiş Eski Manastır'a götürdü. Bu, binanın elektriği ve hatta sıhhi tesisatı bile olmadığı anlamına geliyordu. Hepimizin bir odası vardı. Benimkinde bir yatak ve bir yığın karo vardı. Karoları görmeyeyim ve sonuç olarak düşünmeyeyim diye akıl almaz derecede eski ve kırıldı kırılacak pancurları kapatıp dizlerimin üstüne çöktüm ve el yordamıyla yatağını buldum.

"Aklıma geldi de" dedi Arsibalt, her ikimizin de uyanık olduğu ilk seferde, "bizim böyle bir şeyimiz olduğunu sanmıyorum"

"*Biz* derken...?"

"Modern, Yeniden Yaratılış sonrası matik dünya"

"Peki *böyle* derken...?"

Ellerini havaya kaldırdı ve *kör müsün?* anlamında bir hareketle etrafa bakındı.

Bir tarafından avluya açılan zemin kattaki bir çardakta bulunan masanın yanında oturuyorduk. Avlunun zemini de sadece bakınca bile bana yol tutması hissi veren, tekrar etmeyen ikili spiral bir şeklin içine makine hassasiyetiyle yerleştirilmiş olan binlerce benzer, boynuz biçimli, dokuz kenarlı karoyla kaplıydı. Sırtımı buna dönüp masanın üzerinde duran bir somun ekmeğe baktım. Öylesine tazeydi ki bir ucundan duman çıkıyordu; adı çıkmış kenar hırsızı Arsibalt ona çoktan ulaşmıştı. Somun, korkarım derin bir ilmek teorisi önemine sahip olan ve bir Elkhazglı Azuz'dan sonra adlandırılmış olan birçok urgan biçimli hamurun anlamlı bir şekilde örülmesiyle yapılmıştı. "Bizim bu kadar eski, bu kadar fantastik bir şeyimiz olduğunu hiç sanmıyorum" diye devam etti Arsibalt, ağzında çıtır çıtır ekmek kenarıyla.

"Bozulmamış olmak için birden çok yol vardır sanırım" dedim, iri bir parça ekmek koparıp eski olması kaçınılmaz olan ve farklı egzotik ahşaptan hassasiyetle kesilmiş karolarla kaplı masaya otururken. "Mat olmaktan vazgeçebilirsin"

"Ve dolayısıyla Talanlardan muaf olursun"

"Aynen"

"Ama ne tür bir varlık, bir şeyi dört bin yıl boyunca sahiplenir?"

"Bu, Ecba'da benim kendime sorup durduğum şey!.."

"Yaa, öyleyse bana göre avantajın var, Fraa Erasmas"

"Sanırım öyle"

"Hangi sonuca vardın?"

Muhtemelen şimdiye kadar yediğim en iyi ekmeği çiğnerken biraz zaman kazanmaya çalıştım. "Umrumda olmadığına" dedim en sonunda. "Kararnameleri, organizasyon şemalarını, finansal raporları, Nesep'in can sıkıcı tarihini bilmeme gerek yok"

Arsibalt dehşete düşmüştü. "Ama nasıl olur da sen büyülenmezsin..."

"Büyülendim" diye direttim. "Sorun burda. Büyülenmekten bitkin düştüm. Büyüleyici olan bütün şeylerin içinden sadece bir veya iki tane seçmek zorundayım"

"İşte bir aday" dedi, Ağ erişiminin sağlanabildiği sonucunu çıkardığım bitişikteki avludan kemerli avluya geçmiş olan Sammann. Yanıma oturdu ve telegörünü masanın üzerine uzattı. Ekranı onun uçaktayken yaptığını farkettiğim hesaplamalarla doluydu. "Kronoloji" dedi. "Jules'a

göre, *Daban Urnud*'un evrenler arası ilk yolculuğuna çıktığından beri geçen süre 885 buçuk yıl!.."

"Kimin yılları?" diye sordu Jesry, odasının merdivenlerinden seke seke inip ekmeğin kokusuna odaklanarak. Ekmeğe yaklaştı ve kocaman bir parça kopardı.

"Elbette bütün mesele de bu" dedi Samınann sırıtarak.

Arsibalt büfenin üzerindeki bir testi suyu farketti ve üzerine geometrik desenler oyulmuş toprak bardağın içine döktü.

"Urnud yılı bizimki gibi bir şeyse, bu çok uzun bir süre" dedim. "Teşekkür ederim, Fraa Arsibalt"

"Urnudlular ve daha sonra Trolular, Gelişler arasında *uzun* bir süre gezmişler. Jules bunun onların biraz huysuz olmalarının nedenini açıkladığını düşünüyor"

"Bir çevrim katsayısı elde edebilir miyiz..." dedi Jesry, *bu sohbetin sapmasına izin verirsem ne olayım* diyen bir ses tonuyla.

"Üzerinde çalıştığım şey tam da bu" dedi Sammann ve teşekkür etmek için Arsibalt'a başını salladı. Bir yudum su içti. Elkhazg, insanın üzerindeki nemi emen bir iklimdeydi. "Sorun şu, Jules bir dilbilimci. Buna pek dikkat etmemiş. Zaman çizgisini Urnud yılına göre biliyor, ki bu onların oradaki standart birimidir; ama Arbre yılına çevrim katsayısını bilmiyor. Neyse, ben bunu bazı ipuçlarından çıkarabildim..."

"Hangi ipuçları?" diye sordu Jesry.

"Geri kalanımız Tredegarh'ı tahliye ederken, bir Vadili birliği sözde Matarrhitlerin karargâhını basıp Urnud/Tro adamları yok etmeden önce birçok belge ve Sentaktik aygıtı ele geçirdi. Benim kardeşlerim hâlâ Sentaktik aygıtlarının formatlarını dönüştürmeye çalışıyor, bunu boşverin; ama belgelerin bazılarında bizim takvimimizde son zamanlarda olan olaylarla eşleştirilebilecek, Urnud birimiyle zaman kayıtları var"

"Dur bir dakika lütfen, Urnud dilindeki bir belgeyi nasıl okuyabiliyoruz ki?" diye sordu Arsibalt, oturup öteki ekmek kenarının icabına bakarken.

"Okuyamıyoruz; ama bir deşifreci, belgelerin birçoğunun zaman kayıtları olarak çabucak deşifre edilebilir harf dizisi içerenlerle aynı biçimde olduğunu kolayca görebilir. Ayrıca özel isimleri başka alfabeyle yazmak için özel bir fonetik alfabeleri var; yeni bir gezegenle karşılaştıklarında çıkarıp bunu tekrar kullanmaya başlıyorlar. Bunu deşifre etmek de basittir. Böylece Jesry'nin veya Kurul'daki mutapının fonetik uyarlamasını görürsek..."

"Bunun ben uzaydan döndükten sonra katıldığım Kurul'un raporu olduğu sonucunu çıkarabilirsiniz" dedi Jesry, "ve bizler o olayı Arbre tarihi olarak biliyoruz. Pek güzel. Bu tür verilerin Arbre ile Urnud yıllarına ilişkin bir çevrim katsayısı değeri biçmenizi sağayabileceğine katılıyorum"

"Evet" dedi Sammann. "Ve hâlâ bir hata payı var ama Arbre yılı olarak Urnudluların evrenlerarası yolculuklarına 910 yıl, artı veya eksi 20 yıl önce çıktıklarına inanıyorum"

"Yaklaşık olarak 890 ile 930 yıl öncesi arasında" diye tercüme ettim ama sabahın köründe aritmetik becerimin sınırı buydu. Samımann benim bir an önce uyanmamı ve sonraki adıma geçmemi dileyerek kızgın bir şekilde gözlerimin içine bakıyordu; ancak ufak hesaplar benim güçlü yanım değildi, özellikle de izleyicim olduğu zaman.

"2760 ile 2800 Y.S. arasında mı?" dedi yeni bir ses: Jules Verne Durand'la birlikte avludan gelen Lio. Bu ikisi sanki yeni uyanmış gibi görünüyordu; Lio'nun bilgi için Laterrelinin ağzını aradığını tahmin ettim.

"Evet!" dedi Sammann. "Üçüncü Talan zamanı"

Magnath Foral'ın personelinden birisi, soyulup dilimlenmiş devasa bir kâse meyveyle çıkageldi ve bunu bizim elden ele uzattığımız kâselerin içine boşaltmaya başladı.

Jules bir parça ekmek kopardı ve yemeye başladı. Bu beni önce şaşırttı zira bunun onun için hiçbir besleyici değeri yoktu; ama midesini dolduracağı ve daha az açlık hissettireceği sonucunu çıkardım.

"Dur bir saniye" dedi Jesry, "işlemekte olan bir etki tepki ilişkisi olduğuna dair bir teori geliştirmeye mi çalışıyorsun? Urnudluların yolculuklarına *burada Arbre'da* meydana gelen olaylar *yüzünden* çıktıklarına dair?.."

"Ben sadece dikkat edilmesi gereken bir raslantı olduğunu söylüyorum" dedi Sammann.

Yedik ve düşündük. Yemekte onlardan avantajlıydım; bu yüzden Fitil ve Arbre'ın Urnud gibi öteki dünyaların HTD'si olabileceği düşüncesine dair Çoklu Dünyalar Mesası'nda yaptığımız sohbetler hakkında Jesry'yle Lio'yu bilgilendirdim. O zaman yeni gelenler bu sabahki sohbetin ilk bölümüne hızla getirilmek zorundaydı ve bu nedenle sohbet çatallanmış ve genel bir kargaşa haline dönmüştü.

"Öyleyse bu senaryoda bilgi Arbre'dan Urnud'a *akabiliyor*" diye sonuç çıkardı Jesry, herkesin sesini kesecek ve konuşma iznini geri kazanacak kadar yüksek bir sesle. "Ama Üçüncü Talan Urnudlu yıldız kaptanı tarafında niçin böyle bir davranışı tetiklesin ki?.."

"Fraa Jesry, Sammann'ın dikkatle vurguladığı hata payını hatırla" dedi Arsibalt. "Tetikleme, yaklaşık 2760 yılında başlayan dört On Yılda bu evrende meydana gelen herhangi bir şeyden olabilir. Ve hatırlatmak isterim ki bu şunu da içerir..."

"Üçüncü Talan'a *yol açan* olaylar" diye atıverdim ortaya.

Sessizlik. Rahatsızlık. Uzak bakışlar. Bana bakıp başıyla onaylayan Jules Verne Durand hariç. Mesa'daki acı veren konuları açmaktaki isteksizliğini hatırladım ve bundan güç almaya karar verdim. "Bu konunun etrafında dolaşmayı bitirdim" dedim. "Hepsi uyuşuyor. Edharlı Fraa Clathrand, buzdağının görünen yanıydı. O zamanlar, kim bilir kaç bin kişi olan ötekiler bir tür praksis üzerinde çalışıyorlardı. Procçular ve Halikaarncılar da aynı şekilde. Bu praksisin nelere kadir olduğu gerçeğini bilmek zor. Otopark rampası dinozoru, *onlar hata yaptığı zaman* praksisin ne yapabileceğine dair bir ipucu veriyor. Sakularların o konuda ne düşündüğünü ve nasıl tepki gösterdiklerini biliyoruz. Kayıtlar yok edildi, uygulayıcıları katledildi -Üç Bozulmamış'takiler hariç. Fraa Jad gibi insanların o zamandan beri neler yaptığını söylemenin yolu yok. Bahse girerim bunca zamandır bunu kafaya takmışlardır..."

"ve pilot ışığını yanar halde tutmuşlardır" dedi Lio.

"Evet" dedim. "Ama 2760 dolaylarında praksis zenit noktasına ulaştığı zaman, yaptıklarına dair bir şey Fitil'e yayılan bir sinyal gönderdi ve bu bir şekilde Urnudlu teorlar tarafından farkedildi"

"Onları buraya *çekti*, diyorsun" dedi Lio, "yemek çanı gibi"

"Bu ekmeğin kokusu gibi" dedim.

"Belki de ötekileri buraya çeken şey, sadece ekmeğin kokusu değildir, Fraa Erasmas" diye imada bulundu Arsibalt. "Belki sadece sohbetin sesidir. Belli bir mesafeden anlaşılamayan ama seslerin menzilindeki duyarlı bir kimsenin ilgisini çekecek, biraz kulak misafiri olunan sözcüklerdir"

"Arbre'dan Fitil'e süzülen sızıntıları, ipuçlarını ya da sinyalleri aldıkları zaman, o gemideki Urnudlu teorlara olan şeyin de bu olmuş olabileceğini söylüyorsun" dedim.

"Kesinlikle" dedi Arsibalt.

Hepimiz Jules'a doğru döndük. Bir torbadan Laterre yiyeceği çıkarmış, iştahını sindiremeyeceği şeyle bastırdıktan sonra şimdi de vücudunun kullanabileceği şeyden bir iki ısırık yiyordu. Dikkatlerin üzerinde olduğunu farketti ve omuz silkip yutkundu. "Nefesinizi tutup Kaide'den bir açıklama beklemeyin. 900 yıl öncekiler kesinlikle mantıklı teorlardı; ancak onların uzun ve karanlık göçebelikleri sırasında, daha çok rahip-

lik olarak tanımlanabilecek bir şey haline geldiler. Rahipler tanrılarına yaklaştıkça ondan daha çok korkarlar"

"Aslında o kadar da yakın olmadıklarını göstererek onları biraz sakinleştirip sakinleştiremeyeceğimizi merak ediyorum" dedi Jesry.

"Ne demek istiyorsun?" diye sordu Jules.

"Fraa Jad ilginç bir adam o kadar!.." dedi Jesry, "ama bir tanrıya ya da bir peygambere bile benzemiyor. İlahi söylediğinde veya bütün gece Teglon oynadığında her ne yapıyorsa, bunun tanrısal olduğunu düşünmüyorum. Ben onun sadece ta yukarılardan, Fitil'den Arbre'a gelen sinyalleri topladığını düşünüyorum"

Bu ana kadar Fraa Jad dışında herkes gelip yemeğini yemişti. Onu, personel tarafından getirilmiş bir yiyeceği yerken Ongen'in ortasında oturur halde bulduk. Ongen tamamen farklı görünüyordu. Dün üzerinden geçtiğimiz zaman el büyüklüğünde, koyu kahverengi, yivli topraktan karolar döşenmişti: orantısal olarak daha küçük olması dışında, Orithena'da benim oynadıklarımla aynıydılar. Yivler bir zirveden ötekine kesintisiz uzanıyor gibiydi; bunu doğrulayacak vaktim yoktu ama doğru çözüm olduğu kararına vardım. Bunu kendi elleriyle denemek isteyenler için yivler yerine siyah sırlı çizgilerle işaretlenmiş, sepetler dolusu beyaz porselen karo kenarlara yığılmıştı; fakat bu sabah sepetler boştu ve Fraa Jad, rasgele siyah çizgilerle süslenmiş eksiz beyaz avluda kahvaltı keyfi yapıyordu. Gece boyunca bütün alanı karoyla döşemişti. Bunu anladığımız zaman bir alkış patlattık. Arsibalt ve Jesry sanki maçtaymış gibi bağırıyordu. Vadililer Fraa Jad'e yaklaşıp önünde yere kadar eğildiler.

Meraktan, Ongen'in dışına çıktım ve kenarından atladım; zira yüzey bitişik kaldırımdan birkaç santimetre daha yüksekteydi. Çömelip Jad'in beyaz karolarından birini kaldırdım ve alttaki küçük, kahverengi karo parçasını açığa çıkardım. Jad'inki, tam da beklediğim gibi, Teglon'un tamamen farklı bir çözümüydü; eski kahverengi karoların konumu yenileriyle uyuşmuyordu, ki bu da Fraa Jad'in eski çözümü kopyalamadığını kanıtlıyordu.

"Bu dördüncüsü" dedi kibar bir ses. Dönüp baktığımda Mannath Foral'ın beni izlediğini gördüm. Elimdeki karoya başını salladı. Ongen'in kenarına daha yakından baktığımda kahverengi karoların altında yeşil olanlar, onun da altında sırsız toprak karolar olduğunu farkettim.

"Eh" dedim, "sanırım yeni bir karo seti pişirmeniz gerek."

Foral, başıyla onayladı ve ifadesiz bir şekilde şöyle dedi: "Acelemiz olduğunu hiç sanmıyorum."

Beyaz karoyu yerine yerleştirip ayağa kalktım ve Ongen'e bir adım attım. "Farkettiklerini mi düşünüyorsunuz?" diye sordum. Magnath Foral eğlenmiş bir yüz ifadesi takınıp hiçbir şey söylemedi.

Hücre 317, dün ziyaret etmediğimiz bir avluda toplanmak için hareket etti. Bu yuvarlak bir avluydu ve canlı bir çardağı vardı. Yerden yaklaşık on beş metre yukarıda, örülmüş dallardan sabit bir kubbe oluşturmak için birbirine tutunacak ve boşluğun üzerinde kemer oluşturacak şekilde devasa çiçekler açan yarım düzine asma yetiştirmişlerdi. Aşağıdaki serin yeri aydınlatmak için benek benek ışık aşağıya düşüyordu ama yukarıdan bakıldığında renklerle bezenmiş yekpare yeşil yarımküre gibi görünüyordu. Avlunun kenarlarında paletler dolusu, pahalı görünen tuhaf şeyler vardı. Sabahın geri kalanını bunları açmakla, ambalaj malzemesini çıkarmak ve sayım yapmakla geçirdik: herkesin fena halde ihtiyaç duyduğu düşünme gerektirmeyen işlerdi.

Uzaya gidecek olmamız bu şeylerin doğasından belliydi. Ağırlık itibariyle yüzde doksan kargo sandığıydı bu. Kurutulmuş çiçek ağırlığında teçhizat parçalarını bulduğumuz, güzel görünümlü on kiloluk malzeme dolaplarını açıyorduk. Cüppe ve urganlarımızı neredeyse ağırlıksız kömür grisi tulumlarla değiştirdik. "Her şey yolunda olacak" dedi Jesry, bana göz kırparak. "Sıfır çekim kuvvetinde cüppe sarkmaz, ne demek istediğimi anlıyorsan. İşler hızla çirkinleşir."

"Kendi adına konuş" dedim. "Bilmem gereken başka bir şey var mı?"

"Hastalanırsan, ki hastalanacaksın, sadece üç gün sürer. Ondan sonra iyileşirsin veya alışırsın. Hangisi bilemiyorum."

"Üç günümüz daha olacağını mı düşünüyorsun?"

"Bizi sadece şaşırtma olarak gönderiyorlarsa..."

"Sadece öldürülmek için demek mi istiyorsun?"

"Evet; o zaman Procçuları gönderebilirler."

Sohbetimiz, Jesry'nin espiri anlayışını anlamayan Vadililer gibi ötekileri de çekmeye başlamıştı. Boğazını temizledi ve "Neler oluyor?" diye seslendi Lio'ya.

Lio, muşamba kaplı paletin üzerine sıçradı ve herkes sessizleşti.

"Henüz görevin ne olduğunu" diye başladı, "veya bunu niçin yaptığımızı bilmemize izin verilmiyor. Sadece oraya ulaşmamız bekleniyor."

"Nereye ulaşmak?" diye sordu Sammann.

"Şu *Daban Urnud*'a" dedi Lio.

Dikkat etmiyor değildik; ama şimdi *gerçekten* dikkat kesilmiştik. Herkes daha zeki görünüyordu. Özellikle de Jules. "Hey yiyecek, geliyorum işte."

"Ağır silahla donatılmış olarak nasıl bineceğiz..." diye sormaya başladı Arsibalt.

"Bu bize henüz söylenmedi" dedi Lio. "Ki bu güzel çünkü sadece yerden yükselmek bile yeterince zor. Normal fırlatma yerlerini kullanamayız. Fırlatma hazırlıklarını farketmeleri halinde Kaide'nin bunları kazıklamakla tehdit ettiğini tahmin ediyorum. Bu ise normal roketleri kullanamayacağımız anlamına geliyor; çünkü bunlar sadece o yerlerden fırlatılmak için yapılmışlardır. Ve sırasıyla bu, normal uzay taşıtlarını – yani sizin bindiğiniz gibi, Jesry- kullanamayacağımız anlamına geliyor; çünkü bunlar sadece adı geçen roketlerle fırlatılabiliyor. Yine de bir seçenek var. Son büyük savaş sırasında bir balistik füze ailesi geliştirildi. Depolanabilir gemi yakıtı kullanıyorlar ve Kırsal bölgeden dolaşan taşıtların arkasından fırlatılabiliyorlar."

"O işe yaramaz" diye itiraz etti Jesry. Balistik füze, kargosunu yörüngeye çıkarmıyor. Sadece dünyanın diğer ucuna savaş başlığı atıyor"

"Ama diyelim ki o savaş başlığını çıkarıp şunun gibi bir şeyle değiştirdin" dedi Lio. Aşağıya atladı, muşambayı yakaladı, kendisini topladı; muşambayı kalçalarının ve kollarının güçlü hareketiyle koparıp attı. Ortaya çıkan şey büyükçe bir ev aletinden çok da büyük olmayan bir ekipman parçasıydı. Burada olsaydı Yul bunu heralde "Kaynak makinesinin üstünde bir taraça" diye tanımlardı. "Taraça" çok küçüktü; fakat Lio'nun gösterdiği gibi, bir kişinin cenin konumunda sığacağı kadar büyüktü. Tavanı bir tür sert kaplamalı preslenmiş lens biçimli bir sactı. Dört ayağı vardı: minik radyo kuleleri gibi, çok zayıf görünen, üçgenleştirilmiş payandalar.

Taraçanın bir çatısı ve sütunları vardı; ama zemini yoktu. Bunun yerine sadece yapı halkasından içeriye doğru çıkıntı yapan üç kulp vardı. O sırada bunlar, Lio yukarıda kıvrıldığı sırada sırtını destekleyen bir plaka kontraplakla uzatılmıştı; fakat yuvarlanarak dışarı çıkar çıkmaz kontraplağı yerinden kaldırdığında yapı elemanları ve su tesisatı dışında bir şey görünmedi ortada. İki büyük depo, bir küreyi çevreleyen bir yumru ve hepsi küre biçiminde, spor malzemesi mağazasının raflarında görülecekten daha büyük olmayan birçok daha küçük depo vardı. Bunlar su tesisatı ve kablo zırhlarıyla adam akıllı çevrelenmişti. "Gerçek olanında üzerine cıvatalanmış bir hortum ağzı olacak" diye bilgilendirdi bizi Lio, "tabi yine bütün bu iskele kadar büyük olacak"

"İskele mi!?" diye bağırdı Sammann. "Yani, şeydeki gibi..."

"Evet!" dedi Lio. "Size anlatmaya çalıştığım bu. Daha açık olamadığım için üzgünüm. Bu bir roketin üst iskelesi. Her birimiz için bir tane

var." Sonra, hortumu daha iyi görebilelim diye bir eliyle payandayı tutup yukarı kaldırdı. Bütün iskele, alt tarafı ortaya çıkarken geriye yattı.

"Dalga geçiyor olmalısın!" diye bağırdım ve elimi onunkinin yanına koyup onu omuzlayarak yoldan çektim. İskelenin elime düşmesine izin verdi. Bütün iskele benim ağırlığımdan çok daha hafifti. Sonra herkes bunu denemek zorunda kaldı.

"Bunun geri kalanı nerede?" diye sordu Jesry.

Garip bir sessizlik oldu.

"Bütün şey bu kadar" dedi Jules Verne Durand, bu şeyi mükemmel bir şekilde anlayarak, ilk defa görüyor olmasına rağmen. "Fikir manyifik!"

"Eh, manyifikler hakkında uzman gibi göründüğün için"... dedi Jesry, "belki sen bize dört ayak ve bir çatının nasıl basınçlı atmosfer içereceğini anlatabilirsin!"

"Buna manyifik denmiyor" diye itiraz etti Lio kibarca. "Bu bir... aman, boşverin."

"Sadece uzay giysilerimiz olacak, haklı mıyım?" diye sordu Jules, Lio'ya bakarak.

Lio başıyla onayladı. "Jules bunu anlıyor. Yaşam desteği, sağlık önlemleri ve diğer şeyleri olan uzay giysilerine nasıl olsa ihtiyacımız olduğu için, aynı sistemlerin fazladan kopyalarını içeren basınçlı bir kapsül göndermek lüzumsuz olurdu"

Jesry'nin başka itirazlarda bulunmasını bekliyordum; ama ani bir dönüşüme uğradı ve uğultuyu bastırmak için iki elini yukarı kaldırdı. "Ben oraya gittim" diye bize hatırlattı, "paylaşımlı uzay kapsülünde, tekrar yaşamaya meraklı olduğum bir deneyim olmadığını söyleyebilirim. İğrenç sözcüğünün anlamını, başka birisinin sürüklenen kusmuğuyla görüşünüz engellenene kadar bilemezsiniz. Hele tuvalet yerine geçen şeyleri hiç anlatmayayım. Şu minik pencerelerden dışarıyı görmek ne kadar da zordur. Sanırım bu harika bir fikir: her birimiz kendi kişisel uzay gemimiz içine kapatılacağız, osuruğumuzu kendimize saklıyacağız, yüz maskesinin dışındaki panaromik manzaranın keyfini çıkaracağız"

"Uzay giysisinin içinde ne kadar süre yaşamak mümkündür?" diye sordum.

"Bunu seveceksiniz" dedi Jesry, Lio'nun başıyla onaylamasıyla sözü alarak. Jesry yavaş yavaş Fraa Gratho'nun yaklaşık son bir saattir uzay giysilerinin montajını yapmakta olduğu yere doğru yürüdü. Tamamlanmış gibi görünen bir tanesine yaklaştı ve giysinin sırt çantasının içine

takılmış yeşil metal kutuya tokat attı. "Sıvı oksijen! Tam dört saatlik malzeme işte burada"

"Kullanırken disiplinli olmanız halinde!.." diye ekledi Suur Vay.

"Sıvı mı!? Kriyojende olduğu gibi mi?" diye sordu Sammann.

"Elbette"

"Ne kadar süre soğuk kalacak?"

"Uzayda mı? Öyle bir sorun yok. Yakıt hücresi, soğutucuyu çalıştırmak için yakıtı olduğu sürece soğuk kalacak" Kırmızı kutuyu tokatlayarak devam etti, "Sıvı hidrojen. Kolay açılır, kolay kapanır!" Döndürerek açıp bize karmaşık mandallama ve conta donanımını gösterdi ve sonra döndürerek yerine geri taktı.

"Öyleyse mevcut oksijen için yakıt hücresiyle mi yarışıyoruz?" diye sordu Arsibalt.

"Bunu bir işbirliği olarak düşün"

"Peki atık ürünler?" diye sordu birisi; ama Jesry hazırdı. "Karbondioksit burada arındırılıyor" Beyaz bir kutuyu söküp etraftakilere salladı. "İşi bittiğinde yeni bir tane çakıyorsunuz. Sonra, bunu seveceksiniz, eskisini bakıcıya uzatıyorsunuz" Uzay giysileriyle aynı sınıfa ait ancak farklı türden gibi görünen ayrı bir parça teçhizata doğru ilerledi. Depolar ve kutular için her yerinde renk kodlu yuvalar vardı. "Bu temizleyiciden gelen CO_2 yi kurutur. Bu çubuk renk değiştirdiğinde..." kutunun yan tarafındaki bir göstergeyi işaret ederek, "tekrar kullanıma hazırdır"

"Bu cihaz aynı zamanda hava ve yakıt deposu mu?" diye sordu Suur Vay, oksijen ve hidrojen kutularını gözüyle işaret ederek.

"Varsa, alacağın yer burasıdır" dedi Jesry. "Bir sidik torbasına ve bir enerji kaynağına, genelde güneş panelleri ama bizim durumumuzda küçük bir nükleer reaktöre bağlı olması gerekiyor. Suyu hidrojen ve oksijene ayırıyor, bunları sıvılaştırıyor ve üzerini tokatladığınız herhangi bir depoyu dolduruyor. Ve temizleyicileri tekrar kullanmak için ısıyı kullanıyor, dediğim gibi. Aynı şekilde, atık torbalarınız dolduğu zaman, gerçi bunu daha sonra tartışacağız ama onları buraya takıyorsunuz..." titiz bir şekilde bir dizi sarı teçhizata işaret ederek.

"Giysilerimizin içine dışkılayacağımızı mı söylemeye çalışıyorsun?" diye sordu Arsibalt.

"Praksisin bu olağanüstü özelliğini göstermeye gönüllü olduğun için teşekkür ederim!" dedi Jesry. "Lio ve Raz, fraanıza biraz mahremiyet sağlayabilir misiniz acaba?"

Ben ve Lio, Arsibalt'ın cüppesini bıraktığı yerden kaldırıp tulumunu değiştirirken yukarıya doğru tutarak üzerimizde gerdik. Bu arada Jesry

oldukça büyük bir uzay giysisi alıp yuvarladı. Kendisinin Giyinme Teçhizatı adını verdiği, yuvarlanan acayip bir alete asılıydı. Giysi, kocaman kaskatı bir yapıdan ibaretti; üst tarafı buzdolabı kapısı gibi menteşelenmiş olan Baş ve Gövde Birimi veya kısaca BGB. Her bir kol ve her bir bacak birçok kısa, gergin, ipe dizilmiş boncuklar gibi ampülümsü kaplardan inşa edilmişti. Benim çekimlerden hatırladığım uzay giysilerinden ve Cennet Bekçisi'nin üzerindekinden farklı bir görüntüsü vardı: bu biraz daha büyük, daha yuvarlak ve güven verici sağlamlıktaydı. Bir diğer büyük farklılık, en azından estetik olarak bu giysi, Jesry'nin üzerinde çalıştığı tüm diğer giysiler gibi mat siyah renkteydi.

Arsibalt, ellerini stratejik olarak yerleştirilmiş korkuluk çubuğunu yakalamak için kaldırarak ve giysinin arka kapısının eşiğinde asılı duran bir basamağı iterek ve tırmanarak Giyinme Teçhizatı'na doğru bir adım attı. Şaşırtıcı bir şekilde hevesliydi. Belki de Devşirilmeden önce seyrettiği kurgu bilim çekimleri hatırlıyordu veya belki de sadece çıplak olmaktan hoşlanmıyordu. Biraz da Jesry'nin yardımıyla bir ayakucunu, sonra da ötekini BGB'nin tabanındaki bacak deliklerine soktu ve kendisini de bu deliklerin içine soktu. Ayakları aşağı indiğinde sert bölümler farklı biçimlerde hareket etti. Her bir hazne yanındakine hava geçirmez mil yatağıyla bağlı gibi görünüyordu. Dirseklerin ve dizlerin karmaşık eklem mekanizmasına gerek olmaksızın normal bir şekilde bükülebilmesi için her biri bağımsız olarak dönebiliyordu. Arsibalt şimdi her zamankinden daha tombul görünüyordu. Bölümlerin birbirlerine zıt yönde dönerek harekete izin verişini göstermek için bize bakarak önce bir bacağını sonra ötekini esnetti.

"Kalçalarını ve belini saran torbalara dikkat etmeni istiyorum" dedi Jesry, BGB'nin iç duvarlarından esnek bir şekilde sarkan lastik görünümlü bir şeye işaret ederek. "Birkaç dakika içinde bunlar dünyanı sarsacak"

"Öyle görünüyor" dedi Arsibalt, önce bir elini sonra da diğerini kör yarımkürelerin, elsiz bacakların içinde sonlanıyor gibi görünen kol yapılarının içine iterken. Şimdi bütün görebildiğimiz onun sırtı ve poposuydu. Jesry kapıyı onun üzerine kapatarak bize bir iyilik yaptı.

Şimdi fraamızın uygun hale gelmesiyle, ben ve Lio cüppeyi aşağı indirdik ve sonra Arsibalt'ın ön tarafına dolaştık. Boğuk sesini güçlükle duyabiliyorduk. Jesry, göğüs tarafındaki bir sokete bir kablo taktı ve bir amplifikatörü açtı. Arsibalt'ı hoparlörden duyduk: "Ellerimin aşağılarda öğreneceği çok şey var; keşke yaptığım şeyi görebilseydim"

"Bunu tekrarlayacağız" diye söz verdi Jesry. Giysinin ön tarafındaki gösterge dizisini incelemekle ve fraasının içeride oksijensiz kalmamasını sağlamakla meşgul olduğundan dikkati dağınık bir şekilde cevap verdi. Ötekilerin de Arsibalt'ın ön tarafına bakıp eğlendiğini farkettim ve bu yüzden o tarafına geçip küçük düz çekim ekranının göğsününün ortasına yerleştirildiğini anladım. Başlığın içindeki çekicinin gönderdiği, Arsibalt'ın canlı yayınını gösteriyordu.Yakın mesafeden balıkgözü kamerayla çekildiği için oldukça çarpık görünüyordu ancak opak sisli camdan yapılmış yüz maskesinden başka bakacak bir şey sağlıyordu bize. "Ne olur söyleyin, ağzımın önündeki şu hortum başları da nedir?" diye sordu Arsibalt, gözleri aşağıya çevrilmiş incelerken.

"Soldaki, su. Sağdaki, yiyecek ve garanti edildiğine göre ilaçlar. Ortadaki büyük olan, atık deliği."

"Atık ne?"

"İçine çıkarıyorsun. Iskalama."

"Yaa." Arsibalt'ın gözleri, yüz maskesinden ellerinin olması gereken yere bakmak için yukarı kalktı. Pat diye bir kapak açıldı. Dev metal bir örümceğe benzeyen bir şey, bacaklarını vurarak içinden fırladığı için hepimiz geriye sıçradık. Bir daha bakınca bunun iskeletimsi bir el olduğu anlaşıldı: kemikler, eklemler, doğal elin hareketlerini taklit eden tendonları vardı; ancak parmakların ucundaki siyah plastik yastıklar sayılmazsa hepsi de makineyle yapılmış, siyah anotlanmış metalden imal edilmişti ve derisizdi. Bacağın ucuna sabitlenmiş olan bir bilek ekleminden dışarı uzanıyordu. Önce seğirdi ve spazm geçirir gibi düşüverdi. Eklemler birer birer Arsibalt'ın kontrolüne geçiyordu ve gerçek bir el gibi hareket etmeye başlamıştı. Arsibalt'ın öteki kolu yukarı kalktı, kapak açıldı ve içinden başka bir el çıktı. Bu el daha az insansıydı; küçük aletlerle donatılmıştı.

"Ellerinle ne yaptığını açıkla" diye istekte bulundum.

"Kolların uçları geniş" dedi Arsibalt. "Elimi içine sokabileceğim bir tür eldiven var. Hepinizin görebildiği iskeletimsi ele mekanik olarak bağlı"

"Sade mekanizma mı?" diye sordu Sammann. "Servo yokmu?"

"Tamamıyla mekanik" dedi Jesry. "Kendiniz bakın." Hepimiz yakından bakmak için etrafına toplandık. İskeletimsi el, Arsibalt'ın giydiği iç eldivene doğrudan bağlı olduğu, bizim etrafına toplandığımız, kol ve bacağın içinde kaybolan birçok metal şerit ve itme koluyla hareket ettiriliyordu.

"Bir bakıma kolay" Fraa Osa'nın kararıydı, "fakat çok karmaşık."

"Evet. Hava geçirmez mühürler dışında bütün bu şeyler, elinde bolca vakit olan bir ortaçağ ustası tarafından yapılmış olabilir" dedi Jesry. "Neyse ki matik dünyanın bolca ortaçağ ustası var. Ve ister inanın ister inanmayın, böyle bir şeyi yapmak aslında hiçbir işe yaramayan basınçlı uzay giysisi yapmaktan daha kolaydır"

"Bacağın ucunda başka kontroller de var" diye üsteledi Arsibalt. "Elimi eldivenden çıkarırsam..." İskeletimsi el kıpırdadı ve sonra gevşedi. Bacağın ucundaki depolama bölmesine toplanıverdi ve ardından kapak bunun üzerine kapandı. "Şimdi" dedi Arsibalt, "her türlü anahtar ve düğmeyle dolu olan bacağın iç yüzeyini elimle yokluyorum"

"Onlara dikkat et" dedi Jesry. "Giysinin işlevlerinin çoğu ses komutlarıyla kontrol ediliyor; ama bunu geçersiz kılan karıştırmak istemeyeceğin el kumandaları da var"

"Peki, göremediğimiz için bu düğmeleri ve belirsiz şeylerin hepsini nasıl ayırt edeceğiz?" diye sordu Arsibalt ve bacağın içinde eliyle yolunu bulurken gözlerinin amaçsızca etrafa bakındığını çekim ekranında görebiliyorduk.

"Onların çoğu parmak uçlarıyla alfasayısal veri girmek için klavyedir. Samımann onu hemen kullanabilecektir. Geri kalanımız yazı yazmak için işaret parmağımızı kullanmak durumunda kalacağız"

"Öyleyse, genel olarak ne düşünüyorsun? Kendini nasıl hissediyorsun?"

"Şaşırtıcı bir şekilde rahat!.."

"Dikkat ettiğiniz gibi giysi size oldukça az yerden temas ediyor" dedi Jesry. "Bu, konfor için ve iç sıcaklığınız basit bir havalandırma sistemiyle düzenlenebilsin diyedir. Cennet Bekçisi'nin giymek zorunda kaldığı tüplü giysinin ilerisindedir; ancak dokunduğu yerlerde gerçekten sizi yakalar. *Sıhhi eleme döngüsü başlasın* sözcüklerini söyle."

"Sıhhi eleme döngüsü başlasın" diye tekrar etti Arsibalt, bu hantal tümcenin sonuna gelirken artan bir ürpermeyle. SIHHI ELEME DÖNGÜSÜ sözcükleri yüzünün çekimini gösteren panelde görüntülendi. Gözleri büyüdü. "Aman Tanrım!" diye bağırdı.

Herkes güldü. "Neler olduğunu açıklamak ister misin?" dedi Jesry.

"Daha önce bana açıkladığın şu hava torbaları; şiştiler. Belim ve üst kalçalarımın etrafında."

"Leğen kemiği bölgen şimdi giysinin geri kalan bölümünden tamamen yalıtılmıştır" dedi Jesry.

"Öyle mi!"

"Yapılması gerekeni yapabilirsin"

"Gösterinin o bölümünü geçebiliriz sanırım, Fraa Jesry"

"Nasıl istersen. 'Sıhhi eleme döngüsü bitsin' de!.."

Arsibalt bunu söyledi, onun tepkisini görünce yine hepimiz güldük. "Bana sıcak su püskürtülüyor. Önden ve arkadan"

"Evet. Erkekler ve kızlar aynı muamaleyi görüyor, ister beğenin ister beğenmeyin" dedi Jesry. Jesry şimdi giyinme teçhizatının parçası olan kalın bir hortumu aşağı çekti ve giysinin anatomisinin pek de vakarlı olmayan bir yerine taktı. "Kullanacak sonsuz vakum boşluğumuz yok; bu yüzden taklit ediyoruz" Bir anahtarı açtı ve vakum temizleyici birkaç saniye uğuldadı. Çekim ekranında biraz daha komedi gerçekleşti. Arsibalt şimdi şiddetli hava kurutması yapıldığı bilgisini veriyordu bize. Sonra: "Bitti. Torbalar söndü"

"Biliyoruz" dedi Sammann, durum göstergesini okuyarak.

"Bunu her yaptığınızda bir miktar hava harcarsınız; bu yüzden idareli kullanın" diye bizi uyardı Jesry. "Ancak mesele şu..."

"Bakıcı çalışıyor olduğu sürece bu şeylerin içinde uzun süre yaşayabiliriz" dedim.

"Evet"

"Bu giysi Cennet Bekçisi'nin giydiğinden tamamen farklı" dedi Fraa Osa. "Daha gelişmiş"

"Güzel yapılmış" dedim. Cord'un burada olmasını diledim çünkü arka kapı eşiğinin altında kalçalarını ve omuzlarını özgürce döndürmesini mümkün kılarak Arsibalt'ın belini çevreleyen devasa halka mil yatağını görse hayran kalırdı.

"Kelimenin tam anlamıyla inanılmaz" Arsibalt'ın vardığı karardı. "Konsay'daki fraalarımızı ve suurlarımızı ne kadar değerli görürsem göreyim, bu kadar kısa süre içinde bu kadar karmaşık bir şeyi tasarlamış olabileceklerine inanamıyorum"

"Tasarlamadılar" dedi Jesry, "bu giysi, son ayrıntısına kadar yirmi altı yüzyıl önce tasarlandı"

"Büyük But için mi?" diye sordu Sammann.

"Aynen. Ve *o* Konsay'ın buna ayıracak bolca senesi vardı. Planlar Azuz Rab'ın yerinde arşivlendi ve Üçüncü Talan sırasında ömürleri boyunca kitapları sırtlarında taşıyan fraalar ve suurlar tarafından muhafaza edildi. Geçen yıl, Geometriciler Arbre etrafında yörüngeye oturdukları zaman, sadece programı yeniden başlatabilmek için bizim hiç haberdar olmadığımız küresel çapta Celpler olmuş. Bunları..." Arsibalt'ın omzuna bir şaplak attı "ve şunları inşa etmek için akıl almaz ölçekte para harcanmış." Manyifik'e doğru el salladı. "Ek yerlerine dik-

kat edin." Arsibalt'ı hepimizin sırtını görebileceğimiz biçimde olduğu yerde döndürdü ve manyifikteki yapı pabuçlarıyla aynı konfigürasyonu olan bir üçgen soket dizisine işaret etti. "Biri ötekine takılıyor; birleşik bir birim oluyor. Böylece möbleye, hızlanma koltuklarına ihtiyacımız yok. Giysideki hava yastıkları fırlatma sırasında etkiyi azaltmak için vücudumuza doğru şişecek"

"Etkileyici" dedi Sammann. "Bu şeylerin içinde yapamayacağımız tek şey etrafta gizlice dolaşabilmek olacak!.."

Herkes ona boş gözlerle baktı. Sammann sırıttı ve canlı çekimlerle, alfasayısal ekranlar ve durum lambalarıyla aydınlanan Arsibalt'ın göğsünü işaret etti. "Birçok şey gizli operasyonu diskalifiye ediyor"

Gratho öne adım attı; köprücük kemiği seviyesinde BGB'den çıkıntı oluşturan, güçlükle farkedilebilen bir çıkıntıyı tuttu ve aşağı çekti. Toplanabilir siyah ekran harekete geçti, aşağı kaydı ve bel halkasının hemen üzerindeki bir yere kilitlendi. Işıkların ve ekranların hepsi şimdi gizlenmişti. Arsibalt tepeden tırnağa mat siyah renkteydi; sanki ıslak kömürden heykeli yapılmış gibiydi.

"Bu olağanüstü!.." dedi Osa, "siz, Fraa Jesry, Cennet Bekçisi'yle yukarı gittiğiniz zaman var bile olmayan bu şeyleri düşününce"

Jesry başıyla onayladı. "Şimdi bunlardan on altı tane var"

"Ama biz on bir kişiyiz!" diye bağırdı Arsibalt hoparlöründen. Onun orada olduğunu unutmuştuk. İskelet eli beline gitti, ekran mandalını buldu ve çekimi ortaya çıkarmak için birden çekiverdi. Onun bildik patlak gözlü şaşkın ifadesi komik bir şekilde büyük görünüyordu.

"Bu doğru" dedi Jesry.

"Bunun önemi gayet açık olmalı" dedi Lio, "ama ben yine de telaffuz edeceğim: bunu berbat edemeyiz. Aynı hikâye füze fırlatma rampaları için de geçerli. Bunlar askeri sırdı. Arbre hakkındaki bilgilerini neredeyse hepsini popüler kültürün uzaya sızmasından elde eden Kaide'nin bunların varlığından haberdar olması için bir neden yok. Bunlar özellikle yukardan görülmesi zor olacak şekilde yapılmışlar; ancak bunlardan bir tanesi fırlatılır fırlatılmaz bunun ısı imzası Geometriciler tarafından farkedilecek ve bunlardan haberdar olacaklar; bu yüzden hepsinin aynı anda fırlatılması veya hiç fırlatılmaması gerekiyor. Birkaç yüz tane var. Bunların hepsi bugünden itibaren üç gün içinde aynı fırlatma penceresi içinde yukarı gönderilecek. Bunlardan on iki tanesi bu hücrenin üyelerini taşıyan 'manyifik'lere takılacak. İhtiyacımız olacak teçhizatı ve tüketim malzemelerini çok az sayıda başkaları taşıyacak"

"Ya geri kalanlar?" diye sordu Sammann.

Lio hiçbir şey söylemedi fakat bana bir bakış fırlattı. Her ikimiz de Her şeyin Katilleri'ni düşünüyorduk. "Tuzaklar ve yem" dedi en sonunda.

"Oraya çıktığımızda ne yapmamız isteniyor?" diye sordu Arsibalt.

"Birkaç başka kargoyu, bizi yeni bir yörüngeye, yani *Daban Urnud*'la randevuya götürecek olan bir yörüngeye oturtacak bir itici platforma takviye yapmamız; ki ben bu platformu bir 'taşıt' olarak adlandırmayacağım" dedi Lio.

"O kadarını tahmin edebilirdik" dedi Jesry. "Fraa Arsibalt'ın sorduğu şey aslında..."

Fraa Osa Lio'ya *müsadenle* diyen bir bakışla ileri adım attı. Vadili liderden pek bir söz duymamıştık ve bu yüzden herkes onu görebileceği bir yere geldi. "Sizin gibiler için en büyük zorluk, verilen işlerin tamamlanması değil, bütün planı bilmemekten kaynaklanan küçük düşme ve belirsizlik olacak. Bu duygular size zorluk çıkarabilir. Şimdi sadece bütün planın size hiçbir zaman açıklanmayabileceğinin, açıklansa bile planda kusurlar olabileceğinin bilincinde yola devam etmek veya çekilip başka bir kişinin size ayrılmış olan uzay giysisini doldurmasına izin vermek arasında seçim yapmak zorundasınız." Ve sonra geri adım attı. Hepimiz kararımızı verirken bir dakika kadar sessizlik oldu; tabi eğer kafamızın içinde olup bitenler için doğru sözcük buysa. Gerçek karar vermeyle bağlantılı duyguların hiçbirini hissetmiyordum. Şu anda bu gruptan ayrılmak kesinlikle düşünülemezdi. Verilecek bir karar yoktu. Hayatını bu gibi durumlara hazırlanmaya adamış olan Fraa Osa bunu çok iyi biliyordu hiç şüphesiz. *Aslında* bizim bir karar vermemizi istemiyordu. Makul ve diplomatik bir şekilde çenemizi kapatmamızı söylüyor ve dikkatimizi eldeki duruma vermemizi istiyordu.

Ve böylece kamyon gelip bizi havalanına götürene kadar günde on sekiz saat yaptığımız iş buydu. Sıradan bir gözlemci bizim bu sürenin sadece yarısında çalıştığımızı ve bunun dışında video oyunu oynadığımızı düşünebilirdi. Avluya bitişik olan hücreler üç tarafını çevreleyen büyük çekim ekranlarına bağlı Sentaktik aygıtlarıyla donatılmıştı (editöre not==> şöyle bir yer: http://gizmodo.com/5302024/giant-wraparound-screen-shows-air-traffic-in-real+time/gallery/). Her birinin ortasında bedenden ayrılmış uzay giysisi kollarının tutturulduğu bir koltuk vardı. Ellerimiz bu kollara takılı, kontrollere ulaşır halde bu koltukta sırayla oturacaktık. Bize giysinin Sentaktik aygıtı vasıtasıyla görüntüye bindirileceği söylenen her çeşit gösterge ve işaretlerle dolu olan, alçak yörüngede dönerken yüz maskelerimizden görebileceğimiz

şeylerin bir simulasyonu etrafımızdaki ekranlara yansıtılmıştı. Parmaklarımız altındaki kontroller, yörüngeye ulaşır ulaşmaz hızla hareket edebilmemiz ve belli işleri yapabilmemiz için manyifiklerdeki iticilere eklenebiliyordu. Sol elin altında, bir kızakta serbestçe dönebilen küçük bir küre vardı; sağ elin altında, aşağı bastırılıp yukarıya çekilebilen dört yöne hareketli çubuk vardı. Sol taraftaki, yönetmesi son derece kolay olan giysinin dönüşünü kontrol ediyordu. Sağ taraftaki, olduğu yerde dönmenin aksine uzayda hareketi kontrol ediyordu. Bu aldatıcı olabilirdi. Yörüngedeki şeyler alışık olduğumuz biçimde davranmıyordu. Sadece bir örnek verecek olursam: aynı yörüngedeki başka bir cismi takip ediyor olsaydım, doğal içgüdüm ileri gönderecek bir iticiyi ateşlemek olurdu; ancak bu beni *daha yüksek* bir yörüngeye çıkarırdı ve böylece peşinde olduğum şey çok geçmeden benim aşağımda kalırdı. Bizim burada bildiğimiz her şey yukarıda yanlış olacaktı. Orolo'nun dizinin dibinde yörünge mekaniği öğrenmiş olanlarımız için bile bunu kavramanın tek yolu bu oyunu oynamaktı.

"Bu aldatıcı" Jules'un yaptığı yorumdu. Ben ve o şu odaların birindeydik. Oyunu oynamakta ben çabucak iyi duruma gelmiştim; zira ben temel teoriyi biliyordum ve bu yüzden ötekilere yardım etmek benim rolüm olmuştu. "Sol el büyük etki yapıyor gibi" Küçük küreyi döndürdü. Arbre ve etrafımızda 'yörünge'deki öteki şeylerden oluşan ekranlardaki görüntü çılgınca seğirirken gözlerimi kapatıp yutkundum. "Bununla birlikte altı faktörde en küçük bir değişiklik olmadı aslında" Taklit ekranının alt tarafına dizilmiş altı rakamlık diziden bahsediyordu: benim Yemekhane mutfağında Barb'a öğretmiş olduğum altı rakamın aynısıydı.

"Bu doğru" dedim, "Ne kadar dönersen dön bu yörüngesel faktörleri değiştirmeyecektir, ki önemli olan şey de budur *aslında*." Sağ altaki altı yollu bir gösterge yanıp sönmeye başladı, ki bu da Jules'ün joystik olarak adlandırdığı, mantarla oynamak için öteki elini, onun deyişiyle sağ eli kullandığını anlatıyordu bana. Altı yörünge faktörü dalgalanmaya başladı. Rakamlardan biri yeşilden sarıya döndü. "Aha" dedim, "eğim açını bozdun. Artık düzlem dışındasın"

"Uzun vadede çok önemli" dedi, "fakat şimdilik aldatıcı büyüklükte bir farklılık gözlemlemiyorum"

"Aynen. Fakat ilerletmeme izin ver ki ne olduğunu sana gösterebileyim." Bende sonraki yarım saati on saniyeye sıkıştıran, simulasyonu hızlı ileri almak için kullandığım eğitmen kontrol paneli vardı. Öteki uydular bizden o kadar uzağa sürüklendiler ki görüşten kayboldular. "O

kadar uzaklara gittiğinde arkadaşlarını göremezsin veya onları yemlerin hiçbirinden ayırt edemezsin..."

"Kayboldum" dedi açıkça. "Geriye doğru çalıştırabilir misin?"

"Elbette." Eğim açısını bozduğu anın hemen sonrasına kadar simülasyonu geriye sardım.

"Bunu nasıl düzeltebilirim... şöyle mi acaba?" diye mırıldandı ve joystikle bir şey denedi. Eğim açısı biraz daha kötüleşti ve eksantriklik sarıdan kırmızıya atladı. "Tüh..." dedi "şimdi altıda iki taneyi berbat ettim"

"Az önce yaptığının tam tersini yapmayı dene" diye öneride bulundum. Karşı iticiyi ateşledi ve eksantriklik düzeldi; ancak eksen elipsin uzun yarısı kötüleşti. "Tam bir bilmece" dedi. "Uzay mekaniği yerine ne diye dilbilim öğrendim ki sanki? Beni dilbilim bu kusursuz karmaşanın içine soktu; şimdi sadece fizik dışarı çıkarabilir"

"Yukarısı nasıl bir şey?" diye sordum ona. Öfkelenmeye başlamıştı ve kısa bir aranın ona iyi gelebileceğini düşündüm.

"Ah, sen modeli görmüşsündür eminim. Sizin teleskoplarınızla izlenebilen dış taraflarda bu çok kesin. Elbette, Kırk Bin kişinin çoğu onu hiç görmemiştir. Sadece bütün hayatlarını geçirdikleri Küreyığın'ın içindekiler" *Daban Urnud*'un kalbinden bahsediyordu: yapay yerçekimi üretmek için dönen bir merkez eksene toplanmış, her biri bir kilometre çapında on altı tane boş küre.

"Sorduğum şey bu işte" dedim. "On bin kişilik Laterre cemaati nasıl bir şey?"

"Şimdi Fulcrum ve Kaide arasında bölündü." Fulcrum, Fthosluların önderlik ettiği muhalefet hareketiydi.

"Ama normal zamanlarda..."

"Biz buraya gelene ve Kaide ile Fulcrum'un konumları zorlaşana kadar bir üniversitesi veya araştırma laboratuvarı olan şirin bir taşra kasabasıydı. Her bir 'küre'nin yarısı su dolu. Su, yüzen evlerle kaplı. Bunların çatısında yiyeceğimizi yetiştiriyoruz; ah, canım ev yemeği çekti!"

"Her ırkın dört küresi var sanırım?"

"Resmi olarak evet; ama elbette cemaatlerin biraz karışması sözkonusu. Gemi yavaş gittiği zaman, komşu kürelere katılmak için belli kapıları açarız ve isteyen bunların arasında serbestçe dolaşır. Laterre'in kürelerinden birinde bir okulumuz var"

"Öyleyse çocuklarınız mı var?"

"Elbette çocuklarımız var ve onları çok çok iyi yetiştiriyoruz; eğitim bizim için çok önemlidir."

"Keşke bunun daha iyisini Arbre'da yapsaydık" dedim. "Surdışında yani."

Jules bunu biraz düşündü ve omuz silkti. " Bir ütopya tarif etmediğimi anla! Biz gençlerimizi sırf soylu ideallere saygı olsun diye yetiştirmiyoruz. Hayatta kalmak ve *Daban Urnud*'un yolculuğuna devam etmesini sağlamak için onlara ihtiyacımız var. Urnudlu, Trolu, Laterreli ve Fthoslu çocuklar arasında Komuta içindeki iktidar mevkileri için rekabet var"

"Bu dilbilim gibi alanlara kadar uzanıyor mu?" diye sordum.

"Evet, elbette. Ben stratejik bir varlığım! Yeni evrenlere yol bulmak ve yeni Gelişler gerçekleştirmek, Komuta'nın Varoluş Nedenidir ve bir Geliş'te onların işine bir dilbilimciden daha çok yarayacak hiçbir şey yoktur"

"Elbette" dedim. "Öyleyse sizin on bin kişilik kasabanız insanların evlenebileceği kadar büyük veya her ne yapıyorsanız..."

"Evleniyoruz" diye onayladı. "Veya en azından yeteri kadarımız evleniyor ve on bin kişiyi sürdürmek için çocukları oluyor"

"Peki ya sen?" diye sordum. "Evli misin?"

"Evliydim" dedi.

Öyleyse boşanmalar da vardı. "Çoluk çocuk?"

"Hayır. Henüz yok. Artık hiç olmayacak"

"Seni evine götüreceğiz" dedim ona. "Belki orada yeni birisiyle tanışırsın"

"Onun gibisi olmaz" dedi. Sonra çok çarpık bir bakışla omuz silkti. "Ben ve Lise birlikteyken, her zaman böyle şeyler söylerdim. Şirin boşsözler. 'Ah, senin gibisi yok aşkım!'" Burnunu çekti ve başını çevirdi. "Samimiyetsiz bir şekilde değil elbette"

"Elbette değil."

"Ama onun göçüş biçimi gerçeği çok net ve açık hale getirdi; onun gibi birisinin sahiden olmayacağı gerçeğini. Ve on bin kişilik bir cemaat içinde, kendi evrenindeki köklerinden sonsuza kadar kopmuş halde, eh, onların hepsini tanıyorum, Raz. Benim yaşımdaki bütün kadınları. Ve aslına bakacak olursan benim ve senin durduğun evrende, benim Lise'ın gibi birisi yok." Şimdi gözyaşları serbestçe yüzünden aşağı süzülüyordu.

"Çok üzgünüm" dedim. "Kendimi aptal gibi hissediyorum. Eşinin *ölmüş* olduğunu anlamadım"

"O öldü" diye onayladı. "Biliyorsun, onun bedeninin ve yüzünün fotoğraflarını Konsay'ın her yerinde gördüm."

"Tanrım!.." diye bağırdım. Dini antlar söyleme alışkanlığım yoktu ama yeterince güçlü hiçbir şey düşünemedim. "Orithena'daki sondanın içindeki kadın..."

"O benim Lise'mdi" dedi Jules Verne Durand. "Benim karım. Sammann'a daha önce anlattım" Ve sonra duygularını kontrol edemez hale geldi.

Jules ve ben, simulasyon Arbre'dan ve simulasyon aydan yansıyan taklit güneş ışığı dışında görecek hiçbir şeyin olmadığı karanlık bir odada birlikte oturuyorduk. Uzay giysileri içindeki simulasyon insanlar sessizce etrafımızda sürükleniyordu. Hıçkıra hıçkıra ağlarken çömelmişti.

Biyolojik etkileşim mümkün olmasa da Geometricilerle basit fiziksel yollarla etkleşimde bulunmayı Mesa'daki sohbetlerden hatırlıyordum. Yanına gittim ve ağlaması durana kadar Laterreliye kollarımla sarıldım.

"Bana anlattı" dedim Sammann'a daha sonra.

Kimden ve neden bahsettiğimi hemen anladı. Göz temasını kopardı ve başını salladı. "O nasıl?"

"Daha iyi... iyi bir şey söyledi"

"Neymiş?"

"Ben Orolo'ya dokundum. Orolo Lise'ye dokundu; onun için kendisini feda etti. Ben Jules'a dokununca, bu..."

"Bir çemberi kapatmak gibi."

"Evet. Onun bedenini nasıl hazırladığımızı anlattım. Ona gösterdiğimiz saygıyı. Bunları duymak hoşuna gidiyor gibiydi"

"Bana uçakta anlattı" dedi Sammann. "Bana başkalarına anlatmamamı söyledi"

"Hayatında onun gibi birisi var mı, Sammann?" Birlikte geçirdiğimiz süre boyunca böyle konuları hiç açmamıştık.

Kıkır kıkır güldü ve başını salladı. "*Onun* gibi mi?" Hayır. *Onun* gibi değil. Bazen birkaç kız arkadaş. Bunun dışında sadece aile. Italar, eh, aileye biraz daha düşkündür." Söylediğinde bir tuhaflık hissederek duraksadı. Ayutlarla olan zıtlık çok barizdi.

"Pekâlâ, bu durumda, öteki çemberi de kapatmama yardımcı olabilir misin?"

Omuz silkti. "Denemekten mutlu olurum. Neye ihtiyacın var?"

"Önceki gün Ala'ya bir mesaj gönderdin. Uçak kalkmadan hemen önce. Ben biraz, nasıl söylesem... utangaçtım"

"Özel ağ olmaması yüzünden" dedi. "Evet, bunu anlayabildim"

"Ona başka bir mesaj gönderebilir misin?"

"Elette. Ama son gönderdiğinden daha özel olmayacak"

Hafifçe güldüm. "Evet. Her şeyi düşününce, bu yine de kabul edilebilir bir şey"

"Tamam. Ala'ya ne söylememi istiyorsun?"

"Eğer dördüncü bir hayatım olursa, onunla geçirmek istediğimi"

"Vaay!" diye bağırdı ve sanki ona tokat atmışım gibi gözleri parladı. "Fikrini değiştirmeden önce bunu yazayım"

"Şimdi tek yaptığımız şey ileri gitmek" dedim, "fikir değiştirmek olmayacak."

> Kazıklamak: Askeri argo. En tipik haliyle, yörüngeden yoğun malzemeden yapılmış bir kazık atarak bir gezegenin yüzeyindeki bir hedefi bombalamak. Kazığın hiçbir hareketli parçası veya patlayıcısı yoktur; tahrip ediciliği, son derece yüksek hızının bir sonucudur.
>
> SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Yörüngeye yolculuğun tamamını, roketin başarısızlığa uğradığına ve ölmenin böyle bir şey olduğuna ikna olmuş biçimde geçirdim. Tasarımcıların pencereler veya çekim yayınları gibi süsleri koymak için zamanları veya bütçeleri yoktu: işlevleri manyifiki şiddetli rüzgârdan korumak, yolculuğun tamamını mutlak karanlıkta ve bilmezlik içinde geçirmemizi sağlayarak bütün ışığı engellemek ve titreşmek olan ince bir dış kabuk, sadece bir kaplama vardı. Son iki işlev, dehşeti artırmak için birleşmişti. Beyaz bir fıçının içindeki beyaz suda aşağıya inerken ne hissedeceğinizi düşünün. Bunun üstüne, eski bir sandığın içine mıhlanmış ve sonra yoğun trafikte sekiz şeritli otobana üst geçitten atıldığınızı düşünün. Şimdi de pamukla doldurulmuş bir giysiyi giydiğinizi ve Çınlayan Vadi'de değnek dövüşü eğitiminde kullanıldığınızı düşünün. Son olarak, başınıza yapıştırılmış devasa höparlörler ve kalıcı işitme kaybı eşiğinin iki katı kadar bunlara saf parazit uygulandığını hayal edin. Şimdi de bütün bu duyumları birbirinin üstüne koyun ve bunların on dakika devam ettiğini hayal edin.

Bunun hakkında söyleyebileceğim tek olumlu şey; karanlıkta sırtüstü uzanmış, cenin konumunda sıkıştırılmış ve kemerle bağlanmış, ölmeyi *bekleyerek* geçirdiğim önceki saatten çok daha iyi olmasıydı. Bununla kıyaslandığında *gerçekten ölmek* çocuk oyuncağı gibi kalırdı. En tatsızı ve geçmişe bakıldığında en can sıkıcısı zamanımı geçirdiğim felsefik düşüncelerdi: Orolo'nun ölmesinin ve Lise'nin ölmesinin beni kendi ölümümü kabul etmeye hazırlamış olması. Ala'ya mesaj gönder-

miş olmamın iyi olduğu. Bu evrende ölsem bile başka bir evrende yaşamaya devam edebilecek olmam...

Bir kaçak yolcu bir boruyla sırtımdan vurdu. Hayır, durun bir saniye, bu patlayan motordu. Hayır, aslında bu dış kaplamayı patlatan patlayıcı kargoydu. Bir patlayıcı ağı, karanlığı dörde böldü, sonra dışarıda toplamak için genişledi. Kaplamanın dört taçyaprağı arkadan düştü ve kendimi aşağıya, Arbre'a bakar halde buldum. Sarsıntının armonik seslerinin birazı (hava türbülansı) azalmış, ötekiler (yanma odası değişkenliği) kötüleşmişti. Buraya kadar hızlanma, sarsıntıya kıyasla büyük sorun olmamıştı ama füzenin motoru yanmasını bitirdiği sırada, yarım dakika kadar çok yoğunlaşmıştı. Manzaranın keyfini sürmeyi zorlaştırıyordu. Başka bir sırt sarsıntısı, hızlandırıcının düştüğünü gösteriyordu. İyi kurtuluş. Şimdi sadece ben ve manyifik kalmıştık. Bir sürelik sürüklenme ve ağırlıksızlık, dümen iticiler devreye girip iç organlarımın bazılarının yerlerini değiştirmiş olsa bile rahatlatıcı bir canlılıkla seviyeyi pat diye doğru yöne çevirdiğinde kesin bir son buldu. Sonra manyifikin motoru uzun yanışına başladığında sürekli artan bir ağırlık hissi oluştu. Bütün açılardan görüldüğü üzere gökyüzü siyahtı. Atmosfer dışındaydım ve taraçanın çatısı ön görüşümü engellemektan başka bir işe yarıyora benzemiyordu; ama manyifikin motoru beni ileri doğru yörünge hızına doğru ittiğinde çatının kenarlarından plazma yaprakları büyüdü ve ilginç hale getirecek kadar yakında, omuzlarımın ve ayaklarımın etrafında seğirdi. Bu, üst atmosferin yolda elektronların atomlarından ayrılacağı kadar büyük bir şiddetle parçalanmasıydı.

Fırlatma yerinde, Büyük Hap'ı (bir iç sıcaklık vericisi) yuttuktan ve kıyafeti giydikten hemen sonra, fırlatma ekibi olarak hizmete zorlanan ayutlar beni sofra beziyle mumyaladı, omuzlarını ayak tabanlarıma destek yaparak beni taraçaya tıkıştırdı ve koli bandıyla bağladı. Yerel mağazanın promosyonları olan tahta metrelerle ölçümler yapmışlardı. Beni aceleyle basılmış, kenarlarında bolca el düzeltmelerinin olduğu belgelerdeki çizimlere uyan bir torba biçiminde sıkıştırana kadar bantlama işlemi devam etti. Sonra da genişleyen köpük yalıtım malzemesin kutularını birleştirip malzemenin dizlerimle göğsüm, popomla topuklarım, bileklerimle yüzüm arasına gelmesini sağlayarak beni belli konumda köpüklemişlerdi. Köpük sertleştiğinde birisi uzanıp görebilmem için plastiği yüz kalkanından sıydırdı, kaskımın üzerine hafifçe vurdu ve iskelet elime maket bıçağı sapladı. Beyaz ve sıcak atmosfer jetinin ayaklarımın santimetrelerce dibinde oynaştığını görünce, ölçümlerin önemi ikinci aşama yanmanın ilk saniyelerinde belirginleşmişti; ancak atmos-

ferin dışına tırmandıkça tamamen ortadan kayboldular. Taraçanın tamamı sıçradı (gerçek anlamda yaylıydı) ve beni bir kapüşon süsü gibi bırakarak uzağa sürüklendi. Sonra, paketleme malzemesinden serbest kalmam için güçlü bir şekilde itildim. Ancak bu yörüngenin hız/zaman eğrisini ezbere bildiğimden, yörünge hızına ulaşmaktan çok uzak olduğumu biliyordum. Hız kazanmanın büyük bölümü, yanmanın son bölümünde gerçekleşecekti, manyifik tükenmiş yakıt biçiminde kütlesinin dörtte üçünü veya daha fazlasını arkasında bıraktığı zaman. Sonra aynı itme gücü, büyük ölçüde azalmış kargoyu iterek Lio'nun neşeyle "ölümcüle yakın" olarak tarif ettiği ivmelenmeyi sağlayacaktı. "Ama sorun yok" demişti, "Sana gerçekten kötü bir şey olmadan önce bilincini yitireceksin"

Etrafa bakınmaya çalıştım. Son üç gün boyunca hayalimde manzaranın müthiş olacağını kurmuştum. İlham verici olacaktı. Yukarıya çıkan öteki roketleri görebilecektim: iki yüz tane, hepsi yukarıya ve doğuya doğru kabaca paralel yönlerde kıvılcım gibi atlarken. Ancak giysinin Jesry'nin giymesine müsade ettiğinden daha fazla hava yastığı vardı; hepsi de başımı ve gövdemi en azından ölüm, sakatlık veya organ yetmezliğiyle sonuçlanması muhtemel bir konuma kilitleyerek en son şişme noktasına kadar şişirilmişti (anlamı: taştan bir yatakta uzanıyordum). Dalağım rahat durabiliyordu; gözlerim, sağ alt tarafta mavi atmosferiyle Arbre'ın biraz parlamasını ve yıldız tarlasından başka hiçbir şey göremiyordu. Gözlerim sulanmaya başladığı zaman bunlar bulanıklaştı ve gözkürelerinin kendileri, Arsibalt'ın içi su dolu bir balonunun üzerine oturması gibi, kendi ağırlıklarıyla ezilerek biçimsizleşti...

Düşüyordum. Asılı kalmıştım. Ölmemiştim. Giysim benimle konuşuyordu. Bir süredir konuşuyordu. "Baskılama sisteminin havasını boşaltmak ve işlemin ikinci aşamasına başlamak için 'Baskıyı Azalt' komutunu ver!" diye öneride bulundu Orthça bir ses defalarca: hazır mesajları kayıt aygıtına okumakla görevlendirilmiş güzel yüzlü bir suur. Onunla tanışmak istedim.

"Ruzzin duzzle" dedim, bunun onu etkileyeceğini düşünerek.

Giysi nefes aldı ve şöyle dedi, "'Baskıyı Azalt' komutunu ver..."

"Rustin Deplo!" diye direttim. Kız sinirlerime dokunmaya başlamıştı. Belki de onunla tanışmak istemiyordum.

"'Baskıyı Azalt' komutunu ver..."

"Baayskıyı. Gözelerenin. Basıkı. Aazal."

Yastıkların havası söndü. "Alçak Arbre Yörüngesine Hoş geldiniz!" dedi ses tamamen farklı bir tonda.

Başım ve gövdem BGB içinde hareket etmekte özgürdü; ama kollarım ve bacaklarım hâlâ bantlanmış ve köpüklü haldeydi. Maket bıçağıyla temizleme işine giriştim. Önce yavaş gidiyordu ama çok geçmeden büyük köpük parçaları ve bant yumakları manyifikden dışarı uçuyor, sürükleniyor ve yakınımda bir yere konumlanıyordu. En sonunda düşük kütleleri ve yüksek dirençleri yüzünden yeniden atmosfere girip yanacaklardı. O zamana kadar Geometricileri şaşırtmak için bolca görsel dağınıklık oluşturacaklardı.

Dağınıklıktan bahsetmişken, etrafımda parlak ışık noktaları görmeye başlıyordum. İki türü vardı: milyonlarca minik kıvılcım (öteki füzelerle yukarı gönderilmiş ıvır zıvır parçalar) ve onlarca büyük, sabit uyarı ışığı. Uyarı ışıklarının bazıları yeterince yakındı ve gözküreleri bunları diskler veya aylar olarak çözümlüyordu. Onların benim ve güneşin konumlandığı yere bağlı olarak bazıları dolunay gibi, bazıları yeni ay gibi, ötekilerse ikisi arasında görünüyordu.

Sağımda, yörüngemle yaklaştıkça sürekli büyüyen bir yarımay vardı. Benimle aynı füze yağmurunda yukarıya gönderilmiş yüz elli metre genişliğinde metal alaşımlı bir plastik balondu bu. Yüz maskemdeki dürbün ağına düşen görüntüsünün büyüklüğünü ölçerek uzaklığını tahmin edebildim: yaklaşık olarak üç kilometre. Hedefim bu olmalıydı.

Kol bölümlerinin içini yoklayarak sol elimi iztopuna, sağ elimi de joystike getirdim. Başka bir ses komutu verip bir anahtara fiskeyle vurarak onaylayana kadar bunlar çalışmıyordu. Bu işlem manyifikin kontrollerini bana verdi. Şu ana kadar bunları tümleşik rehber sistemi yönetiyordu ve yakındaki balonun yönelmem gereken balon olduğunu farz ederek kayda değer bir iş yapmıştı; ancak balona yönelebileceği gözleri veya beyni yoktu. Geometriciler, bizim sefer uydularının sinyalini karıştırmaya devam ettiği sürece beni; ancak bu kadar yakına getirebilirdi. Buradan sonra gözlerim dedektör, beynimse kılavuz sistemi olmak zorundaydı. Sadece sistemin çalıştığını doğrulamak için iztopunu çok az kımıldattım ve iticiler mavi ışık saçıp beni yeni bir konuma döndürdü. Yönümü buldum, Arbre'ın ufuğunu düzelttim, neresinin güneydoğu (yörüngesel yolculuğumun yönü) olduğunu tahmin edip aklımdan hesap yaptım. İyi bir ölçüm için bir kez daha düşündüm ve joystike iki yönde hamle yaptım. Manyifik bana çift taraflı sıkı bir yumruk patlattı. Bunun dışında kötü bir şey olmadı ve şimdi balonun benim görüş alanımda yaptığı şeyi sevdiğim için bunu tekrarlamak istedim; ama fikrimi değiştirdim. Video oyununda sık sık sorun yaşayışım böyle oluyordu: doğru şeyi çok fazla yaparak.

Sadece acil durumlarda kullanılacak uzun menzilli bir telsizim vardı. Onu kapalı tutuyordum. Balon, kısa menzilli sistem çalışacak kadar yaklaştığı zaman, "Ağ taraması" dedim ve bir süre sonra giysi Sammann'ın "Yolculuk nasıldı?" diyen sesiyle boğulan "Ağa Bağlantı kuruldu" biçiminde karşılık verdi.

"Paramı geri istiyorum" dedim ve onun, *herhangi bir kimsenin*, sesini duymam üzerine içimde oluşan çılgın sevinç duygusunu bastırdım. Yüz maskemin altındaki ekrana bakınca (aslında, öyle *görünsün* diye gözkürelerime yansıtılan) kendimin, Sammann'ın ve Fraa Gratho'nun temsili ikonlarını gördüm.Ancak bakarken bunlara Esma'nın yüzü ve sonra Jules'ünki eklendi. Üzerimizde yakınlaşan diğer iki manyifiki görmek için etrafa bakındım. Olanaksız bir düzende uçuyorlardı. Aslında bir tanesi, Esma, ötekini *çekiyordu*. "Jules'ü yakaladım. Sürükleniyordu" dedi Esma. Neyse ki Vadililerin olayları ılımlı bir şekilde olduğundan önemsiz göstermesine alışmıştım. Buraya kadar *tek başıma* gelmeyi anca başarmıştım. Tam bu sırada Esma ise başka birinin izini sürmüş ve ona takılmak için manevra yaparak onu yerine getirmişti.

"Jules? Naber? İyi misin? Laterre'de buna şaka mı deniyor?" diye sordu Sammann.

"Onu ağın dışına çıkardım" dedi Esma. "Anlamsız bir şekilde peynirden bahsediyordu"

"Görüş mesafesine yirmi dakika" dedi otomatik bir ses, *Daban Urnud*'un bizi görebileceği zamanı işaret ederek. Balon şimdi benim görüşümde devasaydı ve Sammann'ın manyifikinin içinde balonun bir tarafına, Gratho'dan on beş metre uzakta uçtuğunu görebiliyordum. Her ikisi de çocuk oyuncağı gibi garip bir şekilde renkli ve belirsiz görünüyordu. Manyifikler ve aynı anda yukarıya gönderilmiş insan olmayan öteki kargolar, yukarıya yolculuk için mühürlü kapsüllerin içine tıkıştırılmış ancak yörüngeye oturur oturmaz pat diye açılmış ve önceki hacminin on katı büyüklüğünde genişlemiş olan başıboş lifimsi ağ bulutlarıyla çevrelenmişti. Sürüklenen kırmızı ponponlar gibi görünüyorduk.

"Arkadaşlar yıldız kontrolü yaptınız mı?" diye sordum.

Hoplit'in kalkanının dış hatlarını oluşturan belli belirsiz dairesel takımyıldızları görene kadar ilerlemek için iztopunu kullandım ve konumunu Arbre'ınkiyle ve balonunkiyle kıyasladım. Yörüngemiz *Daban Urnud*'taki teleskopların bizi görebileceği bir yere götürdüğü zaman balonun bizimle onlar arasında olmasını sağlamanın basit bir yoluydu bu.

Şimdiye kadar Geometriciler büyük bir şeyin hazırlandığını biliyor olmalıydılar; fakat bunu öyle bir zamanlamıştık ki Arbre onların iki yüz füze fırlatıldığını görmelerini engelleyecekti. Bu çok yakında değişecekti. Yörüngemiz neredeyse tam daireseldi. Eksantriği, yani ne kadar yuvarlak olmadığının ölçüsü sadece 0,001'di ve yüz altmış kilometre irtifada, atmosferin hemen üzerinde kayar gibi gidiyordu. Bir buçuk saatte, bir bize Arbre'ın etrafında bir tur attırıyordu. *Daban Urnud*'un yörüngesi daha eliptikti ve onun irtifası yirmi iki binle kırk bin kilometre arasında değişiyordu. Bir tur atması on katı sürede, yaklaşık olarak on beş saatte gerçekleşiyordu. Bir havuzun kenarında, biri ayakları ıslanacak kadar kıyıya yakın, ötekiyse bir kilometre mesafeyi koruyarak tur atan iki koşucuyu düşünün. İç taraftaki, her turda ötekine on tur bindirirdi. *Daban Urnud* ile çakıştığımız zamanlarda, aşağıya bakıp bizim Arbre'ın gölgesinde olduğumuzu görebilirlerdi; fakat çok geçmeden gezegenin arkasına tabanları yağlar ve kırk beş dakikayla bir saat arasında onların görüş alanından kaybolurduk. İşte biz bu gizlilik aralarından birinde fırlatılmıştık; şimdi bu sürenin yarısı bitmişti.

Niçin daha yüksek bir yörüngeye fırlatılmamıştık? Çünkü yamalı bohçaya benzeyen fırlatma sistemimiz kargoya o kadar enerji aktaramıyordu.

Birkaç dakika içinde *Daban Urnud*, yüz adet füzeyle yörüngeye fırlatılmış olan ıvırzıvır bulutunu görme mesafesine girdiğinde, yüzlerce kilometre genişliğinde ve yörüngeler uzaklaştıkça hızla büyüyen radar karıştırıcılardan oluşan nebuladan saçılmış birkaç düzine balon görecekti. Karıştırıcılar uzun dalgaboyu gözetlemeyi (radarı) işe yaramaz hale getirecekti. Bize daha kısa dalga boylarında (ışık) bakmak zorunda kalacaklardı, ki bu da çok fazla sayıda fototipi ayrıştırmak ve balon veya karıştırıcı parçası olmayan bir şeyi aramak anlamına gelecekti. Bu işi doğru yaptıysak, o zaman bütün bu fotoğrafları toplayıp bunları makul bir sürede inceleseler bile hiçbir şey göremeyeceklerdi; çünkü biz ve malzemelerimizin tamamı balonların birinin arkasında gizleniyor olacaktık.

Bu, önümüzdeki yirmi dakika içinde çok şey olacağı anlamına geliyordu. Öylesine dalgınlaşmıştım ki Jesry'nin ilk tavsiyesini neredeyse unutuyordum: atık deliğini ıskalama. Fakat gırtlağımdaki ilk kasılmalar dikkatimi çekmişti ve öne doğru hamle yapıp plastik ağızlığı tam zamanında ısırmıştım. Kahvaltım vakumlanıp bir yerlerdeki çöp torbasının içinde donduruldu. Elimdeki işime geri döndüm. Neyse ki, biraz da şaşırtıcı bir şekilde, Büyük Hap dışarı çıkmamıştı. Bağırsaklarımın bir

yerlerinde hâlâ sıcaklık ve biyomedikal verileri giysinin işlemcilerine gönderiyor olmalıydı.

Neyse, bundan sonra kendimi daha iyi hissettim ve nerdeyse on saniye boyunca bir daha kusmadım.

Oraya varan ilk kişi olması sebebiyle Sammann, kendisini Tutucu olarak atadı. Bu da işinin balonun altında konumlanmak ve gelen kargoları tek ve rasgele birleştirilmiş bir kütle halinde korumak olduğu anlamına geliyordu. Bir numaralı kargo Jules Verne Durand'tı. Esma onu çekip frene bastı. Esma'nın manyifiki durdu; ama Jules buz üzerinde iki büklüm kayan bir tır gibi gitmeye devam etti. Esma, Laterreli'nin teçhizatı onu ileri doğru çekmeye çalıştığı için bir kez daha geri iticileri çalıştırmak zorunda kalmıştı. Gratho, bunun bir acil durum olup olmadığını merak ederek yukarıda dikkatle dolaşırken, Samınann yakına doğru manevra yaptı ve sonra yerine döndü. Onun manyifikinden uzun ince bir sonda pat diye uzandı ve göz açıp kapayıncaya kadar beş metre uzanıp Jules'ün teçhizatını çevreleyen kırmızı tüyden kütlenin içine daldı. "Yakaladım!" Jules, şimdi Esma'yla Sanınıann arasında uzanıyordu. "Ayrılmakta serbestsin"

"Bırakıyorum" diye bilgi verdi Esma. Başka kargolar bulmayı deneyeceğim" Jetleri parladı ve onu Jules'ün tüy topuna bağlayan sonda kayarak serbest kaldı.

Böylece Sanınıann Tutucu olarak görevine başlamış oldu. Geriye kalanımız manevra iticilerini kullanarak etrafta dolaşıp yakınlara kadar sürüklenmiş olan kargolara kilitleneceğimiz ve onları Tutucu'ya getireceğimiz anlamına gelen 'Alıcı'lardık. Teçhizatımı gelen başka kargo var mı diye etrafta dolaştırdım. On bir kişi olması gereken insanlar kırmızı renkle kodlanmıştı. Bakıcı ve onun küçük nükleer santrali de kırmızıydı zira onlar olmazsa çok geçmeden ölürdük. Ek olarak, kargo taşıyan elli manyifik vardı. Onların tüy yumağı maviydi. Onların içeriği değiştirilebiliyordu; her birinin içinde su, biraz yiyecek, biraz yakıt ve ihtiyacımız olan diğer şeyler vardı. Bunun nedeni, onların hepsini kurtaramayacak olmamızdı. Etrafa bakındığımda hepsi genel olarak ortalıkta sürüklenen inanılmaz sayıda kırmızı ve mavi tüy yumağına benzeyen bir manzara gördüm. Beynim hızla, bunların etrafını çevirmenin imkânsız olduğunu söyledi. Bu bir faciaydı; ama yapabileceğim tek şey en yakın kırmızıya yönelmek ve fırlatmadan her kim sağ kurtulmuş ve bilinci yerindeyse onu kontrol etmekti. Kendimi bir randevuya ayarlamaya başladım ancak tam hareket etmeye başlamıştım ki manevra yapan jet ışıkları gördüm. Jesry'nin ikonları önümdeki ekranda belirdi. "Ben iyi-

yim" dedi sabırsız bir şekilde, "kendi başının çaresine bakamayan bir şey ara"

Onun ötesinde mavi bir kargo geliyordu. Doğru düzlemdeydi; ama yörüngesi biraz fazla eksantrikti ve bu yüzden irtifa kaybediyordu; muhtemelen birkaç dakika içinde yeniden atmosfere girip yanacaktı. Kendimi "ileri" istikametine, yani ben ve bizim Arbre'ın etrafındaki yörüngemizde dönen bütün öteki şeylerin yönüne bakacak şekilde döndürdüm ve sonra da ayaklarımın tabanı Arbre'ı gösterecek ve ufku yüz maskeme yansıtılan belli bir çizgiye paralel olacak şekilde "dikey" konuma getirdim. Kargo yavaş yavaş görüş alanımdan "düşüyordu." Kendimi yavaşlatarak geriye gitmek için joystiki kullandım. Kargonun "düşmesi" durdu, ki bu benim de onunla aynı lanetli yörüngede olduğum anlamına geliyordu. Biraz daha manevra yapmak beni malzemenin beş metre yakınına getirdi.

Biraz daha görsel dağınıklık yüzünden kısa bir süre dikkatim dağıldı: soldan sağa doğru görüş alanımda takla atan kırmızı bir kargo, mavi olana yandan çarptı. Gözlerim oraya yöneldi. Kırmızı ve mavi birbirlerine yapışmıştı. Bunun benim yaptığımı yapan hücre üyelerinden biri olduğunu düşündüm ama öyle olsa bile kanca kullanmıyorlardı; sadece iskelet el veya onun gibi bir şeyle ağı tutuyorlardı. Kırmızı ve mavi kargo yavaş yavaş dönen ikili yıldız biçiminde birleşmişti. İticilerin çalıştığına dair bir işaret görmedim; o kişinin bilincinin yerinde olup olmadığı bile belli değildi. "Burada başı dertte olan bir kimsemiz olabilir; bir kazayla çarpışma" diye rapor ettim.

"Gördüğün şeyi görüyorum ve incelemeye geliyorum" dedi Arsibalt.

"Ben biraz daha yakınım" dedim, etrafa bakındığımda Arsibalt'ın yolda olduğunu gördüm. "Ben yapabilirdim..."

"Hayır" dedi, "sen devam et ve yakaladığın kargoyu al"

Böylece istikamet yakalamalar... Ama sonraki aşamaya geçmeden önce balona doğru bakmaktan kendimi alamadım. Benim bu kargoyla ilgilenmem beni ondan epeyce uzağa götürmüştü; ama oraya yaklaşan birçok mavi ve kırmızı görünce moralim düzeldi. Suur Vay ve Fraa Osa beş altı tane kargoyu kocaman ağır ağır dönen tüy yumaklarından bir molekül biçimde bağlamışlardı ve balonun siperinde büyüyen bir komplekse bağlamaya hazırlanarak bunu çekiyorlardı.

Arsibalt rapor verdi: "Fraa Jad'e yaklaşıyorum. Mavi kargoya takılmış ve bilinci yerinde değil gibi"

"Ne tür yörünge faktörleri görüyorsun?"diye sordu Lio.

"'e' değeri tehlikeli bir şekilde yüksek" dedi Arsibalt, Jad'in yörüngesinin eksantrikliğini kastederek. "Birkaç dakika içinde çorbanın içinde olacak"

"Öylese sen de takılmamaya dikkat et!" diye Lio onu uyardı.

"Arka kanca kamerası açılsın" dedim ve yüz maskemin dışındaki görüntü pırlanta benzeri lazer renkler içinde sanal bir ekranla belirsizleşti: ortasında kırmızı artı göstergeleri olan yeşil bir ızgaraydı. Bu, manyifikimin arka tarafına yöneltilmiş bir çekiciden canlı yayındı. Eğim açımı kontrol edip iztopunu yüz seksen dereceye gelene kadar döndürdüm. Kargo görüntüye geldi. Şimdi tam olarak arkamdaydı. "Kanca Bir ateşle!" dedim ve basınçlı gaz dolu küçük bir silindir koptuğu için kuyrukta hafif bir tekme hissettim. Kanca sistemi, tamamı çorap gibi iç içe geçmiş uzun, ince, kumaştan bir tüptü. Gaz bunun içine patladığı zaman tüp dümdüz ileri fırladı ve uzun katı bir balon haline geldi. Kargoyu çevreleyen ağ bulutuna saplanabilsin diye ucu yuvarlatılmış; ama yolculuğunun sonuna ulaştığında veya bir şeye çarptığında yaylanarak açılan iğneli yayla doldurulmuş bir savaş başlığı vardı ucunda.

Arka kameradan bozuk görüşüme dayanarak hepsinin işe yaradığından neredeyse emindim. Ancak tamamen emin olmanın tek yolu vardı. "Arka kanca kamerası kapansın" dedim ve iticiyi ileri doğru çalıştırdım. Birkaç saniyeliğine kalbimin attığını sanmıyorum. Sonra geriye doğru bir sarsıntı, kancanın ağa takıldığını söyledi. Sevinç çığlığı atmak için kendime izin verdim ve sonra balonu tekrar kontrol ettim.

Arsibalt rapor verdi, "Jad kargoya kaynamış. Onları asla ayıramayacağım"

Lio, "Ne demek kaynamış?"

Arsibalt, "İçine sürüklendiğinde mavi plastik ağ, manyifikindeki sıcak hortum başına temas etmiş ve erimiş; hızla yapışmış. İki kargoyu tek birim olarak tutmaya çalışıyorum"

Lio, "Gerekli yanmayı sağlamak için yeterince yakıtın var mı?"

Arsibalt, "Bir dakika içinde söylerim"

Lio, "Geliyorum. *Bütün yakıtını harcama.* Jad'in hayatta olup olmadığını bile bilmiyoruz"

"Görüş mesafesine on yedi dakika"

Bolca zaman. Arkamdan gelen kargoyla birlikte önceki halime döndüm ve birkaç dakika önce yörüngeme verdiğim hasarı toparlayarak iticiyi ileri doğru çalıştırdım. Bu iş daha çok yakıt, daha uzun yanma gerektirdi; zira şimdi iki kat kütleyi hareket ettiriyordum. Yanlış yapıyorsam uzun yanma büyük bir hata anlamına geldiği için, bu noktada

biraz gerildim. Ekranımın altındaki eksantriklik değerine baktım. Bu değer yaklaşık 0,005 idi; ama ötekilerle bir tür eşgüdüm içinde kalmak için bunu 0.001'in altına düşürmek zorundaydım.

Kulaklıklardan başkalarının da benzer hesaplamalar yaptığını duyabiliyordum. Anladığım kadarıyla Arsibalt, Fraa Jad'i ve Jad'in yapıştığı kargoyu tutmayı başarmıştı ve gerekli olması halinde Arsibalt'ı kurtarmak için mevkiye manevra yapan Lio'ya rakamlar okuyarak benim yaptığım şeyi yapmaya çalışıyordu. Bu arada Jesry trafiği izliyor, ne kadar yakıt gerekli olacağını hesaplıyor, macera devam ettiği sürece sertleştirilmiş önerileri emir şeklinde bağırarak söylüyordu. Dikkatim çok dağılmıştı ve bu yüzden telsiz bağlantımı çekinerek kapattım ve kendi durumuma odaklandım.

Ancak 'e' değerimi 0,001'in altında düşürür düşürmez ellerimi kontrollerden kaldırıp balonun etrafına bakındım. Yakınlarımda bir yerlerde olmadığını düşündüğümdeki kısa bir anlık panikten sonra, balonu "yukarıda" sağımda, üç yüz metre ötede yavaş yavaş yaklaşırken buldum. Öteki Hücre 317 üyeleri kargolarını getirdikçe, alt tarafında mavi ağ kümesi oluşuyordu. Yaklaştıkça, yakınlarda başkalarının olup olmadığına baktım.

"Görüş mesafesine on beş dakika"

Arsibalt ve Lio'yla teması kaybetmiştim ama ağ menziline sürüklendikçe ekranımda başka birçok ikon görüntülendi. Ne haberler duyacağımı bilmediğimden, yoğun ürpermeyle sesi yeniden açtım.

Kulaklarımı çığlık doldurdu; aşırı yüklenmiş elektronik cihaz. Sesi nasıl kısacağımı hatırlamaya çalıştım. Ses tonu bir korku gösterisi gibi değildi; süre biterk en imkânsız bir sayıyla birisinin kıl payı kazandığı bir spor müsabakası gibiydi daha çok. Lio'nun ikonu belirdi. "Sakin olun! Sakin olun!" diye tutturdu, disiplinin kaybolmasıyla dehşete düşmüş bir şekilde. Arsibalt'ın ikonu belirdi. "Sammann, Fraa Jad'i yakalamaya hazır ol, lütfen. Tepkisiz." Arsibalt'ın sesi anormal sakinleşti ama onun biyolojik verilerini kontrol etseydim ölüme yakın heyecanı yansıtacağını hissettim.

Balon hızla büyüyordu. Ancak ben fazla yüksekteydim, Arbre'dan fazla uzaktaydım; bu yüzden düşük irtifaya inerken yörünge hızımın birazını azaltıp kuzeybatıya zig zag yaparak ilerledim. "Kuzeybatıya ilerledim" diyorum, sanki o kadar kolaymış gibi; ama şimdi beş metrelik kancanın ucunda bir kargo çekiyor olmam yüzünden bu tür hareketler çok daha karışıktı. Önce kargonun öteki tarafına geçmek için etrafımda

dönmek ve *sonra* itici güç kullanmak zorundaydım. Bu benim balonla buluşmamı yavaşlattı.

"Onu yakaladım. Yaşıyor ama biyolojik verileri garip"

Herkesin dikkati Arsibalt tarafından çekilen Fraa Jad'e yönelmişti ancak birdenbire tek işittiğim şey bir bağırma sesiydi. "Dikkat et dikkat et!" "Kahretsin!" "Çok yakındı!" ve "Kötü haber - bu bir kırmızı!.."

Başımı çevirince neye tepki gösterdiklerini gördüm: balonun birkaç metre yanından, oldukça yüksek bir hızda, biraz daha hızlansa hasar verecek kadar hızlı kırmızı bir kargo geçmişti. Kargo üzerlerine doğru öylesine hızlı bir şekilde gelmişti ki hiç kimse önünü kesmek için, yakalamak ve dizginlemek için zamanında davranamamıştı. Benimle balon arasından geçmişti ve ben onu gayet iyi görebilmiştim. "Bu bir nükleer reaktör" diye duyurdum. Sonra da giysime şöyle dedim, "Kanca ayrılsın"

"Ayrıldı" diye karşılık geldi.

Kendimi mavi kargodan kurtarmak için itici roketi biraz ateşledim. "Peşindeyim" diye duyurdum, "birisi bu kargoyu yakalasın!" Nükleer reaktör öylesine hızlı hareket ediyordu ki Elkhazg'daki video oyununu oynarken edindiğim içgüdülere başvurdum. Bir yan iticiyi ateşledim, ki bu sorunu çözmezken benimle nükleer reaktör arasındaki açıklığın genişleme hızını yavaşlatmıştı. Ben menzil dışına çıktıkça ikonlar ekranımdan kayboluyordu ve ses düzensiz, bağlantısız paketler halinde geliyordu. Arsibalt'ın, benim düşündüğümle uyumlu olarak "yanlış düzlem" dediğini duyduğumdan çok emindim: bu nükleer reaktörün yörüngesi, fırlatma kargaşası sırasında farkedilmeyen küçük bir hata yüzünden bizimkinden küçük bir açıyla farklılık gösteren bir düzlemdeydi.

Bir ses, neyse ki net bir şekilde geldi: "Görüş mesafesine on üç dakika..."

Başka bir manevra denedim, umutsuzca berbat ettim ve paniğe yakın duygularla nükleer reaktörün görüş alanımdan uzaklaşmasını izledim. Kısa bir süre sonra, Arbre altımda çevrildi ve kendi etrafımda döndüğümü farkettim. Elim iztopuna dokunmuş ve dönmeye ayarlamış olmalıydı. Konumumu sabitlemek için kısa bir süre ayırdım ve sonra nükleer reaktörün yerini kaybetmemek için etrafımda dikkatlice döndüm. Bu işi halleder etmez balona doğru geriye baktım. Şoke olmama yetecek kadar uzaktaydı.

Tekrar nükleer reaktöre baktığımda onu göremedim. Ekvator Denizi açıklarında parlayan güneşte kaybolmuştu. İrtifa kaybetmek için geri iticileri çalıştırdığımda kırmızı tüy yumağının ufuk üzerinde yükseldiğini görebiliyordum.

Yakınlarda hiç kimse yoktu. Benim nükleer reaktörle ilgilendiğimi söylediğimi duymuşlar ve bunun üstesinden gelebileceğimi düşünmüşlerdi.

"Sakinleş" dedim kendi kendime. Bunu yavaşça yapmak ve sonraki denemede bunu başarmak beni arkadaşlarıma, üç aceleyle atılmış ve başarızılığa uğramış adımdan daha çabuk kavuşturacaktı. Nükleer reaktör görüş alanımda aşağıda kalacak ve çok ilerde olacak şekilde kendimi sabitledim ve reaktörü izlemek dışında *hiçbir şey* yapmadan hareketinin benimkinden ne kadar farklı olduğunu gözleyerek otuz saniye geçirmek için kendimi zorladım.

Yörünge düzlemi eğiminde *kesinlikle* bir hata vardı. O hataya uymak için iticileri ateşlemek zorundaydım, ki bunu yaptım da; ama bu işlem sırasında yarı-büyük eksenimde ve birkaç başka faktörde beni on dakika içinde öldürecek karışıklıklar yaptım. Altmış saniyelik bir dikkatle bunları tekrar yoluna koydum.

Düzlem değişiklik manevraları pahalıdır.

Balona bir daha bakmamak için kendimi zorluyordum. Bu, kısmen, göreceğim şeyden korkmamdan kaynaklanıyordu; barınağım ve arkadaşlarım ulaşılması imkânsız bir şekilde uzaktaydı. Kısmen de hiçbir önemi olmamasından kaynaklanıyordu. Gücü ve suyu, hidrojen ve oksijene ayıran reaktör olmazsa hepimiz birkaç saat içinde boğulacaktık. Eğer soğukkanlılığımı kaybedip reaktör olmadan geri çekilirsem, geriye boş elle dönmem bütün hücre için bir ölüm olacaktı.

Yaklaştım ancak son dakikada yana döndüm. Küçük bir dönüş hareketi yaptım. Kendimi durdurdum; burada "durdurdum" ben ve reaktörün birbirimize oranla sabit olmamız anlamına geliyordu. "Görüş mesafesine üç dakika" dedi ses. Kontrollere çok küçük bir dürtme hareketi yaptım ve ben ve reaktörün yakınlaştığını memnuniyetle gördüm. Ne olacaksa olmasına izin verdim. Çok hızlı nefes almamaya çalıştım.

Nükleer reaktörü yakalamaktan ziyade, iskelet elimle uzanıp ağı yakalayabileceğim kadar yakına, kısa bir süre, manevra yaptım. Sonra balonun nerede olabileceğine dair en iyi tahminimi yürütüp döndüm ve hiçbir şey göremedim; daha ziyade, fazla bir şey göremedim. Bizim yem stratejimiz geri tepmişti. Bu mesafeden, gerçek olanla sahte olanı ayırt edebilmemin yolu yoktu. Benden yaklaşık olarak aynı uzaklıkta üç balon vardı; hiçbiri on beş kilometreden daha yakın değildi. Doğru tahmin etmiş olsam bile oraya üç dakika içinde ulaşabilmemin imkânı yoktu. Yanlış tahmin ettiysem de oraya ulaşmak için öyle çok yakıt kullanacaktım ki orada mahsur kalacaktım.

Öte yandan benim ve nükleer reaktörün bulunduğu yörünge sabit bir yörüngeydi. Bütün sayıları iki kere kontrol ettim zira hepimizin hayatı buna bağlıydı. Yörüngenin biçimi ve boyutu atmosfere girip yanmayacak şekildeydi, en azından bir iki gün için.

Basitçe nükleer reaktör ile birlikte kalsaydım ne olurdu? Oksijen kaynağım iki saat yetecek kadar kalmıştı; ama biraz sakinleşerek bu süreyi uzatabilirdim. Burada sorunun yörüngenin meyil açısı olduğunu biliyordum; yani ben ve nükleer reaktörün ekvatorla yaptığı açı. Bizimki yoldaşlarınkinden biraz daha dikti. Sonuç olarak benim yörüngem Hücre 317'ninkiyle iki yerde denk gelecekti: gezegenin zıt taraflarında her kırk beş dakikada bir kez olmak üzere iki kesişme noktası vardı. Bozuk saat günde iki kez doğru gösterir deyişinde olduğu gibi. Doğru gösterdiği son kez, ki yaklaşık on beş dakika önceydi, nükleer reaktörün neredeyse arkadaşlarıma çarpmak üzere olduğu ve benim de onun peşinden gittiğim zamandı. O zamandan beri uzaklaşıyorduk ancak birkaç dakika içinde yeniden yaklaşmaya başlayacaktık. Yarım saat içinde yeni bir çarpışma heyecanı yaşayabilirdik.

"Görüş mesafesine bir dakika"

Her şeyin ana noktası: arkadaşlarım ne düşünüyordu? Şu anda telsizden neler söylüyorlardı? Arsibalt'ın sesinin, nükleer reaktörün yanlış düzlemde olduğunu söylediğini duymuştum. Artan bir endişeyle muhtemelen benim sürüklenişimi izlemişler ve bir kurtarma ekibi gönderip göndermemeyi tartışmışlardı.

Ama göndermemişlerdi. Lio böyle bir emir vermemişti. Sadece bu değil, uzun menzilli telsizi açma isteklerini de bastırmışlardı.

Eğer başka birisi olsaydı, ne benim onların akıllarından geçeni ne de onların benim aklımdan geçeni okuyabilmesinin imkânı vardı; ancak fraalarım Orolo tarafından yetiştirilmiş ve eğitilmişti. Onlar muhtemelen benden önce, kırk beş dakika içinde nükleer reaktörün Arbre'ın öteki tarafında yeniden ortaya çıkacağını tahmin etmişlerdi. En az bu kadar önemli olan başka bir şeyse, aynı şeyi tahmin etmek ve gerekeni yapmak konusunda bana güveniyorlardı; bana hayatları pahasına güveniyorlardı.

Peki bu "gereğini yapmak" ne demekti? Sakin olmak ve benim bulunduğum yörüngeye müdahele etmemek demekti. Hiçbir eylem yapmasam da konumumu tahmin edebilirlerdi ancak bir şey *yapsaydım* benim nerelerde olduğumu tahmin etmelerinin hiçbir yolu olmayacaktı.

Acil durum erzağı anlamında pek bir şeyim yoktu: Anathem'inden sonra Orolo'ya verdikleri acil durum battaniyesi gibi, giysimin göğsüne bantlanmış metalik plastikten bir battaniye vardı sadece. Bu, gerektiğin-

de güneş ışığının mat siyah giysimizin üzerine tam güçle çarparak aşırı ısınmasını ve böylece soğutucunun daha çok çalışmasını, daha çok oksijen tüketmesini engellemek için kullanılacaktı. Benimkini söküp yaydım ve nükleer reaktörü elimden geldiğince örtüp altına kıvrıldım. Iskelet ellerle bu hiç de kolay bir iş değildi

"Görüş mesafesi sağlandı"

Baktıklarını farz ederek *Daban Urnud*'daki teleskoplar şimdi beni görebilirlerdi; gerçi iki yüz füze fırlatılmasında atılan başka bir çöp yığını gibi. Ivır zıvır.

Bunu bir perspektife koyalım: *Daban Urnud* yaklaşık olarak yirmi iki bin kilometre uzaktaydı. Arbre'a en yakın olduklarında, bütün gezegen onlara kol mesafesinde uzatılmış bir çörek büyüklüğünde görünüyordu; en uzak noktadaysa fincan tabağı kadar. Benim yaydığım battaniyeyi bu mesafeden görmeye çalışmak, yüz kilometre mesafeden çiklet ambalajının yerini saptamak gibiydi. Daha da kötüsü veya benim için daha da iyisi, tamamı çöple kaplanmış bir alana bakıp öteki çöplerin içinde tek bir çiklet ambalajını seçmeye çalışmak gibiydi.

Öte yandan Konsay'a beraberinde *Praksik Çağ Dışatmosfer Silah Sistemleri*'ni getirmiş olan Lio kendimizden çok emin olmamamız konusunda bizi uyarmış, Jules ise bir zamanların uzay savaşı ustaları *Urnud*ların, doğru görünmeyen şeyleri bulmak için çok büyük sayıda resimi incelemesine olanak sağlayan Sentaktik aygıtlarını mükemmel teleskoplara bağladıklarını bize anlatarak buna ağırlık katmıştı. Örneğin devasa boyutları ve hafif ağırlıklarıyla gözden kaybolan atmosferin sürüklenmesini görülür hale getiren balonlardan öte bir şey olmadıkları için gerçek kargolardan yemleri ayırt etmek kolaydı.

Bu yüzden yem yörüngeleri, yem olmayanlarınkinden biraz daha farklı davranıyordu. Dahası *Urnud*lular, fırlatılan iki yüz füzenin yörüngeye oturduğunun sayımını gerçekleştirir gerçekleştirmez bir şeyin kaybolup kaybolmadığını veya yeni bir yörüngeye geçtiğini fark edecek konumda olacaklardı. Bu, gemide iticiler ve yönlendirme olması halinde olabilirdi sadece.

Bu anlamda görevin içine çoktan etmiştik. Sayı çokluğuna güvenmek zorundaydık: battaniyemin çöp bulutunun içinden aniden kaybolmasının Kaide'nin bu konuda bir şey yapabileceği kadar çabuk farkedilmeyeceği umuduna.

Ama kendi kendime gelin güvey oluyordum. Bu battaniyenin aniden ortadan kaybolması için ötekilerle buluşmak zorunda kalacaktım.

Oksijenle kolay olacaktı bu. Gözlerimi kapatım, sakinleşmeye çalıştım; Kaide'yi, onun muhteşem teleskobunu, Sentaktik aygıtlarını düşünmemeye çalıştım. Endişelenmenin beni gerçekten *öldürebileceği* nadir bir durumun içindeydim burada.

Nabzım daha makul bir seviyeye iner inmez kol bölmesi içindeki klavyeleri buldum. Ölmem ve giysinin belleği çalışır halde daha sonra kurtarılması halinde Cord'a ve Ala'ya mesaj yazdım.

Giysinin Sentaktik aygıtında yörünge teorisi hesap makinesi vardı; ama anın sıcaklığı içinde hiç kimse asla kullanmaya fırsat bulamamıştı. Ben onu çalıştırıp ötekilerin menziline girdiğimde ne yapmam gerektiğine dair önsezilerimin bazılarını doğrulamak için kullandım. Dikkatimi toplamak çileden çıkartırcasına zordu. Beynim emebileceğinden daha çok su emmiş eski bir sünger gibi olmuştu.

Sıfır yerçekiminde, giysiyle onu giyen kişi arasında neredeyse hiç temas yoktu. Tam da uygun sıcaklıktaki hava çıplak vücudumun her yerinde dolaşıyordu; havada banyo yapmak gibiydi. Arkamda tam hızda çalışan küçük bir kimya fabrikası vardı ama ben onu sadece hafif bir parazit kaynağı olarak farkedebiliyordum. Bunun dışında kendi kalbimin atma sesi hariç hiçbir şey duymuyordum. Normalde sadece gözlerimi açıp yüz maskesinden dışarıya bakarak bir heyecan şoku yaşayabilirdim: *Uzaydaydım!* Ancak şimdi tek görebildiğim kırışık bir uzay battaniyesinin arkasıydı; kızartma tavasındaki tavuk gibiydim. Bu nedenle uyuşuk hissetmek hiç zor değildi. Bedenim ve aklımın dinlenmek için hiç bu kadar çok nedeni olmamıştı; uçuş sersemliği ve eğitim arasında Elkhazg'da çok az uyumuştuk. Son yirmi dört saatteyse hiç uyumamıştık. Son yarım saat saçma bir şekilde gergin geçmişti; tam da aklı başında bir kimsenin sıcak bir yatağın içine kıvrılıp uyumak için kendisine sesleneceği türden bir deneyimdi.

Beni uykuya dalmaktan alıkoyan tek şey, kendi uykusuzluğumun korkusuydu. Aldığımız eğitimden sonra karbondioksit zehirlenmesinin belirtilerini alfabeden daha iyi biliyordum. Bulantı, var. Başdönmesi, var. Kusma, var. Başağrısı, var. Bir manyifik tarafından yüz elli kilometre yükseklikteki bir merdivene tekmelenerek atıldıktan sonra kimin böyle belirtleri *olmazdı* ki? Sırada ne vardı? Aa, evet; neredeyse unutuyordum, sersemlik ve zihin bulanıklığı.

Ekranımdaki verileri kontrol ettim. Tekrar kontrol ettim. Gözlerimi kapattım, görüşümün netleşmesini bekledim, üçüncü bir kez daha kontrol ettim. İyiydiler. Oksijen depo seviyesi sarıydı, ki bütün o yoğun nefes almalardan sonra bu beklenen bir şeydi ama soluduğum havanın

oksijen içeriği iyiydi ve CO_2 seviyesi sıfırdı. Atık deliği hepsini topluyordu.

Ancak sersemlik ve zihin bulanıklığı olsaydı, sayıları doğru okuyabilir miydim?

İçim geçti ama birkaç dakikada bir irkilerek uyanıyordum. Fırlatmadan sonra neler olduğunu geçirmek için yeterince zaman geçmişti. Yaptığım şeye dikkatimi öylesine vermiştim ki, Jad'in mavi kargoya çarptığını ve ona takıldığını farkettiğim zaman gidip kontrol etmemeye karar verdim. Bu bir hataydı. Peşinden gitmeliydim. Bunun yerine Arsibalt Jad'in peşinden gitmişti. Arsibalt onu geri getirmeyi başardığında Jesry'nin çığlık atmasından anladığımız kadarıyla, kendisinin ve Jad'in hayatını ucu ucuna kurtarmıştı.

Bu kötü bir plandı. Bunu bu şekilde yapmak kimin fikriydi?

Mantığı anladım. Arbre'ın iki yüz tane füzesi vardı. Her biri, küçük bir kargoyu tehlikeli bir şekilde alçak, kısa ömürlü bir yörüngeye oturtmaya ancak yeterliydi. Bundan Çekip çevirerek ancak bu kadarını yapabiliyorduk. Hepimiz Elkhazg'da plana çalışmış, kavramış ve başlarımızı sallayıp kabul etmiştik.

Ancak bu, bir şeydi. Düzensiz bir şekilde etrafta yakınlaşıp uzaklaşırken, birbirine çarparken, birlikte erirken, uzay battaniyesinin altında saklanırken, bu işin ters gidebileceği çok sayıda yol vardı.

Hâlâ ters gidebilirdi. *Şimdi* bile ters gidiyor olabilirdi.

Nükleer reaktöre ulaştığım zaman ya eğer ben biraz daha aceleci olsaydım da onu geri çekmeye kalksaydım? Hepimiz ölmüş olurduk.

Yeniden kaygılanmaya başlıyordum. Aslında bundan daha kötüydü; hatta *daha* manasız. Gelecek hakkında endişelenmekten ziyade, ki bu değiştirilebilirdi, geçmişte ters gitmiş ve hiçbir şekilde değiştirilemeyecek şeyler hakkında endişeleniyordum.

Bunu ayrı ayrı Afsunculara ve Retorlara bırakmalıydım.

Neredeydi şimdi Binlikçilerin hepsi? Bir stadyumda toplanmış şarkı mı söylüyorlardı?

"Raz!"

Gözlerimi açtım. Nerede olduğumu çıkaramadığım anlardan birini yaşadım; fırlatmanın bir düş olmadığına dair kendimi ikna edemedim.

"Raz!"

Bir ikon ekranda görülebiliyordu: Fraa Jesry.

"Buradayım" dedim.

"Sesini duymak harika!" diye bağırdı. müthiş rahatlamıştı.

"Ah, böyle söylemenden beni çok duygulandırdı, Jesry..."

"Kes sesini. Geliyorum. Battaniyeyi çek ki neler olduğuna dair bilgin olsun"

"Emin misin? Görüş mesafesinde değil miyiz?"

"Hayır"

" Jesry, görüş mesafesinde olduğumuzu düşünüyorum"

"*Geçen* sefer öyleydik. Şimdi değiliz"

"Geçen sefer mi?"

"İlk seferinde seni kaçırdık. Yoluna çıktık; ama irtifa farkı çok fazlaydı. Seni telsizden kaldıramadık."

"Bu bizim *ikinci* denememiz mi?" Saati kontrol ettim. Haklıydı. Kırk beş değil, doksan dakika geçmişti. Oksijen göstergem kırmızıya dönmüştü. İlk buluşmada uyumuştum!

Battaniyeyi kenara kaldırdım. Bir kilometre uzakta hızla yaklaşan bir balon gördüm. Onun altına sarmalanmış halde, içinde onlarca kırmızı ve mavi tüy yumağı olan şişirilmiş hantal bir tüp biçiminde kanca yapısı vardı. Yakınlarda konumlanmış manyifiklerdeki birkaç uzay giysili figürün hepsi, benim tarafıma bakmak için döndü.

"Başaramazsam sakin olun ve bekleyin" dedi. "İki aşamalı bir yedek plan var."

"Ama en iyisini önce mi gönderdiler, ha?" Çok usulca nükleer reaktörden kendimi kurtardım ve ağ bulutunun içine bir kanca ateşledim.

"Teşekkürler ama yaptığın şeyi, yaptığın için övünmeye hakkın var, Raz." Jesry menzile girdi. Etrafında döndü, kendisini topladı ve kendi kancasını ateşledi.

"Belki yaşlandığımız zaman övünebiliriz" dedim. "Ne yapmalıyım?"

"Doğuya pozitif radyal" dedi. Bu önceki gibi yörünge hareketimizin yönüne bakmak yerine sırtımız Arbre'a gelecek şekilde doksan derece dönmek zorunda olduğumuz anlamına geliyordu.

"Aşağı kırk beş derece dön ve on beş saniye iticiyi ateşle" dedi Jesry.

On beş saniye çok uzundu ve hesaplamaların yanlış olması halinde geri dönecek yakıt olmaksızın bizi rotamızdan uzağa gönderirdi; ama yine de yaptım. Öneriyi kabul etmemeyi düşünmedim bile. Bu Jesry'ydi. Nükleer reaktörü almaya giderken serin kanlı bir şekilde beni izlemişti. Kafasının içinde teorisini kurmuş ve Sentaktik aygıtıyla bunu üç kez kontrol etmişti. Döndüm ve ateşledim. Bunu yaparken görüşümü kaybettim.

"Seni bir hat üzerinde makarayla sarıyormuşuz gibi bize doğru geldin" dedi Sammann. Ses tonu, duymaya gerçekten ihtiyacım olan tek şeydi.

"Hiçbir şey yapmayın" diye uyardı bizi Lio. "Altımızdan geçiyorsunuz; sizi yakalamaya geliyoruz. Ve kısa bir süre sonra, iki ani çekiştirme ve ötekilerin sevinç çığlığı yakalandığımızı anlatıyordu. Titreyen ellerimin istemsiz bir şekilde iticileri ateşlemelerinden sakınmak için ellerimi itici kontrollerinden çektim ve Lio'yla Osa'nın bizi çekmesine izin verdik.

"Raz, güvendesin" dedi Lio. "Lütfen son bir yıldız kontrolü, Sammann?"

"Hepimiz balon ile hâlâ örtülüyüz" dedi Sammann.

"Güzel" dedi Lio. "Herkesin Fraa Erasmas'ı tebrik etmek istediğinden eminim ama yapmayın. Oksijen tasarrufu yapın. Daha sonra tebrik edersiniz. Arsibalt, sıradakini sen biliyorsun; başkasından oksijen ödünç almaya ihtiyacın varsa bize söyle"

Ötekiler, mikrogöktaşlarından korunmak ve güneşin ısısını yansıtmak için sert kumaştan beyaz giysiler giymişlerdi. Bunlar onları tam bir uzayadamı gibi göstermişti. Bir tane de bana verildi ve ben de giydim. Sonra ötekiler gibi, kendimi bu devasa ağlar, kargolar ve kancalar yumağına bağlayıp Arsibalt ile Lio bakıcıyı çevrimiçine alana kadar uyumaya çalıştım. Bu yumağı ve nükleer reaktörü birbirlerine manevra yaptırmak ve onları bağlamak anlamına geliyordu. Bakıcıya önceden bağlanmış esnek bir su torbası vardı. Öteki hücre üyeleri mavi kargolardaki depolardan su toplamakla ve banyo küveti büyüklüğünde tombullaşana kadar suyu bu torbaya taşımakla meşgul olmuşlardı.

Arsibalt kendisini nükleer reaktörün kontrol paneline bağladı ve hareketsiz bir şekilde uzunca bir süre geçirdi, ki bu, muhtemelen yüz maskesinin ekranındaki talimatları okuyup kontrol listelerini gözden geçirdiği anlamına geliyordu. Bir süre sonra nükleer reaktörün bir tarafından kaburga gibi uzanan birkaç uzun direği harekete geçirmeye başladı. Uçlarına yakın yerlerden taçyapraklar açtı ve direklerin uçlarında her ne varsa görmemizi engelledi. Arsibalt kontrol paneline geri dönüp bir süre daha çalışmaya devam etti ve sonra bizi bilgilendirdi. "Reaktöre güç verdim. Direklerin ucundan sakının. Sıcaklar"

"Radyoaktif olduğu zamanki gibi mi sıcak?" diye sordu Jesry.

"Hayır. 'Dokunursan 'Uff' diyeceğin gibi sıcak. Sistemin fazla sıcaklığını uzaya yaydığı yerler onlar." Sonra bir duraksama: "Ama aynı zamanda radyoaktifler"

Hiç kimse bir şey söylemdi; ama oksijen kaynağını kontrol eden tek kişinin ben olmadığıma emindim. Şimdi su, hidrojen ve oksijene ayrılıyordu. Birkaç saat içinde, boşalmış hava ve yakıt depolarımızı ve kullanılmış arıtma cihazlarımızı bakıcıda yenisiyle değiştirebilecektik. O

zamana kadar boşverip sahip olduğumuzu daha çok ihtiyacı olan ötekilerle paylaşmak zorundaydık. Örneğin Esma kargolardan su toplamakla sorumluydu ve oksijeninin çoğunu harcamıştı.

"Sammann'la Gratho dışındakiler içebilir, yiyebilir, uyuyabilir" dedi Lio. "Kesinlikle uyuyamıyorsanız sıradaki görevleri gözden geçirin. Samımann ve Gratho, bizi bağla"

Sammann ve Gratho manyifiklerinden dışarı çıktılar ve kargo yumağına tırmanmaya giriştiler. Büyülü bir tür kutu buldular ve yığından dışarı kırarak çıkarıp Arbre'ı net bir görüş açısından görebilecek bir konumda bağladılar. Birkaç dakika sonra Sammann Net'te olduğumuzu haber verdi; ancak periferik görüşümde ortaya çıkmaya başlayan yeni ışıklar ve telegör ekranlarına dayanarak bunu tahmin etmiştim.

"Merhaba Fraa Erasmas, burası Hücre 87" dedi kulaklıktan bir ses. "Beni duyabiliyor musun?"

"Evet Tulia, seni iyi duyuyorum. Günaydın veya bulunduğun yerde neyse o!.."

"Akşam" dedi. "Tredegarh'ın yaklaşık bin beş yüz kilometre uzağındaki bir çiftliğin teçhizat kulübesindeyiz. Niçin bu kadar uzun sürdü?"

"Manzaranın keyfini sürüyor ve bir parti veriyorduk" dedim. "Sen vaktini nasıl geçirdin? Hücre 87 teçhizat kulübesinde ne yapıyor?"

"Sizin için işleri ne kolaylaştırıyorsa onu"

"Tulia, senin bu kadar yardımsever, bu kadar uyumlu olduğunu bilmezdim..."

"Çiş yapman gerekiyor gibi. Gecikme nedir?"

"Hemen ilgileneceğim"

"Nabzının bu kadar hızlı atması için belli bir neden var mı?"

"Tanrım, bilmiyorum, bir düşüneyim..."

"Bana izin ver" dedi. "İşte içinde bulunduğunuz karışıklığın bir resmi; işerken bir gözat" Ve böylece ekranım payandalar, tüy yumakları ve renk kodlu kargoların bir kenarına tıkıştırıldığı kocaman gümüş renkli bir kürenin üç boyutlu işlenmiş bilgisayar fotoğraflarıyla doldu. "İşte buradasın." Benim adım sarı renkle yanıp söndü. "İşte burası da olman gereken yer." Karışıklığın öteki tarafında bir kargo yanıp sönmeye başladı. Bir çizgi yılan gibi kıvrıldı ve adım ile gidilecek yer arasında bağlantı kurdu.

"Bu çok verimli gözükmüyor" diye söze başladım.

Sözümü kesti. "Bilmedeğin şeyler var. Hücrendeki diğerlerinin her biri farklı kargoya doğru farklı bir yol izlemek zorunda. Bu yol, karışıklığı en aza indirmek için iyileştirilmiş bir yol.

"Anlaşıldı"

Yolumun yaklaşık yarısında yanıp sönen bir kırmızı kutu belirdi. "Kırmızı şey nedir?" diye sordum.

"Teçhizat kulübesindeki birisiyle görüşüp yanıt verdi, "Kargolardan birinin sakınman gereken keskin bir köşesi var. Endişelenme, oradan geçerken sana yardımcı olacağız"

"Ah, teşekkürler!.."

Kâğıtları karıştırırken şöyle dedi, "Kendini S2-35B'den çözme işleminde sana yardımcı olacağım"

"Biz ona yukarıda manyifik diyoruz"

"Her neyse. Sol köprücük kemiğinin üzerinde eğmek üzere sağ elini havaya kaldır..."

Daha sonra ne yaptığımızı yeni yapmışız gibi tarif edeceğim. Aslında iş üstündeyken bu, eski deyişte olduğu gibi, yirmi dört saatlik bir güne sıkıştırılmış bir saatlik bir işti.

Destek hücrelerimiz, yaptıklarımızı takip etmeseydi ve işlerimizi kolaylaştıracak yollar bulmasaydı bu iş yirmi dört gün sürerdi. Özel doktorlarımız tarafından acımasızca ve hatta zorla verdirilen dinlenme araları sırasında Arsibalt'ın destek hücresinin bir Kelks bölge kilisesine bağlı bir ekolün kuru yüzme havuzunda, Lio'nunkininse bir bakım istasyonunda park etmiş işaretsiz bir kamyonda olduğunu öğrendim. Bu hücrelerin her birinin, sırasıyla Antiyığın'da bir yerlerdeki öteki hücre ağları tarafından desteklendiği de yavaş yavaş netleşmeye başladı.

İş, telaşlı ilk yirmi dakika sırasında taşıdığımız eşyayı tasnif etmek ve açmakla başladı. Suur Vay, Jules Verne Durand'la Fraa Jad'e bakıyordu. Her ikisi de sonunda iyi oldu. Laterreli beslenme eksikliğinden zayıf düşmüştü ve yörüngeye çıkışta en çok zararı o görmüştü. Kendine gelmesi uzun zaman aldı. Fraa Jad'e ne olduğu gerçekten pek net değildi. Kısa bir süre tepkisizdi; fakat yaşam işaretleri kabul edilebilir sınırlardaydı ve gözleri açıktı. En sonunda Suur Vay'ın kendisini rahatsız etmeyi bırakmasını istedi. Sonra netten ayrıldı ve bir saat hiçbir şey yapmadı. En sonunda konuşmaya ve paketleri çözmeye yardım etmeye başladı. Onun destek hücresinde kimin olduğunu merak ettim.

Tüy yumaklarını çıkardık, tıkıştırdık, yoldan çektik. Kargoları balonun siperinden sürüklenip yerimizi belli etmesin diye polyester bağlarla bağladık. Kargo kümesini bir manyifike bağladık ve yerimizi korumak için iticilerini kullandık. Balonun düşük kütlesi ve yüksek direnci, ken-

dimizi yavaşlatmak için iticileri sık sık açmadıkça balonun siperinden dışarı sürüklenmemizi kaçınılmaz hale getiriyordu. Bunu birkaç günden fazla yapmamız halinde balonla birlikte atmosfere girerdik ve yakma gücünün mü yoksa ezici yavaşlamanın mı bizi öldüreceğini görmek için bir tür yarış olurdu; ancak etrafta o kadar uzun süre takılmak gibi bir niyetimiz yoktu.

Ben, Arsibalt ve Osa yemin montajını yaparken, Hücre 317 Soğuk Siyah Ayna'nın montajını yaptı.

Yem, altıgen dizi biçiminde birbirine bağlanmış altı manyifikten ibaret bir taban üzerine inşa edildi. Suur Esma'nın su için yaptığı gibi mavi kargolardan yakıt topladık ve yemin depolarına doldurduk. Bu itişi sağladı. Bu platformun üst tarafına, ayrı bir kargo olarak gelmiş olan ve ele avuca sığmayan bir kumaş topuna benzeyen bir şey ekledik; şişirilebilir bir yapısı vardı. Yan tarafında bir fermuarı vardı. Fermuarı açtık ve ihtiyacımız olmayan her şeyi içine doldurduk: ağlar, atık ambalaj malzemesi, öteki manyifiklerin parçaları. Ayrıca koruyucu giysi içine yerleştirilmiş dört adet manken vardı. Bütün bu çöpün sürüklenmesini engellemek için fermuarı kapattık ve öteki ekibin üyeleri kurtulmak istediği şeylerle bizim yanımıza geldikçe de açtık. Henüz şişirmemiz gerekmiyordu; çünkü balonun bu tarafındaki boşluk dardı ve Soğuk Siyah Ayna şekillendikçe daralıyordu.

Siyah Soğuk Ayna'yı tarifim onu ağır bir şeymiş gibi gösterebilir; ancak yukarıdaki her şey gibi, esasında hiç ağırlığı yoktu çünkü şişirilebilir payandalar, bellek teli, membranlar ve aerojeller tokatlanarak biraraya getirilmişti. Üst yüzeyi tamamen düz kare biçiminde, bir tarafı on beş metre uzunluktaydı. Üst yüzeyi tamamen düzdü (bıçak uçları arasına gerilmiş davul derisi gibi bir membrandı) ve mükemmel bir yansıtıcıydı. Sadece görülebilir ışığı değil, Geometricilerin radar yerine kullandığı frekanslar olan mikrodalgaları da yansıtabilen bir malzemeden yapılmıştı. Balonun arkasından dışarı çıktığımızda bunu *Daban Urnud*'la aramızda tutacaktık; ama onların radar ışınları bizim yakınlarımızı tararken başka bir yöne sektirilebilsin diye kulübe çatısı gibi eğik duracaktı. Yine büyük bir yansıma yaratacaktık ama bu yansıma *Daban Urnud* yakınlarına uğramayacak ve asla ekranlarında görüntülenmeyecekti.

Aynanın hangi yöne baktığına dikkat ettiğimiz sürece uzayın zemininde görülebilir olmayacaktık; çünkü ayna uzayın başka bir bölümünü yansıtıyor olacaktı ve bütün uzay aşağı yukarı aynı görünücekti: siyah. Gerçekten iyi bir teleskopla bize yakınlaşırlarsa yanlış yerde bir iki yıldız dikkatlerini çekecekti.

Daban Urnud ve Arbre'ın parlak yüzeyi arasından geçerken durum farklı olacaktı ama on beşe on beş metrelik mutlak karanlık bir parçanın on iki bin kilometre uzaktaki bir zeminde fark edilemeyeceğini umuyorduk. Bu yemek tabağındaki tek bir bakteri gibi olacaktı.

Eğer aynanın ısınmasına izin verilirse, Geometricilerin dikkatini çekebilecek kızılötesi ışık yayacaktı; bu yüzden aynanın tasarımındaki ustalığın büyük bölümü aynayı soğuk tutmaya adanmıştı. Nükleer reaktör tarafından güç sağlanan katı soğutucular buna bağlanmıştı. Nükleer reaktör, Jesry'nin sözünü ettiği gibi çok fazla atık ısı üretiyordu. Eğer bunu *Daban Urnud*'a doğru parlatacak kadar aptal olsaydık, bu kızılötesi ışıklı gazino gibi görünecekti; ama radyatörleri Soğuk Siyah Ayna'nın altında gizli tuttuğumuz ve Arbre yönüne çevirdiğimiz sürece Geometricilerin bunu görmesini mümkün kılacak bir görüş mesafesi olmayacaktı.

Başlangıç olarak itici güç toplanmış üç manyifikti ve (daha sonrası için) bir bobin ipti. Uzay giysilerimiz yaşam alanlarımız, yataklarımız, banyolarımız, yemekhanelerimiz, eczanelerimiz ve eğlence merkezlerimiz olarak kullanılıyordu.

Ama manastır olarak değil!.. Uzay yolculuğunun birçok ilginç özelliği vardı; ama sessiz ve derin düşünceye dalma bunların arasında yoktu. Apert sırasında ve Celp edildikten sonra, kültür şokunun en kötü bölümü telegörler olmuştu. Kendi kendime kaç defa *Bu korkunç şeylerden birisine mahkûm olmadığım için sana binlerce teşekkür Cartas!* dediğimi tahmin edemiyorum. Ancak bu bir telegörün içinde yaşamak gibiydi: ekranı bütün görüş alanımı kaplamış, kulaklıkları kulağıma takılmış, mikrofonu her kelimeyi, her nefesi ve her iç çekmeyi öteki uçtaki dikkatli dinleyiciye ileten süper ultra mega bir telegör. Hatta bir bölümü *içimdeydi*: şu kocaman ısı vericisi.

Devreye sokulan zorunlu dinlenme arasından önce sadece iki saat çalışmamıza izin veriliyordu. Bu tür araların ikincisinde veya üçüncüsünde, bunun bedenimize istirahat sağlamaktan ziyade ruhumuza, kulaklarımıza ve gözlerimize pompalanmakta olan sersemletici, ezici can sıkıcı bilgi yağmurunu dindirmek amacıyla olduğundan şüphelenmeye başladım.

Garip bir şekilde bir anlık huzur bulduğumda, birisiyle konuşmayı istedim sadece. Normal bir biçimde. "Tulia? Orada mısın?"

"Uykuya dalmadığına şaşırdım!" diye şaka yaptı. "Programın gerisindesin; acele et ve hemen dinlen!"

Gülmedim.

"Afedersin" dedi, "naber?"

"Hiç. Sadece düşünüyorum, hepsi o"

"A-haa."

"Bütün Arbre'da bu işi burada yapacak doğru kişiler biz miyiz?"

"Ah, o karar çoktan verildi ve cevabı evet"

"Ama nasıl verildi? Dur bir dakika, biliyorum: Ala bir komiteye başvurdu"

"Belki o kadar da başvuru gibi bir şey değildi" dedi Tulia ve sesindeki hoşnutsuzluğa karşı gülümsemek zorunda kaldım. "Ancak Ala'nın bu işle çok ilgisi olduğu konusunda haklısın"

"Güzel. Başvuru yok. Ama bunun tamamen tatlı iknayla olmadığına da bahse girerim. Mantıklı bir Diyalog olmadığına... Şu insanlarla olamaz"

"Savaş sırasında orduyla ne kadar mantıklı bir Diyalog yapılabileceğine şaşırırsın."

"Ancak ordu 'bakın, bu işin erkekler için olduğu açık' diyor olmalıydı. Komandolar. Bir avuç ayut, dönek bir Ita ve açlıktan ölen bir yaratığın işi değil"

"Yedek bir takım vardı, var" diye kabul etti. "Sanırım hepsi asker. Sizinle aynı eğitimi almışlar"

"Öyleyse giysileri, manyifikleri *bize* ulaştırma kararı nasıl verildi..."

"Kısmen dil meselesi. Jules Verne Durand paha biçilmez bir varlık. Orthça biliyor. Flucça değil. Bu yüzden ekip en azından kısmen Orthça bilenlerden oluşmak zorundaydı. Bu işi iki dille yapmak her türlü sorunu içinde barındıracaktı"

"Hmm, öyleyse Jules kucağımıza düşene kadar biz muhtemelen yedek seçenektik"

"O bizim kucağımıza düşmedi" diye hatırlattı Tulia. "Siz gidip..."

"Öyle bile olsa, bu tür şeyleri *soğuk* olarak bilen astronotlara ve komandolara sahip oldukları düşünülürse, Pürokratların fikirden *hoşlanacak* olmalarını yine de şaşırtıcı buluyorum"

"Ama Raz, sizler eğitilebilirsiniz. S2-35B'ye manevra yaptırmayı ve bir Soğuk Siyah Ayna'yı kurmayı kastediyorsan, 'bu tür şeyleri' öğrenebilirsiniz. Devşirildiğinden beri bütün hayatını eğitilebilir olarak geçirdin."

"Eh, belki burada haklısın" dedim, Fraa Arsibalt'ın nükleer reaktöre güç verdiği, bugüne kadarki en akıl almaz, görüntüsünü hatırlayarak.

"Ama düğüm noktası –ve burada Ala'nın tartışmayı nasıl şekillendireceğini tahmin ediyorum– sen ve ötekilerin çıktığı bu yolculuğun, yani misyonunuzun sadece bu olması. Gittiğin yere vardığında kim bilir ne

yapman istenecek? Ve sonra, bildiğin her şeyi kullanmak zorunda kalacaksın; çömez olduğundan beri edindiğin her kabiliyeti."

"Çömez olduğumdan beri... şimdi çok uzun bir zaman önceymiş gibi geliyor!"

"Evet" dedi, "Geçen gün bunu düşünüyordum. O labirentte yolumu buluşumu. Güneş ışığına çıkışımı. Büyüksuur Tamura'nın elimden tutup bana bir tas çorba yapmasını. Ve senin Devşirildiğin zamanı hatırlıyorum"

"Bana etrafı göstermiştin" diye hatırladım, "sanki yüz yıl orada yaşamışsın gibi. Senin Binlikçi olduğunu sanmıştım"

Bağlantının diğer ucunda burun çekme sesi duydum ve bir dakikalığına gözlerimi kapattım. Giysi ağlama dışındaki her boşaltım işleminin üstesinden gelmek için imal edilmişti.

Nasıl Tulia'yla bir ilişki içinde olabileceğimi düşünecek kadar aptal olabilmiştim? Şimdi, *bu* her şeyi mahvetmiş olurdu.

"Ala'yla hiç konuştun mu? Onunla temas halinde misin?" diye sordum.

"Mecbur kalsaydım muhtemelen yapabilirdim" dedi, "ama denemedim"

"Meşguldün" dedim.

"Evet. Sizin hücre uzaya fırlatıldığı zaman, bu onu gerçekten önemli yaptı. Gerçekten meşgul!"

"Eh... Umarım oraya vardığımız zaman ne yapacağımızı bulmakla meşguldür"

"Eminim öyledir" dedi Tulia. "Ala'nın işini ve olanların sorumluluğunu ne kadar ciddiye aldığını hayal bile edemezsin"

"Aslında oldukça iyi fikrim var" dedim, "ve onun hepimizin ölmesinden endişe ettiğini biliyorum; ama hücrenin birlikte ne kadar güzel çalıştığını görebilseydi yüreği hop ederdi."

Bir kez daha Arbre'ın arkasına düştük. *Daban Urnud*'un görüş mesafesine kaç kez girip çıktığımızın unutmuştum. Ötekiler kendilerini Soğuk Siyah Ayna'nın altındaki itici yapılara bağlıyordu. Ben yemin altında, iki yüz satır uzunluktaki bir kontrol listesindeki son on yedi kalemi gözden geçiriyordum.

"Şişirme kordonunu çekiyorum" dedim ve öyle yaptım. "Bitti!" Uzaya kaçan gazın tıslamasını duyamıyordum; ama yemin iskeletini tutan elimde hissedebiliyordum.

"Kontrol" dedi Lio.

"Şişirme işlemini izliyorum" dedim, sonraki teknobokluk satırını duygusuz bir şekilde okurken. Son gün çöp haznesi olarak kullandığımız cansız boyalı kumaş topu canlandı ve iç payandalar gazla dolup sertleşmeye başladıkça biraz destek ortaya çıkmaya başladı. Kısa bir süre işin başarısız olmasından korktum. Yeterince gaz veya öyle şeyler yoktu ama en sonunda birkaç saniye içinde pat diye açıldı.

"Durum?" diye sordu Lio. Aynanın altında hiçbir şey göremiyordu.

"Durum şu, öyle güzel ki içine tırmanıp gezintiye çıkasım var"

"Kontrol"

"Görsel inceleme başlıyor" dedim. Origami "konum itici"lerine kâğıt kadar hafif, bellek tel ve polifilm "antenlerine" elle boyanmış "yanık işaretleri"ne ve Konsay'daki Laboratoryumlarda üzerinde haftalarca çalışılmış olması gereken sahne sanatlarının öteki harikalarına hayran olarak o şeyin üzerine tırmanmam bir dakikamı aldı. Açılmamış olan bir "itici" buldum ve parmaklarımla gevşeterek açtım. Düzgün bir şekilde açılana kadar buruşuk payandanın üstüne sert bir şekilde vurdum. Mutfak örtüsünden yapılmış bağlanabilir şeriti fiskeledim. "Düzeldi" diye haber verdim.

"Kontrol!"

Listede geri kalan kalemler çoğunlukla motorlardaki valf ağızları ve basınç kontrolleriydi. Burada tesisattaki bir arızanın beni öldürebileceğinin farkındaydım ama devam etmek zorundaydım.

"Görüş mesafesine on dakika."

Son adım, geri sayıcıyı beş dakikaya ayarlayıp geri sayımı başlatmaktı. Güvenlik halatında güçlü bir çekiş hissettiğimde Lio'nun son "Kontrol"ü hâlâ kulaklarımdaydı: Osa beni içeri çekiyordu. Birkaç saniye sonra Ayna'nın altındaydım ve ötekiler, gün boyunca süren kovalamacanın sonunda adam öldürmeye meyilli bir manyakmışım gibi beni bağladılar. Tüm iletişim, kontrol listesindeki bir dizi kalem ve mandallanmış duyuruya indirgenmişti.

"Görüş mesafesine sekiz dakika!" Giysimin hava yastıkları şişti. Ayna'nın motorları çalıştığında ışık parladı ve itmeyi sırtımda hissettim. Her zamanki gibi yüzümüz aksi yöne bakıyordu ve bu yüzden olan biten hiçbir şeyi göremiyorduk ama bu kez izleyecek bir canlı çekimimiz vardı. Balonun ve yemin uzaklarda küçüldüğünü görebiliyorduk. Beş dakikalık geri sayım bittiğinde yem bizden öylesine uzaklaşmıştı ki motorlarının ateşlediği tek bir mavi beyaz noktacık dışında hiçbir şey göremiyorduk.

Birkaç dakika yandıktan sonra Geometriciler de onu görebileceklerdi çünkü o zamana kadar *Daban Urnud*'un yörüngesi görüş mesafesine girmiş olacaktı.

Motorlarımız bizi Geometricilerle aynı irtifaya çıkaracak yeni bir yörüngeye atma görevini yerine getirmişti. Onları bir daha kullanmayacaktık; bu yüzden yeniden serbest düşüşteydik. Giysinin içindeki hava yastıkları indi.

Yemi görebilmek için birkaç kemeri gevşettim ve döndüm. Alçak yörüngeden yukarıya tırmanmak ve Daban Urnud'la kesişme noktasına gelmek için güçlü bir teşebbüste bulunuyormuş gibi yemin motorları birkaç dakika daha yanmaya devam etti.

Sonra patladı.

Öyle olması gerekiyordu. Kaide'nin bu konuda bir şey, bizim tahmin edemedeğimiz, bize istenmeyen yan etkileri olabilecek bir şey yapmasını beklemek yerine, görevin tasarlayıcıları motorları yanlış anda yanlış valfı açmak üzere bilerek programlamışlardı. Böylece parçalara ayrıldı. Yangının durumunda pek bir şey yoktu ve patlama sesini duyamadık elbette. Nesne hızla yayılan bir parçacık çorbası haline dönüştü ve yok oldu. Sadece birkaç dakika sonra, parçaları atmosfere girdikçe, aşağıda ateş çizgileri görmeye başladık. Kaide'nin bizim acınası gambitimizin roket motoru arızası yüzünden başarısızlığa uğradığını düşüneceğini -ki bu çok mümkündü-, bütün algılayıcılarını enkazın fotoğraflarını çekip atmosfer tarafından yutulup yanmadan önce ellerinden geldiğince çok istihbaratı açgözlü bir şekilde toplamak için çalıştıracaklarını umut ediyorduk. Soğuk Siyah Ayna'yı göremeyeceklerdi.

Yolculuğun sonraki aşaması birkaç gün sürdü. İlk yirmi dört saatten daha farklı olamazdı. Artık yerle yüksekbant bağlantımız yoktu. Bu ve yapacak pek fazla şeyimiz olmaması arasında işler sakinleşti.

Bizi balonun siperinden çıkaran itme, bizi tatsız bir duruma, *Daban Urnud*'la yüz yüze getirmişti; uçakla çarpışma rotasında olan bir kuşun durumuna biraz benziyorduk. Şimdi kesinlikle *Daban Urnud*'a ulaşacaktık; ama taşlı yüzeyinde dondurulmuş et parçacıkları olmak istemiyorsak, çarpmadan önce yavaşlamamız gerekiyordu.

Herhangi bir başka uzay uçuşunda bunu son dakikadaki kısa bir roket motoru yanması ve ardından manevra iticileriyle gerçekleşen ince bir işle yapabilirdik; ama gizlice yaklaşmak istediğimiz için bu işe yara-

mazdı. Beyaz sıcak gazların ani ve parlak bir şekilde fışkırmadığı bir itme gücü üretme yöntemine ihtiyacımız vardı.

Konsay, çözümü elektrodinamik urganda bulmuştu, ki bu ucunda, bir yönde elektrik akan bir ağırlığı olan bir ipten başka bir şey değildi. İp yaklaşık beş kilometre uzunluğundaydı. İnce ama bizim urganlarımıza benzer bir şekilde güçlüydü. Urganı gergin tutmak için ucundan bir ağırlık sarkıtmak zorundaydık. Bu ağırlık Soğuk Siyah Ayna'nın daha küçük ve basiti altına gizlenmiş, artık işe yaramaz manyifiklerimiz oldu. Bu yüzden balonun siperinden çıkar çıkmaz ilk işimiz, manyifiklerimizi sıkıştırılmış bir kütle halinde bağlamak, üzerlerine başka bir ayna yaymak ve onları urganın ucuna eklemekti. Kendimizi fırıldak gibi döndürmek ve sonra da beş kilometrelik ipi gevşetmek için ortaya çıkan santrifüj gücünü kullanmak gibi operasyonun delilik sınırındaki en hassas bölümüne başlamadan önce, Arbre bizimle *Daban Urnud* arasına gelene kadar bekledik. Bu iş, denge ağırlığıyla aramız biraz açılana kadar birkaç dakikalığına iğrenç ve korkunçtu. Bu işlem, Arbre artık yanımızda sık sık fırlamasın diye, denge ağırlığıyla ortak çekim merkezimizdeki dönme hızımızı yavaşlattı. Denge ağırlığı urganın sonuna ulaştığında, dönme güçlükle farkedebileceğimiz bir noktaya kadar yavaşlamıştı. Bu andan itibaren her bir yörünge turunda tam olarak bir kere dönecektik ve bu basitçe denge ağırlığının her zaman beş kilometre "aşağımızda" urganın dikey olarak yönlendirilmiş ve Soğuk Siyah Ayna'nın da her zaman "yukarımızda" olacağı anlamına geliyordu: yani istediğimiz yerde. Bu yavaş dönüş, bizim Arbre'da hissettiğimizin yaklaşık olarak yüzde biri kadar bir yapay yerçekim yarattı. Bu yüzden biz ve bütün malzememiz yavaşça gezegenden uzağa, yukarı doğru "düştük"; bir şey bizi durdurana kadar. O şey ise Soğuk Siyah Ayna'nın düz bir şekilde gergin durmasını sağlayan şişme payanda iskeletiydi. Oraya doğru sürüklendik ve hissedilmeyen bir rüzgâr tarafından çitlere bastırılan saman çöpü gibi orada takılıp kaldık.

Bu manevrayı tamamladıktan kısa bir süre sonra Arbre'ın gece tarafına geçtik. Bu, Kaide Arbre'ın ekvator çevresindeki büyük yörüngeye fırlatma tesislerinin hepsini kazıkladığı zaman mükemmel bir manzara sundu bize. İnsanların yaşadığı kara parçalarının ılıman yerlerinde yayılan ışık yumakları ve pıhtılarıyla birlikte, gezegenin çoğu karanlıktaydı. Gelen kazıklar bu ortamda parlak çizgiler çiziyordu, sanki Arbre'ın yerkabuğunun altına kapatılmış yeraltı tanrıları, özgürlüğe giden yollarını kesici meşalelerle keserek açıyordu. Bir kazık yere düştüğü zaman ışığı bir anlığına kayboluyor, sonra daha sıcak, daha kırmızı ışıktan açılan bir yarımküre gibi tekrar oluşuyordu: bir nükleer patlamayla kıyaslanabilir-

di ama radyasyonsuz. Jesry'nin ilk uzay yolculuğuna çıktığı fırlatma rampasının üzerindeki yörüngedeydik ve turuncu yumruğun bize doğru yaklaştığını çok iyi görebiliyorduk. Jesry o sırada bakıcının üzerinde dikkatle bir iş yapıyordu; ama üzerinden geçerken izlemek için birkaç dakikalığına işine ara verdi.

Mekanik bir pat sesi duydum ve uzanıp baktığımda Arsibalt'ın giysimin ön tarafına sert bir kablo taktığını gördüm. O andan itibaren birbirimizle böyle konuşacaktık. Kısa menzilli telsizin bile fazla riskli olduğu düşünülüyordu. Bunun yerine birbirimizi giysiden giysiye kablolarla fiziksel olarak bağladık. Aynı şekilde yerle 7/24 yüksekbant bağlantımız da yoktu artık. Bunun yerine Sammann, Geometricilerin saptayamayacakları dar görüş mesafeli ışından yavaş ve rasgele bilgi akıtan bir tür bağlantı kuruyordu. Bu yüzden bundan sonra Hücre 87, bana bir şey söylemek isterse, bunu bana yüz maskemin içindeki sanal ekranda görüntülenecek metin mesaj biçiminde söyleyeceklerdi; ama bu da anında gerçekleşmeyecekti. İki saat civarında gecikmeler beklememiz söylendi ve kendimizi ağa kablolarla bağlamasaydık, hiçbir şey almamız veya göndermemiz mümkün olmayacaktı.

"Bu iş ipte yürümek gibi" diye uyardı Arsibalt. Alışkanlıkla yüz maskesine baktım ancak mantar bulutunun bozuk görüntüsünden başka bir şey göremedim. Göğsüne takılmış olan ekrana bakınca Arbre'a ve sonra da göz teması kurmak için yukarı bakan yüzünü gördüm.

Bir süreliğine kendimi topladım. Bu, günlerdir yaptığım tek gerçek, yani özel sohbetti. Büyük Hap'ı yuttuğumdan ve giysiye girdiğimden beri çıkardığım her ses, kalbimin her atışı, içtiğim her yudum su gerçek zamanlı olarak bir yerlere kaydedilip gönderiliyordu. Söylediğim her sözün Pürokratlar tarafından izlendiği, komitelerde tartışıldığı ve sonsuza kadar arşivlendiğini düşünmeye alışmıştım. Açık sözlü ve ilginç bir sohbet etmenin yolu yok gibiydi ve Kulaklarımda Hücre 87'nin sesini duymamaya çok çabuk alışmıştım. Şimdi ben ve Arsibalt konuşma fırsatı bulmuştuk. Başka hiç kimse bize doğrudan bağlı değildi. Edhar'da sayfa ağaçlarının altında yürüyüşe çıkmışız gibi yalnızdık.

İpte yürümek bir kelime oyunuydu: makaradan çözdüğümüz urganın sözlük tanımı. Ancak elbette Arsibalt da başka bir şey demek istiyordu. "Evet" dedim, "biz kargoları birbiri ardına söküp açarken şey olarak işe yarayacak bir şeyi aradım durdum..." Ve uzay jargonuna kaymanın eşiğindeyken kendimi kontrol ettim. "Atmosfer girişi ve yavaşlama sistemi" demek üzereydim ama şimdi burada sayfa ağaçlarının arasında olduğumuz zamanki kadar yanlış geldi.

Arsibalt benim yerime o şeyi söyledi: "Aşağıya bir yol olarak işe yarayacak"

"Evet. Mademki her şeyi ambalajından çıkardık ve çoğunu attık, temel öğelere kadar soyduk, burada bizi Arbre'a geri götürebilecek hiçbir şey olmadığı açık. Hiç olmadı." Aşağımızda soğuk üst atmosferde hızla kendi kendine cılızlaşan ve solgunlaşan başka bir mantar bulutunun savruluşunu izlerken bunu düşündüm.

Arsibalt attığım mesajı aldı: "Öyleyse kendi kendine, kullanmamız için daha sonra yukarı bir atmosfere yeniden giriş taşıtı göndereceklerini söylüyorsun; yani şuradan ya da buradan fırlatacaklarını" Az önce üzerinden geçtiğimiz mantar bulutuna, sonra başka bir tanesine, sonra onun binlerce kilometre doğusuna genişleyen yeni bir tanesine işaret etti. "Veya şu, her nereye gidiyorsa!" Altımızdaki atmosferi çizgi çizgi boyayan başka bir kazıktan bahsettiği açıktı. Onun neyi vurduğunu bilmiyordum. Belki de bir roket fabrikasını vurmuştu.

Elbette Arsibalt şimdi *Daban Urnud*'a gitmeyi başaramazsak kurtarılmanın ötesinde, hatta ölmüş olduğumuzu söylüyordu.

Bu fotoğrafı benden daha çabuk ortaya koymasına birazcık canım sıkılmıştı. Önümüzdeki on saati Arsibalt'a doğrudan bağlı olarak geçirmek üzere gücümü toplarken, onu isteri nöbetine yakın bir durumdan konuşarak çıkarmaya çalışırken, giysinin bir yerlerinde olduğunu sandığım destek malzemesinden sakinleştiriciler yutmaya ikna ederken *İşte yine başlıyoruz* diye düşünüyordum.

Ancak o hiç de o durumda değildi. Durumumuzun gerçekliğini herkes kadar açık bir şekilde kavrıyordu; hatta benim kavradığımdan bile daha iyi. Ancak canı sıkkın değildi. Daha çok neşeliydi.

"Celp edildiğimizde" diye hatırlattım ona, "gaz odasına görütüleceğimize dair bir söylenti olduğunu söylemiştin."

"Gerçekten" dedi, "çok daha basit bir şey bekliyordum. Daha hızlı; *daha ucuz*"

Sadece benim kahkahalarımla berbat edilebilecek türden bir şakaydı bu. Her nedense buna Jesry ve Lio'nun da ortak olmasını diledim. Sahiden de çok geçmeden sohbetimiz monotonlaştı. Arsibalt ben bağlantısını kopardı ve Yemekhane masasında zıplar gibi etrafında dönmeye başladı.

Jesry urgana güç verdiği zaman Arsibalt ona bağlıydı. Elektrik akımını telin en ucuna kadar pompalamak gibi basit bir işti bu. Elbette elektrik akımı elde etmek için bu elektronların nükleer reaktöre geri ulaşmasının bir yolu olmalıydı. Normalde bu iş birinciye paralel ikinci

bir telle sağlanabiliyordu; lamba kablosunda olduğu gibi. Fakat burada bu, bizim amacımızı boşa çıkarırdı. Neyse ki iyonosferdeydik; elektriği iletebilmesi için güneşin radyasyonu tarafından kalıcı olarak iyonlaştırılmış en üst atmosferde. Geri dönüş yolu bedavaya geldi. Akım o kabloda sadece bir yönde akıyordu. Sonuç olarak itme gücü üretecek şekilde Arbre'ın manyetik alanıyla etkileşime giriyordu. Çoğunu olmasa da, roket motorunun aksine sürekli olarak günlerce çalıştırabiliyorduk ve istenen yörüngeye döne döne yavaş yavaş giriyorduk: ben ve Ala'nın, Saat Kulesi'nde bir sayfa üzerindeki kıvılcım izlerini takip ederek izlediğimiz *Daban Urnud*'un girdiği yörüngeye.

Arsibalt, Jesry'ye doğrudan bağlı olduğu sürece geri kalanımız için iletişimci olma görevini üstlendi ve ellerini sallayıp pandomim yaparak hepimizin bir şeye tutunmasını tavsiye etti. Sonra parmağıyla geri sayıma başladı. "Beş"te, iskelet ellerinden birisi boşa çıktı ve onu nükleer reaktörün kontrol panelindeki dirseği tutmak için kullandı. "Bir"de, Jesry bir anahtarı çevirirken Arsibalt öteki eliyle dirseği tuttu. Sonuç etkileyici değildi ama son derece açıktı: tıpkı rüzgâra maruz kalmış gergin bir ip gibi urganın hafifçe eğildiğini gördük. Bu olurken Soğuk Siyah Ayna hafifçe rotadan çıktı ve yeni bir açıya oturdu; artık doğrudan Arbre'ın yüzeyine bakmıyordu; ama neredeyse farkedilemeyecek bir şekilde yan yatmıştı. Bütün olay da buydu. Jesry'nin bir roket motorunu ateşlemesi durumunda hissedeceğimiz kadar kesin bir itici güç altındaydık fakat vücudumuzun hissedemeyeceği kadar zayıf bir itme gücüydü bu ve üzerimizde herhangi bir etkisi olması için günlerce baskı yapması gerekirdi.

Bu iş biter bitmez Arsibalt'ın dediği şeyi düşünmek için fırsat buldum. Jules'ün ve Jad'in tıbbi sorunlarını ve benim nükleer reaktör çılgınlığımı hesaba katsak bile fırlatmanın, Soğuk Siyah Ayna'nın kurulmasının, yemin ateşlenmesinin ve urganın yayılması işinin umduğumuzdan çok daha iyi gittiği söylenmeliydi. Sonunda hiç kimse ölmemiş veya gizemli bir şekilde ortadan kaybolmamıştı. Hiç kaza olmamıştı, hiç kimse çaresizce sürüklenmiyordu, ihtiyacımız kadar kargonun çoğunu kurtarmıştık. Bu, görevin açıkça en ölümcül bölümü gibi göründüğünden, beni fazlasıyla neşeli bir ruh hali içine sokmuştu; ancak on saniyelik düşünme bunun bir intihar görevi olduğunu gayet net göstermeye yetmişti.

Nedensel Alan: Etki ve tepki ilişkileri ağı içinde birbirlerine karşılıklı olarak bağlı şeylerin toplamı.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Sosyal gelenekler evrimleşti. İkimizi veya üçümüz özel bir sohbet için birbirimize bağlansaydık kimisi bunu yanlış anlayabilir diye düşündüm. Ancak Lio'nun Osa'yla veya Sammann'ın Jules Verne Durand'la konuştuğunu farkettiğim zaman öyle düşünmedim ve çok geçmeden hücredeki herkesin başkalarının özeline girmekten mutlu olduğu açığa çıktı. Sammann, gerektiğinde herkesin toplu olarak bağlanabileceği yapıdan bir kablo ağı çekmişti ve sekiz saatte bir toplantı yapmayı kabul etmiştik. Bu toplantılar arasındaki aralar boş zamandı. Her birimiz üçte bir zamanı uykuya ayırmaya çalışıyorduk ancak bu pek iyi olmayacaktı. Arsibalt bir dinlenme dönemi sırasında sürüklenip kendisini bana bağlayana kadar tek uyku sorunu yaşayanın ben olduğumu sanıyordum.

"Uyuyor musun, Raz?"

"Artık değil"

"Uyuyor muydun?

"Hayır. Pek sayılmaz. Ya sen?"

Bu noktaya kadar bu kelimesi kelimesine, yeni Devşirilmiş çömezler olduğumuz zamanlarda gecenin ortasında, tanıdık olmayan bir odada uzanmış uyumaya çalışırken yaptığımız sohbetler gibiydi. O noktadan sonraysa yeni bir şekil almıştı. "Söylemesi zor" dedi Arsibalt. "Burada normal uyku ve uyanıklık döngüleri geçirmiş gibi hissetmiyorum. Doğrusunu istersen uykuyla uyanıklık arasındaki farkı ayırt edemiyorum."

"Pekâlâ, neyin hayalini kuruyorsun?"

"Ters gidebilecek her şeyin..."

"Ama gitmedi ki?"

"Aynen, Raz"

"Jad'i nasıl kurtardığının tam hikâyesini henüz dinlemedim"

"Tutarlı bir şekilde *bağlantı kurabileceğimden* bile emin değilim" diye iç çekti. "Düşündüklerim ve yaptıklarım karmaşık anlar olarak aklımda ve bu anların her biri başka türlü olabilirdi, Raz. Ve öyle olsaydı sonuçların *hepsi* kötü olurdu. Bundan eminim. Bunu tekrar tekrar aklımdan geçiriyorum ve her durumda bir şekilde doğru şeyi yaptığımı düşünüyorum"

"Sanki antropi prensibi* iş başında gibi, değil mi?" dedim. "Sanki bir şey biraz farklı olsaydı ölmüş olurdun; böylece bunu hatırlayacak bir beynin olmazdı"

Arsibalt bir süre hiçbir şey söylemedi; sonra iç çekti. "Bu en az antropi tartışmaları kadar yetersiz. Alternatif açıklamayı tercih ederdim"

* Evrende gözlenen durumlar, gözlemcinin varolmasına izin vermek zorundadır. İnsanı evrenin son gayesi ve sonu farz eden kuram. (ç. n.)

"Nedir?"

"Sadece zeki değil, baskı altında soğukkanlı olduğum gibi"

Bunu önemsememeye karar verdim. "Düşler gördüm" diye itiraf ettim, "Mortayı çektiğin için sen ve Jad'in burada olmaması dışında her şeyin aynı olduğu düşler."

"Evet, geri çekemediğim için Jad'i bıraktığım ve onun altımdaki atmosferde yanışını izlediğim düşler gördüm. Ve senin başaramadığına dair başka düşler, Raz. Nükleer reaktörü geri kazanıyoruz; ama sen kayıplara karışıyorsun"

"Ama sonra uyanıyorsun..." diye başladım.

"Uyanıyorum ve seninle Jad'i görüyorum; ama uyanıklıkla düş arasındaki sınır burada öylesine belirsiz ki bazen düşten uyanıklık haline mi geçiyorum yoksa tersi mi oluyor çıkaramıyorum"

"Bunun nereye varacağını görüyorum sanırım" dedim. "Ölmüş olabilirim. Sen ölmüş olabilirsin. Jad ölmüş olabilir..."

"Fraa Orolo'nun başıboş dolaşan 10000 yıl matı gibi olmuşuz" dedi. "Evrenin geri kalanından kopmuş bir nedensel alan."

"Vay!"

"Ama Orolo'nun bizi hiç uyarmadığı bir yan etki var" diye devam etti, "o da akıntıya başıboş sürükleniyor olmamız. Şu veya bu durumda yaşamıyoruz. Kapılar ardına kadar açılana ve biz Apert'e girene kadar her şey mümkün; herhangi bir tarih yazılmış olabilir"

"Her ikisi de" dedim, "veya biz sadece uykulu ve kaygılıyız"

"Bu da gerçek olabilecek başka bir olasılık" dedi Arsibalt.

Kestirmediğimiz zaman (çoğumuza göre) veya (Arsibalt'a göre) farklı; ama eşit şekilde gerçek dünya yörüngelerinde sürüklenmediğimiz zaman *Daban Urnud*'u inceliyorduk. Jules Verne Durand'ın tarifine değer, Net'e yayılmış olan birkaç paragraf, Laterreliye göre uzaylı gemisinin tuhaf bir şekilde doğru olan üç boyutlu bir modelini inşa etmek için Antiyığın'a yeterli bilgiyi sağlamıştı.

Bir kilometre genişliğinde çelik bir balon şişirin ve yarısına kadar su doldurun. Bunu üç kez tekrarlayın. Bu üç küreyi, birbirlerine yakın ancak değmeyecek biçimde karenin köşelerine yerleştirin.

Bunu dört küre için tekrar edin. Eskisinin üzerine yeni bir sıra daha yığın. Ancak manavda meyvelerin üst üste yığılması gibi, üst kürelere aşağıdakilerle arasındaki boşluklara oturacak şekilde kırk beş derece eğim verin.

Her defasında bu eğimi tekrar ederek, bu biçimde iki küre ve kare daha yığın. Şimdi iki kilometreden biraz daha yüksek, iki kilometreden biraz daha az geniş bir yığından on altı küremiz var. Yığının ortasına doğru uzanan bir boş yer, çapı yaklaşık yarım kilometre olan bir baca var. O bacayı işe yarayan şeylerle doldurun: bizim uzun süredir uzay yolculuğuyla ilişkilendirdiğimiz karmaşık, pahalı, özel olarak tasarlanmış praksislerin tümüyle. Bunun büyük bölümü yapıdan başka bir şey değil: bütün yapı, yapay yerçekimi yaratmak için kendi ekseni etrafında dakikada bir tur dönerken, gelen uzay gemilerinden kaçmak için manevra yaparken, ortaya çıkan çamurlu suyun icabına bakarken, atom gücüyle hızlanırken veya tüm bunların hepsi olurken bu küreleri yakalayacak ve sıkıca yerlerinde tutacak çelik bir iskelet takviyesi sadece.

Bunu bir kez iyice yaptığınızda yapısal olarak asla bozulmayacak, öteki malzemenin tamamına karışmayacaktır: işte size on binlerce nükleer itici kargoyu taşıyabilen bir depolama haznesi, gemi güneşten uzaklarda olduğunda enerji sağlamak için reaktörler, karmakarışık bir boru tesisatı ve kablo şebekesi, Urnudluların, Troluların, Laterrelilerin ve Fthosluların bir küreden ötekine hareket edebildikleri basınçlı koridorlar, yirmigen prizmanın dışından elde edilen güneş ışığını kürelere, çatı üstü çiftliklerin üstüne yansıtacak fiberoptik hatlar.

Kürelerin kendileri nispeten basittir. İçlerindeki su, kendi seviyesini bulmakta özgürdür. Bütün yapı döndüğü zaman su dışarıya doğru kaçar ve "yerçekimi"nin her zaman gezegenimizdekine eşit olduğu bir eğimde dibe oturur. Gemiye güç uygulandığında su, kürenin arka tarafında dibe yerleşir ve yatay konuma gelir. İnsanlar, esnek halat ağıyla bağlanmış ve sert hava torbalarıyla ayrı tutulan tekne evlerde suyun yüzeyinde yaşıyor; Suyun biçimi değiştiği zaman daima biraz çarpışma vardır; fakat her düzgün tekne gibi buna uygun yapılmışlardır; açılmamaları için dolapların mandalları vardır ve mobilyalar kaymasın diye yere bağlanmıştır. İnsanlar, gezegenlerinde atalarının yaşadığı gibi yaşıyorlar ve atom bombaları tarafından hızla hareket ettirilen metal bir balonun içinde hapsoldukları gerçeğini pek düşünmeksizin günlerce hatta haftalarca gidebilirler; tıpkı Urnud, Tro, Laterre veya Fthos'taki ailelerinin, bir vakum içinde savrulan ıslak kaya toplarının üzerinde yaşadıkları gerçeğini hiç düşünmedikleri gibi.

Bu yapı, yani Küreyığını, güzel bir işçiliktir; ancak kozmik ışınlara, başıboş dolaşan göktaşlarına, güneş ışığına ve uzaylı silahlarına karşı savunmasızdır; bu yüzden etrafındaki çakıldan iskelet duvarları, devasa şok pistonlarından oluşan bir ağın duvarlarını kaplar. Küreyığını, buna

ağ gibi örülmüş halde ortada asılıdır. Radar, teleskoplar, silah sistemleri, keşif taşıtları gibi evrenin geri kalanıyla ilgili her şey otuz adet şok pistonuna veya şok pistonlarının birleştiği on iki yüksek noktaya bağlı olarak dışarıda durur. Aşağıdaki itici plakaların etrafındaki yüksek noktaların üçü çıplak mekanizmadır ama öteki dokuzu kendi içlerinde karmaşık uzay taşıtlarıdır. Bazıları Komuta organlarının etrafında ağırlıksız olarak yüzdüğü basınçlı kürelerdir. Bazılarınınsa küçük taşıtların ve uzay giysili kişilerin yirmigen prizmanın içiyle geminin bulunduğu evren arasında geçiş yapabileceği şekilde açılmış geniş tünelleri vardır. Özellikle bir tanesi, uzay vakumunu kullandığı için Arbre'dakinden daha iyi olan bir optik rasathanedir.

Bütün bunlar, ben ve hücre arkadaşlarım uzay giysilerinin montajını yaptığımız ve Elkhazg'da bilgisayar oyunu oynadığımız günlerde Antiyığın akılları tarafından az çok ayrıntılı bir biçimde modellenmişti. Bu model, şimdi bizim giysilerimizin içinde hayat bulmuştu. Daha önce manyifikleri sürmek için kullandığımız aynı kontrolleri, yani iztopu ve oyun çubuğunu kullanarak onların içinde uçabiliyorduk. Organik bir karışıklık bile olsa belli bir mesafeden mükemmel görünüyordu; ancak Küre yığınının içini keşfetmek için yakına uçtuğumda, bu noktanın ötesindeki her şeyin tamamen tahmin olduğu bilgisini mükemmel bir Orthçayla yazarak üzüntüyle veren utangaç ayutların gönderdiği yarı şeffaf notları buldum.

Fraa Jad, en sonunda istediğini elde etmişti: bir sekstant. Bize belli takımyıldızlarını ayırt edecek kadar akıllı olan, Clesthyra'nın Gözü gibi geniş açılı lensi olan bir aygıt verilmişti. Bu sayede belli sabit yıldızlara göre konumumuzu bilebiliyorduk. Güneşin, ayın ve Arbre'ın konumlarıyla birlikte doğru bir iç saat ve astronomik takvim, bu şeye bizim yörünge faktörlerimizi hesaplayacak yeterli bilgiyi sağlıyordu. Fraa Jad, varlığından haberdar olur olmaz bunu eline aldı ve işlevlerinde uzmanlaşmak için saatlerini verdi.

Şimdi görevimiz açık bir 'ölmek var dönmek yok!' haline geldiğinden, Jules yiyeceğinden geri kalanı saklamaya çalışmaktan vazgeçmişti ve özgürce yiyordu. Böylece enerji seviyesi yeniden yükseldi ve keyfi yerine geldi. O uyanık olduğunda öteki birkaç kişi daima onun giysisine bağlanıyor ve ona geminin modelde işlenmemiş olan iç ayrıntıları hakkında sorular soruyordu: örneğin kapıların nasıl olduğunu, kilit mekanizmasının nasıl çalıştığını, bir Fthoslunun Troludan nasıl ayırt edileceğini. Geometricilerin, geminin sıfır yerçekimli olan bölümlerinde özel bir yangın korkusu olduğunu ve solunum cihazları, yanmaz giy-

siler ve yangın söndürücülerin depolandığı bir malzeme dolabına raslamadan otuz metre gidilemeyeceğini öğrendim.

Bu, geride yine de bolca boş vakit bırakıyordu. İki gün içinde Jesry'yle özel bağlantı kurdum ve ona Her şeyin Katili hakkında bildiklerimi anlattım. Jesry, tebeşir odasında olduğu gibi dikkatle dinledi ve pek fazla bir şey söylemedi. Çekim ekranında yüzünü izleyerek onun bu konuda çok derin düşündüğünü söyleyebilirim; bunun neden önemli olabileceğine dair kendisini ikna etmeye çalışıyordu. Bize söylenmemiş bir şey olduğu onun için çok açıktı. Aksi halde görünüşte görevin hiç anlamı yoktu. Ona düşünecek bir şey vermiştim. Bu konuda enikonu düşünene kadar, net olmayan bir düşünceye sahip olana kadar, söyleyecek hiçbir şeyi yoktu.

Hücre 87'den metin mesajları gelmeye başladı ve ekranımda görüntülendi. İlk birkaç tanesi sıradandı. Sonradan garipleşmeye başladılar.

Tulia: *Aşağıya bir görüş bildirin... oradaki kelle sayısı kaç?*

Mesaja hızla yanıt yazdım: *Beni affedin ama burada kaçımızın hayatta olduğunu mu soruyorsunuz?* Sonra mesajı gönderdim. Mesaj alışverişi üzerine birkaç dakika düşündükten sonra onun sorusuna cevap vermediğimi ancak farkettim; fakat o zamana kadar yerle teması çoktan kaybetmiştik.

Bir toplantı düzenledim. Hepimiz bağlandık.

"Benim destek hücrem burada kaçımızın hayatta olduğunu bilmiyor" dedim.

"Benimki de" dedi Jesry hemen. "İki saat önce onlara ikimizin ölmüş olduğuna dair bir mesaj attığını iddia ediyorlar"

"Attın mı?"

"Hayır!"

"Benim destek hücrem uzunca bir süredir bana hiç mesaj atmadı" dedi Suur Esma, "fırlatma sırasında ölmüş olduğuma inanmışlar."

"Antiyığında her şeyin yolunda gidip gitmediğini merak ediyorum" dedim. "Bu hücrelerin hepsi Net'te birbirleriyle konuşuyor olmalıydılar, değil mi? Notları karşılaştırıyor olmalıydılar?"

Sammann'a baktık. Yeni bir beden dili gerekiyordu. Yüzler doğrudan görülmediği için, dinlediğimizi göstermek adına vücudumuzu konuşan kişiye doğru çevirme alışkanlığı edinmiştik; bu yüzden de dokuz uzay giysisi Sammann'a yönelmişti. Bir tek Fraa Jad ilgili görünmüyordu. Toplantıyla bağlantısını çoktan koparmış ve uzay yapısının farklı bir tarafına tırmanıyordu. Uzaya ulaştığımızdan beri neredeyse tek kelime

etmemişti ve bu yüzden ona hiç dikkat etmedik. Onun beyninde bir hasar olduğunu bile düşünmeye başlamıştım.

"Bir şey yolunda gitmedi" diye onayladı Sammann.

"Geometriciler Net'i karıştırmanın bir yolunu mu buldular?" diye sordu Osa.

"Hayır. Net, en azından fiziksel katmanı iyi çalışıyor; ama reputon uzayın dinamiğinde 'düşük seviye' bir hata var"

"Ita dilinde" dedim, "bir şeye 'düşük seviye' dediğiniz zaman, bu, bunun gerçekten önemli bir şey olduğu anlamına gelir, değil mi?"

"Evet."

"Bunun bizim için ne anlama geldiğine dair başka bir şey söyleyebilir misin?" diye sordu Lio.

"Net ilk zamanlarında, yani binlerce yıl önce, hatalı, geçersiz veya düpedüz yanıltıcı bilgilerle karman çorman edildiği için neredeyse tamamen işe yaramaz hale gelmişti" dedi Sammann.

"Pislik diyordunuz bir zamanlar" diye hatırlattım ona.

"Evet; bu teknik bir terim. Bu yüzden pislik filtreleme önemli hale geldi. Bu konuda iş yerleri açıldı. Bu iş yerlerinin bazısı daha çok para kazanmak için zekice bir planla çıkageldi: kuyuyu zehirlediler. Net'e pislik koyarak insanları, pisliği filtrelemek için kendi ürünlerini kullanmaya zorladılar. Tek amacı Net'e pislik kusmak olan Sentaktik aygıtları yarattılar; ancak bunların kustuğu iyi pislik olmak zorundaydı.

"İyi pislik ne demek?" diye sordu Arsibalt, nazik ve kuşkulu bir ses tonuyla.

" *Kötü* pislik, rasgele harflerden oluşan biçimlendirilmemiş bir belge olabilir. *İyi* pislikse yüz tane doğru, kontrol edilebilir ve bir tanesi biraz hatalı bir cümle içeren güzel yazı karakterli, iyi yazılmış bir belge olabilir. İyi pislik üretmek çok daha zordur. İlk başlarda seri üretim yapmak için insan kiralamak zorundaydılar. Onlar bu işi çoğunlukla meşru belgeleri alıp içine hatalar ekleyerek yaptılar; örneğin bir ismi başka biriyle değiştirerek. Ama bu iş, ordu bununla ilgilenene kadar sıçrama yapmamıştı"

"Onlar düşman Net'ine yanlış bilgi eklediler" dedi Osa. "Bu bildiğim bir şey. Y.S Birinci Bin Yıl ortalarının Yapay Anlamsızlığından bahsediyorsunuz"

"Aynen!" dedi Sammann. "Müthiş gelişmiş ve güçlü Yapay Anlamsızlık sistemleri aynen Fraa Osa'nın bahsettiği amaç için yapılmıştı. Çok geçmeden praksis, ticari sektöre sızdı ve Coşmuş Öksüz Botnet Ekolojisi'ne yayıldı. Boşverin. Mesele şu, benim Ita atalarım sorunu ele alana kadar süren bir tür Karanlık Çağ vardı"

"Öyleyse Yapay Anlamsızlık sistemleri Coşmuş Öksüz Botnet Ekolojisi'nde hâlâ etkin mi?" diye sordu Arsibalt, ağzı açık kalmış bir şekilde.

"CÖBE İkinci Bin Yıl'da tamamen farklı bir şeye dönüştü" dedi Sammann küçümser bir tavırla.

"Neye dönüştü?" diye sordu Jesry.

"Hiç kimse bundan emin değil" dedi Sammann. "Sadece kendisini fiziksel olarak somutlaştırmanın yollarını bulduğu zaman ona dair ipuçları elde ediyoruz; neyse ki bu çok sık olmuyor. Yapay Anlamsızlığın işlevselliği hâlâ var. Net'i Karanlık Çağ'dan çıkaran Italar bunu sadece birlikte hareket ederek yenebildiler; bu yüzden uzun lafın kısası, Net'te dolaşan her meşru belge için yüz binlerce sahte sürüm var; biz bunlara bogon adını veriyoruz"

"Savunma bütünlüğünü korumanın tek yolu bunları sürekli saldırıya maruz bırakmaktır" dedi Osa. Eski bir İlim Vadisi özdeyişini aktardığını aptal biri bile tahmin edebilirdi.

"Evet" dedi Sammann. "ve öyle güzel işe yarıyor ki, çoğu zaman Net kullanıcıları onun orada olduğunu bilmiyorlar. Milyonlarca mikrobun günün her anında vücudunuza saldırmasından ve başarısızlığa uğramasından habersiz olmanız gibi. Bununla birlikte son zamanlardaki olaylar ve Antiyığın'ın gösterdiği önem, bahsettiğim düşük seviye hatayı ortaya çıkarmışa benziyor"

"Peki bunun bize pratikteki etkisi" dedi Lio "şu mudur...?"

"Yerdeki hücrelerimiz meşru ve bogon mesajları ayırt etmekte zorluk çekiyor olabilirler ve ekranlarınızda beliren mesajların bazıları da pekâlâ bogon olabilir"

"Ve bütün bunların sebebi bir yerlerdeki Sentaktik aygıtında yer alan birkaç bitin çıldırması" dedi Jesry.

"Bu senin göstermeye çalıştığından biraz daha karmaşık" diye cevabı yapıştırdı Sammann.

"Ama Jesry'nin demek istediği şey" dedim, "bu belirsizliğin nedeninin bir yerlerde yanlış konumlanmış veya en azından belirsiz konumda olan birkaç mantık kapısı veya bellek hücrelerinin olması"

"Sanırım öyle de diyebilirsiniz" dedi Samınann ve göremesem bile omuz silktiğini söyleyebilirdim. "Ancak çok geçmeden hepsi belirlenebilecek ve sonra aptal mesajlar almamız son bulacak."

"Hayır bulmayacak" dedi Fraa Gratho.

"Niçin öyle söylüyorsun?" diye sordu Lio.

"İşte" dedi Fraa Gratho ve kolunu uzattı. Onun hareketini takip edince Fraa Jad'in bizim yerle tek bağlantımız olan telsiz üzerinde çalıştığını gördük. Bir tornavidayı tekrar tekrar saplıyordu. Arada sırada bir şarapnel parçası kopuyordu ve Soğuk Karanlık altından dışarıya çıkıp radar yansıması göndermesin diye onu hızla uzaydan topluyordu.

Uslanıp işini bitirdiği zaman toplantıya doğru sürüklendi ve kendisini bağladı. Lio sakinliğini korudu ve onun konuşmasını bekledi.

"Sızıntı, olayları hiçbir şekilde düzeltmeyen kararlar almaya zorluyordu" dedi Jad.

Pekâlâ. Biz meğerse manyak bir kara büyücüyle bir adaya kilitlenmiştik. Bu işleri biraz netleştirmişti. Bir süre sessiz kaldık. Bir açıklama beklemenin hiçbir anlamı olmadığını biliyorduk. Fraa Jad bunu elinden geldiğince net bir şekilde ortaya koymuştu. Jesry'nin çekim ekranında bana doğru baktığını gördüm. *Afsuncular işleri böyle halleder ve o da şu anda bunu yapıyor.*

Samıanın en sonunda sessizliği bozdu. "Bu çok garip" dedi, etkilenmiş görünerek, "aynı şeyi yapmamak için kendimi zor tutuyordum"

"Ne? Vericiyi tahrip etmeyi mi?" diye sordu Lio.

"Evet. Aslında birkaç saat önce rüyamda bunu *yapmış* olduğumu gördüm. Kendimi çok iyi hissettim. Uyandığım zaman onu dokunulmamış görünce de çok şaşırdım"

"Onu niçin tahrip etmek istiyordun ki?" diye sordu Arsibalt.

"Cihazın davranışlarını gözlüyordum. Yörüngedeki her turda, yerdeki bir tesisle görüş mesafesine giriyor ve bir bağlantı kuruyor. Sonra tampon belleğini boşaltıyor; kuyruğunu temizliyor" Bu Ita terimlerini Orthçaya çevirmeye devam etti. Kuyruk, üzerlerine mesajlar yazılı sayfa yığını gibiydi ve bunlar mümkün olduğunda Arbre'a iletiliyordu. Kuyrukta bekledikleri sırayla aşağı gönderiliyorlardı; bir alışveriş merkezinde sırada bekeleyen müşteriler gibi.

"Öyleyse kuyruktaki bu şeyler yerdeki destek hücreme yazdığım mesajlar mı?" diye sordum.

"Kaç tane yazdın?" diye bana sordu.

"Belki beş tane"

"Lio?"

"On gibi"

"Osa?" Samıanın herkesi yokladı. Hiç kimse birkaç mesajdan fazla yazmamıştı. "Şu sırada kuyruktaki öğelerin sayısı bin dört yüzün üzerinde" diye duyurdu.

"Onlar ne?" diye sordu Arsibalt. "Okuyabiliyor musun?"

"Hayır. Hepsi şifrelenmiş ve hiç kimse bana anahtarı vermeyi uygun görmedi. Çoğu oldukça küçük. Muhtemelen metin mesajları, biyomedikal veriyle ilgili bogonlar; ancak bazıları binlerce defa daha büyük. Böyle şeyler konusunda bilgili tek kişi ben olduğum için bir Ita'ya gayet açık görünen şeyi size söyleyeyim: büyük öğeler büyük olasılıkla kayıtlı ses ve görüntü dosyaları"

Bunun için çok sayıda açıklama düşünebilirdim; ama Arsibalt doğrudan en çarpıcı ve en doğru açıklamaya geçti: "Gözetleme!"

Samınann hiç itiraz etmedi. "Boş zamanlarımda, ki bolca var, kuyruğun davranışını izliyorum. Büyük dosyalar dikkat çekici bir şekilde davranıyor. Her şeyden önce küçük olanların önceliğini alıyorlar. Sistem, yaratılır yaratılmaz bunları kuyruktaki en ön sıraya ilerletiyor. İkinci olarak bu dosyaların yaratılması sohbetlerin başlangıçlarına ve sonlarına denk geliyor. Örneğin kısa bir süre önce, 10:15 ile 10:30 saatleri arasında Erasmas'la Jesry'nin özel bir sohbet yaptığını gördüm. Jesry'nin kendisini Net'e bir dahaki bağlayışında, ki bu yaklaşık olarak on beş dakika önceydi, kuyrukta büyük bir dosya meydana geldi ve hemen en üste çıktı. Oluşturulma saati 10:17. Son Değiştirilme, 10:30."

"Bu bizim bütün konuşmalarımızda oluyor mu?" diye sordu Lio. Ses tonu, bütün bunların benim için olduğu kadar onun için de yeni olduğunu söylüyordu, sanki bundan şüphem varmış gibi.

"Hayır. Sadece bazıları"

"Bir deneme yapmayı öneriyorum" dedi Jesry. "Sammann, bu hâlâ çalışıyor mu?"

"Evet. Fraa Jad sadece vericiyi tahrip etti. Sentaktik aygıt hiçbir şey değişmemiş gibi çalışıyor"

"Şimdi kuyruğu izliyor musun?"

"Elbette."

Jesry bağlantıdan ayrıldı ve aynı şeyi yapmak için bana doğru hareketlendi. Özel bir bağlantı oluşturduk. Jesry, çömezken ezberlemek zorunda kaldığımız en eski, en basmakalıp diyaloğu başlattı: ikinin karekökünün sözlü kanıtı irrasyonel bir sayıydı. Sonuna kadar dayanmak için elimden geleni yaptım. İşimizi bitirdiğimizde tekrar Net'e bağlandık ve birkaç saniye bekledik. "Hiçbir şey yok!" dedi Sammann.

Yeniden bağlantımızı koparıp bir ikili bağlantı oluşturduk.

"Edhar'ı hatırlıyor musun" diye başladım, "hani biz ve öteki Afsuncular akşam yemeğinden sonra daire şeklinde oturup mısır koçanı ve ayakkabı bağından Her şeyin Katili yapardık?"

"Elbette" dedi Jesry, "İğrenç Pürokratları hemencecik öldürebildikleri için onlar gerçekten çok iyi Her şeyin Katili'ydiler"

"Arbre'ı Kaide'ye sattığımız zaman elimizin altında olacak" dedim.

Ve bunun gibi birkaç dakika daha. Sonra yeniden Net'e bağlandık. "Yeni bir dosya var" diye duyurdu Sammann, "kuyruğun en başında."

"Tamam" dedim, "öyleyse Pürokratlar, bizim Her şeyin Katili gibi belirli şeyler hakkında konuşup konuşmadığımızı öğrenmeye gerçekten çok meraklı görünüyorlar"

"Vaay!" diye bağırdı Sammann. Yeni bir dosya açıldı ve ben... konuşmaya... devam... ettikçe... giderek büyüyor"

Her şeyin Katili konusu gruba ayrıntılarıyla henüz anlatılmamıştı ve bu yüzden bazı kişilerin birçok sorusu vardı, ki Lio bunlara cevabı yapıştırdı. Bu arada ben ve Jesry, izleyen yarım saat süresince yirmi-otuz defa bağlantı kurup koparak başlamış olduğumuz deneye devam ettik. Sırf hangi konuların otomatik kayıt sistemini tetiklediğini görmek için bağlantıyı her kesişimizde yeni birkaç söz deniyorduk. Bu rasgele bir işti ama birçok tetikleyici sözcük daha keşfedebilmiştik: *saldırı, nötron, toplu katliam, deli, şerefsiz, vicdansız, süprüntü, isyan.*

Her bağlantı kurduğumuzda olası tetikleyici sözcükler için yeni fikirler işittik; zira sohbet öylesine doğal bir şekilde gelişiyordu ki yukarıda listelenen ve daha birçok sözcük sık sık kullanılmıştı. İşler duygusallaşıyordu; ben ve Jesry'nin bağlantı kurup koparabilmesi ve sohbetin içeriğine teorik çalışma objesi olarak muamele edebilmemiz bir bakıma iyiydi; ancak bir süre sonra bağlantı, kurup bağlı kalmamızın daha iyi olacağını tahmin ettiğimiz bir noktaya ulaştı.

Arsibalt, Vadililerle ilgili oldukça enteresan bir soru sormuştu: onların nihai bağlılıkları kimeydi?

Fraa Osa yanıt veriyordu: "Sırf bir aile bağından farksız bir şekilde birbirlerine bağlı oldukları için Çınlayan Vadili fraalar ve suurlara olan sadakatım asla sona erdirilemez. Ve mensubu olduğum bu birbiriyle iç içe geçmiş bu hücre, Matik dünya, Konsay, Arbre halkları, cemaat ve Jules Verne Durand gibilerle bizi birleştiren bu evrenin sınırlarının ötesine uzanan grupların hepsine karşı duyduğumuz sadakatten bahsederek boşa oksijen tüketmeyeceğim"

"Zost deyin" diye cevapladı Laterreli. Bunun bir onaylama ifade ettiğini tahmin ettik.

"Bir Durum'un tam ortasında rol alan bütün sadakatleri ve yükümlülükleri işin içine dahil etmek mümkün değildir; bu yüzden insan, kişinin eğitimiyle sınırlı basit yanıtlara başvuruyor"

Bu kavram Jules'a henüz gösterilmemişti ve bu yüzden Osa, bir kılıç dövüşçüsünün düello sırasında doğru hamleyi yapabilmesi için düşünmek zorunda olduğu risk ve olası hamleleri kullanarak Jules'a Durumbilim hakkında kısa bir eğitim verdi. Bunun, kesintiler ve iticilerin çalışması arasında hızlı geçişler olduğu sırada mantıklı bir şekilde düşünülemeyecek kadar karmaşık bir düşünce tarzı olduğu açıktı ve bu yüzden bir veya daha fazla dövüşten sağ çıkan kılıç dövüşçüsünün Farklı Bir Şey yapmış olması gerekirdi. Çınlayan Vadi ayutları, o Farklı Bir Şey'i inceleme ve geliştirmeyi tek uğraşları haline getirmişlerdi. Jules Verne Durand meseleyi çabucak kavradı. "Benzerlik, karmaşık tahta oyunlarında da işe yarar. Burada Laterre'de, sizinkine benzer bir şekilde olası hamleler ve karşı hamleler ağacının bütün olasılıklarının beynin kavrayamacağı kadar büyüdüğü birkaç oynumuz var. Sizin Sentaktik aygıt olarak adlandırdığınız Ordinatör* oyunu bu şekilde oynar; ancak başarılı insan oyuncular bütün tahtayı görmeye ve belli kalıpları saptayıp belli pratik yöntemleri uygulamaya dayanan tamamen farklı bir yaklaşımı kullanıyor gibiler"

"Teglon" diye araya girdi Fraa Jad ve bunu açıklamasına da gerek yoktu. Elkhazg'da kazandığı üstün başarıyı hepimiz görmüştük ve bunun deneme yanılmayla başarılamayacağı hepimiz için açıktı. Tek bir başlangıç noktasından dışarıya doğru kurarak da başarılamazdı. Bütün şekli bir defada kavramak zorundaydı.

"Bu tehlikeli" dedi Jesry açıkça. "Bu Tırmık'tan vazgeçebileceğimiz, bir Düşkünler sürüsü gibi davranabileceğimiz ve çoklu evrenle tümleyici tekilliği elde ettiğimiz için her şey yolunda gidecek demeye geliyor"

"Söylediğin şey gerçekten bir sorun" dedi Jules, "ama buradaki hiç kimse böylesine rahatına düşkün davranarak bir kılıç dövüşünü kazanmanın veya Teglon'u çözmenin mümkün olduğunu tartışmaya cesaret edemez"

"Jesry saman adam tartışması** yapıyor" dedi Arsibalt. "Gelecekteki olası bir sorunu ortaya atıyor. Eğer bu çizgide ilerlemeye devam eder ve bir noktaya varırsak çizginin aşağılarında bir yerlerde, yani zor bir kararın verilmesi gerektiği bir yerde, mantıklı analizi boşverirsek, olası kararları değerlendirmek için ne gibi bir zeminimiz olacak?"

"Bu gibi anlarda doğru karar verebilme yeteneği uzun yıllar boyunca disiplinli uygulama ve derin düşünmeyle geliştirilmelidir" dedi Fraa

---

* Fransızca, bilgisayar (ç. n.)

** rakibin konumunu yanlış tanıtmaya dayanan bir safsatadır (ç. n.)

Osa. "Hiç kimse bir aceminin sadece duygularına güvenerek Teglon'u çözebileceğini tartışmazdı. Fraa Jad, bunu başarabilme yeteneğini on yıllar içinde geliştirdi."

"Yüz yıllar" diye düzelttim onu; zira bu konuda şimdi çekingen olmakta bir fayda görmedim. Net'ten birkaç şaşkın çığlık işittim; ama önermeye dair ne lehte ne aleyhte bir şey söylendi.

Fraa Jad bile söylemedi; ama şöyle dedi: "Disiplinle olası sonuçları düşünenler, bunu yaparken bu sonuçların salt olasılıklardan daha fazla şeyler olduğu öteki evrenlerle bağlantılar kurar. Böyle bir bilinç, aynı işe girişmemiş olanınkinden ölçülebilir ve nicel olarak farklıdır ve bu yüzden, evet, eğitimsiz bir aklın pek işe yaramayacağı bir Durum'da doğru kararlar verebilir"

"Güzel" dedi Jesry, "ama bu bizi nereye *götürüyor*? Ne *yapacağız*?"

"Sanırım bizi çoktan bir yerlere götürdü" dedim. "Sen ve ben birkaç dakika önce bu diyaloğa tekrar katıldığımız zaman tutkular alevlenmişti ve insanlar hüküm vermeyi sadakat ve bağlılığa göre ifade etmeye çalışıyordu. Fraa Osa, hepimiz çatışan sadakatları olan birden fazla grubun mensubu olduğumuz için böyle bir yaklaşımın başarısızlığa uğrayacağını gösterdi. Bu sohbeti biraz daha az duygusal hale getirdi. Ayrıca bütün hamleleri zamanından önce çözmenin mümkün olmadığı argümanını geliştirdik. Kendin de belirttin ya, naif duyguyla devam etmek başarısızlığa uğramaya mahkûmdur"

"Bu yüzden Fraa Jad'in Teglon'u çözerken kullandığı türden bir karar verme yeteneği geliştirmek zorundayız" dedi Jesry, "ama bu zaman ve bilgi gerektirir. Fazla zamanımız yok, fazla bilgimiz de yok"

"İki günümüz daha var" dedi Lio.

"Anlam çıkarabileceğimiz epey bilgi de var" dedi Arsibalt.

"Ne gibi?" diye sordu Jesry şüpheci bir ses tonuyla.

"Her şeyin Katilleri'nin bu teçhizatın içine yerleştirilmiş olabileceği gibi. Hedefimizin bunları *Daban Urnud*'a götürmek olabileceği gibi" dedi Arsibalt.

"Bu teçhizatın çoğu Daban Urnud'a gitmeyi başaramayacak" dedi Lio. Ve tam anlamıyla ifadesiz bir şekilde ekledi, "Terminal Randevu Manevra Planı'nı inceleyen sizin gibiler ancak o kadarını bilir"

"Sadece biz ve giysilerimiz" dedi Jesry. "Gemiye ulaşacak bütün şey o kadar; tabii eğer şanslıysak. Ve onlar, yani bunu planlayanlar, giysilerimizin kaderini öngöremezler. Ya Kaide tarafından ele geçirilirsek? Giysilerimizi uzaya bırakabilir veya parçalayabilirler"

"Fikirleriniz netleşiyor" dedi Fraa Osa, "ama bunu başarmanız önemli"

"Güzel. *Biz* silahız. Her şeyin Katilleri vücudumuzun içine yerleştirildi. Bunun nasıl yapıldığını hepimiz biliyoruz."

"Büyük haplar" dedi Jules.

"Aynen: fırlatmadan önce yuttuğumuz çekirdek sıcaklığı vericileri" dedi Jesry. "Kendisininkini çıkaran var mı?"

"Düşündüm de, hayır" dedi Arsibalt. "Bağırsaklarıma yerleşmiş gibi görünüyor"

"İşte orada duruyor" dedi Jesry. "Bu şeyler ameliyatla çıkarılana kadar hepimiz yaşayan ve nefes alan nükleer silahlarız"

"Fraa Jad ve ve Jules Verne Durand dışında herkes" dedi Suur Vay.

Bu hepimizi şaşkına çevirdi ve bu yüzden açıkladı, "onların çekirdek sıcaklığı vericilerini uzay giysilerinin içinde bir yerlerde sağa sola çarparken bulabilirsiniz sanırım"

"Benimkini kustum" diye açıkladı Jules.

"Benimkini yutmayı reddettim" dedi Jad.

"Ve hücre fizikçisi olarak sen bunu onların çekirdek sıcaklığı verilerinin yanlış olmasından mı anlıyorsun, Suur Vay?" diye sordu Lio.

"Evet. Ve yanlış veriler onların giysilerinin uygunsuz biçimlerde davranmasına neden oldu. İkisinin de fırlatmadan sonra tıbbi bakım gerektirmesinin nedeni bu"

"Hapını niçin yutmadın Fraa Jad" diye sordu Arsibalt. "Ne olduğunu biliyor muydun?"

"Yutmamanın daha akıllıca olacağına karar verdim" oldu Fraa Jad'in cevabı.

"Hepimizin nükleer silaha dünüştürüldüğü fikri şaşırtıcı bir teori" dedim, "ama Ala'nın böyle bir şeyi yapabileceğine kesinlikle inanmam"

"Haberi olmadığını tahmin ediyorum" dedi Lio. "Bu onun bilgisi dışında plana eklenmiş olmalı"

Fraa Osa şöyle dedi, "Eğer sorumlu stratejist ben olsaydım, Ala'ya gidip şöyle derdim, '*Daban Urnud*'un güvertesine ulaşabilecek en yetenekli ekibi kur.' Ve onun cevabı şöyle olurdu: 'Geometricilerin arasında Kaide'ye karşı olanlarla arkadaşlık yaparak bunu yapacağım; bizim insanlarımızı içeri alacaklar ve onlara yardım edecekler' "

"Bu canavarca" dedim.

"*Canavarca*: başka bir muhtemel tetikleyici sözcük" dedi Jesry eğlenmiş bir şekilde. Ona sıkı bir yumruk atmak istedim; ama harika bir noktaya parmak basıyordu.

İki gün sonra beyaz tulumları çıkardık ve sonra giysimizin önündeki ışıkları ve ekranları gizlemek için toplanabilir kalkanları aşağı indirdik. Şimdi hepimiz mat siyah renkteydik. Güvenlik ipi ve iletişim teli olarak ikiye katlanmış örgü bir hatla birbirimize dağcılar gibi bağlandık. Ben, Jesry ve Jad son vardiyayı sekstantla çalışıp hesaplamalar yaparak geçirmiştik. Bunlar Fraa Jad'in bir elinde bıçakla nükleer reaktörün altından sarkıp bir silah namlusuymuş gibi urgana uzunlamasına aşağı doğru bakması ve bunun ardındaki takımyıldızların dönüşünü izlemesiyle sonuçlandı. Bir yıldız urganla aynı hizaya geldiği anda bıçakla urganı kesti. Urgan ve ucundaki dengeleyici ağırlık uzaya uçtu ve tabi yörüngemizi *Daban Urnud*'unkiyle senkronize edeceğini umduğumuz son bir moment ayarlaması yaparak biz de arkasından gittik.

Yarım saat sonra hepimiz ayaklarımızı Ayna'nın altına destekledik ve Lio'dan gelen işaretle birlikte onu ittik ya da bakış düzleminize bağlı olarak aşağı atladık da denebilir. Ayna, *Daban Urnud*'a ilk doğrudan görüşü sağlayacak şekilde yolumuzdan süzülerek çekildi. Şimdi bize öyle yakındı ki neredeyse hiçbir şey göremiyorduk: görüş alanımızın çoğunu dolduran yirmigen prizmanın sadece bir üçgen yüzünü görebiliyorduk.

Esas olarak Geometricilerin gözetleme ve uzakları algılayan sistemlerinin hepsi binlerce kilometre uzaktaki nesnelere bakmak üzere tasarlanmıştı. Cennet Bekçisi'ni buraya getirdikleri zaman Jesry ve ötekilerin öğrendiği kadarıyla *Daban Urnud*'un yakınlardaki nesneleri aydınlatmak için kısa menzilli radarları vardı; ancak ziyaretçiler beklenmediği sürece onları açık tutmak için bir neden yoktu. Bu radarların çok iyi bir şekilde çalışamayacağı mesafeye gelene kadar Soğuk Siyah Ayna'nın arkasından çıkmamıştık. Bu kısmen şanstı. Yörüngemiz birazcık kusurlu olsaydı Ayna'yı çok daha uzaklarda terk etmek zorunda kalacaktık ve böylece bu sistemlerin taramasına maruz kalacaktık. Ancak Fraa Jad, bıçağını en doğru anda kullanmıştı. Görevin geri kalanında başka hiçbir şey yapmasaydı bile yine de yerini hakkederdi.

Bizi farketmek için bizi gerçekten görmeleri gerekiyordu. Birisi bir pencereden dışarı veya (daha büyük olasılıkla) bir çekici yayınına bakmak ve uzayın geri planında süzülen mat siyah renkte on bir insanımsıya dikkat kesilmek zorundaydı.

Yüzeyi çakıllı sahil gibiydi: düz, dört farklı evrenden toplanmış sayısız göktaşı parçalarından biraraya getirilmişti. Taşların arasında bir ışık parladı: bunları birarada tutan tel kafes. Önümüzü bir ufuk çizgisi gibi kesen bir şok emici piston ile çarpışacak gibiydik ama birkaç metre yanından geçtik ve kendimizi şu anda gölgede bulunan yirmigen prizma-

nın yeni bir yüzünün "yukarısında" süzülür halde bulduk. Her birimizde yay kurmalı bir silah vardı ve bu yüzden Lio'dan gelen işaretle on bir yakalama kancası, moloz kalkanına doğru arkalarında çizgiler bırakarak ateşlendi. Bunlardan yarısının, taşları birarada tutan kafese takıldığını tahmin ediyordum. Yakalama halatları birer birer gerginleşti ve onları ateşleyenleri geri çekmeye başladı. Bu, bizi birleştiren urganların karmaşık ve tahmin edemediğimiz bir şekilde gerginleşmesine neden oldu ve bu yüzden bütün hücre, bu eğreti urgan ağının sonuna gelirken kısa bir süre birbirimizle çarpışmamıza ve gereksiz bir karışıklığın ortaya çıkmasına neden oldu. İleri ve aşağı momentimiz molozlara doğru savrulmamıza neden oldu. Bu ürkütücü durum, önlerinde tabanca gibi tutup gitmek istemediğimiz yönde ateş ettikleri soğuk gaz iticilerini ortaya çıkaran dört Vadili tarafından bir şekilde savuşturuldu. Bu, rezalet sınırına gelen daha başka bir çarpışma ve karışıklığa yol açtı; ama bizi biraz olsun yavaşlatamadı. Yaklaştıkça kollarımızı ve bacaklarımızı şok emici olarak kullanmak üzere önümüzde toplamaya çalıştık. Sağ ayağımı büyük bir kayanın üzerine yerleştirmeyi başardım. Çarpma beni döndürdü. Yüzümü üzerine yapıştırmaktan kaçınmak için tam zamanında giysi kolumun kısa ucuyla dönüp başka bir 4,5 milyar yıllık kayayı yumrukladım. Sonra çeşitli halatlar birden fazla vektörden beni çekiştirdi ve kısa bir mesafe boyunca beni sürükledi; ancak çok geçmeden herkesin sekmesi ve sürüklenmesi durdu ve herkes, Hücre 317'ye *Daban Urnud*'un üzerinde güvenli bir dayanak noktası sağlayarak parmaklarıyla tel kafesi yakalamayı başardı.

Ağıt: Bir ayutun ölümünü anmak için yapılan ayun.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Neredeyse zifiri karanlıktı. Arbre geminin öteki tarafındaydı ve buraya hiç ışık yansıtmıyordu; fakat bir yeni ay, yolumuzu bulmamızı ve birbirimizi seçebilmemizi sağlayan zayıf bir ışık saçarak en yakın şok emici pistonun etrafından yukarıya salınıyordu. Manyetik bot tabanlarımız, nikel ve çelik molozundan oluşan yirmigen prizmaya hafifçe yapışıyordu. Ayak tabanlarına ciklet yapışmış bir insan gibi hareket ederken Sammann turlarını atıyor, urgana ve kabloya bağlantılarımızı kontrol ediyordu.

"Bu yüzey yirmi dakika daha karanlıkta kalacak" diye bilgilendirdi bizi Jesry, "ondan sonra da şurdakine geçmek zorundayız." Bizim lokal ufkumuzu oluşturan üç şok pistonuna işaret ettiğini düşündüm ancak

Jesry'yi göremedim. *Daban Urnud*'un Arbre etrafında dönerken terminatör, yani yirmigen prizmanın güneş tarafından aydınlatılan ve gölgede kalan yarısının arasındaki ayırıcı çizgi, *Daban Urnud*'un etrafında ilerliyordu. Belli herhangi bir yüzeyde gündoğumu veya günbatımı patlayıcı bir şekilde ani oluyordu. Bu olurken açıkta yakalanmasak iyi olurdu; çünkü on iki zirvenin üzerinden belli belirsiz görünen hisar benzeri yapıları çevreleyen yüzeyler açık şekilde görüyordu.

"Ekipmanıma göre" dedi Fraa Gratho, "kısa menzilli herhangi bir radara yakalanmadık"

"Sadece henüz açmamışlardır" dedi Lio. "Ama Fraa Jad'in keserek serbest bıraktığı manyifikleri veya Soğuk Siyah Ayna'yı er ya da geç muhtemelen farkedecekler ve sonra yüksek alarm seviyesine geçecekler. Peki, Dünya Yakıcısı ne tarafta?"

"Beni takip edin" dedi Fraa Osa ve yürümeye başladı, yürümek böyle ağır hareket eden birisi için doğru sözcükse. Sarhoşlar gibi hareket ettiğimizi söylemek isterdim, ama karanlıkta sendeleyerek odasına giden her sarhoş fraa için bu bir hakaret olurdu. İlk elli-altmış metreyi yirmi dakikalık bir karanlığın içinde geçtik; fakat ondan sonra ne yapacağımızı değilse de en azından ne yapmamamız gerektiğini öğrendik ve geri kalan karanlık yolculuğumuzun ilk birkaç dakikasında en yakın ufuğa ulaştık.

Şok pistonu, molozlar içine yarı yarıya gömülmüş bir boru hattı gibiydi ancak yük altındayken saman gibi bükülmesini önlemek için balık iskeletine benzer desteklerle güçlendirilmişti. Uçlarında her iki yönde de bir kilometre kadar bir kılçığın ucu gibi yükseliyor ve ağır çelikten bir parmak eklemi şekline dönüşüyordu. Farklı yönlerden biraraya gelen bunun gibi beş adet parmak eklemi, her bir zirvenin temelini oluşturuyordu. Her bir zirve farklıydı ancak genel anlamda kubbeler, silindirler, ızgaralar ve antenler biraraya toplanarak bir karmaşa oluşturmuştu. Bol miktarda gümüş parabol anten, güneşimize bakmak ve ışığımızın birazını çalmak için sıralarını bekleyerek "doruklar"ından yukarı yükseliyordu.

İçinden yürüdüğümüz üçgen moloz sahası şok pistonuna tam baskı yapmıyordu çünkü sistemde biraz esneklik olmak zorundaydı. Aslında bükülmez üçgen bir plakaya kaynak yapılmış bir şok emici çalışamazdı. Bunun yerine yüzey, şok pistonunu örten desteğin üç metre gerisinde bitiyordu ve makaraların üzerinde zigzaglar çizen bir kablo sistemiyle buna bağlanmıştı. İlk bakışta müthiş karmaşık görünüyordu ve bana yıldız gemilerini değil de yelkenli gemileri düşündürmüştü; ancak Ur-

nudlular bu gibi şeyleri binlerce yıldır inşa ettikleri için bunu çalıştıracak bir yol bulduklarını tahmin ettim.

Aşağıdaki yarıktan yukarıya doğru ışık parladı. Gittikçe yavaşladık ve öne eğilip yaklaşık otuzbeş kilometreküplük, bu gibi boşluklardan sızan ve yirmigen prizmanın iç duvarlarından ve on altı küresinden saçılan güneş ışığıyla hafifçe aydınlatılmış yirmigen prizmanın içine gözattık. Tamamen yapılan modelde gördüğümüz gibiydi; ancak şahsen görmek bambaşka bir şeydi. Manzaraya bir saatin üzerindeki saniye kolu kadar hızlı sallanan ve Urnudça yazı sisteminde yer alan devasa bir rakamla boyanmış en yakındaki küre hâkimdi. 5 rakamı olarak çevirecek kadar öğrenmiştim bu yazı sistemini.

Bütün içgüdülerim boşluktan atlamaktan korkmam gerektiğini söylüyordu; çünkü "içine düşersem" dönen bir kürenin üzerinde paramparça olmadan önce büyük bir mesafe düşecektim. Ancak elbette ne yerçekimi, ne aşağısı ne de içine düşecek bir şey vardı.

İlk once kendini boşluktan aşağı bırakıp şok pistonlarına destek sağlayan payandaların üzerinde kendini sağlama alarak Osa gitti. Sırada Vay vardı. Hepimiz bunu yaptıktan sonra manyetik botlarımızın payandanın çeliğine yapışmasının açık bir akustik imza yaratacağı korkusuyla şok pistonlarının üzerinde birbirimizin ellerinin üzerine basarak ilerledik. Yukarıya ve aşağıya dair değişmez kavramlarımızda, sonraki yüzey görünüp yeni bir seviye ve yeni bir ufuk tanımladığı zaman kısa bir karışıklık oldu. Sonra buna alıştık ve öncekiyle aynı işlemi yaparak başka bir boşluktan süzüldük. Uzayda üç metre ilerlemek için belki de aşırı derecede tedbirli bir yoldu bu; ancak bunu hep birlikte yapıp çok sert atlasaydık, uzaklara sürüklenebilirdik.

Yirmigen prizmanın birkaç saat karanlıkta kalacağımızdan emin olduğumuz sonraki yüzeyine ayaklarımızı bastığımızda, az önce üzerinden geçtiğimiz payandaya güneş vuruyordu. Bu süre ihtiyacımız olandan fazlaydı veya doğruyu döylemek gerekirse olan vaktimizden daha fazlaydı; zira sadece bir saatlik oksijenimiz kalmıştı ve bakıcı gitmişti.

Üç kilometre uzakta, yüzeyin tam karşısında, altı katlı bina büyüklüğünde bir hidrojen bombası vardı. Esasen yumurta biçimindeydi ancak örümcek ağına yakalanmış bir böcek gibi garip şekilli bir payanda ve onu zirve kaleye bağlayan borulardan bir karmaşa, şeklini belirsizleştirmişti. Gerçekten de zirvenin tamamının Dünya Yakıcısı'na destek tabanı olarak görev yapmaktan başka pratik bir kullanımı yokmuş gibi görünüyordu. Devasa olmasa da ıskalamak çok zordu çünkü tamamen aydınlatılmıştı.

Onun etrafına tırmanan yüz kadar insan için aydınlatılmıştı.

"Onu fırlatmak için mi hazırlıyorlar dersiniz?" diye sordu Arsibalt.

"Boya yaptıklarını sanmıyorum" dedi Jesry.

"Çok güzel" dedi Lio. Onun kiminle konuştuğunu veya neye onay verdiğini bilmiyordum. Hattaki bir çıtırtı, birisinin hat bağlantısından ayrıldığını düşündürüyordu.

Dünya Yakıcısı tesisine ait manzaramız, geri kalanımızdan ayrılan dört siyah uzay giysili figür tarafından kapatıldı. Kamuflaj gibi giysilerle karanlıkta birbirimizi seçemiyorduk ancak hareket eden bu dört kişinin hareket edişindeki bir şey, beni bunların Çınlayan Vadi birliği olduğuna ikna etti. Birisiyle, muhtemelen Fraa Osa'yla, biraz önde yan yana yürüdüler. Her adımda birbirlerinden biraz daha uzaklaşıyorlardı.

"Lio? Ne oluyor?" diye sordum.

"Bir Durum!" diye konuştu.

Dört Vadili yaklaşık beş metre uzaklaştığı zaman Fraa Osa, ateş eden bir bozkır atlısı gibi iskelet ellerini harekete geçirdi ve giysisinin kalça bölümüne iliştirilmiş kılıflardan bir çift tabanca benzeri nesneyi, yani soğuk gaz iticilerini çıkardı. Öteki üç kişi de aynısını yaptı. Sonra görünüşe göre Fraa Osa yüzükoyun yere düştü. Ayaklarını birleştirdi ve manyetik tabanları molozdan sıyırıp serbest bırakarak momentinin vücudunun ağırlığını taşımasına izin verdi. Yirmigen prizmayla bağlantısı kesilir kesilmez ayakları yukarıya savruldu ve başaşağı olana kadar bütün vücudu uzayda kendi ekseni etrafında döndü ve aynı anda Dünya Yakıcısı'na doğru başı önde süzülmeye başladı. Her iki kolunu da yan taraflarında aşağı doğru tutuyor, böylece soğuk gaz iticilerini ayaklarına yönlendirerek bunları kendisini moloz düzleminden alçaktan uçan bir supermen gibi itmek için kullanıyordu. Vay, Esma ve Gratho da aynı şeyi yapıyordu. Temiz gaz bulutları uzayda çözünürken arkalarında tıpkı bir sıcak dalgalanması gibi ışıkta bir bulanıklaşma görüyorduk. İlk önce hareketleri sancılı bir şekilde yavaştı ancak bazen domuz balığı gibi yükselip alçalarak, sonra sakin bir bilek hareketiyle bunu düzleterek rotalarını Dünya Yakıcısı tesisinin farklı bölümlerine soktular ve parlak morumsu mavi moloz düzleminin üzerinde hınzırca ve sessiz güzellik içinde kayarak çabucak hız kazandılar. Uzanan tesisin ışıklarında onları sadece siluet olarak görebiliyorduk ve bu sadece uçuşlarının ilk anlarındaydı. Sonra bombanın etrafında cirit atan uzay giysili Geometriciler için olduğu kadar bizim için de görünmez hale geldiler.

Lio şöyle bir duyuru yaptı: "*Daban Urnud*'daki her bir kapı üstümüze kilitlenmeden önce içeriye girip nefes alacak bir şey bulmak için muhtemelen sadece birkaç dakikamız var"

"Peki ya Vadililer ne olacak?" dedi Arsibalt.

"Onları ve Dünya Yakıcısı'nda çalışan herkesi ölü kabul etmek en akıllıcası olur diye düşünüyorum" dedi Lio, kısa bir süre düşündükten sonra.

"*Şimdi* mi saldırıyorlar?" diye sordum.

"Onlar şimdi onu saldırıya hazırlıyorlar" dedi Lio.

Veya, teknik olarak konuşursak bana bunu hatırlattı. Bu ihtimali tartışmıştık zira. "*Ya eğer Dünya Yakıcısı görüş mesafemize girdiği zaman, Geometricilerin onu fırlatmak üzere olduğunun canlı bir kanıtını görürsek?*"

"*Aa, şey, elbette bu her şeyi değiştirir, hiç vakit kaybetmeden planın tamamen farklı bir dalına çatallanmak zorunda kalırız!*" Bunun daha önce üzerinde durduğumuzu biliyordum. Bunu "olması en az olası ve dolayısıyla güvenle unutulacak şeyler" başlığı altında kafamda dosyalamıştım. Bununla birlikte Lio unutmamıştı. "Vadililer Dünya Yakıcısı'nın üzerine gizlice çıkmayı başarabilirlerse saklanacaklar ve hava kaynakları bitene kadar başka bir eylem yapmayacaklar. Bu geri kalanımıza içeri giriş yolunu bulmamız için zaman kazandırmak için. Ancak Dünya Yakıcısı fırlatılırsa veya birisi onları görür de alarmı çalıştırırsa.... işte o zaman..."

"Kötü şeyler olacak" diye Jesry araya girdi aniden.

"Bu yüzden çok az bir zamanımız olabilir veya hiç olmayabilir" dedim.

"Ki bu şu anlama geliyor, hiç vaktimiz yokmuş gibi davranmamız gerekli" diye cevap verdi Lio. "Jules?" Zira Laterreli uzun süresir sessiz kalmıştı. "Hâlâ bizimle misin?"

"Afedersiniz" diye cevap verdi Jules. "Çınlayan Vadili arkadaşlarımızın az sonra verecekleri hasarı düşününce, biraz şaşkınım. Bu Kaide için akıl almaz bir kâbus; bin yıldır yaşayacakları en büyük utanç. Benim sadakatım birçok bakımdan koptu, biliyorsunuz."

"Ruhunda ne kadar çatışma olursa olsun" dedim, "Dünya Yakıcısı'nın tahrip edilmesine muhtemelen karşı çıkmazsın, öyle değil mi?" dedim.

"Hayır" dedi Jules usulca ama kararlı bir şekilde. "Bu işte duygularım saftır. Onun üzerinde çalışan birileri katledilmişse bu ne kötü! Ama böyle korkunç bir cihaz üzerinde çalışmak..." Cümleyi tamamlamadı ancak uzay giysisinin içinde omuz silktiğini biliyordum.

"Öyleyse esas olarak Her şeyin Katilleri'ni *Daban Urnud*'a sokmak istemiyorsun" dedim.

"Bu kesinlikle doğru"

Lio araya girdi: "Bunu söyleyeceğimi asla hayal etmezdim ama: bizi liderinize götür"

"Anlamadım?"

"Bizi Urnudlulara götür. Sonra senin işin bitiyor. Evine gidebilir ve kendine ziyafet çekebilirsin."

"ki bu bizim asla yapamayacağımız bir şey" dedi Arsibalt.

"Evet" dedi Jules, "Çok ironik. Burada sizin için hiç yiyecek yok!"

"Peki öyleyse" dedi Lio, "kararın nedir?" Havamızın bitmesinden başka bir nedenden olmasa da hepimiz onun sabırsızlığını paylaştık. Hâlâ serinkanlı bir şekilde düşündüğümü, aklımda ses çıkaran her şeye Tırmık'ı uyguladığını söylemeliyim; ancak aslında afallamış ve sersemlemiş, Osa, Vay, Esma ve Gratho'nun ani gidişiyle incinmiştim. Elbette ki çeşitli beklenmedik olay planları olduğunu biliyordum ama bunların hepsini bilebileceğim konusunda kendimi hiç kandırmamıştım; ancak baştan beri Vadililerin daima bizimle olacaklarını söylemekteydim. Onları ilk kez Tredegarh'daki otobüste gördüğüm zaman bu tür insanların gerekli olabileceği türden bir göreve gönderilmek üzere olduğum düşüncesiyle dehşete düşmüştüm; ama o günden beri böyle bir görevde olmaya alışmıştım ve bununla gurur duyuyordum. Şimdi işte buradaydık, yani en kritik anda ve Vadililer aniden, hiç açıklama yapmadan, hatta bir "hoşça kalın, iyi şanslar!" bile demeden gitmişlerdi. Verdikleri kararın mantığı tartışma götürmezdi; Dünya Yakıcısı'nı tahrip etmekten daha önemli ne olabilirdi? Ancak geri kalanımızı nerede bırakıyordu bu?

Kendi kendime "Bizlerin işi bitmiş bir teslimat mekanizması olmamız mümkün müdür?" dediğimi duydum. "Bizi uzaya fırlatan şu itici roketler gibi denize mi atılacağız?"

"Bu tamamen mümkün" dedi Jesry hiç tereddüt etmeden. Dersimize iyi çalıştık ve dört Vadiliyi buraya getirmek için zekice numaralar yaptık. Şimdiyse işte buradayız. Yiyecek yok, oksijen yok, iletişim yok ve eve dönüş yok"

"Dünya Yakıcısı'nı abartıyorsunuz" dedi Jad. "O bir blöf. Onun varlığı bizim ordumuzu aksi halde davranmayacağı şekilde davranmaya zorluyor. Onun tahrip edilmesi Arbre'a bir nebze özgürlük sağlayacak; ancak Sakular Otorite'nin bu özgürlüğü nasıl kullanacağı henüz bilinmiyor ve bizim eylemlerimizin hâlâ biraz önemi olabilir. Devam ediyoruz."

"Jules?" dedi Lio. "Buna ne diyorsun?"

"Önümüzdeki açıklıktan aşağı atlamaya teşvik ediyor, değil mi?" dedi Jules. Burada her ne patlamak üzereyse sanki bu bizi koruyacakmış gibi, içgüdüsel olarak sırtımızı Dünya Yakıcısı'na dönmüştük. Bir kez daha boşluktan aşağıya bakıyor, Küre 6 ve 7'nin ilerde dönüşünü izliyor, bunların arasında bulunan yarıktaki Çekirdek'e göz atıyorduk. "Ama sonra aydınlığa çıkınca görülebiliriz. Ve Küreyığın asla yakalayamayacağımız kadar hızlı dönüyor. Hayır. Çekirdek'ten içeri girmek zorundayız. Ancak Çekirdek'in içine girmek için önce bir zirveden içeri girmeliyiz." Şok pistonuna dönükken solumuzda kalan zirveyi görene kadar etrafa bakındık. "Orası rasathane. Fotoğraflarını incelediniz." Sağa yürüdü. "Şu ise bir askeri komuta karakolu"

"Rasathanenin hava kilitleri var mı?" diye sordu Arsibalt. Zira hepimiz şimdi sola doğru bakıyorduk. Hiç kimse bir askeri komuta karakolunu işgal etmek niyetinde değildi; Vadililerimizi kaybettikten sonra hiç değildi.

"Aa evet, bir tanesine bakıyorsun" dedi Jules ve oraya doğru yürümeye başladı. Sıraya dizildik.

"Ee, ben mi?"

"Teleskobu barındıran kubbenin kendisi büyük bir hava kilididir" diye açıkladı.

"Mantıklı!" dedi Jesry. "Teleskopta çalışmak için kubbeyi havayla doldurmak isteyeceklerdir. Sonra da gözlem yapmaya hazır oldukları zaman orasını boşaltıp uzaya maruz bırakacaklardır." Normalde Jesry'nin geri kalanımıza ders vermesine sinirimin bozulacağı yer burası olurdu ancak bu sefer canımı sıkmadı. Bir haftadır düşünmeye cesaret edememiş olduğum bir fikir yüzünden ağzım şaşkınlıktan açık kalmıştı: giysimi çıkarmak. Yüzüme dokunabilmek.

Arsibalt da aynı yoldaydı: "Bunu yıllar sonra hatırladığım zaman muhtemelen kokum çok komik gelecek."

"Evet" dedi Lio, "kötü kokular evrenler arasında yolculuk yapabiliyorsa, bizim aşağı Fitil'de bıraktığımız her şey ölmek üzere"

"Önizleme için teşekkürler" dedi Jesry.

"Birbirimizi geride bırakmayalım" diye teklifte bulundum.

"Bu rasathanede kimseler çalışıyor olacak mı?" diye sordu Sammann.

"Fiziksel olarak orada değil belki" dedi Jules. "Teleskoplar bizim Net biçimimizde uzaktan kontrol edilebiliyor. Ancak büyük olan kesinlikle kullanılacak; hepimiz için yeni olan, sizin harika evreninizi inceleyecek"

Biz bu sohbeti yaparken zirve bir dağ gibi belli belirsiz görünüyordu. Eski içgüdülerim, önümüzde yorucu bir tırmanışın olduğu konusunda beni uyarıyordu; ancak elbette bu bir tırmanış değildi çünkü ağırlığımız yoktu. Hiç tartışmak zorunda kalmadan, Jules'un söz verdiği gibi açık olan kubbelerin "en yüksek" ve en genişine yöneldik. Yaklaşık on metre çapındaki çok dilimli bir aynayı ortaya çıkararak raylar üzerinde iki yana açılan iki yarımküreye ayrılmış, küre biçiminde bir kabuktu bu. Hepimiz yarımküreler arasındaki üç odalı bir evi içine alacak kadar geniş boşluktan tırmandık ve birbirimizin eline basarak aynayı destekleyen takviye iskeletleriyle yatay tutma düzenekleri seviyesine doğru "aşağı" indik. Sanırım herkes uzun zamandır maruz kaldığımız korkunç pozlanmadan uzağa, içeri, kapalı alana girme içgüdüsünü takip ediyordu. Jules, kubbe kapatılıp havayla doldurulur doldurulmaz zirvenin basınçlı bölgelerine girebileceğimiz bir bölmeyi işaret etti. Kubbeyi acil durumda kapatabileceğimiz bir kırmızı acil durum düğmesi bile vardı ancak *Daban Urnud*'daki bütün alarmları tetikleyeceği için bunu kullanmamamızı tavsiye etti. Bunun yerine kendisini, aynanın odak noktasına asılmış teleskobun objektifini tutan payandalar üzerinde yukarı çekti. Yansıtıcı battaniyeyi göğsünden çıkardı ve oraya tıkıştırdı ve sonra bize katılmak için "aşağı" tırmandı. Bu arada geri kalanımız sakin olmaya ve nefesimizi kontrol etmeye çalıştık. Başka herkesten daha fazla oksijen kullanan Arsibalt'ın on dakikası kalmıştı; Sammann'ın ise yirmi beş. İkisi oksijen tanklarını değiştirdi. Benim on sekiz dakikam vardı. Lio hepimizin olabildiğince yemek yemesini önerdi; giysilerimizden ayrılırsak yanımızda taşıyabileceğimiz birkaç enerji bar dışında hiç yiyeceğimiz olmayacaktı. Ağızlıktan biraz daha yulaf lapası emdim ve bunu arıtma cihazının içine çıkarmamak için uzun sure ve büyük bir çaba sarf ettim.

"Merhaba!" diye seslendi Jules, selamlamadan çok bir nida olarak. Ambar kapağının lombarında beliren bir surata cevap verdiğini anlamamız biraz zaman aldı: bir kozmograf büyük teleskobun niçin kararddığına bakmaya gelmişti. Jules'un derslerine dayanarak kadının gözlerinin renginden ve burun deliklerinin biçiminden onun bir Fthoslu olduğunu tahmin ettim. Fthosluların yüz ifadelerini öğrenmek biraz zaman alacak olsa da, yüz ifadelerinden iki tanesini şimdi gördüğümü düşündüm: bilinmedik tasarımı olan mat siyah bir uzay giysisini penceresinde belli belirsiz gördüğündeki şoku izleyen şaşkınlık. Jules, ambar kapağının iki yanında bulunan kulpları yakaladı ve yüz plakasını cama bastırdı. Sonra benim Fthosça olduğunu tahmin ettiğim bir dilde bağırmaya başladı-

ğından hepimiz, kulaklıklarımızdaki sesi kısmak zorunda kaldık. İçeri-deki kadın amacı anladı ve kulağını pencereye bastırdı. Ses uzay vakumunda ilerlemiyordu; ancak yeterince yüksek sesle bağırarak Jules yüz maskesinde lomboz camına ve böylece de kozmografın kulağına doğrudan temasla iletilebilecek olan titreşimler oluşturabiliyordu.

Yaptıklarını tekrar etti. Çaresizden çok neşeli görünmeyi bir şekilde başarmıştı. Ses tonu her şeyin yolunda olduğunu söylüyor gibiydi. Bağı-rarak cevap verirken kadının dudakları hareket ediyordu.

Kubbe aydınlandı. Neler olduğunu daha iyi görmek için ışık anahta-rına bastığını tahmin ettim; ancak tekrar bakınca bu ışığın içeriye ya-rımküreler arasındaki boşluktan dolduğunu gördüm. Güneş mi yükselmişti? Patlayıcı gündoğumları konusunda ikaz edilmiştik ancak bu birden fazla bakımdan patlayıcı görünüyordu: ışık parlayıp soldu ve daha parlak bir şekilde tekrar parladı. Çağladı ve fokurdadı. Yirmigen prizmanın arka planından sessiz bir sarsıntı geçti. Lio öylesine hızlı or-taya çıktı ki neredeyse doğruca kubbeden uzaya uçmak gibi ölümcül bir hata yapıyordu. Neyse ki onu geri kalanımıza bağlayan iletişim kablosu-nu yakalayarak kendisini kısa mesafe sonra durdurdu ve en sonunda kendisini yarım kubbenin kenarında durdurmayı başarana kadar teles-kop aynasının üzerinde dönerek savruldu. Yavaş yavaş ölmeye başlayan ışık, yüz maskesinde yansıdı. "Dünya Yakıcısı" dedi, "Onun yakıt tanklarını havaya uçurdular sanırım." Sonra ani bir bağırmayla çekilip geriye doğru süzüldü. Devasa yarımküreler hareketlendiği için aralarındaki yarık şimdi kararlı bir şekilde daralıyordu. Işıklar şimdi gerçekten açıl-mıştı.

Yarık, bir gümbürtü sesiyle kayboldu; işitilmedi ama hissedildi. İyi veya kötü şimdi buraya kapalı kalmıştık. Büyük, kırmızı acil durum düğmesine bakmaya devam ettim. Sekiz dakikam vardı.

Ekranımdaki bir veri değişmeye başladı: uzay vakumuna fırlatıldı-ğımdan beri kırmızı sıfırda olan dış hava basıncı, sarı bölgeye doğru yükseliyordu. Jules da aynı şeye dikkat etmişti; ambar kapağının yanın-daki gıcırdayan yarığa yaklaşıp elini uzattı. Kolu, hızla içeriye dolan ha-vayla kenara savruldu.

"Teşekkürler Cartas!" dedi Arsibalt, "Bu havanın hangi evrenden gel-diği umrumda değil. Sadece nefes almak istiyorum."

"Beklerken, çıkarma işlemine kendinizi hazırlayın!" dedi Lio bize. "Ve kendinizi gösterin" Kendi verilerini gizleyen ekranı yukarı kaldırdı. Geri kalanımız da aynı şeyi yaptık. Birkaç saattir ilk kez çekim ekranın-da birbirimizin yüzünü görebiliyor ve birbirimizin verilerini kontrol

edebiliyorduk. Gruptaki herkesi göremiyordum; çünkü ayna desteklerinin "altında" dağınık ve karmaşık bir uzaya dağılmıştık; ancak iki dakikası kalan Jesry'yi görebiliyordum. Benim beş dakikam vardı. Onunla teneke kutuları değiştokuş ettim; Kubbe basıncının ayarlanması uzun zaman alıyordu.

Birkaç dakika sonra dış basınç verileri en sonunda sarıdan yeşile döndü: nefes alacak kadar iyiydi. Tam da benim oksijen kaynağı göstergem kırmızıdan (büyük tehlike) siyaha (öldün) geçerken. Ciğerlerimde kalan son Arbre havasıyla giysimi çevreleyen atmosferin açılmasını sağlayan komutu verdim. Kulaklarım patladı. Burnum sızladı ve garip bir koku aldı: kendi vücudum dışında, *herhangi bir şeyin* kokusunu. Benim verilerime büyük dikkat gösteren Lio (görebildiğim herkesten daha az oksijenim vardı) arkama geçti ve giysimin arkasından çekerek açtı. Kollarımı çıkardım, BGB'nin kenarını yakaladım ve kendimi o lanet şeyin içinden çırılçıplak çıkardım. Uzaylı havasını soludum. Yoldaşlarım hiç de azımsanmayacak bir ilgiyle beni izledi. Bu şeyi solumuş olan öteki tek Arbrelı, birkaç dakikadan fazla dayanamayan Cennet Bekçisi olmuştu. Ellerimi yüzüme götürdüm. Ovuşturdum, burnumu kaşıdım, bir haftalık uykuyu gözlerimi ovuşturarak attım, parmaklarımı saçlarımın içinde dolaştırdım. Daha iyi şeyler düşünülebilirdi ancak bu bir biyolojik zorunluluktu.

Lio ön tarafını yokladı, bir düğme buldu ve parmağıyla bastı. "Beni duyabiliyor musun?"

"Evet, seni duyabiliyorum" Ötekiler de anahtarları el yordamıyla aramaya girişti.

"Hepimiz dışarı çıkmak zorunda olduğumuz için çok şey farketmez; ama orası nasıl, fraam?"

"Kalbim küt küt atıyor" dedim ve duraksadım zira o kadar şey söylemek bile beni yormuştu. "sadece heyecanlandığımı düşündüm, ama... belki de bu hava bize yaramıyor." Nefesim kesile kesile aralarda konuşuyordum; vücudum daha hızlı nefes almamı söylüyordu. "Cennet Bekçisi'nin damar genişlemesi yaşamasının nedenini şimdi anlıyorum."

"Raz?"

Nefes, nefes. "Evet?" Nefes, nefes nefes...

"Beni bu şeyin içinden çıkarın!" diye diretti Lio.

Jesry Lio'yu yakaladı, olduğu yerde döndürdü, kapısını çekerek açtı. Lio alev almış gibi giysisinin içinden dışarı çıktı. Yüzünde çılgın bir ifadeyle etrafta dolaştı. Evimizde edindiğim bütün deneyimlerim, Lio o şekilde yaklaşırken yoldan çekilmem gerektiğini söylüyordu ancak hiç

gücüm yoktu. Yıllar boyunca bana kaba davranışlarda bulunan kolları beni kocaman kucakladı. Kulağını göğsüme bastırdı. Saçları deve dikeni gibiydi. Göğüs kafesinin hızla inip kalkmaya başladığını hissettim. Jesry, Arsibalt ve Jules giysilerinden dönerek kurtuluyordu. Jules doğruca ambar kapağına gitti ve bir kolu çevirip iterek açtı. Her şeyin rengi soldu; karanlık değildi ama soluk sarımsı griydi, sanki içeri çok fazla ışık giriyor gibiydi.

Fraa Jad ve ben beyaz bir koridorda dolaşıyorduk. Ben çıplaktım. Jad, malzemelerle getirdiğimiz gri tulumlardan birini giymişti. Görünüşe göre duvara monte edilmiş çelik bir dolabın içini karıştırmıştı. İki küme gümüşsü kumaş, yanında yüzüyordu. Bir tanesini kabartarak açtı. Kumaşın kolları ve bacakları olduğu anlaşıldı. Arada sırada benden tarafa baktı. Benim ona baktığımı farkettiği zaman plastik torba içindeki gri bir paketi bana attı: bakşa bir katlanmış tulumdu bu. "Bunu üstüne giy!" dedi. "Sonra onun üzerine de gümüş giysiyi"

"Yangın mı söndüreceğiz?"

"Bir bakıma"

Plastik ambalajı yırtarak açmaya çalışmam kalbimin küt küt atmasına neden oldu. Tulumu giyerken büyük oksijen yetersizliği yaşadım. Birkaç kelime söyleyebilecek kadar kendimi toparladığım zaman "Ötekiler nerede?" diye sordum.

"İçinde onların gemiyi keşfetmeye gittikleri, benim ve senin algıladığına pek de fazla benzemeyen bir Hikâye var. Onların planı, birisi farkettiği zaman barışçı bir şekilde teslim olmak"

"Bizi geride bırakmalarının başka bir nedeni var mı?"

"Uzun zamandan sonra giysiden dışarı çıkmak. Engelsiz bir alanda yaşamaya alıştıktan sonra kendini sınırlanmış bir uzayda bulmak. Farklı bir evrenin atmosferinde solumak. Uzun dönem ağırlıksızlığın etkileri. Genel stres ve heyecan. Bütün bunlar birkaç dakika süren bir sendroma, şaşkınlık veya bilinç kaybı ortaya çıkarabilen bir tür şoka girmeye neden olur. Sağlıklıysan bu çok sürmez. Cennet Bekçisi için bunun biraz fazla olduğu sonucunu çıkarıyorum"

"Bu yüzden" diye söze başladım, "giysilerden kurtulduktan sonra hepimiz birkaç dakikalığına şaşkındık veya bilincimiz yerinde değildi. Sizin düşünce sisteminizde bu, Hikâye'yi kavrayışımızı kaybettiğimiz anlamına geliyor. Takip etmeyi bıraktığımız anlamına geliyor. Sinek-ya-

rasa-solucan numarasını sürekli olarak yapmayı hangi bilinç yetisi sağlıyorsa, orada bir süreliğine kendisini kapattı"

"Evet. Ve ötekiler senin ve benim ölü olduğumuz başka bir dünya yörüngesinde bilinçlerini yeniden kazandılar"

"Ölü!"

"Bu benim sana söylediğim şey"

"Öylese bizi geride bırakmalarının nedeni bu" dedim. "Onlar bizi geride bırakmadılar çünkü onların dünya yörüngelerinde biz asla buraya gelmeyi başaramadık"

"Evet. Şunu tak!.." Bana yüzü kaplayan bir solunum cihazı uzattı.

"Peki ya Fthoslu uzaybilimci? Yetkilileri ya da her neyse şimdi onları çağırmayacak mı?"

"O Jules ile birlikte gitti. Jules onunla konuşuyor. Bu tür işlerde çok becerikli."

"Öyleyse Lio, Arsibalt, Jesry ve Samınann açık açık dolaşıp teslim olabilecekleri birisini mi arıyor?"

"Böyle bir dünya yörüngesi mevcut"

"Bu çok garip"

"Hiç de değil. Bu tür olaylar savaş şaşkınlığında yaygındır."

"Peki ya *bu* dünya yörüngesi? Onların dördü senin ve benim bulunduğumuz Hikâye'nin içinde ne yapıyorlar?"

"Ben *birçoğunun* içindeyim" dedi Fraa Jad, "sürdürmesi kolay olmayan bir durum bu. Senin soruların bunu kolaylaştırmıyor. İşte sana kolay bir cevap. Onların hepsi öldü"

"Arkadaşlarımın hepsinin ölmüş olduğu bir dünya yörüngesinde kalmak istemiyorum" dedim. "Beni ötekine götür"

"Götürme diye, dönüş diye bir şey yok" dedi Jad. "Sadece gidiş, hem de ileri doğru"

"Arkadaşlarımın ölü olduğu bir Hikâye'de olmak istemiyorum" diye direttim.

"O zaman iki seçeneğin var: kendini hava kilidinden dışarı bırak veya beni takip et." Ve Fraa Jad, sohbeti bitirerek solunum cihazını yüzüne çekti. Bana bir yangın söndürücüsü uzattı ve bir tane de kendisi için aldı. Sonra koridordan aşağıya doğru çekip gitti.

Şimdi aklım saçma bir şey yaptı: gerçekten önemli olan şeyler yerine geminin temel parçalarına takıldı. Bu sanki Barb benzeri tarafımın öne çıkmış olması gibi ruhumu dirseğiyle bir kenara itmiş, bütün enerjimi

ve bütün yeneneğimi kapı kilit mekanizmaları gibi Barb'ın ilginç bulacağı şeylere yöneltmiştim. Arkadaşlarım için acı çekmek, ölümden korkmak, dünya yörüngeleri konusunda şaşkın olmak ve Fraa Jad'i boğazlamak istemek gibi alakasız şeylerden sorumlu altsistemler, kaynak kıtlığı çekiyordu.

Birçok kapı vardı; hepsi kapalı; ancak hiçbiri kilitli değildi. Bu, Jules'a göre burada olağan ve genel durumdu. Geminin dış uzantıları, bir meteor çarptığında hiç kimse komşularına ihtiyaç duymasın diye ayrı ayrı bağımsız basınçlı bölmeler halinde bölünmüştü. Sonuç itibarıyla bir kimse kapıları açıp kapatarak ölçüsüz miktarda zaman harcıyordu. Bunlar, banka kasası gibi bir kilit mekanizması olan yaklaşık bir metre çapında ve kubbe biçiminde yuvarlak bölmelerdi. Birisi, iki simetrik kolu tutup aksi yönlerde çekerek açtı, ki bu da ayağı bir yere yaslamak ve vücut ağırlığını kullanmak gibi teorik yasaların desteklenmediği sıfır yerçekiminde kolaydı. Fiziksel hareket beni Fraa Jad'in peşinde nefes nefese bırakıyordu. Onun canını sıkmak istediğim sorulardan birisi şu olmuştu, *Niçin ben? Arkadaşlarımın hayatta olduğu bir Hikâye'de olabilmem için her ne yapıyorsan onu tek başına yapamaz mısın?* Ve belki de cevap, Edhar'daki başpapazların beni çan çalma ekibinin bir parçası yapmış olmalarıyla aynı nedenden seçilmiş olmamdı: ben bir aptaldım. Ben ağır kapıları açabiliyordum. Bu, hiçbir şey yapmamaya tercih edilebilir görünmüştü ve bu yüzden Fraa Jad'in önünde süzüldüm ve kendimi bu işe vardım. Bir kapıyı çekerek her açışımda kendimi Urnudlu bir uzay piyadesinin silahının namlusuna bakıyor bulmayı bekliyordum; ancak rasathanede o kadar çok insan yoktu ve en sonunda koridorda birisiyle karşılaştığımız zaman kadının nefesi kesildi ve yolumuzdan çekildi. İtfaiye kılığı öyle basit, öyle barizdi ki asla işe yarayacağını düşünmezdim; ancak karşılaştığımız ilk insanda mükemmel şekilde işe yaramıştı ki bu, muhtemelen sonraki yüz kişide de işe yarayacağı anlamına geliyordu.

O koridor, bütün zirve için fuaye görevi yapan küre biçimli bir odaya çıkıyordu. Bu zirvenin dışına çıkmak ve *Daban Urnud*'un öteki bölümlerine ulaşmak için bir şekilde odanın içinden geçmek zorundaydık. Deneme yanılmayla keşfettiğimiz kadarıyla çıkışlarından biri boru biçiminde çok uzun bir hava bacasıyla bağlantılıydı. "Tendon" dedim, bunu keşfettğim zaman. Fraa Jad başıyla onayladı ve kendisini aşağıya bıraktı.

Muazzam bir yirmigen prizma ve onun heybetli zirve kaleleri şimdiye kadar gemiye dair izlenimlerimin neredeyse tamamını oluşturuyordu. Büyüklükleri ve gariplikleri, *Daban Urnud*'un karmaşıklığını ve

nüfusun tamamının başka bir yerde, dönen Küreyığın'da bulunduğunu unutmamı kolaylaştırmıştı. Şimdiye kadar ben ve Fraa Jad, bir imparatorluğun sınırında terk edilmiş bir karakolun kapılarını tekmeleyerek açan barbarlar gibiydik; fakat burada, bizi başkente götürecek yola koyulmuştuk. Bir düzine Tendon vardı. Altısı, Küreyığın'ın uçlarındaki büyük mil yataklarının her birinden yayılıyordu. Küreyığın, kendisini bir paketleme sandığının ortasına bağlamak için kollarını ve ayaklarını kullanan bir maymun gibiydi. Bir kol bazen itiyor bazen de çekiyordu. Şokları emmek için esniyordu. Canlıydı: güç veren bir yığın kemik, tepki veren kaslar, malzemeleri taşıyan damarlar, iletişim kuran sinirler ve geri kalan her şeyi koruyan bir derisi vardı. Tendonlar aynı işlevlerin hepsini yerine getirmek zorundaydı ve bu yüzden o karmaşıklığın çoğuna iştirak ediyordu. Ben ve Fraa Jad'in bu Tendon'a dair bütün görebildiğimiz şey üç metre çapındaki bir şaftın iç yüzeyiydi; ama Jules'la konuşmamızdan, Tendon'un bir bütün olarak otuz metreden daha geniş olduğunu ve bizim görüş alanımızdan gizlenen yapılar ve ayrıntılarla dolu olduğunu biliyorduk. Hayret verici çeşitlilikte bölme dizileri, valf dümenleri, elektrik şebebeke panelleri, ekranlar, kontrol panelleri ve yanından geçerken pırı pırıl parlayan işaretlerle güçlü bir şekilde kendisini gösteriyordu. Bizim gibi çömezlerin doğrudan merkeze yönelebilmesi imkânsız olduğu için ilerlerken bir sağa, bir sola saptık. Tutamak gibi görünen yerleri yakalama mesafesine geldiğimizde oraları kendi amacımız için kullanıp hız kazandık ve sonra da kendimizi sıradakine salarken bol bol derin nefes aldık. Hemen hemen yarı yoldayken geldiğimizi gördüklerinde tutamakları yakalayan ve yol vermek için duvar kenarına sinen dört kişilik bir Geometrici grubuyla karşılaştık. Yanlarından süzülürken soru olduğunu tahmin ettiğim ve bizim aldırmazdan gelmekten başka pek seçeneğimizin olmadığı bir şeyler bağırdılar.

Sondaki ambar kapağı yaklaşık otuz metre genişliğinde kubbeli bir odaya açılıyordu: şimdiye kadar gördüğümüz en geniş açık hacme sahipti hiç şüphesiz. Burasının ileri hareket odası olması gerektiğini biliyordum. Zemininde belki de altı metre genişliğinde bir merkezi nokta olması ve onun öteki tarafında görebildiğimiz her şeyin dönmesiyle bu doğrulanıyordu. Çekirdek'in ileri ucuna ulaşmıştık. Dönen Küreyığın'ı dönmeyen yirmigen prizma yapısına ve bunu koruyan Tendonlara bağlayan devasa mil yatağı bizi çevreliyordu; ancak görünmezdi.

Tam bir karmaşaydı. Altı adet Tendon şaftı, kubbe biçimli "tavanı"nın içine açılmış devasa kapılardan bu şeyin içine doğrultulmuştu. Ben ve Fraa Jad az önce bunlardan birinden dışarıya çıkmıştık. Bitişikteki bü-

yük bir faaliyetin ve dikkatin odağındaydı; malzeme ticaretinin yapıldığı büyük şehirlerdeki şu çukurlardan biri gibiydi. Elbette bu, Dünya Yakıcısı tesisine veya Vadililer yapacaklarını yaptıktan sonra geriye kalana giden Tendon'du. İnsanlar saniyede iki kişi hızında içeri giriyor veya çıkıyordu; bu tıpkı yaz ortasında eşekarısı yuvasının girişini izlemek gibiydi. İçeriye girenlerin çoğu silah veya alet taşıyordu. Dışarıya çıkanların bazıları yaralıydı. Giren ve çıkan akımlar milyatağı odasında çarpışıyorlar, ötekilerse işleri çözümlemeye, insanların nereye gitmeleri ve ne yapmaları gerektiğini söylemeye çalışıyorlardı. En sonunda tartışmaya başlamaları dışında pek bir şey anlayamadım. Söylediklerini anlamadığım için çok mutluydum. Bu kargaşa ben ve Fraa Jad'in dikkat çekmeden etrafta dolaşmamızı fazlasıyla kolaylaştırmıştı. Aslında benim tek sorunum, Binlikçi'yi itfaiyeci giysisi içindeki *öteki* adamlardan ayırt etmekti. Onu kaybetmekten korktuğum kısa bir anlık endişeden sonra benden tarafa bakan ve odanın zemini -ortasında büyük bir delik olan düz yüzey- olduğunu düşünmeye başladığım şeye doğru işaret eden Jad olması muhtemel bir itfaiyeciyi gözledim.

Delik giderek küçülüyordu.

Jules'un anlattığı gibi *Daban Urnud*'lu mimarlar Çekirdek'in ana bölümleri arasında bir bağlantı kurmak istedikleri zaman, söz konusu iki boşluğa köprü kuran küre biçimli oyukta tutulan ve ortasından genişçe delinmiş bir küre valf kullanmışlardı. Küre hiçbir yere gidemiyordu ancak dönmekte serbestti. Ortasındaki deliğin hizalanmasına bağlı olarak serbest geçişe izin verebiliyor veya dayanıklı bir engel oluşturuyordu. Böyle bir valf bu odanın zeminine konmuştu. Öylesine büyüktü ki, önce onun ne olduğunu anlamamıştım; ancak şimdi harekete geçmesiyle onun doğası ve işlevi açık şekilde ortaya çıkmıştı. Hantal bir şekilde çalışıyordu; ancak Fraa Jad dikkatimi oraya çekmeye çalıştığı sırada uykuya dalan gözküresi gibi neredeyse yarı yarıya kapalıydı.

Fraa Jad, ayaklarını bir askerin arkasına yerleştirip ittirdi; askeri tavana, kendisini de gülle valfe doğru aşağıya yönlendirdi. Bir tür merdiven veya dar köprü benzeri bir yerin yakınındaydım ve onun peşinden gitmek için orayı ittirdim. Gülle valfe vardığımızda delik en geniş yerinde belki de bir metreye kadar daraldı. İçinden geçecek bolca yer vardı ancak buraya ulaşmak için momentimizin çoğunu harcamıştık ve hedefimize varmamız umutsuz hale gelmişti. Telaşla oraya buraya çarptıktan sonra deliğin içinde sürüklendik ve kendimizi kürenin çukuru içinde uçuyor ve öteki ucundaki gözün giderek küçülmesini izliyor bulduk. Tutunarak ilerleyebileceğimiz herhangi bir tutamak yoktu. Kapandığı

sırada öteki uca ulaşamasaydık valf bir daha açılana kadar orada hapis kalacaktık.

Bir şeyler yapamayacak kadar nefes nefeseydim. Yangın söndürücüsünü geldiğimiz yöne doğru tutup tetiğe bastım. Geri tepme, yangın söndürücüyü bana doğru geri itti; gücü kollarımla karşıladım ve geriye doğru düştüğümü hissettim ancak hareket ediyordum. Uçtaki soket duvarına çarptım, deliğin ağzındaki bir tutamağı yakalayıp kendimi içinden çektim. Bir saniye sonra Fraa Jad, yangın söndürücüsünün beyaz bulutu içinden fışkırdı. Onu ayak bileğinden yakaladım ve bu onu oldukça yavaşlattı. Kendimizi Küreyığın boyunca uzanan üç kilometre uzunluğunda ve otuz metre çapındaki şaftın ileri ucunda tepetaklak sürüklenir halde bulduk. Çekirdeğe girmeyi başarmıştık. Hareket odasında geride bıraktığımız herhangi biri davranışlarımızı şüpheli bulsa bile bizi gülle valfin içinde takip edecek kadar becerikli değillerdi. Gülle valf kapalı olsa bile insanların Çekirdek ile hareket odası arasında gidip gelebilmesi için etrafa daha küçük ambar kapakları ve bir defada sadece bir kişiye izin veren hava kilitleri yerleştirilmişti. Bir uzay polisinin uçarak gelip bize yanaşmasını bekleyerek gergin bir şekilde bunlara bakıyordum; ancak sonra bunun olmayacağı sonucuna vardım. Jules'un birkaç dakika önceki sözleri aklıma geldi. Vadililerin yaptığı şey, bizim yaptığımız şey, bu insanların binlerce yıl içinde yaşadıkları en büyük askeri utançtı. Bomba hâlâ yanıyordu; facia yeni başlamıştı. Vadililer hâlâ hayatta ve düvüşüyor olabilirdi; bu yüzden garip davranan bir-iki itfaiyeciyi çok fazla büyütmeyeceklerdi.

Bizim valfin içinden panik halindeki uçuşumuz, bizi saatin saniye kolu kadar hızlı dönmekte olan Çekirdek'in duvarına doğru taşıyan momentle yüklemişti. Duvara sürüklendiğimiz zaman yanımızdan hızlı adımlarla yürüyüş hızında geçtiği anlamına geliyordu bu. Çekirdek'in bu kısmı, el büyüklüğündeki deliklere uygun bir ızgarayla kaplıydı ve bu yüzden doğal olan neyse yaptık ve tutunduk. Bunun etkisi, ızgarada dayanak noktası bulmak için ayağımızı gerdiren hafif ancak amansız bir hızlanma oldu. Şimdi her şeyle birlikte dönüyorduk. Buradaki vücut ağırlığımız yeni doğmuş bebeğinkinden daha azdı; ancak yine de uzun süredir gördüğümüz en büyük "yerçekimi"ydi bu ve alışmamız biraz zaman aldı.

Nefessiz kalınca bayılmamaya gayret ederek birkaç dakika oraya tutunduk. Sonra planlarını ve niyetlerini seyahat arkadaşlarıyla asla tartışacak birisi olmayan Fraa Jad, çekip gitti ve Çekirdek duvarı boyunca uçup uzunluğu boyunca eşit aralıklarla dizilmiş dört büyük Bağ'dan

birincisine yöneldi. Mikro yerçekiminde hareket etmek, sıfır yerçekiminde hareket etmekten daha kolaydı; çünkü her zaman ayrılıp başka bir moment oranı elde edebilirdik. Çekirdeğin bir tarafında yukarıya, öteki tarafında aşağıya doğru kayan, hareketli taşıma bandı boşaltma merdiveninden ibaret bir tür hızlı taşıma sistemi vardı. Görebildiğimiz insanların çoğu, askerlere ve itfaiyecilere doğru iyice eğilmiş belki yüz kişi bunu kullanıyordu. Basamaklar esnekti ve bu yüzden bir tanesine tutunduğunuz zaman kolunuzu yerinden çekmiyordu. Yorgun olduğum için denemek istiyordum ama aptal durumuna da düşmek istemiyordum. Fraa Jad buna hiç ilgi göstermedi. Sistemi kullananlardan daha yavaş hareket ediyorduk ki bu da bizim avantajımızdı: bazıları yanımızdan uçarak geçerken bize bağırarak sorular soruyordu ancak hiçbiri sohbete başlayıp sürdürmeye değecek kadar sorgulayıcı değildi.

Birkaç dakika içinde en ilerideki Bir, Beş, Dokuz ve On Üç numaralı Kürelerin bağlandığı Çekirdek'teki istasyona geldik. Bunların her biri dörtlü yığının başında duruyordu; bu yüzden Bir ile Dört numaralı Küreler arası Urnudlular içindi. Beş ile Sekiz arası Trolular, Dokuz ile On İki arası Laterreliler ve geri kalanı Fthoslular içindi. Anlaşmaya göre her bir yığındaki en küçük sayılı Küre –yığınların başında buraya bağlananlar– ilgili ırkların en üst rütbeli üyeleri içindi; bu yüzden bu Bağlar Geometricilerin ÇÖK'lerinin buluşması için en uygun yerdi. Bulunduğumuz yerden pek öyle görünmüyordu: sadece duvardaki dört mağaramsı delik, Kürelere giden dik şaftların ucu; fakat Jules'a göre buna dışarıdan bakarsak Çekirdek'in bu bölümlerinin yuvarlak bürolar, toplantı odaları ve Komuta'nın bürolarının bulunduğu yuvarlak koridorlar. Çekirdek duvarındaki birçok kapak bunu çağrıştırıyordu; ancak Kaide ile Fulcrum arasındaki çatışma, Komuta halkasının eşit olmayan bölümlere ayrılmasına yol açmıştı. Kapaklar kilitlenmiş, bölmeler yerlerine kaynak yapılmış, nöbetçiler dikilmiş, kablolar kesilmişti.

Ki bunların hiçbiri bizi ilgilendirmiyordu zira içinde bulunduğumuz boşluk, Komuta tarafından nadiren ziyaret edilen veya nadiren üzerinde düşünülen bir servis koridoru ya da asansör şaftı olarak görev yapıyordu. Bizi daha çok ilgilendiren şey, Çekirdek duvarındaki dört devasa gedikti. Sonraki Bağ'a doğru sürüklendikçe her biri yaklaşık altı metre olan ve her biri yaklaşık üç yüz metre "aşağı" giden bu gedikleri gözleyebiliyor ve boru biçimli şaftlar görebiliyorduk. Her birinin "dibinde" şu anda kapalı olan başka bir devasa küre valf vardı. Bu gibi valflerin ötesinde içinde ikamet edilen yaklaşık bir buçuk kilometre genişliğinde bir Küre vardı.

Küre Bir'e giden şaftı belirlemek zor değildi. Hemen yanındaki Çekirdek duvarına boyanmış büyük bir rakam vardı. Rakam Urnudça'ydı ancak hangi evrenden olursa olsun önsezileri güçlü bir varlık onun birliği, 1 sayısını, bir şeyin tek kopyasını temsil eden kabartma şekil olduğunu ayırt edebilirdi. Bununla birlikte durup onun büyük anlamı üzerine kafa yoracak zamanım yoktu; zira Fraa Jad, şaftın duvarına sabitlenmiş bir merdivenin yerini saptamış ve aşağı inmeye başlamıştı.

Onu takip ettim. İlerledikçe yer çekimi yavaş yavaş ortaya çıktı. Bunun beni ne kadar berbat hissettirdiğini tarif etmek güç. Beni kendimden geçmekten alıkoyan tek şey, basamaklardan kurtulup Fraa Jad'in üzerine düşme korkusuydu. En kötü olduğum sırada bir ses bilincimin içine işledi ve kafamı uğuldattı. Fraa Jad, bizim Celp edildiğimiz gece beni Baz manastırında uyanık tutan şarkıya benzer bir şarkı söylemeye başlamıştı. Bu bilincime, tıpkı elimle tuttuğum çelik merdiven basamağı gibi tutunacak bir şey sağladı: etrafımda dönen dev yapıyla en somut tek bağım buydu. Ve beni düşmekten alıkoyan basamak gibi Jad'in kafamın içindeki sesi aklımı, rasathanede bayılıp yanlış dünya yörüngesinde uyandığım zaman gittiği yerlerde dolaşmaktan alıkoyuyordu.

İnmeye devam ettim.

Başım dizlerimin arasında bayılınamaya çalışarak devasa bir çelik göbeğin tepesinde çömeliyordum.

Fraa Jad duvara takılmış bir tuş takımına rakamları giriyordu.

Küre aşağımda dönmeye başladı.

"Şifresini nereden biliyordun?" diye sordum.

"Rasgele bir sayı seçtim" dedi.

Tuş takımında sadece dört bip sesi duydum. Sadece dört basamaklı bir sayı. Sadece on bin olası kombinasyon. Yani dünya yörüngelerinin on bin tanesinde on bin Jad varsa... ve ben de doğru Jad'le birlikte olacak kadar şanslıysam...

Valfin deliğinden güneş ışığı parlıyordu. Kendimi valfin üzerine yaslayıp yaklaşık yedi yüz metre rakımdan açık suya, bitkilere ve binalara bakındım.

Bu defa valfin deliğinin üzerinde merdiven basamakları vardı. Valf son konumuna geleceği sırada onlardan aşağı doğru inerek kürenin tavanına asılmış ve açıklığı çevreleyen halka biçimli dar bir köprüye çıktık: küçük bir dünyanın yukarısında küçük bir gökyüzüne, devasa küre biçimli kubbenin tepesindeki göze. Silahlı adamlar bize selam vermek için merdivenden yukarıya koşuyordu. Fraa Jad, bunu görünce solunum

cihazını çıkardı. Şimdi kılık değiştirmeyi sürdürmenin manası yoktu. Ben de aynısını yaptım.

Silah namlularından bakan iki asker dar köprüye ulaştı. Onlardan biri, düşmanca tavırlarla Fraa Jad'e doğru hareketlendi. Bense içgüdüsel olarak ileri adım atıp ellerimi yukarı kaldırdım. Dikkatim Fraa Jad'in elindeki küçük gümüş renkli nesneye kaydı; vay canına, bir telegör gibiydi! Öteki asker bana döndü ve silahının dipçiğini savurarak çeneme isabet ettirdi. Trabzandan devrildim ve kürenin ortasına doğru serbest düşüşe geçerken eski dostum, sıfır yerçekimi beni kucağına aldı. Bağırsaklarımda bir şey çok fena oldu. Bir süre sonra bir silah sesi duydum. Vurulmuş muydum? Durumum gözününe alınırsa pek olası değildi. Görüşüm tekrar beyaza döndü ve iç organlarım yanıp eridi.

Fraa Jad'i vurmuşlardı. Her şeyin Katili devreye girmişti. Bir nükleer silah haline dönüşmüştüm; aşağıdaki Urnudlu topluluğun yerleşim yerlerine ve ekili teraslarına ölümcül radyasyon püskürten karanlık bir güneşe.

Görevimizi başarmıştık.

Harp: Praksik Çağ'ın son On Yılları sırasında Arbre'ın çoğu bölgesini içine çeken ve daha sonra Korkunç Olaylar'ın öncüleri veya uyarıları olarak görülmeye başlanmış üç felaket dizisinden biri. Harplerin tam yapısını sınıflandırmak, (çoğu daha sonra çalışmayan sentaktik aygıtlarda depolanan) kayıtlar tahrip olduğu için zordur; ancak Birinci Harp'in dünya çapında şiddetli devrimlere öncülük etmesi görüşü; İkinci Harp'in bir dünya savaşı ve Üçüncü Harp'inse bir soykırım olduğu genel kabul görmüştür.

"Geldik" dedi cüppeli adam. "Çağrınıza cevap verdik." Orthça konuşuyordu. Jules Verne Durand kadar iyi olmasa da uzun zamandır öğrenmeye çalıştığını düşündürecek kadar iyi. Biz onunla gizli kiplerle ve girift cümlelerle abartılı konuşmadığımız sürece konuşmayı sürdürebiliyordu.

"Biz" diyorum; ama o kadar çok konuşmayı beklemiyordum. "Niçin buradayım?" diye sormuştum Fraa Jad'e, Küre Bir'in ortasında yüzen binanın kapısına yaklaşırken.

"Kâtip olarak hizmet vermek için" diye cevaplamıştı.

"Bu insanlar kendi kendine yeterli evrenlerarası uzay gemileri inşa edebiliyorlar da kayıt cihazları mı yok?"

"Kâtip, kayıt cihazından daha ötedir. Kâtip, bilinç taşıyan bir sistemdir ve bu yüzden evreninde gözlediği şeylerin Avrachon Vakfı'nda konuştuğumuz manada ötekilerin üzerinde etkisi vardır"

"*Sen* bilinç taşıyan bir sistemsin. Ve çokluevren satrancını benden daha iyi oynuyora benziyorsun. Bu yüzden bu beni yetersiz yapmaz mı?"

"Son haftalarda çokça budama oldu. Ben şimdi senin mevcut olduğun evren modellerinin çoğunda yokum"

"Sen öldün, ben hayattayım demek istiyorsun"

"Yok ve var kelimeleri bunu daha iyi ifade eder; ama o kelimeleri kullanmakta ısrarcıysan eleştirmeyeceğim"

"Fraa Jad?"

"Evet, Fraa Erasmas?"

"Öldükten sonra bize ne oluyor?"

"Bunu sen de benim kadar biliyorsun zaten"

Cüppeli adamın bulunduğu odaya götürüldüğümüz sırada sohbet kesilmişti. Urnud kültürü konusunda hiçbir şey bilmemek, bu adamın kim olduğu bulmacasını çözmeye çalışırken aleyhimeydi. Oda hiçbir ipucu vermiyordu. Düz zeminli bir küreydi; ufacık bir gezegen gibi. Burasının Küre'nin geometrik merkezinde bulunduğunu tahmin ettim. İç yüzey mattı ve içeriye borularla getirilen güneş ışığıyla hafifçe aydınlanıyordu. Yuvarlak biçimli zeminin ortasında yuvarlak biçimli bir kürsünün çevrelediği bir sandalye vardı. Dumanı tüten sıvılarla doldurulmuş birkaç kap dizilmişti kürsünün üzerine. Onun dışında odanın hiçbir özelliği yoktu ve dekorsuzdu. Burada kendimi evimde hissettim.

"Çağrınıza cevap verdik"

Fraa Jad buna dair ne söyleyecekti? Birkaç olası cevap kafamın içinde dolaştı: *Eee, niçin bu kadar geç kaldınız?* Veya *Ne diyorsun sen yahu?* Ancak Fraa Jad zekice tarafsız bir şekilde "O zaman size hoş geldiniz demek için geldim" diyerek cevapladı.

Adam kenara çekildi ve kolunu yuvarlak kürsüye doğru uzattı. Cüppe fora oldu ve bayrak gibi kolundan aşağı sarktı. Cüppe çoğunlukla beyaz renkteydi fakat dikkatle süslenmişti. Sırmalı veya nakışlı olduğunu söylemek isterdim ama cüppe giyen çileciler arasında yaşam, dekoratif sanatların söz konusu olduğu yerlerde son derece fakir bir kelime hazinesi bırakmıştı bende ve bu yüzden sadece süslü olduklarını söyle-

yeceğim. "Lütfen!" dedi adam, "çayımız var. Tamamen sembolik bir ikram zira bedenlerinizin çayla yapacağı bir şey yok, ama..."

"Çayınızı içmekten çok memnun oluruz" dedi Fraa Jad.

Böylece yuvarlak kürsüye gittik ve sandalyelere oturduk. Fraa Jad ve ev sahibimizin nispeten yakın, yüz yüze gelecek şekilde oturmalarına izin verdim ve kendime uzakta bir yer ayarladım. Ev sahibimiz çay fincanını aldı ve onunla, ben ve Fraa Jad'in kopya çekmeye çalıştığımız ve bir tür törensel hareket olduğunu tahmin ettiğim şeyi yaptı. Sonra hepimiz höpürdeterek çayımızı yudumladık. Zh'vaern'in Mesa'da yediği şeyden ne daha iyi ne de daha kötüydü. Yanımda götürmeyi düşünmedim.

Adam cüppesinin cebinden bazı notlar çıkardı ve zaman zaman kontrol edip şunları söyledi: "Benim adım Gan Odru. *Daban Urnud* tarihinde Gan unvanını taşıyan kırk üçüncü kişiyim; Odru benim adım. Gan'ın Orthça'ya en yakın çevirisi 'Amiral'dir. Bu anlamını kabaca karşılıyor. Bizim askeri sistemimizde bir memur sınıfı ağaçlardan, bir başkasıysa ormandan sorumludur"

"Ayrı ayrı taktik ve strateji" dedi Fraa Jad.

"Aynen. 'Gan' bütün filonun yönetiminden sorumlu en yüksek rütbeli stratejik memurdu ve varlarken sivil yetkililere rapor veriyordu. Belli gemilerin komutası, Gan tarafından Prag rütbeli veya sizin kaptan diyebileceğiniz taktik memurlara veriliyordu. Bunlarla belki de canınızı sıktığım için özür dilerim ama *Daban Urnud*'un Arbre'a karşı davranışını açıklamanın bir yolu bu"

"Kesinlikle sıkıcı değil" dedi Fraa Jad ve işimi yaptığımı kontrol etmek için benden tarafa baktı: anlayabildiğim kadarıyla sadece bilincini kaybetmemek için.

"*Daban Urnud*'un ilk Gan'ına başka bir yıldız sisteminde koloni kurması için sorumluluk verilmişti" diye devam etti Gan Odru. "Urnud ile bağlar, mesafenin artmasıyla birlikte, zayıflayınca sorumlulukları arttı; en yüksek otorite oldu ve hiç kimseye hesap vermez hale geldi. Sadece bir gemisinin vardı, bu yüzden kadrosunun sadece bir Prag'dan ibaret olmasıyla garip bir Gan'dı ve savaş geride kaldığı için Prag'ın alacağı hiçbir taktiksel karar olmaması itibarıyla Gan ile Prag arasındaki ilişki istikrarsızlaştı ve evrim geçirdi. Bunu ifade etmenin basit bir yolu Gan'ın bir nevi sizin ayutlarınız gibi, Prag'ınsa sizin Sakular Otorite'niz gibi olmasıdır. Bu vaziyet yaklaşık bir nesil içinde meydana geldi ancak son derece istikrarlı olduğu anlaşıldı ve o zamandan beri değişmedi. Giydiğim giysi, binlerce yıl öncesinin okyanus geçen Urnud filolarının Gan-

ları tarafından giyilen resmi üniformalardan çok az değişiklik gösterir; fakat elbette onlar, bunları gemideyken giymezlerdi zira cüppeyle yüzmek zor olur"

Mizah burada aradığım en son şeydi ve bu yüzden şaşkınlık neşeye döndü ve biraz geç olsa da hafif bir şekilde güldüm.

"İkinci Gan hastalıktan zayıf düştü ve sadece altı yıl görev yaptı. Üçüncüsü, birincisinin genç bir çömeziydi; uzun bir kariyer yaptı; kişiliğinin gücü ve sıra dışı zekâsı sayesinde makamının Praglara devrettiği gücün bir kısmını geri kazandı. Kariyerinin son zamanlarında sizin çağrılarınızın farkına vardı ve *Daban Urnud*'un kendisinin bildiği haline, geçmişe uçması için rotasını değiştirme kararı aldı. Onun ve ötekilerin, duyduğu sinyalleri Urnud'u olması gerektiği hale getirmek için kendilerini eve çağıran atalarının sesi olarak algıladıkları için liderlerinin aptallıkları yüzünden bu olamamıştı. Tro'ya, Dünya'ya, Fthos'a Gelişleri ve sonuçlarını izleyen amaçsızca dolaşma kavramını duymuşsunuzdur sanırım. Amacım bütün o tarihi sayıp dökmek değil, bizim buradaki eylemlerimizin hesabını vermektir"

"Cennet Bekçisi'ne ne olduğunu bilmek yararlı olacaktır" dedi Fraa Jad.

"Uzunca bir süre" dedi Gan, vites küçülterek, notlardan okumak yerine devam ettikçe toparladığı için, "Ganlar ile Praglar arasındaki ilişki uzun zamandır bozuktu. Praglar üçüncü Gan'ın tamamen yanıldığını, *Daban Urnud*'da amaçsızca dolaşmalarının hiçbir anlamı olmadığını, eski bir hatanın bitmeyen sonucu olduğunu söyledi. Buna inandıkları için yegâne amaçlarını kendilerini korkutmak olarak gördüler. Bu şekilde düşünenler sadece bir yerlere yerleşip yaşamaya devam etmeyi istediler ve her bir Geliş'le birlikte, bazıları öyle yaptı. Urnudluları Tro'da, Troluları Dünya'da bıraktık. Kendi evrenleri olmamasına rağmen yaşamanın yollarını buldular; bu yüzden sinik olanların içinden bunun anlamsız bir hata olduğunu düşünenlerin büyük bir bölümü her bir Geliş'te kan kaybetti. Aynı zamanda yeni evrenden inananlar araştırmaya bize katıldı; bu yüzden gemi yeniden inşa edildi ve sonraki evrene doğru yola çıktı. Önce Ganların gücü vardı ve Praglar emirleri yerine getiriyordu. Ancak yolculuk uzundu, nesiller geçtikçe araştırma unutuldu. Praglar güç kazanırken Ganlar güç kaybetti. Kaide ve Fulcrum uzunca bir süredir bu iki eğilime verdiğimiz adlardır ve işte bu yüzden bu tören yerinde çok az saygı gören ve güçsüz biri olarak beni tek başına görüyorsunuz"

"Arbre'a işte böyle geldik. Prag Eshwar, benim meslektaşım ve onun takipçileri, gemi yeniden inşa edilebilsin ve yolculuk uzasın diye gezege-

ninizi, kaynaklarının talan edilebileceği başka bir uygarlık olarak gördüler; fakat Eshwar tarihimizi okumuş ve her Geliş'te Kaide ile Prag'ın Fulcrum ile Gan karşısında güç kaybetmeye meyilli olduğunu çok iyi bilen zeki bir kadındır. Bunu önlemek için taktikler geliştiriyordu."

"Cennet Bekçisi bize geldiği zaman onun bir aptal, bir şarlatan olduğu açıktı. Elbette Arbre'in popüler kültürünü incelememizden bu kadarını biliyorduk. Prag, benimle Cennet Bekçisi arasında kıyaslar yapmak için benim önceden görmeyecek kadar aptal olduğum bir plan kurguladı. Kendi aptallığını ve hatasını benim üstüme yıktı"

"Bu yüzden Cennet Bekçisi buraya uzay giysisi içinde getirildi. Giysiyi sürekli çıkarmak istedi. Bunu yapmamasını tavsiye ettik. Bu odaya girdiğinde burasını bir tür kutsal yer olarak gördü ve giysisini çıkarma riskinin kabul edilebilir olduğunu, Tanrısının onu gözeteceği ve koruyacağı konusunda ısrar etti. Böylece giysi çıktı. Nefessiz kaldı. Doktorlarımız giysiyi onun üzerine yeniden toplamaya çalıştılar ama bu meseleyi çözmedi; zira bir ana damarı patlamıştı. Daha sonra doktorlar, çok iyi uygulanan bir tedavi yöntemi olarak onu soğuk yüksek basınç odasına koymaya çalıştılar. Çırılçıplak soyuldu ve işlem için hazırlandı; ancak çok geçti, öldü. Cesede ne yapılması gerektiğine dair bir tartışma çıktı. Kimimiz çekişirken çok hevesli araştırmacılar onun kan ve doku örneklerini alıp otopsi yapmaya başladılar; bu yüzden isterseniz cesedin kutsallığının bozulduğunu söyleyebilirsiniz. Prag Eshwar özür dileme teşebbüsünün zayıflık işareti olarak kabul edileceği ve bilgi paylaşımının Arbre'ın yararına olacağı kararını verdi. Ayrıca iç politik nedenler yüzünden cesedi küçümsemeye veya en azından ona aldırmamaya başladı; çünkü onu *benim* için bir simge haline getirmişti. Cennet Bekçisi'nin geri dönüşü bu şekilde oldu"

"Ancak bu geri tepti" dedim, "değil mi?"

"Evet. Fulcrumlular mahçup olup utandılar ve kana karşı kan değiştirme planı yaptılar. Bizim Cennet Bekçisi'nin kan örneğini almış olmamız gibi onlar da bizim kanımızı Arbre yüzeyine yollayacaklardı. Gezegenden sinyaller aldık, ki sonradan bunların Fraa Orolo tarafından gönderildiğini öğrendik. Bu sinyaller analema biçimini aldı. Jules Verne Durand, Orthça'da ve ayutlar hakkında en önde gelen yetkili olmuştu. Gizliden gizliye Fulcrum'a taraftardı. Orolo'nun sinyalinin Ecba'yı gösterdiğini yorumladı ve örnekleri oraya yollamanın çok büyük bir sembolik değeri olacağını öne sürdü. Hatta sondada aşağıya inmeye bile gönüllü oldu ancak neredeyse aynı zamanda Matarrhitlerin konsentine baskın yapmaya gitmesi emredildi ve bu yüzden artık müsait değildi.

Onun yerine Lise gitti; elbette onun bilgisi dışında. Çünkü Lise, ayutlar hakkında çok şey biliyordu ve hatta Jules'dan birkaç Orthça kelime bile öğrenmişti. İşler yolunda gitmedi ve sizin de bildiğiniz gibi sondaya binerken vuruldu"

Kelimlerle sıkıntısız bir süre geçmesine izin verdik.

"O zamandan beri işler hızlı ilerledi. Prag Eshwar'ın Pragların yaptığı şeyi yaptığını söylerdim, ki o da..."

"Taktiksel olarak tepki verdi, stratejik bir düşüncesi olmaksızın" dedi Jad.

"Evet. Bu da bizi bu vaziyete getirdi. Otuz bir kişi sizin fraalarınız ve suurlarınız tarafından katledildi. Çınlayan Vadi'denler miydi acaba?"

Fraa Jad cevap vermedi; ama Gan Odru bana baktı ve ben de başımla onayladım. "Seksen yedi kişi daha rehine alındı; meslektaşlarınız onları bir odaya topladı ve kapıları kaynakla kapattı" diye devam etti.

"Yanlış bir yorum" dedi Fraa Jad. "Öyle insanlar rehine almaz; bu yüzden seksen yedi kişi, güvenle yoldan çekilmelerini sağlamak için o odaya kondular"

"Prag Eshwar bunu, haklı veya haksız olarak, rehine almak olarak yorumluyor ve bir eliyle bir yanıt hazırlıyor. Öteki eliyleyse bana ulaştı ve sorunları sizinle tartışmamı istedi. Sarsılmıştı. Sebebini bilmiyorum. Tahrip edilen büyük bomba her zaman bir son çare silahı olmuştur; hiç kimse onu kullanmayı ciddi olarak düşünmezdi"

"Afedersiniz, Gan Odru ama Kaide onu fırlatmaya hazırlanıyordu" diye atıldım.

"Bir *tehdit* olarak, evet; gezegeninizin üzerine asmak ve baskı uygulamak için. Ancak bu onun tek gerçek kullanımıdır. Onu kaybetmesinin Prag Eshwar'ı bu kadar derinden sarsmasının nedenini anlamıyorum"

"Sarsmadı" dedi Fraa Jad. "Prag Eshwar korkunç bir tehlike sezdi"

"Siz bunu nereden biliyorsunuz?" diye sordu Gan Odru kibarca.

Fraa Jad soruyu duymazdan geldi. "Bu tehlikeyi bir kâbus gördüğünü veya banyoda ani bir ilham geldiğini veya daha güvenli bir yol izlemesi gerektiğini söyleyen bir sezgisi olduğunu iddia ederek açıklayabilirdi"

"Bu sizin ileri sürdüğünüz bir şey mi!?" dedi Gan Odru, soru sormaktan çok bağırır gibi. Fraa Jad'den pek hoşnut olmamaya başlamıştı ve bu yüzden bana bakmak için döndü. Yüzümde ne gördüğünü tahmin edemiyorum. Şaşkınlıkla şok karışımı bir şey olmalı. Kürelerden birinin dehşet verici bir şekilde tahrip edilmesine seyirci olduğumuz başka bir Hikâye'nin işaretini görmüştüm zira.

"Sizi buraya atalarımın çağırdığı inancına dayalı bin yıllık bir geleneğin Mirasçı'sı, Gan Odru! Prag Eshwar'a sinyal gönderebilmemiz, sizin için inanması bu kadar zor bir şey midir?"

"Sanırım değil. Ancak bunca zaman sonra şüphe beslemek, bunu tanrısı ölmüş bir din olarak düşünmek çok kolay"

"Bundan şüphe etmek iyidir" dedi Fraa Jad. "Sonuçta Cennet Bekçisi'nin hatası şüphe eksikliğiydi. Ancak insan şüphe edeceği hedefi dikkatle seçmelidir. Sizin üçüncü Gan'ınız başka bir evrenden bilgi akışı saptadı ve bunu atalarından şifreli mesajlar olarak gördü. Sizin Praglarınız, o zamandan beri hikâyenin her iki yarısından da şüphe etti. Sizse sadece bir yarısına inanmıyorsunuz: sinyalin atalarınızdan geldiğine. Ancak Üçüncü Gan'ın sinyalin kaynağına dair yanlış fikirlerini dışlarken, *sinyalin var olduğuna* hâlâ inanıyor olabilirsiniz. O zaman da bilginin evrenler arasında geçiş yaptığına, Hylaea Akışı'na inanırsınız"

"Bir şey sorabilir miyim? O sinyali kontrol etme gücünü, böylece mesajlar gönderebilmeyi öğrendiniz mi?"

Pür dikkat kesildim; ancak Fraa Jad hiçbir şey söylmedi. Gan Odru bir süre bekledi ve sonra şöyle dedi, "Sanırım biz bunu çoktan yaptık, değil mi? Belli ki bir şekilde Prag Eshwar'ın kafasının içine girmişsiniz"

"Üçüncü Gan dokuz yüzyıl önce ne sinyali aldı?" diye sordum.

"Büyük bir yıkım kehaneti. Cübbeli rahipler katledildi, kitaplar yakılarak kiliseler yıkıldı"

"Bunun geçmişten olduğu fikrini ona ne verdi?"

"Kiliseler muazzamdı. Bilinmeyen dillerde yazılmış kitaplar vardı. Kitapların yanan sayfalarından bazılarının üzerinde bizim bilmediğimiz ancak sonradan teorlarımızın doğruladığı geometri kanıtları vardı. Urnud'da kayıp, mitsi bir Altın Çağ efsanemiz vardır. O kendisine oraya açılan bir pencere verildiğini düşündü."

"Ancak gerçekte gördüğü şey Üçüncü Talan'dı" dedim.

"Evet, öyle görünüyor" dedi Gan Odru. "Ve benim sorum: görüntüleri bize siz mi gönderdiniz yoksa tesadüfen mi oldu?"

"Biz geldik.... çağrınıza cevap verdik. Yoksa o, uydurma bir dinin son rahibi miydi? Cennet Bekçisi'nden farklı biri değil miydi yoksa?"

"Cevabını ben bilmiyorum" dedi Fraa Jad. Bana bakmak için döndü. "Bunu kendin araştırmak zorunda kalacaksın"

"Peki ya *siz*?" diye sordum ona.

"Benim işim burada bitti" dedi Fraa Jad.

12. Bölüm

Ağıt

Bir şey sırtıma sert şekilde bastırıyor, beni ileri doğru hızlandırıyordu. Bu iyi bir şey olamazdı.

Hayır, bu sadece yerçekimi veya ona benzer bir şeydi ve beni düz ve katı bir şeye doğru aşağıya bastırıyordu. Çok üşüyordum. Titremeye başladım.

"Nabız ve solunum daha normal görünüyor" dedi bir ses Orthça. "Kan oksijeni yükseliyor" Jules bunu başka bir dile çeviriyordu. "İç sıcaklık bilinçle uyumlu bir aralığa geliyor"

Belki de konuştukları şey *benim* bilincimdi. Gözlerimi açtım. Parıltı azaldı. Küçük ama oldukça güzel bir odadaydım. Jules Verne Durand yatağımın kenarında, güler yüzlü ve saf bir şekilde oturuyordu. Bu, epeyce zamanın geçtiğini her şeyden daha fazla doğruluyordu. Bir şey-

lerin üzerine bağlanmıştım. Burnumun altına bir tüp sıkıca bağlanmış, burun deliklerimden içeriye soğuk, kuru ve tatlı bir şey üflüyordu. Bir doktor, hem de Arbrelı bir doktor!, bir bana bir telegöre bakıyordu. Beyaz giysili Laterreli bir kadın bana bakıyor ve söylesem inanmayacağınız, sonra da böyle ayrıntıları kendime saklamamı isteyeceğiniz bir yerimde büyük bir aletle sıcak su dolaştırıyordu.

"Sorular var dostum" dedi Jules, "ama belki de beklemelisin..."

"O iyi" dedi Arbrelı. Üzerinde cüppe ve urgan vardı. Üstdudağına takılmış bir tüp vardı. Dikkatini bana çevirdi. "Görebildiğim kadarıyla iyisin. Peki, sen kendini nasıl hissediyorsun?"

"İnanılmaz üşüyorum"

"Bu değişecek. Adını biliyor musun?"

"Edharlı Fraa Erasmas."

"Nerede olduğunu biliyor musun?"

"*Daban Urnud*'un Kürelerinden birinde diye tahmin ediyorum. Ama anlamadığım bazı şeyler var"

"Ben Rambalflı Fraa Sildanic" dedi doktor, "ve senin yoldaşlarına bakmam gerek. Tercüman olarak Jules'un benimle gelmesine ihtiyacım var ve Dr. Guo iç sıcaklığı yükseltme işlemini yürütmek üzere burada. Lafı açılmışken, şuna ihtiyacımız olacak"

Dr. Guo, yatağın ucundan battaniyemin altına ulaşarak ve iç sıcaklık yükselticisinden bağlantımı keserek tahmin edebileceğiniz en çarpıcı biçimde bu ifadeyi noktaladı. Uzun zamandır ilk kez dini bir yemin ettim.

"Afedersin" dedi Fraa Sildanic.

"Yaşayacağım. Bu yüzden..."

"Bu yüzden sorularını cevapsız bırakmak zorunda kalacağız" diye devam etti Fraa Sildanic, "ancak senin için her şeyi yapmaktan mutlu olacağını sandığım birisi bekliyor dışarıda"

Ayrıldılar. Açılan kapıdan her yerde büyüyen yeşil şeylerle dolu, çok geçmeden açık suyun üzerinden hızla gelen küçük bir şahısın engellediği güzel bir manzaraya baktım. Bir süre sonra Ala, boylu boyunca üzerime uzanmış hıçkıra ağlıyordu.

O hıçkıra hıçkıra ağladı, ben titredim. İlk yarım saat, benim iç sıcaklığımı yükseltmeye ve onu sakinleştirmeye dönüktü. O an, harika bir ekip oluşturuyorduk; çünkü Ala doktorun istediği şekilde benim sıcaklığımı arttırıyordu ve aynı zamanda beni, onu her ne rahatsız etmişse ona iyi geliyora benzeyen bir yatak olarak kullanıyordu. Yaklaşık on beş dakika içinde en yüksek noktasına ulaşan kemik kırıcı titreme sırasında

Ala, eğlence parkında binilen bir şeymişim gibi bana yapışmıştı ve titreyerek yataktan düşmemi engelliyordu. Bu davranış, sırası gelince başka bir heyecan verici biyolojik olguya yol açtı ki bunu farklı bir belgeye çevirmedikçe buraya yazamam.

"Pekâlâ" dedi Ala en sonunda, "Kan akışının en uç noktalarına kadar mükemmel olduğunu Fraa Sildanic'e rapor edeceğim" Bu onun ağzından çıkan ilk tam cümleydi. Yaklaşık bir buçuk saat beraber olmuştuk.

Güldüm. "Cennette olduğumu düşünüyordum; ama Cennette bunlar olmaz" dedim Ala'nın burnunun altında tıslayan tüpü hafifçe çekerek. Homurdandı ve elimi ittirdi. "Oksijen Arbre'dan mı?" diye sordum.

"Kesinlikle"

"O ve *sen* buraya nasıl geldiniz?"

Can sıkıcı sorular sormaya kararlı olduğumu görünce iç çekti. Kendisini yukarı çekti ve ata biner gibi üstüme çıktı. Dizlerimi kaldırdım ve o da dizlerime yaslandı. Bir yastık kaptı, kendisini destekledi, rahatladı, oksijen tüpüyle oyalandı. Bana baktı ve bir kez daha Cennetteyim varsayımı yüzeye çıktı. Ama bu olamazdı. Cenneti *haketmek* zorundaydın.

"Sen yukarıya gittikten sonra" dedi, "Kaide bizim bütün uzaya fırlatma altyapımızı kazıkladı"

"Biliyorum!"

"Yaa evet. Unuttum; sen geniş menzilli bir noktadaydın. Bu yüzden, iki yüz füze fırlatılması üzerine bize aşırı derecede kızgın oldukları mesajını aldık. Ancak onlar yemin peşine düştüler; sizin fırlattığınız şişirilebilir şeyin. Bize enkazın ayrıntılı fototiplerini gönderdiler. Zafer kazanmışlar gibi!"

"Belki de sadece peşine düşmüş *gibi yapıyorlardı*."

"Onu düşündük. Ama hatırla; birkaç gün sonra siz kolayca içeri girebildiniz"

"Eee, senin söylediğinden *azıcık* daha zordu!" Gülmeye çalışıyordum ancak karnımın üzerinde onun ağırlığıyla, bu zordu.

"Anlıyorum" dedi hemen, "ama benim söylemeye çalıştığım şey..."

"Kaide herhangi bir olağanüstü önlem almamıştı" diye kabullendim, "şaşkınlık içindeydiler"

"Evet. Bir anlığına kendilerini zafer kazanmış zennettiler. Sonrasında bir yerlerden, birbendire Dünya Yakıcıları tahrip edildi. Onlardan birçok insan öldü. On iki Zirve'nin bir tanesi Arbrelı komandolar tarafından ele geçirildi"

"Vaay! Bütün bunları Vadililer mi yaptı?"

"Gizlice Dünya Yakıcısına yaklaştılar ve oraya yanlarında getirdikleri dört tahrip kalıbı yerleştirdiler. Sonra belirli bir pencereye yöneldiler..."

"Afedersin, pencere mi?"

"O zirve, Dünya Yakıcısı ile ilgili her şey için bir tür komuta yeri ve bakım istasyonu. Bombayı tepeden gören pencereleri olan bir toplantı odası var. Osa ve ekibinin belli ki orada buluşmak üzere bir planı vardı. Yoldayken farkedildiler ve uzay giysileriyle orada bulunan bakım işçileri tarafından saldırıya uğradılar; ancak işçilerin kendi silahları yoktu"

"Vadililerin de yoktu" dedim.

Bana acıyan bir bakış fırlattı; belki de biraz şefkatli bir bakış. "Pekâlâ" dedim, "Vadililerin silaha ihtiyacı yoktur"

"Geometricilerin uzay giysileri yumuşak. Bizimkilerse sert. Sadece hayal et"

"Pekâlâ" dedim, "Etmemeyi tercih ederim ancak nasıl sonuçlanacağını tahmin edebiliyorum"

"Suur Vay öldü. Beş kişiyle kapıştı ve birisinin elinde plazma bıçak vardı. Ah, bu çok nahoş bir hikâye. O ve beş kişi öldü ancak onun bu müdahalesiyle diğer üç Vadili o pencereye varabildi"

Bu haberi özümsemem için bir süre duraksadı. Mahsht'dan sonra beni diktiği zaman Suur Vay'den gerçekten nefret etmiştim; ama şimdi piknik masasının üzerindeki ameliyatı düşündüğüm zaman bu bende ağlama isteği uyandırıyordu.

Suur Vay'e sessizce gereken sayıgıyı gösterdikten sonra Ala devam etti: "Pekâlâ, simdi bunu konferans odasındaki büyük patronların bakış açısıyla görmeye çalış. Onlar, insanlarının büyük bir kısmının gözleri önünde havada uçan cesetlere dönüştüğünü görüyor. Bu konuda yapabilecekleri hiçbir şey yok. Fraa Osa güçlükle doğruca pencereye tırmanır ve bir tahrip kalıbı yapıştırır, tam camın üstüne. Onlar bunun ne olduğundan emin değildir. Osa bir el hareketi yapar. Dünya Yakıcısı üç ayrı yerinden patlar: birinci fünye, atıl kılavuz sistemi ve yakıt tankları. Yakıt tankları parçalanırken ikinci bir büyük patlama olur"

"Onu farkettik"

"Fraa Gratho uçan bir enkaz parçasıyla öldü."

"Kahretsin!" Gözlerim batıyordu. "O benimle mermi arasında durmuştu..."

"Biliyorum" dedi usulca.

Yine bir sessizlikten sonra Ala devam etti, "İşte, patronlar o zaman pencerelerine yapıştırılan nesnenin doğasını anlarlar. Mesajı alırlar ve

bir hava kilidini açarlar. Esma içeri girer. Osa'ysa olduğu yerde kalır; onların başına dayanmış bir silahtır. Esma giysisinin içinde kalır. Bulabildiği bütün Geometricileri konferans salonuna toplar ve orayı Azuz Loy Tozu'yla kaynak yaparak kapatır. Osa, tahrip kalıbını yanında getirerek şimdi ona katılır. Zirve'deki kapıları, *Daban Urnud*'un geri kalanından ayırarak kilitler ve bunlara da kaynak yaparlar. Dördüncü tahrip kalıbını öyle patlatırlar ki, zirvenin büyük bölümünün atmosferi uzaya çıkar. Şimdi uzay giysili kişiler dışında buraya yaklaşılamaz. Hâlâ atmosfer bulunan birkaç odadan birine çekilirler. Artık giysilerinde hava kalmamıştır ve bu yüzden giysilerini çıkarırlar ve olağan belirtileri yaşarlar"

"Bu arada, o belirtiler de neyin nesi?"

Ala omuz silkti. "Hemoglobin süper bir moleküldür. Akciğerlerden oksijeni alıp vücuttaki her bir hücreye ulaştırması için ince ayarlanmıştır. Eğer alışık olduğundan azıcık farklı oksijen verirseniz hâlâ görevini yapar; ama o kadar iyi bir şekilde değil. Yüksek irtifada olmak gibidir bu. Nefesin kesilir, sarhoş olursun, düzgün düşünemezsin"

"Halüsinasyonlar mı görürsün?"

"Belki. Niçin? Halüsinasyon mu gördün?"

"Neyse boşver... ama dur bir saniye! Jules, Arbre havasıyla gayet iyi anlaşıyor"

"Havaya alışırsın. Vücudun daha çok kan hücresi üreterek cevap verir. Birkaç hafta içinde bunun üstesinden gelirsin. Bu yüzden işte mesela; Daban Urnud'da yaşayan insanlar kendi Kürelerinden dışarıya nadiren çıkarlar. Havanın karışık olduğu geminin ortak alanlarına girmekte sorun yaşarlar. Ötekiler buna alışıktır"

"Rasathanedeki hava kilidinden bizi içeri alan Fthoslu kozmograf gibi"

"Aynen. Nefessiz kalmış ve bilinçlerini kaybetmeye başlayan insanlar gördüğü zaman neler olduğunu farketmiş. Alarmı çalıştırmış"

"O mu yapmış?" dedim.

Yine bana o acıma ve şefkat arası bakışla baktı. "Ne yani, gizlice güverteye çıkabileceğini mi sanıyordun?"

"Ben... Aynen öyle yaptımızı düşündüm!"

Elimden tuttu ve öptü. "Sanırım *başardığım* şeyle egonu tatmin edebilirsin. İnsanlar bunu uzunca bir süre kutlayacaklar"

"Pekâlâ" dedim, konuyu benim egomdan başka bir yere çevirmenin zamanı olduğunu hissederek. "O bir alarm çalıştırdı"

"Evet. Elbette Vadililerin yarattığı kargaşa yüzünden aynı anda devreye giren birçok başka alarm vardı" dedi Ala, "ama bazı doktorlar rasathaneye geldi ve seni bilincini yitirmiş bir şekilde; ama hayatta buldular. Şansın varmış ki buralardaki doktorlar bu gibi sorunlarla ilgilenmeye alışkınlar. Seni işe yarayacağa benzeyen oksijene bağladılar ancak emin olmalarının bir yolu yoktu; daha önce hiç Arbrelı tedavi etmemişlerdi; beyin hasarı alacağından korkuyorlardı. İşi sağlama almak daha sonra üzülmekten iyidir; bu yüzden seni basınç odasının içinde buzun üzerine yerleştirdiler"

"Buzun üzerine mi?"

"Evet. Gerçekten. Kanına ellerinden geldiğince iyi Laterre havasıyla oksijen verirken beyin hasarını sınırlamak için vücut sıcaklığını düşürdüler. Bir haftadır bilincin yerinde değil!.."

"Osa ve Esma'ya ne oldu? O zirveye kapanmışlardı"

"Raz, onlar öldüler. Urnudlular onların nerede olduğunu buldu. Duvarda bir delik açtılar. Bütün havaları uzaya kaçtı!" demeden önce uzun bir süre geçmesini bekledi.

Bir dakika orada öylece uzandım.

"Eee" dedim en sonunda, "gerçek Vadililer gibi çıktılar sanırım"

"Evet."

Pek komik olmayan bir şekilde güldüm. "Ve gerçek bir Vadili olmayan biri gibi ben hayatta kaldım"

"Öyle olduğu için çok memnunum." Ve burada yeniden ağlamaya başladı. Ölmüş Vadililerin arkasından duyduğu üzüntü değildi bu. Geri kalanımızın hayatta kalmasının sevinci de değildi. Bizi kolaylıkla ölebileceğimiz bir durumun içine sokmuş olmanın utancı ve yarasıydı bu. Omuzlarına yüklenmiş sorumlulukların ve durumun mantığı, Korkunç Karar'ı vermekte ona başka şans tanımamıştı. Hayatının geri kalanında, sanırım bizim hayatımızın geri kalanında da, gecenin bir vakti bunun yüzünden terler içinde uyanacaktı. Bu kendisine saklamak zorunda kalacağı bir yaraydı; zira bunu paylaşacağı insanların çoğu onun halinden anlamayacaktı. *"Arkadaşlarını ne yapmaya gönderdin!?" Sen yerde güvenle otururken mi!?"* Bu yüzden bu, sonsuza kadar bizim aramızda kalacaktı. Kıvranarak doğruldum ve onu bir süre kucakladım.

Hikâyeye geri dönmek için uygun bir zamanda şöyle dedim, "Osa'yla Esma o odada ne kadar süre kilitli kaldılar; yani bu olmadan önce?"

"İki gün"

"İki gün mü!?"

"Kaide orasının bubi tuzaklarıyla dolu olduğunu veya içinde başka Vadililerin gizlenmiş olabileceğini düşündü; ancak bir şey yapmak zo-

rundaydılar zira rehinelerin havası tükeniyordu. Ya bir şey yapacaklardı ya da çekimde insanlarının ölmelerini izleyeceklerdi"

"Öyleyse korkudan öleceklerdi."

"Evet" dedi Ala, "sanırım öyle. Belki şokdan daha iyi bir sözcük. İçeri sızdıkları Tredegarh'da bizi kilitlediklerini düşünmüşlerdi bir süre. Sonra sen ve arkadaşların Jules Verne Durand'ın maskesini düşürdünüz ve bu yüzden yerdeki gözlerini ve kulaklarını kaybettiler. Aynı anda Konsay ve bütün diğer büyük konsentler Antiyığın'a dağıtıldılar"

"Harika bir fikirdi! Bunu kim düşündü?"

Ala'nın yüzü kızardı ve zorla gülümsedi; ancak dikkatleri onun üzerine çevirmemden pek mutlu değildi ve bu yüzden şöyle devam etti: "Onlar Binlikçilerden, yani Afsunculardan, gerçekten korkuyorlar ve bütün Binlikçi matlarının boşaltılmış olduğunu farketmiş olmalılar. Bütün o Binlikçiler nereye gitmişti? Neler çeviriyorlardı? Sonra iki yüz füze fırlatılması. Çok can sıkıcı. İşlenecek çok miktarda veri. İzlenecek zilyon tane yem. Bir gemi gördüklerini düşünüyorlar; havaya uçuyor; bir mermiden kurtulduklarını düşünüyorlar; ancak ondan birkaç gün sonra bilinmez bir yerlerden onların en büyük stratejik varlıklarına bu dehşet verici ve yıkıcı saldırı gerçekleşiyor. İki gün sonra düşünebildikleri tek şey o. Zirvede tuzağa düşmüş olan rehineler konusunda fena halde endişeliler. Sadece bu değil, aynı zamanda siyah giysiler içindeki başka bazı mükemmel kişiler gemiye giriş yapmayı başarıyor ve sadece havayı soluyamadıkları için engelleniyorlar..."

"Bizi başka bir Vadili mangası mı zannetmişler?"

"Onların yerinde olsan sen ne düşünürdün? Ve onların akıllarındaki en büyük endişelerinin oralarda başka kaç kişinin olduğunu bilmemeleri olduğuna inanıyorum. Onların bütün bildiği, daha çok silahla yüz kişinin daha yolda olduğu olduğuydu. Bu yüzden bütün bunların sonucu şöyle oldu..."

"Uzlaşmaya karar verdiler"

"Evet. Kaide, Fulcrum ve Ulemalar arasında dörtlü görüşme başlatmaya"

"Afedersin, sonuncusu neydi?"

"Ulemalar."

"Anlamı...?"

"Siz Arbre'dan ayrıldıktan sonra şekillendi bu. Bir ulema Sakular Otoritedir. Öteki ise Matik Dünya; yani şimdi Antiyığın. Bunların ikisi birlikte... eee..."

"Dünyayı mı yönetiyorlar?"

"Öyle de diyebilirsin." Ala omuz silkti. "Biz daha iyi bir sistemle çıkagelene kadar!.."

"Peki sen Ala, şu anda dünyayı yöneten insanlardan biri olur muydun?"

"Buradayım, değil mi?" Esprimi beğenmedi.

"Delegasyonun bir parçası olarak mı?"

"Bir duvar sürüngeni. Bir yardımcı. Bu başarıyı yakalamamın tek nedeni ordunun beni beğenmesiydi; benim havalı olduğumu düşünüyorlar"

Onun Hücre 317'yi başarılı bir göreve göndermekten sorumlu olduğuna dair daha iyi bir açıklama yapmak üzereydim ancak bunu yüzümde okudu ve bakışını kaçırdı. Bundan bahsedilmesini istemiyordu. "Bizden dört düzine var" dedi aceleyle. "Doktorlar getirdik. Oksijen!"

"Yiyecek?"

"Elbette!"

"Buraya nasıl geldiniz?"

"Geometriciler aşağı gelip bizi aldılar. *Daban Urnud*'a ulaşır ulaşmaz tabii ki doğruca buraya geldik."

"Hmm" diye düşündüm, "yiyecek konusunu açmamalıydım"

"Aç mısın?" diye sordu, sanki aç olmam çok şaşırtıcıymış gibi.

"Kesinlikle!.."

"Niçin söylemedin; sizin için kesinlikle en iyi yiyeceklerden beş sepet getirdik!"

"Niçin beş?"

"Her biriniz için bir tane. Jules'ü saymazsak elbette; buraya geldiğinden beri tıka basa yemek yiyor"

"Pekâlâ. Sadece beyin hasarı almadığımı kanıtlamak için bu beş kişinin adlarını söyler misin?"

"Sen, Lio, Jesry, Arsibalt ve Sammann"

"Ve... peki ya Jad?"

Öylesine donakalmıştı ki sosyal içgüdülerim aklımın önüne geçti ve vazgeçtim. "Üzgünüm Ala, başımdan bir sürü tuhaf olay geçti, belleğim biraz bulanık."

"Hayır, asıl *ben* üzgünüm" dedi, "belki travmanın bir sonucudur bu." Biraz titriyor gibiydi; yüzünü sıkıştırdı, sonra duruma hâkim oldu.

"Niçin? Ne travması?"

"Onun süzülerek uzaklaşmasını görmenin. Ona neler olduğunu bilmenin"

"Ben onun süzülerek uzaklaştığını ne zaman gördüm?"

"İki yüz füze fırlatıldıktan sonra bilinci asla yerine gelmedi" dedi Ala usulca. "Sen onun bir yükle çarpışmasını gördün. Yüke takıldı. Onun peşinden gitme kararı aldın; yardım etmek için. Ancak bu aldatıcıydı. Kanca ıskaladı. Zamanın tükeniyordu. Arsibalt yardıma geliyordu; ancak nükleer reaktör neredeyse sana da yandan çarpıyordu. Jad sürüklendi. Atmosfere girdi. Ve Arbre üzerinde yanıp kül oldu"

"Ah evet" dedim, "nasıl unutmuş olabilirim?" Bunu alaycı bir şekilde söyledim elbette; ancak bunu söylerken Ala'nın yüzünü dikkatle izliyordum. Son zamanlarda hayat koşullarım öyle bir haldeydi ki Ala'nın yüz ifadelerine Bilinen Beş Evren'deki başka her şeyden çok alışmıştım. Bana az önce hatırlattığı şeyin doğru olduğuna inanıyordu; daha doğrusu bunu biliyordu.

Bunu kanıtlamak için Arbre'da kayıtlar olduğundan emindim.

Retor: Halkbilimde Procçularla ilişkilendirilen, anıları ve öteki fiziksel kayıtlarıyla oynayarak geçmişi değiştirme gücüne sahip olduğu söylenen efsanevi şahsiyet.

SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Tek düşünebildiğim şey yiyeceğe ulaşmaktı; fakat önce çıplaklığıma son vermeliydim. Ala, beni çıplak görmekte hiçbir sorun yokmuş gibi sessizce dışarı çıktı, giyinmemi seyretmek hiç de uygun olmazdı. Arbre delegasyonu bize cüppe, urgan ve küre getirmişti. Dört Geometrici ırkı ayutlara az çok hayran kalmıştı ve kendimizi gizlemeye çalışmamız halinde yanlış anlayabilirlerdi.

Doğru dürüst sarınır sarınmaz hastane personeli, burnumun altındaki tüpe takılı bir Arbre oksijen tankı taşıyan bir sırt çantasını sırtlamama yardımcı oldu. Sonra hastanenin çatısındaki terasa giden yolu bir dizi resimsi tabela yardımıyla takip ettim ve orada Lio'yla Jesry'yi elleri dirseklerine kadar sepetlerinin içinde buldum. Fraa Sildanic oradaydı. Oluruna bırakmış ve umutsuz bir havayla, hastalanmamam için çok hızlı yememem konusunda uyarıda bulundu. Fraalarımın yaptığı gibi ben de ona aldırmadım. Birkaç dakika sonra başımı çorba kâsemden kaldırıp etrafımdaki yapay dünyaya bakmayı başarabildim.

Bir yığının dört küresi o kadar yakındı ki neredeyse birbirlerine değecek gibiydi ve yolcu treninin vagonlarına biraz benzer biçimde birbirlerine geçitlerle bağlanmıştı. *Daban Urnud* manevra yaparken veya hızlanırken geçitler sımsıkı kapalı olmak zorundaydı ancak bugün açıktı.

Laterreliler Dokuz ile On İki arasındaki Kürelerde yaşıyordu. Hastane On numarada, onu On Bir numaraya bağlayan geçitten pek uzakta değildi. Bu çatı terası, bütün öteki dış ortam yüzeyleri gibi yoğun bir şekilde ekilip biçilmişti. Masa ve banklar için çok küçük bir alan temizlenmişti; fakat bunların tepelerinde cam plakalar vardı ve sebzeler alttaki tepsilerde büyüyordu. Çardaklar, yeşil meyve kümeleriyle dolu asmaları desteklerken kafamızın üzerinde kemerler oluşturuyordu. Elle tutacak kadar yakın mesafedeyken Arbre'daki bir bahçe gibi görünüyordu. Uzaktan bakınca farklıydı. Hastane birbirine bağlanmış yarım düzine tekne evden ibaretti. Her birinin üç tane su altında, üç tane de su üstünde katı vardı. Esnek iskeleler, bunları birbirlerine ve suya yayılıp suyun yüzeyindeki her metrekareyi kaplıyor gibi görünen komşu tekne evlere bağlıyordu; ancak buradaki "yerçekimi" dönmeyle oluşturulan bir kurgu olduğu için kulaklarımızın veya bir çekülün seviye olarak algılayacağı yüzey eğikti. Bu sebeple teknelerin oluşturduğu daire, yalak biçiminde bombeliydi. İç kulaklarımız, en düşük seviyede olduğumuzu söylüyordu. İçinden öteki tarafa, bir kilometre uzağa baksaydık, gözlerimiz bize suyun tepemizde olduğuna dair panikletici bir haber verirdi; ancak yolculuğu gözler kapalı yaparsak yer seviyesinde yürüyor gibi hissedecektik; yukarı tırmanma hissi edinmeyecektik.

Küre'nin iç yüzeyinin yaklaşık yarısı su altındaydı. Geri kalanıysa "gökyüzü"ydü. Burası maviydi ve içinde bir güneş vardı. Mavi boyanmıştı; ancak On Bir ve Dokuz numaralı Kürelere bakmadığınız sürece bunu unutmak mümkündü. Bunlar çok garip astronomik kütleler gibi gökyüzünde asılıydılar ve aşağıdaki tekne evlere kablo ve sandalye sistemleriyle bağlıydı. Güneş, yirmigen prizmanın dışındaki parabol antenler tarafından toplanmış ve işlenip filtre edilmiş ışığı getiren bir fiberoptik kablo destesiydi. Fiber kablolar kürenin tavanındaki yerlerine sabitlenmişti; ancak günün farklı zamanlarında ışığı farklı fiber kablolara yönlendirerek güneşin gökyüzünde hareket ettiği yanılsamasını yaratıyorlardı. Akşam karanlık oluyordu ama Jules'ün açıkladığı üzere fiber kablolar bitkiler yirmidört saat büyüyebilsin diye birçok tekne evin mahzenindeki içortam yetiştirme tesislerine yönlendirilmişti. Sistem o kadar verimliydi ki bu Geometriciler orta büyüklükteki bir şehrin nüfusunu şehrin kendisinde üretilen şeylerle geçindirebiliyordu.

Hastane çatısındaki manzaranın seyredilecek ve hakkında konuşulacak birçok dikkate değer şeyi olması iyiydi; çünkü yoksa sohbet feci sıkıcı olacaktı. Lio ve Jesry'nin yüzleri gergindi. Beni gördükleri zaman gülümsemişlerdi ve ben de onları gördüğüme bundan daha çok sevine-

mezdim. Bu duyguları hemen ve hiç konuşmadan paylaştık; ancak sonra yüzleri, benim yüksek sesle konuşmamı yasaklarcasına yumruk gibi kapandı.

Kendimizi konuşamayacak kadar çok yemeğe kaptırmıştık. Fraa Sildanic ve başka bir Arbrelı doktor gelip gitmeye devam etti ve Laterreli evsahiplerimiz hakkında kötü düşünmek istemesem de bu terasa dinleme cihazları yerleştirilmiş olup olmadıklarını anlamamın hiç yolu yoktu. Laterrelilerin yarısı Kaide yanlısıydı; fakat Fulcrum yanlısı olanlar bile bizim *Daban Urnud*'a saldırmakta oynadığımız role pek de sıcak bakmayabilirlerdi. Bazılarının arkadaşları ve akrabaları Vadililer tarafından katledilmiş olabilirdi. Bir Binlikçi'nin gemi gövdesinde gedik açtığına ve sonra da ortadan kaybolduğuna dair rasgele bir konuşmaya girmek şimdi olabilecek en kötü şey olurdu. Açlığımı biraz bastırır bastırmaz fiziksel olarak bu konuda endişe duymaya başladım.

Arsibalt sepetiyle ortaya çıktığı zaman bardağımı kaldırıp "Fraa Jad'e. Ölen dört Vadiliyi düşünsek bile görevin ilk on dakikasında, daha Arbre'ın atmosferinden çıkamadan, hayatını feda etmiş olanı unutmayalım"

"Merhum Fraa Jad'e" diye tekrar etti Jesry. Öylesine çabuk ve güçlü bir şekilde söyledi ki onun da aynı cümleleri söylemeyi düşündüğünü biliyordum.

"Onun alevler içinde atmosfere dalışını asla unutmayacağım" diye ekledi Lio, neredeyse içkiyi burnumdan püskürtmeme neden olan göstere göstere yapmacık bir samimiyetle. Gözlerimi, çiğnemeyi bırakmış ve patlak gözlerle bize bakıp bunun planlı bir tür kara mizah olup olmadığını anlamaya çalışan Arsibalt'a diktim. Bakışını yakaladım ve yukarıya baktım: Gedikli Papaz'ın penceresine doğru gözlerin kırpıştırılmasıyla *kapa çeneni ve oyununu oyna* dediğimiz Edhar'dan kalma eski bir uyarı işareti. Demek istediğimi anladığını belli ederek başını salladı; ama yüzündeki ifade içinde bulunduğu şok ve şaşkınlığı gösteriyordu. Onun iyi bir arkadaş olduğunu söylemenin bir yolu olarak omuz silktim.

Sammann, geleneksel Ita elbiseleriyle ortaya çıktı ve bizim yediklerimizden kesinlikle çok daha iyi ve çeşni kokan yiyeceklerle dolu sepetini açmadan önce dikkat çekici bir şekilde kendini kontrol ederek dolaşıp bizimle tokalaştı. Her birimize sımsıkı sarıldı veya omzuna hafifçe vurdu. Yemek yemesine müsaade ettik. Edhar'daki Sivrikule'nin tepesinde öğle yemeklerini yemesini izlediğim zamanlardan alışık olduğum aynı sakin ve düşünceli biçimde yemeğini yedi. Başka bir sayı değil de beş

kişi ve beş sepet olmasının nedenine dair hiçbir merak okunmuyordu yüzünden. Aslında tamamen sessiz ve kayıtsızdı. Bu bir de resmi Ita kıyafetiyle birleşince uzun zamandır bilincimin derinlerinde yer etmiş bütün eski alışkanlıkları ve sosyal gelenekleri uyandırdı.

"Sen gelmeden önce merhum Fraa Jad'in ve diğerlerinin anısına kadeh kaldırıyorduk" dedim ona, yemeyi bırakıp bardağına uzandığı zaman. Kısaca başını salladı, bardağını kaldırdı ve şöyle dedi, "Pekâlâ. Aramızdan ayrılmış yoldaşlarımıza!.." *Evet, ben de biliyorum.*

"Sinirsel nekahat geçiren sadece ben miyim?" diye sordu Arsibalt, hâlâ biraz şaşırarak.

"Beyin hasarı mı demek istiyorsun?" diye sordu Jesry yardımcı bir ses tonuyla.

"Bunun kalıcı olup olmaması sizi neyin rahatsız ettiğine bağlı olacak" diye patladı Arsibalt.

"Bazı anılarım hâlâ biraz eksik" diye atıldı Lio.

Samınann boğazını temizledi ve ona baktı.

"Ne kadar uyanık kalırsam o kadar tutarlı oluyora benziyorum" diye ekledi Lio. Samınann dikkatini yiyeceğe çevirdi.

Jules Verne Durand geçerken uğradı, sahneye girdi ve gözlerinin içi güldü. "Aa!" diye bağırdı. "Rasathanede, beşinizin uzay giysilerinizin dışında, kıyıya vurmuş balık gibi nefessiz kaldığınızı gördüğüm zaman böyle bir sahneye bir daha asla bakamayacağımdan korkmuştum"

Hepimiz ondan tarafa kadehlerimizi kaldırdık ve bize katılması için başımızla işaret ettik.

"Ya ötekiler? Yani diğer dört cesede ne yapıldı?" diye sordu Jesry. Beş çift Arbrelı gözü Laterrelinin yüzüne çevrildi; ancak Jules rakamlarda bir tutarsızlık farkettiyse bile bunu belli etmedi. "Bu bir uzlaşma konusu oldu" dedi Jules. "Dört Vadilinin bedenleri donduruldu. Tahmin edebileceğiniz gibi, onları biyolojik örnek olarak parçalara ayırmak isteyen Kaideliler var" Yüzüne bir karanlık çöktü ve bir süre duraksadı. Bedeni Konsay'da biyolojik örnek muamelesine tabi tutulmuş olan eşi Lise'yi hatırladığını hepimiz biliyorduk. Kendine hâkim olduktan sonra devam etti: "Arbrelı diplomatlar bunun kabul edilemez olduğunu, cenazelere kutsal değer gösterilmesi ve ellenmeden şimdi sizin bir parçası olduğunuz delegasyona iade edilmesi gerektiğini güçlü bir şekilde ifade ettiler. Bu yaklaşık iki saat sonra Küre Dört'te gerçekleşecek olan açılış töreninde gerçekleşecek." *Kaide henüz Her şeyin Katili'nin bedenlerinizin içinde olduğunu bilmiyor ve ben de bir şey çıtlatmadım; ancak bu beni gerçekten çok geriyor.*

Delegasyonla birlikte daha da çok Her şeyin Katili mi getirilmişti? Şimdi bunların yüzlercesi, hatta binlercesi *Daban Urnud*'a mı serpiştirilmişti? Delegasyonda bunları tetikleyecek güce sahip birisi mi vardı? Fraa Jad'in elindeki gümüş kutuyu hatırladım; tabi eğer hatırlamak, evrende gerçekleşmemiş bir şey için doğru sözcük ise. Ateşleyici. Dört düzine kişiden kimler bunları taşıyordu? Dahası tetiğe kim basacaktı? Bir düşünceye göre bu kabul edilebilir bir takasa yarayacaktı. *Daban Urnud,* dört düzine Arbrelının hayatı pahasına sterilize edilecekti veya en azından hayatta kalanların kayıtsız şartsız teslim olmaktan başka seçeneği kalmayacaktı. Onlarla savaşmaktan çok daha ucuzdu bu.

Birden fazla neden yüzünden artık aç değildim.

Herkes benzer düşünceler içindeydi ve bu yüzden sohbet pek parlak değildi. Aslında sohbet yoktu. Sessizlik dikkat çekici hale geldi. Kör bir ziyaretçinin burası hakkında neler düşüneceğini merak ettim, zira ses ortamı farkedilir şekilde tuhaftı. Bu kürelerde hava pek hareket etmiyordu. Genleşen ve toplanan hava, geçitlerden ileri geri çalkalanıp aşağılara zayıf rüzgârlar estirsin diye her biri farklı bir günlük programla ısıtılıp soğutuluyordu; ancak rüzgâr asla dalga yaratacak kadar veya bir masadan yaprağı uçuracak kadar bile sert esmiyordu. Ses, o sakin havada taşınıyordu ve garip bir şekilde kürenin tavanından sekiyordu. Birisinin eğik bir çalgıyla ince bir pasajı prova edişini, çocukların tartışmasını, kahkahalar atan bir grup kadını, havayla çalışan aracın devir yapmasını işittik. Hava yoğun; yer ise karanlık, iç sıkıcı ve boğucu hissediliyordu. Belki de bunun nedeni sadece yemeğin bana dokunmasıydı.

"Küre Dört, Urnudludur" dedi Lio en sonunda, hepimizi uyandırarak.

"Evet" dedi Jules ağır bir şekilde, "ve hepiniz orada olacaksınız" *Kişisel bir şey değil ama siz ayaklı bombaların küremden mümkün olduğunca çabuk gitmenizi istiyorum.*

"Orası Urnudlu Kürelerin en yüksek sayılısı" dedi Arsibalt, "yani eğer düzeni anlamışsam en arka taraf, en çok yerleşimin olduğu yer ve..."

"Hiyerarşide en altta, evet" dedi Jules. "En eski ve en önemli şeyler, Komuta'da en yüksekte olanlar Küre Bir'deler." *Bombalamak istediğiniz yer orası.*

"Küre Bir'i ziyaret edecek miyiz?" diye sordu Lio. *Orasını bombalama fırsatımız olacak mı?*

"Buna şaşırırdım" dedi Jules, "oradaki insanlar çok gariptir ve dışarıya neredeyse hiç çıkmazlar"

Hepimiz birbirimize baktık.

"Evet" dedi Jules, "biraz sizin Binlikçilere benziyorlar"

"Doğrudur" dedi Arsibalt, "zira yolculukları bin yıl sürdü"

"Fraa Jad'in fırlatma sırasında ölmesi iki kat daha büyük bir talihsizlik o zaman" dedim, "çünkü Küre Bir onun kestirme bir yol bulabileceği bir yere benziyor; yani benim gibi birisinin ona kapıları açması için buraya gelmiş olduğu bir Hikâye'de."

"Oraya ulaşır ulaşmaz Jad'in ne yapacağını hayal ediyorsun?" diye sordu Jesry büyük bir ilgiyle.

"İçeri girdiğimiz zaman nasıl kabul göreceğimize bağlı" dedim. "Eğer işler fena halde kötü giderse hayatta olmayız ve bilincimiz artık o Hikâye'yi takip etmez"

Sammann yine boğazını temizleyerek bunu kesti.

"Buradan Küre Dört'e ulaşmak ne kadar zaman alacak?" diye sordu Jesry. Konuşabilen tek kişi oydu sanırım. Lio ve Arsibalt şaşkındı.

"Uygun olur olmaz gitmeliyiz" diye cevap verdi Jules. "Ve öncü grup çoktan oraya vardı" *Her şeyin Katilleri çoktan Küre Dört'te; o konuda hiçbir şey yapılamaz.*

Yiyeceklerimizi toplayıp sepetlerimize yerleştirmeye başladık. "Orada kaç tane Orthça tercüman var?" diye sordu Arsibalt. *Sizinle birlikte mi takılacağız?*

"Bu seviyede sadece ben varım" *Ben fazlasıyla meşgul olacağım, bundan sonra sizinle konuşamayacağım.*

"Arbre delegasyonunda ne gibi insanlar var?" diye sordu Lio. *Her şeyin Katilleri'nin tetiğinde kimin parmağı var?*

"Çok garip bir karışım, bana sorarsanız. Arkların liderleri. Eğlence dünyasından kişiler. Ticaret önderleri. Magnath Foral gibi hayırseverler. Ayutlar. Italar. Vatandaşlar; sizin iyi tanıdığınız bir çift dahil." Bu bana atfedilmişti.

"Şaka yapıyorsunuz" dedim, çok gizli anlamı bir anlığına unutarak. "Cord ve Yul mu?"

Başıyla onayladı. "Sammann, senin Net'e koyduğun çekimde birçok kişi tarafından izlenen Orithena Ziyareti sırasındaki rolleri yüzünden halkın temsilcisi olarak buraya gelmeleri uygun görüldü." *Politikacılar onları kitlesel medyaya pazarlıyor.*

"Anlaşıldı" dedi Lio. "Bütün bu pop şarkıcıları ve büyücü doktorlar arasında Sakular Otorite'nin *bazı* gerçek temsilcileri olmalı ama?"

"Ordudan, saygın kişiler olarak beni etkileyen dört kişi" HK'ların tetiğine basacak olanlar değil "Hükümetten on kişi; eski dostumuz Bayan Bakan dahil!.."

"Şu Forallar sahiden her yerdeler" demekten kendimi alamadım. Samınann bana bir kaşını kaldırarak baktı. Jules isim listesini ve Sakular Otorite kafilesinin unvanlarını saymaya devam etti ve bunlardan bazılarını sadece yardımcı olarak tanımladı. "... ve son olarak, göründüğünden daha değerli olduğunu hissettiğim eski dostumuz Emman Beldo." *Adamımız bu.*

HK'ları tetiklemek için hangi praksis kullanılacaksa, ileri teknoloji ve muhtemelen bir prototipten başka bir şey olmayacaktı. Zararsız bir şey olarak gizlenmiş olmak zorundaydı. Onu çalıştırmak için Emman gibi birisine ihtiyaçları olacaktı ve tahminen emirleri, delegasyondaki en yüksek mevkideki Pürokrat'tan alacaktı; Ignetha Foral'dan değil. O Nesep işi için buradaydı, buna hiç şüphem yoktu. Göstermelik unvanı ve belgesi Sakular Otorite'de her ne olursa olsun o ve kuzeni -veya her neyiyse- Magnath, adına Sakular politika denen bitmek bilmeyen kayıkçı dövüşündeki kazayla hangi Pürokrat avantaj elde ettiyse onun kapris-lerine iştirak etmek için gelmemişti bunca yolu.

Forallar Fraa Jad'i tanıyor muydu? Onunla birlikte mi çalışıyorlardı? Bizim Elkhazg'da kaldığımız sırada birlikte bir plan mı yapmışlardı?

Düşünecek o kadar çok şey vardı ki aklım durdu ve sonraki yarım saat içinde tek yaptığım yeni sezgiler edinmekti. Flec Usta'nın çekicisine dönüşmüştüm: sadece gözler, beyin yok. Hastaneden çıkışımızı Eagle Rez, SteadyHand ve DynaZoom'umla sessizce izleyip kayıt ettim. Kâğıt işleri, bütün evrenlerde ortak ve değişmeyen şu Protçu cazibelerden biri gibi görünüyordu. Bana ve Fraa Jad'e düşümde, halüsünasyonumda veya alternatif çokluevren cisimleşmemde saldıran katillerle aynı giysiler içindeki burun tüpü takan Trolulardan bir manganın gözetimine verildik. Lio onların direklere, aerosol kutularına, elektrikli aletlere çevrilmiş olan silahlarına göz attı; belli ki yüksek enerji mermilerinden basınçlı bir ortamda pek hoşlanılmıyordu. Karşılığında Lio'ya özellikle dikkat göstererek bizi baştan aşağı gözden geçirdiler; kim kimdir diye araştırma yapıyorlardı ve Vadili esrarengizliğinin birazı onun üzerinden silinmişti.

Askerlerin ikisi ve Jules önümüzde gidiyordu; üçüyse peşimizden geliyordu. Birisinin bahçesinin borda iskelesininin içinden geçtik ve bir kulaç mesafeden Laterreli bir adamın bulaşık yıkamasını görebileceğimiz pencereden baktım. Beni görmezden geldi. Oradan da bir okul bahçesine geçtik. Çocuklar kısa bir süre oyun oynamayı bıraktılar ve bizim geçişimizi izlediler. Bazıları, merhaba dedi; gülümseyip eğilerek selamlarına karşılık verdik. Bu iyi geldi. Oradan da bitkileri başka yere eken

birkaç kadının bulunduğu bir tekne eve geçtik ve bu böylece devam etti. Topluluk sokaklarda yer işgal etmiyordu. Taşıma sistemleri, tekne evlerin çatılarına ve teraslarının üzerine atılmış geçiş yollarından bir şebekeydi. İsteyen istediği yere yürüyebiliyordu ve sosyal gelenek, insanların birbirlerini görmezden gelmelerini dikte ediyordu. Ağır eşyalar, açık suda ucu ucuna manevra yaparak ilerleyen derin ve ince gondollarıyla etrafa taşınıyordu. Bunların varlığı şaşırtıcıydı; çünkü esnek çardakların altına tünel açılmışlardı ve bu yüzden hastanenin terasından bakıldığında şehrin içinde dallanıp budaklanan koyu yeşil damarlar ve arterler gibi görünüyorlardı.

Birkaç dakika içinde teleferik sisteminin terminali olarak görev yapan bir tekneye vardık. Herkes Küre On'u Küre On Bir'e bağlayan geçitte toplanana kadar her bir Arbrelının yanında bir Trolu asker olmak üzere ikişer ikişer gökyüzündeki deliğe doğru yukarı hareket ettik. Rüzgâr gözlerimize batacak ve cüppelerimizi etrafa savuracak kadar güçlü bir şekilde özellikle yüzümüze esiyordu.

Ötekilerin gelmesini beklerken geçitte durup yapay gökyüzünün mavi bezinin arkasındaki abartılı mekanizmaları ve ışığı taşıyan cam fiber öbeklerini inceledim. Güneş parlak; ama soğuktu, bütün kızılötesi ışınlar süzülmüştü. Bunun yerine sıcaklık, son derece düşük ateşte çalışan ızgara gibi hafif ısı yayan gökyüzünün kendisinden geliyordu.

Sonra aşağı, Küre On Bir'in tekne ev yumağına doğru başka bir teleferik yolculuğu, bir yürüyerek geçiş ve sonraki geçite ve Küre On İki'ye benzer bir yukarı yolculuk: dört Laterreli küresinin en yüksek rakamlı, en uzak tarafı. Buradan, başka bir geçit yoktu; son vagona ulaşmıştık ancak gökyüzünde bizi buraların en yüksek noktasındaki, zenitindeki geçidin "yukarısına" ve çevresine götüren tünel biçiminde köprü geliş merdiveni vardı. Çekirdek'e yakın olduğumuz için buradaki yerçekimi dikkat çekici bir şekilde zayıftı. Son perçin çivisine kadar Fraa Jad'in silahla vurulduğu Küre Bir'dekiyle aynı olan geçidin altındaki yuvarlak biçimli köprüde oyalandık. Etrafa bakındım ve net bir şekilde "hatırladığım" ayrıntıları gördüm ve benim oradan devrilişiminin "anısına" karşı kendimi kontrol etmek için popomu trabzanlara dayadım.

Jules bir çekici ekranında kendini tanıttı ve Urnudça olduğunu tahmin ettiğim bir dilde birisine görevini belirtti. Askerlerin lideri hırçın bir konuşmayla söze başladı. Beşimiz makinenin önünde dikilerek sıramızı bekleyip yüzlerimizi tarattırmak zorundaydık. Beklerken tavanda, tam tepemizdeymiş gibi hissedilen ve öyle görünen küre valfi inceledik.

Bu bana yabancı değildi. Tasarımında Çekirdek'in dışından göründüğü gibi geminin görünümüne hâkim olan; ama neyse ki kürelerde bulunmayan devasa, gümbür gümbür praksik tarzı tanıdım; buna Evrenler Arası Urnud Tarzı Ağır Uzay Sığınağı diyelim.

O büyük çelik göz bugün bizim için açılmayacaktı. Bunun yerine Arsibalt'ın veya hantal giysisiyle Trolu bir piyadenin geçebileceği genişlikte yuvarlak bir ambar kapağını kullanacaktık. Bu en sonunda uzaktan komutla açıldı ve içinden tırmanmak için sıraya dizildik.

"Bir tehdit" diye homurdandı Jesry ve devasa küre valfe doğru başını salladı. Onun bu ses tonunu tanıyordum: bunun ne olduğunu uzun süredir tahmin etmeye çalışmaktan bezmiş bir ses tonu. Şaşkın görünüyor olmalıydım. "Hadisene" dedi, "Bir praksik onu niçin bu şekilde yapsın? Başka türlü değil de niçin bir küre valf kullansın?"

"Küre valf iki tarafta büyük basınç farkı olduğu zaman da çalışır" dedim, "bu sayede Komuta, Çekirdek'i boşaltabilir, yani uzaya açar ve sonra da bu valfi açıp bütün küreyi öldürebilir. Düşündüğün şey bu mu?"

Jesry başıyla onayladı.

"Fraa Jesry, açıklaman mantıksız bir şekilde alaycı" dedi dinlemekte olan Arsibalt.

"Ah, eminim başka nedenleri de vardır" dedi Jesry, "ama yine de bir tehdit"

Küçük bir yan ambar kapağının içinde yer alan bir merdivenden tırmandık, kısa bir dikey tünelden ve ikinci bir ambar kapağından, bir hava kilidinden yukarı çıktık ve dört yüz metre "yukarımızdaki" Çekirdek'e kadar yükselen dikey şaftın oyuğundaki başka bir yuvarlak dar köprüde toplandık. Tuş takımını kontrol ettim: tam hatırladığım yerdeydi.

İlk olarak Lio geçmişti ve bir tür yastıklı gözbağı takıyordu. Biz hava kilidinden çıktıkça Jules geri kalanımıza bunlardan uzatıyordu. "Niçin?" diye sordum sert bir şekilde.

Koriyolis etkisinden hastalanmamanız için" dedi. "Ancak hastalanmanız durumunda..." Ve bana bir torba uzattı. "Nasıl yemek yediğini düşünüyorum da, sen iki tane al"

Gözbağını takmadan önce son bir kez yukarıya baktım. Ürkütücü şekilde uzun bir merdivenden yukarı çıkmaya hazırlanıyorduk; ancak yükseldikçe "yerçekiminin" zayıflayacağını biliyordum ve bu yüzden o kadar da zor olmayacaktı. Bununla birlikte eksene yaklaştıkça güçlü, şa-

şırtıcı atalet etkilerini yaşıyor olacaktık; bunun sonucu olarak da taşıt tutması endişesi.

En altaki basamağı el yordamıyla buldum. "Yavaş" dedi Jules, "her adımını sağlam bas ve sonraki adımını atmanın uygun olduğunu hissedene kadar bekle"

Merdiven boru biçiminde bir kafesin içinde bulunduğundan kısıtlı bir düşme tehlikesi vardı. Tavsiye edildiği gibi basamaklara yavaş yavaş bastım; sonraki basamağa geçmeden yukarımdaki Lio'dan hareket sesi dinliyordum. Belli bir noktadan sonra basamaklar sembolik hale geldi. Bir bilek veya parmak hareketi, bizi sonraki basamağa yüzdürüyordu. En yukarıdaki Trolu asker yine de aynı sabit adımı sürdürdü; çok hızlı tırmananların çok geçmeden torbalarına uzanacağını zor yoldan öğrenmişti.

Tuş takımını düşünüyordum. Ya Fraa Jad 9999 *yanlış* sayıdan bir tanesini tuşlamış olsaydı? Ya bunu birkaç kere denemiş olsaydı? Eninde sonunda güvenlik sığınağında kırmızı bir lamba yanacaktı. Bir çekiciyi açıp tuş takımıyla uğraşan iki itfaiyecinin canlı görüntüsünü göreceklerdi. Onları kovalamak için birisini göndereceklerdi. O kişiye muhtemelen refkatçilerimizin taşıdığı öldürücü olmayan silahlar gibi bir ateşli silah verilmemiş olacaktı.

Jesry'nin sözleri geldi aklıma: *Bir tehdit*. Haklıydı. O küre valfi açmak bütün kürenin kafasına silah dayamak olurdu. Askerlerin hızla yukarıya çıkıp bizi havaya uçurmadıklarına hiç şaşmamalı! Fraa Jad'in tuş takımındaki sayıyı bildiği veya tahmin ettiği bir evrende, öldürülecektik. En sonunda başka bir yeri boylamam için serbest kalmam demekti bu.

Ancak *yanlış* rasgele sayıyı tuşladığı çok sayıdaki evrenlerin hepsinde ne olurdu? Canlı yakalanırdık.

O evrenlerde sonra ne olurdu?

Kısa bir süre tutuklu kalırdık; sonra da Gan Odru'yla görüşmeye götürülürdük.

Kulaklarım şaftın tepesinden çıktığımı, elimin havada boşa savrulduğunu, bir sonraki basamağı bulamadığını söylüyordu bana. Bunun yerine Trolu buna engel oldu; beni çekerek dışarı çıkardı, bana kazandırdığı momenti kaybetmek için öteki tarafa yön değiştirdi ve tutunabileceğim bir şeye doğru beni yönlendirdi. Gözbağımı çıkardım ve Çekirdek'in içine çıkmış olduğumu gördüm. En uçtaki hareket odasına giden küre valf, bir taş atımı arkamızdaydı. Öteki yöndeki uzunluğu tahmin edilemezdi; ama üç buçuk kilometre olduğunu biliyordum. "Ha-

tırladığım" gibiydi: iç yüzeyinden aşağıya dizilmiş parlak borular, süzülmüş güneş ışığı yayıyordu ve iyi yağlanmış taşıma bandı tıkırdayıp uğuldayarak sürekli çalışıyordu.

Öteki üç merdiven boşluğu şaftı bu Bağ'da Çekirdek'e dikey bağlıydı. Doğrudan "yukarıda" veya karşımızdaki şaft Küre Dört'e gidiyordu ve bu, tırmanmayı yeni bitirdiğimiz şaftın doğrudan devamı gibi görünüyordu. Çekirdek duvarın etrafında bunların hepsine erişim sağlayan yuvarlak bir merdiven uzanıyordu. Bu tür şeyleri tecrübe edenler basitçe karşıya atlayabilirdi.

Bir bekleyiş vardı. Öncelikle merdivende benim aşağımda olanlar yetişmek zorundaydı. Dahası Küre Dört'e giden şaftta bir trafik sıkışıklığı oluşmuştu bile. Merdiveni bir kerede kaç kişinin kullanabileceğini düzenleyen ve merdivenin yukarısında bulunan bir asker tarafından uygulatılan güvenlik kuralları vardı. Başka bir delegasyon önümüzde aşağıya iniyordu; bizim bakış açımızdan ayakları önde merdivene tırmanıyor gibi görünüyorlardı. Onlar dibe ulaşana kadar beklemek zorundaydık.

Bu yüzden ben ve Lio boş boş etrafta dolaştık. Çekirdek'in merkezinde hareketsiz durup duramayacağımızı anlamaya karar verdik. Hedef, bütün geminin vücudumuzun etrafında dönebilmesi için kendi dönmemizi durdurmaya çalışırken büyük tünelin ortasına yakın bir yerde durmaktı. Bunun tam olarak duvardan aşağı atlama ve sonra ayarlamalar yapmak için havada yüzme hareketlerinin birleşimiyle yapılması gerekiyordu. İlk beş dakikalık denemelerimiz, umutsuz bir şekilde acemiceydi. Tehlikeli bir şekilde yetersizlik noktasına geçtik, ki etrafta savrulurken Lio'yu yüzünden tekmeleyip burnunu kanattım. Trolu askerler bizi izlerken çok eğleniyorlardı. Söylediğimiz tek kelimeyi bile anlamıyorlardı; ancak bizim ne yapmaya çalıştığımızı tam olarak biliyorlardı. Lio'yu tekmeledikten sonra bize acıdılar veya belki de bizim ciddi bir şekilde yaralanmamızdan korkmuşlardı; çünkü suçlu onlar olacaktı. Askerlerden bir tanesi baş işareti yaparak beni yanına çağırdı. Bir eliyle urganımdan, bir eliyle de ensemden yakaladı ve az bir torkla hafifçe itti. Tünelin ortasına doğru yüzüp durduğumda amacıma ulaşmaya hiç olmadığım kadar yakın olduğumu gördüm.

Flucça sesler duyunca yukarı, Çekirdek'e doğru baktığım zaman bize katılmaya gelen belki iki düzinelik bir kafile gördüm. Çoğu taşıyıcı bantları kullanmak yerine Çekirdek'in ortasından aşağıya süzülüyordu ve bu yüzden Flucça konuşsalar bile onları turist olarak görecektim. Bunlardan bir tanesi askerden fırça yiyerek birden grubun önüne sıçradı.

Cord ellerini kullanarak tünelden yol alıyordu ve otuz metre mesafeden kendisini bana doğru fırlattı. Bir çarpışmadan korktum; ancak neyse ki hava direnci uçuşunu yavaşlattı ve böylece vücutlarımız birbirine çarptığı zaman yolda birisine çarpmaktan daha şiddetli değildi. Sıfır yerçekimde uzunca bir süre kucaklaştık. Başka bir Arbrelı onun pek gerisinde değildi: genç bir Sakular adam. Onu tanımıyordum ama tanıyor olmamın beklendiğine dair garip bir duygu kapladı içimi. Bana ve akrabama doğru sürüklenirken bir faydası olacakmış gibi ayaklarını ve ellerini savurarak ve bütün üç ekseni yavaş yavaş yuvarlanarak geçiyordu. Bu iş için çok etkileyici bir şekilde giyinip kuşanmıştı. Asker refakatçilerimizden biri ona yaklaşıp onun yuvarlanmasını durdurarak hafifçe dizinden ittirdi ve yörüngesini meteorumsu olmayan bir hale getirdi. Bana ve Cord'a göre neredeyse durmuştu. Onun Cord'un kulakmemesinin kanamakta olduğundan emin olduğum, yanağıma sımsıkı bastırılmış sağ kulağının yanından geçişini izlerken bir çekiciyi kaldırıp bizi hedef aldı. "Uzaylı yıldızgemisinin soğuk kalbinde, erkek ve kız kardeşin yürekleri ısıtan kavuşması" dedi güzel bariton bir ses tonuyla. "Cord, kahraman çiftin Sakular yarısı büyük bir rahatlama gösteriyor..."

Elinde çekici olan adamın yerini neredeyse mucizevi bir şekilde Yulasettar Crade aldığı zaman çok derin; ama pek de yürek ısıtmayan duygular edinmeye başlıyordum. Mucizeyle bağlantılı olarak birkaç ses efekti vardı: çekicili adamdan etsi bir ezilme sesi ve keskin bir nefes, bir tür çığlık geldi. Jul biraz uzaktaki bir adama doğru kendisini fırlatmış ve ona tam hızla faullü çarpmış ve bütün enerjisini hedefe aktardığı için anında havada durmuştu.

"Moment korunumu" dedi, "sadece iyi bir fikir değil; bir yasadır!" Saçları yapılmış olan adam tepeye çarptığında uzaklardan tok bir ses ve ciyaklama duydum; ancak bu ses, bizim asker refakatçilerimizin gülüşmeleriyle ve takdir eden yorumlar olduğunu sandığım şeylerle neredeyse boğulmuştu. Önce Yulasettar Crade'in –sanki başka kimse kalmamış gibi– diplomatik bir temsilciliğin parçası yapıldığını öğrendiğimde şaşırmışsam bile, şimdi bunun arkasındaki dehayı görüyordum.

Cord beni serbest bırakacak kadar sakinleşir sakinleşmez sürüklenip Yul'la da (daha hafif bir şekilde) vücutlarımızı çarpıştırıp kucaklaştık. Samımann o ana kadar Küre On İki'nin şaftından çıkmıştı ve ikisini de büyük bir keyifle selamladım. Cord ve Yul'a anlatmak istediğim çok şey vardı; ancak çekicili adam bizi görüş mesafesine alacak kadar geri çekilmişti. Saygılı bir mesafe olsa da bu beni susturmuştu. "Konuşacağız" dedim ve Yul başıyla onayladı. Cord, yüzü soru labirentine dönmüş

bir halde şimdilik sadece bana bakmaktan memnun görünüyordu. Gördüğü şeyi merak etmekten kendimi alamadım. Muhtemelen bitkin ve solgundum. O ise aksine özel durum için giyinmeye biraz çaba harcamıştı: kenarı tırtıllı titanyum takı teşhirdeydi, saçlarını yeni bir biçimde kestirmişti ve bir kadın giyim mağazasına akın yapmıştı; ancak yine de çok fazla kadınsı görünmeyecek kadar aklı başındaydı ve hâlâ Cord gibi görünüyordu: cüppesinin kemerine tutturulmuş süslü bir çift ayakkabıyla, yalınayak...

Ötekiler yavaş yavaş toplanıyordu: tanımadığım komik bir şekilde güzel bir çift. Birkaç yaşlı adam. Ailelerinin üyeleri yüzyıllardır sıfır yerçekiminde gezintiye çıkıyormuş gibi kol kola sürüklenen Forallar. Birisini tanıdığım üç ayut: Fraa Lodoghir.

Doğruca ona doğru uçtum. Yaklaştığını görünce iki arkadaşından izin alıp beni tünel duvarındaki tutamakta bekledi. Jestlerle hiç vakit kaybetmedik. "Fraa Jad'e ne olduğunu biliyor musun?" diye sordum ona.

Yüzü, sesinin söylediğinden çok daha fazla şey anlatıyordu; ki o da çok şey söylüyordu. O biliyordu. O biliyordu. Altatıcı kapak hikâyesini değil. O benim bildiğimi biliyordu; bu da benim bildiğimden çok daha fazla şey bildiği anlamına geliyordu. Benim bir şeyler yumurtlayacağımdan da endişeliydi. O noktada çenemi kapalı tuttum ve göz kırpıştırarak ona ağzı sıkı olmam gerektiğini bildiğimi bildirdim.

"Evet" dedi Lodoghir. "Gücü az olan ayutların elinden ne gelir ki? Fraa Jad'in kaderi bizim için ne anlama geliyor, ne yapmamız gerekiyor? Bundan ne gibi dersler çıkarabiliriz, kendi davranışlarımızda ne gibi değişiklikler yapmalıyız?"

"Evet, Lodoghir Baba" dedim hürmetkâr bir şekilde, "sana gelmemin nedeni böyle cevaplar" Gizli alayı yakalaması için dua ettim; ama hiç belirti göstermedi.

"Bir bakıma Fraa Jad gibi bir insan bütün hayatını böyle bir an için hazırlanmak için yaşar, değil mi? Aklından geçen bütün bilge düşünceler, geliştirdiği bütün beceriler ve güçler bir doruğa doğru şekillenir. Biz o doruğu ancak geçmişe bakınca görürüz"

"Güzel; ama biz *ihtimalden* bahsedelim. Önümüzde ne var; Fraa Jad'in kaderi bunu bizim için nasıl şekillendiriyor? Veya bu hiç olmamış gibi devam edebilir miyiz?"

"Benim için pratik sonucu devam ediyor ve bayağı insanların Retorlar olarak bildiği eğilimler ve Afsuncular arasında çok daha etkin bir işbirliği var" dedi Lodoghir. "Procçular ve Halikaarncılar, senin de bildi-

ğin gibi yakın geçmişte birlikte çalıştılar" Bunu söylerken doğruca gözlerimin içine bakıyordu. Fraa Jad'in ölümünün Arbre'da kaydedilmesiyle aynı zamanda onu *Daban Urnud*'a yerleştiren dünya yörüngelerinin yeniden belirlenmesinden bahsettiğini biliyordum.

"Casus Zh'vaern'i açığa çıkarmamız gibi" dedim, herhangi bir araştırınacıya iz kaybettirmek için.

"Evet" dedi, başını hafifçe, olumsuz sallayarak. "Bu ise, böyle bir işbirliğinin mutlaka ama mutlaka devam etmesi gerektiğine dair bir simge işlevi görüyor"

"O işbirliğinin maksadı nedir? Ne olur söyleyin?"

"Evrenler arası barış ve beraberlik" diye, öylesine göstermelik cevap verdi ki gülmek istedim; ama ona bu zevki asla vermedim.

"Hangi şartlarda?"

"Sorman komik" dedi. "Sen geçici ölümdeyken bazılarımız tam da o konuyu tartışıyordu" Ve herkesin toplandığı Küre Dört'ün şaftının ağzına doğru başıyla biraz sabırsızca işaret etti.

"Fraa Jad'in ölümünün bu müzakerelerin sonucunu etkilediğini düşünüyor musunuz?"

"Aa, evet" dedi Fraa Lodoghir, "Söyleyebileceğimden daha etkiliydi"

Kendimi biraz göze batan biri gibi hissettim ve Lodoghir'den daha fazla şey elde edemeyeceğimi anlayarak dönüp ona Küre Dört'ün şaftının başına kadar eşlik ettim.

"Bazı önemli Procçularımız olduğunu görüyorum" dedi Jesry, Lodoghir'e ve iki arkadaşına başıyla işaret ederek.

"Evet" dedim ve jetonum biraz geç düştü. Lodoghir'in arkadaşlarının ikisinin de Binlikçi olduğunu yeni farketmiştim.

"Kendilerine uygun çevrede olmalılar" diye devam etti Jesry.

"Politika mı yoksa diplomasi mi? Şüphesiz!.." dedim.

"Geçmişi değiştirmemiz gerekirse yakınlarda olacaklar"

"Zaten değiştirdiklerinden daha fazlasını mı demek istiyorsun?" diye karşılık verdim; bu sıradan bir Procçu darbesi gibi göründüğü için bu işten sıyrılabileceğimizi tahmin ettim. "Ama cidden, Fraa Lodoghir Fraa Jad'in öyküsüne çok ilgi gösterdi ve ne anlama geldiğine dair pek çok bilgece düşünceye sahip"

"Bunları duymak için yanıp tutuşuyorum" dedi ruhsuz bir şekilde. "Pratik tavsiyeleri de var mı bari?"

"Nedense o konulara girmedik" dedim.

"Hmm. Öyleyse bu, bunun bizim alanımız olduğu anlamına mı geliyor?"

"Benim korktuğum da bu"

Küre Dört'e doğru aşağı inmemiz güvenlik yönetmelikleri yüzünden biraz zaman aldı.

"Bunun mümkün olduğunu düşünmezdim" dedi Arsibalt'ın sesi, aşağı inerken gözbağımın öteki tarafında bir yerlerden. "Ama bu *şimdiden* banal!"

"Ne? Ayaklarının yüzümde olması mı?" Çok hızlı inmeye çalıştığı için ve sürekli olarak ellerime basmakla tehdit ettiği için.

"Hayır. Bizim Geometricilerle etkileşimlerimiz..."

Bunu düşünerek sessizce birkaç basamak daha indim. Tartışmaktan kaçındım. Bunun yerine Arsibalt'ın ifadesiyle 'banal' gelen *Daban Urnud*'da görmüş olduğum bütün şeylerin listesini oluşturdum aklımda: rasathane bölmesindeki kırmızı acil durum düğmesi. Bağırsak ısıtma makinesi. Hastanedeki kâğıt işleri. Bulaşıklarını yıkayan Laterreli adam. Merdiven basamaklarındaki kirli el yazıları. "Evet" dedim, "yemek yiyemediğimiz gerçeği olmasaydı, Arbre'daki yabancı bir ülkeyi ziyaret etmekten daha egzotik olmazdı bu"

"Az egzotik!" dedi Arsibalt, "Arbre'daki yabancı bir ülke, garip dini veya etnik adetleriyle Praksik öncesinde olabilirdi ama..."

"Ama bu yer bütün bunlardan arındırılmış, burası bir teknokrasi"

"Aynen. Ve teknotratlaştıkça da bize daha çok yaklaşıyor"

"Bu doğru" dedim.

"İyi bölüme ne zaman geçeceğiz?" diye sordu.

"Senin aklında ne var Arsibalt? Çekimde izlemesi çok harika olacak kurgu bilim gibi bir şey mi?"

"Bu iyi gelirdi" diye itiraf etti. Sessizce birkaç basamak daha indik. Sonra daha makul bir ses tonuyla ekledi: "tam da bu işte; demek istediğim, 'Artık, peki! Anlıyorum! Hylaea Akışı bütün dünya yörüngelerinde bilinç taşıyan sistemlerin yakınsak gelişmesine yol açıyor!' Ama karşılığı nerede? Evrenden evrene dolaşıp numune popülasyonlar toplayıp bunları çelik küreler içinde mumyalayarak dolaşan bu büyük gemiden daha fazlası olmalı"

"Belki duygularının birazını onlar da paylaşıyorlardır" diye öne sürdüm. "Bu işi bin yıldır yapıyorlar; bundan rahatsız olduğun zamandan çok daha uzun bir süre. Sen sadece birkaç saat önce *uyandın*!"

"Ah, bu iyi bir nokta" dedi Arsibalt, "ama Raz, bundan rahatsız *olmadıklarından* endişeliyim. Bunu bir tür dini arayış haline getirmişler. Buraya gerçekçi olmayan beklentilerle geliyorlar"

"Şşşt!" diye bağırdı Jesry. Tam altımdaydı. On iki Küre'den de duyulabilecek bir sesle devam etti, "Arsibalt, çeneni bu şekilde çalıştırmaya devam edersen Fraa Lodoghir herkesin anısını silmek zorunda kalacak!"

"Neyin anısını?" dedi Lio. "Ben hiçbir şey hatırlamıyorum"

"Öyleyse bu Retor sihiri yüzünden değil" diye seslendi Fraa Lodoghir, "akıldaki başarısız girişimler bellekten çok çabuk silindiği içindir"

"Hey millet siz neden bahsediyorsunuz!?" diye sordu Yul, Flucça. "Süper kahramanları korkutuyorsunuz!.."

"Bütün bunların ne anlama geldiğini konuşuyoruz" dedim. "Niçin onlarla aynı olduğumuzu"

"Belki de sandığından daha gariptirler" diye öne sürdü.

"Onlar Küre Bir'i ziyaret etmemize izin verene kadar asla bilemeyiz"

"Öyleyse Küre Bir'e gidin" dedi Yul.

"O oraya çoktan gitti" diye patlattı Jesry.

Dibe ulaştık ve ötekiler gibi hava kilidi şaftından aşağıya tırmanarak kendimizi Küre Dört'ün tekne ev karmaşasına bakar bulduk. Bunun ortasında elips biçimli açık bir havuz vardı: Laterreli kürelerin hiçbirinde görmediğimiz lüks bir tarzda. Belki de Urnudluların ötekilerden daha verimli tarımları vardı ve dekorasyona biraz yer ayırabiliyorlardı. Havuzun etrafında, şimdi masalarla kaplı olan bir meydan vardı.

"Burası toplantıların yapıldığı merkez!" diye açıkladı Jules.

Aklıma hemen Arsibalt'ın banallık hakkındaki şikâyetleri geldi. *Uzaylıların konferans merkezleri var!*

Merdivenlerini gökyüzüyle birleştirmişler ve maviye boyamışlardı. İlerledikçe ağırlaştığımız için merdivenden langır lungur ses çıkararak indik. Aşağıdaki tekne evlerin mimarisi Laterreli kürelerde gördüklerimizden çarpıcı farklılıklar göstermiyordu. Yüzebilen düz çatılı bir yapı inşa etmenin birçok yolu vardı. Bir tarz mimariyi ötekinden ayırabilecek olan dekoratif süslemelerin birçoğu, meyve yüklü bağların ve orkide ağaçlarının katmanlı saçaklarının şelalesi altına gömülmüştü. Tekne ev sitesinden geçen yolumuz dar; ama düz ve kesin, elips havuza giden bir bulvardı. Burada bir terastan ötekine başıboş dolaşmadık. Yine de nadiren Urnudlu yayalara rasladık ve yüzlerine baktığımda onları sadece yüksek Fitil'deki üstün varlıkların kaba taslak halleri olarak algılama isteğime direnmeye çalıştım. Yaklaşıp yanlarından geçerken bakışlarını kaçırdılar, yolumuzdan çekildiler ve boyun eğiyorlarmış gibi yorumladığım bir şekilde sabırla orada durdular.

"Gördüğümüz şeylerin ne kadarı Urnud kültürü" diye yüksek sesle sordum, yanımdaki basamağa çökmüş olan Lio'ya, "ve bunun ne kadarı bin yıldır bir askeri gemide yaşamanın bir sonucu?"

"Aynı fark belki" dedi Lio, "zira öncelikle sadece Urnudlular böyle gemiler inşa ediyor"

Bulvar, toplantı havuzunu çevreleyen meydana çıkıyordu. Yukarıdan net bir şekilde gördüğümüz gibi bu, eşit büyüklükte dört çeyrek parçaya bölünmüştü. Sırasıyla kaş gibi kıvrılan cam duvarlı dört pavyonla çevrelenmişti.

"Kapılardaki contalara bakın!" dedi Yul, girişteki pavyona doğru başını sallayarak. "Bu şeyler akvaryum." Ve gerçekten de cam duvarlardan burun tüpleri takılı olmayan ve belgelerle hızla koşuşturan veya kendi telegör modelleriyle konuşan Fthosluları görebiliyorduk. "Solunum teçhizatlarını kapıda kontrol ediyorlar" dedi Cord ve onlarca sırt çantasının asılı olduğu sımsıkı contalı kapının içindeki bir rafa işaret etti.

Jesry beni dürttü. "Çevirmenler!" dedi ve "akvaryum"un ana güvertesinin yukarısındaki pencereli asma kata işaret etti. Kulaklıklarla ilgilenen bikaç Fthoslu erkek ve kadın, havuzu yukarıdan gören masalarda oturuyordu. Urnudlu erkek hostesler, bunu onaylamak istercesine tepsilerle kulaklıkları delegasyonumuzun arasında dolaştırmaya başladı: kırmızı Orthça, mavi Flucça. Kırmızı olanı kulağıma tıkıştırdım ve Jules Verne Durand'ın tanıdık sesini işittim. Hızla etrafta göz gezdirerek Laterreli çadırının tepesindeki çevirmenler kulübesinde onu seçtim. "Komuta Arbre delegasyonuna hoş geldiniz ve açılış töreni için su kenarına toplanmanızı rica ediyor" diyordu. Ses tonundan bunu yüzlerce defa söylediği izlenimini edindim.

Yıldızlar, gazeteciler ve uzay komandoları işleri karmaşık hale getirmeden önce işleri yoluna koymak için erken gelen Arbre kafilesinin bir bölümüne katılmıştık. Ala onlardan biriydi. Pürokratlar ve onların yaverleri de bizden önce gelmişlerdi ve biz bulvardan çıkarken hemen solumuzda, prefabrik ev büyüklüğünde şişirilmiş plastik balonun içinde su kenarına yakın oturuyorlardı. Onun arkasında Arbre'dan getirildiğini düşündüğüm basınçlı hava tanklarını içeren bir yığın teçhizat vardı. Öyleyse bu, bizim Pürokratlarımızı sembolik olarak Geometrici büyük adamlarla aynı yere yerleştiren geçici bir çadırdı. Benim Tredegarh'daki karantina kamyonumun pencerelerinde olan süt renginde plastik kaplamayla aynı türden yapılmıştı. Masanın etrafında koyu renk giysili kişilerin belli belirsiz şekillerini çıkarabiliyordum; onların duayenler

olduğunu düşündüm ve kenarlarda gezinen veya belgeleri uzatmak için atılan ötekiler de uşaklardı.

Ala'nın o çadıra girip çıkmasını bazen kulaklıkta konuştuğu sırada yapay gökyüzüne bakarken, öteki zamanlardaysa kulaklığı başından çıkarıp başkasıyla yüz yüze konuşurken elini mikrofonun üzerine koymasını bir süre izledim. O sabah birlikte geçirdiğimiz zamanın anısıyla perişan oldum ve başka bir şey düşünemedim. Bir bacağı topal ama sakatlığının bütün farkındalığını aklından çıkaracak kadar yürümeyi öğrenmiş bir adama benzediğini düşündüm. Ve işte bir yolculuğa çıkmaya kalktığı zaman kendisini başladığı yerde bulmaya devam ediyor; çünkü zayıf bacağı ona daireler çizdiriyordu. Ancak öteki bacağı sakat bir eş bulursa ve ikisi arkadaş olarak yola çıkarlarsa...

Cord bana parmak attı. Neredeyse suya düşüyordum ve beni cüppemden çekmek zorunda kaldı.

"Güzelmiş" dedi ben kızamadan.

"Evet. Teşekkürler. Kesinlikle öyle" dedim. "O benim için yaratılmış"

"Ona anlattın mı?"

"Evet. Aslında ona *anlatmak* sorun değil. Ona *anlatma* meselesinde bana kolaylık sağlayabilirsin"

"Aa. Güzel."

"Sorun bütün şu diğer şartlar"

"Oldukça ilginç şartlar!"

"Seni bu işe bu şekilde karıştırdığım için üzgünüm. İstediğim bu değildi"

"Ama bu asla senin istediğin şeyle ilgili olmadı" dedi. "Bak çünkü ben geberip gitsem bile, bu iyi bir işti"

"Bunu nasıl söyleyebilirsin Cord, peki ya..."

Başını salladı ve uzanıp parmaklarını dudaklarıma koydu. "Hayır. Dur. Biz onu tartışmıyoruz"

Onun elini ellerimin arasına aldım ve bir süre tuttum "Tamam" dedim, "bu senin hayatın, sustum!"

"Susma. Buna *inan*."

"HEY!" diye seslendi huysuz bir ses. "Benim kadınımın elini tutarak ne yaptığını sanıyorsun?"

"Hey Yul, Ecba'dan beri neler yaptın bakalım?"

"Zaman hızlı aktı" dedi, sallana sallana yaklaşıp rahat bir şekilde ona yaslanan Cord'un arkasında durarak. "Bir sürü bedava uçak yolculuğu yaptık. Dünyayı gördük. Sorular cevaplayarak çokça zaman harcadık. Üç gün sonra etrafa emirler yağdırdım. Daha önce cevapladığım hiçbir

soruya cevap vermeyeceğini söyledim. Önce sızlandılar. Onları organize olmaya zorladım; ancak ondan sonra herkes için daha iyi oldu. Bizi başkentte bir otele yerleştirdiler"

"Gerçek bir otel" diye anlamamı istedi Cord, "bir kumarhane değil"

"Günler boş geçecekti; müzelere gidecektik" dedi Yul. "Sonra birdenbire heyecanlandılar ve bizi geri çağırdılar; kontrol panelindeki düğmelerin yuvarlak mı yoksa kare biçiminde mi olduğunu hatırlamak için saatler harcamak zorunda kaldık."

"Hatta bizi hipnotize ettiler" dedi Cord.

"Sonra birisi bizi medyaya ihbar etti" dedi Yul boş boş ve çekicili adamı aramak için etrafa dikkatle bakındı. "Bu konuda ne kadar az konuşulsa o kadar iyi."

"Sonra da bizi birkaç günlüğüne Tredegarh'ın dışındaki bir yere götürdüler" dedi Cord.

"Duvarları havaya uçurmadan hemen önce" diye ekledi Yul. "Sonra çöldeki eski bir füze üssüne Antiyığın biçiminde dağıldık. Bundan hoşlandım. Medya yok. Bol bol yürüyüş..." Hafifçe iç çekti. "Ama şimdi buradayız. Burada hiç yürüyüş yok"

"Gemiye binmeden önce size bir şey verdiler mi?"

"Büyük bir hap gibi mi?" dedi Yul. "Bunun gibi mi?" Avucunun ortasında Her şeyin Katili'yle elini uzattı. Elimi hızla uzattım ve onun elini yakalayıp tokalaştım. Şaşırmış görünüyordu. Elimizi bıraktığımızda hapın elimde olduğundan emin oldum.

"Benimkini de istiyor musun?" dedi Cord. "Bunun güvenliğimiz için bir izleme cihazı olduğunu söylediler. Ama ben izlenmek istemedim işte ve..."

"Güvenlik isteseydin gelmezdin" dedim.

"Aynen." Yul'un yaptığından biraz daha ihtiyatlı bir şekilde bana hapını uzattı.

"Onlar ne aslında?" diye sordu Yul. Yukarıya baktığım zaman bir yalan söylüyor olurdum ve kandırmacayı kaldıramayacağını söyleyen bir biçimde bana baktığını gördüm.

"Silahlar!" diye tane tane söyledim. Yul başıyla onayladı ve gözlerini çevirdi. Cord'un midesi bulandı. Hapları cüppemin katlarına tıkıştırarak ayrıldım; zira Emman Beldo'nun vücut dilinden tahmin edecek olursak daha düşük statüdeki birisinin yaveriyle birlikte şişme çadırdan çıktığını fark etmiştim. Kulaklığımı çıkarıp bir kenara attım. Emman ona doğru geldiğimi gördü ve diğerinin gitmesini söyledi. Onunla havuzun kenarında buluştum.

"Bir saniye!" onun ilk kelimeleriydi. Boynundaki kordonun üzerinde küçük bir elektronik aygıt vardı. Aygıtı açtı ve aygıt Orthça rasgele heceler ve yarım kelimeler yayınlamaya başladı. Emman ve birkaç başka kişi kayıt yapıp bir mikserden geçirmişler gibiydi. "O nedir?" diye sordum ve bu kısa cümlemin sonuna gelemeden kendi sesim de miksere atılmıştı. Kendi sorumu yanıtladım: "Bir tür gözetleme engelleme" dedim "öyleyse serbestçe konuşabiliriz"

Haklı veya haksız olduğuma dair hiçbir işaret vermedi ancak merakla bana doğru baktı. "Bazı değişikliklere uğramışsın" dedi, Emman'la Erasmas gevelemesinden belirgin bir şekilde daha yüksek sesle konuşmaya gayret ederek.

Cüppemin katını açtım ve Yul'la Cord'dan aldığım şeyleri görmesine izin verdim. "Bunları hangi şartlar altında devreye sokmayı planlıyorsun?" dedim.

"Yapma emri verildiği zamanki şartlar altında!.." diye cevapladı, çadıra göz ucuyla bir bakış fırlatarak.

"Ne demek istediğimi biliyorsun"

"Bu açıkça bir son çare önlemi" dedi Emman, "diplomasi başarısızlığa uğrayıp da öldürülmek veya rehine alınmak üzere olduğumuz zaman"

"Pürokratların böyle kararlar almakta yetkin olup olmadıklarını merak ediyorum" dedim.

"Sakular politikaya dikkat etmenin senin işin olmadığını biliyorum" dedi, "ama Sakular politika, iyi niyetli ev sahiplerimiz Cennet Bekçisi'ni hava kilidinden attıklarından beri biraz daha iyileşti. Antiyığın ağırlığını koymaya başladığından beri çok daha iyi"

"Eh, ben bunu bilemezdim, değil mi?" dedim. "Zira son iki haftadır başka işlerle meşguldum"

Emman homurdandı. "Dalga geçmiyorum! İyi işti bu arada."

"Teşekkürler. Bir gün sana öyküler anlatacağım; ama şimdilik sormam gereken şu: antiyığın ağırlığını tam olarak nasıl koydu?"

"Söyleyecekleri pek bir şey yoktu" dedi Emman bana. "Bu apaçıktı"

"Ne apaçıktı?"

Derin bir nefes alıp verdi. "Bak. Üç bin yedi yüz yıl önce, dünyayı praksisle değiştirebilme yetenekleri yüzünden ayutlar matlara toplandı" Her şeyin Katilleri'ni tıkıştırdığım yere doğru başını salladı sanki yardımcı olur gibi. "Sanırım şunun gibi zekice numaralar yüzünden. Bu yüzden praksis durdu veya en azından anlaşılabilecek, yönetilebilecek ve kontrol edilebilecek değişim hızına geriledi. Hoş; şu herifler ortaya

çıkana kadar..." Başını kaldırıp etrafa bakındı. "Silahlanma yarışını kendi ayutlarına böyle kısıtlamalar getirmeyen evrenler karşısında kaybettiğimiz ortaya çıktı. Ve ne olduğunu tahmin edebiliyor musun? Arbre buna karşılık vermek istediği zaman karşı darbeyi kim yaptı? Ordumuz mu? Sakular Otorite mi? Hayır. Siz cüppeli ve urganlı adamlar. Böylece Antiyığın, çok iş yapıp az konuşarak epey prestij kazandı. Burdan da iki Ulema kavramı, ki..."

"Duymuştum" dedim.

Urnudlu ve Trolu önemli kişilerin çadırlardan çıkıp suya doğru ilerledikleri karşı sahildeki elips havuza bakarak bir süre orada dikildik. Bununla birlikte Emman'ın boynundaki karıştırma kutusu, sesini kesmeyi bilmiyordu.

"Öyleyse herkesin çalıştığı Hikâye bu mu?" diye sordum ona.

İhtiyatlı bir şekilde bana baktı. "Öyle de düşünebilirsin"

"Pekâlâ" dedim, "İşler sarpa sararsa ve bir Pürokrat sana HK'lari devreye sokma emri verirse senin ve Pürokratın Hikâye'yi tamamen yanlış anladığınız ortaya çıkarsa bu bir yüz karası olurdu, değil mi?"

"Ne demek istiyorsun?" diye sordu sert bir şekilde.

"Üç bin yedi yüz yıl önce onlar bizi topladılar, evet. Ama bizim yeni maddeyle uğraşma yeteneğimizi elimizden almadılar. Bunun sonucunda Birinci Talan'ı yaşadık. İzin verilen birkaç muafiyet dışında artık yeni madde yok: ihtiyaç duyulduklarında Celp edilen eski ayutların kadroda yer aldığı, malzemenin hâlâ üretildiği farbrikalar dışında. Zaman geçiyor. Hâlâ sekans manipülasyonu yapmamıza izin veriliyor. İşler biraz tekinsizleşiyor. İkinci Talan oluyor. Artık izin verilen birkaç muafiyet dışında konsentlerde sekans çalışması ve Sentaktik aygıtları kalmıyor: Italar, saatler, sayfa ağaçları ve kütüphane üzümleri ve belki senin gibi Celp edilmiş ve konsent eğitimli dar kadronun bulunduğu dışarıdaki bazı laboratuvarlar dışında. Güzel. *Şimdi* işler kontrol altında, doğru mu? Tırmıkları ve kürekleri dışında hiçbir şeyi, Sentaktik aygıtları, araçları yoksa ve bir Engizisyon tarafından izleniyorlarsa ayutların yapabileceği pek bir şey yoktur. Şimdi *gerçek anlamda* Sakular Otorite'nin elinin altındayız; ta ki iki bin beşyüz yıl sonra düşünmekten başka yapacak *hiçbir şeyleri* olmayan zeki insanlar, kayalıklara kapanıp *hiç* alet gerektirmeyen ve bu yüzden de daha ürkütücü olan praksis biçimleriyle çıkagelene kadar. Böylece Üçücü Talan'ı yaşarız; hepsinden daha kötü, daha vahşi bir şekilde. Yetmiş yıl sonra matik dünya yeniden kurulur. Ancak kendine şu soruyu açıkça sormak zorundasın..."

"Hangi kurallar tutuldu, hangileri yeniden düzenlendi?" dedi Emman yarım kalan cümlemi tamamlayarak. "Kimler istisna tutuldu?" Ve sonra karıştırıcısından gelen gevelemeler de bitince sessizlik oldu.

Soruyu cevaplamak için ikimiz de ötekimizin cümlesini bitirmesini bekliyorduk. Bilebileceğini, cevabı benimle paylaşacak kadar açık sözlü olabileceğini umut ediyordum; ancak yüzündeki ifadeden durumun öyle olmadığı açıktı.

Bu yüzden mantık yürüttüm. Neyse ki Magnath ve Ignetha Foral su kenarına inmek için bu anı seçmişti; bir şeylerin olmak üzere olduğu iyice ortaya çıkmıştı. Onlara baktım; Emman Beldo da benimle birlikte baktı.

"Şu adamlar" dedi.

"Şu adamlar" diye onayladım.

"Nesep mi?"

"*Tam olarak* Nesep değil zira bu ta Metekoranes zamanına kadar geriye gider; ancak onun bir tür Sakular cisimleşmesi. Üçüncü Talan sırasında kurulan ve yatırım yapılan bir vakıf. Her bakımdan matik dünyayla bağlantılı. Ecba, Elkhazg ve muhtemelen başka yerlerin de sahibi"

"Belki sana öyle geliyordur" dedi Emman, "ama sizin Pürokrat dediklerinizin çoğunun bu vakıftan hiç haberleri olmadığına dair seni temin ederim. Onlar için hiçbir önemi yok; onlara hiç tesiri yok. Magnath Foral, -eğer bu ismi duymuşlarsa- pörsümüş, aristokrat bir sanat koleksiyoncusudur sadece."

"Ama bunun böyle olması planlanmıştı" dedim. Üçüncü Talan'dan sonra bu şeyi kuracaklardı. On dakika içinde ünlü ve etkileyici olacak ancak birkaç savaş, devrim ve Karanlık Çağ'dan sonra unutulacaktı. Neyse o olacaktı.

"Nedir peki?" diye sordu bana Emman.

"Hâlâ anlamaya çalışıyorum" dedim. "Ancak sanırım söylemek istediğim şey..."

"Biz Sakularların burada başı dertte mi?" diye öne sürdü. "Bunu söylemenle sorunum yok"

"Peki pratik sonuçlarıyla için rahat edecek mi?" diye sordum ona, "ki bu..."

"Yani emri alırsam" dedi, Her şeyin Katilleri'ni gizlediğim yere bir bakış fırlatarak, "yanlış Hikâye'de çalışmakta olan aptal bir Sakular tarafından verildiği için belki de emri boşlamalıyım, öyle mi?"

"Aynen!" dedim ve baş parmağıyla telegörünü ovuşturduğunu farkettim. Tredegarh'dan beri yeni bir telegörü vardı. Çok sıra dışı. Cord'la takılırken terminolojinin birazını biliyordum: Emman'ın telegörü som metal alaşımdan işlenmişti; plastik döküm veya metal levhadan şekillendirilmemişti. Çok pahalıydı. Seri üretimi yoktu.

"Güzel, ha?" Bakarken beni yakalamıştı.

"Daha önce bir tane gördüm" dedim.

"Nerede?" diye sordu sert bir şekilde.

"Jad'in bir tane vardı"

"Sen bunu nereden bilebilirsin? Fırlatmadan hemen önce verilmişti ona. Sen onunla daha konuşamadan kül oldu o"

Nereden başlayacağını bilemeden sadece gözlerimi üzerine diktim.

"Bu, şu kafamın-içinde-bir-yerlerde olaylarından birisi değil mi?" diye sordu.

"Aşağı yukarı. Söyle bakalım, bu şeylerden daha kaç tane var?"

"Burada mı? En azından bir tane." Ve başını şişme çadıra doğru çevirdi. Hava kilidinin dış kapısı açılmıştı ve etkileyici elbiseler içindeki kadın ve erkeklerden oluşan bir grup, burun tüplerine alıştıklarında bilinçli olarak kendi başlarına hafifçe vurarak dışarıya çıkıyordu. "Üçüncüde, kel adamda bunun gibi bir şey var"

Sağ kolum sohbetten ayrıldı. Ala onu araklamıştı. Geri kalanım, çıkmasını önlemek için tam zamanında omzuma yetişti. "Kulaklığını takmalısın" dedi Ala, "o zaman bir ayunun ortasında olduğumuzu anlarsın!" Elime bir kulaklık tutuşturdu ve ben de onu kulağıma tıkıştırdım. Elipsin öteki tarafındaki bir gruptan müzik sesi yükselmeye başlamıştı. Karşıya baktım; Urnudlu, Trolu, Laterreli ve Fthoslu askerlerden oluşan karma bir birlik tarafından su kenarına taşınan dört tane uzun kutu, tabut gördüm.

Ala, başka bir tabutun üç köşesinde Arsibalt, Jesry ve Lio'nun ayakta durduğu şişme çadırın arkasından dolaştırdı beni. "Bu sefer geç kalmadım!" dedi Lio hayretler içinde.

"Liderlik seni değiştirdi" dedim ve köşeme çekildim. Lise'den geri kalanlar olduğuna emin olduğum tabutu kaldırdık.

Bütün bu tabutlar beni tamamen farklı bir ruh haline soktu. Lise'yi şişme çadırın arkasından taşıyıp su kenarına giden yolun ortasına getirdik ve karşı taraftaki törenin bitmesini beklerken onu yere bıraktık. Müzik, elbette kulaklarıma garip geliyordu; ancak Arbre'da duyabileceğiniz bir sürü şeyden daha garip değildi. Hylaea Akışı'nın özellikle güçlü olduğu şu yerlerden biri gibiydi; farklı evrenlerdeki besteciler kafalarının

içinde aynı şeyleri duyuyorlardı. Bu bir cenaze marşıydı. Çok ağır ve karanlık. Bunun Urnud kültürünün bir yansıması mı yoksa şu tabutlardaki dört kişinin birçok Geometrici'yi öldürdüğünü ve onları kutlamaya gitmeden önce bunu hatırda tutmamızın akıllıca olacağının bir anımsatması mı olduğunu söylemek zordu.

Tören etkisini gösterdi. Vadilileri *Daban Urnud*'a gönderdikleri için dolayı kendimi gerçekten suçlu hissetmeye başladım. Sonra kazara dizimin dibindeki tabuta baktım ve Jules'ün eşini burada sırtından kimin vurduğunu merak ettim. Ecba'yı kazıklama emrini kim vermişti? Orolo'nun ölümünden kim sorumluydu? Şu anda bu havuzun kenarında mıydı? Bir barış konferansında düşünmem gereken türden şeyler değildi bunlar; ancak birbirimizi öldürmeseydik barış konferansına gerek olmazdı.

Askerler Osa'nın, Esma'nın, Vay'in ve Gratho'nun tabutlarını son derece yavaş bir şekilde, her adımdan sonra birkaç tempo vuruşu durarak taşıdılar. Uzun ayunlarda hep olduğu gibi dalıp gittim ve Mahsht'da köşeye sıkıştırıldığım zaman onların ne olduğunu henüz anlamamışkenki ilk izlenimlerimi anımsayarak bu dört Vadili'yi düşünür buldum kendimi. Sahneler, çekimler gibi kafamın içinde canlandı: beni koruyan kürenin tepesinde tek ayağı üstünde tünemiş olan Osa ani tekmelerle saldırganları savuşturuyor. Esma keskin nişancıya doğru dans eder gibi meydandan karşıya geçerken Gratho kendi vücudunu benim için mermilere siper ediyor. Vay ise sonradan beni tamir ediyor; öylesine etkili ve acımasızca ki burnumdan sümük, gözlerimden yaşlar geliyor.

Şimdi de öyle *oluyordu*; çünkü ağlıyordum. Onların son anlarını hayal etmeye çalışıyordum. Özellikle de ellerinde kesici aletler olan birçok ürkmüş adama karşı tek başına yirmigen prizmanın dışında dövüşen Suur Vay'i. Tek başına, karanlıkta, Arbre'ın mavi yüzü kilometrelerce uzakta, son anlarında havasını bir daha asla soluyamayacağını ve Çınlayan Vadi'nin ırmaklarının sesini asla duyamayacağını bilerek.

"Raz?" Bu Ala'nın sesiydi. Bu kez elini daha nazikça dirseğime koymuştu. Yüzümü cüppemle kuruladım, her şey tekrar bulanıklaşmadan önce bir anlığına net görüş sağladım. Havuzun karşısındaki tören mangası, Vadililerin tabutlarını yere bırakmış ve bekleyiş içinde orada duruyordu. "Gitme vakti!" dedi Ala. Lio, Jesry ve Arsibalt da ağlayarak bana bakıyordu. Hepimiz dizlerimizi büküp tabutu tuttuk ve güverteye çıkardık.

"Bir şarkı söylesene" dedi Ala. Edhar'da Ağıt ayununda kullandığımız şarkının adını söyleyene kadar çaresizce ona baktık. Temiz, tenor ses tonuyla bize perde sağlayan Arsibalt başladı ve kendi bölümlerimiz-

le hepimiz ona eşlik ettik. Hepimiz biraz doğaçlama yapmak zorundaydık; pek azımız buna dikkat etti ve hiç kimse de önemsemedi. Laterre çadırının görüş alanına çıktığımız zaman Jules Verne Durand yayını kesti. Tercümanlar kulübesinin penceresine baktım ve öteki Laterrelilerin ellerini onun üzerine koymak için hızla Jules'ün yanına gittiğini gördüm. Hepimiz daha yüksek sesle şarkı söyledik.

"Orthça çeviri bu kadar" dedi Jesry, biz su kenarına ulaşıp Lise'yi yere indirir indirmez; ancak bunu onu incitmek istemeyeceğim kadar saf ve ağlamaklı bir şekilde söyledi.

"Sorun değil!" dedi Lio, "ayunun iyi tarafı budur. Sözcüklerin önemi yoktur" Ve dalgın bir şekilde elini tabutun kapağının üstüne koydu.

Karşı yakadaki askerler, Vadililerin tabutlarını bir tür düz teknenin üzerine aktardı. Basitçe onları dolaştırarak bize getirebilirlerdi ama burada suyu geçme eyleminde törensel bir anlam var gibiydi. "Anladım" dedi Arsibalt, "bu, evreni temsil ediyor. Aramızdaki boşluğu." Müzik biraz daha sürdü. Salın kadrosu kürek çekmeye başlayan cüppeli dört kadındı. Müzik, kulaklara cenaze marşından daha çok hitap ediyordu: yumuşak tonlu farklı çalgılar ve suyun kenarında duran, sesinin gücüyle bütün küreyi titreten Laterreli bir kadının solosu. Bunun güzel bir eve dönüş parçası olduğunu düşündüm.

Kadınlar yolun tam ortasındayken Jesry çekinmeden konuştu: "Hız rekoru kırmıyorlar değil mi?"

"Evet" dedi Lio. "Ben de aynı şeyi düşünüyordum. Bize bir tekne verin! Onları biz alabiliriz!"

Bu pek komik değildi; ama bedenlerimiz öyle olduğunu düşündü ve diplomatik bir olay yaratmamak için açıkça gülmemek adına birkaç dakika çabalamamız gerekti. Kayık nihayet geldiği zaman tabutları indirip Lise'ninkini yükledik. Yine müzik eşliğinde şu ağır kürek çeken kadınlar onu uzun bir yay halinde Laterre kıyısına götürdü, ki orada da Jules'un ve Lise'nin arkadaşları olduğunu tahmin ettiğim altı kişilik sivil tabut taşıyıcısı tarafından indirilirken birkaç arkadaşı tarafından desteklenen Jules öylece baktı. Sonra dört ayrı seferle Vadililerin tabutlarını şişme çadırın arkasındaki sahne alanına taşıdık. Bu arada Lise, Jules'un onunla baş başa kalabilmesi için Laterre çadırının içine taşınmıştı. Kürekçi kadınlar Urnud sahiline doğru kürek çektiler. Fraa Lodoghir ve Gan Odru, havuzun karşı yakalarından bizim buraya sonlandırmaya geldiğimiz küçük savaşta ölmüş olanları bize hatırlatan birkaç şey söyledi: Arbre'da kazık saldırılarında ölenler ve burada Vadililerle göğüs göğüse savaşanlar.

Kısa bir sessizlikten sonra mola verdik. Kahyalar tarafından tepsilerde yiyecek ve içecekler getirildi. Belli ki cenaze töreninden sonra yemek yemek Adrakhon Kuramı kadar evrenseldi. Kayıkçı kadınlar mavnalarını mavi örtülü bir masaya dönüştürmek için çalışmaya başladı ve bir yığın belgeyi sıraya dizdiler.

"Raz!"

Çene çalmak için yiyecek tepsisinin başında bekliyordum; ancak döndüğümde Emman'ın birkaç adım ötede bana el altından bir şey vermek üzere olduğunu gördüm. Refleksler devreye girdi ve onu havada hızla kaptım. Şu sohbet karıştırma makinelerinden bir tanesiydi bu.

"Bunu bir Procçu'dan çaldım" diye açıkladı.

"Procçu'nun ihtiyacı olmayacak mı?" diye sordum, yüzümde sahte bir endişe ifadesiyle.

"Yok. İhtiyaç fazlası"

Sohbet karıştırıcı, arkadaşlarım onunla oynamak için toplanıp çıkardığı komik selere güldükleri için sohbetin bir parçası haline geldi. Yul küfürler ederek rasgele, dinle ilgisi olmayan cümleler oluşturmak için onu aldı ancak birkaç dakika sonra Jules Verne Durand'ın boğuk ve sakin sesi ayunun sonraki bölümünün başlamak üzere olduğunu fısıldadı kulaklarımıza. Bir kez daha su kenarında toplandık ve birkaç dakika içinde kâğıt üzerinde kalem oynatacak dört liderden nutuklar dinledik: önce Gan Odru. Sonra Prag Eshwar: askeri üniforma içinde, hayal ettiğimden daha teyzevari tıknaz bir kadın. Sonra Arbrelı dışişleri bakanı ve son olarak Fraa Lodoghir'le etrafta takılan Binlikçilerden biri. Konuşmacıların her biri sözünü bitirdiğinde mavnanın üzerine çıktı. Bizim Binlikçi, ilk üç kişiye katıldığı zaman, kürekçi kadınlar onları havuzun ortasına kadar götürdü. Hepsi dolmakalem aldı ve imzalamaya başladı. Herkes bir süre sessizlik içinde izledi; ancak şarkı uzuncaydı ve bu yüzden çok geçmeden insanlar birbirlerine mırıldanmaya başladı. Her yerde sohbetler başladı ve insanlar bir yerde toplanmaya başladı.

Bu garip bir şey olabilir ama ben şişme çadırın arkasında dolaşıp tabutları saydım. Bir, iki, üç, dört.

"Envanter mi yapıyorsun?"

Döndüğümde Fraa Lodoghir'in beni izlediğini gördüm.

Yul'un sesinden küfür saydıran sohbet karıştırıcısını fiskeledim ve "Kimlerin hâlâ ölü olduğunu anlamamın tek yolu bu" dedim

"Şimdi emin olabilirsin" dedi. "Bitti. Çetele değişmeyecek"

"İnsanları ortadan kaldırdığınız gibi geriye de getirebilir misiniz?"

"Şunu geri almadan olmaz" Barış şarkısı söyledikleri mavnaya doğru başını salladı.

"Anlıyorum" dedim.

"Azuz Orolo'yu geri getirmeyi mi umuyordun?" diye sordu kibarca.

"Evet!"

Lodoghir hiçbir şey söylemedi; ancak bunu kendim çözdüm. "Ama Orolo hayattaysa, bu Lise'nin Ecba'da gömülü olduğu anlamına gelir. Ondan geri kalanlardan topladığımız bilgileri alamayız; bunların hiçbiri olmaz. Barış sadece Lise ve Orolo'nun ölü olmasıyla, o şekilde kalmalarıyla uyumlu."

"Üzgünüm" dedi Lodoghir. "Belli kişilerin yok olmalarıyla uyumlu belli dünya yörüngeleri, belli koşullar vardır"

"Bu Fraa Jad'in kullandığı sözcük" dedim, "yok olduğu ortaya çıkmadan önce"

Fraa Lodoghir benden ham bir öfke patlaması duymaya kendisini hazırlar gibi görünüyordu. "Peki ya Fraa Jad? Onun yeniden *mevcut* olmasının bir şansı var mı?"

"Onun trajik vefatı yayın olarak kaydedildi" dedi Fraa Lodoghir, "bir Afsuncu'nun nelere kadir olup olmadığını söyleyerek haddimi aşmıyorum" Ve gözleri benim yüzümden uzaklaşıp Magnath Foral üzerinde durana kadar toplanan kalabalığa yöneldi veya ben öyle sandım. İlk kez Elkhazg Varisi'nin yanında Bayan Bakan yoktu. Resmi görevleri yerine getiriyordu ve bu yüzden doğruca ona doğru yürüdüm.

"Onarı buraya siz mi topladınız yoksa *biz* mi?" diye sordum ona. "Urnudluları biz mi çağırdık? Yoksa bin yıl önce Urnudlu birisi rüyasında bir geometrik ispat görüp bunu bir dine mi çevirdi; daha üst bir dünyaya çağrıldığına mı karar verdi?"

Magnath Foral beni dikkatle dinledi ve sonra dikkatimi imzalanmakta olan barışa çekerek yüzünü suya çevirdi. "Bak" dedi. "Teknede denk makamda iki Arbrelı var. Böyle bir durum Ethras'ın altın çağından beri olmadı. Tredegarh'ın duvarları yıkıldı. Ayutlar hapisten kaçtılar. Onlara Italar katıldı ve yanlarında çalışıyorlar. Bu şeylerin hepsi senin zannettiğin gibi bir çağırmanın sonucu olarak gerçekleşseydi beraberinde getirilmek Nesep için harika olmaz mıydı? Aa, böyle bir saygınlığı çok isterim. Böyle bir zirve için atalarım ve ben uzun süre bekledik. Hepsi gerçek olsaydı Nesep için ne büyük onur olurdu! Ancak bu temiz ve sıradan bir şekilde gerçekleşmedi. Ben cevabı bilmiyorum, Erasmas. Biz bunun gibi bir gemiye binip sonrakine seyahat edene kadar da bu evrende doğmuş birisi bunu bilmeyecek"

13. Bölüm

Yeniden Yaratılış

Uzgörü: Ani ve genellikle beklenmedik bir şekilde idrak etme.
SÖZLÜK, *4. baskı, Y.S. 3000*

Kazık ihtiyacı giderilemiyordu. Gönüllülerimiz bulabildikleri her şeyden bunları yapıyorlardı: manzarayı oluşturan binalardan kesilmiş demir destek çubukları, devrilmiş rampalardan kesilmiş eğik açılı demirler, paramparça olmuş ağaçların parçaları. Bağlanmış demetler halinde çadırımın kanatlarının önünde yığılmıştı ve içeri girmemi engelliyordu.

"Kenardaki inceleme ekibine vermem gerekiyor bunları" dedim, "benimle birlikte yürümek ister misin?"

Quin Usta, Barb'la birlikte altı gündür bir kamyonette oturuyordu. Teklifim ona uygun geldi. Küflü kanvası iterek çok bulutlu bir sabahın beyaz ışığına çıktık. Her birimiz taşıyabileceğimiz kadar kazık demetini omuzladık ve yamaca doğru ağır ağır tırmanmaya başaldık. Kenardan

aşağıya inen ilk patikalarımız çoktan erozyondan çukur çukur olmuştu ve bu yüzden yeni gelenler, taraçalar yapma ve patikalara uygun şekilde toprak dökerek onları eski haline getirme işiyle uğraşacaklardı. Zorlu bir işti ve sade turistleri Orolo'da kalıp geçimlerini sağlayanlardan ayırmanın iyi bir yoluydu.

"Her şeyin ilk taslağı ağaçtan ve topraktan olacak" dedim ona, yere sivriltilmiş kazıkları çakan ayut ve Sakulardan karışık bir ekibin yanından geçerken. "Ben öldüğümde burasının nasıl çalıştığına dair kaba bir fikrimiz olmalı. Sonraki nesiller her şeyi yeniden taştan yapmayı planlamaya başlayabilirler"

Quin kısa bir süre endişeye kapıldı. Sonra yaşlılıktan ölmekten bahsettiğimi anlayınca rahatladı. "Taşı nereden alacaksın?" diye sordu. "Benim bütün gördüğüm çamur"

Durup kratere bakmak için geri döndüm. Soğur soğumaz suyla dolmuştu ve bu yüzden kazandığımız irtifa sayesinde kraterin genel biçimini rahatlıkla görebiliyorduk: kuzeybatıdan güneybatıya bakan bir elips; kazığın geldiği yön. Kraterin güneydoğu ucunun yukarısındaydık. En belirgin özelliği, kıyısından birkaç yüz metre uzaklıktaki kahverengi sudan yükselen bir moloz adasıydı; ancak ben onun dikkatini kilometrelerce uzakta, kıyı şeridinde güçlükle görülebilen dar ve derin dağ geçidine yönelttim. "Orasını dolduran nehir öteki ucun yakınında, şuraya dökülüyor" dedim. "Buradan çıkarmak kolay değil. Ancak o nehirden birkaç kilometre yukarıya gidersen çarpmanın bir kalker kayasını açığa çıkaran bir toprak kaymasına neden olduğu bir yere gelirsin. Torunlarımızın istedikleri şeyi inşa etmeleri için yeter"

"Quin başıyla onayladı ve tırmanmaya devam ettik. Bir süre sessizdi. En sonunda sordu, "Torunların mı olacak?"

Güldüm. "Olmaya başladı bile! İnsanlar Antiyığın sırasında hamile kalmaya başladı. Normal yiyecek yemeye başladık ve erkekler steril olmayı bıraktı. İlk ayut bebek geçen hafta doğdu. Net'ten haberini aldım. Bizim erişimimizi kalitesiz bulabilirsin. Bir süre Sammann, bizim eski Ita'mız, onu kendi başına çalıştırdı; ancak buraya her gün daha çok eski Ita geliyor. Şimdiden yirmi otuz tane oldu"

Quin işin bu tarafıyla ilgili değildi. Sözümü kesti: "Öyleyse Barb bir gün baba olabilir."

"Evet. Olabilir!" Sonra geç de olsa ima ettiği şeyi anladım: "Sen de büyükbaba olabilirsin"

Quin adımlarını hızlandırdı; birdenbire Azuz Orolo'nun yerini inşa ettirmek için heveslenmişti *şimdi*. Peşinde nefes nefese ekledim, "Elbette

bu, eski yetiştirme meselesini gündeme getiriyor; ırkın iki türe ayrılmasını önleyebilecek kadar bilgimiz var artık. Bu, böyle yerleri bizim dışlaklar olarak adlandırdıklarımıza hoş göstermek için biraz sorumluluk yüklüyor bize"

"Onlara, yani bize, şimdi ne isim vereceksiniz?" diye sordu Quin.

"Hiçbir fikrim yok. Önemli olan şey şu: İkinci Yeniden Yaratılış'ta iki eşdeğer Ulema vardır. İnsanlar daha sonra onlar için başka sözcükler bulabilir"

Şimdi kraterin önceden bıçak gibi keskin kenarının yağmur ve rüzgârın çarpmasıyla yuvarlak bir yamaca dönüştüğü bir yere gelmiştik. Fırsatçı birkaç ot ile benek benekti ve kazıklar arasına gerilmiş renkli şeritler iz yapıyordu. "Sınırlar biz nereye koyarsak oraya kadar uzanacak. İşte bir tanesi." Kırmızı bir kordonu kopardım.

Quin donakalmıştı. "Bunu nasıl yapabilirsin? Nasıl böyle bir hak iddia edebilirsin? Avukatlar çıldırıyor olmalı"

"Çenelerini bizim için kullanan küçük bir Procçu ordumuz var. Avukatların hiç şansı yok"

"Öyleyse bu şeridin bu tarafındaki her şey sizin mülkiyetiniz mi?"

"Evet. Duvarlar buna paralel uzanacak, hemen iç taraftan"

"Öyleyse yine duvarlarınız olacak ha?"

"Evet. Geçitleriyle birlikte; ama kapı olmayacak" dedim.

"O zaman niçin duvar örme zahmetine giriyorsunuz?"

"Simgesel bir anlamı var" dedim. "Şöyle diyorlar, 'Şimdi farklı bir Ulema'ya geçiyorsunuz ve geride bırakmak zorunda olduğunuz belli şeyler var'" Ancak bütünüyle samimi olmadığımı biliyordum. Beş yüz metre ötede aletlerin içinden bakan ve kazıklar çakan cüppeli altı yedi kişiyi seçebiliyordum: Lio ve şimdi birlikte koştuğu eski Çınlayan Vadili bir ayut topluluğu. Neyi tartıştıklarını tam olarak biliyordum: Ulemalar arasında savaş çıktığı ve kapılarla birlikte duvarlara delikler açtığımız zaman, araya giren duvar uzantısına gerçekleştirilen saldırıyı püskürtmek için bu burç ile sonraki arasında birbiriyle bağlantılı ateş alanlarına ihtiyacımız olacak...

Parmaklarımla ıslık çaldım. Bize doğru baktılar. Quin'le birlikte önce yere attığımız kazık demetlerini işaret ettim. Birkaç Vadili onları almak için hızla koşmaya başladı. Ben ve Quin geldiğimiz yoldan aşağı inmek için döndük; ancak Lio'nun o tanıdığım cevap veren ıslığıyla biraz yürüyüp durduk. Ondan tarafa baktım. Bana bir şey göstermeye çalışarak krater duvarının dış yamacından aşağı doğru işaret etti ancak orada bakmaya değecek pek bir şey yoktu: sadece fokurdamış topraktan

uzun bir yamaç, yanmış ağaçlar, parçalanmış yalıtım malzemesi ve püskürmüş taş. Daha ötede Quin gibi hacıların araçlarını park ettiği düz bir alan. Fakat en sonunda Lio'nun görmemi istediği şeyi gördüm: yamaçtan yukarıya doğru tırmanan sarı yıldızçiçeğinden bir damar.

"O nedir?" diye sordu Quin.

"Barbar istilası" dedim. "Uzun hikâye." Lio'ya el salladım.

Ben ve Quin dönüp kraterin içine inmeye başladık. Bu yere geldikten hemen sonra benim Edharlı fraalarım ve suurlarımla inşa ettiğimiz bir terasa küçük bir gezinti yapacak kadar vaktimiz vardı. En sonunda arapsaçına dönecek olan bitkilerin filizlenmeye başladığı terasların çoğunun aksine bu teras, bir gün kütüphane bağlarını destekleyecek olan hurda metal çardaklarla kaplıydı. Birkaç ay önce Fraa Haligastreme Edhar'dan bizi ziyarete gelmiş ve yanında Orolo'nun eski bağından kök gövde getirmişti. Onu bu çardakların altındaki toprağa ekmiştik ve o zamandan beri bir kırgınlık nöbetiyle intihar edip etmediklerine bakmak için sık sık ziyaret ediyorduk. Her yere yayılarak büyüyordu. Ekvatora yakın; ancak yaklaşık üç bin metre yükseklikteydik ve bu yüzden güneş şiddetli, hava da serindi. Rokaların ve asmaların aynı yerlerden hoşlanacağı kimin aklına gelirdi?

Aşağıya, gölün kenarına inerken bir süredir sessiz olan Quin boğazını temizledi. "Bu yeni Ulemalık'a girildiği zaman belli şeylerin geride bıraklıması gerektiğinden bahsettin" diye hatırlattı bana. "Bu dini de kapsıyor mu?"

Bunun beni azıcık bile kızdırmamış olması, işlerin ne kadar değiştiğinin de bir ölçütüydü. "Bu konuyu açtığına memnun oldum" dedim. "Flec Usta'nın seninle birlikte geldiğini farkettim"

"Flec zor zamanlardan geçiyor" diye bilgilendirdi beni. "Eşi onu boşadı. İşleri pek iyi değil. Cennet Bekçisi onu bir kargaşanın içine gönderdi. Şehir dışına çıkması gerekti. Sonra Barb bütün yolculuğu paylaştı, ve..."

"Onu düzlemek için mi?"

"Evet. Her neyse... Söylemek istediğim, eğer onun burada bulunması uygun değilse..."

"Kullandığımız pratik yöntemin kuralı, Tanrıyataparların haklılıklarından emin olmadıkları sürece gelebilecekleri yönünde" dedim. "Haklılıklarından emin olur olmaz, burada olmanın hiç anlamı yoktur"

"Flec artık *hiçbir şeyden* emin değil" diye beni temin etti. Derken, bir dakika sonra: "Haklı olduğundan emin değilsen bir tane Ark'ın bile olabilir mi? O durumda, orası bir sosyal kulüp olmaz mı?"

Yavaşladım ve kraterin eğimli duvarından çıkıntı yapmış bir taş yatağına işaret ettim. Bir çadır girişinin önünde, tepesinden alev almış bir ateşten duman yükseliyordu. Fraam, yukarıda kahvaltısını hazırlıyordu. "Flec, Arsibalt Vakfı'na bir gezinti yapsın" diye önerdim. "O tür şeyler üzerine bir çalışma merkezi olacak"

Quin alaycı bir şekilde gülümsedi. "Flec'in o konu üzerinde *çalışmak* istediğindem emin değilim"

"Sadece kendisine *anlatılmasını* mı istiyor?"

"Evet. Veya en azından, alıştığı şey buydu; kendisini rahat hissettiği şey."

"Artık birkaç Laterreli arkadaşım var" dedim, "ve onlardan biri önceki gün şairlerle mistikler arasındaki farka dair yararlı uzgörüleri olan Emerson adındaki bir filozoftan bahsetti bana. Onunkinde olduğu gibi bizim evrenimizde de bunun uygun olduğunu düşünüyorum"

"Pekâlâ. Neymiş fark?"

"Mistik, bir anlığına doğru olan; ancak çok geçmeden yanlış hale gelen bir anlamı simgeler. Öte yandan şair, doğruyu *doğruyken* görür; ancak simgelerin her zaman akış halinde olduğunu ve anlamlarının da hızla kaybolduğunu anlar"

"Buradaki birisi bir zamanlar onun gibi bir şey söylemiş olmalı" dedi Quin.

"Aa, evet. Loracı olmanın tam sırası. Onlardan oluşan ve dört yeni evrenden edinilen bilgiyi özümseme projesi için hazırlanan bir kafile var burada." Karvall, Moyra ve onların fraalarıyla suurlarının kamp yaptığı çadır manastıra doğru baktım ancak henüz çadır bezinin altından dışarı çıkmamışlardı. Muhtemelen hâlâ elbiselerini bağlıyorlardı. "Her neyse, benim demek istediğim şey şu; Flec gibi adamların akıllarını, şiirselliğin aksine mistik biçimde kullanmaya bir zaafiyeti, neredeyse bir bağımlılığı var ve benim böyle bir kişinin o bağımlılıktan kurtulabileceğini, bir şair gibi yeniden eğitilebileceğini, simgelerin ve anlamın akışkan doğasını kabul edebileceğini söyleyen iyimser bir yanım var"

"Tamam ama kötümser yanın ne söylüyor?"

"Şairliğin, beynin veya belli bir organın veya yeteneğin bir özelliği olduğunu, buna ya sahip olacağını ya da olmayacağını. Ve buna sahip olanların, sahip olmayanlarla sonsuza kadar savaşmaya mahkûm olduğunu"

"Eee" dedi Quin, "Arsibalt'la o kayanın üzerinde epeyce zaman geçireceğe benziyorsun"

"Eh, birisinin zavallı herife arkadaşlık etmesi lazım"

"Ben ve Flec gibi herifler için bir şeyin var mı? Çamura kazık çakmak dışında?"

"Aslında bazı kalıcı yapılar inşa ediyoruz" dedim, "çoğunlukla adada. Yeni Ulemalık'ın bir karargâha ihtiyacı var. Bir meclis binasına. Köşetaşlarının döşenmesini izlemek için tam zamanında geldin"

"Bu ne zaman olacak?"

Yeniden yavaşladım ve gökyüzündeki parlak yerin konumunu kontrol ettim. Güneş neredeyse kavurmak üzereydi. "Tam öğle vakti"

"Saatin var mı?"

"Üzerinde çalışıyoruz"

"Niçin bugün? Takviminizde özel bir gün mü bu?"

"Bugünden sonra öyle olacak" dedim. "Gün: Sıfır; Yıl: Sıfır"

Şans veya kısmet bize bataklıktan geçen bir yol bağışlamıştı: sert bir rüzgârla bir ağaç gibi devrilmiş bir fırlatma rampası. Bükülmüş, çatlamış ve yarı yarıya erimişti; ancak yine de insanların ve el arabalarının ağırlığından fazlasını çekecek kadar sağlamdı. Sahilden adaya yolun yarısına kadar yüzeyin altına yayılmıştı. Oranın ötesinde fırlatma rampasının suya batan kısımlarına hurda kablolarla sabitlenen köpük yalıtım plakalarıyla yolu uzatmıştık. Son iki yüz elli metre küçük sandallarla idare edilmek zorundaydı. Yul bu mesafeyi yüzmeyi seviyordu. "Küçük bir teleferik sistemi kurmak istiyoruz" dedim Quin'e, aradaki boşluğu kürek çekerek geçerken, "ancak hâlâ adanın gevşek toprağına bir kule oturtmak ciddi bir praksik meydan okuma. Bu baba oğlun birlikte çalışabilecekleri bir şey olabilir" Zira ben, Quin ve Barb hep birlikte karşıya geçiyorduk. Barb'ın sırf esinti, pişen yemeğin kokusunu adadan sahile sürüklediği için bize eşlik etmeye geldiğini düşünmüyordum. Barb, pruvadaki oturma biçiminden mangal çukurlarının ve ilk olarak ziyaret edeceği bu gibi cazibelerin yerini çoktan tespit etmişti. "Fırınınız var!" diye bağırdı, dumanı ufuk çizgisini kapatarak tüten taş işi bir kubbeye işaret ederek.

"Bu bizim kalıcı olarak inşa ettiğimiz ilk şey. Arsibalt başladı, Tris bitirdi. Daha sonra bir mutfak, sonra da onun çevresine bir Yemekhane inşa edeceğiz"

"Peki ya Mesahane?" diye sordu Barb.

"Belki birkaç tane de onlardan" diye kabul ettim, "uşaksız yapamayanlar için"

"Öyleyse burası Azuz Orolo Konsenti mi olacak?" diye sordu Quin bana.

Tereddüt ettim ve bize yetişmek için çamurda güçlükle ilerleyen Yul'a vurmamak için kürekleri sandala çektim. "Azuz Orolo *bir şeyi* olacak" diye temin ettim Quin'i. "Ancak *Konsent* sözcüğüyle biraz sıkıntımız var. Yeni bir sözcüğe ihtiyacımız var. Hey, Barb!" Barb çamura atlayıp yiyecek peşinde sahile çıkmak üzereydi. Beni duymadı; ancak kocaman ıslak eliyle küpeştemizi yakalamış olan Yul, Barb'ın koluna dokundu ve beni işaret etti. Barb geri döndü, "Boğulmam" diye beni temin etti, huysuz bir çocuğu sakinleştirir gibi, "elbiselerim su emmeyen fiberden"

"Yemek de yemeyeceksin. O yemek daha sonrası içim"

"Ne kadar sonrası için?"

"İki ayunda bulunmak zorunda kalacaksın" dedim. "Bir tanesi öğle vakti. İkincisiyse ondan hemen sonra. Sonra da günün geri kalanında yemek yiyeceğiz"

"Saat kaç?"

"Gidip Jesry'ye soralım"

Jesry'nin saati adanın zirvesinde şekillenmeye başıyordu. Bu da bizim doğal yaşam sürelerimiz içinde bitirilemeyecek projelerden bir tanesiydi; ama en azından tik tak ediyordu! Jesry'nin "gerçek bir tane" inşa etme fikri öyle ileri düzeydi ki yarısını bile anlayamıyordum; ancak bugün için çalışan bir şeyleri olması için ısrar etmiştik. O ve Cord, prototipler yapıp bozarak birkaç aydır çalışıyordu. Cord daha çok alet topladıkça iş hızlanmıştı. Ben, Barb ve Quin tepeye çıktığımızda Cord orada değildi; başka hazırlıklar için çağrılmıştı. Jesry, kör edici bir ışık noktası sentetik bir taş plakadan sızdığından, koruyucu gözlükle bakarken hafifçe aklını kaçırmış bir münzevi gibi makinalarıyla birlikte tek başına oradaydı. Işık, zımparalarken hepimizin elinin değdiği parabol bir ayna tarafından eğriltiliyordu. "Güneş çıktı şansa" dedi selamlayarak.

"Günün bu saatinde sık sık çıkıyor" dedim.

"Hazır mısın?"

"Evet, Arsibalt birkaç dakika gerimizde ve Tulia'yla Karvall'ın kafa kafaya verdiklerini gördüm; bu yüzden..."

"O iş için değil" dedi. "Öteki şey için hazır mısın demek istiyorum?"

"Haa, o mu?"

"Evet, *o*!"

"Elbette" dedim, "daha hazır olamazdım..."

"Seni yalancı."

"Ne kadar zaman var?" diye sordum, konuyu değiştirmenin yerinde olduğunu hissederek.

Gözlüğünü alnına çekti; ışık noktasıyla yolunda öylece uzanan bir boy tel arasındaki mesafeyi değerlendirdi. "On beş dakika" diye karara bağladı. "Orada görüşürüz"

"Tamam Jesry."

"Raz? Aşağıda hiç Tanrıyatapar olacak mı?"

"Muhtemelen. Niçin?"

"O zaman bu acayip mekanizmanın önümüzdeki on beş dakika içinde parçalara ayrılmaması için dua etmelerini söyle onlara"

"Söylerim"

Saatten aşağı tetik hattını takip ederek ayun bölgesine vardık. Adanın çok az düzlüğü vardı; ancak el aletleriyle yontarak ve vurup düzleştirerek köşetaşları için yeterince büyük bir alan yaratmıştık. Yul, onun üstüne hurda çelikten bir sehpa yapmıştı. Geometricilerin uzaydan fırlattığı gerçek *kazığın* bir parçası olan taş, sehpanın tepesine asılmıştı. Şimdiden sayısı epeyce artan ayut taş işçileri tarafından bir küp biçimi verilmişti. Bir yüzüne AZUZ OROLO.... yazısı oyulmuştu; uygun sözcüğü bulduğumuz zaman boş yeri de dolcuracaktık. Öteki yüzündeyse İKİCİ YENİDEN YARATILIŞ YILI yazılıydı. Yapı yapılırken örtülü kalacak üçüncü yüzüne hepimiz adlarımızı kazıyacaktık. Adlarını eklemeleri için Quin'i ve Barb'ı çağırdım.

Barb kendisini bu işe öylesine kaptırmıştı ki ayunun tek kelimesini veya notasını ve Arsibalt, Tulia ve Karvall'ın bizim için hazırladıkları müziği duyduğunu sanmıyorum. Ben de duymadım. Aklımda başka meseleler vardı ve etkinlik için gelenlere hayran hayran bakmakla fazlasıyla meşguldum: Ganelial Crade. Eşliğinde birkaç Baz rahibiyle Ferman Beller. Jesry'nin akrablarının üçü. Estemard ve eşi. Bir Orithenalı kafile. Fraa Paphlagon ve Emman Beldo. Burun tüpleri takılı, dört ırktan Geometrici.

Öğle vakti yaklaştıkça Arsibalt'ın, saat bozulursa örtbas edebileceğimiz anlamına gelen "zaman esnekliği" adı verdiği Hylaea Anathem'inin bir uyarlamasını başlattık; ancak bir noktada -güneşin tam öğle vaktine yakın olup olmadığı konusunda hiç fikrim yoktu- Jesry'nin saat ağılının dışında belirdiğini, gözlüğünü bir kenara fırlattığını ve koşarak bize doğru geldiğini gördüm. Koşma biçiminden haberlerin iyi olduğunu söyleyebilirdim. Tetik hattı dikkate çarpar bir şekilde daralıyordu. Sehpanın altındaki Yul'a baktım ve başparmağımla boğazımı keser gibi yaptım.

Yul, Barb'ı tuttuğu gibi kucaklayıp hızla güvenli bir yere çekti. Çok kısa bir süre sonra bir mekanizma sesi duyuldu ve hepimizin ayakları altında hissettiği bir çarpmayla taş yerine düştü. Alkışlar ve gülüşmeler oldu ki ben bunlara pek katılamadım; zira kürsüde bulunan ve Anathem'i yöneten Arsibalt, gözlerimin içine bakıp tepenin biraz yukarısına bir çadır yönünde başını sallıyordu. "Tamam" dedim ve dediğini yaptım.

Yul benden kısa bire sonra çadırın yanına geldi. Ben onun Ark'a gidiş giyisini giymesine yardım ederken o da benim Tredegarh tarzı süslü bir cüppe giymeme yardım etti. İkimiz de yaptığımız işlerde beceriksiz olduğumuzu o kadar iyi kanıtladık ki bu hazırlıklar ayundan daha uzun sürdü ve çadırın dışında şaşkın bir şekilde dolaşan kalabalıktan duyulabilir rahatsızlık ve kaba yorumlar gelmesine yol açtı. Emman Beldo, kendisini Suur Karvall'ı rahatsız etmekten kurtarıp çadıra gelerek Yul adına müdahelede bulunmak zorunda kalmıştı.

Bu arada benim örtüm, muhtemelen Azuz Orolo'nun yerinin etkileyici bir Procçu fakültesi olmasını sağlamak için bütün insanlar içinden ortaya çıkan Fraa Paphlagon tarafından büzgülenmiş ve yerli yerine oturtulmuştu.

Ben ve Yul kapı eşiğinde duraksayıp birbirimize, sen önden buyur! dedik; ki kapı eşiği ortadan kalktığı zaman sorun çözüldü. Lio ve Vadililerden bazılarının sabrı tükenmiş, çadırın gerdirme iplerini kesmişler ve bir çift heykelin örtüsünü kaldırır gibi çadırı üstümüzden almışlardı.

Aslında giyinme işini çok daha iyi başarmış olan Ala'yla Cord'u gördüğümüz zaman muhtemelen heykel gibi davranmıştık. Gelinimin yıldızçiçeğinin ve öteki işgalci türlerin olduğu çelenklerle süslenmiş olmasını bekliyordum; ancak Quin'in kamyonetinin uzak tarlalarda ve seralarda yetiştirilmiş özel çiçeklerle yüklendiğini anladım.

Ayun biraz karmaşıktı; çünkü ben Yul'un gelinini vermek durumundaydım; ancak bütün bunlar daha akıllı birileri tarafından halledilmişti. Cord ve Yul, bu işi çok iyi başaran Sorguç Sark tarafından evlilikle birbirlerine bağlandılar, özellikle de Sark'ın Arsibalt'la şarap şişeleri konusunda sabahın üçüne kadar Diyalog'ta bulunduğunu düşününce. Sudan dışarıya dört bin yıl önce püskürmüş olan kozmografik plana hâkim bilgelik, çıkarım ve insan gerçekleriyle dolu büyüleyici ve çileden çıkarıcı söylevlerinden birinin tıpasını çıkarmak için fırsatı kullandı.

Törenin Sark'a ait bölümü bittiği zaman ben, yanımda Jesry ve Ala, yanında da Tulia, Fraa Paphlagon'un huzuruna geldik ve neşeli bir şarkı ve Ma Cartas'ın alaca akik lahitinde ters dönmesinin uzak gümbürtüsü eşliğinde Perelit ilişkisiyle bağlandık.

Yönetici fraa veya suurun bazı uyarılarda bulunması gelenekseldi ve bu yüzden ayunda ayutların hepsinin sessizleştiği ve gözlerini Fraa Paphlagon'a çevirdiği bir yere gelmiştik. Bu garip olabilirdi zira dinleyicilerin onun sözlerini kendi ışığında değil de Sorguç Sark'ın söylediklerine bir karşılık olarak dinleyecekleri gerçeği göz ardı edilemezdi. Paphlagon'un bunu sinsice yapmaya çalışmamasının iyi olduğunu düşündüm.

"Diyaloglarımızda kendimizle gururlandığımız için, Sorguç Sark'a saygıdeğer bir muhatap olarak hoş geldiniz diyorum. Onun kelimelerinde, onun atalarından birinin bir uzgörüsünü ve bunu o an için doğru olan bir ifade biçiminde keşfettiğinin binlerce yıl öncesinden kalan izlerini net bir şekilde görüyorum. Bir saatin parçaları tik tak yaparak bir hizaya geldiği zaman, bir pim bir yuvaya oturduğunda olan şey gibi bir kapı açılır, küçük bir Apert olur ve buradan bitişik evren bir anlığına görülebilir. Veya son gelişmeler ışığında, belki de bitişik *bir* evren demeliyim." Bunu söylerken Paphlagon etrafına bakındı ve Urnudlular, Trolular, Laterreliler ve Fthoslularla göz teması kurdu. "Kapı açıldığı zaman orada olanlar bunu gerçek bir uzgörü olarak farkettiler, bir kenara not ettiler, bunu dinlerinin bir parçası haline getirdiler; ki bu da bütün bunları sevdiklerine aktarmak için güçleri ölçüsünde mümkün olanı yaptıklarını söylemenin bir yoludur. Uygun bir zamanda bunu başarıp başaramadıklarına dair eğlenceli bir tartışma yapabiliriz; benim durumumda bunu başaramadıklarını söylemekten esef duyuyorum."

Nasıl tepki verdiğini görmek için Ganelial Crade'e bakmaktan kendimi alamadım. İnançlarına saygısızlık ettiğimizi hissettiği zaman üstüne gelen o eski hiddetli alınmanın izini bile görmedim. Orithena'da bir şey onu değiştirmişti.

"Kısa bir süre benim çömezim olan Fraa Orolo'nun ardından adlandırılan bir yerde toplanıyoruz" diye devam etti Paphlagon. "Bazılarınızdan biraz daha büyükken" ve burada bana ve Ala'ya, sonra Jesry, Tulia ve Edhar'dan veya Konsay'dan gelmiş olan diğerlerine baktı, "benim Bölüm'ümle Eliger yapmasının nedeninden bahsetmişti bir keresinde. Apert'te matik dünyayı terk edip Sakular dünyada yeni bir hayat kurabilir ya da bir fraa olarak kalmaya karar vererek Yeni Çevre'ye de katılabilirdi pekâlâ. Orolo aklın karmaşıklığını; aklın karmaşık ve esrarengiz bir şekilde yakından ilgili olduğu evreni tanıdıkça daha çok bir mucize olarak görmeye meyletti. Pek de bizim Tanrıyataparların terimi kullandığı anlamda değil; zira o bunu tamamen doğal kabul ediyordu. Beyinlerimizin cansız madde parçacıklarından evrimleşmesinin, dünyamızın

dinlerinin çağlar boyunca dillendirdiği mucizelerin herhangi birinden daha güzel ve daha olağanüstü olduğunu söylemek istiyordu daha ziyade. Ve bu yüzden o mucizeyi kuşatıyormuş gibi görünen herhangi bir düşünce, din veya teori sistemine karşı içgüdüsel bir şüpheciliği vardı ve bunu yaparken de buna sınırlar çizmeye çalıştı. Gönül verdiği yolu seçmesinin nedeni buydu. Şimdi Urnud'tan, Tro'dan, Dünya'dan ve Fthos'dan arkadaşlarımızın gelmesi, bizim daha önce sadece fikir yürüttüğümüz çoklu evrenin işleyişine dair bazı şeyleri gösterdi. Hepimiz, bildiğimiz ve inandığımız her şeyi, bu esinlerin ışığında yeniden gözden geçirmeliyiz. Ve işte şimdi burada başlayan şey budur. Daha küçük ancak güzel başlangıçlara neden olan büyük ve kademeli bir başlangıçtır bu; Ala ve Erasmas'ın birleşmesi gibi"

Neredeyse repliğimi kaçırıyordum. Ala'nın salınarak bana doğru geldiğini hissettim. Orada, molozların üzerinde biraraya geldik ve birbirimizi bulduk. Böyle bir öykünün, popüler bir çekimde veya sahnede oynanan bir komedide olduğu gibi bir öpücükle bitmesini garip bulabilirsiniz; ancak biz o anda o kadar çok şeyi başlattık ki, bu hikâyenin ana fikiri olan pek çok şeyi sonlandırdık ve işte bu yüzden burası yaprağın üzerine bir çizgi çizip 'son' dediğim yerdir.

Sözlük

Adrakhon Teoremi: Orithena Tapınağı'nın kurucusu Adrakhones'e atfedilen, düzlem geometriye dayalı eski bir kuram. Bir dik üçgende hipotenüsün karesinin, diğer iki kenarın karelerinin toplamına eşit olduğunu söyler. Dünya'daki Pisagor Teoremi'ne eşdeğerdir.

Afsuncu: Halikaarncı mezheplerin halk kültürüyle bağlantılı, kodlanmış belli kelimeleri veya deyişleri büyülü bir şekilde söyleyerek fiziksel gerçekliği değiştirebildiği söylenen efsanevi bir şahsiyet.

Ağaççı: Yeni ağaç türlerinin genetik mühendisliğini yapan kişi.

Ağ: Bir ağ; birbirileriyle iletişim kurabilen iki veya daha çok sentaktik aygıt.

Ağıt: Bir ayutun ölümü için kutlanan bir ayun.

Ana: Bir çömezin, daha deneyimli bir suura hitap ederken kulandığı teklifsiz saygı ifadesi.

Analemma: İnce, uzun, sekiz rakamına benzer bir şekil. Güneşin belirgin hareketlerinin yıl içerisinde günden güne nasıl değişiklik gösterdiğini gözlemleyen gökbilimciler tarafından farkedilmiştir.

Anathem: (1) Ön-Orthça'da Hylaea Anamızın Provener ayununda kullanılan şiirsel veya ahenkli yakarışı, ayun, (2) Islah edilemeyen bir fraa veya suurun matik dünyadan atıldığı ayun.

Apert: Bir matın on günlüğüne kapılarını açmasıyla ayutların sur dışına serbestçe girip çıktığı, Sakularların içeri girmesinin, etrafta dolaşmasının ve ayutlarla konuşmasının serbest olduğu bir ayun. Matın hangisi olduğuna bağlı olarak Apert yılda, on yılda, yüz yılda veya bin yılda bir kez kutlanır.

Arapsaçı: Toplantığı zaman tek bir ayutun bütün beslenme ihtiyaçlarını karşılayan bitki. Az veya çok genetiği değiştirilmiş yiyecek içeren bitki türlerinin belli bir kısmını destekleyen, kabaca altıgen planda ekilmiş arazi. Türler arasındaki ortak yaşam ilişkisi ağı, toprağın tükenmesini önlerken bitkilerin sağlığını ve verimliliğini de destekler. Arapsaçı sistemini uygulayan konsentlerde her bir ayut, bir arapsaçı arazisinin bakımından sorumludur; bütün arapsaçlarının ürünü, tüm konsent için yiyecek sağlamak üzere birleştirilir. Bir mat, yiyecek malzemeleri için Sakular ticarete bağlı olduğu zaman Disiplin'i koruyamayacağından, arapsaçı Yeniden Yaratılış için teknolojiye olanak sağlayan bir temeldir.

Arbre: *Anathem*'ın oluşturulduğu gezegenin adı.

Ark: Dünya'daki kilise, tapınak, sinagog vb. eşdeğeri.

Asırcı: Mattan dışarı çıkmamaya veya sonraki Yüz Yıl Aperti'ne kadar dış dünyayla temas kurmamaya yemin etmiş bir ayut. Konuşma dilinde "Yüzlükçü"

Atlancı İlişki: Bir Onlukçu ile surdışında yaşayan bir eş arasında gerçekleşen ve bu yüzden ancak her on yılda bir bir araya gelinebilen sıra dışı bir ilişki.

Ayun: Matik dünyada görülen bir âyin. Daha önemli ve yaygın kutlanan ayunlardan bazıları şunlardır: Provener, Eliger, Regred ve Ağıt. Nadiren kutlanan ayunlar arasında Anathem, Celp ve Kuncak vardır.

Ayut: Kartazyan Öğret'si'ne yemin etmiş bu nedenle Sakular dünyaya karşıt olarak matik dünyada yaşayan kişi.

Azuz: Büyük düşünürlere bahşedilen bir unvan.

Baba: Bir çömezin daha deneyimli bir fraaya hitap ederken kullandığı teklifsiz saygı ifadesi.

Baritoe, Azuz: (1) Orta-Praksik Çağ'da soylu bir kadın, Çörekçilerin lideri ve ev sahibesi. (2) Aynı adı taşıyan bir konsent; Büyük Üçlü'den bir tanesi.

Başpapaz: Sorumlulukları matların, konsentlerin yönetimi, Sakular dünyayla etkileşimde bulunma, diğer matlardaki başpapazlarla birlikte matı Sakular tacizden koruma, kontrol altında tutma ve Disiplin'in korunmasını içeren ayut kastından özel bir kişi.

Başpiskopos: Bir mat veya konsentdeki en yüksek rütbeli başpapaz.

Baz: Sonraları bilinen dünyayı kapsayarak bir imparatorluk oluşturan eski bir şehir devlet.

Baz Karşıtı: Kökleri Baz Ortodoksluğu'ndaki gibi aynı yazmalara ve aynı peygamberlere saygı göstermeye dayanan; ancak Baz Ortodoksluğu inancının otoritesi ve öğretilerini açıkça reddeden din.

Baz Ortodoks: Baz'ın Düşüşü'nden geriye kalan Baz İmparatorluğu'nun devlet dini. Sonraki çağ sırasında kurulmuş ve Arbre'ın en büyük inancı olarak var olmuş, Cartas tarafından başlatılana paralel ve ondan bağımsız bir matik sistem.

Binlikçi: Millenyumcu (bkz.) için kullanılan teklifsiz deyiş.

Birlikçi: Yıllıkçı için teklifsiz deyiş. (bkz. Yıllıkçı).

Bly, Azuz: Azuz Edhar Konsenti'nin düşürülen bir teoru. Ömrünün kalanını daha sonra Bly Tanık Tepesi olarak bilinen bir tepede, bir Yaban olarak geçirdi. Efsaneye göre yerel ezikler tarafından tanrı kabul edildi ve tapınıldı. En sonunda da onlar tarafından öldürüldü ve ciğeri yendi.

Boktan: Bir şey söylemiş olma izlenimi oluşturmak için örtmece, belirsizlik, sıkıcı tekrarlar ve bunun gibi diğer retorik hileler kullanan (genelde ticari veya politik fakat öyle olması gerekmeyen) konuşma.

Bozulmamış: Üçüncü Talan'ın yetmiş yılı boyunca asla gedik açılamamış olan üç Bin Yılcı matından bir tanesi. Üç Bozulmamışlar Azuz Edhar, Azuz Rambalf ve Azuz Tredegarh Konsentleridir.

Büyükfraa: Konuşma dilinde bir ayutun çok kıdemli bir fraaya, özellikle zorunlu olmasa da Regred ayununu kutlayan birine hitap ederken kullanabileceği bir saygı ifadesi.

Büyüksuur: Konuşma dilinde bir ayutun çok kıdemli bir suura, özellikle zorunlu olmasa da Regred ayununu kutlayan birine hitap ederken kullanabileceği bir saygı ifadesi.

Büyük Üçlü: Göreceli olarak eski, varlıklı, seçkin ve birbirlerine yakın olan Azuz Muncoster, Azuz Tredegarh ve Azuz Baritoe Konsentleri.

Cartas, Azuz: Eğitim görmüş Bazlı, soylu bir kadın. Baz'ın Düşüşü'nden sonra ilk matı kurmuş, tüm Eski Matik Çağ boyunca ve bazı yenilemelerle Yeniden Yaratılış'ı izleyen matik dünyada takip edilen Disiplin'i oluşturmuştur.

Celp: Yeteneklerine Sakular dünyada ihtiyaç duyulan bir ayutun Sakular İktidar tarafından çağrıldığı (matdan dışarı çağrıldığı) nadiren kutlanan bir ayun. Çok nadir durumlar dışında Çağrılan kişi matik dünyaya bir daha asla dönmez.

Cennet Bekçisi: Anathem'in oluşturulduğu zamana kadar geçen yıllar boyunca matik dünyanın tüm bilgeliğinin kendinde toplandığını iddia ederek Sakular İktidar'ı ele geçiren popüler bir dini lider.

Ceza: Disiplin'i ihlâl eden ayutlara Gedikli Papaz tarafından ceza olarak verilen can sıkıcı ve hoş olmayan görev.

Cnoön: Protçu metakuramcılara göre başka bir varlık tabakasına (Hylaean Teorik Dünya) ait olan ve çalışkan teorlar tarafından keşfedilen (uydurulmanın tersine) geometrik şekiller, teoremler, sayılar vb. gibi saf, ebedi, değişmez varlıklar.

Cnoüs: İçinde başka, daha yüksek bir dünya gördüğünü iddia ettiği hayali görmesiyle ünlü, tarihi bir şahsiyet. Bu hayal, kızları Hylaea ve Deät tarafından iki farklı ve tutarsız biçimde yorumlanır.

Çağır(ıl)mak: Celp ayununda bir ayutun adını bağırarak söylemek.

Çınlayan Vadi: Dövüş sanatları ve benzer konuların çalışılmasında ve geliştirilmesinde uzmanlaşan, Y.S. 17 yılında kurulmuş bir mata adını veren bir dağ vadisi. Bkz. Vadi İlimi.

Çokluevren: Özellikle evrenler arasındaki olası etkileşimleri içeren bir sistem olarak düşünüldüğü zaman iki veya daha fazla evren.

Çömez: Genç ayut; henüz bir Mezhep'e katılmamış bir ayut. Bkz. Eliger.

Çörekçi: Lady Baritoe'nun evinde toplanan bir grup Praksik Çağ teorundan her birine verilen ad. Fiziksel evreni doğrudan algılamadığımız ancak duyu organlarımız aracılığıyla algılayabildiğimiz gerçeğinin dallanıp budaklanmasına dair konuşmalar yapmışlardır.

Datonomi: Kökleri Çörekçilerin eserine ve verilerin veya gerçek anlamda verili olanların, yani duyusal aygıtımız tarafından akıllarımıza verilen anlamın titiz bir şekilde incelenmesine dayalı felsefi bir yaklaşım.

Deät: Cnoüs'ün iki kızından biri. Diğeri Hylaea'dır. Babasının hayalini, içini meleksi varlıkların doldurduğu ve bir yüce yaratıcının hükmettiği ilahi bir ruh krallığını görmüş olduğu biçiminde yorumluyordu.

Denizler Denizi: Genel olarak klasik uygarlığın beşiği olarak görülen, üç yerinden boğazlarla Arbre'ın büyük okyanuslarına bağlı, nispeten küçük ancak karmaşık tuzlu su kütlesi.

Devşirme: Fiil olarak Apert sırasında surdışından mata yeni geleni kabul etmek için kullanılır. Genellikle yeni gelen, onlu yaşlarının ilk birkaç yılı içindedir. İsim olarak böyle bir yeni geleni ifade etmek için kullanılır.

Dışlak: Sakular insanlardan bahsetmek için ayutlar tarafından kullanılan biraz kötüleyici terim.

Diax: Düşkünleri dışarı attığına, kurambilimi kurduğuna ve bunu titiz bir Entelektüel temele oturttuğuna inanılan, Orithena Tapınağı'ndan erken dönem bir fizyolog.

Diax'ın Tırmığı: Diax'ın, falcıları bir bahçıvan tırmığıyla kovalarken Orithena Tapınağı'nın merdivenlerinde söylediği özlü bir söz.

Disiplin: Bkz. Kartazyan Disiplini

Diyalog: Teorlar arasında yapılan genellikle resmi bir konuşma. "Bir diyalogta olmak" böyle bir tartışmaya hazırlıksız olarak katılmaktır. Terim, ayrıca tarihi bir diyalogun yazılı kaydı için de kullanılabilir. Böyle belgeler, matik yazın geleneğinin temel taşıdır ve çömezler tarafından öğrenilir, tekrar canlandırılır ve ezberlenir. Klasik olarak bir Diyalog, iki fail ve ara sıra iştirak eden birkaç izleyici içerir. Yaygın olan başka bir biçimse bir alim, bilgi peşinde koşan sıradan biri ve bir ahmağın yer aldığı Üçlü Diyalog'dur. Ekolcü, Peryklynci ve seyyahı içeren başka sayısız sınıflandırması vardır.

Diyalog, Ekolcü: Bir akıl hocasının, genellikle tutarsız bir şekilde konuşmak yerine, sorular sorarak bir çömezi bilgilendirdiği Dialog.

Diyalog, Peregrin: Kabaca eşit bilgi ve zekâya sahip iki katılımcının, genellikle etrafta dolaşırken birbiriyle konuşarak fikir geliştirdikleri bir Diyalog.

Diyalog, Periklynci: Her bir katılımcının diğerinin savını çürütmeye çalıştığı rekabetçi bir Diyalog (bkz. Düzlemek).

Duayen: Mesa'nın yemek zamanı geleneğine uyan Konsentlerde masaya oturma ayrıcalığına sahip ve bir uşak tarafından servis edilen kıdemli ayut.

Düşkün: Titiz düşünmek konusunda isteksiz veya yetersiz olmaları yüzünden Diax tarafından Orithena'dan dışarıya atılan ilk Fizyologlar için küçümseyici bir terim.

Düşürülmek: Bir ayutu Anathem ayununa maruz bırakmak anlamına gelen teklifsiz bir deyiş.

Düşürülmüş: Afaroz edilmiş eski bir ayut.

Düzlemek: Bir Diyalog'tayken rakibin savını çürütmek anlamında kullanılan bir fiil.

Ecba: -2621'deki felaket getiren püskürmeye kadar Orithena Tapınağı'nın evi, Denizler Denizi'ndeki volkanik bir ada.

Edhar: 297 yılında yeni bir mezhep oluşturan ve daha sonra ölene kadar yaşadığı bir konsent kuran, Evenedrikçi mezhebe ait bir Azuz. Hem mezhep hem de konsent, ölümünden sonra adını almıştır. İkinci söz edilenin tam adı "Azuz Edhar Konsenti'dir; ancak yaygın kullanışında bu genellikle sık sık "Azuz Edhar" veya sadece "Edhar" olarak kısaltılır.

Ekol: Bir okul.

Eliger: Bir çömezin, kendi matındaki belli bir şubeyi seçtiği ve orası için seçildiği, böylece bir çömez olmaktan kurtulduğu ayun. Genellikle yirmili yaşların ilk birkaç yılında kutlanır.

Engizisyon: Tipik olarak Gedikli Papaz'la temsil edilen, bütün matlarda ve konsentlerde Disiplin'in değişmeyen standartlarını korumakla görevlendirilmiş global bir grup.

Erasmas: Uthentine'le birlikte Kompleks Protçuluk adlı metakuram dalını kuran, Y. S. Dördüncü Yüzyılda Azuz Baritoe'da yaşamış bir fraa. Ayrıca Anathem'i anlatan Otuz Yedinci Yüzyıl'da Azuz Edhar'da, onun adaşı bir fraa.

Eski Nesep: Bazı geleneklere göre Metekoranes'le başlayan ve Anathem'in kurgulandığı çağa kadar uzanan, aynı şekilde Azuz Cartas tarafından kurulmuş matik gelenekten daha eski ve ordakilerden ayrı bir teorlar topluluğu içeren, kopmamış akıl hocaları ve çömezler zinciri.

Ethras: Altın Çağındayken (-2600 ile -2300 arası) Thelenes ve Protas dahil birçok teorun evi olan, eski dünyada nispeten zengin ve güçlü bir şehir devleti. Çömezlerin birçok önemli Diyalog'u öğrendiği, tekrar sahnelediği ve ezberlediği yer.

Etrevan İlişkisi: Kabaca Sakular dünyada tek eşli ilişkilere eşdeğer bir ilişki.

Evenedrik: Halikaarn'ın eserini Yeniden Yaratılış zamanına kadar taşıdığına ve Semantik Fakülteleri'ni kurmaya yardım ettiğine inanılan, Halikaarn'ın himayesinde olan kimse.

Evenedrikçiler: Halikaarncıların ilk şubesi.

Ezik: Özel bir eğitimi, becerisi, özlemi veya bunları edinme umudu olmayan, genellikle en alt tabaka sınıfa ait olarak yorumlanan sur dışından bir kimse.

Faancılar: Procçuların ilk şubesi.

Fitil: Kompleks Protçuluk'ta çok (muhtemelen sonsuz) sayıda evrenin az veya çok karmaşık etki-tepki ilişkileriyle bağlı olduğu, tam olarak genelleştirilmiş bir Yönlendirilmiş Devirsiz Grafik. Bilgi, daha 'yukarı Fitil'deki evrenlerden daha 'aşağı Fitil'dekine doğru akar; fakat bunun tersi olmaz.

Fizyolog: Cnoüs ve Diax arasında geçen zaman zarfında Hylaea Yolu'nu takip eden, yani Hylaea'nın babasının düşüne yaptığı yorumu kabul eden bir düşünür. Teorların öncüleri ve Orithena Tapınağı'nın kurucuları. Tanrıyatapar ile karşılaştırın.

Flucça: Sakular dünyanın baskın global dili. Eski "barbarca" dilinden türemiştir ve soyutlamalarla, teknik, tıbbı veya hukuk terimleriyle ilgili kelimeleri Orth diliyle örtüşür. Surdışı kültür cahil veya okumamış olduğu zaman (ki çoğu zaman öyledir), çoğunlukla Kinagram veya Logotip gibi kısa ömürlü, özel bir yazı sisteminde yazılır; ancak Orth dilinde kullanılan aynı alfabe kullanılarak da yazılır.

Fraa: Erkek ayut.

Gamsız otu: Huşun olarak bilinen beyin kimyasalını üretmek için genetiği değiştirilmiş bir ot. Ayutlara yasak.

Gardan Kantarı: (1) İki hipotez karşılaştırılırken, tercihin daha basit olandan yana kullanılmasını söyleyen pratik bir yöntem. Ayrıca Azuz Gardan Kantarı veya basitçe Kantar olarak da adlandırılır.

Gedikli Muhafız: Matı veya konsenti, Sakular müdahalecilerden gelecek fiziksel şiddet dahil her şekilde korumakla ve bu gibi görevleri yerine getirmek için eğitilmiş daha genç başpapaz personelini denetlemekle görevlendirilmiş bir başpapaz.

Gedikli Papaz: Suriçinde Disiplin'i korumakla görevli, soruşturma yürütme ve ceza verme yetkisi verilmiş bir başpapaz. Teknik olarak Başpiskopos'a bağlıdır ancak en sonunda Engizisyon'a karşı sorumludur. Bazı istisnai durumlarda Başpiskopos'u görevden alma yetkisi verilmiştir.

Gheeth: Sakular dünyaki bir etnik grup için, etnik hakaret sınırındaki konuşma dili ifadesi.

Günlük: Bir mat veya konsent içinde meydana gelen küçük ve büyük bütün olayların yazıldığı kayıt defteri. Başpapazlar tarafından özenle korunur ve arşivlenir.

Halikaarn: Akranı Proc'la çatışan, Praksik Çağ'ın sonlarından bir Azuz. Bazen Büyük Azuz Halikaarn olarak da adlandırılır. Geniş anlamda Halikaarn, binlerce yıl önce Protas ve Thelenes tarafından kuram

okulunun önderi ilan edilmiş ve ölümünden sonra çömezi Evenedrik ve Semantik Fakülteleri tarafından takip edilmiştir.

Halikaarncı: Azuz Halikaarn ya da Semantik Fakülteleri'nden gelen herhangi bir Mezhep'le ilgili olan. Sık sık Procçu ve Faancıların doğal rakibi olarak görülür.

Harp: Praksik çağın son onlu yıllarında Arbre'ın çoğunu içine çeken ve daha sonra Korkunç Olaylar'ın habercisi veya uyarıcısı olarak görülmeye başlanan üç felaket dizisinden biri. Harplerin kesin doğasını tarif etmek, (çoğu daha sonra bozulan sentaktik aygıtlarda depolanan) kayıtların imha edilmesi yüzünden zordur; ama Birinci Harp'in şiddetli devrimlerin dünya çapında patlak vermesi, İkinci'nin bir dünya savaşı, Üçüncü'nünse bir soykırım olduğu genel olarak kabul edilmiştir.

Hemn uzayı: Dünya'da konfigürasyon, durum veya faz olarak adlandırılan şey.

Haritabla: Dünya'daki GPS aygıtı gibi taşınabilir, konum bulan ve harita görüntüleyen bir alet.

Her Şeyin Katili: Korkunç Olaylar'da tahrip edici etkisi için kullanıldığı düşünülen, sıra dışı praksik ileriliği olan bir silah sistemi. Yaygın inanca göre bu praksisin geliştirilmesinde teorların suç ortaklığının, bundan böyle teorik olmayan toplumdan tecrit edilmeleri gerektiğine dair evrensel anlaşmaya ve yürürlüğe girdiği zaman Yeniden Yaratılış ile eş anlamlı bir politikaya yol açtığı düşünülür; ancak bu kanıtlanmamıştır.

Hipotrocçu Saptırma: Çömezlere, özellikle Procçuların vesayeti altındakilere talim ettirilen çok sayıda retorik taktikten sadece bir tanesi. Tartışmalı bir noktanın şu veya bu biçimde çoktan çözüme ulaştırıldığını üstü kapalı öne sürecek biçimde konuyu değiştirmek anlamına gelir.

HTD: Bkz. Hylaea Teorik Dünya.

Huşun: Doğal yollardan oluşan bir kimyasal madde. Beyinde yeterli yoğunlukta bulunduğunda her şeyin aslında güzel olduğu duygusunu yaratır. Bu maddenin seviyesi, örneğin kafaotu tüketilerek, yapay yollarla ayarlanabilir.

Hylaea: Cnoüs'ün kızlarından biri. Diğeri Deät. Babasının hayalini, saf geometrik şekillerle dolu daha yüksek, daha mükemmel bir dünyayı (Hylaean Teorik Dünya veya HTD) görmüş olduğu biçiminde yorumluyordu.

Hylaea Teorik Dünya: Mükemmel geometrik biçimleri, teoremleri ve diğer saf ideaları (cnoönleri) ifade etmek için çoğu Protism yandaşı tarafından kullanılan isim.

İkonografi: Çoğu zaman bir komplo teorisi veya popüler eğlence kültürüne ait karakterler ve durumları ima eder bir şekil alan, matik dünya hakkında bildikleri azıcık şeyi mantıklı hale getirmek için Sakularlar tarafından kullanılan aşırı basitleştirilmiş ve çoğu durumda fazla hatalı bir şema.

Ita: Matik dünyada yaşayan ancak ayuttan tecrit edilmiş, sentaktik aygıtlar ve Net'le ilgisi olan tüm işlerden sorumlu bir kast.

İlişki: Matik dünyada tipik olarak cinsel veya en azından romantik ilişki.

Kafaotu: Çiğnendiği zaman uyarıcı etkisi olan ve her yerde bulunan ot. Daha yüksek dozları psikoaktif. On Bir'den bir tanesi.

Kantar: Bkz. Gardan Kantarı.

Kazıklamak: Askeri argo. Yörüngeden, üzerine bazı yoğun maddeden ibaret bir çubuk atarak bir gezegenin yüzeyindeki bir hedefi bombalamak. Çubuğun hareketli parçası veya patlayıcıları yoktur; onun yıkıcılığı, aşırı yüksek hızının bir sonucudur.

Kedev: Kendini Kelks veya Üçgen itikatına adamış kimse.

Kefedokhles: Kendini beğenmiş, bilgiçlik taslayan bir muhatap.

Kelks: (1) Y. S. On altıncı veya On yedinci Yüzyıl'da oluşmuş bir dini inanç. İnancın ikonografisindeki üçgenlerin sembolik önemi yüzünden bu şekilde adlandırılan, Orthça'da "Üçgen yer" anlamına gelen Ganakeluks'ın bir kısaltmasıdır. (2) Kelks inanışının bir ark'ı.

Kinagramlar: Yazılı dil yerine Sakularlar tarafından tek başına kullanılan basit bir dizi ideogram.

Kamyon: Ağır yükleri yollarda taşımak için surdışında kullanılan büyük tekerlekli bir vasıta.

Kartazyan Disiplini: Baz'ın Düşüşü'nü takiben Matik dünyayı var ettiğine inanılan Azuz Cartas tarafından emredilen kurallar dizisi. Ayut, bu Disiplin'i gözetmek için yemin etmiş olan kişidir.

Kıssa: Geniş bir temayı geliştirmek için bir araç olarak kullanılan ancak diyalogun ana gövdesinden sapan ve bir dipnot veya ekte açıklanan bir tanım veya ders.

Kitap: Tutarsız malzemeyle kurnazca doldurulmuş, yaramazlık eden ayutların yaptıkları için kefaret olarak okumaya zorlandığı kalın bir kitap. Zorluğu katlanarak artan bölümlere ayrılmıştır.

Konsay: Bütün dünyadaki matlar ve konsentlerden gelen ayutların gerçekleştirdiği büyük bir toplantı. Normal olarak Bin Yıl Apert'i veya bir

talandan sonra kutlanır; ancak ayrıca Sakular Otorite'nin isteği üzerine çok nadir durumlarda da toplanır.

Konsent: İki veya daha çok matın yan yana bulunduğu, nispeten büyük bir ayut topluluğu. Genel olarak konsentler içinde sadece Asırcı ve Millenyumcu mezheplerin bulunması gerekir; zira pratik nedenler onların serbest matlar olarak var olmasını zorlaştırır.

Korkunç Olaylar: -5 yılında başladığı düşünülen, kötü belgelenmiş, dünya çapında bir felaket. Bu her ne idiyse, Praksik Çağı sonlandırmış ve hemen Yeniden Yaratılış'a yönlendirmiştir.

Kozmograf: Dünya koşullarında bir astronom, astrofizikçi/kozmolog.

Kuncak: Sakulum'dan seyahatlerini takiben Peregrinlerin matik dünyaya kabul edildiği, nadiren kutlanan bir ayun.

Kuram: Kabaca Dünya'daki matematik, mantık, bilim ve felsefeye eşdeğer. Terim, titizlikle ve disiplinli bir şekilde sürdürülen herhangi bir entelektüel iş için kullanılabilir. Hüsnükuruntu veya büyücülükle uğraşanlardan Tırmık'a uyanları ayırt etmek için Diax tarafından bulunmuştur.

Kurul: Bir Konsay'da tüm katılımcıların aynı amaç için aynı zamanda aynı odada bir araya geldiği etkinlik.

Laboratoryum: Katılımcıların başpapazlarlar tarafından atandıkları gruplar içinde toplandığı ve belli projeleri yürüttüğü, bir Konsay'da tipik olarak sabahları gerçekleşen günlük iş toplantısı.

Lesper Koordinatları: Azuz Lesper'ın Koordinatları olarak da adlandırılır. Kartazyan koordinatlarıyla eşdeğer.

Logotip: Sakularlar tarafından kullanılan ancak Anathem'in oluşturulduğu zamanda Kinagramlar tarafından hükümsüz kılınan basit bir yazı sistemi.

Loracı: İnsanın akıl edebileceği fikirlerin tümünün çoktan akıl edildiğine inanan, Azuz Lora tarafından kurulmuş Mezhep'in bir üyesi. Bu yüzden Loracılar, geçmişte benzer şeyleri düşünmüş olan başkalarının farkına varmalarını sağlayarak ve böylece onları tekerleği yeniden icat etmekten kurtararak ayutlara yardım eden düşünce tarihçileridir.

Lucub: Bir Konsay'da üyelerin kendi inisiyatifiyle bazı ortak ilgi konuları üzerine geç saatlere kadar çalışmaları için geceleri toplanan teklifsiz bir çalışma grubu.

Manastır: Birçok konsentte saati barındıracak büyük bir merkez olarak konumlandırılmış, ayutlar ve bütün nüfusun diğer toplantıları için buluşma yeri görevi yapan bina.

Mat: Nispeten küçük bir ayut topluluğu (tipik olarak yüz kişiden az, bazen bir kişi kadar küçük). Genel olarak belirli bir matın tüm üyeleri Apert'i aynı programa göre kutlar; yani onların hepsi ya Yıllıkçı, ya On Yılcı, ya Asırcı ya da Milenyumculardır. Konsent ile karşılaştırın.

Matarrhite: İkinci ve Üçüncü Asırcı Apertler arasında Azuz Beedle Konsenti'nin Asırcı matında kurulmuş Mezheplerden birisi. Ayutların birkaç açıkça dindar Mezhep'inden biri. Matik dünyanın standartlarına göre bile münzevi. Üçüncü Talan sırasında güney kutup bölgelerindeki bir adaya kaçmışlar ve orada tüm vücutlarını örten cüppeler ve çevrelerindeki yenebilir sınırlı sayıdaki şeylere dayalı sade bir mutfağı da içeren kendilerine özgü birçok kültürel özellik geliştirmişler.

Mesa: Belli (tipik olarak daha büyük ve eski) konsentlerde sayısı yediden çok olmayan kıdemli ayutun (duayenler) eşit sayıda genç ayut (uşak) tarafından hizmet edildiği geleneksel bir akşam yemeği.

Metakuramcılar: Dünya'daki metafiziğe eşdeğer. İnsan aklının, teoride verimli iş yapmaya başlamadan önce karar vermek zorunda olduğu temel soruları yönelten tarafı.

Metekoranes: Orithena'yı tahrip eden püskürmede volkanik kül altında gömülü kalan eski zamanlardan bir teor. Bazı geleneklere göre (muhtemelen farkında olmadan) Eski Nesep'in kurucusu. Bkz. Eski Nesep.

Mezuniyet: Yıllıkçı, On Yılcı veya Asırcı matlara ait olan bir ayutun komşu On Yılcı, Asırcı veya Milenyumcu mata, geleneksel olarak söz konusu iki matı köprüyle bağlayan bir labirentten geçerek yükselebildiği bir işlem.

Milenyumcu: Matdan dışarı çıkmamaya veya sonraki Milenyum Aperti'ne kadar dış dünyayla temas kurmamaya yemin etmiş bir ayut.

Mob: Surdışında kullanılan tekerlekli bir yolcu aracı.

Muhafız: Bkz. Gedikli Muhafız.

Muncoster, Azuz: (1) Dünya'da genel görelilik olarak adlandırılan önemli ilerlemelerden sorumlu bir geç Praksik Çağ teoru. (2) Büyük Üçlü konsentlerinden biri.

Mutap: Bir kimesenin bir Diyalog'daki eşi anlamına gelen Muhatap'ın konuşma dilinde kısaltılmış biçimi.

Nedensel Alan: Bir neden ve sonuç ağı içinde birbirine bağlı şeylerin bileşimi.

Nesep: Genel olarak Üçüncü Talan reformlarından önce cüppe, urgan ve küreyi aşan bir mülkiyet edinerek ve ölüm anında bu mülkiyetini kendi seçtiği bir mirasçıya vererek elinde tutan kronolojik ayut silsile-

si. Bu anlamda sık sık Vakıflar ile bağlantılıdır. Ayrıca bazen kısaca Eski Nesep'i ifade etmek için de kullanılır; bkz. Eski Nesep.

Net: Dünyadaki tüm ağların büyük çoğunluğunu bir araya getiren en büyük ağ.

On Bir: Genellikle istenmeyen farmakolojik özellikleri yüzünden suriçinde yasak olan bitkilerin listesi. Disiplin, matta büyüdüğü görülen herhangi bir numunenin hemen kökünden sökülmesi ve gecikmeden yakılması ve olayın Günlük'e kaydedilmesi gerektiğini belirtir.

Onlukçu: On Yılcı (bkz.) için teklifsiz deyiş.

Onuncu Gece: Bir Apert'in onuncu ve sonuncu gecesi toplanan geleneksel final. Katılmak isteyen herkese ve tüm surdışı ziyaretçilere mat tarafından verilen ziyafet. Ayrıca yeni Devşirmelerin Sakular dünyadan matik yetki alanına resmi olarak aktarılması gibi Sakular İktidar'la ilgili işleri yapmak için de kullanılır.

On Yılcı: Sonraki On Yıl Aperti'ne kadar matdan dışarı çıkmamaya veya dış dünyayla temas kurmamaya yemin etmiş bir ayut. Konuşma dilinde "Onlukçu".

Orithena: Ecba Adası'nda Adrakhones tarafından eski zamanlarda kurulan, daha sonra dünyanın her yerinden oraya göç eden fizyologlar sayesinde nüfusu artan bir tapınak. -2621 yılında bir volkan patlamasıyla tahrip olmuş, 3000 yılında bir ayut tarafından kazılmıştır ve etrafına yeni bir mat kurulmuştur.

Orth: Baz İmparatorluğu'nda bütün insan sınıfları tarafından kullanılan ve Eski Matik Çağ sırasında hem Kartazyan matlarda hem de Baz Ortodoks manastırlarında suriçinde kullanılan klasik dil. Praksik Çağ'da bilim dili ve alimlerin konuşma dili. Yeniden canlandırılmış ve modernleştirilmiş biçimiyle ayutlar tarafından neredeyse tüm zamanlarda kullanılan dil. Ayrıca bu dili yazmak için kullanılan alfabeyi de ifade edebilir.

Perelit İlişkisi: Sakular dünyada evliliğe eşdeğer bir ilişki.

Periklyne: Ethras şehir devletinde pazara ev sahipliği yapan, Altın Çağ teorlarının toplanmayı ve başka bir Diyalog'a girmeyi alışkanlık haline getirdikleri açık alan.

Pikap: Genellikle küçük miktarlarda yük, araç vb. taşımak için esnaflar tarafından surdışında kullanılan tekerlekli bir vasıta. Genel olarak bir mobdan daha büyük ve daha az konforlu.

Pişmanlık: Kıdemli bir ayutun aktif hizmetten çekilip emekliliğe geçiş yaptığı ayun.

Praesidium: Matik mimaride bir konsentdeki en yüksek yapı; tipik olarak saat kulesi.

Praksik: Bir uygulamalı bilim insanı, bir mühendis.

Praksic Çağ: Yeniden Doğuş'un sonrasındaki yüzyılda (dolayısıyla yaklaşık olarak -500) başlayan ve Korkunç Olaylar ve Yeniden Yaratılış (0 yılı) ile sona eren Arbe tarihi dönemi. Böyle adlandırılmıştır çünkü Yeniden Doğuş'tan sonra Sakular dünyaya dağılmış olan eski matik sistem sakinleri, teorilerini dünyayı keşfetmek ve teknolojiyi yeniden oluşturmak için kullandılar.

Praksis: Teknoloji.

Proc: Geç dönem bir Praksik Çağ metakuramcısı. Teorik nesebi Sfeniklere kadar izlenebilen, çağının standart belirleyicisi ve kökenlerini eski dönem Yeniden Yaratılış matlarının Sentaktik (Semantik'e karşı) Fakülteleri'ne dayandıran bütün mezheplerin atası. Halikaarn ile zıt.

Procçu: Kökenleri Azuz Proc veya Sentaktik Fakülteleri'ne dayanan Mezheplerle ilişkili biri. Genellikle Halikaarncıların doğal muhalifleri olarak görülürler.

Protas: Ethras'ın Altın Çağı sırasında Thelenes'in bir öğrencisi, daha sonra Arbre tarihindeki en önemli teor. Hylaea tarafından ortaya atılan ve daha sonra Orithenalılar tarafından güçlendirilen temelin üzerine inşa ederek insanların algıladığı ve düşündüğü nesnelerin ve fikirlerin, başka bir düzlemde varolan saf ideal formların kusurlu görünüşü olduğu kavramını geliştirmiştir.

Protçu: Eski Ethran filozofu Protas'a ait veya ona ilişkin.

Protçuluk: Protas felsefesi. Daha açık bir deyişle teorların saf ideaları, Hylaea Teorik Dünya adı verilen başka bir varoluş aleminden edindikleri kavramı.

Protçuluk, Kompleks: En genel anlamda Fitil olarak bilinen, Yönlendirilmiş Devirsiz Grafik veya YDG'ye bağlanmış ikiden çok (muhtemelen sonsuz sayıda) nedensel alanı varsayan geleneksel ("Basit") Protçuluğun nispeten yeni (Y.S. On Dördüncü Yüzyıl) yorumu. Cnoönler hakkındaki bilgilerin, "daha Hylaea" olan evrenlerden "daha az Hylaea" olan evrenlere aktığı kabul edilir.

Protçuluk, Basit: Arbre'ın yerleştirildiği evrenle nedensel ilişkiye sahip, tek Hylaea Teorik Dünya'dan ibaret olan geleneksel Protçu anlayışını, Kompleks Protçuluk adını verdikleri yeni tasarılarıyla karşılaştırmak için Uthentine ve Erasmas tarafından kullanılan geriye dönük yeni bir sözcük.

Provener: Tipik olarak her öğle vakti kutlanan ve saatin kurulmasını içeren, matik dünyada çok yaygın bir ayun.

Pürokrat: Sakular İktidar'ın yüksek rütbeli resmi görevlisi için Fraa Orolo'nun kullandığı aşağılayıcı deyiş.

Rambalf: Bir konsent. Üç Bozulmamışlar'dan bir tanesi.

Rhetor: Anılarda ve diğer fiziksel kayıtlarda oynama yaparak geçmişi değiştirebilme gücüne sahip olduğu söylenen, Proc kültürüyle bağlantılı, efsanevi bir şahsiyet.

Saat Boşluğu: Matik mimaride saat mekanizmalarını ve kadranlar, çanlar vb. gibi ilgili ekipmanı saat kulesi içinde barındıran boşluk.

Sakular: Matik olmayan dünyadan olan veya oradaki düzen ve kurallara uyan.

Sakular İktidar: Matik olmayan dünyada iktidarı halen elinde bulunduran bir bünye.

Sakulum: Sakular dünya.

Sarthlar: Baz İmparatorluğu'nu sona erdirip Eski Matik Çağ'ı başlatan, Baz'ın Düşüşü ve Baz'ın Talanı'ndan sorumlu tutulan, eski zamanların steplerde yaşayan atlı okçuları.

Semantik Fakülteleri: Yeniden Yaratılış'ı takip eden yıllarda genellikle kökeninin Halikaarn'dan geldiği iddia edilen, matik dünya içindeki hizip. Böyle adlandırılmışlardır çünkü simgelerin gerçek anlamsal içerik taşıyabileceğine inanıyorlardı. Bu düşünce, onun öncesinde Protas'a ve Hylaea'ya kadar izlenebilir. Sentaktik Fakülteleri ile kıyaslayın.

Sekans: Yaşayan bir organizmanın genetik kodu. Dünyadaki gen, genetik veya DNA'ya eşdeğerdir.

Sentaktik Aygıt: Dünya deyişine göre bir bilgisayar.

Sentaktik Fakülteleri: Genel olarak kökeninin Proc olduğunu iddia eden, Yeniden Yaratılış'ı izleyen yıllarda matik dünya içindeki hizipler. Bu şekilde adlandırılmıştır çünkü dil, kuramlar ve benzerinin esas olarak anlamsal içerikten yoksun simgelerle oynanan oyunlar olduğuna inanmışlardır. Düşüncenin izlerine, Perklyne'de Thelenes ve Protas'ın daimi muhalifleri olan eski Sfeniklere kadar raslanabilir.

Seyyah: (1) Eski kullanımda Orithena Tapınağı'nın -2621'de yıkılmasıyla başlayan ve Ethras'ın Altın Çağı'nın büyümesiyle birkaç on yıl sonra sona eren çağ. (2) Orithena'dan sağ kalan ve eski dünyada bazen tek başına, bazen de kendisi gibi bir başkasının eşliğinde başıboş dolaşan bir teor. (3) Bu çağa kadar geldiği düşünülen bir Diyalog. (4) Modern kullanımda bazı istisnai durumlarda matın sınırlarını terk

edip Disiplin'in sözünü değil de özünü korumaya çalışarak Sakular dünyada seyahat eden bir ayut.

Sfenikler: Zengin ailelerin çocuklarına eğitmen olarak tuttukları, eski Ethras'ta çok iyi temsil edilen teorlar okulu. Birçok klasik Diyalog'da Thelenes, Protas veya onların okulundan olanlara karşı olarak görülür. En ünlü şampiyonları, aynı isimdeki Diyalog'da Thelenes tarafından fena biçimde düzlenmiş ve oracıkta intihar etmiş Uraloabus'tu. Protas'ın görüşlerini tartışmışlar ve geniş anlamda kuramların Protçu formları gibi dış gerçekliklere başvurmadan, kulaklar arasında meydana geldiğine inanmayı tercih etmişler. Azuz Proc, Sentaktik Fakülteleri ve Procçuların öncüleri.

Softa: Gizemli düşünmeyi ve şaşırtıcı derecede argo kullanmayı seven kişi. Eski Matik Çağ'da, Yeniden Doğuş'a giden yüzyıllar sırasında fazlasıyla güçlü bir hizip. O zamandan beri kaba bir deyiş.

Sorguç: Kelks inanışının rahibine verilen unvan.

Surdışı: Matın duvarlarının dışındaki dünya; Sakular dünya.

Suur: Kadın ayut.

Şube: Bir ayutun Mezhep'inin yerel organizasyon birimi. Mezhepler genel olarak bütün matik dünyaya yayılır ve herhangi bir sayıda farklı mat ve konsentte yerel şubeleri olabilir. Yaygın olarak, örneğin Edhar'da, bir mat, farklı Mezheplere ait olan iki veya daha fazla farklı şubeden oluşacaktır.

Talan: Matların ve konsentlerin Sakular müdaheleciler tarafından zorla tahrip edildiği ve yağmalandığı olay. Yeniden Yaratılış şartlarının ihlali. Normal olarak matların ve konsentlerin çoğu veya tamamının aynı zamanda yağmalandığı Genel Talanlar anlamında kullanılır.

Tanrıyatapar: Babası Cnoüs'ün hayaline dair Deät'ın yorumunu destekleyen ve bu yüzden içinde Tanrı'nın olduğu bir Sema'ya inanan kişi. Fizyolog ile karşılaştırın.

Teglon: Orithena'da ve daha sonra tüm Arbre'da sonraki teor nesilleri tarafından oynanmış son derece eski, zor bir geometri problemi. Amacı, belli kurallar dahilinde yedi farklı biçimde çini takımıyla düzenli bir ongeni döşemektir.

Telegör: Sakularlar tarafından kullanılan, cep telefonu, kamera, ağ tarayıcı vb. işlevleri birleştiren, her yerde bulunabilen, avuç içi büyüklüğünde elektronik aygıt.

Teor: Kuramların sezgi sahibi herhangi bir uygulayıcısı

Teorisyen: Hemen hemen teora eşdeğer ancak çok az farklı çağrışımlarla. "Teorisyen" kendisini ayrıntılı hesaplamalar yapmak gibi son dere-

ce belirli, ayrıntılı teknik işlere adamış biri yerine kullanılmaya yatkındır.

Thelenes: Birçok Diyalog'un kahramanı, Protas'ın akıl hocası, Ethras'ın Altın Çağı'ndan büyük bir teor. Din dışı veya en azından saygısız öğretileri yüzünden Ethranlı yetkililer tarafından infaz edilmiştir.

Tırmık: Bkz. Diax'ın Tırmığı.

Tivi İlişkisi: En sıradan ve kısa ömürlü ilişki tipi.

Tredegarh: Lord Tredegarh'dan sonra adlandırılmış, Büyük Üçlü konsentlerinden bir tanesi. Termodinamikteki temel ilerlemelerden sorumlu orta ve geç dönem bir Praksik Çağ teor'u.

Uraloabus: Protas'ın anlatımına güvenilecek olursa Thelenes tarafından düzlendikten sonra intihar eden, Ethras'ın Altın Çağı'ndan ünlü Sfenik bir teor.

Uşak: Konsentlerde Mesa'da yemek vakti geleneğine göre bir duayene servis yapma görevi verilen genç ayut.

Uthentine: Erasmas'la birlikte Kompleks Protçuluk adlı metakuram dalını kuran, Y.S. On Dördüncü Yüzyıl'da Azuz Baritoe'nun evindeki bir suur.

Uzgörü: Ani ve genellikle beklenmedik bir şekilde yaşanan net kavrama anı.

Üçgen Ark: Kelks inanışı veya arklarından birisi için alternatif bir deyiş.

Vadili: Çınlayan Vadi'den bir ayut; bu yüzden bütün yaşamını dövüş sanatlarına adamış bir kişi.

Vadi İlimi: Çınlayan Vadi (bkz.) ile bağlantılı dövüş sanatları.

Vilim: Vadi İlimi'nin (bkz.) teklifsiz kısaltması.

Vakıf: En genel anlamıyla matik dünyada bir Nesep tarafından biriktirilmiş ve elde tutulan herhangi bir zenginlik. Neredeyse her zaman bir bina ve o binanın içindekilerden bahsetmek için kullanılır.

Yaban: Sakular Dünya'da yaşayan, matik dünyayla temasını kesmiş, aydın ve teorik düşünen bir kişi. Genel anlamıyla yemininden vazgeçen veya Düşürülen eski bir ayut. Teknik olarak terim ayrıca kendi kendini yetiştiren ve hiçbir zaman ayut olmayanlar için de kullanılır.

YDG: Bkz. Yöneltilmiş Devirsiz Grafik

Yeniden Doğuş: Eski Matik Çağı Praksik Çağ'dan ayıran, genellikle matların kapılarının kırılarak açıldığı ve ayutların Sakular dünyaya dağıldığı, yaklaşık -500 tarihli olay. Kültürün, teorik ilerlemenin ve keşiflerin aniden gelişmesiyle tanımlanır.

Yeniden Yaratılış: Korkunç Olaylar'ın ardından var olmaya başlayan şartlar. Böylece neredeyse tüm eğitimli ve aydın kişiler matlar ve konsentlerde toplanmıştır.

Yeni Madde: Atom çekirdeği yapay bir şekilde sentezlenmiş ve bu yüzden doğal olarak meydana gelen elementlerde ve bileşiklerinde bulunmayan fiziksel özelliklere sahip bir madde biçimi.

Yıldıztaşı: Dünya deyişine göre özellikle birden çok teleskobu olan bir rasathane.

Yıllıkçı: Sonraki yıllık Apert'e kadar matdan çıkmamaya veya dış dünyayla temas kurmamaya yemin etmiş bir ayut. Teklifsiz konuşmada "Birlikçi."

Yirmigen: Her biri eşkenar üçgen olan, yirmi yüzlü, kabaca küre biçimli geometrik bir şekil.

Yöneltilmiş Devirsiz Grafik: Tek yönlü bağlantılarla, bağlantıları bir düzen içerisinde takip etmenin mümkün olmadığı bir biçimde bağlanmış düğüm düzeni (oklarla bağlanmış kutuları düşünün).

Y.S: Yeniden Yaratılış Yılı. Arbre'nin takvim sistemi 0 yılını Yeniden Yaratılış'ın gerçekleştiği yıl olarak tanımlar. Bundan önceki yıllara negatif sayı verilir. Pozitif sayıyla ifade edilen veya buna eşdeğer Y. S.'yi izleyen yıllar, bundan sonraki bir zamanda meydana gelmiştir.

Yut: Bir ayut. Surdışında kullanılan kaba deyiş. Ayutu son derece olumsuz biçimde resmeden ikonografilere katkıda bulunan Sakularlarla ilişkilidir.

Yüzlükçü: Konuşma dilinde bir Asırcı'yı ifade etmek için kullanılan söz (bkz. Asırcı).

Yüzlükçüleşmek: Birisinin aklını kaybetmesi. Aklen dengesiz olmak, kuramcıların yolundan onulmaz bir şekilde sapmak.

Yüz Altmış Dört: Anathem'in oluşturulduğu zamandaki güncel Disiplin'in yorumuna göre matlar içinde yetiştirilmesine izin verilen bitkiler listesi. Azuz Cartas kadar eskiye dayanan Disiplin'in daha erken dönem yorumlarında bulunan daha kısa listeler kullanılarak genişletilmiştir. Listedeki bitkilerin tıp, gölgelenme, erozyon kontrolü vb diğer ihtiyaçları karşılamasının yanı sıra ayutların tüm beslenme gereksinimlerini karşılamaya yeterli olduğuna inanılır. On Bir ile karşılaştırın.

Zamblelılar: Kökeni Azuz Bly'a kadar takip edilebilen ve Azuz Edhar Konsenti'nden çok uzakta olmayan Bly Tanık Tepesi'nde merkezlenmiş dindar bir cemaat.

KISSA 1: Kek Kesimi

Neal Stephenson, Anathem romanına ek.

"Her bir porsiyon, spatulayla aynı genişlikte bir kare olacak diyelim. Devam et ve tepsinin köşesinde dört porsiyon kes."

Dath keki aşağıdaki şekilde kesti:

ve sonra istediğim dört porsiyon için şöyle kesimler yaptı:

"Bunu yaptığına inanamıyorum" diye mırıldandı Arsibalt.

"Thelenes'in işine yaradıysa..." diye mırıldanarak cevap verdim. "Şimdi kes sesini!" Ve dkkatimi benden başka talimatlar bekleyen Dath'a verdim. "Orada kaç porsiyonumuz var?" diye sordum.

"Dört" dedi, benim gülünç şekilde basit soruma biraz sinirlenmiş bir şekilde.

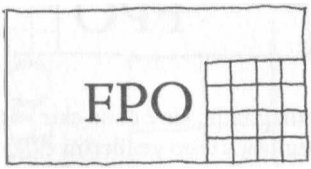
"Şimdi, kenarları iki kat uzunlukta benzer bir şekil kesersen ne olur? Böylece her bir kenar iki spatula birimi genişlikte olmak yerine ne olurdu?"

"Dört birim mi?"

"Evet. Elimizde dört porsiyonumuz var; şekli iki katına çıkarırsan kaç kişiye servis yapabiliriz?"

"Eee, iki kere dört sekiz kişi olur"

"İki kere dördün sekiz olduğunu kabul ediyorum. Deneye devam et" dedim. Dath şu şekilde başka bir kesim yaptı:

Yarısını kesmişken hatasını gördü ve yüzünü buruşturdu ama işini bitirene kadar devam etmesi için onu teşvik ettim. "On altı" dedi. "Aslında on altı porsiyonumuz var. Sekiz değil!.."

"Öyleyse tekrar edelim: bir kenarında iki birim uzunlukta olan bir kare bölme yaptığımız zaman, kaç porsiyon elde ediyoruz?"

"Dört."

"Az önce bana dört birimlik bir bölmenin bize on altı porsiyon sağlayacağını söyledin; ancak ya sadece sekiz porsiyon isteseydik? Bölmemizin kaç birimi olması gerekirdi?"

"Üç mü?" dedi Dath, temkinli bir şekilde. Sonra gözleri keke çevrildi ve saydı. "Hayır, dokuz porsiyon oluyor."

"Isınmaya başladık. Ve şimdi, bilmediğini bildiğin önemli bir şey değişti."

Dath'ın gözleri yukarı çevrildi. "Bu önemli mi?"

"Burada bizim için önemli" dedim.

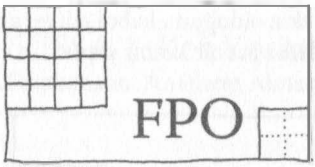
Altı bin yıl önce Thelenes bunu bir köle çocukla Düzlük'te yaparken bir sonra yaptığı şeyi hatırlayamamış ve Orolo'ya sormak zorunda kalmıştım.

Kekin işaretlenmemiş bir köşesini Dath'a çevirdim. "Hadi, dört porsiyonluk yeterince büyük bir kare kes. Bundan tek tek porsiyonlar kesmek zorunda değilsin."

"Yüzeye çizgiler çizebilir miyim?" diye sordu.

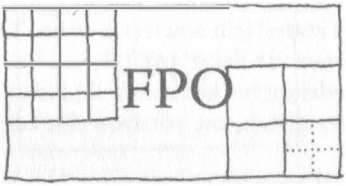
"Yardımcı olacaksa..."

Cord'un ipuçları ve dürtmeleriyle Dath şu şekilde bir kare elde etti:

"Güzel, şimdi bunun gibi üç kare daha ekle" dedim.

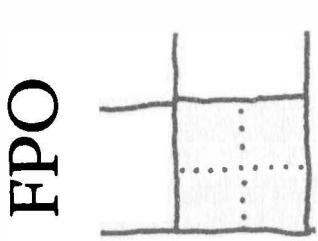
Az önce çizdiği çizgileri uzatıp yenilerini ekleyerek kareyi şu şekilde genişletti:

"Şimdi söyle bakalım, bütün bu alandan kaç porsiyon elde edebiliriz?"

"On altı."

"Pekâlâ. Şimdi sadece sağ alt köşedeki kareye bak"

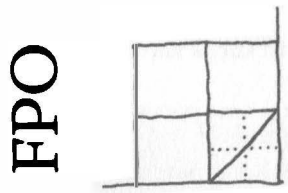
"Tek bir kesikle onu tam olarak yarısından bölebilmenin bir yolu var mı?"

Noktalı çizgilerin biri boyunca dilimlemeye hazırlandı; ama başımı salladım. "Arsibalt keki konusunda çok titiz ve hiç kimsenin kendisininkinden daha büyük bir dilim almasını istemiyor."

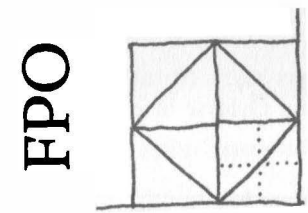
"Çok teşekkürler, bilge Thelenes" diye ekledi Arsibalt.

Onu duymazdan geldim. "Onu tatmin edecek bir kesim yapabilir misin? Porsiyonların kare olması gerekmiyor. Başka şekiller de olur; üçgen gibi"

Bu ipucuyla Dath şu şekilde bir kesim yaptı:

"Şimdi, ötekiler için de aynı şeyi yap" dedim. Ve o da şöyle yaptı:

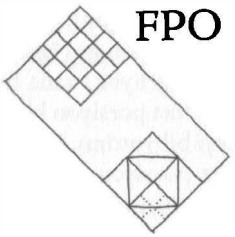
"İlk çapraz kesimi yaptığın zaman bir kareyi tam ikiye kesiyorsun, doğru mu?"

"Doğru"

"Peki aynı şey öteki üç çapraz kesim ve öteki üç kare için de geçerli mi?"

"Elbette"

"Öyleyse, tepsiyi çevirdim ve sen de şu şekilde bakıyorsun diyelim:"

"Ortada hangi şekli görüyorsun?"

"Bir kare"

"Peki o karede kek diyebileceğimiz kaç porsiyon var?"

"Bilmiyorum"

"Pekâlâ, dört üçgenden meydana gelmiş, doğru mu?"

"Evet"

"Bu üçgenlerin her biri küçük karenin yarısı kadar, doğru mu?"

"Doğru."

"Peki küçük karede kaç tane porsiyon var?"

"Dört"

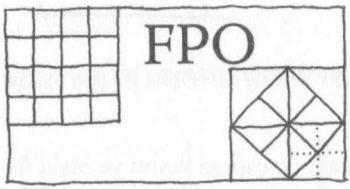
"Öyleyse, her bir karede kaç porsiyon varmış?"

"İki"

"Peki bunun gibi dört üçgenden oluşan bir karede kaç porsiyon vardır?"

"Sekiz porsiyon" dedi ve sonra farketti, "ki bu da önceden çözmeye çalıştığımız problem!"

"Sürekli olarak o problemi çözmeye çalışıyorduk" diye düzelttim onu, "Bir iki dakika alır. Öyleyse bize hemen sekiz porsiyon kesebilir misin lütfen?"

"İşte bu kadar" dedim.

"Şimdi yiyebilir miyiz?"

"Evet. Ne olduğunu görüyor musun?"

"Eh..... Kekten sekiz eşit porsiyon mu kestim?"

"Kulağa çok kolaymış gibi geliyor... ama bir bakıma zordu" dedim. "Hatırla, birkaç dakika önce dört porsiyon kesmeyi biliyordun. O kolaydı. On altı porsiyon kesmeyi biliyordun. O da kolaydı. Dokuz porsiyon, sorun değildi. Ancak sekiz porsiyon kesmeyi bilmiyordun. İmkansız gibi geliyordu; ama etraflıca düşününce bir cevap bulabildik. Hem de sıradan bir cevap değil, kusursuz bir cevap bulduk"

KISSA 2: Hemn (Konfigürasyon) Uzayı

Neal Stephenson, Anathem romanına ek.

Geliş gidişlerimizde mutfağın zeminindede şu şekilde duran boş bir şarap şişesini tekmelemiştik:

Zemin, bana koordinat düzlemini hatırlatan grid biçiminde dizilmiş tahta çubuklardan yapılmıştı.

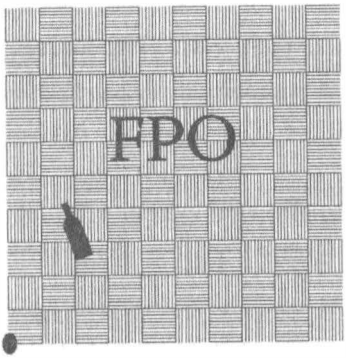
"Bir yazı tahtası ve tebeşir getir" dedim Barb'a.

Ona bu şekilde emir verdiğim için kendimi biraz suçlu hissettim; ancak atık su borusu işinde bana yardım etmediği için ona sinir olmuştum. Bunu pek önemsiyora benzemiyordu ve mutfağın her yanında yazı tahtaları ve tebeşirler olduğu için isteğimi yerine getirmesi çok sürmedi. Onları yemek tarifleri ve malzemeleri yazmak için kullanıyorduk.

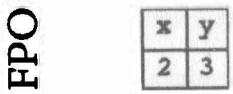
"Şimdi bana birkaç saniye müsaade et ve yerdeki şişenin koordinatlarını yaz"

"Koordinatlar mı?"

"Evet. Bu yapıyı Lesper koordinat sistemi olarak düşün. Zemin yapısındaki her bir kareye bir birim diyelim. Başlangıç noktasını belirlemek için şuraya bir patates koyacağım"

"Eee, bu durumda şişe yaklaşık olarak (2,3)'te" dedi Barb ve bir süre tebeşirle çalıştı. Sonra yazı tahtasını bana doğru itti:

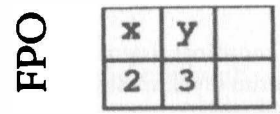

"Şimdi, bu bir konfigürasyon uzayıdır; düşünebileceğinin en basiti" dedim ona. "Ve şişenin konumu (2,3), uzaydaki bir noktadır"

"O zaman bu iki boyutlu sıradan uzayla aynı" diye söylendi. "Niçin öyle söylemedin?"

"Başka bir sütun ekleyebilir misin?"

"Tabi!"

"Şişenin düz durmadığına dikkat et. P değerinin yaklaşık olarak onda biri kadar veya surdışında kullandığınız birim değeriyle yirmi derece kadar dönmüş. O dönüş konfigürasyon uzayında üçüncü bir koordinat, yazı tahtanda üçüncü bir sütun olacak"

Barb tebeşirle karalamaya başladı ve şunu üretti:

FPO

x	y	z
2	3	20

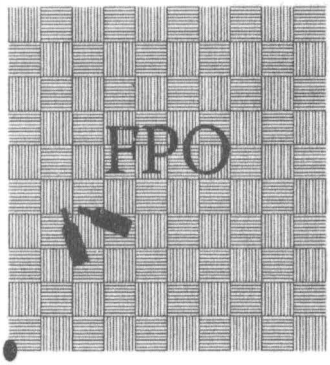
"Tamam. Şimdi bildik sade iki boyutlu uzaydan farklı bir şeye benzemeye başlıyor" dedi. "Şimdi üç boyutu var ve üçüncüsü normal değil. Bir zamanlar ekolümde öğrendiğim bir şeye benziyor..."

"Kutup koordinatları mı?" diye sordum, bunu bilmesinden etkilenmiş olarak. Quin onu iyi bir ekole göndermek için çok para harcamış olmalıydı.

"Evet! Mesafe yerine açı"

"Tamam, bu uzayın nasıl davrandığına dair bir şey öğrenelim" dedim. "Şişeyi hareket ettireceğim ve ben 'işaretle' dediğim zaman onun o andaki koordinatlarını noktalayarak işaretle"

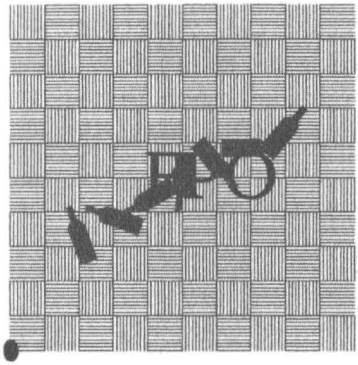
Şişeyi biraz döndürerek kısa bir mesafe sürükledim. "İşaretle"

FPO

x	y	z
2	3	20
3	3.5	70

"İşaretle. İşaretle. İşaretle..."

FPO

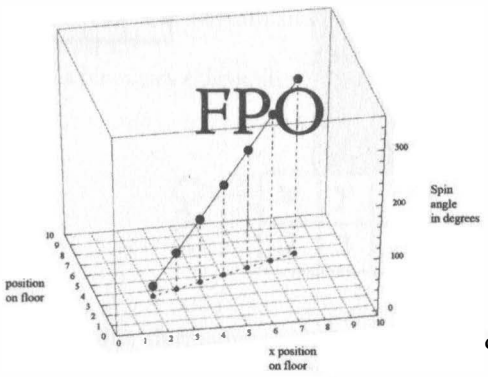
x	y	z
2	3.	20
3	3.5	70
4	4.	120
5	4.5	170
6	5.	220
7	5.5	270
8	6.	320

"Bu konfigürasyon uzayındaki nokta dizisi, ben şişeyi kazara tekmelersem ve şişeyi savurup döndürerek yerin öteki tarafına gönderirsem elde edeceğimiz şeye benziyor. Kabul ediyor musun?" dedim.

"Tabi. Ben de öyle düşünüyordum!"

Barb bu zayıf mizah girişimi karşısında ne yapacağını bilmiyordu. Gergin bir bekleyişten sonra yol açtım: "Şimdi bir grafik çizebilir misin? Bu sayılardan üç boyutlu bir grafik?"

"Tabi" dedi Barb kararsız bir şekilde, "ancak tuhaf olacak"

yerdeki y konumu
yerdeki x konumu
derece olarak dönüş açısı

"Alt taraftaki kesik çizgiler sadece x ve y değerlerini gösteriyor" diye açıkladı Barb. "Yerde kattettiği yol"

"Tamamdır: Konfigürasyon uzayını kullansaydın kafa karıştırıcı olurdu" dedim. "Çünkü bunun bir bölümü, kesik çizgiyle çizdiğin xy yolu, Adrakhon uzayından hepimizin göreceği bir şeye benziyor; sadece şişenin zeminde gittiği yeri gösteriyor. Ancak açıyı gösteren üçüncü boyut tamamen başka bir hikâye. Bu uzaydaki gerçek mesafeyi göstermiyor. Şişenin açısal yer değiştirişini, dönüşünü gösteriyor. Bunu bir kez anladığında dorudan grafiği okuyup "evet, yirmi derecede yola çıkmış ve yerde yuvarlanırken yaklaşık üç yüz derece dönmüş' diyebilirsin; ancak gizli şifreyi bilmezsen bu hiçbir şey ifade etmez"

"Peki ne işe yarıyor?"

"Zeminde duran şişeden daha karmaşık bir durumla karşı karşıya olduğunu düşün. Bir şişe ve bir patatesin olduğunu farz et. O zaman şişe-patates sisteminin durumunu göstermek için on boyutlu bir konfigürasyon uzayına gerek duyardın"

"On mu?"

"Beş tane şişe için, beş tane de patates için"

"Beş sayısına nasıl ulaşıyorsun!? Şişe için sadece üç boyut kullanıyoruz!"

"Evet ama onun iki özgür dönüş derecesini dışarıda bırakarak hile yapıyoruz" dedim.

"Yani...?"

Yere çömeldim ve elimi şişenin üstüne koydum. Etiketi yere bakıyordu. Şişeyi yuvarladım. "Bak, etiketi okuyabilmek için şişeyi uzun ekseni etrafında döndürüyorum" dedim. "Bu dönüş açısı, senin yazı tahtasına çizdiğin tekmeyle meydana gelen dönüşten tamamen farklı, bağımsız bir rakamdır. Bu nedenle bunun için fazladan bir boyuta gerek duyuyoruz" Şişeyi dibi yere bastırılmış şekilde tutarken boynu top namlusu gibi bir açıyla yerden yukarıyı gösterecek şekilde yana eğdim. "Burada yaptığım şey yine tamamen bağımsız başka bir dönüştür"

"Böylece sadece şişe için beş sayısına ulaşıyoruz" dedi Barb.

"Evet. Her şeyi dahil etmek istersek dikey hareketin izini takip etmek için buna altıncı bir boyut eklememiz gerekirdi" dedim ve şişeyi yerden kaldırdım. Böylece bu da şişenin sadece konumunu ve yönelimini göstermek için konfigürasyon uzayımızda altı boyut oluştururdu." Şişeyi yeniden yere bıraktım. "Şişeyi yerde tuttuğumuz sürece beş boyut bizim için yeterli olurdu"

"Tamam" dedi Barb. Bunu bir şeyi iyice anladığı zaman söylerdi.

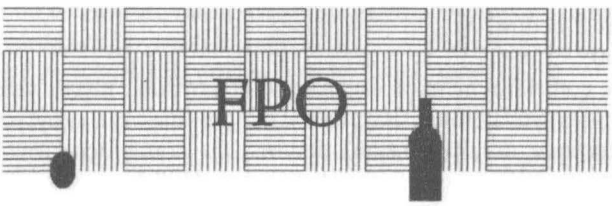
"Böyle düşündüğüne memnun oldum. Altı boyutlu düşünmek zordur."

"Ben bunu yazı tahtamda üç yerine altı sütun olarak düşünüyorum" dedi. "Ama patates için niçin altı adet tamamen yeni boyuta gerek duyduğumuzu anlamıyorum. Niçin az önce şişe için elde ettiğimiz altı boyutu tekrar kullanmıyoruz?"

"Bir bakıma kullanıyoruz" dedim, "ama sayıları ayrı sütunlarda tutuyoruz. Böylece çizelgenin her bir satırı, belirli bir anda şişe-patates sistemi hakkında bilinebilecek her şeyi tarif eder. Her bir satır, yani şişenin x, y, z konumunu, tekmeyle dönüş açısını, etiketin okunma açısını, yana yatış açısını ve patates içinde aynı altı sayıyı sağlayan şu on iki sayı dizisi, on iki boyutlu konfigürasyon uzayında bir noktadır. Noktaları konfigürasyon uzayında yörüngeler yapmak için birbirlerine bağladığımız zaman da bu, teorların işine yaramaya başlar"

"'Yörünge' dediğin zaman havada uçan bir şey düşünüyorum" dedi Barb, "ama bu kelimeyi bir uzaya hiç benzemeyen bu on iki boyutlu uzayda kullandığın zaman seni anlamıyorum"

"Pekâlâ, bunu çok basit hale getirelim ve şişeyle patatesi x-ekseniyle kısıtlayalım" dedim "ve dönüşlerini görmezden gelelim" Şişe ve patatesi aşağıdaki gibi hareket ettirdim:

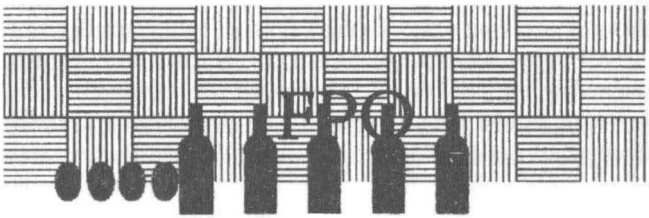

"Bunların x konumlarını yazı tahtana kaydedebilir misin?" diye sordum.

"Elbette" dedi ve bir süre sonra bana şunu gösterdi:

"Onları birbirleriyle çarpıştıracağım" dedim, "elbette ağır çekimde. İstersen konumlarını kaydetmeye çalış" Ve önceki gibi, patatesi ve şişeyi küçük artışlarla hareket ettirmeye başladım ve çizelgesine yeni satır eklemesini istediğim zaman "İşaretle" dedim.

"Şişe daha hızlı hareket ediyor" diye gözlemde bulundu çalışırken.

"Evet. İki kat daha hızlı." Patatesi, 3 birimindeki şişenin tepesinde durdurdum.

Bottle's x	Potato's x
7	1.
6	1.
5	2.
4	2.5
3	3.

FPO

"Birbirlerine çarptılar" dedim, "ve şimdi de sekerek ayrılıyorlar. Ancak patates çarpışmada ezildiği ve bir miktar enerji kaybolduğu için de daha yavaş hareket edecek." Omzunun üzerinden biraz da benim yönlendirmemle Barb tabloya birçok ezilme sonrası nokta ekledi:

Bottle's x	Potato's x
7	1.
6	1.5
5	2.
4	2.5
3	3.
3.2	2.5
3.4	2.
3.6	1.5
3.8	1.

FPO

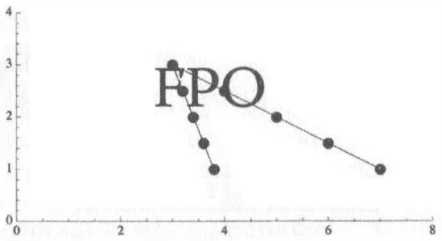
"Şurada" dedim, atılan cisimleri serbest bırakıp ayaklarımın üzerinde doğrulurken. "Şimdi, bütün bu eylem düz bir çizgi boyunca meydana geldi; bu yüzden Azuz Jesper Koordinat sitemine göre düşünmeye devam edersek bu tek boyutlu bir durumdur. Azuz Hemn, burada size tu-

haf gelebilecek bir şey yapardı. Hemn, tablonun her bir satırını iki boyutlu konfigürasyon uzayındaki bir noktayı belirlediğini düşünürdü"

"Her bir çifte bir nokta muamelesi ederdi" diye tercüme etti Barb, "bu yüzden başlangıç noktası (7,1) dir ve öyle devam eder"

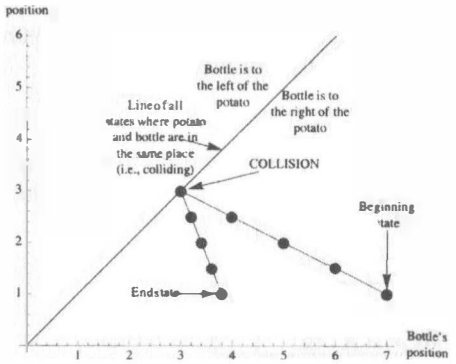
"Bu doğru. Bunların her biri için bir grafik çizebilir misin?"

"Elbette. Çok basit"

"Bu tuhaf!" diye bağırdı Barb. "Azuz Hemn bütün durumu tersyüz etmiş gibi"

"Tebeşiri bir dakika bana ver de bunu sana bir şey ifade edecek biçimde açıklayayım" dedim. Birkaç dakika sonra, şuna benzer bir şey elde ettik.

Patatesin konumu
Şişe patatesin solunda
Şişe patatesin sağında
Patates ve şişenin aynı yerde olduğu durumların listesi (yani çarpışma)
ÇARPIŞMA
Başlangıç durumu
Bitiş durumu
Şişenin konumu

"Çarpışma hattı" dedim, "şişe ve patatesin aynı yerde olduğu noktalar dizisinden başka bir şey değildir; keza koordinatları birbirlerine eşittir. Bu grafiğe bakan bir teor patatesin, şişenin ve zeminin fiziksel durumun-

dan habersiz olsa bile o hatta dair özel bir durum olduğunu hemen görebilir. Sistemin durumu, hatta dokununcaya kadar düzenli ve tahmin edilebilir biçimde ilerlemektedir. Sonra istisna bir şey olur. İlerleme yönü keskin bir viraj yapar. Noktalar daha yakın aralıklı hale gelir; bu, nesnelerin daha yavaş hareket ettiği anlamına gelir ki bu da sistemin bir şekilde enerji kaybetmesi demektir. Buna şaşırmanı beklemiyorum; ama belki bu sana teorların neden konfigürasyon uzayını fiziksel sistemler hakkında düşünmek için kullandıklarıyla ilgili bir ipucu verebilir"

"Bunda daha fazlası olması lazım" dedi. "Bunu çok daha basit bir şekilde çizebilirdik"

"Bu daha basit" diye üsteledim. "Gerçeğe daha yakın"

"Şimdi Hylaea Teorik Dünya'dan mı bahsediyorsun?" diye sordu Barb, sanki bu bir fraanın yapabileceği en nahoş şeymiş gibi biraz fısıldayarak, biraz da içten içe sevinerek.

"Ben bir Edharcı'yım" diye yanıtladım. "Burada kimilerinin ne düşündüğünün önemi yok... ben buyum. Doğal olarak biz düşündüğümüz şeyi ifade etmek için mümkün olan en basit, en zekice yolu ararız. Teorları ilgilendiren birçok durumda, hayır, çoğu durumda Azuz Hemn Konfigürasyon uzayı bu işi, sizin şimdiye kadar çalışmaya zorlandığınız Azuz Lesper'ın x, y, z koordinatlarından daha iyi görür."

Barb'ın aklına bir şey geldi: "Şişe ve patatesin her birinin altı sayısı var; Hemn uzayındaki altı koordinat"

"Evet, bir şeyin yerini göstermek için genelde altı sayıya gerek vardır"

"Yörüngedeki bir uydunun da altı sayıya ihtiyacı var!"

"Evet; yörünge faktörleri. Yörüngedeki bir uydu, hangi koordinat sisemini kullanırsan kullan, daima altı boyutlu bir Hemn uzayına gerek duyar. Azuz Lesper Koordinatları'nı kullanıyorsan bu daha önce şikâyet ettiğin sorunlara yol açar..."

"X'ler, y'ler ve z'ler aslında bize hiçbir şey anlatmıyor!"

"Evet; ama bunu altı sayı kullanarak farklı bir altı boyutlu uzaya dönüştürürsen çok anlaşılır hale gelir. patates şişe senaryosu, içine çizeceğimiz uygun bir uzay seçtiğimizde olduğu gibi anlaşılır olur. Bir uydu için bu altı sayı: eksantriklik, eğim açısı, günberi görüşü ve şimdi dillendiremeyeceğim karmaşık isimleri olan üç tane daha. Ancak bunlardan bazılarını isimlendirecek olursak: eksantriklik, yörüngenin sabit olup olmadığını bir bakışta anlatır. Eğim açısı, yörüngenin kutupsal mı yoksa ekvatorsal mı olduğunu anlatır. Vesaire, vesaire..."

KISSA 3: Basite Karşı Kompleks Protçuluk

Neal Stephenson, Anathem romanına ek.

"İşte hepimizin gördüğü iki kutulu şema" diye söze başladı Criscan ve yere aşağıdakine benzer bir şey çizdi:

"Ok işareti, Hylaea Teorik Dünya'daki varlıkların Arbre Nedensel Alanı içine etkisi olabildiğini; ancak tersinin mümkün olmadığını söyler. Bunlardan birini yazı tahtasına çizdikleri zaman insanların ileri sürdükleri şeyin ayrıntısına girmek zahmetine katlanırsanız bunun varacağı yer bizlerin Protçuluk olarak tanımladığı bir dizi temel önermedir. İkinizin de bunu çok iyi bildiğinin farkındayım; ama hoşgörünüze sığınarak sadece aynı noktadan başladığımızdan emin olmak için kısaca bunların üzerinden geçeceğim"

"Lütfen" dedim.

"Nasıl isterseniz" dedi Lio.

"Pekâlâ. İlk sav şu: teorların konusu olan varlıklar insan algılarından, tanımlarından, yorumlarından bağımsız olarak vardır. Onları teorlar yaratmaz; teorlar onları sadece keşfeder. İkinci sav, insan aklının bu gibi varlıkları kavrayabileceğine dairdir; keşfettikleri zaman teorların yaptığı şey de tam olarak budur"

"Buraya kadar seninle hemfikir" dedim.

"Çok güzel" dedi Criscan, "şimdi, bu iki savı sadece ezberden konuşmanın ötesine geçmek istiyorsanız insan aklının, ilk sava göre uzay zamana ait olmayan ve bildiğimiz evreni oluşturan varlıklarla normal nedensel ilişki içinde bulunmayan teorik varlıklar hakkında bilgi edinebilmesini iyice açıklamanız gereklidir. Meta kuramcılar binlerce yıldır buna bir açıklama getirmeye çalışırken çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Örneğin Halikaarn, beynimizin bundan sorumlu bir organ içerdiğini düşündüğü için Protçuların çok tepkisini çekmiştir"

"Bir organ mı? Bir beze veya onun gibi bir şey mi?" diye sordu Lio.

"Bazıları bunu o şekilde yorumladı, ki bu da tepki çekmesinin nedenini açıklamaya yardımcı oluyor. Ancak bu muhtemelen bir çeviri hatasıydı. Halikaarn, Yeniden Yaratılış öncesindeydi elbette ve bu yüzden Orthça değil, zamanının önemsiz dillerinden birinde yazıyordu. Onun eserlerini Flucça'ya çeviren kişi yanlış sözcük seçerek ona büyük bir kötülük yapmıştı. Halikaarn, beze gibi bir şey düşünmüyordu. O bir kabiliyeti, belli bir doku öbeğinde sınırlanmamış, beynin doğuştan sahip olduğu bir yeteneği düşünüyordu"

"Bunu ciddiye almak daha kolay" dedim. "Güzel." Çünkü Criscan'ın uzun ve can sıkıcı bir Halikaarn savunmasına girmeye hazırlandığını sezmiştim. "Peki bu yetenek, bu şemadakini nasıl ifade ediyor?"

"Arbre Nedensel Alanı'na bir şekilde ulaşan ve Halikaarn'ın Organ'ı tarafından algılanan, gözlerimizle, kulaklarımızla vesaireyle saptayabildiğimizden farklı bir tür verili olan vardır" dedi Criscan.

"Bu yanıtladığından daha çok soruyu ortaya çıkarıyor" dedi Lio.

"Kesinlikle hiçbir soruyu yanıtlamıyor" diye yanıt verdi Criscan, "bu bir soru yanıtlama girişimi değil, insanın eserlerini tahtada gözler önüne sermek, terminoloji üzerinde hemfikir olmak, vesairedir. HTD'deki teorik varlıklara üçgenler, teoremler ve öteki saf kavramlara cnoön denir"

"Cnoönler, tamam!" dedi Lio.

"Bizimle HTD arasında Halikaarn'ın adlandırmadığı ama ayrıntılarının tartışılması gereken bir ilişki vardır; ancak bu, şu okla temsil edilir ve bu yüzden insanlar ona Halikaarn Oku adını vermişlerdir"

"Halikaarn Oku, tamam!"

"Halikaarn Oku, cnoönlere dair verili olanlar için tek yönlü bir kanaldır. Bu verili olanlar, Arbre Nedensel Alanı'na Hylaea Akışı adlı iyi anlaşılamamış bir süreçle girer ve orada Halikaarn'ın Organ'ını etkiler. Onların farkına varışımız da böyle olur"

"Hylaea Akışı, tamam!"

Criscan, Lio'dan pek hoşlanmadığına karar vermişti ama ona tahammül etmek için görünür bir gayret içindeydi. Lio'yu omuzlayıp kenara iterek muhatap konumuna geçtim. Lio buna hız yapan bir pikap çarpmış gibi yolun kenarına savrularak melodramatik bir tepki gösterdi. Onu görmezden geldim. "Öyleyse" dedim Criscan'a, "mademki terminolojiyi yalayıp yuttuk, bununla nereye varacağız?"

"Şimdi bin beş yüz yıl ileri sıçrayacağız" dedi Criscan, "ve bu şemayı, Yöneltilmiş Devirsiz Grafik veya kısaca YDG'yi, bilhassa basit bir örnek

gibi sadece bir kez incelemeleri halinde olacak şeyi görmeye karar verdikleri zaman Erasmas ve Uthentine'in yaptığı hamle hakkında konuşacağız. Burada 'yöneltilmiş' 'okların tek yönlü' olduğu anlamına geliyor. 'Devirsiz' niteleyicisi okların daire çizemeyeceğini, yani A'dan B'ye bir okumuz varsa B'den A'ya bir okumuz olamayacağı anlamına geliyor"

"Acaba niçin böyle bir koşul koyma zahmetine girdiler?"

"Devirsiz olma özelliği, Protçuluk'un temel öğretisini korumak için gereklidir: cnoönlerin değişmez olduğunu. Eğer okların bir daire çizmesi mümkün olsaydı bu, bizim evrenimizdeki olayların Hylaea Teorik Dünya'daki şeyleri değiştirebileceği anlamına gelirdi"

"Elbette" dedim, "beni affedin, şimdi siz söyleyince belirginleşti"

"Bu şema" dedi Criscan, dikkatimi iki kutulu krokisine çekerek, "bir meta kuramcıya göre yanlış görünüyor"

"Yanlış görünüyor derken ne demek istiyorsunuz? Bu gibi ifadelerle sıvışabileceğinizi düşünmeyin"

"Bu, meta kurambilimde meşru bir harekettir. Kendine 'şeyler niçin böyle de şöyle değil?' diye sürekli olarak sormak zorundasın. Ve o testi şu şemaya uygularsan hemen bir problemle karşılaşırsın: tam olarak iki dünya vardır. Bir tane değil, birçok değil, sadece iki tane. Sadece bir dünya, Arbre Nedensel Alanı ve sıfır oku olan bir şema çizilebilir. Bu, meta kurambilimcilerden (en azından Protçu olmayanlardan) pek az itiraz alırdı. Öte yandan bir kimse "birçok dünya vardır" tezini ileri sürebilir ve sonra da bunun nasıl mümkün olacağına dair kanıt bulmaya koyulurdu; ancak 'iki tane dünya vardır, sadece iki' demek, tam olarak 173 dünya vardır ve 172 tane dünya olduğunu iddia edenler kaçıktır" demekten daha desteklenebilir değildir"

"Pekâlâ, böyle dediğinde bu konunun biraz tuhaf geldiğini kabul ediyorum. Tanrıyataparların, yazıtlarını oluşturan otuz yedi kitap olduğunu ve farklı sayı öne sürenlerin ölmesi gerektiğini iddia ettikleri zamanki gibi"

"Evet, bu kısmen Protçuluk'un bazı yerlerde tüyleri diken diken edişini de açıklar; bu yüzden Erasmas/Uthentine hareketi 'bir YDG için doğru olan şey başka bir YDG için de doğru olmalıdır' demektir ve başka sayıdaki dünyalara sahip olan öteki YDG'leri düşünmektir"

Criscan yeniden çubuğunu aldı ve aşağıdaki gibi bir şema çizdi:

HTD4
HTD3
HTD2
HTD1
Arbre Nedensel Alanı

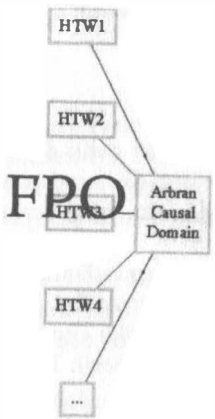
"Buna 'Yük Treni' dediler" dedi Criscan. "Yük Treni topolojisinde her biri sonuncusundan 'daha Protçu' ve sonrakinden 'daha az Protçu' olan ve hiyerarşik ilişki içinde çok sayıda (muhtemelen sonsuz sayıda) Hylaea Teorik Dünya var. Bu ise Analog Protçuluk kavramını ortaya koyar. Basit Protçuluk'ta Protçu olmak ikili, yani sayısal bir niteliktir"

"Bir dünya ya Protçu'dur ya da değildir" diye tercüme ettim.

"Evet. Öte yandan burada Protçuluk kademelerinin olması mümkündür"

"Sadece mümkün değil" dedim, "gereklidir"

"Evet" dedi Criscan, başka bir şema çizmeye başladığı için biraz dikkati dağınık bir şekilde.

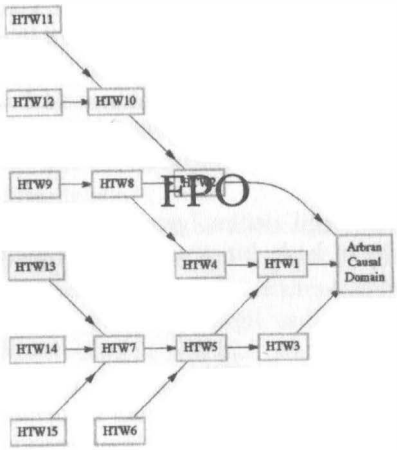

HTD1
HTD2
HTD3
HTD4
(Arbre Nedensel Alanı)

"Bu 'İdam Mangası'" dedi. İdam Mangası topolojisinde herhangi bir sayıdaki Hylaea Teorik Dünya, Arbre Nedensel Alanı'yla doğrudan bağlıdır. Bu ise, birbirleriyle ilgisi olmayan ayrı ayrı Protçu alanlar kavramı-

nı ortaya koyar. Basit Protçuluk'ta, bütün olası teorik varlıklar 'Hylaea Teorik Dünya' etiketli bir kutunun içine yığılır, ki bu da o kutunun içinde birbirleriyle etki-tepki ilişkisi içinde durabildikleri anlamına gelir. Ancak belki de konu bu değildir ve her bir matematiksel varlık yukarıdaki gibi ayrı bir Dünya'da yalıtılmalıdır"

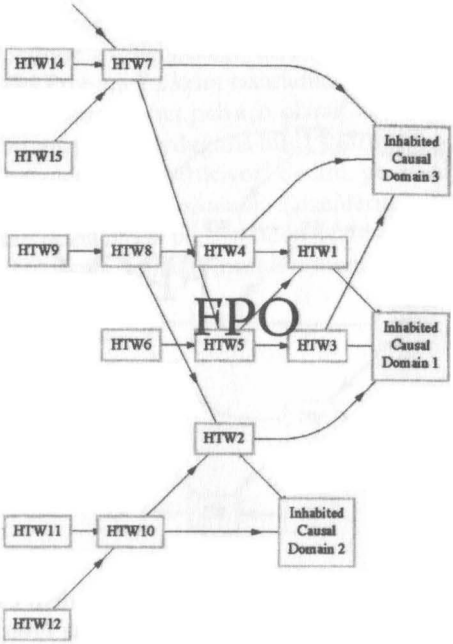
Şimdiyse çok daha karmaşık bir şema çizmek için epey bir zaman harcadı:

"Ters Delta" dedi Criscan. "Bir nehir deltası topolojisi vardır; ancak oklar geriye doğru gider ve isim de buradan gelir. Ters Delta, Yük Treni ve İdam Mangası topolojilerinin özelliklerini birleştirdiği söylenerek kolayca özetlenebilir."

"Anladım" dedim bir süre düşündükten sonra; zira Criscan'ın beni sınadığını sezmiştim. "Analog Protçuluk özelliği vardır, Protçuluk'un birçok kademesine sahiptir ve farklı cnoönlerin birbirleriyle hiç ilgisi olmayabileceği; tamamen farklı Teorik Dünya'lardan gelebileceği düşüncesine sahiptir."

Criscan cevap vermedi; zira yine çubuğuyla meşguldü. "Uzun Atlayıcı!" dedi.

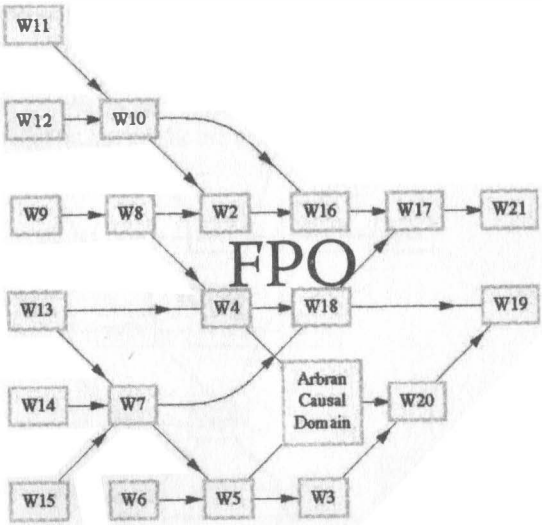
"Uzun Atlayıcı mı? Nasıl uzun atlıyor?" diye sordum.

"Yere birden fazla kök sistemiyle tutunan tropik bir ağaç türünden sonra isimlendirilmiştir. Gördüğün gibi Ters Delta topolojisine benzer. Tek farkı, Uzun Atlayıcı'nın birden fazla yerleşilmiş evreni vardır. Adını değiştirdiğimi farkedeceksin"

"Evet. Şu ana kadar daima Arbre Nedensel Alan'a giden oklarla sonlanıyordu; ancak burada çokluevren planı olduğunu varsayıyorsunuz; birbirlerinden nedensel açılardan kopuk birden fazla yerleşimi olan evrenler."

"Bu doğru. Nedensel olarak kopuk, ancak burası önemli, aynı cnoönlerin bilgisini paylaştıklarından nedensel olmaksızın birbirleriyle ilintilidirler. Bu diğer evrenlerin sakinleri, Hylaea Akışı'nı bizimkiyle aynı kaynaktan alıyor. Sonuç olarak bizimle aynı nedenden ötürü Adrakhon Teoremleri vardır"

"Ve bu bizi son olarak Fitil'e götürür"

"Fitil, tamamen genelleştirilmiş bir YDG'dir" dedi Criscan. "Hylaea Akışı bunun içinden soldan sağa doğru, yani daha Protçu dünyalardan daha az Protçu olanlara doğru hareket eder. Ancak burada Analog Protçuluk'u mantıksal uç noktasına götürüyoruz ki dünya türleri arasında ayrım olmasın"

"Bizimkinin orada olduğunu görüyorum" dedim, 'Arbre Nedensel Alanı' etiketine işaret ederek.

"Evet" dedi Criscan, "Bunu sadece ötekilerden ayırt etmek için yaptım; ancak bu şemadaki diğer evrenlerden biçim veya prensip olarak farklı değildir. Burada bütün dünyalar, içinde yaşadığımıza benzeyen potansiyel olarak yaşanabilir evrenlerdir"

"Pekâlâ, öyleyse saf idealarla dolu özel bir HTD olabileceği düşüncesini tamamen bir kenara atıyorsunuz" dedim.

Criscan omuz silkti. "Belki en solda ona benzer bir şey vardır; ama temelde haklısın. Bizimki gibi evren ağı var ve buna dair çizdiğim topolojilerin hiçbirinde gösterilmeyen bir şey var ki o da..."

"Sanırım anlıyorum" dedim ve ayağımın ucunu 'Arbre Nedensel Alanı' kutusunun üzerine hafifçe vurdum. "Fitil'de, diğer dünyalar için Hylaea Akışı kaynağı olarak gösteriliyoruz."

"Aynen" dedi Criscan. "Fitil, bizim dünyamızın aslında başka dünyaların HTD'si olabileceği kavramını ortaya koyar"

"Ya da o biçimde görülebileceği" diye onu düzeltti Lio. "o dünyada henüz Kompleks Protçuluk fikrini tasarlamamış bir kimse yoksa"

"Evet" dedi Criscan. Sıkıcı palyaço olarak üzeri çizilmiş birisinden böylesine iyi bir vurguyu duyduğuna biraz şaşırmıştı.

"İnsana Kuzenleri merak ettiriyor" dedim, geçen akşam Arsibalt'ın ortaya attığı çılgın bir fikri düşünerek: Kuzenlerin sadece başka bir güneş sisteminden değil, başka bir evrenden gelmiş olabileceğini.

"Evet" dedi Criscan, "insana Kuzenleri merak ettiriyor!.."

Arbre gezegeninde, dışarının tahrip edici etkilerinden etrafına çevrilmiş yüksek duvarlarla korunan bir düzenin Matik ortamında kadın ve erkekler teknolojiden uzak, sade ve sakin bir hayat sürmektedir. Bilim ve felsefenin öğrenildiği, öğretildiği ve yaşandığı bu dünyanın kapıları, duruma bağlı olarak yılda, on yılda ya da yüzyılda bir on gün gibi, belli aralıklarla açılarak kültürlerarası iletişime izin verilmektedir. Fraa Erasmas parlak bir avuttur, farklı dünyaların getireceklerinden korkmaz; tam tersine, açmaması gereken kapıları açmakla sıra dışı bir cesaret örneği gösterir. Gökyüzünde beliren bir cisim ve ardından gelişen olaylar sonucunda Fraa Erasmas, dış dünyada bırakmak zorunda kaldığı benliğiyle ve kendisinden koparılan sevdiğiyle tekrar birleşeceği zorlu bir yolculuğa çıkar. Bu yolculukta onu kutupların dondurucu soğuğu, kendisini linç etmeye çalışan kana susamış bir güruh, tehlikeli bir uzay yolculuğu beklemektedir. Bir kitap düşünün, her şeyin hızla tüketildiği bir dünyanın karşısına yavaşlamayı ve uzun vadeli düşünmeyi koyan küresel bir düşünce akımının başucu kitabı olsun. Bir roman düşünün, felsefe tarihini, dünya tarihini, bir gelecek dünya tahayyülünü, bir geçmiş dünya eleştirisini, bilime dair ahlaki bir dersi, kuantum dünyasının sırlarına açılan bir kapıyı anlatsın bize. İşte bunların hepsidir *Anathem*. Ama her şeyden önce, soluksuz okuyacağınız bir macera, bir aşk ve benlik arayışı romanıdır *Anathem*.

Bence bu şahane bir roman. Lütfen yarıda bırakmayın! Bu kitabın çok yoğun olduğu söyleniyor; biliyorum, çok kişi pes edecek. Lütfen yapmayın! Eğer bırakırsanız çok şey kaçırmış olacaksınız.
Andrew McKie, *Telegraph*

AYRINTI YAYINLARI • EDEBİYAT
ISBN: 978-975-539-788-7
9 789755 397887

THG
024494
BNV

50 TL